

VERSLAG

VAN DEN

TOESTAND DER GEMEENTE AMSTERDAM

GEDURENDE HET JAAR

1910.

AMSTERDAM,
STADSDRUKKERIJ
1911.

GEMEENTEBLAD
Afdeeling 1

AMSTERDAM, 30 April 1911.

Wij hebben de eer, overeenkomstig art. 182 der Gemeentewet, U hiernevens aan te bieden ons uitvoerig en beredeneerd verslag van den toestand der Gemeente over 1910, in den vorm door den Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald.

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,
A. RÖELL
de Secretaris,
J. A. BAËZA.

Aan den Gemeenteraad

VERSLAG

VAN DEN

TOESTAND DER GEMEENTE AMSTERDAM

GEDURENDE HET JAAR

1910.

AMSTERDAM,
STADSDRUKKERIJ
1911.

INHOUD.

HOOFDSTUK I

BEVOLKING

HOOFDSTUK II

VERKIEZINGEN

HOOFDSTUK III

GEMEENTEBESTUUR

HOOFDSTUK IV

GELDMIDDELEN

HOOFDSTUK V

GEMEENTE-EIGENDOMMEN, WERKEN EN INRICHTINGEN

HOOFDSTUK VI

MEDISCHE EN GEMEENTEPOLITIE

HOOFDSTUK VII

MILITAIRE ZAKEN

HOOFDSTUK VIII

KERKELIJKE ZAKEN EN MAKINGEN

HOOFDSTUK IX

ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

HOOFDSTUK X

ARMWEZEN

HOOFDSTUK XI

LANDBOUW EN VEETEELT

HOOFDSTUK XII

SCHEEPVAART, HANDEL EN NIJVERHEID

HOOFDSTUK XIII

INRICHTINGEN IN VERBAND STAANDE MET DE UITOEFENING VAN HANDEL EN ANDERE BEDRIJVEN.

LIJST DER BIJLAGEN.

ALPHABETISCH REGISTER.

HOOFDSTUK I.

BEVOLKING.

De bevolking der Gemeente bestond op 31 December 1909, blijkens de uitkomsten der volkstelling, uit:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
	269.723	296.408	566.131

Vermeerdering in 1910 door:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Geboorte. . . .	6.827	6.608	13.435 [1]
Vestiging . . .	14.305	13.256	27.561
Te zamen. .	21.132	19.864	40.996

Vermindering in 1910 door:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Sterfte	3.348	3.452	6.800 [2]
Vertrek	13.531	12.813	26.344
Te zamen. .	16.879	16.265	33.144

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Verschil tusschen de vermeerdering en vermindering in meer	4.253	3.599	7.852
De bevolking bestond op 31 December 1910 volgens de bevolkingsadministratie, uit	273.976	300.007	573.983

	Mannen	Vrouwen	Totaal
[1]) In Amsterdam geboren.	6.847	6.629	13.476
waaronder uit ouders *elders wonende*	67	68	135
Blijft	6.780	6.561	13.341
Elders geboren uit *hier wonende* ouders . . .	47	47	94
Totaal der geboorten, *waardoor de bevolking van Amsterdam is vermeerderd*	6.827	6.608	13.435

	Mannen	Vrouwen	Totaal
[2]) In Amsterdam overleden	3.437	3.503	6.940
waaronder *elders* woonplaats hebbende	161	108	269
Blijft	3.276	3.395	6.671
Bovendien zijn elders overleden, die hier woonplaats hadden	72	57	129
Zoodat de bevolking van Amsterdam *door overlijden is verminderd met*	3.348	3.452	6.800

Onder deze cijfers zijn begrepen:

1° het garnizoen in deze Gemeente, dat op 31 December 1910 bestond uit:
376 mannen, behoorende tot de landmacht (en 31 vrouwen);
588 " " " " zeemacht, waaronder het korps mariniers;

2° de bevolking van het Nederlandsch-Israëlietisch Krankzinnigengesticht, zijnde 62 mannen en 84 vrouwen, te zamen 146 personen;

3° de bevolking der Strafgevangenis, bestaande uit 112 mannen en 41 vrouwen, te zamen 153 personen;

4° de bevolking van het Huis van Bewaring en hulpstrafgevangenis, bestaande uit 28 mannen en 32 vrouwen, te zamen 60 personen.

Opmerkingen omtrent den loop der bevolking gedurende het jaar 1910.

Het getal geborenen in de Gemeente bedroeg:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Levend	6.847	6.629	13.476
Levenloos aangegeven	293	230	523
Te zamen	7.140	6.859	13.999

Onder het getal levend-geborenen, welk getal 73 minder bedraagt dan in 1909, zijn begrepen 312 kinderen uit twee- en 6 uit drielinggeboorten.

Als *onecht* zijn aangegeven 299 van het mannelijk en 281 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 580, alzoo 1 minder dan in 1909.

Het getal bij huwelijk gewettigde kinderen bedraagt 77 jongens en 80 meisjes, te zamen 157, alzoo 59 minder dan in 1909.

Het aantal bij akte erkende kinderen bedraagt 588, waarvan door de moeder alleen 198 jongens en 201 meisjes, door den vader en de moeder 108 jongens en 73 meisjes en door den vader alleen 4 jongens en 4 meisjes.

De *sterfte* bedroeg, zonder de levenloos aangegevenen, 3437 mannen en 3503 vrouwen, te zamen 6940 — alzoo 499 minder dan in 1909 — en, gerangschikt naar den burgerlijken staat der overledenen:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Ongehuwden	1.553	1.371	2.924
Gehuwden	1.341	1.045	2.386
In weduwenstaat	519	1.067	1.586
Gescheiden van echt	23	20	43
Burgerlijke staat onbekend	1	0	1
Te zamen	3.437	3.503	6.940

Het getal *huwelijken*, ingeschreven in de registers van den Burgerlijken Stand der Gemeente, bedroeg 4592, alzoo 283 meer dan in 1909.

Hiervan werden 2 *huwelijken* buiten het Raadhuis voltrokken.

Van de 3892 huwelijken, gesloten tusschen jonkmans en jonge dochters, zijn er geweest:

12 waarbij de man niet kon schrijven,
45 " " vrouw " " "
3 " beiden niet konden "

60 huwelijken en 63 personen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de huwelijken tusschen jonkmans en jonge dochters, gesloten gedurende de laatste dertig jaren, waarbij de beide partijen of een van beide niet konden schrijven.

Jaren	Huwelijken tusschen jonkmans en jonge dochters gesloten	waarbij niet konden schrijven					
		de man	%	de vrouw	%	beiden	%
1881	2190	33	1,8	174	7,9	25	1,1
1882	2238	39	1,7	190	8,4	24	1,0
1883	2320	38	1,7	204	9,2	38	1,6
1884	2423	43	1,7	192	8,0	32	1,5
1885	2284	30	1,3	210	9,1	22	1,0
1886	2324	28	1,2	210	9,0	26	1,1
1887	2528	36	1,4	179	7,0	32	1,3
1888	2524	47	1,8	218	8,0	29	1,1
1889	2431	34	1,4	216	8,8	21	0,8
1890	2517	27	1,0	226	8,9	30	1,1
1891	2549	28	1,0	234	9,3	17	0,7
1892	2638	30	1,1	202	7,6	27	1,0
1893	2704	36	1,3	172	6,0	26	0,9
1894	2601	56	2,1	221	8,4	20	0,7
1895	2714	30	1,1	157	5,7	16	0,5
1896	3016	57	1,8	168	5,5	20	0,6
1897	3083	31	1,0	166	5,3	16	0,5
1898	3142	27	0,8	149	4,7	11	0,3
1899	3281	22	0,7	113	3,4	21	0,6
1900	3326	20	0,6	99	2,9	10	0,3
1901	3480	24	0,6	83	2,3	9	0,2
1902	3467	27	0,7	112	3,2	7	0,2
1903	3262	21	0,6	99	3,0	5	0,1
1904	3213	24	0,7	70	2,2	2	0,06
1905	3375	15	0,4	88	2,6	2	0,06
1906	3762	15	0,4	69	1,8	5	0,1
1907	3680	19	0,5	64	1,8	4	0,1
1908	3600	18	0,5	67	1,8	9	0,2
1909	3601	18	0,5	41	1,1	4	0,1
1910	3892	12	0,3	45	1,1	3	0,07

Het getal *echtscheidingen*, ingeschreven in de registers van den Burgerlijken Stand, bedroeg 226, alzoo 7 meer dan in 1909, terwijl 10 huwelijksontbindingen na de scheiding van tafel en bed werden ingeschreven.

Het jaar 1910, vergeleken met 1909, levert de volgende verschillen op:

	In meer	In minder
Aangifte van geboorte	—	73
〃 〃 huwelijk	283	—
〃 〃 levenlooze geboorte	10	—
〃 〃 overlijden	—	499
〃 〃 echtscheiding	7	—
〃 〃 huwelijksontbinding na scheiding van tafel en bed	5	—

Het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijksvoltrekkingen per maand, de cijfers gerangschikt in dalende reeks, was als volgt:

GEBOORTEN		STERFGEVALLEN		HUWELIJKEN	
MAANDEN	GETAL	MAANDEN	GETAL	MAANDEN	GETAL
Januari	1189	April	651	Augustus	514
Juli	1185	Januari	638	Juni	509
December	1181	Maart	632	Mei	472
April	1169	December	632	September	418
Mei	1160	Februari	630	November	408
Maart	1147	Mei	618	Juli	367
Juni	1114	November	582	Maart	343
October	1097	October	578	April	337
Augustus	1093	Juni	540	December	329
November	1060	Juli	500	October	324
Februari	1051	September	471	Februari	321
September	1030	Augustus	468	Januari	250
	13476		6940		4592

Het getal aangiften van *vestiging* in deze Gemeente was 16.521 [1]).

Het getal aangiften van *vertrek* uit de Gemeente was 15.724 [1]).

Onder eerstgenoemde categorie waren 3470 gezinnen.
〃 laatstgenoemde 〃 〃 3557 〃

Xe TIENJAARLIJKSCHE VOLKSTELLING.

De werkzaamheden verbonden aan de 9e tienjaarlijksche Volkstelling hebben plaats gehad overeenkomstig de voorschriften van den Minister van Binnenlandsche Zaken, zoodat 13 Juli de telkaarten aan het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage konden worden gezonden.

De uitslag der verificatie met de Bevolkingsregisters is geweest, dat de bevolking bestond uit 1669 mannen en 341 vrouwen minder, dan volgens de bevolkingsadministratie op 31 December 1909 het geval was.

1) Hieronder zijn niet begrepen de mutatiën in het garnizoen, het krankzinnigengesticht, de Strafgevangenis en het Huis van Bewaring.

Opmerkingen omtrent het bijhouden en het gebruik van de registers van den Burgerlijken Stand en der Bevolking. [1])

De registers van den Burgerlijken Stand en die der Bevolking werden geregeld bijgehouden.

Afgegeven extracten uit de Bevolkingsregisters:

Voor plaatsing van kinderen op scholen voor gewoon lager onderwijs	13.194
Voor het sluiten van een huwelijk	10.381
〃 aangifte van geboorte	13.476
〃 〃 〃 overlijden	6.940
Ter verkrijging van bedeeling en geneeskundige hulp	33.810
〃 〃 〃 een bewijs van goed gedrag en van Nederlanderschap	9.527
〃 〃 〃 een attestatie de vita	10.626
〃 〃 〃 een bewijs van onvermogen	10.135
Ten behoeve van de uitvoering der Leerplichtwet	11.674
Voor andere doeleinden	1.822
Te zamen	121.585

Informatiën.

Aan verschillende afdeelingen der Gemeentesecretarie en Gemeentebedrijven	134.981
〃 〃 administratiën der Rijksbelastingen	58.972
〃 Politie en Justitie	45.500
〃 besturen van kerkgenootschappen, liefdadigheidsgenootschappen, Burgerlijk Armbestuur, Directeur Postkantoor, Arrondissements-schoolopzieners, enz. en particulieren (waaronder de uitgevers van het Adresboek)	248.526
Te zamen	487.979

[1]) Zie voor het opmaken der kiezerslijsten voor de Kamers van Arbeid en de verrichtingen der verkiezingen, welke werkzaamheden bij ons besluit van 17 Juli 1898 aan het Bevolkingsbureau zijn opgedragen: Hoofdstuk II, Verkiezingen, sub C.

HOOFDSTUK II.

VERKIEZINGEN.

A. *Ingevolge de Kieswet* (Wet van 7 September 1896, *Staatsblad* N°. 154, gewijzigd bij de wetten van 31 December 1897, *Staatsblad* N°. 309 en 8 December 1900, *Staatsblad* N°. 208).

Ten behoeve van de samenstelling der kiezerslijsten zijn door de 8 ontvangers der directe belastingen en de 3 ontvangers van de vermogensbelastingen te zamen 111.322 namen opgegeven van personen, die over het laatstverloopen dienstjaar in één of meer der Rijks directe belastingen waren aangeslagen.

Daaronder kwamen voor:

8978 personen, die op 1 Februari 1910 hun aanslag in een der rijksbelastingen niet of niet ten volle hadden betaald.
1321 hunner hebben, blijkens nadere opgaaf der ontvangers, alsnog vóór 1 Maart 1910 het verschuldigde voldaan.

Voorts is bij de bewerking der overige opgaven gebleken, dat daaronder nog voorkwamen:

750	personen,	die	in 1909 waren overleden,
1382	〃	〃	op 15 Mei 1910 geen 25 jaren oud waren,
3358	〃	〃	in 1909 de Gemeente hadden verlaten,
178	〃	〃	vrouwen bleken te zijn,
2733	〃	〃	geen Nederlander waren,
139	〃	〃	in staat van faillissement verkeerden,
143	〃	〃	op 1 Februari 1910 nog geen achttien maanden binnen het Rijk gevestigd waren,
1788	〃	〃	in het bevolkingsregister niet ingeschreven waren,

terwijl 15165 namen geschrapt moesten worden, omdat sommige personen meer dan eenmaal door de ontvangers waren opgegeven.

De overige personen zijn op de kiezerslijsten geplaatst krachtens art. 1*a* der wet (belastingkiezers).

Van hen, die in vorige jaren op grond van eene aangifte als woningkiezer (art. 1*b* 1°) op de kiezerslijsten werden geplaatst, bleek bij onderzoek,

dat 248 personen op 1 Februari 1910 nog aan de bij dit wetsartikel gestelde eischen voldeden. Zij werden ambtshalve wederom op de kiezerslijsten geplaatst.

Van hen, die in vorige jaren op grond van eene aangifte, als spaarbankkiezer (art. 1*b* 3°) op de kiezerslijsten werden geplaatst, bleek bij onderzoek, dat 176 personen op 1 Februari 1910 nog aan de bij dit wetsartikel gestelde eischen voldeden; ook zij werden ambtshalve wederom op de kiezerslijsten geplaatst.

Van hen, die in vorige jaren op grond van hunne aangifte als examenkiezer (art. 1*b* 4°) op de kiezerslijsten vermeld stonden, werden er 203 ambtshalve weder op de kiezerslijsten geplaatst.

Van hen, die in vorige jaren op grond van hunne aangifte als pensioenkiezer (art. 1*b* 2°) op de kiezerslijsten vermeld stonden, werden er 4 ambtshalve wederom op de kiezerslijsten geplaatst.

Van de 751 personen, die in 1910 eene aangifte hebben ingediend naar artt. 12 en 13 der Kieswet, werden er 520 op de kiezerslijsten geplaatst.

Bij onderzoek bleek, dat 160 aanvragers recht hadden, om krachtens art. 1*a* der wet ambtshalve op de lijsten geplaatst te worden.

Onder de overige aanvragers kwamen voor: 12, die hun aanslag in eene der Rijks directe belastingen over het laatst verloopen dienstjaar niet hadden voldaan; 22, die een inkomen hadden beneden het wettelijk minimum of wel niet over het vereischte tijdvak in dienstbetrekking waren geweest; 5, die een woning bewoonden, waarvan de huur minder bedroeg, dan het bij de wet bepaalde bedrag; 7, die, opgeroepen om nadere inlichtingen te verstrekken, daaraan geen gevolg hebben gegeven; 1, die op 1 Februari 1910 nog geen 18 maanden binnen het rijk gevestigd was; 2, die een aangifte hadden ingediend, om als examenkiezer op de kiezerslijst geplaatst te worden, doch waarvan het door hen afgelegde examen niet voldeed aan de eischen, gesteld bij art. 1*b* 4° der wet; 4, die zich als spaarbankkiezer hadden aangemeld, doch blijkens onderzoek nog geen jaar *f* 50 op de spaarbank hadden ingelegd; 16, die ná 14 Februari 1910, hunne aangifte om op de kiezerslijst te worden geplaatst, hadden ingediend.

Het geheele aantal personen, dat krachtens het bepaalde bij art. 1*b* 1°, 2°, 3° en 4° der wet op de kiezerslijsten werd geplaatst, bedroeg 1154.

Uit het onderzoek is gebleken, dat van hen, die voor plaatsing op de kiezerslijsten in aanmerking kwamen, 170 personen in het jaar 1909 onderstand hadden genoten van eene instelling van weldadigheid of van het gemeentebestuur, ten gevolge waarvan hun namen niet op de kiezerslijsten konden worden geplaatst.

De kiezerslijsten werden op 22 Maart 1910 vastgesteld.

In het geheel kwamen 45 verzoeken om verbetering van de kiezerslijsten in, waarvan 13 werden afgewezen en de overige ingewilligd.

Het aantal kiezers voor deze gemeente is opgenomen in nevenstaanden staat.

Art. 1b 4° Examen Aangifte	Art. 1b 4° Examen Ambtshalve	Totaal art. 1b	Totaal art. 1a en b	Totaal 1909	voor de Prov. Staten: Art. 1 in verband met art. 6	voor de Prov. Staten: Totaal 1909	voor den Gemeenteraad: Art. 1a in verband met art. 7	voor den Gemeenteraad: Art. 1b in verband met art. 7	voor den Gemeenteraad: Totaal art. 1a en b in verband met art. 7	voor den Gemeenteraad: Totaal 1909
24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
1	4	39	5153	5180	5147	5161	5088	8	5096	5092
4	14	80	4666	4404	4658	4400	4562	4	4566	4288
1	18	88	13951	13120	13932	13082	13812	23	13835	12931
7	45	72	4456	4290	4451	4273	4374	5	4379	4203
10	34	173	13462	12892	13428	12824	13221	27	13248	12562
9	13	93	5825	5857	5810	5838	5700	17	5717	5698
16	31	233	4948	4879	4933	4858	4694	25	4719	4608
3	12	192	4842	4655	4834	4637	4632	10	4642	4362
14	32	184	19405	18434	19364	18381	19137	25	19162	18102
65	203	1154	76708	73711	76557	73454	75220	144	75364	71846

AANTAL KIEZERS IN 1910

KIES-DISTRICT	Bevolking op 31 December 1909	Voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal — Art. 1a — Ambtshalve	Art. 1a — In verband met art. 11	Art. 1a — In verband met art. 12	Art. 1a — Totaal art. 1a	Art. 1b 1° — Bewoning van één huis — Aangifte	Art. 1b 1° — Bewoning van één huis — Ambtshalve	Art. 1b 1° — Bewoning van twee huizen — Aangifte	Art. 1b 1° — Bewoning van twee huizen — Ambtshalve	Art. 1b 1° — Bewoning van een vaartuig — Aangifte	Art. 1b 1° — Bewoning van een vaartuig — Ambtshalve	Art. 1b 2° — Een dienstbetrekking	Art. 1b 2° — Twee dienstbetrekkingen	Art. 1b 2° — Inwonende zoon	Art. 1b 2° — Pensioen of Lijfrente — Aangifte	Art. 1b 2° — Pensioen of Lijfrente — Ambtshalve	Art. 1b 2° — Een dienstbetrekking met pensioen of lijfrente	Art. 1b 2° — Twee dienstbetrekkingen met pensioen of lijfrente	Art. 1b 2° — Inwonende zoon en pensioen of lijfrente	Art. 1b 3° — Inschrijving Grootboek — Aangifte	Art. 1b 3° — Inschrijving Grootboek — Ambtshalve	Art. 1b 3° — Spaarbank — Aangifte	Art. 1b 3° — Spaarbank — Ambtshalve	Art. 1b 4° — Examen — Aangifte	Art. 1b 4° — Examen — Ambtshalve	Totaal art. 1b	Totaal art. 1a en b	Totaal 1909	Voor de Prov. Staten — Art. 1 in verband met art. 6	Voor de Prov. Staten — Totaal 1909	Voor den Gemeenteraad — Art. 1a in verband met art. 7	Voor den Gemeenteraad — Art. 1b in verband met art. 7	Voor den Gemeenteraad — Totaal art. 1a en b in verband met art. 7	Voor den Gemeenteraad — Totaal 1909
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Amsterdam I	42910	5114	—	—	5114	—	5	—	—	—	—	12	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	12	1	4	39	5153	5180	5147	5161	5088	8	5096	5092
„ II	44099	4586	—	—	4586	1	29	—	—	—	—	20	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	8	4	14	80	4666	4404	4658	4400	4562	4	4566	4288
„ III	89069	13860	3	—	13863	4	16	—	—	—	—	34	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	10	1	18	88	13951	13120	13932	13082	13812	23	13835	12931
„ IV	37614	4383	1	—	4384	—	5	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	7	45	72	4456	4290	4451	4273	4374	5	4379	4203
„ V	89133	13284	5	—	13289	7	73	—	—	—	—	35	2	3	1	1	—	—	—	—	—	5	38	10	34	173	13462	12892	13428	12824	13221	27	13248	12562
„ VI	45027	5731	1	—	5732	3	19	—	—	—	—	15	—	3	—	1	1	—	—	—	—	3	26	9	13	93	5825	5857	5810	5838	5700	17	5717	5698
„ VII	43974	4714	1	—	4715	19	69	2	—	1	1	52	—	3	—	—	1	—	—	—	—	8	30	16	31	233	4948	4879	4933	4858	4694	25	4719	4608
„ VIII	51504	4650	—	—	4650	14	36	1	—	—	—	92	2	3	—	—	1	—	—	—	—	4	24	3	12	192	4842	4655	4834	4637	4632	10	4642	4362
„ IX	124802	19215	6	—	19221	3	30	1	—	—	—	73	2	—	—	1	—	—	—	—	—	4	24	14	32	184	19405	18434	19364	18381	19137	25	19162	18102
	568132	75537	17	—	75554	51	248	4	—	1	1	342	7	17	2	4	4	—	—	1	—	30	176	65	208	1154	76708	73711	76557	73454	75220	144	75364	71846

De in den loop van het jaar 1910 gehouden verkiezingen waren de volgende:

Op 14 Februari 1910 had in kiesdistrict Amsterdam I eene verkiezing plaats voor een lid van de Provinciale Staten, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer Mr. W. H. K. MOUTHAAN.

Als candidaten werden gesteld de heeren:

TH. STUART,
B. C. E. ZWART.

Bij de in dat kiesdistrict op 24 Februari 1910 gehouden stemming werden uitgebracht 2089 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

TH. STUART	1224
B. C. E. ZWART	865

zoodat gekozen werd de heer TH. STUART.

Op 7 Juni 1910 had krachtens art. 5 der Provinciale Wet eene periodieke verkiezing plaats van twee leden van de Provinciale Staten in elk der negen kiesdistricten.

Als candidaten werden gesteld:

In kiesdistrict Amsterdam I de heeren:

A. H. GERHARD
Dr. H. F. R. HUBRECHT
C. A. L. RADEMAKER
Mr. TH. STUART
C. H. VAN DER VELDEN
TH. VAN DER WAERDEN
HENDRIK WERTHEIM.

In kiesdistrict Amsterdam II de heeren:

CH. E. H. BOISSEVAIN
J. DOUWES JR.
J. OUDEGEEST
L. ROOSENBURG
J. VAN DEN TEMPEL.

In kiesdistrict Amsterdam III de heeren:

L. SERRURIER
Dr. C. B. TILANUS
W. DE VLUGT
TH. VAN DER WAERDEN
J. A. VAN ZUTPHEN.

In kiesdistrict Amsterdam IV de heeren:

J. E. W. Duys
Z. D. J. W. Gulden
Prof. Mr. G. A. van Hamel
Mr. J. C. de Vries.

In kiesdistrict Amsterdam V de heeren:

W. F. Dekkers
A. H. Gerhard
Mr. K. A. W L. Hazelhoff Roelfzema
Prof. Mr. D. Josephus Jitta
W. de Vlugt.

In kiesdistrict Amsterdam VI de heeren:

A. H. Gerhard
Mr. J. N. van Hall
J. N. Hendrix
Mr. W. Baron Röell
L. Serrurier.
Th. van der Waerden.

In kiesdistrict Amsterdam VII de heeren:

Dirk van Eyk
Dr. J. H. Gunning Wzn.
J. G. van Kuijkhof
Dr. C. de Man
C. B. Posthumus Meyjes
C. Thomassen.

In kiesdistrict Amsterdam VIII de heeren:

Mr. E. P. F. A. van den Bogaert
E. J. van Det
Prof. Dr. D. van Embden
A. H. Gerhard
D. Schut
Klaas de Vries Szn.

In kiesdistrict Amsterdam IX de heeren:

Ch. R. Kouveld
J. G. van Kuijkhof
A. Roelvink
Th. Ruys Gzn.
C. Thomassen.

Bij de stemming op 16 Juni 1910 werden uitgebracht:

In het kiesdistrict Amsterdam I 2742 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Dr. H. F. R. Hubrecht	1515
Mr. Th. Stuart	1352
C. H. van der Velden	814
C. A. L. Rademaker	782
A. H. Gerhard	280
Hendrik Wertheim	269
Th. van der Waerden	203

zoodat gekozen werd de heer Dr. H. F. R. Hubrecht en eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren Mr. Th. Stuart en C. H. van der Velden.

In het kiesdistrict Amsterdam II 2566 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. Douwes Jr.	1063
Ch. E. H. Boissevain	872
L. Roosenburg	867
J. van den Tempel	613
J. Oudegeest	599

zoodat eene herstemming moest plaats vinden tusschen de heeren Ch. E. H. Boissevain, J. Douwes Jr., L. Roosenburg en J. van den Tempel.

In het kiesdistrict Amsterdam III 7697 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. A. van Zutphen	3944
Th. van der Waerden	3564
L. Serrurier	2380
Dr. C. B. Tilanus	2096
W. de Vlugt	1650

zoodat gekozen werd de heer J. A. van Zutphen en eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren L. Serrurier en Th. van der Waerden.

In het kiesdistrict Amsterdam IV 2097 geldige stemmen, waarvan op op de heeren:

Prof. Mr. G. A. van Hamel	1339
Mr. J. C. de Vries	1258
J. E. W. Duys	724
Z. D. J. W. Gulden	703

zoodat gekozen werden de heeren Prof. Mr. G. A. van Hamel en Mr. J. C. de Vries.

In het kiesdistrict Amsterdam V 6362 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Prof. MR. D. JOSEPHUS JITTA	2474
MR. K. A. W. L. HAZELHOFF ROELFZEMA	2234
W. DE VLUGT	2106
A. H. GERHARD	2056
W. F. DEKKERS	1738

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren A. H. GERHARD, MR. K. A. W. L. HAZELHOFF ROELFZEMA, Prof. MR. D. JOSEPHUS JITTA en W. DE VLUGT.

In het kiesdistrict Amsterdam VI 3213 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. N. HENDRIX	1421
MR. W. BARON RÖELL	1326
L. SERRURIER	1144
MR. J. N. VAN HALL	381
A. H. GERHARD	356
TH. VAN DER WAERDEN	178

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren MR. J. N. VAN HALL, J. N. HENDRIX, MR. W. BARON RÖELL en L. SERRURIER.

In het kiesdistrict Amsterdam VII 2913 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

C. B. POSTHUMUS MEYJES	1545
DIRK VAN EYK	1425
DR. C. DE MAN	1013
DR. J. H. GUNNING WZN.	843
J. G. VAN KUIJKHOF	407
C. THOMASSEN	271

zoodat gekozen werd de heer C. B. POSTHUMUS MEYJES en eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren DIRK VAN EYK en Dr. C. DE MAN.

In het kiesdistrict Amsterdam VIII 2897 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

KLAAS DE VRIES SZN.	1252
D. SCHUT	1249
Mr. E. P. F. A. VAN DEN BOGAERT	1243
Prof. Dr. D. VAN EMBDEN	1120
A. H. GERHARD	378
E. J. VAN DET	332

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren Mr. E. P. F. A. VAN DEN BOGAERT, Prof. Dr. D. VAN EMBDEN, D. SCHUT en KLAAS DE VRIES SZN.

In het kiesdistrict Amsterdam IX 10256 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. G. VAN KUIJKHOF	4176
C. THOMASSEN	3821
TH. RUYS GZN.	3520
A. ROELVINK	2879
CH. R. KOUVELD	2856

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren J. G. VAN KUIJKHOF, A. ROELVINK, TH. RUYS GZN. en C. THOMASSEN.

De herstemmingen in bovengenoemde kiesdistricten hadden plaats op 28 Juni 1910.

Uitgebracht werden:

In het kiesdistrict Amsterdam I 2332 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Mr. TH. STUART	1418
C. H. VAN DER VELDEN	914

zoodat gekozen werd de heer Mr. TH. STUART.

In het kiesdistrict Amsterdam II 2819 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. DOUWES JR.	1273
CH. E. H. BOISSEVAIN.	999
L. ROOSENBURG	936
J. VAN DEN TEMPEL	682

zoodat gekozen werden de heeren J. DOUWES JR. en CH. E. H. BOISSEVAIN.

In het kiesdistrict Amsterdam III 7357 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

TH. VAN DER WAERDEN	3895
L. SERRURIER	3462

zoodat gekozen werd de heer TH. VAN DER WAERDEN.

In het kiesdistrict Amsterdam V 6443 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Prof. Mr. D. JOSEPHUS JITTA	2574
Mr. K. A. W. L. HAZELHOFF ROELFZEMA	2441
W. DE VLUGT	2326
A. H. GERHARD	2054

zoodat gekozen werden de heeren Prof. Mr. D. JOSEPHUS JITTA en Mr. K. A. W. L. HAZELHOFF ROELFZEMA.

In het kiesdistrict Amsterdam VI 3297 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

L. SERRURIER	1550
J. N. HENDRIX	1539
Mr. W. Baron RÖELL	1530
Mr. J. N. VAN HALL	367

zoodat gekozen werden de heeren L. SERRURIER en J. N. HENDRIX.

In het kiesdistrict Amsterdam VII 2871 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

DIRK VAN EYK	1530
Dr. C. DE MAN	1341

zoodat gekozen werd de heer DIRK VAN EYK.

In het kiesdistrict Amsterdam VIII 3040 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

KLAAS DE VRIES SZN.	1722
Prof. Dr. D. VAN EMBDEN	1652
D. SCHUT	1275
Mr. E. P. F. A. VAN DEN BOGAERT	1249

zoodat gekozen werden de heeren KLAAS DE VRIES SZN. en Prof. Dr. D. VAN EMBDEN.

In het kiesdistrict Amsterdam IX 10909 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

J. G. VAN KUIJKHOF	5175
TH. RUYS GZN.	4650
C. THOMASSEN	4541
A. ROELVINK	2640

zoodat gekozen werden de heeren J. G. VAN KUIJKHOF en TH. RUYS GZN.

Op 7 Juni 1910 had in kiesdistrict Amsterdam VII eene verkiezing plaats voor een lid van den Gemeenteraad, ter voorziening in de vacature ontstaan door het ontslag nemen van den heer J. F. M. STERCK.

Als candidaten werden gesteld de heeren:

F. W. LUDWIG
Dr. B. W. TH. NUIJENS
L. VAN DER WAL.

Bij de in dat kiesdistrict op 16 Juni 1910 gehouden stemming, werden uitgebracht 2747 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Dr. B. W. TH. NUIJENS	1457
F. W. LUDWIG	975
L. VAN DER WAL	315

zoodat gekozen werd de heer Dr. B. W. TH. NUIJENS.

Op 11 Juli 1910 had in kiesdistrict Amsterdam IV eene verkiezing plaats voor een lid van de Provinciale Staten, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het bedanken van den heer Mr. J. C. DE VRIES.

Als candidaten werden gesteld de heeren:

H. BARNSTEIN
Z. D. J. W. GULDEN
Mr. W. Baron RÖELL.

Bij de in dat kiesdistrict op 18 Juli 1910 gehouden stemming werden uitgebracht 2282 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

Mr. W. Baron RÖELL	1112
H. BARNSTEIN	630
Z. D. J. W. GULDEN	540

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren Mr. W. Baron RÖELL en H. BARNSTEIN.

Deze herstemming werd gehouden op 25 Juli 1910. Toen werden uitgebracht 2837 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

H. BARNSTEIN	1493
Mr. W. Baron RÖELL	1344

zoodat gekozen werd de heer H. BARNSTEIN.

Op 30 Augustus 1910 had in kiesdistrict Amsterdam I eene verkiezing plaats voor een lid van de Provinciale Staten, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer R. W. J. C. VAN DEN WALL BAKE.

Als candidaten werden gesteld de heeren:

E P. F. A. VAN DEN BOGAERT
B. C. E. ZWART.

Bij de in dat kiesdistrict op 6 September 1910 gehouden stemming werden uitgebracht 1662 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

B. C. E. ZWART	1084
E. P. F. A. VAN DEN BOGAERT	578

zoodat gekozen werd de heer B. C. E. ZWART.

Op 8 December 1910 had in kiesdistrict Amsterdam II eene verkiezing plaats voor een lid van den Gemeenteraad, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het ontslag nemen van den heer Mr. E. M. MEYERS.

Als candidaten werden gesteld de heeren:

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE
J. W. SMIT
JAN VAN DEN TEMPEL
L. H. F. WACKERS
D. J. WIJNKOOP
C. H. VAN ZEGGELEN;

Bij de in dat kiesdistrict op 16 December 1910 gehouden stemming, werden uitgebracht 2327 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

JAN VAN DEN TEMPEL	738
J. W. SMIT	727
Mr. E. J. EVERWIJN LANGE	590
C. H. VAN ZEGGELEN	169
L. H. F. WACKERS	69
D. J. WIJNKOOP	34

zoodat eene herstemming moest plaats hebben tusschen de heeren JAN VAN DEN TEMPEL en J. W. SMIT.

Deze herstemming werd gehouden op 23 December 1910. Toen werden uitgebracht 2774 geldige stemmen, waarvan op de heeren:

JAN VAN DEN TEMPEL	1523
J. W. SMIT	1251

zoodat gekozen werd de heer JAN VAN DEN TEMPEL.

In verband met het groot aantal kiezers in sommige stemdistricten, is bij besluit van den Gemeenteraad, dd. 9 Februari 1910, het aantal stembureau's vermeerderd:

in	het	kiesdistrict	Amsterdam	II	met	1
"	"	"	"	III	"	4
"	"	"	"	V	"	2
"	"	"	"	IX	"	8

B. *Ingevolge Koninklijk besluit* van 4 Mei 1896 (*Staatsblad* N°. 76) tot vaststelling van een algemeen reglement voor de Kamers van Koophandel en Fabrieken.

Op 31 Januari 1910, van des voormiddags 9—11 uur en des namiddags van 1—4 uur, had eene verkiezing plaats voor een lid van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, om af te treden op 1 Januari 1913, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer J. MOUTHAAN N. JZN.

Bij deze verkiezing werden uitgebracht 106 geldige stemmen; gekozen werd de heer W. FENENGA.

In 1910 werd eene nieuwe kiezerslijst opgemaakt voor het kiezen van leden van de Kamer van Koophandel en Fabrieken.

Bij kennisgeving van den Burgemeester, dd. 2 Juni 1910, werden belanghebbenden, die aanspraak meenden te kunnen maken op kiesbevoegdheid voor die Kamer, uitgenoodigd, daarvan vóór 1 Juli d. a. v. aangifte te doen. 136 personen meldden zich hiervoor aan, waarvan 3 reeds als kiezer op de kiezerslijst voorkwamen.

Er werden dus op de voorloopige kiezerslijst geplaatst 133 personen, terwijl mede op die lijst werden gebracht zij, die reeds op de laatst vastgestelde lijst van kiezers voorkwamen en blijkens het advies van de

Kamer van Koophandel en Fabrieken, dd. 20 Augustus 1910, nog aan de daarvoor gestelde eischen voldeden.

Deze kiezerslijst werd op 30 Augustus 1910 definitief opgemaakt.

Bezwaren werden daartegen niet ingebracht.

Op 11 November 1910 werd de lijst definitief gesloten.

Het aantal kiezers voor de Kamer van Koophandel en Fabrieken bedraagt 1856.

Op 14 November 1910, des voormiddags van 9—11 en des namiddags van 1—4 uur, had eene verkiezing plaats van 12 leden voor de Kamer van Koophandel en Fabrieken, ter voorziening in de plaatsen van de leden, die op 1 Januari 1911 aan de beurt van aftreding zouden zijn.

Bij deze verkiezing werden uitgebracht 267 geldige stemmen; gekozen werden de heeren:

E. HELDRING	met	189	stemmen
A. ROELVINK	„	189	„
J. SMIT O.GZN.	„	189	„
S. LEHMANS	„	187	„
ED. GERZON	„	186	„
F. LIEFTINCK J.HZN.	„	186	„
ABR. MULLER	„	186	„
P. E. TEGELBERG	„	186	„
J. F. VERSTER	„	186	„
H. J. HARTZ	„	184	„
B. NIERSTRASZ	„	183	„
Mr. A. F. VAN HALL	„	182	„

C. *Ingevolge de Wet op de Kamers van Arbeid* (Wet van 27 Mei 1897, *Staatsblad* N°. 141).

Op de in het jaar 1910 vastgestelde kiezerslijsten van patroons en werklieden der onderscheidene Kamers van Arbeid kwamen voor:

Kamer van Arbeid voor:	Patroons-kiezers	Werklieden-kiezers
de Bouwbedrijven	794	3681
de Metaal- en Houtbewerking	549	4393
de Confectiebedrijven	406	1968
de Voedings- en Genotmiddelen	755	4824
de Tabaksindustrie	115	1088
de Drukkersbedrijven	265	2029
het Handels-, Crediet- en Verzekeringswezen	2530	6153
de Brillantnijverheid	102	1306
het Logement- en Koffiehuishoudersbedrijf	286	725
den Kleinhandel	1021	2761

De periodieke verkiezing van leden der Kamer van arbeid voor het Handels-, Crediet- en Verzekeringswezen werd bij ministerieele beschikking

van 8 Maart 1910, N°. 502, uitgeschreven op 19 April, de herstemming, zoo noodig, op 29 April d. a. v.

Bij de verkiezing op 19 April werden door de patroons dier Kamer uitgebracht 29 stemmen, waarvan op Mr. J. BIERENS DE HAAN 27, Mr. H. P. VAN HEUKELOM 27, D. LUTOMIRSKI 26, L. M. DE JONG SCHOUWENBURG 27 en A. C. VAN HEEMSKERCK VEECKENS 27 stemmen, die derhalve allen benoemd waren tot leden der Kamer.

Door de werklieden dier Kamer werden uitgebracht 166 stemmen, waarvan op C. BREEVOORT 110, A. A. VAN HAMERSVELD 109, M. VAN STRATEN 105, F. J. WELZENBACH 108 en K. HOFKAMP 103 stemmen, die derhalve allen benoemd waren tot leden der Kamer.

Met uitzondering van K. HOFKAMP, benoemd lid-werkman, die niet overeenkomstig het bepaalde in art. 8 der wet, hetzij gedurende het laatst verloopen kalenderjaar, hetzij op meerderjarigen leeftijd, gedurende drie van de laatste tien kalenderjaren, die aan zijne verkiezing voorafgingen, werkzaam was geweest in een bedrijf, in voornoemde Kamer vertegenwoordigd en binnen haar gebied, werden bij ons besluit dd. 10 Mei 1910 alle hiervoren genoemde leden als zoodanig toegelaten.

De verkiezing ter aanvulling van de plaats, in voorgaande alinea genoemd, werd bij ministerieele beschikking van 10 Juni, N°. 1392, uitgeschreven op Vrijdag 15 Juli, de herstemming, zoo noodig, op Dinsdag 26 Juli d. a. v.

Uitgebracht werden 157 stemmen, waarvan op G. J. TIEKER 109 stemmen, derhalve benoemd tot lid der Kamer en als zoodanig toegelaten bij ons besluit van 26 Juli.

De periodieke verkiezing van leden der Kamer van arbeid voor de Brillantnijverheid werd bij ministerieele beschikking van 22 September, N°. 2127, uitgeschreven op 11 October, de herstemming, zoo noodig, Donderdag 20 October d. a. v.

Bij de verkiezing op 11 October werden door de patroons dier Kamer uitgebracht 12 stemmen, waarvan op A. TABAKSPINDER 12, L. WEYL 11, L. D. JACOBS 11, S. DISSELKOEN 12 en H. J. HARTZ 12 stemmen, die derhalve allen benoemd waren tot leden der Kamer.

Door de werklieden dier Kamer werden uitgebracht 31 stemmen, waarvan op BERNARD VAN PRAAG 25, S. DE MIRANDA 24, N. G. VAN PIETERSON 23, S. PARSSER 23 en H. BONN 20 stemmen, die derhalve allen benoemd waren tot leden der Kamer.

Bij ons besluit van 8 November werden vorengenoemde leden als zoodanig toegelaten.

HOOFDSTUK III.

GEMEENTEBESTUUR.

PERSONEEL.

A. Gemeenteraad.

De Raad was op 31 December 1910 samengesteld als volgt:

Kiesdistrict Amsterdam I.

J. N. HENDRIX	jaar van aftreding	1911
TH. F. A. DELPRAT	〃 〃 〃	1913
Mr. J. H. WORST	〃 〃 〃	1913
H. J. DEN HERTOG	〃 〃 〃	1915
C. L. M. LAMBRECHTSEN VAN RITTHEM	〃 〃 〃	1915

Kiesdistrict Amsterdam II.

J. DOUWES JR.	jaar van aftreding	1911
P. J. M. VERSCHURE	〃 〃 〃	1913
Mr. P. A. DIEPENHORST	〃 〃 〃	1913
J. VAN DEN TEMPEL	〃 〃 〃	1915
J. TER HAAR JR.	〃 〃 〃	1915

Kiesdistrict Amsterdam III.

JOS. LOOPUIT	jaar van aftreding	1911
W. H. VLIEGEN	〃 〃 〃	1911
S. J. POTHUIS	〃 〃 〃	1913
J. OUDEGEEST	〃 〃 〃	1913
Z. D. J. W. GULDEN	〃 〃 〃	1915

Kiesdistrict Amsterdam IV.

Mr. B. E. ASSCHER	jaar van aftreding	1911
J. POLAK	〃 〃 〃	1911
Mr. L. W. VAN GIGCH	〃 〃 〃	1913
Dr. N. M. JOSEPHUS JITTA	〃 〃 〃	1913
L. SERRURIER	〃 〃 〃	1915

Kiesdistrict Amsterdam V.

H. W. KEHRER	jaar van aftreding 1911
Mr. Z. VAN DEN BERGH	〃 〃 〃 1911
P. W. SUTORIUS	〃 〃 〃 1913
G. P. WIJNMALEN JR.	〃 〃 〃 1913
B. C. E. ZWART	〃 〃 〃 1915

Kiesdistrict Amsterdam VI.

C. B. POSTHUMUS MEYJES	jaar van aftreding 1911
J. J. S. R. ZIMMERMAN	〃 〃 〃 1911
Jhr. Mr. W. F. RÖELL	〃 〃 〃 1913
F. J. PERQUIN	〃 〃 〃 1915
Mr. S. DE VRIES CZN.	〃 〃 〃 1915

Kiesdistrict Amsterdam VII.

D. SCHUT	jaar van aftreding 1911
Dr. B. W. TH. NUIJENS	〃 〃 〃 1911
Mr. Dr. C. F. SCHOCH	〃 〃 〃 1913
Mr. D. P. D. FABIUS	〃 〃 〃 1915
Dr. C. DE MAN	〃 〃 〃 1915

Kiesdistrict Amsterdam VIII.

P. NOLTING	jaar van aftreding 1911
A. HARMSEN JR.	〃 〃 〃 1911
TH. M. KETELAAR	〃 〃 〃 1913
CH. E. H. BOISSEVAIN	〃 〃 〃 1915
KL. DE VRIES SZN.	〃 〃 〃 1915

Kiesdistrict Amsterdam IX.

L. SIMONS	jaar van aftreding 1911
F. M. WIBAUT	〃 〃 〃 1913
H. H. WOLLRING	〃 〃 〃 1913
J. G. VAN KUIJKHOF	〃 〃 〃 1915
J. H. SCHELTEMA	〃 〃 〃 1915

(Het presentiegeld voor de Gemeenteraadsleden bedraagt f 3 *per zitting.)*

B. Burgemeester en Wethouders.

	Jaar van aftreding als zoodanig	Jaarwedde
Jhr. Mr. Dr. A. RÖELL, *Burgemeester (Algemeene Secretarie, Algemeene Zaken, Militaire Zaken, Politie en Brandweer)*	1916	*f* 15000*
L. SERRURIER, *Wethouder (Financiën, Belastingen en Gemeentebedrijven)*	1914	„ 4000
Dr. N. M. JOSEPHUS JITTA, *Wethouder (Armwezen, Statistiek, Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Openbare Gezondheid)*	1911	„ 4000
Mr. Z. VAN DEN BERGH, *Wethouder (Publieke Werken, Handelsinrichtingen en Arbeidsbureau)*	1914	„ 4000
Mr. S. DE VRIES CZN., *Wethouder (Onderwijs)* . .	1911	„ 4000

* Benevens *f* 5000 wegens gemis van een ambtswoning.

C. Gemeenteambtenaren en -bedienden.

Ter Gemeentesecretarie werden de hoofdcommiezen-titulair Mr. C. Huijser van Reenen, Dr. B. Turksma, J. van Hettinga Tromp en Mr. W. L. Hendriks, met ingang van 1 Januari 1910 bevorderd tot hoofdcommies.

In verband met het raadsbesluit van 29 October 1909, waarbij is ingesteld de betrekking van adjunct-boekhouder bij de Rekenkamer, werd met ingang van 1 Januari 1910 als zoodanig benoemd W. van Vierhouten Kelly, klerk 1e klasse aan de Afd. Financiën B.

De hoofdcommies der Afd. Gemeentebedrijven, Mr. G. M. Kruimel, werd met ingang van 1 Januari 1910 eervol ontheven van het secretariaat der Commissie, bedoeld bij art. 37 der Bouwverordening en van de Commissie van onderzoek in zake het brandgevaar in de schouwburgen; tot secretaris van de eerste commissie werd benoemd Mr. J. Goeman Borgesius en tot secretaris van de laatste C. Th. H. Vermeer, beiden commies aan de Afd. Publieke Werken.

Aan den hoofdcommies-titulair van het Arbeidsbureau, J. van Hettinga Tromp, werd op zijn verzoek met ingang van 1 Januari 1910 eervol ontslag verleend als secretaris van het Scheidsgerecht; de commies van dat bureau werd met dit secretariaat belast.

De voorloopig aangestelde commiezen Mr. J. van Heusde, eerst werkzaam aan de Afd. Gemeentebedrijven en later aan het Arbeidsbureau, en Mr. J. Greup, werkzaam aan de Afd. Publieke Werken, werden onderscheidenlijk met ingang van 1 Maart en 1 November 1910 definitief benoemd.

Met ingang van 1 December 1910 werden overgeplaatst de commies J. Ort van het Bureau van Statistiek naar het Arbeidsbureau en de commies Mr. J. van Heusde van het Arbeidsbureau naar het Bureau van Statistiek. Laatstgemelde werd tevens aangesteld als commies bij de Afd. Armwezen, en de commies bij de Afd. Armwezen Mr. J. T. H. Kroon tevens als commies bij het Bureau van Statistiek.

Aan den commies aan de Afd. Publieke Werken Mr. J. Goeman Borgesius werd op zijn verzoek met ingang van 1 November 1910 eervol ontslag verleend. Zijn plaats was aan het einde des jaars nog niet vervuld.

De adjunct-controleurs der Gemeentebelastingen S. G. van de Pol en H. Keegstra werden met ingang van 1 Januari 1910 bevorderd tot controleur; eerstgenoemde werd met ingang van 26 September d. a. v. op zijn verzoek eervol ontslagen.

Met ingang van 1 Januari 1910 werden benoemd tot controleur der Gemeentebelastingen, voor den tijd van één jaar, J. O. C. Bouma, ontvanger der directe belastingen en accijnzen te Wijk bij Duurstede, en B. Meesters, adjunct-controleur der plaatselijke directe belastingen te Rotterdam.

Met ingang van 16 November 1910 werd de controleur der Gemeentebelastingen C. U. W. Raedt eervol ontheven van het toezicht over het beheer van den sub-ontvanger der plaatselijke directe belasting naar het inkomen van het 2e kantoor, welk toezicht aan den controleur L. A. Blindenbach werd opgedragen.

Na het overlijden op 16 Maart 1910 van den sub-ontvanger der plaatselijke directe belastingen naar het inkomen van het 1e kantoor, M. Blonker Herny, werd de surnumerair bij 's Rijks belastingen G. A. Meijer, met ingang van 17 Maart d. a. v., tijdelijk belast met de waarneming van dat kantoor; met ingang van 1 November 1910 werd de sub-ontvanger van het 3e kantoor, G. C. Drooglever Fortuijn, tevens voor één jaar benoemd tot sub-ontvanger van gemeld kantoor.

Bij den dienst der Publieke Werken werd met ingang van 1 Januari 1910 de tijdelijke werktuigkundig-ingenieur P. Lohr benoemd tot ingenieur 2e klasse.

Den 12den Maart 1910 overleed de inspecteur bij het Gemeentelijk Bouw- en woningtoezicht F. van Erkel. Ter voorziening in deze vacature werd met ingang van 1 Mei d. a. v. tot inspecteur benoemd de adjunct-inspecteur bij dezen tak van dienst A. Keppler.

Aan den technischen ambtenaar, belast met de zaken betreffende het Liernurstelsel bij de Stadsreiniging, D. J. Sanches, werd met ingang van 1 Maart 1910 op zijn verzoek eervol ontslag verleend; hij werd met ingang van denzelfden datum door den Gemeenteraad benoemd tot gemeente-adviseur in de zaken van het Liernurstelsel.

Bij raadsbesluit van 8 December 1909 werd aan Dr. G. Houwing, met ingang van 1 Januari 1910 op zijn verzoek eervol ontslag verleend als gemeentearts. In deze vacature werd voorzien door de benoeming van een tijdelijk gemeentearts.

Den 7den Februari 1910 overleed de kassier bij de Gemeentetram, J. H. A. Nieuwenhuijsen. In de vacature werd met ingang van 16 Februari d. a. v. benoemd de assistent-kassier J. L. Muller.

De voorloopig aangestelde ingenieur J. Knol bij dezen tak van dienst werd met ingang van 1 November 1910 definitief aangesteld.

Aan den ingenieur bij de Gemeentewaterleidingen G. C. van den Wall Bake werd met ingang van 16 November 1910 op zijn verzoek eervol ontslag uit den gemeentedienst verleend.

Bij de Gemeente-electriciteitswerken werd met ingang van 1 Mei 1910 aan den ingenieur H. W. Snijders op zijn verzoek eervol ontslag verleend, terwijl met ingang van 1 April 1910 voor een jaar in gelijke betrekking werd benoemd W. Lulofs.

Mede werd bij dezen dienst eervol ontslag verleend aan den ingenieur-onderdirecteur Dr. G. de Gelder met ingang van 1 Juli 1910, aan den directeur A. W. Ressing met ingang van 11 September, aan den chef der installaties L. H. Grivel en aan den hoofdboekhouder J. C. Groothoff met ingang van 19 September d. a. v. In de vacatures was op het einde van dit jaar nog niet voorzien.

PLAATSELIJKE VERORDENINGEN.

De volgende plaatselijke verordeningen zijn in 1910 in afdeeling 3 van het *Gemeenteblad* opgenomen.

1° Strafverordeningen.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VAST-STELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
2	10 Jan. 1910	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn van de bebouwing aan de noordzijde van de Nieuwe Tolstraat tusschen de Van Woustraat en de Rustenburgerdwarsstraat.
6	27 " "	Verordening tot vaststelling van voorgevelrooilijnen en weghoogten voor terreinen begrensd door den Zeeburgerdijk, de Borneostraat, de Madurastraat en de Molukkenstraat.
26	28 Febr. "	Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in een bouwblok begrensd door de Frans van Mierisstraat, de Hondecoeterstraat, het Jacob Obrechtplein en de Jacob Obrechtstraat.
36	10 Maart "	Verordening tot vaststelling van een achtergevelrooilijn voor een bebouwing aan de Nicolaas Maesstraat.
50	25 " "	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor de bebouwing aan de oostzijde van den Amstelveenschen weg aansluitende aan den Overtoom.
51	25 " "	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor de bebouwing aan de zuidzijde van de Vondelstraat en een gedeelte der Stadhouderskade.
66	29 April "	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor de bebouwing aan het Tulpplein, de Sarphatistraat, de Tulpstraat en de Huddestraat.
87	13 Mei "	Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in het bouwblok begrensd door de Hemonylaan, de Hemonystraat, de Govert Flinckstraat en de Van Woustraat.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
88	13 Mei 1910	Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in het bouwblok begrensd door de Pretoriusstraat, het Pretoriusplein, de Laing's Nekstraat, de Ringstraat en de Smitstraat.
89	13 〃 〃	Verordening tot vaststelling van de weghoogten der Schinkelkade en der Vaartstraat.
91	20 〃 〃	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijnen en weghoogten voor terreinen gelegen tusschen de Rhijnvis Feithstraat, den Overtoom, de Kostverlorenvaart en de Kanaalstraat.
100	13 Juni 〃	Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor bebouwingen te stichten aan de Bentinckstraat en de Cliffordstraat.
118	15 Juli 〃	Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in het bouwblok begrensd door het Valeriusplein, de Valeriusstraat, de Okeghemstraat en een ontworpen wandelweg.
119	15 〃 〃	Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor bebouwingen aan de Sophialaan.
120	15 〃 〃	Verordening tot vaststelling van een voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de noordzijde van de Sophialaan.
121	15 〃 〃	Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor de bebouwing aan den noordwestelijken hoek van de Sophialaan.
166	29 Aug. 〃	Verordening tot vaststelling van een voorgevelrooilijn voor de bebouwing aan de Plantage Franschelaan.
168	9 Sept. 〃	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijnen en weghoogten voor terreinen in de Buiten Volewijkslanden.
171	28 〃 〃	Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor bebouwingen aan de Groote Bickersstraat.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
173	7 Oct. 1910	Verordening tot vaststelling van voorgevelrooilijnen voor bebouwingen aan en nabij den Dam.
174	7 〃 〃	Verordening tot vaststelling van weghoogten voor de wegen aan en nabij den Dam.
188	15 Nov. 〃	Wijziging der Algemeene Politieverordening.

2° Belastingverordeningen.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
7	22 Jan. 1910	Verordening op de heffing en op de invordering van Secretarieleges.
11	25 〃 〃	Verordening op de heffing en op de invordering van de opcenten op de personeele belasting.
65	14 April 〃	Verordeningen op de heffing en op de invordering van schoolgeld voor den avondcursus aan de Openbare Werk- en Leerschool.
116	5 Juli 〃	Wijziging der Verordening op de heffing van Havengeld.
117	8 〃 〃	Wijziging der Verordening op de heffing van bijdragen ter tegemoetkoming in de kosten van de Universiteit.
164	10 Aug. 〃	Wijziging verordeningen op de heffing en op de invordering van schoolgeld op de openbare voorbereidende en lagere scholen.

3° Verordeningen van verschillenden aard.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
10	22 Jan. 1910	Wijziging der Verordening tot regeling van het Voorbereidend onderwijs (aantal onderwijzeressen per school).

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
13	29 Jan. 1910	Wijziging der Verordening op de vaststelling van het getal en de jaarwedden der leeraren aan het Gymnasium.
25	9 Febr. 〃	Wijziging der Verordening op het beheer en den dienst der Gemeentetram.
* 28	9 〃 〃	Verordening tot verdeeling der kiesdistricten II, III, V, VIII en IX in stemdistricten.
29	23 〃 〃	Verordening houdende aanwijzing van stemlokalen.
31	4 Maart 〃	Wijziging der Verordening op de Leerschool (handenarbeid als leervak).
49	4 〃 〃	Wijziging der Verordening op den Gemeentelijken Gezondheidsdienst.
53	24 〃 〃	Wijziging der Verordening op het Lager onderwijs (vergoeding aan kweekelingen).
69	26 April 〃	Verordening tot aanwijzing van stemlokalen voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer enz.
71	13 〃 〃	Wijziging en aanvulling van het tarief voor het vervoer door de Gemeentetram.
72	13 〃 〃	Wijziging en aanvulling van het besluit tot vaststelling van de exploitatielijnen van het tramwegnet.
84	30 〃 〃	Verordening regelende den dienst bij en het gebruik van de Gemeentelijke Bad- en Zweminrichtingen.
92	7 Mei 〃	Verordening op het abonnement voor verpleging van inwonende arbeiders (arbeidsters) in Gemeentegasthuizen of in ziekenhuizen.
93	11 〃 〃	Wijziging en aanvulling der Pensioenverordening en van de staten I en II, bedoeld in artt. 2 en 5 dier verordening.
113	20 Juni 〃	Wijziging der Verordening tot regeling van het openbaar Lager onderwijs.
170	15 Sept. 〃	Wijziging der Verordening op het herhalingsonderwijs.
172	20 〃 〃	Verordening regelende de gemeentelijke poliklinieken.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
185	15 Nov. 1910	Wijziging der Verordening regelende den dienst van de Veemarkt en het Abattoir.
186	15 〃 〃	Wijziging der Verordening regelende den dienst der keuring van voedingsmiddelen.
187	15 〃 〃	Wijziging der Verordening op de Gemeente-vischhal.
189	19 〃 〃	Wijziging der Verordening betreffende de Commissiën tot wering van schoolverzuim.
192	2 Dec. 〃	Verordening op de Gemeentebadhuizen.
196	8 〃 〃	Verordening ter uitvoering van art. 4, 1° der Hinderwet.

4° Instructies en huishoudelijke reglementen.

NUMMER VAN HET GEMEENTE-BLAD	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
15	31 Jan. 1910	Wijziging van het Werkliedenreglement.

5° Vernietiging.

NUMMER VAN HET RAADS-BESLUIT	DATUM VAN VASTSTELLING OF AFKONDIGING	INHOUD
78*v*	9 Maart 1910	Onbewoonbaarverklaring der bovenwoning van het perceel Boerensteeg 10, vernietigd bij besluit van Gedep. Staten, dd. 22 Juni 1910, N°. 97.

VOORNAAMSTE IN DEN GEMEENTERAAD BEHANDELDE ONDERWERPEN.

Behalve de in dit hoofdstuk aangegeven verordeningen, instructies en reglementen, de aan- en verkoopen, verhuringen en verpachtingen van grond en water in hoofdstuk V opgenomen, de onbewoonbaarverklaringen, de opheffingen daarvan en adviezen der Commissie, bedoeld in art. 37 der Bouwverordening, in hoofdstuk VI genoemd en de bij de begrooting besproken en afgedane zaken, kunnen de volgende onderwerpen als de meest belangrijke der door Uwe vergadering behandelde worden beschouwd.

12 Januari. Aantal onderwijzeressen aan voorbereidende scholen. Klacht over de handelingen van een makelaar.

26 Januari. Bouw van voorbereidende scholen. Handenarbeid als leervak op de Leerschool. Avondcursus aan de Werk- en Leerschool. Indeeling van het Damplein. Interpellatie-Kl. de Vries over toelating tot de tweejarige vervolgklassen.

9 Februari. Aanleg van straten nabij den Zeeburgerdijk. Nieuw hoofdkantoor der gasfabrieken. Indeeling van het Damplein. Aanwijzing van pleinen voor de Voorjaarsmarkt. Wijziging der Verordening op de Gemeentetram.

16 Februari. Indeeling van het Damplein.

23 Februari. Aanwijzing van een schoolgebouw aan de Nieuwe Egelantiersstraat voor het voorbereidend onderwijs. Vergrooting van school N°. 3. Onteigeningsplan-Uilenburg. Stationneerende automobielen. Indeeling van het Damplein.

9 Maart. Subsidie aan het Christ. Tehuis voor schoolgaande kinderen en aan de Vereen. Samenwerking. Stationneerende automobielen en rijtuigen.

16 Maart. Installatie van burgemeester Jhr. Mr. Dr. A. Röell.

30 Maart. Ontslag van Dr. G. de Gelder, onderdirecteur der Gemeente-electriciteitswerken.

13 April. Aanvulling en wijziging van de exploitatielijnen van het tramwegnet. Bouw van een schaftlokaal voor den reinigingsdienst aan de Passeerdersgracht. Vrije ankerplaats in het IJ. Voorschotten aan de Vereen. Amsterdamsch Bouwfonds en aan de Coöp. Bouwvereen. Rochdale. Opheffing van school N°. 59 en van de Tesselschadeschool.

20 April. Wijziging der Pensioenverordening. Wijziging der Verordening op de heffing van bijdragen ter tegemoetkoming in de kosten der Universiteit. Verpleging van ambtenaren en werklieden voor rekening der Gemeente in sanatoria. Subsidie aan de Vereen. Het Veiligheidsmuseum. Verordening op de gemeentelijke bad- en zweminrichtingen.

4 Mei. Voordracht om *f* 40.000 beschikbaar te stellen voor de versiering van den Dam enz. ter gelegenheid van het eerste bezoek aan de hoofdstad van Prinses Juliana. Bestemming van een schoolgebouw

aan de Raamstraat voor het voorbereidend onderwijs. Bouw van een school aan de Balistraat. Subsidie aan de Vereen. voor oprichting en instandhouding van Christ. scholen voor zwakzinnigen.

25 Mei. Bouw van een school aan de Madurastraat. Stenographie als facultatief leervak aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. v. j. Bouw van het hoofdgemaal voor de nieuwe rioleering. Reorganisatie van het onderwijs op vervolgcursussen.

15 Juni. Verbouw van de scholen N°s. 57 en 64 tot 3 scholen. Verplaatsing van de bureau's van het Bouw- en woningtoezicht naar de voorm. brandweerkazerne op het Weesperplein.

29 Juni. Vergrooting van de Elisabeth Wolffschool. Restitutie van straatgeld voor perceelen, waarin woningen onbewoonbaar verklaard zijn. Vaststelling van het aantal één- en tweejarige vervolgcursussen. Overeenkomst met het bestuur der Stads- en Godshuispolder. Aanleg van een rioleering nabij het Loozingskanaal. Voorschot aan de Coöp. Bouwvereen. Dr. Schaepman. Restauratie van de Hoogere Burgerschool voor meisjes.

13 Juli. Aanvulling der voorwaarden voor de opheffing van den Buiksloterhampolder. Verbouwing van het laboratorium voor ziektekundige ontleedkunde. Interpellatie-Ketelaar in zake de wijziging der instructie voor het onderwijzend personeel der lagere scholen.

27 Juli. Wijziging der Verordening op het herhalingsonderwijs. Bebouwingsplan voor de Buiten-Volewijkslanden. Uitbreiding der electrische centrale. Uitbreiding tramremise aan de Brouwersgracht. Verlenging der concessie voor het hebben van sporen op de Handelskade.

24 Augustus. Bouw van een brandweerpost aan de Dapperstraat. Wijziging der Alg. Politieverordening.

7—10 September. Voorschotten aan werklieden en ambtenaren door tusschenkomst van de Stads-bank-van-leening. Onteigening van perceelen aan den Dam. Verordening op de gemeentelijke poliklinieken. Verlaging van het maximum-aantal vergunningen. Rapport van de raadscommissie in zake het eervol ontslag, verleend aan Dr. De Gelder, onderdirecteur der Gemeente-electriciteitswerken enz.

5 October. Verslag over het gebruik der subsidies voor voeding en kleeding van schoolgaande kinderen. Aantal herhalingsscholen. Economie der Gemeente-electriciteitswerken.

31 October—5 November. Vaststelling van den ligger der wegen. Aanschaffen van twee stoomponten. Rekening-1909 en begrooting-1911.

23 November. Verordening op de uitvoering van art. 4 der Hinderwet in de Petroleumhaven. Bouw van een school aan de Van Swindenstraat. Wijziging van de verordening op het Havengeld. Verordening op de Gemeentebadhuizen. Aanvaarding van een installatie voor Finsen-lichtbehandeling.

14—15 December. Doortrekking van de 30″-transportbuis der Waterleiding binnen de gemeente Haarlem. Verbreeding van den toegang tot de Minervahaven. 9-uren-dag voor gemeentewerklieden.

ARCHIEF.

De werkzaamheden aan het Oud-archief bestonden dit jaar voor een groot deel in de regeling van de vele en belangrijke aanwinsten, die uit meerdere aucties ten behoeve van den historisch-Topographischen Atlas, voor de verzameling portretten en voor de bibliotheek over de stad werden aangekocht.

De beschrijving van de boedelpapieren in het Archief van de Weeskamer en de bewerking van den daarop betrekking hebbenden naamklapper werd voortgezet.

De personalia van het archief-DE GRAEFF werden beschreven en de testamenten, codicillen, boedelbeschrijvingen en scheidingen in dit archief geregeld.

Het topographisch register op de serie 1732—1755 van de kwijtscheldingen kwam gereed en werd gebonden. De serie 1756—1779 kwam in bewerking. De doopakten werden tot die van het jaar 1756 op losse kaarten beschreven en deze tot 1761 lexicographisch geregeld.

De alphabetische lijst van de gekochte poorterschappen werd tot het jaar 1653 voortgezet.

55 aanvragen om inlichting en historisch onderzoek werden schriftelijk beantwoord.

64 nasporingen werden ambtelijk op aanvrage van particulieren gedaan in de doop-, trouw- en begrafenisregisters en uit deze registers, zoowel als van andere archivalia, werden te zamen 650 afschriften verstrekt.

Het Oud-archief werd dit jaar in totaal 1276 malen bezocht; door 311 bezoekers.

11 depots van archivalia werden tijdelijk naar elders afgestaan, terwijl van andere archieven en bibliotheken voor korten of langen tijd ook 11 depots naar hier werden geplaatst.

Op het Nieuw-archief deden dit jaar op de vastgestelde dagen meerdere personen nasporingen. Op 618 reçu's werden retroacta aan verschillende bureau's afgegeven, na afstempeling en inschrijving. Voortgezet werd, voor zooveel de tijd daarvoor beschikbaar was, de sorteering en regeling van de vele pakken en losse stukken van de Rekenkamer afkomstig.

Bibliotheek.

Geschenk.

G. Schaep, De naemen ende wapens van alle ridders van den gulden vliese. Gecopieert uyt seecker Boeck ges. ende verlichtet met verwen door eenen N. Suerdonck (schilder van den tweeden Marquis van Bergen) nu berustende tot Middelburg. Alwaer ick desen met mijn eygen handt naer mijn beste vermogen gecopieert hebb. A°. 1620. M. S.
(Van den heer E. G. A. baron Snouckaert van Schauburg, te 's-Gravenhage.)

Achtste Jaarboek der Vereeniging Amstelodamum. Amsterdam, 1910.
(Van het Bestuur.)

Dr. Joh. C. Breen, Kroniek van Amsterdam, van 1 November 1908—31 October 1909. Overdruk.

Dr. Joh. C. Breen, Geschiedenis der huizen Heerengracht 60 en 62. Overdruk. (Van den schrijver.)

Prof. Dr. H. Brugmans, Een en ander over de oudste geschiedenis van Amsterdam. Overdruk. (Van den schrijver.)

Mr. W. R. Veder, Het tegenwoordig stadhuis te Amsterdam en zijn omgeving. Artikelenreeks uit „De Amsterdammer".
(Van den schrijver.)

Dr. A. Eekhof, Bastiaan Jansz. Krol, Krankenbezoeker, Kommies en Kommandeur van Nieuw Nederland (1595—1645). 's-Gravenhage, 1910.
(Van den schrijver.)

P. Berends, Het geslacht Pauw. Overdruk. (Van den schrijver.)

Doop- en trouwboek der Oud-Catholieke Kerk „De Paauw" in de Keisersstraat te Amsterdam, 1711—1723. Overdruk.
(Van den heer D. G. van Epen, te 's-Gravenhage.)

Mittheilungen des Gesamtarchivs der Deutschen Juden, herausgegeben von Dr. Eugen Täubler. 2er Jahrg. Leipzig, 1909—1910.
(Van den heer S. Seeligmann.)

M. M. Kleerkooper, Nieuwsblad en Journalist voor twee eeuwen. Overdruk. (Van den schrijver.)

La Librairie, l'Imprimerie et la Presse en Hollande à travers quatre siècles. Documents pour servir à l'histoire de leurs relations internationales, recueillis et annotés par W. P. van Stockum Jr. La Haye, 1910.
(Van den bewerker.)

A. O. van Kerkwijk, Penning op de geboorte van een vierling. Overdruk. (Van den schrijver.)

Reglement van de Vereeniging (van kaarsenfabrikanten) onder de zinspreuk: Vriendschap. Opgerigt in den Jare 1838. Herzien 31 Aug. 1849. (Van den heer A. van Batenburg.)

J. F. Schimsheimer, Siewert Breukelaar geschetst als mensch en als Christen. Met eene bloemlezing uit zijne onuitgegevene geschriften. Amsterdam, 1851. (Van den heer Dr. Joh. C. Breen.)

Het huis aan de drie grachten te Amsterdam.
(Van den heer A. W. Boele van Hensbroek.)

Geschriften van de Nederlandsche Vereeniging voor Armenzorg en Weldadigheid te Amsterdam, IV—VI. Haarlem, 1910.
(Van het Bestuur.)

Jaarboekje van de Makelaarsvereeniging, 1910.
(Van het Bestuur.)

Verslagen van:

Het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, 1909—1910.

Het Genootschap „Liefdadigheid naar Vermogen", 1909—1910.

De Teekenschool voor Kunstambachten van het departement Amsterdam der Maatschappij van Nijverheid, 1909—1910.

De Maatschappij voor den Werkenden Stand, afd. Ambachtsscholen, 1909.

De Vereeniging „Voor het Schoolkind", 1909.
(Van de respectieve Besturen.)

Mr. R. Fruin, De studie van het oud-vaderlandsche recht en de archieven. Rede 14 November 1910 bij de aanvaarding van het Hoogleeraarsambt aan de Universiteit van Amsterdam uitgesproken. Middelburg, z. j. (Van den schrijver.)

Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst. Verslagen betreffende de bibliotheek en het informatie-bureau, 1909—1910.
(Van den heer Dr. C. E. Daniëls.)

Dr. G. Brom, Archivalia in Italië, I, II. 's-Gravenhage, 1910.

Dr. P. J. Blok, Relazioni Veneziane, 1600—1795. 's-Gravenhage, 1910.

Mr. N. W. Posthumus, Bronnen tot de geschiedenis van de Leidsche textielnijverheid, I. 1333—1480. 's-Gravenhage, 1910.

Dr. H. T. Colenbrander, Gedenkstukken der algemeene geschiedenis van Nederland, 1806—1810. 's-Gravenhage, 1910.

Dr. K. Heeringa, Bronnen tot de geschiedenis van den Levantschen handel, I, I en II. 's-Gravenhage, 1910.

Dr. W. P. C. Knuttel, Acta der particuliere synoden van Zuid-Holland, III, 1646—1656. 's-Gravenhage, 1910.
(Van de Commissie voor Rijks geschiedkundige publicatiën.)

Dagblad „Scheepvaart", 1910. (Van de uitgevers.)

Weekblad „Mutua Confidentia", 1910. (Van de uitgevers.)

Catalogus van de Handbibliotheek in de handschriften-leeszaal te Utrecht.
(Van den Bibliothecaris der Universiteitsbibliotheek te Utrecht.)

Mr. R. Fruin, De rekeningen en andere stukken in 1607 uit de Hollandsche rekenkamer naar de Zeeuwsche overgebracht, 1433—1584. 's-Gravenhage, 1909. (Van den Rijksarchivaris in Zeeland.)

Mr. J. G. C. Joosting, De archieven van ontbonden vereenigingen en commissiën, berustende in het depôt van 's Rijks archieven in Drente. Leiden, 1910.

Mr. J. G. C. Joosting, Inventaris van de Coevorder archieven, berustende in het depôt van 's Rijks archieven in Drente, Leiden, 1910.

Mr. J. G. C. Joosting, Het huis-archief van Batinge. Leiden, 1910.

Mr. J. G. C. Joosting, De archieven van Kerspelen en Marken, berustende in het depôt van 's Rijks archieven in Drente. Leiden, 1910.
(Van den Rijksarchivaris in Drente.)

Verslagen betreffende:

's Rijks Oude Archieven, XXXII. 's-Gravenhage, 1910.
De Rijkscommissie Nederl. monumenten, VII. 's-Gravenhage, 1910.
Nederlandsche Krijgsgeschiedenis, XV.
De Gemeente-archieven enz. van Delft, Dordrecht, 's-Gravenhage, Haarlem, Leiden, Rotterdam en Utrecht.
(Van de betrokken autoriteiten.)

Aankoop.

Brief van Corn. Bicker aan zijn broeder Jan Bicker, 11 December 1649. M. S.

Jan van Gysens Maandagse Merkurius, dl. I—IV, 1710—1714, en enkele latere nummers.

Ere-kransen (ten spyt der lasteraren en hunne verfoejelyke schentytels,) gevlogten, om de hoofden der eerwaarde Predikanten van de Néderduidtse Gèreformeerde Gemeente te Amsteldam. Zó, als hun Eerwaarden, den X^de^ van Oogst-Maandt 1745. in wézen wáren, door Hermanus van den Burg.

Compendieus relaes van 't gepasseerde in de zaek van D° I(acobu)s T(yke)n, 1753. M. S. 18 blz., fol.

Mercurius klugtige zoomer-togt, na, in, en door Amsteldam. Verhaalende op een Geestige en Satyrique Trant, alle zyne wonderlyke Avontuurtjes, bygewoond in de huizen der Amsteldamsche Inwoonders, op de Publique Weegen, en in de openbaare Herbergen en Schouwplaatzen, en verder eenige Aanmerkingen over de Zoomervermaaklykheeden, op Reytuigen, en in Schuiten. Benevens Mercuurs gedagten over de Pragt, Weelde, Wulpsheid, Hoogmoed en Verkwisting der Hedendaagsche Amstelaaren enz. (30 blz. 8°), z. j. (omstr. 1770.)

Brief van N. Geelvinck aan? 19 Januari 1772. M. S.

Nieuwe Geographische Nederlandsche Reise- en Zak-Atlas. Amst., 1773.

Redevoering op het eerste eeuwfeest van het Luthersche Diakonie-Weeshuis binnen Amsterdam. In het zelve uitgesproken den 24 van Oogstmaand, MDCCLXXVIII door Jan Hendrik Vorstius. (Met drie bijvoegsels). Amst., z. j.

Getrouw en naauwkeurig verhaal van den oorsprong, den voortgang en de gevolgen van de ontstaane bewegingen in de Herstelde Luthersche Gemeente binnen Amsterdam. Uitgegeeven door de generaale kerklijke vergadering derzelve gemeente. Amst., 1794.

Ansprache des Bürgers J. H. Dessauer, mitgliet der Hochdeutsch-Jüdischen Schauspieler-Gesellschaft unter dem Sinnspruch: Amusement et Culture in dieser Stadt, nach der Voorstellung (sic) des Axur oder Tarare, den 28sten May des Ersten Jahrs der Batavischen Freyheit. Met Holl. vertaling en Andwoord van den Burger J. C. Hespe. (14 blz. 8°.)

Aanspraak van den acteur Ward Bingley aan het Amsteldamsch publiek, uit naam der acteurs en actrices des schouwburgs: by het sluiten van het tooneel, den 7den Mei 1796. Amst., 1796.

Melpomené, voorgesteld door J. C. Wattier, aan de kunstlievende burgerij, in den nationalen schouwburg der Bataafsche Republiek te Amsteldam; by den aanvang der jaars 1799 door Cornelis Loots.

By de sluiting van het tooneel des wederopgerichten genootschaps Utile et Amusant, te Amsteldam, den 4den van Grasmaand, 1801.

Ter opening van het tooneel des Amsteldamschen schouwburgs, uitgesproken door den akteur J. P. Kroese, den IX van Oogstmaand, MDCCCII.

Zangen by het openen van de algemeene vergadering der Bataafsche maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen. Op Dingsdag, den 14den van Oogstmaand, 1804. Door C. Loots.

Aan Ouders. Uitgesproken na het gehouden jaarlijksch onderzoek der vorderingen van de leerdochteren in de leer- en kweekschool, van het Amsterdamsch Tweede Departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, op den 8sten Julij 1812, in het gebouw de Zon, onder toezigt van den schoolleeraar G. N. Landré. Door Cornelis Loots.

Reglement voor de Begrafenis-societeit van geëmployeerden bij het fabriek-ambt der stad Amsterdam, 1823.

Reglement en Wetten voor de Societeit thans gehouden wordende des zomers in de Nieuwe Stads-Herberg aan het IJ, en des winters in een daartoe geschikt locaal, binnen de stad.

Welkomstgroet aan Zijne Majesteit den Koning en Hoogst Deszelfs Doorluchtige zonen, binnen Amsterdam, door Cornelis Loots. Amsterdam, 1831.

Allocutio ad amplissimum virum M. C. van Hall, praesidem Tribunalis Amstelaedamensis inauguratum, die X Decembris MDCCCXXXI. (door J. van der Linden).

Liedjes van N. Abke, koopman in pepermunt, enz. (± 1840). 6 stuks.

Proeve van plat Amsterdamsch door Mr. J. van Lennep, met ophelderende aanmerkingen van Dr. J. H. Halbertsma, ten dienste van Dr. J. M. Firmenich's Germaniens Völkerstimme. Deventer, 1845.

De Roem van den Vijgendam voor het gemis van den verbannen Hongaar of Jan van Loenen. Luimig dichtstuk. Amst., z. j. (1853).

Het leven en de letterkundige verdiensten van Mr. Maurits Cornelis van Hall, geschetst door Mr. C. H. B. Boot. Met een inleidenden brief aan de leden der Amsterdamsche Regtscollegiën. [Niet in den handel.] (1858).

Coen Hissink, Louis Bouwmeester's Shylock-creatie. Amst., 1910.

J. H. van der Hoeven, Louis Bouwmeester. 50 jaren tooneel 1860-1910.

A. Brummelkamp, Levensbeschrijving van wijlen Prof. A. Brummelkamp. Kampen, 1910.

J. Bressen, „De Gedachtenis des Rechtvaardigen". H. J. Dibbetz. Kampen, 1910.

N. H. Nierstrasz, A. K. P. F. R. van Hasselt (Mannen en Vrouwen van Beteekenis, XI. 8). Haarlem, 1910.

F. Domela Nieuwenhuis, Van Christen tot Anarchist. Gedenkschriften, Amst., z. j. (1910).

Mr. D. van Blom, Mr. Nicolaas Gerard Pierson (Mannen en Vrouwen van Beteekenis, XI. 12.). Haarlem, 1910.

Max Lautner, Rembrandt. Ein historisches Problem. Berlin, 1910.

Dr. P. Leendertz Jr., Het Leven van Vondel. Amst., 1910.

Amsterdam—Haarlem, Mei 1910. Ter Herinnering aan het Vorstelijk Bezoek.

J. Bressen, Een verheugd volk en een jubelende stad. Zwolle, z. j. (1910.)

Dr. W. Geesink, Zedelijkheid en recht. Rede, gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, den 20sten October 1909. Amst., 1909.

Dr. M. Straub, De plaats van het bewustzijn in de theorie van het zien. Rede, uitgesproken op 8 Januari 1910 in de Aula der Universiteit van Amsterdam. Amst., 1910.

Dr. M. Straub, De wetenschappelijke vorming der geneeskundigen. Rede, uitgesproken op 19 September 1910 bij de overdracht van het rectoraat der Universiteit van Amsterdam. Amst., 1910.

Dr. H. A. van Bakel, De geschiedenis van het oudste Christendom. Rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het Hoogleeraarsambt aan de Universiteit van Amsterdam en aan het Ev. Luth. Seminarium op den 26sten September 1910. Amst., 1910.

Dr. H. Th. Obbink, De beteekenis van Egypte en Babylonië in de oude religieuze denkwereld. Rede bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Universiteit van Amsterdam, uitgesproken den 17den October 1910. 's-Gravenhage, 1910.

Mr. I. Henri Hijmans, Het recht der werkelijkheid. Rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Universiteit van Amsterdam, op den 31sten October 1910. Haarlem, 1910.

Mr. J. A. van Hamel, De taak der strafrechtpleging. Rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Gemeente-Universiteit te Amsterdam, op den 28sten November. Haarlem, 1910.

J. C. Sikkel, Van den getrouwe, die U roept. Leerrede over 1 Thess. V : 24, in de Keizersgrachtkerk op 24 April 1910 bij de bevestiging van Ds. P. A. E. Sillevis Smitt. Amst., 1910.

P. A. E. Sillevis Smitt, God gedankt en moed gegrepen. Intrede-predikatie in de Keizersgrachtkerk den 27sten April 1910. Amst., 1910.

In Christus Alles. Afscheids- en Intreerede van Dr. G. Oorthuys. Gehouden te Leiden en te Amsterdam, 26 Juni en 6 Juli 1910. Met de bevestigingsrede van Dr. C. B. Oorthuys, predikant te Rotterdam, gehouden te Amsterdam 3 Juli 1910. Rotterdam, (1910).

C. van Proosdij, Ter Gedachtenis, 1835—14 October—1910. Kampen, 1910.

Jhr. Mr. V. de Stuers, Amsterdams en Nederlands eer. Het Raadhuis van Amsterdam. 's-Gravenhage, 1910.

Rapport over de volkshuisvesting in de nieuwe stad te Amsterdam, uitgebracht door eene commissie uit den Amsterdamschen Woningraad, December 1909.

Blijvende Beelden. Eene verzameling portretten van oud-leerlingen der Tooneelschool met beknopte aanteekeningen. Amst., 1909.

O. Kamerlingh Onnes, Een overzee-instituut te Amsterdam, Gorinchem, 1910.

A. W. Weissman, Het restaureeren van oude kunstwerken. Voordracht gehouden in het Kon. Oudheidkundig Genootschap. Amst., 1910.

Nederland's Patriciaat. A°. 1910. 1e Jaargang. 's-Gravenhage.

Atlas van Amsterdam.

Aankoop.

Kaart van de vulwijken der stad, 1662; met eenige andere platte gronden.

Prospectus urbis a parte terrestri, door R. de Hooghe, 1670.

Gezicht van de Bosjessluis, langs den Kloveniersburgwal, door A. de Leth.

Het Leidscheplein. Teekening in kleuren door W. Hekking Jr., 1855.

Het gebouw Eensgezindheid. Teekening in kleuren door W. Hekking Jr., 1855.

Verzameling prentbriefkaarten; ± 2750 stuks.

't Nieuwe Stat Huys van Amsterdam. Ets door H. Udemans.

Nette Prent-verbeelding van de twee kloeke modellen in de maand Juni 1699 vervaardigt, tot het nog goed maaken van het schoone en kostelijke dak over de groote saal van het Stadhuys tot Amsterdam.

Frontespies van het Prinsenhof. Teekening in O. I. inkt, door S. de Bray.

Fontein, bij den eersten aanleg der Duinwaterleiding tijdelijk geplaatst op den Buitensingel. Teekening in O. I. inkt, door J. D. C. Veltens.

Gezicht op het Verbeterhuis aan de Schans bij de Weteringpoort. Teekening in O. I. inkt, door C. L. Hansen, 1815.

De Vergadering van de Kon. Academie van Wetenschappen in 1900. Teekening door M. Monnikendam.

Gezicht van het Illustre school van agteren. Teekening in O. I. inkt, door G. Lamberts.

't Slotthout van de Nieuwe Kercks Toorn, met verhaal van den brand.

Geschilderd glas van het Schoenmakersgild in de Zuiderkerk. Copie door J. M. A. Rieke.

Het leggen van den eersten steen voor het gebouw Felix Meritis, 23 Juni 1787. Teekening door C. L. Hansen.

Gesigt van het agtkantig Weener Renbaan Paviljoen in den tweeden of agtertuin van Moskou buiten de Muiderpoort, door N. de Vries, ± 1825.

Het vermaarde Nachthuis van Toontje te Amsterdam, ± 1825.

Afbeelding van voorname huizen op de Heerengracht tusschen de Leidsche- en Vijzelstraat, op de Keizersgracht tusschen de Vijzelstraat en Reguliersgracht, en op den Amstel.

De beeldhouwerswinkel van P. Luypen op de Elandsgracht, in 1812. Teekening in O. I. inkt, door P. Luypen.

Verscheyde aanwijzing van bequame middelen om Oorlogs- en geladen Koopvaardy Schepen, heen en weer, over 't Pampus en andere Drooghten te halen. Ets door C. Meyer. Met verklaring.

Balans van den staat der boeken des Heeren Clifford en Zoonen, 31 Maart 1773.

Le desarmement d'un officier de la garde bourgeoise, G. H. de Wilde, à la Maison de ville d'Amsterdam, 23 Oct. 1787. Teekening in kleuren.

Afbeelding van den tempel voor het D. I. A. Oude Vrouwen- en Mannenhuis bij gelegenheid dat Z. D. H. den Souvereinen Vorst door de Regeering der stad Amsterdam onthaald wordt. Teekening in O. I. inkt, door F. J. Pfeiffer.

Lykklaght van Pieter Dircxzoon Hasselaer, 1616. Met portret.

Portretten van Petrus Opmeer, Cornelius Duyn, Antonius Antonides van der Linden, Jod. Hondius, Hendrik de Keyser, Jan Pietersz. Swelinck, Jan Hermansz. Krul, Henri Blancheteste, Ambr. Plettenbergh, Vopiscus Fortunatus Plemp, Guillam de Rijck, Dirck Pietersz. Pers. W. Bartjens, W. Webster, Abraham Fino, Haring de Jonge, Dirck Jansz. van Oirschot, H. C. Loncq, L. van Coppenol, Clement de Jonge, S. van Hoogstraten, G. Flinck, J. Sandrart, F. Bol, J. Doomer, Pieter Danckerts de Ry, J. Ovens, A. Dorsman, Michiel Nuyts, W. van Heemskerk, Alex. Morus, B. de Spinoza, H. van Alckemade, B. Graat, Chr. van Brants, R. de Hooghe, J. Norel, W. Goeree, Chr. G. Carisius, R. Silteman, E. C. Ehingerus, Guill. van Surenhuyzen, Jan van Gysen, Jac. Krijs, Aeg. de Glabbais, J. Rademaker, J. Taylor, J. Wandelaar, H. Spilman, I. Vogelesanck, M. Wulfraat, P. Louw, C. F. Hurlebusch, J. Nozeman, J. Couck, N. van der Meer, J. D. Slichting, J. C. Cuno, J. J. Mauricius, J. S. H. Oem, Oliger Pauli, Jan de Beyer, David à Cohen de Azevedo, D. Hoitsma, C. van der Vijver, Mr. J. Messchert van Vollenhoven, J. van der Meer de Wijs, A. van der Linde, L. Kuytenbrouwer, A. H. van Giessen, B. J. F. Hafkenscheid, J. Radink, F. Beudeker, J. van Straaten, G. A. Heineken en D. Lingelbach.

Wandschilderingen van R. N. Roland Holst in het gebouw van den Alg. Ned. Diamantbewerkersbond.

De Onbekende gracht.

De herberg „het Disseltje", in de Vinkenstraat.

De herberg „de Leeuw van Waterloo", Prinsengracht 275.

De herberg „de Muizenvreugd", St. Luciënsteeg.

De Rozengracht met Rembrandt's woning.

De Vogelkooi, Nes 39.

Het Korenmetershuisje.

(7 teekeningen van Herm. M. J. Misset.)

BUREAU VAN STATISTIEK.

De werkzaamheden van het Bureau bestaan in hoofdzaak uit het uitgeven van statistische geschriften, het verschaffen van statistische inlichtingen en het vormen van een statistische bibliotheek.

A. Uitgegeven geschriften.

Van het *Statistisch Jaarboek*, jaargang 1909, verscheen het eerste deel, terwijl de bewerking van het tweede deel ter hand werd genomen.

Het *Statistisch Maandbericht* en het *Weekbericht*, waarvan respectievelijk de zestiende en de veertiende jaargang het licht zagen, ondergingen geen belangrijke wijziging.

De reeks van *Statistische Mededeelingen* werd in 1910 vermeerderd met: N⁰. 29 „Jaarcijfers 1909” en N⁰. 30 „De gemeentelijke inkomstenbelasting in de belastingjaren 1905—1906 en 1906—1907.”

Het door het Bureau reeds sedert eenige jaren uitgegeven *Statistisch Zakboekje* werd ook voor 1910 bewerkt, terwijl meerdere periodieke werkzaamheden, als het verzamelen van gegevens ten behoeve van de regeeringsverslagen over Armwezen, Onderwijs en Landbouw, mede in dat jaar werden uitgevoerd.

Het reeds ten vorigen jare aangevangen werk met betrekking tot de uitgave eener uitgebreide vergelijkende demographie der groote steden van de wereld werd krachtig voortgezet en vorderde zoodanig, dat de verschijning van dit overzicht in 1911 kan worden tegemoetgezien.

B. Verschafte inlichtingen.

Het Bureau verschaft aan belanghebbenden inlichtingen van statistischen aard over alle onderwerpen, waarover dit mogelijk is. Behalve tallooze kleine informatiën, welke onmiddellijk aan den vrager verstrekt konden worden, zijn ook inlichtingen van meer omvangrijken aard verschaft.

Omgekeerd werden door het Bureau ook herhaaldelijk aan bureau's in het buitenland inlichtingen gevraagd.

C. Bibliotheek.

De bibliotheek van het Bureau wordt eensdeels gevormd uit publicaties van andere bureau's van statistiek, welke door ruil verkregen worden, anderdeels uit aangekochte statistische tijdschriften en boekwerken.

Op het eind van het jaar stond het Bureau in verbinding met 41 staats-, provinciale of kantonnale en 95 gemeentelijke statistische bureau's in Europa en respectievelijk 20 en 15 daarbuiten, samen 171.

D. Verdere werkzaamheden.

Op de Internationale Tentoonstelling in 1910 te Brussel gehouden, werd door het Bureau van Statistiek een aantal graphieken geëxposeerd, terwijl het boekje „*Amsterdam, sa vie economique et sociale, ses institutions hygiéniques et philantropiques*", voor die gelegenheid door het Bureau samengesteld, zoowel op die tentoonstelling als elders ruime verspreiding vond. De inzending te Brussel verwierf een Grand Prix.

Op de Groene-Kruis-Jubileums-Tentoonstelling te Utrecht werden eenige graphische voorstellingen met betrekking tot de door de gemeente Amsterdam getroffen hygiënische maatregelen ingezonden.

ARBEIDSBUREAU.

A. Toepassing van het Werkliedenreglement.

Algemeene Bepalingen. (Wijziging W. R. en B. V.)

Het Werkliedenreglement (W. R.) werd in den loop van 1910 niet gewijzigd. De voordracht, dd. 29 October, strekkende tot vervanging van den 10-urigen werkdag door een 9-urigen, kwam niet in stemming, daar in de vergadering van den Raad van 15 December een motie werd aangenomen, luidende:

De Raad, van oordeel, dat er geen voldoende reden is tot eene algemeene verkorting van arbeidsduur noch tot eene algemeene verhooging der loonen,

de mogelijkheid erkennende, dat voor sommige categorieën van gemeentewerklieden en gemeentebeambten, hetzij verkorting van arbeidsduur, hetzij verhooging van loon, of beide, gewenscht is,

noodigt Burgemeester en Wethouders uit, om een onderzoek in te stellen, zoowel omtrent deze beide aangelegenheden, als omtrent de financieele gevolgen, welke te verwachten zullen zijn van eventueele wijziging der bestaande regelingen, en om in verband daarmede de noodige voorstellen te doen.

Voorts was bij het einde des jaars een verzoek in overweging, van werkliedenzijde tot den Raad gericht, om terug te komen op de wijziging, ten vorigen jare in het W. R. aangebracht, volgens welke jeugdige werklieden in den regel op 18-jarigen leeftijd zouden moeten worden ontslagen.

Voor toepassing van artikel 44*bis*, betreffende de afwijking van het reglement in bijzondere gevallen, bij de wijziging van 10 Maart 1909 opgenomen, is ook in dit jaar geen aanleiding geweest.

De Bijzondere Voorschriften (B. V.) van verschillende diensttakken zijn in 1910 meermalen gewijzigd (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 77—83; 152—155 en 176).

De wijzigingen waren van weinig ingrijpenden aard en betroffen meerendeels de hierarchieke indeeling van het werkliedenkorps, voor elken dienst in de B. V. opgenomen.

Aanneming, aanstelling en ontslag van werklieden.

De hierachter volgende staat geeft een overzicht van het aantal werklieden, welke op 31 December 1910 bij de verschillende onder het W. R. vallende diensttakken werkzaam waren.

TAKKEN VAN DIENST	AANTAL WERKLIEDEN			
	vast en voorl.	los	jeugdig	totaal
Publieke Werken (P. W.)	492	82	120	701
Stadsreiniging (S. R.)	870	43	117	1030
Handelsinrichtingen (H. I.)	146	34	3	183
Raadhuis (R.h)	22	2	—	24
Gemeentegasfabrieken (G. G.)	1582	399	53	2034
Gemeentetram (G. Tr.).	1617	339	15	1971
Gemeentewaterleidingen (G. W.)	216	53	12	281
Gemeentetelefoon (G. T.).	166	16	5	187
Gemeente-electriciteitswerken (G. E.) . .	122	53	3	178
Stadsdrukkerij (St. Dr.)	60	5	9	74
Veemarkt en Abattoir (V. & A.)	54	12	4	70
Stedelijk Museum (S. M.)	12	2	—	14
Totaal Gemeente . . .	5359	1047	341	6747
Op 31 Dec. 1909 „ „ . . .	4923	1210	392	6528

In den loop van 1910 werden 309 werklieden vast en 521 voorloopig aangesteld.

Van deze nieuwaangestelde werklieden kregen er 98 een aanstelling om enkele dagen (nachten) per week of enkele uren per dag te werken (art. 3 (3) *c* W. R.); het waren werklieden bij de S. R. (tijdelijk Liernurstelsel), zondagsconducteurs der tram en schoonmaaksters; 79 werklieden kregen een (seizoen)aanstelling om gedurende een bepaalden tijd des jaars den vollen wekelijkschen werktijd te arbeiden (art. 3 (3) *b* W. R.); het waren in hoofdzaak werklieden, die in den winter aan de Gasfabrieken werkten, ofwel in den zomer bij de Tram (lijnwerk).

Van de vast aangestelde werklieden waren er te voren 249 voorloopig aangesteld en 58 los, de twee overigen werden direct vast aangesteld. De losse werklieden, die terstond vast werden aangesteld, waren reeds zoo lang in lossen dienst, dat er geen reden bestond, hen nog eerst voorloopig aan te stellen.

De voorloopig aangestelde werklieden waren nagenoeg allen in lossen dienst of te voren als los of jeugdig werkman in dienst geweest. Was dit niet het geval, dan was er onder het losse personeel op dat oogenblik geen geschikt of bekwaam candidaat aanwezig. Het aantal voorloopig aangestelde werklieden is grooter dan dat in 't vorige verslag vermeld, doordat vele losse werklieden, krachtens art. 5 (3) W. R. bij het bereiken van den maximum-lossen diensttijd van 104 weken, voorloopig werden aangesteld.

Bij de vaste of voorloopige aanstelling werd 34 maal, krachtens art. 8 W. R., afgeweken of afwijking toegestaan van de in de artt. 6 en 7 genoemde leeftijdsgrens, voor een voorloopige of vaste aanstelling gesteld. Het betrof werklieden, die reeds gedurende langen tijd onafgebroken in lossen dienst waren, of zich door bijzondere geschiktheid onderscheidden. 39 malen werd een hoofd van een dienst gemachtigd, een los werkman

langer dan den reglementairen maximum-termijn van 104 weken in lossen dienst te houden, omdat de werkman te oud was om nog aangesteld te worden, of in afwachting van den uitslag der aanhangige geneeskundige keuring voor een voorloopige of vaste aanstelling of wel om andere bijzondere redenen.

Ten einde deze afwijkingen voor 't vervolg zooveel mogelijk te beperken en toch den lossen werkman, die geruimen tijd in dienst is geweest, een voorloopige aanstelling niet te moeten onthouden, is door ons college bepaald, dat in den regel slechts losse werklieden, die den leeftijd van 35 jaar nog niet hebben bereikt, kunnen worden aangenomen.

Door losse conducteurs der Gemeentetram, die aangenomen zijn om éénmaal in de 14 dagen te rijden, doch, voor zoover zij werkloos zijn, elken werkdag aan de remise konden komen hooren, of zij dien dag soms ook voor reservedienst noodig waren, was de wensch geuit, dat in deze aangelegenheid eenige meerdere regelmaat werd gebracht. Ter tegemoetkoming hieraan werd bepaald, dat elken dag een bepaald gedeelte van deze werklooze noodhulp-conducteurs zich voor dezen reservedienst beschikbaar zou stellen, terwijl, als die dienst niet gevorderd werd, zij in de remise met ander werk een zekere verdienste zouden kunnen maken.

In den loop van 1910 werden ontslagen 83 vaste en 115 voorloopig aangestelde werklieden ; 19 vaste werklieden werden tot beambte benoemd, 26 vaste en voorloopig aangestelde werklieden zijn overleden.

Van de ontslagen vaste werklieden werden er 40 op verzoek ontslagen — hieronder waren er eenige, die geneeskundig afgekeurd waren en dus aanspraak konden maken op pensioen; 2 wegens willekeurige verbreking der dienstbetrekking; 10 als straf en 31 wegens ongeschiktheid, van wie 30, na door een geneeskundige commissie te zijn afgekeurd en 1 wegens andere ongeschiktheid.

Van de ontslagen voorloopig aangestelde werklieden werden er 11 op verzoek, 2 als straf en 2 wegens ongeschiktheid voor een vaste betrekking ontslagen.

Ten aanzien van pensioengerechtigde werklieden, die om speciale redenen ongeschikt worden bevonden voor het waarnemen hunner betrekking, doch die nog wel in een andere lager bezoldigde betrekking kunnen worden geplaatst, hebben wij besloten, dat zij eerst gepensionneerd behooren te worden, en dan in hun nieuwe betrekking aangesteld, ten einde in het pensioen een compensatie voor het loonverlies te vinden.

In de bemiddeling van het Arbeidsbureau bij de plaatsing van losse werklieden is geen verandering gebracht.

Van de bevoegdheid, verleend in art. 9 W. R. om toe te staan, dat voor werkzaamheden van tijdelijken of bijzonderen aard werklieden worden aangenomen, die geheel vallen buiten de bepalingen van het W. R., werd in 1910 opnieuw gebruik gemaakt; en wel door den Directeur der Waterleidingen voor het schoonmaken van het reservoir Laarderhoogt-Hilversum

en door den Directeur der Publieke Werken voor het uitvoeren van timmer- en metselwerken bij het aanbrengen van transportinrichtingen in het koelhuis van het Abattoir.

Overigens waren de werkzaamheden, voor welke blijkens het medegedeelde in de vorige verslagen machtiging tot het aannemen van werklieden buiten het W. R. was verleend, nog niet alle afgeloopen.

In de arbeidsvoorwaarden dier werklieden kwamen geen wijzigingen.

Buiten de sneeuwruimers der Reiniging (met een totaal van 5736 loondagen), de 14 sneeuwruimers van Veemarkt en Abattoir, de 166 schoonmaaksters en de 157 wachters der Publieke Werken (van wie het aantal arbeidsdagen niet meer bekend is, en aan wie resp. *f* 10.455, *f* 26,60, *f* 9633,77 en *f* 14.180,10, te zamen dus *f* 34.295,47 loon werd betaald voor werkzaamheden van zeer tijdelijken aard), zijn werkzaam geweest buiten de bepalingen van het W. R. 144 werklieden voor werkzaamheden van bijzonderen aard met totaal 12.166 arbeidsdagen; aan hen werd *f* 27.633,30 loon uitbetaald.

Woonplaats.

Aan 33 vaste werklieden werd tot wederopzeggens toe vergunning verleend buiten de Gemeente te wonen. Het betrof 24 werklieden der Gasfabrieken, 3 van de Tram, 3 der Publieke Werken en 3 der Reiniging.

Aan de vergunningen werden geen voorwaarden verbonden.

Meerendeels noopte de gezondheidstoestand van huisgenooten van den werkman hem het in art. 12 W. R. bedoelde verlof te vragen.

Werktijd, loon, verlof en ziekte.

Een statistisch overzicht omtrent door de gemeentewerklieden gewerkte uren, verdiende loonen, hun verzuim wegens ziekte enz. in 1910 is weder in bewerking.

Het verzoek, van werkliedenzijde tot den Raad gericht, om voor het verplicht schaften op den post ook gedurende schafttijden van ½ uur of korter vergoeding te geven, werd afgewezen, na door den Raad, in overeenstemming met het advies der Commissie voor de Verzoekschriften, in onze handen ter afdoening gesteld te zijn.

De loontabellen van enkele diensten en de „Algemeene Regelen omtrent de bepaling van het loon" werden in 1910 gewijzigd (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 75, 76 en 151.)

De in het vorige verslag vermelde besluiten omtrent bijbetaling aan losse werklieden bij hun ontslag van een zeker bedrag, indien hun loon in gemeentedienst lager was, dan zij bij aannemers van gemeentewerken hadden moeten verdienen, werden in het begin van het jaar 1910 in een nieuw besluit vereenigd, waarbij tevens een oplossing werd gevonden voor enkele nog aan de tot dusverre getroffen regeling verbonden bezwaren. De regeling houdt thans in hoofdzaak in, dat bij het ontslag voor elk in tijdloon gewerkt uur een uitkeering wordt gedaan ten bedrage van het verschil tusschen het bij de Gemeente verdiende uurloon en het voor

dezelfde categorie in de besteksloonlijst opgenomen minimum-uurloon; terwijl, indien in stukwerk niet dat minimum-loon is verdiend, het mindere eveneens wordt bijbetaald.

De krachtens de „Algemeene Regelen" toegekende periodieke loonsverhoogingen zullen af te leiden zijn uit de in het bovenbedoelde statistische overzicht op te nemen tabellen; 103 werklieden kregen een vervroegde periodieke verhooging of een bijzondere verhooging en 146 werklieden werden bevorderd tot een hooger gesalarieerden werkkring, waaronder eenige werklieden der Gasfabrieken voor een gedeelte van het jaar. Met hun instemming werden in functie teruggesteld 10 vaste en 1 voorloopig aangestelde werklieden. Aan 20 werklieden — bij de Publieke Werken 6, bij de Stadsreiniging 2 en bij de Tram 12 — werd geen loonsverhooging toegekend wegens onvoldoenden ijver en geschiktheid of om andere redenen.

Voor de toepassing der in de „Algemeene Regelen" gestelde termijnen voor periodieke loonsverhooging hebben wij bepaald, dat de tijd, dien een werkman tijdelijk en onafgebroken in een hoogere functie, dan die, waarin hij is aangesteld, heeft gewerkt, alvorens definitief tot die functie te worden bevorderd, zal medegerekend worden; gelijk ook het geval is met den tijd in lossen dienst in een bepaalde functie gewerkt.

In 5 gevallen (betreffende 3 werklieden) werd, ingevolge het bepaalde van art. 28(3) W. R., gedurende een langeren termijn ziekengeld uitgekeerd dan art. 28(1) aangeeft.

Gratificatiën.

Aan 96 werklieden werd in den loop van 1910 een gratificatie van een week loon met het gebruikelijke getuigschrift toegekend, wijl zij 25 jaar onafgebroken in dienst waren geweest en gedurende dien tijd getrouw en ijverig hun plichten waren nagekomen.

Aan 4 werklieden, die 25 jaar onafgebroken in dienst waren, kon een zoodanige gratificatie niet worden toegekend.

Aan het gezamenlijk personeel der Tram, dat dienst gedaan had tijdens de Juliana-feesten, werd een gratificatie uitgekeerd van *f* 2,50 elk.

Een schoonmaakster van het Raadhuis kreeg wegens bijzonderen ijver en zorg een gratificatie van *f* 10, terwijl zij tevens bevorderd werd tot voorvrouw.

Schadevergoedingen, Boeten, Straffen.

In 1910 werden de volgende schadevergoedingen; overeenkomstig art. 38 (2) W. R., opgelegd: bij de Reiniging 1 maal *f* 0,57; bij de Gasfabrieken 1 maal *f* 1,15; bij de Tram 1 maal *f* 0,25, 12 maal *f* 0,50, 7 maal *f* 1, 2 maal *f* 1,50, 1 maal *f* 2, 1 maal *f* 2,50 en 1 maal *f* 7,50; in totaal dus 27 schadevergoedingen. Bij het opleggen van twee dezer schadevergoedingen werd de tusschenkomst van het Scheidsgerecht ingeroepen, wat in het eene geval het opleggen eener lichtere schadevergoeding dan voorgesteld was ten gevolge had, terwijl in het andere geval werd beslist, dat geen schadevergoeding kon worden opgelegd.

Slechts bij twee diensttakken, de Tram en de Reiniging, is in de Bijzondere Voorschriften de mogelijkheid opengesteld boeten op te leggen. Bij de Tram zijn boeten opgelegd in het jaar 1910: bij de afd. Vervoer en Contrôle aan 600 werklieden, tot een totaal-bedrag van *f* 279,09, en bij de Technische afdeeling aan 45 werklieden tot een totaal-bedrag van *f* 6,95. Bij de Reiniging zijn in het jaar 1910 aan 9 werklieden boeten opgelegd, tot een totaal-bedrag van *f* 2.

Betreffende de in 1910 opgelegde straffen is het volgende te vermelden.

Door de verschillende diensthoofden werden 272 strafvoorstellen ingediend en wel:

Publieke Werken	22;
Stadsreiniging	90;
Handelsinrichtingen	8;
Gasfabrieken	60;
Tram	86;
Waterleidingen	3;
Telefoon	2;
Veemarkt en Abattoir	1.

In 27 gevallen werd een beroep op het Scheidsgerecht gedaan. Overeenkomstig de uitspraak van het Scheidsgerecht in die gevallen werd 1 maal een zwaardere, 12 maal dezelfde en 4 maal een lichtere straf opgelegd, terwijl 2 maal, in afwijking van het voorstel, werd beslist, dat een werkman, voorgedragen voor ontslag, zijn recht op uitgesteld pensioen zou behouden. In 8 gevallen werd geen straf opgelegd.

Van de 264 opgelegde straffen betroffen:

Publieke Werken 22 (op de 482 vaste werklieden op 31 December);
Stadsreiniging 89 (op de 817);
Handelsinrichtingen 8 (op de 141);
Gasfabrieken 58 (op de 1400);
Tram 81 (op de 1349);
Waterleidingen 3 (op de 192);
Telefoon 2 (op de 149):
Veemarkt en Abattoir 1 (op de 48).

De straffen werden opgelegd wegens de volgende in art. 41, sub 1—11 genoemde redenen:

1°	overtreding of niet-nakoming van de verplichting, den werkman in art. 11 van het W. R. opgelegd	127 maal
2°	misdrijf, bij rechterlijk vonnis geconstateerd	1 〃
3°	oneerlijkheid	8 〃
4°	misleiding	6 〃
5°	het doen ontstaan van gevaar, het toebrengen van letsel of het veroorzaken van schade	2 〃
6°	insubordinatie	1 〃
	Transporteeren	145 maal

	Per transport	145 maal
7°	het door voordeelen of beloften zich laten verleiden tot ongeoorloofde handelingen of begunstiging	1 〃
8°	ergerlijk gedrag of ergerlijke taal	11 〃
9°	dronkenschap in den dienst, of het medebrengen of doen brengen van sterken drank bij het werk.	24 〃
10°	verzuim van dienst zonder verlof, tenzij het verzuim noodzakelijk of onvermijdelijk was	54 〃
11°	aansporing of verleiding van een werkman tot het plegen van een der bovengenoemde feiten	1 〃
12°	gecombineerde gevallen	29 〃
		264 maal

Als straf werd opgelegd, overeenkomstig art. 40, sub 1°—4°:

233 maal schorsing, en wel: 81 maal gedurende 1/2 dag; 4 maal ged. 5 uur [1]); 85 maal ged. 1 dag; 2 maal ged. 10 uur; 1 maal ged. 1 1/2 dag; 31 maal ged. 2 dagen; 3 maal ged. 20 uur; 9 maal ged. 3 dagen; 7 maal ged. 30 uur; 2 maal ged. 4 dagen; 3 maal ged. 40 uur; 1 maal ged. 5 dagen; 1 maal ged. 6 dagen; 2 maal ged. 60 uur en 1 maal ged. 8 dagen;

1 maal schorsing ged. 6 dagen en terugzetting op een *f* 0,60 lagere bezoldiging, gedurende drie maanden;

7 maal terugzetting op een *f* 0,60 lagere bezoldiging, en wel: 1 maal gedurende 10 weken, 4 maal gedurende 1/2 jaar en 2 maal gedurende 1 jaar;

1 maal terugzetting op een *f* 1,20 lagere bezoldiging ged. 1 1/2 jaar;

6 maal terugzetting voor onbepaalden tijd tot een lager bezoldigden werkkring en wel: 3 maal op *f* 0,60; 1 maal op *f* 1,20; 1 maal op *f* 2,40 en 1 maal op *f* 3 lager loon;

6 maal terugzetting voor een minimum-tijd tot een lager bezoldigde betrekking en wel: op een *f* 0,60 lager loon 2 maal gedurende 1 maand, 2 maal gedurende drie maanden; op een *f* 1,20 lager loon, 1 maal ged. 4 maanden en op een *f* 2,40 lager loon 1 maal gedurende 6 maanden;

10 maal ontslag uit den dienst en wel: 1 maal met verlies en 9 maal met behoud der voordeelen, bedoeld in art. 5 der Pensioenverordening.

Schorsing als voorloopige maatregel van straf vond tweemaal plaats; het betrof werklieden, die wegens laakbaar gedrag voor ontslag waren voorgedragen en wier in-functie-blijven dus minder wenschelijk kon worden geoordeeld.

B. Zaken betreffende de Rijksverzekeringsbank.

Wat de Gemeente sedert de inwerkingtreding der Ongevallenwet-1901 overeenkomstig het bepaalde in art. 54 dier wet, aan de Rijksverzekeringsbank betaald heeft, blijkt uit den volgenden staat.

---

[1]) Schorsing gedurende een aantal uren geschiedt bij den dienst der P. W., omdat, waar de werkrooster sommige tijden van het jaar minder uren per dag aanwijst dan in andere, een dag schorsing niet altijd een even zware straf is.

AARD DER KOSTEN	JAREN					
	1903 (11 mnd.) tot en met **1906**	**1907**	**1908**	**1909**	**1910**	TOTAAL
A. Uitkeeringen in geld:						
a tijdelijke uitkeering	*f* 32.837,38	*f* 10.685,87⁵	*f* 9.375,91	*f* 8.222,92⁵	*f* 8.847,10	*f* 69.969,19
b voorloopige rente.	„ 13.127,35⁵	„ 5.783,26⁵	„ 5.192,95	„ 6.066,74⁵	„ 6.954,99	„ 37.125,30⁵
c contante waarden van vaste renten .	„ 43.623,16⁵	„ 29.992.—	„ 10.465,75⁵	„ 18.297,76⁵	„ 41.842,94⁵	„ 144.221,63
d begrafeniskosten	„ 457,66	„ 310,94	„ —.—	„ 142,74⁵	„ 63,31	„ 974,65⁵
Totaal	*f* 90.045,56	*f* 46.772,08	*f* 25.034,61⁵	*f* 32.730,18	*f* 57.708,34⁵	*f* 252.290,78
B. Kosten van genees- en heelkundige hulp	„ 14.990,15	„ 5.641,42	„ 4.138,10⁵	„ 4.066,64⁵	„ 4.479,17	„ 33.315,49
C. Administratiekosten.	„ 26.700,75⁵	„ 7.605,50⁵	„ 7.973,08	„ 9.063,34	„ 7.623,49⁵	„ 58.966,17⁵
Totaal betaald aan de Bank . . .	*f* 131.736,46⁵	*f* 60.019,00⁵	*f* 37.145,80	*f* 45.860,16⁵	*f* 69.811,01	*f* 344.572,44⁵

Evenals in het verslag van het vorige jaar moet erop worden gewezen, dat met de hiervoren vermelde cijfers niet het volledige bedrag der kosten wordt opgegeven, dat de Gemeente ten gevolge van de in die jaren voorgekomen ongevallen zal hebben te betalen. Alleen over de in 1903 en 1904 voorgekomen ongevallen is met de Bank geheel afgerekend. Behalve dat nog verscheidene vergoedingen aan geneesheeren en apothekers zullen moeten worden terugbetaald en nog posten van tijdelijke uitkeeringen openstaan, waren er op 31 December 1910 uit 1910 en vorige jaren nog 17 voorloopige renten loopende. De hieruit voortspruitende kosten evenals het vorige jaar globaal op *f* 50.000 schattend, komt men dus tot een totaal bedrag der kosten van *f* 394.572,44[5], d. i. rond *f* 49.400 per jaar. In het vorig verslag kwam men over de jaren 1903—'09 op een bedrag van rond *f* 47.000 per jaar.

Bij Koninklijk besluit van 7 November 1910 is ter uitvoering van art. 45 der Ongevallenwet-1901 een maatregel van bestuur vastgesteld, krachtens welke voor werkgevers, die hun eigen risico dragen bijzondere bepalingen zullen gelden ten aanzien van het aanhouden van loonaanteekeningen en verzamelstaten. [1])

Door de Gemeente werd beroep aangeteekend tegen een beschikking van de Rijksverzekeringsbank, op grond, dat daarbij het verlies aan arbeidsgeschiktheid van den getroffene ten onrechte op 20 % was vastgesteld, daar dit slechts 5 % zou bedragen. Door den Raad van Beroep werd beslist, dat de getroffene 10 % van zijn arbeidsgeschiktheid had verloren, bij welke beslissing de Gemeente en ook de Bank zich neerlegden. In een ander geval, waarin de Bank 70 % invaliditeit had aangenomen, terwijl de Gemeente in beroep volhield, dat de invaliditeit 40 à 50 % bedroeg, werd door den Raad van Beroep de beschikking der Bank bevestigd. De Gemeente heeft er van afgezien deze zaak voor den Centralen Raad van Beroep te brengen.

Het verzekerd loon heeft bij alle diensten te zamen in 1910 bedragen *f* 6.749.209,03[5], waaronder begrepen was aan loon, betaald aan de werklieden in den zin van het Werkliedenreglement. *f* 4.570.869,65[5] (*f* 4.423.367,33 in 1909).

Het aantal ongevallen, absoluut, per *f* 100.000 loon en per 100 typewerklieden, verdeeld over verschillende diensten, wordt in de volgende tabel vermeld:

---

[1]) Bij schrijven van 10 Januari 1911 berichtte het Bestuur der Rijksverzekeringsbank, dat de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Gemeente vrijstelling heeft verleend van het aanhouden van loonaanteekeningen.

BEDRIJVEN	1909 Aantal arbeidsdagen	1909 Aantal ongevallen absoluut	1909 per ƒ 100.000 loon	1909 per 100 typewerklieden[1])	1910 Aantal arbeidsdagen	1910 Aantal ongevallen absoluut	1910 per ƒ 100.000 loon	1910 per 100 typewerklieden[1])
Gasfabrieken . . .	665.796	282	17,8	12,7	672.564	266	16,4	11,8
Tram	547.305	160	11,4	8,7	602.486	198	12,6	9,8
Reiniging	333.792	118	16,8	10,6	337.964	109	13,2	9,6
Publieke Werken. .	262.630	85	16,8	9,7	212.971	117	22,6	16,5
Overige diensten onder W.R. vall.[2])	464.049	139	12,1	8,9	451.359	117	10,3	7,8
Niet onder W.R. vallende diensten[3])	479.825	51	4,4	3,1	499.731	36	3,3	2,2
Gemeente	2.753.397	835	12,9	9,0	2.777.075	843	12,5	9,0

De over de jaren 1903 tot en met 1910 aan schadeloosstellingen betaalde kosten, vermeerderd met bovenvermeld bedrag van ƒ 50.000 aan geschatte kosten, hebben per ongeval beloopen ƒ 49,98[5]: aan schadeloosstellingen in geld ƒ 43,53[5] en aan genees- en heelkundige behandeling ƒ 6,45. De aan de Bank betaalde administratiekosten bedroegen over deze jaren per ongeval ƒ 8,78[5].

Per ƒ 1000 verzekerd loon beliepen over hetzelfde tijdvak de kosten der schadeloosstellingen ƒ 7,25[5]: aan schadeloosstellingen in geld ƒ 6,32, aan genees- en heelkundige behandeling ƒ 0,93[5]; de kosten der administratie ƒ 1,27[5].

Aan administratiekosten is over die jaren per ongeval 17,57 % van het bedrag der aan schadeloosstellingen betaalde kosten betaald. Tot en met 1909 was die verhouding 18,77 % en over het jaar 1910 12,25 %.

De volgende tabel geeft eenige gegevens omtrent de oorzaken der ongevallen, waarbij dezelfde indeeling en methode is gevolgd als in 1908 en 1909.

---

1) Een typewerkman is (voor de berekeningen aangaande de Ongevallenverzekering) een fictieve werkman, die gedurende het geheele jaar in dienst is geweest en gedurende dien tijd 300 dagen heeft gewerkt.

2) De overige diensten, onder het Werkliedenreglement vallende, zijn: Handelsinrichtingen (nl. Handelsentrepot, Petroleumentrepot, Kaden en Beurs), Waterleidingen, Electriciteitswerken, Telefoon, Drukkerij, Abattoir, Sted. Museum en Raadhuis.

3) Gasthuizen, Brandweer, Sluizen en Bruggen, Stoomponten, enkele werkplaatsen (Armenhuis, Gen. Dienst, Gezondheidsdienst) en 16 laboratoria.

BEDRIJVEN	Kracht- en arbeidswerktuigen enz.	Verplaatsbare werktuigen en gereedschappen	In het materiaal gelegen gevaarbronnen	Laden, lossen, dragen, verplaatsen, enz.	Vallen van ladders, trappen, struikelen, uitglijden, enz.	Afvallen of omvallen van voorwerpen, uitstorten van zand of aardmassa's, enz.	Verkeer te land en te water	Andere oorzaken	TOTAAL
1909									
Gemeentegasfabrieken	17	30	60	16	53	40	29	37	282
Gemeentetram	2	18	32	6	31	26	35	10	160
Stadsreiniging	3	7	24	14	24	10	30	6	118
Publieke Werken	1	11	18	6	15	23	6	5	85
Overige diensten, vallende onder W. R..	7	28	35	9	24	19	7	10	139
Diensten, niet vallende onder W. R........	4	4	14	2	12	5	3	7	51
Totaal generaal....	34	98	183	53	159	123	110	75	835
1910									
Gemeentegasfabrieken	24	14	44	25	60	38	22	39	266
Gemeentetram	4	14	33	17	39	21	29	41	198
Stadsreiniging	1	7	21	23	23	6	15	13	109
Publieke Werken	2	14	7	20	19	27	11	17	117
Overige diensten, vallende onder W. R..	15	21	14	10	17	17	4	19	117
Diensten, niet vallende onder W. R........	3	2	9	2	7	5	2	6	36
Totaal generaal....	49	72	128	97	165	114	83	135	843

Als nogal veel voorkomende ongevalsoorzaken zijn te noemen: scherpe voorwerpen tusschen het vuilnis (bij de Reiniging 21 ongevallen); knellen der handen tusschen vuilnisbak en wagen of tusschen wagen en luik of stooten der handen aan een dezer voorwerpen (bij de Reiniging 12 ongevallen); vallen, kantelen, verschuiven, ontglippen, enz. van keien en andere steenen bij de Bestratingen (28 ongevallen); het omgaan met paarden (bij de Reiniging 9 ongevallen); brand (3 ongevallen).

Op het volgende staatje zijn de ongevallen gerangschikt naar den aard van het bekomen stelsel.

BEDRIJVEN	Hoofd, excl. oogen	Oogen	Armen en handen	Vingers	Beenen en voeten	Teenen	Andere lichasmsdeelen of verschillende deelen tegelijk	Inwendig letsel	Gevoels-, zenuw- of geestesstoornissen	Letsel van anderen aard	TOTAAL
1909											
Gemeentegasfabrieken	20	34	45	82	62	9	24	3	—	3	282
Gemeentetram	12	28	19	37	33	6	23	—	2	—	160
Stadsreiniging	1	2	26	30	41	4	9	2	—	3	118
Publieke Werken	4	9	14	36	13	3	5	—	—	1	85
Overige diensten, vallende onder W.R...	10	22	21	51	24	3	7	—	—	1	139
Diensten, niet vallende onder W.R.........	—	2	17	7	13	1	9	2	—	—	51
Totaal generaal....	47	97	142	243	186	26	77	7	2	8	835
1910											
Gemeentegasfabrieken	18	34	41	49	62	11	26	6	—	19	266
Gemeentetram	13	26	35	53	39	6	12	8	5	1	198
Stadsreiniging	3	2	22	34	30	3	5	4	—	6	109
Publieke Werken	7	10	19	46	19	4	3	1	—	8	117
Overige diensten, vallende onder W.R...	4	18	31	34	15	5	5	2	—	3	117
Diensten, niet vallende onder W.R.........	—	1	16	7	3	5	2	—	1	1	36
Totaal generaal....	45	91	164	223	168	34	53	21	6	38	843

Omtrent den duur der invaliditeit geeft het volgende staatje gegevens, waardoor tevens een beeld gegeven wordt van de genoten schadeloosstellingen. Immers in den regel is, wanneer de invaliditeitsduur minder dan 3 dagen bedroeg, uitsluitend genees- en heelkundige behandeling genoten; bij een invaliditeit van 3 tot 42 dagen behalve genees- en heelkundige behandeling ook tijdelijke uitkeering en bij een (niet-blijvende) invaliditeit van meer dan 42 dagen daarenboven voorloopige rente. Hierbij moet echter niet uit het oog verloren worden, dat onder de ongevallen, waarvan hier de invaliditeitsduur wordt

opgegeven en voornamelijk onder die, welke een invaliditeitsduur van langer dan 42 dagen hebben opgeleverd, er kunnen voorkomen, waarvan later zal blijken, dat zij een blijvende invaliditeit ten gevolge hebben, als wanneer een vaste rente zal worden toegekend.

BEDRIJVEN	INVALIDITEITSDUUR IN DAGEN minder dan 3	3-7	8-14	15-12	meer dan 42	Onbekend	Blijvende invaliditeit	Dood	TOTAAL
1909									
Gemeentegasfabrieken . . .	134	62	41	41	4	—	—	—	282
Gemeentetram	76	41	23	15	5	—	—	—	160
Stadsreiniging.	41	38	22	10	6	—	—	1	118
Publieke Werken	20	31	16	17	1	—	—	—	85
Overige diensten, vallende onder W. R.	50	36	30	15	7	—	—	1	139
Diensten, niet vallende onder W. R.	12	23	6	6	4	—	—	—	51
Totaal generaal . . .	333	231	138	104	27	—	—	2	835
1910									
Gemeentegasfabrieken . . .	119	62	33	42	9	—	—	1	266
Gemeentetram	104	50	16	22	5	—	1	—	198
Stadsreiniging.	37	38	20	11	1	1	1	—	109
Publieke Werken	50	34	16	15	2	—	—	—	117
Overige diensten, vallende onder W. R.	50	28	16	17	6	—	—	—	117
Diensten, niet vallende onder W. R.	12	6	7	9	—	—	1	1	36
Totaal generaal . . .	372	218	108	116	23	1	3	2	843

Plotselinge dood als gevolg van een ongeval kwam in 1910 in de twee volgende gevallen voor. Een huisknecht van het Binnengasthuis is bij het gebruik maken van een der liften tusschen den vloer van de liftkamer en den bovendorpel van de deur van den liftkoker bekneld geraakt en dientengevolge onmiddellijk overleden. Dit is althans de meest waarschijnlijke toedracht van dit ongeval, waarvan het slachtoffer dood in de lift werd gevonden. Het tweede geval betrof een arbeider bij de Gasfabrieken, die door het vallen van een houten blok en eenige planken zware verwondingen aan het hoofd

bekwam; een half uur na dat ongeval trad de dood in. In het eerste geval had alleen uitkeering wegens begrafeniskosten plaats, in het tweede werd tevens, aan de weduwe van den overledene, een vaste rente toegekend.

Ter zake van 18 ongevallen werd in het jaar 1910 aan den getroffene een vaste rente toegekend. Drie dezer ongevallen kwamen in 1905 voor, vier in 1904, twee in 1907, vier in 1908 en vijf in 1909.

Ten slotte wordt hieronder een overzicht gegeven van den gemiddelden invaliditeitsduur per ongeval met ten hoogste 42 dagen invaliditeit (waarbij zijn medegerekend de ongevallen, waarbij de invaliditeit 0 dagen bedroeg).

	1909	1910
Gemeentegasfabrieken	5,9	6,3
Gemeentetram	5,5	5,2
Stadsreiniging	5,8	5,8
Publieke Werken	8,0	5,7
Overige diensten, vallende onder W. R.	6,0	6,0
Diensten, niet vallende onder W. R.	6,8	9,8
Totaal	6,1	6,0

Op 31 December 1910 waren ter zake van 17 ongevallen voorloopige renten loopende: 10 dezer ongevallen kwamen voor in 1910, 5 in 1909 en 2 in 1908.

C. Contrôle op de bepalingen omtrent minimum-loon en maximum-arbeidsduur in bestekken voor Gemeentewerken.

De bovengenoemde „Bepalingen" werden in het jaar 1910 niet gewijzigd.

Bij ons besluit van 28 Januari 1910 is uitvoering gegeven aan het bepaalde sub II*B* van het raadsbesluit van 27 October 1909 door het vaststellen van een uittrekssel uit die „Bepalingen", dat toegepast kan worden op werken van korten duur, of daar, waar herhaaldelijk onderbreking van het werk kan worden verwacht. Voor de werken, waarop deze z.g. „Verkorte Bepalingen" toepasselijk zijn verklaard, werd ook een ander model vastgesteld voor den betaalstaat, welke door den aannemer bij „de Directie" moet worden ingeleverd.

Bij besluit van 29 Maart 1910, werden wijzigingen in de loonlijst aangebracht voor de categorieën schilder, stukadoor en cementeur en bij dat van 5 Juli 1910 voor de heiers, terwijl een nieuwe categorie schoonmaakster werd opgenomen. Bij besluit van 8 November 1910 werd de betonwerker uit de lijst geschrapt, dewijl die beschouwd moet worden te zijn sjouwerman bij cement-ijzerwerken. (Zie Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgns. 54, 156 en 194.)

Een kwestie deed zich voor omtrent het loon, dat de verschillende werklieden uit een klinkploeg ten minste moeten verdienen. Vroeger stond een „klinker" met een lager loon dan een smid afzonderlijk op de lijst der minimum-loonen vermeld, doch hij is daarvan op advies van de destijds bestaande „Looncommissie" afgevoerd. Het bleek, dat de bedoeling dier commissie geweest was, dat alle werklieden, die in het smidsvak werk van eenige vakbekwaamheid op gemeentewerken moesten verrichten, ten minste het minimum-loon van een „smid" zouden ontvangen, welk loon daarom niet al te hoog werd gesteld. Dit met het oog op het feit, dat een zelfde persoon in dit vak op die werken dikwijls allerlei soort werk verricht en, als hij daarvoor telkens een ander loon zou moeten ontvangen, contrôle daarop niet mogelijk zou zijn. Dienovereenkomstig werd bepaald, dat de klinkers (snapperhouder en voorslaander) dit smidsloon moesten verdienen, terwijl de tegenhouder als „handlanger" mocht worden betaald.

Aan het Arbeidsbureau werd mededeeling gedaan van 113 werken, die in uitvoering kwamen, welk aantal 77 bedroeg in 1909; terwijl 26 werken in uitvoering waren, waarmede reeds vóór 1910 aangevangen was. Dat het aantal der in 1910 in uitvoering gekomen werken grooter is dan in 1909, komt voor een deel hierdoor, dat de verschillende perceelen der onderhoudswerken thans elk als een afzonderlijk werk zijn beschouwd, terwijl in 1909 ieder onderhoudsbestek als één werk is aangemerkt. Zou deze regeling ook in 1910 zijn gevolgd, dan was het aantal in uitvoering gekomen werken 100 geweest, of ruim 29 % meer dan in 1909.

Van de 26 werken, waarmede reeds vóór 1910 is aangevangen, waren aan het einde van dat jaar nog 5 in uitvoering, waarvan 2 onderhoudswerken van de bestratingen.

Aan 5578 arbeiders werden in 1910 aanstellingen uitgereikt tegen 3419 in 1909. Eene vermeerdering dus met ruim 63 %, die eensdeels moet worden toegeschreven aan het grooter aantal in uitvoering gekomen werken, doch anderdeels een gevolg kan worden genoemd van de verbeterde contrôle omtrent de naleving der „Bepalingen" op de werken zelf.

Deze contrôle is n.l. door de aanstelling bij het Arbeidsbureau van een speciaal daarmede belasten opzichter, welke aanstelling in het vorige verslag reeds werd in uitzicht gesteld en met ingang van 16 Januari 1910 inderdaad geschiedde, in een geheel nieuw stadium gekomen. Spoedig na de indiensttreding van dien opzichter werd het reeds duidelijk, dat aan eene goede naleving nog belangrijk meer haperde, dan verondersteld was, zoodat zijn aanwezigheid geregeld en duurzaam noodig is gebleken.

De opzichter van het Arbeidsbureau, staande als zoodanig onder den chef van dat bureau (die voor de toepassing dezer „Bepalingen" in de bestekken als „Directie" is aangewezen), en daardoor onaf-

hankelijk van de technische directie, verricht zijne werkzaamheden toch voor een groot deel in overleg en in samenwerking met de op de werken aanwezige technische opzichters. De instelling der tweeledige Directie op de werken, heeft, nadat enkele moeilijkheden in den aanvang werden opgelost, nimmer tot eenige bezwaren aanleiding gegeven.

Een der eerste werkzaamheden van den opzichter was, zorg te dragen, dat de verplichtingen, den aannemer in de „Bepalingen" opgelegd, als hulpmiddelen voor de contrôle daarvan, voortaan geregeld en naar behooren werden nageleefd. Deze hulpmiddelen betreffen voornamelijk het uitreiken van aanstellingen aan den werkman, het wekelijks inleveren van staten, waarop de gewerkte uren en betaalde loonen zijn vermeld, het aanplakken der „Bepalingen" op het werk enz. Aan deze hulpmiddelen bleek alras, zonder geregeld toezicht, weinig of geen waarde te kunnen worden toegekend.

Bij het bezoeken der werken werd aanvankelijk geconstateerd, dat slechts weinig arbeiders in het bezit waren van een aanstellingsformulier, waardoor zekerheid, dat hun aanstellingen waren uitgereikt, was uitgesloten. Wijl het niet bezitten van aanstellingen, wat voor het uitoefenen der contrôle op de werken lastig is, voor een deel op rekening moet worden gesteld der arbeiders, die de formulieren niet met de noodige zorg bewaarden, is, bij eene inmiddels noodig gebleken wijziging der formulieren, daarop tegelijkertijd aan de arbeiders de mededeeling gedaan, dat ze in hun eigen belang gehouden zijn, de aanstelling steeds op het werk bij zich te hebben. Ten gevolge van de bemoeiingen van den opzichter is in het bewaren der aanstellingen wel verbetering gekomen.

Niettegenstaande in de „Bepalingen" nadrukkelijk wordt voorgeschreven, dat de betaalstaat op den betaaldag bij de Directie moet worden ingediend, bleek hier slechts zelden aan voldaan te worden; waardoor de contrôle op de uitbetaling niet tot haar recht kwam. Als gevolg van het niet tijdig gereed maken der betaalstaten wordt den aannemers thans, bij den aanvang van een werk, per circulaire herinnerd aan hun verplichtingen ten opzichte van art. XIII der „Bepalingen". Er kan dientengevolge verbetering geconstateerd worden. Toch moet nog aanhoudend aangedrongen en herhaaldelijk gewaarschuwd worden, om de betaalstaten tijdig te doen indienen.

Zeer veel moeite heeft het gekost, om de betaalstaten te doen invullen, zooals dit behoort te geschieden in verband met stukloonen. De verkeerde meening scheen bij vele aannemers te hebben postgevat, als zou het al dan niet invullen van stukloonen aan hen zijn overgelaten; terwijl anderen bevreesd waren, dat een deel der arbeiders ontevreden zou worden, indien dezen zagen, dat hun kameraden meer hadden verdiend dan zij. Hoewel, in het belang der contrôle, schier dagelijks met arbeiders op de werken wordt gesproken, of hun vragen worden gesteld, heeft nog geen enkele zich beklaagd, dat hij

in stukwerk minder verdiende dan anderen, wanneer althans de tarieven voor allen gelijk waren in hetzelfde bedrijf en op hetzelfde werk.

Door aanhoudend aandringen op volledige invulling der betaalstaten is het verzet daartegen belangrijk verminderd.

Geregeld moet er de hand aan worden gehouden, dat de betaalstaat, alvorens naar het Arbeidsbureau te worden opgezonden, gedurende 2 dagen na de uitbetaling op het werk op een voor de arbeiders zichtbare plaats (in den regel het schaftlokaal) wordt opgehangen. Daardoor worden de betrokken arbeiders bekend met wat de aannemer omtrent de betaalde loonen en gewerkte uren rapporteert en komen zij in de gelegenheid, bedenkingen aangaande de juistheid dier mededeelingen ter kennis van den opzichter te brengen.

Meermalen kwam het voor, dat de in het schaftlokaal ter visie hangende ,,Bepalingen" en de loonlijst moesten vernieuwd worden, omdat ze door ouderdom onbruikbaar, of niet van de aangebrachte wijzigingen voorzien waren. In 32 gevallen echter waren op het werk geene ,,Bepalingen" aanwezig en werden deze eerst aangeschaft en in het schaftlokaal opgehangen, nadat door den opzichter van het Arbeidsbureau op de overtredingen was gewezen; een paar keeren geschiedde dit pas na herhaalde waarschuwing.

Omtrent de toepassing der andere voorschriften der ,,Bepalingen" valt nog het volgende te vermelden.

In 56 gevallen werden onvolwassen werklieden op het werkterrein bezig bevonden, die minder verdienden dan het voor hun categorie geldende minimum-loon, zonder dat daarvoor de vereischte vergunning overeenkomstig art. III der ,,Bepalingen" was verkregen.

Bij ontdekking dier overtredingen werden deze werklieden òf voor goed van het werk verwijderd, òf tot de vereischte vergunning was verkregen.

Deze overtredingen kwamen haast altijd voor bij onderaannemers, voor het meerendeel schilders, loodgieters en smeden. Wanneer aannemers zelve in overtreding waren van art. III, dan betrof het in den regel een keetjongen, omdat velen van meening waren, dat hiervoor geen vergunning behoefde gevraagd te worden.

Op 16 verschillende werken moest overschrijding van den maximumwerkdag worden tegengegaan. Na waarschuwing werden deze overtredingen nagelaten. Tweemaal vond deze overtreding plaats met goedvinden der betrokken arbeiders, schilders, die, ten einde een half uur loon per dag meer te verkrijgen, beweerden 10 uren te werken, terwijl de werkdag inderdaad 10½ uur bleek te zijn.

Vooral in het schildersbedrijf vereischte de handhaving van den maximum-arbeidsduur zeer veel zorg, omdat voor deze categorie van bouwvakarbeiders nog altijd een 10½-urige werkdag gehandhaafd bleef in het particuliere bedrijf.

De handhaving van den z.g. Engelschen Zaterdag, geldende voor de categorieën van werklieden in het bouwbedrijf, door wier ver-

eenigingen een collectief contract [1]) met een patroonsorganisatie is aangegaan, hetwelk o. a. het eindigen op Zaterdag te 12 ure in den zomer inhoudt, ging aanvankelijk met veel moeite gepaard. In 4 gevallen zou de overtreding daarvan hebben plaats gevonden zonder eenig verzet der betrokken arbeiders, (timmerlieden en metselaars). Eenmaal zelfs op hun speciaal daarvoor tot den uitvoerder gericht verzoek.

Bij alle overtredingen ten opzichte van den maximum-werktijd vloeide daaruit voort overtreding der artt. VI en XIII der „Bepalingen", omdat voor de overuren geen verhoogd uurloon werd betaald en, om ontdekking te voorkomen, de gemaakte overuren niet op den betaalstaat werden vermeld. Ook wanneer in enkele gevallen werd volstaan met tegen herhaling te waarschuwen, werd toch verlangd dat alsnog betaling van verhoogd uurloon overeenkomstig art. VI voor de overuren zou geschieden.

Het nieuwe voorschrift, opgenomen sub IX der „Bepalingen", dat den werkman bij stilliggen van het werk in sommige gevallen aanspraak op zijn loon doet behouden, kwam ten goede aan 23 arbeiders, in dienst van 5 verschillende patroons, wien te zamen *f* 135,70 werd uitbetaald. Deze arbeiders waren over de beroepen verdeeld als volgt: 3 heiers, 2 sjouwerlieden, 8 monierwerkers en 10 schilders. Door 2 patroons is het gedwongen verzuim betaald zonder tusschenkomst van het Arbeidsbureau.

De eveneens nieuwe bepaling, sub X, volgens welke de aannemer in bepaalde gevallen bij verzuim van den arbeider wegens ziekte enz. verplicht is tot doorbetaling van het loon, vond toepassing ten aanzien van 12 arbeiders in dienst van 10 verschillende patroons, wien te zamen *f* 79,33^5 werd uitbetaald. Hiervan waren 3 door een ongeval getroffen en 7 ziek, terwijl 1 wegens begraven van een familielid en 1 wegens bevalling van zijn vrouw heeft verzuimd.

Naar de beroepen waren deze 12 arbeiders verdeeld als volgt: 1 steenhouwer, 2 sjouwerlieden, 4 heiers, 3 schilders en 2 stukadoors.

Slechts 3 patroons voldeden aan hun verplichtingen ten opzichte van art. X zonder tusschenkomst van het Arbeidsbureau.

De bedragen, uitbetaald ingevolge voorschrift der artt. IX en X zouden belangrijk hooger zijn geweest, ware het niet, dat voor de groote meerderheid der bij het bouwvak betrokken arbeiders, doordat in het bovengenoemde collectieve contract de artt. 1638*c* en *d* van het Burgerlijk Wetboek zijn uitgeschakeld, de beide artikelen der „Bepalingen" buiten werking zijn gesteld.

---

[1]) Volgens het raadsbesluit van 27 October 1909, waarbij de nieuwe „Bepalingen" werden vastgesteld, worden die „Bepalingen" in de bestekken slechts verbindend verklaard, voor zoover geen afwijkende bepalingen zijn opgenomen in collectieve arbeidsovereenkomsten, welke aan Burgemeester en Wethouders zijn medegedeeld en door dat college zijn aangenomen als geldend voor het geheele desbetreffende vak.

Ten aanzien van de grondwerkers deed zich hierbij nog een kwestie voor. In het grondwerkersvak is een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten (en door Burgemeester en Wethouders als geldend voor dat vak aangenomen), waarin de artt. 1638*c* en *d* niet met name zijn uitgeschakeld; doch waarin de clausule voorkomt, dat „het bestaande individueele contract gehandhaafd blijft". Aanvankelijk werd door het Arbeidsbureau de opvatting gehuldigd, dat slechts de inhoud van een collectief contract en nimmer die van individueele contracten afwijking in de „Besteksbepalingen" kan medebrengen, zoodat een aannemer van grondwerk tot doorbetaling van het loon in een geval van onwerkbaar weer verplicht geacht werd. Naderhand is dit niet meer geschied, daar Burgemeester en Wethouders van oordeel waren, dat door de bovenaangehaalde clausule in het collectieve contract de uitschakeling van de artt. 1638*c* en *d* van het Burgerlijk Wetboek, voorkomende in de algemeen geldende individueele overeenkomsten, moest worden geacht in het collectief contract te zijn geïnsereerd.

De opzichter van het Arbeidsbureau staat met de besturen van verschillende vakvereenigingen in geregeld contact en heeft met onderscheiden opmerkingen of aanwijzingen van die zijde bij de vervulling zijner taak zijn voordeel kunnen doen.

Bij het Arbeidsbureau werden 11 maal klachten ingediend wegens vermeende ernstige overtreding der „Bepalingen". Voor een der klachten, die betrekking had op de uitvoering en den aard van het werk, is de klagende vakvereeniging aanbevolen zich tot de technische Directie te wenden, waaraan ze voldaan heeft. Vier der klachten bleken bij onderzoek geene overtredingen der „Bepalingen" te zijn, doch op misvatting van de zijde der klagers te berusten. Eén klacht bleek gegrond te zijn, doch daar de overtreding niet van ernstigen aard was, werd met een waarschuwing voor herhalingen aan den aannemer volstaan, waarvan deze goede nota bleek te hebben genomen. Bij onderzoek der overige vijf klachten bleken de overtredingen van zoo ernstigen aard te zijn, dat hiervoor door Burgemeester en Wethouders kortingen zijn opgelegd.

Behalve tal van overtredingen, waarbij met waarschuwingen werd volstaan, werden door den opzichter 7 overtredingen ontdekt van zóó ernstigen aard, dat daarvoor door Burgemeester en Wethouders kortingen zijn opgelegd. Te zamen met de bovengenoemde 5, opgelegd naar aanleiding van ingediende klachten, zijn dus 12 kortingen opgelegd, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 325. De kortingen, opgelegd onder vigueur van de nieuwe „Bepalingen" zijn, ten bedrage van *f* 290, in de kas van het Werkloosheidsfonds gestort. [1])

Vier kortingen zijn opgelegd, omdat den arbeiders minder loon was betaald, dan waarop ze recht hadden, terwijl de betaalstaten

[1]) Het Fonds ontving daarvan een bedrag van *f* 205 tijdens zijn boekjaar 1910 en de rest in 1911.

waren ingevuld alsof aan hen het minimum-loon, voorkomende op de loonlijst was uitbetaald. De arbeiders, daarbij betrokken, waren 4 heiers, 1 stukadoor en 4 steenbikkers (handlangers).

Aan één aannemer is een korting opgelegd, omdat hij opzettelijk en gedurende geruimen tijd 6 schilders den maximum-werktijd had doen overschrijden, door hen des morgens een uur voor den gewonen aanvangstijd te doen beginnen, zonder daarvoor vergunning der Directie te hebben verkregen; terwijl de betaalstaten door hem werden ingevuld als was slechts 10 uren gewerkt.

Voor het na herhaalde waarschuwing bezigen van jeugdige arbeiders zonder vergunning overeenkomstig art. III werd aan 2 aannemers een korting opgelegd. Beide jongens waren, ter voorkoming van ontdekking, niet op de betaalstaten vermeld. Het betrof een behangers- en een smidsjongen.

Door een aannemer is aan een machinist niet het verhoogde uurloon voor overuren uitbetaald, terwijl bij het onderzoek bleek, dat geruimen tijd achter elkander betaalstaten door hem waren ingezonden, die in strijd met de waarheid waren ingevuld. Hiervoor is hem een korting opgelegd, terwijl het te weinig betaalde is bijbetaald.

Een korting is opgelegd, omdat de aannemer door metselaars den werktijd op den z.g. Engelschen Zaterdag heeft doen overschrijden en den betaalstaat had ingevuld, alsof om 12 uur geëindigd was.

Verder zijn nog aan 3 firma's kortingen opgelegd, omdat door haar, ondanks herhaalde mondelinge en schriftelijke waarschuwingen, de „Bepalingen", wat betreft aanstellingsformulieren, betaalstaten en maximum-werktijd, op zoodanige wijze werden verwaarloosd, dat opzettelijke onwil kon worden aangenomen. De arbeiders, hierbij betrokken, waren schilders, timmerlieden, metselaars en metaalbewerkers.

Op de werken van 3 aannemers, aan wie een korting is opgelegd, waren nog toepasselijk de „Bepalingen", vastgesteld bij raadsbesluit van 11 November 1903.

Eenmaal is art. XVI toegepast. Het betrof een patroon, die 2 schilders had ontslagen binnen 6 weken nadat ten hunnen aanzien overtredingen waren geconstateerd, terwijl het werk op den datum van het ontslag nog niet beëindigd was. Krachtens besluit van Burgemeester en Wethouders is aan beide arbeiders het loon uitbetaald voor den tijd, waarin ze geacht konden worden werkloos geweest te zijn, tot een bedrag van ƒ 12,74. Na enkele dagen besloot de patroon hen weder in dienst te nemen.

Door de Directie werd voor 4 waterwerken vergunning verleend tot het aannemen van werklieden overeenkomstig de Bepalingen omtrent huisvesting van werklieden.

In het bijzonder dienen hier nog vermeld te worden de bemoeiingen van het Arbeidsbureau met de arbeidsvoorwaarden, heerschende in fabrieken of werkplaatsen hier ter stede, zulks in verband met

het nieuwe voorschrift sub XVIII der „Bepalingen", volgens hetwelk het den aannemer slechts vergund is onderdeelen van het uitbestede werk (behoudens eventueel met name in het bestek genoemde uitzonderingen) buiten het werkterrein te doen vervaardigen, indien de fabrieken of werkplaatsen, waarin hij de vervaardiging wenscht te doen geschieden, te Amsterdam gelegen zijn en daar goede arbeidsvoorwaarden heerschen — d. w. z. geen mindere dan in 't betrokken vak hier ter stede vrij algemeen gebruikelijk zijn.

Aangezien de Raad sub III van zijn besluit van 27 October 1909 tevens de wenschelijkheid had uitgesproken, dat ook op bestelling te vervaardigen artikelen, geen onderdeelen van uitbestede werken zijnde, slechts aan de Gemeente zouden worden geleverd door werkgevers, die voor hun personeel goede arbeidsvoorwaarden hebben vastgesteld, richtten Burgemeester en Wethouders zich tot de meest voor leveranties in aanmerking komende werkgevers met een circulaire, waarin dezen werden uitgenoodigd Burgemeester en Wethouders in de gelegenheid te stellen bedoelde arbeidsvoorwaarden te beoordeelen. Allen bleken daartoe bereid, hetzij onmiddellijk of na een aanmaning, waaruit hun bleek, dat zij anders van leveranties zouden worden uitgesloten. Sommigen zonden daarop eigener beweging hun reglementen enz. bij het Arbeidsbureau in, anderen wachtten een bezoek van den opzichter van het Bureau af.

Uit den aard der zaak kwamen voor het onderzoek het eerst in aanmerking de fabrieken van machinale houtbewerking en die in de metaalindustrie, alsmede het z.g. burgersmedenbedrijf, omdat van verreweg de meeste uitbestede werken een deel, soms een zeer belangrijk deel, niet op het werkterrein, doch in een of meer dezer fabrieken en werkplaatsen wordt gereed gemaakt.

In de eerste plaats kwam het er nu op aan, een maatstaf te verkrijgen van loonen, arbeidsduur en overige arbeidsvoorwaarden, welke als algemeen geldende regeling voor het betrokken vak kon worden beschouwd.

Ten einde intusschen vertraging in de uitvoering der uitbestede werken ten gevolge van een te houden onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden van een speciale fabriek of werkplaats, in welke een aannemer onderdeelen wilde doen vervaardigen, te voorkomen, werd op den omslag der bestekken de aandacht van den aannemer reeds in 't bijzonder op art. XVIII der „Bepalingen" gevestigd en de wenschelijkheid uitgedrukt, dat werkgevers, die eventueel voor het vervaardigen van onderdeelen van het werk op hun fabrieken en werkplaatsen te Amsterdam in aanmerking zouden worden gebracht, tijdig hun arbeidsvoorwaarden ter beoordeeling zouden aanbieden.

Op den omslag van leveringsbestekken werd een mededeeling van soortgelijke strekking opgenomen.

De vergunning om onderdeelen buiten het werkterrein te doen vervaardigen wordt, voor zoover dit niet reeds in het bestek is toe-

gestaan, altijd gegeven door het hoofd van den diensttak, waarbij de technische directie van het werk berust, welke vergunning altijd eerst voorloopig is, totdat het gehouden onderzoek zal hebben uitgewezen, dat de arbeidsvoorwaarden als goede kunnen worden aangemerkt. Van het verleenen der voorloopige vergunning tot vervaardigen wordt door de technische directie dan steeds onmiddellijk mededeeling gedaan aan het Arbeidsbureau.

Vertraging heeft slechts tweemaal plaats gevonden. Eenmaal omdat door den aannemer niet de vereischte vergunning was gevraagd of bekomen voor vervaardiging van onderdeelen buiten het werkterrein en de andere maal, omdat de fabrikant, op wiens werkplaats onderdeelen vervaardigd mochten worden, aanvankelijk niet geneigd bleek om, ondanks waarschuwing, zijne arbeidsvoorwaarden ter beoordeeling aan te bieden. In beide gevallen moest, op last van de technische directie, gestaakt worden met de vervaardiging der onderdeelen, totdat de vereischte vergunning, nadat een onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden had plaats gevonden, was verkregen.

De bemoeiingen van het Arbeidsbureau hebben zich uitgestrekt over 6 timmerfabrieken, waarop tijdens het onderzoek totaal werkzaam waren 139 arbeiders. Het resultaat van het onderzoek is, dat op deze fabrieken als regel kan worden aangenomen, voor zoover het den werktijd betreft: een werktijd, overeenkomende met dien welke is vastgelegd in het collectieve arbeidscontract, afgesloten tusschen de „Algemeene Patroons Vereeniging" en verschillende vakvereenigingen van timmergezellen.

Alhoewel de loonverhoudingen nogal uiteenliepen, bleek toch, dat geen bezwaar kon bestaan tegen een verdeeling van de personeelen in 3 loongroepen, waarvan de eerste ten minste 1/3 van het personeel moet omvatten met een vast minimum-uurloon van *f* 0,30 (volslagen timmerlieden), terwijl de derde groep een vast uurloon van *f* 0,20 of minder verdient en ten hoogste 1/3 van het personeel mag omvatten. De middelste groep omvat dus het 1/3 deel, dat van *f* 0,21 tot en met *f* 0,29 per uur verdient (onvolslagen timmerlieden en machinale houtbewerkers; voor de laatsten kan een standaardloon van *f* 0,25 worden aangenomen).

Aan 1 fabriek bestond deze verdeeling, terwijl de verhouding aan 3 gunstiger en aan 1 veel gunstiger was. Op deze fabrieken werkten te zamen 71 % van de in het onderzoek betrokken arbeiders.

De 6e fabriek voldeed in geen enkel opzicht ook maar eenigermate aan deze regelen. Hierin vonden wij aanleiding om bij ons besluit van 24 Juni 1910 deze fabriek niet in aanmerking te doen komen voor vervaardiging van onderdeelen van uitbestede werken of levering van artikelen op bestelling.

Een later door deze firma aan een aannemer gedane levering van deuren, welke door den opzichter van het Arbeidsbureau werd ontdekt en waarvoor geen vergunning was verleend, is niet geaccepteerd;

terwijl de Directie de geleverde deuren van het werkterrein heeft doen verwijderen.

Behalve die der eigenlijke timmerfabrieken werden nog ter beoordeeling aangeboden de arbeidsvoorwaarden van 5 werkplaatsen, waaronder 3 met krachtwerktuigen, waarvan de ondernemers het aannemersberoep uitoefenen. Bij alle bleek, dat van de afsluiting van het collectieve contract in de bouwbedrijven af, de voorwaarden, omschreven in dat contract, op hun werkplaatsen werden nageleefd.

Geconstateerd kan worden, dat de patroons de door hen gedane toezeggingen van verbeteringen, in het algemeen loyaal nakomen en afwijkingen, welke naar hun meening bij anderen voorkomen, ter kennis van het Arbeidsbureau brengen.

Behalve de goedgekeurde fabrieken bestaan nog enkele, wier arbeidsvoorwaarden niet zijn onderzocht, omdat ze daarvoor niet in aanmerking zijn gebracht. Op die fabrieken wordt nl. geen directiewerk vervaardigd, doch speciaal werk voor den eigenbouw.

Bij het onderzoek der arbeidsvoorwaarden in de metaalindustrie deden zich belangrijk grootere moeilijkheden voor dan aan de timmerfabrieken. Van een gangbaren regel in het bedrijf was bijna geen sprake, hoewel daar sedert eenigen tijd door een combinatie van werkliedenvereenigingen naar werd gestreefd. Na onderhandelingen tusschen die vereenigingen en de afd. Amsterdam van den Ned. Smedenbond stelde deze laatste echter een regel vast voor het burgersmedenbedrijf, waarbij bepaald werd, dat in iedere werkplaats $1/3$ van het personeel een vast loon van *f* 0,23 of meer per uur zal verdienen, dat de werktijd zal bedragen 10 uur per dag (waarna voor overwerk verhooging van uurloon wordt gegeven, terwijl voor zondagsarbeid 100 % verhooging van loon wordt toegestaan) en dat als tegemoetkoming voor het verzuim op christelijke feestdagen — mits niet op Zondag vallend, — ten minste 5 uur loon wordt betaald.

Aan de verschillende bezochte werkplaatsen in het burgersmedenbedrijf waren op het tijdstip van het bezoek werkzaam:

112	arbeiders met een vast loon van	*f* 0,23 of meer per uur,
53	„ „ „ „ „ „	„ 0,18 tot *f* 0,22 per uur,
82	„ „ „ „ „ „	„ 0,02 „ „ 0,17 „ „ .

Over het geheele bedrijf, voor zoover onderzocht, was dus het aantal der hoogst betaalden meer dan $1/3$.

In den regel, door de patroons gesteld, was echter geen rekening gehouden met de loonen van het overige gedeelte der arbeiders. Waar nu bleek, dat over het geheel het aantal dergenen die *f* 0,17 of minder verdienden, dus eigenlijk nog in de leerjaren waren, ongeveer $1/3$ van het totaal bedroeg, terwijl op enkele afzonderlijke werkplaatsen, waar dit aantal beduidend meer bedroeg, op een zoo groot aantal jongens geen prijs werd gesteld, kon ook hierin een eenigszins gelijke regel worden gesteld. Daarom is na ingewonnen advies der Kamer van Arbeid

voor de metaal- en houtbewerking, de regel der Patroonsvereeniging aangenomen, onder bijvoeging, dat het aantal der tot de laagst bezoldigden (beneden *f* 0,18) behoorende werklieden nooit meer kan bedragen dan dat van de groep van *f* 0,23 of meer.

Wel is gebleken, dat de laatstbedoelde, hoogstbezoldigde groep meer dan een derde van het personeel omvat, doch de verhoudingen aan de burgerwinkels en de omstandigheid, dat de beter betaalden haast zonder uitzondering vaste werklieden zijn, boden voldoenden waarborg, dat de patroons dit aantal niet zouden terugbrengen tot een derde. Bovendien werd dit aantal belangrijk beïnvloed door de bijzondere gunstige verhouding, die zich op een tweetal werkplaatsen voordeed, waar door speciaal werk de groote meerderheid der arbeiders volkomen bekwaam moet zijn.

Slechts 2 kleinere patroons, wier werkplaats nog voor een deel wagenmakerij is, konden dezen regel niet aanvaarden. Later trok zich nog een patroon terug, die niet geneigd was om den werkdag van 10 uur in te voeren, doch eerst na 10½ uur verhooging voor overwerk wilde betalen.

Overeenkomstig het advies der genoemde Kamer van Arbeid is dus de volgende regel aangenomen als geldend voor het burgersmedenbedrijf:

Een maximum-werkdag van 10 uren met verhooging voor overuren van 10 en 25 %, nachtarbeid 50 % en zondagsarbeid 100 %; betaling bij verzuim op (niet op Zondag vallende) christelijke feestdagen van ten minste 5 uren loon; ten minste ⅓ van het personeel verdient een vast uurloon van *f* 0,23 of meer, terwijl het gedeelte van het personeel, dat een vast uurloon van *f* 0,17 of minder verdient, ten hoogste even groot mag zijn als het aantal werklieden, tot de eerste groep behoorende.

Van de overige tot de ijzerindustrie behoorende fabrieken (machinefabrieken e. d.) werden onderzocht de loonen en arbeidsvoorwaarden van 2258 arbeiders. Hiervan verdienden 1009 een loon van *f* 0,23 of meer, 457 van *f* 0,18 tot *f* 0,22 en 792 van *f* 0,17 of minder per uur. Zonder bezwaar kon dus ook hier de minst betaalde groep op ⅓ gesteld worden, als voor de hoogst betaalde ook geen grooter deel werd geëischt. Zeker was ⅓ voor de groep, welke een vast uurloon van ten minste *f* 0,23 verdient ver beneden de werkelijkheid, doch de betrekkelijk gunstige verhouding aan de grootste fabriek zou, bij handhaving van het juiste cijfer, aanpassing van de kleinere onmogelijk maken.

Bij toetsing der fabrieken afzonderlijk aan dezen regel bleken aan één de loonen zeer in ongunstigen zin van dien regel af te wijken.

Hierin vonden Burgemeester en Wethouders aanleiding om, bij besluit van 24 Juni 1910, deze firma niet langer in aanmerking te doen komen voor leveringen van artikelen op bestelling of vervaardigen van onderdeelen van uitbestede werken.

Aan 2 fabrieken deed zich het verschijnsel voor, dat niet aan de

gestelde loonregeling werd voldaan, tenzij de in stukwerk verdiende overgelden werden in aanmerking genomen. Dewijl uit de opgaven dier firma's bleek, dat aanpassing aan het stelsel zonder belangrijke kosten voor het bedrijf mogelijk was — alleen de *over*verdiende gelden der arbeiders zouden daardoor verminderen, waarvoor hun een hooger standaardloon zou worden gewaarborgd — is hun in overweging gegeven zich aan te passen, wat beiden aanvankelijk hebben toegezegd, doch ten slotte toch niet volvoerden, weshalve zij niet voor leveringen in aanmerking konden komen.

Wat de overige arbeidsvoorwaarden in de niet tot het zoogenaamde burgersmedenbedrijf behoorende fabrieken aangaat, kan worden medegedeeld, dat tusschen de hier ter stede gevestigde „Nederl. Vereeniging van werkgevers in de metaalindustrie" en de bovengenoemde combinatie van werkliedenvereenigingen onderhandelingen zijn gevoerd over een uniform fabrieksreglement voor de geheele industrie, hetwelk bij totstandkoming het stellen van een algemeenen maatstaf op dit punt van de zijde van Burgemeester en Wethouders overbodig zou hebben gemaakt. Overeenstemming hieromtrent is echter niet verkregen. De Kamer van Arbeid voor de metaal- en houtbewerking berichtte aan Burgemeester en Wethouders, dat zij na het afbreken der bovengenoemde onderhandelingen nog pogingen had aangewend, om een regel te scheppen voor de metaalindustrie, nl. aanneming van een maximalen arbeidsdag van 10 uur (resp. 60 uren per week bij een korten Zaterdag) en betaling van het halve loon op christelijke feestdagen (een en ander overeenkomstig de regeling door de burgersmedenvereeniging vastgesteld) doch dat die poging door een afwijzende houding der Nederl. Vereeniging van werkgevers in de metaalindustrie was mislukt.

Nadat dus gebleken was dat een regel, die in het bedrijf door partijen zelf gesteld zou kunnen worden, binnen afzienbaren tijd niet kon worden verwacht, is na ingewonnen advies der Kamer van Arbeid voor de metaal- en houtbewerking door Burgemeester en Wethouders dezelfde loonregel vastgesteld, als voor het burgersmedenbedrijf, terwijl een maximale werkdag van 12½ uur werd aangenomen en omtrent betaling van loon bij verzuim op christelijke feestdagen geen eischen werden gesteld.

Eenmaal werd inzage van loonlijsten pertinent geweigerd. Later kwam de firma uit eigen beweging op hare weigering terug, waarbij bleek, dat hare fabriek tot de betere behoorde.

Ook bij het onderzoek der fabrieken en werkplaatsen in de hout- en in de ijzerindustrie werd herhaaldelijk gebruik gemaakt van door vakvereenigingen verstrekte inlichtingen.

D. Overige Zaken.

Een algemeene regeling van de periodieke weddeverhooging en het jaarlijksch verlof der beambten, waarvan het ontwerpen, gelijk in het

vorige verslag is vermeld, aan het Arbeidsbureau was opgedragen, kwam in het begin van het jaar 1910 tot stand. Zij bepaalt in de eerste plaats, dat als „beambte" zullen worden beschouwd alle personen, wier functie voorkomt op staat II behoorende bij de Pensioenverordening, met uitzondering der werklieden en met uitzondering van de geemployeerden bij de diensten Politie, Havendienst, Brandweer, Sluizen en Bruggen en Burgerlijk Armbestuur. Verder werd bepaald, dat voor zoover niet in een door den Raad vastgestelde verordening anders is geregeld, de beambten aanspraak zullen kunnen maken op een jaarlijksch verlof van 10 werkdagen (of 11 voor hen, die in 3-ploegendienst werken), terwijl de periodieke verhooging van hun salaris zal bedragen *f* 50 om de twee jaar.

De uitgifte van zoogenaamde „vacantiekaarten" aan werklieden liep, ten gevolge van de opzegging door de spoorwegmaatschappij van het met haar gesloten contract, met het jaar 1910 ten einde. Een poging, op verzoek van belanghebbenden in 't begin van 1911 ondernomen, tot behoud dezer goedkoope reisgelegenheid, leidde niet tot een voor hen gunstig resultaat. In 1910 was één overtreding der voorwaarden voor de uitgifte der kaarten geconstateerd.

In overleg met de Commissie van bestuur der Gemeente-arbeidsbeurs werd een nieuwe verordening op die instelling ontworpen, volgens welke het beheer en bestuur daarvan bij Burgemeester en Wethouders zou komen te berusten, evenals dat van andere gemeente-instellingen, terwijl de Commissie van bestuur voortaan als Commissie van toezicht zou fungeeren en aan 't hoofd der Beurs een nieuwe directeur zou komen te staan. Bij 't einde des jaars was deze verordening nog niet door den Raad goedgekeurd.

Door het Arbeidsbureau werd een overzicht gemaakt van het sociale werk der gemeente Amsterdam met betrekking tot de arbeiders, hetwelk vanwege het gemeentebestuur voor de bezoekers der Brusselsche tentoonstelling (in Franschen en Hollandschen tekst) tegen geringen prijs verkrijgbaar werd gesteld.

Eveneens werd door het Arbeidsbureau (in Franschen tekst) een overzicht gemaakt van de uitkomsten der werkloosheidsverzekering en eenige verschijnselen der werkloosheid bij de vakvereenigingen, welke bij het Werkloosheidsfonds te Amsterdam zijn aangesloten. Dit overzicht werd namens het gemeentebestuur aan de deelnemers van het Internationale Werkloosheidscongres, te Parijs in September 1910 gehouden, aangeboden door den hoofdcommies van het Arbeidsbureau, die daar met den hoofdcommies van het Bureau van Statistiek de Gemeente vertegenwoordigde.

De hoofdcommies van het Arbeidsbureau had desgevraagd 41 maal een conferentie met werklieden of werkliedenorganisaties over de tot het Bureau behoorende aangelegenheden.

HOOFDSTUK IV.

GELDMIDDELEN.

Volgens de laatst door Gedeputeerde Staten volgens art. 221 der Gemeentewet afgesloten rekening (1909), bedroegen

de **ontvangsten:**

van vroegere diensten	f	4.215.971,67		
gewone	„	22.125.471,19		
buitengewone	„	7.260.927,86[5]		
			f	33.602.370,72[5]

de **uitgaven:**

van vroegere diensten	f	2.246.276,03		
gewone	„	22.427.226,13		
buitengewone	„	9.227.063,03		
			„	33.900.565,19

Sluitende die rekening met een nadeelig saldo van f 298.194,46[5]

De Ontvangsten bestonden uit:

1 *Batige saldo's van vroegere diensten*; *de zoogenaamde restanten daaronder niet begrepen*			f	1.415.918,38[5]
2 *Inkomsten van bezittingen:*				
a Huur van huizen, pacht van landerijen, renten van kapitalen, grondrenten, opbrengst van den houthak, pacht van grensgewas, jacht en visscherij, erfpacht	f	998.454,28		
b Winsten en batige sloten uit ondernemingen van nijverheid door de Gemeente geëxploiteerd	„	7.711.254,10[5]		
c Opbrengst van wegen en vaarten, sluizen en andere werken, buiten de Gemeente, die voor rekening der Gem. onderhouden worden	„	386.—		
			„	8.710.094,38[5]
3 *Opcenten op 's Rijks directe belastingen:*				
a Opcenten grondbel. gebouwde eigendommen.	f	611.640,30		
b Idem ongebouwde eigendommen	„	2.534,79		
c Idem personeel	„	1.945.687,95		
			„	2.559.863,04

Transporteeren. . . . . f 12.685.875,81

	Per transport . . .			*f* 12.685.875,81
4	*Plaatselijke directe belasting*			〃 5.937.998,82
5	*Andere belastingen:*			
	a Op honden		*f* 40.594,25	
	b Op tooneelvertooningen . . .		〃 91.033,44^{5}	
	c Vergunning tot het uitoefenen van den kleinh. in sterken drank		〃 126.765,63	
	d Straatgeld (w.o. bijzondere belasting volgens art. 240*j*) . .		〃 997.233,48	
				〃 1.255.626,80^{5}
6	*Belasting op voorwerpen van verbruik*			〃 —.—
7	*Aandeel van de Gemeente in de opbrengst der belasting op het personeel*			〃 —.—
8	*Rechten, loonen en andere gelden, bedoeld bij art.* 238 *der Gemeentewet:*			
	a Weg-, straat-, brug-, kaai-, dok-, boom- en veergelden, wik-, weeg-, meet- en keurloonen, gelden voor het hebben van banken, staanplaatsen, begrafenisrechten, en andere inkomsten uit begraafplaatsen en secretarie-leges . .		*f* 1.411.149,67	
	b Schoolgelden:			
	1° Lager onderwijs	*f* 436.880,69		
	2° Middelb. 〃	〃 193.538,13		
	3° Hooger 〃	〃 207.848,21		
			〃 838.267,03	
				〃 2.249.416,70
9	*Politierechten en andere inkomsten:*			
	a Boeten en aanhalingen . . .		*f* 24.—	
	b Ziekenzand		〃 —.—	
				〃 24.—
10	*Subsidiën en bijdragen in de kosten der gemeentehuishouding:*			
	a Bijdrage van het Rijk in de kosten der gemeentehuishouding, ingevolge de artt. 1 en 10 der Wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* N°. 156)		*f* 2.108.601,45^{5}	
	b Bijdrage van het Rijk in de kosten van het Lager onderwijs, overeenkomstig art. 18 der Wet tot regeling van het Lager onderwijs;			
	1° Bijdrage in de gewone kosten		〃 1.306.791,69^{5}	
	2° Vergoeding 25 % der kosten van schoolbouw		〃 56.606,85^{5}	
	Transporteeren . . .		*f* 3.472.000,00^{5}	*f* 22.128.942,13^{5}

Per transport	*f*	3.472.000,00^{5}	*f*	22.128,942,13^{5}
c Bijdrage van het Rijk in de kosten van de Gemeentelijke Kweekschool en daaraan verbonden Leerschool voor onderwijzers en onderwijzeressen.	〃	30.000.—		
d Verplichte bijdrage van het Rijk ten behoeve van het Hooger onderwijs	〃	3.000.—		
e Bijdrage van de provincie ten behoeve van het Hooger onderwijs	〃	10.000.—		
f Giften en legaten	〃	—.—		
			〃	3,515.000,00^{5}
11 *Geldleeningen*			〃	1.520.025.—
12 *Opbrengst van verkochte Gemeente-eigendommen:*				
a Inschrijvingen op de Grootboeken der Nationale Schuld	*f*	—.—		
b Gemeente-gronden, grafruimten, enz.	〃	421.529,97		
c Afbraak en verkoop oude materialen, enz.	〃	12.374,17		
			〃	433.904,14
13 *Restitutiën van uitgeschoten kapitalen*			〃	61.890,17
14 *Afkoop van grondrenten*			〃	—.—
15 *Restitutiën en bijdragen:*				
a Armwezen, restitutie van gemeenten en armbesturen. . .	*f*	51.696,83		
b Politie en Brandweer. . . .	〃	50.410,37^{5}		
c Onderwijs, bijdrage van andere gemeenten.	〃	—.—		
d Wegen, dijken enz.	〃	1.048,55		
e Lasten, teruggave van grond- en polderlasten	〃	70.010,71		
f Militie en kazerneering . . .	〃	1.202,46^{5}		
g Zegels directe belasting . . .	〃	12.679,87^{5}		
h Gelden van particulieren terug ontvangen.	〃	554.411,34		
i Ontvangsten bij den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst .	〃	90.315,43^{5}		
			〃	831.775,58
16 *Gelden van anderen in ontvangst genomen* (armengelden)			〃	9.016,65^{5}
Transporteeren			*f*	28.500.553,68^{6}

Per transport		*f* 28.500.553,68^5
17 *Andere ontvangsten niet tot de bovenstaande behoorende, waarvoor geene rubrieken bij de voorschriften zijn aangewezen:*		
a Opbrengst van verkochte haardasch, mestspeciën en verdere ontvangsten bij den Reinigingsdienst	*f* 220.105,08^5	
b Voorschotten van het Rijk voor den bouw van woningen krachtens art. 33 der Woningwet .	〃 187.960.—	
c Uitkeering door het Rijk wegens beschikbaarstelling van het gebouw van de Rijksacademie van beeldende kunsten	〃 2.000.—	
d Anticipatiebiljetten.	〃 4.900.000.—	
e Ontvangst wegens restitutie van voorschotten op uitkeeringen ingevolge de „Ongevallenwet 1901"	〃 22.718,80	
f Diverse.	〃 19.293,59	
		〃 5.352.077,47^5
		f 33.852.631,16
Overgebracht op N°. 1 der begrooting van 1910 wegens het bij raadsbesluit van 28 Oct. 1909, goedgekeurd bij besluit van Gedep. Staten van 24 Nov. 1909, N°. 14, beschikken voor den dienst 1910 over het saldo van de restanten van 1908, toegevoegd aan den dienst-1909		〃 250.260,43^5
TOTAAL DER INKOMSTEN		*f* 33.602.370,72^5

De UITGAVEN bestonden uit:

1 *Nadeelig saldo van vroegere diensten*		*f* —.—
2 *Bestuur der Gemeente:*		
a Jaarwedden van Burgemeester en Wethouders, Secretaris, Ontvanger, jaarwedden en toelagen van Ambtenaren der Gemeentesecretarie, schrijfloonen en kosten van aanplakken . .	*f* 408.673,53^5	
b Licht en brandstoffen, schrijf- en bureaubehoeften, druk- en bindwerk, briefporten, onderhoud van het Gemeentehuis, idem van meubelen, zegels van registers enz.; aankoop van boekwerken, dagbladen, archief	〃 137.053,70	
c Verkiezingen, kadaster, burgerlijke stand, bevolkingsregisters.	〃 163.824,27^5	
		〃 709.551,51
Transporteeren		*f* 709.551,51

Per transport		*f* 709.551,51
3 *Lasten:*		
a Grond-, dijk- en polderlasten .	*f* 93.025,37	
b Buitengewone kosten, als: kosten van geldleeningen, anticipatie-biljetten, verkoop van Gemeente-eigendommen, proceskosten . .	〃 11.469,02	
		〃 104.494,39
4 *Perceptieloon en kwade posten:*		
a Aandeel der Gemeente in de kwade posten der 's Rijks directe belastingen . .	*f* 67.359,58	
b Ontvangloon der opcenten op de hoofdsom op het personeel . . 〃 *c* Ontvangloon der opcenten op de hoofdsom der grondbelasting . 〃	56.737,44	
d Kosten van perceptie der plaatselijke directe belasting naar het inkomen	〃 72.982,26^5	
		〃 197.077,28^5
5 *Restitutiën:*		
Van plaatselijke directe belasting, hondenbelast. enz.		〃 82.323,86^5
6 *Medische Politie:*		
Jaarwedde van keurmeesters, kosten van keuring van voedingsmiddelen, plaatselijke gezondheidscommissie, reinigingsdienst		〃 1.316.546,99
7 *Gemeentepolitie:*		
a Jaarwedden en toelagen aan commissarissen, inspecteurs, agenten, kosten van wachthuizen, benevens die van verwarming en verlichting en bureaubehoeften	*f* 1.416.871,95^5	
b Kosten van de brandweer . .	〃 422.187,91	
c Straatverlichting	〃 484.230,89	
		〃 2.323.290,75^5
8 *Nationale Militie:*		
Kosten van transporten, inspecties, kazerneering en inkwartiering.		〃 7.145,96^5
9 *Schutterij*		〃 —.—
10 *Kerkelijke Zaken*		〃 —.—
11 *Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:*		
I Lager onderwijs:		
a Jaarwedden, toelagen aan het onderw. personeel, vergoeding van huishuur . *f* 3.303.771,51^5		
Transporteeren. . *f* 3.303.771,51^5		*f* 4.740.430,76

Per transp. .	*f* 3.303.771,51^{5}		*f* 4.740.430,76
b Onderhoud en verbouw van lokalen, waaronder buitengew. uitgaven voor het Lager onderwijs (schoolbouw) .	〃 359.693,32		
c Kosten der Commissie v. toezicht	〃 20.656,46		
d Uitg. Kweek- en Leerschool . .	〃 81.160,86		
e Kosten onderh. van schoolmeubelen, verlicht. en verwarming en schoonhouden der lokalen en andere uitg.	〃 461.891,41		
		f 4.227.173,56^{5}	
II Middelbaar onderwijs:			
a Jaarw. van en toelagen aan het onderw. person.	*f* 540.898,93		
b Onderhoud, ver- en aanbouw der lokalen . . .	〃 32.496,78^{5}		
c Kosten der Commissie v. toezicht	〃 969,36^{5}		
		〃 574.365,08	
III Hooger onderwijs:			
1° *Gymnasium:*			
a Jaarw. van en toelagen aan het onderw. person.	*f* 77.767,00^{5}		
b Onderh. gebouw	〃 257,80		
c andere uitgaven	〃 4.389,50^{5}		
		〃 82.414,31	
2° *Universiteit:*			
a Jaarwedden van en toelagen aan het onderwijzend personeel, beambten enz. .	*f* 442.495,25^{5}		
b Onderh. gebouw	〃 25.410,22^{5}		
c Hulpmid., verlichting en verwarm. der lokal. en andere uitg.	〃 28.599,38^{5}		
		〃 496.504,86^{5}	
Transporteeren . . .		*f* 5.380.457,82	*f* 4.740.430,76

Per transport	f	5.380.457,82	f	4.740.430,76
IV Uitgaven ten behoeve van andere scholen: ambachtsschool, industrieteekenschool, avondschool voor volwassenen, enz.	〃	166.868,46^{5}		
V Kosten van openb. vermakelijkh.	〃	13.551,45		
VI Museum, tentoonstellingen enz.	〃	62.098,85^{5}		
			〃	5.622.976,59
12 *Armwezen:*				
a Subsidiën aan instellingen van weldadigheid, Burgerlijk Armbestuur, gasthuizen enz. . . .	f	1.427.478,86		
b Restitutiën van onderstand . .	〃	—.—		
c Kosten van verpl. van bedelaars	〃	—.—		
d Verpleging van krankzinnigen	〃	459.459,50		
e Geneeskundige Armverzorging	〃	490.296,23^{5}		
f Uitkoop van Armbesturen Port.- en Ned.-Isr. gemeenten . . .	〃	6.476,48		
Alle andere kosten van het Armbestuur en kosten van besteding	〃	—.—		
			〃	2.383.711,07^{5}
13 *Landbouw, Nijverheid en Handel:*				
a Subsidie Maatsch. Landbouw .	f	—.—		
b Kamer v. Kooph. en Fabrieken	〃	12.238,58		
c Markten, wegen, kramen, jaarw. en toelagen aan marktmeesters, teruggave van huren. Commissie Rijnvaart, verbetering Rijnvaart	〃	170.826,10^{5}		
			〃	183,064,68^{5}
14 *Onderhoud Gemeente-eigendommen, kosten openbare inrichtingen, niet in voorgaande rubrieken begrepen:*				
a Algemeene kosten van het beheer van openbare werken, jaarwedden en toelagen aan ambtenaren, loon van werklieden in vasten dienst der Gemeente, kosten van eigen fabrikage van materiaal voor zooverre die niet in andere rubrieken kunnen worden vermeld.	f	478.372,53^{5}		
b Huizen, landerijen enz., naar burg. recht gemeente-eigendom	〃	60.149,60		
c Openbare gebouwen, huizen, torens, poorten, klokken, uurwerken, jaarwedde van klokkenisten en klokkenluiders enz. .	〃	107.249,51		
Transporteeren	f	645.771,64^{5}	f	12.930.183,11

Per transport . . . . . *f*	645.771,64^{5}	*f* 12.930.183,11
d Straten, wegen, pleinen, bruggen, plantsoenen, puin ophalen, onderhoud gemeenschappelijke zaken, nieuwe wegen en straten (waaronder pneum. rioleering) 〃	1.355.996,41	
e Havens, vaarten, kanalen, sluizen, wallen, jaargelden der haven- en kaaimeesters, sluisknechts, aanleg loozingskanaal . . . . . 〃	327.112,33^{5}	
f Begraafplaatsen (gewone en buitengewone uitgaven voor aanleg nieuwe begraafplaatsen) . . . 〃	15.953,77^{5}	
g Diep- en schoonhouden grachten, onderhoud schuiten . . . 〃	81.215,18	
		〃 2.426.049,34^{5}
15 *Renten* . . . . 〃		4.650.914,03^{5}
16 *Schuldaflossingen* . . . . 〃		7.797.200.—
17 *Geldbelegging* . . . . 〃		—.—
18 *Pensioenen en wachtgelden* . . . . 〃		553.940,86
19 *Gelden voor anderen in ontvangst genomen* (armengelden) 〃		9.010,02^{5}
20 *Andere uitgaven niet onder de voorgaande opgenomen, waarvoor geen rubrieken zijn aangewezen:*		
Betaling aan de Rijksverzekeringsbank in verband met uitkeeringen aan de gemeentewerklieden . . . . . 〃		27.564,01
Exploitatie gronden tusschen Amstel en Schinkel . . 〃		189.345,28^{5}
Bouw Oogheelkundige Kliniek en Zusterhuis . . . . 〃		101,51
Uitbreidingswerken Gasfabrieken . . . . 〃		1.220.530,83^{5}
〃 Electriciteitswerken . . . . . . 〃		593.343.—
〃 Telefoon . . . . 〃		279.895,87
〃 Waterleidingen . . . . 〃		340.831,24^{5}
〃 Handelsentrepot . . . . 〃		1.463,75
〃 Petroleumentrepot . . . . 〃		254,75
〃 Centrale werkplaatsen . . . . . 〃		9.270,62^{5}
〃 Stadsdrukkerij . . . . 〃		11.923,93
〃 Tram . . . . 〃		329.245,63
Aankoop gronden en perceelen . . . . 〃		996.243,57
Nieuw Entrepotdok . . . . 〃		21.945,30^{5}
Herstellingswerken Beurs . . . . 〃		8.359,11
Verlengen IJkade, bouw loods, kranen enz. . . . . 〃		190,45^{5}
Verbouwen van het Raadhuis . . . . 〃		763,93
Vergrooten centraal gebouw voor Burgerlijken Stand en Bevolkingsregister . . . . 〃		757,41
Gepantserd instrumentarium Natuurk. Laboratorium . 〃		185,55
Bijdrage aan het Rijk voor verbeteren Noordzeekanaal 〃		21.488,28
Transporteeren . . . *f*		32.421.001,42^{5}

Per transport	*f*	32.421.001,42^5
Bouw centraal bureau der Brandweer met hoofdwacht	〃	19.004,20
Werkplaatsen en kantoren voor den Reinigingsdienst	〃	2.052.—
Bouw Anatomisch Laboratorium	〃	37.991,04^5
Werken in verband met de opheffing der Oosterdoksluis	〃	92.599,15^5
Idem voor rekening van het Rijk bij vernieuwing van de westelijke viaduct	〃	21.970,93^5
Werkloosheidsfonds	〃	12.600.—
Uitdiepen vaargeul i/h IJ en uitbreiden baggerbergplaatsen	〃	73.341,60^5
Werken aan de noordzijde van het IJ-eiland	〃	539.011,38
Oprichting economiegebouw Binnengasthuis	〃	32,114,32^5
Bouw barak voor pestlijders enz. op terrein van het Wilhelmina-gasthuis	〃	2.128,12^5
Aankoop en verbouw van perceelen ten behoeve van de Stads-bank-van-leening	〃	27.223,00^5
Verbouw 2e Ambachtsschool a/d. Westerstraat . . .	〃	67.121,35
Brandweermaterieel kazerne Nieuwe Achtergracht . .	〃	46 994,23^5
Gereedmaken terreinen zuid- en oostzijde IJ-eiland . .	〃	171.349,15^5
Stoompontverbindingen over het IJ	〃	105.648,83
Voorschotten krachtens art. 30 der Woningwet . . .	〃	187.946,30
Aankoop perceel Oude Waal 37 voor politie-posthuis en sectiekantoor voor den dienst P. W.	〃	6.116,43^5
Aankoop 5 ijzeren schuiten ten behoeve van de bestrating	〃	12.838,20^5
Diversen.	〃	16.780,36^5
Onvoorziene uitgaven	〃	4.733,11^5
TOTAAL DER UITGAVEN . . .	*f*	33.900.565,19

Uitlotingen. De uitlotingen der verschillende gemeenteleeningen en van de leening, aangegaan door de Naaml. Venn. Stads-schouwburgmaatschappij, hadden geregeld plaats, en wel:

van de leening 1860 groot *f* 3.000.000 (raadsbesl. 4 Maart 1860) op 4 April van 160 obligatiën à *f* 500 en 48 obligatiën à *f* 100.

〃 〃 〃 1861 groot *f* 18.000.000 (raadsbesluit 8 April 1861) op 15 Januari van 126 obligatiën à *f* 1000, 5 obligatiën à *f* 200. en 20 obligatiën à *f* 100.

〃 〃 〃 1874 groot *f* 21.000.000 (raadsbesluit 17 September 1874) op 15 Januari van 4 seriën, vertegenwoordigende 40 obligatiën van *f* 100 en op 15 Juli van 291 seriën, vertegenwoordigende 2910 obligatiën à *f* 100.

〃 〃 〃 1886 groot *f* 17.000.000 (raadsbesluit 19 Mei 1886) op 9 Juni van 148 oblig. à *f* 1000 en 18 oblig. à *f* 100.

〃 〃 〃 1890 groot *f* 6.000.000 (raadsbesluit 24 September 1890) op 7 Maart van 28 obligatiën à *f* 1000 en 10 à *f* 100 en op 1 September van 30 obligatiën à *f* 1000.

〃 〃 〃 1890 groot *f* 900.000, aangegaan door de Naamlooze Vennootschap Stads-Schouwburg-Maatschappij, ge-

vestigd te Amsterdam, waarvan de rente en aflossingen door de Gemeente, krachtens raadsbesluit van 2 April 1890, rechtstreeks aan de houders der stukken worden voldaan; op 9 November van 3 oblig. à *f* 1000, 2 oblig. à *f* 500 en 10 obligatiën à *f* 100.

van de leening 1894 groot *f* 24.000 (raadsbesluit der gemeente N.-Amstel dd. 1 December 1895) volgens de Wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* N°. 39) van de gemeente N.-Amstel overgenomen; op 12 October van 1 obligatie à *f* 600.

" " " 1895 groot *f* 76.000 (raadsbesluit van N.-Amstel dd. 15 Augustus 1894) overgenomen volgens idem; op 8 September van 2 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1895 groot *f* 42.350.000 (raadsbesluit van 23 Januari 1895) op 9 November van 159 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1896 groot *f* 12.000.000 (raadsbesluit 2 April 1896) uitgekeerd aan de Duinwater-maatschappij alhier, als schadeloosstelling voor de intrekking der concessie; op 12 October van 231 obligatiën à *f* 1000 en 42 obligatiën à *f* 500.

" " " 1897 groot *f* 3.000.000 (raadsbesluit van 22 September 1897) op 1 Augustus van 60 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1898 groot *f* 17.200.000 (raadsbesluit van 25 Maart 1898) op 1 Augustus van 2 obligatiën van *f* 12.000, 15 obligatiën à *f* 6000, 175 obligatiën à *f* 1200, 240 obligatiën à *f* 1000 en 120 obligatiën à *f* 100.

" " " 1899 groot *f* 12.000.000 (raadsbesluit van 8 Maart 1899) op 1 Augustus van 255 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1900 groot *f* 10.000.000 (raadsbesluit van 30 Mei 1900) op 1 Augustus van 200 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1901 groot *f* 10.000.000 (raadsbesluit van 15 Mei 1901) op 1 Augustus van 200 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1904 groot *f* 20.000.000 (raadsbesluit 11 November 1903) op 11 Mei van 400 obligatiën à *f* 1000.

" " " 1905 groot *f* 10.000.000 (raadsbesluit van 11 October 1905) op 1 September van 182 obligatiën à *f* 1000.

Geldleeningen. Bij raadsbesluit van 11 October 1905 werd machtiging verleend tot het aangaan eener 3½ pCt. geldleening, groot *f* 10.000.000, waarvan in Januari 1910 het restant ad *f* 891.000 werd uitgegeven.

Anticipatiebiljetten. Gedurende het jaar 1910 zijn leeningen gesloten met anticipatiebiljetten als onderpand, tot een gezamenlijk bedrag

van	*f* 6.050.000
waarvan afgelost in 1910	" 3.950.000
Nog af te lossen . . .	*f* 2.100.000

Overzicht van het Straatgeld over de laatste vijf jaren.

OMSCHRIJVING	1906	1907	1908	1909	1910
Getal aangeslagen perceelen	40.379	40.796	41.068	41.093	41.191
Bedrag der kohieren	*f* 750.125,83	*f* 763.147,68	*f* 764.187,21	*f* 999.380,78	*f*1.008.630,81
Aantal reclames	55	43	161	160	84
Bedrag der afschrijving.	*f* 812,22	*f* 854,38	*f* 622,17	*f* 1.024,11	
Bedrag der oninbare posten	„ 1.987,81	„ 1.598,11	„ 2.983,55	„ 1.147,32	
Blijft te innen	*f* 747.325,80	*f* 760.695,19	*f* 760.581,49	*f* 997.209,35	
Bedrag der restitutiën	„ 648,32	„ 224,21	„ 235,23	„ 238,39	
Netto ontvangst	*f* 746.677,48	*f* 760.470,98	*f* 760,346,26	*f* 996.970,96	

Overzicht der Plaatselijke directe belasting na

OMSCHRIJVING	1906/7	1907/8
Getal aanslagen	97.139	101,084
Bruto inkomen.	*f* 179.942.000.—	*f* 189.749.100.–
Belastbaar inkomen	*f* 126.964.623,05	*f* 134.872.161,8
Tax van heffing	5¼ %	5¼ %
Bedrag der belasting	*f* 6.052.044,16	*f* 6.465.289,
„ „ afschrijving.	„ 257.375,01⁵	„ 368.031,
„ „ oninbare posten	„ 90.619,55⁵	„ 162.440,
Blijft te innen	*f* 5.704.049,59	*f* 5.934.817.
Bedrag der restitutiën	„ 110.233,88	„ 109.654.
Netto ontvangst	*f* 5.593.815,71	*f* 5.825.162.
Bedrag der begrooting na aftrek der geraamde restitutiën	„ 4.830.000.—	„ 5.220.000.

Inkomen gedurende de laatste vijf jaren.

1908/9	1909/10	1910/11	AANMERKINGEN
104.427	107.714	109.165	De diensten 1908/9 tot en met 1910/11 zijn nog niet afgesloten.
85.812.900.—	*f* 192.881.800.—	*f* 193.717.400.—	
28.523.565,60	*f* 133.859.660,30	*f* 139.005.609,96	
$5^1/_4$ %	$5^1/_4$ %	$5^1/_4$ %	
6.112.344,04	*f* 6.324.277,08	*f* 6.614.449,42	
274.000.—	„ 270.000.—		
88.000.—	„ 82.000.—		
5.750.344,04	*f* 5.972.277,08		
83,000.—	„ 90.000.—		
5.667.344,04	*f* 5.882.277,08		
5.420.000.—	„ 5.100.000.—	*f* 5.450.000.—	

Overzicht van de Hond

OMSCHRIJVING	1906	1907
Getal uitgereikte beschrijvingsbiljetten	14.873	14.938
Belasting werd betaald: *over 12 maanden*		
Van honden 1e klasse . . . . ad *f* 3.—	13.243	13.115
„ „ 2e „ . . . . „ „ 2.—	818	871
over 6 maanden		
Wegens aanschaffing in het tweede halfjaar		
Van honden 1e klasse . . . . ad *f* 1,50	170	143
„ „ 2e „ . . . . „ „ 1.—	16	8
Totaal aantal honden	14.247	14.137
De ontvangst beliep:		
Aan honden 1e klasse	*f* 39.984.—	*f* 39.559
„ „ 2e „	„ 1.652.—	„ 1.750
„ suppletiën	„ 2.—	„ 0
„ opnieuw afgegeven merkteekens ter vervanging van teloorgeraakte.	„ 47.—	„ 37
„ percentsgewijze belasting (bij faillissement)	„ —.—	„ —
Totaal	*f* 41.685.—	*f* 41.347

sting over de laatste vijf jaren.

1908	1909	1910	AANMERKINGEN
14.868	14.707	14.729	
12.797	12.839	12.801	
888	921	983	
141	132	139	
10	4	13	
13.836	13.896	13.936	
38.602,50	*f* 38.715.—	*f* 38.611,50	
1.786.—	„ 1.846.—	„ 1.979.—	
1.—	„ —.—	„ —.—	
31,75	„ 33.25	„ 26,25	
—.—	„ —.—	„ —.—	
40.421,25	*f* 40.594,25	*f* 40.616.75 *	* Tot Ult. Januari 1911.

Overzicht van het aantal Schepen, hun inho

OMSCHRIJVING	1906	1907
Aantal Zeilschepen (behalve de hieronder genoemde) .	22	24
inhoud in M³	23.204	22.344
„ Zeestoombooten (behalve de hieronder genoemde)	1096	1085
inhoud in M³	5.578.157	5.690.960
„ Zeilschepen met hout beladen	41	40
inhoud in M³	23.170	33.595
„ Zeestoombooten met hout beladen	215	186
inhoud in M³	855.470	739.523
„ Zeeschepen met steenkolen, cokes, gietijzer, klei of porceleinaarde beladen	11	15
inhoud in M³	11.553	32.575
„ Zeestoombooten met steenkolen, cokes, gietijzer, klei of porceleinaarde beladen of zeesleepbooten	637	715
inhoud in M³	1.795.212	1.903.218
„ Zeezeilschepen met ijzererts (zwavelerts of graniet daaronder niet begrepen) of uitsluitend met pek beladen	—	—
inhoud in M³	—	—
„ Zeestoombooten met ijzererts (zwavelerts of graniet daaronder niet begrepen) of uitsluitend met pek beladen	4	—
inhoud in M³	32.606	—
„ Zeeschepen na langer verblijf dan 3 maanden . .	81	65
inhoud in M³	174.738	153.245
„ Zeezeilschepen (botters) met visch van IJmuiden voor de vischhal	342	449
inhoud in M³	6106	7832
„ Zeestoombooten (trawlers) met visch van IJmuiden voor de vischhal	2	—
inhoud in M³	896	—
„ Rivier- en binnenvaartuigen boven de 4 ton inhoud	38.069	36.920
inhoud in tonnen	2.829.831	2.673.62
„ Rivier- en binnenvaartuigen van 4 ton en daarbeneden	2666	2261
Bedrag van het Havengeld bij binnenkomst:		
voor zeeschepen	*f* 312.324,25	*f* 316.736
voor rivier- en binnenvaartuigen { bij wijze van jaargeld	„ 82.029,52⁵	„ 84.036
voor rivier- en binnenvaartuigen { per reis	„ 72.705,58	„ 69.015
TOTAAL	*f* 467.059,35⁵	*f* 469.788

et Havengeld over de laatste vijf jaren.

1908	1909	1910	AANMERKINGEN
18	19	16	
14.859	20.828	23.922	
1155	1205	1.249	
.279.745	6.567.452	7.192.230	
56	115*	65	* De vermeerdering was het gevolg
21.033	37.851	46.322	van het binnenkomen van haring-
214	201	218	schepen, om alhier te overwinteren.
57.439	921.478	930.772	Deze vallen onder het tarief vooı
			schepen met hout beladen.
14	9	13	
24.757	12.240	23.987	
684	638	524	
.838.576	1.751.301	1.416.714	
—	—	—	
—	—	—	
9	5	10	
143.707	81.679	120.711	
195	253*	195	* De vermeerdering was het gevolg
269.155	278.779	184.479	van het overwinteren alhier van
			loggers.
399	500	960	
7706	8742	16.912	
11*	—	—	* Alhier binnengekomen als gevolg
4996	—	—	van de staking aan den vischafslag
			te IJmuiden.
38.177	38.379	40.771	
.801.706	2.985.167	3.164.528	
2346	2241	2432	
48.903,45	*f* 357.462,37	*f* 377.036,03	
84.325,39	„ 84.319,71	„ 85.039,93^{5}	
72.622,67^{5}	„ 77.388,61^{5}	„ 81.839,71	
05,851,51^{5}	*f* 519.170,69^{5}	*f* 543.915,67^{5}	

Overzicht van het bedrag aan Schut-, Brug- en Veerge

OMSCHRIJVING	1906	1907
Bij gaardering		
Ontvangen aan Schutgeld:		
van zeeschepen	*f* 250.19	*f* 188,1
„ rivier- en binnenvaartuigen	„ 63.251,28[5]	„ 67.232,8
„ „ Bruggeld	„ 14.330.70	„ 12.740,4
Totaal bij gaardering	*f* 77.832,17[5]	*f* 80.161,4
Bij verpachting		
Ontvangen aan Veergeld	„ 3.481,25	„ 3.542.–
Totaal bij verpachting en gaardering	*f* 81.313,42[5]	*f* 83.703,4

Overzicht der Beursbelast

OMSCHRIJVING	TARIEF 1909	1906	1907
Aantal afgegeven jaarkaarten . . . . à *f* 25.—	*f* 50.—	2.998	3.071
„ „ kaarten voor 6 maand „ „ 12,50	„ 25.—	88	71
„ „ maandkaarten . . . „ „ 3,50	„ 6.—	252	212
„ entrée's vóór sluiting . . . . . „ „ 0,25	„ 0,35	76.745	75.270
„ „ na sluiting . . . . . . „ „ 0,25	„ 0,25	18.348	16.460
Ontvangen:			
Aan jaarkaarten		*f* 74.950.—	*f* 76.775.
„ 6/maandskaarten		„ 1.100.—	„ 887.
„ maandkaarten		„ 882.—	„ 742.
„ entrées vóór sluiting		„ 19.186,25	„ 18.817.
„ „ nà sluiting		„ 4.587.—	„ 4.115.
Totaal		*f* 100.705,25	*f* 101.337.

de laatste vijf jaren, bij gaardering en verpachting.

1908	1909	1910	AANMERKINGEN
242,22	f 131,68	f 53,56	* De mindere opbrengst is in hoofdzaak een gevolg van de beëindiging van den zandaanvoer voor de 3e gasfabriek.
56.203,22*	„ 56.292,22^{5}	„ 57.265,98	
12.589,85	„ 13.450,90	„ 13.756,90	
69.035,29^{5}	f 69.874,80^{5}	f 71.076,44	
3.042.—	„ 3.042.—	„ 2.942.—	
72.077,29^{5}	f 72.916,80^{5}	f 74.018,44	

de laatste vijf jaren.

1908	1909	1910	AANMERKINGEN
3.006	2.721	2.781	
55	60	75	
186	338	284	
75.541	91.954	87.274	
16.095	13.099	13.538	
75.150.—	f 136.050.—	f 139.050.—	
687,50	„ 1.500.—	„ 1.875.—	
651.—	„ 2.028.—	„ 1.704.—	
18,885,25	„ 32.183,90	„ 30.545,90	
4.023,75	„ 3.274,75	„ 3.384.50	
99.397,50	f 175.036,65*	f 176.559,40	* De meerdere opbrengst is een gevolg van de wijziging der verordening.

Overzicht van het Vergunningsrecht voor den verko[...]

OMSCHRIJVING	1906/7	1907/8
Bevolking op 1 Januari, onmiddellijk voorafgaande aan het dienstjaar	557.614	564.194
Maximum der te verleenen vergunningen	1.115	1.128
Vergunningsrecht	*f* 12,50*	*f* 12,50
Totaal inrichtingen met vergunning tot verkoop van sterken drank op 1 Januari, onmiddellijk voorafgaande aan het dienstjaar	1.126	1.109
Aantal inrichtingen, waarvan de vergunning vervallen of ingetrokken is	73	40
Aantal bijgekomen inrichtingen	56	64
Totaal aantal tappers-, slijters- en sociëteits-vergunningen op 31 December van het dienstjaar	1.109	1.133
Als voren met bijzondere vergunning	77	34
Opbrengst van het voor alle inrichtingen betaalde vergunningsrecht	*f* 123.076,56^5	*f* 125.853,1
Bedrag der restitutiën	„ 2.928,12^5	„ 2.048,4
Netto ontvangst	„ 120.148,44	„ 123.804,6

sterken drank in het klein over de laatste vijf jaren.

1908/9	1909/10	1910/11	AANMERKINGEN
565.662	565.601	568.131	
1.131	1.131	1.136	
12,50*	*f* 12,50*	*f* 12,50*	* gerekend per *f* 50 huurwaarde
1.133	1.132	1.130	
56	42	18	
55	40	24	
1.132	1.130	1.136	
20	13	11	
125.654,69	*f* 126.765,63	*f* 125.875,00[5]*	* tot op 23 Febr. 1911
1.756,25	„ 1.550—	„ 987,50	
123.898,44	„ 125.215,63	„ 124.887,50[5]	

Overzicht van de Marktgelden over de laatste vijf jaren.

MARKTEN	1906	1907	1908	1909	1910
1e Marktafdeeling					
1 Weekmarkt, Amstelveld	*f* 1.446.—	*f* 1.360,35	*f* 1.443,30	*f* 1.338,05	*f* 1.188,10
2 Brandstoffenmarkt . . .	„ 4.211,71	„ 4.056,64	„ 3.827,30^{5}	„ 3.649.28	„ 3.390,95^{5}
3 Aardappelenmarkt . . .	„ 196,44	„ 177,25	„ 159,26	„ 151,68	„ 91.12
4 Dagmarkt, Waterloopl. .	„ 4.145,90	„ 4.696,20	„ 6.151,20	„ 6.031.50	„ 5,360,20
5 Diversen	„ 263,70	„ 218,25	„ 211,35	„ 183,15	„ 188,85
Totaal . . .	*f* 10.263,75	*f* 10.508,69	*f* 11.792,41^{5}	*f* 11.353,66	*f* 10.219,22^{5}
2e Marktafdeeling					
6 Melkmarkt	*f* 2.479,28	*f* 2,395,97	*f* 2,369,45	*f* 2.353,85	*f* 2.319,95
7 Brandstoffenmarkt . . .	„ 1.362,22^{5}	„ 1.212,04	„ 1.136,30^{5}	„ 1.176,52^{5}	„ 1.255,52^{5}
8 Hulpfruit- en groentem.	„ 1.087,82^{5}	„ 1.634,17^{5}	„ 1.287,41^{5}	„ 1.142,76^{5}	„ 1.393,95
9 Diversen	„ 117,45	„ 103,65	„ 112,80	„ 105.90	„ 99,75
Totaal . . .					*f* 5.069,17^{5}
3e Marktafdeeling 1)					
10 Dagmarkt, Nieuwmarkt .	„ 6.379,65	„ 6.454,35	„ 6.768,45	„ 6.817,95	*f* 7.001,10
11 Vischmarkt	„ 1.085.—2)	„ 984,012)	„ 900,962)	„ 922.—	„ 826,65
Totaal . . .	*f* 12.511,43	*f* 12.784,19^{5}	*f* 12.575,38	*f* 12.518,99	*f* 7.827,75
4e Marktafdeeling 3)					
12 Fruitmarkt	*f* 18.271,45	*f* 24.605,85	*f* 23.238,30	*f* 23.452,40	*f* 17.798,70
13 Boom- en Bloemmarkt .	„ 2.117,50	„ 2.123,40	„ 2.080,15	„ 1.987,90	„ 2.158,25
14 Aardbeziën-, frambozen- en bessenmarkt	„ 3.077,89^{5}	„ 3,667,33^{5}	„ 3.646,70^{5}	„ 4.554,21	„ 3.686,08
15 Diversen	„ 1.087,95	„ 1.088,40	„ 1.087,95	„ 1.088,85	„ 1.088,85
Totaal . . .	*f* 24.554,79^{5}	*f* 31.484,98^{5}	*f* 30.053,10^{5}	*f* 31.083,36	*f* 24.731,88
5e Marktafdeeling 4)					
16 Groentemarkt	*f* 23.243,48	*f* 24.510,82	*f* 25.873,84	*f* 25.508,33	*f* 26.163,44
17 Diversen	„ 7.907,15	„ 7.776,55	„ 7.633.20	„ 7.678,60	„ 7.735,30
Totaal . . .	*f* 31.150,63	*f* 32.287,37	*f* 33.507,04	*f* 33.186,93	*f* 33.898,74

Overzicht van de Marktgelden over de laatste vijf jaren (*Vervolg*).

MARKTEN	1906	1907	1908	1909	1910
6e Marktafdeeling [5]					
18 Aardappelenmarkt . . .	ƒ 8.857,19	ƒ 9.109,26	ƒ 9.324,75	ƒ 9.641,13	ƒ 10.298,55
19 Brandstoffenmarkt . . .	„ 1.956,02	„ 1.445.97⁵	„ 1.193,80	„ 1.182,58	„ 1.377,44
20 Weekmarkt, Noordermarkt en Westerstraat .	„ 3.063,75	„ 3.160,55	„ 3.397,30	„ 3.401,55	„ 3.225,05
21 Dagmarkt, Noordermarkt	„ 155,70	„ 143,95	„ 147,70	„ 147,85	„ 141,65
22 Afbraakmarkt, idem . .	„ 73,72	„ 64,50	„ —.—	„ —.—	„ 13,60
23 Diversen	„ 290,25	„ 266,10	„ 223,35	„ 210.—	„ 196,05
Totaal	ƒ 14.396,63	ƒ 14.190,33⁵	ƒ 14.286,90	ƒ 14.583,11	ƒ 15.252,34

Recapitulatie.

MARKTEN	1906	1907	1908	1909	1910
1e Marktafdeeling	ƒ 10.263,75	ƒ 10.508,69	ƒ 11.792,41⁵	ƒ 11.353,66	ƒ 10.219,22⁵
2e „ . . . . . / 3e „ [1]	„ 12.511,43	„ 12.784,19⁵	„ 12.575,38	„ 12.518,99	„ 12.896,92⁵
4e „ [2]	„ 24.554,79⁵	„ 31.484.98⁵	„ 30.053,10⁵	„ 31.083,66	„ 24.731,88
5e „ [3]	„ 31.150,63	„ 32.287,37	„ 33.507,04	„ 33.186,93	„ 33.898,74
6e „ [4]	„ 14.396,63	„ 14.190,33⁵	„ 14.286,90	„ 14.583,11	„ 15.252,34
Totaal	ƒ 92.877,23⁵	ƒ101.255,57⁵	ƒ102.214,84	ƒ102.726,05	ƒ 96.999,11

[1]) Van 1 Augustus 1906 af gevoegd bij de 2e Marktafdeeling.

[2]) De vischmarkt aan de De Ruijterkade behoort thans tot de Gemeentevischhal. Daaraan is de vermindering van marktgeld te wijten.

[3]) Van 1 Augustus 1906 af genaamd 3e Marktafdeeling.

[4]) „ 1 „ 1906 „ „ 4e „

[5]) „ 1 „ 1906 „ „ 5e „

Overzicht van de belasting op Tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden over de laatste vijf jaren.

INRICHTINGEN	1906	1907	1908	1909	1910
Vaste schouwburgen . .	*f* 65.859,15^5	*f* 62.232,54	*f* 57.353,07	*f* 68.913,98^5	*f* 73.933,64^5
Andere inrichtingen . .	„ 15.026,63^5	„ 13.783,47	„ 17.462,06^5	„ 22.119,46	„ 24.447,18^5
TOTAAL . . .	*f* 80.885,79	*f* 76.016,01	*f* 74.815,13^5	*f* 91.033,44^5	*f* 98.380,83

Overzicht van de ontvangsten aan de Veemarkt en het Abattoir over de laatste vijf jaren.

AARD DER ONTVANGTEN	1906	1907	1908	1909	1910
1 Slachtgeld	*f*139.503.—	*f*143.561.—	*f*141.664,70	*f*148.638,70	*f*145.679,95
2 Stalgeld	„ 12.000.—	„ 12.000.—	„ 12.000.—	„ 12.000.—	„ 12.000.—
3 Markt-, stand- en halgeld	„ 22.610,60	„ 22.184,30	„ 21.636,05	„ 21.459,70	„ 19.925,25
4 Keurloon	„ 4.692,00^5	„ 5.339,18^5	„ 5.813,08	„ 5.355,64^5	„ 4.771.—
5 Slachtloon	„ 96.—	„ 70,50	„ 85,50	„ 40,50	„ 44,25
6 Weegloon	„ 7.074,03	„ 7.869,91	„ 7.765,88	„ 7.635,43	„ 7.346,54
7 Opbrengst mest . . .	„ 2.787,50	„ 2.807,50	„ 2.850.—	„ 2.947,50	„ 2.960.—
8 Vergoeding van plaatsruimte (lokaalhuur enz.)	„ 12.440.—	„ 12.172,25	„ 11.975,05	„ 12.350,70	„ 12.971,45
9 Id. (huur accijnskantoor)	„ 565.—	„ 565.—	„ 565.—	„ 565.—	„ 565.—
10 Diversen	„ 9.439,48^5	„ 10.483,30^5	„ 10.802,77	„ 11.046,00^5	„ 10.162,17^5
TOTAAL . . .	*f*211.207,62	*f*217.052,95	*f*215.158,03	*f*222.039,18	*f*216.425,61^5

Overzicht van de ontvangsten aan de Gemeentevischhal over de laatste vijf jaren.

1906	1907	1908	1909	1910
f 12.534,18	*f* 13.466,68	*f* 12.898,20	*f* 12.444,29	*f* 12.780,76

Recapitulatie van de Ontvangsten aan verschillende belastingen en heffingen over de laatste vijf jaren.

BELASTINGEN	1906	1907	1908	1909	1910
Straatgeld	*f* 746.677,48	*f* 760.470,98	*f* 760.346,26	*f* 996.970,96	*f*
Plaatselijke directe belasting naar het Inkomen .	„ 5.593.815,71	„ 5.825.162,54^{5}	„ 5.667.344,04	„ 5.882.277,08	„
Belasting op honden	„ 41.685.—	„ 41.347.—	„ 40.421,25	„ 40.594,25	„ 40.616,75
Havengeld	„ 467.059,35^{5}	„ 469.788,52^{5}	„ 505.851,51^{5}	„ 519.170,69^{5}	„ 543.915,67^{5}
Schut-, brug- en veergelden	„ 81.313,42^{5}	„ 83.703,42	„ 72.077,29^{5}	„ 72.916,80^{5}	„ 74.018,44
Beursbelasting	„ 100.705,25	„ 101.337.—	„ 99.397,50	„ 175.036,65	„ 176.559,40
Vergunningsrecht voor den verkoop van sterken drank in het klein	„ 120.148,44	„ 123.804,69	„ 123.898,44	„ 125.215,63	„ 124.887,50^{5}
Marktgelden	„ 92.877,23^{5}	„ 101.255,57^{5}	„ 102.214,84	„ 102.796,05	„ 96.999,11
Tooneelvertooningen	„ 80.885,79	„ 76.016,01	„ 74,815,13^{5}	„ 91.033,44^{5}	„ 98.380,83
Veemarkt en Abattoir	„ 211.207,62	„ 217.052,95	„ 215.158,03	„ 222.039,18	„ 216.425,61^{5}
Gemeentevischhal	„ 12.534,18	„ 13.466,68	„ 12.898,20	„ 12,444,29	„ 12.780,76
	f 7.548.909,48^{5}	*f* 7.813.405,37^{5}	*f* 7.674.422,50^{5}	*f* 8.240.425,03^{5}	*f*

Staat van schuld

BENAMING DER SCHULD	OORSPRONKELIJK BEDRAG DER SCHULD	BEDRAG DER SCHULD OP 1 JANUARI 1910
Schuld aan diverse administratiën	*f* 1.158.809,55	*f* 55.550.—
Leening Noordzeekanaal 1860	„ 3.000.000.—	„ 510.200.—
„ 1861	„ 18.000.000.—	„ 12.762.500.—
„ 1874	„ 21.000.000.—	„ 16.081.000.—
„ 1886	„ 17.000.000.—	„ 7.814.900.—
„ 1890	„ 6.000.000.—	„ 1.426.700.—
„ 1895	„ 15.971.200.— [1])	„ 13.977.200.—
„ Waterleiding 1896	„ 12.000.000.—	„ 9.060.000.—
„ 1897	„ 3.000.000.—	„ 2.340.000.—
„ Gasfabrieken 1898	„ 17.200.000.—	„ 11.464.000.—
„ 1899	„ 12.000.000.—	„ 10.022.000.—
„ 1900	„ 10.000.000.—	„ 8.200.000.—
„ 1901	„ 10.000.000.—	„ 8.600.000.—
„ 1904	„ 20.000.000.—	„ 18.785.000.—
„ 1905	„ 10.000.000.—	„ 9.794.000.—
„ 1893	„ 126.350.—	„ 81.350.—
„ 1894	„ 24.000.—	„ 15.600.—
„ 1895	„ 76.000.—	„ 50.000.—
	f 176.556.359,55	*f* 131.040.000.—

[1]) Nominaal groot *f* 42.350.000.— uitgegeven werd *f* 15.971.200.—

[2]) Waaronder *f* 891.000.—, zijnde het restant der leening 1905, in Januari 1910 uitgegev

1 Januari 1911.

BEDRAG DER AFLOSSING IN 1910	BEDRAG DER SCHULD OP 1 JANUARI 1911	Bedrag der rente, waartegen de schuld is aangegaan	
—.—	f 55.550.—	2½ pCt.	Deze schuld, ingevolge raadsbesluit van 16 Juli 1828, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 Augustus 1828, N⁰. 115, niet in de conversie opgenomen, is van oude dagteekening.
84.800.—	„ 425.400.—	3 „	Raadsbesluit 14 Maart 1860
129.000.—	„ 12.633.500.—	3½ „	„ 8 April 1861
287.000.—	„ 15.794.000.—	3 „	„ 16 September 1874
149.800.—	„ 7.665.100.—	3½ „	„ 19 Mei 1886
59.000.—	„ 1.367.700.—	3½ „	„ 24 September 1890
153.000.—	„ 13.824.200.—	3 „	„ 23 Januari 1895
252.000.—	„ 8.808.000.—	2½ „	„ 2 April 1896
60.000.—	„ 2.280.000.—	3½ „	„ 22 September 1897
576.000.—	„ 10.888.000.—	3 „	„ 25 Maart 1898
255.000.—	„ 9.767.000.—	3½ „	„ 8 „ 1899
200.000.—	„ 8.000.000.—	4 „	„ 30 Mei 1900
200.000.—	„ 8.400.000.—	4 „	„ 15 „ 1901
400.000.—	„ 18.385.000.—	4 „	„ 11 November 1903
182.000.—	„ 9.612.000.—	3½ „	„ 11 October 1905
3.000.—	„ 78.350.—	3½ „	Leeningen, overgenomen van de gemeente Nieuwer-Amstel, ingevolge art. 3 der Wet van den 20sten Maart 1896 (*Staatsblad* N⁰. 39).
600.—	„ 15.000.—	3 „	
2.000.—	„ 48.000.—	3½ „	
2.993.200.—	f 128.046.800.—		

HOOFDSTUK V.

GEMEENTE-EIGENDOMMEN, WERKEN EN INRICHTINGEN.

A. EIGENDOMMEN NIET BESTEMD VOOR DEN PUBLIEKEN DIENST.

De opbrengst der aan de Gemeente toebehoorende eigendommen heeft in 1910 bedragen:

1°. Gebouwde eigendommen.

Huizen en woningen	*f*	120.901,75
Bogen	„	5.613,83
Dienstwoningen	„	2.392,86
Te zamen	*f*	128.908,44

2°. Ongebouwde eigendommen.

Verhuurde gronden	*f*	163.017,69
„ watervlakten	„	6.198,86
Grasverpachtingen	„	2.922,15
Jacht en visscherijen	„	1.485,—
Tienden, cijnzen en erfpachten:		
a Erfpachten	„	388.373,70[5]
b Oudeigens	„	27,39[5]
Diversen	„	24.681,38
Te zamen	*f*	586.706,18

3°. Diversen.

Andere gemeente-eigendommen	*f*	2.732,91[5]
Gebruik van openbaren gemeentegrond en openbaar gemeentewater	„	101.329,86
Steigers en kaden (buiten de handelskaden)	„	71.001,81
Handels-, IJ- en Ertskade	„	257.412,40
Houthavens	„	81.790,87
Te zamen	*f*	514.267,85[5]

Ad 1*m*. De gebouwde eigendommen brachten in 1910 *f* 3744,39[5] meer op dan in 1909. Deze meerdere opbrengst houdt verband met den aankoop van perceel O. Z. Voorburgwal 213, het brengen onder de rentegevende eigendommen van de dienstwoning der Frederikschool, de verhuring van het schoolgebouw aan de Heerengracht 119 en met

de omstandigheid, dat de huur van een perceel met daarbij gelegen grond aan den Amsteldijk, vroeger verantwoord onder de grondhuren, thans onder de inkomsten uit gebouwde eigendommen is opgenomen.

Ad 2*m*. Ten aanzien van de ongebouwde eigendommen valt over 1910 een vermeerdering in opbrengst te constateeren van *f* 34.676,09. Voor het grootste gedeelte spruit deze vermeerdering voort uit nieuwe uitgiften in erfpacht, welke zijn opgenomen in den hierna volgenden staat A, terwijl voorts nieuwe verhuringen plaats vonden van gronden aan de Frederik Hendrikstraat, de Kostverlorenvaart en de Linnaeusstraat (de laatste behoorende tot de aangekochte uitspanningsplaats „De Nieuwe Roomtuinen").

De door de Gemeente in erfpacht uitgegeven terreinen bedroegen tot 31 December 1909:

	37,9884	Hectaren, tegen een gezamelijken jaarlijkschen canon van	*f* 379.496,57^5
		In 1910 werden in erfpacht uitgegeven:	
	2,8282	Hectaren, tegen een jaarlijkschen canon van "	30.613.—
Te zamen	40,8166	" " " " " "	*f* 410.109,57^5
		Door aanvulling van één erfpachtsrecht moet worden bijgeteld:	
	0,0021	Hectaren, tegen een jaarlijkschen canon van "	42.—
	40,8187	" " " " " "	*f* 410.151,57^5
		Door het vervallen van twee erfpachtsrechten moet worden afgetrokken:	
	0,2189	Hectaren, tegen een jaarlijkschen canon van "	3.645,40
Totaal	40,5998	" " " " " "	*f* 406.506,17^5

Onder de bovenvermelde erfpachtsuitgiften is begrepen een stuk grond, gelegen aan de Amstelstraat, ter grootte van 2,97 Aren, uitgegeven tegen een jaarlijkschen canon van *f* 4700, welk bedrag wordt verantwoord onder de inkomsten van het museum Willet-Holthuysen, en een terrein aan de Hoogte Kadijk, groot 4,85 Aren, waarvan de jaarlijksche canon ad *f* 485 wordt verantwoord op de begrooting van het Gemeentelijk Handelsentrepot.

Ad 3*m*. De opbrengst van andere gemeente-eigendommen bedroeg in 1910 *f* 40,14^5 minder dan in 1909, als gevolg van het vervallen van eenige zoogenaamde vaste precario's.

Kon over 1909 een stijging der aanvragen voor tijdelijke ingebruikneming van gemeentegrond, als gevolg van eene verlevendiging in het bouwbedrijf, worden geconstateerd, ook over 1910 hield deze stijging, zelfs in toenemende mate aan, waardoor de opbrengst van het gebruik van openbaren gemeentegrond en openbaar gemeentewater in vergelijking met het vorige jaar met *f* 8626,18 steeg.

Ten aanzien van de steigers en kaden (buiten de handelskaden)

kan worden opgemerkt, dat een gedeelte ad *f* 1000 der door de General Steam Navigation Company jaarlijks te betalen huur voor een steiger in het Westerdok tot dusver werd verantwoord op den post volgn. 116 der gemeentebegrooting, welk bedrag thans, nu de aflossing op bedoelden steiger ten volle heeft plaats gevonden, mede onder de inkomsten uit steigers en kaden (buiten de handelskaden) is opgenomen. Vandaar een meerdere opbrengst over 1910 tot gemeld bedrag van *f* 1000.

De opbrengst der Handels-, IJ- en Ertskade toont oogenschijnlijk, vergeleken bij de opbrengst over 1909, een geringe achteruitgang. Deze spruit echter voort uit de omstandigheid, dat de huurovereenkomst, met de Stoomvaart Maatschappij „Nederland" gesloten, betreffende terreinen en een loods aan de Handelskade, in den loop van 1910 werd ontbonden; tegelijkertijd werd echter een nieuwe overeenkomst met genoemde maatschappij aangegaan in zake huur van een terrein met de daarop staande loods H aan de IJkade, zulks tot een hoogeren huurprijs dan door de maatschappij tot dusver werd betaald. Deze huur kon echter alleen ten aanzien van een gedeelte van het terrein onmiddellijk ingaan, waardoor ook slechts een gedeelte van de huursom werd ontvangen.

De door de maatschappij „Nederland" verlaten terreinen en loodsen aan de Handelskade zijn intusschen geregeld in z.g. daggebruik geweest. De deswege ontvangen gelden zijn verantwoord op den post volgn. 50 der gemeentebegrooting.

De opbrengst van de Houthavens bleef stationnair.

Op den dienst 1910 is voor onderhoud en herstellingen aan rentegevende eigendommen uitgegeven:

A.	Gewone rentegevende eigendommen	*f*	48.657,76
B.	Dienstwoningen, verhuurd aan daartoe aangewezen ambtenaren	„	1.508,29^{5}
C	Wedden, zegels, assurantiekosten, duinwater enz . .	„	13.972,39
	Te zamen	*f*	64.138,44^{5}

In het sub A vermelde bedrag zijn ook begrepen uitgaven voor belangrijke herstellingen, voor eenmaal gedaan, tot het in verhuurbaren staat brengen van onder de administratie der rentegevende eigendommen gebrachte perceelen.

De kosten van onderhoud van en herstellingen aan de Houthavens hebben over den dienst 1910 bedragen *f* 36.423,35^{5}.

Een volledig overzicht van alle uitgiften in erfpacht tot op 31 December 1910 is opgenomen in den mede hierbij gevoegden staat B.

Staat A. **Staat van in 1910 in erfpacht uitgegeven gronden.**

VOLG-NUMMER	OMSCHRIJVING	ERFPACHTER(S)	CANON PER JAAR			RAADSBESLUIT
1	Een terrein aan de Brederodestraat, kad. Sectie T, N°. 3502, groot 12 Aren 28 Centiaren.	H. B. Hensel & W. Reitsma.	*f*	1.473	60	14 Februari 1906, N°. 105
2	Een terrein aan de Paulus Potterstraat, kad. Sectie R, N°. 4753, groot 6 Aren 25 Centiaren.	Mr. Taco Henny.	„	937	50	9 „ 1910, N°. 63
3	Een terrein aan de De Ruijterkade, kad. Sectie F, N°. 6199, groot 1 Are 26 Centiaren.	J. H. D. Koppe	„	327	60	17 November 1909, N°. 1066
4	Een terrein aan de Brederodestraat, kad. Sectie T, N°s. 3509 en 3856, groot 4 Aren 43 Centiaren.	Vereeniging „de Vrije Christelijke School".	„	531	60	9 Februari 1910, N°. 88
5	Een terrein aan de Bilderdijkkade hoek Hugo de Grootkade, kad. Sectie Q, N°s. 5912, 5913, 5744, 5746, 5748, 5750, 5752, 5754, 5757, 944, 5941, 5942, 5943, 5944, 5945 en 5946, groot 8 Aren 97 Centiaren.	Naaml. Venn. „Bouwmaatschappij Ten Cate".	„	1.345	50	26 Januari 1910, N°. 28
6	Een terrein aan de De Ruijterkade, kad. Sectie G, N°. 6454, groot 2 Aren 64 Centiaren.	I. Poppelhouwer.	„	528	—	9 Maart 1910, N°. 193
7	Een terrein aan de Pieter Langendijkstraat, kad. Sectie T, N°. 3805, groot 3 Aren 23 Centiaren	Naaml. Venn. Bouwmaatschappij „De Eenheid" tot expl. v. onroerend goed	„	403	75	7 April 1909, N°. 319
8	Een terrein aan de Frederik Hendrikstraat, kad. Sectie Q, N°. 5948, groot 5 Aren 12 Centiaren.	College van Ouderlingen der Hersteld Evangelisch Luthersche Gemeente.	„	563	20	13 „ 1910, N°. 108
9	Een terrein aan de 1e Helmersstraat, kad. Sectie T, N°. 3905, groot 8 Aren 40 Centiaren.	Naaml. Venn. Maatschappij tot expl. v. onr. goederen [illegible]	„	1.008	—	29 Juni 1910, N°. 615

	[illegible] Aren 21 Centiaren.						
12	Een terrein aan de Vlietstraat, kad. Sectie U, N°. 5667, groot 5 Aren 71 Centiaren.	H. Holthuizen.	„ 285	50	4 „	1910, N°. 436
13	Een terrein aan de Lepelstraat, kad. Sectie O, N°. 3036, groot 6 Aren.	Naaml. Venn. Maatsch. tot expl. van onr. goederen „Weesperkwartier".	„ 699	40	5 October	1910, N°. 864
14	Een terrein aan de Brederodestraat, kad. Sectie T, N°. 3903, groot 8 Aren 84 Centiaren.	Naam. Venn. „Buitenlust", Mij. t. expl. en adm. v. onr. goederen.	„ 1.060	80	15 Juni	1910, N°. 572
15	Een terrein aan de Pieter Langendijkstraat en de 1e Helmersstraat, kad. Sectie T, N°s. 3859 en 3906, groot 5 Aren 30 Centiaren.	J. Everout.	„ 636	—	6 October	1909, N°. 937
16	Een terrein aan de Gabriël Metsustraat, kad. Sectie U, N°. 5677, groot 2 Aren 12 Centiaren.	J. Kruls.	„ 424	—	} 29 Juni	} 1910, N°. 603
17	Een terrein aan de Gabriël Metsustraat, kad. Sectie U, N°. 5676, groot 2 Aren 18 Centiaren.	C. L. Petersen.	„ 436	—		
18	Een terrein aan de Gabriël Metsustraat, kad. Sectie U, N°. 5675, groot 2 Aren 21 Centiaren.	R. M. Wouters.	„ 442	—		
19	Twee terreinen aan de noordzijde van het IJ, kad. Sectie K, N°s. 1603 en 1604, te zamen groot 4 Aren 23 Centiaren.	Naaml. Venn. Mij. „Buren" tot expl. v. onr. goederen.	„ 253	80	24 Augustus	1910, N°. 756
20	Een terrein aan de noordzijde van het IJ, kad. Sectie K, N°. 1605, groot 3 Aren 11 Centiaren.	Idem.	„ 186	60	27 Juli	1910, N°. 708
21	Een terrein aan den Amstel, kad. Sectie O, N°s. 3024 en 3029, groot 2 Aren 51 Centiaren.	J. M. Götz.	„ 502	—	29 Juni	1910, N°. 629
22	Een terrein aan de Van Beuningenstraat hoek Fannius Scholtenstraat, kad. Sectie IJ, N°. 1424, groot 4 Aren 85 Centiaren.	Coöperatieve Bouwvereeniging „Rochdale".	„ 436	50	15 „	1910, N°. 564
		Transporteeren . . .	*f* 15.622	60		

VOLG-NUMMER	OMSCHRIJVING	ERFPACHTER(S)	CANON PER JAAR		RAADSBESLUIT	
		Transport . . .	*f* 15.622	60		
23	Een terrein in de Buiten Volewijkslanden, kad. Sectie K, N°. 1600, groot 60 Aren 11 Centiaren.	Naaml. Venn. „Hollandsche Draad- en Kabelfabriek".	„ 1.202	20	29 Juni	1910, N°. 614
24	Een terrein aan den Overtoom, kad. Sectie T, N°s. 3913, 3915 en 3917, groot 16 Aren 14 Centiaren.	A. J. Tijmensen, H. J. Balke en C. van Opzeeland.	„ 2.824	50	4 Mei	1910, N°. 387
25	Een terrein aan de Pieter de Hoochstraat, kad. Sectie U, N°. 5706, groot 6 Aren 86 Centiaren.	R.-K. Schoolvereeniging.	„ 1.097	60	24 Augustus	1910, N°. 737
26	Een terrein aan de 1e Helmersstraat, kad. Sectie T, N°. 3948, groot 6 Aren 44 Centiaren.	Ver. t. Stichting en Instandhouding v. Scholen met den Bijbel v. lager en m. u. l. o. op Ger. Grondsl.	„ 901	60	5 October	1910, N°. 861
27	Een terrein aan de Pieter Langendijkstraat, kad. Sectie T, N°. 3902, groot 2 Centiaren.	N. V. Bouwm. „De Eenheid" tot Expl. van onr. goed	„ 2	50	1 Maart	1911, N°. 148
28	Een terrein aan de Van Diemenstraat, kad. Sectie M, N°. 4159, groot 12 Aren 4 Centiaren.	N. V. v. Putten en Schwiep's Steenkolenhandel	„ 1.685	60	13 April	1910, N°. 278
29	Een terrein aan de Tolstraat, kad. Sectie V, N°. 3261, groot 5 Aren 61 Centiaren.	Alg. Arbeiders Coöperatie „de Dageraad".	„ 729	30	25 Mei	1910, N°. 507
30	Een terrein aan de Johannes Vermeerstraat, groot 8 Aren 29 Centiaren.	N. V. Maatschappij „ Buren" t. expl. v. onr. goederen.	„ 1.575	10	23 November	1910, N°. 1035
31	Een terrein gelegen tusschen de Frederik Hendrikstraat en de 1e Hugo de Grootdwarsstraat, kad. Sectie Q, N°s. 5876, 5878, 5879, 5880, 5881, 5883, 5884, 403, 404, 405, 408, 409, 4741 en 3535, groot 49 Aren 72 centiaren.	Bouwm. tot verkrijging v. Eigen Woningen.	„ 4.972	—	7 April	1909, N°. 288
		TOTAAL . . .	*f* 30.613	—		

Staat B.

len en

JAAR VAN UITGIFTE	Terreinen bestemd voor bebouwing met woon- en winkelhuizen			Terreinen aan de Marnixstraat, bestemd voor Groente- en Fruitmarkt			
	Aantal		Canon	Aantal		Canon	ı van rlijden akte
	M2	Perceel (Opstal)		M2	Perceel (Opstal)		
Uitgegeven vóór **1896**. . .	—	—	—	**2.409**	**33**	*f* **4.669,**	ı. 1910
„ in **1896**. . .	—	—	—	—	—	—	
Te zamen. . .	—	—	—	**2.409**	**33**	*f* **4.669,**	n. 1910
„ in **1897**. . .	480	3	*f* 747,65	—	—	—	
Te zamen. . .	**480**	**3**	*f* **747,65**	**2.409**	**33**	*f* **4.669,**	ril 1910
„ in **1898**. . .	323	3	*f* 397,36	187	3	*f* 280,	
Te zamen. . .	**803**	**6**	*f* **1.145,01**	**2.596**	**36**	*f* **4.950,**	
„ in **1899**. . .	9.357	62	*f* 14.137,88	272	4	*f* 475,	
Te zamen. . .	**10.160**	**68**	*f* **15.282,89**	**2.868**	**40**	*f* **5.425,**	ıni 1910
„ in **1900**. . .	11.087	62	*f* 17.380.—	60	1	*f* 90,	
Te zamen. . .	**21.247**	**130**	*f* **32.662,89**	**2.928**	**41**	*f* **5.515**	ıli 1910
„ in **1901**. . .	20.887	141	*f* 36.513.—	—	—	—	
Te zamen. . .	**42.134**	**271**	*f* **69.175,89**	**2.928**	**41**	*f* **5.515**	

ıli 1910

uli 1910

Juli 1910

Staat B.

OVERZICHT ERFPACHTSUITGIFTEN.

JAAR VAN UITGIFTE	Terreinen bestemd voor bebouwing met woon- en winkelhuizen			Terreinen aan de Marnixstraat, bestemd voor Groente- en Fruitmarkt			Terreinen behoorende tot het gebied der Handelsinrichtingen			Terreinen voor verschillende doeleinden bestemd			TOTAAL UITGEGEVEN			Vermeerdering ontstaan door verandering van erfpacht			Vermindering ontstaan door verandering of beëindiging van erfpacht			BLIJFT UITGEGEVEN		
	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon	Aantal M2	Aantal Perceel (Opstal)	Canon
Uitgegeven vóór 1896...	—	—	—	2.409	33	f 4.669,85	—	—	—	47.803	47	f 13.230.—	50.212	80	f 17.899,85							50.212	80	f 17.899,85
„ in 1896...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.393	1	f 6.388,65	6.393	1	f 6.388,65							6.393	1	f 6.388,65
Te zamen...	—	—	—	2.409	33	f 4.669,85	—	—	—	54.196	48	f 19.618,65	56.605	81	f 24.288,50							56.605	81	f 24.288,50
„ in 1897...	480	3	f 747,65	—	—	—	6.043	3	f 12.550.—	3.783	2	f 3.783.—	10.306	8	f 17.080,65							10.306	8	f 17.080,65
Te zamen...	480	3	f 747,65	2.409	33	f 4.669,85	6.043	3	f 12.550.—	57.979	50	f 23.401,65	66.911	89	f 41.369,15							66.911	89	f 41.369,15
„ in 1898...	323	3	f 397,36	187	3	f 280,50	—	—	—	3.101	4	f 3.735.—	3.611	10	f 4.412,86							3.611	10	f 4.412,86
Te zamen...	803	6	f 1.145,01	2.596	36	f 4.950,35	6.043	3	f 12.550.—	61.080	54	f 27.136,65	70.522	99	f 45.782,01							70.522	99	f 45.782,01
„ in 1899...	9.357	62	f 14.137,88	272	4	f 475,30	700	1	f 850.—	2.186	2	f 1.910.—	12.515	69	f 17.373,18				3.400	—	f 10.—	9.115	69	f 17.363,18
Te zamen...	10.160	68	f 15.282,89	2.868	40	f 5.425,65	6.743	4	f 13.400.—	63.266	56	f 29.046,65	83.037	168	f 63.155,19				3.400	—	f 10.—	79.637	168	f 63.145,19
„ in 1900...	11.087	62	f 17.380.—	60	1	f 90.—	—	—	—	20.646	2	f 1.308,80	31.793	65	f 18.778,80							31.793	65	f 18.778,80
Te zamen...	21.247	130	f 32.662,89	2.928	41	f 5.515,65	6.743	4	f 13.400.—	83.912	58	f 30.355,45	114.830	233	f 81.933,99							111.430	233	f 81.923,99
„ in 1901...	20.887	141	f 36.513.—	—	—	—	—	—	—	909	1	f 844.—	21.796	142	f 37.357.—	3.148	4	f 1.366,40	22.433	10	f 1.195,40	2.511	136	f 37.528.—
Te zamen...	42.134	271	f 69.175,89	2.928	41	f 5.515,65	6.743	4	f 13.400.—	84.821	59	f 31.199,45	136.626	375	f 119.290,99	3.148	4	f 1.366,40	25.833	10	f 1.205,40	113.941	369	f 119.451,99
„ in 1902...	27.228	156	f 45.845.—	60	1	f 105.—	—	—	—	1.010	1	f 675.—	28.298	158	f 46.625.—							28.298	158	f 46.625.—
Te zamen...	69.362	427	f 115.020,89	2.988	42	f 5.620,65	6.743	4	f 13.400.—	85.831	60	f 31.874,45	164.924	533	f 165.915,99							142.239	527	f 166.076,99
„ in 1903...	18.886	103	f 26.133.—	—	—	—	485	1	f 485.—	11.562	7	f 9.526,60	30.933	111	f 36.144,60	255	1	f 100.—	255	1	f 62,50	30.933	111	f 36.182,10
Te zamen...	88.248	530	f 141.153,89	2.988	42	f 5.620,65	7.228	5	f 13.885.—	97.393	67	f 41.401,05	195.857	644	f 202.060,59	3.403	5	f 1.466,40	26.088	11	f 1.267,90	173.172	638	f 202.259,09
„ in 1904...	18.981	138	f 27.184,50	—	—	—	—	—	—	4.489	2	f 3.028,40	23.470	140	f 30.212,90	568	1	f 530.—	2.957	7	f 1.712,50	21.081	134	f 29.030,40
Te zamen...	107.229	668	f 168.338,39	2.988	42	f 5.620,65	7.228	5	f 13.885.—	101.882	69	f 44.429,45	219.327	784	f 232.273,49	3.971	6	f 1.996,40	29.045	18	f 2.980,40	194.253	772	f 231.289,49
„ in 1905...	22.923	157	f 33.797,15	—	—	—	—	—	—	9.980	2	f 5.234.—	32.903	159	f 39.031,15	1.955	6	f 930,10	108	1	f 1.—	34.750	164	f 39.960,25
Te zamen...	130.152	825	f 202.135,54	2.988	42	f 5.620,65	7.228	5	f 13.885.—	111.862	71	f 49.663,45	252.230	943	f 271.304,64	5.926	12	f 2.926,50	29.153	19	f 2.981,40	229.003	936	f 271.249,74
„ in 1906...	17.857	106	f 30.515,60	—	—	—	—	—	—	992	1	f 1.127,50	18.849	107	f 31.643,10	—	—	—	1.652	9	f 106,40	17.197	98	f 31.536,70
Te zamen...	148.009	931	f 232.651,14	2.988	42	f 5.620,65	7.228	5	f 13.885.—	112.854	72	f 50.790,95	271.079	1050	f 302.947,74	5.926	12	f 2.926,50	30.805	28	f 3.087,80	246.200	1034	f 302.786,44
„ in 1907...	8.276	62	f 9.338,55	—	—	—	21.440	1	f 4.288.—	32.804	7	f 10.193,60	62.520	70	f 23.820,15	—	—	—	3.768	9	f 4.370,40	58.752	61	f 19.449,75
Te zamen...	156.285	993	f 241.989,69	2.988	42	f 5.620,65	28.668	6	f 18.173.—	175.658	79	f 60.984,55	333.599	1120	f 326.767,89	5.926	12	f 2.926,50	34.573	37	f 7.458,20	304.952	1095	f 322.236,19
„ in 1908...	5.494	37	f 7.392,85	—	—	—	—	—	—	29.733	9	f 15.580,80	35.227	46	f 22.973,65	43	—	f 8,60	—	—	—	35.270	46	f 22.982,25
Te zamen...	161.779	1030	f 249.382,54	2.988	42	f 5.620,65	28.668	6	f 18.173.—	175.391	88	f 76.565,85	368.826	1166	f 349.741,54	5.969	12	f 2.935,10	34.573	37	f 7.458,20	340.222	1141	f 345.218,44
„ in 1909...	22.929	143	f 28.652,67^{5}	—	—	—	—	—	—	17.201	7	f 6.304,40	40.130	150	f 34.957,07^{5}	21	—	—	489	1	f 678,94	39.662	149	f 34.278,13^{5}
Te zamen...	184.708	1173	f 278.035,21^{5}	2.988	42	f 5.620,65	28.668	6	f 18.173.—	192.592	95	f 82.869,75	408.956	1316	f 384.698,61^{5}	5.990	12	f 2.935,10	35.062	38	f 8.137,14	379.884	1290	f 379.496,57^{5}
„ in 1910...	18.459	127	f 24.380,90	—	—	—	1.204	1	f 1.685,60	8.619	6	f 4.546,50	28.282	134	f 30.613.—	21	—	f 42.—	2.189	8	f 3.645,40	26.114	126	f 27.009,60
Te zamen...	203.167	1300	f 302.416,11^{5}	2.988	42	f 5.620,65	29.872	7	f 19.858,60	201.211	101	f 87.416,25	437.238	1450	f 415.311,61^{5}	6.011	12	f 2.977,10	37.251	46	f 11.782,54	405.998	1416	f 406.506,17^{5}

De ongebouwde gemeente-eigendommen, die in 1910 zijn verkocht en de perceelen en gronden in dat jaar gekocht, zijn opgenomen in de beide volgende tabellen:

Staat van verkochte eigendommen der Gemeente in 1910.

NAAM	OMSCHRIJVING	Koopsom	Datum en nummer van het raadsbesluit	Datum van het verlijden der akte
Firma S. I de Vries.	Een strook grond aan de Beursstraat.	*f* 168.—	20 Jan. 1909 N°. 7	17 Jan. 1910
W. H. Schouten.	Een strook grond, gelegen achter perceel Van Oldenbarneveldstraat 99.	„ 40.—	26 Mei 1909 N°. 535**	31 Jan. 1910
Naaml. Venn. Maatschappij Nieuwendijk en Koggestraatkwartier tot expl. v. onroerend goed.	Gang, ingaande tusschen de perceelen N.Z. Armsteeg 10 en 12.	„ 32.—	29 Dec. 1909 N°. 1197	18 April 1910
Naaml. Venn. Amsterd.sche Droogdok-Maatschappij.	Grond, gelegen aan de overzijde van het IJ.	„ 47.489.—	16 Febr. 1910 N°. 84	20 Juni 1910
Naaml. Venn. Bouwmaatsch. „Heros" Maatschappij tot expl. van onroerend goed.	Grond, gelegen aan de Van Woustraat en Nieuwe Tolstraat.	„ 15.210.—	16 Febr. 1910 N°. 122	4 Juli 1910
Naaml. Venn. Bouw-Mij. „Concordia"	Een gedeelte gang tusschen de Anjeliersstraat en de Westerstraat, genaamd „de Krommert."	„ 850.—	22 Sept. 1909 N°. 904	4 Juli 1910
Naaml. Venn. Bouw-Expl. Maatschappij „Constantia"	Strookjes grond, gelegen aan de Jacob Obrechtstraat.	„ 227.50	13 April 1910 N°. 268	4 Juli 1910
Naaml. Venn. Het Oude Beursterrein.	Het oude beursterrein, gelegen aan het Damrak.	„ 815.000.—	15 Dec. 1909 N°. 1236 en 29 Juni 1910 N°. 634	23 Juli 1910
	Transporteeren . . .	*f* 879.016.50		

NAAM	OMSCHRIJVING	Koopsom	Datum en nummer van het raadsbesluit	Datum van het verlijden der akte
	Transport	*f* 879.016.50		
H. Willers.	Het achterste gedeelte van de Koekebakkersgang, ingaande tusschen de perc. Bloemstraat 124 en 128.	„ 100.—	13 April 1910 N°. 282	22 Aug. 1910
Handelsvenn.schap onder de firma Hirsch & Co.	Een gedeelte gang, gelegen achter de perceelen Leidscheplein 17, 19, 21 en 23.	„ 2.750.—	13 Oct. 1909 N°. 957	5 Sept. 1910
J. van Engelen. Wed. D. Kiekens.	Een stukje grond, gelegen achter het perceel Nassaukade 122.	„ 100.—	20 April 1910 N°. 388	12 Sept. 1910
A. Berveling.	Een strookje grond, gelegen aan de Jacob Obrechtstraat nabij de Johannes Verhulststraat.	„ 280.—	29 Dec. 1909 N°. 1259	17 Oct. 1910
L. B. van Nierop.	Grond, gelegen a/h Museumplein en de Teniersstraat.	„ 21.160.—	4 Mei 1910 N°. 408	14 Nov. 1910
B. H. Wasmann Jr.	Een stukje grond, gelegen aan de Moreelsestraat.	„ 1.240.—	13 April 1910 N°. 286	14 Nov. 1910
P. W. Furst.	Grond, gelegen aan het Museumplein.	„ 19.550.—	29 Juni 1910 N°. 631	21 Nov. 1910
W. Brusse.	Idem.	„ 16.616.—	Idem	21 Nov. 1910
Firma G. H. Buhrmann.	Een gedeelte v/d Klaverbladsgang, ingaande tusschen de perceelen Prinsengracht 43 en 51.	„ 320.—	24 Aug. 1910 N°. 817	19 Dec. 1910
Rijk der Nederlanden	Grond en water met ondergrond aan den Westerdoksdijk.	„ 45.000.—	14 Dec. 1910 N°. 1142	30 Dec. 1910
E. H. de Lange.	Grond, gelegen aan het Museumplein.	„ 13.982.50	16 Nov. 1904 N°. 907 en besl. B. en W. 27 Juli 1909	4 Jan. 1910
F. C. G. Heidsieck.	Idem.	„ 14.747.50	Idem	4 Jan. 1910
M. Goes.	Grond aan de Van Ostadestraat.	„ 1.716.—	5 Oct. 1910 N°. 910	28 Nov. 1910
	Totaal . . .	*f* 1.016.578.50		

Staat van aangekochte perceelen en gronden in het jaar 1910.

OMSCHRIJVING	Datum en nummer van het raadsbesluit	Koopsom	Datum van het verlijden der akte	Vorige eigenaars
Perceelen Korte Houtstraat 35, 37 en 39.	22 Sept. 1909 N°. 874	*f* 1.480.—	3 Jan. 1910	C. Vigeveno, Wed. M. of M. S. Busnach.
Perceelen Rozenstraat 126 en 128, gelegen in de Smidsgang.	17 Nov. 1909 N°. 1054	„ 440.—	3 Jan. 1910	M. H. Schrijver, echtgenoote van H. C. Bakker.
Perceel O.Z. Voorburgwal 205.	27 Oct. 1909 N°. 992	„ 40.000.—	3 Jan. 1910	Ch. F. Evers. F. J. H. Evers. E. M. Evers. Th. A. Evers.
Perceelen O.Z. Voorburgwal 211 en 213.	27 Oct. 1909 N°. 992	„ 34.000.—	10 Jan. 1910	Naaml.Venn.Administratie Maatsch. tot expl. van onroerende goederen.
Perceelen Van Ostadestraat 400 en 402.	15 Dec. 1909 N°. 1217	„ 2.000.—	24 Jan. 1910	P. J. Visser.
Perceelen Van Ostadestraat 404 en 406.	15 Dec. 1909 N°. 1217	„ 1.600.—	24 Jan. 1910	J. K. Popper. A. Noppen. F. Noppen.
Perceelen Van Ostadestraat 410 en 412.	15 Dec. 1909 N°. 1217	„ 1.415.—	24 Jan. 1910	H. Crouwel.
Perceelen Van Ostadestraat 396, 398, 414 en 416.	8 Dec. 1909 N°. 1143	„ 5.790.—	24 Jan. 1910	P. Beaux, Wed. A. Zitvast.
Perceel Van Ostadestraat 408.	8 Dec. 1909 N°. 1142	„ 800.—	24 Jan. 1910	B. Brandon.
Grond gelegen aan de Linnaeusstraat.	1 Dec. 1909 N°. 1092	„ 100.450.—	7 Febr. 1910	Dr. A. W. C. Berns.
Perceel Vijzelstraat 86.	9 Maart 1910 N°. 173	„ 11.000.—	11 April 1910	J. Gunst en Mej. C. J. Gunst.
Perceelen Rozenstraat 122, 124, 132 en 134.	17 Nov. 1909 N°. 1054	„ 220.— „ 250.— „ 160.— „ 160.—	19 Mei 1910	J. S. Bruijn. A. H. Kalkoven.
	Transport.	*f* 199.765.—		

OMSCHRIJVING	Datum en nummer van het raadsbesluit	Koopsom	Datum van het verlijden der akte	Vorige eigenaars
	Transport	*f* 199.765.—		
Perceelen Groote Kattenburgerstraat 76 en Tweede Kattenburgerstraat 1.	9 Maart 1910 N°. 208	„ 1.775.— „ 725.—	9 Mei 1910	J. Pinto.
Perceelen O.Z. Armsteeg 9 en 11.	9 Maart 1910 N°. 179	„ 4.212.—	23 Mei 1910	G. Waterman Wed. B. Tentije.
Perceelen Valkenburgerstraat 2 en 4.	13 April 1910 N°. 274	„ 2.450.—	3 Oct. 1910	A. J. Wijnberg.
Perceel Vijgendam 8.	5 Oct. 1910 N°. 987	„ 90.000.—	17 Oct. 1910	W. van der Meulen
Grond, gelegen aan den Schinkel nabij de Overtoomsche schutsluis.	13 Juli 1910 N°. 632	„ 7.500.—	7 Nov. 1910	G. W. Harmsen.
Perceel Warmoesstraat 192.	5 Nov. 1910 N°. 1032	„ 56.000.—	14 Nov. 1910	G. Elias.
Perceelen Vijgendam 26 en 28.	5 Nov. 1910 N°. 1034	„ 93.000.—	14 Nov. 1910	A.M.J.T.A.B.J.Sa kes,Wed.R.J.d.Jon
Perceel Warmoesstraat 194.	5 Nov. 1910 N°. 18456	„ 45.000.—	21 Nov. 1910	S. Burger, Wed. A B. Holsboer c.s.
Perceelen Van Ostadestraat 422, 424 426/428.	13 April 1910 N°. 251	„ 2.580.—	5 Dec. 1910	L. J. Christiaans. O. Bosman.
Perceel Vijgendam 20.	23 Nov. 1910 N°. 1051	„ 157.100.—	28 Dec. 1910	M. A. Palte, Wed. T Cossa en A. Cossa
Perceelen Dam 5*b* en Vischsteeg 4 en 6.	15 Dec. 1910 N°. 1267	„ 77.000.—	28 Dec. 1910	J. Adler.
Perceelen Nes 10*a* en Hermietensteeg.	15 Dec. 1910 N°. 1268	„ 16.500.—	15 Dec. 1910	Wed. C. F. Meers M. A. Peeters.
Perceel Rokin 3.	15 Dec. 1910 N°. 1269	„ 17.500.—	15 Dec. 1910	Wed. H. G. Was moeth. S. Smit c.s
Perceelen Vinkenstraat 197, 199 en 201 en Nieuwe Wagenstraat 1.	16 Febr. 1910 N°. 158	„ 20.000.— „ 10.000.—	14 Maart 1910	J. Sinck. H. Visser.
	Totaal . .	*f* 801.107.—		

B. EIGENDOMMEN BESTEMD VOOR DEN PUBLIEKEN DIENST EN OPENBARE GEMEENTEWERKEN.
(in en buiten de Gemeente).

De werken, strekkende tot onderhoud, verbetering en aanleg van gemeente-eigendommen, bestemd voor den publieken dienst, zijn in het afgeloopen jaar, evenals in vorige jaren, uitgevoerd bij openbare of onderhandsche aanbesteding, of in eigen beheer.

Ter verkrijging van een gemakkelijk overzicht is als bijlage aan dit hoofdstuk een staat toegevoegd van de in 1910 gehouden aanbestedingen, met vermelding der aannemingssommen en van het bedrag tot en met 31 December 1910 voor de werken in uitvoering besteed.

Hetzij geheel, hetzij ten deele werd in eigen beheer uitgevoerd, het timmeren en schilderen van schoolmeubelen en meubelen voor politiegebouwen en brugwachtershuisjes, het vervaardigen van gereedschappen voor de verschillende takken van dienst, alsmede verschillende smidswerken, de schuitenmakerswerken, de baggerwerken in de sluizen, de puinophaling, het onderhoud van riolen en wegen en de bestratingswerken.

In 1910 werden bij den Dienst der Publieke Werken vervaardigd, en ter Stadsdrukkerij verkrijgbaar gesteld:

eene kaart van Amsterdam, in zwart uitgevoerd, op eene schaal van 1 : 20.000,

eene kaart van Amsterdam, in zwart uitgevoerd, op eene schaal van 1 : 10.000,

eene gekleurde kaart van Amsterdam, op eene schaal van 1 : 10.000,

eene kaart van Amsterdam, in zwart uitgevoerd, op eene schaal van 1 : 5000 (in vier bladen) en

eene gekleurde buurtkaart van Amsterdam, op eene schaal van 1 : 10.000,

terwijl de in bewerking zijnde kaart van Amsterdam, in ruim 80 bladen, op eene schaal van 1 : 2500 en op eene schaal van 1 : 1000, zoover vorderde, dat de bladen, waaraan de meeste behoefte bestaat en welke nagenoeg de geheele bebouwde stad bevatten, gereed kwamen.

Hoezeer deze kaarten van Amsterdam in eene dringende behoefte voorzien, blijkt uit het feit, dat van een tiental bladen der kaart op eene schaal van 1 : 1000, binnen een jaar reeds een herdruk noodig was.

I. VAARTUIGEN, ENZ.

Gedurende het jaar 1910 waren 107 gemeentevaartuigen in dienst bij de afdeeling Publieke Werken. In den loop van dat jaar werden voor den dienst der bestratingswerken 2 stalen dekschuiten en voor den Haven- en Dokdienst 1 boeilegger of wrakscheepje gemaakt. Voorts werden 206 gemeentevaartuigen hersteld, waaronder 125 vaartuigen van den dienst der Stadsreiniging.

Getrokken palen en gelichte vaartuigen.

Van gemeentewege werden in den loop van het jaar 166 palen getrokken en werden 6 vaartuigen van de Gemeente gelicht, terwijl bovendien 5 onbeheerde wrakken werden gelicht en gesloopt.

Bij 4 gelegenheden werden de bokschuiten aan particulieren in huur gegeven, waarvoor een bedrag van *f* 225,60 werd ontvangen.

Puindienst.

Met de vaartuigen, welke tot het ontvangen van afbraakpuin, enz. op de daarvoor aangewezen plaatsen in de grachten liggen, zijn van gemeentewege vervoerd 30.613,500 M^3.

Het puin is gebezigd voor ophooging en aanvulling van laaggelegen terreinen, het dempen van watervlakten, slooten, enz.

2. OPENBARE GEMEENTEGEBOUWEN.

Het onderhoud der gemeentegebouwen, torens, poorten, enz., gedurende 1910, is in het openbaar aanbesteed volgens de bestekken Nos. 26 en 30. De kosten in dat jaar aan het onderhoud van die gebouwen, enz., besteed, bedroegen *f* 45.364,93[5], waaronder niet begrepen zijn de kosten van onderhoud van het Raadhuis ad *f* 13.096,24.

Torens.

De torens verkeeren over het algemeen in goeden staat. Het gewone onderhoud daarvan had geregeld plaats.

Door de firma J. H. Addicks en Zonen werden de uur- en speelwerken in de torens geregeld onderhouden.

Gebouwen voor het Lager en het Voorbereidend Onderwijs.

Het onderhoud dezer gebouwen gedurende 1910 is aanbesteed volgens bestek No. 30, behalve het onderhoud der school voor gewoon lager onderwijs aan den Buiksloterweg, waarvan het onderhoud plaats had volgens bestek No. 26.

In 1910 werd voltooid:

Het bouwen van eene school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor jongens, op een terrein aan de Elizabeth Wolffstraat.

Het bouwen van eene school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor meisjes, op een terrein aan de 1e Helmersstraat.

Het bouwen van eene school voor voorbereidend onderwijs, op een inpandig terrein aan de Rozenstraat.

Het bouwen van eene dubbele school voor voorbereidend onderwijs, op een terrein aan de Cliffordstraat.

In 1910 werd aangevangen en voltooid:

Het inrichten van den zolder van het voorgebouw der Elizabeth Wolffschool aan de Prinsengracht tot een klasselokaal.

Het inrichten van de scholen N°s. 57 en 64 aan de De Wittenstraat tot drie scholen.

Het inrichten van de voormalige Comeniusschool tot eene school voor voorbereidend onderwijs.

In 1910 werd aangevangen doch niet voltooid:

Het vergrooten van school N°. 3 aan de Looiersgracht.

Het bouwen van eene openbare school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor jongens, op een terrein aan de Madurastraat.

Het bouwen van eene dubbele school voor voorbereidend onderwijs op een terrein aan de Rhijnvis Feithstraat.

Het bouwen van eene school voor voorbereidend onderwijs, op een terrein aan de Nicolaas Beetsstraat.

Het bouwen van eene school voor voorbereidend onderwijs op een terrein aan de Nieuwe Tolstraat.

Het bouwen van eene school voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen, op een terrein aan de Plantage Muidergracht.

Voorts werden in 1910 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

In verband met den verbouw van het perceel O. Z. Voorburgwal 229 werd de oude scheidingsmuur van de Agnietenschool weggebroken en de poortmuur aangemetseld.

Van het schoolkinderbad II werd het dakbeschot der slaapkamer met asbest-isoleerplaten bezet, waarna die slaapkamer werd geverfd.

De speelplaatsen van de scholen N°s. 35, 44, 91, 135 en 164 en van de Sweelinckschool werden verbeterd of uitgebreid.

In de Costerschool, de Allebéschool en de Anna Visscherschool werden de vloeren van de gymnastieklokalen vernieuwd.

In de scholen N°s. 91 en 135 werden van een paar klasselokalen de vloeren en de balklagen ten deele vernieuwd.

In den scheidingsmuur tusschen de scholen N°s. 83 en 137 werd op de bovenverdieping een nooddeur gemaakt.

In de Amstelschool werd een kamer voor het personeel gemaakt.

De treden van de trappen naar de 1e verdieping van de scholen N°s. 85 en 86 werden vervangen door treden en stootborden van Comblanchiensteen.

In school N°. 80 werd een bergplaats voor brandstoffen gemaakt.

De houten hulpscholen aan de Bilderdijkkade bij de De Clercqstraat en bij de Kinkerstraat werden gesloopt.

Gebouwen voor het Middelbaar Onderwijs.

Het gewone onderhoud geschiedde volgens bestek N°. 30 van 1910.

Voorts werd in 1910 aangevangen en voltooid:

Het uitvoeren van verschillende werkzaamheden ter verbetering van de Hoogere Burgerschool voor meisjes met 5-jarigen cursus, aan de Keizersgracht.

In het gymnastieklokaal aan de Westermarkt werd de waschgelegen-

heid verbeterd door het aanbrengen van 3 porceleinen waschbakken.

In de 1e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus aan de Weteringschans werd een nieuwe bergplaats voor gymnastiektoestellen gemaakt en de bestaande bergplaats tot wachtkamer ingericht.

In den rijweg vóór de Handelsschool werden ter weerszijden daarvan 12 afsluitpalen geplaatst.

Gebouwen voor Hooger Onderwijs.

Het gewone onderhoud had plaats volgens bestek N°. 30 van 1910.

Voorts werden in 1910 nog de volgende werken uitgevoerd:

In den overtuin van den Hortus Botanicus werd een gebouwtje geplaatst voor Collegezaal.

In het Binnengasthuis werd het Laboratorium van Prof. W. M. de Vries verbouwd.

Aan het Scheikundig Laboratorium aan de Roetersstraat werd een uitbouw gemaakt, om te worden ingericht tot zuurkamer.

Gebouwen voor Armen- en Ziekenverpleging en Begraafplaatsen.

Het gewone onderhoud geschiedde volgens bestek N°. 30 van 1910, met uitzondering van het onderhoud der begraafplaats in den Amsterdammerpolder, dat begrepen was in bestek N°. 26 van 1910.

Voorts werden in 1910 de volgende werken uitgevoerd:

Het bouwen van een barak ter verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten op het terrein van het Wilhelmina-gasthuis.

Het uitvoeren in dit terrein van verschillende rioleeringswerken.

Het maken van een betonfundeering voor de ten behoeve van het Wilhelmina-gasthuis aangekochte verplaatsbare barak.

Het inrichten van 5 kamers van het zusterhuis in het Binnengasthuis tot een opdien- en afwaschkeuken.

Gebouwen voor den dienst der Politie, Brandweer, Reiniging, enz.

Het gewone onderhoud van deze gebouwen geschiedde volgens bestek N°. 30 van 1910, uitgezonderd dat van de politieposthuizen aan den Buiksloterweg, de Handelskade en de Ertskade, hetwelk plaats had volgens bestek N°. 26 van 1910.

In 1910 werd aangevangen en voltooid:

Het bouwen van een Politiebureau aan de Nieuwe Tolstraat.

Het maken van den onderbouw van het nieuwe Hoofdbureau van Politie aan den O. Z. Achterburgwal.

In 1910 werd aangevangen doch niet voltooid:

Het bouwen van het nieuwe Hoofdbureau van Politie aan den O. Z. Achterburgwal.

Het bouwen voor den Dienst der Stadsreiniging van een gereedschapsbergplaats aan de Passeerdersgracht.

Voorts werden in 1910 nog de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

In de gang van het Politiebureau N°. 2, aan den O. Z. Voorburg-

wal 274, werd een gedeelte van den vloer vernieuwd in hardgebakken tegels.

In het Politiebureau N⁰. 17, aan de Lauriergracht 118, werd een kamer voor de rechercheurs boven de agentenwachtkamer gemaakt.

In het Politiebureau aan het Jonas Daniël Meijerplein werden de nachtverblijflokalen ingericht tot een bureau.

In de Hoofdwacht van de Brandweer aan de De Ruijterkade 149 werd in de gang der kazerne een toegang gemaakt naar de woningen van de brandmeesters.

In de Hoofdwacht aan de Prinsengracht 237 werd de voormalige woning gelijkstraats ingericht tot remise.

In de Hulpwacht aan het Haarlemmerplein werd een deel der wachtkamer tot slaapplaats ingericht.

In de Hulpwacht aan de Van Ostadestraat 341 werd een deel der wachtkamer op de 1e verdieping tot slaapplaats ingericht.

In den Brandweerpost Rozengracht 238 werd een werkkuil gemaakt in de remise.

Op de Centrale belt werd eene schutting geplaatst langs het erf der bazenwoningen aan de Maljapenkade. Een riool werd gelegd van de tonnenloods naar de zuidelijke beltgracht.

Ten behoeve van den Reinigingsdienst werd onder en buiten een der bogen van de viaduct aan het Teerplein een kantoorgebouw en een schaftlokaal gemaakt.

Diversen.

In 1910 kwam gereed de nieuwe lucht-aan- en afvoerinrichting met verwarmings- en afkoelingsinrichting voor de Effectenbeurs.

In 1910 werd aangevangen en voltooid:

De verbouwing van perceel Nassauplein 1 tot eene hulpbank van leening.

Het bouwen van eene conciergewoning bij de Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen.

Het ten behoeve van den Telefoondienst bouwen van eene noodcentrale op het Museumterrein.

Het vergrooten van het belastingkantoor aan de 1e Sweelinckstraat op den hoek van de Albert Cuijpstraat.

Het voor den dienst van het Bouw- en Woningtoezicht inrichten van de voormalige Brandweerkazerne aan de Valckenierstraat.

Het maken van den onderbouw van het koelhuis op het Abattoir.

Het plaatsen van een brugwachtershuisje aan de Rapenburgerschutsluis.

Het maken van een uitgang in den zijgevel van de hulpbank van leening N⁰. 3 in de Borgerstraat.

Het afbikken en restaureeren van de onderpui, de guirlandes en den timpan, benevens het verven van het houtwerk van het voormalige Admiraliteitsgebouw op de binnenplaats van het Raadhuis.

Het vergrooten van eene bergloods der Stadskweekerij.

Het sloopen van het houten kantoorgebouw op de bestratingswerf aan de Van Reigersbergenstraat.

In 1910 werd aangevangen doch niet voltooid:

Het aanbrengen van transportbanen in de slachthuizen B en L op het Abattoir.

Het bouwen van het koelhuis op het Abattoir.

3. OPENBARE WERKEN

A. Bestrating.

Op het einde van 1909 bedroeg de oppervlakte van bestrate wegen (met inbegrip van de houtbestrating, doch zonder geasphalteerde wegen)	3.597.227,33 M²
In 1910 werd deze oppervlakte vermeerderd door uitbreiding met	53.486,41 „
door vervanging van asphaltvoetpaden door tegels . .	231,35 „
Te zamen	3.650.945,09 M²
welke oppervlakte is te verminderen met, voor in 1910 geasphalteerde wegen	10.883,72 „
Blijft	3.640.061,37 M²

De uitgevoerde bestratingswerken hebben zich in 1910, met uitzondering van de kleine reparatiën, uitgestrekt over eene oppervlakte van 664.619,14 M² voor onderhoud, vernieuwing en nieuwen aanleg, met inbegrip van werken voor de Gemeentebedrijven en particulieren.

Ter vergelijking met vorige jaren volgt hieronder een opgaaf van de oppervlakte der uitgevoerde bestratingswerken gedurende de laatste 10 jaren.

1901	in eigen beheer.	808.102,67 M²	855.444,12 M²
	bij onderhandsche overeenkomst en bij aanneming volgens de bestekken N°. 94 van 1900, N°s. 23, 27 en 42 van 1901	47.341,45 „	
1902	in eigen beheer.	876.428,88 M²	884.288,88 M²
	bij aanneming volgens bestek N°. 50 van 1902	7.860.— „	
1903	in eigen beheer.	738.867,37 M²	844.837,12 M²
	bij aanneming volgens bestek N°. 48 van 1903 en diverse onderhandsche overeenkomsten.	105.969,75 „	

1904	in eigen beheer.	857.883,50 M^2	1.045.791,89 M^2
	bij aanneming volgens de bestekken N°. 75 van 1902, Nos. 15, 22 en 29 van 1903, Nos. 1, 12, 20, 37 en 49 van 1904 en diverse onderhandsche overeenkomsten	187.908,39 „	
1905	in eigen beheer.	1.050.783,74 M^2	1.067.572,74 M^2
	bij aanneming volgens de bestekken N°. 56 van 1903, Nos. 55 en 61 van 1904, en diverse onderhandsche overeenkomsten	16.789,39 „	
1906	in eigen beheer		1.025.253,87 M^2
1907	in eigen beheer, uitgezonderd de kleine reparatiën, uitgevoerd door de Secties I tot en met VII . .		682.697,44 M^2
1908	in eigen beheer, uitgezonderd de kleine reparatiën, uitgevoerd door de Secties I tot en met VII . .	665.201,51 M^2	668.901,51 M^2
	bij aanneming volgens de bestekken Nos. 46, 50 en 54 van 1907 en N°. 3 van 1908.	3.700.— „	
1909	in eigen beheer, uitgezonderd de kleine reparatiën, uitgevoerd door de Secties I tot en met VII . .	621.704,03 M^2	631.401,03 M^2
	bij aanneming volgens het bestek N°. 3 van 1908	9.696.— „	
1910	in eigen beheer, uitgezonderd de kleine reparatiën, uitgevoerd door 7 ploegen		664.619,14 M^2

Asphaltrijwegen.

De asphaltrijwegen zijn in 1910 uitgebreid met . . .	10.832,27 M^2
Op 31 December 1909 bedroeg de oppervlakte van de met asphalt bedekte wegen	55.596,99 M^2
terwijl de brug en de opritten daarvan over het Singel voor het Koningsplein zijn belegd met kurkasphalt, over een oppervlakte van	1.785.— M^2
Totaal. . . .	68.214,26 M^2

Hiervan werden voor gewoon onderhoud en voor gemeentewerken gedurende het jaar 1910 opgebroken en hersteld 1518 M^2.

In 1910 werden geheel vernieuwd de rijwegen van: de Vijzelstraat (van de Kerkstraat tot de Keizersgracht); den Nieuwendijk (van de Oudebrugsteeg tot de Prins Hendrikkade); de Weesperstraat

(van de Nieuwe Heerengracht tot de Nieuwe Prinsengracht) en de Markensteeg.

Asphaltvoetpaden.

De oppervlakte der asphaltvoetpaden was op 31 December 1909 . . . . 32.226,58 M²

In 1910 werd deze oppervlakte door vervanging met
tegels verminderd met . . . . 231,35 M²
en door uitbreiding vermeerderd met . . 51,45 „
dus verminderd met . . . . 179,90 „
zoodat de asphaltvoetpaden op 31 December 1910
een oppervlakte hadden van . . . . 32.046,68 M²

Houtbestrating.

Op 31 December 1909 had de houtbestrating eene oppervlakte van . . . . 14.562,86 M²
welke oppervlakte door uitbreiding in 1910 met . . 3.704,76 „
gebracht werd op . . . . 18.267,62 M²

VERHOOGDE VOETPADEN. Met den aanleg van verhoogde voetpaden langs verbouwde perceelen, welker eigenaren daartoe aanvraag deden, is voortgegaan. De aanleg strekte zich uit over eene oppervlakte van 2.290 M² en vorderde eene uitgaaf van *f* 5.897,87.

ONBESTRATE WEGEN. De onbestrate wegen, hieronder begrepen de grintweg op den Spaarndammerdijk en de weg naar den Amsterdammerpolder, zoomede de ruiter- en wandelwegen, ook die in plantsoenen, zijn in voldoenden staat onderhouden. Voor het onderhoud dier wegen en paden en voor de gedeeltelijke vernieuwing daarvan is een bedrag van *f* 14.352,10⁵ besteed.

Overzicht van de in 1910 uitgevoerde bestratingswerken van min of meer grooten omvang.

Herbestraat werden in hoofdzaak de volgende wegen, pleinen, enz.: 1e Constantijn Huygensstraat, van de Vondelstraat tot de Jacob van Lennepkade (met betonbed onder de tramsporen van den Overtoom tot de Jacob van Lennepkade); Thorbeckeplein (met verhard onderbed onder de rijwegen); Achter-Oosteinde; 2e Oosterparkstraat, van de Linnaeusstraat tot den Kastanjeweg; Pieter Nieuwlandstraat; Rustenburgerstraat, van den Amsteldijk tot de Van Woustraat; Amstelveensche weg, van den Overtoom tot de Schinkelkade (met betonbed onder de tramsporen); Javastraat; O. Z. Voorburgwal, van de Stoofsteeg tot de Oude Doelenstraat; Groenburgwal, van de Staalstraat tot den Amstel (oneven zijde); Heerengracht, van den Blauwburgwal tot de Oude Leliestraat (met uitzondering van het gedeelte houtbestrating); Prinsengracht, van de Lauriergracht tot de Passeerdersgracht; Passeerdersstraat; Frederik Hendrikstraat, van de Hugo de Grootkade tot de 1e Hugo de Grootstraat; Hugo de Grootkade; 1e Hugo de Grootstraat; Van Oldenbarneveldtstraat; Tesselschadestraat; Amstel, van de Nieuwe Heerengracht tot de Sarphatistraat (met ver-

hard onderbed onder den rijweg over de geheele lengte en idem onder den loswal en het ondervoetpad); Zandhoek; Sophiaplein; Realengracht; Prinsengracht, van de Nieuwe Leliestraat tot de Anjeliersstraat; Brouwersgracht (zuidzijde); van de Prinsengracht tot de Lijnbaansgracht; de voetpaden van de Nieuwe Hoogstraat; Kuipersstraat, van den Amsteldijk tot perceel 4*b*; Lijnbaansgracht, van de Vijzelstraat tot de Reguliersgracht; Heerengracht, van de Hartenstraat tot de Wolvenstraat; Oude Looiersstraat; Lootsstraat; Waterlooplein, van de Blauwbrug tot het Jonas Daniel Meyerplein, met uitzondering van het gedeelte tusschen den Zwanenburgwal en de Mozes- en Aäronkerk (met betonbed onder de tramsporen).

Vernieuwd werd de bestrating van de Weteringschans, van het Huis van Bewaring tot en met den overweg bij de Nieuwe Vijzelstraat, met inbegrip van den overweg tusschen de bruggen over de Singelgracht voor het Rijksmuseum en over de Lijnbaansgracht voor de Spiegelgracht; de Marnixstraat, van de Raampoort tot de Nieuwe Passeerdersstraat (met betonbed onder de tramsporen en verhard onderbed onder de rijwegen); het Oosteinde met het gedeelte der Sarphatistraat, aansluitende aan het Frederiksplein; de Binnen-Bantammerstraat; de Molsteeg; de Halvemaansteeg; de Vijzelstraat, van de Keizersgracht tot de Kerkstraat; de Weesperstraat, van de Nieuwe Heerengracht tot de Nieuwe Prinsengracht; den Nieuwendijk, van de Oudebrugsteeg tot de Prins Hendrikkade; de Markensteeg.

Uitbreiding van bestrating, gedeeltelijk gepaard gaande met herbestrating van aangrenzende wegvlakken:

Oostelijke IJkade; Waldeck Pyrmontlaan; St.-Willibrordusstraat; Houtmankade; Johannes Verhulststraat; Sophialaan; Joan Melchior Kemperstraat; Staringplein; Saxen Weimarlaan; Hobbemakade; Pieter de Hooghstraat; 1e Helmersstraat; Brederodestraat; Elisabeth Wolffstraat; Langendijkstraat; Haarlemmerweg; Sarphatistraat; Nieuwe Lijnbaansgracht; Nicolaas Maesstraat; Jacob Obrechtstraat; Spoorbaanstraat; Roelof Hartstraat; Paardenkraalstraat; Pretoriusstraat; Sluisstraat; 2e Boerhaavestraat; Pretoriusplein; Laings' Nekstraat; Cliffordstraat; Groen van Prinstererstraat; Bentinckstraat; Frans van Mierisstraat; Frederik Hendrikplantsoen; Van Hallstraat; Marcusstraat; Nieuwe Tolstraat; wegen in de Volewijkslanden; Cruquiusweg; Nieuwe Looiersstraat; Van Diemenstraat; 2e Kostverlorenkade; Ruysdaelkade; Jacob van Lennepstraat; Hobbemakade; Bankastraat; Sumatrastraat; Borneostraat; Wouwermanstraat; Valeriusplein; Lassusstraat; Madurastraat; Groote Bickersstraat; Weteringschans; Johannes Vermeerstraat; Amstelveensche weg; Brederodestraat; 1e Hugo de Grootdwarsstraat; Koninginneweg; Overtoom; Rustenburgerstraat; Borgerstraat; Lootsstraat; Hondecoeterstraat; Hendrik de Keijserstraat; Leidschekruisstraat; Piet Retiefstraat; Valeriusstraat; Van Woustraat; Kuipersstraat; Langendijkstraat; Oranje Nassaulaan; Delistraat; Lom-

bokstraat; Ingogostraat; wegen in de Houthaven; Tasmanstraat; Tunnel bij de Blasiusstraat; Moreelsestraat.

Voorts werden nog bestratingswerken uitgevoerd ten behoeve van de verschillende diensten en in verband met den aanleg van lijn 14 en de verandering van de westelijke viaduct, en bovendien op of nabij de volgende plaatsen: het ambtenaarshuisje, westelijke toegang; de Brandweerkazerne aan de Kattenburgergracht; de speelplaats der 4e H. B. S. met 3-jarigen cursus; de speelplaats der 3e H. B. S. met 5-jarigen cursus; de speelplaats van school N°. 135; de Van Hallstraat; het terrein der Gemeentevischhal; de Brandweerkazerne aan de De Ruijterkade; de Kruislaan voor de Nieuwe Oosterbegraafplaats; de werkplaatsen der Gemeentetelefoon aan de Roggeveenstraat; de Brandweerkazerne aan de Rozengracht; het Wilhelmina-gasthuis; de stallen van de Stadsreiniging; het Binnengasthuis.

Vergunningen.

Sedert 1 April 1910 worden de vergunningen tot het opbreken van de bestrating door particulieren, met uitzondering van de z.g. lekbriefjes, welke door de Gemeentewaterleidingen worden afgegeven, opgemaakt en behandeld door de afdeeling „Bestratingen".

Opbrekingen.

Totaal werd de bestrating op verschillende plaatsen in 1910, door particulieren en Gemeentediensten, 20.124 maal opgebroken.

B. Beplantingen.

Omtrent de uitgevoerde werkzaamheden en den toestand der Beplantingen kan het volgende worden medegedeeld:

Nieuwe boombeplantingen werden aangebracht in de volgende straten: Roemer Visscherstraat, Emmastraat, Johannes Verhulststraat, Dufaystraat, Frans van Mierisstraat, Moreelsestraat, Sophialaan, 1e Atjehstraat, Pretoriusstraat en Laings' Nekstraat.

Hiervoor werden 104 boomen gebruikt.

De bestaande beplantingen werden met 517 boomen aangevuld, zoodat in het geheel 621 boomen werden aangeplant, waarvan 523 iepen, 86 ulmus monumentalis, 5 platanen, 3 pterocarya's, 3 acacia's en 1 kastanje.

Van deze aanplanting mislukten 114 boomen, terwijl van de oudere aanplantingen 225 boomen stierven.

Door storm werden 2 boomen geveld.

Ten behoeve van de uitvoering van openbare werken moesten 83 boomen gerooid worden, terwijl wegens te dichten stand van de boomen aan den Willemsparkweg, in de Van Baerlestraat, in de Vondelstraat en in de Tesselschadestraat, om den anderen boom er één werd weggenomen. Voorts werden 38 boomen verwijderd in het belang van het openbaar verkeer.

Op de speelplaatsen van eenige scholen werden een aantal boomen en heesters aangeplant.

Behalve de openbare plantsoenen waren in onderhoud de voormalige Ooster- en Westerbegraafplaatsen, de Nieuwe Oosterbegraafplaats, alsmede de tuinen van het Binnengasthuis, het Universiteitsgebouw, het Stedelijk Museum, het Museum Willet-Holthuyzen, het Anatomisch-, het Physiologisch- en het Scheikundig laboratorium en die van de Hoogere Burgerscholen met 5-jarigen cursus.

Op verzoek van de Vereeniging „Voor de Jeugd” werd aan een aantal jongens gelegenheid gegeven om zich in hun vrijen tijd in het Ooster- en Westerpark met tuinarbeid bezig te houden.

Voor het onderhoud der bestaande en voor het uitvoeren van nieuwe beplantingen, werden van de Kweekerij geleverd 641 boomen, 181 dekheesters, 3031 struikheesters, 268 groenblijvende heesters, 55 geënte heesters, 221 rozenstruiken, 3246 vaste planten, 21.070 voorjaarsplanten en 57.329 potplanten, vertegenwoordigende een waarde van *f* 12.270,11.

De toestand der plantsoenen en parken geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

In verband met de verplaatsing van het toilethuisje op het Rembrandtsplein werd de plantsoenaanleg aldaar eenigszins gewijzigd. In de Falckstraat werd dit jaar een nieuw plantsoen aangelegd.

Ten aanzien van de boombeplanting kan nog worden vermeld, dat op verscheidene plaatsen, vooral in de stammen der oudere boomen, de jonge rupsen van den donsvlinder werden aangetroffen. Ter verdelging dezer rupsen werden in het voorjaar ongeveer 1900 boomen met borstels gereinigd. In het najaar echter was een groot aantal boomen opnieuw met genoemde rupsen bezet, en moesten weer ruim 4000 boomen met borstels bewerkt worden. Bovendien werden nog 3100 eiernesten van andere rupsensoorten vernietigd

4. RIOLEERING.

Rioleering buitenstad.

De uitvoering van de werken, behoorende tot de rioleering der buitenstad, vastgesteld bij raadsbesluit van 10 Juli 1907, N^{0}. 1107, ondervonden in 1910 belangrijke vertraging door de stakingen in de bouwvakken. Eenige werken werden later opgeleverd dan in de daarvoor opgemaakte bestekken was voorgeschreven.

Geheel gereed kwam in dit jaar het nevenriool in de 's-Gravesandestraat, het Oosterpark en den Beukenweg en het maken van den nooduitlaat N^{0}. 49, volgens bestek N^{0}. 39 van 1909.

Voorts kwamen in 1910 gereed, doch bleven nog in onderhoud bij den aannemer de volgende werken:

Het leggen van het nevenriool in de Linnaeusstraat, de Domselaerstraat en de Dapperstraat, met het maken van den nooduitlaat N^{0}. 54, volgens bestek N^{0}. 56 van 1909;

De kruising van dit nevenriool met den Staatsspoorweg en het leggen van een polderrioolsyphon in de Linnaeusstraat, als meerder werk opgedragen aan den aannemer van bestek N⁰. 56 van 1909.

Het bouwen van den ijzeren syphon in de persleiding onder het Merwedekanaal, volgens bestek N⁰. 71 van 1909.

Het maken van den nooduitlaat N⁰. 25 aan den Schinkel met afvoerriool en bijbehoorende werken, volgens bestek N⁰. 34 van 1910.

De gereed zijnde riolen werden in gebruik gesteld, waaronder is te verstaan, dat de straatriolen op diverse plaatsen daarop werden aangesloten en het water, zoolang de riolen nog niet bemalen worden onder natuurlijk verhang op de grachten loozen.

In 1910 werden in uitvoering genomen, doch kwamen niet gereed:

Het maken van gedeelten persleiding van gewapend beton in den Zeeburgerdijk enz., volgens bestek N⁰. 64 van 1909.

Het leggen van ruim 2000 M. te onderheien hoofdriool langs de Mauritsstraat, de Mauritskade en den Zeeburgerdijk, volgens bestek N⁰. 34 van 1910.

Het leggen van een ijzeren rioolzinker in den Amstel met bijbehoorenden zandvanger, volgens onderhandsche overeenkomst, dd. 29 Juli 1910. De hiervoor en voor het hoofdriool benoodigde ijzeren buizen werden geleverd volgens de voorwaarden en bepalingen, dd. 1 April 1910.

De cement-beton rioolbuizen, welke voor het hoofdriool buitendien gewapend worden, werden in dit jaar aanbesteed volgens bestek N⁰. 17 van 1910.

Verder werden in 1910 nog aanbesteed:

Het maken van het 2e gedeelte der beton-ijzeren persleiding in den strekdam in het IJ, volgens bestek N⁰. 47 van 1910.

Het maken van den onderheiden beton-ijzeren onderbouw van het hoofdrioleeringsgemaal aan den Zeeburgerdijk, volgens bestek N⁰. 60 van 1910.

Het maken van een uitmonding voor de persleiding nabij het einde van den strekdam, langs de vaargeul in het IJ, met bijbehoorende werken, volgens bestek N⁰. 66 van 1910.

Het leveren en werkvaardig opstellen van de centrifugaalpompen met de buisleidingen en de bijbehoorende inrichtingen voor het te bouwen hoofdrioleeringsgemaal, volgens bestek N⁰. 68 van 1909.

Voor dit laatstgenoemde werk werden, in overleg met den leverancier, nader gedetailleerde plannen gemaakt, met de uitvoering waarvan in het begin van 1911 een aanvang zal worden gemaakt.

Voorts werden, ter voortzetting van bovengenoemde rioleeringswerken, verschillende werken voorbereid, waarvan de betrekkelijke bestekken dit jaar gereed kwamen.

Straatriolen.

In den morgen van den 18den Juli 1910 heeft een regenval plaats

gehad, die op verschillende plaatsen afwisselde van 40—120 mM. per uur. Daar de straatriolen die hoeveelheid gevallen water niet terstond naar de grachten konden afvoeren, en er buitendien op verschillende plaatsen verstoppingen ontstonden, hadden er verscheidene overstroomingen plaats, die in vele gevallen schade aanrichtten. De nadeelen van eene dergelijke zeldzaam voorkomende overstrooming, wegen echter niet op tegen de financieele en ook technische bezwaren, verbonden aan het maken en het onderhouden van rioleeringswerken van zulke afmetingen, dat dergelijke overstroomingen ten eenenmale uitgesloten zouden zijn.

Aan den grooten regenval op genoemden datum moet ook worden toegeschreven het verzakken van een gedeelte bekleedingsmuur tusschen de Vossiusstraat en het Vondelpark, waardoor ter plaatse het polderriool ernstig beschadigd werd. De voordracht tot de herstelling daarvan werd dit jaar nog ingediend.

Het leggen van nieuwe straatriolen vond plaats:

Oude stad.

Huidekoperstraat . . . . 140.— M.

Nieuwe stad.

Noordzijde IJkade . .	620.—	M.	*Per transport.* . .	1415,30	M.
Laing's Nekstraat . .	19.—	"	Rustenburgerstraat . .	42.—	"
Ruysdaelstraat . . .	20,50	"	Ingogostraat	25.—	"
Weesperzijde	198,70	"	Amsteldijk.	52.—	"
Bentinckstraat . . .	54.—	"	Van Ostadestraat . .	136.—	"
Cliffordstraat	95.—	"	Nieuwe Tolstraat . .	55.—	"
Jacob van Lennepstraat.	57,50	"	Valeriusplein . . .	78,20	"
Waldeck-Pyrmontlaan.	65.—	"	Albert Cuypstraat . .		
Retiefstraat	60.—	"	(draineerriool). . .	308,50	"
1e Hugo de Grootdw.	19,60	"	Oranje Nassaulaan . .	52.—	"
Kuiperstraat	206.—	"	Jacob Obrechtstraat .	42.—	"
Transporteeren. . .	1415,30	M.	Totaal nieuwe stad .	2206.—	M.

Verzakte riolen werden opgenomen en herlegd:

Van Reigersbergenstr.	316,60	M.	*Per transport.* . .	881,50	M.
1e Hugo de Grootdw.	27,90	"	Jan Luykenstraat . .	28.—	"
Gerard Doustraat . .	475,50	"	Huidekoperstraat . .	149.—	"
Jacob van Lennepstraat.	61,50	"	Grensstraat	190.—	"
Transporteeren. . .	881,50	M.	Te zamen. . .	1248,50	M.

Het polderriool in de Vrolikstraat tusschen de Blasiusstraat en de Tilanusstraat kwam te vervallen.

Perceelloozingen.

Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal gemaakte loozingsinrichtingen, die van gemeentewege werden gecontroleerd.

AARD VAN HETGEEN TOT DE CONTRÔLE AANLEIDING GAF	AANTAL LOOZINGSINRICHTINGEN MET				Totaal aantal loozingsinrichtingen
	BEERPUT		Feacaliënbak met overvloeiing	Directe aansluiting op het Gem. riool of water	
	met overvloeiing	zonder overvloeiing			
Nieuwbouw	15	1	—	500	516
Verbouw	—	—	—	485	485
Afkoppelen Liernurnet	—	—	—	91	91
Gedeeltel. afkoppelen Liernurnet	—	—	—	—	—
Verwijderen faecaliënbakken	—	—	—	104	104
„ beerputten	—	—	—	13	13
Maken overvloeiingen aan faecaliënbakken	—	—	—	—	—
Maken overvl. aan beerputten	—	—	—	—	—
Totaal	15	1	—	1193	1209

Onder bovenstaande getallen zijn begrepen die perceelloozingen, welke door de Gemeente werden uitgevoerd, hetzij voor perceelen, welke op erfpachtsterrein werden gebouwd, hetzij voor perceelen, voor welke de Gemeente, krachtens overeenkomst, het maken dier rioleeringen op zich had genomen.

Het aantal dezer van gemeentewege gemaakte loozingsinrichtingen bedraagt over 1910:

Inrichtingen met beerputten	15
Directe aansluitingen op het gemeenteriool of gemeentewater	317
Totaal	332

Het aantal, naar aanleiding van ingekomen klachten onderzochte, van gemeentewege gemaakte loozingen, bedroeg in 1910 805, tegenover 276 in 1909, welke belangrijke vermeerdering moet worden toegeschreven aan het feit, dat herstellingen aan loozings-inrichtingen, welke door de Gemeente zijn aangelegd, ten gevolge van de wijziging in de behandeling der aanvragen voor werken in den openbaren weg door particulieren, welke wijziging met 1 April 1910 in werking trad, niet zoo gemakkelijk meer zonder voorkennis van den dienst der Publieke Werken konden geschieden.

De bestratingskosten, veroorzaakt door 309 uitgevoerde herstellingen, kwamen ten laste van de belanghebbenden.

Volgens voorschriften, aangegeven door den dienst der Publieke Werken, werden in 1910 941 loozingswerken uitgevoerd.

Door particulieren werden in dit jaar 3740 herstellingen aan loozingsinrichtingen in den openbaren weg verricht, welke van gemeentewege werden gecontroleerd.

Urinoirs.

Op 31 December 1909 waren in de Gemeente 295 openbare urinoirs.

Opgeruimd werden: Het tweepersoons urinoir op het Rembrandtsplein tegenover de Korte Reguliersdwarsstraat; het tweepersoons urinoir op de Weteringschans tegenover de gevangenis en het éénpersoons urinoir in de Servetsteeg.

Bijgeplaatst werden: Een tweepersoons urinoir op de Brouwersgracht voor perceel 210; een éénpersoons urinoir op de Achtergracht bij den Amstel; een tweepersoons urinoir op het Haarlemmerplein; een tweepersoons urinoir in het Frederik Hendrikplantsoen en een tweepersoons urinoir op de Ruysdaelkade tegenover de Van Ostadestraat.

Vernieuwd werden: het éénpersoons urinoir op de Weesperzijde bij Schollenbrug; het éénpersoons urinoir op den Binnenkant voor de Schippersstraat; het éénpersoons urinoir op de Realengracht bij de Taandwarsstraat; het éénpersoons urinoir op den O. Z. Voorburgwal vóór perceel 300 en het tweepersoons urinoir op den O. Z. Voorburgwal vóór perceel 195.

5. RIVIEREN, KANALEN EN BIJBEHOORENDE WERKEN.

Baggerwerken uitgevoerd door den dienst der Publieke Werken.

Het uitdiepen van het IJ, de dokken, havens en vaarten geschiedde volgens bestek N°. 16 van 1910 en bestond in:

Het uitdiepen van een gedeelte van het Oosterdok voor de invaart naar de Marinewerf, tot 6,50 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . . . 3.540.— M³

Het uitdiepen van een gedeelte van het Open havenfront, tusschen de bruggen voor het Damrak en de Martelaarsgracht, tot 3,50 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . . . 6.880.— „

Het uitdiepen van een gedeelte van de Kattenburger- en de Wittenburgervaarten, tot 2.60 M. onder A.P. tot een gezamenlijke hoeveelheid van . . . . . . 5.370.— „

Het uitdiepen van de scheepsligplaats in de Dijksgracht, tusschen de dukdalven N°s. 82 en 83, tot 6 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . 4.140.— „

Het uitdiepen van de Dijksgracht, van het Oosterdok tot de werf der Nederlandsche Scheepsbouwmaatschappij, tot 6 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . . . 39.150.— „

Het uitdiepen van de kleine scheepsligplaats, beoosten de Oude Houthaven, tot 6,50 M. onder A.P. tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . . . . . 8.200.— „

Het uitdiepen van een gedeelte vlothaven in de Oude Houthaven langs de doorvaart, tot 2,50 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . . . 19.000.— „

Transporteeren . . . 86.280.— M³

Per transport . . .	86.280.— M³
Het uitdiepen van de vluchthaven in de Oude Houthaven, tot 3 M. onder A.P., tot eene gezamenlijke hoeveelheid van	2.600.— „
Het uitdiepen in de Dijksgracht van de geul vóór helling N⁰. 1 der Nederlandsche Scheepsbouwmaatschappij, voor rekening dier Maatschappij, tot eene gezamenlijke hoeveelheid van	5.530.— „
Het uitdiepen van een gedeelte der Nieuwe Vaart bij de Bierbrouwerij „de Gekroonde Valk", tot 3,60 M. onder A.P., voor rekening der Bierbrouwerij, tot eene gezamenlijke hoeveelheid van	1.585.— „
Het uitdiepen van de Eilandsgracht, achter de perceelen Haarlemmer Houttuinen, tot 2,60 M. onder A.P. tot eene gezamenlijke hoeveelheid van	1.472.— „
Het uitdiepen van de vaargeul naar de Rietlanden, tot eene gezamenlijke hoeveelheid van	33.460.— „
Het wegnemen van plaatselijke ondiepten op verschillende plaatsen in het IJ, de dokken, havens en vaarten, tot eene gezamenlijke hoeveelheid van . . .	2.137.— „
Totaal	133.064.— M³

De gebaggerde specie is geborgen in de baggerbergplaatsen der Gemeente in den Buiksloterhampolder en in den Noorder IJpolder.

Ingevolge het raadsbesluit van 13 April 1910, N⁰. 1323, werd een aanvang gemaakt met het maken van eene vrije ankerplaats voor de binnenvaart in het IJ, ten noorden van het oostelijk deel van het IJ-eiland (bestek N⁰. 51 van 1910). Bij het einde van het verslagjaar was ¼ gedeelte van den te verwijderen grond gebaggerd en geborgen in de baggerbergplaats in den Noorder IJpolder.

Waterververschinq.

Evenals in vorige jaren geschiedde de waterververschinq der stadsgrachten door het toelaten van Zuiderzeewater door den syphon te Zeeburg en het afstroomen van water op het Noordzeekanaal. De ververschinq van de buiten de gewone stadsververschinq liggende deelen van de Maurits- en Stadhouderssingelgrachten, van den Zeeburgerdijk tot de brug vóór het Leidscheplein, had plaats op 41 Woensdagen en 46 Zaterdagen, gedurende 626 uren; hierbij werd de waterstand door middel van het gemaal te Zeeburg op die grachten verlaagd onder toestrooming van 34.848.000 M³ Amstelwater. De waterververschinq van laatstgenoemde grachten bleek, ook gedurende het warme seizoen, vrij voldoende te zijn. Bovendien is gedurende 126 uren met het gemaal te Zeeburg gewerkt met open sluizen en 34.848.000 M³ water afgemalen, om te trachten, in vereeniging met het stoomgemaal te Schellingwoude, de geheele Noordzeekanaal-,

Stads- en Amstelboezems op één peil te houden, zoodat de Stadssluizen bij dag zooveel mogelijk voor de scheepvaart open konden blijven. Evenwel moesten de sluizen aan het IJ en aan den Amstel in de maanden Januari, Februari, April, November en December, gedurende te zamen 90 uren, waarin de waterstand op het Noordzeekanaal hooger dan 20 c.M. ÷ A.P. was, gesloten worden, tot vrijwaring voor inundatiën van de te laag gelegen stadsdeelen; gedurende dien tijd werd door het gemaal te Zeeburg 9.540.000 M^3 water van den stadsboezem afgemalen.

Gedurende 235 nachten of omstreeks 1880 uren had het toelaten van Zuiderzeewater plaats, waardoor de waterstand gemiddeld per nacht 8,1 c.M. werd verhoogd, terwijl op 41 Zon- en feestdagen gedurende 184½ uur Zuiderzeewater in de stad werd toegelaten. Tijdens die watertoelating werden een of meer der westelijke sluizen opengehouden, waardoor rechtstreeksche doorstrooming van het Zuiderzeewater door de stad naar het Noordzeekanaal werd verkregen.

Gedurende 407 uren, verdeeld over 59 tijdvakken, diende de inlaatsluis of syphon te Zeeburg ook voor de natuurlijke afwatering der stad op de Zuiderzee.

De intappingen, uitstroomingen en bemaling zijn vermeld in de hier volgende tabel A.

Op het Noordzeekanaal was de waterstand in 1910:

gedurende	312	uren	50 c.M.	÷ A.P.
„	631	„ lager dan	50 „	÷ „
„	7817	„ hooger dan	50 „	÷ „

Te lage waterstanden, hinderlijk voor de scheepvaart, zijnde lager dan 60 c.M. ÷ A.P., kwamen gedurende 23 uren voor.

De uitkomsten van de waarnemingen op het IJ te Zeeburg, op het Noordzeekanaal, in de stad en op den Amstel, zijn verzameld in de hierachter volgende tabel B.

De hoogste IJ-waterstand te Zeeburg	1,15	M.	+	A.P. kwam voor	4 Sept.
〃 laagste 〃 〃 〃	0,90	〃	÷	〃 〃 〃	21 Feb.
〃 hoogste Noordzeekanaalwaterstand	0,06	〃	÷	〃 〃 〃	12 Nov.
〃 laagste 〃 〃	0,65	〃	÷	〃 〃 〃	15 Feb.
〃 hoogste Stadswaterstand	0,16	〃	÷	〃 〃 〃	8 Nov.
〃 laagste 〃	0,65	〃	÷	〃 〃 〃	15 Feb. en 27 Nov.

GEMAAL TE ZEEBURG. Het gewone onderhoud aan de gebouwen, loopsteigers, sluisdeuren en de stoom- en electrische werktuigen vond plaats volgens bestek N⁰. 26 van 1910.

Van de spuisluis bezuiden het gemaal werden de ebdeuren vernieuwd.

WAARNEMINGEN AAN HET STADSWATERKANTOOR. Aan het Stadswaterkantoor en te Zeeburg werden de gewone waarnemingen betreffende waterstanden, temperatuur en barometerstanden gedaan.

Tabel A. **Intappingen, uitstroomingen en bemaling.**

MAANDEN	Toelating van Zuiderzee-water	Hoeveelheid toegelaten water	Gemiddelde waterstand in de stad bij de toelating	Door den syphon te Zeeburg gesueerd	HET GEMAAL TE ZEEBURG WAS IN WERKING		HOEVEELHEID WATER MET HET GEMAAL VERZET		Hoogste stand van het Noordzee-kanaal tijdens de uitmaling
					bij hoogen water-stand	voor de verversch. der Singel-grachten	bij hoogen waterstand	voor de water-ververshing	
	Nachten	Kub. Meter	M. ÷ AP.	uren	uren	uren	Kub. Meter	Kub. Meter	M. ÷ AP.
Januari	10	2.050.000	0,39	58	104	45	4.800.000	2.592.000	0,15
Februari	14	2.325.000	0,42	57	22	49	1.056.000	2,712.000	0,26
Maart	24	4.600.000	0,40	24	—	57½	—	3.240.000	—
April	18	3.200.000	0,40	36	1	66½	48.000	3.696.000	0,30
Mei	24	4.800.000	0,37	16	—	64	—	3.648.000	—
Juni	25	5.625.000	0,40	10	—	64	—	3.552.000	—
Juli	23	4.875.000	0,36	24	—	31	—	1.728.000	—
Augustus	25	5.000.000	0,39	37	—	60	—	3.360.000	—
September	25	4.850.000	0,39	—	—	50½	—	2.760.000	—
October	26	5.525.000	0,40	16	—	66½	—	3.792.000	—
November	7	2.075.000	0,41	63	53	10	2.172.000	600.000	0,06
December	14	2.650.000	0,40	66	36	62	1.464.000	3.168.000	0,25
TOTAAL	235	47.575.000	0,40	407	216	626	9.540.000	34.848.000	0,06 op 12 Nov

Tabel B. Hoogste vloeden en laagste ebben, het gemiddelde hoog- en laagwater en verval in het IJ te Zeeburg, de gemiddelde hoogste en laagste Waterstanden op het Noordzeekanaal en in de Stad, alsmede de gemiddelde stand van het Amstelwater ten opzichte van A.P. in meters.

MAANDEN	IJWATER TE ZEEBURG					NOORDZEEKANAAL			STADSWATER			AMSTEL
	Hoogste stand	Laagste stand	Gemiddeld									
			Hoog water	Laag water	Verval	Gemidd. stand	Hoogste stand	Laagste stand	Gemidd. stand	Hoogste stand	Laagste stand	Gemidd. stand
	+ A.P.	÷ A.P.	+ A.P.	÷ A.P.		÷ A.P.	÷ A.P.	÷ A.P.	÷ A.P.	÷ A.P.	÷ A.P.	÷ A.P.
Januari.....	0,80	0,85	0,25	0,24	0,45	0,36	0,15	0,54	0,37	0,20	0,54	0,36
Februari....	0,56	0,90	0,08	0,32	0,40	0,44	0,26	0,65	0,44	0,26	0,65	0,44
Maart	0,80	0,66	0,06	0,30	0,36	0,45	0,32	0,55	0,43	0,30	0,58	0,45
April	0,56	0,80	0,05	0,32	0,37	0,44	0,30	0,57	0,43	0,30	0.59	0,44
Mei	0,98	0,80	0,15	0,26	0,41	0,43	0,30	0,56	0,41	0,27	0,56	0,43
Juni	0,56	0,57	0,15	0,26	0,41	0,44	0,31	0,58	0,43	0,27	0,58	0,44
Juli	0,61	0,81	0,22	0,22	0,44	0,41	0,27	0,59	0,40	0,26	0,53	0,41
Augustus ...	0,51	0,85	0,10	0,29	0,39	0,44	0,34	0,57	0,43	0,30	0,57	0,44
September ..	1,15	0,48	0,23	0,16	0,39	0,44	0,33	0,58	0,43	0,28	0,58	0,44
October	0,92	0,81	0,11	0,26	0,37	0,47	0,38	0,57	0,45	0,30	0,60	0,47
November ..	1,03	0,85	0,32	0,11	0,43	0,34	0,06	0,59	0,35	0,16	0,65	0,34
December ..	0,91	0,85	0,17	0,24	0,41	0,42	0,25	0,62	0,41	0,25	0,62	0,42
	Hoogste stand	Laagste stand	Gemiddeld									
			Hoog water	Laag water	Verval	Gemidd. stand	Hoogste stand	Laagste stand	Gemidd. stand	Hoogste stand	Laagste • stand	Gemidd. stand
	+ 1,15	÷ 0,90	+ 0,15	÷ 0,25	0,40	÷ 0.42	÷ 0,06	÷ 0,65	÷ 0,41	÷ 0,16	÷ 0,65	÷ 0,42
	4 Sept.	21 Febr.					12 Nov.	15 Febr.		8 Nov.	15 Febr. 27 Nov.	

Sluizen en Waterkeeringen.

De sluizen, beweegbare waterkeeringen en duikers zijn volgens bestek N°. 26 van 1910 in goed bruikbaren staat onderhouden.

Behalve het gewone onderhoud aan de verf-, teer- en voegwerken, werden herstellingen verricht aan leuningen, loopplanken, kaapstanders, windwerken, enz. van de verschillende sluizen en waterwerken.

Voor de Eenhoornschutsluis werd een stel reserve boven-vloeddeuren gemaakt.

Van de Zeeburgerschutsluis werd een stel boven-vloeddeuren vernieuwd.

De remmingen aan de zuidzijde van de Westindische waterkeering werden vernieuwd.

Van de waterkeering in de Singelgracht, onder de brug in de Zeeburgerstraat, werden een lage vloeddeur en eenige palen vernieuwd.

Van de waterkeering in het Zeeburgerpad werden 2 bordessen vernieuwd.

Een stel deuren van de voormalige Oosterdoksluis werd gesloopt.

Zeedijken.

Het onderhoud vorderde niet meer dan de gewone onderhoudsuitgaven.

Haven-, kanaal- en grachtboorden.

Het gewone onderhoud had plaats volgens bestek N°. 26 van 1910; gedeeltelijk in eigen beheer werden uitgevoerd de voorzieningen aan de boorden van het IJ, het Noordzeekanaal, de Dokken, het Openhavenfront, de Nieuwe Vaart, de Entrepotdokken, de Schinkelvaart en aan de boorden der stadsgrachten. Langs den zuidelijken boord van de Haarlemmertrekvaart en langs den zuidelijken boord van het Loozingskanaal werden steenglooiingen aangebracht over eene lengte respectievelijk van 100 en 200 Meter.

WALLEN. Het gewone onderhoud aan voeg- en teerwerk van de steenen en houten wallen geschiedde volgens de bestekken N°s. 26 en 30 van 1910.

Langs de noordzijde van de Achtergracht werd een nieuwe steenen walmuur gebouwd, over eene lengte van	89.— M.
Langs de Lijnbaansgracht, van de Nieuwe Leliestraat tot de Egelantiersgracht, werd een nieuwe steenen walmuur gebouwd, over eene lengte van	61,70 „
Langs de Lijnbaansgracht, van perceel 97 tot de Bloemgracht, werd een nieuwe steenen walmuur gebouwd, over eene lengte van	25,25 „
Langs den O. Z. Voorburgwal, van perceel 320 tot perceel 326, werd een nieuwe steenen walmuur gebouwd over eene lengte van	13.— „
Langs de Stadhouderskade, vóór de Eerste Van der Helststraat, werd een nieuwe bazaltsteenen muur gemaakt, over eene lengte van	20.— „
Te zamen	208,95 M.

Voorts werden nog de volgende wallen gedeeltelijk vernieuwd:

Oudeschans, voor de perceelen 84 tot 90, over eene lengte van	18.— M.
Oude Waal, voor de perceelen 3 tot 12 en voor de perceelen 15 tot 17 te zamen over eene lengte van	53.— ,,
Recht Boomsloot, voor de perceelen 24 tot 26, te zamen over eene lengte van	27.— ,,
Krom Boomsloot (even en oneven zijde), van de Koningsstraat tot Recht Boomsloot, te zamen over eene lengte van	86.— ,,
Kloveniersburgwal, voor het O.-I. huis, over eene lengte van	48.— ,,
Kloveniersburgwal, voor de Nieuwmarkt, over eene lengte van	26.— ,,
O. Z. Achterburgwal, voor de perceelen 119 tot 149, voor de perceelen 136 tot 152 en voor de perceelen 227 tot 231, over eene gezamenlijke lengte van	185.— ,,
Singel, voor de perceelen 311 en 319 en voor de perceelen 453 tot 457, over eene gezamenlijke lengte van . . .	51.— ,,
Singel, voor de perceelen 490 tot 494, over eene lengte van	14.— ,,
,, ,, ,, ,, 500 ,, 504, ,, ,, ,, ,,	15.— ,,
,, ,, ,, ,, 520 ,, 530, ,, ,, ,, ,,	40.— ,,
,, ,, ,, ,, 540 ,, 552, ,, ,, ,, ,,	40.— ,,
Lijnbaansgracht, voor de Bloemgracht, over eene lengte van	8,50 ,,
Leidschegracht, voor de perceelen 83 tot 87, over eene lengte van	26.— ,,
Leidschegracht, voor de perceelen 84 tot 80, over eene lengte van	20.— ,,
Te zamen	657,50 M.

De volgende houten wallen werden geheel of gedeeltelijk vernieuwd:

Langs de Haarlemmertrekvaart bij Sloterdijk, over eene lengte van	9.— M.
Langs de Beltgracht, op verschillende plaatsen te zamen over eene lengte van	200.— ,,
Te zamen	209.— M.

Bruggen.

Het gewone onderhoud van de bruggen geschiedde volgens de bestekken N°s. 23 en 31 van 1910.

Van de draaibrug N°. 272, over de Dijksgracht voor het Mariniersplein, werden de trottoirdekken vernieuwd.

Voor de draaibrug N°. 276, over de oostelijke doorvaart in de De Ruijterkade, werden nieuwe afsluithekken geplaatst.

Van de draaibruggen N°. 275, over de Rapenburgersluis, N°. 303, over het Damrak in de Prins Hendrikkade en N°. 353, over de Nieuwe Vaart voor de Sarphatistraat, werden de trottoirdekken vernieuwd.

Van de basculebrug N⁰. 50, over de Nieuwe Heerengracht voor de Doklaan, werden de bewegingsinrichtingen vernieuwd.

Van de basculebruggen N⁰. 178 over het Jacob van Lennepkanaal in de Nassaukade en N⁰. 181, over het Jacob van Lennepkanaal voor de Bilderdijkstraat, werden de trottoirdekken op de klappen vernieuwd.

Van de basculebruggen N⁰. 181, over het Jacob van Lennepkanaal voor de Bilderdijkstraat en N⁰. 324, over de Kostverlorenvaart voor de 2e Hugo de Grootstraat, werden de rijvoeringen vernieuwd.

Van de basculebrug N⁰. 202, over den Grimburgwal in het Rokin werden rijvoering en onderdek vernieuwd.

Van de ophaalbrug N⁰. 179, over het Jacob van Lennepkanaal voor de Nicolaas Beetsstraat, werd een jukpaal vernieuwd.

Van de ophaalbrug N⁰. 267, over de Overtoomsche schutsluis, werden een krabbelijzer en twee sluitoogen vernieuwd.

Van de ophaalbruggen N⁰. 148, over de Brouwersgracht voor de Dommerstraat, N⁰. 227, over den Groenburgwal voor de Staalstraat en N⁰. 238, over de Nieuwe Heerengracht voor de Weesperstraat, werden de trottoirdekken vernieuwd.

Van de ophaalbrug N⁰. 281, over de Rapenburgergracht voor de Peperstraat, werd de rijvoering op het val vernieuwd.

Van de vaste brug N⁰. 28, over de Leidschegracht in de Heerengracht, werden de hoekblokken en de haalkommen vernieuwd en werd het metselwerk in de hoofddoorvaart uitgebroken en opnieuw ingemetseld.

Van de vaste brug N⁰. 60, over de Prinsengracht voor de Prinsenstraat, werd een hoekblok vernieuwd, eveneens werden 4 hoekblokken vernieuwd van de vaste brug N⁰. 198, over het Rokin voor de Taksteeg.

Van de vaste bruggen N⁰. 78, in het Zeeburgerpad, N⁰. 96, over de Passeerdersgracht in de Prinsengracht, N⁰. 150, over de Singelgracht voor het voormalige Palmkerkhof en N⁰. 298, over de Gelderschekade voor de Binnen Bantammerstraat, werden de trottoirdekken vernieuwd.

Van de vaste bruggen N⁰. 98, over de Passeerdergracht in de Lijnbaansgracht, N⁰. 132, over de Kostverlorenvaart bij de Jacob Catskade, N⁰. 286, over de Oudeschans voor de Koningsstraat, N⁰. 293, over de Kromboomsloot voor de Keizersstraat en N⁰. 322, over de Boerenwetering in de Stadhouderskade, werden de rijvoeringen vernieuwd.

De ingevolge het raadsbesluit van 12 Mei 1909, N⁰. 457, ten vorigen jare aangevangen bouw van eene vaste brug over de Boerenwetering voor de Ruysdaelstraat, is in dit jaar voltooid.

Het versterken der dubbele basculebrug over de Nieuwe Prinsengracht in den Amstel (bestek N⁰. 59 van 1909), ingevolge het raadsbesluit van 6 October 1909, N⁰. 903, kwam gereed.

Het versterken van de vaste brug over de Kostverlorenvaart voor

de 2e Nassaustraat en van de dubbele basculebrug over de Kattensloot aan de Singelgracht (bestek N⁰. 63 van 1909), ingevolge het raadsbesluit van 12 Mei 1909, N⁰. 488, kwam gereed.

Het verwijden van eene doorvaart der draaibrug over de Dijksgracht voor het Mariniersplein kwam gereed.

Het verlagen en aan beide zijden verbreeden van de vaste bruggen over het Singel voor de Oude Spiegelstraat en over de Heerengracht voor de Wolvenstraat (bestek N⁰. 33 van 1910) is in uitvoering en bijna voltooid.

Het vernieuwen en versterken van den bovenbouw van brug N⁰. 90, in de Weteringschans, is voltooid.

6. HAVENS.

Dukdalven, enz.

De dukdalven, hanepooten, boeien, meer- en stoppalen in het IJ, de dokken, havens en kanalen, zijn in goeden staat onderhouden, volgens bestek N⁰. 26 van 1910.

De kettingen van de meerboeien N°s. 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 en 25 in het oostelijk IJ langs de Handelskade, werden hersteld. Het anker van meerboei N⁰. 3 bij de Ertskade werd ingeschroefd en de boei opnieuw gelegd.

Ter vervanging van de electrische lichtboeien B en IJ langs de vaargeul in het IJ werden lichtopstanden met acetonlichten geplaatst.

Van de vaarrichtingboei N⁰. 4 in de Schinkelvaart werd de ketting vernieuwd en een nieuw anker ingeheid.

De vaarrichtingboeien A, B, C, F en G, aan de vaargeul in het oostelijk IJ, werden opgeruimd. Ter vervanging van de electrische lichtboeien C, F en G werden vaste lichtopstanden met acetonlichten geplaatst.

De twee geleidelichten op het terrein tusschen het Oosterkanaal en de voorhaven van het Merwedekanaal werden opgeruimd.

De dukdalven 80 en 82 in de Dijksgracht werden opgeruimd.

De vaarrichting- en meerboeien in het oostelijk IJ werden gelicht, schoongemaakt en opnieuw gelegd.

Van dukdalf N⁰. 6 van de scheepsligplaatsen in de Oude Houthaven werd een koningspaal vernieuwd.

De hanepooten N°s. 23 en 24 in het Westerdok werden vernieuwd.

Van hanepoot N⁰. 25 in het Westerdok werd een schoorpaal vernieuwd.

In de Dijksgracht werd een nieuwe dukdalf geplaatst en in het Oosterdok werd dukdalf N⁰. 8 vernieuwd.

In het IJ, bij het terrein van de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij, werden 4 boeien en langs de vaargeul naar de Rietlanden werd de vaarrichtingboei C gelicht en verplaatst.

Dukdalf N⁰. 10 in het Oosterdok werd vernieuwd.

Bij de aanlegplaats van de veerpont aan de zuidwestzijde van het IJ-eiland werden twee hanepooten geplaatst.

In de nieuwe scheepsligplaats tot het regelen van scheepskompassen, ten noorden van het oostelijk IJ-eiland, werd een meerboei gelegd, terwijl de boei van de oude scheepsligplaats werd weggenomen.

Steigers.

De los-, laad-, spoel- en andere steigers zijn in goeden staat onderhouden, volgens bestek N°. 26 van 1910. De belangrijkste werken daaraan verricht zijn de volgende:

De aanlegsteiger N°. 12 aan de De Ruijterkade (Westerhoofd) werd gedeeltelijk vernieuwd.

De puinsteiger, in het Singel voor de Romeinsarmsteeg, werd gedeeltelijk vernieuwd.

De aanlegplaats voor de veerpont aan de Volewijkslanden, met den bouw waarvan in 1909 een aanvang was gemaakt (bestek N°. 42 van 1909) kwam in dit jaar gereed.

In verband met het maken van eene nieuwe baggerbergplaats in den Noorder IJpolder, werd een nieuwe stoombootsteiger gemaakt in zijkanaal J, meer noordwaarts gelegen van den ouden steiger, welke werd opgeruimd.

Paal- en remmingwerken.

De paal- en remmingwerken werden, volgens bestek N°. 26 van 1910, in goeden staat onderhouden. Behalve het gewone teer- en verfwerk zijn daaraan de volgende belangrijke vernieuwingen en herstellingen uitgevoerd.

In de Kostverlorenvaart werden 6 tornpalen vernieuwd.

Een gebroken meerpaal in den Amstel bij de Prinsengracht werd vernieuwd.

Op het terrein achter de woningen aan den Westerdoksdijk werden, langs het Westerdok, 4 ijzeren meerpaaltjes geplaatst.

Eene paalremming werd aangebracht in het IJ voor de De Ruijterkade, tusschen de steigers N°s. 5 en 9.

In de Schinkelvaart werden 3 meerpalen vernieuwd.

Beschermingswerken bij de bruggen.

Een der beschermingspalen, bij de brug in de Heerengracht bij de Leidschegracht, werd door eene nieuwe vervangen.

De remming, bij de draaibrug, over de Dijksgracht, voor het Mariniersplein, werd gewijzigd.

Bij de brug, over den Zwanenburgwal voor de Zwanenburgerstraat, werd een gebroken beschermpaal vernieuwd.

Mastbokken.

De 80-tons mastbok op de Handelskade en de mastbok op het Oosterdoksluisterrein werden, volgens bestek N⁰. 26 van 1910, in goeden staat onderhouden. De 80-tons mastbok op de Handelskade werd geverfd.

Handels-, IJ- en Ertskade.

De muren en remmingen langs de kaden werden in goeden staat onderhouden, volgens bestek N⁰. 26 van 1910.

De volgende herstellingen hadden plaats:

De reddingkabels langs de Handels-, de IJ- en de Ertskade werden opnieuw gespannen en waar noodig hersteld.

Aan den basaltmuur langs de Handelskade werd een gedeelte voegwerk vernieuwd.

Van het noordelijke remmingwerk langs de Handelskade werden eenige meerpalen en gordingen vernieuwd.

Aan den vloer buiten de loodsen en aan de ijzeren platen tusschen de rails, op het Steenenhoofd, hadden herstellingen plaats.

Electrische Hydraulische inrichting. In de hoogspanningsruimte in den kelder onder de werkplaats der Havencentrale werd een houten schot door een steenen muur vervangen. De dakbedekking en de zinkbekleeding van een der goten van de Havencentrale werden vernieuwd.

In den zuidelijken gevel van de woning van den hoofdopzichter werd een lichtkozijn aangebracht; eene bergplaats bij die woning werd vernieuwd.

Van het accumulatorgebouw aan den kop der Handelskade werd de leibedekking vernieuwd.

Van een gedeelte van de kraansporen op de Handels-, de IJ- en de Ertskade werden de dwars- en langsliggers vernieuwd en de kraansporen gelicht en gericht.

Van de hydraulische buisleidingen werden eenige goten vernieuwd.

Loodsen op de Handels- en de IJkade en op het Steenen hoofd. De vloer in de shed op het Steenen hoofd werd plaatselijk hersteld. In de sheds AA, A, B, DD, D en G werden kastjes voor reddingboeien aangebracht.

Van het perron van loods DD werd een gedeelte van de liggers en van den vloer vernieuwd.

Een gedeelte van het zuidelijk perron van shed F werd hersteld.

Een gedeelte van het zuidelijk perron van shed E werd vernieuwd.

Van het openbaar privaat op de IJkade werden de privaatafdeelingen van nieuwe deuren voorzien.

Houthaven.

De remmingwerken om de haven en die, welke dienen tot verdeeling van de haven in vakken, de schoeiingen, de dukdalven, de boeien, de steekpalen, enz., de loodsen aan de Spoorweghaven, zoowel als die aan de Minervahaven, de steenglooiingen langs de boorden en langs den dijk om de haven werden in goeden staat onderhouden, volgens bestek N°. 26 van 1910.

De volgende vernieuwingen en herstellingen vonden plaats:

Langs de remming H werden steekpalen bijgeheid en eenige gordingen vernieuwd. In de Minervahaven werden de vlotpalen en 2 paaljukken vernieuwd.

De walbeschoeiingen langs de haventjes in het terrein van de firma Ambachtsheer & Van der Meulen werden vernieuwd.

Van de loodsen aan de Spoorweghaven werden 4 zinken goten vernieuwd.

Ten dienste van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst werd een schuitenhuis gebouwd tusschen de remmingen H en I.

Van de walbeschoeiingen langs de langs- en dwarshaventjes aan de Minervahaven werden eenige deksloven en 6 palen vernieuwd.

De meerboeien werden gelicht, daarna schoongemaakt, geverfd en weder gelegd.

Aan het einde van het meest oostelijke dwarshaventje in de Oude Houthaven werd eene steenglooiing gemaakt.

Het opzetwiel met rondsel en as van de weegbrug in de Houthaven werden vernieuwd.

Petroleumhaven en Petroleumentrepot.

Het gewone onderhoud geschiedde volgens bestek N°. 26 van 1910.

De volgende herstellingen en vernieuwingen hadden plaats:

Van tank N°. 7 van het Petroleumentrepot werd de wand roestvrij gemaakt en met lijnolie bestreken. In de lijmloods werden de voetingen onder de lijmketels gedeeltelijk vernieuwd.

Van de dakbedekking op de bergplaats voor de gereedschappen werden ± 227 M², in ruberoid N°. 2, vernieuwd.

Eenige houten jukken onder de buisleidingen van den noordwestelijken tankput werden door steenen voetingen vervangen.

De afsluitbalken van de Petroleumhaven werden door reservebalken verwisseld, op de stoelen gelegd, schoongemaakt, hersteld en geverfd.

Van het schaftlokaal werd het tochtportaal vernieuwd.

De taludtrappen in den ouden tankput werden vernieuwd.

De hanepooten N°s. 13, 14 en 15, langs het Petroleumentrepot, werden gedeeltelijk vernieuwd. De meerboeien werden gelicht, schoongemaakt, geverfd en weer gelegd.

Van de loods voor de ledige vaten van het Petroleumentrepot werden 4 stijlen met schoren vernieuwd.

Uitbreiding Havenwerken.

De werken noodig voor het ter exploitatie gereed maken van de noordzijde van het IJ-eiland, ingevolge het raadsbesluit van 10 Juli 1907, N⁰. 692, werden voortgezet. Aan het einde van het verslagjaar waren 460 M. kademuur, met het remmingwerk en de vereischte lengte golfbreker gereed, terwijl de twee ijzeren loodsen hare voltooiing naderden.

Het leggen van de sporen, de waterleidingbuizen en de bestrating is in uitvoering.

De werken noodig voor het ter exploitatie gereed maken van de terreinen aan de zuidoost- en oostzijde van het IJ-eiland, verhuurd aan de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij, kwamen gereed. De bestaande kadelengte werd met 329 M. uitgebreid.

De nieuwe baggerbergplaats in den zuidoostelijken hoek van den Noorder IJpolder, waarmede in 1909 een aanvang was gemaakt, ingevolge het raadsbesluit van 26 Mei 1909, N⁰. 372, kwam gereed.

Het maken van de kademuren, de bestratingswerken enz., behoorende tot de voltooiing van de werken in verband met de verbouwing van de westelijke viaduct, en aanbesteed volgens bestek N⁰. 35 van 1910, waren aan het einde van het verslagjaar voor ongeveer $^3/_5$ gereed.

Ingevolge het raadsbesluit van 13 April 1910, N⁰. 278, werd het terrein, gelegen aan de Van Diemenstraat, verhuurd aan de firma Hagedoorn & Co., ter exploitatie gereed gemaakt.

De bestaande beschoeiing langs de Houthaven werd met 35 M. verlengd.

Volgens bestek N⁰. 24 van 1910 werd aanbesteed: „Het egaliseeren van de terreinen, gelegen in den Nieuwendammerham en de Buiten-Volewijkslanden en het ophoogen van een gedeelte der Binnen-Volewijkslanden."

Aan het einde van het verslagjaar was het laatstgenoemde terrein, hetwelk bestemd is voor plantsoenaanleg, voor de helft opgehoogd. Het afgraven van de terreinen in den Nieuwendammerham houdt met deze ophooging gelijken voortgang.

Openbare Bad- en Zweminrichtingen.

De bad- en zweminrichtingen werden gedurende het jaar 1910 in goeden staat onderhouden volgens bestek N⁰. 26 van 1910.

De bassins in de verschillende inrichtingen werden schoongemaakt en de bodems, voor zooveel noodig, met zand op de vereischte hoogte teruggebracht.

In de inrichting in het Nieuwe Diep werd de middenloopbrug van een rasterwerk voorzien.

In de inrichting voor mannen aan den Westerdoksdijk werden eenige herstellingen verricht aan de dakbedekking en aan het buitenschot.

7. WERKEN VAN VERSCHILLENDEN AARD.

Van de hieronder vermelde werken, welke in 1909 nog in uitvoering waren, valt over 1910 het volgende te melden:

a. De werken betreffende het ter exploitatie gereed maken van de bouwterreinen, gelegen langs de De Clercqstraat, de Agatha Dekenstraat, de Kostverlorenvaart en het Korte Bleekerspad, uitgevoerd volgens bestek N°. 45 van 1909, werden in de maand October van den aannemer uit het onderhoud overgenomen.

b. De werken betreffende het dempen van een gedeelte der Lijnbaansgracht, ten oosten van het Leidscheplein, benevens het maken van de daarmede in verband staande werken, volgens bestek N°. 47 van 1909, werden in de maand November voor de tweede maal opgeleverd.

c. Het dempen en rioleeren van een gedeelte der spoorbaansloot en den aanleg van een gedeelte der Spoorbaanstraat, nabij de Grensstraat, met de bijkomende werken, volgens bestek N°. 33 van 1909, zijn in de maand April gereedgekomen.

In 1910 werden de volgende werken ondernomen:

a. Het maken en opleveren van eene cement-ijzeren afdekking voor de doortrekking van een duiker onder het Leidscheplein in het gedempte gedeelte van de Lijnbaansgracht, volgens onderhandsche overeenkomst van 16 Februari 1910. Dit werk, dat een onderdeel uitmaakt van de werken ter vergrooting van het Leidscheplein, kwam in de maand Augustus gereed.

b. Het sloopen en wegruimen van de opstallen, staande op de perceelen kadastraal bekend als Sectie V, N°s. 726, 727, 730, 731, 733, 735, 736, 739, 740, 787 en 788, gelegen aan de Van Ostadestraat en de Priksteeg, volgens onderhandsche overeenkomst, dd. 20 Mei 1910. Het sloopen dezer perceelen kwam den 27sten Juli gereed.

c. Het rioleeren van de wegbanen, gelegen ten zuiden van den Zeeburgerdijk met de bijkomende werken, volgens bestek N°. 12 van 1910. Deze werken, waarop het raadsbesluit van 9 September 1910, N°. 923, betrekking heeft, werden den 30sten September voor de tweede maal opgeleverd.

d. 1° Het maken van een tunnel onder den spoorweg nabij de Blasiusstraat, volgens bestek N°. 25 van 1910; 2° maken en waterdicht opleveren van een cement-ijzeren tunnel onder den Staatsspoorweg van Amsterdam naar Utrecht, bij de Blasiusstraat, volgens onderhandsche overeenkomst van den 27sten Mei 1910; 3° leveren, stellen en gangvaardig opleveren van eene automatisch werkende electrisch gedreven pomp in den tunnel onder den spoorweg van Amsterdam naar Utrecht, bij de Blasiusstraat, volgens onderhandsche overeenkomst van den 26sten October 1910.

Van deze drie werken, waarop het raadsbesluit van 12 December 1908, N⁰. 1122, betrekking heeft, kwam dat onder 2⁰ genoemd, den 19den October gereed, terwijl de beide andere werken tegen het einde van 1910 nagenoeg voltooid waren.

e. Het ophoogen van de terreinen, gelegen ten noorden van den Overtoom, nabij de Kostverlorenvaart, volgens bestek N⁰. 28 van 1910. Deze werken, uitgevoerd ingevolge het raadsbesluit van 20 April 1910, N⁰. 367, werden in de maand December van de aanneemster uit het onderhoud overgenomen.

f. Het maken van twee pompgebouwtjes voor rioolbemaling met aan- en afvoerleidingen, waarvan één aan de 2e Constantijn Huygensstraat en één aan de Kostverlorenvaart, volgens bestek N⁰. 37 van 1910; en

g. Het leveren, stellen en gangvaardig opleveren van eene automatisch werkende electrisch gedreven pomp aan de Kostverlorenvaart, bij de Kinkerstraat en van eene dito pomp aan de 2e Constantijn Huygensstraat, volgens onderhandsche overeenkomst van den 1sten Augustus 1910.

Van de beide laatstgenoemde werken, uitgevoerd om verbetering te brengen in de bemaling van de polderriolen in den Stads- en Godshuispolder (raadsbesluit van 29 Juni 1910, N⁰. 607), kwam dat, onder *f* genoemd, in het laatst van December 1910 gereed.

h. Het verlengen van het polderriool in de 1e Helmers- en de J. P. Heijestraat, volgens bestek N⁰. 40 van 1910. Dit werk, hetwelke in de maand December gereedkwam, is uitgevoerd in verband met de ontpoldering van het laatste gedeelte der Burgerweeshuisgronden, gelegen aan den Overtoom. Het raadsbesluit van 20 April 1910, N⁰. 367* heeft hierop betrekking.

i. Het maken van de riolen in de wegbanen en gronden, gelegen in de Buiten Volewijkslanden, aan de overzijde van het IJ, volgens bestek N⁰. 43 van 1910. Krachtens het raadsbesluit van 27 Juli 1910, N⁰. 706*, heeft de uitvoering dezer werken plaats gehad. De cement-betonbuizen, noodig voor de werken onder *h* en *i* genoemd, werden, volgens onderhandsche opdracht, geleverd door de Naamlooze Vennootschap „Wernink's betonfabriek" te Leiden.

k. Het maken van eene vluchthaven aan den Schinkel, ten zuidoosten van de Overtoomsche schutsluis, volgens voorwaarden en bepalingen van den 3den November 1910. Dit werk, uitgevoerd ingevolge het raadsbesluit van 13 Juli 1910, N⁰. 632, dient ter normaliseering van den Schinkel.

l. Het rioleeren van wegbanen, gelegen ten noorden van den Overtoom, nabij de Kostverlorenvaart, met bijkomende werken, volgens bestek N⁰. 52 van 1910. Het raadsbesluit van 20 April 1910, N⁰. 367*, heeft hierop betrekking.

8. OUDE STAD.

Krachtens het raadsbesluit van 7 September 1910, N⁰. 766, werd met de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, handelende voor en in naam van den Staat, in afwijking van de op 19 December 1904 gesloten overeenkomst, eene nadere regeling in zake de wederzijds over te dragen gronden en wateren getroffen, welke regeling noodzakelijk was geworden, doordat de onmiddellijk ten westen van het Centraalstation aanwezige oprit naar het stations-emplacement Amsterdam van den Staatsspoorweg Den Helder—Amsterdam, niet, gelijk bij genoemde overeenkomst was aangenomen, westwaarts is kunnen worden verlegd.

De nog overige werken aan de oostzijde van de nieuwe draaibrug over den westelijken doorgang, waartoe behoort het maken van een walmuur langs de De Ruijterkade, werden voor het grootste deel voltooid.

Bij raadsbesluit van 26 Januari 1910, N⁰. 61, werden de grenzen van het ingevolge het raadsbesluit van 15 December 1909, N⁰. 1236, aan de Naamlooze Vennootschap „Het Oude Beursterrein" verkochte terrein aan het Damrak, eenigszins gewijzigd. Bij raadsbesluit van 29 Juni 1910, N⁰. 634, werd eerstgenoemd raadsbesluit evenwel ingetrokken en werden de grenzen van genoemd terrein nader vastgesteld, terwijl de verplichtingen van de koopster tevens nader werden geregeld.

Naar aanleiding van het, ingevolge het raadsbesluit van 23 Februari 1910, N⁰. 148, door de Commissie in zake het Raadhuis-Damvraagstuk uitgebrachte rapport, werden bij raadsbesluit van 7 September 1910, N⁰. 764, voor de toekomstige bebouwing van den Dam en omgeving, voorgevelrooilijnen en weghoogten vastgesteld. Tevens werden bij dit raadsbesluit de perceelen aangewezen, welke zouden moeten worden onteigend, ten einde de uitvoering van het door de genoemde Commissie ontworpen plan te kunnen verzekeren. In 1910 werd de eigendom van te zamen elf perceelen, gelegen aan den Dam, den Vijgendam, het Rokin, de Warmoesstraat en de Vischsteeg, bij minnelijke schikking verkregen.

In verband met den verbouw van de perceelen der firma Hirsch & Cie. aan het Leidscheplein werd, krachtens het raadsbesluit van 23 November 1910, N⁰. 1108, aan die firma voor den bouw van een tijdelijk winkelgebouw, voor den tijd van 1½ jaar in huur afgestaan het gedempte gedeelte van de Lijnbaansgracht bij het Leidscheplein en een gedeelte van het daaraan grenzende gemeentewater.

Bij raadsbesluit van 24 Augustus 1910, N⁰. 740, werd de Vereeniging „Noorderspeeltuin" ontheven van de verplichting om het haar in gebruik gegeven voormalige Karthuizerskerkhof voor hare rekening van den openbaren weg te doen afscheiden.

Het door slooping van de perceelen Amstel 161 en 163 vrijgekomen gemeenteterrein werd, ingevolge het raadsbesluit van 29 Juni 1910,

N°. 629, in erfpacht uitgegeven, onder bepaling, dat de erfpachter verplicht zal zijn in de op het terrein te stichten bebouwing een doorgang te maken en te onderhouden naar de daarachter gelegen gemeentegebouwen en gemeenteterreinen.

Bij raadsbesluit van 13 Juli 1910, N°. 657, werden de bestaande voorgevelrooilijnen voor de Plantage-Franschelaan bij verordening vastgelegd, ten einde het behoud van de daar bestaande voortuinen te verzekeren.

Voor de oostzijde van het Tulpplein werd bij raadsbesluit van 9 Maart 1910, N°. 317 (1909), eene nieuwe voorgevelrooilijn vastgesteld en machtiging verleend, om met de Amstel Hotelmaatschappij eene regeling te treffen, waardoor de daar ter plaatse bestaande voortuinen voor een deel zullen worden bebouwd en voor een ander deel aan het plein zullen worden toegevoegd, ter verbreeding van dat plein.

Aan het noordelijk einde van de Groote Bickersstraat werden, ter verkrijging van een betere gemeenschap met den Zandhoek, nieuwe voorgevelrooilijnen vastgesteld, waardoor dat straatgedeelte wordt verbreed. Het raadsbesluit van 24 Augustus 1910, N°. 767, heeft hierop betrekking.

Met het oog op de voorgenomen verbetering van het stadsgedeelte, gewoonlijk aangeduid als Uilenburg, werd bij raadsbesluit van 23 Februari 1910, N°. 89, een plan van onteigening voorloopig goedgekeurd.

Ten behoeve van de uitbreiding van de Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel werden, ingevolge het raadsbesluit van 9 Maart 1910, N°. 114, aan de Directie van die fabriek twee gedeelten van de Oostenburgervaart bij de Oostenburgergracht voor langen tijd in huur gegeven.

Krachtens het raadsbesluit van 9 Maart 1910, N°. 173, werd het perceel Vijzelstraat 86 aangekocht, met het oog op de verbreeding dier straat.

Aan de Plantageschool aan de Plantage Muidergracht werd een gedeelte van die kade toegevoegd.

Aan de Vereeniging „Beurs voor den Diamanthandel" werden, krachtens de raadsbesluiten van 28 October 1908, N°. 1062*, en 5 December 1910, N°. 862, verkocht de strook grond, gelegen tusschen de perceelen Weesperplein 2, 4, 6, 8 en 10 en de bij raadsbesluit van 28 October 1908, N°. 1062, vastgestelde nieuwe voorgevelrooilijn, zoomede eene 3 meter breede strook grond, gelegen achter het schoolkinderbad bij het Weesperplein; een en ander ten behoeve van de stichting van een beursgebouw.

Voor de stichting van een nieuw Koloniaal Etablissement werd, ingevolge het raadsbesluit van 14 December 1910, N°. 1142, aan het Rijk verkocht een stuk grond, gelegen aan den Westerdoksdijk nabij de Westerdoksluis en een gedeelte van het aangrenzende water met ondergrond, groot 5600 M².

Voor de stichting van een nieuw stationsgebouw ten behoeve van

de Tweede Noordhollandsche Tramwegmaatschappij werden, ingevolge het raadsbesluit van 14 December 1910, N°. 1103, een gedeelte gemeentegrond en een gedeelte gemeentewater met ondergrond, gelegen aan de zuidzijde van het Middenstationseiland, aan genoemde maatschappij in huur afgestaan. In verband hiermede werd de ter plaatse aanwezige steiger van den Amsterdamschen Motorbootdienst opgeruimd.

Met het oog op de te zijner tijd voor te stellen verbouwing en vergrooting van het gedeelte van het Raadhuis, aan den O. Z. Voorburgwal nabij de Sint Agnietenstraat, werden, ingevolge het raadsbesluit van 27 October 1909, N°. 992, de perceelen O. Z. Voorburgwal 205, 211 en 213, door de Gemeente aangekocht.

Hiermede kwamen de laatste perceelen, in het betrokken bouwblok gelegen, in handen der Gemeente.

Aan de De Ruijterkade (Ooster-eiland) werd voor den bouw van een kaaspakhuis een bouwterrein in erfpacht uitgegeven.

Aan de Lepelstraat, tusschen de Weesperstraat en de Onbekendegracht, werd het laatste aldaar nog aanwezige gemeentebouwterrein in erfpacht uitgegeven en bebouwd.

9. STADSUITBREIDING.

Omtrent het stadskwartier, gelegen ten noorden van de Haarlemmertrekvaart valt weinig te vermelden, slechts werd ingevolge het raadsbesluit van 3 April 1910, N°. 278, voor den handel in steenkolen een terrein, gelegen tusschen de Van Diemenstraat en de Houthaven, nabij het Barendtszplein, in erfpacht uitgegeven, nadat dit terrein was opgehoogd, de weg daarvoor was aangelegd en het water daarachter was uitgediept.

In de stadswijk, gelegen tusschen de Haarlemmertrekvaart en de Kattensloot en ten westen daarvan viel gedurende dit verslagjaar ook weinig belangrijks voor. De Wester Terrein- en Bouwmaatschappij zette de ophooging harer wegen en bouwterreinen, tusschen de Van Hall- en de Groen van Prinstererstraat, voort, terwijl met den bouw van huizen aldaar door bouwondernemers geleidelijk werd voortgegaan. Het Remonstrantsche Hofje aan de Van Hallstraat kwam gereed.

In het gedeelte van de stad, gelegen tusschen de Kattensloot en de Hugo de Grootkade, was eenig meer leven in de bouwexploitatie merkbaar. Aan de Frederik Hendrikstraat werd, ingevolge het raadsbesluit van 13 April 1910, N°. 108, een terrein in erfpacht uitgegeven aan de Hersteld Evangelisch Luthersche gemeente, welke hierop een wijkgebouw stichtte.

De bebouwing der ingevolge de raadsbesluiten van 28 April 1909, N°. 388, en 29 Augustus 1909, N°. 832, in erfpacht uitgegeven terreinen, gelegen aan de Frederik Hendrikstraat, ten noorden en ten zuiden van de Van Oldenbarneveldtkade en in het vorig jaarverslag reeds genoemd, werden beide geheel bebouwd.

De ingevolge het raadsbesluit van 7 April 1909, N°. 288, aan

de Bouwmaatschappij tot verkrijging van eigen woningen in erfpacht uitgegeven terreinen, gelegen ter weerszijden van de 1e Hugo de Grootstraat en tusschen de Frederik Hendrikstraat en de 1e Hugo de Grootdwarsstraat, werden bijna geheel bebouwd. De voltooide perceelen werden dadelijk in gebruik genomen.

Op het terrein, gelegen binnen het bouwblok aan de Nassaukade voor de Raampoortbrug, waarvan ook in het vorig jaarverslag sprake was en dat, ingevolge het raadsbesluit van 26 Mei 1909, N⁰. 535*, in erfpacht werd uitgegeven aan de Vereeniging voor lager onderwijs op Gereformeerden grondslag, werd eene school en een winkelhuis met bovenwoningen gebouwd.

Van laatstgenoemd terrein werden twee geringe stukjes grond aan de eigenaren der aangrenzende perceelen verkocht, ten einde de afronding van de terreingrenzen te bevorderen.

Bij raadsbesluit van 20 April 1910, N⁰. 277, werd ingetrokken het raadsbesluit van 18 December 1907, N⁰. 1064, waarbij werd besloten een gedeelte van de gedempte Van Oldenbarneveldtgracht in gebruik af te staan aan de stichting „Het Veiligheidsmuseum". Aan genoemde stichting werd een grooter terrein, gelegen achter het Rijksmuseum, voor de stichting van een Veiligheidsmuseum, in erfpacht uitgegeven, terwijl een gedeelte van de gedempte Van Oldenbarneveldtgracht tot plantsoen werd aangelegd.

Omtrent het stadsgedeelte, gelegen tusschen de Hugo de Grootkade, de Nassaukade, de Kinkerstraat en de Kostverlorenvaart, kan het volgende worden vermeld:

Evenals ten vorigen jare werd ook dit jaar, in verband met de vergrooting van de perceelen Jan Hanzenstraat 29 en 31, een strook grond aan het oostelijk einde der Wenslauerstraat voor wegaanleg aanvaard. Het raadsbesluit van 9 Februari 1910, N⁰. 85, heeft hierop betrekking.

Met de bebouwing van het aan een particulier in eigendom toebehoorende bouwblok, gelegen aan het zuidwestelijk einde van de De Clercqstraat, waaromtrent ingevolge het raadsbesluit van 21 Juli 1909, N⁰. 716*, eene regeling met de Gemeente getroffen was en waarvoor de voorbereidende werken, ingevolge dat besluit, dit jaar door de Gemeente werden uitgevoerd, werd een aanvang gemaakt.

Voor den bouw van woonhuizen werden, respectievelijk ingevolge de raadsbesluiten van 27 October 1909, N⁰. 986, en 26 Januari 1910, N⁰. 28, bouwterreinen in erfpacht uitgegeven en bebouwd aan de Elisabeth Wolffstraat bij de De Clercqstraat en aan de Bilderdijkkade op den hoek van de Hugo de Grootkade.

Ten aanzien van het stadsgedeelte begrensd door de Kinkerstraat, de Nassaukade, den Overtoom en de Kostverlorenvaart, valt het volgende te vermelden.

Krachtens het raadsbesluit van 13 April 1910, N⁰. 275, werd met de eigenares van het bouwterrein, gelegen aan den hoek van

de 1e Helmersstraat en van de 1e Constantijn Huygensstraat, eene regeling getroffen, waarbij eene achter die terreinen gelegen strook grond, waarin zich een polderriool bevindt, aan de Gemeente in eigendom werd overgedragen. Tevens werd bij deze regeling toegestaan om de gang bij de 1e Constantijn Huygensstraat, ter diepte van het op het terrein te bouwen perceel, te overbouwen.

Met de eigenaren van twee op polderpeil gelegen bebouwde terreinen aan den Overtoom, respectievelijk op de oostelijke hoeken van de Staringstraat en van de Rhijnvis Feithstraat, welke terreinen, wegens een daarachter gelegen sloot, de ontpoldering en het in bouw-exploitatie brengen van de voormalige Burgerweeshuisgronden voor een groot deel belemmerden, werden respectievelijk, krachtens de raadsbesluiten van 24 Augustus 1910, N⁰. 830, en 5 October 1910, N⁰. 896, regelingen getroffen, ten einde genoemde sloot te kunnen dempen en die eigenaren in de gelegenheid te stellen hunne terreinen volgens de tegenwoordige eischen opnieuw te kunnen bebouwen.

Met het in bouw-exploitatie brengen der voormalige Burgerweeshuisgronden c.a. aan het noordwestelijk einde van den Overtoom werd ook gedurende dit jaar krachtig voortgegaan. Nadat bij raadsbesluit van 20 April 1910, N⁰. 367*, wederom een belangrijk bedrag, *f* 287.000, beschikbaar was gesteld, werden de ophoogingswerken op groote schaal voortgezet; zij kwamen dit jaar gereed. Met de demping van de hiervoren genoemde poldersloot, achter de perceelen aan den Overtoom, wordt voortgegaan, evenals met het uitvoeren van andere kunstwerken, zoodra de behoefte daartoe bestaat.

Bij het laatstgenoemde besluit werd voor de bovengenoemde gronden een nieuw stratenplan vastgesteld, waarbij een betrekkelijk groot plein is ontworpen, waarop een openbare speelplaats met plantsoen zal worden aangelegd.

De stadsuitleg tot aan het oostelijk boord van de Kostverlorenvaart en de wenschelijkheid tot doortrekking van de Kinkerstraat naar de Kostverlorenkade en van deze kade naar de Jacob van Lennepkade, gaven aanleiding om met het Bestuur van den Stads- en Godshuispolder eene regeling te treffen, waarbij het stoomgemaal aan de Kostverlorenvaart, dat totnogtoe den polder bemaalde, met alle overige bezittingen van dien polder ter plaatse, aan de Gemeente in eigendom overgingen en waartegenover de Gemeente op zich nam aan den polder in eigendom over te dragen een terrein nabij de Kostverlorenvaart en een terrein aan de 2e Constantijn Huygensstraat, met de verplichting voorts om op elk dezer terreinen een electrisch gedreven automatisch pompgemaaltje met toe- en afvoerleidingen te doen aanleggen. Het raadsbesluit van 29 Juni 1910, N⁰. 607, heeft hierop betrekking.

Van het bouwblok, gelegen tusschen de Pieter Langendijkstraat en de Rhijnvis Feithstraat, werden uitgebreide terreincomplexen aan verschillende bouwondernemers ter bebouwing in erfpacht uitgegeven, welke terreinen zijn gelegen aan de Brederodestraat, de Rhijnvis Feith-

straat, de Pieter Langendijkstraat, den Overtoom en de 1e Helmersstraat; zulks geschiedde ingevolge de raadsbesluiten van 14 Februari 1906, N°. 105, 7 April 1909, N°. 319, 16 Juni 1909, N°. 596, 30 Juni 1909, N°. 668, 21 Juli 1909, N°. 720, 25 Augustus 1909, N°. 791, 6 October 1909, N°. 937, 9 Februari 1910, N°. 88, 4 Mei 1910, N°. 387, 15 Juni 1910, N°. 572, en 29 Juni 1910, N°. 615. Voorts werden nog over andere terreinen ter plaatse onderhandelingen gevoerd.

Ook op de aan de voormalige Burgerweeshuisgronden aansluitende terreinen, in eigendom toebehoorende aan de Maatschappij „Overtoom", werd een aanvang gemaakt met het ophoogen der nog op polderpeil gelegen terreinen. Met den bouw op de aan die maatschappij toebehoorende terreinen werd geleidelijk voortgegaan.

In het gedeelte der stad, begrensd door den Overtoom, de Stadhouderskade, de Boerenwetering, de Roelof Hartstraat, de Johannes Verhulststraat, de Lomanstraat, de Vaartstraat en den Schinkel, waarin de Museumterreinen zijn gelegen, viel dit jaar het volgende voor.

Voor de zuidzijde van de Vondelstraat, alwaar zich voortuinen bevinden, werd, evenals voor de oostzijde van den Amstelveenschen weg bij den Overtoom, een voorgevelrooilijn vastgesteld; dit geschiedde bij de raadsbesluiten van 23 Februari 1910, respectievelijk N°s. 177 en 120.

Ingevolge het raadsbesluit van 5 Juni 1910, N°. 545**, had met de Bouwonderneming „Willemspark" eene ruiling plaats van grond, gelegen aan de noordzijde van de Sophialaan bij den Amstelveenschen weg, terwijl bij de raadsbesluiten van dien datum, N°s. 545 en 545*, voor de bebouwing op de genoemde terreinen, nieuwe voor- en achtergevelrooilijnen werden vastgesteld.

De terreinen van de Maatschappij voor Grondbezit en Grondcrediet, gelegen tusschen den Amstelveenschen weg en den Schinkel, waaromtrent regelingen werden getroffen, ingevolge de raadsbesluiten van 10 September 1902, N°. 889*, en 13 April 1910, N°. 301, werden in hun geheel opgehoogd. Gedeelten van die terreinen, aan den Amstelveenschen weg gelegen, werden bebouwd.

Ook op de ten noorden van laatstgenoemde terreinen gelegen gronden, toebehoorende aan de Maatschappij „West-Amsterdam", werden dit jaar enkele perceelen bijgebouwd.

In de Veerstraat werd een riool gelegd, ter vervanging van een sloot, dienende tot afvoer van het door het stoomgemaal van het „Willemspark" uitgeslagen water; dit riool zal te zijner tijd, na den bouw van de nieuwe sluizen in den Schinkel, tevens kunnen functionneeren als nooduitlaat voor het groote afvoerriool, dat voor de buitenstad wordt aangelegd.

Ingevolge het raadsbesluit van 13 Juli 1910, N°. 632, werd een strook grond, gelegen aan den Schinkel nabij de Overtoomsche schutsluis door de Gemeente aangekocht, om met een aangrenzend strookje gemeentegrond te worden afgegraven tot vluchthaven.

Door de „Vereeniging tot aanleg van een Rij- en Wandelpark" („Vondelpark") werden, ingevolge het raadsbesluit van 3 Juni 1903, N⁰. 445*, de aan haar toebehoorende wegen, bekend als Oranje-Nassaulaan en Waldeck-Pyrmontlaan, aan de Gemeente in eigendom overgedragen, waarna met het bouwen aan die lanen werd aangevangen.

De Bouwonderneming „Weltevreden" droeg, ingevolge de raadsbesluiten van 7 September 1897, N⁰. 618**, en 26 Maart 1902, N⁰. 246*, een gedeelte van den Amstelveenschen weg bij de Lomanstraat aan de Gemeente in eigendom over, ten einde de trambanen aldaar te kunnen verlengen.

Ook op de terreinen dezer maatschappij werd met de bebouwing geleidelijk voortgegaan.

Op de terreinen toebehoorende aan de Naamlooze Vennootschap „Maatschappij tot Exploitatie van onroerende goederen, afkomstig van den heer N. D. Brandon", gelegen ten oosten van de Roelof Hartstraat, werd de bebouwing zoodanig voortgezet, dat thans nog slechts eene geringe oppervlakte onbebouwd is.

Ter bevordering van den welstand, tevens in het belang van de uitgifte van bouwterreinen op de Museumterreinen, werd het naast het tijdelijk gebouw van de Rijksverzekeringsbank gelegen en aan de Directie dier bank gedurende een aantal jaren in optie gegeven terrein, van gemeentewege tot gazon aangelegd en door de genoemde Directie met een hek afgesloten.

Van het bouwblok, gelegen tusschen de Hobbemastraat en de Honthorststraat, werd een groot deel, aansluitende aan het terrein van „Velox", bestemd voor den bouw van een Veiligheidsmuseum.

Aan de Paulus Potterstraat werd een terrein in erfpacht uitgegeven met recht van koop, voor den bouw van eene villa, bestemd voor één gezin, terwijl aan de oostzijde van het Museumplein twee terreinen werden verkocht, waarvan één terrein is bestemd voor den bouw van eene enkele villa en een terrein voor den bouw van eene dubbele villa. De raadsbesluiten van 9 Februari 1910, N⁰. 63, 4 Mei 1910, N⁰. 408, en 29 Juni 1910, N⁰. 631, hebben op een en ander betrekking.

Voor den bouw van woonhuizen werd een terrein in erfpacht uitgegeven, gelegen aan de Gabriël Metsustraat, terwijl aan de Pieter de Hoochstraat een terrein in erfpacht is uitgegeven voor den bouw van eene R.-K. bijzondere school. Met den bouw van deze school is dit jaar reeds een aanvang gemaakt. De raadsbesluiten van 29 Juni 1910, N⁰. 603, en 24 Augustus 1910, N⁰. 737, hebben op een en ander betrekking.

Aan den eigenaar van eenige perceelen, gelegen aan de Nicolaas Maesstraat, werd, ingevolge het raadsbesluit van 13 April 1910, N⁰. 286, een klein stukje grond, gelegen aan de Moreelsestraat, verkocht, om bij de tuinen van zijne perceelen te worden gevoegd.

Ingevolge de raadsbesluiten van 17 Februari 1909, N⁰. 17, en 4 Mei 1910, N⁰. 436, werden twee voor industrieele doeleinden aangewezen

terreinen, gelegen aan de Vlietstraat (achter de cellulaire gevangenis), in erfpacht uitgegeven.

Van het stadsgedeelte, gelegen ten noorden van de Rustenburgerstraat, tusschen den Amsteldijk en de Boerenwetering, valt het volgende te vermelden.

Van het particuliere terrein, gelegen aan den Amsteldijk, tusschen de Van Ostadestraat en de Kuipersstraat, waarvan het vorige jaar een gedeelte aan de noordzijde, bestemd voor wegaanleg, werd overgedragen, werd dit jaar het zuidelijk gedeelte, voor zooveel dit noodig is voor de verbreeding van de Kuipersstraat, door de Gemeente in eigendom aanvaard. Het raadsbesluit van 8 December 1909, N⁰. 1155, heeft hierop betrekking. Van het bovenbedoelde terrein werd reeds een groot gedeelte bebouwd.

De in het vorige jaar aangekochte elf (hoofdzakelijk inpandige) perceeltjes, gelegen aan de zuidzijde van de Van Ostadestraat, ten oosten van de Van Woustraat, werden dit jaar geamoveerd. Het geheele hierdoor vrijkomende terrein werd geëgaliseerd.

Een gedeelte van dit terrein werd, ingevolge het raadsbesluit van 5 October 1910, N⁰. 910, aan den eigenaar van het daarvoor gelegen perceel verkocht, ten einde aan zijn te bouwen perceel grooter afmetingen te kunnen geven.

De nog bestaande belemmering in het verkeer door de St.-Willibrordusstraat, tusschen de Van Woustraat en de Sweelinckstraat, kon worden opgeheven, doordat de grond, gelegen in de ontworpen St.-Willibrordusstraat, krachtens het raadsbesluit van 17 November 1909, N⁰. 1032, aan de Gemeente in eigendom werd afgestaan.

Betreffende de gronden, gelegen tusschen den Schinkel en den Amstel en ten zuiden van de Johannes Verhulststraat, de Roelof Hartstraat en de Rustenburgerstraat, valt het volgende te vermelden.

Een gemeenteterrein, gelegen aan de Nieuwe Tolstraat bij de Rustenburgerdwarsstraat, werd bestemd voor den bouw van eene voorbereidende school, terwijl een ander gemeenteterrein, gelegen aan het westelijk einde van die straat, in gebruik werd genomen voor den bouw van een politiebureau. De raadsbesluiten van 26 Januari en 16 Februari 1910, respectievelijk N°s. 27 en 110, hebben hierop betrekking.

Ten einde te kunnen overgaan tot de bebouwing van het door het afbreken der perceelen Rustenburgerstraat 105, 107 en 109 vrijgekomen terrein, in vereeniging met het daaraangrenzende gemeenteterrein op den hoek van de Van Woustraat en de Nieuwe Tolstraat, werd met den bouwondernemer eene regeling getroffen, waarbij, in ruil van eene strook van laatstgenoemd terrein, eene strook grond, ter verbreeding van de Rustenburgerstraat aan de Gemeente werd overgedragen en het na dien ruil overblijvende deel van dit terrein aan den bouwondernemer werd verkocht. Het raadsbesluit van 16 Februari 1910, N⁰. 122, heeft hierop betrekking.

In verband met het voornemen om een terrein, gelegen aan den Schinkel, achter de cellulaire gevangenis, voor een op te richten derde tramremise gereed te maken, werd bij raadsbesluit van 24 Augustus 1910, N⁰. 836, besloten, om met den erfpachter van het voor den bedoelden grond gelegen terrein eene nadere regeling te treffen, ten einde weder de vrije beschikking over eene strook van laatstgenoemd terrein te kunnen verkrijgen.

Ter vergrooting van het te bebouwen terrein, gelegen aan de Jacob Obrechtstraat nabij de Johannes Verhulststraat, werd aan den eigenaar van dat terrein, ingevolge het raadsbesluit van 29 December 1909, N⁰. 1259, een strookje van den aangrenzenden gemeentegrond verkocht.

Met de overdracht van een gedeelte van de Nicolaas Maesstraat en den ruil van enkele geringe strookjes grond, gelegen aan de Jacob Obrechtstraat, werd aan de regeling, met de Bouwmaatschappij „Constantia" getroffen, ingevolge het raadsbesluit van 30 Mei 1900, N⁰. 415**, voor zooveel betreft de exploitatie van bouwterreinen ten westen van de Roelof Hartstraat, geheel voldaan.

Omtrent het stadskwartier, gelegen tusschen den Amstel en den Oosterspoorweg, valt het volgende te vermelden.

De tunnel voor voetgangers onder den Staatsspoorweg nabij de Blasiusstraat, waarvan de fundeering- en hulpwerken door de Staatsspoorwegen en den bovenbouw door de Gemeente zijn uitgevoerd, werd dit jaar nagenoeg voltooid.

Met de doortrekking van de Tilanusstraat naar de Vrolikstraat kon, ten gevolge van de krachtens het raadsbesluit van 15 October 1910, N⁰. 891, met de eigenaren van eenige ter plaatse gelegen terreinen getroffen regeling, dit jaar een aanvang worden gemaakt. Volgens deze regeling zal de straat tijdelijk langs een omweg in verbinding gebracht worden met de Vrolikstraat.

Voor de bebouwing aan de noordzijde van de 2e Oosterparkstraat, tusschen de Linnaeusstraat en den Kastanjeweg, werd bij raadsbesluit van 14 December 1910, N⁰. 1168, eene voorgevelrooilijn vastgesteld, ten einde te voorkomen, dat te eeniger tijd de voortuinen ter plaatse zouden worden bebouwd.

Met het oog op de toekomstige spoorwegplannen werd een stuk grond aangekocht, ter oppervlakte van bijna 3 H.A., gelegen aan de westzijde van de Linnaeusstraat, tegen den spoorweg. Het raadsbesluit van 1 December 1909, N⁰. 1092, heeft hierop betrekking.

Door de maatschappijen „Ringvaart" en „Over-Amstel" werden ook dit jaar weder uitgebreide weggedeelten in de z.g. Transvaalbuurt aan de Gemeente in eigendom overgedragen; de bebouwing hield daarmede gelijken tred.

Door de Directie van de Beiersche Bierbrouwerij „De Amstel" werd, ingevolge de met haar krachtens het raadsbesluit van 29 December 1909, N⁰. 1187, getroffen regeling, eene tusschen het terrein dier maatschappij en een gemeentebouwterrein aan de 2e Boerhaave-

straat gelegen poldersloot, over eene groote lengte gerioleerd en gedempt, in ruil waarvoor die maatschappij gedurende 10 jaren het recht van koop verkreeg van het aan haar fabrieksterrein grenzende gemeenteterrein.

Ten aanzien van de z.g. Archipelwijk, gelegen ten oosten van den Oosterspoorweg, valt het volgende op te merken:

Bij raadsbesluit van 9 Februari 1910, N⁰. 87, werd, in verband met den voorgenomen bouw der derde Ambachtsschool en van een hoofdgemaal voor de nieuwe rioleering voor de buitenstad, zoomede met het oog op eene eventueele uitgifte in erfpacht van in de omgeving gelegen gemeentebouwterreinen, wederom een krediet, *f* 157.000, beschikbaar gesteld voor den aanleg van wegen, inclusief een plantsoen, aan en nabij den Zeeburgerdijk.

Door de Maatschappij voor Grondbezit en Grondcrediet werden, overeenkomstig eene vroeger met haar getroffen regeling, in verband met de bebouwing door de Coöperatieve Bouwvereeniging „Rochdale" van de terreinen, gelegen aan de Molukkenstraat tusschen de Balistraat en de 1e Atjehstraat, grond aan de Gemeente in eigendom overgedragen voor straataanleg, onder bijbetaling van de daarvoor benoodigde gelden.

Van de ten noorden van den Zeeburgerdijk gelegen gronden werden voor industrieele doeleinden in erfpacht uitgegeven twee terreinen, gelegen aan den Cruquiusweg ten westen van het Abattoir en één terrein, gelegen aan de oostzijde van die inrichting. De raadsbesluiten van 22 September 1909, Nos. 878 en 888, en van 6 October 1909, N⁰. 941, hebben hierop betrekking.

Met de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij werd, in verband met door de maatschappij uit te voeren beschoeiingswerken langs het vaarwater begrenzende den Cruquiusweg, krachtens het raadsbesluit van 4 Mei 1910, N⁰. 411, eene nadere regeling getroffen omtrent de juiste grenzen van het bezit dier maatschappij.

Wat betreft de exploitatie van de gemeentegronden aan de overzijde van het IJ, kan over het jaar 1910 het volgende medegedeeld worden.

Ter voorziening in het toenemend verkeer met de overzijde van het IJ en met de Handels- en de IJkade, werd in de raadsvergadering van den 31sten October 1910 besloten tot het in de vaart brengen van nog twee stoomponten.

Aan de Amsterdamsche Droogdokmaatschappij werden dit jaar ruim 73 aren gemeentegrond, gelegen aan de overzijde van het IJ, verkocht, ingevolge het raadsbesluit van 16 Februari 1910, N⁰. 84.

Bij raadsbesluit van 27 Juli 1910, N⁰. 706, werd een stratenplan vastgesteld voor het zuidelijk deel van de Buiten Volewijkslanden. Reeds werd met den aanleg van eenige wegen en van een plantsoen op het Spreeuwenplein een aanvang gemaakt; ook werden aan de Meeuwenlaan een paar vrijstaande woningen gebouwd. De grondwerken

voor het park in de Binnen Volewijkslanden kwamen dit jaar grootendeels gereed. Voor den bouw van de hiervoren bedoelde vrijstaande perceelen werden, ingevolge de raadsbesluiten van 27 Juli 1910, N°. 708, en 24 Augustus 1910, N°. 756, drie terreinen in erfpacht uitgegeven.

Krachtens de raadsbesluiten van 10 Maart 1909, N°. 194, en van 17 November 1909, N°. 1072, werd dit jaar een terrein, groot ongeveer 21 aren, gelegen aan het Galgenpad, in erfpacht uitgegeven.

---

10. GEMEENTETELEFOON.

Telefoonconcessie.

Gedurende het jaar 1910 werd van de Staatscommissie in zake de voorwaarden eener nieuwe telefoonconcessie niets meer vernomen, zoodat geen nader overleg dienaangaande heeft kunnen plaats hebben.

Vermeerdering van het aantal geabonneerden.

De aanmelding van nieuwe abonné's over 1910 heeft die over alle voorafgaande jaren overtroffen. In het geheel hebben zich 1601 nieuwe abonné's aangemeld, waarvan 1546 voor aansluiting bij de centrale inrichting en 55 voor een particuliere lijn. Deze 1601 aanmeldingen waren over de verschillende maanden verdeeld, als in onderstaand staatje is vermeld.

MAAND	AANMELDINGEN				
	voor aansluiting van		voor part. lijnen tusschen		Totaal
	part. perc.	gem. posten	part. perc.	gem. posten	
Januari....	134	8	4	—	146
Februari...	130	—	6	—	136
Maart	156	2	7	—	165
April......	194	3	5	4	206
Mei	97	6	—	—	103
Juni	102	—	4	—	106
Juli	80	2	3	1	86
Augustus..	85	1	4	—	90
September.	118	4	3	2	127
October ...	167	3	4	—	174
November .	130	4	4	—	138
December .	117	3	4	—	124
Tot. in 1910	1510	36	48	7	1601
welke totalen in de voorafgaande 13 jaren hebben bedragen:					
1897	352	52	49	6	459
1898	441	35	11	1	488
1899	555	25	43	4	627
1900	655	11	43	7	716
1901	825	30	50	6	911
1902	736	34	46	1	817
1903	858	27	51	7	943
1904	840	27	69	13	949
1905	889	24	59	16	988
1906	971	31	57	5	1064
1907	1061	23	52	5	1141
1908	1043	44	36	44	1167
1909	1286	34	47	7	1374

Van de aanmeldingen *voor aansluiting van particuliere perceelen* gedurende de veertien verloopen jaren der exploitatie geeft de hierachter opgenomen grafische voorstelling I een aanschouwelijk overzicht.

Toeneming van het aantal aansluitingen.

Hoewel de toeneming van het aantal aansluitingen bij de centrale inrichting in het algemeen gelijken tred moet houden met het aantal aanmeldingen daarvoor, is het duidelijk, dat menigmaal die toeneming over zekere maand aanzienlijk afwijkt van het aantal aanmeldingen over diezelfde maand, omdat de nieuwe aansluitingen eerst na langer of korter tijdsverloop tot stand komen, op sommige aanmeldingen weer wordt teruggekomen, telkens, voornamelijk op 1 Mei en 1 November, bestaande aansluitingen komen te vervallen en er nu en dan dienstaansluitingen moeten gemaakt of weggenomen worden.

Het volgende staatje vermeldt het aantal aansluitingen, in elke maand van het jaar 1910 tot stand gebracht en opgeheven.

MAAND	AANSLUITINGEN		
	Tot stand gebracht	Opgeheven	Toeneming
Januari	107	6	101
Februari	112	7	105
Maart	133	18	115
April	116	52	64
Mei	190	117	73
Juni	106	21	85
Juli	95	25	70
Augustus	84	8	76
September	108	15	93
October	88	28	60
November	162	109	53
December	134	29	105
Totaal	1435	435	1000

Onder de 1435 aansluitingen zijn begrepen 3 zoogenaamde periodieke aansluitingen en onder de 435 opgeheven aansluitingen 3 zoogenaamde periodieke afsnijdingen.

Van de reeds vroeger ontvangen aanvragen om aansluiting waren op 1 Januari 1910 nog in behandeling 50

In den loop van 1910 meldden zich, als hierboven is medegedeeld, 1546 nieuwe abonné's aan.

Samen 1596

Van deze aangevraagde aansluitingen werden tot stand gebracht 1435 — 3 (zie boven) 1432
en vervielen door intrekking der voorloopige aanvragen. . 65
——— 1497

zoodat op 31 December 1910 nog in behandeling bleven . . . 99

Wat betreft het bedrag, hetwelk, in verband met deze toeneming, aan recht van aansluiting is ontvangen, kan worden opgemerkt, dat van de bovenbedoelde 1435 tot stand gebrachte nieuwe aansluitingen er 149, om verschillende redenen, geen recht van aansluiting verschuldigd waren. De overige 1286 betaalden, ingevolge het bepaalde sub A 5 van het Tarief 1286 × *f* 25 = *f* 32.150, terwijl, op grond van het bepaalde sub A 6 en 8, nog werd ontvangen *f* 795.

In den volgenden staat zijn de aantallen der *telefoonnummers* opgegeven, die op den eersten van elke maand, benevens op den 31sten December over de jaren 1897—1910 bij de centrale inrichting aangesloten waren.

DATUM	JAAR													
	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
1 Januari .	1796	2143	2544	3031	3564	4274	4865	5441	6081	6574	7387	8073	8618	9457
1 Februari	1826	2189	2578	3075	3623	4355	4925	5509	6157	6687	7450	8118	8729	9558
1 Maart . .	1885	2225	2630	3128	3687	4425	4974	5604	6209	6802	7517	8155	8794	9663
1 April . .	1910	2250	2665	3184	3767	4459	5050	5664	6282	6894	7612	8242	8886	9778
1 Mei . . .	1948	2273	2723	3215	3797	4445	5083	5696	6338	6894	7628	8157	8810	9729
1 Juni . . .	1997	2310	2772	3272	3901	4535	5093	5756	6364	7006	7763	8252	8966	9915
1 Juli . . .	2036	2349	2822	3322	3998	4593	5181	5811	6394	7088	7834	8311	9025	10000
1 Aug. . .	2069	2385	2856	3354	4046	4640	5245	5852	6420	7127	7880	8338	9095	10070
1 Sept. . .	2103	2407	2892	3389	4090	4679	5270	5892	6434	7171	7927	8388	9149	10146
1 October .	2122	2432	2933	3422	4132	4720	5337	5949	6481	7258	7976	8467	9242	10239
1 Nov. . .	2086	2467	2981	3473	4169	4739	5376	6004	6500	7260	7934	8427	9227	10193
1 Dec. . . .	2113	2497	2991	3523	4222	4800	5392	6007	6506	7333	8031	8556	9375	10352
31 Dec. . . .	2143	2544	3031	3564	4274	4865	5441	6081	6574	7387	8073	8618	9457	10457
Toeneming	347	401	487	533	710	591	576	640	493 [1]	813	686	545	839	1000
Gem. aantal	2005	2344	2802	3303	3948	4584	5168	5787	6368	7048	7782	8323	9032	9977
Toeneming van het gemiddelde		339	458	501	645	636	584	619	581	680	734	541	709	945
Idem in %		16,9	19,5	17,9	19,5	16,1	12,7	12	10	10,7	10,4	7,0	8,5	10,5

[1] De betrekkelijk geringe toeneming over 1905 was een gevolg van den toenmaligen ombouw der centrale inrichting. Hierdoor bleef een groot aantal aanvragen om aansluiting op 31 December 1905 nog in behandeling.

Uit de grafische voorstelling II, hierachter opgenomen, is de verhouding der toeneming tot het aantal der reeds vroeger tot stand gebrachte aansluitingen nader te beoordeelen.

Onder de op 1 Januari en 31 December bij de centrale inrichting aangesloten telefoonnummers waren begrepen:

AANSLUITINGEN	1 Januari	31 December
Van gemeenteposten	315	325
Concessie, waaronder respect. **22** en **21** van publieke telefoonstations.	48	47
Dienst.	37	43
Totaal	400	415

Het totaal der geplaatste telefoontoestellen, direct of indirect bij de centrale inrichting aangesloten, bedroeg op

1 Januari 11.764

31 December 13.011

Particuliere lijnen en verdere nevenzaken.

Het aantal particuliere lijnen beliep:

VERBINDINGEN	1 Januari	31 December
Tusschen particuliere perceelen	253	260
„ gemeenteposten	90	91
Totaal	343	351

waarvan respectievelijk 217 en 215 door een afzonderlijke aansluiting ook aan het algemeene telefoonverkeer konden deelnemen.

Voorts waren in het telefoonnet aanwezig de volgende tegen abonnement in gebruik gegeven nevenzaken:

AARD DER ARTIKELEN	1 Januari	31 December	Opmerkingen
Toestellen als tweede en volgende op eenzelfde lijn . . .	1993	2234	1) Op de aansluitingen zoowel als op de particuliere lijnen, hetzij als 1e of als 2e en volgend toestel in gebruik.
Tafeltoestellen 1)	4562	5191	
Eigen toestellen	98	106	
Extra-schellen	2262	2390	
In gebruik zijnde nummers van schakelborden	1111 } 2)	1235 } 3)	
Idem van schakeltafels	308 }	354 }	
Stopcontacten	936	1346	
Extra-muurkoord, 3- en 6-adrig (in meters)	110	152	2) op 243 schakelborden en -tafels.
Uitschakelaars	16	31	
Tweede hoortoestellen	114	176	
Uitschakelveeren in de microtelefoons	19	26	3) op 275 idem idem.
Kruis- en driewegscommutators	22	31	
Gelijkstroomschellen en terrein- of fabrieksschellen, met of zonder relais	38	46	

Bovendien waren op 31 December 1910 nog 3167 omschakelaars in gebruik, waarvoor geen afzonderlijk abonnement geheven wordt.

Verhuizingen en wijzigingen.

Van het aantal verleggingen van telefoonlijnen met toebehooren, dat in het jaar 1910 werd aangevraagd ten gevolge van het verhuizen der aangeslotenen, van het aantal wijzigingen in den telefoonaanleg, als verplaatsingen van toestellen, schellen, commutators, leidingen enz., zoomede van het aantal nummerveranderingen, geeft het volgende staatje een overzicht:

MAANDEN	Verleggingen	Wijzigingen	Nummer-veranderingen
Januari	61	282	7
Februari	49	241	1
Maart	109	279	1
April	185	347	10
Mei	41	256	8
Juni	45	237	3
Juli	26	221	—
Augustus	31	219	—
September	42	253	5
October	52	273	6
November	42	252	462 (4)
December	48	285	17
Totaal . . .	731	3145	520

(4) Bij het in werking stellen der *noodcentrale-zuid* (zie hierachter onder „Gebouwen" en onder „Bijzondere werkzaamheden en voorzieningen").

Gebouwen.

De bouw van het *hulpbureau-zuid* aan de Teniersstraat, waarmede in de laatste helft van het jaar 1909 een begin was gemaakt, heeft door werkstaking en anderszins zooveel vertraging ondervonden, dat het gebouw op het einde van 1910 geenszins gereed was. Om desniettegenstaande aan de aanvraag tot aansluiting te kunnen blijven voldoen, moest voorloopig in een houten gebouwtje eene nood-centrale worden ingericht, waarop in den loop van November een 400-tal der bestaande aansluitingen werd overgebracht.

De kosten aan die *noodcentrale* verbonden, hebben rond *f* 28.500 bedragen.

Uitbreiding kabelnet.

Op 1 Januari 1910 waren geheel gemonteerd aanwezig de hieronder vermelde kabels (en draden), die uit de centrale inrichting, hetzij direct, hetzij na op eenig punt in dunnere kabels gesplitst te zijn, òf naar de 423 spreidpunten voerden, òf in de kabelhuisjes eindigden:

84 dubbelleidingen,				=	84	dubbelleidingen	
57	kabels van	28	dubbelleidingen,	=	1596	〃	
31	〃 〃	56	〃	=	1736	〃	
30	〃 〃	112	〃	=	3360	〃	en
24	〃 〃	224	〃	=	5376	〃	
			Totaal		12.152	dubbelleidingen.	

Hiervan waren 224 dubbelleidingen in de kabelhuisjes in reserve.

Van deze kabels waren er:

9	van	28	dubbelleidingen,	
5	〃	56	〃	
23	〃	112	〃	en
24	〃	224	〃	

op bovenbedoelde wijze gesplitst, voordat zij de spreidpunten bereikten. Verder was nog 1 reservekabel van 28 dubbelleidingen aanwezig.

Op 31 December bedroegen deze aantallen respectievelijk:

84 dubbelleidingen,				=	84	dubbelleidingen	
55	kabels van	28	dubbelleidingen,	=	1540	〃	
37	〃 〃	56	〃	=	2072	〃	
31	〃 〃	112	〃	=	3472	〃	en
26	〃 〃	224	〃	=	5824	〃	
			Totaal . .		12.992	dubbelleidingen,	

voerende naar 466 spreidpunten, van welke kabels er gesplitst waren:

11 van 28 dubbelleidingen,
7 „ 56 „
24 „ 112 „ en
26 „ 224 „

Verder waren nog in aanleg op 31 December 1910:

16 kabels elk van 14 dubbelleidingen,
1 kabel „ 56 „
1 „ „ 112 „ en
7 kabels „ „ 224 „ , benevens 3 spreidpunten.

Bezette en vrije dubbelleidingen.

Op 1 Januari 1910 waren aanwezig:

12.152—224 (zie boven) = 11.928 dubbelleidingen, waarvan 1846 vrij en 10.082 bezet.

Op 31 December 1910:

12.992 dubbelleidingen, waarvan 1617 vrij en 11.375 bezet, als:

voor de 10.457 gewone aansluitingen, met uitzondering van de 27 aansluitingen *binnen* de telefoongebouwen, alzoo voor	10.430
voor correspondentielijnen „Noord" met „Zuid"	218
„ „ interc. dienst Beurs	6
„ lampenlijnen id. id. id.	3
„ correspondentielijnen id. id. Rijkstelegraaf	160
„ lampenlijnen id. id. id.	80
„ particuliere lijnen (239 × 2)	478
Totaal	11.375

Lengte der kabelleidingen.

Van de op 1 Januari 1910 aanwezige kabels bedroeg de geheele lengte aan dubbelleidingen:

in de grondkabels	21.897.198,40	meter
„ „ waterkabels	425.488.—	„
Totaal . .	22.322.686,40	meter

en op 31 December 1910:

in de grondkabels	23.539.208.—	meter
„ „ waterkabels	497.994.—	„
Totaal .	24.037.202.—	meter

terwijl de geheele lengte aan dubbelleiding van de op dezen datum in aanleg of reserve zijnde kabels bedroeg:

in de grondkabels	1.066.261.—	meter
〃 〃 waterkabels	nihil	
Totaal	1.066.261.—	meter

Behalve de reeds vermelde kabels liggen voor enkele waterovergangen nog:

102	meter	waterkabel	van	28	dubbelleidingen	
456	〃	〃	〃	14	〃	
353	〃	〃	〃	7	〃	en
482	〃	〃	〃	1	dubbelleiding.	

Bovendien voor directe aftakkingen ten behoeve van ondergrondsche aansluitingen en voor diverse doeleinden:

1530,50	meter	kabel	van	4	dubbelleidingen	
313,50	〃	〃	〃	3	〃	
4963.—	〃	〃	〃	2	〃	en
9489,50	〃	〃	〃	1	dubbelleiding	

Kabel- en dradennet.

Van de geheel ondergrondsche aansluitingen, die aanvankelijk slechts gemaakt werden op die punten, waar zulks wegens den tramaanleg noodig was, werd het aantal gaandeweg uitgebreid, omdat deze aansluitingen in vele opzichten de voorkeur verdienen, in verband met de wenschelijkheid, om het aantal opstijgpunten op den openbaren weg niet verder te doen toenemen, alsmede, omdat de tegenwoordige stelsels van centrale inrichting, waarbij de buitenleidingen geregeld onder stroom staan, de noodzakelijkheid medebrengen, om ook die buitenleidingen zooveel mogelijk aan den directen invloed van de ongunstige weersgesteldheden e.d. te onttrekken.

Tegen het einde des jaars was het totale aantal der geheel ondergrondsche aansluitingen tot ongeveer 1200 gestegen, in verband waarmede verscheidene oude houten palen, die anders vernieuwd hadden moeten worden, konden worden opgeruimd.

Voorts kwamen enkele opstijgpunten te vervallen en werden andere door nieuwe vervangen. Slechts in enkele zeer bijzondere gevallen werden nog *houten* palen geplaatst.

Ten behoeve der luchtleidingen, waren op 31 December 1910 de volgende steun- en draagpunten aanwezig:

56 dakstellingen op gemeentegebouwen,
28 〃 〃 andere 〃 ,
538 steunijzers voor 1-4 aansluitingen,
1 groote ijzeren paal,
4 kleine ijzeren palen,
45 groote houten palen (Amerikaansch grenen) en
727 kleine 〃 〃 (z.g. telegraafpalen).

Bijzondere werkzaamheden en voorzieningen.

De bijzondere verrichtingen betroffen de voorbereiding tot het indienststellen van het hulpbureau „Zuid", benevens de tijdelijke inrichting der *noodcentrale-zuid* (zie onder „Gebouwen") en bepaalden zich overigens tot het verleggen van kabels in verband met het wijzigen van straatprofielen, het vernieuwen van bruggen of het uitvoeren van andere openbare werken.

Storingen.

Ten einde een overzicht te verkrijgen van het aantal storingen per aangesloten nummer en per jaar, is het volgende staatje samengesteld.

Zoo nauwkeurig mogelijk is daarop over de jaren 1897—1910 het gemiddelde aantal storingen per aangesloten nummer opgegeven in 4 rubrieken, naar gelang de oorzaak gevonden werd in de leidingen met toebehooren op het centraalbureau, in de buitenleidingen (kabels, spreidpunten, luchtleidingen), in de binnenleidingen (huis-installatiën met toestellen, schellen enz.), of wel in eenige complicatie van een en ander.

AANTAL STORINGEN PER AANGESLOTEN NUMMER.

PLAATS DER STORING	**1897**	**1898**	**1899**	**1900**	**1901**	**1902**	**1903**	**1904**	**1905**	**1906**	**1907**	**1908**	**1909**	**1910**
Centrale inrichting. .	0,05	0,10	0,08	0,10	0,11	0,12	0,15	0,13	0,26	0,31	0,36	0,39	0,45	0,41
Buitenleiding	2,24	1,45	1,29	0,83	0,79	0,71	0,80	0,74	1,03	1,24	0,76	1,05	0,68	1,13
Binnenleiding	1,13	1,07	1,63	1,41	1,60	1,45	1,50	1,19	1,25	1,93	1,22	1,25	1,43	1,53
Gemengd	0,56	0,41	0,25	0,08	0,07	0,09	0,09	0,09	0,21	0,14	0,05	0,05	0,05	0,10
Totaal per aangesloten nummer . . .	3,98	3,03	3,25	2,42	2,57	2,37	2,54	2,15	2,75	3,62	2,39	2,74	2,61	3,17
Idem per aangesloten toestel	—	—	—	1,99	2,10	1,96	2,09	2,28	2,24	2,95	2,06	2,21	2,10	2,56

Personeel.

De samenstelling van het personeel op 31 December 1909 en 31 December 1910 blijkt uit onderstaanden staat.

AFDEELING	TITELS	Aantallen op	
		31 Dec. 1909	31 Dec. 1910
Directie en alg. dienst	Directeur	1	1
	Ingenieur	1	1
	Concierge	1	1
	Hulpconcierge	1	1
Technische afdeeling	Adjunct-ingenieur	1	1
	Chef der huisinstallatiën.	1	1
	„ van het kabel- en dradennet .	1	1
	„ der centrale inrichting hoofdbureau.	1	1
	„ der centrale inrichting hulpbureau.	—	1
	„ der werkplaatsen.	1	1
	Magazijnmeester	1	1
	Inspecteurs	8	9
	Opzichters	4	5
	Teekenaars-klerken	5	6
	Klerk	1	—
	Schrijvers	4	3
	Portier	1	1
	Looper	1	1
	Vaste werklieden	155	166
Administratieve afd.	Chef van de administratie	1	1
	Kassier	1	1
	Boekhouder	1	1
	Hoofdklerk	1	1
	Klerken	14	14
	Schrijvers	3	5
	Boden	4	4
Afdeeling bediening	Hoofdopzichteres	1	1
	Opzichteressen-telefoniste	6	6
	Telefonisten 1e klasse	53	56
	„ 2e „	48	43
	Aspirant-telefonisten	9	19
	Leerlingen-telefoniste	6	20

Bovendien was voor de uitbreiding van het telefoonnet een naar de behoefte afwisselend aantal tijdelijke beambten en losse werklieden in dienst.

Ongevallenwet.

Behalve het aantal geconstateerde ongevallen over de jaren 1899—1910, dat in onderstaand staatje is opgenomen, volgt daarna nog een overzicht van de ongevallen sedert 1902, in verband met het aantal arbeidsuren.

MAANDEN	JAREN											
	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
Januari . .	—	—	—	1	2	2	1	2	3	3	2	2
Februari . .	—	—	1	1	3	4	2	1	5	5	2	2
Maart . . .	2	1	1	—	2	4	1	3	4	3	3	3
April . . .	—	1	—	2	2	1	3	4	—	5	7	4
Mei	—	—	2	1	3	2	4	1	3	6	1	1
Juni	1	—	3	1	4	—	5	1	2	4	1	3
Juli	—	1	—	—	6	1	2	—	4	2	3	—
Augustus .	—	—	—	1	4	3	1	1	3	2	2	1
September .	—	2	—	2	2	—	2	1	6	5	5	2
October . .	—	—	1	—	5	3	1	4	3	6	3	4
November .	—	—	—	1	3	5	—	1	2	2	2	4
December .	—	—	—	1	3	1	—	4	2	5	3	2
Totaal . .	3	5	8	11	39	26	22	23	37	48	34	28

Deze ongevallen kwamen voor op een aantal arbeidsuren:

in	1902	van	443.135,	makende	1	ongeval	op	40.285 arbeidsuren.
„	1903	„	518.162½,	„	1	„	„	13.286 „
„	1904	„	516.900,	„	1	„	„	19.881 „
„	1905	„	542.137½,	„	1	„	„	24.642 „
„	1906	„	644.964,	„	1	„	„	28.042 „
„	1907	„	658.922,	„	1	„	„	17.808½ „
„	1908	„	692.266½,	„	1	„	„	14.422 „
„	1909	„	663.873,	„	1	„	„	19.526 „
„	1910	„	642.972,	„	1	„	„	22.963 „

Telefonisten.

De in dit jaar plaats gehad hebbende mutatiën onder het bedienend personeel zijn in onderstaand staatje samengevat.

PERSONEEL	Leerlingen-telefoniste	Aspirant-telefonisten	Telefonisten 2e klasse	Telefonisten 1e klasse	Totaal
Aantal op 1 Januari 1910	6	9	48	53	116
In den loop van het jaar vermeerderd (door aanstelling of bevordering) met	36	20	9	12	77
Samen	42	29	57	65	193
Idem verminderd door bevordering . .	20	9	12	—	41
Blijft	22	20	45	65	152
Idem verminderd door ontslag	2	1	2	9	14
Aantal op 31 December 1910	20	19	43	56	138

Onder de hier opgegeven sterkte van het bedienend personeel zijn ook begrepen de telefonisten, die ten Stadhuize en ter Beurze, alsmede die, welke voor den interlocalen en internationalen dienst werkzaam waren.

Van het aantal dagen, waarop telefonisten door ziekte verhinderd waren haar dienst waar te nemen, zijn de volgende aanteekeningen gemaakt:

Aantal telefonisten	Verzuimdagen per hoofd	Aantal ziektedagen	Aantal telefonisten	Verzuimdagen per hoofd	Aantal ziektedagen
1	60	60	*per transp.* 34		927
1	54½	54½	1	13	13
1	53	53	1	12	12
1	40½	40½	3	11½	34½
1	39½	39½	1	11	11
2	35	70	4	10½	42
2	34½	69	3	10	30
1	34	34	5	9½	47½
1	32½	32½	3	9	27
1	29	29	1	8½	8½
1	28½	28½	1	8	8
2	27½	55	2	7	14
2	25	50	1	6½	6½
1	24	24	4	6	24
1	23	23	5	5½	27½
3	21	63	4	5	20
1	19½	19½	6	4	24
1	19	19	3	3	9
2	18½	37	1	2½	2½
1	18	18	7	2	14
1	17	17	7	1½	10½
3	16	48	2	1	2
2	14½	29	3	½	1½
1	14	14			
Transp. 34		927	Totaal 102		1316

Dit verzuim kwam voor op gemiddeld 127 telefonisten met 46.355 werkdagen,

opleverende	2,84	%	ziektedagen	in	1910
tegen	4,75	„	„	„	1909
„	4,05	„	„	„	1908
„	5,81	„	„	„	1907
„	3,67	„	„	„	1906
„	4,85	„	„	„	1905
„	3,65	„	„	„	1904
„	2,00	„	„	„	1903
„	3,73	„	„	„	1902
„	3,60	„	„	„	1901
„	1,26	„	„	„	1900

Behalve het gewone verlof, dat, overeenkomstig art. 31 van het Reglement voor gemeentetelefonisten, aan dezen wordt verleend, werden over het jaar 1910 voor buitengewone gevallen de volgende verloven toegestaan:

Aan	1	gedurende	7	dagen	=	7	dagen
„	1	„	6	„	=	6	„
„	1	„	5½	„	=	5½	„
„	1	„	3	„	=	3	„
„	3	„	2	„	=	6	„
„	5	„	1	„	=	5	„
„	2	„	½	„	=	1	„
Totaal	14			met		33½	extra verlofdag
tegen	19 telefonisten			„		31	„ verlofdagen in 1909.

Over het jaar 1910 werden gestraft:

Aantal telefonisten	Schorsing per hoofd	Aantal dagen schorsing	Inhouding der vrijstelling van Zondagsdienst gedurende	Aantal strafuren
1	1 dag	1	— uren	—
2	½ „	1	3 „	6
1	½ „	½	— „	—
1	— „	—	4 „	4
10	— „	—	3 „	30
Totaal 15	—	2½	—	40

Het *totaal* aantal uren zondagsdienst bedroeg 11.151, zoodat het aantal strafuren hiervan slechts uitmaakt ongeveer 0,36 %.

Telefonische gesprekken.

De aantallen verbindingen, per etmaal aangevraagd, werden geregeld tweemaal per maand opgeteekend; de uitkomsten zijn in den achterstaanden staat verzameld.

DATUM	AANTAL GEVRAAGDE VERBINDINGEN		Gemiddeld aantal aangesloten telefoon-nummers	Gemiddeld aantal per etmaal aangevraagde verbindingen per telefoon-nummer
	Opgeteekend	Gemiddeld per etmaal voor elke maand		
6 Januari	99.250	99.429	9.508	10,46
28 „	99.608			
5 Februari	99.227	99.616	9.611	10,36
28 „	99.955			
8 Maart	99.845	97.509	9.721	10,03
30 „	95.172			
7 April	97.481	100.693	9.810	10,20
29 „	103.905			
9 Mei	103.107	103.568	9.822	10,54
28 „	104.064			
8 Juni	87.517	92.385	9.958	9,28
28 „	97.252			
8 Juli	100.931	95.178	10.035	9,48
28 „	89.424			
6 Augustus	94.595	97.110	10.108	9,61
29 „	99.625			
6 September	100.189	103.329	10.193	10,13
28 „	106.468			
7 October	98.625	101.865	10.284	9,90
27 „	105.105			
5 November	99.888	104.305	10.273	10,15
28 „	108.721			
7 December	101.542	103.252	10.405	9,92
27 „	104.961			
Gemiddeld per etmaal over het geheele jaar	—	99.855	9.977	10,00

Over de jaren 1897 tot 1909 bedroegen deze aantallen:

JAREN	Gemiddeld per etmaal voor elk jaar	Gemiddeld aantal aangesloten telefoonnummers	Gem. aantal per etmaal aangevraagde verbindingen per telefoonnummer
1897	10.730	2005	5,23
1898	13.066	2344	5,57
1899	16.794	2802	5,99
1900	20.506	3303	6,23
1901	26.614	3948	6,75
1902	31.604	4584	6,90
1903	39.993	5168	7,74
1904	38.157	5787	6,59
1905	41.482	6368	6,52
1906	54.038	7048	7,67
1907	70.544	7782	9,06
1908	76.486	8323	9,18
1909	92.936	9032	10,29

De aantallen verbindingen, die per uur werden aangevraagd, liepen zeer sterk uiteen over de verschillende uren van het etmaal. Gemiddeld over het geheele jaar waren die aantallen per werkdag als in nevenstaand staatje is vermeld.

Uren van het etmaal		Aantal verbindingen	Gemiddeld aantal dienstdoende telefonisten	Gemiddeld aantal verbindingen per telefoniste
Daguren	8— 9 v.m.	3.579	29	123
	9—10 „	10.388	69	151
	10—11 „	10.590	74	143
	11—12 „	9.790	70	140
	12— 1 n.m.	8.349	61	137
	1— 2 „	7.900	57	139
	2— 3 „	7.852	59	133
	3— 4 „	8.165	65	126
	4— 5 „	8.074	65	124
	5— 6 „	6.382	52	123
	6— 7 „	4.438	30	148
	7— 8 „	3.460	26	133
	8— 9 „	2.708	24	113
	9—10 „	1.868	23	81
Nachturen	10—11 n.m.	901	13	69
	11—12 „	512	6	85
	12— 1 v.m.	124	3	41
	1— 2 „	51	3	17
	2— 3 „	27	3	9
	3— 4 „	19	3	6
	4— 5 „	20	3	7
	5— 6 „	72	3	24
	6— 7 „	350	6	58
	7— 8 „	730	13	56

De grafische voorstelling III, hierachter opgenomen, geeft een meer aanschouwelijk overzicht van de ongelijkmatigheid der aantallen aangevraagde verbindingen per uur.

Door eenige geabonneerden werden dagelijks op vaste uren bepaalde seriën verbindingen gevraagd, als: door één geabonneerde een serie van

20 verbindingen, door één van 16, door één van 15, door twee van 13, door één van 12, door één van 10, door één van 9, door twee van 7, door één van 6, door één van 4 en door één van 3.

Publieke telefoonstations.

Van de totale aantallen verbindingen, uit de publieke stations aangevraagd, geeft het volgende staatje een overzicht:

Publieke telefoonstations	Aantal aangevraagde verbindingen				
	Locale	Inter-locale	Inter-nationale	Dienst	Totaal
Beurs	31.601	—	—	—	31.601
Telefoonbureau's	407	597	10	22	1.036
Centr.spw.station (perron)	3.512	1.499	14	3	5.028
„ (vestibule)	1.409	—	—	6	1.415
Spoorw. stat. Weesperp.	1.141	1.015	112	—	2.268
„ „ Muiderp. .	118	—	—	23	141
Algem. Handelsentrepot	39	12	—	10	61
Overzetveer IJ	39	—	—	16	55
Amsteldijk (voorm.Raadh. Nieuwer-Amstel. . . .	14	—	—	10	24
Spui, wachth. E. S. M. .	340	—	—	2	342
Totaal over 1910	38.620	3.123	136	92	41.971

NB. Over de jaren 1897 tot 1909 heeft het totale aantal *locale* verbindingen, uit de publieke telefoonstations aangevraagd, bedragen:

1897	11.408	waarvan alleen op de Beurs	9.475
1898	15.509	„ „ „ „ „	12.954
1899	19.373	„ „ „ „ „	16.532
1900	20.216	„ „ „ „ „	16.782
1901	27.775	„ „ „ „ „	23.525
1902	26.855	„ „ „ „ „	22.730
1903	25.475	„ „ „ „ „	21.134
1904	27.414	„ „ „ „ „	23.026
1905	27.306	„ „ „ „ „	23.026
1906	30.852	„ „ „ „ „	25.526
1907	31.861	„ „ „ „ „	25.975
1908	33.577	„ „ „ „ „	27.554
1909	45.468	„ „ „ „ „	39.020

Financieele uitkomsten.

Het kapitaal, aan den aanleg van het telefoonnet, met alles wat daartoe ook indirect behoort (zooals particuliere lijnen, nevenzaken, verbindingslijnen met de rijksbureau's, reserve-uitrusting der centrale inrichting en voorhanden leidingen met toebehooren) ten koste gelegd, alsmede, hetgeen daartegenover was afgeschreven en op reserve gebracht, beliep op:

DATUM	KAPITALEN	AFSCHRIJVING EN RESERVE
31 December 1896	*f* 761.636,22	*f* 41.942,50
31 „ 1897	„ 993.621,41	„ 114.480,05^{5}
31 „ 1898	„ 1.222.278,52	„ 212.030,06^{5}
31 „ 1899	„ 1.535.298,94^{5}	„ 341.100,76^{5}
31 „ 1900	„ 1.751.753,92	„ 504.556,03
31 „ 1901	„ 2.038.527,48	„ 711.653,84
31 „ 1902	„ 2.306.841,56	„ 906.366,24^{5}
31 „ 1903	„ 2.648.164,08^{5}	„ 1.149.903,35^{5}
31 „ 1904	„ 2.923.266,44	„ 1.431.693,43^{5}
31 „ 1905	„ 3.501.001,83^{5}	„ 1.759.505,09
31 „ 1906	„ 3.874.525,82	„ 2.128.409,13^{5}
31 „ 1907	„ 4.244.551,13 1)	„ 2.498.111,75
31 „ 1908	„ 4.577.203,23^{5} 2)	„ 2.885.201,77
31 „ 1909	„ 4.828.335,39 3)	„ 3.400.788,28
31 „ 1910	„ 5.214.499,92 4)	„ 4.021.635,83

Hierachter volgt eene vergelijkende opgave van de ontvangsten en uitgaven *per aansluiting* over de eerste veertien jaren der exploitatie.

1) Bovendien voor bouw werkplaatsen *f* 65.086,87
2) „ „ „ „ „ 118.994,48^{5}
3) „ „ „ „ „ 119.005,13^{5} en voor dien van het hulpbureau in aanbouw *f* 86.074,35^{5}.
4) Bovendien voor bouw werkplaatsen *f* 218.250,30 en voor dien van het hulpbureau in aanbouw *f* 213.506,38.

Ontvangsten en ui

POSTEN	1897	1898	1899	1900	1901
ONTVANGSTEN					
Recht van aansluiting en bijdrage kosten van aanleg particuliere lijnen	*f* 4,97	*f* 4,75^{5}	*f* 4,96^{5}	*f* 4,93^{5}	*f* 5,2
Abonnement (aansluiting en particuliere lijnen)	„ 96,86^{5} [1])	„ 99,04^{5} [2])	„ 97,67 [3])	„ 97,72^{5}	„ 98,0
Gesprekken publieke telefoonstations	„ 1,35^{5}	„ 1,65^{5}	„ 1,73	„ 1,53	„ 1,7
Verhuizingen	„ 1,48	„ 0,57	„ 0,52	„ 0,67^{5}	„ 0,7
Diverse baten		„ 1,08^{5}	„ 1,18^{5}	„ 1,91	„ 2,9
Rente	—	—	—	„ 0,75	„ 0,5
Totale ontvangsten	*f* 104,67	*f* 107,11	*f* 106,07	*f* 107,52^{5}	*f* 109,2
UITGAVEN					
Personeel.					
a Direct., Techn. en Adm. afdeeling	*f* 8,10	*f* 9,31	*f* 8,01	*f* 4,84 [5])	*f* 5,
b Bediening	„ 8,95	„ 8,11^{5}	„ 7,39	„ 6,90	„ 6,
Totaal	*f* 17,05	*f* 17,42^{5}	*f* 15,40	*f* 11,74	*f* 11
Huur, schoonhouden localiteiten en bureaubehoeften	„ 4,20^{5}	„ 3,82	„ 4,17	„ 3,28	„ 4
Onderhoud telefoonnet en onvoorzien	„ 7,05^{5}	„ 6,31	„ 5,34^{5}	„ 11,04	„ 11
Werken voor derden					
Verlichting en electrische stroom voor bedrijf	„ 0,87	„ 0,89	„ 0,93	„ 1,06^{5}	„ 1
Retributiën en recognitiën	„ 0,22	„ 0,57^{5}	„ 0,80^{5}	„ 0,83^{5}	„ 0
Brandassurantie	„ 0,16	„ 0,16	„ 0,13 [4])	„ 0,19	„ C
Bijdrage aan Gemeentepensioenfonds	—	„ 2,37	„ 2,08^{5}	„ 1,96^{5}	„ 2
Uitkeering aan Gemeentekas	„ 24,93	„ 21,33	„ 17,84	„ 15,13	„ 12
Uitkeering ingeval van ziekte en bij ongevallen	—	—	—	—	—
Rente, afschrijving en reservekapitaal	„ 50,18	„ 54,23	„ 59,36^{5}	„ 62,28	„ 6
Totaal uitgaven	*f* 104,67	*f* 107,11	*f* 106,07	*f* 107,52^{5}	*f* 10

1) In dezen post is begrepen een bedrag van *f* 0,56 } voor telegram- en interlocaal
2) „ „ „ „ „ „ „ „ „ 3,25 } nement, dat in 1899 vervall
3) „ „ „ „ „ „ „ „ „ 1,15 }

per aansluiting.

	JAAR							
2	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
,03	*f* 3,85^{5}	*f* 3,75	*f* 3.—	*f* 3,72	*f* 3,38^{5}	*f* 2,92	*f* 3,33	*f* 3,40
,03	„ 98,06^{5}	„ 98,37^{5}	„ 98,53	„ 99,00^{5}	„ 99,19^{5}	„ 99,75	„ 100,33^{5}	„ 100,68^{5}
,46^{5}	„ 1,23	„ 1,18^{5}	„ 1,07	„ 1,09^{5}	„ 1,02^{5}	„ 1,01	„ 1,26	„ 0,97
,64^{5}	„ 0,79	„ 0,70	„ 0,76	„ 0,69^{5}	„ 0,72	„ 0,63	„ 0,67	„ 0,70
,61	„ 2,14^{5}	„ 4,81^{5}	„ 2,54^{5}	„ 7,01^{5}	„ 3,01^{5}	„ 2,70	„ 2,70^{5}	„ 2,37^{5}
,48	„ 0,25	„ 0,31	„ 0,10	„ 0,26^{5}	„ 0,04	„ 0,03^{5}	„ 0,42	„ 0,60
,26	*f* 106,33^{5}	*f* 109,13^{5}	*f* 106,00^{5}	*f* 111,79^{5}	*f* 107,38	*f* 107,04^{5}	*f* 108,72	*f* 108,73
,08^{5}	*f* 5,05	*f* 4,84^{5}	*f* 4,84^{5}	*f* 4,86	*f* 4,84	*f* 4,85	*f* 4,90^{5}	*f* 4,72
,69^{5}	„ 8,49^{5}	„ 7,50	„ 6,86^{5}	„ 6,55^{5}	„ 5,97^{5}	„ 6,76^{5}	„ 6,22	„ 6,17
,78	*f* 13,54^{5}	*f* 12,34^{5}	*f* 11,71	*f* 11,41^{5}	*f* 10,81^{5}	*f* 11,61^{5}	*f* 11,12^{5}	*f* 10,89
,48^{5}	„ 3,59^{5}	„ 3,65	„ 3,22^{5}	„ 5,45	„ 5,25^{5}	„ 4,88	„ 4,73^{5}	„ 3,69^{5}
,34	„ 13,89	„ 12,60	„ 11,91	„ 15,77	„ 15,10	„ 16,90^{5}	„ 14,49	„ 12,13
		„ 4,18	„ 2,71^{5}	„ 2,40^{5}	„ 2,27	„ 1,82	„ 1,82	„ 1,98^{5}
,87	„ 0,83^{5}	„ 0,64^{5}	„ 0,68^{5}	„ 0,86^{5}	„ 0,82	„ 0,83^{5}	„ 0,83^{5}	„ 0,75^{5}
,97^{5}	„ 0,98	„ 0,91	„ 0,88	„ 0,79	„ 0,71^{5}	„ 0,67^{5}	„ 0,60	„ 0,53^{5}
,19	„ 0,17^{5}	„ 0,17	„ 0,18	„ 0,19	„ 0,19^{5}	„ 0,19	„ 0,23^{5}	„ 0,23
,82^{5}	„ 2,00^{5}	„ 2,08	„ 2,07	„ 2,05	„ 1,85^{5}	„ 2,62	„ 2,99	„ 2,79
,83^{5}	„ 14,50	„ 12,95^{5}	„ 11,78^{5}	„ 10,66	„ 12,87	„ 12,02^{5}	„ 5,54	„ 5,01
	—	„ 1,54^{5}	„ 0,82^{5}	„ 0,64	„ 1,50	„ 0,86	„ 1,76^{5}	„ 2,26
,96	„ 56,81	„ 58,05^{5}	„ 60,02	„ 61,56	„ 55,98^{5}	„ 54,62	„ 64,58^{5}	„ 68,45
,26	*f* 106,33^{5}	*f* 109,13^{5}	*f* 106,00^{5}	*f* 111,79^{5}	*f* 107,38	*f* 107,04^{5}	*f* 108,72	*f* 108,73

Over 9 maanden.

De loonen der vaste werklieden, vroeger bij salarissen der technische afdeeling gevoegd, te beginnen met 1900, onder onderhoud telefoonnet opgenomen.

BIJLAGE I

1897 1898 1899

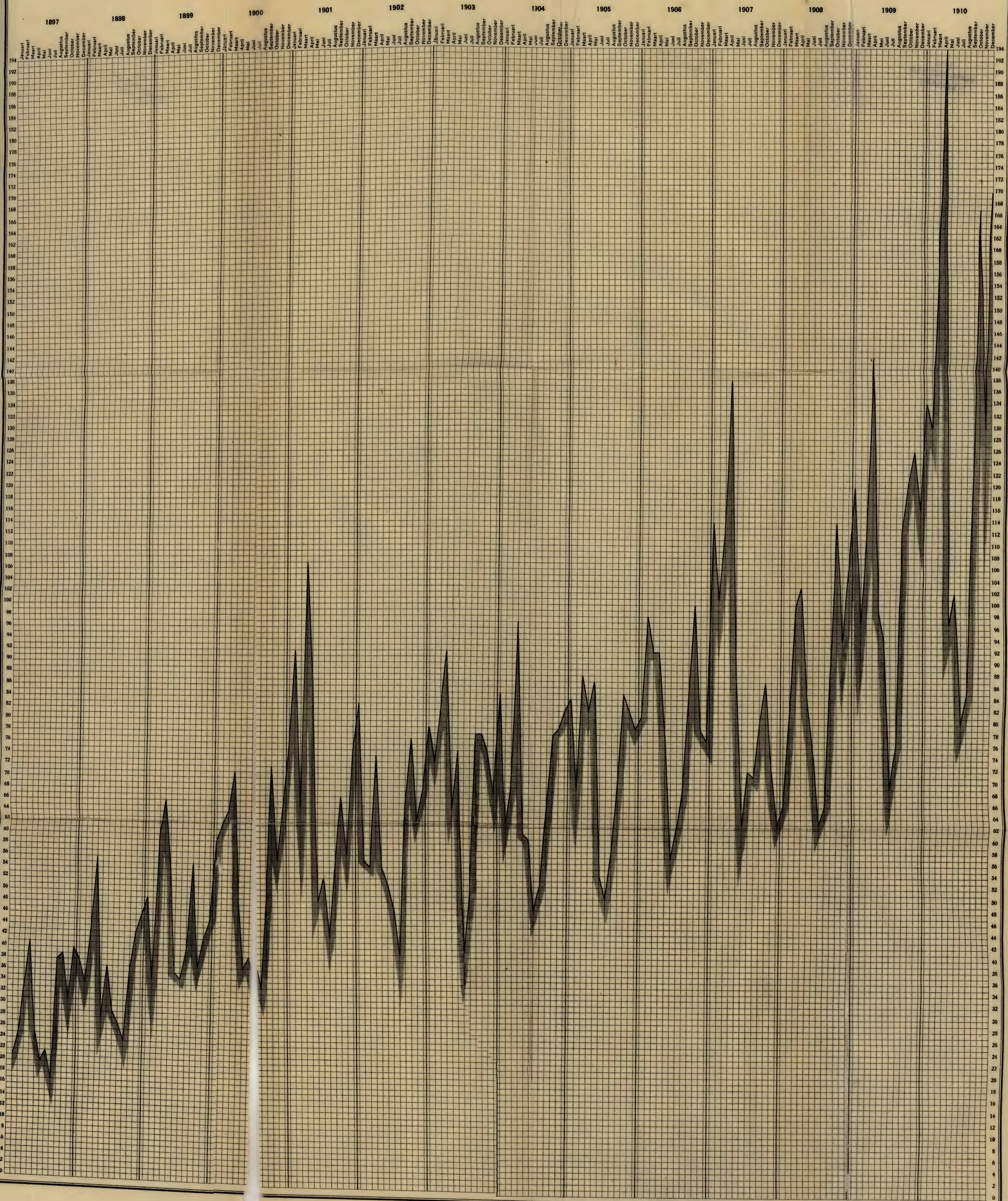
	1897												1898												1899										
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November
194																																			
192																																			
190																																			
188																																			
186																																			
184																																			
182																																			
180																																			
178																																			
176																																			
174																																			
172																																			
170																																			
168																																			
166																																			
164																																			
162																																			
160																																			
158																																			
156																																			
154																																			
152																																			
150																																			
148																																			
146																																			
144																																			
142																																			
140																																			

GEMEENTETELEFOON

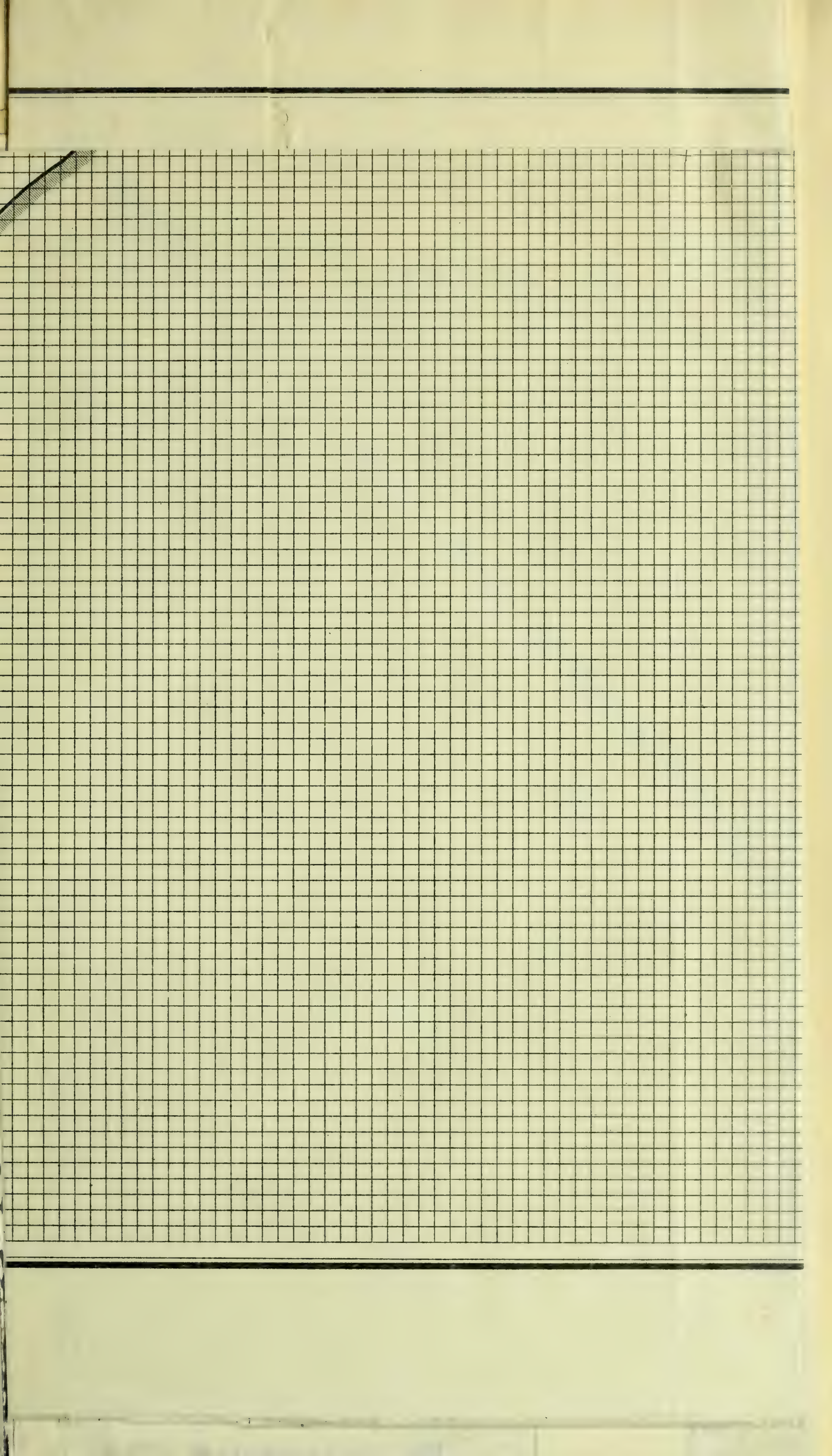
Grafische voorstellin

VAN HET

aantal aanvragen om aansluiting voor particuliere perceelen.

Immigrafiedruk Kon. Ned. Lichtdrukinrichting Corn.s Immig & Zoon, Amsterdam.

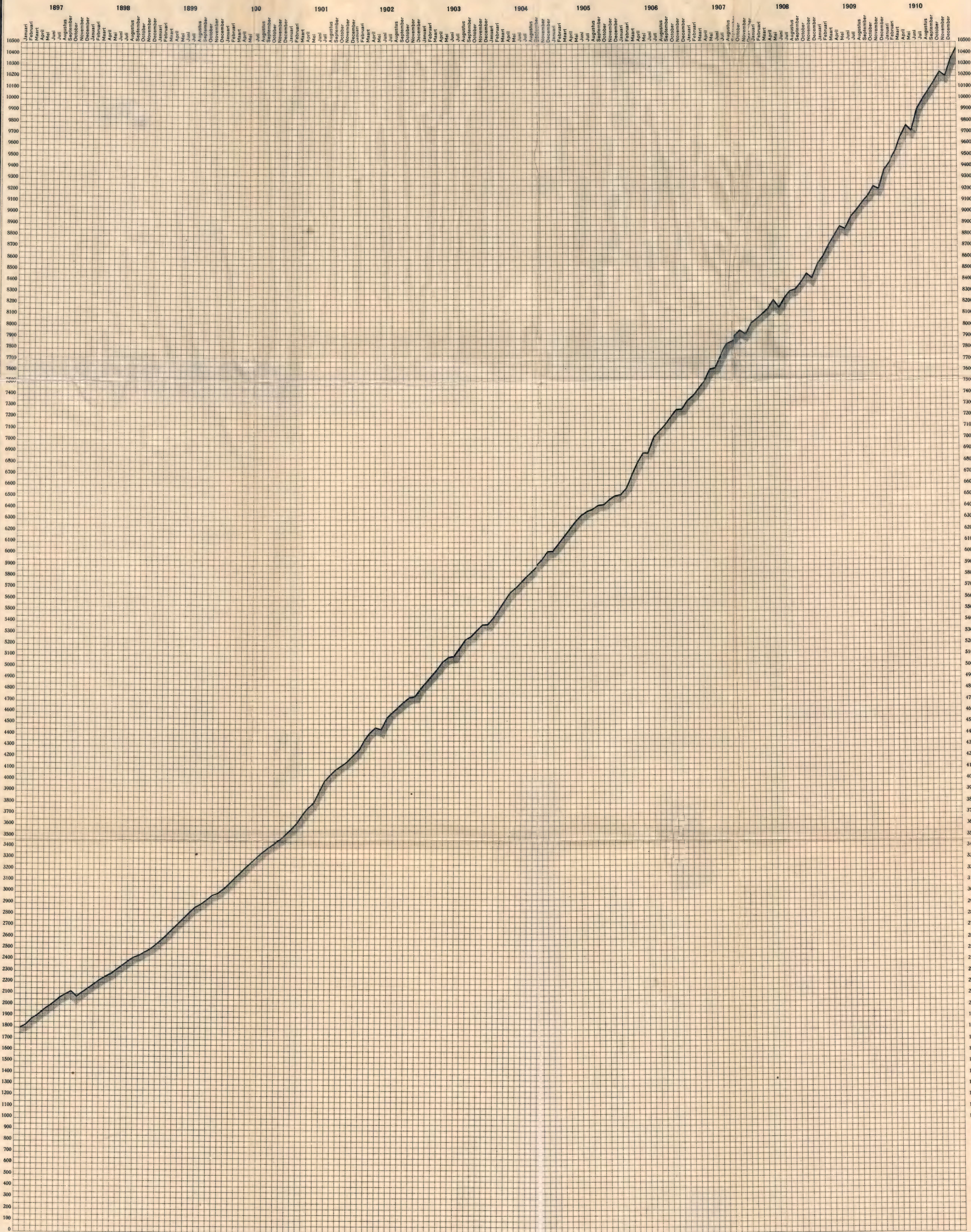
GEMEENTETELEFOO

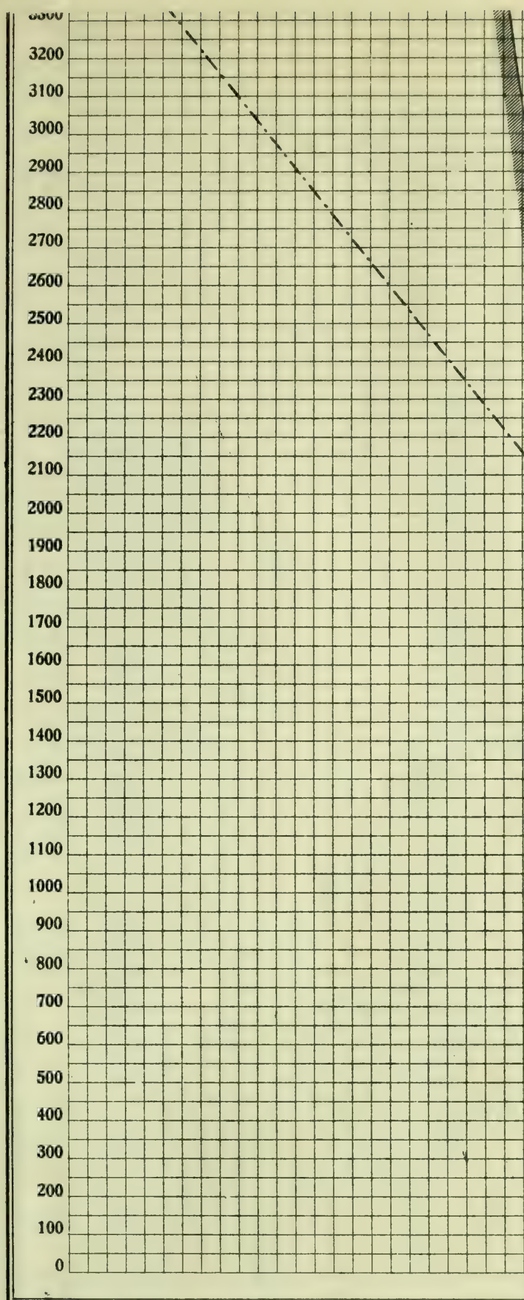
Grafische voorstellig

VAN HET

aaral aangesloten telefoonnummers op den eersten van elke iaand van de jaren 1897—1910,

alsmede op 31 December 191(

3200
3100
3000
2900
2800
2700
2600
2500
2400
2300
2200
2100
2000
1900
1800
1700
1600
1500
1400
1300
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0

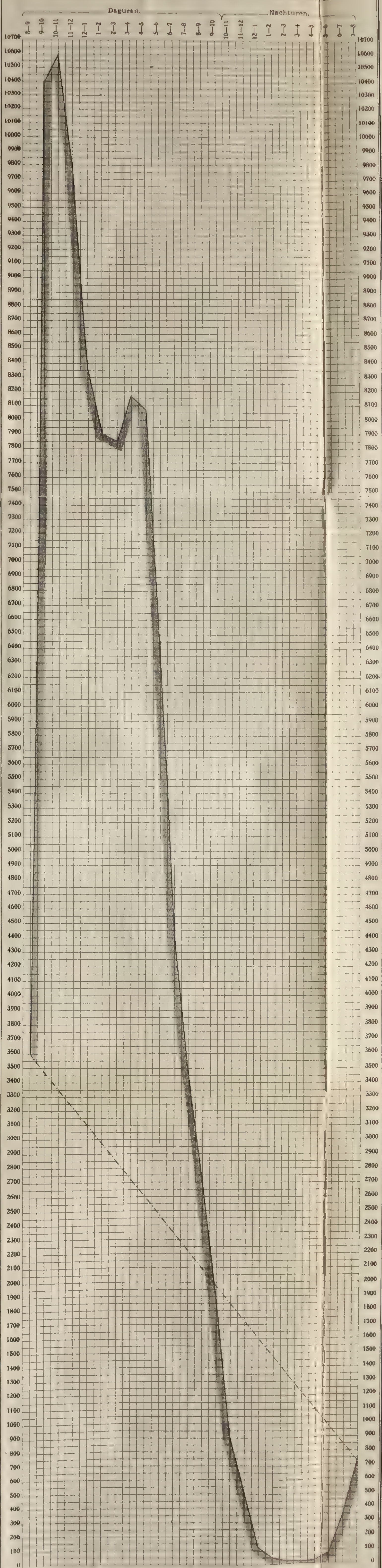
BIJLAGE III.

GEMEENTETELEFOON

Grafische voorstelling

VAN HET

aantal aangevraagde verbindingen verdeeld over de uren van het etmaal.

OTER

BI

DEN V

Boek & Steendr. Corn. Immig & Zoon, Amsterdam.

GEMEENTETELEFOON.

Concessiegebied waarbinnen aansluitingen aan het Amsterdamsche Telefoonnet. zijn te verkrijgen.

Schaal van 2 K.M.

0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 0,9 1. 2 K.M.

NOORD POLDER

BUIKSLOTER HAM POLDER

NIEUWENDAMMER POLDER

AMSTERDAMMER POLDER

NOORDZEE KANAAL

HOUTHAVEN

HET IJ

GROOTE IJ POLDER

WATERGRAAFSMEER OF DIEMER MEER POLDER

MIDDELVELDSCHE OF SLOTERMEER POLDER

SLOTER DIJKER MEER POLDER

BUITENVELDERTSCHE POLDER

BINNENDIJKSCHE POLDER

RIEKER POLDER

I II III IV V VI VII VIII X XI XII XIII XIV XV XVI XVII XIX XX XXI XXII XXIII XXIV XXV XXVI XXIX XXXII XXXIII XXXVI XXXIX XL XLI XLII XLIII XLIV XLVI XLVII XLVIII XLIX L LI

CIRKEL MET EEN STRAAL VAN 5,5 K.M. MET DEN WESTERTOREN ALS MIDDELPUNT.

VERKLARING.

○ Spreidpunten van de jaren 1896-1909....... 423.

○ Spreidpunten 1910 43

Totaal 466

◎ Spreidpunten in aanleg op 31 December 1910.

Immigrafiedruk der Kon. Ned. Boek & Steendr. Corn. Immig & Zoon, Amsterdam.

GEMEENTEWATERLEIDINGEN.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

Terwijl in de laatste jaren de hoeveelheid geleverd water binnen de Gemeente vrij wel gelijk was, bedroeg deze in dit dienstjaar aanmerkelijk meer dan in het voorgaande, wat gedeeltelijk is toe te schrijven aan de vermeerdering der bevolking.

Aan Duinwater alléén werd 13,62 %, aan drinkwater (d. i. Duin- en Bronwater samen) 12,39 % en aan Duin-, Bron- en Vechtwater samen 9,07 % meer in de verdeelingsbuizennetten gepompt dan in 1909.

De aankoop van te zamen 884,3336 hectaren duingronden, gelegen in de gemeenten Noordwijk, Bloemendaal en Zandvoort, waarvoor Burgemeester en Wethouders door den Gemeenteraad bij de besluiten van 24 November 1909, N^{0}. 1067, en van 5 October 1910, N^{0}. 912, gemachtigd werden, kwam dit jaar tot stand. Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 28 Juni 1910, N^{0}. 10912, werd machtiging verleend tot een onderzoek naar de geo-hydrologische gesteldheid van het aangekochte duinterrein (Haasveld en Langeveld). In verband hiermede werd den aannemer N. Hoogendoorn te Giessendam opgedragen het verrichten van diverse grondboringen met bijkomende werkzaamheden. Het onderzoek was aan het einde van het jaar nog niet afgeloopen.

Bij besluit van den Gemeenteraad van 13 April 1910, N^{0}. 247, werden Burgemeester en Wethouders gemachtigd om, ten behoeve van uitbreidingswerken der Duinwaterleiding, voor de Gemeente aan te koopen de boerenhoeve „de Koekoek", gelegen in de gemeenten Heemstede en Bloemendaal, met eene oppervlakte van 22,3368 hectaren.

PERSONEEL.

Gedurende 1910 zijn overleden een machinist 1e klasse met den personeelen rang van chef-machinist en een werkman.

Een ingenieur, een klerk 2e klasse, drie klerken 3e klasse, een telefoniste en twee werklieden in vasten dienst, benevens een opzichter-teekenaar en een schrijver in tijdelijken dienst, verkregen eervol ontslag. Een kassierslooper en een werkman in vasten dienst werden ontslagen.

Aangesteld werd een opzichter-teekenaar in tijdelijken dienst. In de opengevallen betrekkingen werd voorzien door de bevordering van een kantoorlooper in vasten dienst tot kassierslooper, en verder door

de aanstelling van twee klerken 3e klasse en een kantoorlooper in voorloopigen, een telefoniste en twee schrijvers in tijdelijken dienst.

In den loop van 1910 vermeerderde het personeel met twee opzichter-teekenaars 2e klasse, een teekenaar 3e klasse, twee hulpteekenaars, een schrijver in tijdelijken en vier en twintig werklieden in voorloopigen dienst.

GEPOMPTE HOEVEELHEDEN WATER.

De gepompte hoeveelheden water bedroegen in het afgeloopen jaar:

aan Duinwater door het pompstation aan den Haarlemmerweg	12.262.353 M³
aan Bronwater door het pompstation „Westerveld”	1.154.934 „
aan Vechtwater door het pompstation te Weesperkarspel	6.394.462 „
Totaal	19.811.749 M³

Door het pompstation te Leiduin werd volgens de venturimeters gepompt 12.564.580 M³ water, waarvan een deel aan aangeslotenen in de buitengemeenten geleverd werd.

WINPLAATS EN POMPSTATION DER DUINWATERLEIDING TE LEIDUIN.

De regenval gedurende de laatste 9 maanden van 1909 kwam de winplaats der Duinwaterleiding dermate ten goede, dat gedurende dit dienstjaar gemiddeld ruim 26.800 M³ water per etmaal aan alluviaal water kon worden gewonnen, tegen gemiddeld ruim 17.900 M³ per etmaal van het voorgaande jaar. Het gevolg hiervan was, dat, ter verkrijging van de benoodigde hoeveelheid water, dit jaar slechts 21,9 % diluviaal water behoefde gepompt te worden, tegen 41,1 % in 1909, en was het bij een dalenden waterstand in de duinen, nog niet noodig de bemaling van de Oude Beek in bedrijf te nemen.

Als gevolg van de overeenkomst tusschen de gemeenten Amsterdam en Heemstede, dd. 29 November/1 December 1909, werd met ingang van 12 September 1910 aan laatstgenoemde gemeente Duinwater geleverd door het pompstation te Leiduin. Ter controleering van het aan de gemeente Heemstede te leveren water werd een venturimeter aangebracht en als waarborg, dat die waterlevering niet onderbroken behoeft te worden, werd o. m. een 5"-noodaansluiting gemaakt op de 24"-transportleiding in den Heerenweg bij de Van Merlenslaan.

POMPSTATION DER VECHTWATERLEIDING TE WEESPERKARSPEL.

Bij den inlaat te Nigtevecht werd een registreerende peilschaal opgesteld, ter waarneming van de Vechtwaterstanden.

Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 29 Juli 1910, N⁰. 6546*a*, werd den aannemer I. de Vries te Purmerend opgedragen het bouwen van een dienstwoning en van een windketelgebouwtje; dit laatste op de fundeering van den gesloopten standpijptoren.

De dienstwoning moet nog worden afgewerkt.

Ten dienste van de ketels N°s. 1 t/m 5 werd door de Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel aangevangen met het maken van een verbetering der voedings- en spuileidingen. Dit werk was aan het einde van het jaar nog niet gereed.

POMPSTATION DER BRONWATERLEIDING TE HILVERSUM.

Geplaatst werden een gewone regenmeter en een lysimeter.

POMPSTATION DER DUINWATERLEIDING AAN DEN HAARLEMMERWEG.

De werkzaamheden aan de oostelijke helft van het laagreservoir, ter voorziening in eene centrale ventilatie van het reservoir door middel van een luchtkanaal met schoorsteen, alsmede eene schoonspoelinrichting ten dienste van de reiniging van het reservoir, waarmede het vorige dienstjaar aangevangen werd, kwamen gereed.

TRANSPORTLEIDINGEN.

Aan de uiteinden der transportleidingen: Leiduin-Amsterdam werden in het pompstation aan den Haarlemmerweg twee overstorten geplaatst met overstortrand op 5 M. + A.P., ter meerdere veiligheid van het bedrijf dier transportleidingen.

Gedurende de uitvoering der werkzaamheden voor de waterleiding van de gemeente Heemstede, werd een vervallen 24"-zinker in de Leidschevaart opgeruimd.

Ten behoeve van het vernieuwen en verbreeden van de Amersfoortschebrug bij Naarden, werd de dubbele 12"-zinker weggenomen en een enkele 12"-vloeiijzeren zinker voor Bronwater gelegd.

Bij besluit van den Gemeenteraad van 14 December 1910, N^0. 1146, werd machtiging verleend tot het doortrekken van de 30"-transportleiding in Haarlem van de Hazepaterslaan naar den Heerensingel bij de Amsterdamsche poort, waarvoor een krediet beschikbaar werd gesteld van *f* 200.000.

STADSBUIZENNETTEN.

Ten behoeve der watervoorziening van een deel der Gemeente aan de overzijde van het IJ, werd, bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 4 Maart 1910, N^0. 3604, den aannemer W. Blankevoort Czn. te Haarlem opgedragen het leveren en leggen van een 20"-zinker voor Duinwater door het afgesloten IJ. Dit werk werd geheel voltooid opgeleverd.

In verband met de feesten, tijdens het Koninklijk bezoek aan de Gemeente, werd op den Dam, naast het Commandantshuis een aansluiting gemaakt op de Vechtwaterleiding ten dienste van de „Julianabron".

Een Duinwaterzinker in de Nieuwe Keizersgracht bij de Weesperstraat werd vervangen door een aquaduct.

Ter vervanging van den gebroken Duinwaterzinker door de Raamgracht bij den Zwanenburgwal werd een aquaduct gemaakt.

In verband met het uitvoeren van werken voor de rioleering der buitenstad en voor het aanbrengen van nieuwe bestrating werden op diverse plaatsen de hoofdbuizen verlegd, gewijzigd of vernieuwd. Tegelijk met de zinkers voor rioleering werd een 3"-duinwaterzinker neergelaten door het Merwedekanaal.

De niet meer noodige drie kabelbuiszinkers voor Duin- en Vechtwater door het IJ, tot een gezamenlijke lengte van 1230 M., werden wegens den minder goeden toestand, waarin zij verkeeren, buiten dienst gesteld.

Gedeelten der stadsbuizennetten voor Duin-, Bron- en Vechtwater werden geregeld uitgebreid en, waar noodig, verlegd, gewijzigd of vernieuwd.

In verschillende nieuwe gemeentegebouwen werden de benoodigde leidingen en loozingen aangebracht, terwijl het verrichten van herstellingen geregeld plaats vond.

Het aantal lekken aan de hoofdbuizen bedroeg:

voor de Duinwaterleiding	87
,, ,, Bronwaterleiding	11
,, ,, Vechtwaterleiding	45
totaal aantal lekken aan de hoofdbuizen	143

Het aantal lekken aan dienstleidingen (hersteld door de Gemeentewaterleidingen en door particulieren) bedroeg 3181
en dat aan huisleidingen hersteld door de Gemeentewaterleidingen 1713

Met het plaatsen van dienstkranen werd geregeld voortgegaan, in de eerste plaats waar de uitvoering van bestratingswerken daarvoor de gelegenheid bood.

Het aantal van de in dit jaar geplaatste dienstkranen van verschillend kaliber bedraagt 1034.

Voor verdere en meer uitgebreide gegevens wordt verwezen naar de bij dit verslag gevoegde tabellen I tot en met XXI, onder opmerking, dat de tabellen XIX en XX behalve over 1910 (gemerkt *b*), ook over het jaar 1909 (gemerkt *a*) voorkomen, ter herstelling van het bij de uitgifte van het vorig jaarverslag gepleegde verzuim, toen die tabellen abusievelijk achterwege zijn gebleven.

Over de waterlevering en waterverdeeling

(per abonnement en per meter.)

OVERZICHT van de nieuwe, de vervallen en het totaal aantal der contracten en abonnementen (de overeenkomsten, gesloten met de voormalige Duinwatermaatschappij, hebben de oude benaming van ,,contracten" behouden.)

Nieuwe abonnementen.

Voor huiselijk gebruik	5986
Volgens meter	1577
Samen	7563

Vervallen abonnementen.

Voor huiselijk gebruik	5731
Volgens meter	1506
Samen	7237

Waarvan:

Contracten D. W. M. voor huiselijk gebruik	786
Abonnementen G. W. voor huiselijk gebruik	4945
Contracten D. W. M. volgens meter	162
Abonnementen G. W. volgens meter	1344

Bedrag der **5986** nieuwe abonnementen voor huiselijk gebruik . . . . *f* 236.742,46

Hiervan werd afgevoerd:

Wegens **5242** overschrijvingen contracten D. W. M. en abonnementen G. W. . . , ...
Wegens **489** afsnijdingen en afvoeringen D. W. M. en abonnementen G. W. . . . . } 〃 208.159,71

zijnde het vermeerderd bedrag voor waterlevering voor huiselijk gebruik . . . . *f* 28.582,75

Het aantal vervallen meter-contracten en meter-abonnementen is verdeeld als volgt:

Overschrijvingen meter-contracten Duinwatermaatschappij en meter-abonnementen Gemeentewaterleidingen	1184
Afsnijdingen meter-contracten Duinwatermaatschappij en meter-abonnementen Gemeentewaterleidingen	322
Te zamen	1506

Totaal aantal contracten en abonnementen 44.054

Verdeeld in:

Contracten en abonnementen voor Duin- en Vechtwater . .	40.486
Contracten en abonnementen voor Bron- en Vechtwater . .	3568

Vertegenwoordigende een gezamenlijke ontvangst van *f* 1.486.771,44½, waaronder niet is begrepen de opbrengst van 3681 meter-contracten en meter-abonnementen.

Aantal contracten en abonnementen buiten de Gemeente Amsterdam:

Watergraafsmeer	88
Heemstede	6
Sloten	256
Halfweg	39
Weesperkarspel	1
Laren	26
Bussum	3
Ouder-Amstel	9
Diemen	3
Muiden	3
Huizen	1
Nieuwer-Amstel	1
Totaal	436

De vermeerdering van het aantal abonnementen is in onderstaanden staat aangegeven:

	AANTAL ABONNEMENTEN		
	Totaal	voor huiselijk gebruik	over den watermeter
Op 31 December 1909	43.728	40.118	3.610
Bij gedurende het jaar 1910	7.563	5.986	1.577
Samen	51.291	46.104	5.187
Af gedurende het jaar 1910	7.237	5.731	1.506
Totaal	44.054	40.373	3.681

OVERZICHT van de hoeveelheid afgeleverd water, het aantal abonnementen en de ontvangsten.

In de jaren	**1910**	**1909**
bedroegen de ontvangsten voor waterlevering en meterhuur	*f* 2.049.696,93[5]	*f* 1.999.828,54
Aantal inwoners op het einde van het jaar	576.163 *)	570.536
Aantal abonnementen op het einde van het jaar	44,054	43.728
Gemiddeld ontvangen per abonnement en per jaar	*f* 46,52	*f* 45,73
Gepompte hoeveelheid water te zamen	20.113.976 M³.	18.483.745 M³.
Gemiddeld ontvangen per M³. water	10,1904 cts	10,8193 cts.
Gemidd. ontvangen per hoofd en per jaar	*f* 3,5574	*f* 3,5051
Gemiddeld aantal personen bediend per abonnement	13.07	13,04

*) Onder dit aantal zijn begrepen 436 × 5 = 2180 inwoners van gemeenten buiten Amsterdam, zijnde dit aantal geschat op vijf personen per abonnement.

Geplaatste meters.

Geplaatst op 1 Januari 1910 op de	Duinwaterleiding	2,366
〃 〃 1 〃 〃 〃 〃	Vechtwaterleiding. . . .	1,096
〃 〃 1 〃 〃 〃 〃	Bronwaterleiding	172
	Totaal	3,634
Geplaatst op 1 Januari 1911 op de	Duinwaterleiding	2.426
〃 〃 1 〃 〃 〃 〃	Vechtwaterleiding. . . .	1.032
〃 〃 1 〃 〃 〃 〃	Bronwaterleiding	177
	Totaal	3.635
Toeneming in 1910 op de	Duinwaterleiding	+ 60
〃 〃 〃 〃 〃	Vechtwaterleiding	— 64
〃 〃 〃 〃 〃	Bronwaterleiding	+ 5
	Totaal	+ 1

Diverse aansluitingen op 31 December 1910.

a. *Voor levering van Duinwater.*

Aantal aansluitingen voor huiselijk gebruik in Amsterdam . .	36.551
〃 〃 〃 〃 〃 buiten Amsterdam .	220
〃 〃 〃 industrieel gebruik (watermeters) . .	2.381
〃 〃 〃 openbare drinkfonteinen	51
〃 〃 〃 〃 tapplaatsen	16
〃 〃 〃 brandkranen	466
〃 〃 〃 levering van bijzonderen aard . . .	10
〃 〃 〃 brandleidingen.	3
Totaal	39.698

b. *Voor levering van Bronwater.*

Aantal aansluitingen voor huiselijk gebruik in Amsterdam . .	3.253
〃 〃 〃 〃 〃 buiten Amsterdam.	150
〃 〃 〃 industrieel gebruik (watermeters) . .	174
〃 〃 〃 openbare tapplaatsen	1
〃 〃 〃 brandkranen	358
〃 〃 〃 brandleidingen.	7
〃 〃 〃 levering van bijzonderen aard . . .	7
J 〃 〃 openbare drinkfonteinen	1
Totaal	3.951

c. *Voor levering van Vechtwater.*

Aantal aansluitingen voor huiselijk gebruik in Amsterdam met duinwater	1.577
Aantal aansluitingen voor huiselijk gebruik in Amsterdam met bronwater	29
Aantal aansluitingen voor brandleidingen	133
Transporteeren	1.739

Per transport	1.739
Aantal aansluitingen voor huiselijk gebruik buiten Amsterdam .	7
〃 〃 〃 industrie (watermeters)	1.002
〃 〃 〃 tapplaatsen buiten Amsterdam . . .	5
〃 〃 〃 urinoirs	133
〃 〃 〃 openbare sierfonteinen	5
〃 〃 〃 brandkranen	4.502
〃 〃 〃 plantsoenbesproeiing	22
〃 〃 〃 levering van bijzonderen aard buiten Amsterdam	16
Totaal	7.431

Totaal aantal aansluitingen.

Op de Duinwaterleiding	39.698
〃 〃 Bronwaterleiding	3.951
〃 〃 Vechtwaterleiding	7.431
Totaal	51.080

OVERZICHT van op 31 December 1910 aan de Duin-, Vecht- en Bronwaterleidingen aangesloten urinoirs, openbare tapkranen, tapplaatsen, drinkfonteinen voor dieren, particuliere baden, closets enz.

	Duin-waterleiding	Vecht-waterleiding	Bron-waterleiding	TE ZAMEN op 31 December 1910	TE ZAMEN op 31 December 1909
Openbare urinoirs	—	133	—	133	161
Met een aantal standen van	—	234	—	234	288
Openbare tapkranen (drinkfonteinen)	40	—	1	41	56
Openbare tapplaatsen (binnen Amsterdam) . .	15	—	2	17	16
Openbare drinkfonteinen voor dieren	11	—	—	11	9
Liften	—	73	2	75	76
Particuliere baden	2424	1027	1004	4455	4311
Closets en urinoirs met reservoirs	12818	4585	4788	22191	19006
Tuin-, straat- en gevelbesproeiingen	1141	555	654	2350	2350
Kelderpompjes	—	13	—	13	14
Gas- of petroleummotoren	84	36	4	124	124
Met circuleerend water. .	—	—	—	—	—

INSPECTIE.

De waterverdeeling en waterlevering heeft, behoudens eene enkele uitzondering, onder voldoenden druk plaats gehad. Ook met de levering in het Bronwatergebied was zulks het geval, daar bij daling van den druk van het Bronwater beneden het normale, Duinwater werd geleverd door de verbinding, welke voor dat doel tusschen de buizennetten der Duin- en Bronwaterleiding bij de Van Baerlestraat was aangebracht. De daardoor geleverde hoeveelheid Duinwater in dit jaar bedroeg 42.299 M^3; in 1908 bedroeg deze 5527 M^3 en in 1909 8078 M^3.

De herziening der abonnementen voor levering van water volgens art. 4 van het Reglement voor de Duin- en Vechtwaterleiding en art. 3 van het Reglement voor de Bronwaterleiding werd in dit jaar beëindigd, terwijl met die der meter-abonnementen geregeld werd voortgegaan. Het aanwezig zijn van twee watersoorten in industrieele inrichtingen is oorzaak, dat eene spoedige herziening dezer abonnementen zeer belemmerd wordt. Dikwijls toch wordt bevonden, dat wijzigingen in leidingen moeten worden aangebracht, wijl blijkt, dat aansluitingen op de binnenleidingen gemaakt zijn, die niet kunnen bestendigd blijven. In verschillende deelen der stad werden ook thans weder de leidingen binnenshuis zooveel mogelijk geregeld onderzocht.

Deze werkzaamheden werden echter vaak onderbroken door onderzoek van leidingen in verband met vernieuwingen van bestrating, tengevolge van gehouden nachtinspecties en door een afzonderlijk onderzoek naar den toestand der closetinrichtingen, die vooral in den laatsten tijd zeer in aantal toenemen, terwijl ingekomen klachten, als steeds, direct behandeld werden. Voor herstelling binnen den kortst mogelijken tijd der defecten, bij deze onderzoekingen bevonden, werd geregeld zorggedragen.

In het geheel werden in het afgeloopen jaar 26.085 perceelen bezocht, waarbij defect bevonden werden 1 4″-hoofdbuis, 4 3″-hoofdbuizen, 333 dienstleidingen, 1047 stopkranen, 477 binnenleidingen, 1642 tapkranen, 851 closets, 16 reservoirs, 5 meters en 8 brandkranen.

In verband met het vorenstaande zij nog opgemerkt, dat in het laatst van 1910 eene speciale nachtinspectie van de buizennetten ter hand is genomen, welke hoofdzakelijk gebaseerd is op de aanwezigheid van dienstkranen in de dienst-(straat-)leidingen, welke, om het herhaaldelijk opbreken van de bestrating voor waterleidingsdoeleinden zooveel mogelijk te voorkomen, in de laatste jaren reeds waren aangebracht. De resultaten zijn in elk opzicht gunstig te noemen, waarom het dan ook in de bedoeling ligt, om, naarmate het aantal dienstkranen toeneemt — deze worden gaandeweg meer en meer in de leidingen aangebracht, — de bedoelde nachtinspectie uit te breiden. Met de meerdere kosten, die daarvan het gevolg zullen zijn, is bereids rekening gehouden in de begrooting voor het jaar 1912.

DE OPBRENGST DER WATERLEVERING BEDROEG:

voor huiselijk gebruik		f 1.457.104,53^{5}
〃 verbruik over den meter		〃 556.314,89^{5}
〃 aflevering aan standpijpen		〃 88,96
makende met de opbrengst van huur van watermeters en toestellen, zijnde		〃 36.188,54^{5}
een bedrag van		f 2.049.696,93^{5}
Terwijl aan verdere baten nog werd ontvangen:		
wegens werken, uitgevoerd voor rekening van derden	f 7.747,13	
bijzondere baten	〃 4.101,07^{5}	
rente van gestorte gelden	〃 15.797,36	
huur van woningen	〃 137,22	
		〃 27.782,78^{5}
Totaal gewone ontvangsten		f 2.077.479,72
Daaraan werd vervolgens als buitengewone ontvangst nog toegevoegd, van de rekening „Extra reserve", een bedrag van		〃 523.136,21
in verband met den onder de uitgaven voorkomenden post voor extra-afschrijving, waardoor de ontvangsten in totaal bedroegen		f 2.600.615,93

De uitgaven der exploitatie waren:

Algemeene kosten voor beheer		f 360.335,38
Buisleidingen		〃 154.138,53
Pompstation der Duinwaterleiding:		
te Leiduin (de kosten der tijdelijke pompstations in de duinen daaronder begrepen)	f 121.205,83	
te Amsterdam	〃 49.205,99	
		〃 170.411,82
Pompstation der Vechtwaterleiding		〃 52.440,51^{5}
〃 〃 Bronwaterleiding		〃 22.578,79
Centrale magazijnen en werkplaatsen		〃 6.256,95
Rente en aflossingen der leeningen	f 682.873,74	
〃 van opgenomen gelden	〃 707,56	
		〃 683.581,30
Uitkeering aan de Gemeente		〃 250.000.—
Totaal gewone uitgaven		f 1.699.743.28^{5}
Extra afschrijving, bestaande uit:		
Saldo der gewone ontvangsten	f 377.736,43^{5}	
en ontvangst uit extra-reserve	〃 523.136,21	
		〃 900.872,64^{5}
Totaal		f 2.600.615,93

Wat betreft het hierboven vermelde bedrag van *f* 377.736,43½ als saldo der gewone ontvangsten, kan worden opgemerkt, dat dit rond *f* 258.000 meer is dan het in de begrooting voor 1910 geraamde bedrag van *f* 119.384,77.

Dit gunstige verschil is toe te schrijven zoowel aan meer ontvangsten als aan minder uitgaven, dan waarop in de begrooting was gerekend.

In 't kort en in afgeronde bedragen laat het zich als volgt verklaren:

Wegens waterleverantie werd meer ontvangen, mede in verband met de reeds in 1905 ter hand genomen algemeene herziening van alle bestaande contracten		*f* 79.000.—
Het gunstige verschil tusschen de uitgaven en ontvangsten voor werken, uitgevoerd voor rekening van derden, welk verschil in de begrooting bij wijze van memorie steeds voor slechts *f* 1 wordt uitgetrokken, bedroeg		〃 8.000.—
De ontvangsten, geboekt als „Bijzondere baten", bedroegen meer		〃 3.000.—
De rente van bij den Gemeente-ontvanger gestorte gelden, welke eveneens bij wijze van memorie voor slechts *f* 1.— wordt uitgetrokken, heeft ongeveer bedragen		〃 16.000.—
gevende alzoo aan meerdere ontvangst totaal		*f* 106.000.—
De mindere uitgaven bedroegen voor:		
Algemeene exploitatie	*f* 11.000.—	
Buisleidingen	〃 7.000.—	
Pompstation Leiduin	〃 60.000.—	
〃 Weesperkarspel	〃 25.000.—	
〃 Hilversum	〃 8.500.—	
〃 Haarlemmerweg	〃 12.500.—	
Centrale magazijnen en Werkplaatsen	〃 4.000.—	
	f 128.000.—	
terwijl voor kapitaalrente minder uitgegeven behoefde te worden dan aanvankelijk werd verondersteld	〃 24.000.—	
		〃 152.000.—
makende alzoo een totaal gunstig verschil van		*f* 258.000.—

Voor verschillende uitbreidingswerken is in 1910 volgens tabel XXIII een bedrag uitgegeven van *f* 900.872,64½, hetwelk te zamen met de *f* 330.815,28, betaald voor aflossingen op de verschillende leeningen, en de *f* 256,29, afkomstig uit „Agio van Leeningen", alzoo totaal *f* 1.231.944,21½ op de oude werken is afgeschreven.

Diezelfde tabel bevat een overzicht van het oorspronkelijk bedrag der werken, benevens van de daaraan sedert gegeven uitbreidingen en van de daarop afgeschreven bedragen, een en ander tot op 31 December 1910.

Verder wordt in tabel XXIV een overzicht gegeven van de leeningen en de aflossingen daarop in 1910.

Tabel Ia.

Regenval te Leiduin en waterlevering door de Duinwaterwinplaats.

MAAND A° 1910	Regenval te Leiduin in mM.	Gepompt te Leiduin in M3 (volgens venturimeter)	Hoeveelheden Duinwater geleverd door: Bronnen Oude Beek in M3	Bronnen Boogkanaal in M3	Bronnen Westerkanaal in M3	Te zamen uit de bronnen: in M3	In % v/h. te Leiduin gepompte
1	2	3	4	5	6	7	8
Januari . . .	60,15	919.730	Bemaling van de bronnen in de Oude Beek heeft dit jaar niet plaats gehad.	105.469	77.870	183.339	19,9
Februari . . .	53,10	833.850		3.280	30.658	33.938	4,1
Maart	31.—	960.140		—	31.072	31.072	3,2
April	65.—	1.004.540		—	52.519	52.519	5,2
Mei	64,70	1.088.040		40.250	136.859	177.109	16,3
Juni	36,90	1.184.590		137.840	177.433	315.273	26,6
Juli	121,40	1.127.690		180.890	108.148	289.038	25,6
Augustus . . .	37.—	1.146.550		100.400	126.389	226.789	19,8
September . .	62,30	1.138.890		128.200	188.120	316.320	27,8
October . . .	52,30	1.133.400		214.550	167.968	382.518	33,7
November . .	136,90	995.750		231.300	95.013	326.313	32,8
December . .	73,90	1.031.410		260.500	156.295	416.795	40,4
1 Jan. t/m. 31 Dec. 1910 .	794,65	12.564.580	—	1.402.679	1.348.344	2.751.023	21,9

Tabel I*b*.

Regen-, Verdamping- en Lysimeterwaarnemingen in en nabij de Duinwaterwinplaats.

JAAR 1 JAN.—31 DEC.	LEIDUIN		BOOGKANAAL		
	Gewone regenmeter in mM.	Verdamping-meter in mM.	Registeeren-de regenmeter in mM.	Ondiepe Lysimeter in mM.	Diepe Lysimeter in mM.
1	2	3	4	5	6
1904	660,10	821,26	494,20	433,08	478,62
1905	777,60	823,15	566,20	423,72	505,80
1906	808,40	775,75	599,40	498,60	536,74
1907	632,30	756,10	500,60	379,44	316,26
1908	629,90	818,10	429,60	238,68	287,92
1909	865,00	796,85	607,20	628,46	556,12
1910	794,65	853,75	574,60	487,08	471,32
Gemiddeld per jaar .	738,28	806,42	538,83	441,29	450,40

Tabel II OVERZICHT DER OPGEPOMPTE HOEVEELHEDEN WATER

Dienst-jaar	Duinwater: Leiduin: Gepompte hoeveelh. in M³.	Duinwater: Leiduin: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Duinwater: Haarlemmerweg: Gepompte hoeveelh. in M³	Duinwater: Haarlemmerweg: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Bronwater: Gepompte hoeveelh. in M³	Bronwater: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Drinkwater Duinwater (Haarl.weg sinds 1901) en Bronwater: Gepompte hoeveelheden in M³	Drinkwater: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Vechtwater: Gepompte hoeveelh. in M³	Vechtwater: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Te zamen Duinwater (Haarl.weg sinds 1901) Bron- en Vechtwater: Gepompte hoeveelh. in M³	Te zamen: Vermeerdering of vermindering bij het vorig jaar in %	Aantal inwoners: Op het einde van het jaar	Aantal inwoners: Gemiddeld in het jaar = 1/2 som van de inwon. aan het begin en het einde v. h. jaar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1900	8.955.890	+ 4,3	—	—	937.885	÷ 5,1	9.893.775	+ 3,32	6.127,093	÷ 2,4	16.020.868	+ 1,1	520.606	522.175
1901	8.840.317	÷ 1,3	8.735.044	—	1.001.936	+ 6.—	9.736.980	÷ 1,58	6.295.155	+ 2,7	16.032.135	+ 0.07	530.718	525.662
1902	8.255.695	÷ 6,6	8.363.452	÷ 4,3	1.069.585	+ 6,7	9.433.037	÷ 3,12	6.422.405	+ 2.—	15.855.442	÷ 1,1	538.839	534.779
1903	8.891.135	+ 7,7	8.525,948	+ 1,9	1.166.135	+ 9,03	9.692.083	+ 2,75	6.556.032	+ 1,8	16.248.115	+ 2,5	546.533	542.686
1904	10.025.715	+ 12,76	9.621.863	+ 12,9	922.787	÷ 20,9	10.544.650	+ 8,80	6.888.491	+ 5,07	17.433.141	+ 7,3	551.416	548.975
1905	10.901.260	+ 8,73	10.346.479	+ 7,53	751.784	÷ 18,53	11.098.263	+ 5,25	6.385,293	÷ 7,30	17.483.556	+ 0,29	557.614	554.515
1906	11.290.740	+ 3,57	11.021.833	+ 6,53	187.796	÷ 75.—	11.209.629	+ 1.—	6.593.004	+ 3,25	17.802.633	+ 1,82	564.194	560.904
1907	11.170.501	÷ 1,06	11.071.078	+ 0,45	742.330	+ 295,28	11.813.408	+ 5,39	6.627.350	+ 0,52	18.440.758	+ 3,58	565.662	564.928
1908	11.223.450	+ 0,47	11.013.021	÷ 0,52	1.062.357	+ 43,11	12.075.378	+ 2,22	6.229.699	÷ 6.—	18.305.077	÷ 0,74	565.601	565.632
1909	11.112.830	÷ 0,99	10.792.733	÷ 2.—	1.145.126	+ 7,79	11.937.859	÷ 1,14	6.225.789	÷ 0,06	18.163.648	÷ 0,77	568.131	566.866
1910	12.564.580	+ 13,06	12.262.353	+ 13,62	1.154.934	+ 0,86	13.417.287	+ 12,39	6.394.462	+ 2,71	19.811.749	+ 9,07	573.984	571.057

Van 1905 af wordt voor de berekening van de hoeveelheid gepompt VECHTWATER in mindering gebracht het percentage, dat door open omloop verloren gaat.

R	VECHTWATER			DUIN-, RRON- EN VECHTWATER	
%	M3	M3	%	M3	%
	333.550 2.437.076 512.809				
89,24		3.283.435	51,35	15.526.373	77,19
	883.180 35.000				
1,78		918.180	14,36	1.162.816	5,78
	150.000 320.045 33.670 972 4.833 48.714 425.310 — 559.023 850 12.000				
0,54		1.555.417	24,32	1.629.162	8,10
	265 34.216 19 1.600 6.659 —				
0,80		42.759	0,67	152.936	0,76
0,31				42.299	0,21
7,33		594.671	9,30	1.600.390	7,96
100,—		6.394.462	100,—	20.113.976	100,—

Verdeeling van het waterverbruik (naar berekening en schatting).

Tabel III.

	VERDEELING	DUINWATER			BRONWATER			DUIN- EN BRONWATER			VECHTWATER			DUIN-, RRON- EN VECHTWATER	
		M³	M³	%	M³	M³	%	M³	M³	%	M³	M³	%	M³	%
I	*Huishoudelijk en industrieel gebruik:*														
a	Geleverd volgens kamertarief (naar schatting) . .	9.817.880			824.450			10.642.330			333.550				
b	„ per watermeter	1.207.805			180.205			1.388.010			2.437.076				
c	„ volgens bijzondere overeenkomsten. . .	190.472			22.126			212.598			512.809				
	Samen		11.216.157	89,27		1.026.781	88,90		12.242.938	89,24		3.283.435	51,35	15.526.373	77,19
II	*Gemeentegebouwen en -inrichtingen:*														
a	Geleverd per watermeter	117.668			7.793			125.461			883.180				
b	„ volgens kamertarief (naar schatting) . .	116.500			2.675			119.175			35.000				
	Samen		234.168	1,86		10.468	0,91		244.636	1,78		918.180	14,36	1.162.816	5,78
III	*Openbare dienst (onbetaald):*														
a	Inwatering van bestratingen enz., door P. W. (naar schatting)	—			—			—			150.000				
b	Straatbesproeiingen door Stadsreiniging (volgens opgaaf)	—			—			—			320.045				
c	Doorspoeling van riolen door Stadsreiniging (volgens opgaaf)	—			—			—			33.670				
d	Brandweer (volgens opgaaf).	—			96			96			972				
e	Plantsoenbesproeiing (naar schatting)	—			—			—			4.833				
f	Amsterdamsche IJsclub (volgens watermeter) . .	—			—			—			48.714				
g	Fonteinen (naar schatting)	18.922			—			18.922			425.310				
h	Openbare Drinkfonteinen (naar schatting)	52.598			2.129			54.727			—				
i	„ Urinoirs („ „)	—			—			—			559.023				
k	„ Closets („ „)	—			—			—			850				
l	Gemeentetram (doorspoelen wisselkasten enz.) . .	—			—			—			12.000				
	Samen		71.520	0,57		2.225	0,19		73.745	0,54		1.555.417	24,32	1.629.162	8,10
IV	*Eigen gebruik (G. W.):*														
a	Inwatering van sleuven (naar schatting). . . .	—			—			—			265				
b	Spuien voor schoonhouden van het buizennet (id.)	27.872			26.538			54.410			34.216				
c	„ „ vullen „ „ „ „	216			14			230			19				
d	„ tegen het bevriezen „ „ „ „	800			—			800			1.600				
e	Voor beproevingen van buizen, watermeters enz. „	1.100			—			1.100			6.659				
f	Schoonspoelen der voorfilters te Leiduin	53.637			—			53.637			—				
	Samen		83.625	0,67		26.552	2,30		110.177	0,80		42.759	0,67	152.936	0,76
V	Geleverd Duinwater in het Brongebied	42.299	42.299	0,34				42.299	42.299	0,31				42.299	0,21
IV	Verlies door lekken enz. (naar schatting)		916.811	7,29		88.908	7,70		1.005.719	7,33		594.671	9,30	1.600.390	7,96
	Afgeleverde hoeveelheid		12.564.580	100,—		1.154.934	100,—		13.719.514	100,—		6.394.462	100,—	20.113.976	100,—

Tabel V

Afwisseling van het Dagverbruik.

Watersoort	Gemiddeld dagverbruik in M³.		Maximum Dagverbruik					Minimum Dagverbruik				
			Totaal in M³.		In % van het gemiddeld dagverbruik berekend over het geheele jaar		Datum	Totaal in M³.		In % van het gemiddeld dagverbruik berekend over het geheele jaar		Datum
	1910	1909	1910	1909	1910	1909	1910	1910	1909	1910	1909	1910
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Duinwater	33.596	29.569	46.715	37.982	139.—	128,5	10 Juni	23.012	20.693	68,5	70.—	1 Jan.
Bronwater	3.164	3.137	3.688	3.961	116,6	126,3	18 „	1.910	2.194	60,4	69,9	25 Oct.
Duin- en Bronwater . .	36.760	32.706	50.314	41.727	136,9	127,6	10 „	25.538	22.915	69,5	70,1	1 Jan.
Vechtwater	17.519	17.057	26.181	22.703	149,4	133,1	28 Mei	8.841	9.116	50,5	53,4	13 Febr.
Duin-, Bron- en Vechtwat.	54.279	49.763	73.533	63.344	135,5	127,3	10 Juni	34.408	32.243	63,4	64,8	13 „

Tabel VI **Afwisseling van het Uurverbruik**

Watersoort	Gemiddeld uurverbruik in M³.		Maximum Uurverbruik					Minimum Uurverbruik				
			Totaal in M³.		In % van het gemiddeld uurverbruik berekend over het geheele jaar		Datum	Totaal in M³.		In % van het gemiddeld uurverbruik berekend over het geheele jaar		Datum
	1910	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Duinwater	1400	1232	2910	2670	207,9	216,7	10 Juni	450	377	32,1	30,6	12 Febr.
Bronwater	132	131	181	185	137,1	141,2	21 Dec.	44	59	33,3	45.—	1 April
Duin- en Bronwater . .	1532	1363	3077	2823	200,8	207,1	10 Juni	512	450	33,4	33.—	26 Febr.
Vechtwater	730	711	1935	1724	265,1	242,5	28 Mei	229	257	31,4	36,1	5 Maart
Duin-, Bron- en Vechtwat.	2262	2073	4746	4433	209,8	213,8	28 „	767	736	33,9	35,5	5 „

Tabel VII

Werking der voorfilters te Leiduin.

No. van het filter	Oppervlak van den filterbak in M^2	Dikte der grindlaag in M.	Aantal malen schoon-gemaakt	Aantal M^2 schoon-gemaakt	Duur eener volledige filterperiode in etmalen			Duur der filterwerking		Aantal M^3 gefiltreerd water	Aantal M^3 gefiltreerd water per 1 M^2.		
					Maximum	Gemiddeld [6]	Minimum	Aantal etmalen	Etmaal-filteroppervl. in M^2		Schoongem. filteroppervl.	In werking zijnd filteroppervlak en per etmaal	Aanwezig filteroppervlak en per etmaal
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	100	0,75 [1]	13	1300	56	27	7	359	35.900	1.484.710	1.142,085	41,357	40,677
2	100	1.—	38	3800	15	9	5	339	33.900	1.251.119	329,242	36,906	34,277
3	100	1,50 [1]	17	1700	31 [2]	21	10	357	35.700	1.342.342	789,613	37,601	36,776
4	100	1.—	39	3900	14	9	4	340	34.000	1.321.427	338,828	38,865	36,203
5	100	1.—	39	3900	16 [3]	9	5	343	34.300	1.267.518	325,005	36,954	34,727
6	100	1.—	40	4000	14 [4]	8	6	339	33.900	1.310.317	327,579	38,652	35,899
7	100	1.—	38	3800	18	9	5	341	34.100	1.286.528	338,560	37,728	35,247
8	100	1.—	36	3600	17	9	5	336	33.600	1.290.817	358,560	38,417	35,365
9	100	1.—	40	4000	16 [5]	8	5	341	34.100	1.246.726	311,681	36,561	34,157
Dienstj.	Te zamen		Te zamen	Te zamen	Maxim.	Gemidd.	Minim.	Te zamen	Te zamen	Te zamen	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld
1910	900	—	300	30.000	56	10	4	3095	309.500	11.801.504	393,383	38,131	35,925
1909	900		308	30.800	36 [7]	10	4	3043	304.300	11.446.600	371,643	37,616	34,845

1) Lavagrind.
2) Waarvan 12 dagen in 1909.
3) „ 3 „ „ „
4) „ 5 „ „ „
5) Waarvan 4 dagen in 1909.
6) Berekend over de perioden, die in dit jaar geëindigd zijn.
7) Deze periode was aan het einde van 1909 nog niet geëindigd.

Tabel VIII **Werking der nafilters te Leiduin.**

No. van het filter	Gemiddeld zand-oppervlak in M²	Dikte der duinzandlagen in M.					Ingebrachte hoeveelheid schoon zand in M3	Aantal malen schoongemaakt	Aantal M² schoongemaakt	Duur eener volled. filterperiode in etm.			Duur der filterwerking		Aantal M³ gefiltreerd water per 1 M²		
		In het begin van het jaar	Maximum	Gemiddeld	Minimum	Op het einde van het jaar				Maximum	Gemiddeld[4]	Minimum	Aantal etmalen	Etmaal-filteroppervl. in M²	Schoongem. filteroppervl.	In werk. zijnd filteroppervl. en per etmaal	Aanwezig filteroppervl. en per etmaal
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	2940	0,73	0,73	0,71	0,68	0,68	—	5	14.700	66	45	21	263	773.220	—	—	—
2	2820	0,73	0,73	0,71	0,68	0,68	—	5	14.100	64	50	31	215	606.300	—	—	—
3	3375	1,12	1,12	1,09	1,07	1,07	—	5	16.875	76	51	25	279	941.625	—	—	—
4	3100	1,35	1,35	1,34	1,31	1,31	—	4	12.400	102	72	55	288	892.800	—	—	—
5	3100	1,35	1,35	1,33	1,31	1,31	—	4	12.400	87	65	43	279	864.900	—	—	—
6	2900	1,38	1,38	1,36	1,33	1,33	—	5	14.500	93 [1]	68	48	271	785.900	—	—	—
7	2900	1,44	1,44	1,41	1,39	1,39	—	5	14.500	78 [2]	59	29	268	777.200	—	—	—
8	2775	0,95	0,95	0,93	0,91	0,91	—	4	11.100	141 [3]	77	32	224	621.600	—	—	—
Dienstj.	Te zamen	Gem.	Max.	Gem.	Min.	Gem.	Te zamen	Te zamen	Te zamen	Max.	Gem.	Min.	Te zamen	Te zamen	Gem.	Gem.	Gem.
1910	23.910	1,13	1,44	1,11	0,68	1,08	—	37	110.575	141 [3]	60	21	2087	6.263.545	113,643	2,006	1,440
1909	23.910	1,03	1.48	1,09	0,86	1,13	4379,2	35	105.420	111 [5]	53	8	1892	5.631.960	105,415	1,973	1,273

De reden waarom een filter schoongemaakt werd, was:

a Hoog bacteriëncijfer . . . . 3 maal. Gemiddeld na 43 etmalen maximum 55, minimum 31 etmalen bedrijf.
b Veel flap . . . . 3 „ „ „ 62 „ „ 102, „ 36 „ „
c Te weinig waterlevering . . . . 15 „ „ „ 74 „ „ 141, „ 51 „ „
d Ouderdom . . . . 6 „ „ „ 67 „ „ 73, „ 58 „ „
e Slecht water. . . . . 6 „ „ „ 43 „ „ 64, „ 21 „ „
f Schoonmaak reinwaterkeldertjes . . . . 3 „
g Proefneming filterpomp . . . . 1 „

1) Waarvan 70 dagen in 1909.
2) „ 61 „ „ „
3) „ 111 „ „ „
4) Berekend over de perioden, die in dit jaar geëindigd zijn.
5) Deze periode was aan het einde van 1909 nog niet geëindigd.

Tabel IX — **Werking der filters te Weesperkarspel.**

No. van het filter	Gemiddeld zand-oppervlak in M^2	Dikte der zandlagen in M.					Ingebrachte hoeveelheid schoon zand in M^3	Aantal malen schoongemaakt	Aantal M^2 schoongemaakt	Duur eener volled. filterperiode in etm.			Duur der filterwerking		Aantal M^3 gefiltreerd water per 1 M^2		
		In het begin van het jaar	Maximum	Gemiddeld	Minimum	Op het einde van het jaar				Maximum	Gemiddeld [1]	Minimum	Aantal etmalen	Etmaal-filteroppervl. in M^2	Schoongem. filteroppervl.	In werk. zijnd filteroppervl. en per etmaal	Aanwezig filteroppervl. en per etmaal
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	5476	0,80	0,92	0,86	0,76	0,88	912	10	54.760	33	18	8	182	996.632	—	—	—
2	5476	0,80	0,92	0,86	0,74	0,89	789	10	54.760	40	18	7	182	996.632	—	—	—
3	5476	0,73	0,85	0,78	0,68	0,81	835	10	54.760	83	23	7	217	1.188.292	—	—	—
4	5476	0,79	0,92	0,85	0,74	0,88	860	10	54.760	92	22	6	206	1.128.056	—	—	—
Dienstj.	Te zamen	Gem.	Max.	Gem.	Min.	Gem.	Te zamen	Te zamen	Te zamen	Max.	Gem.	Min.	Te zamen	Te zamen	Gem.	Gem.	Gem.
1910	21.904	0,78	0,92	0,84	0,68	0,86	3396	40	219.040	92	20	6	787	4.309.612	29,198	1,484	0,800
1909	21.904	0,87	0,90	0,83	0,73	0,78	—	39	213.564	47½	28	9	1083	5.930.508	29,152	1,050	0,779

1) Berekend over de perioden, die in dit jaar geëindigd zijn.

Tabel X

Overzicht van het chemisch onderzoek van water uit het Boogkanaal.

(Mengsel van boven- en diepduinwater.)

BESTANDDEELEN, ENZ.	MILLIGRAMMEN PER LITER												BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR		
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Maximum	Gemiddeld	Minimum
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	47.—	17.—	37,5	47,5	117,5	32.—	42,5	28.—	29.—	82.—	33.—	34.—	117,5	45,6	17.—
Vaste stoffen, gedroogd bij 180°C	354,6	404,2	386,6	394,2	390.—	361.—	344,2	354,2	362,4	346,6	346,4	348,8	404,2	366,1	344,2
Gloeiverlies	22,6	23,4	21,6	28.—	20,8	20,6	23,2	19,6	19,4	18,8	18.—	22,6	28.—	21,5	18.—
IJzeroxyde (Fe_2O_3)	1,89	0,98	1,47	1,96	1,76	2,72	1,76	2,08	2,46	1,89	1,41	1,75	2,72	1,84	0,98
Calciumoxyde (CaO)	122,5	149,6	144,5	148,8	150,8	127,7	116,2	124,5	123,1	119,1	120,2	118,6	150,8	130,5	116,2
Magnesiumoxyde (MgO)	16,1	12.—	9,7	10,2	7,3	14,4	17.—	15,7	11,5	16,6	17,5	15,8	17,5	13,6	7,3
Zwavelzuur (SO_3)	20,9	41,7	51,5	51,1	51,6	21,3	12,1	16,8	20,9	18,6	14,2	14,3	51,6	27,9	12,1
Chloor (Cl)	30,3	32,5	32,5	32,9	32,1	31,2	29,9	30,7	30,3	30,7	29.—	30,3	32,9	31.—	29.—
Kiezelzuur (SiO_2)	34.—	20,6	9,2	10,6	13.—	31,8	34,6	31,8	30.—	34,6	34,2	35.—	35.—	26,6	9,2
Ammoniak (NH_3)	1,660	0,132	0,045	0,094	0,122	1,163	1,299	1,541	1,190	0,840	0,036	1,493	1,660	0,801	0,036
Albuminoïd-ammoniak	0,212	0,294	0,316	0,284	0,176	0,215	0,135	0,206	0,513	0,174	0,227	0,192	0,513	0,245	0,135
Salpeterigzuur (N_2O_3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur (N_2O_5)	1,44	1,48	2,38	0,38	0,64	0,26	0,88	0,48	0,50	1,12	0,84	0,64	2,38	0,92	0,26
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	7,36	7,66	8,30	6,07	7,19	5,60	6,83	5,60	5,48	5,48	6,83	6,35	8,30	6,56	5,48
Koolzuur (vrij en half gebonden)	117,6	110,7	107,4	102,4	108,9	117,3	116,4	118,4	114,9	116,9	113,8	112,9	118,4	113,1	102,4
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	9,5	6,6	9,2	11,4	6,6	9,2	7,9	9,2	10,4	7,9	9,2	8,2	11,4	8,8	6,6
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{CaO + 1.4\ MgO}{10}\right)$	14,50	16,65	15,81	16,30	16,11	14,78	14,01	14,65	13,92	14,23	14,48	14,07	16,65	14,96	13,92
Mangaan (Mn)	0,19	0,15	0,13	0,30	0,16	0,28	0,20	0,19	0,17	0,19	0,28	0,18	0,30	0,20	0,13

De onderzoekingen worden ééns per maand gedaan.

Tabel XI

Overzicht van het chemisch onderzoek van water uit het Westerkanaal.

Opgevangen achter de centrifugaalpomp (mengsel van boven- en diepduinwater).

BESTANDDEELEN, ENZ.	MILLIGRAMMEN PER LITER												BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR		
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Maximum	Gemiddeld	Minimum
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	23.—	8,5	18.—	25.—	11,—	30,5	33.—	11.—	12.—	14.—	14.—	18.—	33.—	18,2	8,5
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	330,6	330,8	322,6	318,2	336,2	332,4	331,4	342,4	341,8	341,6	313,6	342,6	342,6	332.—	313,6
Gloeiverlies	18,8	14,6	14.—	14,6	20,4	17.—	16,6	20.—	16,4	17,2	18,4	21,2	21,2	17,4	14.—
IJzeroxyde (Fe_2O_3)	1,83	1,22	1,59	2,15	2,04	2,86	1,96	2,63	2.67	2,99	1,11	1,44	2,99	2,04	1,11
Calciumoxyde (CaO)	121,6	120,6	121.—	115,8	124.—	123,1	121.—	129,4	128,5	122,6	113,3	127,4	129,4	122,4	113,3
Magnesiumoxyde (MgO)	10,4	8,8	10,4	10,6	11.—	8,7	10,2	9,8	16,8	10,5	10,7	9,8	16,8	10,6	8,7
Zwavelzuur (SO_3)	19,6	25,1	23.—	22,8	14,3	11,3	15,8	13,9	14,3	14,1	20,1	13,4	25,1	17,3	11,3
Chloor (Cl)	39,2	43,2	42,7	42,3	41,4	37,4	41,4	39,6	39,2	39,6	40.—	38,7	43,2	40,4	37,4
Kiezelzuur (SiO_2)	21,4	12.—	11,2	14,6	9,2	22,8	21,6	24,4	32.—	27.—	11.—	23,8	32.—	19,2	9,2
Ammoniak (NH_3)	0,550	0,213	0,294	0,308	0,304	0,324	0.412	0,513	0,416	0,548	0,272	0,278	0,550	0,369	0,213
Albuminoïd-ammoniak	0.088	0,238	0,058	0,259	0,051	0,146	0,156	0,092	0,259	0,168	0,166	0,116	0,259	0,150	0,051
Salpeterigzuur (N_2O_3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur (N_2O_5)	1,48	1,40	1,16	1,04	0,42	0,34	0,80	0,54	0,34	0,76	1,44	0,56	1,48	0,86	0,34
Zuurstof (in cub. cM. per liter)	7,48	7,36	6,13	5,77	6,36	5.—	5.—	4,25	4,18	4,12	6,83	5,44	7,48	5,66	4,12
Koolzuur (vrij en half gebonden)	103,8	91,7	99,6	90,5	97,1	108,3	109,4	114,6	95,5	112,4	85,4	104.—	114,6	101.—	85,4
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	4,7	3,8	3,8	5,4	4,1	6.—	7,9	6,3	5,4	5,7	5,1	6,3	7,9	5,4	3,8
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{CaO + 1,4\ MgO}{10}\right)$	13,62	13,30	13,55	13,06	13,94	13,53	13,53	14,31	15,20	13,73	12,83	14,11	15,20	13,73	12,83
Mangaan (Mn)	0,15	0.13	0,09	0,10	0,18	0,20	0,05	0,19	0,19	0,17	0,10	0,11	0,20	0,14	0,05

De onderzoekingen worden ééns per maand gedaan.

Tabel XII. **Overzicht van het chemisch onderzoek van water uit het Van Stirumkanaal.**

BESTANDDEELEN, ENZ.	MILLIGRAMMEN PER LITER												BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR		
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Maximum	Gemiddeld	Minimum
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	33.—	35.—	23.—	30,5	16,5	47.—	20,5	13.—	21 —	19.—	7.—	13.—	47.—	23,2	7.—
Vaste stoffen, gedroogd bij 180°C	348,6	352,8	370.—	366,4	348,8	359,4	348.—	370,2	360,2	373.—	373.—	361,6	373.—	361.—	348.—
Gloeiverlies	17.—	16,4	19,6	16,4	26,8	16.—	25,6	23,6	21.—	20,6	17,6	20,4	26,8	20,1	16.—
IJzeroxyde ($Fe_2\ O_3$)	0,41	1,10	1,09	1,90	0,73	2,04	0,94	1,32	1,53	1,75	1,46	0,89	2,04	1,26	0,41
Calciumoxyde (Ca O)	137,6	132,7	139,3	142,7	128,9	136,2	130,7	139,5	137,9	138,8	139,3	139,5	142,7	136,9	128,9
Magnesiumoxyde (Mg O)	10.—	9,7	10,5	11,3	9,4	9,8	8,8	11,1	11,8	10,9	10,9	8,9	11,8	10,3	8,8
Zwavelzuur ($S\ O_3$)	35,6	32.—	33,5	31,8	29,8	31,5	27.—	31,1	31,5	31,2	36,7	39.—	39.—	32,5	27.—
Chloor (Cl)	39,6	44,1	41,4	44,1	43,2	43,2	43,6	42,7	42,3	42,3	43,6	43,6	44,1	42,8	39,6
Kiezelzuur ($Si\ O_2$)	11,4	10,2	7,6	8,6	10,2	13,2	11,2	15.—	16,4	14,6	15,2	10,2	16,4	12.—	7,6
Ammoniak ($N\ H_3$)	0,138	0,144	0,030	0,141	0	0,050	0,057	0,146	0,123	0,235	0,680	0,213	0,680	0,163	0
Albuminoïd-ammoniak	0,206	0,176	0,240	0,247	0,156	0,213	0,217	0,192	0,340	0,176	0,154	0,158	0,340	0,206	0,154
Salpeterigzuur ($N_2\ O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2\ O_5$)	0,33	0,31	0	0,88	0	0	0	0	0,10	0,16	0,27	0,34	0,88	0,20	0
Zuurstof (in cub. cM. per liter)	8,84	8,25	8,42	7,24	6,95	6,60	6,66	4,83	5,65	4.—	7,78	7,25	8,84	6,87	4.—
Koolzuur (vrij en half gebonden)	93,8	93,2	96.—	98,5	89,3	101,1	98,5	100,9	91,6	105,1	99,6	92,2	105,1	96,7	89,3
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	8,2	9,2	11,7	8,2	6,3	7,9	8,8	9,2	8,5	6,3	4,7	7.—	11,7	8.—	4,7
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1.4\ Mg\ O}{10}\right)$	15,16	14,63	15,40	15,85	14,21	14,99	14,30	12,60	15,44	15,41	15,46	15,20	15,85	14,89	12,60
Mangaan (Mn)	0	0	0,09	0,26	0,05	0,04	0,23	0,09	0,20	0	0,06	0,04	0,26	0,09	0

De onderzoekingen worden ééns per maand gedaan.

, Dag e

K IN M3.

	Minim	
Vechtwater	Duinwater	Bronwater
23	24	25
620	455	58
608	450	50
616	451	58
747	460	44
798	484	58
857	562	69
821	571	57
822	593	65
767	621	73
688	550	49
710	528	76
698	535	69
730	450	44

Tabel IV.

Overzicht van de Waterlevering per Maand, Dag en Uur.

MAAND	TOTAAL VERBRUIK IN M³.			DAGVERBRUIK IN M³.													UURVERBRUIK IN M³.									GEBRUIK IN LITERS PER DAG EN PER HOOFD									GEMIDDELD AANTAL INWONERS
				MAXIMUM					GEMIDDELD			MINIMUM					MAXIMUM			GEMIDDELD			MINIMUM			MAXIMUM			GEMIDDELD			MINIMUM			
	Duin-water	Bron-water	Vecht-water	Duinwater	Bronwater	Duin- en Bronwater	Vechtwater	Duin-, Bron- en Vechtwater	Duinwater	Bronwater	Vechtwater	Duinwater	Bronwater	Duin- en Bronwater	Vechtwater	Duin-, Bron- en Vechtwater	Duinwater	Bronwater	Vechtwater	Duinwater	Bronwater	Vechtwater	Duinwater	Bronwater	Vechtwater	Duin- en Bronwater	Vechtwater	Duin-, Bron- en Vechtwater	Duin- en Bronwater	Vechtwater	Duin-, Bron- en Vechtwater	Duin- en Bronwater	Vechtwater	Duin-, Bron- en Vechtwater	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
Januari.....	897.147	90.621	461.149	33.730	3.382	37.112	17.560	52.966	28.940	2.923	14.876	23.012	2.258	25.538	9.379	35.202	2.382	168	1.169	1.206	122	620	455	58	257	65	31	93	56	26	82	45	16	62	568.574
Februari ...	820.772	79.253	408.540	33.462	3.124	36.574	16.476	52.082	29.313	2.830	14.591	23.396	2.171	25.567	8.841	34.408	2.368	170	1.173	1.221	118	608	450	50	272	64	29	91	56	26	82	45	16	60	569.365
Maart......	936.907	92.690	458.367	34.797	3.479	38.233	17.132	53.444	30.223	2.990	14.786	24.065	2.455	26.520	8.916	35.798	2.390	163	1.147	1.259	125	616	451	58	229	67	30	94	58	26	84	47	16	63	569.830
April.......	979.214	81.331	537.713	36.991	3.600	39.627	19.529	57.949	32.640	2.711	17.924	25.019	2.358	27.662	12.287	40.071	2.557	173	1.381	1.360	113	747	460	44	265	70	34	102	62	31	93	49	22	70	570.048
Mei........	1.053.848	96.535	594.020	43.357	3.491	46.848	26.181	68.904	33.995	3.114	19.162	25.868	2.379	28.304	12.589	40.981	2.898	167	1.935	1.416	130	798	484	58	264	82	46	121	65	34	99	50	22	72	570.127
Juni	1.158.750	103.206	617.329	46.715	3.688	50.314	26.019	73.533	38.625	3.440	20.578	29.605	2.726	32.331	13.433	45.764	2.910	173	1.737	1.609	143	857	562	69	274	88	46	129	74	36	110	57	24	80	570.386
Juli........	1.107.878	102.719	610.735	40.357	3.662	44.019	22.802	66.084	35.738	3.314	19.701	28.247	2.433	30.729	13.732	45.450	2.640	173	1.761	1.489	138	821	571	57	302	77	40	116	68	35	103	54	24	80	570.947
Augustus...	1.131.588	98.713	611.848	40.359	3.447	43.743	22.914	64.592	36.503	3.184	19.737	28.521	2.410	30.931	13.600	45.019	2.597	164	1.675	1.521	133	822	593	65	279	77	40	113	69	35	104	54	24	79	571.650
September..	1.105.170	103.625	552.499	40.300	3.685	43.925	20.790	63.308	36.839	3.454	18.417	29.761	2.679	32.674	12.592	45.479	2.633	169	1.633	1.535	144	767	621	73	284	77	36	111	70	32	103	57	22	79	572.660
October	1.088.400	100.710	511.889	40.584	3.661	44.245	19.271	61.228	35.110	3.249	16.513	27.666	1.910	30.367	9.955	41.274	2.700	180	1.289	1.463	135	688	550	49	306	77	34	107	67	29	96	53	17	72	573.829
November ..	973.048	101.390	511.016	36.570	3.587	40.120	19.528	58.483	32.435	3.380	17.034	25.952	2.819	28.826	11.027	40.213	2.488	179	1.307	1.351	141	710	528	76	320	70	34	102	62	30	92	50	19	70	574.708
December ..	1.009.631	104.141	519.357	36.570	3.583	40.095	18.608	57.349	32.569	3.359	16.753	26.318	2.618	29.205	10.812	40.184	2.534	181	1.267	1.357	140	698	535	69	339	70	32	100	63	29	92	51	19	70	574.485
Jaarcijfer '10	12.262.353	1.154.934	6.394.462	46.715	3.688	50.314	26.181	73.533	33.596	3.164	17.519	23.012	1.910	25.538	8.841	34.408	2.910	181	1.935	1.400	132	730	450	44	229	88	46	129	64	31	95	45	16	60	571.057

Bevolkingscijfer op 1 Januari 1911 = 573.984, idem op 1 Januari 1910 = 568.131; terwijl de bevolking van het Bronwatergebied wordt geschat op ± 33.000.

Tabel XIII.

BESTANDDEELEN, ENZ.	MAANDEL				
	JANUARI			FEBRUAR	
	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat
1	2	3	4	5	6
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin) . . .	26,1	16,4	11,9	23,9	16,4
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	350,4	348,7	348.—	352,2	351,6
Gloeiverlies	19,3	18,5	18.—	18,4	18,2
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	1,53	0,20	0	1,40	0,17
Calciumoxyde (Ca O)	131.—	130,4	129,9	135,2	136,4
Magnesiumoxyde (Mg O)	11.—	10,8	10,9	10,1	9,8
Zwavelzuur ($S O_3$).	24,7	24,1	24,2	28,5	28,4
Chloor (Cl)	35,5	35,9	36,2	36,7	36,8
Kiezelzuur ($Si O_2$)	20,7	19,4	19.—	15,4	14,4
Ammoniak ($N H_3$)	0,558	0,055	0	0,405	0,047
Albuminoïd-ammoniak	0,140	0,114	0,097	0,164	0,127
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$).	0,99	1,78	1,87	1,40	1,90
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	8,23	7,42	8,12	8,09	7,63
Koolzuur (vrij en half gebonden)	105,9	104,3	101,8	101,7	102.—
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	6,7	5,9	5,1	6,9	5,7
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	14,64	14,55	14,51	14,92	15,02
Mangaan (Mn)	0,17	0,02	0	0,14	0,02

Tabel XIII.

OVERZICHT van het chemisch onderzoek van Duinwater.

MAANDELIJKSCHE REKENKUNDIGE GEMIDDELDEN VOOR RUW WATER, VOORFILTRAAT EN NAFILTRAAT VAN DUINWATER IN MILLIGRAMMEN PER LITER.

BESTANDDEELEN, ENZ.	JANUARI			FEBRUARI			MAART			APRIL		
	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	26,1	16,4	11,9	23,9	16,4	11,6	31,9	21,3	11,5	33,5	21,1	10,4
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	350,4	348,7	348.—	352,2	351,6	347,9	359,6	355,4	349,4	359,3	355,9	348.—
Gloeiverlies	19,3	18,5	18.—	18,4	18,2	16,6	18,4	17,1	16,3	19,9	19.—	16,6
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	1,53	0,20	0	1,40	0,17	0	1,43	0,16	0	1,51	0,15	0
Calciumoxyde (Ca O)	131.—	130,4	129,9	135,2	136,4	135,1	138,7	138,3	136.—	141.—	139,9	137,1
Magnesiumoxyde (Mg O)	11.—	10,8	10,9	10,1	9,8	9,9	9,3	9,4	9,4	9,3	9,2	9,1
Zwavelzuur ($S O_3$)	24,7	24,1	24,2	28,5	28,4	29,2	30,3	30,3	30.—	30,1	30,3	30,8
Chloor (Cl)	35,5	35,9	36,2	36,7	36,8	36,3	36,9	37.—	37,4	36,8	36,4	36,2
Kiezelzuur ($Si O_2$)	20,7	19,4	19.—	15,4	14,4	13,4	12,7	12,2	11.—	11,3	10,3	9,4
Ammoniak ($N H_3$)	0,558	0,055	0	0,405	0,047	0	0,177	0,033	0	0,228	0,019	0
Albuminoïd-ammoniak	0,140	0,114	0,097	0,164	0,127	0,101	0,136	0,129	0,096	0,251	0,145	0,111
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$)	0,99	1,78	1,87	1,40	1,90	1,97	1,32	1,72	1,50	0,60	0,81	0,69
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	8,23	7,42	8,12	8,09	7,63	7,88	8,74	7,72	8,03	8,65	7,08	7,46
Koolzuur (vrij en half gebonden)	105,9	104,3	101,8	101,7	102.—	97,3	102,2	102,5	99,7	100,6	99,5	96,2
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	6,7	5,9	5,1	6,9	5,7	4,4	8.—	5,9	4,7	8,8	5,8	4,2
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	14,64	14,55	14,51	14,92	15,02	14,89	15,17	15,14	14,92	15,41	15,28	14,99
Mangaan (Mn)	0,17	0,02	0	0,14	0,02	0	0,17	0,01	0	0,16	0,02	0

BESTANDDEELEN, ENZ.	MEI			JUNI			JULI			AUGUSTUS		
	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat
1	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	33,4	21,7	12.—	37,5	21,2	13.—	41,1	21,1	12.—	24,6	17,1	10,7
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	357,2	354,4	342,5	355,1	351,6	342,8	355,2	349,8	339.—	366,2	356,1	351,7
Gloeiverlies	19,7	17,6	16,7	19,5	18,8	17,4	21,6	18,7	17,1	22,1	18,3	17,1
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	1,84	0,13	0	2,44	0,29	0	1,81	0,13	0	1,91	0,09	0
Calciumoxyde (Ca O)	136,9	136,4	132.—	134,1	133.—	130,7	133,3	130,8	126,7	136,4	135,3	133,4
Magnesiumoxyde (Mg O)	9,8	9,7	9,8	10,4	10,2	10,—	11.—	10,5	11,1	10,7	10,2	10,2
Zwavelzuur ($S O_3$)	28,5	28,3	28,7	23,5	22,8	22,8	21,9	22,1	22,4	23,7	24,1	23,7
Chloor (Cl)	36,5	36,8	36,4	36,7	35,8	36,5	35,5	35,7	35,5	36,1	35,3	36,1
Kiezelzuur ($Si O_2$)	15,9	14,9	12,6	19,2	18,5	16.—	20.—	18,5	17,1	19,1	18,6	17,2
Ammoniak ($N H_3$)	0,178	0,007	0	0,242	0,005	0	0,327	0,012	0	0,170	0	0
Albuminoïd-ammoniak	0,225	0,144	0,075	0,220	0,133	0,112	0,155	0,109	0,078	0,197	0,112	0,089
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$)	0,49	0,76	0,60	0,50	0,84	0,69	0,58	1,20	0,92	0,84	1,22	1,34
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	8,15	5,90	6,10	7,17	5,15	5,83	6,93	4,86	6,25	6,86	5.—	6,79
Koolzuur (vrij en half gebonden)	98,7	98,6	96,6	105,6	105,3	103,1	105,9	104,3	99,8	107.—	104,7	103,1
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	9,3	5,5	4,5	10.—	6,4	4,8	9,7	5,8	4,5	9,2	6,2	4,4
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	15,07	15.—	14,58	14,87	14,73	14,47	14,87	14,55	14,22	15,14	14,95	14,77
Mangaan (Mn)	0,16	0,02	0	0,20	0,02	0	0,21	0	0	0,16	0	0

BESTANDDEELEN, ENZ.	SEPTEMBER			OCTOBER			NOVEMBER			DECEMBER		
	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	27,2	16,3	11,2	30.—	19,2	11,6	19,5	14,7	10,5	22,6	17,4	12.—
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	361,1	355,7	354,9	358.—	351,3	350,9	352,6	354,9	350,9	358,5	356,4	356,2
Gloeiverlies	21,2	18,9	17,8	19,7	18.—	17,5	20,2	18,7	18,2	20,3	18,2	17.—
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	1,51	0,10	0	1,66	0,13	0	1,57	0,14	0	1,60	0,13	0
Calciumoxyde (Ca O)	136,2	136,2	136,1	133,9	133,7	134,8	132,1	134,5	133.—	133.—	132,9	133.—
Magnesiumoxyde (Mg O)	11,4	10,9	10,9	11,4	11,1	11,3	11,8	11,6	11,4	11,2	11,1	11,1
Zwavelzuur ($S O_3$)	23,9	23,4	23,6	21,6	22,1	22,1	23,9	23,6	23,4	21,5	21,2	21.—
Chloor (Cl)	35,6	35,8	35,2	34,6	34,7	34,8	34,9	34,7	34,4	34,6	34,6	34,5
Kiezelzuur ($Si O_2$)	21,7	21,4	20.—	22,8	20,8	19,5	22,2	23,1	21,6	23,9	24,8	24,1
Ammoniak ($N H_3$)	0,203	0,008	0	0,303	0,009	0	0,729	0,035	0	0,490	0,029	0
Albuminoïd-ammoniak	0,216	0,157	0,143	0,186	0,164	0,142	0,183	0,156	0,138	0,147	0,126	0,109
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$)	0,71	1,21	0,91	0,81	2,05	2,01	0,78	1,38	1,52	1,53	2,49	2,53
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	7,23	5,86	6,42	7,23	5,89	6,93	7,89	6,84	7,46	8,11	6,70	7,65
Koolzuur (vrij en half gebonden)	104,7	101,5	97,7	110,6	108,2	103,7	104,8	103.—	100,9	107,9	105,1	102,2
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	8,2	5,5	4,2	7,2	5,4	4,3	6,6	5,1	4.—	6,7	5,3	4,4
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	15,21	15,33	15,13	15,23	14,91	15,06	14,87	15,07	14,90	14,87	14,86	14,85
Mangaan (Mn)	0,21	0	0	0,18	0	0	0,14	0,02	0	0,25	0,01	0

BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR

BESTANDDEELEN, ENZ.	MAXIMUM			GEMIDDELD			MINIMUM		
	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat	Ruw water	Voorfiltraat	Nafiltraat
1	38	39	40	41	42	43	44	45	46
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	51.—	27.—	15.—	29,4	18,7	11,6	16,5	12,5	7,5
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	370,2	366,4	362,4	357,2	353,6	348,7	346,4	344,4	322,4
Gloeiverlies	26.—	22,6	19,6	20.—	18,3	17,2	16,6	16.—	15.—
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	3,35	0,45	0	1,69	0,15	0	1,09	0,05	0
Calciumoxyde (Ca O)	143,7	143.—	141.—	135,4	134,8	133,2	127.—	127,3	121.—
Magnesiumoxyde (Mg O)	12,5	12,3	12,4	10,6	10,4	10,4	8,3	8,9	8,6
Zwavelzuur ($S O_3$)	32.—	33,1	32,9	25,1	25.—	25,1	19,5	18,5	19,4
Chloor (Cl)	38,3	38,3	37,8	35,9	35,8	35,8	33,4	33,4	33,4
Kiezelzuur ($Si O_2$)	26,6	26,2	27,8	18,8	18,2	16,8	10,4	8,6	7,8
Ammoniak ($N H_3$)	1,191	0,115	0	0,330	0,021	0	0	0	0
Albuminoïd-ammoniak	0,334	0,241	0,235	0,185	0,135	0,108	0,104	0,074	0,052
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$)	2,38	3,70	3,70	0,89	1,46	1,38	0,27	0,49	0,35
Zuurstof (in cub. cM. per Liter)	9,22	8,26	8,72	7,77	6,34	7,07	5,82	3,60	3,77
Koolzuur (vrij en half gebonden)	116,4	116.—	107,9	104,7	103,2	100,2	95,6	91,6	91,7
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	11.—	7,6	5,4	8,1	5,9	4,5	5,7	4,7	3,8
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	15,74	16,13	15,46	15,02	14,95	14,78	14,13	14,40	13,42
Mangaan (Mn)	0,34	0,09	0	0,18	0,01	0	0,08	0	0

...nisch onderzoe...

...) EN GEFILTREERD VE... | OVER HET GEHEELE JAAR

JULI		AUGUSTUS		GEMIDDELD		MINIMUM	
...filtr. 4	Gefiltr. 15	Ongefiltr. 16	Gefilt... 17	Ongefiltr. 28	Gefiltr. 29	Ongefiltr. 30	Gefiltr. 31
...19	24,4	56,1	38,1	50,6	32,4	30.—	19.—
...a4	478.—	422,9	425,4	443,1	441,1	355,2	351.—
...5	42,3	40,2	39,3	41,3	39,3	26,4	24.—
...18	0	0,49	0	0,47	0	0,05	0
...1	100,9	96,9	96,9	104,3	102,7	90,3	91,2
...4	22.—	20,4	20,3	21,3	21,2	16,2	16,8
...3	24,4	22,1	21,9	27.—	27.—	20,5	20.—
	156,2	118,6	125,6	124,5	127,8	78,6	75.—
	7.—	8,4	7,2	9,3	7,7	5,2	3,2
...78	0	0,286	0	0,295	0,017	0	0
...8	0,110	0,346	0,1...	0,355	0,174	0,182	0,053
	0	0	0	0	0	0	0
	1,21	0,48	0,5...	1,68	1,89	0	0,22
	3,81	6,27	2,9...	7,19	5,09	5,60	1,94
	70,1	62,7	68,...	67,7	72,5	58.—	64,9
	7,9	19.—	13,...	18.—	11,6	11,4	7,3
	13,17	12,55	12,...	13,41	13,24	11,50	11,47

OVERZICHT van het Chemisch onderzoek van Vechtwater.

BESTANDDEELEN, ENZ.	MAANDELIJKSCHE REKENKUNDIGE GEMIDDELDEN VOOR ONGEFILTREERD EN GEFILTREERD VECHTWATER, IN MILLIGRAMMEN PER LITER																								BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR					
	JANUARI		FEBRUARI		MAART		APRIL		MEI		JUNI		JULI		AUGUSTUS		SEPTEMBER		OCTOBER		NOVEMBER		DECEMBER		MAXIMUM		GEMIDDELD		MINIMUM	
	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.	Ongefiltr.	Gefiltr.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	77,4	43,7	63,2	37,5	47,5	35.—	40,1	24,5	46,6	31,2	50,8	31,3	39,9	24,4	56,1	38,1	36,6	28,2	35,4	23.—	56,5	33,7	60.—	39.—	107,5	52.—	50,6	32,4	30.—	19.—
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	386,5	390,2	362,2	355,7	408,6	388.—	484,6	490,4	427,8	419,7	478,3	458,7	497,4	478.—	422,9	425,4	483,4	475,5	490,2	496,3	446,2	475,3	413,2	425,6	550,8	550.—	443,1	441,1	355,2	351.—
Gloeiverlies	32,3	30,6	30,1	28,8	31,6	27,2	44,3	41,7	38,4	34,7	43,6	40,1	48,5	42,3	40,2	39,3	48,9	45,7	51,6	50,7	43,6	47,1	39,7	39,6	59.—	58.—	41,3	39,3	26,4	24.—
IJzeroxyde ($Fe_2 O_3$)	0.69	0	0,66	0	0,45	0	0,30	0	0,29	0	0,20	0	0,18	0	0,49	0	0,31	0	0,40	0	0,86	0	0,88	0	1,04	0	0,47	0	0,05	0
Calciumoxyde (Ca O)	101,3	100,1	98,3	97,8	105,6	101,3	111,3	109,6	101,7	96,9	105,9	101,1	104,1	100,9	96,9	96,9	106,7	105,7	108,1	107,4	106,2	108.—	106,1	107,5	112,5	118,2	104,3	102,7	90,3	91,2
Magnesiumoxyde (Mg O)	19,5	19,3	18,5	18,4	19,6	18,9	23,1	23,4	21,3	20,9	22,7	21,8	22,4	22.—	20,4	20,3	23,2	23,1	23.—	23,2	20,8	22,3	20,4	20,5	25,7	25,7	21,3	21,2	16,2	16,8
Zwavelzuur ($S O_3$)	27,1	27,4	27,9	28.—	25,9	25,6	31,1	31,7	28,2	27,7	25,1	24.—	24,8	24,4	22,1	21,9	27,2	27,2	28,9	28,8	29,5	31,2	27,5	27,7	33,5	34.—	27.—	27.—	20,5	20.—
Chloor (Cl)	95.—	99,5	80,7	80,7	103,2	97,4	142.—	148,8	116,8	121,2	150,1	143,7	160,6	156,2	118,6	125,6	146,9	144,2	150,4	159.—	119.—	137,2	98,6	108,3	185,9	182,3	124,5	127,8	78,6	75.—
Kiezelzuur ($Si O_2$)	12,2	11,1	12,9	10,8	10,4	7.—	5,5	4,5	8.—	4,8	8.—	5,7	6,3	7.—	8,4	7,2	9.—	8,2	9,3	8,3	10,6	8,4	10,7	9,9	15.—	12,6	9,3	7,7	5,2	3,2
Ammoniak ($N H_3$)	0,494	0,013	0,596	0,056	0,284	0,026	0,267	0,017	0,136	0	0,170	0,016	0,178	0	0,286	0	0.149	0	0,133	0,009	0,495	0,050	0,426	0,028	1,320	0,094	0,295	0,017	0	0
Albuminoïd-ammoniak	0,307	0,190	0,651	0,202	0,333	0,201	0,342	0,127	0,359	0,154	0,319	0,148	0,318	0,110	0,346	0,181	0,316	0,194	0,284	0,156	0,337	0,199	0,372	0,232	1,640	0,304	0,355	0,174	0,182	0,053
Salpeterigzuur ($N_2 O_3$)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur ($N_2 O_5$)	2,25	2,97	3,09	3,39	2,45	2,66	1,98	2,11	1,20	1,17	0,86	0,76	0,98	1,21	0,48	0,54	0.98	1,25	1,98	2,15	1,86	2.—	2,53	2,96	4,17	5,26	1,68	1,89	0	0,22
Zuurstof (in cub. c.M. per Liter)	8,20	6,25	8,52	7,40	7,98	7,38	7,61	6,08	7,07	6,02	6,03	3,50	6,46	3,81	6,27	2,94	6,51	2,46	6,81	4,52	7,67	6,22	7,73	5,52	9,25	8,95	7,19	5,09	5,60	1,94
Koolzuur (vrij en half gebonden)	68,3	75,4	69.—	69,7	74,2	75,3	70,9	77,2	66,2	70,3	66,9	71,1	63,1	70,1	62,7	68,2	65,7	72,9	69,9	73,5	67,9	72,3	68,1	75.—	77,8	82,9	67,7	72,5	58.—	64,9
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	21.—	14,5	19,2	13,6	18,8	12,3	17,6	9,9	20,4	12,1	17,4	10,4	13,6	7,9	19.—	13,1	15,8	10,6	14,3	8,5	19,4	12,7	19,8	14,6	23,7	16,1	18.—	11,6	11,4	7,3
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{Ca\ O + 1,4\ Mg\ O}{10}\right)$	12,85	12,72	12,42	12,35	13,81	12,78	14,37	14,23	13,16	12,62	13,76	13,15	13,54	13,17	12,55	12,54	13,91	13,81	14.01	13,99	13,56	13,93	13,46	13,63	14,70	15,17	13,41	13,24	11,50	11,47

Tabel XV

Overzicht van het chemisch onderzoek van Bronwater.

(Heidewaterleiding te Hilversum.)

BESTANDDEELEN, ENZ.	MILLIGRAMMEN PER LITER												BEREKEND OVER HET GEHEELE JAAR		
	Januari	Februari	Maart [1]	April	Mei	Juni	Juli	Augustus [2]	September [3]	October	November	December	Maximum	Gemiddeld	Minimum
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kleur (Burgers Colorimeter m.M. bruin)	kleurl.	kleurl.	—	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.	kleurl.
Vaste stoffen, gedroogd bij 180° C.	96,2	98,6	—	97.—	97,9	97,4	97,8	98,2	95,7	98,5	100,5	99,5	100,5	98.—	95,7
Gloeiverlies	6,2	6,5	—	6,7	5,4	5,8	6,3	5,7	5.—	7,3	5,4	6,5	7,3	6.—	5.—
IJzeroxyde (Fe_2O_3)	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Calciumoxyde (CaO)	32,1	31,5	—	32,4	32,7	32,1	31,8	32,9	32,5	34.—	33,3	32,9	34.—	32,6	31,5
Magnesiumoxyde (MgO)	2,8	2,7	—	3,2	2,7	3,5	3,2	3,2	3,3	4,5	3,4	3,1	4,5	3,2	2,7
Zwavelzuur (SO_3)	4,5	2,4	—	2,9	3,2	3,5	3,3	2,9	3,5	2,9	3,9	2,1	4,5	3,2	2,1
Chloor (Cl)	12,2	12,2	—	12,6	12,2	12,6	12,2	12,8	13,1	11,8	12,2	12,2	13,1	12,4	11,8
Kiezelzuur (SiO_2)	10,5	9,4	—	11,2	10,7	10,4	11,2	10,7	11,5	11.—	13,5	11,3	13,5	11,—	9,4
Ammoniak (NH_3)	0	0,048	—	0,079	0,011	0	0	0,026	0	0,041	0	0,018	0,079	0,021	0
Albuminoïd-ammoniak	0,016	0,038	—	0,077	0,016	0,027	0,022	0,018	0,043	0,087	0,065	0,025	0,087	0,038	0,009
Salpeterigzuur (N_2O_3)	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salpeterzuur (N_2O_5)	0,12	0,31	—	0,18	0,16	0,13	0,29	0,12	0,22	0,25	0,57	0,42	0,57	0,24	0,04
Zuurstof (in cub. cM. per liter)	6,48	6,22	—	6,32	4,95	6,66	6,30	5,33	6,01	6,77	6,89	6,24	6,89	6,12	4,95
Koolzuur (vrij en half gebonden)	37,7	35,6	—	32,2	35,4	30,8	33,7	32,4	29,1	30,7	32,9	26,4	37,7	32,4	26,4
Kaliumpermanganaat, noodig ter oxydatie der organische stoffen	0,32	0,32	—	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0.32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32
Totale hardheid in Duitsche graden $\left(\frac{CaO + 1,4\ MgO}{10}\right)$	3,60	3,52	—	3,69	3,65	3,71	3,63	3,75	3,71	4,03	3,80	3,73	4,03	3,71	3,52

De onderzoekingen worden éénş per maand gedaan.

[1]) Onderzoek niet plaats gehad.

[2]) Gemiddelde van 2 onderzoekingen.

[3]) Onderzoeking van 1 October; in September geen monster water genomen.

Tabel XVI **Overzicht van het bacteriëngehalte van Duin-, Bron- en Vechtwater.**

BACTERIËNGEHALTEN	DUINWATER			BRON-WATER	VECHTWATER		
	Ruw water	Voor-filtraat	Na-filtraat	Leiding	Ongefiltreerd		Gefiltreerd
					Ruw water	Bezonk. water	
1	2	3	4	5	6	7	8
Minder dan 50 per cM³.	—	—	92	98	—	—	49
Van 50 tot 100 „ „	—	—	6	2	—	—	15½
„ 100 „ 200 „ „	—	9	1	—	—	4	20
„ 200 „ 1000 „ „	13	88	1	—	12	20	15½
„ 1000 „ 5000 „ „	83	3	—	—	43	39	—
„ 5000 „ 10000 „ „	3	—	—	—	14	16	—
Meer dan 10000 „ „	1	—	—	—	31	21	—
Het maximum aantal bacteriën per cM³. bedroeg	12150	1720	265	57	126000	49200	788
Het minimum aantal bacteriën per cM³. bedroeg	510	120	1	2	290	110	4

In bovenstaanden staat is het aantal gevallen, dat de bacteriëngehalten voorkwamen, in procenten uitgedrukt.

Tabel XVII. **Overzicht van het bacteriologisch onderzoek van Duin-, Bron- en Vechtwater.**

MAAND	DUINWATER				BRONWATER (Drukleiding watert. Amsteldijk)		VECHTWATER			
	DATUM	Aantal koloniën per cM³.			DATUM	Aantal koloniën per cM³.	DATUM	Aantal koloniën per cM³.		
		Ruw water	Voor-filtraat	Na-filtraat				Ruw water	Bezonken water	Gefil-treerd
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Januari	3 tot 8	3460	925	12	3	2	3	5950	3820	108
"	10 " 15	2405	617	11	10	2	10	15900	9700	68
"	17 " 22	1347	272	6	17	3	17	13800	6850	25
"	24 " 29	1770	371	4	28	4	31	34000	27000	226
"	—	—	—	—	31	3	—	—	—	—
Februari	31 Jan. " 5	1175	362	11	7	4	7	41850	27900	140
"	7 " 12	1210	242	16	14	2	14	7890	6900	34
"	14 " 19	1372	362	14	21	6	21	38850	33000	77
"	21 " 26	1775	365	11	28	8	28	31350	21000	37
Maart	28 Febr. " 5	1207	237	9	7	7	7	70800	5640	93
"	7 " 12	1470	227	17	14	2	14	18000	10800	48
"	14 " 19	1725	230	15	21	5	21	86400	6100	24
"	21 " 26	1515	270	29	29	5	29	9850	6570	51
April	29 Mrt. " 2	948	236	18	—	—	4	17800	6800	37
"	4 " 9	1612	308	28	11	10	11	5280	3240	55
"	11 " 16	1675	448	19	18	33	18	7650	1840	110
"	18 " 23	3703	568	18	25	21	25	1690	1260	36
"	24 " 30	1405	365	24	—	—	—	—	—	—
Mei	2 " 7	1316	480	22	4	9	4	1920	2130	139
"	9 " 14	1295	977	20	9	6	9	3610	1410	253
"	17 " 21	1484	780	53	17	5	17	1840	590	130
"	23 " 28	1443	723	56	23	7	23	2670	340	134
Juni	30 Mei " 4	1635	637	78	1	7	1	1870	550	345
"	6 " 11	2070	805	139	6	5	6	4120	2190	788

„	13	„ 18	2042	658	48	13	6	13	3070	1130	594
„	20	„ 25	2108	688	47	20	57	20	2540	1620	68
„	—		—	—	—	29	36	29	1410	1120	39
Juli	27 Juni	„ 2	1510	512	20	4	27	4	2570	8550	126
„	4	„ 9	1690	518	13	11	36	11	1200	2570	286
„	11	„ 16	1192	352	40	19	22	19	1550	1240	193
„	18	„ 23	2848	530	38	25	23	25	1350	1890	78
„	25	„ 30	2250	603	26	—	—	—	—	—	—
Augustus	1	„ 6	6787	640	7	1	9	1	1640	710	336
„	8	„ 13	8153	747	8	8	5	8	900	1170	22
„	15	„ 20	1930	493	4	15	5	15	1240	970	124
„	22	„ 27	1757	325	9	22	8	22	2650	350	32
„	—		—	—	—	29	4	29	420	350	58
September	29 Aug.	„ 3	1382	280	11	5	3	5	480	490	19
„	5	„ 10	988	285	6	12	3	12	300	220	11
„	12	„ 17	908	227	15	19	3	19	570	260	4
„	19	„ 24	735	205	12	26	3	26	290	110	6
October	26 Sept.	„ 1	738	130	5	3	2	3	1020	120	13
„	3	„ 8	818	253	8	10	5	10	1240	1950	36
„	10	„ 15	1925	410	13	17	6	17	3030	2200	40
„	17	„ 22	1937	290	8	31	3	25	4400	1620	10
„	24	„ 29	1865	280	8	—	—	31	2730	2220	25
November	31 Oct.	„ 5	2490	438	19	7	2	7	74400	28800	25
„	7	„ 12	2762	730	18	14	6	14	32700	26400	252
„	14	„ 19	1238	363	21	22	5	21	10900	2720	42
„	21	„ 27	972	297	17	28	4	28	126000	49200	144
December	29 Nov.	„ 3	2202	503	30	5	4	5	14250	10250	22
„	5	„ 10	1685	368	8	12	6	12	6600	4950	28
„	12	„ 17	2003	387	7	19	15	19	7950	13800	25
„	19	„ 24	1647	332	9	27	10	27	15150	12000	14
„	27	„ 31	1720	323	9	—	—	—	—	—	—

Voor het Duinwater is genomen het weekgemiddelde; voor het Bronwater het gemiddelde van 3 cult. van het water genomen uit de drukleiding van den watertoren aan den Amsteldijk.

Tabel XVIII **Overzicht van het steenkolenverbruik**

BENAMING DER POMPSTATIONS	STEENKOLENVERBRUIK in KG.				Gemi opvoer in M (zuig –
	HOOFDMACHINES		TOTAAL INCL. STOOMOPMAKEN, VERLICHTING, ENZ.		
	1910	1909	1910	1909	1910
1	2	3	4	5	6
Leiduin *)	1.870.418	1.622.203	2.300.162	2.211.130	45,91
Haarlemmerweg	1.599.470	1.353.057	1.724.450	1.492.750	29,14
Westerveld	817.630	799.705	829.400	802.805	83,44
Weesperkarspel	1.610.185	1.629.049	1.772.525	1.797.381	56,43
TOTAAL	5.897.703	5.404.014	6.626.537	6.304.066	—

*) Bovendien werden door de Duinmachines verbruikt 591.700 KG. steenkolen, tegen 1.146.750 KG.
en 45.121 „ brandstofolie, „ 45.515 „

verrichten arbeid door de verschillende machines.

TOTAAL VERRICHTE ARBEID IN METERTONS (1000 K.G.M.)		Verrichte arbeid per KG. steenkool in Metertons (1 M³ water 1 M. hoog)		Gezamenlijk aantal bedrijfsuren van de in werking zijnde machines		Verrichte arbeid in Metertons per uur		Gemiddeld vermogen in W.P.K.		KG. STEENKOLEN-VERBRUIK PER: Meterton (1 M³ water 1 M. hoog)		KG. STEENKOLEN-VERBRUIK PER: W.P.K. en per uur	
1910	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
571.363.725	465.646.317	305	287	8989	8799	63563	52920	235	196	0,0033	0,0035	0,89	0,94
357.264.135	282.235.194	223	209	13563	13189	26341	21399	98	79	0,0045	0,0048	1,20	1,30
96.368.079	93.343.629	118	117	8738	8766	11029	10648	41	39	0,0085	0,0086	2,28	2,34
360.823.140	349.978.355	224	215	8987	8996	40149	38904	149	144	0,0045	0,0047	1,20	1,26
85.819.079	1.191.203.495	—	—	40277	39750	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel XIXa.

Nieuw aangelegde buisleidingen en geplaatste afsluiters en brandkranen.

Kaliber	Duinwaterleiding		Bronwaterleiding		Vechtwaterleiding		Totaal	
	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters
2″	24,99	3	—	—	26,70	1	51,69	4
3″	359,26^5	14	51,70	—	122,73	1	533,69^5	15
4″	1552,40^5	8	1081,13^5	9	7,16	—	2640,70	17
5″	136,31^5	5	—	—	1586,44	8	1722,75^5	13
6″	1510,20^5	9	123,81	1	559,19	4	2193,20^5	14
7″	57,95	—	14,60^5	1	819,33	3	891,88^5	4
8″	1.—	—	—	—	—	—	1.—	—
9″	296,97	—	13,14^5	2	2,32^5	—	312,44	2
10″	—	—	—	—	—	—	—	—
12″	72,46	2	665,60	2	1.—	—	739,06	4
15″	0,65	—	—	—	—	—	0,65	—
18″	7,45	13	—	—	14,19	2	21,64	1[illegible]
20″	8,60	—	—	—	—	—	8,60	—
21″	—	—	—	—	—	—	—	—
22″	—	—	—	—	—	—	—	—
24″	99,80	1	—	—	—	—	99,80	
27″	46,77	—	—	—	—	—	46,77	—
30″	1657,16	1	—	—	—	—	1657,16	
Totaal . .	5831,99	56	1949,99^5	15	3139,06^5	19	10.921,05	9
Brand-kranen	Ondergrondsche 1 —		Ondergrondsche 15 —		Ondergrondsche 32 Bovengrondsche 5		Ondergrondsche Bovengrondsche	

N.B. De brandkranen voor spuien zijn in deze opgaven niet begrepen.
De afsluiters tusschen spuileidingen zijn in deze opgaven wél begrepen.

Vervallen buisleidingen, afsluiters en brandkranen.

KALIBER	DUINWATERLEIDING		BRONWATERLEIDING		VECHTWATERLEIDING		TOTAAL	
	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters
2″	162,22^{5}	10	—	—	51,17^{5}	3	213,40	13
3″	104,33	3	—	1	84,07	—	188,40	4
4″	451,95^{5}	5	—	1	0,50	—	452,45^{5}	6
5″	88.—	3	—	—	298,20	4	386,20	7
6″	290,50	1	—	—	425,01^{5}	—	715,51^{5}	1
7″	—	—	—	—	56,20^{5}	1	56,20^{5}	1
8″	—	—	—	—	—	—	—	—
9″	4,50	—	—	—	1,96	—	6,46	—
10″	—	—	—	—	—	—	—	—
12″	3,80	1	—	—	1.—	—	4,80	1
15″	3.—	1	—	—	—	—	3.—	1
18″	—	—	—	—	53,20	—	53,20	—
20″	1665,46	1	—	—	—	—	1665,46	1
21″	—	—	—	—	—	—	—	—
22″	—	—	—	—	—	—	—	—
24″	13,30	4	—	—	—	—	13,30	4
27″	—	—	—	—	—	—	—	—
30″	—	—	—	—	—	—	—	—
taal .	2787,07	29	—	2	971,32^{5}	8	3758,39^{5}	39
rand- anen	Ondergrondsche 1 —		— —		Ondergrondsche 10 Bovengrondsche 1		Ondergrondsche 11 Bovengrondsche 1	

Tabel XIXb.

Nieuw aangelegde buisleidingen en geplaatste afsluiters en brandkranen.

KALIBER	DUINWATERLEIDING		BRONWATERLEIDING		VECHTWATERLEIDING		TOTAAL	
	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters
2″	384,27	5	2,60	1	5,75	—	392,62	6
3″	822,69	9	21,11	—	143,86	2	987,66	11
4″	1624,83	16	1385,54^5	18	—	—	3010,37^5	34
5″	94,12	5	—	—	1230,38	12	1324,50	17
6″	80,18	1	17,60^5	—	—	—	97,78^5	1
7″	55,66^5	1	98,33	2	—	—	153,99^5	3
8″	1.—	—	—	—	—	—	1.—	—
9″	—	—	—	—	13,10	—	13,10	—
10″	—	—	1,46	—	—	—	1,46	—
12″	1.—	2	2,08	—	24.—	—	27,08	2
15″	47,78	1	—	—	—	—	47,78	1
18″	3.—	2	—	—	—	—	3.—	2
20″	922,40^5	1	—	—	—	—	922,40^5	1
21″	—	—	—	—	—	—	—	—
22″	—	—	—	—	—	—	—	—
24″	0,65	—	—	—	—	—	0.65	—
27″	—	—	—	—	—	—	—	—
30″	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal . .	4037,59	43	1528,73	21	1417,09	14	6983,41	7[illegible]
Brand-kranen	Ondergrondsche — Bovengrondsche —		Ondergrondsche 12 Bovengrondsche —		Ondergrondsche 25 Bovengrondsche 4		Ondergrondsche [illegible] Bovengrondsche [illegible]	

N.B. De brandkranen voor spuien zijn in deze opgaven niet begrepen. De afsluiters tusschen spuileidingen wel.

Vervallen buisleidingen, afsluiters en brandkranen.

Kaliber	Duinwaterleiding		Bronwaterleiding		Vechtwaterleiding		Totaal	
	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters	Lengte in meters	Afsluiters
2″	177,02	4	—	—	7,85	1	184,87	5
3″	126,90	3	2.—	2	76,98	1	205,88	6
4″	80,48	1	133,77	2	—	—	214,25	3
5″	10,90	1	—	—	4.—	1	14,90	2
6″	9,55	—	—	—	20.—	—	29,55	—
7″	30,—	—	—	—	—	—	30.—	—
8″	—	—	—	—	—	—	—	—
9″	22.—	2	—	—	—	—	22.—	2
10″	—	—	1,88	—	—	—	1,88	—
12″	—	—	3,13	—	—	—	3,13	—
15″	—	—	—	—	—	—	—	—
18″	—	—	—	—	—	—	—	—
20″	—	—	—	—	—	—	—	—
21″	—	—	—	—	—	—	—	—
22″	—	—	—	—	—	—	—	—
24″	—	—	—	—	—	—	—	—
27″	—	—	—	—	—	—	—	—
30″	—	—	—	—	—	—	—	—
otaal .	456,85	11	140,78	4	108,83	3	706,46	18
3rand-ranen	Ondergrondsche 3 Bovengrondsche —		Ondergrondsche — Bovengrondsche —		Ondergrondsche 8 Bovengrondsche 2		Ondergrondsche 11 Bovengrondsche 2	

Tabel XXa **Overzicht van de lengte der verschillende**

	DUINWATERLEIDING					BRONWATERLEIDING		
	Lengte in Meters	Inhoud in M^{3}.	Afsluiters	Brandkranen: Ondergrondsche	Brandkranen: Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M^{3}.	Afsluiters
Op 1 Januari 1909 bestond het buizennet uit	392.336,52	21.894	2370	469	—	70.823,53	2773	317
Vermeerderd gedurende 1909 met . .	5831,99	851,519	56	1	—	1949,99^{5}	60,601	15
Te zamen . . .	398.168,51	22.745,519	2426	470	—	72.773,52^{5}	2833,601	332
Vervallen gedurende 1909	2787,07	355,197	29	1	—	—	—	2
Totale buisleiding op 1 Januari 1910 (inhoud afgerond). . .	395.381,44 1)	22.390	2397	469	—	72.773,52^{5} 2)	2834	330

1) Hierbij inbegrepen de transportleidingen van Leiduin (19154 Meter 20″ = 3907 M^{3} inhoud
18″ verbindingen tusschen de transportleidingen = 2,624 M^{3} inhoud).

2) Hierbij inbegrepen de transportleidingen van Westerveld (26929 Meter 12″ = 1966 M^{3} inhoud
de buisleidingen naar en in Amstelveen (5713 Meter 4″ en 126 Meter 3″ =
" " " " " Laren (216^{5} Meter 8″ en 1314^{5} Meter 6″, =

3) Hierbij inbegrepen de beide transportleidingen van Weesperkarspel (9243 Meter 24″ = 2699 M
Behalve de transportleidingen en de buizennetten in Amsterdam, is er nog een toevoerleiding voo
1548 M^{3} inhoud) en een toevoerleiding voor Vechtwater van de inlaatkamer te Nigtevecht tot de

buisleidingen, het aantal afsluiters en brandkranen.

Brandkranen		Vechtwaterleiding					Te zamen				
Ondergrondsche	Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M3.	Afsluiters	Brandkranen Ondergrondsche	Brandkranen Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M3.	Afsluiters	Brandkranen Ondergrondsche	Brandkranen Bovengrondsche
328	3	281.443,91	14.604	1751	4342	115	744.603,96	39.271	4438	5139	118
15	—	3139,06[5]	53,689	19	32	5	10.921,05	965,809	90	48	5
43	3	284.582,97[5]	14.657,689	1770	4374	120	755.525,01	40.236,809	4528	5187	123
—	—	971,32[5]	22,193	8	10	1	3758,39[5]	377,390	39	11	1
43	3	283.611,65 3)	14.635	1762	4364	119	751.766,61[5]	39.859	4489	5176	122

63[5] Meter 24″ = 6151 M3 inhoud en 5444 Meter 30″ = 2482 M3 inhoud), (bovendien 16 Meter

M3 inhoud).
Meter 4″ en 160 Meter 3″ = 37 M3 inhoud).
oud en 9242 Meter 27″ = 3410 M3 inhoud).
nwater van de kom tot den ruwwaterkelder te Leiduin (1369,13 Meter, diameter = 1,20 Meter =
waterkelder te Weesperkarspel (4472 Meter 48″ = 5228 M3 inhoud).

Tabel XXb. **Overzicht van de lengte der verschillende**

	DUINWATERLEIDING					BRONWATERLEIDING		
	Lengte in Meters	Inhoud in M3.	Afsluiters	Brandkranen: Ondergrondsche	Brandkranen: Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M3.	Afsluiters
Op 1 Januari 1910 bestond het buizennet uit	395.381,44	22.390	2397	469	—	72.773,52⁵	2834	330
Vermeerderd gedurende 1910 met . .	4037,59	215,892	43	—	—	1528,73	14,166	21
Te zamen . . .	399,419,03	22.605,892	2440	469	—	74.302,25⁵	2848,166	351
Vervallen gedurende 1910	456,85	3,525	11	3	—	140,78	1,402	[illegible]
Totale buisleiding op 1 Januari 1911 (inhoud afgerond). . .	398.962,18 1)	22.602	2429	466	—	74.161,47⁵ 2)	2847	34

1) Hierbij inbegrepen de transportleidingen van Leiduin (19154 Meter 20″ = 3907 M³ inhou
18″ verbindingen tusschen de transportleidingen = 2,624 M³ inhoud).

2) Hierbij inbegrepen de transportleidingen van Westerveld (26929 Meter 12″ = 1966 M³ inhou
de buisleidingen naar en in Amstelveen (5713 Meter 4″ en 126 Meter 3″
" " " " " Laren (216⁵ Meter 8″ en 1314⁵ Meter 6

3) Hierbij inbegrepen de beide transportleidingen van Weesperkarspel (9243 Meter 24″ = 2699

Behalve de transportleidingen en de buizennetten in Amsterdam, is er nog een toevoerleiding vo
buis van 't Westerkanaal naar 't punt Schusterkanaal, Barnaartkanaal en 2e Zwarteveldkanaal (10
toevoerleiding voor Vechtwater van de inlaatkamer te Nigtevecht tot den ruwwaterkelder te Weesp

buisleidingen, het aantal afsluiters en brandkranen.

Brandkranen		VECHTWATERLEIDING					TE ZAMEN				
Ondergrondsche	Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M^3.	Afsluiters	Brandkranen Ondergrondsche	Brandkranen Bovengrondsche	Lengte in Meters	Inhoud in M^3.	Afsluiters	Brandkranen Ondergrondsche	Brandkranen Bovengrondsche
343	3	283.611,65	14.635	1762	4364	119	$751.766,61^{5}$	39.859	4489	5176	122
12	—	1417,09	18,574	14	25	4	6983,41	248,632	78	37	4
355	3	285.028,74	14.653,574	1776	4389	123	$758.750,02^{5}$	40.107,632	4567	5213	126
—	—	108,83	0,773	3	8	2	706,46	5,700	18	11	2
355	3	284.919,91 3)	14.653	1773	4381	121	$758.043,56^{5}$	40.102	4549	5202	124

063^{5} Meter 24″ = 6151 M^3 inhoud en 5444 Meter 30″ = 2482 M^3 inhoud), (bovendien 16 Meter

M^3 inhoud).
9 Meter 4″ en 160 Meter 3″ = 37 M^3 inhoud .
ıoud en 9242 Meter 27″ = 3410 M^3 inhoud).
ınwater van de kom tot den ruwwaterkelder te Leiduin, (1369,13 Meter, diameter = 1,20 M.), een ter 21″) alsmede een buis van 't Boogkanaal tot het v/d Vlietkanaal, (480 Meter 21″), en een rspel (4472 Meter 48″).

Tabel XXI.

Onderhoud enz. van Brandkranen op de Vecht- en de Bronleiding.

MAAND	Brandkranen verwisseld. Ondergr.		Brandkranen verwisseld. Bovengr.		Brandkranen verwisseld tevens hooger geplaatst. (Ondergr.)		Brandkranen hooger geplaatst. (Ondergr.)		Houten ramen vervangen door ijzeren schutkasten en straatpotten goed geplaatst	
	V.	B.	V.	B.	V.	B.	V.	B.	V.	B.
Januari	31	—	—	—	1	—	4	1	14	4
Februari	8	2	—	—	2	—	3	1	13	5
Maart	17	1	—	—	2	—	2	1	20	1
April	15	—	—	—	—	—	18	1	47	—
Mei	22	—	—	—	—	—	5	—	56	—
Juni	20	—	—	—	1	—	3	—	31	—
Juli	30	—	1	—	2	—	4	1	82	—
Augustus	23	1	—	—	3	—	2	—	70	4
September	32	—	—	—	1	—	5	—	18	2
October	25	—	8	—	1	—	—	1	10	4
November	11	3	1	—	—	—	—	1	11	—
December	27	—	—	—	—	—	3	1	19	1
TOTAAL	261	7	10	—	13	—	49	8	6	—

Bovendien werden nog verschillende brandkranen verplaatst van uit de rijwegen naar de voetpaden of boomenrijen.

Tabel XXII **Levering van water over den meter.**

	LEVERING VAN WATER PER METER	Prijs per M³ in centen	WATERSOORT	Geleverd in 1910 in M³	In % v. h. totaal over den meter geleverd Duin-, Vecht-, of Bronwater of te zamen	In % v.h. totaal gepompte Duin-Vecht-, of Bronwater of te zamen
Tariev. in A'dam, Halfw. en Heemstede v. Duin- en Bronw. " " " en buitengemeenten voor Vechtwater.	Liefdadigh. gestichten, Ziekenh. en Badinrichtingen, waaronder is begr. 274.961 M³ van de gem. Amsterdam	5	Duin	289.789	19.129	2.306
			Vecht	372.913	9.616	5.832
			Bron	4.967	2.364	0.430
			Samen	667.669	11.916	3.319
	Liefdadigheids-gestichten en Ziekenhuizen	10	Duin	25.264	1.668	0.201
			Vecht	5.184	0.134	0.081
			Bron	—	—	—
			Samen	30.448	0.543	0.151
	Gem.-instellingen uitgezonderd de bovengenoemde onder de rubriek 5 cent	10	Duin	63.382	4.184	0.504
			Vecht	663.676	17.115	10.379
			Bron	7.793	3.709	0.675
			Samen	734.851	13.116	3.654
	Gewone abonnementen: boven 25 M³ per dag	10	Duin	294.869	19.465	2.347
			Vecht	1.768 527	45.606	27.657
			Bron	101.113	48.120	8.755
			Samen	2.164.509	38.632	10.761
	Gewone abonnementen: boven 10 tot en met 25 M³ per dag	12	Duin	124.761	8.236	0.993
			Vecht	185.454	4.782	2.900
			Bron	20.825	9.911	1.803
			Samen	331.040	5.908	1.646
	Gewone abonnementen: van 0 tot en met 10 M³ per dag	15	Duin	516.468	34.093	4.111
			Vecht	319.901	8.249	5.003
			Bron	47.917	22.804	4.149
			Samen	884.286	15.783	4.396
Tarieven in buitengemeenten voor Duin-, Vecht- en Bronwater		30	Duin	10.566	0.697	0.084
			Vecht	5.822	0.150	0.091
			Bron	4.227	2.012	0.366
			Samen	20.615	0.368	0.103
		33	Duin	319	0.021	0.003
			Bron	1.006	0.479	0.087
			Samen	1.325	0.024	0.007
		44	Bron	150	0.071	0.013
			Samen	150	0.003	0.001
Volgens bijzondere overeenkomsten			Duin	189.475	12.507	1.508
			Vecht	556.393	14.348	8.701
			Bron	22 126	10.530	1.916
			Samen	767.994	13.707	3.818
Te zamen 1910			Duin	1.514.893	100.—	12.057
			Vecht	3.877.870	100.—	60.644
			Bron	210.124	100.—	18.194
			Samen	5.602.887	100.—	27.856
Te zamen 1909			Duin	1.237.272	100.—	11.133
			Vecht	3.930.747	100.—	63.136
			Bron	210.180	100.—	18.354
			Samen	5.378.199	100.—	29.097

12. GEMEENTEGASFABRIEKEN.

Omtrent de meer belangrijke onderhouds- en uitbreidingswerken kan worden vermeld, dat op de WESTERFABRIEK de volgende werkzaamheden plaats hadden, hoofdzakelijk beoogende het aanbrengen van herstellingen en verbeteringen.

In de *stokerijen* werden van de ovens C 1—5 de kluizen uitgebroken, de togen hersteld en vervolgens nieuwe retorten ingemetseld. De generatoren werden eveneens uitgebroken en vernieuwd. De ovenarmatuur werd vernieuwd, de hydraulic mains gereinigd en het geheel bedrijfklaar afgewerkt. Een zelfde bewerking ondergingen de ovens C 6—10. Onderdeelen werden hersteld of vernieuwd aan de ovens B 5—12. De muren der stokerijen werden gedeeltelijk uitgehaald en opnieuw gevoegd.

Exhauster N⁰. III werd van nieuwe bladen voorzien.

De in 1909 gebroken as van den kleinen *washer* werd door een nieuwe holle as vervangen. Na montage kwam deze washer niet meer als cyaanwasher, doch als ammoniakwasher in bedrijf. Ook de groote washer werd 4 Februari als ammoniakwasher in werking gesteld.

In het *zuiverhuis* N⁰. I werd een 30″-afsluiter aangebracht en in zuiverhuis N⁰. II twee dergelijke afsluiters. Het aantal verschooningen bedroeg slechts 56 (tegen 104 in 1909, 94 in 1908, 126 in 1907 en 164 in 1906).

Cokesgasfabriek. Het gewone onderhoud van generatormantels, lucht- en gasschuiven had plaats. De apparaten III en IV kregen nieuwe schoorsteenen. Met het oog op eventueele reparatie aan den reliefgashouder werd een 16″-leiding gelegd van den uitlaat der scrubbers naar den inlaat van gashouder III. De vloer der cokesloods werd verhoogd.

Van *stationsmeter* N⁰. III werd de trommel vernieuwd. De trommels van de meters van de cokesgasfabriek werden versterkt en hersteld.

Aan de *gashouders* had het gewoon teer- en verfwerk plaats.

De nieuwe *stoomketel* N⁰. 15 werd verder ingemetseld, droog gestookt, gekeurd en in bedrijf gesteld. De schoorsteen van het ketelhuis voor gashouderverwarming werd rechtgezet. Een reserve stoomleiding (4″) werd tusschen het groote ketelhuis en dat der cokesgasfabriek aangebracht.

In de *sulfaatfabriek* werd op proef een oude centrifuge geplaatst. De 6″-ammoniakwaterleiding van den toren naar de sulfaatfabriek werd wegens lekkage opgegraven en dichtgemaakt, terwijl de 4″-ammoniakzuigleiding van het pompenlokaal gedeeltelijk werd vernieuwd.

In de sulfaatfabriek werd een pomp geplaatst om het kalkslib naar de bergplaats te persen.

Aan den *kolen-conveyor* werden eenige herstellingen uitgevoerd en werd het bestaande mechanische cokestransport (stokerij II) uitgebreid met eene complete inrichting voor het mechanisch vervoeren en sorteeren der in stokerij I geproduceerde cokes.

Dit nieuwe *cokestransport met verdeelhuis*, uitgevoerd door de Berlin-Anhaltische Maschinenbau A. G., was op het einde van 1910 nagenoeg gereed.

De *zandblaasinrichting* voor het reinigen van gaskomforen en gietstukken werd gesteld en kwam in bedrijf.

Op de *terreinen* werd de bestrating hersteld en vernieuwd en het smalspoor nagezien. De leuning van den oprit naar de fabriek werd veiligheidshalve verlengd. Het buizenterrein werd door een houten hek omgeven en de opslagplaats voor oud ijzer door een muurtje van stapelsteenen. Aan de vaartzijde werd een teerlaadbak opgesteld.

Wat de *gebouwen* betreft, werden de goten van de zuiverhuizen, de kantoren, de werkplaatsen, de sulfaatfabriek en een der woningen gedeeltelijk vernieuwd. In het kantoor werd een tochtpui aangebracht. Bij de werkplaatsen kwam een wasch- en kleedlokaal gereed. Verder had het geregelde onderhoudsverfwerk plaats. Door de Brandweer werd een nieuwe ondergrondsche *brandschelkabel* gelegd. De Vechtwater-meters en electriciteitsmeters werden door de betrokken diensten verwisseld.

Aan de OOSTERFABRIEK werd van het *stokerijgebouw* de ijzerconstructie ter ondersteuning van de glazen dakbedekking bij 3 der 10 dakvlakken (D, E en F) geheel vernieuwd; volgende jaren zal hiermede geleidelijk moeten worden voortgegaan. In het gebouw werd wederom een deel van de geslagen ijzeren vloeren tusschen rails en viaducten (voor de ovens C 1—8) vervangen door bestrating. Viaducten en stortschotten werden hersteld en eerstgenoemde gedeeltelijk voorzien van nieuwe dwarsliggers en loopplanken. De ijzeren kolommen en het viaduct voor de ovens A 1—12 werden geverfd.

De laatst overgebleven 4 ovens van Münchener systeem, nl. A 5—8, zoomede de ruggelings daartegen gebouwde 4 ovens B 5—8 werden, behoudens de achterwanden en daarop steunende schoorsteenen, geheel gesloopt, opnieuw opgetrokken volgens systeem Hasse—Didier en van nieuwe zwaardere verankering voorzien.

Kleine herstellingen aan onder- en bovenbouw werden verricht bij 24 ovens. De vuren van 12 dier ovens werden hersteld, de overige geheel vernieuwd.

Van 16 ovens werden de 12″-gasafsluiters der mains afgenomen, hersteld, gevlakt, geperst en weder aangebracht.

De veel onderhoud eischende, geslagen ijzeren goten voor afvoer van water der hydraulische laad- en trekmachines, werden voor de ovens A 1—12 en B 1—16 vervangen door gegoten ijzeren goten;

ragen voor

1909	
WERKEN	AFSC

rvan is beschikt

n 1910 over .

r 1910 per resto

n daarop in

	RESTAN DER L OP 31 DE
10	
	f 8
	"
	" 1
	"
	"
	"
	f 12

Tabel XXIII.

OVERZICHT van de bedragen, waarvoor in 1896 de werken zijn overgenomen, van de verdere bedragen voor nieuwe werken en van de daarop uit de winsten afgeschreven bedragen.

HOOFD VAN BOEKING	Oorspronkelijke bedragen van overname	1896—1907 (Zie voor de bedragen van elk jaar afzonderlijk de overeenkomstige staten in de voorgaande jaarverslagen).		1908		1909		1910		TOTAAL		Restant boekwaarde
		Nieuwe werken	Afschrijvingen	Nieuwe werken	Afschrijvingen	Nieuwe werken	Afschrijvingen	Nieuwe werken	Afschrijvingen	Bedrag der overname, vermeerderd met de bedragen voor nieuwe werken	Afschrijvingen	
Prise d'eau Duinwaterleiding	ƒ 2.400.000 —	ƒ 1.117.421 38	ƒ 1.060.000 —	ƒ — —	ƒ 150.000 —	ƒ — —	ƒ 100.000 —	ƒ 705.542 95^{5}	ƒ 150.000 —	ƒ 4.222.964 33^{5}	ƒ 1.460.000 —	ƒ 2.762.964 33^{5}
Uitbreiding bronnen, enz. Boogkanaal (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	58.145 02^{5}	— —	÷ 58.145 02^{5}*	— —	— —	— —	— —
Onderzoek terrein Van Limburg Stirum (tijdelijke reken.)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	16.859 55	— —	16.859 55	— —	16.859 55
Pompstation Leiduin	740.000 —	1.503.380 77	1.020.172 81	33.160 87^{5}	150.000 —	47.118 43	100.000 —	82.409 71	200.000 —	2.406.069 78^{5}	1.470.172 81	935.896 97^{5}
Bouw van Bureau- en schaftlokalen te Leiduin (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	513 89	— —	÷ 513 89*	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Uitbreiding electrisch licht-installatie Leiduin (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	11.475 77	— —	÷ 11.475 77*	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Voorbereiding bouw nieuw pompstation Leiduin (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	336 95	— —	336 95	— —	336 95
Buizennet Duinwaterleiding	2.800.000 —	1.234.667 08	1.043.500 —	54.901 45	46.000 —	28,889 77	40.000 —	47.135 17	130.000 —	4.165.593 47	1.259.500 —	2.906.093 47
30" Transportbuis Leiduin—Amsterdam (tijdel. reken.)	— —	1.238 78	— —	287.047 19	— —	81.734 54^{5}	— —	19.406 76	5.000 —	389.427 27^{5}	5.000 —	384.427 27^{5}
Buislegging Gem. Petroleum-entrepôt c. a. (Duinleiding) (tijdelijke rekening)	— —	19.977 83^{5}	— —	÷ 19.977 83^{5}*	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Uitbreiding buizennet duinwaterleiding Zeeburgerdijk en Merwedekanaal (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.451 16	— —	2.451 16	— —	2.451 16
Pompstation Amsterdam	— —	1.435.997 35^{5}	163.000 —	— —	25.000 —	515 77	30.000 —	99.641 04^{5}	50,000 —	1.536.154 17	268.000 —	1.268.154 17
Overstorten transportleidingen (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.620 85^{5}	— —	3.620 85^{5}	— —	3.620 85^{5}
Vierde machine Pompstation Haarlemmerweg (tijdelijke rekening)	— —	1.030 25	— —	33.789 00^{5}	— —	34.496 77	— —	÷ 69.316 02^{5}*	— —	— —	— —	— —
Buisleidingen voor 4de machine Pompstation Haarlemmerweg (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	2.090 13	— —	8.410 37^{5}	— —	÷ 10.500 50^{5}*	— —	— —	— —	— —
Prise d'eau Vechtwaterleiding	480.000 —	— —	170.000 —	— —	30.000 —	— —	40.000 —	— —	50.000 —	480.000 —	290.000 —	190.000 —
Wijziging aanvoerleiding filters Vechtwaterleiding (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	13.008 35^{5}	— —	÷ 13.008 35^{5}*	— —	— —	— —	— —
Pompstation Weesperkarspel	2.300.000 —	16.300 80	1.136.300 80	— —	150.000 —	— —	150.000 —	13.512 78	300.000 —	2.329.813 58	1.736.300 80	593.512 78
Definitieve verbinding enz. windketel Weesperkarspel (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	1.326 17^{5}	— —	3.549 94	— —	4.876 11^{5}	— —	4.876 11^{5}
Afbraak standpijptoren Weesperkarspel (tijdel. rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	335 91	— —	2.801 02^{5}	— —	3.136 93^{5}	— —	3.136 93^{5}
Bouw woning Chef-machinist en windketelgebouwtje te Weesperkarspel (tijdelijke rekening)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	6.926 04	— —	6.926 04	— —	6.926 04
Buizennet Vechtwaterleiding	3,000.000 —	450,314 60	720.000 —	÷ 7.873 75*	150.000 —	9.628 98	150.000 —	7.936 12^{5}	300.000 —	3.460.005 95^{5}	1.320.000 —	2.140.005 95^{5}
Buislegging Gem. Petroleum-entrepôt c. a. (Vechtleiding) (tijdelijke rekening)	— —	548 16	— —	÷ 548 16*	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Prise d'eau en Pompstation Hilversum	172.500 —	36.839 90^{5}	136.000 —	— —	23.339 90^{5}	— —	20.000 —	— —	— —	209.339 90^{5}	179.339 90^{5}	30.000 —
Buizennet Bronwaterleiding	612.300 —	10.363 10^{5}	106.500 —	3.554 62^{5}	20.000 —	14.195 98^{5}	20.000 —	7.962 62	20.000 —	648.376 33^{5}	166.500 —	481.876 33^{5}
Dienstbuizen	108.342 43^{5}	14.709 24	115.000 —	65 44	4.000 —	12.183 57^{5}	4.000 —	13.255 11^{5}	5.000 —	148.555 80^{5}	128.000 —	20.555 80^{5}
Watermeters	163.643 43	131.154 36	196.315 85	3.788 30^{5}	8.309 97	11.787 26	8.655 50^{5}	5.569 36	5.548 42^{5}	315.942 71^{5}	218.829 75	97.112 96^{5}
Mobilair	— —	16.731 61^{5}	10.231 61^{5}	1.877 58	1.000 —	430 01	1.334 55	646 84	1.881 79	19.686 04^{5}	14.447 95^{5}	5.238 09
Onderzoek Nieuwe Prise d'eau	— —	284.640 36^{5}	284.640 36^{5}	5.643 86	5.643 86	81 35	81 35	86 35	86 35	290.451 92^{5}	290.451 92^{5}	— —
Electrische geleidingen	— —	15.239 05^{5}	14.739 05^{5}	— —	— —	668 15^{5}	668 15^{5}	— —	— —	15.907 21	15.407 21	500 —
Gebouwen voor magazijnen en werkplaatsen aan den Haarlemmerweg	— —	28.889 86^{5}	7.462 86^{5}	— —	1.182 —	61.011 36^{5}	1.170 —	— —	3,210 00^{5}	89.901 23	13.024 87	76.876 36
Bouw nieuw magazijn (tijdelijke rekening)	— —	165 24	— —	41.053 21	— —	÷ 41.218 45*	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Inrichtingen voor verwarming en verlichting van magazijnen en werkplaatsen aan den Haarlemmerweg	— —	1.657 55	677 55	— —	— —	4.788 29^{5}	100 —	— —	388 29^{5}	6.445 84^{5}	1.165 84^{5}	5.280 —
Werktuigen, groot gereedschap, enz.	— —	69.079 75	28.692 27	5.976 75^{5}	4.877 88^{5}	5.283 25^{5}	4.132 27^{5}	12.192 20^{5}	5.072 98	92.531 96^{5}	42.775 41	49.756 55^{5}
Nieuwe machines ingev. Raadsbesluit van 26 Nov. 1902	— —	117.803 02^{5}	87.803 02^{5}	— —	5.000 —	— —	5.000 —	— —	5.000 —	117.803 02^{5}	102.803 02^{5}	15.000 —
Kosten en koersverschillen van Leeningen	— —	28.002 70^{5}	28.002 70^{5}	— —	— —	÷ 28.002 70^{5}*	÷ 28.002 70^{5}*	— —	— —	— —	— —	— —
Kosten van Leeningen	— —	— —	— —	— —	— —	12.502 00^{5}	12.502 00^{5}	— —	— —	12.502 00^{5}	12.502 00^{5}	— —
Disagio van Leeningen	— —	— —	— —	— —	— —	22.604 31	6.086 24	— —	756 37	22.604 31	6.842 61	15.761 70
	ƒ 12.776.785 86^{5}	ƒ 6.536.152 79	ƒ 6.329.038 91	ƒ 456.538 34	ƒ 774.353 62	ƒ 347.934 85^{5}	ƒ 665.727 37^{5}	ƒ 900.872 64^{5}	ƒ 1.231.944 21^{5}	ƒ 21.018.284 49^{5}	ƒ 9.001.064 12**	ƒ 12.017.220 37^{5} †

*) Overboekingen op andere constructie-rekeningen.

**) Bij de beoordeeling van dit cijfer is in aanmerking te nemen, dat bovendien uit de winsten gereserveerd is kunnen worden over de jaren 1902 tot en met 1907 ƒ 1.516.575,22^{5}
en over het jaar 1909 . . . . „ 11.300,68

Totaal . . . . . ƒ 1.527.875,90^{5}

waarvan is beschikt in 1908 over . . . . ƒ 207,167,12
en in 1910 over . . . . „ 523.136,21
„ 730.303,33

zoodat op 31 December 1910 per resto eene reserve aanwezig is van . . . . ƒ 797.572,57^{5}

Tabel XXIV.

OVERZICHT van de leeningen en de aflossingen daarop in 1910.

AARD DER LEENING.	Bedrag der leening op 1 Januari 1910	Aflossingen der leeningen in 1910	Restant-bedragen der leeningen op 31 December 1910
Leening 2½ % van 1896 voor overname der Duin- en Vechtwaterleiding	ƒ 9.060.000.—	ƒ 252.000.—	ƒ 8.808.000.—
Kapitaal-voorschot voor overname der Bronwaterleiding	„ 565.000.—	„ 16.000.—	„ 549.000.—
Leening 4 % van 1900	„ 1.260.911,68	„ 30.404,38	„ 1.230.507,30
„ 3½ „ „ 1899 (2e gedeelte)	„ 748.668,55	„ 17.410,90	„ 731.257,65
„ 4 „ „ 1904	„ 690.000.—	„ 15.000.—	„ 675.000.—
Kapitaal-voorschot der Gemeente	„ 17,688,95^{5}	„ —.—	„ 17.688,95^{5}
	ƒ 12.342.269,18^{5}	ƒ 330.815,28	ƒ 12.011.453,90^{5} †

AANMERKINGEN.

† Tegenover het verschil ad ƒ 5.766,47 tusschen de restant-boekwaarde op 31 December 1910 en de restant-bedragen der leeningen op dien datum, staat in 't credit der balans voor „agio van leeningen" een gelijk bedrag uitgetrokken.

Aan dezen post is het karakter van „uitbreidingskapitaal" gegeven.

TOTA
191

1610.

6.394

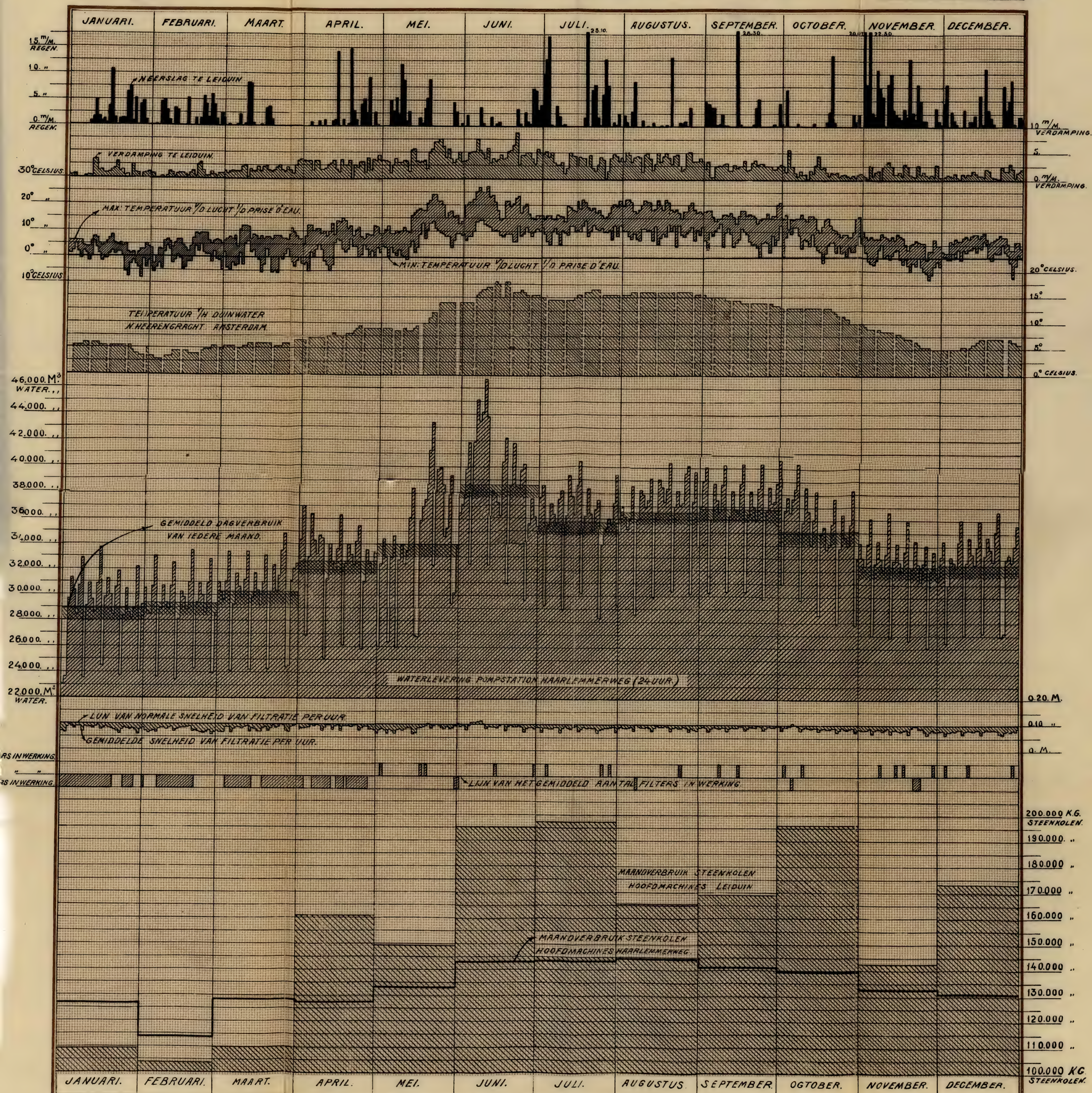

EN

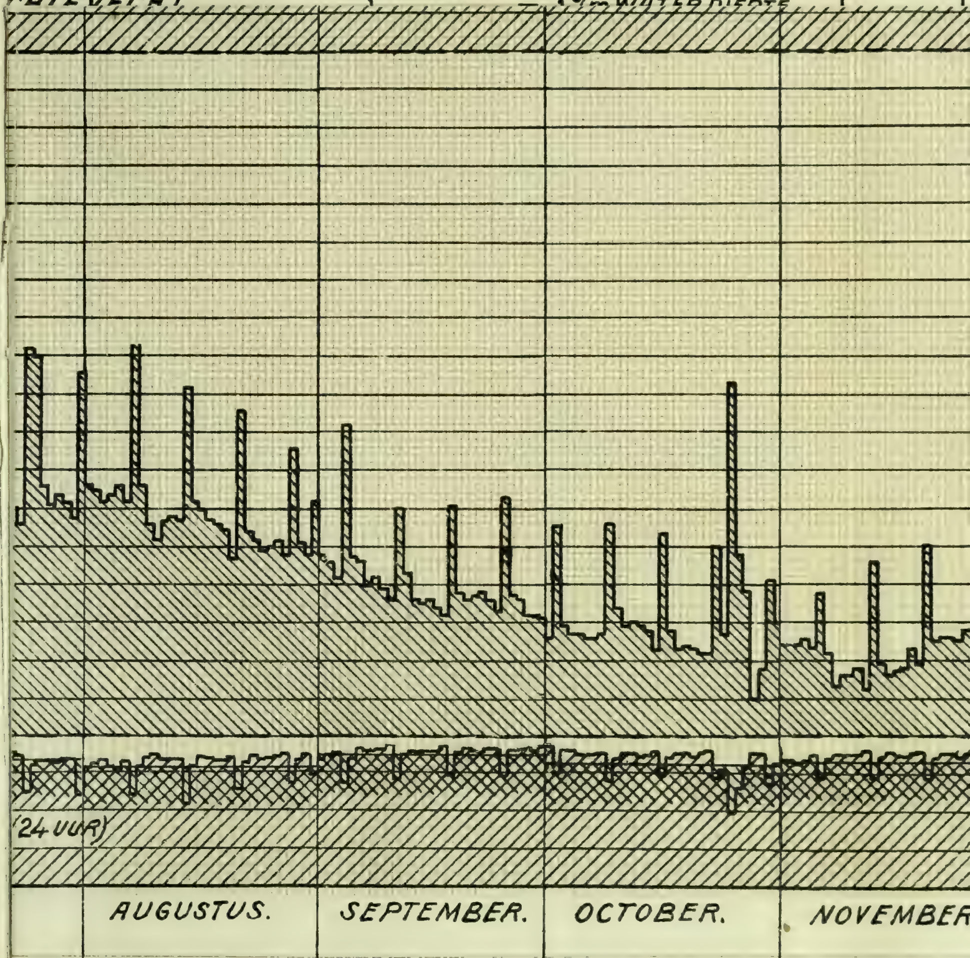
AMSTERDAM.
Gemeente Waterleidingen.
Duinwaterleiding.
JAARVERSLAG 1910.

GRAPHISCH OVERZICHT VAN

	Schaal	Totaal in 1910.	Dagel. en maandelijksch jo. Max.	Gem.	Min.	
NEERSLAG TE LEIDUIN.	SCHAAL 1 m/m HOOGTE = ½ m/m NEERSLAG.	794.65	28.30.	2.18.	——	m/m.
VERDAMPING TE LEIDUIN.	1 ,, = ½ ,, VERDAMPING.	853.75.	7.35.	2.34	——	m/m.
MAXIMUM TEMPERATUUR V/D LUCHT IN DE PRISE D'EAU.	1 ,, = 1 GRAAD CELSIUS.	——	26.5°+	7.9°+	8.5°÷	CELSIUS.
MINIMUM TEMPERATUUR V/D LUCHT IN DE PRISE D'EAU.	1 ,, = 1 ,, ,,					CELSIUS.
TEMPERATUUR V/H DUINWATER TE AMSTERDAM.	1 ,, = ½ ,, ,,	——	18°+	10.1°+	3°+	CELSIUS.
GEMIDDELD DAGVERBRUIK DUINWATER PER MAAND (24 UUR).	1 ,, = 200 M³ WATER	——	38.625.	——	28.940	M.³
WATERLEVERING D/H POMPSTATION HAARLEMMERWEG (24 UUR).	1 ,, = 200 M³ ,,	12262353	46.715	33.596.	23.012.	M.³
GEMIDDELDE SNELHEID VAN FILTRATIE PER UUR.	1 ,, = 1 c/m SNELHEID P. UUR.	——	0.111.	——	0.059.	M.¹
MAANDVERBRUIK STEENKOLEN HOOFDMACHINES LEIDUIN.	1 ,, = 1000 KG. STEENKOLEN.	1.870418.	197.315.	155.868	103.451	K.G.
MAANDVERBRUIK STEENKOLEN HOOFDMACHINES HAARLEMMERWEG.	1 ,, = 1000 ,, ,,	1.599.470.	144.056	133.289	113.307.	K.G.

	TOTAAL IN 1910.
FSPERCARSPEL. SCHAAL 1 m/m HOOGTE = 1000 KG. STEENKOLEN.	1610.185.
ND (24 UUR)........1 ,, ...,, ... = 200 M³ WATER	——
..............................1 ,, ...,, ... = 200 M³ WATER	6.394.462.

BIJLAGE II.

AMSTERDAM.

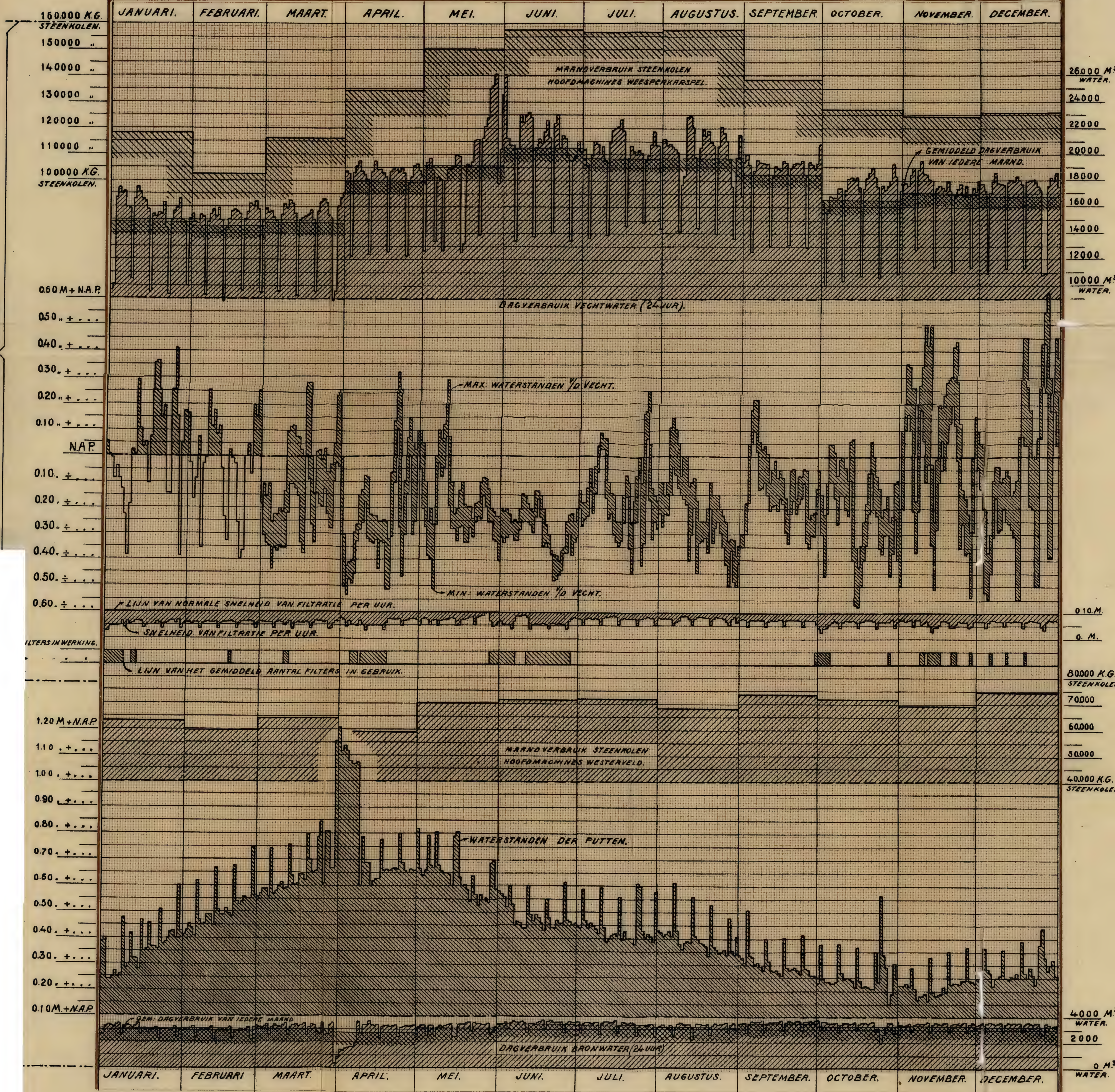
Gemeente Waterleidingen.

Vecht en Bronwaterleiding.

JAARVERSLAG 1910.

GRAPHISCH OVERZICHT VAN

		TOTAAL IN 1910.	DAGEL. EN MAANDELIJKSCH '10. MAX.	GEMIDD.	MIN:	
MAANDVERBRUIK STEENKOLEN HOOFDMACHINES WEESPERCARSPEL. SCHAAL 1 M/M HOOGTE	=1000 KG. STEENKOLEN.	1610.185.	157.879	134.182	102.310.	KG.
GEMIDDELD DAGVERBRUIK VECHTWATER PER MAAND (24 UUR) ... 1 " ...	= 200 M³ WATER ...	———	20.578.	———	14.591.	M³
DAGVERBRUIK VECHTWATER (24 UUR) ... 1 " ...	= 200 M³ WATER ...	6.394.462.	26.181.	17.519.	8.841.	M³
WATERSTANDEN V/D VECHT NABIJ DEN INLAAT BIJ NICHTEVECHT ... 1 " ...	= 1 C/M WATER DIEPTE ...	———	0.62+	———	0.57÷	M % N.A.P.
GEMIDDELDE SNELHEID VAN FILTRATIE PER UUR ... 1 " ...	= 1 C/M SNELHEID P. UUR ...	———	0.096.	———	0.025.	M!
MAANDVERBRUIK STEENKOLEN HOOFDMACHINES WESTERVELD ... 1 " ...	= 1000 KG. STEENKOLEN ...	817.630.	74.775	68.136.	58.820.	KG.
GEMIDDELDE DAGELIJKSCHE WATERSTANDEN I/D PUTTEN 1.2.3.4.6.7.8.9 EN 10 ... 1 " ...	= 1 C/M WATERDIEPTE ...	———	1.21+	———	0.15+	M % N.A.P.
GEMIDDELD DAGVERBRUIK BRONWATER PER MAAND (24 UUR) ... 1 " ...	= 200 M³ WATER ...	———	3.454	———	2.711	M³
DAGVERBRUIK BRONWATER (24 UUR) ... 1 " ...	= 200 . WATER ...	1.154.934.	3.688	3.164.	1.910	M³

GRAPHISCH OVERZIC

VAN DE

WATERVOORZIENIN

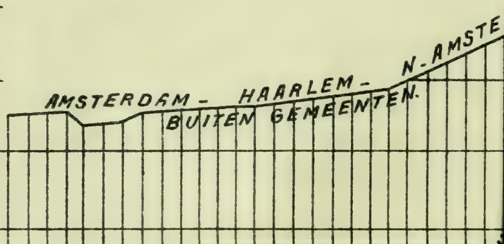
DER

AMSTERDAMSCHE BEVOL

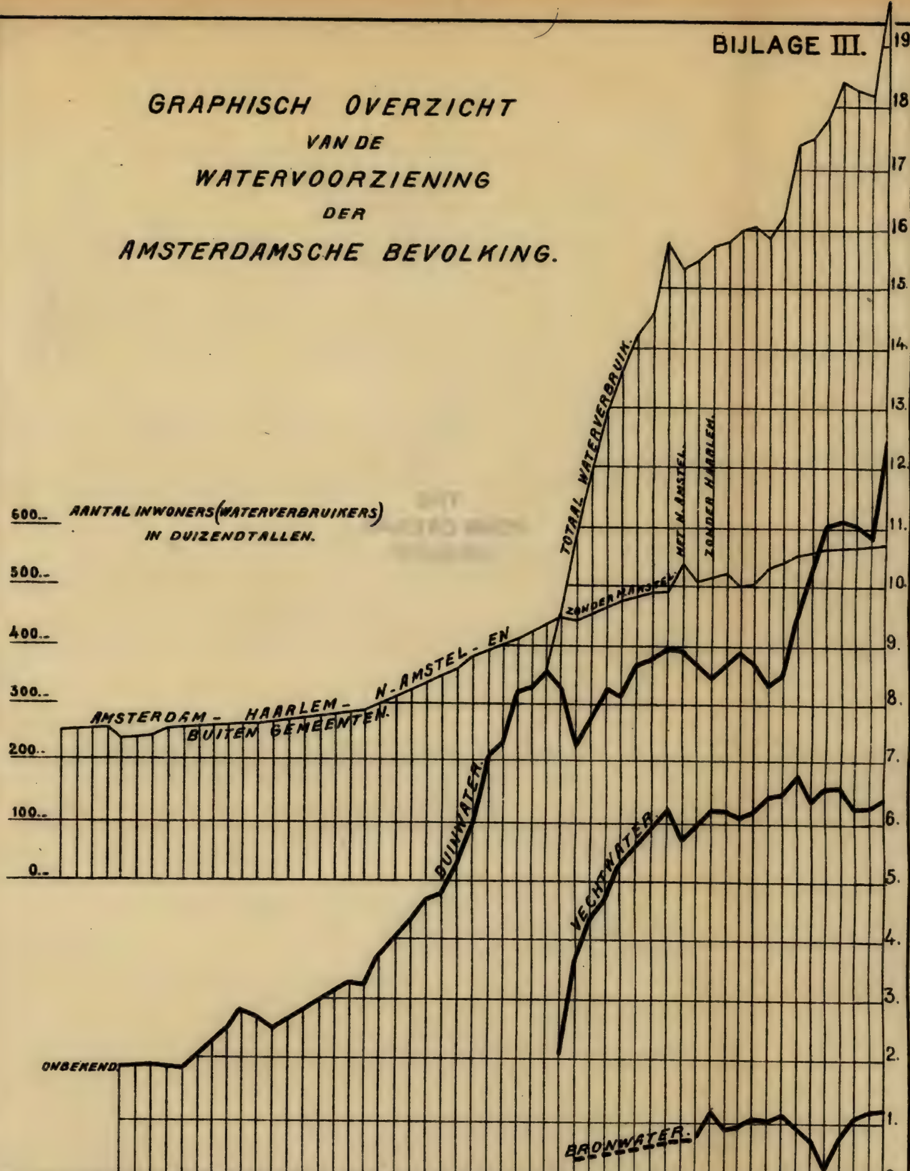
600.. AANTAL INWONERS (WATERVERBRUIKERS)

IN DUIZENDTALLEN.

500..

... Koolgaszuiverhuis A.

JAAR.	HOEVEELHEDEN GEPOMPT WATER IN M.3		
	DUIN.	VECHT.	BRON.
1855			
1856			
1857			
1858			
1859	1917822		
1860	1929400		
1861	1950676		
1862	1917300		
1863	1869600		
1864	2016800		
1865	2262200		
1866	2541800		
1867	2892000		
1868	2876000		
1869	2590300		
1870	2768000		
1871	2891460		
1872	3017410		
1873	3194730		
1874	3346860		
1875	3299340		
1876	3756700		
1877	4037750		
1878	4318760		
1879	4690470		
1880	4864545		
1881	5261262		
1882	6039970		
1883	7024199		
1884	7459091		
1885	8209633		
1886	8350256		
1887	8560536		
1888	8134727	2017075	
1889	7193711	3702191	409300
1890	7687120	4352070	428500
1891	8343816	4724719	486600
1892	8114440	5400428	445400
1893	8700777	5572505	523900
1894	8839493	5283389	529400
1895	9009202	6227389	613782
1896	8919226	5636517	655272
1897	8671776	6081646	671775
1898	8555718	6276820	1110224
1899	8590202	6275836	965980
1900	8955890	6127093	937865
1901	8733044	6295155	1001936
1902	8363452	6422405	1069585
1903	8525948	6556032	1166135
1904	9621863	6888683	922783
1905	10346479	6385293	751784
1906	11021833	6393004	187796
1907	11071078	6627350	742330
1908	11213021	6229699	1062357
1909	10792733	6225789	1145126
1910	12262333	6394462	1154934

in verband daarmede werden de consoles tot ondersteuning dier goten gewijzigd en verzwaard.

De in het vorig jaar aangevangen ombouw der *koolgascondensors* kwam den 22sten Juli geheel gereed; in eigen beheer werd voor elk der series B^1 en B^2, ter vervanging van den versletene, één complete luchtkoeler vervaardigd.

De temperatuur aan den uitlaat dezer condensors kan thans, ook bij de hoogste buiten-temperatuur, uitstekend geregeld worden.

De *koolgasexhausters* Nos. 1 en 2 werden grondig hersteld.

De *koolgasscrubbers* Nos. 1 en 2 werden geledigd, hersteld en van nieuwe cokesvulling voorzien.

In het *koolgaszuiverhuis* werd geleidelijk voortgegaan met de vervanging van den oorspronkelijken Jaegerinbouw door een goedkooperen, breukvrijen inbouw, waarbij de kostbare kanaalhorden geheel zijn vervallen.

Bovendien werd in twee kisten een proef genomen met gewijzigde Jaegerhorden en verticalen gasstroom en in één kist met een allereenvoudigsten inbouw, uitsluitend bestaande uit planken van één afmeting; al deze proeven slaagden naar wensch, d. w. z. dat de verberging toe- en de weerstand afnam. Het resultaat van de in de laatste jaren aangebrachte verbeteringen en van het gebruik van Luxmassa toont zich in een — ondanks immer stijgende gasproductie — steeds afnemend aantal kistverschooningen, nl. in de jaren 1906—1910 resp. 70, 47, 29, 26 en 23. De kistdeksels toonen alle op de waterlijn belangrijke afslijting; zij werden, waar noodig, gerepareerd.

Alle vierwegsafsluiters van voor- en nakisten werden gevlakt, geperst en van betere smeerinrichting voorzien; een der kappen moest worden afgedraaid.

In den kelder werd de bestaande injector door een nieuwen vervangen.

De drie *koolgasmeters* werden inwendig nagezien en geverfd.

In de *cokesgasfabriek* werd tot meerdere bedrijfszekerheid een tweede hoogreservoir voor circulatiewater, met een inhoud van 15 M^3, geplaatst op het condensorgebouw; de daartoe vereischte wijziging aan de kap en de ondersteuning van het reservoir werden in eigen beheer uitgevoerd, terwijl een tweede teerseperator, met een inhoud van 50 M^3, werd geplaatst achter het condensorgebouw.

De beide hoogreservoirs en de beide separators kunnen zoowel afzonderlijk, als in serie of parallel geschakeld, worden gebruikt.

Door wijziging in de leidingen van de water- en teerpompen kunnen thans van de 5 pompen, 4 gebezigd worden voor opvoer van water en 2 voor teer en drab, wat mede de bedrijfszekerheid ten goede komt.

De meermalen verzakte en weder omhoog gebrachte 20″ leidingen van reliefhouder naar exhauster en van dezen naar het zuiverhuis werden in het najaar opnieuw onderheid en daarna gericht en ondermetseld. Eveneens werd onderheid de verbindingsleiding van inlaat cokesgaszuiverhuis en inlaat koolgaszuiverhuis A.

De 20″-hoofdleiding van den cokesgasmeter naar de koolgasmeters werd over een lengte van circa 50 M. ongeveer 30 cM. gelicht en opnieuw ondermetseld.

In November bleek, dat in den stationsmeter een steunring, welke de schoepen onderling verbindt, had losgelaten; bedoelde ring werd op solide wijze bevestigd.

Alle aggregaten werden in den zomer schoongemaakt, nagezien en hersteld; de olievoorverwarmers, welker doorsnede zeer vernauwd was door afzetting van koolstof, werden gedemonteerd en schoongemaakt.

In de verlichting van stokerij en zuiverhuis werd een groote verbetering aangebracht door toepassing van gesloten lantaarns en van invertlicht.

Ondanks de grootere productie verliep het bedrijf zonder noemenswaardige stoornis; slechts wordt nog last ondervonden van afscheiding van teerhoudend water in de zuiverkisten. Kist C^1 werd voorzien van een nieuwen gummiband, kist C^4 gevuld met gewijzigden Jaegerinbouw zonder kanaalhorden.

Het ten vorigen jare voorgenomen herstel van de cupranden der oude *gashouders* N°s. 2 en 3 werd dit jaar in de zomermaanden uitgevoerd door de firma S. Cutler & Sons te Londen. Het water in de bassins moest daartoe ruim een halven meter worden afgepompt. De schermplaten en cupranden werden geheel vernieuwd; verder werden alle rollen verbust en van nieuwe assen voorzien en 2 gebroken rollen vervangen; ook werd in het lekken van eenige verbindingsbouten der rolstoelen afdoende werd voorzien.

De daken der syphonhuizen N°s. 2 en 3 werden hersteld.

Op 3 October bleek de uitlaatafsluiter van gashouder N^{0}. 3 defect te zijn; wegens het seizoen moest de vervanging van dezen afsluiter worden uitgesteld tot het volgend voorjaar.

Van den 60.000 M^3 gashouder (N^{0}. 1) werden het bassin, het geleidingsvakwerk en het dek van de klok geverfd, de wanden der klokken gemenied en geteerd.

De 3 *stadsdrukregulateurs* werden inwendig schoongemaakt, de luchtkasten op dichtheid beproefd, terwijl die van N^{0}. 3 werd vernieuwd.

Het *pompstation Oost—Zuid* werkte tot volkomen tevredenheid. In het geheel werden dit jaar 7.009.710 M^3 menggas naar de Zuiderfabriek overgevoerd.

Het *mechanisch cokestransport* blijft voortdurend veel onderhoud eischen, o.m. werden van de De Brouwer'sche goten voor de ovens A en B 13—20 de onder- en bovengeleiders en de bodemplaten grootendeels en de kettingen geheel vernieuwd, de controllers van de bijbehoorende motoren werden, tot meerdere beveiliging van het personeel, van de buitenbordessen overgebracht in de stokerij.

Merz-goot A werd gerepareerd en voorzien van een nieuwe ketting, Merz-goot B van nieuwe binnenvoeringplaten en geleidingen voor de rollen.

Alle (negen) silo's voor gesorteerde cokes onder het sorteerhuis werden vernieuwd, de nachtsilo's A en B hersteld.

Ter beschutting van het bedienend personeel werd in eigen beheer een gegolfd gegalvaniseerd ijzeren bekapping aangebracht boven het bordes, waar zich de meetvaten bevinden, en werd de bekapping van het bovenbordes doorgetrokken, terwijl aldaar tevens een houten beschieting en keetje werden aangebracht.

Tot betere verlichting van de Merz-goten werd een electrische booglamp aangebracht tusschen en boven deze goten. De draaischijven van de kabelbaan werden alle hersteld.

In de *sulfaatfabriek* werd de groote saturatorbak door een nieuwen vervangen; de vloer in de zoutbergplaats werd gedeeltelijk vernieuwd.

Ter voorziening in de ontoereikende bergruimte voor koolteer en cokesteer werden 2 bovengrondsche reservoirs, resp. voor 160.000 liter koolteer en 140.000 liter cokesteer, besteld.

Ten behoeve van de fundeering van het koolteerreservoir moesten de aldaar aanwezige gas- en vaartwaterleidingen over een lengte van 60 M. worden omgelegd.

De 5 bestaande bovengrondsche koolteerreservoirs worden tevens in eigen beheer vergroot, d. w. z. verhoogd. Door het nieuw reservoir en de vergrooting der bestaande reservoirs wordt een meerdere koolteerbergruimte verkregen van circa 260.000 liter.

In *stoomketelhuis* A werd de bemetseling der ketels N°s. 10, 11, 12 en 13, zoomede de geheele benedenvoedingleiding vernieuwd, de oververhitter van ketel 12 hersteld en de brandstofbergplaats vergroot.

In ketelhuis C werd de bemetseling der ketels N°s. 6 en 7 vernieuwd.

Van het stoom-verdeelnet in het Pelouze-gebouw werden de afsluiters achtereenvolgens uitgenomen en ingeschuurd; het zal noodig zijn tot vernieuwing en tevens wijziging van dit verouderde gedeelte der hoofdstoomleidingen en van die in het exhausterlokaal over te gaan.

In de nieuwe *hydraulische inrichting* werd aan een der accumulatoren een electrische alarminrichting aangebracht voor het geval, dat de overige veiligheidsinrichtingen zouden falen. In de twee 4″-hoofdleidingen, van deze inrichting uitgaande, werden gebogen stalen passtukken aangebracht, om het ten gevolge van verzakking telkenmale ondicht worden dier leidingen te ontgaan.

In den *watertoren* werd het vaartwaterreservoir inwendig schoongemaakt en eenige malen geschilderd. De filter aan de Ringvaart werd schoongemaakt.

De verzakte vakwerkloods bij de gashouders, dienende tot opslag van getrokken ijzeren pijpen en tot schilderswerkplaats, werd in eigen beheer tot de oorspronkelijke hoogte opgevijzeld en van bovenlichten, kasten, werkbanken, drinkwaterleidingen en stoomverwarming voorzien en de indeeling gewijzigd, waardoor werkplaatsen verkregen werden voor fitters, koperslagers, electriciens en bronzeurs.

Voor het aandrijven der werktuigen in de fitterswerkplaats werd een 5 P.K. electromotor geplaatst en de uitrusting dezer werkplaats gecompleteerd met een draadsnij- tevens afsnijmachine en een boormachine.

De smederij werd voorzien van een vlakplaat, een pneumatischen hamer van 100 K.G. met 10 P.K. electromotor en een electrisch gedreven ventilator.

In de bankwerkerij werden bijgeplaatst een nieuwe (4e) draaibank, een werkbank en eenige bankschroeven.

Het lokaal, vroeger in gebruik voor laboratorium, werd ingericht tot archief.

Ter verkrijging van grootere bedrijfszekerheid werd een tweede 30"-hoofdleiding gelegd met omloopregulateur van de koolgascondensors naar het exhaustergebouw; wegens te ver gevorderd seizoen moest de aansluiting met de exhausterleiding tot het voorjaar 1911 worden uitgesteld.

Alle productieleidingen werden, voor zoover zij konden worden uitgeschakeld, inwendig gereinigd.

De beide *weegbruggen* werden in eigen beheer, doch onder leiding van een speciaal met dit werk belasten ambtenaar der Holl. Spoor, grondig hersteld en daarna met den weegwagen dier maatschappij geijkt.

Van het rollend materiaal werd de locomotief een paar maal gerepareerd en daartoe tijdelijk vervangen door de reserve-locomotief der Westerfabriek. De 6 in het wagenpark der Holl. Spoor opgenomen eigen kolenwaggons, zoomede de twee tankwaggons werden hersteld en gereviseerd.

Betreffende den verderen bouw der ZUIDERFABRIEK valt het volgende te vermelden.

De installatie der stokerij zal worden ingericht met 6 blokken, elk van 5 ovens, bestaande uit 18 verticale Dessauer-retorten van 4 M. lengte, systeem-1910. De vervaardiging van de ovens, alsmede van alle transportinrichtingen in het gebouw en van de verschillende bunkers met een bergruimte voor 40 achtereenvolgende uren werd opgedragen aan de Stettiner Chamotte-fabrik A.G.

Van het gebouw, dat in vakwerk zal worden uitgevoerd, werd het bestek gereed gemaakt, zoo ook dat voor het droge zuiverhuis.

De levering der installatie voor de droge zuivering tot ontzwaveling van het gas, bestaande uit 4 groepen van 4 kisten, werd opgedragen aan de Gasmeterfabriek Elster en Co. te Rotterdam.

Het portiershuisje met terreinafsluiting kwam tijdig gereed.

Op 20 Juni 1910 had de openbare aanbesteding plaats van 4 dienstwoningen. Laagste inschrijver was B. Huizinga te Bergen (N.-H.), aan wien dit werk werd gegund. De werkzaamheden hieraan werden met zoodanigen spoed voortgezet, dat aan het eind van dit jaar de hoofdopzichterswoning kon worden betrokken en binnenkort de geheele oplevering van dit bestek kan worden tegemoet gezien.

Voor het verkeer over den Amstel werd, na openbare aanbesteding op 19 September 1910, de bouw van 2 stoomponten opgedragen aan de laagste inschrijfster, de N. V. Scheepsbouwwerf „Baanhoek" te Sliedrecht, met als onder-aanneemster voor de levering der machines de N. V. Machinefabriek „Utrecht" te Utrecht.

De levering van het eerste vaartuig kan tegen het einde van April 1911 tegemoet worden gezien.

In verband met het in dienst stellen van deze twee stoomponten waren verschillende werken noodig, als: het verbreeden van den Amsteldijk en het maken van een kademuur ter plaatse, het uitbaggeren van een gedeelte van den Amstel, alsmede het maken van twee aanlegsteigers met remmingwerken.

Deze werken werden eveneens openbaar aanbesteed op 19 September 1910 en aan den laagsten inschrijver, M. Bos te 's-Gravenhage, gegund.

Achtereenvolgens werden gemaakt de houten fundeering voor den kademuur en de steenglooiing. Over ± $^2/_3$ deel der lengte is de kademuur opgetrokken; het heiwerk voor den aanlegsteiger met remmingwerken aan de fabriekszijde is gereed. De oplevering zal bij normale weersgesteldheid medio Maart 1911 plaats vinden.

Op 24 October werd openbaar aanbesteed: het bouwen van een smederij en draaierij, een magazijn en een werkplaats. Het maken van deze gebouwen werd opgedragen aan den aannemer C. Balke. Direct na gunning op 10 November 1910 werd begonnen met het uitgraven van de fundeeringsputten. Nog vóór het einde van het jaar is de geheele ontgraving gereedgekomen en met het heien voor de werkplaatsen een aanvang gemaakt.

Op 24 October werd ook aanbesteed het bouwen van een watertoren, welk werk is gegund aan den laagsten inschrijver J. L. Seeuwen te Rijswijk (Z.-H.). De paalfundeering is hiervan gereedgekomen, zoodat begin 1911 met het betonstorten kon worden begonnen.

In de gebouwen aan de Keizersgracht en de Prinsengracht bepaalde het onderhoud zich, in verband met het betrekken van het gebouw aan den Amstel, tot de noodzakelijke herstellingen.

De verbouwing van het door de Gemeente aangekochte perceel aan den Amstel 29*a*, hoek Zwanenburgwal, werd op 25 April 1910 openbaar aanbesteed en opgedragen aan den laagsten inschrijver, C. Balke. Het gebouw werd ingericht als hoofdkantoor voor den Administratieven en den Distributiedienst. Het kan eerst 17 Februari 1911 in gebruik worden genomen.

AAN- EN AFVOER VAN GRONDSTOFFEN EN BIJPRODUCTEN.

In 1910 werden aangevoerd in de fabrieken:

	Westerfabriek	Oosterfabriek		
per spoor	6794 waggons	8305 waggons	steenkolen . . .	214.636.191 KG.
	78 〃	104 〃	zwavelzuur . .	1.895.597 〃
	187 〃	— 〃	benzine . . .	1.894.580 〃
	— 〃	431 〃	solarolie . . .	4.367.625 〃
	13 〃	16 〃	kluitkalk . . .	317.180 〃
	29 〃	84 〃	retorten, vuurvaste steenen en specie	1.293.353 〃
	43 〃	29 〃	ijzerwerken en diversen . . .	688.526 〃
	— 〃	80 〃	zand	739 M³.
Totaal .	7144 waggons	9049 waggons.		

te water	6 schuiten	12 schuiten	ijzeraarde . . .	1.647.870 KG.
	— 〃	3 〃	kluitkalk . . .	23.201 〃
	11 〃	52 〃	zand, schelpkalk, klei, grint, steenen, ijzerwerk, enz.	1.235.361 〃
Totaal .	17 schuiten	67 schuiten.		

en verder aan de Zuiderfabriek diverse ijzerwerken, aannemersmaterialen en verdere benoodigdheden voor den bouw dezer fabriek.

Bovendien werden nog tal van artikelen per as aangevoerd en had het vervoer van gasmeters, lantaarnpalen, glaswerk, enz. tusschen de fabrieken en het magazijn aan de Prinsengracht met eigen motorschuiten en huurschuiten plaats.

Afgevoerd werden:

	Westerfabriek	Oosterfabriek		
per spoor	— waggons	276 waggons	grove cokes . . .	2.995.200 KG.
	— 〃	209 〃	gekl. 〃 . . .	2.165.370 〃
	— 〃	43 〃	parelcokes . . .	547.550 〃
	— 〃	2 〃	ziftsel.	24.270 〃
	11 〃	14 〃	zwavelz. amm. .	285.000 〃
	1 〃	— 〃	retorten graphiet .	12.500 〃
	— 〃	13 〃	afgew. ijzeraarde .	150.000 〃
	— 〃	34 〃	cokesteer	493.933 〃
	— 〃	2 〃	sintels.	24.270 〃
	3 〃	— 〃	materieel en gereedschap. . . .	21.000 〃
Totaal.	15 waggons	593 waggons.		

te water 1080	schuiten	802	schuiten	grove cokes . . .	778.427	HL.
559	〃	286	〃	gekl. cokes . . .	303.096	〃
—	〃	256	〃	gr. en gekl. cokes.	109.725	〃
179	〃	389	〃	parelcokes . . .	126.137	〃
10	〃	156	〃	cokesziftsel . . .	123.685	〃
41	〃	101	〃	koolteer	9.918.450	KG.
—	〃	51	〃	cokesteer	709.236	〃
28	〃	30	〃	zwavelz. amm. . .	1.692.280[5]	〃
231	〃	215	〃	sintels	175.710	HL.
3	〃	2	〃	afgew. ijzeraarde .	718.337	KG.
9	〃	16	〃	vuurv. en metselp.	863	M³.
14	〃	10	〃	oud ijzer, koper en verdere oude mat.	375.399	KG.
—	〃	12	〃	grond en puin . .	275	M³.
—	〃	—	〃	retortengrafiet . .	—	〃
Totaal. 2154	schuiten	2326	schuiten.			

Het overige werd per as afgevoerd.

Het totaal van het van elders aan- en afgevoerd gewicht bedroeg:

	Westerfabriek	Oosterfabriek	Totaal
Aanvoer . .	102.583.286 KG.	126.642.775 KG.	229.226.061 KG.
Afvoer. . .	46.373.035 „	61.376.632 „	107.749.667 „
	148.956.321 KG.	188.019.407 KG.	336.975.728 KG.

STEENKOLEN EN GASPRODUCTIE.

De totale aanvoer van Westphaalsche kolen voor de gasdistillatie bedroeg 171.504.327 KG., waarvan aan de Westerfabriek 78.543.237 KG., aan de Oosterfabriek 92.961.090 KG. en aan Engelsche kolen 43.131.864 KG., waarvan aan de Westerfabriek 19.043.014 KG. en aan de Oosterfabriek 24.088.850 KG.

Op 1 Januari 1910 was aanwezig op de

	Westerfabriek:	Oosterfabriek:
Westphaalsche gaskolen	33.291.500 KG.	17.694.600 KG.
Engelsche gaskolen	— „	23.980 „
Cannel (Australische)	106.305 „	92.200 „
	33.397.805 KG.	17.810.780 KG.

Voor de distillatie werden gebruikt, door de

	Westerfabriek:	Oosterfabriek:
Westphaalsche gaskolen	89.081.036 KG.	93.318.122 KG.
Engelsche gaskolen	18.857.994 „	23.561.000 „
Cannel (Australische)	— „	4.200 „
	107.939.030 KG.	116.883.322 KG.

Verder verbruikten de

	Westerfabriek:	Oosterfabriek:
Werkplaatsen en locomotieven	120.796 KG.	152.971 KG.
Zwavelzure ammoniakfabriek	656 ,,	79.597 ,,

Zoodat het kolenverbruik bedroeg:

Westerfabriek	108.060.482 KG.
Oosterfabriek	117.115.890 ,,
Zuiderfabriek	nihil ,,
Totaal . . .	225.176.372 KG.

Van de Westerfabriek werden verkocht 249 KG. Westphaalsche kolen.

De voorraad op ultimo 1910 bedroeg aan de

	Westerfabriek:	Oosterfabriek:
Westphaalsche gaskolen	22.632.000 KG.	17.105.000 KG.
Engelsche gaskolen	185.020 ,,	551.830 ,,
Cannel (Australische)	106.305 ,,	88.000 ,,
Totaal . . .	22.923.325 KG.	17.744.830 KG.

en aan de Zuiderfabriek . . . . 35.360 KG. kolen.

De voorraad benzol en petroleumbenzine bedroeg op 1 Januari 1910:

Aan de Westerfabriek	73.688 KG.
,, ,, Oosterfabriek	26.800 ,,
Totaal . . .	100.488 KG.

Gekocht benzol en petroleumbenzine:

Westerfabriek	1.894.580 KG.
Oosterfabriek	— ,,
Totaal . . .	1.894.580 KG.

Totaal verbruik Westerfabriek voor motorschuiten . .	6.224 ,,
,, ,, ,, ,, carburatie van kolen en menggas .	1.903.064 ,,
,, ,, Oosterfabriek ,, carburatie van kolengas	26.435 ,,
voor diverse doeleinden	365 ,,
Totaal . . .	1.936.088 KG.

Voorraad petroleumbenzine op ultimo 1910:

Westerfabriek	58.980 KG.
Oosterfabriek	— ,,
Totaal . . .	58.980 KG.

Voor de bereiding van het warm gecarbureerde cokesgas aan de Oosterfabriek werd aangekocht:

Solarolie		4.367.625 KG.
De voorraad op 1 Januari 1910 bedroeg		227.600 ,,
		4.595.225 KG.
Hiervan gebruikt voor carburatie . .	4.234.679 KG.	
en andere doeleinden	902 ,,	
Totaal . . .		4.235.581 ,,
zoodat ultimo 1910 in voorraad was		359.644 KG.

De opbrengst per 100 KG. kolen bedroeg aan de Westerfabriek 28.859 M^3 en aan de Oosterfabriek 30.464 M^3 gas, of gemiddeld per 100 KG. 29.694 M^3, waarbij de carburatie is medegerekend.

Per retort en per etmaal werd geproduceerd:

Westerfabriek	234,38 M^3
Oosterfabriek	243,56 ,,
Gemiddeld . . .	239,19 ,,

PRODUCTIE MENGGAS.

De totale gasproductie bedroeg aan de Westerfabriek	42.051.360 M^3
,, ,, ,, ,, ,, ,, Oosterfabriek	49.718.310 ,,
Totaal . . .	91.769.670 M^3

De Westerfabriek produceerde:

als maximum per etmaal 3 December	164.750 M^3
,, minimum ,, ,, 2 Juni	60.950 ,,

De Oosterfabriek produceerde:

als maximum per etmaal 15 December	186.390 M^3
,, minimum ,, ,, 6 Augustus	84.980 ,,

Beide fabrieken te zamen produceerden:

als maximum per etmaal, op 10 December, ... **347.690** M^3
of 0,379 % der jaarproductie,

als minimum per etmaal, op 23 Juni, ... **151.430** ,,
of 0,165 % der jaarproductie.

Gemiddelde etmaal-productie over het geheele jaar . . **251.423** ,,
of 0,274 % der totale jaarproductie menggas.

De afgeleverde hoeveelheid cokesgas ter vermenging bedroeg:

aan de Westerfabriek	10.900.710 M^3
,, ,, Oosterfabriek	14.110.850 ,,

Totaal . . 25.011.560 M^3, zijnde 27,25 % van de totale productie menggas, welke bedroeg 91.769.670 M^3, zoodat 66.758.110 M^3 kolengas is geproduceerd.

Vergelijkend overzicht der gasproductie gedurende de jaren 1898—1910.

Gasproductie in M³.

1898	1899	1900	1901	1902
31.220.473	34.648.350	40.013.140	46.112.380	51.700.960
1903	**1904**	**1905**	**1906**	**1907**
58.220.140	62.238.730	66.725.680	73.741.870	79.843.680
1908	**1909**	**1910**		
82.638.850	87.497.100	91.769.670		

COKES.

Beschikbaar waren dit jaar, met den voorraad op 1 Januari 1910, 166.255.490 KG., gruis inbegrepen.

Hiervan werden verbruikt:

voor de stoomketels	998.120 KG.
„ „ stokerij met droogstoken	36.054.120 „
„ „ distillatie cokesgas met inbegrip aanmaken en onderhouden der vuren	14.675.960 „
„ „ stoomketels cokesgasfabrieken	72.880 „
„ „ sulfaat- en cyaanfabrieken	— „
„ „ vuurpotten, verwarming van gaskuipen, het buizennet en de gebouwen	174.880 „
Verkocht	58.813.760 „
Vergruisd	48.742.890 „
Totaal	159.532.610 KG.
Voorraad ultimo 1910	6.722.880 „

In de stokerijen werd voor ovenverhitting per 100 KG. gedistilleerde kolen zonder cannel 16.037 KG. cokes gebruikt, het droogstoken der fornuizen daaronder begrepen.

De geheele cokesproductie bedroeg zonder gruis 49.841 KG., met gruis 71.521 KG. per 100 KG. kolen, waarbij de geringe hoeveelheid verwerkte cannelkolen buiten berekening bleef.

Aan gruis was met den voorraad op 1 Januari 1910 totaal beschikbaar 52.414.840 KG.; hiervan werden gebruikt:

voor de stokerij (droogstoken)	— KG.
„ „ stoomketels	19.254.625 „
„ „ „ cokesgasfabrieken	6.597.995 „
„ „ gaskuipen, gebouwen en asphalteering . .	638.245 „
„ „ sulfaat- en cyaanfabrieken	2.987.905 „
verkocht als parelcokes en ziftsel	14.422.535 „
Totaal	43.901.305 KG.

Op den inventaris bleef ultimo December 1910 8.513.535 KG.

Aan het loket werden op kaarten afgeleverd:

Westerfabriek, grove cokes	4.621 HL.
Oosterfabriek, „ „	7.990 „
Totaal	12.611 HL.

Aan geklopte cokes werden aan het loket verkocht door:

Westerfabriek	7.120 HL.
Oosterfabriek	4.093 „
Totaal	11.213 HL.

Aan parelcokes werden aan het loket verkocht door:

Westerfabriek	11.823 HL.
Oosterfabriek	4.820½ „
Totaal	16.643½ HL.

In het geheel werden afgeleverd door de:

Westerfabr.	464.030½ HL. grof,	216.980½ HL. gekl.	Tot. 681.011 HL.
Oosterfabr.	526.342 „ „	262.961 „ „	„ 789.303 „
	990.372½ HL. grof,	479.941½ HL. gekl.	Tot. 1.470.314 HL.

terwijl van de Zuiderfabriek verkocht werden 30 HL. grove cokes.

Het aantal HL. geklopte cokes bedroeg 32,64 % van het geheel der verkochte massa.

Aan parelcokes werden afgeleverd:

Westerfabriek	61.399½ HL.
Oosterfabriek	99.460 „
Totaal	160.859½ HL.

Aan cokesziftsel werden afgeleverd:

Westerfabriek	11.922½ HL.
Oosterfabriek	104.069½ „
Totaal	115.992 „

Voor de stoomketels, met inbegrip der cokesgas-, sulfaat- en cyaanfabrieken en gashouders, werden verbruikt:

	Westerfabriek	Oosterfabriek	Totaal
cokes	24.970 HL.	1.805 HL.	26.775 HL.
parelcokes	55.751 „	149.673½ „	205.424½ „
cokesziftsel	224.492 „	116.990 „	341.482 „

en bovendien aan de Zuiderfabriek 6886 HL. ziftsel voor den gashouder.

Voor de distillatie van cokesgas, met inbegrip van aanmaken en heetbranden, werden gebruikt:

Westerfabriek	179.942 HL.
Oosterfabriek	186.957 „
	366.899 HL.

De verkoop van grove geklopte cokes in het klein aan de loketten der fabrieken bedroeg 1,62 % van den totalen verkoop, die van parelcokes 10,35 % van de verkochte hoeveelheid parelcokes, terwijl het gemiddeld percent over den totalen verkoop van cokes en parelcokes 2,48 % bedroeg.

GASLEVERING EN GASBERGING.

In de hierachter volgende Bijlage 1 is de verdeeling vermeld van de geheele hoeveelheid afgeleverd gas. Enkele bijzondere cijfers volgen nog hieronder.

De Westerfabriek leverde:	
Als maximum per etmaal 3 December	181.950 M³.
,, minimum ,, ,, 12 Juni	47.790 ,,
,, maximum ,, uur 15 Februari n.m. 6—7 uur .	21.170 ,,
De Oosterfabriek leverde:	
Als maximum per etmaal 3 Januari	159.330 M³.
,, minimum ,, ,, 18 Mei	70.740 ,,
,, maximum ,, uur 17 November n.m. 5—6 uur	16.240 ,,
De totale aflevering bedroeg	**91.733.070** ,,
Hiervan leverde de Westerfabriek	42.040.960 ,,
,, ,, ,, Oosterfabriek	42.697.900 ,,
benevens 6.994.210 M³ via de Zuiderfabriek, vanwaar in hoofdzaak in de drukke avonduren gas werd afgeleverd.	
De maximum afgifte per uur door de Zuiderfabriek bedroeg 7000 M³ op 9 December 1910 n.m. 5—6 uur; de maximum-afgifte per etmaal 50.590 M³ op 11 Januari.	
De maximum-etmaalaflevering bedroeg 24 December of 0,407 % der jaaraflevering.	**373.250** ,,
De minimum-etmaalaflevering bedroeg 19 Juni . . of 0,161 % der jaaraflevering.	147.630 ,,
De maximum-uuraflevering bedroeg 9 December n.m. 5—6 uur	**40.190** ,,

De nominale bergruimte der gashouders bedroeg:

Westerfabriek	3 stuks,	2-ledige	telesc.houders . . .	66.000 M³
,,	1 stuk	4- ,,	,, . . .	100.000 ,,
Oosterfabriek	3 stuks,	3- ,,	,, . . .	128.220 ,,
Zuiderfabriek	1 stuk,	4- ,,	,, . . .	70.000 ,,
			Totale berging	364.220 M³

of 97,58 % der maximum-etmaalaflevering.

De bergruimte voor cokesgas bleef onveranderd en bedroeg in 2 hulpgashouders van gelijken inhoud, een aan Oost en een aan West, totaal 4000 M³.

Drukking.

Het maximum der drukking bedroeg aan de Westerfabriek 105 mM., aan de Oosterfabriek 100 mM., en aan de Zuiderfabriek 105 mM., het minimum resp. 48, 50 en 49 mM.

Stokerijen.

De stokerij op de Westerfabriek bestaat uit twee afzonderlijke gebouwen.

Stokerij N⁰. I bevat 5 blokken à 8 fornuizen, vormend 40 generatorvuren à 9 retorten . . . . 360 retorten.

Stokerij N⁰. II bevat 4 blokken à 10 fornuizen, vormend 40 generatorvuren à 9 retorten . . . . 360 retorten.

In het geheel beschikt deze fabriek derhalve over 720 retorten.

Het maximum-aantal retorten in werking bedroeg op 28 Dec. 521.

Het minimum bedroeg 215 op 2 Juni.

Het totaal-aantal retortdagen bedroeg 127.359; de gemiddelde productie per retort per etmaal bedroeg 234,38 M^3.

In het geheel werden 796.582 retorten geladen met gemiddeld gewicht per retortlading van 135,50 KG.

Het gemiddeld gewicht verwerkte kolen per retort en per etmaal was **812** KG. bij ladingen van 4 uur en van 6 uur voor de lange retorten.

De stokerij aan de Oosterfabriek beschikt over 40 generatorvuren à 9 retorten in elk der twee gedeelten (Noord en Zuid) dus in totaal over 80 × 9 = 720 retorten.

Het maximum-aantal beschikbare retorten in werking bedroeg van 29 tot en met 31 December 553.

Het minimum-aantal retorten in werking bedroeg van 6 tot en met 11 Augustus 267.

Het totaal-aantal retortdagen bedroeg 146.195.

De gemiddelde productie per retort per etmaal bedroeg 243,56 M^3.

In het geheel werden 730.975 retorten geladen met een gemiddeld gewicht per retortlading van 159,98 KG.

Het gemiddeld gewicht verwerkte kolen per retort en per etmaal was 800 KG. bij ladingen van 4 uur 48 minuten.

Het maximum-aantal vuurdagen der generator-fornuizen bedroeg 1873.

Koolteer.

De fabrieken produceerden te zamen 9.645.342 KG. teer of 4,291 KG. per 100 KG. gedistilleerde kolen.

Hiervan produceerde de Westerfabriek	4.211.829 KG.
„ „ „ Oosterfabriek	5.433.513 „
Afgeleverd werden	9.645.342 „
waarvan de Westerfabriek afleverde	4.362.880 „
„ „ Oosterfabriek „	5.610.398 „

terwijl 11.445 KG. voor terreinasphalteering en andere doeleinden werd aangewend.

De voorraad op beide fabrieken ultimo 1910 bleek 567.256 KG. te bedragen.

Het centrifugeeren van koolteer werd regelmatig voortgezet, zoodat geen teer met een watergehalte boven 4 % werd afgeleverd.

De cokesgasfabriek aan de „Oost" leverde nog als gecondenseerd

residu van oliegas		1.325.431½ KG.	zg. cokesteer,
hierbij de voorraad op 1 Januari 1910 .		49.430 „	„ „
zoodat beschikbaar kwam		1.374.861½ KG.	„ „
waarvan verkocht werd	1.336.496½ KG.		
en voor eigen gebruik aangewend	9.117 „		
		1.345.613½ „	
zoodat de voorraad ultimo 1910 . . .		29.248 KG.	bedroeg.

Ammoniakwater.

Geproduceerd werd 678.597 HL. à 1° Bé, terwijl 676.456 HL. in de sulfaatfabrieken verwerkt zijn; de voorraad op beide fabrieken op 31 December 1910 bleek na meting 6.473 HL. te bedragen.

Per 100 KG. gedistilleerde kolen kwam beschikbaar 0,302 HL. van 1° Bé.

Geproduceerd werden 1.974.902½ KG. ammoniumsulfaat, of 8,78 KG. per 1000 KG. kolen, waarvan aan de

Westerfabriek	847.403 KG.
Oosterfabriek	1.127.499½ „

Aan vaste en vluchtige zouten was daarin aanwezig 408.659 KG. stikstof.

Afgeleverd werden door de Westerfabriek 881.003 KG., door de Oosterfabriek 1.096.281½ KG., totaal dus 1.977.284½ KG. sulfaat.

Geelbloedloogzout.

Het verkregen geelbloedloogzout was van zeer goede kwaliteit. Geproduceerd werd 8.338 KG., zoodat met inbegrip van den voorraad op 1 Januari 1910 ad 6.595 KG., totaal 14.933 KG. beschikbaar kwam en geheel afgeleverd werd. Met het oog op de lage prijzen van dit product werd de fabricage stop gezet.

Gaszuivering.

De zuiverhuizen van de Westerfabriek werkten ongestoord. Verschoond werden 56 kisten, tegen 103 kisten in 1909, waarvoor 585.000 KG. versche ijzerwaarde werd toegevoegd.

Aan de Oosterfabriek werden 35 kisten verschoond, waarvan 23 voor de kolengasfabriek en 12 voor de cokesgasfabriek. In de kisten werd 570.490 KG. versche ijzeraarde aangevoerd, waarvan 400.230 KG.

voor cokesgaszuivering. De in het cokesgaszuiverhuis aangevoerde ijzeraarde werd na één of tweemalig gebruik overgevoerd naar het kolengaszuiverhuis om daar verder afgewerkt te worden.

868.337 KG. afgewerkte ijzeraarde, waarvan aan de Westerfabriek 350.337 KG. en aan de Oosterfabriek 518.000 KG., werden verkocht.

OVERIGE AFVALPRODUCTEN.

Afgeleverd werden:	Westerfabriek	Oosterfabriek
Sintels	111.284 HL.	83.725 HL.
Oud ijzer enz.	185.523 KG.	176.326 KG.
Oude metalen	12.341½ ,,	1.780 ,,
Metsel- en vuurvast puin . .	239 M³	805 M³
Retortengraphiet	12.502 KG.	— KG.
Oud caoutchouc	860 ,,	59 ,,

en verder 8 zinken badkuipen, 1 partij draadramen, koolspitsen, oude electrische elementen, partijtjes ledige vaten en kisten, hooi en stroo, carton, glas, leder en verder afval.

KANALISATIE.

De lengte van het hoofdbuizennet bedroeg:

Diameter	Op 1 Jan. 1910	Gdurendee het jaar		Overschot	Op 31 Dec. 1910
	Lengte in meters	Vermeerdering	Vermindering	+ of —	Lengte in meters
aan gewone rechte buizen:					
36″	12.203,66	—	—	—	12.203,66
32″	195,19	—	—	—	195,19
30″	13.110,47	—	—	—	13.110,47
22″	459,58	—	—	—	459,58
18″	99.—	—	—	—	99.—
16″	6.218,42	207,45	61,67	+ 145,78	6.364,20
12″	21.987,18	84,46	5.—	+ 79,46	22.066,64
9″	37.830,50	729,02	175,40	+ 553,62	38.384,12
6″	170.489,61	2.773,28	288,61	+ 2.484,67	172.974,28
5″	347,91	—	—	—	347,91
4″	133.859,87	3.914,45	707,78	+ 3.206,67	137.066,54
aan gezonken buizen:					
47″	83,35	—	—	—	83,35
36″	636,53	—	—	—	636,53
32″	306,62	—	—	—	306,62
30″	267,55	—	—	—	267,55
18″	46,53	—	—	—	46,53
16″	121,33	—	—	—	121,33
14″	40,65	—	—	—	40,65
13″	400,40	—	—	—	400,40
12″	0,41	—	—	—	0,41
10″	306,76	—	—	—	306,76
9″	38,62	—	—	—	38,62
8″	226,28	—	—	—	226,28
Totalen	399.276,42	7.708,66	1.238,46	+ 6.470,20	405.746,62

Lengte in Meters:	31 Dec. 1909	31 Dec. 1910
Hoofdbuizen Amsterdam . .	396.169,68 M.	402.639,88 M.
Zinkers „ . .	2.475,03 „	2.475,03 „
Te zamen . .	398.644,71 M.	405.114,91 M.
Hoofdbuis Middenweg Watergraafsmeer	631,71 „	631,71 „
Totalen	399.276,42 M.	405.746,62 M.

Inhoud in Kubieke Meters:	31 Dec. 1909	31 Dec. 1910
Hoofdbuizen Amsterdam . .	22.325.010 M³	22.443.209 M³
Zinkers „ . .	878.421 „	878.421 „
Te zamen . .	23.203.431 M³	23.321.630 M³
Hoofdbuis Middenweg Watergraafsmeer	11.541 „	11.541 „
Totalen	23.214.972 M³	23.333.171 M³

De uitbreiding der kanalisatie is grootendeels een gevolg van de vraag om gaslevering in nieuw gebouwde perceelen aan nieuw aangelegde straten.

Afzonderlijk vermeldenswaard mogen de volgende wijzigingen en uitbreidingen worden geacht.

In de 2e Oosterparkstraat werd de bestaande 4″- vervangen door een 9″-buis, in aansluiting aan het reeds vroeger gelegde gedeelte, en is men daarmede thans gereed van de Linnaeusstraat af tot aan het Iepenplein. Het bouwen van een tunnel onder den Staatsspoorweg voor de Blasiusstraat vorderde omlegging der 16″-buis. Hiervoor werd een stalen buis, uit één stuk en 25 meter lang, gebruikt, die onder de sporen werd gelegd en verder aangesloten met gegoten materiaal.

In een particulier straatje aan de Mauritskade werd een 4″-buis gelegd, waarvan de kosten gedeeltelijk door de eigenares van het straatje werden gedragen.

In den nieuw aangelegden weg voor het verkeer tusschen Weesperzijde en Pretoriusstraat werd een 4″-buis gelegd, speciaal ten dienste der Openbare Verlichting.

Aan den Amsteldijk werd de 6″-buis ± 100 Meter verlengd voor verlichting van den weg en den steiger naar de Zuiderfabriek.

Ten gevolge van de verbreeding van de doorvaart van de brug over de Dijksgracht vóór het Mariniersplein was de aldaar liggende zinkbuis komen te vervallen en moest op andere wijze in de gascirculatie worden voorzien.

Ten einde hooge kosten voor nieuwe zinkbuislegging te vermijden, werd in den spoordijk van de Czaar Peterstraat af een stalen buis gelegd en aangesloten op de bestaande brugpijp in het verlengde van de verwijderde zinkbuis.

Langs den Zeeburgerdijk en in de Mauritskade bij de Pontanusstraat werden de gasbuizen omgelegd en veranderd ten dienste der rioleeringswerken.

Aan het einde van den Overtoom en Amstelveenschen weg en aan den Amsteldijk vóór de Tolstraat werden aansluitingen gemaakt met het oog op de drukvermeerdering, respectievelijk in het kwartier tusschen den Amstelveenschen weg en den Schinkel en in het aangrenzend stadsgedeelte.

De druk in beide stadsgedeelten werd belangrijk verbeterd; afdoende verbetering zal echter eerst worden verkregen, wanneer de 16″-uitlaat op de 36″-buis in den Amsteldijk vóór de Tolstraat door middel van een 16″-buis langs den Amsteldijk zal zijn aangesloten op de 16″-buis in de Ceintuurbaan, welk werk in 1911 tot stand zal komen.

In het noordelijk gedeelte van de Houthaven werd voor de lantaarnverlichting een 4″-buis gelegd.

Op verschillende plaatsen werden buizen opgehaald, sommige in verband met de groote rioleeringswerken.

Totaal 18 hoofdbuizen, nl. 2 van 9″, 6 van 6″ en 10 van 4″, werden gebroken gevonden en zoo spoedig mogelijk hersteld.

Het onderzoek op lek door middel van palladium geschiedde over een lengte van 43.134 M.

Bijgeplaatst werden 73, uitgenomen 12 en verplaatst 7 syphons in de hoofdleidingen, benevens 8 stuks in de dienstleidingen. Op 31 December 1910 waren derhalve aanwezig 3334 syphons in de hoofdleidingen, 102 zinkersyphons en 336 syphons in de dienstleidingen.

FITTERIJ.

In dit jaar werden geplaatst 8860 en afgenomen 7658 gewone meters, zoodat het aantal verbruikers steeg met 1202, terwijl die stijging in 1909 1179 en in 1908 499 bedroeg.

15.919 muntgasmeters met bijbehoorende ornamenten werden afgenomen, terwijl 3847 remplaceeringen van verbruikers over den muntgasmeter plaats vonden.

Behalve het gewone onderhoud der gasverlichting in gemeentegebouwen, werden nieuwe leidingen gelegd in twee openbare lagere en twee voorbereidende scholen, in de Hoogere Burgerschool voor meisjes en in een barak voor besmettelijke ziekten in het Wilhelminagasthuis, terwijl in het Physiologisch Laboratorium de gasleidingen zijn gewijzigd en op verschillende plaatsen gaskachels en snelverwarmers voor water zijn geplaatst.

Voorts werd het nieuwe hoofdgebouw aan den Amstel 29*a* van eene gasverlichting voorzien en aan de Zuiderfabriek in de verschillende gebouwen en woningen gasaanleg gemaakt.

Bij contrôle bleken in werkelijk gebruik 175 gasmotoren met totaal 1064½ P.K. en een verbruik over 1910 van 561.929 M^3.

Er werden 68.296 klachten, waaronder 51.495 van muntgasverbruikers behandeld, tegen respectievelijk 68.819 en 48.186 in 1909.

De komforen en kookplaten voor muntgas worden sedert October 1910 aan de Westerfabriek mechanisch schoon- en opgemaakt.

Ter gelegenheid van het Julianafeest werden 10.902 M³ gas voor illuminatie geleverd.

Een luchtballon werd op Koninginnedag gevuld met 576 M³ gas.

Op de Voorjaarsmarkt werden 18.111 M³ gas verbruikt; de leidingen, die, nu de Voorjaarsmarkt is opgeheven, overbodig zijn, werden afgesneden en, voor zooveel mogelijk, uit den grond verwijderd.

Geen gebreken werden geconstateerd tijdens de inspectie der noodkranen en afsluiters bij groote gebouwen.

Van de muntgasfitterij werden 23 fittersploegen naar de gewone fitterij overgeplaatst; bij tijdelijke drukte aan de muntgasfitterij wordt evenwel assistentie verleend door de gewone fitterij.

MUNTGASFITTERIJ.

De behandelde aanvraagbiljetten bedroegen 22.678, tegen 27.255 in 1909; op 31 December 1910 waren nog te behandelen 252, tegen op 1 Januari van dat jaar 260.

De meeste aanvragen kwamen in Januari in, nl. 2277, de minste in December, nl. 1502.

Van de 22678 biljetten werden door de gewone fitterij 3847 behandeld.

Aan de hoofdleidingen werden aangesloten 493 perceelen, waarvan 271 met 1″-, 211 met $^{5}/_{4}$″-, 10 met ½″- en 1 met 2″-dienstleiding.

1 Januari 1910 bedroeg het aantal uitstaande muntgasmeters 59.868, 31 December 1910 64.159, dus een vermeerdering in 1910 van 4291, tegen 5676 in 1909.

Gemaakt werden 3337 nieuwe installaties, tegen 5131 in 1909, waarvan 2024 voor nieuwe gasverbruikers (in 1909 3179) en 1313 verbruikers, die woningen betrokken zonder muntgasaanleg.

In October werd het grootste aantal aangelegd, nl. 320; in Augustus het kleinste, nl. 220.

Door de magazijnen werden:	**1910**	**1909**
muntgasmeters afgegeven	26.216	29.520
idem terugontvangen	21.925	23.844

	1910	**1909**	**1908**
Aantal meter- en ornamentplaatsingen op bestaande leidingen	16.873	19.312	17.914
waarvan voor nieuwe verbruikers	7.415	8.183	7.469
en wegens verhuizing	9.458	11.129	10.445
Totaal behandelde verhuizingen	10.771	13.081	13.050

	1910	**1909**
Gesloopte leidingen wegens verbouwing	707	507
Kosteloos aanvaarde leidingen	22	12
Verkochte muntgasleidingen	43	38

Op 31 December 1910 bedroeg het aantal muntgasleidingen 70.796, tegenover 64.159 in exploitatie zijnde muntmeters. Niet in exploitatie waren derhalve 6637 leidingen of 9,374 % van de sedert 1899 aangelegde leidingen, tegen 8,366 of 12,26 % in het vorige jaar.

Wegens kleine gebreken werden 5913 muntgasmeters verwisseld.

De muntgasfitterij beschikte op ult. December 1910 over 50 fitterskarren, waarvan 2 als reserve.

OPENBARE VERLICHTING.

De veranderingen in het aantal en de soort branders, dienende tot verlichting van openbare straten, wegen en grachten, blijken uit het hiervolgende overzicht:

31 December 1909			31 December 1910		
		Liters per uur			Liters per uur
22	Sugg Regulateurs	à 180	20	Sugg Regulateurs	à 180
7807	Kernbranders N°. 2	" 80	7965	Kernbranders N°. 2	" 80
819	" " 4	" 130	891	" " 4	" 130
10	Kerngroepbranders 2 K²	" 160	10	Kerngroepbranders 2 K²	" 160
530	" 2 K⁴	" 260	463	" 2 K⁴	" 260
83	" 3 K⁴	" 390	80	" 3 K⁴	" 390
5	" 5 K⁴	" 650	5	" 5 K⁴	" 650
7	" 7 K⁴	" 910	7	" 7 K⁴	" 910
9283			9441		

waaronder tijdelijk weggenomen:

4 Kernbranders N°. 2	1 Sugg Regulateur
1 Kernbrander N°. 4	8 Kernbranders N°. 2.

Onder de kernbranders N°. 4 zijn 12 stuks, die sedert 27 Augustus 1905 alleen des Zaterdags worden ontstoken (markt aan de Bilderdijkkade nabij de Kinkerstraat).

Sommige groepbranders worden 's nachts te één uur ten deele gebluscht, nl.

van de Kerngroepbranders 5 K⁴ (van 4 stuks) 3 lichten,
„ alle „ 7 K⁴ 4 „

Het aantal lantaarns werd in den loop van het jaar vermeerderd met 206 en verminderd met 48.

Van deze 48 stonden 42 aan het Damrak (sedert 2 Augustus 1910 electrisch verlicht), de overige werden verwijderd wegens onttrekken aan het openbaar verkeer van sommige gedeelten openbaren weg.

Uitbreiding van het aantal lantaarnlichten vond plaats in nieuw aangelegde straten en wegen.

Bovendien werd de openbare gasverlichting van verschillende bruggen, pleinen en wegen door bijplaatsing van lantaarnpalen of versterking der lichtbronnen op 59 plaatsen verbeterd.

Het aantal abonnementslichten, in den loop van het jaar vermeerderd met 1 Kernbrander N°. 2 en verminderd met 3 Kernbranders N°. 2, bestond aan het einde des jaars uit: 1 Kernbrander N°. 4, 32 Kernbranders N°. 2 (w.o. 1 tijdelijk weggenomen) en 11 Sugg Regulateurs, totaal 44 lichten. Deze lichten worden door den dienst der O.V. bediend en onderhouden, doch zijn niet als openbare lichten medegeteld.

Voor het bedienen en onderhouden van 12 lichten ten behoeve

van diverse diensten wordt *f* 120 per jaar vergoed, welk bedrag ten bate van de rekening „Onderhoud en Bediening" komt.

In 8 door middel van ijzeren hekken aan den openbaren dienst onttrokken stegen of terreinen bleef de lantaarnverlichting bestendigd, waartoe de afdeeling Openbare Verlichting van de noodige sleutels werd voorzien.

De terreinen, gelegen tusschen den Amstel en het Weesperplein, achter en evenwijdig loopende aan de Sarphatistraat, behoefden geen afzonderlijke bewaking meer, daar de terreinen door afsluiting niet meer toegankelijk waren. De O.V. werd daardoor ontlast van de bijdrage in de bewakingskosten dier terreinen.

Voortgegaan werd met het beproeven van verschillende in den handel gebrachte automatische ontsteek- en bluschapparaten. Met een dezer wordt nu een proefneming op meer uitgebreide schaal genomen.

Schaderijdingen, -varingen, enz. kwamen in 352 gevallen voor, terwijl in 145 gevallen de kosten werden vergoed.

Op ultimo December 1910 stonden uit 4869 lantaarns, type-Ritter, tegen 4757 op 31 December 1909; het aantal gebroken glasmantels bedroeg 511, waarvan 284 moesten worden vernieuwd, tegen in 1909 resp. 385 en 249. Van de glasmantels, in het vorige jaar als gebroken vermeld, moesten bovendien 124 stuks worden vernieuwd.

Het moedwillig beschadigen van lantaarns, breken van kousjes, glasmantels en ruiten en het uitdraaien van lichten bleef doorgaan.

Voor wekelijksche aanvulling der depots werden uit het magazijn betrokken: voor nieuw of oud model lantaarns 4225 zijruiten, 1546 deurruiten, 2479 kapruiten en 3101 onderruitjes; voor Ritterlantaarns 2336 klep- en 2394 onderruitjes en voor buiten-model lantaarns 285 ruiten; totaal 16.366 diverse soorten ruiten.

Uitgedraaid werden bevonden 11.041 lichten.

In het Vondelpark moesten van 37 Rech-lantaarns, waarin Kernbranders N^{0}. 4, 22 gebroken glasmantels worden vernieuwd.

Bij 3984$^{7}/_{12}$ brandingsuren per jaar werden 19.166 M^{3} gas verbruikt en bedroeg het aantal verbruikte kousjes 219, tegen 209 in 1909, zoodat ieder kousje ruim 61½ avonden heeft gebrand, tegen ruim 64½ avonden in 1909.

De verkeersweg tusschen Pretoriusstraat en Korte Overamstelstraat, aangelegd voor rekening der Gemeentegasfabrieken als gevolg der 36"-ceintuurleidingswerken, moest tevens voor rekening der Gemeentegasfabrieken worden verlicht. Daartoe werden in April geplaatst 17 oud-model lantaarnpalen, dragende lantaarns met Kernbranders N^{0}. 2. Den 1sten Mei kon deze verlichting voor het eerst worden ontstoken.

Bij een aantal brandingsuren van 2495½ werden 3395½ M^{3} gas verbruikt en bedroeg het aantal verbruikte kousjes 117, zoodat ieder kousje ruim 35½ avonden heeft gebrand.

Door invoering van de nieuwe zomerdienstregeling hebben gedurende 169 dagen (van 1 April t/m 16 September) de lantaarnlichten ge-

middeld 15 minuten langer gebrand, waardoor het totaal-aantal brandingsuren vermeerderd is met 42¼.

Voor de geheele openbare verlichting heeft het aantal brandingsuren 3984$^{7}/_{12}$ per jaar per licht bedragen en het totaal gasverbruik 3.637.427 M³.

Alle kerngasgloeilichten te zamen, de verlichting van het Vondelpark en den verkeersweg aan de Pretoriusstraat inbegrepen, hadden in het afgeloopen jaar 40.366.907 brandingsuren met een kousjesverbruik van 122.819; de gemiddelde branddaur per kousje is derhalve te stellen op nagenoeg 329 uur, tegen 335 in 1909.

In verschillende secties der O. V. werden 23 nauwkeurig gecontroleerde proefnemingen beëindigd, resp. ingesteld met kousjes van verschillende herkomst en van verschillend materiaal, en wel 11 proeven met kunstzijden, 10 met rameh en 2 met linnen kousjes, waartoe in het geheel verbruikt werden 12.277 stuks, d. i. ongeveer 10 % van het geheele aantal der voor de O. V. verbruikte kousen. Van het meerendeel dezer proefkousjes bleek de levensduur aanmerkelijk korter dan die van de gewoonlijk gebruikte kunstzijden kousen, zoodat het in de vorige alinea vermelde cijfer van den gemiddelden duur der kousjes door deze proefnemingen ongunstig beïnvloed is.

Het aantal gloeilichten (alles inbegrepen) bestond op 31 Dec. uit.:

8005	Kernbranders N°. 2	à 80	liters per uur.
929	„ „ 4	„ 130	„ „ „
10	Kerngroepbranders 2K²	„ 160	„ „ „
463	„ 2K⁴	„ 260	„ „ „
80	„ 3K⁴	„ 390	„ „ „
5	„ 5K⁴	„ 650	„ „ „
7	„ 7K⁴	„ 910	„ „ „

PETROLEUMVERLICHTING.

In den loop van het jaar werd het aantal lantaarns vermeerderd met 22 stuks aan de overzijde van het IJ, terwijl aan den Ringweg in den Amsterdammerpolder, wegens invoering van het electrisch licht, 4 lantaarns werden weggenomen.

Het aantal abonnementslichten bestaat uit 7 lantaarns, voorzien van 16″-branders, staande aan de steigers der Gemeentestoomponten aan de overzijde van het IJ.

De petroleumverlichting bestond op 31 December voorts uit:

56	lampen met	16″	branders	overzijde IJ,
32	〃 〃	10″	〃	
5	〃 〃	16″	〃	aan de Hugo de Grootkade,
3	〃 〃	16″	〃	〃 〃 Jacob van Lennepkade,
14	〃 〃	16″	〃	〃 den Amstelveenschen weg,
2	〃 〃	16″	〃	op de Wiegbrug over de Kostverlorenvaart
24	〃 〃	16″	〃	aan den Ringweg in den Amsterdammer polder naar het einde van de Minervahaven.

Voor de verlichting Noordzijde IJ	werden verbruikt	12.931	Liter,
〃 〃 〃 in de stad	〃 〃	39.39½	〃 , en
〃 〃 〃 Ringweg	〃 〃	4.432½	〃 petroleum.

De 6 petroleumlampen op de lantaarns aan den Baarsjesweg werden evenals vorige jaren door het personeel der Stadsreiniging bediend en onderhouden.

GASMETERS.

Op 1 Januari 1910 waren 45.972 gewone meters in gebruik, registreerende 408.477 meterlichten. Hieronder bevonden zich 1642 tusschenmeters en de 60-lichtsmeter (Rijkseigendom) in het IJkkantoor. De tusschenmeters registreeren 8109 meterlichten, zoodat het rekenplichtig getal meters was: 44.330 met 400.368 meterlichten.

Op 31 December was het volgende aantal meters in gebruik:

	Natte	Droge	Totaal	Meterlichten
200-lichts	14	45	59	11.800
150 ,,	—	2	2	300
100 ,,	114	96	210	21.000
80 ,,	78	59	137	10.960
60 ,,	131	113	244	14.640
50 ,,	3	176	179	8.950
45 ,,	217	—	217	9.765
30 ,,	469	533	1002	30.060
20 ,,	1620	1848	3468	69.360
10 ,,	3705	5716	9421	94.210
5 ,,	6891	18286	25177	125.885
3 ,,	3568	3569	7137	21.411
Totaal	16810	30443	47253	418.341

Hieronder bevinden zich 1721 tusschenmeters, welker meterlichten dus buiten aanmerking blijven en een 60-lichts meter hiervoren vermeld. Deze tusschenmeters worden gevormd uit:

	Natte	Droge	Totaal	Meterlichten
80-lichts	1	1	2	160
60 ,,	—	—	—	—
50 ,,	—	3	3	150
45 ,,	2	—	2	90
30 ,,	—	14	14	420
20 ,,	5	21	26	520
10 ,,	41	97	138	1380
5 ,,	139	530	669	3345
3 ,,	344	523	867	2601
Totaal	532	1189	1721	8666

Het aantal hoofdmeters steeg derhalve tot 45.532 met 409.675 meterlichten, zoodat de vooruitgang bedroeg: 1202 meters met 9307 meterlichten. Bovendien waren als tusschenmeters verhuurd 10 3-lichts- en 20 5-lichts-muntgasmeters met 130 meterlichten.

Het aantal in gebruik zijnde muntgasmeters bedroeg op 1 Januari 1910: 59.868 met 302.406 meterlichten, en aan het einde des jaars 64.159 met 318.913 meterlichten.

STAAT van het aantal Gasmeters van verschillend meetvermogen over 1910.

	GEWONE GASMETERS																							MUNTGASMETERS			
	NATTE											DROGE												NATTE		DROGE	
	200	100	80	60	50	45	30	20	10	5	3	800	200	150	100	80	60	50	30	20	10	5	3	5	3	5	3
1 Januari 1910																											
In magazijn	9	98	13	76	3	89	76	64	59	110	332	—	16	2	3	3	4	14	5	8	33	103	33	19	17	822	34
„ reparatie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ gebruik	14	121	77	130	3	220	489	1637	3780	6920	3820	—	40	2	99	59	110	174	528	1699	5416	17069	3564	58	46	58855	930
Op de fabrieken en kantoren	1	5	2	1	—	—	1	2	—	3	3	1	—	—	5	2	5	4	9	17	13	20	9	—	—	—	—
Vermaakt van muntgasmeters	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gekocht in 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	12	153	334	1222	—	—	—	4800	—
Te zamen	24	224	92	207	6	309	566	1703	3839	7033	4155	1	56	4	107	65	119	192	554	1877	5796	18414	3606	77	63	64477	964
Afgekeurd in 1910	—	1	—	—	—	6	—	9	39	54	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Vermaakt in gewone meters	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verkocht	—	80	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
Totale bezitting op 31 December 1910	24	143	92	147	6	303	566	1694	3800	6979	4076	1	56	4	107	65	119	192	554	1877	5796	18412	3605	77	63	64475	964

Particuliere Gaslevering.

Een overzicht van de verdeeling der gasaflevering geeft Bijlage 1.

Hieronder volgt een vergelijkend overzicht van het gasverbruik over de gewone meters, maandelijks bij particulieren en in de gemeentegebouwen geregistreerd, en de verhouding daarvan tot het totaal in de jaren 1899 en 1904 tot en met 1910 in percenten.

MAANDEN	1899		1904		1905		1906		1907		1908		1909		1910	
	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters	Gasverbruik in M3	Percentage van het totaal verbruik over de gewone meters
Januari........	3.395.837	11,46	5.623.113	12,32	5.351.929	11,38	5.517.681	11,27	5.822.876	11,58	5.735.964	11,64	5.846.297	11,40	5.873.999	11,34
Februari.......	2.721.735	9,19	4.773.552	10,46	4.504.609	9,58	4.713.791	9,62	4.866.892	9,68	4.940.114	10.03	4.776.224	9,31	4.903.812	9,46
Maart	2.522.612	8,51	5.016.039	8,80	4.276.432	9,09	4.508.170	9,20	4.413.424	8,77	4.416.552	8,96	4.817.092	9,39	4.565.007	8,81
April..........	2.129.170	7,19	3.218.723	7,06	3.432.782	7,30	3.408.216	6,96	4.007.887	7,97	3.648.027	7,40	3.717.084	7,24	4.077.625	7,87
Mei	1.760.529	5,94	2.670.878	5,85	2.983.374	6,34	3.134.015	6,40	3.103.713	6,17	3.031.412	6,15	3.060.668	5,96	3.221.585	6,22
Juni...........	1.402.926	4,73	2.276.202	4,99	2.386.488	5,07	2.649.168	5,41	2.622.154	5,21	2.533.632	5,14	2.863.369	5,58	2.769.051	5,34
Juli	1.318.481	4,45	2.210.716	4,84	2.226.686	4,73	2.388.814	4,88	2.592.697	5,15	2.477.758	5,03	2.767.438	5,39	2.667.603	5,15
Augustus	1.579.138	5,33	2.531.195	5,55	2.650.474	5,64	2.863.627	5.85	3.024.071	6,01	2.772.291	5,62	2.888.536	5,63	3.054.020	5,89
September.....	2.310.495	7,80	3.337.369	7,31	3.652.942	7,77	3.559.112	7,27	3.669.927	7,30	3.770.585	7,65	3.908.661	7,62	4.042.034	7,80
October	2.967.452	10,01	4.461.880	9,78	4.479.011	9,52	4.702.330	9,60	4.812.644	9,57	4.734.505	9,60	4.780.008	9,32	4.766.291	9,20
November	3.532.247	11,92	4.885.521	10,71	5.184.313	11,02	5.399.636	11,03	5.419.371	10,77	5.219.820	10,60	5.608.544	10,93	5.727.056	11,05
December	3.991.806	13,47	5.625.921	12,33	5.910.934	12,56	5.124.575	12,51	5.947.787	11,82	6.006.117	12,18	6.276.624	12,23	6.152.952	11,87
Totaal....	29.632.428	100	45.631.109	100	47.039.974	100	48.969.135	100	50.303.443	100	49.286.777	100	51.310.545	100	51.821.035	100

De hoeveelheid verbruikt gas, verminderd met het gas, aan de openbare verlichting en in de sulfaat- en cokesgasfabrieken geleverd, bedroeg 85.964.266 M^3, hetgeen, uitgaande van het bevolkingscijfer, voor 30 Juni 1910 vermeld, zijnde 570.669, een verbruik geeft van 150,64 M^3 per inwoner, tegen resp. 145,51 — 135,02 — 131,39 — 122,60 — 112,69 — 105,75 — 97,34 — 89,92 — 80,23 — 69,7 en 58,56 M^3 in de jaren 1909—1899.

Laat men het gebruik in de gemeentegebouwen ad 1.438.644 M^3 buiten rekening, dan bedroeg het verbruik per inwoner $\frac{84.525.622 \text{ M}^3}{570.669} = 148{,}12$ M^3, tegen resp. 142,96 — 132,49 — 128,85 — 119,94 — 109,74 — 102,41 — 94,03 — 86,97 — 77,22 — 66,81 en 56,03 M^3 in de jaren 1909—1899.

MUNTGASMETERS.

Geplaatst werden 29.520 meters, afgenomen 23.844, zoodat de vermeerdering over 1910 bedroeg 4291 muntgasmeters.

Het gasverbruik over de muntgasmeters bedroeg 36 % der geheele hoeveelheid verkocht gas. Door 64.159 verbruikers werd over muntgasmeters te zamen 34.112.838 M^3 verbrand, of gemiddeld 532 M^3, waarbij echter dient te worden opgemerkt, dat slechts 59.868 muntmeters het volle jaar in gebruik waren.

Het grootste verbruik, door één muntmeter geregistreerd, was 2926 M^3.

Het gemiddelde gasverbruik der 12 hoogste muntgasverbruikers, waarvan het laagste verbruik 1897 M^3 bedroeg, was 2150.

Om aan het gasverbruik te voldoen zijn in het geheel 102.338.514 halve-stuiverstukken in de muntmetersleuven gestoken; gemiddeld zijn er per maand 8.528.209 geteld.

Ten einde zooveel doenlijk aan de aanvraag naar halve-stuiverstukken te voldoen, was aan het klachtenkantoor Lazarussteeg dagelijks en aan alle overige kantoren twee dagen per week de gelegenheid opengesteld tot het wisselen van halve-stuiverstukken, van welke gelegenheid gretig gebruik werd gemaakt.

De totale gaslevering over muntgasmeters bedroeg in:

		Gemiddeld verbruik per muntmeter	Percentage van totaal meterverbruik
1899	640.386 M^3	342 M^3	2,11
1900	1.888.185 ,,	354 ,,	5,27
1901	4.413.313 ,,	424 ,,	10,47
1902	7.058.575 ,,	452 ,,	14,67
1903	9.293.766 ,,	454 ,,	17,58
1904	12.318.191 ,,	489 ,,	21,26
1905	15.319.554 ,,	476 ,,	24,57
1906	19.726.374 ,,	501 ,,	28,57
1907	23.829.509 ,,	502 ,,	32,14
1908	26.980.360 ,,	498 ,,	35,38
1909	30.959.854 ,,	517 ,,	37,63
1910	34.112.838 ,,	532 ,,	39,68

GLOEIINRICHTING.

Het personeel der gloeikamer aan de Oosterfabriek bestond op 31 December 1910 uit 1 opzichter 1e klasse, 1 chef-gloeister, 6 gloeisters en 6 transportjongens.

Ten behoeve van de openbare gasverlichting, de gemeentegebouwen, den muntmeteraanleg, eigen gebruik, enz., werd het volgende aantal kousjes uitgegeven:

	K^2	K^4	C	N°. 2 en 3	Totaal 1909	Totaal 1910
	125.097	25.724	43.619	193	196.525	194.633
Gebroken . . .	1.193	148	529	5	1.377	1.875
Te zamen .	126.290	25.872	44.148	198	197.902	196.508
waarvan:						
gecollodionneerd	28.711	1.102	25.085	61	63.743	54.959
en ongecollodion.	97.579	24.770	19.063	137	134.159	141.549

In het totaal-cijfer zijn begrepen 9024 stuks voor eigen gebruik, tegen 9813 stuks in 1909.

De verhouding der afgegeven gecollodionneerde kousjes tot de totale afgifte was dus voor K^2- 22,73 %, voor K^4- 4,26 % en voor C-kousjes 56,82 %, terwijl voor het collodionneeren werden verbruikt 345,69 KG. collodium of 158 kousjes per KG. collodium.

Het brekingspercentage gedurende de behandeling en het transport naar de verschillende posten der openbare verlichting, bedroeg voor:

K^2-kousjes	K^4-kousjes	C-kousjes	N°. 2	N°. 3
0,944 %	0,572 %	1,2 %	1,8 %	2,9 %

Evenals vorige jaren werden alle kousjes voor de openbare verlichting, voor eigen gebruik, voor de verschillende gemeentegebouwen en voor den muntmeteraanleg uitsluitend behandeld aan de Oosterfabriek.

Aantal kousjes geïmpregneerd: K^2 23.250, C 27.885, totaal 51.135.

Hiervan zijn uitgegeven . . . . K^2 22.498, C 26.479, totaal 48.977.

Verhouding in procenten tot de geheele hoeveelheid afgegeven kousjes van beide soorten was: voor K^2 17,81, C 59,98.

Voor het drenken van 51.135 kousjes is verbruikt 76,6 KG. thoriumnitraat en 0,766 KG. ceriumnitraat.

Gemiddeld werden 661 kousjes gedrenkt per KG. thorium en 1 % ceriumnitraat, tegen in 1909 732 kousjes. Doordien een kleiner aantal K^2-, doch een grooter aantal C-kousjes geïmpregneerd zijn dan in 1909, is het volume fluïd per kousje iets grooter geworden en is het aantal kousjes per KG. fluïd gedaald.

Verbruikt werden 22.100 ijzeren stiften van 8 cM., 14.850 van 9 cM. en 10.000 van 10 cM., totaal 46.950 stuks, waarvan nihil voor openbare en 46.950 stuks voor binnenverlichting, benevens 1262 magnesiastiften van 9 cM. en 9110 van 10 cM. voor binnenverlichting;

verder 23.738 magnesiastiften van 9 cM. en 4182 van 10 cM. voor openbare verlichting.

Totaal ontvangen werden aan:

Gedrenkte kousjes K^2 101.370, K^4 27.740, C 16.200 en 150 stuks N°. 3 (Graetzin); ongedrenkte kousjes K^2 21.750, C 27.285 stuks; gecollodionneerd C 17 N°. 2 64 stuks. In het geheel dus 194.576 stuks.

LABORATORIA.

Evenals de vorige jaren liep het werk aan de laboratoria over de contrôle der verschillende onderdeelen van het bedrijf, over het onderzoek naar de zuiverheid en de samenstelling van het geleverde gas in de verschillende stadia der fabricage; het onderzoek van grondstoffen voor gasfabricage en zuivering, en dat van de verschillende bijproducten. De verschillende maandgemiddelden van de samenstelling en zuiverheid van het menggas en cokesgas aan de beide fabrieken zijn in de bijlagen 7 en 8 opgegeven, evenals de cijfers van lichtkracht en zuiverheid van het gas, bepaald aan het laboratorium van het hoofdkantoor der Gemeentegasfabrieken.

Ook verschillende magazijngoederen bleven een voortdurend voorwerp van onderzoek.

Bovendien zijn de laboratoria sinds 22 October 1909 belast met het onderzoeken van verschillende artikelen ten behoeve der andere takken van gemeentedienst. Ten gevolge hiervan werden gedurende het afgeloopen jaar totaal 131 onderzoeken in analyse uitgevoerd, waarvan 86 aan „West” en 45 aan „Oost”.

BAD- EN WASCHINRICHTING.

Van de badinrichtingen werd aan beide fabrieken een geregeld gebruik gemaakt.

Het aantal verstrekte baden bedroeg:

	Westerfabriek		Oosterfabriek	
	1909	**1910**	**1909**	**1910**
aan stokerij-personeel . . .	74.050	73.060	52.035	58.727
aan het overige personeel . .	7.483	9.128	16.925	19.801
Totaal . .	81.533	82.188	68.960	78.528
of gemiddeld per dag . . .	223	225	189	215

Door de stoomwaschinrichtingen werden behandeld:

Westerfabriek totaal 121.131 stuks waschgoed; Oosterfabriek totaal 124.739 stuks waschgoed; bovendien werden enkel gespoeld 4395 stuks.

Personeel.

A. *Ambtenaren en beambten.*

Het aantal ambtenaren en beambten bedroeg op 1 Januari 1910 resp. 236 en 77.

Twee beambten werden aangesteld tot ambtenaar.

Voorts werden eervol ontslagen op verzoek 3 ambtenaren, terwijl aan één niet-eervol ontslag uit den dienst der Gemeente werd verleend.

Overleden zijn 2 ambtenaren.

In den loop van het jaar werden er 8 aangesteld, zoodat op 31 December 1910 het aantal ambtenaren bedroeg 240.

Van de beambten zijn 2 overleden; 2 zijn, zooals hierboven is medegedeeld, aangesteld tot ambtenaar, terwijl 2 werden teruggezet tot werkman.

Aangesteld werden 7 beambten. Het aantal beambten op 31 December 1910 bedroeg derhalve 78.

Aan 16 ambtenaren en beambten werd gedurende 1910 een aandenken geschonken wegens 25-jarigen dienst.

B. *Werklieden.*

Op 1 Januari 1910 bedroeg het aantal werklieden bij de Gemeentegasfabrieken:

	Vast aangesteld	Voorl. aangesteld	In lossen dienst	Jeugdig	Totaal
Westerfabriek	452	15	216	4	687
Oosterfabriek	391 *)	26	182	14	613 *)
Distributie-afdeeling	524	24	39	41	628
Zuiderfabriek	1	1	32	3	37
	1368	66	469	62	1965

a. Vast aangestelde werklieden. In den loop van het jaar werden 60 werklieden vast aangesteld. Hiervan waren 58 in voorloopigen en 2 in lossen dienst werkzaam. Van deze 60 vast aangestelde werklieden behoorden tot de Westerfabriek 13, de Oosterfabriek 23, de Distributie-afdeeling 23 en de Zuiderfabriek 1.

Eervol ontslag werd verleend aan 3 werklieden van de Westerfabriek, 5 van de Oosterfabriek en 7 van de Distributie-afdeeling, totaal 15 werklieden, terwijl 2 werklieden van de Westerfabriek en 1 van de Oosterfabriek niet eervol werden ontslagen.

Overleden zijn 6 werklieden: 1 van de Westerfabriek, 2 van de Oosterfabriek en 3 van de Distributie-afdeeling.

Tot beambten werden aangesteld 6 werklieden, 1 van de Westerfabriek, 4 van de Oosterfabriek en 1 van de Distributie-afdeeling.

Twee beambten (1 van de Westerfabriek en 1 van de Oosterfabriek — zie „Ambtenaren en beambten") werden teruggezet tot werkman.

Het aantal vast aangestelde werklieden bedroeg derhalve op 31 December 1910: 1400, waarvan behoorden tot de Westerfabriek 458, tot de Oosterfabriek 403, tot de Distributie-afdeeling 535 en tot de Zuiderfabriek 4 (van de Distributie-afdeeling werd 1 werkman overgeplaatst naar de Westerfabriek; van de Oosterfabriek 1 naar de

*) waaarvan 2 gedetacheerd aan de Zuiderfabriek.

Zuiderfabriek; van de Westerfabriek 1 naar de Zuiderfabriek en 1 naar de Oosterfabriek).

Wegens 25-jarigen dienst bij de Imperial Continental Gas Association en de Gemeente, werd aan 33 werklieden het gebruikelijk getuigschrift benevens een week loon toegekend.

b. Voorloopig aangestelde werklieden. In het geheel werden door den Directeur 178 werklieden voorloopig aangesteld, die allen reeds sedert geruimen tijd als los of jeugdig werkman bij de Gemeentegasfabrieken werkzaam waren. Hiervan behoorden tot de Westerfabriek 76 (waarvan 45 een zoogenaamde „seizoen-aanstelling" ontvingen), de Oosterfabriek 70, de Distributie-afdeeling 29 en de Zuiderfabriek 3.

Zooals hierboven werd vermeld, zijn 58 voorloopig aangestelde werklieden (12 van de Westerfabriek, 22 van de Oosterfabriek, 23 van de Distributie-afdeeling en 1 van de Zuiderfabriek) vast aangesteld.

Aan 1 werkman van de Westerfabriek werd niet-eervol en aan 3 werklieden van de Oosterfabriek eervol ontslag verleend.

Op 31 December 1910 bedroeg derhalve het aantal voorloopig aangestelde werklieden 182, waarvan behoorden tot de Westerfabriek 78, de Oosterfabriek 71, de Distributie-afdeeling 30 en de Zuiderfabriek 3.

c. Losse werklieden. Op 31 December 1910 waren in het geheel 399 werklieden in lossen dienst werkzaam, waarvan behoorden tot de Westerfabriek 184, tot de Oosterfabriek 173, tot de Distributie-afdeeling 32 (met inbegrip van 12 noodhulp-lantaarnopstekers), en tot de Zuiderfabriek 10.

d. Jeugdige werklieden. Het aantal dezer werklieden bedroeg op 31 December 1910 53, waarvan behoorden tot de Westerfabriek 3, de Oosterfabriek 9, de Distributie-afdeeling 38 en de Zuiderfabriek 3.

In verband met art. 4 (3) W. R. genieten 45 van hen herhalingsonderwijs.

Recapitulatie 31 December 1910.

	Vast aangesteld	Voorl. aangesteld	In lossen dienst	Jeugdig	Totaal
Westerfabriek	458	78	184	3	723
Oosterfabriek	403	71	173	9	656
Distributie-afdeeling . . .	535	30	32	38	635
Zuiderfabriek	4	3	10	3	20
	1400	182	399	53	2034

Hier volgt het vergelijkend overzicht van het aantal ziektegevallen en verwondingen in de jaren 1907, 1908, 1909 en 1910.

Vergelijkend overzicht van het aantal ziektegevallen

	WESTERFABRIEK				OOSTERFABRI		
	1907	1908	1909	1910	1907	1908	19(
Maxim. aantal werklieden op één dag	826	814	763	793	719	708	6
Minim. „ „ „ „ „	639	689	624	585	559	587	5
Aantal ziektegevallen	588	763	698	530	490	468	4
„ verwondingen	111	173	116	89	118	104	
„ ziektedagen	4432	5775	6459	4625	4955	4567	47
„ verwondingen	1109	789	862	1009	932	719	5
Maximum aantal zieken op één dag	43	37	45	30	36	36	
Idem in percenten van het aantal werklieden	5,726	4,574	6,285	3,793	5,365	5,128	4,7
Minimum aantal zieken op één dag.	4	4	7	3	5	3	
Idem in percenten van het aantal werklieden.	0,625	0,569	0,939	0,512	0,822	0,494	0,6
Gemiddeld percentage zieken per dag	1,860	2,413	2,805	2,062	2,302	2,246	2,3
Maxim. aantal gewonden op één dag	7	8	8	7	7	6	
Idem in percenten van het aantal werklieden.	1,163	1,013	1,124	1,082	1,097	0,985	0,9
Minim. aantal gewonden op één dag	0	0	0	0	0	0	
Idem in percenten van het aantal werklieden.	0	0	0	0	0	0	
Gemiddeld percentage gewonden per dag	0,465	0,369	0,380	0,461	0,456	0,371	0,2
Maximum duur eener ziekte. . . .	119 d.	180 d.	233 d.	124 d.	235 d.	151 d.	25
Minimum „ „ „	3 u.	½ u.	2 u.	4 u.	1½ u.	3 u.	2
Gemiddelde ziekteduur.	7 d.	7½ d.	9¼ d.	8½ d.	10 d.	9¾ d.	9
Maximum duur eener verwonding .	61 d.	39 d.	43 d.	175 d.	87½ d.	80 d.	3
Minimum „ „ „ .	3 u.	¼ u.	4½ u.	4½ u.	4 u.	½ u.	(
Gemiddelde duur der verwondingen.	10 d.	4½ d.	7½ d.	11½ d.	8 d.	7 d.	8

wondingen in de jaren 1907, 1908, 1909 en 1910.

	ZUIDERFABRIEK			PRINSENGRACHT				GEHEELE DIENST			
10	1908	1909	1910	1907	1908	1909	1910	1907	1908	1909	1910
14	12	77	47	475	553	508	507	2009	1994	1988	2027
82	0	9	16	465	475	471	478	1674	1791	1728	1686
99	2	15	18	423	481	438	465	1501	1714	1637	1512
64	0	4	4	55	58	46	50	284	335	225	207
15	13	132	217	3335	3396	3561	3450	12722	13751	14934	13507
34	0	37	22	809	351	363	643	2850	1859	1764	2308
27	1	3	3	33	25	29	20	102	91	97	74
19	11,111	4,110	8,333	7,066	5,263	6,118	4,065	5,301	4,570	5,226	3,966
6	0	0	0	2	3	2	4	17	16	19	20
24	0	0	0	0,429	0,606	4,073	0,810	0,976	0,866	1,032	1,186
43	1,434	3,347	2,582	2,150	2,112	2,218	2,229	2,086	2,274	2,467	2,286
7	0	1	1	6	4	4	7	15	16	14	14
57	0	5,000	5,263	1,288	0,842	0,846	1,429	0,830	0,810	0,713	0,773
0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1
0	0	0	0	0,211	0	0	0	0,059	0	0,058	0,052
6	0	0,274	0,299	0,489	0,218	0,243	0,398	0,468	0,330	0,303	0,392
d.	7 d.	55 d.	127 d.	206½ d.	226 d.	172 d.	250 d.	235 d.	226 d.	254 d.	250 d.
u.	6 d.	5½ u.	4 u.	2 u.	1¼ u.	1¼ u.	1¼ u.	1½ u.	½ u.	1¼ u.	1¼ u.
d.	6½ d.	8¾ d.	12 d.	8 d.	7 d.	8 d.	7½ d.	8½ d.	8 d.	9 d.	9 d.
d.	—	18½ d.	7½ d.	1 jaar	40 d.	34 d.	220½ d.	1 jaar	80 d.	43 d.	220½ d.
u.	—	½ u.	3½ d.	2½ u.	1½ u.	2¼ u.	5¼ u.	2½ u.	½ u.	½ u.	4½ u.
d.	—	9 d.	5½ d.	15 d.	6 d.	8 d.	12¾ d.	10 d.	5½ d.	7¾ d.	11 d.

STRAFFEN.

a. *Vast aangestelde werklieden.* In het afgeloopen jaar werden door den Directeur 65 voorstellen tot strafoplegging gedaan, waarvan aan het einde des jaars nog 5 in behandeling waren. In het geheel werden 59 straffen opgelegd, waarvan 1 aan een werkman, reeds in 1909 voor straf voorgedragen. Door 9 werklieden werd het Scheidsgerecht ingeroepen, dat in 2 gevallen besliste, dat geen straf kon worden opgelegd. Voor 2 werklieden werd de voorgestelde straf te zwaar geoordeeld, terwijl aan 1 werkman een zwaardere straf werd opgelegd dan voorgesteld was.

De door Burgemeester en Wethouders opgelegde straffen bestonden in:

wegzending uit den dienst in	3	gevallen
terugzetting tot een lager gesalarieerden werkkring in	5	,,
3 dagen schorsing met gemis van loon in	6	,,
2 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ...	5	,,
1½ dag ,, ,, ,, ,, ,, ,, ...	1	geval
1 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ...	17	gevallen
½ ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ...	32	,,
Totaal	59	straffen,

opgelegd aan 53 werklieden. Van de 3 met wegzending uit den dienst gestrafte werklieden behoorden 2 tot de Westerfabriek en 1 tot de Oosterfabriek.

Voorts werd 1 werkman verplicht tot het betalen van een schadevergoeding, terwijl het Scheidsgerecht 1 werkman daarvan vrijsprak.

b. *Voorloopig aangestelde werklieden.* Opgelegd werden 6 straffen aan 6 werklieden. Deze straffen bestonden in:

1 dag schorsing met gemis van loon in	4	gevallen
½ ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ...	2	,,

c. *Losse werklieden.* Met wegzending uit den dienst werden gestraft 3 losse werklieden van de Westerfabriek, 8 van de Oosterfabriek en 3 van de Distributie-afdeeling.

Voorts werden nog 34 straffen opgelegd, t. w. 13 aan de Westerfabriek, 13 aan de Oosterfabriek en 8 aan de Distributie-afdeeling, welke straffen varieerden tusschen 3 dagen en ½ dag schorsing met gemis van loon.

Overzicht van de in 1910 te laat gekomen werklieden.

WAAR WERKZAAM	VAST AANGESTELDE WERKLIEDEN							VOORLOOPIG AANGESTELDE WERKLIEDEN							WERKLIEDEN IN LOSSEN DIENST						
	Aantal	Totaal-aantal malen	Totaal-aantal		Maximum-aantal malen van 1 persoon	Maximum-tijd per keer		Aantal	Totaal-aantal malen	Totaal-aantal		Maximum-aantal malen van 1 persoon	Maximum-tijd per keer		Aantal	Totaal-aantal malen	Totaal-aantal		Maximum-aantal malen van 1 persoon	Maximum-tijd per keer	
			uren	min.		uren	min.			uren	min.		uren	min.			uren	min.		uren	min.
Westerfabriek . . .	257	768	301	50	19	2	35	51	137	60	43	14	1	50	106	221	95	50	16	2	35
Oosterfabriek . . .	167	457	213	53	20	5	50	37	94	39	44	9	4	31	107	206	114	—	8	6	45
Distributie-afdeeling	364	1380	342	10	22	4	45	22	69	23	13	8	—	57	52	178	33	37	23	1	25
Zuiderfabriek . . .	5	7	—	—	3			3	6	—	—	3			7	14	—	—	6		
Totaal . . .	793	2612	857	53				113	306	123	40				272	619	243	27			

Totaal 1910: werklieden 1178, aantal malen 3537, aantal uren en minuten: 1225 uren — minuten.
„ 1909: „ 1160, „ „ 3333, „ „ „ „ 1415 „ 23 „
„ 1908: „ 1189, „ „ 3553, „ „ „ „ 1392 „ — „
„ 1907: „ 1247, „ „ 3295, „ „ „ „ 1550 „ 45 „
„ 1906: „ 1159, „ „ 3423, „ „ „ „ 1809 „ 15 „
„ 1905: „ 1246, „ „ 3796, „ „ „ „ 1709 „ 48 „
„ 1904: „ 1302, „ „ 4697, „ „ „ „ 1852 „ 52^5 minuut.
„ 1903: „ 1261, „ „ 4352, „ „ „ „ 1660 „ 1 „

Financieele Mededeelingen.

De bedrijfsrekening en de balans, bijlagen bij de Gemeenterekening, geven een overzicht van de bedrijfsresultaten over het afgeloopen jaar.

Tot verdere toelichting worden hier de volgende details gegeven.

KOLENPRIJS EN STOOKLOONEN.

Aan kolen werd voor de distillatie gebruikt . . .	*f*	1.783.725,19^{5}
〃 cannel 〃 〃 〃 〃 〃 . . .	〃	180,60
Totaal	*f*	1.783.905,79^{5}

De gemiddelde prijs van de ontvangen Duitsche kolen bedroeg met inbegrip der opslagkosten *f* 8,0160 per ton, die der Engelsche kolen *f* 7,6103.

De gemiddelde prijs der verwerkte kolen met inbegrip der opslagkosten bedroeg *f* 7,9341 per ton, tegen *f* 8,5302 in het vorig jaar.

Voor arbeidsloonen aan stokers, machinisten, enz. werd betaald *f* 376.822,43^{5}, dat is per ton verwerkte kolen *f* 1,6761, tegen *f* 1,7131 gedurende 1909.

ONDERHOUD.

De totaal-kosten voor onderhoud bedroegen *f* 482.061,50, waarvan voor onderhoud der fabrieken komt *f* 314.050,73^{5}.

In 1909 waren deze cijfers respectievelijk *f* 472.580,33^{5} en *f* 332.062,04^{5}.

Verdeelt men de cijfers in beide jaren over de verschillende onderdeelen, dan vindt men voor onderhoud der fabrieken:

		1910		**1909**
Gebouwen	*f*	29.940,44	*f*	33.458,46^{5}
Toestellen	,,	91.786,81	,,	75.084,67
Machines en pompen . . .	,,	10.372,13	,,	9.801,77^{5}
Gashouders	,,	11.818,06^{5}	,,	10.456,59
Ovens, retorten, enz. . . .	,,	75.775,70^{5}	,,	91.197,41
Gereedschappen	,,	44.093,40	,,	42.317,32^{5}
Laboratoria	,,	3.962,29^{5}	,,	3.823,27^{5}
Diversen	,,	46.301,89	,,	65.922,53^{5}
Totaal . . .	*f*	314.050,73^{5}	*f*	332.062,04^{5}

	1910	1909
Het onderhoud van het buizennet en de dienstbuizen bedroeg . .	f 41.051,46⁵	f 37.737,93
Fitters-en buizenleggersgereedschap	„ 10.948,09	„ 11.219,39
Gewone gasmeters	„ 24.744,53⁵	„ 26.260,41⁵
Muntgasmeters	„ 15.453,42⁵	„ 13.012,52⁵
Leidingen en toestellen voor muntgasmeters	„ 57.728,06⁵	„ 49.955,26
Gebouwen in de stad	„ 16.977,08	„ 1.212,73⁵
Diversen	„ 1.108,10⁵	„ 1.120,03⁵
Totaal	f 168.010,76⁵	f 140.518,29

ARBEIDSLOONEN.

	1910	1909
Ten laste der bedrijfsrekening werd aan arbeidsloon gebracht	f 1.097.704,07⁵	f 1.064.111,76
Openbare Verlichting	„ 89.376,23	„ 87.290,20⁵
Nieuwe werken	„ 89.876,94	„ 127.561,76⁵
Debiteuren	„ 1.024,26⁵	„ 1.338,93⁵
Te zamen . . .	f 1.277.981,51	f 1.280.302,66⁵
Uitkeeringen op verlof- en vrije dagen	„ 52.539,39⁵	„ 40.463,39
Zieken- en verwondgelden . .	„ 33.648,91	„ 38.993,44
	f 1.364.169,81⁵	f 1.359.759,49⁵

ZIEKEN- EN VERWONDGELDEN.

Aan zieken- en verwondgelden werd uitgekeerd:

	Ziekengeld	Verwondgeld	Totaal
in 1903	f 5.935,18	f 3.964,20⁵	f 9.899.38⁵
in 1904	„ 12.513,74⁵	„ 2.553,03	„ 15.006,77⁵
in 1905	„ 12.084,50	„ 1.852,09⁵	„ 13.936,59⁵
in 1906	„ 12.868,91	„ 3.103,37⁵	„ 15.972,29⁵
in 1907	„ 24.283,82	„ 4.190,97	„ 28.474,79
in 1908	„ 29.328,81⁵	„ 3.949,12⁵	„ 33.277,94
in 1909	„ 31.661,62	„ 3.713,49	„ 35.375,11
in 1910	„ 28.880,58	„ 4.768,33	„ 33.648,91

In 1910 werd uitgekeerd:

	Ziekengeld	Verwondgeld	Totaal
Westerfabriek . . .	f 10.221,82	f 2.297,65⁵	f 12.519,47⁵
Oosterfabriek . . .	„ 11.212,89⁵	„ 1.344,84⁵	„ 12.557,74
Zuiderfabriek . . .	„ 537,63	„ 26,95⁵	„ 564,58⁵
Prinsengracht . .	„ 6.908,23⁵	„ 1.098,87⁵	„ 8.007,11
Totaal . . .	f 28.880,58	f 4.768,33	f 33.648.91
Hiervan komt ten laste der Openb. Gasverlichting	„ 1.223,79⁵	„ 425,88⁵	„ 1.649,68

Door verschillende verwonde werklieden, welke een uitkeering van de Rijksverzekeringsbank hadden ontvangen, werd gerestitueerd de som van *f* 4.143,98, zoodat aan verwondgeld blijft . . . . *f* 624,35

Nog verschuldigd is volgens afrekeningsstaten van de Rijksverzekeringsbank voor:

Tijdelijke uitkeering	*f* 2.619,61^5		
Voorloopige rente	„ 1.258,29		
Geneeskundige behandeling . .	„ 1.757,07		
		f 5.634,97^5	
Contante waarde renten		„ 4.999,80^5	
			„ 10.634,78

Verder is uitgetrokken voor aan de Rijksverzekeringsbank over 1910 nog te vergoeden:

Aandeel administratiekosten en voorschot	„ 3.000.—
te min gereserveerd in 1909	„ 688,73
	f 14.947,86

Hiervan is ten laste der Openbare Verlichting gebracht:

Verwondgelden	*f* 425,88^5	
Uitkeering der Rijksverzekeringsbank . . .	„ 373,26	
		„ 799,14^5
zoodat ten laste van de bedrijfsrekening komt		*f* 14.148,71^5

In het nevenstaande staatje wordt een overzicht gegeven van de in 1909 en 1910 betaalde zieken- en verwondgelden in verhouding tot de arbeidsloonen.

UITKEERING OVER VERLOF EN VRIJE DAGEN.

Wegens uitkeering bij verlof en vrije dagen is ten laste van de bedrijfsrekening gebracht:

in 1901	*f* 16.592,91
in 1902	„ 17.595,23^5
in 1903	„ 15.248,84^5
in 1904	„ 21.896,56
in 1905	„ 24.258,68
in 1906	„ 33.669,11^5
in 1907	„ 34.731,22
in 1908	„ 40.753,29
in 1909	„ 38.993,44
in 1910	„ 49.901,64

Hierin is niet begrepen het bedrag, uitgekeerd aan werklieden der Openbare Verlichting; dit bedroeg in 1910 *f* 2.637,75^5. Het totaal uitgekeerd bedrag was dus in 1910: *f* 52.539,39^5.

Vergelijkend overzicht van de in 1910 en 1909 betaalde zieken- en verwondgelden, in verhouding tot de arbeidsloonen.

	Westerfabriek		Oosterfabriek		Prinsengracht		Zuiderfabriek		Geheele dienst	
	1910	1909	1910	1909	1910	1909	1910	1909	1910	1909
Betaald aan arbeidsloon (met inbegrip van uitkeeringen over verlof en vrije dagen) .	*f* 512.507,45	*f* 531.854,45	*f* 481.595,17	*f* 466.643,14	*f* 318.781,84	*f* 308.047,75^5	*f* 17.636,44^5	*f* 14.220,71	*f* 1.330.520,90^5	*f* 1.320.766,05^5
Betaald aan ziekengeld.	„ 10.221,82	„ 14.154,06^5	„ 11.212,89^5	„ 10,482,66^5	„ 6.908,23^5	„ 6.630,93^5	„ 537,63	„ 393,95^5	„ 28.880,58	„ 31.661,62
Betaald aan verwondgeld. . . .	„ 2.297,65^5	„ 1.843,01^5	„ 1.344,84^5	„ 1.053,46	„ 1.098,87^5	„ 734,47	„ 26,95^5	„ 82,54^5	„ 4.768,33	„ 3.713,49
Ziekengeld in procenten van het arbeidsloon. . . .	1,994	2,661	2,328	2,247	2,167	2,152	3,048	2,770	2,171	2,397
Verwondgeld in procenten van het arbeidsloon . . .	0,448	0,346	0,279	0,226	0,345	0,238	0,153	0,580	0,358	0,281

OPBRENGST WEGENS GELEVERD GAS.

De opbrengst van het gas bedroeg in het geheel *f* 6.449.738,08, tegen *f* 6.172.491,79 in 1909.

De levering was als volgt:

50.382.391	M³	gelev.	aan	particul. over gewone gasmeters	*f* 3.526.767,37
34.112.838	〃	〃	〃	〃 〃 muntgasmeters .	〃 2.558.462,85
1.438.644	〃	〃	〃	gemeentegebouwen	〃 100.705,08
3.637.427	〃	〃	〃	de Gemeente ten dienste van de openbare gasverlichting . . .	〃 254.619,89
14.204	〃	〃	〃	particulieren op abonnement .	〃 994,28
8.462	〃	〃	〃	〃 illuminatie . . .	〃 592,34
5.287	〃	〃	〃	de Gemeente op abonnement .	〃 370,09
2.440	〃	〃	〃	〃 〃 illuminatie . . .	〃 170,80
104.883	〃	〃	〃	〃 zwavelzure-ammoniak-, geelbloedloogzout- en cokesgasfabrieken	〃 4.195,32
19.165	〃	〃	〃	verlichting Vondelpark . . .	〃 1.341,55
3.393	〃	〃	〃	〃 zanddam verlengde Pretoriusstraat	〃 237,51
89.729.134	M³				*f* 6.448.457,08
200.400	〃	voorraad	op	31 December 1910	〃 7.014.—
89.929.534	M³				*f* 6.455.471,08
163.800	〃	af: 〃	〃	1 Januari 1910.	〃 5.733.—
89.765.734	M³				*f* 6.449.738,08

zoodat de gemiddelde opbrengst per 1000 M³ gas *f* 71,851 heeft bedragen, tegen *f* 71,748 gedurende 1909.

OPBRENGST BIJPRODUCTEN.

Cokes, enz.

De bruto-opbrengst der ten verkoop beschikbaar gekomen cokes, parelcokes en ziftsel bedroeg *f* 898.235,48, en wel:

Cokes	*f* 744.644,75
Parelcokes	,, 111.278.—
Cokesziftsel	,, 42.312,73

Onder deze opbrengst is begrepen *f* 135.359,54 voor cokes,
,, 20.669,58 ,, parelcokes en
,, 11.661,83 ,, cokesziftsel,

totaal . . . *f* 167.690,95

gebruikt ten dienste van de cokesgasfabricage, waarmede deze rekening belast is, om een juist overzicht van de kosten te verkrijgen.

De kosten van verwerken enz. bedroegen *f* 82.549,36⁵, zoodat de netto-opbrengst *f* 815,686,11⁵ bedraagt.

De gemiddelde bruto-opbrengst der cokes, kloploon inbegrepen, bedroeg, de verbruikte hoeveelheid voor de cokesgasfabricage buiten rekening latende, *f* 0,4045 per HL.

Deze gemiddelde opbrengst was in de laatste jaren als volgt:

1902	*f* 0,3879
1903	„ 0,4027
1904	„ 0,4421
1905	„ 0,4694
1906	„ 0,4967
1907	„ 0,5538
1908	„ 0,5285
1909	„ 0,4910

De prijzen, waartegen cokes en parelcokes aan particulieren werden geleverd, bedroegen *f* 0,60, *f* 0,55 en *f* 0,50 per HL.

De kosten van het verwerken der cokes enz. bedroegen *f* 0,034 per HL., tegen *f* 0,035 in 1909.

Zwavelzure ammoniak.

De kosten van fabricage van den zwavelzuren ammoniak bedroegen *f* 82.226,39, tegen *f* 77.651,22^5 in 1909, waaronder de waarde van het verwerkte ammoniakwater niet is begrepen.

Stelt men deze waarde op *f* 0,13 per HL. van 1° Bé, dan bedroeg zij voor de verwerkte hoeveelheid *f* 87.939,28, en waren de totaalkosten *f* 170.165,67.

De bruto-opbrengst bedroeg *f* 268.678,55^5, zoodat er netto *f* 98.512,88^5 bleef, tegen *f* 86.680,40^5 in 1909, bij een bruto-opbrengst van *f* 252.028,72 en bij denzelfden prijs voor ammoniakwater.

Koolteer.

De koolteerproductie bedroeg 9.645.342 KG., en de totaal-opbrengst *f* 95.521,47^5 of *f* 0,9903 per 100 KG., tegen *f* 0,9478 in 1909.

Overige bijproducten.

De opbrengst der overige bijproducten en afval bedroeg *f* 26.376,32^5.

KOSTPRIJS VAN HET GAS.

De gasproductie bedroeg:	
Kolengas	66.758.110 M^3
Cokesgas ter vermenging	25.011.560 „
zoodat de totale gasproductie bedroeg	91.769.670 M^3
Hiervan gaat af: voor eigen gebruik op de fabrieken en de kantoren, verlies enz.	2.003.936 „
Zoodat verantwoord werd	89.765.734 M^3
De totale gasproductie in 1909 bedroeg	87.497.100 M^3

Zoodat de toename der gasproductie 4.272.570 M^3 bedraagt.

De uitgaven voor het kolengas bedroegen in 1910 en 1909:

			Per 1000 M^3 geproduc. kolengas	
	1910	1909	1910	1909
Aan kolen . . .	f 1.783.905,79^5	f 1.801.083,61	f 26,722	f 28,121
Aan carburatie-middelen . . .	〃 10.629,90	〃 8.028,07	〃 0,159	〃 0,125
Aan gaszuivering	〃 14.695,28^5	〃 20.318,54	〃 0,220	〃 0,317
Aan arbeidsloon van stokers, machinisten enz. .	〃 376.822,43^5	〃 361.640,56	〃 5,645	〃 5,646
Aan kosten van cokesverwerking	〃 82.549,36^5	〃 81.781,68^5	〃 1,236	〃 1,277
Aan fabriceering van zwavelzuren ammoniak . .	〃 82.226,39	〃 77,651,22^5	〃 1,232	〃 1,212
Aan fabriceering geelbloedloogzout	〃 8.038,76	〃 17.045,24^5	〃 0,120	〃 0,266
Aan div. kosten fabricage . . .	〃 113.392,58	〃 111.305,91	〃 1,699	〃 1,738
Aan onderhoud fabrieken . . .	〃 314.050,73^5	〃 332,062,04^5	〃 4,704	〃 5,185
Totaal. . .	f 2.786.311,24^5	f 2.810.916,89	f 41,737	f 43,887

Aan bijproducten werd ontvangen:

			Per 1000 M^3 geproduceerd kolengas	
	1910	1909	1910	1909
Cokes en cokesgruis	f 898.235,48	f 1.053.305,52	f 13,455	f 16,445
Koolteer	〃 95.521,47^5	〃 88.956,37^5	〃 1,431	〃 1,389
Verdere bijproducten en afval. . .	〃 295.054,88	〃 282.419,25^5	〃 4,420	〃 4,409
Totaal	f 1.288.811,83^5	f 1.424.681,15	f 19,306	f 22,243

			Per 1000 M^3 geproduceerd kolengas	
	1910	1909	1910	1909
De netto-kosten van het kolengas, zonder rente en afschrijving, bedroegen alzoo . .	f 1.497.499,41	f 1.386.235,74	f 22,431	f 21,644
Transporteeren . .	f 1.497.499,41	f 1.386.235,74	f 22,431	f 21,644

	1910	1909	Per 1000 M^3 geproduceerd gas 1910	1909
Per transport	*f* 1.497.499,41	*f* 1.386.235,74	*f* 22,431	*f* 21,644
			Per 1000 M^3 geproduceerd cokesgas	
De fabricagekosten van het cokesgas bedroegen na aftrek der opbrengst van het cokesteer	*f* 490.977,26^5	*f* 538.536,20^5	*f* 19,630	*f* 22,966
(zie specific. blz. 160).				
			Per 1000 M^3 geproduceerd menggas	
zoodat de kosten van het menggas bedroegen . . .	*f* 1.988.476,67^5	*f* 1.924.771,94^5	*f* 21,668	*f* 21,998
Aan rente der kapitalen, aangevende de boekwaarde van de fabrieksgebouwen, de toestellen enz. 1) . .	„ 325.728,60	„ 370.197,49	„ 3,549	„ 4,231
Aan afschrijving op idem 2)	„ 433.100.—	„ 533.100.—	„ 4,720	„ 6,094
Transporteeren . .	*f* 2.747.305,27^5	*f* 2.828.069,43^5	*f* 29,937	*f* 32,323

1) Deze rente is berekend over de oorspronkelijke boekwaarde, verminderd met afschrijvingen tot 31 December 1910 van de fabrieksgebouwen, machines enz., staande op de beide fabrieken, benevens over de bedragen, uitgegeven voor aanleg en uitbreiding, verminderd met de afschrijving daarop.

2) Op de bedrijfsrekening komt in 't totaal onder afschrijving voor *f* 1.085.982,78 welk bedrag als volgt is samengesteld:

Afschrijving op de oorspronkelijke boekwaarde		„ 576.000.—
„ „ aanleg en uitbreiding		„ 510.430,67
„ „ kosten van geldleeningen		„ 1.311,71
		f 1.087.742,38
gedekt door gedeeltelijke afschrijvingen van het agio van geldleeningen (zie bladz. 156)		„ 1.759,60
		f 1.085.982,78
Ten laste van het bedrijf komt als afschrijving in 't geheel . .		*f* 1.087.742,38
Dit bedrag is als volgt verantwoord:		
Door de Gemeente wordt gerestitueerd de aflossing van het kapitaal der openbare verlichting		*f* 13.696,77
Ten laste van de gasfabricage gebracht.	*f* 433.100.—	
Afschrijving op aanleg en uitbreiding (zie bladz. 154)	„ 254.973,90	
		„ 688.073,90
Ten laste der Distributie gebracht	*f* 129.203,23	
Afschrijving op aanleg en uitbreiding (zie bladz. 155)	„ 255.456,77	
		„ 384.660.—
Afschrijving op kosten van leeningen (zie bladz. 156)		„ 1.311,71
		f 1.087.742,38

	1910	1909	per 1000 M³ geproduceerd menggas 1910	1909
Per transport . .	*f* 2.747.305,27⁵	*f* 2.828.069.43⁵	*f* 29,937	*f* 32,323
Aan afschrijving op aanleg en uitbreiding. . . .	„ 254.973,90	„ 214.908,88⁵	„ 2,778	„ 2,455
	f 3.002.279,17⁵	*f* 3.042.978,32	*f* 32,715	*f* 34,778
waarbij aan gas voor eigen gebruik enz.	„ —.—	„ —.—	„ 0,731	„ 0,593
De kosten van het verkoopbaar menggas hebben derhalve per 1000 M³ gas bedragen.			*f* 33,446	*f* 35,371
Trekt men hier af het totaal bedrag der kosten voor fabricage cokesgas met inbegrip der rente en afschrijving enz., zijnde (zie blz. 160)	„ 611.265,44⁵	„ 598.533,71⁵		

dan blijft . . . *f* 2.391.013,73 *f* 2.444.444,60⁵ als kosten van fabricage van het kolengas (65.758.110 M³) of *f* 35,816 per 1000 M³, tegen *f* 24,440 als kosten van fabricage van het cokesgas. (zie bladz. 160).

In 1909 bedroegen deze kosten voor het kolengas *f* 38,166 en voor het cokesgas *f* 25,522 per 1000 M³ gemaakt gas.

De kosten van distributie bedroegen in 1910 en 1909:

	1910	1909	per 1000 M³ verkoopb. menggas 1910	1909
Aan onderhoud buizennet en dienstbuizen	*f* 41.051,46⁵	*f* 37.737,93	*f* 0,457	*f* 0,439
Aan onderhoud gasmeters	„ 40.197,96	„ 39.272,94	„ 0,448	„ 0,456
Aan onderhoud gebouwen, leidingen en toestellen voor muntgasmeters, gereedschappen en diversen . .	„ 86.761,34	„ 63.507,42	„ 0,967	„ 0,738
Transporteeren. .	*f* 168.010,76⁵	*f* 140.518,29	*f* 1,872	*f* 1,633

	1910	1909	per 1000 M^3 verkoopbaar menggas 1910	per 1000 M^3 verkoopbaar menggas 1909
Per transport . .	f 168.010,76^5	f 140.518,29	f 1,872	f 1,633
Aan opnemen, vullen, afnemen en herplaatsen van gasmeters . . .	″ 143.108,17	″ 139.684,46^5	″ 1,594	″ 1,624
Aan fitterij enz. .	″ 48.741,22^5	″ 33.172,09	″ 0,543	″ 0,386
Aan reserve dubieuze debiteuren .	″ 4.342,46	″ 4.989,62	″ 0,049	″ 0,058
Aan rente der kapitalen, aangevende de boekwaarde v. het buizennet en alle toestellen, die tot distributie van het gas dienen [1]).	″ 266.505,23	″ 246.798,33	″ 2,969	″ 2,869
Aan afschrijving op idem [2]) . . .	″ 129.203,23	″ 129.203,23	″ 1.439	″ 1,502
Aan afschrijving op aanleg en uitbreiding. . . .	″ 255.456,77	″ 241.069.—	″ 2,846	″ 2,801
Totaal . . .	f 1.015.367,85	f 935.435,02^5	f 11,312	f 10,873

welke kosten verminderd moeten worden met:

	1910	1909	1910	1909
Meterhuur . . .	f 132.508,69	f 129.159,79	f 1,476	f 1,501
Huur van gastoestellen, fitterij en verdere ontvangsten	″ 96.303,36^5	″ 87.854,39^5	″ 1,073	″ 1,021
Totaal . . .	f 228.812,05^5	f 217.014,18^5	f 2,549	f 2,522

De kosten van distributie hebben derhalve bedragen: f 11,312 — f 2,549 = f 8,763 per 1000 M^3, tegen f 10,873 — f 2,522 = f 8,351 in 1909.

---

[1]) Deze rente is berekend over de oorspronkelijke boekwaarde, verminderd met de afschrijvingen tot 31 December 1910 van het buizennet en verdere toestellen (uitgezonderd die voor de openbare gasverlichting), die tot distributie van het gas dienen, benevens over de bedragen, voor aanleg en uitbreiding uitgegeven ook verminderd met de afschrijving daarop.

[2]) Zie noot op bladz. 153.

De algemeene onkosten bedroegen:

	1910	1909	Per 1000 M³ verkoopb. menggas 1910	Per 1000 M³ verkoopb. menggas 1909
Jaarwedden	*f* 369.503,84	*f* 356.232,24	*f* 4,116	*f* 4,141
Ziekengelden . . .	„ 27.656,78^{5}	„ 30.202,12	„ 0,308	„ 0,351
Uitkeering ingevolge de Ongevallenwet .	„ 14.148,71^{5}	„ 7.972,52^{5}	„ 0,157	„ 0,093
Uitkeering bij verlof en vrije dagen . .	„ 49.901,64	„ 38.993,44	„ 0,556	„ 0,454
Bijdrage in het pensioenfonds	„ 164.998,29	„ 160.450,25	„ 1,838	„ 1,865
Bureau- en teekenbehoeften enz. . . .	„ 17.821,19	„ 17.299,12	„ 0,198	„ 0,200
Premie tegen brandschade	„ 6.250,30	„ 5.968,34	„ 0,070	„ 0,069
Grond- en andere lasten	„ 17.522,48^{5}	„ 16.822,07^{5}	„ 0,195	„ 0,196
Arbeidsloonen van wachtfitters	„ 13.861,39^{5}	„ 13.410,98	„ 0,154	„ 0,156
Diversen	„ 59.082,84	„ 49.671,82	„ 0,660	„ 0,577
Totaal . . .	*f* 740.747,48	*f* 697.022,91	*f* 8,252	*f* 8,102

De algemeene onkosten stegen tot *f* 8,819 per 1000 M³ door betaalde rente voor de kapitalen aangewend voor de Zuiderfabriek, zijnde *f* 49.562,32 of *f* 0,552 per 1000 M³, en kosten van leeningen, bedragende *f* 1311,71 of *f* 0,015 per 1000 M³, terwijl zij verminderen met de afschrijving van het agio van geldleeningen, ad *f* 1759,60 of *f* 0,020 per 1000 M³, waarna per 1000 M³ gas *f* 8,799 overblijft [1]).

Aan rente der geldleeningen was totaal verschuldigd	*f* 687.019,08
Hiervan moet worden afgetrokken een bedrag van . wegens rente van het kapitaal der openbare gasverlichting, welke rente door de Gemeente aan de Gemeentegasfabrieken vergoed wordt.	„ 7.807,16
Blijft	*f* 679.211,92
Aan rente van gestorte gelden werd gekweekt . .	„ 37.415,77
Zoodat de bedrijfsrekening is belast met een bedrag van	*f* 641.796,15

of per 1000 M³ gas, dat verantwoord werd *f* 7,150.

In 1909 werd in het geheel *f* 653.978,44 betaald of *f* 7.602 per 1000 M³ gas.

---

[1]) In 1909 stegen de algemeene onkosten tot *f* 8.627 per 1000 M³ door betaalde rente voor de kapitalen aangewend voor de Zuiderfabriek en kosten van geldleeningen verminderd met de afschrijving van het agio der geldleeningen.

Voor gewone afschrijving is, na aftrek van *f* 13.696,77 afschrijving op het kapitaal der openbare gasverlichting, bestemd een bedrag van *f* 562.303,23 of per 1000 M³ verantwoord gas *f* 6,264, terwijl verder op aanleg en uitbreiding van 1900 tot en met 1909 een totaal bedrag van *f* 510.430,67 afgeschreven is, of *f* 5,686 per 1000 M³ verantwoord gas.

Ook is afgeschreven op kosten van geldleeningen *f* 1311,71 of *f* 0,015 per 1000 M³.

Over 1909 werd op de uitbreidingswerken van 1900 tot en met 1908 afgeschreven *f* 455.977,88½ of *f* 5,300 per 1000 M³ gas.

De geheele afschrijving per 1000 M³ bedroeg over 1910 *f* 11,965 tegen *f* 13,191 in 1909.

De bijdrage aan de Gemeente bedroeg *f* 1.744.526, uitmakende per 1000 M³ verantwoord gas *f* 19,434. Deze cijfers waren over 1909 respectievelijk *f* 1.225.000 en *f* 14,239.

	1910	**1909**
Resumeerende blijkt, dat de kostenprijs van het gas in den gashouder per 1000 M³ heeft bedragen	*f* 33,446	*f* 35,371
Kosten van distributie	„ 8,763	„ 8,351
Algemeene kosten	„ 8,799	„ 8,627
Totaal . . .	*f* 51,008	*f* 52,349

Voegt men bij den kostenprijs van	*f* 51,008
de bijdrage aan de Gemeente ad	„ 19,434
en de reserve ad *f* 126.515,20	„ 1,409
dan vindt men een gelijk bedrag als de hiervoren aangegeven gemiddelde opbrengst van 1000 M³ geleverd gas	*f* 71,851

De winst per 1000 M³ gas heeft derhalve bedragen:

	f 71,851	— *f* 51,008	= *f* 20,843	in 1910
tegen	„ 71,748	— „ 52,349	= „ 19,399	„ 1909
„	„ 71,663	— „ 54,606	= „ 17,057	„ 1908
„	„ 71,480	— „ 51,293	= „ 20,187	„ 1907
„	„ 71,337	— „ 50,409	= „ 20,928	„ 1906
„	„ 71,131	— „ 49,456	= „ 21,675	„ 1905
„	„ 70,993	— „ 51,218	= „ 19,775	„ 1904
„	„ 70,799	— „ 56,689	= „ 14,110	„ 1903
en „	„ 70,688	— „ 57,686	= „ 13,002	„ 1902

Zonder rente, afschrijving, bijdrage aan de Gemeente en reserve zou de kostprijs per 1000 M³ gas, dat verantwoord werd, in 1910 *f* 31,893 hebben bedragen, tegen *f* 31,556 in 1909, waarbij in aanmerking moet worden genomen, dat in deze prijzen over 1910 een bedrag van *f* 1,838 en in 1909 van *f* 1,865 per 1000 M³ verantwoord gas begrepen is voor bijdragen in het pensioenfonds.

DUBIEUSE VORDERINGEN.

Uit het volgende staatje blijkt, welke bedragen voor gas, meterhuur enz. verschuldigd waren (waarin niet begrepen is het door de Gemeente en door gebruikers over den muntmeter verschuldigde), hoeveel als dubieus is beschouwd en hoeveel daarvoor gereserveerd is, alsmede welke bedragen alsnog zijn ingekomen.

JAREN	Verschuldigd voor Gas, Meterhuur, Fitterij enz.	Als dubieus beschouwd	Reserve dubieuze debiteuren	Alsnog ontvangen	Niet ingevorderd op 31 Dec. 1910
1898	f 1.019.055,65	f 4.098,34^{5}	f 3.867,12^{5}	f 1.499,96	f 2.598,38^{5}
1899	„ 2.117.327,88^{5}	„ 3.297,70	„ 3.148,26^{5}	„ 843,65	„ 2.454,05
1900	„ 2.426.230,47^{5}	„ 4.391,60^{5}	„ 4.181,36	„ 1.374,58	„ 3.017,02^{5}
1901	„ 2.690.151,93^{5}	„ 3.934,92^{5}	„ 3.734,29^{5}	„ 1.439,30	„ 2.495,62^{5}
1902	„ 2.917.333,66^{5}	„ 4.813,16^{5}	„ 4.621,17^{5}	„ 1.668,90^{5}	„ 3.144,26
1903	„ 3.081.963,11	„ 5.867,56^{5}	„ 5.616,52	„ 2.136,96	„ 3.730,60^{5}
1904	„ 3.228.160,94	„ 6.593,27	„ 6.278,41	„ 2.152,38	„ 4.440,89
1905	„ 3.343.952,20	„ 5.699,63^{5}	„ 5.504,53	„ 2.018,86	„ 3.680,77^{5}
1906	„ 3.495.119,13^{5}	„ 6.138,53^{5}	„ 5.834,17	„ 1.930,90^{5}	„ 4.207,63
1907	„ 3.591.542,72^{5}	„ 8.750,63^{5}	„ 7.856,82	„ 3.031,13	„ 5.719,50^{5}
1908	„ 3.535.395,28^{5}	„ 8.142,55	„ 7.328,29	„ 2.225,22	„ 5.917,33
1909	„ 3.676.691,87^{5}	„ 5.544,02	„ 4.989,62	„ 2.393,97^{5}	„ 4.150,04^{5}
1910	„ 3.709.747,14^{5}	„ 4.824,95^{5}	„ 4.342,46	„ —.—	„ 4.824,95^{5}

AFLOSSING EN AFSCHRIJVING.

Afgelost werden:

op de oorspronkelijke leening 3 % leening van 1898 . .	f 576.000.—
„ „ 4 % leening van 1901	„ 32.245,37
„ „ 4 „ „ „ 1904	„ 140.000.—
Totaal. . . .	f 748.245,37

Een bedrag, gelijk aan de aflossing werd afgeschreven, waarvan f 576.000 op de oorspronkelijke waarde van 10 Augustus 1898.

Boven de aflossing werd, ten einde de afschrijving in overeenstemming te brengen met de vermoedelijke slijtage, een som van f 339.497,01 afgeschreven. In totaal werd in dit jaar op de kosten van aanleg en uitbreiding 1900—1910 en de kosten van geldleeningen afgeschreven f 511.742,38.

Op welke wijze de voor afschrijving bestemde bedragen op de activa zijn afgeschreven, blijkt uit de hierachter opgenomen staten A, B en C.

Uit deze staten blijkt, dat de activa van 10 Augustus 1898 ad f 17.206.472,20, vermeerderd met de kosten van aanleg en uitbreiding en verminderd met de plaats gehad hebbende afschrijvingen, op 31 December 1910 bedroegen f 19.776.701.

De fabrieken, welke in 1898 produceerden 31.220.473 M^3 gas, hebben in 1910 gemaakt 91.769.670 M^3 gas.

Voor afschrijving is bestemd:

over het jaar 1898	*f*	342.633,49
„ „ „ 1899	„	493.986,84
„ „ „ 1900	„	680.522,11^5
„ „ „ 1901	„	596.000.—
„ „ „ 1902	„	620.070.—
„ „ „ 1903	„	672.595.—
„ „ „ 1904	„	741.165.—
„ „ „ 1905	„	805.310.—
„ „ „ 1906	„	856.225.—
„ „ „ 1907	„	889.230.—
„ „ „ 1908	„	917.698.—
„ „ „ 1909	„	1.148.480,29^5
„ „ „ 1910	„	1.087.742,38
Totaal	*f*	9.851.658,12

Afgelost is in 1900	*f* 576.000.—		
„ „ „ 1901	„ 576.000.—		
„ „ „ 1902	„ 576.000.—		
„ „ „ 1903	„ 608.245,37		
„ „ „ 1904	„ 608.245,37		
„ „ „ 1905	„ 596.245,37		
„ „ „ 1906	„ 668.245,37		
„ „ „ 1907	„ 656.245,37		
„ „ „ 1908	„ 728.245,37		
„ „ „ 1909	„ 748.245,37		
„ „ „ 1910	„ 748.245,37		
		„	7.089.962,96
Beschikbaar voor aflossing bleef		*f*	2.761.695,16

Intusschen is voor aanleg en uitbreiding van verschillende werken een bedrag van *f* 12.401.449,39 uitgegeven, als:

in 1898	*f*	56.786,88^5
„ 1899	„	293.644,46
„ 1900	„	562.315,14^5
„ 1901	„	545.018,52^5
„ 1902	„	1.330.055,68
„ 1903	„	1.607.531,28^5
„ 1904	„	1.617.322.—
„ 1905	„	1.551.670,28
„ 1906	„	902.672,29
„ 1907	„	985.437,74
„ 1908	„	1.132.539,50
„ 1909	„	1.220.530,83^5
„ 1910	„	595.924,76^5
Totaal	*f*	12.401.449,39

KOSTPRIJS COKESGAS.

De kosten van fabricage van de 25.010.880 M^3 geproduceerd cokesgas over 1910 zijn als volgt samengesteld:

				Per 1000 M^3 geproduceerd cokesgas	
		1910	**1909**	**1910**	**1909**
Gebruikte cokes voor generatoren		f 134.758,28	f 153.890,07	f 5,388	f 6,563
〃 brandstoffen voor stoomketels.		〃 32.932,67	〃 32.269,74	〃 1,317	〃 1,376
Stookloonen 1910 .	f 39.371,56^5				
Bediening machines en stoomketels.	〃 14.710,38^5				
		〃 54.081,95	〃 51.597,45	〃 2,162	〃 2,200
Gaszuivering (ijzeraarde). . . .	f 3.754,92				
en loonen . .	〃 809,29^5				
		〃 4.564,21^5	〃 3.297,47	〃 0,182	〃 0,141
Verbruikte carburatiemiddelen als:		〃 254.437,79	〃 289.520,44	〃 10,173	〃 12,347
Kosten van onderhoud	f 26.117,83^5				
Machinekamerbehoeften, enz. .	〃 1.883,68				
		〃 28.001,51^5	〃 31.489,35^5	〃 1,119	〃 1,343
Verbruikt gas 79.651 M^3 à 4 cts.	f 3.186,04				
Diverse kosten fabricage	〃 5.859,83				
		〃 9.045,87	〃 8.715,86	〃 0,362	〃 0,371
Totaal . . .		f 517.822,29	f 570.780,38^5	f 20,703	f 24,341
af: opbrengst geproduceerd cokesteer		〃 26.845,02^5	〃 32.244,18	〃 1,073	〃 1,375
		f 490.977,26^5	f 538.536,20^5	f 19,630	f 22,966
Afschrijving.		〃 92.759,90	〃 31.787.—	〃 3,709	〃 1,356
Rente		〃 27.528,28	〃 28.210,51	〃 1,101	〃 1,203
zoodat de totaalkosten bedragen .		f 611.265,44^5	f 598.533,71^5	f 24,440	f 25,525

BEDRIJFSRESULTATEN.

De bedrijfsresultaten gedurende de exploitatie van de jaren 1903—1910 bijken uit den volgenden staat:

de activa van 10 Augustus 1898 en op de kosten voor aanleg en uitbreiding.

EG EN UITBEIDING						TOTAAL
1905	1906	1907	1908	1909	1910	
f 1.551.670,28	*f* 902.672,29	*f* 985.437,74	*f* 1.132.539,50	*f* 1.240.968,36^5 1)	*f* 595.924,76^5	*f* 29.628.359,12
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	14.711,10
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	590.196,72^5
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	688.078,21
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	708.078,21
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	732.148,20
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	672.595.—
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	741.165.—
—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	805.310.—
50.915.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	856.225.—
50.915.—	33.005.—	—.—	—.—	—.—	—.—	889.230.—
50.915.—	33.005.—	28.468.—	—.—	—.—	—.—	917.698.—
80.519.64	33.005.—	28.468.—	32.650.—	57.784,41	—.—	1.148.480,29^5
50.915.—	33.005.—	28.468.—	36.020.—	40.016,71	93.937,67	1.087.742,38
284.179,64	132.020.—	85.404.—	68.670.—	97.801,12	93.937,67	9.851.658,12 2)
.267.490,64	770.652,29	900.033,74	1.063.869,50	1.143.167,24^5	501.987,09^5	19.776.701.—

arijven:
de kosten voor aanleg en uitbreiding:

Over 1898	*f* 56.786,88^5	zijnde het totaal der in die jaren voor aanleg en uitbreiding betaalde gelden.
„ 1899	„ 293.644,46	
„ 1900	„ 40.895.—	
„ 1901	„ 23.175.	
	f 414.501,34^5	

de kosten voor aanleg en uitbreiding; in 1904 *f* 576.000 op de activa van 10 Augustus
n 10 Augustus 1898 en *f* 229.310 op de kosten voor aanleg en uitbreiding; in 1906
breiding; in 1907 *f* 576.000 op de activa van 10 Augustus 1898 en *f* 313.230 op de kosten
de kosten voor aanleg en uitbreiding; in 1909 behalve het gewone bedrag van *f* 576.000
sten voor aanleg en uitbreiding; in 1910 *f* 576.000.— op de activa van 10 Augustus 1898

Bijlage I.

Overzicht van de werking der

	STEENKOLEN IN KILOGRAMMEN			
	Duitsche	Engelsche	Cannel	TOTAAL
Voorraad op 1 Januari 1910	51.021.460	23.980	198.505	51.243.945
Aangevoerd in 1910	171.504.327	43.131.864	—	214.636.191
Gemaakte cokes in 1910	—	—	—	—
Totaal	222.525.787	43.155.844	198.505	265.880.136
Gebruikt in 1910:				
Voor de distillatie	182.399.158	42.418.994	4.200	224.822.352
„ „ werkpl. en locomotieven	273.767	—	—	273.767
„ „ stoomketels	—	—	—	—
„ „ stokerij met droogstoken	—	—	—	—
„ „ fabricage van het cokesgas met inbegrip v. aanm. en onderh. der vuren	—	—	—	—
„ „ stoomketels cokesgasfabrieken	—	—	—	—
„ „ „ sulf. en cyaanfabr.	80.253	—	—	80.253
„ „ verwarm. v. gaskuipen, vuurp., het buizennet en de gebouwen	—	—	—	—
Verkocht	249	—	—	249
Vergruisd	—	—	—	—
Voorraad op 1 Januari 1911	39.772.360	736.850	194.305	40.703.515

Per 100 KG. Kolen

Gemaakt koolgas	Gemaakte cokes	Cokes voor de vuren met droogstoken	Koolteer	Ammoniakwater 1° Bé
29,694 M³.	zonder gruis 49,841 KG. met gruis 71,521 KG.	16,037 KG.	4,291 KG.	0,302 HL.

Verkochte cokes . . . . 1.470.344 HL. = 58.813.760 KG

„ gruis . . . . { 160.859[5] „ parelcokes / 115.992 „ ziftsel } = 14.422.535 „

Van de gemaakte cokes is vergruisd . . . . 30,31 % van de totale hoeveelhei[d]

Gebruikte Duitsche kolen . . . . 81,13 „ „ „ „ „

„ Engelsche „ . . . . 18,87 „ „ „ „ „

emeentegasfabrieken over 1910.

COKES IN KILOGRAMMEN		GASVERBRUIK IN M³
Gemaakt	Gebruikt	
5.460.360	—	Voorraad menggas op 1 Januari 1910 . . 163.800 M³
—	—	Gemaakt kolengas in 1910 66.758.110 M³
160.795.130	—	Afgeleverd cokesgas ter vermenging . . . . . . 25.011.560 „
166.255.490	—	91.769.670 „
		Totaal beschikbaar . . 91.933.470 M³
—	—	
—	—	Geleverd aan:
—	998.120	Particulieren over gewone meters . . . . 50.382.391 M³
—	36.054.120	„ „ munt „ . . . . 34.112.838 „
		Gemeentegebouwen . . . . 1.438.644 „
—	14.675.960	De Gemeente ten dienste der lantaarns openbare verlichting . . . . 3.637.427 „
—	72.880	Verlicht. d. lant. Vondelp. en Pretoriusstr. 22.558 „
—	—	Particulieren op abonn. en illuminatie . 22.666 „
		De Gemeente „ „ „ „ . 7.727 „
—	174.880	Cokesgas-, Sulfaat- en Cyaanfabrieken . . 104.883 „
—	58.813.760	Eigen verbruik en verlies (2,185 %) . . 2.003.936 .
—	48.742.890	Voorraad op 1 Januari 1911 . . . . . . 200.400 „
—	6.722.880	TOTAAL . . . 91.933.470 M³

Koolteer

oorraad op 1 Januari 1910 .	907.137 KG.
emaakt in 1910	9.645.342 „
TOTAAL . . .	10.552.479 KG.
erkocht in 1910 9.973.778 KG.	
igen verbr. „ 11.445 „	9.985.223 „
oorraad op 1 Januari 1911 .	567.256 KG.

Ammoniakwater 1° Bé

Voorraad op 1 Januari 1910 . .	4.332 HL.
Gemaakt in 1910	678.597 „
TOTAAL . . .	682.929 HL.
Verbruikt Sulfaatfabriek	676.456 „
Voorraad op 1 Januari 1911 . .	6.473 HL.

Cokesgruis

oorraad op 1 Januari 1910		3.671.950 KG.
emaakt in 1910		48.742.890 „
TOTAAL . . .		52.414.840 KG.
erkocht	14.422.535 KG.	
ebruikt voor stoomketels	19.254.625 „	
„ „ „ cokesgasfabriek	6.597.995 „	
„ „ „ sulfaat- en cyaanfabriek	2.987.905 „	
„ „ verwarming, gaskuipen, de gebouwen en asphalteering .	638.245 „	43.901.305 „
Voorraad op 1 Januari 1911 . . .		8.513.535 KG.

	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
Ontvangsten	*f* 5.291.730,26[1])	*f* 5.965.432,78[2])	*f* 6.188.185,71^{5}	*f* 6.692.400,16^{5}	*f* 7.222.707,93^{5}	*f* 7.411.435,61^{5}	*f*7.884.195,21^{5}	*f* 8.053.126,69^{5}
Uitgaven.	„ 3.257.628,85^{5}	„ 3.374.066,22	„ 3.327.985,74^{5}	„ 3.675.482,92^{5}	„ 4.107.000,64^{5}	„ 4.467.062,24^{5}	„4.397.084,65	„ 4.409.083,63^{5}
Saldo	*f* 2.034.101,40^{5}	*f* 2.591.366,56	*f* 2.860.199,97	*f* 3.016.917,24	*f* 3.115.707,29	*f* 2.944.373,37	*f*3.487.110,56^{5}	*f* 3.644.043,06
Gebruik als volgt:								
Uitkeering aan de Gemeente	*f* 750.000.—	*f* 948.986,63	*f* 1.026.086,76	*f* 1.112.459,01	*f* 1.570.536,17	*f* 1.150.000.—	*f*1.225.000.—	*f* 1.744.526.—
Rente.	„ 572.121,59	„ 601,214,93	„ 628.803,21	„ 648.233,23	„ 655.941,12	„ 664.103,33	„ 678.045,58	„ 687.019,08
Gewone afschrijving (aflossing) [3]) op de waarde van 10 Augustus 1898.	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—	„ 576.000.—
Extra afschrijving op idem .	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	„ 100.000.—	—.—
Afschrijving op uitbreidingswerken [3]).	„ 96,595.—	„ 165.165.—	„ 229.310.—	„ 280.225.—	„ 313.230.—	„ 341.698.—	„ 464.171,76^{5}	„ 509.982,78[4])
Reserve voor afschrijving . .	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—
Saldo op nieuwe rekening. .	„ 39.384,81^{5}	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—
Reserve	„ —.—	„ 300.000.—	„ 400.000.—	„ 400.000.—	„ —.—	„ 212.572,04	„ 443.893,22	„ 126.515,20
	f 2.034.101,40^{5}	*f* 2.591.366,56	*f* 2.860.199,97	*f* 3.016.917,24	*f* 3.115.707,29	*f* 2.944.373,37	*f*3.487.110,56^{5}	*f* 3.644.043,06

1) Onder de ontvangsten over 1903 is begrepen een bedrag van *f* 3,132 05 batig saldo van 1902.
2) „ „ „ „ 1904 „ „ „ „ „ „ 39.384,81^{5} „ „ „ 1903.
3) Omtrent de verdeeling der voor afschrijving bestemde bedragen wordt verwezen naar de staten A, B en C.
4) Afschrijving op uitbreidingswerken . . . *f* 511.742,38 (In dit bedrag is opgenomen de afschrijving op de kosten van geldleeningen).
„ „ agio van geldleeningen „ 1.759,60
f 509.982,78

OPENBARE GASVERLICHTING.

De kosten der openbare gasverlichting hebben in 1910 totaal *f* 428.903,69^5 bedragen, tegen *f* 425.650,95^5 in 1909, verdeeld als volgt:

	1910	1909
Gasverbruik 3.637.427 M^3 in 1910, tegen 3.577.533 M^3 in 1909	*f* 254.619,89	*f* 250.427,31
Gasverbruik en meterhuur ten behoeve van de posthuizen	〃 379,67	〃 455,07
Kosten van onderhoud en bediening . . .	〃 117.566,95	〃 116.987,58
〃 〃 opzicht	〃 10.854,19	〃 10.516,67
Ziekengelden	〃 1.223,79^5	〃 1.459,50
Uitkeeringen ingevolge de Ongevallenwet .	〃 799,14^5*)	〃 263,89^5
Uitkeering bij verlof en vrije dagen . . .	〃 2.637,75^5	〃 1.469,95
Bijdrage in het pensioenfonds	〃 9.213,82	〃 9.385,49
Rente.	〃 7.807,16	〃 8.218,06
Afschrijving op het oorspronkelijk kapitaal	〃 13.696,77	〃 13.696,77
Uitbreiding van het aantal lantaarns en verbetering	〃 8.367,35	〃 11.314,66
Huur perceel Prinsengracht 619 enz. . .	〃 837,20	〃 656.—
Teekenwerk	〃 900.—	〃 800.—
Totaal . . .	*f* 428.903,69^5	*f* 425.650,95^5

Het kapitaal der openbare gasverlichting, dat de Gemeente aan de Gemeentegasfabrieken schuldig is, bedroeg op 10 Augustus 1898 en 31 December 1898			*f* 410.903,03
Ten gevolge van de uitbreiding en de wijziging van open vlammen in gasgloeilicht werd dit in 1899 vermeerderd met			〃 77.071,09
Te zamen			*f* 487.974,12
Op laatstgenoemde kosten werd			
in 1899 afgeschreven	*f* 30.000.—		
〃 1900 〃	〃 20.000.—		
〃 1901 〃	〃 27.071,09		
		f 77.071,09	
terwijl op de oorspronkelijke waarde van 10 Augustus 1898 in 1899, en volgende jaren, jaarlijks *f* 13.696,77 werd afgeschreven, dus totaal		〃 164.361,24	
			〃 241.432,33
Blijft kapitaal op 1 Januari 1911			*f* 246.541,79

Laatstgenoemde afschrijvingen zijn begrepen in de op de verschillende balansen geboekte „Reserve voor afchrijving".

De kosten van aanleg en uitbreiding gedurende de jaren 1900—1910 bedroegen respectievelijk *f* 21.099,05^5, *f* 20.644,38, *f* 20.253,80^5, *f* 19.064,50, *f* 20.470,74^5, *f* 22.894,66^5, *f* 10.541,44^5, *f* 15.899,18^5, *f* 6.134,16^5, *f* 11.314,66 en *f* 8.367,35 of te zamen *f* 176.683,95^5. Zij zijn jaarlijks onder de gewone kosten van onderhoud en bediening opgenomen en afgeschreven.

*) Dit bedrag bestaat uit *f* 659,48^5 aandeel in de kosten over 1910 en *f* 139,66 aandeel in de kosten over 1909 (uit het gereserveerde bedrag).

Staat A.

Overzicht van de afschrijvingen, welke van 1899 tot 1910 op de verschillende activa van 10 Augustus 1898 hebben plaats gehad.

BENAMING DER ACTIVA	Jaarlijksche afschrijving in %	Waarde der activa op 10 Augustus 1898 bij de overname	Afschrijving van 10 Augustus 1898 tot 31 December 1910	Blijft waarde op 31 December 1910
Westerfabriek				
Gebouwen en werktuigen . . .	± 4	*f* 5.758.171,11	*f* 2.800.239,10	*f* 2.957.932,01
Gereedsch. en instrumenten . .	5	„ 101.179,54	„ 60.000.—	„ 41.179,54
Terreinophoogingen	2	„ 503.563,93	„ 120.000.—	„ 383.563,93
Sulfaatfabriek	5	„ 68.733,95	„ 40.800.—	„ 27.933,95
Cyaanfabriek.	5	„ 28.529,11	„ 16.800.—	„ 11.729,11
		f 6.460.177,64	*f* 3.037.839,10	*f* 3.422.338,54
Oosterfabriek.				
Gebouwen en werktuigen . . .	± 4	*f* 4.534.162,11	*f* 2.128.913.—	*f* 2.405.249,11
Grond	Nihil	„ 306.604,67	„ —.—	„ 306.604,67
Terreinophoogingen	„	„ 493.693,53	„ —.—	„ 493.693,53
Gereedsch. en instrumenten .	5	„ 179.732,21	„ 106.800.—	„ 72.932,21
Sulfaatfabriek	5	„ 58.189,53	„ 34.800.—	„ 23.389,53
		f 5.572.382,05	*f* 2.270.513.—	*f* 3.301.869,05
Diverse gereedschappen en instrumenten	5	*f* 145.287,58	*f* 86.400.—	*f* 58.887,58
Gebouwen Keizersgr., Prinsengracht, enz.	2	„ 94.001,22	„ 21.600.—	„ 72.401,22
Mobilair	2	„ 7.403,71	„ 1.200.—	„ 6.203,71
Buizennet	2	„ 3.284.892,01	„ 789.559.—	„ 2.495.333,01
Particuliere dienstbuizen . . .	4	„ 669.228,31	„ 320.400.—	„ 348.828,31
Meters.	5	„ 536.007,51	„ 320.400.—	„ 215.607,51
Muntmeters	5	„ 18.542,09	„ 10.800.—	„ 7.742,09
Leidingen en toestellen voor Muntmeters	4	„ 7.647,05	„ 3.638,76	„ 4.008,29
Lantaarns en lantaarnpalen . .	± 3½	„ 410.903,03	„ 164.361,24	„ 246.541,79
Totaal-generaal . . .		*f* 17.206.472,20	*f* 7.026.711,10	*f* 10.179.761,10

Over 1898 was te verdeelen .		*f* 14.711,10
Hiervan is gebracht op:		
Gebouwen en werktuigen West	*f*	6.239,10
„ „ „ Oost	„	4.913.—
Buizennet	„	3.559.—
Totaal	*f*	14.711,10

Over 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909 en 1910 is telkens *f* 576.000.— afgeschreven, benevens *f* 100.000 extra in 1909.

Staat B.

Overzicht van de kosten voor aanleg en uitbreiding en de daarop plaats gehad hebbende afschrijvingen over de jaren 1898—1910.

BENAMING DER ACTIVA	Jaarlijksche afschr. in %	Kosten voor aanleg en uitbreiding 1898—1910	Afschrijvingen 1898—1910	Waarde op 31 Dec. 1910
Westerfabriek.				
Gebouwen en meubelen	2	*f* 206.203,59	*f* 32.716,94	*f* 173.486,65
Ovens	7	„ 221.255,68	„ 123.646,63^5	„ 97.609,04^5
Gashouders	2	„ 689.428,50^5	„ 97.375.—	„ 592.053,50^5
Toestellen, stoomketels, machines . . .	8	„ 478.423,47^5	„ 253.507,45	„ 224.916,02^5
Spoorbanen	2	„ 1.057,28	„ 604.—	„ 453,28
Buizen en leidingen in het terrein . . .	2	„ 18.166,11	„ 6.204,42	„ 11.961,69
Gebouwen en werktuigen	—	*f* 1.614.534,64	*f* 514.054,44^5	*f* 1.100.480,19^5
Terreinophoogingen	2	„ 94.783,33	„ 13.599.—	„ 81.184,33
Gereedschappen en instrumenten . . .	5	„ 68.810,98	„ 21.464,78	„ 47.346,20
Sulfaatfabriek en cyaanfabriek	5	„ 95.351,09	„ 32.331,83	„ 63.019,26
Cokesgasfabriek	4	„ 404.907,88^5	„ 148.667,90	„ 256.239,98^5
Transportmiddelen	—	„ 26.607,27	„ 7.707.—	„ 18.900,27
		f 2.304.995,19^5	*f* 737.824,95^5	*f* 1.567.170,24
Oosterfabriek.				
Gebouwen en meubelen	2	*f* 409.274,57	*f* 64.867,04^5	*f* 344.407,52^5
Ovens	7	„ 235.372,60^5	„ 135.496,45^5	„ 99.876,15
Gashouders	2	„ 378.249,90^5	„ 33.317.—	„ 344.932,90^5
Toestellen, stoomketels, machines . . .	8	„ 383.684,62	„ 176.456,50	„ 207.228,12
Spoorbanen	2	„ 55.241,92	„ 7.529,65	„ 47.712,27
Buizen en leidingen in het terrein . . .	2	„ 29.000,24^5	„ 1.813.—	„ 27.187,24^5
Gebouwen en werktuigen	—	*f* 1.490.823,86^5	*f* 419.479,65	*f* 1.071.344,21^5
Grond	nihil	„ 112.300.—	„ —.—	„ 112.300.—
Terreinophoogingen	„	„ 125.620,87	„ —.—	„ 125.620,87
Gereedschappen en instrumenten . . .	5	„ 64.886,68^5	„ 16.629,66	„ 48.257,02^5
Sulfaatfabriek	5	„ 24.467,26^5	„ 16.976,35	„ 7.490,91^5
Cokesgasfabriek	4	„ 427.690,81^5	„ 81.340.—	„ 346.350,81^5
Brug over de Ringvaart	2	„ 29.608,86	„ 29.608,86	„ —.—
Weg langs de Oosterfabriek	2	„ 14.543,02^5	„ 14.543,02^5	„ —.—
Transportmiddelen	—	„ 38.205,62^5	„ 18.524.—	„ 19.681,62^5
		f 2.328.147,01	*f* 597.101,54^5	*f* 1.731.045,46^5

BENAMING DER ACTIVA	Jaarlijksche afschr. in %	Kosten voor aanleg en uitbreiding 1898—1910	Afschrijvingen 1898—1910	Waarde op 31 Dec. 1910
Zuiderfabriek				
Gebouwen	2	f 172.385,08	f 1.960.—	f 170.425,08
Meubelen	2	„ 1.896,27	„ 35.—	„ 1.861,27
Gashouder	2	„ 312.989,72	„ 5.090.—	„ 307.899,72
Toestellen, stoomketels en machines . .	8	„ 52.643,94^{5}	„ 3.865.—	„ 48.778,94^{5}
Spoorbanen	2	„ 29.926,41	„ 595.—	„ 29.331,41
Buizen en leidingen in het terrein . . .	2	„ 42.766,25	„ 840.—	„ 41.926,25
Gebouwen en werktuigen	—	f 612.607,67^{5}	f 12.385.—	f 600.222,67^{5}
Grond Groot-Duivendrechtschen polder.	—	„ 121.176,20	„ —.—	„ 121.176,20
Terreinophoogingen	—	„ 430.366,84^{5}	„ —.—	„ 430.366,84^{5}
Gereedschappen en instrumenten. . . .	5	„ 3.867,92	„ 140.—	„ 3.727,92
Haven met kademuren, ophaalbrug, enz.	2	„ 122.102,77^{5}	„ 2.145.—	„ 119.957,77^{5}
Diversen	—	„ 29.168,27	„ —.—	„ 29.168,27
Transportmiddelen	—	„ 445,40^{5}	„ —.—	„ 445,40^{5}
		f 1.319.735,09	f 14.670.—	f 1.305.065,09
Gebouwen Keizersgr., Prinsengr., enz. .	2	f 70.644,91^{5}	f 12.276,27^{5}	f 58.368,64
Meubelen id.	2	„ 3.523,04	„ 598,36^{5}	„ 2.924,67^{5}
Perceel Amstel N⁰. 29A h/Zwanenburgwal	2	„ 276.061,56	„ 38.264,56	„ 237.797.—
Diverse gereedschappen en instrumenten	5	„ 43.391,82^{5}	„ 21.860,17^{5}	„ 21.531,65
Buizennet.	2	„ 1.419.362,53	„ 201.000,07	„ 1.218.362,46
Particuliere dienstbuizen.	4	„ 455.873,50	„ 141.215,01^{5}	„ 314.658,48^{5}
„ „ muntmeters .	4	„ 410.587,23	„ 99.996,89^{5}	„ 310.590,33^{5}
Meters	5	„ 419.462,08^{5}	„ 187.030,30	„ 232.431,78^{5}
Muntmeters.	5	„ 1.648.591,19	„ 410.972,23^{5}	„ 1.237.618,95^{5}
Leidingen en toestellen voor muntmeters	4	„ 1.679.034,04^{5}	„ 334.389,62^{5}	„ 1.344.644,42
Verlichting Vondelpark	33⅓	„ 7.598,67^{5}	„ 7.598,67^{5}	„ —.—
Kosten van geldleeningen	—	„ 20.437,53	„ 17.814,12	„ 2.623,41
Transportmiddelen	—	„ 14.441,50	„ 2.334,21	„ 12.107,29
Totaal-generaal		f 12.421.886,92	f 2.824.947,02	f 9.596.939,90

Staat C.

Overzicht van de afschrijvingen, welke over de jaren 1898/1910 hebben

	Waarde der activia op 10 Aug. 1898 bij overname	KOSTEN VO				
		1898/1900	1901	1902	1903	
	f 17.206.472,20	*f* 912.746,49	*f* 545.018,52^5	*f* 1.330.055,68	*f* 1.607.531,28^5	1.6
Hierop is afgeschreven						
In 1898.....	14.711,10	—.—	—.—	—.—	—.—	
„ 1899.....	576.000.—	14.196,72^5	—.—	—.—	—.—	
„ 1900.....	576.000.—	112.078,21	—.—	—.—	—.—	
„ 1901.....	576.000.—	132.078,21	—.—	—.—	—.—	
„ 1902.....	576.000.—	132.973.20	23.175.—	—.—	—.—	
„ 1903.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	—.—	
„ 1904.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	
„ 1905.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	6
„ 1906.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	6
„ 1907.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	6
„ 1908.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	6
„ 1909.....	676.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	7
„ 1910.....	576.000.—	20.895.—	23.175.—	52.525.—	68.570.—	6
Totaal....	7.026.711,10	558.486,34^5	208.575.—	420.200.—	479.990.—	39
Blijft waarde op 31 December 1910....	10.179.761,10	354.260,14^5	336.443,52^5	909.855,68	1.127.541,28^5	1.22

In 1903 is besloten het toen voor afschrijving beschikbare bedrag als v
Op de activa van 10 Augustus 1898:

Over 1898 en 1899	*f*	590.711,10
„ 1900	„	576.000.—
„ 1901	„	576.000.—
„ 1902	„	576.000.—
Totaal	*f*	2.318.711,10

In 1903 is, behalve het gewone bedrag van *f* 576.000, een som van *f* 96.595 afg 1898 en *f* 165.165 op de kosten voor aanleg en uitbreiding; in 1905 *f* 576.000 op *f* 576.000 op de activa van 10 Augustus 1898 en *f* 280.225 op de kosten voor voor aanleg en uitbreiding; in 1908 *f* 576.000 op de activa van 10 Augustus 1838 en een extra bedrag van *f* 100.000 op de activa van 10 Augustus 1899 en *f* 472.480.2 en *f* 511.742,38 op de kosten voor aanleg en uitbreiding.

1) Hierin is begrepen een bedrag van *f* 20.437,53 voor kosten van leeningen.
2) Bovendien is uit de winsten een reserve gevormd, bedragende op 31 Dec. 1910 *f* 1.8

de

Koolte KG.	...kt zuive- ...ateriaal. ...de in KG.	VERBRUIKT voor Carburatie: Benzine in KG.	VERBRUIKT voor Carburatie: Aandeel voor gemengd cokesgas per 100 M³ in KG.		MAANDEN
411.8...	—	184.993	16,10		Januari
416.0...	—	179.830	16,40		Februari
323.5...	...0.000	198.595	19,53		Maart
373.4...	—	146.042	16,69		April
276.0...	—	118.750	15,68		Mei
200.6...	—	89.354	16,07		Juni
247.0...	...0.000	149.810	24,14		Juli
261.3...	...5.000	148.374	19,13		Augustus
341.3...	...0.000	163.510	17,15		September
378.0...	—	169.794	15.—		October
471.0...	—	171.762	14,08		November
511.7...	—	182.250	13,79		December
4.211.8...	...5.000	1.903.064	16,60		

Bijlage 2.

Overzicht van de Exploitatie der Westerfabriek in 1910.

MAANDEN	VERWERKTE KOLEN IN KILOGR. Duitsche	Engelsche	TOTAAL	Aantal retorten in werking	Hoeveelheid kolen in KG. per retort per etmaal	Som der dagelijks beschikbare retorten	COKES IN KILOGRAMMEN Gemaakt incl. gruis	Gemaakt per 1000 KG. verwerkte kolen z. cannel	Gebruikt voor verhitting der retorten zonder droogstoken	Gebruikt per 1000 KG. kolen z. cannel	Gebruikt per 1000 KG. gemaakte cokes	Gebruikt voor fabricatie[1]) cokesgas	PRODUCTIE Koolteer KG.	Ammoniakwater 1° Bè HL.	Cokesgasteer KG.	KOLENGAS M³. Gemaakt	Gemiddeld per 100 KG. verwerkte kolen	Gemiddeld per retort per etmaal	COKESGAS M³. Gemaakt	Per 100 KG. cokes	Afgeleverd cokesgas ter vermenging	MENGGAS M³. Totale productie menggas	Afgeleverd menggas	Lichtsterkte in Engelsche standaardkaarsen	Ammoniakgehalte in Gr. op 1 M³.	Zwavelgehalte in Gr. op 1 M³.	Gebruikt zuiveringsmateriaal. IJzeraarde in KG.	VERBRUIKT voor Carburatie Benzine in KG.	Aandeel voor gemengd cokesgas per 100 M³ in KG.		MAANDEN
Januari	10.828.300	337.700	11.166.000	444	812	13.754	7.979.000	723,53	1.923.400	172,25	241,06	665.360	411.313	21.000	—	3.286.910	29,43	238,97	1.088.070	163,53	1.088.710	4.375.620	4.351.120	15,53	0,002	0,652	—	184.993	16,10		Januari
Februari	9.295.040	302.960	9.598.000	417	822	11.682	6.917.485	720,72	1.648.840	171,79	238,36	662.600	416.032	26.500	—	2.814.740	29,32	240,94	1.045.220	157,75	1.045.000	3.859.740	3.860.640	15,48	0,002	0,608	—	179.830	16,40		Februari
Maart	7.043.110	2.165.890	9.209.000	369	804	11.457	6.632.470	720,22	1.630.560	177,06	245,84	631.140	323.537	24.000	—	2.684.390	29,14	234,30	975.440	154,55	974.790	3.659.180	3.664.880	15,60	0,002	0,630	160.000	198.595	19,53		Maart
April	6.571.560	1.841.440	8.413.000	341	822	10.235	6.614.367	786,21	1.442.160	171,42	218,03	529.880	373.413	22.000	—	2.434.990	28,94	237,90	831.030	156,83	831.460	3.266.450	3.276.450	15,47	0,001	0,596	—	146.042	16,69		April
Mei	6.268.590	1.428.410	7.697.000	296	837	9.190	6.042.900	785,10	1.307.640	169,89	216,39	431.840	276.045	17.200	—	2.232.440	29.—	242,92	714.680	165,49	714.120	2.946.560	2.900.060	15,58	0,001	0,576	—	118.750	15,68		Mei
Juni	3.923.070	2.009.930	5.933.000	249	794	7.471	4.412.115	743,66	1.078.200	181,73	244,37	321.920	200.695	11.200	—	1.724.340	29,06	230,80	523.970	162,76	524.390	2.248.730	2.272.330	15,52	0,002	0,555	—	89.354	16,07		Juni
Juli	4.644.550	1.547.450	6.192.000	241	830	7.458	4.517.580	729,58	1.051.440	169,80	232,74	373.560	247.073	15.000	—	1.795.980	29.—	240,81	598.110	160,11	598.450	2.394.430	2.373.130	15,65	0,001	0,617	200.000	149.810	24,14		Juli
Augustus	4.927.350	1.986.530	6.913.880	280	795	8.691	4.990.535	721,81	1.219.480	176,38	244,36	439.120	261.398	16.500	—	2.014.070	29,13	231,74	743.880	169,40	743.100	2.757.170	2.781.970	15,42	0,001	0,611	25.000	148.374	19,13		Augustus
September	5.779.000	2.664.000	8.443.000	351	801	10.535	6.676.078	790,72	1.494.280	176,98	223,82	536.680	341.382	22.300	—	2.436.150	28,85	231,24	910.970	169,75	910.850	3.347.000	3.346.900	15,45	0,002	0,603	200.000	163.510	17,15		September
October	8.142.136	1.881.864	10.024.000	406	796	12.587	7.509.495	749,15	1.780.080	177,58	237,04	640.660	378.096	40.000	—	2.890.910	28,83	229,67	1.074.380	167,70	1.075.280	3.966.190	3.980.090	15,48	0,002	0,508	—	169.794	15.—		October
November	10.258.[illegible]90	1.124.210	11.383.000	468	810	14.055	8.218.293	721,98	1.998.040	175,53	243,12	721.140	471.082	36.500	—	3.250.120	28,55	231,24	1.151.060	159,62	1.150.600	4.400.720	4.391.420	15,51	0,002	0,476	—	171.762	14,08		November
December	10.988.390	1.567.610	12.556.000	509	795	15.794	9.128.870	727,05	2.272.320	180,97	248,92	816.640	511.763	40.480	—	3.585.610	28,55	227,02	1.243.220	152,24	1.243.960	4.829.570	4.841.970	15,49	0,002	0,484	—	182.250	13,79		December
	88.669.886	18.857.994	107.527.880	364		132.909	79.639.188		18.846.440		236,65	6.770.540	4.211.829	292.680	—	31.150.650	28,86	234,38	10.900.030	160,99	10.900.710	42.051.360	42.040.960	15,51	0,002	0,576	585.000	1.903.064	16,60		
Bij opmeting der voorraden aan het einde des jaars bleek te zijn verwerkt	89.081.036	—	107.939.030		812			737,82		174,60																					

1) Zonder aanmaken en onderhoud der vuren

	Ammoniakgehalte in gr. op 1 M3	Zwavelgehalte in gr. op 1 M3	Gebr ring IJ
Ja	),003	0,532	C
Fe	),003	0,525	
M	),004	0,533	
A	),003	0,513	K
M	),004	0,469	K C
Ju	),004	0,434	
Ju	),004	0,456	C
A	),003	0,479	
Se	),003	0,489	C
O	),003	0,536	C
N	),003	0,567	C
D	),003	0,516	C
	),003	0,504	Kol Cok
V			

Overzicht van de Exploitatie der Oosterfabriek in 1910.

MAANDEN	VERWERKTE KOLEN IN KILOGR. Duitsche	Engelsche	TOTAAL	Aantal retorten in werking	Hoeveelheid kolen in KG. per retort per etmaal	Som der dagelijks beschikbare retorten	COKES IN KILOGRAMMEN Gemaakt incl. gruis	Gemaakt per 1000 KG. verwerkte kolen z. cannel	Gebruikt voor verhitting der retorten zonder droogstoken	Gebruikt per 1000 KG. kolen z. cannel	Gebruikt per 1000 KG. gemaakte cokes	Gebruikt voor fabricatie 1) cokesgas
Januari	10.469.000	1.906.000	12.375.000	501	797	15.526	8.186.177	661,51	1.682.760	135,98	205,56	769.240
Februari	9.108.000	790.000	9.898.000	434	815	12.148	6.792.210	686,22	1.346.080	136.—	198,18	576.960
Maart	6.988.000	3.225.000	10.213.000	391	842	12.136	6.796.812	665,51	1.388.760	135,98	204,32	586.920
April	4.601.000	4.151.000	8.752.000	345	846	10.347	6.099.645	696,94	1.195.240	136,57	195,95	540.640
Mei	7.049.000	1.005.000	8.054.000	313	829	9.712	5.435.095	674,83	1.111.480	138.—	204,50	433.340
Juni	6.116.000	1.459.000	7.575.000	308	819	9.247	5.404.085	713,41	1.059.800	139,91	196,11	415.600
Juli	6.338.000	1.225.000	7.563.000	307	795	9.516	4.751.315	628,23	1.060.700	140,23	223,24	479.780
Augustus	6.060.000	1.652.000	7.712.000	315	788	9.780	5.574.820	722,88	1.080.020	140,04	193,73	469.020
September	7.583.000	1.638.000	9.221.000	391	785	11.744	6.580.625	713,65	1.287.020	139,57	195,58	657.160
October	7.292.000	3.425.000	10.717.000	447	773	13.866	8.635.758	805,80	1.499.080	139,88	173,59	763.940
November	10.323.000	1.405.000	11.728.000	514	760	15.429	7.807.495	665,71	1.641.920	140.—	210,30	824.140
December	10.875.000	1.680.000	12.555.000 Can. 4200	540	750	16.744	9.091.855	724,16	1.757.700	140.—	193,33	861.880
Totaal of gemiddeld	92.802.000	23.561.000	116.363.000	400		146.195	81.155.892		16.110.560		198,52	7.378.620
Volgens opmeting van den voorraad aan het einde des jaars	93.318.122		Can. 4200 116.879.122		800.			694,33		138,70		

MAANDEN	PRODUCTIE Koolteer in KG.	Ammoniakwater 1⁰ Bé HL.	Cokesgasteer KG.	KOLENGAS M³ Gemaakt	Gemiddeld per 100 KG. verwerkte kolen	Gemiddeld per retort per etmaal	COKESGAS M³ Gemaakt	Per 100 KG. cokes	MENGGAS M³ Afgeleverd cokesgas ter vermenging	Totale productie menggas	Afgeleverd menggas in de stad	Afgeleverd menggas naar de Zuiderfabr.	Totaal afgeleverd menggas	Lichtsterkte in Engelsche standaardkaarsen	Ammoniakgehalte in gr. op 1 M³	Zwavelgehalte in gr. op 1 M³	Gebruikt zuiveringsmateriaal. IJzeraarde in KG.	VERBRUIKT Benzol in KG.	Solarolie in KG.	Solarolie per 100 M³ gem. cokesgas in KG.	MAANDEN
Januari	589.717	40.774	129.037	3.804.820	30,75	245,06	1.541.937	200,45	1.541.220	5.346.040	4.221.090	1.109.450	5.330.540	15,86	0,003	0,532	Cg. 84.600	159	422.612	27,42	Januari
Februari	411.867	32.538	125.243	3.036.730	30,68	249,89	1.186.186	205,59	1.186.440	4.223.170	3.572.730	648.240	4.220.970	15,75	0,003	0,525	—	97	358.568	30,23	Februari
Maart	501.353	32.196	118.515	3.111.880	30,47	256,42	1.147.590	195,53	1.146.590	4.258.470	3.416.750	849.520	4.266.270	15,80	0,004	0,533	—	—	361.706	31,55	Maart
April	432.852	25.083	126.640	2.651.040	30,29	256,21	1.097.307	202,96	1.097.560	3.748.600	3.078.230	706.370	3.784.600	15,75	0,003	0,513	Kg. 31.850	5.445	336.613	30,68	April
Mei	382.565	26.561	78.172	2.415.270	30.—	248,69	900.983	207,91	901.700	3.316.970	2.994.570	260.700	3.255.270	15,80	0,004	0,469	Kg. 96.280 Cg. 39.900	10.191	299.020	33,19	Mei
Juni	308.000	26.074	96.571	2.246.600	29,66	242,95	805.102	193,72	805.520	3.052.120	3.083.540	6.380	3.089.920	15,83	0,004	0,434	—	5.729	258.743	32,14	Juni
Juli	353.756	19.735	106.242	2.259.140	29,87	237,40	913.754	190,45	913.470	3.172.610	3.164.130	34.880	3.199.010	15,83	0,004	0,456	Cg. 38.600	4.304	294.529	32,23	Juli
Augustus	353.682	31.375	87.070	2.308.450	29,93	236,03	936.305	199,63	936.380	3.244.830	3.189.500	37.030	3.226.580	15,78	0,003	0,479	—	401	279.936	29,90	Augustus
September	457.656	30.731	106.148	2.772.300	30,07	236,06	1.124.225	171,07	1.123.150	3.895.450	3.511.970	390.480	3.902.450	15,78	0,003	0,489	Cg. 76.600	—	332.536	29,58	September
October	479.457	37.280	113.737	3.338.970	31,16	240,80	1.388.602	181,77	1.389.110	4.728.080	3.982.160	719.520	4.701.680	15,78	0,003	0,536	Cg. 43.440	—	424.663	30,58	October
November	553.494	41.417	135.084[5]	3.655.980	31,17	236,96	1.511.691	183,43	1.511.780	5.167.760	4.060.890	1.100.470	5.161.360	15,78	0,003	0,567	Cg. 76.910	—	416.963	57,58	November
December	614.114	42.153	102.972	4.006.280	31,90	239,27	1.557.168	180,67	1.557.930	5.564.210	4.422.340	1.146.670	5.569.010	15,79	0,003	0,516	Cg. 42.130 Cg. 40.180	109	448.790	28,82	December
Totaal of gemiddeld	5.433.513	385.917	1.325.431[5]	35.607.460	30,46	243,56	14.110.850	191,24	14.110.850	49.718.310	42.697.900	7.009.710	49.707.610	15,79	0,003	0,504	Koleng. 170.260 Cokesg. 400.230	26.435	4.234.679	30,01	
Volgens opmeting van den voorraad aan het einde des jaars																					

1) Zonder aanmaken en onderhoud der vuren.

Bijlage 5. **Cokesgasfabricage aan de Westerfabriek 1910.**

MAANDEN	Brandstof gebruikt voor stoomontwikkeling	Cokes gebr. voor gasmaken, (zonder aanmaken of heetblazen)	Totaal verbruik carburine	PRODUCTIE			Percentage cokesgas in menggas	Calor. waarde (bovenwaarde 15°/769 m.M.)		Lichtsterkte van het Menggas	Koolzuurgehalte van het Cokesgas	Carburatieverbruik per 100 M³ menggas	Cokesgasopbrengst per 100 K.G. cokes
				Menggas (incl. benzine en benzolgas)	Kolengas	Cokesgas (afgelev. ter vermenging)		Cokesgas	Menggas				
	K.G.	K.G.	K.G.	M³	M³	M³	%	Caloriën		E S K	%	K.G.	M³
Januari . . .	359.530	665.360	184.993	4.375.620	3.286.910	1.088.710	24,88	2597	4977	15,53	4,92	4,228	163,53
Februari . . .	338.680	662.600	179.830	3.859.740	2.814.740	1.045.000	27,07	2594	4938	15,48	4,93	4,659	157,75
Maart	296.935	631.140	198.595	3.659.180	2.684.390	974.790	26,64	2593	4992	15,60	4,95	5,427	154,55
April	249.755	529.880	146.042	3.266.450	2.434.990	831.460	25,45	2592	4959	15,47	4,94	4,471	156,83
Mei	229.485	431.840	118.750	2.946.560	2.232.440	714.120	24,24	2591	5050	15,58	4,94	4,030	165,49
Juni	174.510	321.920	89.354	2.248.730	1.724.340	524.390	23,32	2594	5000	15,52	4,94	3,974	162,76
Juli	216.675	373.560	149.810	2.394.430	1.795.980	598.450	24,99	2591	5042	15,65	5,01	6,257	160,11
Augustus . .	251.620	439.120	148.374	2.757.170	2.014.070	743.100	26,95	2589	5003	15,42	5,01	5,381	169,40
September . .	265.180	536.680	163.510	3.347.000	2.436.150	910.850	27,21	2592	4950	15,45	5,02	4,885	169,75
October . . .	306.570	640.660	169.794	3.966.190	2.890.910	1.075.280	27,11	2592	4920	15,48	5,00	4,281	167,70
November . .	362.705	721.140	171.762	4.400.720	3.250.120	1.150.600	26,13	2591	4964	15,51	5,01	3,903	159,62
December . .	421.025	816.640	182.250	4.829.570	3.585.610	1.243.960	25,76	2592	4965	15,49	4,99	3,774	152,24
Totaal of gemiddeld	3.472.670	6.770.540	1.903.064	42.051.360	31.150.650	10.900.710	25,92	2592	4980	15,51	4,97	4,525	161,00

Carburine voor Cokesgas	1.809.613 K.G.
„ „ Kolengas	93.451 „
TOTAAL	1.903.064 K.G.

Cokesgas afgeleverd	10.900.710 M³.
Benzol- en benzinegas	506.691 „
Cokesgas gecarbureerd afgel.	11.407.401 M³.

Bijlage 6. **Cokesgasfabricage aan de Oosterfabriek 1910.**

MAANDEN	BRANDSTOF verbruikt voor stoomontwikkeling (ongezift gruis)	COKES, verbruikt voor gas maken alléén (luchtdroog)	COKES, verbruikt voor aanmaken en aanhouden	OLIE, verbruikt voor carburatie van het cokesgas	PRODUCTIE		Percentage cokesgas in menggas	Calor. waarde 15°/760 sup.	Lichtsterkte	Olieverbruik per 100 M³ cokesgas	Productie cokesgasteer	Productie ruw cokesgas	Rendement per 100 K.G. luchtdr.-cokes
					Menggas	Cokesgas ter vermenging							
	K.G.	K.G.	H.L.	K.G.	M³	M³	%	Cal.	E.S.K.	K.G.	K.G.	M³	M³
Januari . .	303.975	769.240	140	422.612	5.346.040	1.541.220	28,83	4268	14,00	27,42	129.037	1.541.937	200,45
Februari .	273.350	576.960	71½	358.568	4.223.170	1.186.440	28,09	4257	14,12	30,23	125.243	1.186.186	205,59
Maart . .	278.250	586.920	—	361.706	4.258.470	1.146.590	26,97	4336	14,26	31,55	118.515	1.147.590	195,53
April . . .	250.000	540.640	250	336.613	3.748.600	1.097.560	29,28	4253	14,50	30,68	126.640	1.097.307	202,96
Mei . . .	258.265	433.340	177	299.020	3.316.970	901.700	27,15	4294	14,34	33,19	78.172	900.983	207,91
Juni . . .	238.800	415.600	45½	258.743	3.052.120	805.520	26,39	4254	14,47	32,14	96.571	805.102	193,72
Juli . . .	246.100	479.780	—	294.529	3.172.610	913.470	28,79	4406	14,35	32,23	106.242	913.754	190,45
Augustus .	249.015	469.020	197	279.936	3.244.830	936.380	28,86	4370	14,49	29,90	87.070	936.305	199,63
September	239.185	657.160	464	332.536	3.895.450	1.123.150	28,86	4312	14,53	29,58	106.148	1.124.225	171,07
October .	250.665	763.940	333½	424.663	4.728.080	1.389.110	29,38	4393	14,27	30,58	113.737	1.388.602	181,77
November	294.635	824.140	334	416.963	5.167.760	1.511.780	29,25	4504	14,53	27,58	135.084½	1.511.691	183,43
December	315.965	861.880	479	448.790	5.564.210	1.557.930	28,00	4638	14,85	28,82	102.972	1.557.168	180,67
Totalen .	3.198.205	7.378.620	2491½	4.234.679	49.718.310	14.110.850	—	—	—	—	1.325.431½ [2]	14.110.850	—
Gemiddeld	—	—	—	—	—	—	28,32	4357 [1]	14,39 [1]	30,01	—	—	191,24

[1]) Hierbij dient te worden opgemerkt, dat de verbruikte waarde en de lichtsterkte in den regel 's morgens werden bepaald en het olieverbruik per 100 M³ gas 's morgens hooger was dan gedurende het overige deel van het etmaal.

[2]) Hiervan werd 44,136 K.G. uit den Rel. houder gepompt.

Bijlage 7

Maandgemiddelden der dagelijksche analyses van het Cokesgas.

MAANDEN	GECARBUREERD COKESGAS „OOST"									ONGECARBUREERD COKESGAS „WEST"						
	CO_2	C_nH_m	O_2	CO	CH_4	H_2	N_2	Specif. Gewicht	Caloriën 15°/760 mM. a. C.	CO_2	O_2	CO	CH_4	H_2	N_2	Caloriën 15°/760 mM. a. C.
Januari . .	4,80	5,79	0,35	32,28	9,80	37,80	9,17	0,661	4268	4,92	0,10	40,59	0,40	48,99	5,00	2597
Februari . .	4,96	5,83	0,34	31,80	10,53	37,66	8,89	0,662	4257	4,93	0,10	40,32	0,40	48,29	5,96	2594
Maart . . .	4,97	6,08	0,35	32,08	10,80	37,08	8,65	0,661	4336	4,95	0,10	40,54	0,40	48,88	5,12	2593
April . . .	5,20	5,91	0,39	31,43	10,49	37,59	8,98	0,667	4253	4,94	0,10	40,29	0,40	49,15	5,12	2592
Mei	5,23	6,02	0,40	30,67	10,69	38,28	8,70	0,665	4294	4,94	0,10	40,32	0,40	49,11	5,13	2591
Juni . . .	5,60	6,22	0,38	30,22	10,64	37,22	9,64	0,663	4254	4,94	0,10	40,34	0,40	49,12	5,00	2594
Juli	5,27	6,49	0,37	30,69	11,30	36,63	9,24	0,668	4406	5,01	0,10	40,24	0,40	49,11	5,14	2591
Augustus. .	4,52	6,34	0,40	32,14	11,55	36,02	9,05	0,666	4370	5,01	0,10	40,17	0,40	49,17	5,15	2589
September .	4,17	5,94	0,42	32,22	11,15	37,02	9,10	0,664	4312	5,02	0,10	40,12	0,40	49,24	5,12	2592
October . .	4,10	6,05	0,40	32,27	11,72	36,88	8,58	0,665	4393	5,00	0,10	40,28	0,40	49,08	5,14	2592
November .	4,30	6,28	0,40	32,10	12,23	35,82	8,87	0,665	4504	5,01	0,10	40,16	0,40	49,22	5,11	2591
December .	4,26	6,60	0,44	30,86	12,42	36,93	8,52	0,665	4638	4,99	0,10	40,18	0,40	49,23	5,10	2592
Gemiddeld .	4,78	6,13	0,39	31,56	11,11	37,08	8,95	0,664	4357	4,97	0,10	40,30	0,40	49,05	5,18	2592

Bijlage 8.

Resultaten van het Laboratorium-onderzoek van het menggas.

MAANDEN	Lichtsterkte in Eng. kaarsen			Zwavel in gr. per M³			Ammoniak in gr. per M³			Samenstelling van het menggas in volumeprocenten: Koolzuur		Zware koolwaterstoffen		Zuurstof		Kooloxyde		Methaan		Waterstof		Stikstof		Soortelijk gewicht ten opzichte van lucht		Calorische waarde in caloriën per M³ (a.c.150/760mM.)	
	W.	O.	Hfd.-kant.	W.	O.	Hfd.-kant.	W.	O.	Hfd.-kant.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.	W.	O.
Januari .	15,53	15,85	15,29	0,652	0,532	0,371	0,003	0,003	0,002	2,96	2,03	3,62	4,17	0,92	0,81	14,80	14,49	19,56	22,96	50,99	49,77	7,15	5,75	0,503	0,484	4977	5035
Februari	15,48	15,75	15,26	0,608	0,525	0,448	0,002	0,003	0,003	3,11	2,20	3,31	4,08	0,83	0,78	15,41	14,47	19,45	22,75	51,00	49,95	6,89	5,78	0,492	0,482	4938	5022
Maart . .	15,60	15,80	15,28	0,630	0,533	0,586	0,002	0,004	0,003	2,89	2,23	3,75	4,08	0,84	0,79	13,14	14,45	22,02	22,89	50,36	49,83	7,00	5,73	0,488	0,484	4992	5028
April . .	15,47	15,75	15,29	0,596	0,513	0,456	0,001	0,003	0,003	2,80	2,26	3,55	4,17	0,93	0,78	12,88	14,50	21,47	22,63	50,89	49,95	7,48	5,73	0,489	0,482	4959	5015
Mei . . .	15,58	15,82	15,25	0,576	0,469	0,452	0,002	0,004	0,002	2,72	2,29	3,40	4,24	0,90	0,81	14,84	14,41	21,68	22,70	49,81	49,52	6,65	6,03	0,489	0,482	5050	5033
Juni. . .	15,53	15,83	15,36	0,555	0,434	0,475	0,002	0,004	0,003	2,51	2,38	3,59	4,35	1,05	0,73	13,72	14,15	21,51	23,58	50,68	49,19	6,94	5,63	0,486	0,485	5000	5056
Juli . . .	15,65	15,83	15,30	0,617	0,456	0,401	0,001	0,004	0,003	2,77	2,42	3,61	4,52	1,16	0,75	14,22	14,29	20,84	23,42	50,32	48,86	7,08	5,73	0,494	0,484	5042	5057
Aug. . .	15,42	15,78	15,25	0,611	0,479	0,481	0,001	0,003	0,002	2,76	2,24	3,34	4,30	1,04	0,81	14,14	14,53	20,86	23,19	51,09	49,11	6,77	5,81	0,490	0,485	5003	5045
Sept. . .	15,45	15,78	15,28	0,603	0,489	0,437	0,002	0,003	0,002	2,90	2,06	3,40	4,19	0,88	0,76	13,59	14,47	21,28	23,57	51,52	49,33	6,43	5,60	0,483	0,486	4950	5050
October.	15,48	15,78	15,25	0,503	0,536	0,430	0,002	0,003	0,004	3,17	1,96	3,20	4,28	0,72	0,79	14,12	14,42	20,86	23,66	51,26	49,29	6,67	5,59	0,485	0,489	4920	5053
Nov. . .	15,51	15,78	15,28	0,476	0,567	0,397	0,002	0,003	0,002	3,17	1,97	3,27	4,27	0,83	0,80	14,34	14,58	21,24	23,14	50,43	49,49	6,92	5,75	0,486	0,491	4964	5067
Dec. . .	15,49	15,79	15,32	0,484	0,516	0,430	0,001	0,003	0,002	3,04	1,96	3,79	4,27	0,87	0,77	13,99	14,03	22,75	22,32	48,78	50,89	6,78	5,76	0,486	0,489	4965	5039
Gemidd.	15,51	15,79	15,28	0,576	0,504	0,447	0,002	0,003	0,003	2,90	2,17	3,49	4,24	0,91	0,78	14,10	14,40	21,13	23,07	50,59	49,68	6,89	5,66	0,489	0,485	4980	5042

Bijl

	·uikt zuive- ;smateriaal ıarde in KG.	Verbruikt voor Carburatie			MAANDEN
		Benzine in KG.	Solarolie in KG.		
Jan	sg. 84.600	185.152	422.612		Januari
Feb	—	179.927	358.568		Februari
Maa	ng. 160.000	198.595	361.706		Maart
Apı	ng. 31.850	151.487	336.613		April
Mei	ng. 96.280 } sg. 39.900 }	128.941	299.020		Mei
Jun	—	95.083	258.743		Juni
Juli	ng. 200.000 } sg. 38.600 }	154.114	294.529		Juli
Aug	ng. 25.000	148.775	279.936		Augustus
Sep	ng. 200.000 } sg. 76.600 }	163.510	332.536		September
Octı	sg. 43.440	169.794	424.663		October
Nov	sg. 76.910	171.762	416.963		November
Dec	ng. 42.130 } sg. 40.180 }	182.359	448.790		December
Tot:	ng. 755.260 } sg. 400.230 }	1.929.499	4.234.679		
V aan					

Bijlage 4.

Overzicht van de Exploitatie der Gemeentegasfabrieken in 1910.

MAANDEN	VERWERKTE KOLEN IN KILOGR. Duitsche	Engelsche	Totaal	Aantal retorten in werking	Hoeveelheid kolen in KG. per retort per etmaal.	Som der dagelijks beschikbare retorten	COKES IN KILOGRAMMEN Gemaakt incl. gruis	Gemaakt per 1000 KG. verwerkte kolen z. cannel	Gebruikt voor verhitting der retorten zonder droogstoken	Gebruikt per 1000 KG. kolen z. cannel	Gebruikt per 1000 KG. gemaakte cokes	Gebruikt voor fabricatie cokesgas 1)	PRODUCTIE Koolteer KG.	Ammoniakwater 10 Bé HL.	Cokesgasteer KG.
Januari	21.297.300	2.243.700	23.541.000	945	804	29.280	16.165.177	686,68	3.606.160	153,19	223,08	1.434.600	1.001.030	61.774	129.037
Februari	18.403.040	1.092.960	19.496.000	851	818	23.830	13.709.695	703,20	2.994.920	153,62	218,45	1.239.560	827.899	59.038	125.243
Maart	14.031.110	5.390.890	19.422.000	760	823	23.593	13.429.282	691,45	3.019.320	155,46	224,83	1.218.060	824.890	56.196	118.515
April	11.172.560	5.992.440	17.165.000	686	834	20.582	12.714.012	740,70	2.637.400	153,65	207,44	1.070.520	806.265	47.083	126.640
Mei	13.317.590	2.433.410	15.751.000	609	833	18.902	11.477.995	728,71	2.419.120	153,58	210,76	865.180	658.610	43.761	78.172
Juni	10.039.070	3.468.930	13.508.000	557	808	16.718	9.816.200	726,72	2.138.000	158,28	217,80	737.520	503.695	37.274	96.571
Juli	10.982.550	2.772.450	13.755.000	548	810	16.974	9.268.895	673,86	2.112.140	153,55	227,87	853.340	600.829	34.735	106.242
Augustus	10.987.350	3.638.530	14.625.880	595	792	18.471	10.565.355	722,37	2.299.500	157,22	217,64	908.140	615.080	47.875	87.070
September	13.362.000	4.302.000	17.664.000	742	793	22.279	13.256.703	750,50	2.781.300	157,46	209,80	1.193.840	799.038	53.031	106.148
October	15.434.136	5.306.864	20.741.000	853	784	26.453	16.145.253	778,42	3.279.160	158,10	203,10	1.404.600	857.553	77.280	113.737
November	20.581.790	2.529.210	23.111.000	982	784	29.484	16.025.788	693,43	3.639.960	157,50	227,13	1.545.280	1.024.576	77.917	135.084^5
December	21.863.390	3.247.610	25.111.000 C. 4.200	1049	772	32.538	18.220.725	725,61	4.030.020	160,49	221,19	1.678.520	1.125.877	82.633	102.972
Totaal of gemiddeld	181.471.886	42.418.994	223.890.880	765			160.795.080		34.957.000		217,40	14.149.160	9.645.342	678.597	1.325.431^5
Volgens opmeting der voorraden aan het einde des jaars	182.399.158		C. 4.200 224.818.152		805	279.104		715,21		155,49					

MAANDEN	KOLENGAS M³ Gemaakt	Gemiddeld per 100 KG. verwerkte kolen	Gemiddeld per retort per etmaal	COKESGAS M³ Gemaakt	Per 100 KG. cokes	MENGGAS M³ Afgeleverd cokesgas ter vermenging	Totale productie menggas	Afgeleverd menggas	Lichtsterkte in Engelsche standaardkaarsen	Ammoniakgehalte in Gr. op 1 M³	Zwavelgehalte in Gr. op 1 M³	Gebruikt zuiveringsmateriaal IJzeraarde in KG.	Verbruikt voor Carburatie Benzine in KG.	Solarolie in KG.		MAANDEN
Januari	7.091.730	30,12	242,20	2.630.007	183,33	2.629.930	9.721.660	9.672.260	15,29	0,002	0,371	cokesg. 84.600	185.152	422.612		Januari
Februari	5.851.470	30,01	245,55	2.231.406	180,02	2.231.440	8.082.910	8.089.510	15,26	0,003	0,448	—	179.927	358.568		Februari
Maart	5.796.270	29,84	245,68	2.123.030	174,29	2.121.380	7.917.650	7.894.650	15,28	0,003	0,586	koleng. 160.000	198.595	361.706		Maart
April	5.086.030	29,05	247,11	1.928.337	180,13	1.929.020	7.015.050	7.074.550	15,29	0,003	0,456	koleng. 31.850	151.487	336.613		April
Mei	4.647.710	29,51	245,88	1.615.663	186,74	1.615.820	6.263.530	6.169.730	15,29	0,002	0,452	koleng. 96.280 cokesg. 39.900	128.941	299.020		Mei
Juni	3.970.940	29,40	237,52	1.329.072	180,21	1.329.910	5.300.850	5.357.650	15,35	0,003	0,475	—	95.083	258.743		Juni
Juli	4.055.120	29,48	238,90	1.511.864	177,17	1.511.920	5.567.040	5.578.940	15,28	0,003	0,401	koleng. 200.000 cokesg. 38.600	154.114	294.529		Juli
Augustus	4.322.520	29,55	234,02	1.680.185	185,01	1.679.480	6.002.000	6.007.300	15,25	0,002	0,481	koleng. 25.000	148.775	279.936		Augustus
September	5.208.450	29,49	233,78	2.035.195	170,47	2.034.000	7.242.450	7.252.350	15,28	0,002	0,437	koleng. 200.000 cokesg. 76.600	163.510	332.536		September
October	6.229.880	30,03	235,51	2.462.982	175,35	2.464.390	8.694.270	8.667.970	15,25	0,004	0,430	cokesg. 43.440	169.794	424.663		October
November	6.906.100	29,88	234,23	2.662.751	172,31	2.662.380	9.568.480	9.547.780	15,32	0,002	0,397	cokesg. 76.910	171.762	416.963		November
December	7.591.890	30,23	233,32	2.800.388	166,84	2.801.890	10.393.780	10.420.380	15,32	0,002	0,430	koleng. 42.130 cokesg. 40.180	182.359	448.790		December
Totaal of gemiddeld	66.758.110	29,69	239,19	25.010.880	176,77	25.011.560	91.769.670	91.733.070 waarvan 6.994.210 via Zuid	15,29	0,003	0,447	koleng. 755.260 cokesg. 400.230	1.929.499	4.234.679		
Volgens opmeting der voorraden aan het einde des jaars																

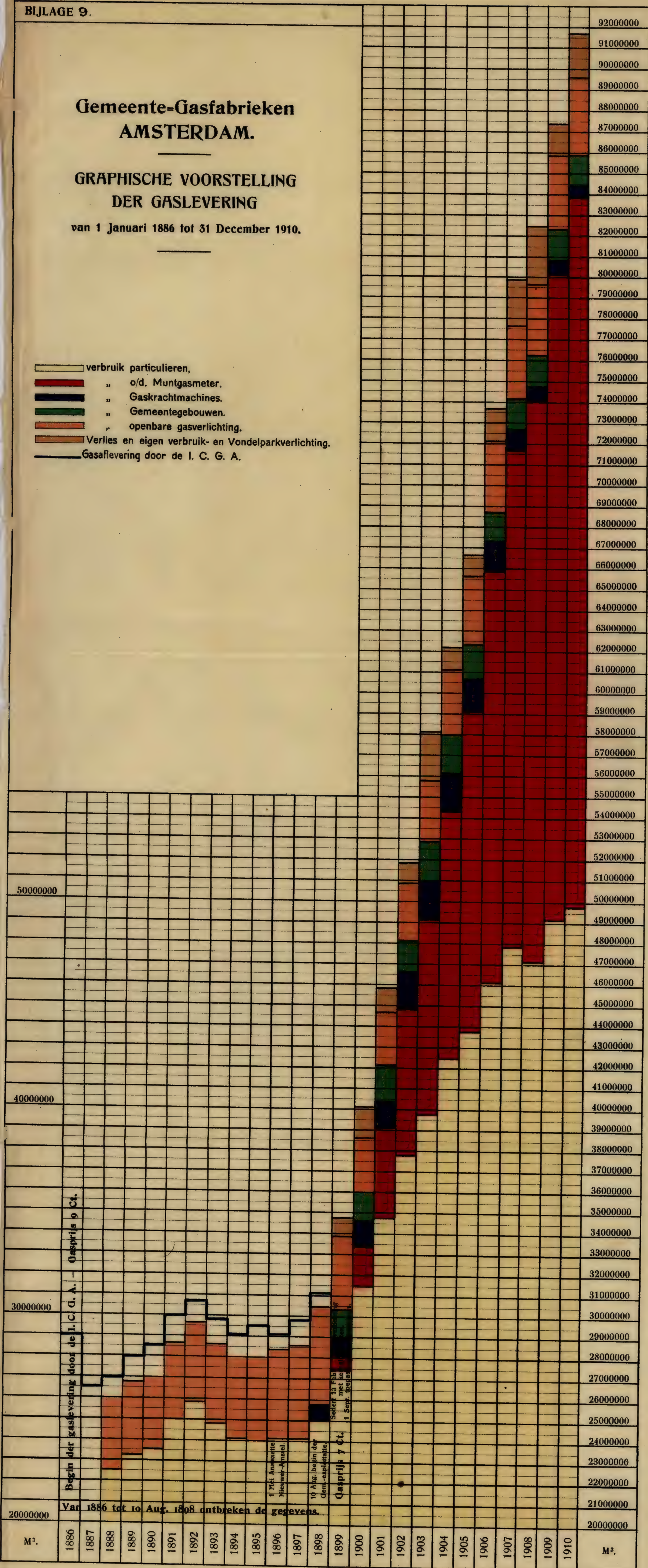
1) Zonder aanmaken en onderhoud der vuren.

BIJLAGE 9.

Begin der gaslevering door de I. C. G. A. — Gasprijs 9 Ct.

Van 1886 tot 10 Aug. 18[illegible]

M³.	1886	1887	1888	1889	1890	1891		1910	M³.
									92000000
									91000000
									90000000
									89000000
									38000000
									37000000
									36000000
									35000000
									34000000
									33000000
									32000000
									31000000
30000000									30000000
									29000000
									28000000
									27000000
									26000000
									25000000
									24000000
									23000000
									22000000
									21000000
20000000									20000000

BIJLAGE 9.
Gemeente-Gasfabrieken
AMSTERDAM.
GRAPHISCHE VOORSTELLING
DER GASLEVERING
van 1 Januari 1886 tot 31 December 1910.
verbruik particulieren,
" o/d. Muntgasmeter.
" Gaskrachtmachines.
" Gemeentegebouwen.
" openbare gasverlichting.
Verlies en eigen verbruik- en Vondelparkverlichting.
Gasaflevering door de I. C. G. A.
Begin der gaslevering door de I. C. G. A. — Gasprijs 9 Ct.
Van 1886 tot 10 Aug. 1898 ontbreken de gegevens.
1 Mei Annexatie Nieuwer-Amstel.
10 Aug. begin der Gem.-exploitatie.
Gasprijs 7 Ct.
M³.
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
M³.
20000000
30000000
40000000
50000000
92000000
91000000
90000000
89000000
88000000
87000000
86000000
85000000
84000000
83000000
82000000
81000000
80000000
79000000
78000000
77000000
76000000
75000000
74000000
73000000
72000000
71000000
70000000
69000000
68000000
67000000
66000000
65000000
64000000
63000000
62000000
61000000
60000000
59000000
58000000
57000000
56000000
55000000
54000000
53000000
52000000
51000000
50000000
49000000
48000000
47000000
46000000
45000000
44000000
43000000
42000000
41000000
40000000
39000000
38000000
37000000
36000000
35000000
34000000
33000000
32000000
31000000
30000000
29000000
28000000
27000000
26000000
25000000
24000000
23000000
22000000
21000000
20000000

Ge

Bijlage 10.

ODUCTIE

Verslag 1910.

Gemeente Gasfabrieken
Amsterdam.

OVERZICHT

Kolenverbruik, Gasproductie, Carb.-Middelen en Lichtsterkte van het Gas over het jaar 1910.

13. GEMEENTETRAM.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

Het bedrijf heeft zich in het jaar 1910 weder regelmatig ontwikkeld. Tegenover 1909 steeg het aantal passagiers met 13,3 %, de opbrengst met 12,3 % en het aantal wagenkilometers, daarvoor afgelegd, met 9,9 %.

Een gunstigen invloed hebben daarop uitgeoefend de bezoeken der Koninklijke familie, in Mei voor de eerste maal met H. K. H. Prinses Juliana (Juliana-feesten) en in September in gezelschap van het Belgische Koningspaar. Op 30 Mei werd het belangrijke getal van 366.269 passagiers bereikt. In de feestweek van 26 Mei tot 2 Juni waren alle tramwagens voorzien van versieringen van groen, vlaggen enz., alsmede van eene feestverlichting.

Het weder heeft weinig medegewerkt tot het verkrijgen van een groot vervoer, en door de langdurige groote rioleeringswerken, door Publieke Werken op eenige plaatsen in de onmiddellijke nabijheid der trambaan uitgevoerd, werden ook dit jaar weder moeilijkheden ondervonden, samenhangende met het buiten gebruik stellen van vakken spoor en toepassen van hulpwissels. De staking en uitsluiting, in het bouwvak voorgekomen, heeft den duur dezer bezwaren zeer verlengd. Het tramverkeer langs de westzijde van het Middenstationseiland bleef het geheele jaar nog opgeheven.

Lijn 14 werd voltooid en kwam op 26 Mei in exploitatie. De voor uitbreiding van de Brouwersgracht-remise aangekochte perceelen, bestaande, behalve de blijkens het vorige verslag in publieke veiling gekochte, uit ondershands gekochte perceelen aan de Brouwersgracht, de Nieuwe Wagenstraat en de Vinkenstraat, werden gesloopt en met de uitbreidingswerken werd een begin gemaakt. Omtrent eenige ten laste van de kapitaalrekening uitgevoerde werken, als aanvullingswerken aan de trambanen en uitbreiding en verbetering van het rollend materieel enz., worden hieronder bij de desbetreffende afdeeling mededeelingen gedaan.

Behalve de voor bovengenoemde remise-uitbreiding noodige besluiten werden de volgende raadsbesluiten genomen.

Op 9 Februari tot het brengen van eene kleine wijziging in de Verordening op het beheer en den dienst.

Op 13 April tot wijziging van het besluit, betreffende vaststelling van de exploitatielijnen, en het daaraan toevoegen van eene machtiging aan den Directeur om in bijzondere omstandigheden, wanneer buitengewoon druk vervoer verwacht wordt, van den gewonen lijnenloop af te wijken, door, op vooraf door hem bekend te maken dagen of uren, enkele vakken van verschillende lijnen samen te voegen en tijde-

lijk als één lijn te exploiteeren; voorts tot wijziging van het besluit, houdende vaststelling van het tramtarief en het daaraan toevoegen van de bepaling, dat de prijs van een rit over eene samenvoeging van vakken van verschillende lijnen, die op vooraf door den Directeur bekend te maken dagen en uren als één lijn zullen worden geëxploiteerd, zal zijn 7½ ct. Van de genoemde machtiging is in de feestweek van 26 Mei tot 2 Juni met goed gevolg gebruik gemaakt.

Eene herziene dienstregeling werd opgenomen in het Gemeenteblad afd. 3, onder volgn. 52; daarop volgde nog een wijziging van de verkeers-tusschenpoos op lijn 14, die op 30 Augustus werd vastgesteld op 6 minuten (Gemeenteblad afd. 3, volgn. 167).

Vroegritten werden op 1 April ingevoerd op lijn 7.

Als gewoonlijk zijn gegevens betreffende de exploitatie der onderneming, behalve in de hierachter volgende bedrijfsstatistiek, samengevat in de bijlagen 1, 2 en 3 en nevenstaand diagram; verder geeft de voorstelling op bijlage 4 een beeld van de financieele geschiedenis der onderneming en bijlage 5 een overzicht van de boekwaarde der bezittingen en de wijzigingen daarin.

PERSONEEL.

A. Ambtenaren en beambten.

Het aantal ambtenaren en beambten bedroeg op 31 December 1909:

127

In den loop van 1910 werden aangesteld:

1 schrijver op 1 Januari;
1 looper op 16 Januari;
1 klerk 3e klasse op 16 Maart;
1 schrijver op 1 April;
2 schrijvers op 1 October;
1 schrijver op 16 November;
2 werklieden werden respectievelijk op 1 April en 1 Mei aangesteld tot portier en
1 werkman (conducteur) op 16 Mei tot controleur;

137

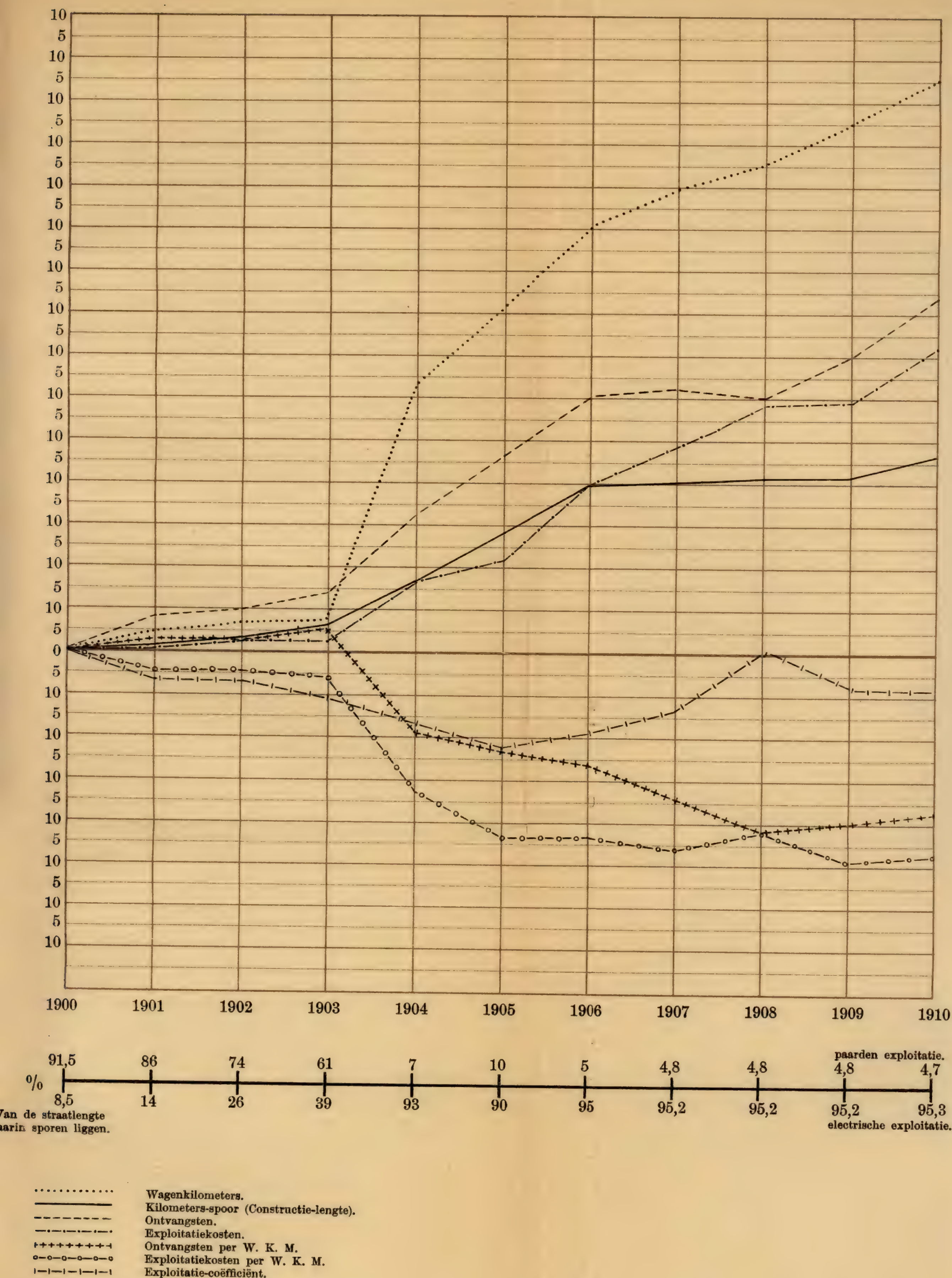
4 Ambtenaren zijn niet meer in dienst, nl. de kassier, die op 7 Februari en een onderinspecteur, die op 2 Mei is overleden; op 16 Augustus werd een chef-monteur op verzoek eervol ontslagen en een portier aangesteld tot conducteur. In de vacatures werd voorzien door de bevordering van in dienst zijnd personeel en de aanneming van een klerk 1e klasse in lossen dienst, zoodat het aantal ambtenaren op 31 December 1910

133 bedroeg.

10
5
10
5
10
5
10
5
10
5
10
5
10
5

EXPLOITATIE-DIAGRAM.

Percentsgewijze verandering tegenover de vorige jaren.

Bovendien waren nog voor schrijf- en loopwerk in tijdelijken dienst 13 beambten.

Aan 2 ambtenaren werd bij hunne 25-jarige dienstvervulling een stoffelijk blijk van waardeering gegeven.

B. Werklieden.

Op 31 December 1910 bedroeg het aantal werklieden — rijdend personeel inbegrepen — 1971, te weten:

Groepen van werklieden	Vast aangesteld	Voorl. aangesteld	In lossen dienst	Jeugdige	Totaal
Eigenlijke werklieden . .	440	113	144	15	712
Rijdend personeel.	905	155*)	—	—	1060*)
Stalpersoneel.	4	—	—	—	4
Losse conducteurs	—	—	195	—	195
Te zamen.	1349	268	339	15	1971
Tegen in 1909: . .	1279	164	381	—	1824

*) Waaronder 49, die des Zondags om de andere week dienst doen.

I. Afdeeling vervoer en contrôle.

Op 1 Januari 1910 bedroeg het aantal werklieden 1154, te weten: Vast aangesteld 881, voorloopig aangesteld 80, in lossen dienst 193.

a. V a s t a a n g e s t e l d e w e r k l i e d e n. In den loop van het jaar werden bij het rijdend personeel ingedeeld 8 werklieden van de Technische Afdeeling, 2 van de Stadsdrukkerij, 1 brandwacht, 1 werkman, die na vroeger op zijn verzoek ontslagen te zijn, weder werd aangesteld, 1 man, die portier was geweest en conducteur werd; 38 voorloopig aangestelde werklieden werden vast aangesteld.

Eervol ontslagen werden 8 werklieden van het rijdend personeel (waarvan 1 werd aangesteld tot kioskbediende) en 1 kioskbediende, niet eervol 2 conducteurs.

Overleden zijn 6 werklieden van het rijdend personeel; 1 werkman ging over naar de Technische Afdeeling.

Van de conducteurs werd 1 aangesteld tot controleur en 1 tot portier.

Aan 12 leden van het rijdend personeel werd wegens 25-jarige dienstvervulling eene gratificatie benevens getuigschrift uitgereikt.

b. Voorloopig aangestelde werklieden. Bij het rijdend personeel werden door den Directeur 69 werklieden voorloopig aangesteld, waarvan 23 (hieronder 4 voorloopig aangestelden voor den vollen dienst en 3 seizoen-arbeiders, de overigen los) overgenomen werden van de Technische Afdeeling terwijl van de overigen, 45 bij de afdeeling Vervoer en Contrôle geruimen tijd in lossen dienst en 1 als tijdelijk looper werkzaam waren. Verder werden 2 voorloopig aangestelde kaartjestellers bij het rijdend personeel ingedeeld.

Ontslagen werden van het rijdend personeel 2 werklieden op verzoek, 1 wegens ongeschiktheid. Overleden is 1 conducteur.

Zooals hierboven reeds gemeld, zijn 38 voorloopig aangestelde werklieden vast aangesteld.

Van de losse conducteurs werden 50 voorloopig aangesteld om des Zondags om de andere week dienst te doen. Eén daarvan werd sedert op zijn verzoek ontslagen.

c. Losse werklieden. Aangenomen werden 107 conducteurs, ontslagen werden op verzoek 3, wegens ongeschiktheid 7. Van de Technische Afdeeling werden 3 werklieden overgenomen en als kaartjestellers werkzaam gesteld.

Recapitulatie 31 December 1910.

Groepen van werklieden	Vast aangesteld	Voorl. aangesteld	In lossen dienst	Totaal
Eigenlijke werklieden	4	1	3	8
Rijdend personeel	905	155*)	—	1060*)
Stalpersoneel	4	—	—	4
Losse conducteurs.	—	—	195	195
Te zamen	913	156	198	1267

*) Waaronder 49, die des Zondags om de andere week dienst doen.

STRAFFEN EN SCHADEVERGOEDINGEN.

a. Vast aangestelde werklieden. In het afgeloopen jaar werden door den Directeur 64 voorstellen tot strafoplegging gedaan, waarvan aan het einde des jaars nog 4 in behandeling waren. Opgelegd werden 61 straffen, waarvan 6 aan werklieden, reeds in 1909 voor straf voorgedragen. Door 12 werklieden werd ingeroepen de beslissing van het Scheidsgerecht, dat in 5 gevallen besliste, dat geen straf kon worden opgelegd.

De door Burgemeester en Wethouders opgelegde straffen waren:

Wegzending uit den dienst	2	gevallen
Terugzetting op eene lagere bezoldiging voor den tijd van 26 loonweken	3	〃
Idem voor den tijd van 52 loonweken	2	〃
3 dagen schorsing met gemis van loon	1	geval
2 〃 〃 〃 〃 〃 〃	3	gevallen
1 dag 〃 〃 〃 〃 〃	9	〃
1/2 〃 〃 〃 〃 〃 〃	41	〃

Totaal 61 straffen opgelegd aan 52 werklieden.

Voorts werden 19 werklieden verplicht tot het betalen van eene schadevergoeding, die in totaal bedroeg *f* 15,75.

b. Voorloopig aangestelde werklieden. Opgelegd werden 4 straffen, bestaande in:

1 dag schorsing met gemis van loon	1	geval
1/2 〃 〃 〃 〃 〃 〃	3	gevallen

c. Losse werklieden. Met wegzending uit den dienst werden gestraft 7 losse conducteurs.

Boeten werden opgelegd tot een bedrag van:

a vaste werklieden	*f* 219,57,	verdeeld over	470	personen
b voorloopig aangestelden	〃 33,79,	〃 〃	70	〃
c losse werklieden	〃 25,73,	〃 〃	60	〃
Totaal	*f* 279,09,	verdeeld over	600	personen

Van de voorgekomen opleggingen van boete betroffen 36 % te laat komen, 8 % aanrijdingen en 56 % verschillende overtredingen.

Vermaningen en berispingen (zgn. waarschuwingen, waarvoor eene verklaring geteekend wordt) werden gegeven:

a vaste werklieden	1872,	verdeeld over	687	personen
b voorloopig aangestelden	316,	〃 〃	119	〃
c losse werklieden	319,	〃 〃	145	〃
Totaal	2507,	verdeeld over	951	personen

II. Technische afdeeling.

Het aantal werklieden van de Technische Afdeeling bedroeg op 1 Januari 670, te weten:

Vast aangesteld 398, voorloopig aangesteld 84, in lossen dienst 188.

a. Vast aangestelde werklieden. In den loop van het jaar werden 38 voorloopig aangestelde werklieden en 13 losse werklieden vast aangesteld.

Eervol ontslag werd verleend aan 2 werklieden.

Overleden zijn 3 werklieden.

Tot beambte werd aangesteld 1 werkman.

Naar de afdeeling Vervoer en Contrôle werden overgeplaatst 8 werklieden.

Van de afdeeling Vervoer en Contrôle werd overgenomen 1 werkman.

Het aantal vast aangestelde werklieden bedroeg derhalve op 31 December 1910: 436.

Wegens 25-jarige dienstvervulling werd aan 7 werklieden het gebruikelijk getuigschrift benevens een gratificatie uitgereikt.

b. Voorloopig aangestelde werklieden. In het geheel werden door den Directeur 62 werklieden voorloopig aangesteld, die allen reeds sedert geruimen tijd als los of jeugdig werkman bij de Gemeentetram werkzaam waren.

Eervol ontslag werd verleend aan 1 werkman, wegens ongeschiktheid.

Naar de afdeeling Vervoer en Contrôle werden overgeplaatst 4 werklieden.

Bovendien werden door den Directeur 26 werklieden voorloopig aangesteld, om jaarlijks bij de Gemeentetram te arbeiden van de 3e loonweek in Maart tot en met de 2e loonweek in November.

Van die 26 werklieden werden 3 naar de afdeeling Vervoer en Contrôle overgeplaatst met eene aanstelling voor het geheele jaar, 14 werden in November ontslagen en 9 waren op 31 December nog in dienst, zoodat het aantal voorloopig aangestelde werklieden op 31 December 1910 bedroeg: 112.

Voor 13 der 14 in November tijdelijk ontslagen werklieden werd bij de Gemeentegasfabrieken werk gevonden. Eén vond werk bij een particulieren werkgever.

c. Losse werklieden. Op 31 December 1910 waren in het geheel 141 werklieden in lossen dienst werkzaam, bovendien nog 51 hulpconducteurs, die gedurende 2 of meer dagen per week bij de Technische Afdeeling werk vonden, deze laatsten zijn echter opgenomen in de cijfers der afdeeling Vervoer en Contrôle, omdat zij bij die afdeeling blijvend ingedeeld zijn.

d. Jeugdige werklieden. Het aantal dezer werklieden bedroeg op 31 December 1910: 15. Het meerendeel geniet nog herhalingsonderwijs, hoewel slechts 2 in verband met art. 4 (3) W. R. daartoe verplicht zijn.

Recapitulatie 31 December 1910.

Vast aangesteld 436, voorloopig aangesteld 112, in lossen dienst 141, jeugdig 15. Totaal 704.

STRAFFEN EN SCHADEVERGOEDINGEN.

a. Vast aangestelde werklieden. In het afgeloopen jaar werden door den Directeur 22 voorstellen tot strafoplegging gedaan, waarvan aan het einde des jaars 3 in behandeling waren. Door 1

werkman werd de beslissing van het Scheidsgerecht ingeroepen, dat besliste, dat hem een zwaardere straf kon worden opgelegd, dan voorgesteld was.

De door Burgemeester en Wethouders opgelegde straffen waren:

2 dagen schorsing met gemis van loon in	. . . .	2 gevallen
1 dag 〃 〃 〃 〃 〃 〃	. . . .	4 〃
1/2 〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃	. . . .	16 〃
Totaal	. . . . .	22 straffen

Voorts werden 6 voorstellen gedaan voor oplegging van de verplichting tot het betalen van eene schadevergoeding ter zake van aanrijdingen.

Door 2 werklieden werd beroep op het Scheidsgerecht gedaan, hetwelk in één geval besliste, dat geen termen voor schadevergoeding bestonden.

De vijf overige vergoedingen beliepen *f* 7,50, *f* 2,50 en 3 × *f* 0,50. Totaal dus *f* 11,50.

Aan 45 werklieden werden boeten opgelegd tot een gezamenlijk bedrag van *f* 6,95, in verband met art. 23 (3, *b*) B.V., nl. voor te laat komen.

Aan 240 werklieden werden 482 zgn. waarschuwingen gegeven, waarvoor eene verklaring geteekend wordt, voor verschillende overtredingen of tekortkomingen.

b. Voorloopig aangestelde werklieden. 3 werklieden werden gestraft met 1/2 dag schorsing met gemis van loon; aan 18 werklieden werden boeten opgelegd tot een gezamenlijk bedrag van *f* 3,56; 2 werklieden werden verplicht tot het betalen van eene schadevergoeding ter zake van aanrijdingen, welke vergoedingen bedroegen *f* 1 en *f* 0,25 en aan 77 werklieden werden 128 waarschuwingen als boven omschreven gegeven.

c. Losse werklieden. 5 werklieden werden gestraft met wegzending uit den dienst; 1 werkman werd gestraft met 1 × 1 en 1 × 1/2 dag schorsing, 2 werklieden met 2 × 1/2 dag en 8 werklieden met 1/2 dag schorsing, aan 19 werklieden werden boeten opgelegd tot een gezamenlijk bedrag van *f* 3,29; 3 werklieden werden verplicht tot het betalen van eene schadevergoeding ter zake van aanrijdingen, welke vergoedingen bedroegen resp. *f* 1, *f* 0,50 en *f* 0,25, aan 168 werklieden werden 303 waarschuwingen als boven omschreven gegeven.

d. Jeugdige werklieden. Aan 8 jeugdige werklieden werden 14 waarschuwingen als boven omschreven gegeven.

Van de 927 over de verschillende categorieën verdeelde waarschuwingen betrof 85 % overtredingen van art. 22 B. V. (te laat komen) en 15 % andere tekortkomingen.

Vergelijkend overzicht van het aantal ziektegevallen en verwondingen in de jaren 1906, 1907, 1908, 1909 en 1910.

	VERVOER EN CONTROLE					TECHNISCHE AFDEELING					GEHEELE DIENST				
	1906	1907	1908	1909	1910	1906	1907	1908	1909	1910	1906	1907	1908	1909	1910
Maximum aantal werklieden op één dag	1011	1063	1124	1154	1267	639	624	689	712	777	1627	1658	1795	1842	2047
Minimum aantal werklieden op één dag	891	946	1088	1085	1154	566	563	605	603	678	1513	1510	1706	1695	1822
Aantal ziektegevallen	750	775	803	769	773	502	552	600	581	828	1252	1327	1412	1350	1601
Aantal verwondingen	19	25	50	41	49	106	91	126	115	155	125	116	176	156	204
Aantal ziektedagen	7166	8744	7647	8687	8735	3515	3958	4608	4211	5212	10681	12702	12254	12898	13947
Aantal verwonddagen	347	431	342	471	599	781	622	612	663	980	1128	1053	954	1134	1579
Maximum aantal zieken op één dag . . .	41	70	49	44	51	21	28	33	32	38	55	94	75	71	81
Idem in percent. van het aantal werklieden	4,887	8,264	5,269	4,676	5,204	3,376	4,903	5,322	5,237	5,263	3,649	6,159	4,327	4,174	4,324
Minimum aantal zieken op één dag . . .	7	8	4	14	10	4	5	4	6	8	17	17	19	29	22
Idem in percent. van het aantal werklieden	0,844	0,928	0,420	1,471	0,991	0,649	0,830	0,661	0,993	1,048	1,061	1,025	1,062	1,589	1,080
Gemiddelde percentage zieken per dag .	2,483	2,802	2,205	2,519	2,394	1,606	1,788	1,944	1,733	1,882	2,105	2,381	2,099	2,195	2,173
Maximum aantal gewonden op één dag	3	4	4	4	6	8	8	7	6	9	11	12	11	10	15
Idem in percent. van het aantal werklieden	0,374	0,464	0,417	0,421	0,603	1,391	1,353	1,088	0,899	1,162	0,675	0,758	0,614	0,547	0,732
Minimum aantal gewonden op één dag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem in percent. van het aantal werklieden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gemiddelde percentage gewonden per dag	0,120	0,138	0,098	0,136	0,164	0,356	0,281	0,252	0,273	0,353	0,222	0,197	0,163	0,193	0,246
Maximum duur eener ziekte	232 d.	203 d.	249 d.	296 d.	223 d.	151 d.	140 d.	277 d.	283 d.	179 d.	232 d.	203 d.	277 d,	296 d.	223 d.
Minimum duur eener ziekte.	$2\frac{1}{4}$ u.	$2\frac{1}{2}$ u.	$2\frac{1}{2}$ u.	$1\frac{1}{2}$ u.	$1\frac{3}{4}$ u.	$\frac{1}{2}$ d.	$\frac{1}{4}$ d.	$\frac{1}{4}$ d.	$\frac{1}{4}$ d.	1 u.	$2\frac{1}{4}$ u.	$2\frac{1}{2}$ u.	$2\frac{1}{2}$ u.	$1\frac{1}{2}$ u.	1 u.
Gemiddelde ziekteduur	$9\frac{1}{2}$ d.	$11\frac{1}{3}$ d.	$9\frac{1}{2}$ d.	$11\frac{1}{3}$ d.	$11\frac{1}{2}$ d.	7 d.	$7\frac{1}{8}$ d.	$7\frac{1}{2}$ d.	$7\frac{1}{4}$ d.	$6\frac{1}{4}$ d.	$8\frac{1}{2}$ d.	$9\frac{1}{2}$ d.	$8\frac{3}{4}$ d.	$9\frac{1}{2}$ d.	$8\frac{3}{4}$ d.
Maximum duur eener verwonding. . . .	67 d.	100 d.	49 d.	97 d.	249 d.	96 d.	33 d.	35 d.	64 d.	118 d.	96 d.	100 d.	49 d.	97 d.	249 d.
Minimum duur eener verwonding	1 d.	—	—	—	—	1 u.	$1\frac{1}{4}$ u.	$1\frac{1}{4}$ u.	1 u.	1 u.	1 u.	—	—	—	—
Gemiddelde duur der verwondingen . . .	18 d.	$13\frac{1}{3}$ d.	$6\frac{4}{5}$ d.	$11\frac{1}{2}$ d.	$12\frac{1}{4}$ d.	$7\frac{1}{4}$ d.	$6\frac{4}{5}$ d.	$4\frac{7}{8}$ d.	$5\frac{3}{4}$ d.	$6\frac{3}{8}$ d.	9 d.	9 d.	$5\frac{1}{2}$ d.	$7\frac{1}{4}$ d.	$7\frac{3}{4}$ d.
Toename van het gemiddeld ziekenpercentage in betrekking tot 1906	—	12 %	11 %	1 %	3 %	—	11 %	21 %	7 %	17 %	—	13 %	0 %	4 %	3 %

Overzicht te laat komen der werklieden in 1910.

	VAST AANGESTELD							VOORLOOPIG AANGESTELD							IN LOSSEN DIENST						
	Aantal	Totaal aantal malen	Totaal aantal		Maximum aantal malen van 1 persoon	Maximum tijd per keer		Aantal	Totaal aantal malen	Totaal aantal		Maximum aantal malen van 1 persoon	Maximum tijd per keer		Aantal	Totaal aantal malen	Totaal aantal		Maximum aantal malen van 1 persoon	Maximum tijd per keer	
			u.	min.		u.	min.			u.	min.		u.	min.			u.	min.		u.	min.
Vervoer en contrôle. . . .	411	712	652	15	8	4	45	73	139	124	15	6	4	0	67	117	98	0	6	2	0
Technische afdeeling . . .	293	1166	299	4	18	2	22	85	359	75	11	19	3	9	246	816	216	5	20	2	0
TOTAAL	704	1878	951	19	26	7	7	158	498	199	26	25	7	9	313	933	314	5	26	4	0

Vervoer en contrôle totaal 1909: werklieden 460, aantal malen 755, aantal uren en minuten: 660 uren 45 minuten.
Technische afdeeling totaal 1909: 〃 534, 〃 〃 1877, 〃 〃 〃 〃 : 476 〃 50 〃

TREKKRACHT.

Voor electrische trekkracht was op het einde van het jaar ingericht 95,3 % van de straatlengte, waarover tramwegen geëxploiteerd worden; tegen 4,7 % voor de paardenexploitatie, nl. alleen lijn 12, Sloterdijk—Nassauplein.

De paardenvoorraad, die op 1 Januari 1910 bedroeg 13 stuks, verminderde door sterfgeval met 1, door verkoop met 2 stuks, en vermeerderde door aankoop met 4 stuks. Op 31 December waren dientengevolge aanwezig 14 paarden, waarvan de boekwaarde bedroeg *f* 156,62 per stuk.

De kosten van voeder en ligging hebben bedragen *f* 1,11 per paard en per dag. Die van het hoefbeslag *f* 36 per paard en per jaar.

De electrische trekkracht werd geleverd door de Centrale der Gemeente-electriciteitswerken. De prijs bedroeg *f* 0,05 per K.W.U. gemeten aan de Centrale; terwijl de Tram bovendien aan dien diensttak rente en afschrijving over het kapitaal van het tramkabelnet en kosten van onderhoud, beheer, toezicht enz. moet vergoeden.

Als gevolg van deze regeling heeft de prijs per K.W.U., gemeten aan de Centrale bedragen *f* 0,056.

Het gemiddelde energieverbruik per W.K.M. (met berekening van 1 bijwagenkilometer als 0,4 motorwagenkilometer, met uitzondering van die der nieuw ingevoerde seizoen-bijwagens, waarvoor deze verhouding gesteld is op 0,6) was 0,508 K.W.U., gemeten aan de Centrale, tegenover 0,485 K.W.U. in 1909. De vermeerdering is gedeeltelijk te wijten aan het in dienst stellen van een nieuwe lijn (14), waarbij de volledige oefening der wagenbestuurders niet dadelijk wordt verkregen; voorts aan het rijden in het laatste gedeelte van het jaar met grootere snelheid op vakken, waar vroeger met kleinere snelheid werd gereden. De gemiddelde snelheid was, o. a., blijkens vergelijking met de snelheden, die na de verhooging der laatste jaren elders worden aangetroffen, gevoegelijk voor eenige vermeerdering vatbaar. Zij is nu van 11,86 K.M. per uur gebracht op 13,23 K.M. per uur, gedeeltelijk echter ook door verkorting van het oponthoud aan de halten. Het aantal dienstwagens kon daardoor worden ingekrompen, zoodat ondanks verhooging van stroomverbruik en onderhoudskosten, aan de nieuwe methode verbonden, gunstige financieele uitkomsten daarvan mogen worden verwacht, ook omdat de verkorte duur der ritten tot meer gebruik van de tram aanmoedigt.

ELECTRISCHE GELEIDINGEN EN MOTORRIJTUIGEN.

Het leidingnet werd uitgebreid door indienststelling van lijn 14, door verlenging van lijn 1 bij de standplaats aan den Amstelveen-

schen weg en van het rangeerspoor in de Planciusstraat; door aanleg boven het nieuwe spoor aan de Bilderdijkkade en boven een werkspoor aan den Zeeburgerdijk.

In de Haarlemmerstraat werd een signaalkabel gelegd, ter vervanging van de bovengrondsche signaalleidingen.

Het aantal inrichtingen tot automatische wisselverzetting werd uitgebreid met 12, zoodat het op 31 December bedroeg 41.

De revisie van de bovenleiding had geregeld plaats. Vernieuwing van den arbeidsdraad geschiedde op een deel der Oostenburgergracht, onder eenige viaducten, in de De Clercqstraat en op een deel van het Stationsplein.

Het spannen en verwijderen van tijdelijke draden boven hulpwissels in verband met het berijden van slechts één der banen van het dubbel spoor langs de rioleeringswerken of bij asphalteerings- en andere bestratingswerken, kwam dit jaar menigvuldig voor. Ook moesten, zooals op de Weteringschans, als gevolg van nieuwe straatprofielen, palen verplaatst en langs aangevulde ontgravingen palen gericht worden (aan de Weesperzijde 22 stuks).

Storingen van beteekenis kwamen niet voor, behalve op 23 September, toen kortsluiting ontstond in een der waterkabels door de Nieuwe Vaart bij de Kattenburgerbrug.

Door nieuwen bouw van panden en wijziging van toestanden kwam eenige verandering in de bevestigingspunten van de dwarsdraden. Daardoor bedroeg op 31 December het aantal palen 1754 en dat der rosetten 1835.

Het aantal motorrijtuigen voor montage- en transportwerken bleef onveranderd. Zij werden voortdurend in goeden staat onderhouden.

ROLLEND MATERIEEL.

Het aantal tramwagens vermeerderde met 12 seizoen-bijwagens (zie omschrijving in het vorige verslag). Het bedroeg daardoor op 31 December 447.

Het aantal plaatsen, dat beschikbaar is in deze wagens, waaronder begrepen zijn de bij het paardenbedrijf in gebruik zijnde en de nog in reserve gehouden oude wagens, blijkt uit het volgende overzicht.

SOORT	Aantal		Aantal plaatsen per wagen	Van de wagens hebben schuifbare ruiten	Totaal aantal plaatsen
Electrische motorwagens	235	6	36	6	8205
		219	35	—	
		8	33	—	
		2	30	2	
Seizoenbijwagens	12		44	12	528
Groote dichte bijwagens	45	2	45	24	1724
		43	38	—	
Kleine dichte bijwagens	67	61	26	25	1736
		6	25	6	
Dichte bijwagens, zgn. gemengde, met zitplaatsen op de balkons (12 personen binnen en 26 buiten)	12		38	12	456
Kleine dichte paardentramwagens (gedeeltelijk in gebruik bij het paardenbedrijf, voorts reserve) .	13	10	26	—	330
		2	24		
		1	22		
Groote open bijwagens	12		48	—	576
Middelsoort open bijwagens . . .	24	23	40	—	956
		1	36		
Kleine open bijwagens	27	1	32	—	812
		26	30		
Algemeen totaal	447		—	87	15323

Het inrichten van alle motorwagens met glasbalkons ten laste van de kapitaalrekening werd ten einde gebracht. Voor 18 wagens geschiedde dit door de Nederl. Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel alhier, voor 55 in de tramwerkplaatsen in eigen beheer.

Ten laste van genoemde rekening werd voortgegaan met het verbeteren van de onderstellen van een aantal groote bijwagens met toepassing van bladveeren enz.; 25 wagens zijn aldus behandeld door evengenoemde fabriek. Deze heeft behalve de in het vorige verslag genoemde 6 seizoenbijwagens, nog 6 van deze wagens geleverd voor *f* 4881 per stuk. Aan haar werden, ter levering in het voorjaar van 1911, nog 8 van die wagens besteld, voor *f* 5100 per stuk.

Van 14 bijwagens zijn de zijruiten schuivend gemaakt; 4 bijwagens zijn vergroot.

De gewone onderhoudswerken aan het rollend materieel hadden geregeld plaats. In groote revisie zijn geweest 317 motorwagens (een aantal dus tweemaal); 106 daarvan werden voorzien van nieuwe wielbanden. Op nieuw geschilderd werden 29 motorwagens, 4 groote dichte en 16 open bijwagens. Bijgeschilderd werden 71 motorwagens, 18 groote dichte, 5 kleine dichte en 25 kleine open bijwagens, alsmede 1 motorrangeerwagen.

Een aantal gebroken assen van motorwagens werd, na een gemiddelden gebruikduur van 257.163 K.M., vervangen door nieuwe.

Van de sleepstukken der beugels waren 7 soorten in gebruik. De gemiddelde levensduur liep van 12.345 tot 20.680 K.M.

De in het vorige verslag genoemde electrische railreinigingswagen met pneumatische vuilopzuiging, welke voor *f* 12.569,80 geleverd werd door de „Vereinigte Isolatorenwerke” te Berlijn, kwam in gebruik. Hij heeft op 70 dagen dienst gedaan en in dien tijd 5130 K.M. afgelegd. Het opgezamelde vuil wordt gereden naar een terrein bij den Zeeburgerdijk op eene houten stelling, waarop het lossen door bodemkleppen geschiedt. Deze stelling is door een aarden dam met den dijk verbonden. Dam en stelling zijn van sporen en geleiddraden in aansluiting aan die van het tramwegnet voorzien. De wagen, die het vuil zoo veel beter dan volgens andere werkwijzen verwijdert, dat de railreiniging in gewone omstandigheden niet dagelijks behoeft te geschieden, voldoet goed.

De electrische sproeiwagen der Stadsreiniging werd gedurende 105 dagen bediend.

Gemiddeld hebben per dag gereden 176 motorwagens en 136 bijwagens op de electrische lijnen, en 2 wagens op de paardentramlijn.

Open wagens zijn in dienst geweest op 140 dagen (1909: 128).

Gemiddeld zijn dagelijks afgelegd door de motorwagens 174 K.M. per wagen, door de bijwagens 100 K.M. per wagen, door de paardenwagens 117 K.M. per wagen.

Het gemiddelde aantal plaatsen van de geloopen hebbende wagens over het geheele jaar was 34 per wagen.

Het totaal-aantal afgelegde plaatskilometers (wagenkilometers van elken wagen vermenigvuldigd met zijn aantal plaatsen) is toegenomen van 506.703.651 in 1909 tot 543.573.876 in 1910, waarvan 139.532.056 en 172.318.193 door bijwagens.

Van de beschikbare 15.323 plaatsen, waarvan 2344 in open, alleen in het goede seizoen loopende, wagens, waren gemiddeld dagelijks in circulatie 34 × 314 = 10.676 plaatsen.

TRAMWEGEN.

De baanlengte is door het aanleggen van lijn 14 Van Hallstraat —Dam vermeerderd met 1,571 K.M. en dus geworden 53,021 K.M., berekend door optelling van de posten „normaal spoor" *a*, *b* en *c* en „1 meterspoor" *a*.

Normaal spoor:

a dubbel spoor	38,481 KM.
b enkel spoor dubbel bereden	6,930 „
c „ „ enkel bereden	6,570 „

De lengte der bijbehoorende sporen bedroeg:

d verbindingsspoor.	3,959 KM.
e tusschen- en kruiswissels.	1,926 „

Spoor van 1 M. spoorwijdte:

a dubbel spoor	1,040 „
b tusschen- en kruiswissels.	0,151 „

In het geheel ligt er 98,676 K.M. spoor (constructielengte) in den openbaren weg (1909: 95,523 K.M.) en 6,535 K.M. spoor (constructielengte) in de verschillende remises en op de emplacementen.

Op het einde van het jaar bedroeg de geheele exploitatielengte (som van de lengten der lijnen heen en terug) 142,999 K.M., waarvan electrisch geëxploiteerd werden 138,099 K.M.

In de bovenstaande spoorlengte is begrepen eene baanlengte van 1,040 K.M. dubbel spoor van 1 M. spoorwijdte, uitsluitend bereden door de Electrische Spoorwegmaatschappij, benevens 1,349 K.M. baanlengte, waarin ten behoeve van het gemeenschappelijk berijden met de Electrische Spoorwegmaatschappij een derde rail in elk der bestaande sporen is gelegd.

Bij de Gemeentetram was op 31 December 1910 in gebruik eene baanlengte van 51,981 K.M., eene constructielengte van 96,444 K.M. en eene exploitatielengte van 138,220 K.M. Voor de berekening van de opbrengst per dagkilometer wordt rekening gehouden met eene totale lengte op 31 December, verkregen door de baanlengte te verminderen met de halve lengte van het enkel bereden enkel spoor.

3,3 K.M. spoor werd door andere rails vervangen, waarbij Phoenixmateriaal vrij kwam voor remisesporen; 3,1 K.M. spoor werd nieuw aangelegd, doordien lijn 14, Van Hallstraat—Dam, tot stand kwam; aan den Amstelveenschen weg voor lijn 1 en in de Planciusstraat voor lijn 10 werd een vakje rangeerspoor gelegd, alsmede voor werken ten noorden van de brug voor de Martelaarsgracht, ter voorbereiding van den nieuwen toestand bij de westelijke viaduct. Verschillende

bogen, wissels en kruisingen werden vernieuwd; waarbij mangaanstalen kruisingen werden toegepast.

Werken van bijzonderen aard aan de trambaan waren het aanbrengen van een betonbed en houten langsliggers op de volgende plaatsen: Mozes- en Aäronstraat, Weteringschans van Kantongerecht tot Nieuwe Vijzelstraat, Frederiksplein vóór het Oosteinde, Amstelveensche weg van ingang Vondelpark tot Overtoom, Waterlooplein van Lazarussteeg tot Blauwbrug, Marnixstraat van Bloemgracht tot Leidschegracht, Constantijn Huygensstraat van Jacob van Lennepkanaal tot Overtoom (kapitaalrekening). Belangrijke herstellingen aan de onderbedding der sporen geschiedden in de Haarlemmerstraat en de Vijzelstraat.

De gewone onderhoudswerken hadden geregeld plaats, hoofdzakelijk bestaande in het lichten van sporen, op eenige plaatsen gepaard met vernieuwing van enkele rails of contrarails, het bijvijlen van de railkoppen wegens golfvormige afslijting, het bijwerken van hart- en kruisstukken door middel van het oxy-acetyleenweltoestel, het vernieuwen van wisseltongen. Bij die onderhoudswerken werden meermalen, als werken van aanvulling en verbetering, afwateringsbakken voor de railgroeven met aansluitende riolen aangebracht.

GEBOUWEN EN ERVEN.

De gewone onderhoudswerken hadden geregeld plaats in eigen beheer. Op dezelfde wijze werden in verschillende gebouwen wenschelijk geworden verbeteringen aangebracht. Aan de hoofdremise aan de Nieuwe Achtergracht werd het schaftlokaal verplaatst en het verlaten lokaal ingericht voor onderinspecteurs-kantoortje en wachtkamer voor het rijdend personeel; de buisleiding der centrale verwarming werd zoodanig gewijzigd, dat de remiseruimte, gescheiden van de kleinere lokalen, al dan niet verwarmd kan worden.

Aan de Bilderdijkkade werd de kap der constructieruimte verlengd tot tegen de gebouwen der Stadsreiniging. De noodige werktuigen werden in die ruimte opgesteld.

In de remise voor bijwagens aan de Linnaeusstraat werd eene aanzienlijke vermeerdering van de werkkuil-ruimte voorbereid.

Met de uitbreiding van de remise voor bijwagens aan de Brouwersgracht werd een begin gemaakt. Na slooping van de daarvoor aangekochte panden, werd de paalfundeering gemaakt en met het metselen van de fundamenten begonnen.

Bij de kruising aan de Rozengracht en Marnixstraat is in verband met den aanleg van een boog voor lijn 14 de wachtkamer verwijderd en vervangen door eene driehoekige van het nieuwe type. Voor de Weteringschans bij het Leidscheplein werd in verband met den nieuwen toestand, ontstaan door de grachtdemping, de plaatsing van

eene wachtkamer van een grooter type dan dat der tijdelijk verplaatste wachtkamer voorbereid.

Na openbare en onderhandsche inschrijvingen werd opgedragen:

Het maken van werkkuilen van gewapend beton in de remise aan de Linnaeusstraat, voor *f* 2750, aan de Ned. Betonijzerbouw, Dir. Van Stolk & Sanders, alhier.

De uitbreiding van de remise voor bijwagens aan de Brouwersgracht, voor *f* 42.885, aan A. G. Höfte, alhier.

De werken in gewapend beton voor idem, voor *f* 3950, aan de Hollandsche Maatschappij tot het maken van werken in gewapend beton, te 's-Gravenhage.

De inrichting voor centrale verwarming van idem met stoom onder lagen druk, voor *f* 2958, aan het Installatiebureau J. ten Oever & Co. alhier.

Het leveren van een electrische traverseerinrichting voor idem, voor *f* 1750, aan de Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebr. Figee, te Haarlem.

Het maken van eene driehoekige wachtkamer bij de tramkruising aan de Rozengracht en Marnixstraat, voor *f* 1714, aan de firma C. Alberts & Zn., alhier.

Het maken van een wachtkamer aan de Weteringschans bij het Leidscheplein, voor *f* 940, aan H. E. Rademaker, alhier.

De Gemeentetram heeft in huur een opslagterrein van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij aan den Cruquiusweg, groot 173 M^2, en een van de Gemeente aan het Zeeburgerpad, groot 4098 M^2; voorts van de Gemeente het benedenhuis van het pand aan de Tollensstraat N⁰. 64.

BEDRIJFSSTATISTIEK.

Beknopt overzicht van de voornaamste gegevens omtrent het bedrijf.

OMSCHRIJVING	1910	1909	Vermeerdering in %
Aantal inwoners	573.983	568.131	1,03
Baanlengte op 31 December bij de Gemeentetram zelf in gebruik KM.	52,0	50,4	3,17
Idem per 10.000 inwoners	0,90	0,88	2,27
Constructielengte KM.	96,5	93,3	3,42
Algemeen totaal vervoer per jaar . .	70.788.946	62.437.460	13,37
Aantal reizen per inwoner	123	110	11,80
Vervoerde passagiers per KM. baanlengte	1.361.325	1.238.838	9,88
Idem per dag	193.942	171.061	13,37
Idem per rit	34,8	33	5,45
Idem per WKM.	4,34	4,21	3,08
Energieverbruik KWU.	6.746.137	5.936.747	13,63
Idem per WKM. (1 bijw. KM. = 0,4 Motorwagen KM., 1 seizoenbijw. KM. = 0 6 Motorwagen KM.) KWU.	0,508	0,485.	4,74
	Bij meting aan de Centrale		
VERKEERSDICHTHEID.			
Wagenkilometers in het geheel . . .	16.275.898	14.802.305	9,95
Idem per KM. baanlengte	312.998	293.696	6,57
Idem per wagenuur	10,17	10,25	— 0,79
OPBRENGST VAN HET VERVOER (met inbegrip van abonnementen enz.)			
Opbrengst in het geheel	*f* 3.405.932,02½	*f* 3.030.595,07	12,38
Idem per KM. baanlengte	„ 65.498,69	„ 60.130,85	8,92
Idem per dag	„ 9.331,32	„ 8.303,00	12,38
Idem per dagkilometer	„ 195,54	„ 177,03	10,45
	(gemiddelde van alle maanden)		
Idem per rit	*f* 1,677	*f* 1,605	4,48
Idem per WKM.	„ 0,209	„ 0,204	2,45
Idem per passagier.	„ 0,0481	„ 0,0485	— 0,83
WAGENPARK.			
Motorwagens.	235	235	—
Bijwagens en als zoodanig beschikbare oude paardentramwagens	212	200	6,00
Vervoercapaciteit (Plaatskilometers) .	543.573.876	506.703.651	7,27
Vervoercapaciteit geleverd door bijwagens (verhouding van de Plaatskilometers van de bijwagens tot het totaal in %	31,6	27,5	14,90
Ontvangsten	*f* 3.463.320,47	*f* 3.077.842,25½	12,5
Exploitatiekosten.	„ 2.370.538,52	„ 2.118.894.69½	11,9
Exploitatie-coëfficient	„ 68,44	„ 68,84	— 0,6
Ontvangsten per WKM.	„ 0,2128	„ 0,208	2,3
Exploitatiekosten per WKM.	„ 0,1456	„ 0,1435	1,7

Specificatie van het Vervoer.

Het vervoer en de opbrengst daarvan bestaan uit de volgende onderdeelen.

OMSCHRIJVING	AANTAL PERSONEN			BEDRAG	
	% van het geheel	BETALENDE MET			
		Kaartjes	Geld		
Uitgegeven coupons . . . . à 10 ct.	0,57	—	399.966	*f* 39.996	60
„ „ . . . . „ 7½ „	5,83	—	4.124.522	„ 309.339	15
„ „ . . . . „ 2½ „	1,78	—	1.256.779	„ 31.419	47½
„ 2 ritskaarten . . . . . „ 10 „	31,63	—	22.390.447	„ 2.239.044	70
„ vroegritkaarten . . . „ 3 „	1,97	—	1.395.817	„ 41.874	51
„ vroegritretourkaarten . „ 6 „	4,50	—	3.188.380	„ 191.302	80
Ontvangen 2 ritskaarten	29,73	21.045.084	—	—	—
„ vroegritretourkaarten.	4,34	3.071.790	—	—	—
„ kaartjes . . . . à 6 ct.	8,25	5.839.791	—	„ 350.387	46
„ „ . . . . „ 2½ „	0,16	116.030	—	„ 2.900	75
	88,76	30.072.695	32.755.911	*f* 3.206.265	44½
		62.828.606			
ABONNEMENTEN EN VRIJ VERVOER					
Abonnementen Posterijen	1,24	879.565		*f* 24.617	50
Netkaarten	3,39	2.401.844		„ 72.732	42
Lijnkaarten	3,29	2.329.950		„ 70.203	—
Scholierkaarten A en B	1,05	743.122		„ 16.839	25
CI en CII	0,04	27.526		„ 550	75
Dienstkaarten Gemeenteambtenaren . . .	1,07	758.593		„ 13.606	68
Extra-wagens	—	—		„ 432	50
Overschrijvingskosten abonnementen . . .	—	—		„ 110	25
Vergoeding voor te kort gekomen kaartjes.	—	—		„ 574	23
Vrij vervoer trampersoneel	1,16	819.740		—	—
Totaal. . .	100%	70.788.946		*f* 3.405.932	02½
tegen in 1909. . .	—	62.437.460		„ 3.030.595	07
Vermeerdering in percenten. . .		+ 13,37 %		+ 12,38%	

De exploitatiekosten waren *f* 2.370.538,52, tegen *f* 2.118.894,69½ in 1909 dus 11,9 % meer.

Vergelijkend overzicht van het vervoer op de verschillende lijnen over 1910 en 1909.

N⁰. der lijn	BENAMING DER LIJN	PASSAGIERS		Vermeerdering in percenten	OPMERKINGEN
		1910	1909		
1	Amstelveensche weg—Dam.	4.990.450	4.452.002	12,0	
2	Koninginneweg—Stationsplein.	6.398.129	5.760.680	11,0	
3	Linnaeusstraat bij de Mauritskade—Stationsplein.	12.527.780	11.305.948	10,8	
4	Amsteldijk—De Ruijterkade.	6.309.488	5.641.853	11,8	
5	Weesperzijde—1e Spaarndammerstraat.	6.473.409	5.928.828	9,1	Van 1 Augustus 1909 de geheele lijn vroegritten.
6	Cruquiusweg—Mauritskade b.d. voorm. Oosterbegraafplaats.	526.241	472.795	11,3	
7	Mariniersplein—Kinkerstraat.	4.710.860	4.101.499	14,8	Van 1 April 1910 vroegritten.
8	Van Woustraat bij de Tolstraat—Stationsplein.	2.220.693	1.745.759	27,2	Van 1 November 1909 vroegritten.
9	Linnaeusstraat bij de 3e Oosterparkstraat—Stationsplein.	6.379.156	5.372.819	18,7	
10	Zoutkeetsgracht—Station M.P.	9.580.328	8.946.180	7,0	Van 18 Januari 1909 vroegritten.
11	Station M.P.—Stationsplein.	6.517.996	5.967.667	9,2	
12	Sloterdijk—Nassauplein (P).	205.345	203.606	0,8	
13	Czaar Peterstraat bij de luchtbrug—Dam.	2.936.040	2.537.824	15,6	
14	Van Hallstraat bij de Haarlemmerweg—Dam.	1.013.031	—	—	Van 26 Mei 1910 in electrische exploitatie
	Totaal	70.788.946	62.437.460	13,3	

(P). Paardenbedrijf.

TOTAAL [...]RDE PASSAGI[...]
Bijwagens
[.]450.171
[2].071.635
3.649.860
1.768.286
892.791
4,492
190.458
39.354
2.552.351
3.630.705
1.334.788
228.482
8.313
17.821.686
—
17.821.686
13.527.162
+ 4.294.524
+ 31,7

16.275.898 wag[...]
[...]et terugkeere[...]

OVERZICHT VAN HET VERKEER OVER 1910.

Lijnnummer	Benaming der lijn.	Exploitatielengte in KM. (heen en terug)	Afgelegde kilometers: Treinkilometers	Afgelegde kilometers: Bijwagen kilometers	Afgelegde kilometers: Wagenkilometers (som van de twee vorige kolommen)	Uitgegeven werden: Coupons van: 10 Ct.	Uitgegeven werden: Coupons van: 7½ Ct.	Uitgegeven werden: Coupons van: 2½ Ct.	Uitgegeven werden: Tweeritskaarten van: 10 Ct.	Uitgegeven werden: Vroegritkaarten: enkel 3 Ct.	Uitgegeven werden: Vroegritkaarten: retour 6 Ct.	Ontvangen werden: Kaartjes van: 6 Ct.	Ontvangen werden: Kaartjes van: 2½ Ct.	Ontvangen werden: Tweeritskaarten	Ontvangen werden: Vroegrit-retourkaarten	Te zamen	Vervoerd werden met: Abonnementskaarten: Netkaarten	Vervoerd werden met: Abonnementskaarten: Lijnkaarten	Vervoerd werden met: Abonnementskaarten: Post-kaarten	Vervoerd werden met: Scholier-dienstkaarten en vrij vervoer eigen personeel	Te zamen	Totaal vervoerde passagiers met: Motor- en paardenwagens	Totaal vervoerde passagiers met: Bijwagens	Totaal vervoerde passagiers met: Te zamen	Totale opbrengst van het vervoer met: Motor- en paardenwagens	Totale opbrengst van het vervoer met: Bijwagens	Totale opbrengst van het vervoer met: Te zamen	Opbrengst: Per passagier	Opbrengst: Per treinkilometer	Opbrengst: Per wagenkilometer	Opbrengst: Per trein en per dag
																												centen	centen	centen	gld.
	Electrische Exploitatie.																														
1	Amstelveenscheweg—Dam	8.610	704.445	432.561	1.137.006	—	264.115	—	1.600.526	90.939	220.321	415.581	1.663	1.520.229	186.967	4.300.341	189.671	231.855	65.298	203.285	690.109	3.540.279	1.450.171	4.990.450	f 170.373,06	f 67.748,33	f 238.121,39	4,77	33,8	20,9	64,09
2	Koninginneweg—Stationsplein	10.070	952.153	603.596	1.555.749	—	343.526	121.617	2.120.883	—	—	743.926	14.730	1.874.711	79.274	5.298.667	290.808	524.151	66.168	218.335	1.099.462	4.326.494	2.071.635	6.398.129	„ 214.496,04	„ 100.887,05^5	„ 315.333,09^5	4,92	33,1	20,2	48,97
3	Linnaeusstraat bij de Mauritskade—Stationsplein	17.970	1.753.897	952.096	2.705.993	80.046	688.573	92.591	3.990.867	293.122	688.253	1.013.740	16.841	3.757.996	592.112	11.214.141	384.386	365.838	154.311	409.104	1.313.639	8.877.920	3.649.860	12.527.780	„ 432.780,44^5	„ 172.177,64	„ 604.958,08^5	4,82	34,4	22,3	69,43
4	Amsteldijk—De Ruijterkade	10.480	1.037.650	538.829	1.576.479	—	417.742	231.446	1.972.452	125.972	253.281	548.590	21.925	1.834.710	234.984	5.641.102	232.525	176.031	102.243	157.587	668.386	4.541.202	1.768.286	6.309.488	„ 221.413,92	„ 82.748,90^5	„ 304.162,82^5	4,82	29,3	19,2	51,96
5	Weesperzijde—1e Spaarndammerstraat	13.570	1.088.243	304.466	1.392.709	38.134	415.798	53.406	2.022.437	143.927	314.106	534.205	4.679	1.956.214	261.399	5.744.305	234.854	216.264	87.827	190.159	729.104	5.580.618	892.791	6.473.409	„ 270.860,20	„ 41.736,21^5	„ 312.596,41^5	4,82	28,7	22,4	53,26
6	Cruquiusweg—Mauritskade bij de voorm. Oosterbegraafpl.	3.730	168.174	389	168.563	—	—	475.318	—	—	—	343	13.030	2.682	587	491.960	12.715	—	2.697	18.869	34.281	521.749	4.492	526.241	„ 12.837,32	„ 110,46	„ 12.947,78	2,46	7,6	7,6	8,86
7	Mariniersplein—Kinkerstraat	12.420	990.956	79.718	1.070.674	45.903	257.290	—	1.533.266	75.771	185.127	348.827	3.171	1.473.913	270.155	4.193.423	170.667	82.671	54.227	209.872	517.437	4.520.402	190.458	4.710.860	„ 214.803,25^5	„ 8.846,03	„ 223.649,28^5	4,74	22,5	20,8	40,95
8	Van Woustraat bij de Tolstraat—Stationsplein	7.130	477.349	12.506	489.855	—	138.080	—	712.490	50.170	131.130	226.432	510	643.253	118.718	2.020.783	86.572	40.950	13.361	59.027	199.910	2.181.339	39.354	2.220.693	„ 107.935,26^5	„ 1.677,65^5	„ 109,612,92	4,93	22,9	22,3	36,62
9	Linnaeusstraat bij de 3e Oosterparkstraat—Stationsplein	9.080	878.497	620.560	1.499.057	—	352.506	84.237	2.162.847	87.858	256.526	499.845	8.684	1.984.384	294.943	5.731.830	194.654	229.071	69.419	154.182	647.326	3.826.805	2.552.351	6.379.156	„ 188.557,84^5	„ 121.353,18	„ 309.911,02^5	4,85	35,2	20,6	59,70
10	Zoutkeetsgracht—Station Muiderpoort	14.590	1.269.139	1.005.890	2.275.029	235.883	477.141	—	3.004.200	249.284	570.919	700.504	15.369	2.835.810	497.275	8.586.385	253.734	201.672	78.493	460.044	993.943	5.949.623	3.630.705	9.580.328	„ 293.107,65^5	„ 173.080,69^5	„ 466.188,35	4,86	36,7	20,4	67,55
11	Station Muiderpoort—Stationsplein	10.290	1.013.300	371.675	1.384.975	—	478.447	156.459	2.060.319	104.750	222.088	597.803	8.432	1.987.782	202.026	5.818.106	223.623	231.568	81.502	163.197	699.890	5.183.208	1.334.788	6.517.996	„ 254.919,84	„ 61.715,07	„ 316.634,91	4,85	31,2	22,8	52,11
13	Czaar Peterstraat bij de luchtbrug—Dam	8.870	633.729	74.227	707.956	—	201.074	41.705	796.618	174.024	346.629	116.791	6.639	747.443	304.693	2.735.616	80.991	16.399	52.431	50 603	200.424	2.707.558	228.482	2.936.040	„ 124.953,43	„ 9.129,37	„ 134.082,80	4,56	21,1	18,9	32,45
14	Van Hallstraat bij de Haarlemmerweg—Dam	6.510	224.081	2.037	226.118	—	68.924	—	334.034	—	—	84.723	110	357.228	27.179	872.198	42.258	13.480	49.056	36,039	140.833	1.004.718	8.313	1.013.031	„ 46.830,71	„ 379,62	„ 47.210,33	4,66	21,0	20,8	32,55
		133.320	11.191.613	4.998.550	16.190.163	399.966	4.103.216	1.256.779	22.310.939	1.395.817	3.188.380	5.831.310	115.783	20.976.355	3.070.312	62.648.857	2.397.458	2.329.950	877.033	2.330.303	7.934.744	52.761.915	17.821.686	70.583.601	f 2.553.868,98^5	f 841.540,22^5	f 3.395.409,21	4,81	30,3	20,9	52,84
	Paarden Exploitatie.																														
12	Sloterdijk—Nassauplein	4.900	85.735	—	85.735	—	21.306	—	79.508	—	—	8.481	247	68.729	1.478	179.749	4.386	—	2.532	18.678	25.596	205.345	—	205.345	„ 10.522,81^5	—.—	„ 10.522,81^5	5,12	12,2	12,2	14,41
	Totaal cijfers over 1910	138.220	11.277.348	4.998.550	16.275.898	399.966	4.124.522	1.256.779	22.390.447	1.395.817	3.188.380	5.839.791	116.030	21.045.084	3.071.790	62.828.606	2.401.844	2.329.950	879.565	2.348.981	7.960.340	52.967.260	17.821.686	70.788.946	f 2.564.391,80	f 841.540,22^5	f 3.405.932,02^5	4,81	30,2	20,9	52,41
	„ „ 1909	131.730	10.679.368	4.122.937	14.802.305	396.053	4.058.297	1.092.042	19.573.931	1.206.713	2.491.894	5.733.949	85.319	18.512.116	2.400.963	55.551.277	2.078.782	1.823.824	850.707	2.132.870	6.886.183	48.910.298	13.527.162	62.437.460	„ 2.387.051,98^5	„ 643.543,08^5	„ 3.080.595,07	4,85	28,3	20,4	50,74
	Vermeerdering of vermindering over 1910 in totalen	+ 6.490	+ 597.980	+ 875.613	+ 1.473.593	+ 3.913	+ 66.225	+ 164.737	+ 2.816.516	+ 189.104	+ 696.486	+ 105.842	+ 30.711	+ 2.532.968	+ 670.827	+ 7.277.329	+ 323.062	+ 506.126	+ 28.858	+ 216.111	+ 1.074.157	+ 4.056.962	+ 4.294.524	+ 8.351.486	+ f 177.339,81^5	+ f 197.997,14	+ f 375.336,95^5	— 0,04	+ 1,9	+ 0,5	+ 1,67
	Idem over 1910 in percenten	+ 4,9	+ 5,5	+ 21,2	+ 9,9	+ 0,9	+ 1,6	+ 15,0	+ 14,3	+ 15,6	+ 27,9	+ 1,8	+ 35,9	+ 13,6	+ 27,9	+ 13,1	+ 15,5	+ 27,7	+ 3 ,3	+ 10,1	+ 15,5	+ 8,2	+ 31,7	+ 13,3	+ 7,4	+ 30,7	+ 12,3	— 0,8	+ 6,7	+ 2,4	+ 3,3

Het grootste verkeer kwam voor op Maandag 30 Mei (Algemeene optocht- en illuminatiedag tijdens de Julianafeesten nl. 366.269 passagiers.
Het kleinste verkeer op Vrijdag 7 Januari nl. 157.978 passagiers.

De 16.275.898 wagenkilometers hebben gevorderd 1.600.123 wagenuren (uren tusschen het vertrek uit de remise en het terugkeeren daarin,) dus gemiddeld zijn verkregen 10,17 wagenkilometers per wagenuur.

·lengte

1902
6 % der baa ngte electris geëxploiteer
f 7.690.12'
35,2
64,8
88,8
5.217.659
26.511.455
288
755
f 1.704.81
71,1
32,6

VERGELIJKEND OVERZICHT van den Kapitaalstaat, de Spoorlengte en de Exploitatie-uitkomsten sedert 1895.

Bijlage I

OMSCHRIJVING	AMSTERDAMSCHE OMNIBUS-MAATSCHAPPIJ					GEMEENTETRAM										
	1895	1896	1897	1898	1899	1900 8,5 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1901 14 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1902 26 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1903 39 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1904 93 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1905 90 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1906 95,1 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1907 95,2 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1908 95,2 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1909 95,2 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd	1910 95,3 % der baanlengte electrisch geëxploiteerd
Kapitaal	*f* 5.725.000	*f* 5.825.000	*f* 5.582.000	*f* 5.548.000	*f* 5.511.000	*f* 6.744.000	*f* 6.853.000	*f* 7.690.127	*f* 9.441.596	*f* 10.955.005	*f* 11.196.105	*f* 11.200.469	*f* 11.150.051	*f* 11.022.744	*f* 10.803.977	*f* 10.627.008
Lengte der sporen:																
(Gemeentetram zonder de sporen der E. S. M.)																
a baanlengte in KM. (met rails belegde straatlengte)	28,—	29,5	29,5	29,5	29,5	32,7	33,9	35,2	36,9	40,—	44,6	49,8	50,—	50,4	50,4	52,—
b constructie-lengte in KM.	52,6	55,8	55,8	55,8	55,8	62,5	63,9	64,8	66,8	73,2	82,7	92,1	92,6	93,2	93,3	96,5
c exploitatie-lengte in KM. (heen en terug gerekend)	70,8	73,6	73,6	73,6	73,6	84,6	88,3	88,8	88,7	100,7	116,8	129,—	130,—	131,7	131,7	138,2
Wagenkilometers	4.281.201	4.385.321	4.493.435	4.500.460	4.519.475	4.874.722	5.112.834	5.217.659	5.269.803	8.221.359	9.690.440	11.527.285	12.782.922	13.553.512	14.802.305	16.275.898
Vervoerde passagiers	20.549.065	20.577.755	21.068.593	21.820.536	22.279.197	23.739.574	25.576.796	26.511.455	27.766.010	32.252.753	37.276.802	45.104.167	47.166.770	55.758.750	62.437.460	70.788.946
Aantal wagens	220	237	242	242	242	262	264	288	343	473	478	442	434	435	435	447
Aantal paarden	730	744	764	753	758	793	799	755	754	68	45	27	24	14	13	14
Opbrengst van het vervoer	*f* 1.367.397	*f* 1.354.375	*f* 1.381.070	*f* 1.450.200	*f* 1.451.872	*f* 1.566.236	*f* 1.687.331	*f* 1.704.817	*f* 1.779.691	*f* 2.113.032	*f* 2.392.654	*f* 2.749.020	*f* 2.816.485	*f* 2.748.584	*f* 3.030.595	*f* 3.405.932
Exploitatiekosten in percenten van de opbrengst (exploitatie-coëfficiënt)	70,2	69,7	72,4	65,9	—	75,7	70,8	71,1	68,5	65,6	60,9	62,9	66,8	76,0	68,8	68,4
Opbrengst per WKM. in centen	31,9	30,8	30,7	32,2	32,1	31,8	32,7	32,6	33,7	25,7	24,7	23,8	22,0	20,2	20,4	20,9

GEBRUIK VAN HET (20)	
a	b
enten	Bijdrage aan de Gemeente
21	
6.080,19	ƒ 88.325,09
6.395,60	„ 106.576,28
6.241,08	„ 144.984,56
6.440,57	„ 59.642,50
3.386,12	—
4.476,65	—
7.295,19	—

Opening der eerste lijn 3 Juni 1875 Amsterdamsche Omnibus-Maatschappij.
„ „ „ „ 1 Januari 1900 Gemeentetram.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Bijlage 2

AFDEELING A. Sporenaanleg — Toestand op het einde van het dienstjaar
AFDEELING B. Rollend materiaal — Voorraad op het einde van het dienstjaar
AFDEELING C. Verricht vervoer.

DIENSTJAAR	Baanlengte (d.i. met rails belegde straatlengte): dubbel spoor	Baanlengte: enkel spoor	Baanlengte: Totale baanlengte	Lengte der sporen sub 2 beloofd	Lengte van de overige sporen, in 3 niet opgenomen	Totale lengte van alle sporen (3 + 4)	Personenwagens: twee-assig	Personenwagens waarvan: electrische motorwagens	Personenwagens waarvan: bijwagens en paarden-tramwagens	Totaal van alle wagens	De onder 6 genoemde personenwagens bevatten gezamenlijk aan zit- en staanplaatsen	De onder 6 genoemde personenwagens hebben in de dienstijden afgelegd: Wagen-kilometers	waarvan Motor W.K.M.	waarvan Bijwagen K.M.	waarvan In het paardenbedrijf	Passagiers vervoerd met de middelen onder 11 genoemd
1	2			3	4	5	6	7	8	9	10	11	11a	11b	11c	12
				Spoorwijdte 1.435 M.												
	KM.	KM.	KM.	KM.	KM.	KM.										
1904	28,7	11,3	40,0	68,7	4,5	73,2	473	229	244	473	15.264	8.221.359	5.796.574	1.382.479	1.042.306	32.252.753
1905	31,9	12,7	44,6	76,5	6,2	82,7	478	229	249	478	15.656	9.690.440	7.261.655	2.184.540	244.245	37.276.802
1906	35,9	13,9	49,8	85,7	6,4	92,1	442	229	213	442	14.932	11.527.285	8.414.780	2.812.712	299.793	45.104.167
1907	36,9	13,1	50,0	86,9	5,7	92,6	434	229	205	434	14.847	12.782.922	9.532.447	3.164.275	86.200	47.166.770
1908	37,2	13,2	50,4	87,6	5,6	93,2	435	235	200	435	14.940	13.553.512	10.408.175	3.058.930	86.407	55.738.750
1909	37,2	13,2	50,4	87,6	5,7	93,3	435	235	200	435	14.676	14.802.305	10.593.521	4.122.937	85.847	62.437.460
1910	38,5	13,5	52,0	90,5	6,0	96,5	447	235	212	447	15.323	16.275,898	11.191.613	4.998.550	85,735	70.788.946
				Spoorwijdte 1 M. sedert 1904												
	1,0	—	1,0	2,0	0,2	2,2	uitsluitend bereden door de E. S. M									
	1,3*	—	1,3*	2,6*	—	2,6*)	gemeenschappelijk bereden									

AFDEELING D. Financieele uitkomsten in Guldens

DIENSTJAAR	I. ONTVANGSTEN: Opbrengst van het personen-vervoer	I. Andere ontvangsten	I. Totale ontvangsten	II. UITGAVEN: Exploitatie-kosten (incl. algem. kosten van beheer, doch excl. de onder 16 b—e genoemde sommen)	II. Ziekengelden	II. Uitgaven voortvloeiende uit de Ongevallen-wet	II. Bijdrage Pensioenfonds	II. Belastingen	II. Som van de exploitatie-kosten (16 a—e)
1	13	14	15	16a	16b	16c	16d	16e	17
1904	*f* 2 113.032,31^5	*f* 36.007,51^5	*f* 2.149.039,83	*f* 1.288.712,05	*f* 22.157,39^5	*f* 4029,69^5	*f* 85.494,38	*f* 9.877,86	*f* 1.410.271,38
1905	„ 2.392.654,63	„ 53.439,09^5	„ 2.446.093.72^5	„ 1.355.687,30^5	„ 22.258,92	„ 5774,00^5	„ 100.728,76	„ 5.537,66	„ 1.489.986,65
1906	„ 2.749.020,67	„ 64.633,75	„ 2.813.654,42	„ 1.622.090,65	„ 20.610,60^5	„ 4549,48^5	„ 118.025,97	„ 5.969,91	„ 1.771.246,62
1907	„ 2.816.484,74^5	„ 66.414,65	„ 2.882.899,39^5	„ 1.765.217,24^5	„ 25.711,33^5	„ 4468,28	„ 126.280,62^5	„ 5.478,66	„ 1.927.156,14^5
1908	„ 2.748.584,35^5	„ 45.110,69	„ 2.793.695,04^5	„ 1.934.603,16^5	„ 26.152,87	„ 4342,63	„ 154.131,25	„ 4.848,02	„ 2.124.077,93^5
1909	„ 3.030.595,07	„ 47.247,18^5	„ 3.077.842,25^5	„ 1.925.476,89	„ 28.646,84^5	„ 5121,32	„ 154.680,81	„ 4.968,83	„ 2.118.894.69^5
1910	„ 3.405.932,02^5	„ 57.388,44^5	„ 3.463.320,47	„ 2.161.212,01^5	„ 31.090,96	„ 5.955,53^5	„ 167.344,33	„ 4.935,68	„ 2.370.538,52

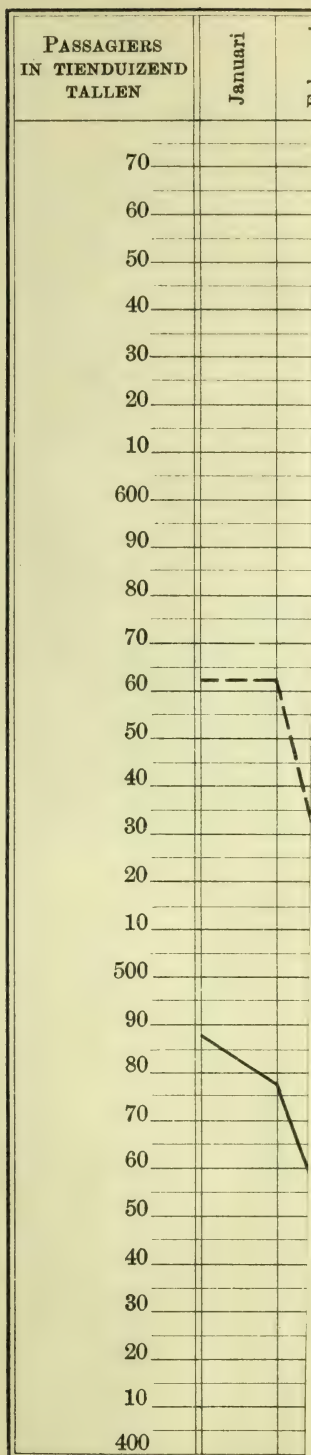
AFDEELING D (vervolg) — **AFDEELING E. Ongevallen en aanrijdingen.**

DIENSTJAAR	III. OVERSCHOT: Zuiver exploitatiesaldo inclusief saldo vorig jaar: Voordeelig (15—17 + (saldo vorig jaar))	Nadeelig	Daarvan gaan af: a Voor vernieuwingsfondsen	b Voor afschrijvingen (ook aflossingen)	Beschikbaar overschot 18—19	IV. GEBRUIK VAN HET OVERSCHOT (20): a Renten	b Bijdrage aan de Gemeente	c Saldo op nieuwe rekening	V VASTGELEGD KAPITAAL	Ongevallen van personen met doodelijken afloop: a Passagiers en derden	b Beambten	verwond: a Passagiers en derden	b Beambten	Aanrijdingen met eigen materieel per millioen Trein K.M.	met andere voertuigen per millioen Trein K.M.
1	18		19		20	21		22	23	24		25		26	27
1904	*f* 835.368,50^5	—	—	*f* 274.363,17	*f* 561.005,33^5 (incl. *f* 96.600,05^5 v. h. vorige jaar)	*f* 376.080,19	*f* 88.325,09	*f* 96.600,05^5 (reserve)	*f* 10.955.055.—	4	—	18	3	24	83
1905	„ 956.107,07^5	—	—	„ 433.135,19	*f* 522.971,88^5	„ 416.395,60	„ 106.576,28^5	—	„ 11.196.105.—	4	—	24	3	17	86
1906	„ 1.042.407,80	—	—	„ 434.936,02	„ 607.471,78	„ 426.241,08	„ 144.984,56	„ 36.246,14 (reserve)	„ 11.200.469.—	8	—	18	4	26	81
1907	„ 955.743,25	—	—	„ 454.749,54^5	„ 500.993,70^5	„ 426.440,57	„ 59.642,50^5	„ 14.910,63 (reserve)	„ 11.150.051.—	3	—	15	—	16	77
1908	„ 669.617,11	—	—	„ 246.230,99	„ 423.386,12	„ 423.386,12	—	—	„ 11.022.744.—	3	—	27	2	17	78
1909	„ 958.947,56	—	—	„ 534.470,91	„ 424.476,65	„ 424.476,65	—	—	„ 10.803.977.—	—	—	20	2	12	73
1910	„ 1.092.781,95	—	—	„ 637.955,26 **)	„ 454.826,69	„ 417.295,19	—	„ 37.531,50 (reserve)	„ 10.627.008,—	3	—	27	3	12	57

*) Deze lengten zijn begrepen in de lengten van 1,435 M. spoorwijdte.

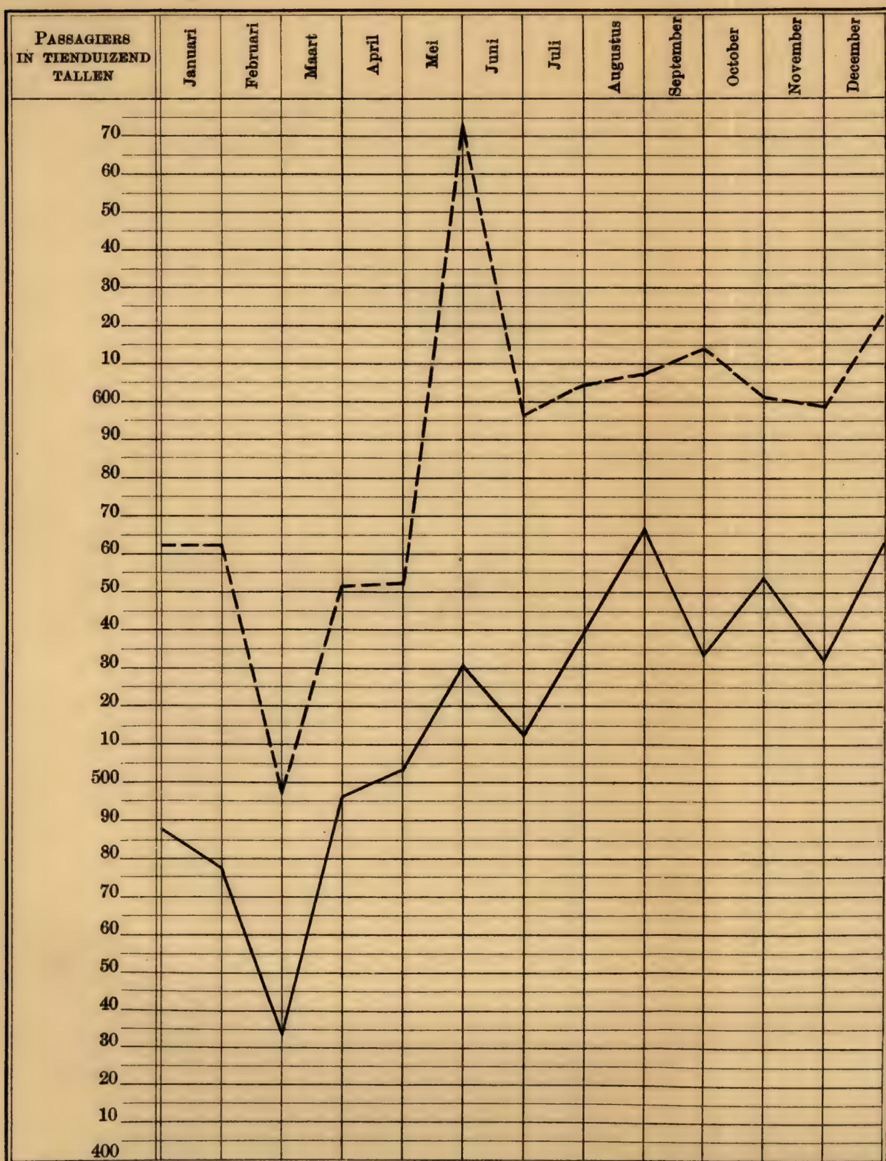
**) Bovendien is afgeschreven door overboeking van „Agio van leeningen" *f* 4.457,15.

van het

PASSAGIERS IN TIENDUIZENDTALLEN
Januari
70
60
50
40
30
20
10
600
90
80
70
60
50
40
30
20
10
500
90
80
70
60
50
40
30
20
10
400
1909
1910

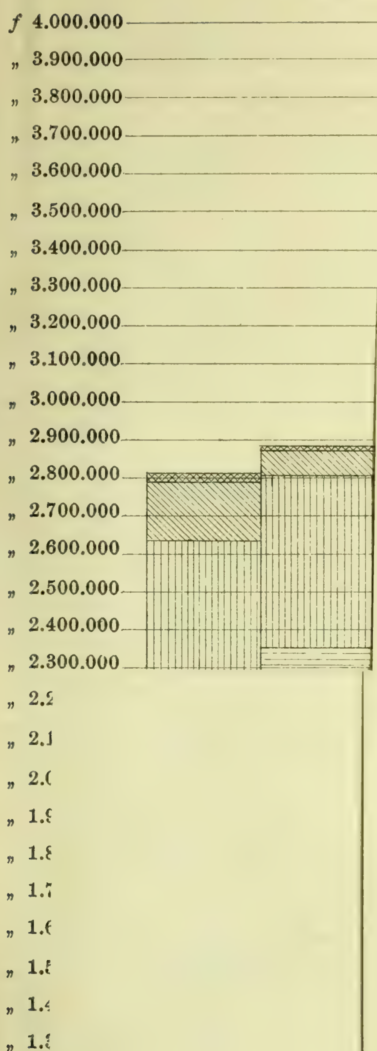
GRAPHISCH OVERZICHT

van het aantal vervoerde passagiers op alle lijnen gedurende de jaren 1909 en 1910.

A. van de exploitatie-or

en het

GRAPHISCH OVERZICHT.

BIJLAGE 4.

A. van de exploitatie-ontvangsten over de jaren 1906—1910 en het gebruik daarvan.

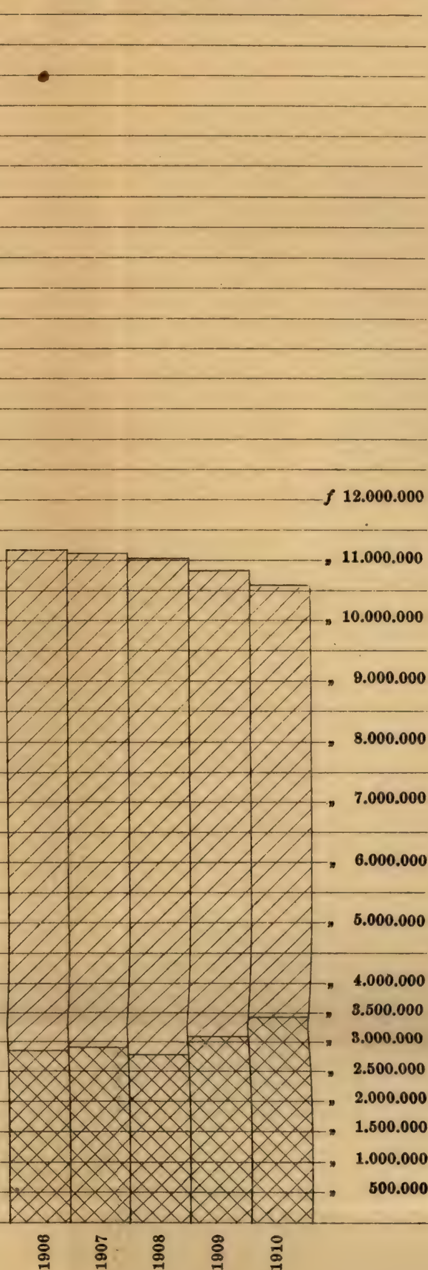
f 4.000.000
„ 3.900.000
„ 3.800.000
„ 3.700.000
„ 3.600.000
„ 3.500.000
„ 3.400.000
„ 3.300.000
„ 3.200.000
„ 3.100.000
„ 3.000.000
„ 2.900.000
„ 2.800.000
„ 2.700.000
„ 2.600.000
„ 2.500.000
„ 2.400.000
„ 2.300.000
„ 2.200.000
„ 2.100.000
„ 2.000.000
„ 1.900.000
„ 1.800.000
„ 1.700.000
„ 1.600.000
„ 1.500.000
„ 1.400.000
„ 1.300.000
„ 1.200.000
„ 1.100.000
„ 1.000.000
„ 900.000
„ 800.000
„ 700.000
„ 600.000
„ 500.000
„ 400.000
„ 300.000
„ 200.000
„ 100.000

1906 1907 1908 1909 1910

Bruto overschot: Reserve; Vergoeding van beheer; Afschrijvingen; Rente

Exploitatie-uitgaven: Overige uitgaven; Salarissen, loonen, Ziekengeld, Pensioenfonds, enz.

B. van het kapitaal en de exploitatie-ontvangsten over de jaren 1906—1910.

Bijlage 5.

Afscl per toe sede	…FSCHRIJVING		UITBREIDING OF VERMINDERING (1 9 0…)		…SCHRIJVING (…c. 1910)		BOEKWAARDE NA AFTREK DER AFSCHRIJVINGEN (31 Dec. 1910)	
2	57.174	58	f — 300.000 „ 83.123	— 58	454.395	04	f 2.379.347	30
1) 7	227.620	96	„ 215.304	24	1.493.962	89	„ 5.708.426	53
5	36.098	72^5	„ 3.717	33	233.978	90	„ 552.446	53
6	3.249	13	„ 11.277	91^5	27.203	16	„ 40.302	81
2) 2								
	10.217	72	„ 39.328	76^5	143.678	17	„ 445.197	96
	30.495	30	„ 63.215	01	337.462	99	„ 1.247.691	92
	—	—	„ — 2.225	—	64.549	05	„ 2.192	64^5
	—	—	„ — 259	60	19.000	—	„ 559	23^5
7½	15.698	08	„ 38.382	97^5	158.941	46	„ 210.776	74
7½	1.865	72	„ 1.312	87^5	20.215	01	„ 12.821	11
	—	—	„ —	—	—	—	„ —	—
10	70.298	—	„ —	—	702.980	—	„ —	—
	337	12	„ —	—	52.295	76	„ —	—
2	1.694	21	„ —	—	22.432	66	9) „ 50.516	87
	454.749	54^5	f 153.178	09	f 3.731.095	09	9) f 10.650.279	65^5

OVERZICHT van de boekwaarde der vaste bezittingen en wijzigingen daarin over de jaren 1900—1910.

Afschrijvings-percentage toegepast sedert 1905	BEZITTING	1900 Overname op 1 Januari	1900 Uitbreiding	1900 Afschrijving	1901 Uitbreiding	1901 Afschrijving	1902 Uitbreiding	1902 Afschrijving
2 %	Gebouwen	f 1.493.407 37^5	f 28.756 74^5	f — —	f 155.827 76^5	f — —	f 317.286 73	f — —
	Tramwegen:							
1) 7 „	Sporen c. a.	„ 3.478.825 30^5	„ 269.547 76	„ — —	„ 99.457 99^5	„ — —	„ 422.939 68	„ — —
5 „	Electrische geleidingen	„ — —	„ 42.213 45^5	„ — —	„ 89 94	„ — —	„ 81.753 64	„ — —
6 „	Wachthuisjes en wachtkamers	„ 35.057 86	„ 782 30	„ — —	„ 1.437 82	„ — —	„ — —	„ — —
2) 2 en 6 „	Tramwagens:							
	Paarden- en bijwagens	„ 276.373 53	„ 20.102 90	„ — —	„ 6.626 76	„ — —	„ 14.340 01^5	„ — —
	Motorwagens	„ — —	„ 82.587 90	„ — —	„ 3.358 14^5	„ — —	„ 134.179 50	„ — —
—	Paarden	„ 227.493 49^5	„ — —	„ — —	„ — —	„ 19.549 05	„ — —	„ 45.000 —
—	Tuigen	„ 23.225 63	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ 19.000 —
7½ „	Gereedschappen, werk- en voertuigen	„ 112.259 37^5	„ — —	„ — —	„ 2.093 50	„ — —	„ 6.756 85^5	„ — —
7½ „	Kantoormeubelen	„ 20.687 90	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ 6.000 —
—	Uniformen	„ 14.520 50	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —
10 „	Premie vervroegde overname	„ 702.980 —	„ — —	„ 85.294 15	„ — —	„ 140.000 —	„ — —	„ 70.000 —
—	Kosten van leeningen	„ 39.760 27^5	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —
2 „	Koersverschillen van leeningen 6)	„ 17.500 —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —
	Totaal overname of uitbreiding	f 6.442.091 24^5	f 443.991 06		f 268.891 92^5		f 977.256 42	
	„ afschrijving			f 85.294 15		f 159.549 05		f 140.000 —

BEZITTING	1903 Uitbreiding of vermindering	1903 Afschrijving	1904 Uitbreiding of vermindering	1904 Afschrijving	1905 Uitbreiding of vermindering	1905 Afschrijving	1906 Uitbreiding of vermindering	1906 Afschrijving
Gebouwen	f 347.885 73^5	f — —	f 407.315 96^5	f 36.800 —	f **— 31.000 —** „ 135,377 45^5	f 56.697 15	f **— 3.148 75** „ 7.020 03	f 87.097 15
Tramwegen:								
Sporen c. a.	„ 889.916 15	„ — —	„ 628.329 13^5	„ 127.000 —	„ 343.977 32	„ 205.876 60	„ 340.499 51	„ 266.634 86^5
Electrische geleidingen	„ 146.223 17	„ — —	„ 233.961 42	„ 25.000 —	„ 106.594 99^5	„ 29.000 —	„ 111.137 89^5	„ 30.541 83
Wachthuisjes en wachtkamers	„ 99 88	„ — —	„ 3.601 17^5	„ 1.850 —	„ 1.411 08^5	„ 2.458 74	„ 11.762 02	„ 8.543 40
Tramwagens:	„ **— 4.800 —**						„ **12.531 20**	
Paarden- en bijwagens	„ 17.239 09^5	„ — —	„ 32.675 03^5	„ 19.800 —	„ 49.963 —	„ 24.100 40	„ — 31.922 59	„ 9.914 26
Motorwagens	„ 400.590 39^5	„ — —	„ 770.043 09^5	„ 37.200 —	„ — —	„ 27.815 18	„ 14.792 88^5	„ 31.003 94^5
Paarden	„ — —	„ — —	„ **— 150.949 55**	„ — —	„ **— 5.651 75**	„ — —	„ **— 2.635 50**	„ — —
Tuigen	„ **— 174 26**	„ — —	„ **— 1.993 57**	„ — —	„ **— 1.032 57^5**	„ — —	„ **— 87 77**	„ — —
Gereedschappen, werk- en voertuigen	„ 14.526 81	„ 25.000 —	„ 14.009 76^5	„ 9.950 —	„ 24.211 77^5	„ 13.039 35	„ 35.449 62^5	„ 23.039 35
Kantoormeubelen	„ — —	„ — —	„ 3.245 85	„ 1.550 —	„ 312 31	„ 1.818 45	„ 630 21	„ 2.418 50^5
Uniformen	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ **— 14.520 50**	„ — —	„ — —	„ — —
Premie vervroegde overname	„ — —	„ 143.196 83	„ — —	„ 12.813 17	„ — —	„ 70.298 —	„ — —	„ 70.298 —
Kosten van leeningen	„ 5.448 77^5	„ 3.939 89	„ 5.483 —	„ 552 71	„ 1.316 61	„ 241 24	„ 287 10	„ 311 91
Koersverschillen van leeningen 6)	„ 55.449 53	„ 6.060 11	„ **— 18.320 30**	„ 1.847 29	„ **— 4.399 16**	„ 1.790 08	„ **— 959 29**	„ 1.732 86
Totaal overname of uitbreiding	f 1.872.405 28		f 1.927.401 02		f 606.560 56^5		f 534.139 35^5	
„ afschrijving		f 178.196 83		f 274.363 17		f 433.135 19		f 531.536 07^5

BEZITTING	1907 Uitbreiding of vermindering	1907 Afschrijving	1908 Uitbreiding of vermindering	1908 Afschrijving	1909 Uitbreiding of vermindering	1909 Afschrijving	1910 Uitbreiding of vermindering	1910 Afschrijving
Gebouwen	f 18.617 97^5	f 57.174 58	f **— 300.000 —** „ 83.123 58	f 57.546 94	f **— 17.000 —** „ 150.020 36^5	f 53.209 40	f 40.251 37	3) f 105.869 82
Tramwegen:								
Sporen c. a.	„ 166.030 78^5	„ 227.620 96	„ 215.304 24	„ 132.109 58	„ 95,703 48^5	„ 251.364 40^5	„ 251.858 05^5	4) „ 283.356 48
Electrische geleidingen	„ 29.187 93^5	„ 36.098 72^5	„ 3.717 33	„ 30.046 50	„ 5.845 01	„ 37.743 98^5	„ 25.700 64^5	5) „ 45.547 86
Wachthuisjes en wachtkamers	„ 9 57	„ 3.249 13	„ 11.277 91^5	„ 3.249 13	„ — —	„ 3.926 38	„ 2.066 34^5	„ 3.926 38
Tramwagens:								
Paarden- en bijwagens	„ 40.975 28^5	„ 10.217 72	„ 39.328 76^5	„ 22.747 50	„ **— 330 48^5**	„ 28.459 06	„ 76.990 84	„ 28.439 23
Motorwagens	„ 23.965 95^5	„ 30.495 30	„ 63.215 01	„ 28.476 62	„ 67.106 84	„ 89.222 76^5	„ 25.315 18^5	„ 93.249 18
Paarden	„ **— 875 —**	„ — —	„ **— 2.225 —**	„ — —	„ — —	„ — —	„ 1.585 —	„ — —
Tuigen	„ — —	„ — —	„ **— 259 60**	„ — —	„ **— 81 12**	„ — —	„ **— 37 50**	„ — —
Gereedschappen, werk- en voertuigen	„ 74.346 67	„ 15.698 08	„ 38.382 97^5	„ 18.051 70	„ 12.692 75	„ 26.605 51	„ 34.988 10	„ 27.557 47
Kantoormeubelen	„ 2.831 89	„ 1.865 72	„ 1.312 87^5	„ 2.078 11	„ 1.747 66^5	„ 2.176 57^5	„ 2.267 42	„ 2.307 65
Uniformen	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —	„ — —
Premie vervroegde overname	„ — —	„ 70.298 —	„ — —	„ 1.050 35	„ — —	„ 39.731 50	„ — —	„ — —
Kosten van leeningen	„ — —	„ 337 12	„ — —	„ 375 76	„ — —	„ 414 39	„ — —	„ 46.122 74
Koersverschillen van leeningen 6)	„ — —	„ 1.694 21	„ — —	„ 1.655 57	7) „ 23.678 75	„ 1.616 94	„ — —	„ 6.035 60
Totaal overname of uitbreiding	f 355.091 06^5		f 153.178 09		f 339.383 26		f 460.985 46	
„ afschrijving		f 454.749 54^5		f 297.387 76		f 534.470 91		8) f 642.412 41

BEZITTING	Totaal op 31 Dec. 1910 Bedrag der bezittingen	Totaal op 31 Dec. 1910 Afschrijving	31 Dec. 1910 Boekwaarde na aftrek der afschrijvingen
Gebouwen	f 2.833.742 34	f 454.395 04	f 2.379.347 30
Tramwegen:			
Sporen c. a.	„ 7.202.389 42	„ 1.493.962 89	„ 5.708.426 53
Electrische geleidingen	„ 786.425 43^5	„ 233.978 90	„ 552.446 53^5
Wachthuisjes en wachtkamers	„ 67.505 97	„ 27.203 16	„ 40.302 81
Tramwagens:			
Paarden- en bijwagens	„ 588.876 13	„ 143.678 17	„ 445.197 96
Motorwagens	„ 1.585.154 91	„ 337.462 99	„ 1.247.691 92
Paarden	„ 66.741 69^5	„ 64.549 05	„ 2.192 64^5
Tuigen	„ 19.559 23^5	„ 19.000 —	„ 559 23^5
Gereedschappen, werk- en voertuigen	„ 369.718 20	„ 158.941 46	„ 210.776 74
Kantoormeubelen	„ 33.036 12	„ 20.215 01	„ 12.821 11
Uniformen	„ — —	„ — —	„ — —
Premie vervroegde overname	„ 702.980 —	„ 702.980 —	„ — —
Kosten van leeningen	„ 52.295 76	„ 52.295 76	„ — —
Koersverschillen van leeningen 6)	„ 72.949 53	„ 22.432 66	9) „ 50.516 87
Totaal overname of uitbreiding	f 14.381.374 74^5		9) f 10.650.279 65^5
„ afschrijving		f 3.731.095 09	

RECAPITULATIE

Bedrag der overname	f 6.442.091,24^5
Uitbreiding over 1900—1910	„ 7.939.283,50
	f 14.381.374,74^5
Afschrijvingen 1900—1910	„ 3.731.095,09
Bedrag op 31 December 1910	9) f 10.650.279,65^5

De *vet* gedrukte bedragen geven de verminderingen aan.

1) 7 % van het aan slijtage onderhevige deel; van het overige 2 %.

2) Tot en met 1908 — 2 %; daarna 6 %.

3) Hieronder is begrepen f 50.000, als 1e afschrijving op het verlies door de Tram geleden op de aan de afdeeling Rentegevende Eigendommen overgedragen gebouwen.

4) Hieronder is begrepen f 58.023,81, zijnde het restant van het op dezen post in 1908 te weinig afgeschrevene.

5) Hieronder is begrepen f 7511,62, zijnde het op dezen post in 1908 te weinig afgeschrevene.

6) Sedert 1909 „Disagio van leeningen".

7) Gelijk bedrag is geboekt in het credit der rekening „Agio van leeningen".

8) Hieronder is begrepen f 4.457,15 als overboeking van de rekening „Agio van leeningen".

9) Op „Agio" staat geboekt f 19.221,60.

14. GEMEENTE-ELECTRICITEITSWERKEN.

Stroomlevering.

NUTTIGE STROOMLEVERING VAN DRAAISTROOM.

In 1910, het zevende bedrijfsjaar, valt wederom een belangrijke stijging in de afgifte van electriciteit te constateeren, zoowel voor het kracht- als voor het lichtverbruik, zooals uit de volgende cijfers blijkt.

Het electriciteitsverbruik voor licht steeg, niettegenstaande booglampen en kooldraadlampen steeds meer het veld moesten ruimen voor de minder verbruikende metaaldraadlampen, van 5.132.018 K.W.U. in 1909 tot 5.993.316 K.W.U., zoodat een toename van bijna 17 % valt te constateeren; de ontvangsten stegen van *f* 619.101,46[5] tot *f* 719.285,53[5], dus ruim 16 %.

Het electriciteitsverbruik voor kracht steeg van 4.881.310 K.W.U. in 1909 tot 6.502.770 K.W.U., dus ruim 33 %, terwijl de ontvangsten, die in 1909 *f* 355.286,64 beliepen, in het afgeloopen bedrijfsjaar tot *f* 431.563,47 stegen, een vermeerdering dus van 21,5 %.

Tengevolge van deze belangrijke stijging van het electriciteitsverbruik voor krachtdoeleinden verbeterde ook de belastingstoestand van de Centrale. In 1909 nl. werd totaal opgewekt, met inbegrip van eigen verbruik en distributieverliezen, 11.382.715 K.W.U., terwijl de hoogste belasting in dat jaar 6280 K.W. bedroeg. De belastingsfactor voor 1909 bedraagt dus:

$$\frac{11.382.715}{6280 \times 8760} \times 100 = 20,7$$

In 1910 daarentegen is met inbegrip van distributieverliezen en eigen verbruik totaal 14.407.459 K.W.U. opgewekt, terwijl de hoogste belasting 7050 K.W. bedroeg, zoodat de belastingsfactor tot 23,3 is gestegen.

NUTTIGE STROOMLEVERING VAN GELIJKSTROOM.

Ook het electriciteitsverbruik van de Tram nam in 1910, in tegenstelling met het bedrijfsjaar 1909, waarin het [illegible]bruik eenigszins daalde, toe en wel met ruim 13 %.

Door de Centrale werden aan het Kabelnet afgegeven:

draaistroom	14.407.459 K. W. U.
gelijkstroom	7.409.908 K. W. U.

Bij de verbruikers werden hiervan afgegeven:

DRAAISTROOM.

	Particulieren	Gemeente	
Licht	4.842.405	770.600	K. W. U.
Openbare Verlichting	—	358.872	"
Intermitteerend krachtverbruik . . .	78.157	3.037	"
Kracht	5.471.805	545.477	"
Reclame	21.365	—	"
Totaal	10.413.732	1.677.986	K. W. U.
Totaal generaal	12.091.718 K. W. U.		

GELIJKSTROOM.

	Gemeentetram	Particulieren	Gemeente	
Kracht	6.984.241	41.328	363.040	K. W. U.
Totaal generaal	7.388.609 K. W. U.			

De maandelijksche stroomlevering in K.W.U. voor licht en kracht en voor de Tram in de bedrijfsjaren 1906/1910 is in de hierachter opgenomen tabel (Staat A) aangegeven.

Uit deze tabel blijkt, dat in dit vijfjarig tijdvak (1906—1910) de jaarlijksche stijging van het stroomverbruik in K.W.U. heeft bedragen:

	Licht en Kracht	Tram	Totaal
1906/7	1.500.162	452.106	1.952.268
1907/8	1.159.608	286.475	1.446.083
1908/9	2.456.085	—16.861	2.439.224
1909/10	2.482.758	821.210	3.303.968

Tarief.

In het tarief voor de levering van electriciteit voor verlichting en beweegkracht kwam geen verandering.

Personeel.

Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 11 Maart 1910 werd aan den Ingenieur-onderdirecteur, met ingang van 1 Juli 1910, eervol ontslag verleend.

Het ten gevolge hiervan door dezen bij den Gemeenteraad ingediende adres van 22 Maart 1910 gaf aanleiding tot de instelling eener Commissie „ten einde een onderzoek in te stellen, naar de gegrondheid van de grieven door Dr. De Gelder tegen het hem verleende eervol ontslag ingebracht en naar de juistheid van de door hem geuite beweringen betreffende het inwendig beheer van de Gemeente-electriciteitswerken".

Op 27 Juni 1910 werd door de Commissie een uitvoerig rapport uitgebracht, waarbij zij o. m. voorstelde, den Directeur eervol ontslag te verleenen met uitkeering van een bedrag, gelijkstaande met zijn jaarwedde, Burgemeester en Wethouders uit te noodigen den Hoofdboekhouder onmiddellijk ingaand eervol ontslag en den Chef der installaties onmiddellijk ingaand ontslag te verleenen, met uitkeering van jaarwedde gedurende resp. 12 en 3 maanden en den eervol ontslagen Ingenieur-onderdirecteur een schadeloosstelling toe te kennen, gelijkstaande met tweemaal zijn jaarwedde.

In de vergadering van 10 September 1910 werd dit rapport door den Raad behandeld en werd conform de voorstellen van de Commissie besloten, met dien verstande, dat ten aanzien van den Chef der installaties aan Burgemeester en Wethouders in overweging werd gegeven, hem eervol ontslag te verleenen met uitkeering van een bedrag, gelijkstaande met zijn jaarwedde.

Door Burgemeester en Wethouders werd, naar aanleiding van dit raadsbesluit, bij hun besluit van 16 September 1910, aan den Hoofdboekhouder en den Chef der installaties, met ingang van 19 September 1910, eervol ontslag verleend.

Tijdens het onderzoek der Commissie bleek het wenschelijk den Directeur, den Hoofdboekhouder en den Chef der installaties in hun betrekkingen te schorsen.

De waarneming der functies van Directeur en Hoofdboekhouder werd gedurende die schorsing en verder tot het einde van het verslagjaar door Burgemeester en Wethouders opgedragen aan den Directeur der Publieke Werken en den Administrateur bij dien dienst.

In de vacature van Directeur werd voorzien door de benoeming van H. C. J. Gritters, bij raadsbesluit van 31 October 1910, met ingang op een nader door Burgemeester en Wethouders vast te stellen datum. Als zoodanig werd door Burgemeester en Wethouders vastgesteld 1 Januari 1911.

Het vaste en voorloopig aangestelde personeel, aan de Gemeente-electriciteitswerken verbonden, bedroeg op 31 December 1910: 58 ambtenaren en 122 werklieden, die als volgt ingedeeld waren:

	Ambt.	Werkl.	Totaal
Directie en Administratie	23	5	28
Productie (Centraalstation)	11	66	77
Distributie (Kabelnet, Inst. Afd., O. E. V., Meterafd. en Laboratorium)	24	51	75
Totaal	58	122	180

Op 31 December 1909 waren werkzaam 57 ambtenaren en 93 werklieden, die vast of voorloopig waren aangesteld.

In 1910 werden voorloopig aangesteld 9 ambtenaren, terwijl 8 ambtenaren den dienst verlieten.

Centrale.

In de productiemiddelen kwam geen verandering. Op 31 December 1910 bestonden deze dus, evenals op dien datum in 1909, uit de volgende ketels en machines:

16 Cornwall-vlampijpketels à 250 M²	4000 M²
met 16 oververhitters à 50 M²	
8 waterpijpketels à 500 M²	4000 „
met 8 oververhitters à 133 M² en	
4 economisers à 320 pijpen.	
Totaal verwarmend oppervlak	8000 M²

2 gelijkstroommachines	à 1000 PK.	. . . .	2000 PK.
2 gelijkstroom-draaistroommachines	à 1000 PK.	. . .	2000 „
2 draaistroommachines	à 1000 PK.	. . . .	2000 „
2 draaistroomturbines	à 3000 „	. . . .	6000 „
2 „	à 6000 „	. . . .	12000 „
Totaal vermogen der machines		. . . . .	24000 PK.

Gebouwen en terreinen.

De vloer van den ketelhuiskelder werd van een goede afwatering voorzien en de ketelhuisvloer achter de ketels werd met ijzeren tegels belegd.

Voor de nieuwe Weir-pomp en de vijfde gelijkstroomdynamo werden de bestaande fundamenten gewijzigd.

In de oude kolenbergplaats werden de kolensporen gewijzigd en in overeenstemming gebracht met die in de nieuwe kolenbergplaats.

De bekapping boven de 2e schakeltribune werd, ter meerdere verzekering van ondoordringbaarheid tegen sneeuw en regen, op verschillende plaatsen gewijzigd en verbeterd.

Een beter ingericht en ruimer kleed- en waschlokaal voor de werklieden werd gereed gemaakt en in gebruik genomen; ook kwam een ruimer en geriefelijker schaftlokaal gereed.

Ten behoeve van de verbetering der overwegen van den Staatsspoorweg aan het einde van den Hoogte Kadijk werd het aansluitspoor der Centrale verlegd en de terreinbegrenzing gewijzigd.

Stoomketels, waterreiniger en pompen.

Van de ketels 1, 2, 3 en 4 werden in het eerste kwartaal alle vlampijpen door nieuwe vervangen. De einden van de oude pijpen, die sedert den aanvang van het bedrijf der Centrale (1903) in gebruik waren geweest, waren door het meermaals walsen hard en bros geworden en vertoonden een begin van breuk. Aan het onderhoud der overige ketels werd regelmatig de hand gehouden. De nieuw aan-

geschafte waterpijpketels waren geregeld in gebruik; aanvankelijk deden zich eenige moeilijkheden voor, door het ondicht worden der oververhitters, die echter door een andere wijze van behandelen dan door de fabrikanten in de bedrijfsvoorschriften was aangegeven, geheel uit den weg konden worden geruimd. Verder werd het bezwaar ondervonden, dat de vuurvaste bemetseling boven de vuren herhaaldelijk defect werd. Ten einde hierin verbetering te kunnen brengen, werden proeven met verschillende vuurvaste materialen genomen; hoewel reeds aan het einde van het verslagjaar verbetering was verkregen, worden deze proeven nog voortgezet. Intusschen vonden op 24 April en 8 Mei de garantiebeproevingen van de waterpijpketels plaats, die volkomen bevredigende resultaten opleverden.

Aan de economisers dezer ketels kwam in September 2 maal een defect voor, dat door den leverancier werd hersteld.

Aanvankelijk konden de voordeelen der economisers door te lagen schoorsteentrek niet tot hun recht komen; door in de schoorsteenen scheidingsmuren op te trekken en de rookkanalen waterdicht te maken is de trek zeer verbeterd.

Midden Augustus kwam de tot versterking der ketelvoedingsinstallatie bestelde tweede Weir-pomp aan; deze werd spoedig opgesteld en was begin September in gebruik.

Het bedrijf van den reiniger voor het voedingswater, afkomstig van de stoommachines, werd in het 2e halfjaar herhaaldelijk bemoeilijkt door verstoppingen in het filterbed, die vermoedelijk zijn toe te schrijven aan afwijkingen in de samenstelling der gebruikte chemicaliën.

Voor het ketelbedrijf werden aangekocht:

27.259 ton Duitsche kolen, tegen een gemiddelden prijs van *f* 6,92 per ton, en

12.243 ton Schotsche kolen, tegen een gemiddelden prijs van *f* 6,15 per ton.

Machines en generatoren.

Reeds in 1909 was met de firma Brown, Boveri & Cie. overeengekomen, dat zij de luchtpompen der door haar geleverde 4000 K.W. turbines III T en IV T zou wijzigen, daar deze pompen gedurende het proefbedrijf herhaaldelijk moeilijkheden hadden opgeleverd. Zoodra het afloopende winterbedrijf dit toeliet, begon de Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel met de montage der gewijzigde onderdeelen. Den 1sten Juli konden de beide luchtpompen weder in gebruik worden genomen; zij hebben sedert geheel voldaan.

Turbine IV T gaf in het tweede halfjaar herhaaldelijk aanleiding tot klachten; begin September vertoonde de rotor sterke trillingen, die door den leverancier door uitbalanceering aanvankelijk konden worden opgeheven, doch eenige weken daarna wederom optraden, zoodat demontage van den rotor noodig was. Daarbij bleek toen een ver-

vorming van de wikkeling de oorzaak te zijn. Nadat de bevestiging verbeterd was, heeft de rotor geen verdere afwijkingen meer vertoond. De turbine zelf echter beliep ernstige schade toen 17 November de tegendrukringen van den trommel tegen die van het huis aanliepen en laatstbedoelde ringen dientengevolge bijna alle vernield werden. Eerst den 12den December d. a. v. had de leverancier de schade hersteld en kon deze turbine weder in bedrijf worden genomen.

De beide 1800 K.W. turbines I T en II T, wier onderhoudstermijn dit jaar afliep, werden door de leverancier Brown, Boveri & Cie. voor de laatste maal nagezien. De isolatie van de wikkeling van den rotor van turbine II T, die verbinding met de aarde had, werd verbeterd. De tegendrukringen, die zich door het bedrijf sterk hadden vervormd, werden vernieuwd en verschillende kleinere gebreken van deze en de zuster-turbine I T verholpen. Daarop vond den 11den September een herbeproeving van het stoomverbruik van II T plaats, waarbij zeer bevredigende resultaten werden verkregen.

Einde Augustus werd begonnen met het demonteeren van den draaistroomgenerator van stoomdynamo I D, die vervangen moest worden door een der beide bij de Electriciteits-Maatschappij Lahmeyer bestelde gelijkstroomdynamo's. Einde November kwamen de eerste deelen van deze dynamo aan en werd met de montage begonnen, die op het eind van het jaar nog niet was voltooid.

Aan de overige machines en generatoren werden de gebruikelijke werkzaamheden voor onderhoud verricht.

Schakelaanleg en accumulatorenbatterijen.

In het eerste kwartaal kwam de verzwaring van den schakelaanleg voor het gelijkstroombedrijf gereed, waarop werd voortgegaan met de plaatsing der toestellen en aansluitingen voor de beide nieuwbestelde gelijkstroommachines, welke uitbreidingswerken voor het einde van het jaar gereedkwamen.

Door de leverancier Brown, Boveri & Cie. werden de olieschakelaars van den nieuwen schakelaanleg nagezien en eenige onderdeelen vervangen.

In het tweede halfjaar vertoonden verscheidene cellen der bufferbatterij in toenemende mate afwijkingen, die veroorzaakt bleken te worden door het slecht worden van vele der houten tusschenschotten. Door deze schotten te vernieuwen, konden de gebrekkige cellen weder in orde worden gebracht. Toen daarop den 11en December een capaciteitsbeproeving der batterij plaats had, waren de resultaten alleszins bevredigend.

De onder „Machines en Generatoren" en „Stoomketels" genoemde defecten hadden geen invloed op de geregelde en onafgebroken stroomlevering. Een onderbreking van de stroomlevering, zij het dan ook in zeer geringe mate, had echter wel op de volgende tijdstippen plaats:

8 April, toen te middernacht een der tram-automaten verbrandde,

ten gevolge waarvan het daardoor stroomloos geworden district op een anderen kabel moest worden overgezet;

2 Juni, 12 Juni en 18 Juli, toen de machinespanning korten tijd daalde, ten gevolge van het optreden van defecten in het kabelnet.

de hoogste gelijkstroombelasting trad 28 Januari op, te 7.30 uur v.m. gedurende een sneeuwstorm; die belasting bedroeg toen 2400 kilowatt. Gedurende de Julianafeesten was het gelijkstroomverbruik door de Tram eveneens zeer hoog; de belasting bleef toen echter beneden die op 28 Januari.

De hoogste draaistroombelasting kwam voor op 21 December te 4.45 n.m., welke belasting toen 7050 K.W. bedroeg.

Hieronder volgt een opgave van de bedrijfsuren van de stoommachines, turbines en stoomketels.

a. *Stoommachines en turbines.*

I D.G.	II D.G.	I G.	II G.	I D.	II D.	I T.	II T.	III T.	IV T.
5932	5612,5	3562	3248	19,5	75,5	3274,5	3087,5	4041	2253,5

b. *Stoomketels.*

1	2306	9	3435	17	1395
2	1611,5	10	3310,5	18	1615
3	2936,5	11	3791,5	19	1660,5
4	1806	12	3695	20	1663,5
5	4227	13	2752	21	1469
6	3785,5	14	2582	22	1682
7	3416	15	3410	23	1853,5
8	3834.5	16	2485,5	24	1720,5

Kabelnet.

Op 31 December omvatte het kabelnet:

168.750	meter	hoogspanningsdraaistroomkabel;
212.500	,,	laagspanningsdraaistroomkabel;
85.021	,,	gelijkstroomkabel;
25.225	,,	meetkabel (D)
24.347	,,	,, (E)

Totaal . . 515.843 meter met een kopergewicht van 864.907 KG., tegen resp. 488.699 meter en 829.492 KG. op 31 December 1909.

Het aantal opgestelde transformatoren, opgesteld in zuilen, die den hooggespannen stroom op lage spanning transformeeren, vermeerderde in 1910 met 4 stuks, zoodat dit aantal op 31 December 1910, 97 bedroeg, welke in 96 zuilen waren opgesteld. Met inbegrip van de 9 zuilen, die uitsluitend als kabelhuisjes dienst doen, waren dus op dien datum totaal 105 zuilen in het net aanwezig.

Het aantal tot het kabelnet behoorende hoogspanningstransformatoren steeg van 253 tot 284, met een gezamenlijke capaciteit van 11.549 K.W.

resp. 13.972 K. W. Verder zijn nog geinstalleerd 29 laagspanningstransformatoren, welke de normale spanning van het laagspanningsnet omzetten in die spanning, welke enkele bijzondere installaties vereischen. Deze transformatoren hebben een totale capaciteit van 192 K.W.

Op Maandag 3 Januari 1910 werd een hoogspannings-waterkabel in de Singelgracht bij de Haarlemmerpoort opgehaald door het anker van een voorbijvarend schip. Bij onderzoek bleek, dat alleen de juteomspinning beschadigd was.

In het jaar 1910 kwamen 4 fouten in het hoogspannings- en 2 in het laagspanningsnet voor. Van de eerstgenoemde 4 werden er 2 veroorzaakt door beschadiging van den kabel door een ijzeren pen, 1 door atmosferische ontlading en 1 door minder zorgvuldige montage in een hoogspanningskabelkast.

Een der beide gevallen, waarbij een hoogspanningskabel door een ijzeren pen was beschadigd, openbaarde zich 12 Juni, toen er noch op de plaats der storing, noch in de omgeving daarvan gewerkt werd. Vermelding verdient verder nog, dat terzelfder tijd een tweede storing in het hoogspanningsnet optrad, doordat in zuil 107, opgesteld in den Amsterdammer polder bij de Houthaven, de isolatie der hoogspanningsokonietleiding doorsloeg. Welke dezer beide fouten, die in twee tegenovergestelde uithoeken van het net voorkwamen, het eerst is opgetreden, is niet uit te maken; vrij zeker is het echter, dat de eene storing de andere heeft veroorzaakt.

13 April werd in de Groote Kattenburgerstraat ontdekt, dat een gietijzeren merksteen, welke de ligging van een kabelmof aangeeft en daarmede door een gegalvaniseerd ijzeren draad verbonden is, onder spanning stond. De daaraan verbonden mof werd bloot gegraven en de spanning tusschen mof en aarde gemeten. Deze bedroeg circa 35 Volt en bleek in verband te staan met een isolatiefout in een der laagspanningskabels van de installatie der Marinewerf. Nadat de foutieve kabel was uitgeschakeld, was de verbindingsmof weder spanningvrij en waren de hinderlijke inductieverschijnselen, die in een in de nabijheid liggenden kabel der Gemeentetelefoon optraden, verdwenen.

De storingen in de beide laagspanningskabels werden veroorzaakt door het tegen elkaar trekken van de koperen verbindingsstukken der hoofdaders in twee verbindingsmoffen, welke onder den last van voor terreinophooging aangebracht zand waren verzakt.

Toen op 23 September de tweede gelijkstroomkabel, van het kabelhuisje op het Leidscheplein naar een opstijgmast in de 1e Constantijn Huygensstraat, voor de inbedrijfstelling werd onderzocht, bleek, dat het in Februari 1906 gelegde en tot dusverre nog niet ingeschakelde gedeelte van dien gelijkstroomkabel een fout had. Dat gedeelte vertoonde bij onderzoek een brandplek aan weerszijden van de gegoten ijzeren buis, waarin de kabel onder de tramsporen is gelegd.

Van de 3 ontworpen draaistroomvoedingskabels, waarvan het vorig jaar in verband met bestratingswerken reeds een gedeelte was gelegd, werd er één (kabel IV R) geheel voltooid en op 17 October in bedrijf genomen. Van de beide andere kabels, welke ter versterking der voedingskabels voor het noord-westelijk gedeelte der stad zullen dienst doen, werden, o. m., omdat zij over een aanzienlijke lengte de sleuf van kabel IV R moesten volgen, eveneens verschillende gedeelten gelegd.

De beide in 1909 door de Kostverlorenvaart bij de Wiegbrug gelegde hoogspanningswaterkabels werden in gebruik genomen, waardoor het mogelijk werd, langs den Admiraal De Ruijterweg den hoogspanningskabel tot aan het perceel van de firma Dirk Schnabel door te trekken.

Na nauwkeurige proefnemingen, waarbij bleek, dat de neerslag uit de olie op de kernen van de sedert 6 à 7 jaren in bedrijf zijnde transformatoren de afkoeling van den kern belemmert, werd dit jaar begonnen met het reinigen van de transformatoren, waartoe de kernen werden schoongemaakt en de olie gefiltreerd en opnieuw gedroogd.

Voorts is gebleken, dat de tindraden, die als smeltdraden in de hoogspanningsveiligheden werden gebruikt, niet betrouwbaar zijn; dientengevolge werd er toe overgegaan ze te vervangen door zilverdraden.

Vóór het intreden van de periode van de hoogste belasting had op de belangrijkste plaatsen in het hoogspanningskabelnet deze verwisseling van de smeltdraden plaats gehad.

Gedurende de maanden October en November werd des avonds, omstreeks het tijdstip van de hoogste belasting, de stroomsterkte van alle nettransformatoren en hoogspanningskabels gemeten, waardoor een juist overzicht van de stroomverdeeling in het net werd verkregen.

In den laatsten tijd werden de aansluitingen op het laagspanningsnet, voor zoover de aansluitkabel niet zwaarder dan 3 × 25 qmm is, onder spanning en zonder de koperen kernen door te zagen uitgevoerd, hetgeen mogelijk is geworden door toepassing van een bijzondere verbindingsklem. Het voornaamste voordeel hiervan is, dat bij het maken van nieuwe aansluitingen de stroomlevering aan de reeds op dezelfde kabels aangesloten verbruikers niet behoeft te worden onderbroken.

Gedurende de maand Juni werden isolatiemetingen verricht aan alle voedingskabels en aan een deel van de verdeelingskabels van het hoogspanningsnet, waarbij geen fouten aan kabels of andere onderdeelen van het net werden gevonden.

De minder belangrijke isolatiemetingen aan laagspanningskabels kunnen in verband met het steeds stijgende aantal huisaansluitingen niet meer of zeer moeilijk worden uitgevoerd, omdat de verbruikers daarvan te veel hinder ondervinden.

Het hoogspannings-, zoowel als het laagspanningsnet werd naar gelang van behoefte uitgebreid volgens de door Burgemeester en Wethouders goedgekeurde plannen.

Sedert 1 Januari 1906 zijn totaal 18 fouten aan kabels voorgekomen:

1 door het eenige keeren snel na elkaar in- en uitschakelen van een zwaar belasten kabel;
4 door het indrijven van een ijzeren pen;
1 door het binnendringen van vocht in een mof;
1 door andere uitwendige beschadiging;
2 door constructiefouten van den kabel;
5 door grondverzakking;
1 door brand in een aangesloten perceel;
1 door atmosferische ontlading;
1 door een montagefout in een kabelkast;
1 door onbekende oorzaak,

terwijl in dat zelfde tijdvak aan 14 laagspanningskabels plaatsen van onvoldoenden isolatieweerstand werden ontdekt, welke fouten na verloop van tijd zeker aanleiding tot storing zouden hebben gegeven. In 10 gevallen waren deze fouten veroorzaakt door het binnendringen van vocht en in 4 gevallen door grondverzakking.

Uit onderstaande tabel blijkt hoeveel en welke transformatoren op 31 December 1910 waren geïnstalleerd:

Capaciteit in K. W.	Hoogspanningstransformatoren				Laagspanningstransformatoren	Totaal	
	Nettransformatoren in zuilen	Nettransformatoren in openbare gebouwen	Nettransformatoren in particuliere gebouwen	Transformatoren voor een enkele particuliere installatie dienende		Aantal	K. W.
1	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	6	6	12
3	—	—	—	—	11	11	33
4	—	—	—	—	1	1	4
5	1	—	1	—	1	3	15
6	—	—	—	—	1	1	6
7	—	—	—	1	1	2	14
8	—	—	—	—	—	—	—
9	—	—	—	—	—	—	—
10	2	—	—	8	3	13	130
15	1	1	4	4	3	13	195
20	—	1	4	10	1	16	320
30	24	1	8	15	1	49	1470
40	28	6	6	15	—	55	2200
50	14	6	9	27	—	56	2800
60	4	1	4	9	—	18	1080
65	10	2	3	8	—	23	1495
70	2	2	1	6	—	11	770
80	—	—	—	—	—	—	—
85	5	—	1	6	—	12	1020
100	6	—	5	6	—	17	1700
150	—	—	—	6	—	6	900
	97	20	46	121	29	313	14.164

Installaties.

Het aantal aangesloten licht- en krachtinstallaties en daarmede het aantal gloeilampen en electromotoren vermeerderde wederom belangrijk. Het aantal booglampen evenwel is teruggaande als gevolg van het toenemend gebruik van metaaldraadlampen van hooge kaarssterkte.

Het volgende staatje geeft een overzicht van den stand der installaties op 31 December:

	1905	1906	1907	1908	1909	1910
Aantal installaties (laagsp.)	—	—	—	—	—	3452
„ „ (hoogsp.)	—	—	—	—	—	108
Totaal	1320	1806	2231	2546	3020	3560
„ gloeilampen.	61110	82120	106616	125956	153947	177760
„ booglampen.	925	1140	1456	1691	1748	1672
„ motoren	935	1222	1842	2048	2413	2893
„ P.K. dezer motoren .	4444	5571	6783	8452	10040	12293
Totaal aangesl. K.W. (laagsp.)	—	—	—	—	—	10364
„ „ „ (hoogsp.)	—	—	—	—	—	7166

In deze opgaven zijn niet begrepen de motoren der Tramwagens.

Ook dit jaar werd wederom een groot aantal kooldraadlampen vervangen door metaaldraadlampen.

Niettegenstaande de toename van het aantal aansluitingen, is het aantal storingen verminderd, ten gevolge van de betere uitvoering der installaties. Toch blijven enkele installateurs voortgaan met minderwaardig werk te leveren.

In 1910 werden 1602 keuringen van installaties verricht, nl. 1322

keuringen van nieuwe installaties en 280 herkeuringen van reeds aangesloten, doch naderhand gewijzigde of uitgebreide installaties.

Ook ditmaal is weder de opmerking te maken, dat van het wijzigen of uitbreiden van een reeds aangesloten installatie, waarbij door slechte materialen en slecht werk goede installaties bedorven kunnen worden, door de verbruikers te weinig kennis wordt gegeven aan de Gemeente-electriciteitswerken, niettegenstaande de herkeuring geheel kosteloos geschiedt.

Openbare electrische verlichting.

Aan de openbare electrische verlichting, die einde 1909 de verlichting omvatte van de Overzijde van het IJ, Oosterdoksluis, Stationsplein, Nieuwendijk, Beurspassage, Beursplein, Kalverstraat, Sophiaplein, Reguliersbreestraat, Rembrandtsplein, Utrechtschestraat, Frederiksplein, Amstelbrug, Leidscheplein, Leidschestraat, Koningsplein, Heiligeweg, de Groente- en Fruitmarkt en de Nieuwmarkt met totaal 211 booglampen en 46 gloeilampen van een gemiddelde lichtsterkte van ± 23 NK., werd in den loop van het jaar 1910 toegevoegd de electrische verlichting van het Damrak (24 booglampen à 15 Amp. met dioptrische binnenklokken, fabr. Körting & Matthiesen), de verlichting van een gedeelte der wegen langs de Houthaven (38 metaaldraadlampen à 32 NK.) en de verlichting van den Spoorwegtunnel bij de Blasiusstraat (11 metaaldraadlampen à 50 NK.).

De verlichting van de Houthaven en van den tunnel bij de Blasiusstraat werden bij onderhandsche aanbesteding gegund resp. aan de firma's Alberts & Kluft en Dias Santilhano & Co., terwijl de verlichting van het Damrak in eigen beheer werd uitgevoerd. Door de verlichting van het Damrak konden eenige booglampen op het Stationsplein en Beursplein vervallen. Ook de verlichting van de Beurspassage onderging een wijziging. De 3 groepen, ieder van 6 metaaldraadlampen à 25 NK., die herhaaldelijk defect waren, werden vervangen door 3 ornamenten, ieder met een metaaldraadlamp van 400 NK. Bij deze zeer goede verlichting hebben zich na een brandtijd van ± 1800 uren nog geen storingen voorgedaan.

Door bovengenoemde uitbreidingen en wijzigingen bestaat de openbare electrische verlichting thans uit 230 booglampen en 80 gloeilampen van een gemiddelde lichtsterkte van ± 45 NK.

Gedurende het bezoek van het Belgische Koningspaar in September waren aan het Dam-monument tijdelijk 4 booglampen van 15 Amp. aangebracht, waardoor een zeer goede verlichting werd verkregen.

Verder zijn plannen in bewerking voor openbare electrische verlichting van den toegang tot het Weesperpoortstation, een gedeelte der Sarphatistraat, de Haarlemmerstraat, den Haarlemmerdijk, het Haarlemmerplein en een gedeelte der Volewijkslanden.

Laboratorium.

Het aantal op 31 December in gebruik zijnde electriciteitsmeters bedroeg in:

1905	1589					
1906	2345,	dus een	vermeerdering	van		756
1907	2812	„ „	„	„		467
1908	3336	„ „	„	„		524
1909	3888	„ „	„	„		552
1910	4650	„ „	„	„		762

Het aantal verrichte ijkingen bedroeg in:

1905	1292				
1906	1362,	dus een	vermeerdering	van	70
1907	1843	„ „	„	„	481
1908	2223	„ „	„	„	380
1909	2587	„ „	„	„	364
1910	2670	„ „	„	„	83

Het aantal geplaatste meters bedroeg 1251, de hiermede samengaande laboratorium-ijkingen waren 1175 in getal.

Terwijl het aanvankelijk noodig werd geoordeeld iedere twee jaar alle meters te controleeren, bleek voor de nieuwere typen een driejaarlijksche ijking voldoende te zijn.

De reclames van verbruikers over onjuiste aanwijzingen der meters waren slechts voor ± 1 % gegrond, wat betreft het te veel aanwijzen. Door de meteropnemers werden 30 te weinig aanwijzende of stilstaande meters aangetroffen.

110 transformatoren, waaronder alle nieuwe, werden op hun koper- en ijzerverliezen onderzocht.

16 monsters gummiaderleiding en gummiadersnoer, aangetroffen bij verschillende installateurs, werden aan een keuring ten opzichte van gummidikte en koperdoorsnede onderworpen en op isolatievermogen beproefd.

Steenkoolmonsters werden geregeld geanalyseerd.

Een geregeld onderzoek van metaaldraadlampen en meer speciaal van reductorlampen en reductoren vond plaats. In 't geheel waren 78 lampen en 5 reductoren in observatie.

Voor de installatie-afdeeling en enkele installateurs werd het rendement van verschillende (totaal 11) motoren bepaald.

Voor gemeentediensten en particulieren werden verschillende apparaten geijkt.

De nieuwe bij het kabelnet ingevoerde hoogspanningszilverveiligheden werden in het laboratorium beproefd, voordat tot de toepassing werd besloten.

Verder werd isolatiemateriaal, als radoniet, mica, porcelein en ander aardewerk, isolatieband en onderdeelen in gebruik bij het kabelnet, als hoogspanningsverdeelkasten enz., met hooge spanning beproefd.

Financieele Resultaten.

HOOFDEN VAN BOEKING	1906		1907		1908		1909		1910	
Ontvangsten:										
Stroomlevering particulieren	f 380.899	91^{5}	f 508.514	57^{5}	f 592.280	24	f 788.447	83	f 971.823	37^{5}
„ gemeentediensten	„ 110.520	59	„ 145.187	60	„ 175.828	67	„ 185.940	27^{5}	„ 179.025	63
„ Gemeentetram	„ 341.478	66	„ 368.605	02	„ 385.793	52	„ 308.151	55	„ 349.212	05
TOTAAL	f 832.899	16^{5}	f 1.022.307	19^{5}	f 1.153.902	43	f 1.282.539	65^{5}	f 1.500.061	05^{5}
Meterhuur	„ 18.475	—	„ 24.702	—	„ 28.961	25	„ 33.837	25	„ 40.293	—
Rente, afschrijving en bijdrage in onderhoud Tram-kabelnet	„ 43.294	64	„ 43.248	79	„ 42.419	50	„ 41.525	14	„ 40.630	78
Diversen	„ 6.912	09	„ 8.185	43^{5}	„ 9.916	96	„ 10.504	48	„ 15.050	24^{5}
Totaal	f 901.580	89^{5}	f 1.098.443	42	f 1.235.200	14	f 1.368.406	52^{5}	f 1.596.035	08
Uitgaven	„ 377.702	99	„ 471.024	65^{5}	„ 515.119	47	„ 541.641	71^{5}	„ 653.949	32 [3]
EXPLOITATIE SALDO	f 523.877	90^{5}	f 627.418	76^{5}	f 720.080	67	f 826.764	81	f 942.085	76
Gebruikt als volgt:										
Rente	f 147.954	45	f 161.644	04	f 183.103	85	f 209.971	21	f 215.101	38
Afschrijving	„ 297.818	—	„ 331.654	—	„ 364.679	—	„ 364.565	—	„ 414.947	— [1]
Reserve voor onderhoud accumulatoren en voor brandrisico	„ 6.500	—	„ 6.500	—	„ 6.500	—	„ 6.500	—	„ 6.500	—
Uitkeering aan de Gemeente	„ 50.000	—	„ 75.000	—	„ 100.000	—	„ 150.000	—	„ 250.000	—
Reserve	„ 21.605	45^{5}	„ 52.620	72^{5}	„ 65.797	82	„ 95.728	60 [2]	„ 55.537	38
Saldo op nieuwe rekening	„ —	—	„ —	—	„ —	—	„ —	—	„ —	—
	f 523.877	90^{5}	f 627.418	76^{5}	f 720.080	67	f 826.764	81	f 942.085	76

1) Bovendien wordt afgeschreven f 303,65 door overboeking van agio.

2) Verhooging boekwaarde kosten en koersverschillen van geldleeningen f 31.431,10.

3) Waaronder f 31.563,41 Uitkeeringen en Kosten naar aanleiding der enquête.

De gemiddelde opbrengst van 1 K.W.U. electriciteit heeft bedragen in:

	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	
Licht en kracht. .	9,18	9,68	10,03	10,22	10,17	9,73	9,21	cent
Tram	6,69	6,58	6,28	6,26	6,24	5.—	5.—	"

AFLOSSINGEN op de geldleeningen en verdere afschrijvingen, te zamen vormend de totale afschrijving, volgens de hieronder vermelde percentages, op de activa der Gemeente-electriciteitswerken.

JAAR	Aflossing op geldleeningen	VERDERE AFSCHRIJVING		TOTAAL
		Uit bedrijf	Uit over-boeking Agio	
1903	*f* 31.087,42	—.—	—.—	*f* 31.087,42
1904	" 60.432.34	*f* 55.069,05^{5}	—.—	" 115.501,39^{5}
1905	" 61.484,95	" 168.051,05	—.—	" 229.536.—
1906	" 70.729,42	" 227.088,58	—.—	" 297.818.—
1907	" 72.562,66	" 259.091,34	—.—	" 331.654.—
1908	" 93.719,67	" 270.959,33	—.—	" 364.679.—
1909	" 113.876,68	" 250.688,32	*f* 957,65	" 365.522,65
1910	" 114.033,69	" 300.913,31	" 303,65	" 415.250,65
TOTAAL. . .	*f* 617.926,83	*f* 1.531.860,98^{5}	*f* 1.261,30	*f* 2.151.049,11^{5}*

De totale afschrijving bedraagt op:

Gebouwen 2 %.

Stoomketels, stoommachines, pompen, accumulatoren, schakelbord met apparaten en verbindingsleidingen, transformatoren en meters 10 %.

Buisleidingen, loopkranen en transport-inrichtingen, kabelnet, huisaansluitingen en centrale verwarming en verlichting 5%.

Laboratoriuminrichting, gereedschappen en mobilair 20 %.

* Een overzicht van de verdeeling van dit bedrag over de verschillende kapitaalshoofden, alsmede van de uitgegeven bedragen voor uitbreidingswerken, geven de hierachter opgenomen staten B en C.

Staat A.

Nuttige stroomlevering in kilowattuur exclusief eigen verbruik.

MAAND	LICHT EN KRACHT					TRAM					TOTAAL				
	1906	1907	1908	1909	1910	1906	1907	1908	1909	1910	1906	1907	1908	1909	1910
Jan. ..	408.346	603.783	695.790	930.820	1.247.553	431.327	504.995	607.500	521.602	576.067	839.673	1.108.778	1.303.290	1.452.422	1.823.620
Febr. .	374.338	521.779	657.365	825.624	1.047.052	411.438	469.720	522.570	465.455	505.813	785.776	991.499	1.179.935	1.291.079	1.552.865
Maart	390.626	494.651	587.814	784.882	955.652	452.373	502.977	543.132	501.580	548.422	842.999	997.628	1.130.946	1.286.462	1.504.074
April.	328.584	433.742	507.838	673.567	906.165	432.547	489.595	520.210	509.609	544.211	761.131	923.337	1.028.048	1.183.176	1.450.376
Mei ..	301.000	412.277	468.362	574.104	858.209	435.377	515.628	514.452	534.645	589.245	736.377	927.905	982.814	1.108.749	1.447.454
Juni..	284.518	355.384	431.581	615.270	740.248	417.385	481.021	475.209	492.800	550.987	701.903	836.405	906.790	1.108.070	1.291.235
Juli ..	297.752	385.109	466.675	628.640	786.312	450.403	484.474	494.394	512.372	571.696	748.155	869.583	961.069	1.141.012	1.358.008
Aug. .	338.609	448.160	528.219	716.238	866.282	454.515	476.805	504.549	513.309	585.246	793.124	924.965	1.032.768	1.229.547	1.451.528
Sept. .	375.294	523.067	610.368	803.873	1.040.604	449.407	462.721	495.800	494.104	578.169	824.701	985.788	1.106.168	1.297.977	1.618.773
Oct. ..	511.133	670.722	781.427	1.044.470	1.190.409	470.167	491.925	491.038	524.105	597.345	981.300	1.162.647	1.272.465	1.568.575	1.787.754
Nov. .	601.522	706.912	880.444	1.151.942	1.407.462	479.622	487.598	484.751	528.048	639.956	1.081.144	1.194.510	1.365.195	1.679.990	2.047.418
Dec. ..	685.751	842.049	941.360	1.263.898	1.450.138	556.750	525.958	526.287	565.402	697.084	1.242.501	1.368.007	1.467.647	1.829.300	2.147.222
	4.897.473	6.397.635	7.557.243	10.013.328	12.496.086	5.441.311	5.893.417	6.179.892	6.163.031	6.984.241	10.338.784	12.291.052	13.737.135	16.176.359	19.480.327

	1907	1908	s-	Afgeschreven tot 31 Dec. 1910	Blijft boekwaarde der activa op 31 Dec. 1910
	Afschrijving	Uitbreiding	10		
	—	—		—	f 431.332,35
	f 17.176.—	f 517.493,84	f	f 151.958.—	„ 1.591.739,47
	f 20.253.—	f 148.825,48	f ^{5}	f 171.155.—	f 341.681,19^{5}
5	„ 55.826.—	„ 239.332,44	„	„ 409.723.—	„ 574.562,28
	„ 3.095.—	„ 53.297,34	„ ^{5}	„ 26.238.—	„ 125.675,13^{5}
	„ 2,724.—	„ 23.097,31^{5}	„ ^{5}	„ 23.026.—	„ 39.583,82^{5}
	„ 7.824.—	—	„	„ 50.856.—	„ 27.382,39
	„ 8.099.—	„ 102.181,59	„	„ 82.191.—	„ 204.925,63
	„ 4.965.—	„ 646,17^{5}	„ ^{5}	„ 26.894,77	„ 6.746,69^{5}
5	„ 4.081.—	„ 13.994,04^{5}	„ ^{5}	„ 35.716.—	„ 142.842,55^{5}
5	„ 2.702.—	„ 838,69	„	„ 14.739.—	„ 4.191,23
	„ 593.—	„ 2.472,12	„	„ 4.521.—	„ 34.261,87
5	f 110.162.—	f 584.685,19^{5}	^{5}	f 845.059,77	f 1.501.852,80^{5}
	f 88.781.—	f 111.729,34	^{5}	f 605.074,81^{5}	f 1.606.987,20
5	„ 28.339.—	„ 28.812,18	^{5}	„ 191.640.—	„ 208.202,67^{5}
5	f 117.120.—	f 140.541,52		f 796.714,81^{5}	f 1.815.189,87^{5}
5	f 7.492.—	f 20.980,15^{5}	^{5}	f 46.891.—	f 208.662,95^{5}
	„ 12.867.—	„ 19.351,75		„ 78.970.—	„ 133.663,71
	„ 746.—	„ 124.—		„ 6.249,75^{5}	„ 5.614,25^{5}
	„ 49.314.—	—	^{5}	„ 197.255,34^{5}	—
	„ 16.777.—	„ — 619,85^{5}	^{5}	„ 27.950,43	„ 46.780,64^{5}
5	f 331.654.—	f 1.282.556,60^{5}		f 2.151.049,11^{5}	f 5.734.836,06^{5} 4)

Staat B.

Hoofden van boeking	Balans op 31 December 1904: Nominale waarde der activa	Balans op 31 December 1904: Afschrijving	1905: Uitbreiding	1905: Afschrijving	1906: Uitbreiding	1906: Afschrijving	1907: Uitbreiding	1907: Afschrijving	1908: Uitbreiding	1908: Afschrijving	1909: Uitbreiding	1909: Afschrijving	1910: Uitbreiding	1910: Afschrijving	Aanschaffingswaarde der activa op 31 Dec. 1910	Afgeschreven tot 31 Dec. 1910	Blijft boekwaarde der activa op 31 Dec. 1910
Grondstuk	f 238.157,35	—	—	—	f 16.875.—	—	f 176.300.—	—	—	—	—	—	—	—	f 431.332,35	—	f 431.332,35
Gebouwen	„ 781.089,69^5	f 13.600.—	f 41.080,65^5	f 15.621.—	„ 36.648,99^5	f 16.443.—	„ 241.472,67	f 17.176.—	f 517.493,84	f 22.006.—	f 120.028,54	f 32.356.—	f 5.883,07^5	f 34.756.—	„ 1.743.697,47	f 151.958.—	„ 1.591.739,47
Stoomketels	f 167.995,65	f 8.400.—	f 22.420.—	f 16.800.—	f 12.112,74	f 19.042.—	f 31.373,21	f 20.253.—	f 148.825,48	f 23.390.—	f 67.245,91^5	f 38.273.—	f 62.863,20	f 44.997.—	f 512.836,19^5	f 171.155.—	f 341.681,19^5
Stoommachines enz.	„ 376.772,93^5	„ 18.839.—	„ 71.280,38^5	„ 37.677.—	„ 110.208,31^5	„ 44.805.—	„ 93.870,98^5	„ 55.826.—	„ 239.332,44	„ 65.213.—	„ 90.699,74	„ 89.147.—	„ 2.120,48	„ 98.216.—	„ 984.285,28	„ 409.723.—	„ 574.562,28
Buisleidingen	„ 46.195,39^5	„ 1.155.—	„ 6.377,28	„ 2.310.—	„ 9.328,53	„ 2.629.—	„ 6.038,37	„ 3.095.—	„ 53.297,34	„ 3.397.—	„ 30.567,18	„ 6.062.—	„ 109,04	„ 7.590.—	„ 151.913,13^5	„ 26.238.—	„ 125.675,13^5
Pompen	„ 26.332,58	„ 1.317.—	„ 854,57	„ 2.633.—	„ 48,12	„ 2.719.—	—	„ 2,724.—	„ 23.097,31^5	„ 2.724.—	„ 8.429,23^5	„ 5.033.—	„ 3.848,00^5	„ 5.876.—	„ 62.609,82^5	„ 23.026.—	„ 39.583,82^5
Accumulatoren	„ 78.238,39	„ 3.912.—	—	„ 7.824.—	—	„ 7.824.—	—	„ 7.824.—	—	„ 7.824.—	—	„ 7.824.—	—	„ 7.824.—	„ 78.238,39	„ 50.856.—	„ 27.382,39
Schakelaanleg	„ 62.669,80	„ 3.134.—	„ 11.735,60—	„ 6.267.—	„ 6.587,82	„ 7.441.—	„ 16.619,27	„ 8.099.—	„ 102.181,59	„ 9.761.—	„ 75.303,74	„ 19.979.—	„ 12.018,81	„ 27.510.—	„ 287.116,63	„ 82.191.—	„ 204.925,63
Laboratorium	„ 18.617,72	„ 1.862.—	„ 4.829,89	„ 3.724.—	„ 1.378,22^5	„ 4.689.—	„ 1.195,18	„ 4.965.—	„ 646,17^5	„ 5.204.—	„ 3.747,56^5	„ 5.333.—	„ 3.226,71	„ 1.117,77	„ 33.641,46^5	„ 26.894,77	„ 6.746,69^5
Loopkranen enz.	„ 71.558,38	„ 1.789.—	„ 8.757,74^5	„ 3.578.—	„ 1.307.—	„ 4.016.—	„ 51.085.13^5	„ 4.081.—	„ 13.994,04^5	„ 6.635.—	„ 18.935,78	„ 7.335.—	„ 12.920,47	„ 8.282.—	„ 178.558.55^5	„ 35.716.—	„ 142.842,55^5
Gereedschappen	„ 6.733,58^5	„ 473.—	„ 3.939,32	„ 1.347.—	„ 2.836,91	„ 2.134.—	„ 2.142,06^5	„ 2.702.—	„ 838,69	„ 3.130.—	„ 873,21	„ 3.298.—	„ 1.566,45	„ 1.655.—	„ 18.930,23	„ 14.739.—	„ 4.191,23
Centrale verwarming, verlichting	„ 2.275.—	—	„ 9.131,09	„ 113.—	„ 461,25	„ 570.—	„ 914.—	„ 593.—	„ 2.472,12	„ 639.—	„ 21.601,99	„ 763.—	„ 1.927,42	„ 1.843.—	„ 38.782,87	„ 4.521.—	„ 34.261,87
Motorische en electrische inrichting	f 857.389,43^5	f 40.881.—	f 139.325,88	f 82.273.—	f 144.268,91	f 95.869.—	f 203.238,21^5	f 110.162.—	f 584.685,19^5	f 127.917.—	f 317.404,35^5	f 183.047.—	f 100.600,58^5	f 204.910.77	f 2.346.912,57^5	f 845.059,77	f 1.501.852,80^5
Kabelnet	f 1.478.782,01	f 63.145,81^5	f 91.419,43	f 73.939.—	f 205.408,60^5	f 78.510.—	f 123.237,37	f 88.781.—	f 111.729,34	f 94.942.—	f 92.983,23	f 100.529.—	f 107.502,03	f 105.228.—	f 2.212.062,01^5	f 605.074,81^5	f 1.606.987,20
Transformatoren	„ 204,400,49	„ 18.900.—	„ 40.631,81	„ 20.440.—	„ 38.354,70	„ 24.503.—	„ 19.421,73^5	„ 28.339.—	„ 28.812,18	„ 30.281.—	„ 28.527,66	„ 33.162.—	„ 39.694,10	„ 360.15.—	„ 399.842,67^5	„ 191.640.—	„ 208.202,67^5
Kabelnet.	f 1.683.182,50	f 82.045,81^5	f 132.051,24	f 94.379.—	f 243.763,30^5	f 103.013.—	f 142,659,10^5	f 117.120.—	f 140.541,52	f 125.223.—	f 122.510,89	f 133.691.—	f 147.196,13	f 141.243.—	f 2.611.904,69	f 796.714,81^5	f 1.815.189,87^5
Huisaansluitingen	f 77.022,65^5	—	f 34.829,44	f 3.851.—	f 37.984,22^5	f 5.592.—	f 28.340,75^5	f 7.492.—	f 20.980,15^5	f 8.909.—	f 22.614,95^5	f 9.958.—	f 33.781,77	f 11.089.—	f 255.553,95^5	f 46.891.—	f 208.662,95^5
Meters	„ 81.889,68^5	—	„ 19.522,26	„ 8.189.—	„ 27.256,46	„ 10.141.—	„ 9.010,67	„ 12.867.—	„ 19.351,75	„ 13.768.—	„ 25.985,05	„ 15.703.—	„ 29.617,83^5	„ 183.02.—	„ 212.633,71	„ 78.970.—	„ 133.663,71
Mobilair	„ 2.400,12^5	f 160.—	„ 4.302,21^5	„ 240.—	„ 753,95	„ 670.—	„ 193,60	„ 746.—	„ 124.—	„ 765.—	„ 2.796,12	„ 1.554,75^5	„ 1.294.—	„ 2.114.—	„ 11.864,01	„ 6.249,75^5	„ 5.614,25^5
Kosten van voorbereiding	„ 197.255,34^5	„ 9.902.—	—	„ 19.726.—	—	„ 49.313.—	—	„ 49.314.—	—	„ 49.314.—	—	„ 19.686,34^5	—	—	„ 197.255,34^5	„ 197.255,34^5	—
Kosten en koersverschillen van leeningen	„ 70.094,22	—	„ — 2.986,57	„ 5.257.—	—	„ 16.777.—	—	„ 16.777.—	„ — 619,85^5	„ 16.777.—	„ 8.243,28 [1]	„ — 31.431,10 [2] „ 957,65 [3]	—	„ 2.835,88 [3]	„ 74.731,07^5	„ 27.950,43	„ 46.780,64^5
Totaal	f 3.988.481,01	f 146.588,81^5	f 368.125,12	f 229.536.—	f 507.550,84^5	f 297.818.—	f 801.215,01^5	f 331.654.—	f 1.282.556,60^5	f 364.679.—	f 619.583,19	f 365.522,65	f 318.373,39^5	f 415.250,65	f 7.885.885,18	f 2.151.049,11^5	f 5.734.836,06^5 [4]

1) Verhooging debet Balans „Kosten en koersverschillen van leeningen", waartegenover een post „Agio" van gelijk bedrag is opgenomen.

2) Verhooging boekwaarde, kosten en koersverschillen van leeningen.

3) Door overboeking van agio 1909 f 957.65, 1910 f 303,65.

4) Waartegen f 6.981,98 agio.

Staat C.

KOSTEN VAN EERSTEN AANLEG		KOSTEN VAN UITBREIDING						TOTAAL
	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	
Aanschaffingswaarde der activa op 31 December	*f* 3.988.481,01	*f* 368.125,12	*f* 507.550,84^{5}	*f* 801.215,01^{5}	*f* 1.282.556,60^{5}	*f* 611.339,91 „ 8.243,28[1])	*f* 318.373,39^{5}	*f* 7.885.885,18
Hierop is afgeschreven:								
in 1904 . . .	*f* 146.588,81^{5}	*f* —.—	*f* —.—	*f* —.—	*f* —.—	*f* —.—	*f* —.—	*f* 146.588,81^{5}
„ 1905 . . .	„ 229.536.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 229.536.—
„ 1906 . . .	„ 270.643.—	„ 27.175.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 297.818.—
„ 1907 . . .	„ 270.643.—	„ 27.175.—	„ 33.836.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 331.654.—
„ 1908 . . .	„ 270.643.—	„ 27.175.—	„ 33.836.—	„ 33.025.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 364.679.—
„ 1909 . . .	„ 193.049.—	„ 27.605.—	„ 33.912.—	„ 33.044.—	„ 76.955.—	„ [2]) 957,65	„ —.—	„ 365.522,65
„ 1910 . . .	„ 199.721,78	„ 26.169,90^{5}	„ 33.635.—	„ 33.178,01^{5}	„ 77.345,17^{5}	„ [2]) 45.200,77^{5}	„ —.—	„ 415.250,65
Totaal afgeschreven . .	*f* 1.580.824,59^{5}	*f* 135.299,90^{5}	*f* 135.219.—	*f* 99.247,01^{5}	*f* 154.300,17^{5}	*f* 46.158,42^{5}	*f* —.—	*f* 2.151.049,11^{5}
Blijft boekwaarde op 31 December 1910	*f* 2.407.656,41^{5}	*f* 232.825,21^{5}	*f* 372.331,84^{5}	*f* 701.968.—	*f* 1.128.256,43	*f* 573.424,76^{5}	*f* 318.373,39^{5}	*f* 5.734.836,06^{5} [3])

[1]) Verhooging debet Balans „Kosten en Koersverschillen van leeningen", waartegenover een post „Agio" van gelijk bedrag is opgenomen.

[2]) Door overboeking van Agio 1909 *f* 957,65, 1910 *f* 303,65.

[3]) Waartegen *f* 6981,98 agio.

15. GEMEENTESTOOMPONTEN OVER HET IJ.

De dienst werd het geheele jaar uitgeoefend met de kettingpont (N°. 1) en de vrijvarende pont N°. 5 en van 17 Mei af bovendien met de nieuw gebouwde vrijvarende ponten N°s. 2 en 3. De nieuwe ponten, bestemd voor het in het vorige Verslag genoemde tweede pontveer, hebben aanvankelijk dienst gedaan in twee kringvaarten in tegengestelde richting langs de aanlegplaatsen Oostelijke Handelskade—IJkade—Volewijkslanden. Al ras bleek het echter raadzaam, het traject IJkade—Volewijkslanden te doen vervallen, o.a. om eene menigvuldiger verbinding van de stadszijde met de IJkade te kunnen verkrijgen, waaraan na het in gebruik nemen van de nieuwe inrichtingen der Maatschappij „Nederland" bij den kop der IJkade groote behoefte bleek te bestaan. Sedert 27 Juli 1910 wordt dan ook door de ponten N°s. 2 en 3 gevaren in een dienst Volewijkslanden—Oostelijke Handelskade—IJkade heen en terug. Met eene kleine uitzondering voor tijdstippen van druk verkeer met de IJkade, waarop een enkele reis naar de Volewijkslanden uitvalt, ten einde de IJkade beter te kunnen bedienen, heeft die dienst plaats voor elk der ponten om de 30 minuten, zoodat men elke 15 minuten naar de IJkade kan vertrekken en van daar kan terugkeeren, en wel op werkdagen van 6 uur vm. tot 8 uur nm. en op Zondagen van 6,5 uur vm. tot 2,10 uur nm. Bij de wijziging op 15 Juli van de op 15 April aanvankelijk vastgestelde dienstregeling (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 73) werd ook afgeschaft de niet zeer noodig schijnende extra-vaart des nachts 12,25 uur van de De Ruijterkade naar de Volewijkslanden en de IJkade.

De hieronder vermelde vervoercijfers kunnen niet voor elk der beide pontveren afzonderlijk worden opgegeven, omdat de weekkaarten, waarvan een groot deel der passagiers gebruik maakt, op beide veren geldig zijn. Intusschen kan stellig aangenomen worden, dat het aantal passagiers, hetwelk op drukke Zaterdagen met verdeeling over korte tijdvakken van den dag van en naar de IJkade vervoerd is, niet beneden 5500 is gebleven.

De noodzakelijkheid is dan ook ingezien, om zoowel voor de bereikbaarheid van de IJkade, als in het belang van de ontwikkeling van het stadsdeel aan de noordzijde van het IJ, het materieel uit te breiden, en ingevolge raadsbesluit van 31 October 1910, waarbij een krediet van *f* 76.000 werd verleend, werd dan ook de aanschaffing van nog 2 stoomponten voorbereid. Door deze aanschaffing zal tevens zijn voorzien in de gebleken behoefte aan reservematerieel.

De werken aan de aanlegplaats aan de IJkade werden aangevuld met 2 dukdalven en eenige hekwerken.

Voor den opzichter werd eene Instructie en voor de beambten werden Voorschriften en eene Instructie vastgesteld (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 96, 97 en 98).

	1910	1909
Het aantal vervoerde passagiers bedroeg . . .	4.611.296	3.367.731
〃 〃 rijtuigen	83.110	72.994
〃 〃 handkarren	72.279	50.474
〃 vervoer was alzoo gemiddeld per dag personen	12.634	9.226
〃 aantal rijtuigen	228	199
〃 〃 handkarren	198	138

Het aantal verkochte vervoerbewijzen bedroeg:

		1910	(1909)	
coupons	van *f* 0,02	685.010	(558.263) . .	*f* 13.700,20
〃	〃 〃 0,05	18.385	(9.716) . .	〃 919,25
〃	〃 〃 0,20	6.819	(4.886) . .	〃 1.363,80
couponboekjes	〃 〃 0,10	142.883	(120.818) . .	〃 14.288,30
〃	〃 〃 0,25	5.224	(4.004) . .	〃 1.306.—
〃	〃 〃 1.—	7.172	(6.453) . .	〃 7.172.—
〃	〃 〃 5.—	32	(30) . .	〃 160.—
weekkaarten	〃 〃 0,05	94.494	(57.442) . .	〃 4.724,70
maandkaarten	〃 〃 0,50	350	(421) . .	〃 175.—
Voorts werd wegens vervoer van goederen ontvangen . .				〃 75.—
voor bemoeiingen met tegen rembours geleverde en met de pont vervoerde goederen				〃 1,60
en voor militair vervoer.				〃 1,75
				f 43.887,61
bij: in omloop zijnde couponboekjes op 1 Jan. 1910 . . .				〃 103,40
				f 43.991,01
af: 〃 〃 〃 〃 〃 ult⁰ Dec. 1910 . .				〃 118,90
Opbrengst van het vervoer				*f* 43.872,11
Diverse ontvangsten				〃 160,25
Totale opbrengst (1909 : *f* 35.861,49)				*f* 44.032,36

Ontvangsten	*f* 44.032,36
Uitgaven	〃 76.895,00[5]
Nadeelig saldo	*f* 32.862,64[5]

Bij besluit van den Gemeenteraad van 31 October 1910 is het tarief in dier voege aangevuld, dat couponboekjes ad *f* 1,50 voor het vervoer van handkarren, geldig voor 100 vaarten, verkrijgbaar zijn gesteld. Deze boekjes zijn met 1 Januari 1911 ingevoerd.

16. GEMEENTELIJKE INRICHTING VOOR UNIFORMKLEEDING.

Gedurende het jaar 1910 werden voor de volgende Administratiën en Inrichtingen kleedingstukken vervaardigd en reparatiën verricht, tot de daarbij vermelde bedragen:

		Kleeding		Reparatiën		Totaal
Abattoir.	f	91,45	f	—.—	f	91,45
Archief	"	39,25	"	—.—	"	39,25
Bank van leening	"	124,90	"	89,25	"	214,15
Begraafplaatsen.	"	114,85	"	—.—	"	114,85
Belastingen	"	1.108,65	"	—.—	"	1.108,65
Bevolkingsregister	"	0,70	"	—.—	"	0,70
Brandweer.	"	13.252,20	"	1.662,95	"	14.915,15
Burgerlijk Armbestuur . .	"	143,15	"	—.—	"	143,15
Burgerlijke Stand.	"	118,35	"	—.—	"	118,35
Electriciteitswerken. . . .	"	15,70	"	—.—	"	15,70
Gasfabrieken.	"	1.536,90	"	12,50	"	1.549,40
Gasthuizen	"	596,10	"	32,55	"	628,65
Gemeentemagazijn	"	10,30	"	—.—	"	10,30
Geneeskundige Dienst. . .	"	767,90	"	43,15	"	811,05
Gezondheidsdienst	"	330,40	"	5,20	"	335,60
Handelsentrepôt	"	254,65	"	22,10	"	276,75
Handelsinrichtingen. . . .	"	228.—	"	0,80	"	228,80
Havenpolitie.	"	461,70	"	3,10	"	464,80
Politie	"	20.418,15	"	796,72	"	21.214,87
Publieke Werken.	"	348,90	"	—.—	"	348,90
Secretarie	"	123,11	"	—.—	"	123,11
Stadsdrukkerij	"	122,50	"	—.—	"	122,50
Stadsreiniging	"	6.842,30	"	—.—	"	6.842,30
Stedelijk Museum	"	41,05	"	—.—	"	41,05
Stoomponten.	"	2.036,30	"	27,40	"	2.063,70
Telefoon.	"	829,20	"	6,80	"	836.—
Tram	"	28.091,45	"	7.193,26	"	35.284,71
Universiteit	"	58,90	"	—.—	"	58,90
Vischhal.	"	39,60	"	—.—	"	39,60
Waterleidingen.	"	2.518,70	"	76,80	"	2.595,50
	f	80.665,31	f	9.972,58	f	90.637,89

Volgens voorgaanden staat werd totaal afgeleverd voor . .	f	90.637,89
Bovendien was op 31 December ter aflevering gereed voor .	"	969,30
	f	91.607,19
Op 31 December 1909 was ter aflevering gereed voor . . .	"	240,80
Zoodat vervaardigd is voor	f	91.366,39

Dit bedrag is samengesteld als volgt:

Grondstoffen (na aftrek van *f* 190 voor opbrengst van snippers)	*f* 53.839,11	of 59 %	van het totaal
Arbeidsloonen coupeurs, kleermakers en pompiers	" 25.127,06	" 27,5 "	" " "
Algemeene onkosten (Administratie, huur, rente, onderzoek grondstoffen, assurantie, verlichting enz.)	" 4.768,36	" 5 "	" " "
Bijdrage aan het pensioenfonds, loon bij ziekte en verlof en afschrijving	" 3.283,97⁵	" 3,5 "	" " "
Batig saldo.	" 4.347,88⁵	" 5 "	" " "
	f 91.366,39		

Vervaardigd zijn:

1976 uniformjassen van verschillend model,
95 " vesten,
2053 " pantalons,
3001 " petten,
18 " mouwvesten,
376 " linnen jassen,
546 " " pantalons,
7 " atilla's,
7 " rij-pantalons,
37 " mantels,
22 lederen jassen,
5 " pantalons en
1350 pilow kielen;

bovendien werden:

952 uniformjassen en
119 " pantalons gekeerd;
283 " petten opgemaakt en
1122 " jassen
214 " pantalons,
4 " vesten en
28 " mantels gerepareerd.

Hiertoe werden verwerkt:

1584,30 meter donkerblauw doeskin,
39,10 " zwart doeskin,
79,75 " wolzwart doeskin,
18.— " " croisé,
311,70 " donkerblauw duffel 1e soort,
970,80 " " " 2e "

745,20	meter	donkerblauw dikke waterproof,	
50,60	„	„ dunne „	
8,50	„	pettenduffel,	
622,90	„	marengo zware stof,	
1743.—	„	grijs tramlaken,	
185,90	„	donkerblauw pettenlaken,	
49,70	„	zwart pettenlaken,	
10,10	„	„ satin,	
285,60	„	donkerblauw laken,	
28,60	„	„ flocconné,	
9.—	„	„ zeeduffel,	
907,75	„	grijs wollen voeringbaai,	
59,25	„	uitmonsteringslaken, rood en blauw,	
111.—	„	grijs cordmanchester,	
9,40	„	gummi,	
14.—	„	diverse wollen stoffen,	
972,20	„	grijs drill,	
10.030,40	„	diverse voeringstoffen,	
131,85	„	blauw pilow en	
119.—	vellen	leder.	

17. STADSDRUKKERIJ.

Er kwamen 11.067 bestellingen in, dat is, gerekend tegen 308 werkdagen, 36 bestellingen per dag, of evenveel als het vorige jaar.

De uitvoering dezer bestellingen vorderde, voor zoover dit aan de inrichting werd gedaan, voor de afdeeling *handzetterij* 93.602 werkuren, waaronder voor spoedwerk 196 overuren. Het totaal-aantal uren moet als volgt worden verdeeld: aan zetten 58.531¼, aan correctie 9674¼, aan proeftrekken 5835, aan distribueeren 19.561½. Bovendien is aan diverse andere werkzaamheden nog 3023¾ uur besteed.

Op de afdeeling *machinezetterij* werd 4110½ uur besteed aan machinezetten, 1062 uur aan correctie en voor het schoonhouden der machines, loodsmelten, omhangen van matrijzen, opmaken enz. 3992 uur. In het geheel werd er dus gewerkt 9164½ uur. Er werden gezet 8.459.647 vierkanten. Voor de afdeeling handzetterij waren voor dat werk noodig geweest 18.800 uur. De machinezetterij leverde derhalve een tijdsbesparing van 9635½ uur op.

In de afdeeling *drukkerij* werd 30.852½ uur gewerkt, met inbegrip van 330 uur overwerk. Genoemd totaal-aantal werkuren is als volgt te verdeelen: aan drukken 24.721½, aan proeven maken 208¾, aan inslaan 2994, aan diverse andere werkzaamheden 2013¼ en aan poetsen 915. Door defecten aan machinerieën ging 153¼, en door wachten wegens gebrek aan werk, wat hoofdzakelijk in de maanden September en October voorkomt, 445 uur verloren.

In de afdeeling *binderij* werd totaal 48.870½ uur gewerkt, met inbegrip van 625 overuren.

In de afdeeling *linieerderij*, waar gewerkt werd door één volwassen werkman en gedeeltelijk één leerling, werd totaal 5979 uur gewerkt, met inbegrip van 202 uur overwerk. Deze uren zijn als volgt te verdeelen: aan linieeren 3987¼, aan proeven maken 110½, aan diverse andere werkzaamheden 1803 en aan poetsen 78¼ uur.

Vele formulieren werden in meer dan één exemplaar tegelijk gedrukt, waardoor het totaal-aantal druks over het geheele jaar 9.751.863 bedroeg.

Ongerekend vele duizenden formulieren, een groot aantal registervellen voor de gemeente-administratie en -bedrijven, werden door de Stadsdrukkerij geleverd: 598 bladen van 16 octavo-pagina's en 607 bladen van 4 folio-pagina's; 1352 kennisgevingen, ieder met een oplage van 115 exemplaren; voor de Gasfabrieken 637.000 kwitanties, 182.425 meter-, 10.000 weeg-, 10.000 cokes- en 37.700 diverse kaarten, 235.000 werk-, 26.000 kosten-, 100.000 klachten-, 75.000 opneem-, 10.000 specie- en 10.000 volgbriefjes, 60.000 formulieren voor het plaatsen, wegnemen of verwisselen van meters, 40.000 aanvragen gas, 45.000 lijsten verbruikte materialen, 20.000 staten van verbruikte kousjes, 13.500 memorandums, 20.000 gebruiksaanwijzingen muntmeter, 20.000 looperslijsten, 20.000

lijsten, gebruikt wordende voor de overname van artikelen, welke door de Gasfabrieken tijdelijk aan gasverbruikers in gebruik zijn afgestaan, 20.000 uitnoodigingen tot betaling enz.; voor de Waterleidingen 102.200 kwitanties; voor de Stads-bank-van-leening 2.228.200 beleenbriefjes, 10.200 kwitanties, 95.000 reçu's en 10.000 nota's voor de vendu; voor de afdeeling Belastingen 3.065.000 plaatsbewijzen voor publicke vermakelijkheden; voor de Stoomponten 128.500 boekjes en 650.850 plaatsbewijzen; voor het bureau Verkiezingen 210.585 oproepings- en 214.150 stemkaarten en voor de Gemeentetram 27.150 lijn-, 2500 net- en 7350 scholierkaarten, 3.000.000 vroegrit-retourkaarten, 320.000 boekjes van 5 kaartjes, 225.000 boekjes van 10 kaartjes, 5000 boekjes van 20 kaartjes en 40.000 boekjes van 25 kaartjes.

Door de binderij werden o.m. afgeleverd 2994 kantoorboeken, 1e kwaliteit gebonden in geheel leder, half leder of perkament; 70.671 kantoorboeken, 2e kwaliteit gebonden in Fransche band, gelijk af; 1978 Fransche banden, 1e kwaliteit gebonden; 19.248 Fransche banden, 2e kwaliteit gebonden, 3135 omslagen, 210 portefeuilles, 6835 diverse bloc-notes, 55 kaarten en 5 teekeningen op linnen geplakt, waarvan 5 kaarten tevens van stokken voorzien, 64 kaarten, 729 lijsten en 101 teekeningen op bordpapier geplakt, 84 doozen, 37 lessenaarleggers, 6 vulmappen met garnituur, 650 linnen portretboekjes en 25 fotohangers ten dienste van de politie.

Verbruikt papier, karton en enveloppen, volgens aanbesteding vóór het tijdvak 1 Januari 1906—31 December 1910.

Bestek-nummer	BENAMING	Grootte in centimeters	Gewicht p. riem in Kilo's	Prijs per Kilo	Prijs p. Riem	Verbruikte hoeveelheden		TOTAAL	
						riem	vel	riem	vel
	PERCEEL I								
1	Imperiaal	56½ × 77	25	*f* 0,51	*f* 12,75	67	177		
2	Groot Royaal. . . .	52 × 65	15	„ 0,51	„ 7,65	82	489		
3	Royaal.	50 × 65	18	„ 0,51	„ 9,18	12	110		
4	Groot Mediaan . . .	48 × 62	18	„ 0,51	„ 9,18	110	235		
5	Klein „ . . .	42 × 53	14	„ 0,51	„ 7,14	129	127		
6	Bijenkorf.	37 × 48	12	„ 0,51	„ 6,12	146	349		
7	Schrijf	34½ × 43	10	„ 0,51	„ 5,10	273	67		
	PERCEEL II							822	54
8	Imperiaal	56½ × 77	25	„ 0,2^{28}	„ 5,70	214	305		
9	Groot Royaal . . .	52 × 65	11	„ 0,21^{75}	„ 2,40	784	56		
9a	Royaal.	50 × 65	15	„ 0,21^{75}	„ 3,25	36	161		
9b	„	50 × 65	12	„ 0,21^{75}	„ 2,60	165	147		
9c	Kiezerslijsten. . . .	49 × 63½	15	„ 0,20^{75}	„ 3,10	108	460		
					Transporteeren . . .	1309	129	822	54

Bestek-nummer	BENAMING	Grootte in centimeters	Gewicht p. riem in Kilo's	Prijs per Kilo	Prijs p. Riem	Verbruikte hoeveelheden riem	Verbruikte hoeveelheden vel	TOTAAL riem	TOTAAL vel
				Per Transport . . .		1309	129	822	54
9*d*	Dubbel Royaal . . .	66 × 106	30	*f* $0,19^{75}$	*f* 5,93	80	84		
10	Dubbel gr.-Mediaan	60 × 94	33	„ $0,21^{75}$	„ 7,15	125	237		
11	Groot Mediaan . . .	47 × 60	15	„ $0,21^{75}$	„ 3,25	67	237		
12	Post	44 × 56	12	„ $0,21^{25}$	„ 2,55	418	381		
13	Klein-Mediaan . . .	42 × 53	12	„ $0,21^{75}$	„ 2,60	285	144		
14	Dubb. klein-Mediaan	53 × 80	18	„ $0,21^{75}$	„ 3,90	236	263		
15	Bijenkorf.	37 × 48	10	„ $0,21^{75}$	„ 2,20	415	4		
16	Schrijf	34½ × 43	8	„ $0,21^{25}$	„ 1,70	2414	237		
16*a*	Schrijfmach. papier	43 × 69	11	„ $0,20^{75}$	„ 2,25	103	72		
17	Dubbel Dubb. Schrijf	69 × 86	24	„ $0,21^{75}$	„ 5,20	299	157		
	PERCEEL III							5754	445
18	Colombier	62 × 85	12	„ $0,21^{25}$	„ 2,55	56	—		
19	Royaal.	50 × 65	10	„ 0,19	„ 1,90	37	340		
20	Post	44 × 56	8	„ 0,19	„ 1,52	26	275		
21	Schrijf	34½ × 43	5	„ 0,19	„ 0,95	237	245		
22	Dubbel Post	58 × 85	27	„ $0,22^{5}$	„ $6,07^{5}$	107	337		
	PERCEEL IV							465	197
23	Pakpapier	70½ × 100	30	„ $0,18^{5}$	„ 5,55	16	489		
24	„	56 × 103	25	„ $0,18^{5}$	„ $4,62^{5}$	39	236		
	PERCEEL V							56	225
25	Bristolkarton wit . .	65 × 79	95	„ $0,34^{5}$	„ 32,54	18	123		
26	„ „ . .	56½ × 77	110	„ $0,23^{5}$	„ 25,85	7	179		
27	„ „ . .	56½ × 77	70	„ $0,23^{5}$	„ 16,45	14	171		
28	„ „ . .	50 × 65	80	„ $0,22^{5}$	„ 18.—	8	393		
29	„ „ . .	50 × 65	60	„ $0,23^{5}$	„ 14,10	8	180		
30	„ „ . .	50 × 65	50	„ $0,23^{5}$	„ 11,75	26	461		
31	Ivoorkarton	56½ × 77	70	„ $0,34^{5}$	„ $23,97^{5}$	22	267		
	PERCEEL VI							106	274
								7205	195
32	Zaansch bord in de nummers 8—80 .	62 × 74	per pak 12½		per pak *f* 2,89	pak 171	vel 179	pak	vel
	PERCEEL VII							171	179
33	Stroobord in de nummers 10—70 . . .	64 × 76	26		„ 1,74	335	68	335	68

Bestek-nummer	BENAMING	Grootte in centimeters	Prijs per 1000	Verbruikt	Totaal
	Perceel VIII				
34	Gele akte-enveloppen .	14½ × 39	*f* 5,75	31.148	
35	„ met gewone sluiting	19 × 30	„ 8,50	8.573	
36	„ „ „ „	16½ × 26	„ 1,75	—	
37	„ „ „ „	16½ × 26	„ 2,40	15.852	
38	„ „ „ „	15 × 23½	„ 2,10	47.113	
39	„ „ „ „	13½ × 21½	„ 1,82	32.430	
40	„ „ „ „	12½ × 19½	„ 1,62	18.658	
41	„ „ „ „	11½ × 18	„ 1,44	88.062	
42	Groot kwarto geel. . .	13 × 16½	„ 1,10	19.214	
43	Kwarto geel	12½ × 15½	„ 0,92	27.563	
44	Groot kwarto grijs. . .	12½ × 15½	„ 0,92	26.050	
45	„ blau melirt	13 × 16½	„ 1,30	23.055	
46	Kwarto blau melirt . .	12½ × 15½	„ 1.—	42.060	
47	Groot kwarto wit . . .	13 × 16½	„ 2.—	48.562	
48	Kwarto wit	12½ × 15½	„ 2,50	201	
49	Kwarto wit duplex . .	12½ × 15½	„ 3,25	35.991	
50	Klein kwarto wit duplex	11 × 14½	„ 3,15	21.781	486.313

Behalve het papier volgens aanbesteding gekocht, zijn nog verbruikt 1592 riemen en 443 vellen papier in verschillende formaten, kleuren en kwaliteiten, 177.394 enveloppen, 1086 vellen pletbord, 260 vellen leerbord, 5 pakken en 7 vellen grijs bord, 8 pakken en 315 vellen stroobord, 11.500 labels, 6000 loonzakjes, 7381 kaarten en eenige diverse papieren, zooals teekenpapier, perkamentpapier, calqueerlinnen.

Het papier volgens bestek vorderde een uitgave van . . *f* 26.702,96
" " buiten " " " " " . . " 12.378,29[5]

Totaal . . . . *f* 39.081,25[5]

Perceel IX. De leverancier van dit perceel kwam de voorgeschreven bepalingen niet na. De met hem aangegane overeenkomst werd daarna ontbonden.

Perceel X. Hierop werd uitgegeven *f* 1020,73.

Gereedschappen en Machinerieën.

HANDZETTERIJ.

Voor versterking en uitbreiding is in 1910 aangekocht:

820,20 KG. letter, 2651 KG. wit, 108,15 KG. koperen lijnen, 100 koperen accolades, 58 galvano's, 1000 houten regletten, 20 universal combischenen, 1 stel metalen paginaopbinders, 2 zethaken en een ijzeren corrigeerplaat met een oppervlakte van 1016 × 2030 mM. Voor de zetterij werd uitgegeven *f* 5440,89[5], waarvan *f* 2552,30[5] werd geboekt onder „Buitengewone Uitgaven".

MACHINEZETTERIJ.

Voor deze afdeeling werden aangekocht:

2 zetmachines met toebehooren, 2 stel machine- en 1 stel handmatrijzen, 720 losse matrijzen, 12 gietvormen, 3 matrijzenkasten en 7396,50 KG. gietlood. Door de bijplaatsing der 2 zetmachines werd de machinezetterij te klein, en is door het wegbreken eener houten afscheiding de voormalige afdeeling tramkaartjescontrôle bij de machinezetterij getrokken. Uitgegeven werd *f* 12.754,14[5], waarvan *f* 11.629,92[5] werd geboekt onder „Buitengewone Uitgaven".

DRUKKERIJ.

Op 2 bestaande snelpersen werden enkelvoudige en op 1 bestaande snelpers een dubbel automatisch inlegapparaat aangebracht. De vier degeldrukpersen werden ieder van een motor en regulateurs voorzien. Aangekocht werd een groote snelpers met enkelvoudig automatisch inlegapparaat en met een drukgrootte van 71½ × 115 cM. Voor deze snelpers werd aangeschaft een draaistroommotor van 4 PK. Verder werd nog aangekocht een onontplofbare benzine-kan, 2 leeren rollen voor een degeldrukpers en eenige kleine gereedschappen. Uitgegeven werd *f* 13.210,10, waarvan *f* 6486,10 werd geboekt onder „Buitengewone Uitgaven".

ALGEMEENE DIENST.

Aangekocht werd 1 fiets met toebehooren, 2 ventilatoren en een dekkleed, waarvoor in totaal werd uitgegeven *f* 191,10.

In 1910 is dus totaal door de Stadsdrukkerij aan gereedschappen en machinerieën uitgegeven voor:

	Geboekt onder gewone uitgaven	Geboekt onder buitengew. uitgaven
Handzetterij	*f* 2.888,59	*f* 2.552,30[5]
Machinezetterij	„ 1.124,22	„ 11.629,92[5]
Drukkerij	„ 6.724,—	„ 6.486,10
Algemeene Dienst . . .	„ 191,10	
	f 10.927,91	*f* 20.668,33
	f 31.596,24	

De tramkaartjes-drukmachines werden overgedaan aan den tegenwoordigen drukker der tramkaarten. De opbrengst is in mindering gebracht van de buitengewone uitgaven drukkerij.

Overzicht van het afgeleverde druk- en bindwerk van 1901—1910.

1901	f 93.031,15[5]
1902	„ 118.068,18
1903	„ 120.600,73
1904	„ 127.148,90
1905	„ 139.119,15
1906	„ 141.572,71
1907	„ 146.263,66
1908	„ 163.614,82[5]
1909	„ 158.591,92
1910	„ 168.548,74[5]

In 1910 werd het drukken van de tramkaartjes voor de Gemeentetram opgedragen aan een particulieren drukker. Niettegenstaande dat, waren de ontvangsten voor het afgeleverde druk- en bindwerk in 1910 ± f 10.000 meer dan in 1909, terwijl voor het zetten en drukken dezelfde urenprijs in rekening werd gebracht.

Rekening 1910.

ONTVANGSTEN

Afgeleverd druk- en bindwerk		f 168.548,74[5] 1)
Rente Weduwenfonds		„ 480.—
Diverse ontvangsten:		
oud papier enz.	f 541,59	
materieel	„ 223,65	
		„ 765,24
Ontvangsten voor anderen		„ 3.389,55[5]
Teruggaaf van uitgaven voor anderen gedaan		„ 2.616,24[5]
Vergoeding voor Rente en Afschrijving		„ 178,66
		f 175.978,44[5]

UITGAVEN

Salarissen	f 6.500.—
Arbeidsloonen	„ 14.137,67 2)
Benoodigdheden	„ 2.264,31 2)
Bureaubehoeften en drukwerk	„ 610,21
Transporteeren	f 23.512,19

1) De post is als volgt te splitsen:

Opbrengst handzetterij	(loonen)	f 49.307,15
„ machine-zetterij	„	„ 8.423,91
„ drukkerij	„	„ 25.363,99
„ linieerderij	„	„ 2.270,25
„ binderij	„	„ 18.395,19
„ papier		„ 42.369,68[5]
„ binderij (benoodigdheden)		„ 3.822,57
„ zetterij	„	„ 556,53
„ druk- en bindwerk door derden verricht		„ 18.039,47
		f 168.548,74[5]

2) Algemeene kosten.

Per transport	*f*	23.512,19	
Verlichting en brandstoffen	„	2.270,85^5	
Waterverbruik	„	500,30	
Bijdrage aan het Pensioenfonds	„	7.222,72	
Uitkeering ingevolge de Ongevallenwet	„	78,14^5	
Onkosten	„	583,53	
Onvoorziene uitgaven	„	290,79	
Arbeidsloonen	„	47.791,94^5	1)
Papier	„	39.081,25^5	
Benoodigdheden	„	4.070,76	1)
Druk- en bindwerk door derden verricht	„	17.798.—	2)
Aankoop gereedschappen	„	10.927,91	
Onderhoud en reparatie materieel	„	641,79	
Drijfkracht en onderhoud motoren	„	1.130,64	
Onderhoud gebouw	„	1.486,31^5	
Aanleg en onderhoud van gas- en waterleidingbuizen en kranen, vegen van schoorsteenen	„	7,15	
Onderhoud van electrische geleidingen, mobilair en kachels	„	592,02^5	
Uitkeering Weduwenfonds	„	238,29	
Uitkeering van ontvangsten voor anderen	„	3.389,55^5	
Uitgaven voor anderen	„	2.616,24^5	
Rente	„	7.658,41	
Aflossing kapitaal	„	1.395,90	
Extra Afschrijving	„	127,61^5	
	f	173.412,33^5	
Voordeelig saldo, toegevoegd aan „Reserve" . . .	*f*	2.566,11	

1) Kosten van druk- en bindwerk.

2) Deze post was in de jaren 1909 en 1910 samengesteld als volgt:

		in 1909		in 1910
Gewoon werk	*f*	5.863,30	*f*	6.773,46
* Verguldwerk	„	230,15	„	253,01
* Steendruk	„	370,40	„	326,51^5
* Adresboeken	„	547,20	„	547,20
* Tram- en cokeskaartjes	„	1.210,57	„	343,95
* Statistische mededeelingen	„	1.042,75	„	1.169,75
* Teekeningen (waaronder kaarten van Amsterdam)	„	5.742.—	„	8.384,11^5
	f	15.006,37	*f*	17.798.—

De met een * aangeduide werken kunnen niet door de Stadsdrukkerij uitgevoerd worden en zullen steeds aan particuliere drukkers moeten worden opgedragen. De hoofdoorzaak van de hoogere uitgaaf in 1910 dan in 1909 is het gevolg van het groot aantal teekeningen, dat in 1910 is besteld. Dat het gewone werk, uitbesteed in 1910 meer heeft bedragen dan in 1909, komt, doordat het Rapport, uitgebracht door de G. E. W.-Commissie, gedeeltelijk aan particuliere drukkers is opgedragen, die daarvoor de Stadsdrukkerij *f* 2.002,51 in rekening brachten.

C. WERKEN, NIET AAN DE GEMEENTE BEHOORENDE.

ELECTRICITEITS-CONCESSIE.

KABELNET

Gelegd tot 31 December 1909	63.933 M.
Vermeerderd in 1910	905 〃
Zoodat de totale lengte van het kabelnet op 31 December 1910 bedroeg	64.838 M.

De *uitkeering* aan de Gemeente beliep:

a bate ingevolge art. 21, al. 1, der concessie	*f* 21.338,85
b bijdrage ingevolge art. 20 der concessie	〃 3.000.—
Totaal	*f* 24.338,85

Tegenover *f* 24.262,21 over 1909.

STAAT DER AANBESTEDINGEN

loopende of gehouden in 1910.

STAAT DER AANBESTEDINGEN

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
	A. OPENBARE AANBESTEDINGEN.		
1902 11	Het leveren en verwerken van asphalt voor wegen, kunstwerken, gebouwen, terreinen, enz., gedurende tien achtereenvolgende jaren, benevens het onderhouden van het gedurende dien tijd gemaakte werk.	30 Juni 1902	

loopende of gehouden in 1910.

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
Beton en afpleistering:	*f* 24.673,26	Neuchâtel Asphalte Comp.	
Een M² betonlaag met cement-afpleistering, dik te zamen 20 cM., met 1 jaar onderhoud, ter oppervl. van minder dan 100 M² . . . . *f* 2,50			
Een M² als voren, ter aaneengesloten oppervl. van 100 tot 500 M² *f* 2,20			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 2,20			
Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 2,20			
Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 2,20			
Idem idem van 2000 M² en daarboven. . . *f* 2,20			
Een M² betonlaag met cementafpleistering, dik te zamen 20 cM., met 10 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervl. van 100 tot 500 M² *f* 2,81			
Een M², als voren, ter aaneengesloten oppervl. van 500 tot 1000 M² *f* 2,81			
Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 2,81			
Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 2,81			
Idem idem van 2000 M² en daarboven. . . *f* 2,81			
Een M² betonlaag met cement-afpleistering, dik te zamen 8 cM., met 1 jaar onderhoud, ter oppervlakte van minder dan 100 M². . . . *f* 1,40			
Een M² als voren, ter aaneengesloten oppervl. van 100 tot 500 M² *f* 1,10			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 1,10			
Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 1,10			
Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 1,10			

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1902 11 (Vervolg)			

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
Idem idem van 2000 M² en daarboven . . . *f* 1,10 Een M² beton voor het onder profiel afwerken v. bestaande beddingen, met 1 jaar onderh. *f* 15.— Een M² afpleistering voor het onder profiel afwerken van bestaande beddingen, met 1 jaar onderhoud . . . . *f* 0,40 *Stampasphalt:* Een M² stampasphalt, ter oppervlakte van minder dan 100 M², met 1 jaar onderhoud, ter dikte van 5 cM. . . . . *f* 6.— Id. id. dik 4 cM. „ 5.— Id. id. dik 3 cM. „ 4.— Id. id. dik 2 cM. „ 3.— Een M² stampasphalt, dik 5 cM., met 1 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M². . . . . . . *f* 5,80 Als voren van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 5,60 Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 5,40 Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 5,20 Idem idem 2000 M² en daarboven . . . . . *f* 5.— Een M² stampasphalt, dik 5 cM., met 10-jarig onderhoud, ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M². . *f* 7,91 Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 7,71 Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 7,51 Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 7,31 Idem idem van 2000 M² en daarboven. . . *f* 7,11 *Gietasphalt:* Een M² gietasphalt, ter oppervlakte van minder dan 100 M², met 1 jaar onderhoud, ter dikte van 3 cM. . . . . *f* 3.— Id. id. dik 2 cM. „ 2.— „ „ „ 1 „ „ 1,50			

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1902 11 (Vervolg)			

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
Een M² gietasphalt met 1 jaar onderhoud, dik 2 cM., ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M² . . . . *f* 1,90			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 1,85			
Idem idem van 1000 tot 1500 M² . . . . . . *f* 1,80			
Idem idem van 1500 tot 2000 M² . . . . . . *f* 1,75			
Idem idem van 2000 M² en daarboven. . . *f* 1,70			
Speciaal gietasphalt voor rijwegen			
Een M² speciaal gietasph. ter oppervl. v. minder dan 100 M², met 1 jaar onderh., ter dikte van 5 cM. *f* 6.—			
Als voren, dik 4 „ „ 5.—			
„ „ „ 3 „ „ 4.—			
„ „ „ 2 „ „ 3.—			
Een M² speciaal gietasph., dik 5 cM., met 1 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M². . *f* 5,80			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 5,60			
Idem idem van 1000 M² en daarboven. . . *f* 5,40			
Een M² speciaal gietasph., dik 4 cM., met 1 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M². . *f* 4,75			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 4,60			
Idem idem van 1000 M² en daarboven. . . *f* 4,45			
Een M² speciaal gietasphalt. dik 3 cM., met 1 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervl. van 100 tot 500 M² *f* 3,60			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 3,45			
Idem idem van 1000 M² en daarboven. . . *f* 3,30			
Een M² speciaal gietasphalt, dik 2 cM., met 1 jaar onderhoud, ter aaneengesloten oppervl. van 100 tot 500 M² *f* 2,45			
Idem idem van 500 tot 1000 M² . . . . . . *f* 2,30			
Idem idem van 1000 M² en daarboven. . . *f* 2,15			

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1902 11 (Vervolg)			
	Stadsdrukkerij.		
1905 .1 S.D.	De levering van papier, karton, Zaansch- en stroobord, enveloppen en binderij-benoodigdheden, ten dienste der Stadsdrukkerij (Nes 43), gedurende het tijdvak ingaande 1 Januari 1906 en eindigende 31 December 1910.	4 Dec. 1905	
1907 49	Het in ontvangst nemen, vervoeren en lossen van zand, voor bestratings- en andere werken der Gemeente, van 1 November 1907 tot 1 Jan. 1911.	14 Oct. 1907	
57	Het leveren van scherp rivierzand van 1 Jan. 1908 tot 1 Januari 1911.	9 Dec. 1907	
	Gemeente-electriciteitswerken.		
9 G.E.	Het leveren en geheel werkwaardig opstellen van twee draaistroomturbogeneratoren, elk van 4000 Kilowatt nuttig vermogen en elk met een condensatie-aanleg, alles met toebehooren, ten dienste van de uitbreiding der Gemeente-electriciteitswerken.	3 Juni 1907	Proefbedrijf voor den eersten moet op 1 Augustus 1908 beginnen, voor den tweeden hoogstens 6 weken later.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
Overnemen van oud asphalt. Een K.G. oud stamp-asphalt, afkomstig van opbrekingen en herstellingen in wegen, gebouwen, enz., *niet* bij den aannemer in onderhoud . . . . *f* 0,01 Een K.G. oud gietasphalt als boven . . . . *f* 0,0075			
1e perc. voor *f* 4.669,05	*f* 6.215,83	VAN GELDER & ZONEN.	Bij besluit van Burg. en Weth. dd. 19 Dec. 1905, N⁰. 21442, is de levering, voor zooveel perceel 11 betreft, niet goedgekeurd.
2e „ „ „ 9.179.—	„ 15.698,58	A. PALM & ZONEN.	
3e „ „ „ 1.213,30	„ 1.117,32	Idem.	
4e „ „ „ 277,50	„ 204,44⁵	M. S. KOOPAL.	
5e „ „ „ 2.703,87⁵	„ 2.017,71	C. G. A. CORVEY.	
6e „ „ „ 433,50	„ 505,75	A. PALM & ZONEN.	
7e „ „ „ 261.—	„ 588,12	G. H. BUHRMANN.	
8e „ „ „ 758,46	„ 1.053,19	Wed. H. BONTAMPS.	
10e „ „ „ 681.—	„ 1,020,73	L. A. J. BEUNS.	
Sub *a* voor . . . . *f* 0,07 „ *b* „ . . . . „ 0,27 „ *c* „ . . . . „ 0,28 „ *d* „ . . . . „ 0,01 „ 1 „ . . . . „ 0,03 „ 2 „ . . . . „ 0,26 „ 3 „ . . . . „ 0,36 „ 4 „ . . . . „ 0,05	Op gewone rekening	CH. DE VILDER.	
f 1,14 per M³.	Op gewone rekening	A. VAN LEEUWEN & A. POUW.	
f 361.360.—	*f* —.—	Akt. Ges. BROWN, BOVERI & C⁰., Baden, in combinatie met de Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1908 6	Het leveren, verwerken, aanbrengen en onderhouden van asphalt op wegen, pleinen, bruggen, enz., aanvangende 1 Mei 1908 en het leveren van materiaal voor ondergieting van tramrails.	2 Maart 1908	

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
A. Nieuw werk met zevenjarige garantie. *Portland-cementbeton met afpleistering.* 1 Een M^2 betonlaag met cement-afpleistering, dik te zamen 20 cM., in aaneengesloten oppervl. van minder dan 100 M^2 *f* 2,10 2 Een M^2 als voren, ter aaneengesloten oppervlakte van 100 tot 500 M^2 *f* 2,10 3 Een M^2 als voren, ter aaneengesloten oppervl. van meer dan 500 M^2 *f* 2,10 4 Een M^3 beton voor het onder profiel afwerken van bestaande beddingen *f* 12,50 5 Een M^2 afpleistering voor het doel sub 4 omschreven *f* 0,30 *Stampasphalt voor rijwegen.* 6 Een M^2 stampasphalt, dik 5 cM. ter aaneengesloten oppervlakte van mind. dan 100 M^2 *f* 4,50 7 Idem als voren van 100 tot 500 M^2 *f* 4,40 8 Id. als voren dik 5 c.M., ter aaneengesloten oppervlakte van 500 tot 1000 M^2 *f* 4,30 9 Idem als voren van 1000 tot 1500 M^2 *f* 4,20 10 Idem als voren van 1500 tot 2000 M^2 *f* 4,10 11 Id. als voren van 2000 M^2 en daarboven *f* 4.— **B. Vernieuwing van bestaand werk met zevenjarige garantie.** *Portland-cementbeton met afpleistering.* 12 Een M^2 beton voor het onder profiel afwerken of verbeteren van bestaande betonbedden *f* 12,50	*f* 77.975,85	Neuchâtel Asphalte Comp.	

VOLGN. V. H BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1908 6 (Vervolg)			

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
13 Een M^2 afpleistering voor het doel sub 12 omschreven *f* 0,30			
Stampasphalt voor rijwegen.			
14 Een M^2 stampasphalt, dik 5 cM. ter aaneengesloten oppervlakte van minder dan 100 M^2 *f* 4,30			
15 Idem als voren van 100 tot 500 M^2 *f* 4,20			
16 Idem als voren van 500 tot 1000 M^2 *f* 4,10			
17 Idem als voren van 1000 tot 1500 M^2 *f* 4.—			
18 Idem als voren van 1500 tot 2000 M^2 *f* 3,90			
19 Id. als voren van 2000 M^2 en daarboven *f* 3,80			
C. Werken met éénjarig onderhoud en herstellingen van opbrekingen ook in werken waarvoor de garantieplicht geldt of welke in onderhoud zijn.			
Portland-cement en asphaltbeton.			
20 Een M^2 Portl.-cementbeton als sub 1 vermeld *f* 2,45			
21 Idem als voren, overigens als sub 2 vermeld *f* 2,05			
22 Idem als voren, overigens als sub 3 vermeld *f* 2,50			
23 Idem als voren, dik te zamen 15 cM., overigens als sub 1 vermeld *f* 1,80			
24 Een M^2 Portl.-cementbeton, overigens als sub 2 vermeld *f* 1,70			
25 Idem als voren, overigens als sub 3 vermeld *f* 1,65			
26 Een M^2 met cementafpleistering, dik te zamen 8 cM., overigens als sub 1 vermeld *f* 1,25			

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1908 6 (Vervolg)			

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
27 Idem als voren, overigens als sub 2 vermeld *f* 1,05			
28 Idem als voren, overigens als sub 3 vermeld *f* 1,05			
29 Een M² asphaltbeton, dik 15 cM., bij eene oppervlakte als sub 1 vermeld *f* 6,75			
30 Idem als voren bij eene aaneengesloten oppervlakte van meer dan 100 M² *f* 6,50			
Stampasphalt.			
31 Een M² stampasphalt dik 5 c.M., ter oppervl. conform sub 6 vermeld *f* 5.—			
32 Idem conform sub 7 vermeld *f* 4,25			
33 Idem conform sub 8 vermeld *f* 4.15			
34 Idem conform sub 9 vermeld *f* 4.05			
35 Idem conform sub 10 vermeld *f* 3,95			
36 Idem conform sub 11 vermeld *f* 3.85			
37 Idem dik 4 cM., overigens ter oppervlakte conform sub 6 *f* 4,50			
38 Idem dik 4 c.M., conform sub 7 *f* 3,75			
39 Idem dik 4 c.M., conform sub 8 *f* 3,65			
40 Idem dik 4 c.M., conform sub 9 *f* 3,55			
41 Idem dik 4 c.M., conform sub 10 *f* 3,45			
42 Idem dik 4 c.M., conform sub 11 *f* 3,35			
43 Idem dik 3 c.M., conform sub 6 *f* 4.—			
44 Een M² stampasphalt, dik 3 c.M., conform sub 7 en meer *f* 3,35			
45 Idem dik 2 c.M., conform sub 6 *f* 3,50			
46 Idem dik 2 c.M., conform sub 7 en meer *f* 3.—			
47 Een M² speciale gietasphalt voor rijwegen, dik 5 c.M., ter oppervl. conform sub 6 *f* 5.—			

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1908 6 (Vervolg)			

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
8 Idem als voren, ter oppervl. sub 7 *f* 4,25			
9 Idem als voren, ter oppervlakte sub 8 en daarboven *f* 4,15			
0 Idem als voren, dik 4 c.M., ter oppervlakte conform sub 6 *f* 4,50			
1 Idem als voren, dik 4 c.M., ter oppervlakte comform sub 7 *f* 3,75			
2 Idem als voren, dik 4 c.M., ter oppervlakte conform sub 8 en daarboven *f* 3,65			
3 Idem als voren, dik 3 c.M., ter oppervlakte conform sub 6 *f* 3,50			
4 Idem als voren, dik 3 c.M., ter oppervlakte conform sub 7 *f* 3,35			
5 Idem als voren, dik 3 cM., ter oppervlakte conform sub 8 en daarboven *f* 3,25			
6 Idem als voren, dik 2 c.M., ter oppervlakte conform sub 6 *f* 2,70			
7 Idem als voren, dik 2 c.M., ter oppervlakte conform sub 7 *f* 2,50			
8 Idem als voren, dik 2 c.M., ter oppervlakte conform sub 8 en daarboven *f* 2,30			
9 Idem als voren, dik 2 c.M.. ter oppervlakte conform sub 6 *f* 2.—			
0 Idem als voren, ter oppervlakte conform sub 7 *f* 1,90			
1 Idem als voren, ter oppervlakte conform sub 8 *f* 1,80			
2 Een M² gewone gietasphalt, dik 2 c.M., ter oppervlakte conform sub 9 *f* 1,65			
3 Idem als voren, ter oppervl.conform sub10 en daarboven *f* 1,50			

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Aanbesteding	Oplevering
1908 6 (Vervolg)			
19	Het leveren en plaatsen van een volledige inrichting voor het verwarmen, ventileeren en verstrekken van warm water in het in aanbouw zijnde ontleedkundig laboratorium, op het terrein aan de Mauritskade.	27 April 1908	Vier maanden na de schriftelijke kennisgeving, dat met die werken een aanvang moet worden gemaakt.
37	Het leveren en werkvaardig opstellen van eene volledige stoomkookinrichting voor de te bouwen spijskeuken van het Binnengasthuis alhier.	6 Juli 1908	Vier maanden na de gunning.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
D. Onderhoudsprijzen, inbegrepen de vernieuwings- en opleveringsverplichtingen, omschreven in § 2 sub B en C en § 4 sub B. 64 Per M² en per jaar betonbed onder den rijweg *f* 0,02 65 Idem als voren, voor het stampasphalt *f* 0.18 **E. Leveringsprijzen voor ondergietingsspecie van tramrails.** 66 100K.G.asphalt(nieuw) *f* 3.— 67 Idem (gebruikt) *f* 2.— 68 Idem épuré *f* 7,50 **F. Prijzen voor het sloopen en verwijderen van portland-cementbeton.** 69 Een M² dik 20 c.M. bij eene oppervlakte als sub 1 vermeld *f* 2,50 70 Idem als voren, bij eene oppervlakte als sub 2 vermeld *f* 2,25 71 Idem als voren, bij eene oppervlakte als sub 3 vermeld *f* 2.—			
f 12.470.—	*f* 1.208,44	Firma HUIJGEN & WESSEL.	
„ 13.913.—	„ 1.391,30		Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, dd. 14 Augustus 1908, N°. 9097A/4634 P. W., is deze aanbesteding niet goedgekeurd.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1908 51	Het leveren van inlandsch of Rijnsch eiken, Australisch, Oost- of Westindisch vierkant beslagen paalhout en vierkant bezaagd hout voor paal- en remmingwerken langs de noordelijke IJkade.	19 Oct. 1908	
56	Het maken en inhangen van drie stel nieuwe- en het uitnemen, nazien en weder inhangen van één stel bestaande deuren in de Entrepotdoksluis, met bijkomende werken.	16 Nov. 1908	Vijf maanden nadat de gunning ter kennis van den aannemer is gebracht.
60	Het bouwen van een openbare school voor gewoon lager onderwijs, met 14 klasselokalen, op een terrein aan de Nieuwe Looiersstraat.	21 Dec. 1908	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
64	Het ophoogen van gronden ten zuiden van den Zeeburgerdijk.	28 Dec. 1908	Zes maanden nadat de gunning ter kennis van den aannemer is gebracht, het geheele werk.
	Gemeentegasfabrieken.		
3 G.G.	1° het bouwen van een meterhuis; 2° het bouwen van een regulateurgebouw; 3° het bouwen van een kantoor voor de opzichters; een en ander op het terrein der Zuider-gasfabriek in den Groot-Duivendrechtschen polder (Gem. Ouder-Amstel).	30 Nov. 1908	Zeven maanden na den datum van goedkeuring der aanbesteding.
	Gemeentetram.		
16 G.Tr.	Het maken van een dienstgebouw met werkplaatsen en woningen aan de Bilderdijkkade en de Tollensstraat; het maken van een afsluitmuur aan het Bellamyplein en het verrichten van verbouwingen aan de bestaande hoofdremise Tollensstraat, ten behoeve van de Gemeentetram.	16 Nov. 1908	Binnen negen maanden na den datum van aanschrijving, dat de besteding is goedgekeurd.

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der Aannemers	Aanmerkingen
f 47 263,64 „ 99.021,60	*f* 15.754,62 „ 33.007,20	Ambagtsheer & v. d. Meulen. A. van Dam, c.s.	Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, dd. 4 December 1908, N°. 12757a 6955 P.W., is deze levering bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan A. van Dam c.s. te Bunnink en de firma Ambagtsheer & van der Meulen te Amsterdam.
„ 29.550.—	„ 2.955.—	C. de Leeuw	Meer werk *f* 1310,19.
„ 62.500.—	„ 1.000.—	J. Gijlswijk.	
„ 59.625.—	„ 32.118,65	P. J. Cromjongh	Meerder werk *f* 150,10. Korting wegens te late oplevering *f* 525.—
„ 67.886.—	„ 8.199,46	C. Balke.	Met inbegrip van *f* 1410,86 voor meerder werk.
„ 95.686.—	„ 1.000.—	S. Hos.	Met inbegrip van *f* 903,48 meerder werk.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1909			
11	Het bouwen van een openbare school voor gewoon lager onderwijs, op een terrein aan de Pieter Langendijkstraat.	15 Febr. 1909	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
14	Het rioleeren van de wegbanen op de gronden der voormalige waskaarsenfabriek en aangrenzende terreinen, met bijkomende werken.	1 Maart 1909	Drie maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
15	Het uitbreiden der 2e Ambachtsschool aan de Westerstraat.	29 Maart 1909	Op 31 Augustus 1909
16	Het leveren en werkvaardig opstellen van de machinale inrichting voor het koelhuis met ijsfabriek op het Abattoir.	10 Mei 1909	Volgens § 18 van het bestek.
17	Het bouwen van een school voor uitgebreid lager onderwijs 1e klasse voor jongens aan de Elisabeth Wolffstraat.	13 April 1909	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
18	Het maken van een kademuur langs de noordzijde en van een golfbreker ten noorden van het IJ-eiland.	26 April 1909	Vijftien maanden nadat de gunning ter kennis van den aannemer is gebracht, het geheele werk.
19	Het uitvoeren van buiten- en binnenverfwerk. glazenmakerswerk enz. aan gebouwen, benevens het verven van bruggen enz. van 1 Mei 1909 tot 1 Mei 1910.	19 April 1909	

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 55.428.—	*f* 1.000.—	A. T. SLEESWIJK.	
„ 12.590.—	„ 14.382,15[5]	D. SPIJKER & J. DE VRENG.	Meerder werk *f* 1792,15[5].
„ 48.175.—	„ 1.000.—	C. KATER.	
			Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 16 Juli 1909, No. 11733/3652 P.W., is deze levering bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan de firma LINDE, te Wiesbaden.
„ 56.497.—	„ 16.127,33[5]	J. GELENS CZN., te Blauwkapel.	Meerder werk *f* 14,66[5].
„ 426.100.—	„ 245.988.21	W. M. T. THIJSSEN en A. VAN DOORN.	Meer werk *f* 15.894,21
1e perceel voor *f* 2.881.—	*f* 86,43	J. H. HEIJER Jr. & ZN.	
2e „ „ „ 2.100.—	„ 63.—	J. J. BOOM, te Sloten (N.H.)	
3e „ „ „ 2.689.—	„ 80,67	G. H. BOTJE.	
4e „ „ „ 2.750.—	„ 82,50	P. J. C. VERHEIJDEN.	
5e „ „ „ 2.300.—	„ 69.—	J. H. HEIJER JR. & ZN.	
6e „ „ „ 2.889.—	„ 86,67	P. KLAPMEIJER.	
7e „ „ „ 344.—	„ 10,32	K. J. VAN DER WEIDE.	
8e „ „ „ 1.950.—	„ 58,50	RIJNDERS & HINSE.	
9e „ „ „ 1.655.—	„ 49,65	N. LAMME.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1909 20	Het uitvoeren van onderhoudswerken, herstellingen en vernieuwingen aan gebouwen, bruggen, wallen, riolen, openbare waterplaatsen, enz. van 1 Mei 1909 tot 1 Mei 1910.	26 April 1909	
21	De levering van Engelsche anthracietkolen, ten behoeve van verschillende gemeentegebouwen, over het tijdvak van 1 Mei 1909 tot en met 30 April 1910.	19 April 1909	
22	Het leveren van eivormige cement-beton-rioolbuizen voor diverse rioleeringswerken.	26 April 1909	
24	Het gewoon onderhoud en het verrichten van herstellingen aan haven-, sluis- en waterwerken, scheepvaartinrichtingen, eenige gebouwen enz. van 1 Mei 1909—30 April 1910.	26 April 1909	
26	Het uitvoeren van vernieuwings- en versterkingswerken aan de vaste bruggen: N°. 241 over de N. Keizersgracht aan den Amstel; „ 282 „ „ Rapenb.gracht vóór de Foeliestr.; „ 30 „ „ Heerengracht in de Vijzelstraat; „ 41 „ „ Keizersgracht in de Vijzelstraat.	10 Mei 1909	Vier maanden na de gunning.
29	Het leggen van een nevenriool in de Weesperzijde met het maken van de nooduitlaten N°s. 46, 47 en 48.	17 Mei 1909	Zes maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
31	Het sloopen van het schoolgebouw aan de Rozenstraat 206 en het gebouw van den voormaligen brandweerpost aan de Rozenstraat 204 en het ter plaatse weder bouwen van eene openbare voorbereidende school.	21 Juni 1909	Negen maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
32	Het vergrooten der woningen voor de havenbeambten aan het Westerdok.	21 Juni 1909	Drie maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
1e perceel voor *f* 12.412.— 2e " " " 7.480.— 3e " " " 9.400.— 4e " " " 13.790.— 5e " " " 18.880.— 6e " " " 9.400.— 7e " " " 1.670.—	*f* 5.480,87⁵ " 2.744,96 " 940.— " 5.919,83⁵ " 1.888.— " 940.— " 167.—	U. H. ELZINGA C. DE NEEF LZN. A. DE LEON WZN. C. DE NEEF LZN. Idem Idem Gebrs. DEGENHARDT.	
per 1000 K.G. perc. I*a* ad *f* 23,50 " I*b* " " 24.— " II*a* " " 23,50 " II*b* " " 24.— " III*a* " " 23,50 " III*b* " " 24.—	Op maandel. rekening	Naaml. Venn. Brandstoffen-detailhandel, voorh. H. A. VAN NAHUIJS.	
f 20.134,15	*f* 11.999,51	Naaml. Venn. WERNINK'S Betonfabriek te Leiden.	Minder werk *f* 409,42.
" 92.150.—	" 36.473,90⁵	J. PLOEGER.	Minder werk " 386,09⁵.
" 7.860.—	" 786.—	A. DE LEON WZN.	
" 36.200.—	" 19.487,29	C. DE RUITER, te Leiden.	
" 30.694.—	" 22.018,80	C. DE NEEF LZN.	Minder werk *f* 1,70.
" 6.337.—	" 500.—	G. H. OBERINK.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1909			
33	Het dempen en rioleeren van een gedeelte spoorwegsloot en aanleg van een gedeelte Spoorbaanstraat nabij de Grensstraat, met bijkomende werken.	21 Juni 1909	Zes weken na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
34	Het bouwen van een hulpbank van leening, op het vrijkomend terrein aan de Leidschekruisstraat, hoek Korte Leidschedwarsstraat.	5 Juli 1909	Het eerste gedeelte binnen 8 maanden na den datum der gunning.
36	Het maken van kademuren langs het oostelijk gedeelte van het IJ-eiland.	28 Juni 1909	Tien maanden nadat de gunning van het werk ter kennis van den aannemer is gebracht.
37	Het leveren en stellen van ijzerwerk voor geslagen ijzeren waterplaatsen.	19 Juli 1909	Drie maanden na den datum van aanschrijving, dat de aanbesteding is goedgekeurd.
38	Het leveren van hardsteen voor waterplaatsen.	19 Juli 1909	Voltooid geleverd binnen drie maanden na den datum van aanschrijving dat de besteding is goedgekeurd.
39	Het leggen van een nevenriool in de 's-Gravesandestraat, het Oosterpark en den Beukenweg, met het maken van den nooduitlaat N°. 49.	19 Juli 1909	Vier maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
40	Het leggen van een nevenriool in de Constantijn Huygensstraat met het maken van den nooduitlaat N°. 23 en bijkomende werken.	19 Juli 1909	Drie maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
41	Het bouwen van een volksbadhuis, op een terrein aan het Zeeburgerpad.	26 Juli 1909	Zes maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 5.544.—	*f* 5.660,29	P. C. DE ROOIJ, te Sloten (N.-H.)	Meer werk *f* 116,29.
„ 40.343.—	„ 17.289,86	J. H. G. VAN HAAREN, te Nijmegen.	
„ 264.875.—	„ 172.031,06[5]	C. DE GROOT Az., te Gorinchem.	Meer werk *f* 5659,81[5].
„ 1.324.—	„ 132,40	Gebr. MEIJER.	
f 90,50 per M^3	„ 112,24	C. F. LUIJRINK.	
f 32.820.—	„ 19.563,55[5]	U. H. ELZINGA.	Meer werk *f* 1062,55[5].
„ 15.988.—	„ 16.092,53	A. DE LEON WZN.	Meer werk *f* 104,53.
			Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 3 November 1909, No. 10587 A/6579 P.W., is besloten tot herbesteding van het werk.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1909			
42	Het maken van drie aanlegplaatsen met remmingwerken enz. ten behoeve van een tweede pontveer over het IJ.	26 Juli 1909	Vijf maanden na den datum van de schriftelijke kennisgeving van de gunning aan den aannemer.
43	Het maken van den onderbouw van een tweede telefoonbureau aan de Teniersstraat.	16 Aug. 1909	Elf weken na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
45	Het tot exploitatie gereed maken van bouwterreinen langs de De Clercqstraat en Agatha Dekenstraat, de Kostverlorenvaart en het Korte Bleekerspad.	30 Aug. 1909	Vier maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
46	Het inrichten van een terrein achter de school voor gewoon lager onderwijs N°. 91 aan den Amsteldijk tot speelplaats en het bouwen van een schutting.	6 Sept. 1909	Binnen drie maanden, na den datum der aanschrijving, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is opgedragen.
47	Het dempen van een gedeelte Lijnbaansgracht, ten oosten van het Leidscheplein, benevens het maken van de daarmede in verband staande werken.	13 Sept. 1909	Vijf maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
48	Het leveren van straatklinkers, geschikt voor rijwegen, voor een oppervlakte van 75.000 M².	20 Sept. 1909	Vóór 1 December 1909. In de maanden Maart en April 1910. 2000 M² vóór 15 Maart 1910 en 2000 M² vóór 15 Mei 1910. Vóór 1 Maart 1910. 500 M² in Oct. 1909 en 1000 M² in Nov. en Dec. 1909, Jan., Febr., Maart, April, Mei en Juni 1910. 1000 M² in Oct. 1909 1000 „ „ Nov. 1909 1500 „ „ Dec. 1909 2000 „ „ Jan. 1910 1500 „ „ Febr. 1910 2000 „ „ Maart 1910 2000 „ „ April 1910 2500 „ „ Mei 1910 1500 „ „ Juni 1910

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
f 39.595.—	*f* 27.233,98	W. UITSLAGER.	Minder werk *f* 482.52.
„ 28.060.—	„ 18.706,67	C. DE NEEF LZN.	
„ 10.648.—	„ 6.531.15	M. KONINGS, te Sloterdijk	
„ 1.790.—	„ 179.—	J. P. PENNINGS, te Sloten (N.-H.)	
„ 29.770.—	„ 30.449,33	Zandleverantie-Maatschappij.	Meer werk *f* 679,33.
1500 M² ad *f* 1,37 p. M². 2000 „ „ „ 1,40 „ „	Op maandel. rekening	Firma D. TERWINDT, te Velp. Firma VAN KOOLWIJK & BURGERS, te Winsen.	
4000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	A. J. VAN WIJCK, te Renkum.	
2000 „ „ „ 1,52 „ „	Idem	Idem	
8500 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	Nml. Venn. „Steenfabrieken", voorheen H. WOLFF & Co.	
15000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	Idem.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1909 48 (Vervolg)			1000 M² in Oct. 1909 1000 „ „ Nov. 1909 2000 „ „ Dec. 1909 In Oct., Nov. en Dec. 1909, Jan., Febr., Maart, April, Mei, Juni en Juli 1910, elke maand 1500 M². In Dec. 1909, Jan., Febr., Maart en April 1910 elke maand 2000 M². 5000 M². tusschen 1 Oct. 1909 en 1 Jan. 1910 en 3000 M². tusschen 1 Jan. en 1 Juni 1910. In Oct., Nov. en Dec. 1909, Jan. en Febr. 1910 elke maand 1000 M².
49	Het bouwen van twee ijzeren loodsen langs de noordzijde van de IJkade.	20 Sept. 1909	De oostelijk gelegen loods, negen maanden en de westelijke loods twaalf maanden, nadat de gunning van het werk ter kennis van den aannemer is gebracht.
50	Het maken van een baggerbergplaats met bijbehoorende werken in den zuidoostelijken hoek van den Noorder IJpolder.	27 Sept. 1909	Zes maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
51	Het verbouwen van de traphal in de bank van leening aan den O. Z. Voorburgwal.	4 Oct. 1909	Drie maanden na den datum waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
52	Het verplaatsen van het gemakhuisje op het Rembrandtsplein naar een nader aan te wijzen plaats op dat plein, met aanbouwing van openbare vrouwenprivaten en openbare waterplaatsen.	11 Oct. 1909	Binnen twee maanden na den datum dat den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
53	Het leveren van trottoirbanden en boomkransen van hardsteen of graniet.	18 Oct. 1909	1/10 van elk der partijen vóór of op 1 November 1909 en de negen overige 1/10 gedeelten telkens een maand later.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
4000 M² ad *f* 1,50 p. M².	Op maandel. rekening	Nml. Venn. „Steenfabrieken", voorheen H. WOLFF & C°.	
5000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	TH. MUTTER, te Millingen.	
0000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	A. J. J. JURGENS, te Renkum.	
8000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	A. TERWINDT WZN., te Nijmegen.	
5000 „ „ „ 1,50 „ „	Idem	Nml. Venn. „Steenfabrieken", voorh. TERWINDT & ARNTZ, te Millingen.	
f 308.800.—	*f* 247.040.—	E. WIENHOVEN, te 's-Gravenhage.	
„ 77.132.—	„ 77.940,13	C. DE RUITER, te Leiden.	Meer werk *f* 808,13.
„ 5.150.—	„ 5.180,58⁵	H. C. DORLAS & ZOON.	Meer werk *f* 30,58⁵.
„ 2.334.—	„ 2.539,49⁵	U. H. ELZINGA.	Meer werk *f* 205,49⁵.
3000 M. ad *f* 2,54 per M.	Op maandel. rekening	G. DEPLA, te Rotterdam.	
000 M. rechte banden ad *f* 2,59 per M., en gebogen banden ad *f* 2,99 per M.	Idem	V. H. J. TROUPIN, te Haarlem.	
000 M. ad *f* 2,86 per M.	Idem	FERD. ENGERS.	
00 boomkransen ad *f* 10,05 per boomkrans.	Idem	C. F. LUIJRINK.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1909			
54	Het bouwen van twee scholen voor voorbereidend onderwijs aan de Cliffordstraat.	18 Oct. 1909	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
55	Het maken van nooduitgangen met houten trappen voor de school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse, genaamd Burghtschool aan de Heerengracht 34.	18 Oct. 1909	Twee maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
56	Het leggen van een nevenriool in de Linnaeus-, Domselaer- en Dapperstraat, met het maken van den nooduitlaat N°. 54	18 Oct. 1909	Negen maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
57	Het maken van een vaste brug N°. 137, over de Boerenwetering vóór de Ruysdaelstraat, met bijbehoorende werken.	25 Oct. 1909	Zeven maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
58	Het bouwen van een ambtenaarshuisje aan de westelijke doorvaart.	25 Oct. 1909	Twee maanden na den datum der aanschrijving, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
59	Het versterken der dubbele basculebrug N°. 250 over de Nieuwe Prinsengracht aan den Amstel, met bijbehoorende werken.	8 Nov. 1909	Zes maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
60	Het bouwen van eene openbare school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor meisjes, genaamd Helmersschool, op een terrein aan de 1e Helmersstraat.	15 Nov. 1909	Zeven maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
61	Het verbeteren der speelplaatsen van de scholen voor gewoon lager onderwijs, N°s. 35 en 44 aan de Krayenhoffstraat.	15 Nov. 1909	Drie maanden na den datum van aanschrijving, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 64.485.—	*f* 44.796.54	A. G. HÖFTE.	
•	„ 1.270,10		Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 5 Nov. 1909, No. 18075/6744 P.W., zijn deze werken bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan E. K. VOLKERSZ en E. VAN OOSTVEEN.
„ 63.500.—	„ 54.575.—	CH. DE VILDER.	
„ 28.940.—	„ 29.182,19⁵	Gebrs. J. G. en A. KLIJNSORGE.	Meer werk *f* 242,19⁵.
	„ 1.985.—		Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 30 Nov. 1909, No. 15927/7301 P.W., zijn deze werken bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan J. ERTZEN en A. R. MEIJER.
„ 9.757.—	„ 10.045,38	G. H. OBERINK.	Meer werk *f* 288,38.
„ 36.978.—	„ 35.314,51	C. KATER.	Meer werk *f* 836,51.
„ 3.199.—	„ 3.199.—	J. MAURITS.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1909			
63	Het versterken van de vaste brug N°. 139 over de Kostverlorenvaart vóór de 2e Nassaustraat en van de dubbele basculebrug N°. 155 over de Kattensloot aan de Singelgracht met bijbehoorende werken.	22 Nov. 1909	De eerste opleveri moet plaats hebb van brug N°. 1 twee maanden na gunning; van brug N°. 1 vier maanden na gunning.
64	Het maken van gedeelten persleiding van gewapend beton in den Zeeburgerdijk, den Zeedijk en den dam aan de zuidzijde van de baggerbergplaats in het open IJ, ten behoeve van de rioleering der buitenstad van Amsterdam, met bijbehoorende werken.	29 Nov. 1909	De eerste opleveri moet plaats hebb tien maanden na gunning.
65	Het leveren en monteeren van transportinrichtingen in en ter verbinding van slachthuizen en voorkoelhuis, benevens het leveren en monteeren van de celindeeling in het te bouwen koelhuis op het Abattoir.	10 Jan. 1910	Volgens § 17 van l bestek.
66	Het leveren van graniet- of porfierkeien, noodig voor de bestrating van 20.000 M² wegvlak.	6 Dec. 1909	In Mei, Juli en Oc ber 1910, telkens gedeelte. binnen d maanden na d datum van de me deeling der go keuring. 3670 M² vóór 1 Juli 1 2000 „ „ 1 Juni In Maart, April Mei 1910, ied maand 1/3 gedeelt
67	Het bouwen van een gemeentebadhuis aan het Zeeburgerpad.	29 Nov. 1909	Zes maanden na d datum, waarop d aannemer is beric dat hem het we is gegund.
68	Het leveren en werkvaardig opstellen van de centrifugaalpompen met buisleidingen en bijbehoorende inrichtingen voor het te bouwen hoofdrioleeringsgemaal aan den Zeeburgerdijk.	3 Jan. 1910	Acht maanden na d datum, waarop d aannemer is beric dat hem het werk gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 15.717.—	*f* 16.231,15^{5}	G. H. OBERINK.	Meer werk *f* 514,14^{5}.
	„ 86.614.—		Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 4 Maart 1910 No. 17572A/1327 P.W., zijn deze werken bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan de Amsterdamsche Fabriek van cement-ijzerwerken (systeem Monier).
	„ —.—		Bij besluit van Burg. en Weth., dd. 13 Mei 1910, No. 17795 A (1909) 2567 P.W., zijn deze werken bij onderhandsche overeenk. opgedragen aan de N. V. de Nederl. Staal-Industrie, voorheen H. E. OVING JR., te Rotterdam.
1660 M^2 ad *f* 4,81 per M^2.	Op maandel. rekening	FERD. ENGERS.	
1000 „ „ „ 4,85 „ „	Idem	Firma VAN KAN & C^0., te Venlo.	
535 „ „ „ 5,19 „ „ 265 „ „ „ 5,29 „ „ 2000 „ „ „ 5,59 „ „ 870 „ „ „ 5,59 „ „ 2000 „ „ „ 5,09 „ „	Idem	ED. VAN DE WALL, te Rotterdam.	
535 „ „ „ 5,30 „ „ 265 „ „ „ 5,30 „ „ 2000 „ „ „ 5,80 „ „ 870 „ „ „ 5,90 „ „ 2000 „ „ „ 5,13 „ „	Idem	W. DEURVORST & ZOON, te 's-Gravenhage.	
f 19.950.—	*f* 19.577,31	S. HOS.	Meer werk *f* 127,31.
f 43.708.—	„ —.—	Firma LOUIS SMULDERS & C^0. Machinefabriek „Jaffa".	Vervangen door onderhandsche overeenkomst, ingevolge besl. van Burg. en Weth. dd. 1 Aug. 1910.

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Aanbesteding	Oplevering
1909 69	Het leveren van leien, enveloppen, sponsen en zeemleder, kantoor-, teeken- en schoolbehoeften, notitieboekjes, bloc-notes, pak- en omslagpapieren, portefeuilles, potlooden, schrijfboeken, schrijfpapier, stalen pennen, teekenpapier en telegraafbanden ten dienste van de bureau's der Gemeente-secretarie en van andere gemeentelijke inrichtingen, zoomede ten dienste van het openbaar Lager, Middelbaar en Hooger onderwijs gedurende het jaar 1910.	6 Dec. 1909	
70	Het bouwen van een schaftlokaal, wasch- en kleedkamers en bergplaats op het terrein van het Abattoir, grenzend aan en ten oosten van slachthuis G.	6 Dec. 1909	Drie maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
71	Het maken van een ijzeren syphon onder het Merwedekanaal, met kelders aan weerszijden, voor de kruising van het kanaal met de nieuw te bouwen persleiding van gewapend beton, ten behoeve van de rioleering der buitenstad met bijbehoorende werken.	17 Jan. 1910	Vijf maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
72	Het verrichten van voermansdiensten ten behoeve van den puindienst, strekkende tot het vervoeren van puin, aarde, zand, enz. binnen de Gemeente, gedurende het jaar 1910.	27 Dec. 1909	
	Gemeentegasfabrieken.		
1 G.G.	1° Het maken van een gebouw voor eene gaspompinstallatie, op het terrein der Oostergasfabriek; 2° Het bouwen van een ketelhuis op het terrein der Zuidergasfabriek in den Groot-Duivendrechtschen polder.	29 Maart 1909	Geheel gereed $5^1/_2$ maand na den datum der gunning.
5 G.G.	Het maken van een terreinafsluiting met portiershuisje, op het terrein der Zuidergasfabriek in den Groot-Duivendrechtschen polder.	8 Nov. 1909	Drie maanden na den datum der gunning.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
erceel 1 voor *f* 2.188,72[5] „ 2 „ „ 525,65 „ 3 „ „ 455.— „ 4 „ „ 354.— „ 5 „ „ 2.826,21[5] „ 6 „ „ 1.168,54 „ 7 „ „ 1.264,20 „ 8 „ „ 597,60 „ 9 „ „ 1.550,35 „ 10 „ „ 7.111,95 „ 11 „ „ 1.589,25 „ 12 „ „ 2.162,10 „ 13 „ „ 2.557,35 „ 14 „ „ 1.320.—	Op gewone rekening	Gebrs. RIKKERS. Wed. H. BONTAMPS. HARTOG SPEIJER. Idem. Gebrs. RIKKERS. Wed. H. BONTAMPS. A. PALM & ZONEN. J. J. GEERLING. Gebrs. RIKKERS. VAN GELDER & ZONEN. Idem. Gebrs. RIKKERS. Wed. H. BONTAMPS. Firma C. G. A. CORVEY.	
f 6.738.—	„ 6.841,58[5]	R. VAN DER WERFF.	Meer werk *f* 103,58[5]
„ 19.600.—	„ 18.469,79	J. W. VAN VUUREN, te Utrecht.	Meer werk *f* 829,79
sub *a* *f* 0,14 „ *b* „ 0,28 „ *c* „ 0,36 „ *d* „ 0,20	Op maandel. rekening	H. J. VAN KONKELENBERG.	
f 25,944.—	*f* 2.594,40	C. DEN BESTEN, te Ammerstol.	
„ 13.574.—	„ 13.811,63	C. BALKE.	Met inbegrip van *f* 237,63 voor meerder werk.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1909 6 G.G.	Het leveren ten behoeve der Gemeentegasfabrieken, van ijzeren en koperen buizen, gas-, stoom-, gegalvaniseerde- en waterfittings, ijzer, buishaken, beugels, bouten, moeren, lascheinden en sluitplaten, machineschroeven, klinknagels, enz., draadnagels, ijzeren houtschroeven, gaskomforen, gereedschappen, zegelloodjes, glaswerk, lantaarnruiten, hout, meterbankjes, pekbekleeding, machinekamerbenoodigdheden, poetskatoen, zeep en soda, consistentvet, oliën, enz., zinkwit, siccatief, enz., kolfgaren, hennep, kwasten, boenders, stoffers, sponsen, zeemlederen lappen, pek, kalk, stokerswanten, bezems, poetspomade, enz., gedurende het jaar 1910.	13 Dec. 1909	
	Gemeentewaterleidingen.		
61	Het leveren van: perceel 1 ongeveer 633 ton gegoten ijzeren buizen; perceel 2 ongeveer 9,6 ton gegoten ijzeren hulpstukken; ten dienste der Gemeentewaterleiding.	16 Aug. 1909	perc, 1, groep IA 1e partij binn. 5 weken na de gunning; 2e partij 7 weken id 3e „ 9 „ „ 4e „ 11 „ „ perc. 2, gr. IIA en II 1e partij binn. 3 weken na de gunning; 2e partij 4 weken id 3e „ 5 „ „ 4e „ 6 „ „

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
erc. 1 voor *f* 12.980.—	Op rekening	PECK & C⁰.	
„ 2 „ „ 7.016,07		H. J. REESINK & C⁰., te Zutphen.	
„ 3 „ „ 2.305,32		VAN DEN BERG & C⁰.	
„ 4 „ „ 4.302.—		W. HOVEN & ZOON. te 's Gravenhage.	
„ 5 „ „ 4.667.—		PECK & C⁰.	
„ 6 „ „ 317.—		Idem.	
„ 7 „ „ 7.286,10		W. BERNET & C⁰.	
„ 8 „ „ 1.032,90		M. VAN ESSEN.	
„ 9 „ „ 258.—		PECK & C⁰.	
„ 10 „ „ 1.185,80		Idem.	
„ 11 „ „ 503.—		Idem.	
„ 12 „ „ 437,27		R. S. STOKVIS & ZONEN Ltd., te Rotterdam.	
„ 13 „ „ 5.815.—		G. SCHILD, te Enkhuizen.	
„ 14 „ „ 338,93		R. S. STOKVIS & ZONEN, Ltd., te Rotterdam.	
„ 15 „ „ 1.118,50		M. VAN ESSEN.	
„ 16 „ „ 2.105.—		Naaml. Venn. Deventer Glas Maatschappij voorh. J. POUWELS COELINGH, te Deventer.	
„ 17 „ „ 581,60		J. J. B. J. BOUVY, te Dordrecht.	
„ 18 „ „ 4.238,30		AMBAGTSHEER & V. D. MEULEN.	
„ 19 „ „ 800,30⁵		Idem.	
„ 20 „ „ 656,50		Idem.	
„ 21 „ „ 583,68		R. S. STOKVIS & ZONEN Ltd., te Rotterdam.	
„ 22 „ „ 1.660,13		J. L. H. SMITS & C⁰.	
„ 23 „ „ 207,60		Naaml. Venn. „de Ziederij"	
„ 24 „ „ 114,50		FOL JR. & C⁰., te Rotterdam.	
„ 25 „ „ 4.531,87⁵		F. ALBERDINGK & ZONEN.	
„ 26 „ „ 440.—		R. F. REUTER & ZN., te Rijswijk.	
„ 27 „ „ 866.—		G. VAN DER LEE, te Oudewater	
„ 28 „ „ 890,96		AUG. ZEVENBOOM & ZN.	
„ 29 „ „ 475,50		S. J. LELIE.	
„ 30 „ „ 1.225.—		Maatsch. tot Bereiding van Koolteerproducten, te Krimpen a/d IJsel.	
„ 31 „ „ 2.580,38		VAN ROUENDAL & C⁰.	
„ 32 „ „ 2.942,50		L. J. WIJZENBEEK.	
„ 33 „ „ 715.—		A. ROEST.	
„ 34 „ „ 108.—		L. DAKE & ZOON.	
Perceel I *f* 5,39 p. 100 KG. v. buizen inw. wijd 77 en 102 m.M *f* 5,32 p. 100 KG. v. buizen inw. wijd 128 en 152 m.M *f* 5,26 p. 100 KG. v. buizen inw. wijd 205, 309 en 692 mM.	*f* 37.004,26	Westdeutsches Eisenwerk, te Kraij.	
Perceel II, groep IIA *f* 10,22 per 100 KG. Groep IIB *f* 11,18 per 100 KG.	„ 575,47	Compagnie Générale des Conduites d'eau te Vennes bij Luik.	

Volgn. v. h. Bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Aanbesteding	Oplevering
1909 62a G.W.	Het afbreken van den Vechtwatertoren met standpijpen te Weesperkarspel.	4 Oct. 1909	Vijf en een halve maand, na de schriftelijke mededeeling, bedoeld in § 7 der voorwaarden. Twee weken na het verstrijken van bovengenoemden termijn moeten alle buizen, hulpstukken en afsluiters naar de in § 3 der voorwaarden opgegeven plaatsen vervoerd en aldaar opgeslagen zijn.
	Stadsreiniging.		
1 S.R.	Het leveren van: A Haver en stroo, ten behoeve van de paarden van den Stadsreinigingsdienst; B Haver en stroo, ten behoeve van de paarden der Brandweer, voor A en B over het tijdvak van 1 October 1909 tot en met 30 September 1910.	27 Sept. 1909	
1910 1	Het leveren van eiken en Amerikaansch grenen balken, eiken knieën, bezaagd grenen-, vurenhout en dennen platen, in hoofdzaak ten hehoeve van den dienst der Publieke Werken, gedurende het jaar 1910.	3 Jan. 1910	
2	Het leveren van vuurvaste steenen en onderdeelen van kachels gedurende het jaar 1910.	3 Jan. 1910	
3	Het leveren en verwerken van tuinaarde en zand en het graven van gaten voor het planten van boomen op verschillende plaatsen binnen de Gemeente, en het leveren en verwerken van tuinaarde tot ophooging van plantsoenen enz. van 1 Januari 1910 tot 31 December 1910.	3 Jan. 1910	
4	Het leveren van hardsteen voor waterplaatsen.	17 Jan. 1910	Binnen twee maanden na den datum der aanschrijving.
5	Het leveren van ijzerwerk voor geslagen ijzeren waterplaatsen.	17 Jan. 1910	Binnen vijf maanden na den datum der aanschrijving.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 3.688.—	*f* 3.688.—	C. P. PLAAT, te Weesp.	
f 72,95 per 1000 KG. haver		GRIPPELING & VERKLEIJ, te Haarlem.	
„ 32,50 per 1000 KG. stroo	Op rekening	C. J. VERBEEK, te Haarlemmermeer.	
perc. 1 voor *f* 3.474.— „ 2 „ „ 2.785,50 „ 3 „ „ 76.—p.M³. „ 4 „ „ 4.087,60	Op maandel. rekening.	AMBAGTSHEER & V. D. MEULEN.	
f 3.343,90	Idem.	HÖWELER & Co., te Watergraafsmeer.	
sub 1 *f* 0.24 per M³. „ 2*a* „ 1.25 „ „ „ 2*b* „ 0.50 „ „ „ 3 „ 0.70 „ „ „ 4 „ 1.20 „ „	Idem.	P. VAN HEES.	
f 1.000.—	*f* 1.000.—	P. A. MONSHOUWER.	
„ 1.393.—	„ 1.393.—	A. F. J. PIERON.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1910			
6	Het onderhoud der lood-, zink- en houtcement-werken aan de pakhuizen en woningen van het Oude en het Handelsentrepot, gedurende het tijdvak van 1 Januari 1910 tot 31 December 1910.	17 Jan. 1910	
7	Het sloopen van bestaande gebouwen en het maken van den onderbouw voor een Hoofdbureau van politie, aan den O. Z. Achterburgwal, Korte Spinhuissteeg, Dwarsspinhuissteeg en Spinhuissteeg.	24 Jan. 1910	Vijf maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
8	Het bouwen van een politiebureau op een terrein aan de Nieuwe Tolstraat	7 Maart 1910	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
9	Het leveren van verglaasde ijzeraarden buizen, gedurende het jaar 1910.	14 Febr. 1910	
10	Het leveren van ijzeren voorwerpen.	21 Febr. 1910	1/4 gedeelte binnen twee maanden na de dagteekening der mededeeling van het goedkeuren der aanbesteding en elk der drie overige vierde gedeelten, telkens een maand later.
11	Het leveren van keien van basaltlava, noodig voor de bestrating van 25.000 M². wegvlak.	7 Maart 1910	In de maanden April, Mei, Juni, Juli en Aug. 1910, elke maand 2500 M². In de maanden April, Mei en Juni 1910, elke maand 3000 M² en in de maand Juli 1910 3500 M².
12	Het rioleeren van de wegbanen ten zuiden van den Zeeburgerdijk met bijkomende werken.	14 Maart 1910	Drie maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 3.390.—	*f* 1.974,05[5]	J. C. BENNINK.	Meer werk *f* 114,52.
f 19.800.—	*f* 20.195,76	A. DE LEON WZN.	Meer werk *f* 395.76.
f 35.399.—	„ 35.070,74[5]	C. DE NEEF LZN.	Meer werk *f* 171,74[5].
buizen: wijd 0,533 M. ad *f* 6,80 p. M. „ 0,510 „ „ „ 6,10 „ „ „ 0,457 „ „ „ 5,10 „ „ „ 0,382 „ „ „ 2,90 „ „ „ 0,305 „ „ „ 1,75 „ „ „ 0,254 „ „ „ 1,60 „ „ „ 0,203 „ „ „ 1,10 „ „ „ 0,152 „ „ „ 0,75 „ „ „ 0,127 „ „ „ 0,54 „ „ haaksche bochten: 0,127 M. ad *f* 0,54 p. stuk T-stukken: 0,127 M. ad *f* 0,81 p. stuk	Op gewone rekening.	Naaml. Venn. „Bouwstoffen" voorheen A. E. BRAAT.	
f 13.909.—	Idem.	Firma J. ZIMMER & ZONEN.	
12.500 M². ad *f* 2.28 per M²	Idem.	FERD. ENGERS.	
12.500 „ „ „ 2.58 „ „	Idem.	WILH. BAUMEISTER, te Linz am Rhein.	
f 13.900.—	*f* 13.493,65[5]	P. J. CROMJONGH.	Minder werk *f* 406,34[5].

VOLGN.V.H BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1910			
13	Het leveren van blokken van Australisch-, Oost- of Westindisch hardhout, geschikt voor bestrating.	29 Maart 1910	100.000 stuks binnen een maand, 100.000 stuks binnen twee maanden en 80.000 stuks binnen drie maanden na den datum der mededeeling van de opdracht tot levering. Binnen drie weken na den datum der mededeeling van de opdracht tot levering.
14	Het wasschen, vernieuwen enz. van gordijnen en het uitvoeren van behangerswerken aan Gemeentegebouwen van 15 Maart 1910 tot en met 14 Maart 1911.	21 Maart 1910	
15	Het verrichten van stukadoorswerken aan Gemeentegebouwen van 15 Maart 1910 tot en met 14 Maart 1911.	21 Maart 1910	

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
80.000 blokken Jarrah, tegen den prijs van *f* 0,12 1/10 per stuk.	Op gewone rekening	Ferd. Schenk, te Antwerpen.	
0.000 blokken Djati, tegen den prijs van *f* 0,14 84/100 per stuk.	Idem	Javasche Bosch-Exploitatie Maatschappij voorheen P. Buwalda & Co.	
Perceel I sub 1° *f* 0,25 „ 2° „ 0,65 „ 3° „ 0,45 „ 4° „ 0,60 „ 5° „ 0,70 „ 6° „ 0,46 „ 7° „ 0,60 „ 8° „ $0{,}01^5$ „ 9° „ 0,01 „ 10° „ 0,30 Perceel II sub 1° *f* 0,30 „ 2° „ 0,25 „ 3° „ 0,20 „ 4° „ 0,18 „ 5° „ 0,08	Idem	Firma Clasie Caspers & Co.	
f $0{,}02^5$ p. M². perc. 1 sub 1 „ $0{,}13^5$ „ „ „ 1 „ 2 „ 0,22 „ „ „ 1 „ 3 „ 0,75 „ „ „ 1 „ 4 „ 1,30 „ „ „ 1 „ 5	idem	J. D. C. Höpken & Zn.	
f $0{,}02^5$ p. M². perc. 2 sub 1 „ $0{,}12^5$ „ „ „ 2 „ 2 „ $0{,}24^5$ „ „ „ 2 „ 3 „ 0,79 „ „ „ 2 „ 4 „ 1,60 „ „ „ 2 „ 5		Joh. D. Meijer Dieckmann & H. van Raan.	
f $0{,}02^{25}$ p. M². perc. 3 sub 1 „ $0{,}11^5$ „ „ „ 3 „ 2 „ 0,24 „ „ „ 3 „ 3 „ 0,73 „ „ „ 3 „ 4 „ 1,25 „ „ „ 3 „ 5		J. Oldigs & Zoon.	
f $0{,}02^5$ p. M². perc. 4 sub 1 „ 0,12 „ „ „ 4 „ 2 „ 0,26 „ „ „ 4 „ 3 „ 0,78 „ „ „ 4 „ 4 „ 1,28 „ „ „ 4 „ 5		H. A. Bürmann.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1910			
16	Het uitvoeren van baggerwerken in- benevens het diephouden van de wateren behoorende tot het havengebied der Gemeente, gedurende het jaar 1910.	29 Maart 1910	Vóór of op 1 Oct. 191
17	Het leveren van eivormige en gewapende cirkelvormige cementbeton-rioolbuizen voor diverse rioleeringswerken.	29 Maart 1910	
18	Het verbouwen van perceel Nassauplein N°. 1, tot een hulpbank van leening.	4 April 1910	Vier maanden na de datum, waarop de aannemer is bericht dat hem het wer is gegund.
19	Het maken van den nooduitlaat N°. 25 aan den Schinkel, met afvoerriool en bijkomende werken.	4 April 1910	Vijf maanden na de datum, waarop de aannemer is bericht dat hem het werk i gegund.
20	Het leveren van 650.— M³. kalkpuin.	11 April 1910	± 75 M³ per maand
21	Het bouwen van eene woning bij de Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen aan de Nieuwe Prinsengracht.	11 April 1910	Vier maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk i gegund.
22	Het bouwen van den onderbouw van een koelhuis op het terrein van het Abattoir.	11 April 1910	Vier maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
23	Het uitvoeren van onderhoudswerken, herstellingen en vernieuwingen aan bruggen, van 1 Mei 1910 tot en met 30 April 1911.	18 April 1910	
24	Het egaliseeren van terreinen, gelegen in den Nieuwendammerham en de Buiten Volewijkslanden, het afgraven en ophoogen van een gedeelte der Binnen Volewijkslanden en het maken van wegbanen voor bestratingen, een en ander met bijbehoorende werken.	18 April 1910	Zes maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk i- gegund.

Aannemingssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
voor sub A *f* 23.800.— „ „ B „ 0.48[5] per M³.	*f* 23.800 sub A sub B Op 3 maandel. rekening	L. Volker JSzn., te Bussum.	
730 stuks buizen inwendig wijd 65—97[5] cM. ad *f* 5.79 per stuk 800 stuks buizen inwendig wijd 40—60 cM., ad *f* 2.69 per stuk	*f* —.—	Kon. Rotterdamsche Beton-ijzer Maatschappij voorheen van Waning & Co. te Rotterdam.	
1800 stuks buizen inwendig wijd 150 cM., ad *f* 23.21 per stuk	„ 6.432,70	de Naaml. Venn. Nederlandsche Beton-ijzerbouw.	Van elke rekening wordt 10 % ingehouden, die na afloop der geheele leverantie wordt uitbetaald.
f 9.997.—	„ 11.300.18[5]	J. Gijlswijk.	Meer werk *f* 1.303,18[5].
			Zie besluit van Burg. en Weth., de dato 13 Mei 1910 N°. 8230/2679 P.W.
f 1.75 per M³.	Op maandel. rekening.	P. C. de Rooy te Sloten (N.H).	
f 6.480.—	*f* 6.480.—	J. Peltenburg.	
„ 59.473,—	„ 58.344,40[5]	E. Wienhoven te 's-Gravenhage.	Minder werk *f* 128,59[5].
„ 18.647.—	„ 11.188,20	C. de Neef Lzn.	
„ 88.888.—	„ 53.332,80	W. Uitslager.	

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van aanbesteding	Dagteekening van oplevering
1910			
25	Het maken van een tunnel onder den spoorweg nabij de Blasiusstraat.	9 Mei 1910	Volgens § 23 van het bestek, moet het geheele werk gereed zijn $2^1/_2$ maand na bericht aan den aannemer.
26	Het gewoon onderhoud van- en het verrichten van herstellingen aan haven-, sluis- en waterwerken, scheepvaartinrichtingen, eenige gebouwen enz., van 1 Mei 1910—30 April 1911.	17 Mei 1910	
27	De levering van Engelsche anthracietkolen, ten behoeve van verschillende Gemeentegebouwen, over het tijdvak van 15 Mei 1910 tot en met 14 Mei 1911.	17 Mei 1910	
28	Het ophoogen van terreinen ten noorden van den Overtoom nabij de Kostverloren Vaart.	23 Mei 1910	Vier maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
29	Het maken van den bovenbouw van een tweede telefoonbureau, aan de Teniersstraat.	6 Juni 1910	Vijf maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
30	Het uitvoeren van onderhoudswerken, herstellingen en vernieuwingen aan gebouwen, wallen, riolen, openbare waterplaatsen enz., van 1 Juni 1910 tot 1 Mei 1911.	13 Juni 1910	
31	Het uitvoeren van buiten- en binnen-verfwerk, glazenmakerswerk enz., van 1 Juni 1910 tot 1 Mei 1911.	13 Juni 1910	

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 24.820.—	*f* 10.000.—	H. J. NEDERHORST JR., te Gouda.	
„ 71.700.—	„ 43.020.—	J. PLOEGER.	
erc. I*a* ad *f* 23,40 p.1000 kg. I*b* „ „ 23,90 „ „ „ II*a* „ „ 23,40 „ „ „ II*b* „ „ 23,90 „ „ „ III*a* „ „ 23,40 „ „ „ III*b* „ „ 23,90 „ „ „	Op maandel. rekening.	Naaml. Venn. Brandstoffen-Detailhandel voorheen H. A. VAN NAHUIJS.	
f 27.470.—	*f* 27.445.—	Zandleverantiemaatschappij.	Korting opgelegd wegens te vroeg wegruimen van het schaftlokaal.
„ 113.987.—	„ 68.392,20	IJ. BROERE.	
erc. 1 voor *f* 21.800.— „ 2 „ „ 20.430.— „ 3 „ „ 28.250.— „ 4 „ „ 14.750.—	*f* 13.080.— „ 12.258.— „ 16.950.— „ 8.850.—	A. DE LEON WZN. U. H. ELZINGA. C. DE NEEF LZN. M. VAN DER ZANDEN.	
erc. 1 voor *f* 4314.— „ 2 „ „ 1800.— „ 3 „ „ 3600.— „ 4 „ „ 4220.— „ 5 „ „ 2140.— „ 7 „ „ 3577.—	*f* 4.220,33 „ 1.746.— „ 3.428,10 „ 4.014.20 „ 2.075,80 „ 3.469,69	R. MULDER & N. GROOT. J. J. BOOM, te Sloten (N.H.) DEKKER & BOENDERMAKER. R. MULDER & N. GROOT. T. BUITINK. C. OETELMANS & Co.	Meer werk *f* 35.75. Minder werk *f* 63,90. „ „ „ 79,20. Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, de dato 3 Juni 1910 N°. 9356/3682 P.W., is het 6e perceel bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan N. Lamme, voor de som van *f* 2160.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	OPLEVERING
1910			
32	Het leveren van straatklinkers, geschikt voor voetwegen, voor een oppervlakte van 30.000 M².	6 Juni 1910	Vóór 1 Sept. 1910
			500 M² vóór 15 Jul 1910 en 500 M² vóó 15 November 1910.
			Telkens 1/4 ged. vóó 1 Juli, 1 Aug., 1 Sept en 1 Nov. 1910.
			Vóór 1 Sept. 191
			3000 M² twee weke na den datum va de mededeeling de gunning, 2000 M vóór 1 Aug. 191 5000 M² vóór 1 Sep 1910, 7000 M² vóó 1 Dec. 1910 en 500 M² vóór 1 Maart191
			1000 M² vóór 1 Au 1910, 1000 M² vóó 1 Sept. 1910 en 10 M² vóór 1 Nov. 191
33	Het verlagen en aan beide zijden verbreeden van de vaste bruggen N°. 5, over het Singel vóór de Oude Spiegelstraat en N°. 25, over de Heerengracht vóór de Wolvenstraat, met bijbehoorende werken.	20 Juni 1910	Vijf maanden na de datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk gegund.
34	Het leggen van ruim 2000 M. te onderheien hoofdriool langs de Mauritsstraat, de Mauritskade en den Zeeburgerdijk en het maken van den nooduitlaat N°. 25 aan den Schinkel met afvoerriool en bijkomende werken.	20 Juni 1910	Achttien maanden n den datum der med deeling, waarbij de aannemer is bericl dat hem het werk gegund.
35	Het maken van kademuren met bijbehoorende werken, langs het open Havenfront en de De Ruijterkade, in aansluiting met en ten Oosten van de bestaande kademuren, langs de Nieuwe westelijke doorvaart, voor rekening van den Staat der Nederlanden.	4 Juli 1910	Zeven maanden n den datum van schriftelijke kenn geving van de gu ning aan den aa nemer.
36	Het bouwen van een barak voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten en het uitvoeren van diverse rioleeringswerken op het terrein van het Wilhelmina-gasthuis.	4 Juli 1910	Acht maanden na d datum, waarop d aannemer is bericl dat hem het we is gegund.
37	Het maken van twee gebouwtjes voor rioolbemaling met aan- en afvoerleidingen, waarvan één aan de 2e Constantijn Huygensstraat en één aan de Kostverloren vaart.	15 Aug. 1910	Vier maanden na d datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, hem het werk gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
2000 M². ad *f* 1,12 p. M².	Op gewone rekening	T. Los, te Montfoort.	
.000 „ „ „ 1,24 „ „	idem	D. J. VAN FRANKENHUIJSEN, te Montfoort.	
000 „ „ „ 1,26 „ „	idem	J. L. Hoos & Zoon, te Leiderdorp.	
000 „ „ „ 1,26 „ „	idem	Gebr. Koning, te Leiderdorp	
22.000 „ „ „ 1,31 „ „	idem	Firma Jan de Koning, te Woerden.	
3000 „ „ „ 1,50 „ „	idem	Jos. Lalieu, te Maastricht.	
f 14.280.-	*f* 5.712.—	A. de Leon Wzn.	
„ 185.745.—	„ —.—	E. Wienhoven, te 's-Gravenhage.	
„ 98.340.—	„ —.—	W. Ambagtsheer.	
„ 41.987.—	„ 16.794,80	J. N. Swaan Jr., te Hilversum.	
„ 11.770.—	„ —.—	J. Peltenburg.	

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Aanbesteding	Oplevering
1910			
38	De levering van brandstoffen, waaronder ook houtvuurmakers, ten behoeve der verwarming van verschillende Gemeentegebouwen, het Universiteitsgebouw, de openbare lagere- en middelbare scholen, enz., van den 1sten September 1910 af tot en met den 31sten Mei 1911.	29 Aug. 1910	
39	Het leveren van grès of melafierkeien of van daarmede in hoedanigheid overeenkomend materiaal, noodig voor de bestrating van 15.000 M². wegvlak.	5 Sept. 1910	Binnen vier weken na opdracht 1500 M² vóór 1 Nov. 1910, 1500 M² vóór 1 Dec. 1910 en 150[illegible] M² in Febr. 1911. 2500 M² in Maart of April 1911, 2500 M² i[illegible] Mei 1911 en 2500 M[illegible] in Juni 1911.
40	Het verlengen van het polderriool in de 1e Helmers- en J. P. Heijestraat.	29 Aug. 1910	Vier maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
41	Het leveren van straatklinkers, geschikt voor rijwegen, voor een oppervlakte van 90.000 M².	5 Sept. 1910	2000 M² in Nov. 1910 2000 M² in Maart 1911 en 1500 M² in April 1911. 2000 M² vóór 1 Nov 1910 en 4000 M² vóór 1 Maart 1911. Vóór 1 Januari 1911 Tusschen 1 Januari en 1 Maart 1911. 2000 M² vóór 1 Jan 1911, 3000 M² vóór 1 April 1911 en 3000 M[illegible] vóór 1 Juni 1911. 1250 M² telkens vóór 15 Oct. 1910, vóór 1 Dec. 1910, vóór 1 Jan 1911 en vóór 1 Febr 1911. 1000 M² in Sept. 1910 1000 M² in Jan. 1911 1500 M² in Febr. 1911 1000 M² in Maart 1911 en 500 M² in April 1911. 1000 M² telkens in de maanden Oct., Nov en Dec. 1910 en in de maanden Febr., Mrt. April, Mei, Juni, Juli Aug. en Sept. 1911.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
perc. I voor *f* 2750.— „ II „ „ 3350.—	Op maandel. rekening	J. J. MONS.	
„ III „ „ 3960.— „ IV „ „ 4200.— „ VI „ „ 392,60	Idem	A. KREUZEN AZN.	
„ V „ „ 2000.—	Idem	E. VAN ROSSUM & ZN.	
000 M². ad *f* 3,98 p. M².	Idem	Firma PELT en HOOIJKAAS, te Rotterdam.	
500 „ „ „ 4,28 „ „		Idem	
500 „ „ „ 4,14 „ „	Idem	FERD. ENGERS.	
f 9.490.—	*f* 8.526,41	G. VAN DE COOLWIJK, te Watergraafsmeer.	Minder werk *f* 14,59.
5500 M². ad *f* 1,43 p. M².	Op gewone rekening	Firma BINSBERGEN & VAN DE POLL, te Eck en Wiel.	
6000 „ „ „ 1,47 „ „	Idem	J. VAN SADELHOFF, te Loowaard.	
3000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	A. en J. G. MIJNLIEFF, te Scheveningen.	
2500 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	N. A. CONIJN, te Nijmegen.	
8000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	A. TERWINDT WZN., te Nijmegen.	
5000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	JOS. LALIEU, te Maastricht.	
5000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	Naaml. Venn. „Steenfabrieken" v/h. H. WOLFF & Co.	
1000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	Idem	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1910 41 (Vervolg)			1000 M² telkens in de maanden Febr., Mrt., April, Mei en Juni 1911. 1500 M² direct na gunning en 2000 M² vóór 1 Maart 1911. Binnen 10 maanden na de gunning, elke maand $^1/_{10}$ gedeelte. Binnen 10 maanden na de gunning, elke maand $^1/_{10}$ gedeelte. In de maanden Sept. Oct. en Dec. 1910 en Jan. 1911 elke maand 2000 M². Vóór 30 April 1911. 2000 M² vóór 31 Dec. 1910 en 2000 M² vóór 30 April 1911.
42	Het bouwen van eene dubbele school voor voorbereidend onderwijs, op een ingebouwd terrein aan de Rhijnvis Feithstraat.	3 Oct. 1910	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
43	Het maken van riolen in wegbanen en gronden, gelegen in de Buiten Volewijkslanden.	3 Oct. 1910	Zes maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
44	Het verbouwen en uitbreiden van de perceelen N°s. 5, 6 en 7 aan de Oostelijke Handelskade.	17 Oct. 1910	Vier maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
45	Het maken van nooduitgangen met ijzeren noodtrappen voor de scholen voor gewoon lager onderwijs N°. 89 aan de Bilderdijkstraat 154 en N°. 122 aan de Planciusstraat 22.	24 Oct. 1910	Vier maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
46	Het vergrooten van school N°. 3 aan de Looiersgracht.	24 Oct. 1910	Zeven maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
5000 M². ad f 1,55 p. M².	Op gewone rekening	Naaml. Venn. „Steenfabrieken", v/h. H. WOLFF & C°.,	
3500 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	G. J. NEISZEN, te Arnhem.	
5000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	J. T. A. REIJERS, te Herwen en Aerdt.	
2000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	TH. MUTTER, te Millingen.	
4500 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	Idem	
8000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	A. J. J. JURGENS, te Renkum.	
2000 „ „ „ 1,55 „ „	Idem	A. J. VAN WIJK, te Renkum.	
4000 „ „ „ 1,57 „ „	Idem	Idem	
f 46.340.—	f 9.268.—	J. L. VAN HOUWELINGEN.	
„ 13.177.—	„ —.—	P. C. DE ROOIJ, te Sloten (N.-H.) en H. J. TERLAGE, te Amst.	
„ 13.980.—	„ —.—	P. SMITT.	
„ 2.642.—	„ —.—	G. W. KRÄMER.	
„ 26.372.—	„ —.—	J. E. MEEKERS.	

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van: Aanbesteding	Dagteekening van: Oplevering
1910 47	Het maken van een gedeelte persleiding van gewapend beton in den dam aan de zuidzijde van de baggerbergplaats in het open IJ en in den strekdam langs de vaargeul in het open IJ ten behoeve van de rioleering der buitenstad met bijbehoorende werken.	21 Nov. 1910	Tien maanden na d[e] gunning.
48	Het bouwen van een gereedschapsbergplaats voor den dienst der Stadsreiniging aan de Passeerdersgracht.	14 Nov. 1910	Vier maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
49	A. Het sloopen van de houten hulpschool staande aan de Bilderdijkkade bij de Kinkerstraat. B. Het sloopen van zes perceelen in de Rozenstraat. C. Het sloopen van het houten kantoorgebouw staande op de Bestratingswerf aan de Van Reigersbergenstraat.	14 Nov. 1910	Zes weken na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
50	Het bouwen van eene school voor voorbereidend onderwijs aan de Nicolaas Beetsstraat.	21 Nov. 1910	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
51	Het uitdiepen van eene watervlakte in het afgesloten IJ ten Noorden van het IJ-eiland, bestemd tot vrije ankerplaats voor de binnenscheepvaart, met bijbehoorende werken.	21 Nov. 1910	Vier maanden na den datum der mededee[-]ling, waarop den aan[-]nemer is bericht, da[t] hem het werk i[s] gegund.
52	Het rioleeren van wegbanen ten noorden van den Overtoom nabij de Kostverlorenvaart, met bijkomende werken.	28 Nov. 1910	Vier maanden na den datum der mededee[-]ling, waarbij den aan[-]nemer is bericht, da[t] hem het werk is ge[-]gund.
53	Het dempen en rioleeren van de sloot ten oosten van en langs het voormalig Buitengasthuis.	28 Nov. 1910	Vier maanden na den datum der mededee[-]ling, waarbij den aan[-]nemer is bericht, da[t] hem het werk is ge[-]gund.
54	Het verlagen en aan beide zijden verbreeden van de vaste brug N°. 56 over de Brouwersgracht voor de Binnen Brouwersstraat met bijbehoorende werken.	5 Dec. 1910	Drie en een halv[e] maand na gunning

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 207.600.—	*f* —.—	Nederl. Betonijzerbouw.	
„ 5.948.—	„ —.—	C. DE NEEF Lz.	
„ 831.—	„ —.—	GEBRS. A. en B. SLIER.	Aannemingssom ontvangen.
„ 45.500.—	„ —.—	J. GIJLSWIJK.	
f 15.000.— en voor grond in profiel gemeten p. M³. *f* 0,18 voor meerder werk en *f* 0,14 voor minder werk.	„ —.—	T. VOLKER A.FZN., te Sliedrecht.	
f 16.624.—	„ —.—	T. BEDEE en J. KRAAIJEVELD AZN., te Sliedrecht.	
„ 4.240.—	„ —.—	U. H. ELZINGA.	
„ 6.428.—	„ —.—	A. DE LEON WZN.	

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Aanbesteding	Oplevering
1910			
55	Het leveren van trottoirbanden en boomkransen van hardsteen of graniet.	28 Nov. 1910	500 Meter per maand te beginnen in Jan. 1911 en eindigende in Juni 1911. In Februari 1911. Vóór 1 August. 1911.
56	Het leveren van leien, enveloppen, sponsen en zeemleder, kantoor-, teeken- en schoolbehoeften, notitieboekjes, bloc-notes, pak- en omslagpapieren, portefeuilles, potlooden, schrijfboeken, schrijfpapier, stalen pennen, teekenpapier en telegraafbanden voor de bureau's der Gemeentesecretarie en van andere gemeentelijke diensten, zoomede voor de scholen van het openbaar Lager, Middelbaar en Hooger onderwijs gedurende het jaar 1911.	5 Dec. 1910	
57	Het sloopen van de houten hulpschool staande aan de Bilderdijkkade, westzijde, bij de De Clercqstraat en het egaliseeren van het terrein.	5 Dec. 1910	30 December 1910.
58	Het leveren van eiken en Amerikaansch grenen balken, eiken knieën en bezaagd grenen-, vurenhout en dennen platen, in hoofdzaak ten behoeve van den dienst der Publieke Werken, gedurende het jaar 1911.	5 Dec. 1910	
59	Het bouwen van een school voor voorbereidend onderwijs, op een terrein aan de Nieuwe Tolstraat.	12 Dec. 1910	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
60	Het maken van den te onderheien beton-ijzeren onderbouw van het hoofdrioleeringsgemaal aan den Zeeburgerdijk.	19 Dec. 1910	Vijf maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
3000 M. hardsteen ad *f* 2,35 voor de rechte banden. ad *f* 2,83 voor de gebogen banden.	Op maandel. rekening	G. W. SANCHES.	Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, de dato 16 December 1910, N°. 18018A/8529 P.W. is de levering van 9900 Meter trottoirbanden van graniet bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan G. W. Sanches.
2100 M. graniet ad *f* 2,44 voor de rechte banden. ad *f* 2,84 voor de gebogen banden.	Idem	Idem	
50 boomkransen van hardsteen ad *f* 9,98 per stuk.	Idem	L. HERBOTH te Luik.	
Perceel 1 voor *f* 2271,47^{5}		GEBRS. RIKKERS.	
„ 2 „ „ 491,35		WED. H. BONTAMPS.	
„ 3 „ „ 442,50		H. SPEIJER.	
„ 4 „ „ 552.—		Idem	
„ 5 „ „ 2385,49		GEBRS. RIKKERS.	
„ 6 „ „ 1106,25		J. J. GEERLING.	
„ 7 „ „ 908.—	Idem	P. VAN SON & CO.	
„ 8 „ „ 679.—		J. J. GEERLING.	
„ 9 „ „ 1671,60		GEBRS. RIKKKRS.	
„ 10 „ „ 7128,40		GERHARD LOEBER.	
„ 11 „ „ 1841,25		VAN GELDER ZONEN.	
„ 12 „ „ 2093,50		GEBRS. RIKKERS.	
„ 13 „ „ 1679,60		WED. H. BONTAMPS.	
„ 14 „ „ 676.—		Firma C. G. A. CORVEY.	
f 1.642.—		GEBRS. A. en B. SLIER.	Aannemingssom ontvangen.
Perc. 1 voor *f* 3.378.—	Op maandel. rekening	Firma POORT & STEENHAGEN	
„ 3 „ „ 67.—p. M^3	Idem	Idem	
„ 2 „ „ 2.768,70	Idem	„ AMBAGTSHEER & V. D. MEULEN.	
„ 4 „ „ 4.682,82	Idem		
f 40.760.—	*f* —.—	J. GELENS Cz., te Blauwkapel.	
f 83.800.—	„ —.—	J. W. VAN VUREN, te Utrecht.	

VOLGN. V. H BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		AANBESTEDING	OPLEVERING
1910			
61	Het bouwen van eene school voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen, aan de Pl. Muidergracht.	12 Dec. 1910	Acht maanden na den datum, waarop den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
62	Het leveren van scherp rivierzand, van 1 Januari 1911 tot 1 Januari 1914.	12 Dec. 1910	
63	Het in ontvangst nemen, vervoeren en lossen van zand, voor bestratings- en andere werken der Gemeente, van 1 Januari 1911 tot 1 Januari 1914.	12 Dec. 1910	
64	Het bouwen van eene openbare school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor jongens en meisjes aan de Madurastraat.	19 Dec. 1910	Zes maanden na de[n] datum, waarop de[n] aannemer is bericht dat hem het wer[k] is gegund.
65	Het bouwen van den bovenbouw van een koelhuis op het terrein van het Abattoir.	27 Dec. 1910	Dertien maanden n[a] den datum, waaro[p] den aannemer i[s] bericht, dat hem he[t] werk is gegund.
66	Het maken van eene uitmonding voor de persleiding nabij het einde van den strekdam langs de vaargeul in het open IJ, ten behoeve van de rioleering der buitenstad van Amsterdam, met bijbehoorende werken.	27 Dec. 1910	Acht maanden na d[e] gunning.
67	Het bouwen van den bovenbouw van een Hoofdbureau van Politie, aan den O. Z. Achterburgwal.	27 Dec. 1910	Binnen tien maande[n] na den datum, waa[r]op den aannemer [is] bericht, dat hem h[et] werk is gegund.
68	Het leveren van voetpadtegels van Quenast, Basaltine of van daarmede in hoedanigheid overeenkomend materiaal, voor een oppervlakte van 15.000 M².	27 Dec. 1910	

Aanneminingssom	Betaald in 1910	Namen der Aannemers	Aanmerkingen
f 43.947.—	*f* —.—	C. de Neef Lzn.	
f 1,21⁵ per M³.	Op maandel. rekening	T. den Breejen van den Bout, te Nijmegen.	
ub *a* *f* 0,18 per M³. „ *b* „ 0,26 „ „ „ *c* „ 0,26 „ „ „ *d* „ nihil „ 1° „ „ „ 2° „ 0,32 „ „ „ 3° „ 0,33 „ „ „ 4° „ 0,05 „ „ „ A „ 0,04 „ „	Idem	Ch. de Vilder, te Haarlem.	
f 37.299.—	*f* —.—	S. Hos.	
„ 192.000.—	„ —.—	Gebrs. Nollen, te 's-Gravenh. en J. H. Heijmerink, te Nijmegen	
„ 35.000.—	„ —.—	W. M. T. Thijssen.	Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, de dato 3 Maart 1911, N°. 19514A A°. 1910/771 P. W., zijn deze werken bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan W. M. T. Thijssen.
„ 94.778.—	„ —.—	A. T. Sleeswijk.	
000 M². Quenasttegels ad *f* 1,26 per M².	Op maandel. rekening	van Tubergen & Zoon.	
0.000 M². Quenasttegels ad *f* 1,39 per M².	Idem	Firma Kloos & van Limburgh, te Rotterdam.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
	Gemeente-electriciteitswerken.		
1910 17 G.E.	Het leveren en geheel werkvaardig opstellen van een draaistroom-turbogenerator met een nuttig vermogen van 6000 K.W. en een condensatie-aanleg, alles met toebehooren, ten behoeve van de uitbreiding der Gemeente-electriciteitswerken.	22 Aug. 1910	
	Gemeentegasfabrieken.		
1 G.G.	Het verbouwen van het voormalig Diaconieweeshuis aan den Amstel hoek Zwanenburgwal tot hoofdkantoor der Gemeentegasfabrieken.	25 April 1910	Vier maanden na d datum van gunni
2 G.G.	Het bouwen van een ingenieurs-, assistent-ingenieurs-, hoofdopzichters- en opzichterswoning, op het terrein der Zuiderfabriek in den Groot-Duivendrechtschen polder.	20 Juni 1910	Zeven maanden den datum van g ning.
3 G.G.	Het leveren van driehonderd gegoten ijzeren lantaarnpalen.	27 Juni 1910	De levering moet schieden in 6 partij elk van 50 stuks, De eerste partij binn 10 weken na datum van de k nisgeving, waa aan den aanne is bericht, dat de levering gegun De 2e partij binn weken daarna. De 3e, 4e, 5e e partij telkens weken later.
4 G.G.	Het maken van aanlegsteigers met kademuur en verdere bijkomende werken, ten behoeve van het stoompontveer over den Amstel, van den Amsteldijk naar het terrein der Zuiderfabriek.	19 Sept. 1910	Vijf maanden n datum van gun
5 G.G.	Het bouwen en leveren van twee schroefstoomponten, ten dienste van het overzetveer over den Amstel, van den Amsteldijk naar het terrein der Zuiderfabriek.	19 Sept. 1910	Het eerste vaart maanden na de tum van gunni het tweede 8 m den na den da

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 137.920.—	*f* —.—	GEBRS. STORK te Hengelo.	Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, de dato 20 September 1910 N°. 12977A, N°. 6835 P.W., is de levering bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan de firma Gebrs. Stork te Hengelo voor de som van *f* 137.920.
„ 27.230.—	„ 25.636,86	C. BALKE.	Met inbegrip van *f* 1.129,86 voor meerder werk.
„ 68.714.—	„ 41,228,40	B. HUIZINGA, te Bergen (N.H.)	
„ 4.911.—	Op rekening.	EMILE VAN OPPEN, te Maastricht	
„ 31.352.—	*f* 14.108,40	M. Bos, te 's-Gravenhage	
„ 42.975.—	„ —.—	Naaml. Venn. „Scheepsbouwwerf Baanhoek", te Sliedrecht	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN AANBESTEDING	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1910 6 G.G.	Het bouwen van een smederij en draaierij, een magazijn en werkplaatsen op het terrein der Zuiderfabriek in den Groot-Duivendrechtschen Polder.	24 Oct. 1910	Zeven maanden na den datum van gunning.
7	Het bouwen van een watertoren op het terrein der Zuiderfabriek in den Groot-Duivendrechtschen polder.	24 Oct. 1910	Tien maanden na den datum van gunning.
	Gemeentetram.		
17 G.Tr.	Het maken van eene uitbreiding en het verrichten van verbouwingen aan de remise voor bijwagens aan de Brouwersgracht.	26 Sept. 1910	Zes maanden na den datum der mededeeling, waarbij den aannemer is bericht, dat hem het werk is gegund.
	Gemeentewaterleidingen.		
64 G.W.	Het bouwen van een woning voor den chef-machinist en van een windketelgebouwtje, alsmede het ophoogen, het bestraten en het verharden van een terrein, een en ander op het terrein der waterleidingen te Weesperkarspel.	18 Juli 1910	Volgens § 67 van het bestek.
	Stadsdrukkerij.		
1 S.D.	De levering van papier, karton, Zaansch- en stroobord, enveloppen en binderijbenoodigdheden, ten dienste der Stadsdrukkerij, gedurende het tijdvak ingaande 1 Januari 1911 en eindigende 31 December 1915.	19 Dec. 1910	
	Stadsreiniging.		
1 S.R.	Het leveren van: A. Haver en stroo, ten behoeve van de paarden van den Stadsreinigingsdienst; B. Haver en stroo, ten behoeve van de paarden der Brandweer. Over het tijdvak van 1 October 1910 tot en met 30 September 1911.	12 Sept. 1910	

Aanneminгssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
f 110.878.—	*f* —.—	C. Balke.	
„ 66.400.—	„ —.—	J. L. Seeuwen, te Rijswijk (Z.-H.)	
„ 42.885.—	„ —.—	A. G. Höfte.	
„ 19.483.—	„ 5.827.66	J. de Vries, te Purmerend.	
perc. voor *f* 5.576,50	„ —.—	Firma van Gelder & Zonen.	Bij besluit van Burgemeester en Wethouders, de dato 27 Dec. 1910, N°. 19224A/8930 P.W., is het 11e perceel bij onderhandsche overeenkomst opgedragen aan de firma J. Beuns & Zoon.
„ „ „ 2.899,50		Idem	
„ „ „ 11.167,27^{5}		Firma A. Palm & Zonen.	
„ „ „ 1.533.—		Idem	
„ „ „ 288,75		Firma C. G. A. Corvey.	
„ „ „ 2.141,27^{5}		Idem	
„ „ „ 1.126,25		Gerhard Loeber.	
„ „ „ 466,50		Firma A. Palm & Zonen.	
„ „ „ 415.—		Idem	
„ „ „ 1.558,50		Firma Wed. H. Bontamps.	
0,90 p. 1000 K.G. haver	Op rekening	S. van Dongen & Zoon.	
9,50 „ 1000 „ stroo		M. J. L. Schram.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
	B. ONDERHANDSCHE AANBESTEDINGEN.		
	Gemeentewaterleidingen.		
1907	Het leveren van eene machine met pomp voor het pompstation der Gemeentewaterleidingen aan den Haarlemmerweg.	1/6 Mei 1907	1 Mei 1908.
1908	Het maken en gereed opleveren van een verwarmings- en ventilatie-installatie in het gebouw van den Burgerlijken Stand en het Bevolkingsregister aan het Singel.	12 Febr. 1908	Drie maanden na schriftelijke ken[illegible] geving der Direc[illegible] dat met de werk een aanvang m[illegible] worden gemaakt.
	Het ophoogen van de Gemeenteterreinen aan de Ringkade tegenover de Smithstraat.	4 Maart 1908	Vijf maanden na [illegible] datum waarop d[illegible] overeenkomst is a[illegible] gegaan.
	Het verrichten van baggerwerken in grachten, vaarten, slooten en balkhavens gedurende de jaren 1908, 1909 en 1910.	17 April 1908	
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een volledige inrichting voor het verwarmen van 21 lokalen enz. van de spijskeukengebouwen voor het Binnengasthuis.	14 Aug. 1908	Voor de eerste n[illegible] op te leveren in t[illegible] maanden na een [illegible] der door de direc[illegible] minstens 8 dagen [illegible] voren,schriftelijk [illegible] te geven tijdstip, [illegible] gende tusschen 1 [illegible] en 1 October 19[illegible]
	Het leveren en werkvaardig opstellen van eene volledige stoomkookinrichting voor de te bouwen spijskeuken in het Binnen-gasthuis.	14 Sept. 1908	Vier maanden na [illegible] datum van aanscl[illegible] ving dat het w[illegible] gegund is.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een volledige stoommelkpasteuriseer-inrichting in de in aanbouw zijnde spijskeukengebouwen van het Binnengasthuis.	2 Oct. 1908	Vier maanden na de gunning ter k[illegible] nis van den aan[illegible] mer is gebracht.
	Het opwinden en onderhouden van de gemeente-uurwerken en de gemeente-klokkenspelen.	24 Oct. 1908	Tot 31 Dec. 1913.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 81.800.—	*f* 16.360.—	Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorweg-materieel.	
„ 6.009,54	„ 600,95	Firma HUIJGEN & WESSEL.	
„ 13.108,50	„ 655,42[5]	Zandleverantiemaatschappij.	
f 0,61 per M³.	„ 49.972,42	A. VISSER, te Haarlem.	
f 2.148,42	„ 214,84	Nederl. Maatschappij voor Centrale Verwarming en Ventilatie.	
„ 1.3913.—	„ 1.391,30	Nederl. Maatschappij voor Centrale Verwarming en Ventilatie.	
„ 4.673.—	„ 467,30	Firma JAN HAMER & Co.	
f 4.500.— per jaar	Op maandel. rekening	F. C. ADDICKS.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1908	Het leveren van vierkant bezaagd en vierkant beslagen blue-gum hout van Tasmanië voor paal- en remmingwerken langs de noordzijde van het IJ-eiland.	24 Dec. 1908	Binnen acht maande[n] na den datum de[r] mededeeling, dat d[e] aanneemster de leve-ring is opgedragen
	Het leveren van zand voor bestratings- en andere werken gedurende de jaren 1909, 1910 en 1911.	29 Dec. 1908	
	Het leveren van vierkant beslagen inlandsch en Russisch eikenpaalhout voor paal- en remmingwerken langs de noordelijke IJkade.	31 Dec. 1908	Binnen acht maande[n] na den datum de[r] mededeeling, dat de[n] aannemers de leve-ring is opgedragen
	Het leveren enz. van de voor de uitbreiding van het Centraalstation der Gemeente-electriciteitswerken benoodigde hoeveelheden hardsteen en zandsteen.	14 Jan. 1908	Zoodanig dat de werk-zaamheden ten be-hoeve van den bouw ongestoord kunnen voortgaan.
	Het leveren van eene hoeveelheid geel Beiersch graniet en gepolijst Noordsch graniet.	16 Maart 1908	Idem als voren.
	Gemeentegasfabrieken.		
	Het bouwen van een gashouder van 70.000 M³ inhoud met bijbehoorende fundeering, in- en uitlaatbuizen voorzien van 3 afsluiters, inrichting tot aanwijzing van den inhoud, complete stoomleiding tot verwarming van het water in het bassin en de waterranden, benevens een directieverblijf op het terrein der te stichten Zuiderfabriek aan den Amstel in den Groot-Duivendrechtschen polder.	17/21 Sept. 1908	1 November 1909.
	Gemeentetram.		
1909	Het maken van de cementijzerwerken in het dienstgebouw aan de Bilderdijkkade en de Tollensstraat.	25 Nov. 1908	31 Mei 1909.
	Het leveren van vierkant bezaagd inlandsch Duitsch- en Russisch eikenhout voor paal- en remmingwerken langs de noordzijde van het IJ-eiland.	12 Jan. 1909	Binnen acht maande[n] na den datum d[er] mededeeling, dat d[e] aanneemster de leve-ring is opgedragen
	Huur van een sleepboot met bediening van 15 Januari 1909 tot 31 December 1909 ten behoeve van het sleepen van schuiten voor den puindienst.	19 Jan. 1909	

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 65.— per M^3.	*f* 15.754,62	Firma AMBAGTSHEER & V. D. MEULEN.	
„ 0,65 per M^3.	Op gewone rekening	Holl. IJzeren Spoorweg-maatschappij.	
„ 53.— per M^3.	„ 33.007,20	A. VAN DAM C. S., te Bunnik.	
rdsteen *f* 135.— p. M^3. ndsteen „ 138.— „ „	Op rekening	F. A. MONSHOUWER.	
sp. *f* 133.— en *f* 385.— per M^3.	Idem	Idem.	
f 301.974.—	*f* 51.177,90	Cölnische Maschinenbau Actien Gesellschaft, Cöln—Bayenthal.	Met inbegrip van *f* 2.474,40 voor meerder werk.
„ 8.085.—	„ 1.000.—	Holl. Maatsch. tot het maken van werken in gewapend beton, te 's-Gravenhage.	Met inbegrip van *f* 333,44 voor meerder werk.
f 88,49 per M^3.	„ 54.574.—	Firma G. T. COERS, te Arnhem.	
„ 15 per dag.	Op maandel. rekening.	Naaml. Venn., de Sleep- en Drinkwaterdienst, voorh. J. H. RUTTERS.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1909	Het uitvoeren van baggerwerken in, benevens het diephouden van de wateren, behoorende tot het havengebied der Gemeente, gedurende het jaar 1909.	19 Jan. 1909	
	Het leveren van steenkolen over het tijdvak van 1 April 1909 tot en met 31 Maart 1910 ten behoeve van verschillende gemeentediensten.	2 Maart 1909	
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een complete licht- en kracht-installatie voor de gemeente-werkplaatsen aan de Van Reigersbergenstraat 140.	18 Maart 1909	Op 17 Mei 1909.
	Het uitvoeren van werkzaamheden aan jaloezieën, stores enz. van gemeentegebouwen.	26 Mei 1909	

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 20.055,75 en *f* 0,63 per M³.	*f* 20.055,75 Op 3-maand. rekening.	L. VOLKER J.SZN., te Bussum.	
sub *a* *f* 9,22 per 1000 K.G. „ *b* „ 9,22 „ „ „ „ *c* „ 9,22 „ „ „ „ *d* „ 9,77 „ „ „ „ *e* „ 9,22 „ „ „ „ *f* „ 9,62 „ „ „ „ *g* „ 8,60 „ „ „ „ *h* „ 9,77 „ „ „ „ *i* „ 9,77 „ „ „ „ *j* „ 9,22 „ „ „ „ *k* „ 9,22 „ „ „ „ *l* „ 9,32 „ „ „	Op rekening.	F. J. BERGENDAHL.	
f 3.990.—	*f* 399.—	Allgemeine Electricitäts Gesellschaft Installatie-bureau.	
sub 1 *f* 0,30 „ 2 „ 0,30 „ 3 „ 1,25 „ 4 „ 1,50 „ 5 „ 0,50 „ 6 „ 0,30 „ 7 „ 0,90 „ 8 „ 0,10 „ 9 „ 0,10 „ 10 „ 0,50 „ 11 „ 0,50 „ 12 „ 0,20 „ 13 „ 0,20 „ 14 „ 0,40 „ 15 „ 0,40 „ 16 „ 0,02 „ 17 „ 0,05 „ 18 „ 0,03 „ 19 „ 0,15 „ 20 „ 0,08 „ 21 „ 0,15 „ 22 „ 0,05 „ 23 „ 0,50 „ 24 „ 0,50 „ 25 „ 0,50 „ 26 „ 0,50 „ 27 „ 0,50 „ 28 „ 0,25 „ 29 „ 1,50 „ 30 „ 3,50 „ 31 „ 1.— „ 32 „ 1.— „ 33 „ 0,50 „ 34 „ 0,40 „ 35 „ 0,40	Op rekening.	Heineken's Glazenwasscherij, Stoom- Jaloezieën en Rolluikenfabriek.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN OVEREENKOMST	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1909	Het leveren van een stalen motorsleepboot voor de afdeeling „Bestratingen" van den Dienst der Publieke Werken.	5 Juni 1909	Uiterlijk vijf maande[n] nadat de gunning te[r] kennis van den aan[-]nemer is gebracht.
	Het schoonmaken van schoolgebouwen voor het Lager onderwijs.	10 Juni 1909	Volgens § 2 van d[e] voorwaarden en be[-]palingen.
	Het leveren van ruim 108 ton aan Differdinger-N. P. balkijzer en ⊔ijzer ten behoeve van het gemeentelijk telefoongebouw, te bouwen aan de Teniersstraat.	21 Aug. 1909	Drie maanden na de[n] datum der mededee[-]ling, waarbij den aan[-]nemer is bericht, da[t] hem de levering i[s] gegund.
	Het verbouwen van de openbare school voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor meisjes, genaamd Roemer Visscherschool, aan den N. Z. Voorburgwal.	11 Sept. 1909	Vóór 30 Novembe[r] 1909.
	Het leveren van 47.013 ton N.P. balkijzer, 29.469 ton Differdinger balkijzer, 7.106 ton N.P. ⊏-ijzer, 3.531 ton ⊏-ijzer en 1.594 ton T-ijzer voor de brug N°. 137 over de Boerenwetering vóór de Ruysdaelstraat en voor de brug N°. 139 over de Kostverlorenvaart vóór de 2e Nassaustraat.	16 Oct. 1909	Binnen acht weke[n] na den datum de[r] mededeeling, waarbi[j] den aannemer is be[-]richt, dat hem d[e] levering is gegund.
	Het leveren van 21.947 M³. graniet voor de nieuw te bouwen vaste brug N°. 137 over de Boerenwetering vóór de Ruysdaelstraat.	23 Oct. 1909	Binnen twee maande[n] na den datum de[r] mededeeling, waarbi[j] den aannemer is be[-]richt, dat hem d[e] levering is gegund.
	Het maken van nooduitgangen met houten trappen voor de school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse, genaamd „Burghtschool" aan de Heerengracht 34.	13 Nov. 1909	Twee maanden na de[n] datum, waarop de[n] aannemer is bericht dat hem het werk is gegund.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van de machinale inrichting voor het te bouwen vleeschkoelhuis met ijsfabriek op het Abattoir	17 Nov. 1909	Volgens § 18 van het bestek.
	Het leveren van 82 geëmailleerd ijzeren straatnaamborden.	17 Dec. 1909	Vier weken na opdracht.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 9.300.—	*f* 8.537,40	Firma D. GOEDKOOP JR.	Vergoeding gedurende den proeftijd *f* 167,40.
„ 1.280.—	Op rekening.	W. H. SPIEGEL.	
f 87,40 per 1000 K.G.	*f* 950,33[5]	Gebrs. V. D. VLIET.	
f 2.849.—	„ 500.—	J. E. MEEKERS.	
f 91,65 per 1000 K.G.	„ 810,88	Firma JOH. A. VAN LAER.	
f 78,68 per M³.	„ 1.726,79	FERD. ENGERS.	
f 1.270,10	„ 1.270,10	E. K. VOLKERS & E. VAN OOSTVEEN.	
„ 97.000.—	„ —.—	Gesellschaft für Linde's Eismaschinen A. G. te Wiesbaden.	
„ 174,50	„ —.—	Naaml. Venn. de Holl. Emailleerfabriek, voorheen RIJKENS en Co., te Nieuwer-amstel.	

VOLGN.V.H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN OVEREENKOMST	DAGTEEKENING VAN OPLEVERING
1909	Het bouwen van een ambtenaarshuisje aan de westelijke doorvaart.	20 Dec. 1909	Twee maanden na datum, waarop aannemer is beric dat hem het werk gegund.
	Huur van een sleepboot met bediening van 1 Januari 1910 tot en met 31 December 1910 ten behoeve van het sleepen van schuiten voor den puindienst.	28 Dec. 1909	
	Gemeentegasfabrieken.		
	Het leveren en geheel werkvaardig opstellen van 1° eene installatie in het regulateursgebouw en 2° in het metergebouw der Zuiderfabriek.	3 Febr. 1909	
	Het leveren en geheel werkvaardig opstellen van: *a* twee waterpijpketels met ventilator en electromotor, in het ketelhuis bij den gashouder op het terrein der Zuiderfabriek;	23 April 1909	
	b eene complete gaspompinstallatie in een daarvoor bestemd gebouw op de Oosterfabriek.	23 April 1909	
	Het afhalen van cokes aan de Gemeentegasfabrieken en het vervoeren dier cokes naar de huizen der afnemers binnen de gemeente, gedurende het tijdvak van 1 Mei 1909 tot en met 30 April 1910.	1 Mei 1909	
	Het leveren en in werking stellen van een Lancashire stoomketel met toebehooren in het ketelhuis der gasfabriek aan den Haarlemmerweg.	20 Sept. 1909	
	Gemeentewaterleidingen.		
	Het leveren van 7350 ton steenkolen en 180 ton steenkoolbriquetten, ten behoeve van de pompstations, voor het tijdvak van 1 April 1909 tot 1 April 1910.	27 Maart 1909	1 April 1910.
	De levering en werkvaardige opstelling van een druklucht-installatie, ten dienste van de prise d'eau der Duinwaterleiding.	13/15 April 1909	Het 1e ged. vóór Mei 1909. Het 2e ged. „ Juni 1909. Het 3e ged. „ Dec. 1909.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 1.985.—	*f* 1.985.—	J. ERTZEN & A. R. MEIJER.	
f 15.— per dag	„ —.—	Naaml. Venn. de Sleep- en Drinkwaterdienst, voorh. J. H. RUTTERS.	
1⁰ *f* 14.815.— 2⁰ „ 17.540.—	„ —.—	Maatsch. ter Vervaardiging van Gasmeters enz. te Dordrecht.	
f 13.810.—	„ 1.381.—	Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorweg-materieel.	
„ 13.105.—	„ 1.310,50	Firma ELSTER & Co., gasmeterfabriek, te Rotterdam.	
f 0,11^5 per H.L.	Op rekening.	Maatschappij Amsterdams Goederenvervoer.	
f 6.945.—	*f* 5.556.—	Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorweg-materieel.	
per 1000 K.G. eiduin (kolen) . *f* 9,32^5 „ (briquetten) „ 9,87^5 esterfeld (kolen) „ 10,27^5 „ (briquetten) „ 10,77^5 eesperk. (kolen) „ 9,30^5 „ (briquetten) „ 10,75 aarl.weg (kolen) „ 10,25 „ (briquetten) „ 11,80	„ 18.557,32^5	Firma HARRENSTEIN & Co.	
f 27.700.—	„ 2.770.—	Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorweg-materieel.	

VOLGN. V. H BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
	Gemeentetram.		
1909	Het leveren van 6 seizoen bijwagens met 3 geheel neerschuivende ruiten in elken langswand.	24 Juli 1909	3 stuks 5 maand[illegible] na opdracht en [illegible] overige 3 stuks 1 maand lat[illegible]
	Het maken van eene inrichting voor centrale verwarming in den N.-W. hoek van de tramgebouwen aan de Tollensstraat en het Bellamyplein.	19 Aug. 1909	Uiterlijk 13 Nov. 190[illegible]
	Gemeentestoomponten.		
	a Het maken van 2 booten. *b* Het maken van de uitrustingen met machineketels voor de sub *a* bedoelde booten.	19 April 1909	
1910	Het uitvoeren van behangers- en andere werken in het Gemeentehuis en daarbij behoorende en eventueel later daaronder te brengen gebouwen.	14 Jan. 1910	Volgens Art. 5 van [illegible] voorwaarden en b[illegible] palingen.
	Het maken van arrestlokalen en eenige bijkomende werken in perceel Overtoom 449.	22 Jan. 1910	Twee maanden na d[illegible] datum der aanschri[illegible] ving, waarbij de aannemer is berich[illegible] dat hem het werk [illegible] opgedragen.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een volledige lage drukstoomverwarmingsinstallatie met warm- en koudwatervoorziening in het te bouwen Gemeentebadhuis aan het Zeeburgerpad.	22 Jan. 1910	Twee maanden n[illegible] aanschrijving van d[illegible] Directie, dat met d[illegible] werken ter plaats kan worden aange[illegible] vangen.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
stuks à *f* 5.187.— en 3 stuks à *f* 4.720.—	*f* 14.049,90 „ 12.744.—	Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel.	Ingev. Besl. van Burg. en Weth. dd. 16 Juli 1909, N°. 8572 A.
f 3.710.—	„ 1.237.—	A. FELIX.	Ingev. Besluit van Burg. en Weth. dd. 13 Aug. 1909, N°. 13394.
„ 40.040.— „ 24.861.—	„ 14.216.— „ 9.500.—	Scheepswerf „De Toekomst" Amsterdamsche Droogdok-Maatschappij.	Ingev. Besluit van Burg. en Weth. dd. 13 April 1909 N°. 5958 en 30 April 1909, N°. 5958 A. Ingev. Besluit van Burg. en Weth. dd. 13 April 1909 N°. 5958 en 25 Juni 1909 N°. 10352.
Sub 1° voor *f* 0,23 „ 2° „ „ 0,68 „ 3° „ „ 0,36 „ 4° „ „ 0,85 „ 5° „ „ 0,38 „ 6° „ „ 0,01 „ 7° „ „ 0,01 „ 8° „ „ 0,32 „ 9° „ „ 0,20 „ 10° „ „ 0,12 „ 11° „ „ 0,02 „ 12° „ „ 0,30 „ 13° „ „ 0,29 „ 14° „ „ 0,21 „ 15° „ „ 0,08 „ 16° „ „ 0,23	„ —.—	A. H. INGENHOES.	
f 1.589.—	„ 1.727,58	IJ. BROERE.	Meer werk *f* 138,58.
„ 3.931.—	„ 3.387,90	TH. A. DE KOSTER.	Minder werk *f* 150.—.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het leveren en werkvaardig opstellen van een electrisch gedreven goederenlift in de hulpbank van leening aan de Leidschekruisstraat.	8 Febr. 1910	Drie maanden na den datum van de schriftelijke kennisgeving van de gunning aan den aannemer.
	Het maken en opleveren van een cement ijzeren afdekking voor den duiker onder het Leidscheplein in het gedempte gedeelte van de Lijnbaansgracht.	16 Febr. 1910	Volgens Art. 10 van de voorwaarden en bepalingen.
	Het ontbinden van de onderhandsche overeenkomst van 20 December 1906, betreffende de levering van 200 cement-ijzeren beerputten.		
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een electrisch gedreven goederenlift voor het Stedelijk Museum.	26 Febr. 1910	Drie maanden na den datum van de schrif telijke kennisgevin van de gunning aa den aannemer.
	Het maken van gewapend-beton-werken in het in aanbouw zijnde 2e telefoonbureau aan de Teniersstraat.	7 Maart 1910	Volgens Art. 6 van d voorwaarden en be palingen.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van de ventilatoren, electromotoren enz. ten behoeve van de verbetering der ventilatie en verwarming in de Effectenbeurs.	7 Maart 1910	Twee maanden na d schriftelijke kennis geving aan de aan neemster, dat de leve ring haar gegund i
	Het maken van gewapend betonwerken in het te bouwen hoofdbureau van Politie aan den O. Z. Achterburgwal.	9 Maart 1910	Volgens Art. 6 de voorwaarden en be palingen.
	Het maken van gedeelten persleiding van gewapend beton in den Zeeburgerdijk, den zeedijk en den dam aan de zuidzijde van de baggerbergplaats in het open IJ, ten behoeve van de rioleering der buitenstad, met bijbehoorende werken.	17 Maart 1910	De eerste opleverin moet plaats hebbe tien maanden na d gunning.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 2.660.—	*f* 2.394.—	P. M. DUIJVIS & C°., te Koog a/d Zaan.	
„ 6.840.—	„ 6.840.—	Nederl. Maatschappij voor Monierwerken „de Amstel".	
227,50 voor 35 gegoten ;eren beerputdeksels. rgoeding tot ontbinng der overeenkomst 560,49. veren van 7 cement-:eren beerputten over-:nkomstig de voorwaarden en bepalingen, :rvat in de onderh. vereenkomst van 20 ec. 1906.	„ 787,99	Maatschappij tot Exploitatie van Cement-IJzerwerken, systeem Monier.	
f 2.575.—	„ 2.317,50	Firma JAN HAMER & C°.	
„ 4.995.—	„ 3.996.—	Nederl. Beton IJzerbouw.	
„ 5.605.—	„ 5.044,50	Firma GEVEKE & C°.	
„ 3.010.—	„ 2.895,20	Hollandsche Maatschappij tot het maken van werken in gewapend beton te 's-Gravenhage.	Meer werk *f* 186,20.
„ 116.535.—	„ 86.614.—	Amsterdamsche Fabriek van Cement-IJzerwerken (systeem Monier).	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	De levering van ± 60 M. plaatijzeren buis met inwendigen diameter van 1,50 M., ± 80 M. idem van 0,75 M. diameter, twee verdeelstukken, 4 afsluiters van 0,75 M. diameter en één van 1,50 M. diameter, deksels voor mangaten, verbindingsconstructies enz. voor de kruising van de persbuis ten behoeve van de nieuwe rioleering der buitenstad met het Merwedekanaal en een brug in de nabijheid daarvan met bijbehoorende werken.	17 Maart 1910	Binnen drie maand na den datum d mededeeling, waarl den aannemer is b richt, dat hem levering is gegun
	De verwijding van een doorvaart der draaibrug N°. 272, over de Dijksgracht voor het Mariniersplein, met bijbehoorende werken. (voorwaarden en bepalingen, de dato 29 Maart 1910).	9 April 1910	Twee en een hal maand na de schri telijke kennisgevi aan den aanneme dat hem het werk gegund.
	De levering van plaatijzeren buizen en bochtstukken met bijbehoorende gegoten ijzeren zinker moffen en andere onderdeelen, ten behoeve van een zinker door den Amstel en andere rioleeringswerken.	14 April 1910	Binnen negen maa den na den datu der mededeelin waarbij den aann mer is bericht, d hem de levering opgedragen.
	Het uitvoeren van werkzaamheden betreffende het inrichten van de voormalige Comeniusschool voor voorbereidend onderwijs.	17 Mei 1910	Vóór 15 Juni 1910.
	Het schoonmaken van schoolgebouwen voor het Lager onderwijs.	17 Mei 1910	Volgens § 2 van voorwaarden en b palingen.
	Het sloopen en wegruimen van de opstallen staande op de perceelen kadastraal bekend als Sectie V, N°s. 726, 727. 730, 731, 733, 735, 736, 739, 740, 787 en 788 aan de Van Ostadestraat en de Priksteeg.	20 Mei 1910	Vier weken na de datum der medede ling van de goe keuring der inschri ving moet de slo ping zijn geschied het terrein gehe zijn ontruimd.
	Het maken van een terrein met beschoeiing en bijbehoorende werken aan de Barentszkade.	23 Mei 1910	Drie maanden nad de gunning van h werk ter kennis v den aannemer gebracht.
	Het bouwen van een tribune op den Dam naast het Kommandantshuis.	28 Mei 1910	24 Mei 1910.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 22.722,80	*f* 18.178,24	Naaml. Venn. VAN DEN BERG & Cos. Metaalhandel	
„ 4,345.—	„ 4.902,06	D. SPIJKER	Meer werk *f* 557,06
9.370.— voor het in § 1 onder I vermelde en 23.320.— voor het in § 1 onder II vermelde.	„ 26.152.—	Naaml. Venn. VAN DEN BERG & Cos. Metaalhandel	
f 3.237.—	„ 3.809.—	J. E. MEEKERS	„ „ „ 572.—
„ 6.066,25	„ 6.066,25	Naaml. Vennootschap HEINEKEN'sGlazenwasscherij, Stoom-, Jaloezieën- en Rolluikenfabriek	
„ 290.—		A. B. BAARS	Aannemingssom betaald.
„ 5.910.—	„ 6.122,49[5]	J. PLOEGER	Meer werk *f* 212,49[5]
„ 5.900.—	„ 5.950,85	U. H. ELZINGA	„ „ „ 50,85

Volgn. v. h. bestek	Benaming van het werk	Dagteekening van	
		Overeenkomst	Oplevering
1910	Het bouwen van een fontein op den Dam naast het Kommandantshuis.	28 Mei 1910	24 Mei 1910.
	Het maken en waterdicht opleveren van een cement ijzeren tunnel onder den Staatsspoorweg van Amsterdam naar Utrecht bij de Blasiusstraat.	27 Mei 1910	Drie maanden na aa schrijving van Directie.
	Het uitvoeren van meubileerings- en stoffeeringswerken tot afwerking van de zuidelijke vergaderzaal in het Beursgebouw.	1 Juni 1910	Vier maanden na aa schrijving van Directie.
	Het leveren en monteeren van transportinrichtingen in en ter verbinding van slachthuizen en voorkoelhuis, benevens het leveren en monteeren van de celindeeling in het te bouwen koelhuis op het Abattoir.	31 Mei 1910	Volgens Art. 2 van overeenkomst.
	De levering van 27.165 ton N.P. balkijzer, 0.203 ton N.P. ⊏-ijzer en 3.356 ton L-ijzer voor de brug N°. 5 over het Singel voor de Oude Spiegelstraat en voor de brug N°. 25 over de Heerengracht voor de Wolvenstraat.	31 Mei 1910	Binnen acht wek na den datum d mededeeling, waarl den aannemer is b richt, dat hem levering is gegun
	Het verrichten van stukadoorswerken en het schoonmaken van de gebouwen der Politie.	13 Juni 1910	Vóór 15 Juli 1910.
	Het uitvoeren van buiten- en binnenverfwerk, glazenmakerswerk enz. aan de perceelen behoorende tot de Rentegevende Eigendommen van 1 Juni 1910 tot 1 Mei 1911,	14 Juni 1910	
	De levering van 69,740 M³ graniet, ten behoeve van de brug N°. 5 over het Singel voor de Oude Spiegelstraat en de brug N°. 25 over de Heerengracht voor de Wolvenstraat.	7 Juni 1910	Binnen twee maand na den datum d mededeeling, waar den aannemer is l richt, dat hem h werk is gegund.
	Het sloopen van de perceelen Groote Kattenburgerstraat 76 en 2ᵉ Kattenburgerdwarsstraat 1.	20 Juni 1910	Zes weken na d datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk gegund.

Aanneminssom	Betaald in 1910	Namen der aannemers	Aanmerkingen
f 2.598.—	*f* 2.724,04	Firma Ertzen & Meijer	Meer werk *f* 126,04
„ 15.947,70	„ 12.758,16	Hollandsche Maatschappij tot het maken van werken in gewapend beton, te 's-Gravenhage	
„ 9.382.—	„ —.—	J. B. Hillen	
„ 57.116,70	„ —.—	Naaml. Venn. „de Nederlandsche Staalindustrie", voorheen H. E. Oving Jr., te Rotterdam	
f 90,60 per 1000 K.G.	„ 2.463,73	Gebr. v. d. Vliet	
sub *a* *f* 0,13 per M^2. „ *b* „ 0,15 „ „ „ *c* „ 0,02 „ „ „ *d* „ 1.092,59	Op rekening	W. H. Spiegel	
f 2.160.—	*f* 2.161,03	N. Lamme	„ „ „ 65,83
f 82,45 per M^3	„ 5.175,05	V. J. H. Troupin, te Haarlem	
f 190.—		A. H. Verburgt	Aannemingssom ontvangen.

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het leveren en op aan te wijzen plaatsen aanbrengen van 4730.— M² Ruberoïddakbedekking.	1 Juli 1910	Volgens § 5 van voorwaarden en b palingen.
	Het verbouwen van de localiteiten in het benedengedeelte van het perceel aan de Eerste Sweelinckstraat N⁰. 2.	2 Juli 1910	Op 20 Augustus 191
	Het leveren en op aan te wijzen plaatsen aanbrengen van 4730 M² Ruberoïddakbedekking.	5 Juli 1910	Volgens § 5 van voorwaarden en b palingen.
	Het leveren van vierkant beslagen inlandsch-, Rijnsch- of Russisch eiken paalhout voor steiger-, paal- en remmingwerken.	15 Juli 1910	Volgens § 6 van voorwaarden en b palingen.
	Het uitvoeren van werkzaamheden betreffende het inrichten van den zolder van het voorgebouw van de Elisabeth Wolffschool aan de Prinsengracht tot een klasse-lokaal.	23 Juli 1910	22 Augustus 1910.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van de centrifugaalpompen met buisleidingen en bijbehoorende inrichtingen voor het te bouwen hoofdrioleeringsgemaal aan den Zeeburgerdijk.	1 Aug. 1910	Acht maanden na de datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem de levering opgedragen.
	Het leggen van een ijzeren rioolzinker met diameter van 1100 mM. in den Amstel, met het uitvoeren der bijbehoorende werken.	29 Juli 1910	Twaalf weken na de datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk gegund.
	Het leveren, stellen en gangvaardig opleveren van een automatisch werkend electrisch gedreven pomp aan de Kostverlorenvaart nabij de Kinkerstraat en één aan de 2e Constantijn Huygensstraat.	1 Aug. 1910	Vier maanden na de datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem de levering opgedragen.
	Het uitvoeren van werkzaamheden, betreffende het tijdelijk inrichten van de voormalige brandweerkazerne aan het Weesperplein voor den dienst van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht.	6 Sept. 1910	Drie maanden na de datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk gegund.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 4.446,20	*f* 4.005,34	Firma GEBRS. KRAMER, te Rotterdam	Meer werk *f* 3,76
„ 7.577.—	„ 7.793,81[5]	J. E. MEEKERS	„ „ „ 216,81[5]
„ 3.925,90	„ 3.536,83	Naaml. Venn. de Utrechtsche Asphaltfabriek, v/h. STEIN EN TAKKEN, te Utrecht	„ „ „ 3,32
f 53.— per M³	„ 10.582,15	A. VAN DAM, te Bunnik	
f 2.840.—	„ 2.929,74	J. GIJLSWIJK	„ „ „ 89,74
„ 43.708.—	„ —.—	Firma LOUIS SMULDERS & C⁰. te Utrecht	
„ 35.300.—	„ —.—	CH. DE VILDER	
2.510.— per gemaal	„ —.—	Firma LOUIS SMULDERS & C⁰. te Utrecht	
f 8.550.—	„ 9.151,80[5]	A. G. HÖFTE	Meer werk *f* 1.456,80[5]

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het leveren van 77 geëmailleerd ijzeren straatnaamborden.	15 Sept. 1910	Zes weken na o dracht.
	Het maken van twee douanekantoortjes in de twee in aanbouw zijnde loodsen aan de IJkade en van twee privaatgebouwtjes bij deze loodsen.	5 Oct. 1910	Tien weken na o dracht.
	Het verrichten van steenhouwwerken aan den gevel van het voormalig Admiraliteitsgebouw op de binnenplaats van het Raadhuis.	8 Oct. 1910	Drie maanden na d datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk opgedragen.
	Het leveren en werkvaardig opstellen van een complete centrale verwarming- en ventilatie-inrichting voor het in aanbouw zijnde 2e Telefoongebouw aan de Teniersstraat.	12 Oct. 1910	Vier maanden na d datum der kennisg ving van de Direct dat met het we kan worden aang vangen.
	Het leggen van smalspoor op het terrein van het Wilhelmina-gasthuis.	26 Oct. 1910	Twee maanden na d datum der schrift lijke mededeeli van de gunning.
	Het leveren, stellen en gangvaardig opleveren van een automatisch werkend electrisch gedreven pomp in den tunnel onder den spoorweg van Amsterdam naar Utrecht bij de Blasiusstraat.	26 Oct. 1910	Twee maanden na onderteekening v de overeenkomst.
	Het maken van een vluchthaven aan den Schinkel, ten zuidoosten van de Overtoomsche schutsluis.	21 Nov. 1910	Zes weken na d datum der medede ling, waarbij den aa nemer is bericht, d hem het werk gegund.
	De levering van 28.768 M^3 graniet ten behoeve van de brug N^0. 56 over Brouwersgracht voor de Binnen Brouwersstraat.	28 Nov. 1910	Binnen twee maand na den datum d mededeeling, waar den aannemer is b richt, dat hem levering is gegund

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 154.—	Op gewone rekening	Naaml. Venn. de Holl. Diamant-email- en Emailfabrieken voorheen RIJKENS & C⁰., te Nieuwer-Amstel	
„ 5.949.—	*f* —.—	U. H. ELZINGA	
„ 2.740.—	„ —.—	Firma N. CORTLEVER	
„ 13.344.—	„ —.—	Firma GEVEKE & C⁰.	
„ 325.—	„ —.—	Naaml. Venn. Constructiewerkplaatsen, voorheen DU CROO & BRAUNS	
„ 785.—	„ —.—	Firma LOUIS SMULDERS & C⁰. Machinefabriek „Jaffa", te Utrecht	
„ 1.259.—	„ —.—	H. J. TERLAGE	
f 80.— per M^3.	„ —.—	Firma DE BEER & GNIRREP	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het schoonmaken van de buitenramen der openbare schoolgebouwen voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs, alsmede voor het aan deze gebouwen verrichten van pui- en lijstbewasschingen van 1 Januari 1911 tot en met 31 December 1913.	6 Dec. 1910	
	Het schoonmaken van de buitenramen van het Raadhuis en de daarbij behoorende gebouwen, alsmede voor het aan deze gebouwen verrichten van pui- en lijstbewasschingen van 1 Januari 1911 tot en met 31 December 1913.	9 Dec. 1910	
	Het leveren van trottoirbanden van graniet.	29 Dec. 1910	De levering zal moete[n] geschieden in Jan[uari] 1911 en eindige[n] in Augustus 1911 telkens $^1/_8$ gedeelt[e] in elke maand.
	Gemeentegasfabrieken.		
	Het leveren van een zandblaasinrichting tot het reinigen van komforen e. d. en die inrichting te plaatsen in een gegolfd plaatijzeren gebouwtje aan de Westerfabriek onder de viaduct naar de stokerij.	22 Febr. 1910	
	Het uitbreiden en voor zooveel noodig vernieuwen van de inrichting voor centrale verwarming in gebouw Amstel 29*a*.	30/31 Mrt. 1910	Acht weken na aanvang der montage.
	Het afhalen van cokes aan de gasfabrieken en het vervoeren dier cokes naar de afnemers van 1 Mei 1910 tot en met 30 April 1911.	13 Mei 1910	
	De uitvoering, geheel bedrijfsvaardig, van eene complete mechanische Cokestransport- en sorteerinrichting voor stokerij I der Westerfabriek, met transport-inrichting naar de Haarlemmervaart.	25 Juni/1 Juli 1910	31 December 1910.
	Gemeentewaterleidingen.		
	Het wegnemen van den dubbelen 12"-zinker en het leggen van een enkelen 12"-zinker bij de Amerfoortsche brug te Naarden.	19 Jan. 1910	Maart 1910.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
sub I *f* 4,90 „ II „ 8,20 „ III „ 16.— „ IV „ 8.— „ V „ 5,35 „ VI „ 9,25 „ VII „ 3,25 „ VIII „ 4,90 „ IX „ 8,50	*f* —.—	W. H. SPIEGEL.	
sub I *f* 1,85 „ II „ 37,50	„ —.—	VERBEEK & ZWANNIKEN	
00 M. ad *f* 2,59 voor de echte banden en *f* 2,89 oor de gebogen banden n 4900 M. ad *f* 2,64 voor e rechte banden en 2,94 voor de gebogen anden.	Op maandel. rekening	G. W. SANCHES	
f 1.881.— Verpakking extra	*f* 1.927,50	London Emery Works, te Londen	Met inbegrip van *f* 46,50 voor verpakking.
f 8.500.—	„ 7.650. –	Firma WOLTER en DROS, te Amersfoort	
$11\frac{1}{2}$ cent per H.L.	Op rekening	Maatschappij Amsterdams Goederenvervoer	
R.M. 107.180.—	Nihil	Berlin Anhaltische Maschinenbau Actien Gesellschaft, te Berlin	
f 1.340.—	*f* 1.340.—	W. A. VERBRUGGEN, te Gouda	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het leveren van een zinker van 500 mM. binnenwerksche wijdte, door het afgesloten IJ.	18 Maart 1910	Zes maanden na e[illegible] datum van onde[illegible] kening der over[illegible] komst.
	Het leveren van 5430 ton steenkolen en 220 ton steenkoolbriquetten, ten behoeve van de Pompstations der Gemeentewaterleidingen, voor het het tijdvak van 1 April 1910 tot 1 April 1911.	31 Maart 1910	1 April 1911.
	Het uitvoeren der onderhoudswerken over het dienstjaar 1910 voor het Pompstation der Vechtwaterleiding te Weesperkarspel, c. a.	2 Mei 1910	
	Het uitvoeren der onderhoudswerken over het dienstjaar 1910 voor het Pompstation „Westerfeld", te Hilversum, c. a.	2 Mei 1910	
	Het leveren van een auto-vracht- en transportwagen.	16/21 Juni 1910	
	Het maken van diverse grondboringen in het zuidelijk duinterrein en het verrichten van bijkomende werkzaamheden, benevens het leveren van diverse materialen.	4 Juli 1910	
	Het uitvoeren van Perceel A (metselwerk) van het onderhoudswerk te Leiduin, in het dienstjaar 1910.	22 Juli 1910	
	Het uitvoeren van Perceel B (timmerwerk) van het onderhoudswerk te Leiduin, in het dienstjaar 1910.	22 Juli 1910	
	Het uitvoeren van Perceel C (Loodgieterswerk) van het onderhoudswerk te Leiduin, in het dienstjaar 1910.	22 Juli 1910	
	Het uitvoeren van Perceel D (Schilderwerk) van het onderhoudswerk te Leiduin, in het dienstjaar 1910.	22 Juli 1910	
	Het leveren van 112.000 KG. rechte buizen, wijd 20".	10 Sept. 1910	Levertijd: 4 wek[illegible]

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 78.120.—	*f* 78.120.—	W. BLANKEVOORT CZN., te Haarlem	
Per ton (1000 K.G.) eiduin (kolen *f* 9,57½ 'esterveld (kolen „ 10,52½ „ (briquett.) „ 10,52½ 'eespk. (kol.) „ 9,55 „ (briquett.) „ 10,52½ aarl.weg (kolen) „ 10,50 „ (briquett.) „ 11,55	„ 46.713,75½	Firma HARRENSTEIN & Co.	
f 2.320.—	„ 2.320.—	J. J. MAJOOR, te Bussum	
„ 190.—	„ 190.—	J. J. MAJOOR, te Bussum	
„ 7.635.—	„ 6.871,50	Maatsch. „Trompenburg"	
f ± 16.080.—	„ 6.490,27	N. HOOGENDOORN, te Giesendam.	
f 558,25	„ 558,25	L. ZIEREN, te Heemstede.	
„ 309,75	„ 309,75	TH. SMIT, te Heemstede.	
„ 228,32	„ 228,32	J. ROEST, te Heemstede.	
„ 684,15	„ 684,15	JOH. RETEL, te Heemstede	
5,52 per 100 K.G.	„ 6.034,02	Naaml. Venn. VAN DEN BERG & C^os^. Metaalhandel	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	Het leveren van 2474 Kg. mof- en 1350 Kg. flens-hulpstukken.	10 Sept. 1910	Levertijd: binnen weken.
	Het leveren van gegoten ijzeren buizen.	12 Aug. 1910	
	Het leveren van 20.000 Kg. zacht bloklood.	18 Oct. 1910	
	Het leveren van 2 stuks vloeiijzeren buizen, wijd 600 mM., lang 20 M. en een dito wijd 100 mM., lang 20 M.	9 Nov. 1910	Leveringstermijn: weken.
	Het leveren van 250.000 Kg. steenkolen, franco aan de opslagplaats van het Pompstation aan den Haarlemmerweg.	11 Nov. 1910	
	Gemeentetram.		
	De levering van 6 seizoen-bijwagens met schuifbare ruiten.	11 Jan. 1910	Binnen 5 maanden n de opdracht.
	Het leveren van 1 stalen werkark.	8 Jan. 1910	Binnen 2 weken n de opdracht.
	De levering van ± 700.000 Kg. gietcokes en ± 160.000 Kg. gewasschen Westfaalsche smeedkolen per jaar.	12 Febr. 1910	Gedurende het tijdva van 1 April 1910 to 31 Maart 1912.
	Het maken van een driezijdige wachtkamer voor trampassagiers aan de kruising Marnixstraat—Rozengracht.	15 Maart 1910	Vóór 28 Mei 1910.
	Het maken van een wachtkamer voor trampassagiers aan het Leidscheplein bij de Weteringschans.	25 Juli 1910	Binnen 6 weken n de opdracht.
	Het maken van de werken in gewapend beton ten behoeve van de uitbreiding van de Tram-remise voor bijwagens aan de Brouwersgracht en omschreven in Bestek N⁰. 17. G.-Tr. 1910.	20 Sept. 1910	Uitvoering in verban met de vorderinge van het werk va best. N⁰.17, G.Tr.1910
	Het maken van eene inrichting voor centrale verwarming met stoom onder lagen druk, in de tramremise aan de Brouwersgracht.	20 Sept. 1910	Als voren.

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 12,70 „ 100 KG.	f 485,65	VAN DEN HONERT & PUNT.	
f 2.021.—	„ 2.021.—	Idem	
„ 3.160,52	„ 3.160,52	A. J. KAAS.	
Mk. 2.073,70	„ —.—	G. L. DAHLMAN.	
f 10,50 per 1000 K.G.	„ —.—	Firma HARRENSTEIN & C⁰.	
f 4.845.— per wagen	„ 26.357,40	Nederl. Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel.	
f 1.750.—	„ 1.750.—	S. SEYMONSBERGEN.	
tcokes f 15.— $^0/_{00}$ K.G. eedkol. „ 10,50 $^0/_{00}$ „	Op gewone rekening	F. J. BERGENDAHL.	
f 1.714.—	f 1.714.—	C. ALBERTS & ZN.	
„ 940.—	„ —.—	H. E. RADEMAKER.	
„ 3.950.—	„ —.—	Holl. Maatschappij tot het maken van werken in gewap. beton, te 's-Gravenhage.	
„ 2.958.—	„ —.—	Installatie-bureau voor Centrale verwarmingsinrichting J. TEN OEVER & C⁰.	

VOLGN. V. H. BESTEK	BENAMING VAN HET WERK	DAGTEEKENING VAN	
		OVEREENKOMST	OPLEVERING
1910	De levering van 8 seizoen-bijwagens met schuifbare ruiten.	27 Oct. 1910	De helft binnen [illegible] maanden en de helf binnen 6 maanden na de opdracht.
	Het maken van 5 werkkuilen van gewapend beton over een lengte van ± 135 M., in de tramremise aan de Linnaeusstraat.	26 Nov. 1910	15 weken na opdracht
	Het leveren van 1 electrische traverseerinrichting in de tramremise aan de Brouwersgracht.	9 Dec. 1910	Binnen 3 maanden n de opdracht.
	Gemeentestoomponten.		
	De levering van 1.500.000 Kg. machinekolen.	12 Febr. 1910	Gedurende het tijdva van 1 April 1910 t 31 Maart 1912.
	Het maken van 2 dukdalven ten zuiden van de aanlegsteiger-IJkade.		

AANNEMINGSSOM	BETAALD IN 1910	NAMEN DER AANNEMERS	AANMERKINGEN
f 5.100 per stuk	*f* —.—	Nederl. Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel.	
f 2.750.—	„ —.—	Nederl. Beton-IJzerbouw.	
„ 1.750.—	„ —.—	Haarl. Machinefabriek, voorh. GEBRS. FIGEE, te Haarlem.	
f 10,20 per 1000 K.G.	Op gewone rekening	F. J. BERGENDAHL.	
f 1.139.—		W. UITSLAGER.	Zie besluit Burg. en Weth. 5 Aug. 1910, N⁰. 13358.

HOOFDSTUK VI.

MEDISCHE- EN GEMEENTEPOLITIE.

A. MEDISCHE POLITIE.

1. Toestanden, welke invloed kunnen uitoefenen op de volksgezondheid.

Voor hetgeen verricht is met betrekking tot de reinhouding van den openbaren weg, den afvoer van faecaliën en de in het belang van reinheid en gezondheid verrichte baggerwerken wordt verwezen naar het hierachter, onder 11, voorkomende verslag over den Reinigingsdienst.

Het stoomgemaal te Zeeburg is ook dit jaar weder gebruikt voor het wegnemen van waterbezwaar en ter bevordering der waterverversching. Bijzonderheden dienaangaande zijn opgenomen in hoofdstuk V, B, 5: Rivieren, kanalen en bijbehoorende werken.

Bijzonderheden betreffende het gebruik der openbare bad- en zweminrichtingen zijn opgenomen in het verslag omtrent den Gemeentelijken Gezondheidsdienst (zie onder 8 van deze afdeeling).

In een aantal straten der nieuwe stad werd in den waterafvoer voorzien door den aanleg van riolen.

2. Heerschende ziekten.

Wat den gezondheidstoestand dezer Gemeente betreft, wordt verwezen;

a in het algemeen naar het verslag van de verrichtingen van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst (zie onder 8 hierachter) en dat der Gezondheidscommissie (BIJLAGE I);

b voor de morbiditeit naar de Statistische Week- en Maandberichten, de Jaarcijfers (Statistische Mededeelingen N°. 32) en de afdeeling „Hygiëne" in het Statistisch Jaarboek, uitgegeven door het Gemeentelijk Bureau van Statistiek;

c voor de mortaliteit en de nataliteit naar de Statistische Week- en maandberichten, de Jaarcijfers (Statistische Mededeelingen N°. 32), en de afdeeling „Loop der bevolking" van de eerste helft van het Statistisch Jaarboek.

3. Begraafplaatsen.

Het aantal lijken, in 1910 begraven, beliep:

op de Nieuwe Oosterbegraafplaats	2370
" " " Westerbegraafplaats	276
" " R.-K. begraafplaats „St.-Barbara"	1499
" " " " „De Liefde"	30
" Ned.-Israëlietische begraafplaats Zeeburg	425
Totaal	4600

In deze Gemeente zijn overleden en elders begraven 2867 personen en wel:

op de Ned.-Israëlietische begraafplaats te Muiderberg	223
" " Port.-Israël. begraafplaats onder Ouderkerk, ...	52
" " begraafplaats "Vredenhof" onder Sloten	1510
" " " "Huis de Vraag" en elders onder Sloten. . .	476
" " " "Zorgvliet" onder Nieuwer-Amstel	164
" " " "Buitenveldert" "	189
" " " "Rustoord" onder Diemen	39
" andere begraafplaatsen	214
Totaal	2867

4. Gast- en Ziekenhuizen en Krankzinnigengestichten.

A. Gemeentelijke Ziekenhuizen.

Binnengasthuis.

Het aantal bedden op 31 December bedroeg 715, benevens 26 wiegen.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	275	307	72	654
Opgenomen in dat jaar	2672	2040	734	5446
Dus in het geheel verpleegd	2947	2347	806	6100
Ontslagen	2350	1842	649	4841
	597	505	157	1259
Overleden	307	209	86	602
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	290	296	71	657

Het aantal verpleegdagen bedroeg 234.267. Er werden gereed gemaakt 231.337 recepten voor de instelling zelve en 42.883 voor andere gemeentediensten.

De gemiddelde kosten per recept bedroegen ruim *f* 0,16.

Het verplegend personeel bestond op 31 December uit 179 verpleegsters en 42 verplegers.

Het aantal personen, aan wie onmiddellijke hulp bij een ongeval werd verleend, bedroeg 9597, tegen 8692 in 1909 en 8799 in 1908.

Wilhelmina-gasthuis.

Het aantal bedden op 31 December bedroeg 972, waaronder niet begrepen de Döckersche barak met 4, de pestbarak met 26 en de observatiebarak met 24 bedden.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	173	289	241	703
Opgenomen in dat jaar	1637	3544	2471	7652
Dus in het geheel verpleegd	1810	3833	2712	8355
Ontslagen	1472	3378	2199	7049
	338	455	513	1306
Overleden	147	158	272	577
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	191	297	241	729

Van de krankzinnigenafdeeling in het Wilhelmina-gasthuis werden 119 en van de zenuwafdeeling 232 patiënten overgebracht naar verschillende krankzinnigengestichten.

Het aantal verpleegdagen heeft bedragen 273.937. Er werden klaargemaakt voor het gasthuis zelf 291.920 en voor andere gemeentediensten 36.219 recepten. De gemiddelde kosten per recept bedroegen ruim *f* 0,11.

Het aantal verpleegsters bedroeg op 31 December 256, dat der verplegers 28.

Het aantal personen, aan wie onmiddellijke hulp bij een ongeval werd verleend, bedroeg 3023, tegen 2524 in 1909 en 3123 in 1908.

Ten opzichte van de gemeente-ziekenhuizen wordt voor het overige verwezen naar het verslag van het Burgerlijk Armbestuur (BIJLAGE X).

B. Particuliere Ziekenhuizen.

Omtrent de in deze gemeente bestaande particuliere ziekenhuizen werden van de besturen dier inrichtingen de volgende mededeelingen ontvangen:

Nederlandsch-Israëlietisch Ziekenhuis.

Het honorarium van de geneeskundigen heeft, met inbegrip van dat der geneeskundigen aan het Nederlandsch-Israëlietisch Krankzinnigengesticht en aan de poliklinieken, *f* 9.376,62 bedragen.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 130.

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig	46	69	115
Opgenomen in dat jaar	484	593	1077
Dus in het geheel verpleegd.	530	662	1192
Ontslagen	403	531	934
	127	131	258
Overleden	70	64	134
Aanwezig op 31 December 1910	57	67	124

Het aantal verpleegdagen was 46.590.

47.159 recepten werden gereed gemaakt, waarvan de gemiddelde kosten per recept ruim *f* 0,10 bedroegen.

Er waren werkzaam 33 verpleegsters en 5 verplegers.

Onmiddellijke hulp bij ongevallen werd verleend in 3216 gevallen.

Op de aan het ziekenhuis verbonden poliklinieken werden behandeld:

chirurgische polikliniek.	302	personen	met	3049	consulten.
oogheelkundige 〃	378	〃	〃	4292	〃
gynaecologische 〃	198	〃	〃	634	〃
polikliniek v. neus-, keel- en oorziekten.	316	〃	〃	1918	〃
〃 〃 huidziekten	185	〃	〃	1032	〃
〃 〃 nier- en blaasziekten . .	67	〃	〃	1184	〃

Nederlandsch-Israëlietisch Krankzinnigengesticht.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 125.

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig	55	69	124
Opgenomen in dat jaar	5	12	17
Dus in het geheel verpleegd	60	81	141
Ontslagen	1	6	7
	59	75	134
Overleden	4	6	10
Aanwezig op 31 December 1910	55	69	124

Het aantal verpleegdagen bedroeg 44.886, dat der recepten 1324. De gemiddelde kosten per recept bedroegen ruim *f* 0,10. Het aantal verpleegsters bedroeg 14, het aantal verplegers 8.

Portugeesch-Israëlietisch Ziekenhuis.

Het honorarium van de geneeskundigen heeft bedragen *f* 900.

Er werden 1119 recepten gereed gemaakt.

De kosten der verstrekte geneesmiddelen hebben gemiddeld bedragen per recept *f* 0,34.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 14.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Aanwezig op 1 Januari 1910.	2	7	—	9
Opgenomen in 1910	31	42	16	89
Dus in het geheel verpleegd	33	49	16	98
Ontslagen	18	41	14	73
	15	8	2	25
Overleden	10	5	—	15
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	5	3	2	10

Het aantal verpleegdagen was 3701.

Er waren werkzaam 3 verpleegsters en 1 verpleger.

Aan het ziekenhuis zijn geen poliklinieken verbonden; aan 156 personen is in 1910 onmiddellijke hulp bij een ongeval verleend.

Emma-Kinderziekenhuis.

De geneeskundigen aan deze inrichting genoten aan honorarium *f* 4900; de geneesheer-directeur geniet boven zijn honorarium vrije woning.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 107, terwijl 2 zalen elk met 12 bedden niet in gebruik waren.

	Emma-Kinder-ziekenhuis		Isolatiegebouw		Totaal	
Op 1 Jan. 1910 waren aanwezig.	65	kinderen	12	kinderen	77	kinderen
Opgenomen in dat jaar . . .	679	„	144	„	823	„
Dus in het geheel verpleegd .	744	„	156	„	900	„
Ontslagen.	590	„	134	„	724	„
	154	„	22	„	176	„
Overleden.	87	„	12	„	99	„
Aanwezig op 31 Dec. 1910. .	67	„	10	„	77	„

Het aantal verpleegdagen bedroeg voor het Emma-Kinderziekenhuis 25.906 en voor het Isolatiegebouw 1991.

Aan de inrichting waren 28 verpleegsters werkzaam.

Op de poliklinieken werden behandeld 4354 personen met 10.127 consulten.

Inrichting voor Ooglijders.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 30.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	1	4	3	8
Opgenomen in dat jaar	104	102	75	281
Dus in het geheel verpleegd	105	106	78	289
Ontslagen	98	104	75	277
	7	2	3	12
Overleden	—	—	—	—
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	7	2	3	12

Het aantal verpleegdagen bedroeg: 5685.

Er waren 4 verpleegsters werkzaam.

Behalve aan de hierbovengenoemde verpleegden werd aan de poliklinieken aan 12.800 personen loopende oogheelkundige behandeling verleend. Het aantal consulten hiervoor bedroeg 30.017.

Burgerziekenhuis.

Aan de inrichting waren verbonden twee gesalarieerde assistent-artsen. De overige aan het Burgerziekenhuis verbonden geneesheeren genieten geen honorarium.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 130.

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig	33	55	88
Opgenomen in dat jaar	429	391	820
Dus in het geheel verpleegd.	462	446	908
Ontslagen	377	356	733
	85	90	175
Overleden	41	30	71
Aanwezig op 31 December 1910	44	60	104

Het aantal verpleegdagen was 37.132.

Het aantal pleegzusters bedroeg 53.

Aan het ziekenhuis zijn verbonden poliklinieken voor inwendige ziekten en zenuwziekten; voor chirurgie en gynaecologie; voor neus-, oor- en keelziekten en voor huid- en geslachtsziekten.

Vereeniging Kinderkliniek.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 24.

Op 1 Januari 1910 waren 5 kinderen in verpleging, terwijl in den loop van het jaar 154 patiënten werden opgenomen; 145 patiënten verlieten de inrichting als hersteld; 11 zijn overleden, zoodat op 31 December 1910 3 patiënten aanwezig waren.

Het aantal verpleegdagen bedroeg 2928.

Aan de inrichting waren 3 verpleegsters werkzaam.

Vereeniging voor Ziekenverpleging.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 50.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	8	19	5	32
Opgenomen in dat jaar	292	345	51	688
Dus in het geheel verpleegd	300	364	56	720
Ontslagen	269	329	56	654
	31	35	—	66
Overleden	13	10	—	23
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	18	25	—	43

Het aantal verpleegdagen bedroeg 14.489.

Het aantal verpleegsters bedroeg 32.

Roomsch-Katholieke Ziekenverpleging.

De geneeskundigen verleenden hun diensten belangeloos.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 30.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	4	16	1	21
Opgenomen in dat jaar	43	324	23	390
Dus in het geheel verpleegd	47	340	24	411
Ontslagen	40	308	23	371
	7	32	1	40
Overleden	6	18	—	24
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	1	14	1	16

Er werden gereed gemaakt 1767 recepten, waarvan de gemiddelde kosten per recept bedroegen *f* 0,32.

Het aantal pleegzusters bedroeg 23, het aantal verpleegdagen 8142.

Op de aan het ziekenhuis verbonden poliklinieken werden behandeld 647 personen met 3896 consulten.

Onze-Lieve-Vrouwe-Gasthuis.

Het honorarium der geneesheeren heeft bedragen *f* 20.937.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 560.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	158	193	60	411
Opgenomen gedurende dat jaar . . .	1366	1719	542	3627
Dus in het geheel verpleegd	1524	1912	602	4038
Ontslagen	1074	1441	491	3006
	450	471	111	1032
Overleden	254	251	54	559
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	196	220	57	473

Het aantal verpleegdagen bedroeg 170.184. Het aantal verpleegsters bedroeg 124; het aantal badknechten 4.

Er werden 61.283 recepten gereed gemaakt, waarvan de gemiddelde kosten per recept bedroegen circa *f* 0,13.

Op de aan het ziekenhuis verbonden poliklinieken werden behandeld 5743 personen met 27.114 consulten, benevens 143 vaccinaties.

Aan 3075 personen werd onmiddellijke hulp bij een ongeval verleend.

Gereformeerde Vereeniging voor Ziekenverpleging.

Het honorarium van de geneeskundigen heeft bedragen *f* 3200.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 100.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	17	62	18	97
Gedurende dat jaar werden opgenomen	225	.559	144	928
Zoodat in het geheel werden verpleegd	242	621	162	1025
Ontslagen	202	512	136	850
	40	109	26	175
Overleden	24	55	8	87
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	16	54	18	88

De kosten der geneesmiddelen bedroegen per recept gemiddeld *f* 0,14 het aantal recepten was 5900. Het aantal verpleegdagen bedroeg 35.892.

Het aantal verpleegsters bedroeg 40.

Aan de poliklinieken van dit ziekenhuis zijn gegeven te zamen 5212 consulten ten behoeve van 1131 personen.

Aan 94 personen werd onmiddellijke hulp bij een ongeval verleend.

Nederlandsch-Hervormde Diaconessen-Inrichting.

Het honorarium van de geneeskundigen heeft bedragen *f* 1400.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 38.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig . .	13	17	4	34
Opgenomen in dat jaar	117	165	58	340
Dus in het geheel werden verpleegd. .	130	182	62	374
Ontslagen	103	149	55	307
	27	33	7	67
Overleden	20	9	2	31
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	7	24	5	36

Het aantal verpleegdagen bedroeg 12.920.

Er waren werkzaam 24 verpleegsters en 1 verpleger.

Het aantal recepten bedroeg 277; de gemiddelde kosten per recept bedroegen ± *f* 0,15

Luthersche Diaconessen-Inrichting.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 107.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Aanwezig op 1 Januari 1910	22	59	13	94
Opgenomen werden in dat jaar . . .	88	238	89	415
Dus in het geheel verpleegd	110	297	102	509
Ontslagen	65	209	77	351
	45	88	25	158
Overleden	24	33	5	62
Aanwezig op 31 December 1910 . . .	21	55	20	96

Het aantal verpleegdagen bedroeg 35.629.

Er waren werkzaam 69 verpleegsters, waarvan gemiddeld 30 in het ziekenhuis dienst deden, en 2 verplegers.

Gereed gemaakt werden 4016 recepten.

Boerhaave-Kliniek.

De aan de inrichting verbonden geneesheeren genieten geen honorarium.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 52.

Aanwezig op 1 Januari 1910	25	patiënten
Opgenomen in dat jaar	530	"
Dus in het geheel verpleegd	555	"
Ontslagen	511	"
	44	"
Overleden	19	"
Aanwezig op 31 December 1910	25	"

Het aantal verpleegdagen bedroeg 12.658.

Het aantal verpleegsters bedroeg 19.

Er werden gereed gemaakt 1917 recepten, waarvan de gemiddelde kosten per recept bedroegen *f* 0,25.

Aan de polikliniek werden 4285 consulten gegeven ten behoeve van 530 personen.

Aan 14 personen werd onmiddellijke hulp bij een ongeval verleend.

Gasthuis der Nederlandsche Vereeniging tegen vallende ziekte.

De aan het Gasthuis verbonden geneeskundigen genieten een toelage tot een gezamenlijk bedrag van *f* 1500.

Er werden gereed gemaakt 212 recepten, waarvan de gemiddelde kosten per recept bedroegen *f* 0,74.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 14.

	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Totaal
Op 1 Januari 1910 waren aanwezig	4	6	4	14
Opgenomen in dat jaar	31	22	13	66
Dus in het geheel verpleegd	35	28	17	80
Ontslagen	28	23	17	68
	7	5	—	12
Overleden	—	—	—	—
Aanwezig op 31 December 1910	7	5	—	12

Het aantal verpleegdagen bedroeg 4832. Op 31 December waren werkzaam 3 verpleegsters; bovendien was tot 1 Juni 1910 1 verpleger werkzaam.

Behalve de hierboven genoemde geneeskundige behandeling werden aan de aan het Gasthuis verbonden polikliniek bovendien 3205 consulten gegeven ten behoeve van 277 personen.

C. Overige Instellingen.

Militair Hospitaal.

Het aantal bedden bedroeg op 31 December 275.

Aanwezig waren op 1 Januari 1910 96 patiënten. In den loop van het jaar werden opgenomen 1559, zoodat totaal verpleegd zijn 1655. Daarvan werden hersteld ontslagen 1584 en zijn overleden 15, zoodat op 31 December 1910 nog 56 patiënten aanwezig waren.

Het aantal verpleegdagen bedroeg 36.516. Er werden ongeveer 43.000 recepten gereed gemaakt, waarvan de gemiddelde kosten per recept ± *f* 0,15 bedroegen.

Er waren 20 verplegers werkzaam.

In 80 gevallen werd onmiddellijke hulp bij een ongeval verleend.

5. Gemeentelijke Geneeskundige Dienst.

A. Inrichting.

Op 1⁰ Januari 1910 trad de reeds in het vorige jaarverslag besproken gewijzigde inrichting van het geneeskundig schooltoezicht, hierachter sub N nader behandeld, in werking.

Bij raadsbesluit van 8 September werd eene regeling voor de aan den dienst verbonden poliklinieken vastgesteld.

Bij raadsbesluit van 23 November werd goedgekeurd het aangaan eener overeenkomst met de Nederlandsche Vereeniging tot hulp aan lupuslijders, volgens welke de installatie voor Finsen-lichtbehandeling, die in het bezit dier vereeniging is, door haar in bruikleen aan den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst wordt afgestaan, onder voorwaarde, dat on- en minvermogenden van bedoelde behandeling in ruime mate zullen kunnen genieten. De inrichting zal worden gevestigd in het gebouw Nieuwe Prinsengracht 44 tegelijk met de daar gevestigde favuspolikliniek. De plannen hiervoor kwamen gedurende 1910 nog niet tot uitvoering.

De werkzaamheden van den dienst werden uitgebreid met de administratie van het abonnement voor ziekenhuisverpleging van inwonende arbeiders(sters), voor zoover deze krachtens het arbeidscontract ten laste der werkgevers zou komen. Dit onderwerp werd geregeld bij raadsbesluit van 13 April.

B. Personeel.

In verband met de gewijzigde regeling van het Geneeskundig Schooltoezicht traden op 1⁰ Januari als schoolartsen op de gemeenteartsen Deijll, Hamelberg, Leda en Van der Meer en de tijdelijke gemeentearts mevr. Bouman-Slaterus. De vier eerstgenoemden werden in de overige hun tot dusver opgedragen functiën vervangen door tijdelijke gemeenteartsen. Als zoodanig werden benoemd de artsen Th. Beijerman, Dr. J. Gewin en J. J. Voorhoeve, die in deze volgorde ook met de functiën der eerstgenoemden werden belast. Alleen de plaats van den gemeentearts Leda in de Ve afdeeling bleef onvervuld. De behandeling der armlastige zieken aldaar werd voor de geheele afdeeling aan den gemeentearts Ekerman opgedragen.

Met de doodschouw, als bedoeld in art. 4 der wet van 10 April 1869 (Staatsblad 65), werden belast: voor de 1e afdeeling de gemeente-arts Catenius, voor de 2e en 3e afdeeling de gemeentearts Zeehandelaar, voor de 4e, 5e en 6e afdeeling de gemeentearts Ekerman, voor de 7e, 8e en 9e afdeeling de gemeentearts Rijkens.

De gemeentearts Dr. J. C. Went werd ontheven van de behandeling der ambtenaarsgezinnen in de 6e en 7e afdeeling en uitsluitend belast met werkzaamheden ten behoeve der contrôle. Deze werkzaamheden bij de onderscheidene diensten werden tusschen de daarmede belaste gemeenteartsen op nieuw verdeeld overeenkomstig de wijzigingen, die er geleidelijk in de verhouding tusschen de getalsterkte der personeelen dier diensten was ontstaan.

De gemeentearts Dr. G. Houwing werd op zijn verzoek met ingang op 1⁰ Januari eervol ontslagen. Zijne plaats werd niet weder vervuld.

In de vacature, ontstaan door het ten vorigen jare aan Dr. F. A. Melchior Jr. verleende ontslag, werd voorzien door de benoeming tot tijdelijk gemeentearts van Dr. J. W. Blooker, ingaande op 1 Mei.

De behandeling der ambtenaarsgezinnen werd opgedragen aan de gemeenteartsen: Blooker, 1e afdeeling; Brouwer, 2e afdeeling; Heijermans, 3e afdeeling; Voorhoeve, 4e afdeeling; Catenius,, 5e afdeeling; Beijerman, 6e afdeeling; Mijnlieff, 7e afdeeling; Herderschee, 8e afdeeling; Rijkens, 9e afdeeling.

Met den geneeskundigen dienst in het Burgerweeshuis en in de Inrichting voor Stadsbestedelingen werden belast respectievelijk de gemeenteartsen Dr. H. B. L. Vos en Dr. D. Herderschee.

Benoemd werden tot verpleger: A. van Buuren, C. Drosterij, H. Gorter, I. Overste en J. Posthumus (op 1 Augustus); tot verpleegster: A. H. van Weegel (op 16 Januari); tot telefoniste: C. J. Appelboom (op 15 Juni), ter vervanging van J. H. Schmüll, aan wien als zoodanig op verzoek met ingang op 1 Juni eervol ontslag was verleend.

De werkuren, loonen en verloftijden der tijdelijke bedienden werden nader geregeld. Daar deze tijdelijke bedienden in den regel ook andere werkzaamheden vervullen hetzij bij particulieren of bij andere diensttakken, werd bepaald, dat voor eenen minimum-werktijd van 4 uren per dag gedurende 6 werkdagen een minimum-loon van *f* 6 werd toegekend met verhooging van 25 cent per uur voor ieder uur langeren dienst. Verlof wordt hun voor 6 werkdagen per jaar met behoud van loon, toegestaan. Bij langer verlof wordt, tenzij bijzondere redenen, ter beoordeeling van den Directeur, de betaling van loon ook over meerdere verlofdagen wettigen, het loon voor verzuimde dagen bij de eerstvolgende betalingen ingehouden, doch slechts voor ten hoogste $^1/_6$ gedeelte van het op éénen betaaldag te vorderen bedrag. Met gelijke beperking kunnen hun door den Directeur opgelegde vergoedingen voor door nalatigheid of onachtzaamheid ontstane beschadigingen op het loon worden ingehouden. Noodzakelijkheid tot het toepassen dezer kortingen heeft niet bestaan. De werkuren hebben be-

dragen gemiddeld: voor de zittinglokalen 36 uren per week, voor de favuspoliklinieken 44 uren per week.

Aan de werkvrouwen, onder het toezicht van den opzichter met de schoonmaak der lokalen belast, werd een uurloon van 16 cent toegekend, terwijl getracht wordt hare werkzaamheden zoo te regelen, dat in den regel niet minder dan *f* 6 per week wordt genoten.

C. Gebouwen.

Omtrent de gebouwen valt niets op te merken. Zij verkeeren in behoorlijken staat van onderhoud.

D. Instrumenten, genees- en verbandmiddelen.

De onkosten der werkplaats voor het vervaardigen en herstellen van orthopaedische instrumenten hebben bedragen:

aan loonen	*f* 3900,29	
" materialen en gereedschappen	" 2990,52[5]	
		f 6890,81[5]
Door de werkplaats werd geleverd aan andere gemeentelijke administraties voor		" 1417,66[5]
zoodat op dit hoofd ten behoeve van de geneeskundig bedeelden werd uitgegeven		*f* 5473,15

In de wijze van levering der verbandstoffen kwam geene principieele wijziging. Alleen werd het aantal particuliere apothekers, door wie ten behoeve van den dienst geneesmiddelen worden geleverd, met één vermeerderd. Nevenstaande staat wijst de aantallen recepten aan, door ieder hunner gereedgemaakt.

De uitgaven bedroegen voor de 78.102 in de gemeente-apotheken gereedgemaakte recepten *f* 10.238,96 of 13,1 cent per recept, voor de 145.090 in de particuliere apotheken gereedgemaakte *f* 29.459,89 of 20,3 cent per recept.

Bovendien werd nog uitgegeven voor medicinale voedingsmiddelen en enkele uit den groothandel betrokken geneesmiddelen *f* 1032,76.

Aantal recepten gereedgemaakt in de apotheek van:	Voor personeel van				Personeel en zittinglokalen v. d. Geneesk. Dienst	Voor personeel en verpl. van			Favuspolikliniek	Geneeskundig bedeelden	Totaal
	Politie	Brandweer	Binnen-gasthuis	Wilhelmina-gasthuis		Armenhuis	Burgerweesh.	Inrichting v. Stadsbestedel.			
Binnengasthuis.	1540	684	189	—	471	13627	—	362	2913	22097	41883
A. de Vogel	900	19	—	—	403	—	—	—	—	22541	23863
G. Heijmans	247	2	—	—	—	—	—	—	—	4200	4449
Ned. Israël. Ziekenhuis .	—	20	—	—	—	—	—	—	—	7714	7734
Firma Cl. Neujean . . .	4530	24	—	—	45	—	—	—	—	4768	9367
E. Vita Israël	172	—	—	—	446	—	—	—	—	2128	2746
G. G. Lambers	4362	—	—	—	237	—	—	—	—	7041	11640
N. Roorda v. Eijsinga. .	1959	30	36	—	13	—	—	6	—	5169	7213
N. Hofsté	3464	8	50	—	31	—	—	11	—	7097	10661
Wilhelmina-gasthuis . .	7072	60	—	330	970	—	—	57	—	27730	36219
J. Z. Wolff en Zoon . .	999	48	21	—	380	—	—	—	—	17463	18911
B. A. v. Ketel	219	2	—	—	457	—	—	—	—	13914	14592
H. Pekelharing.	102	1	—	—	107	—	—	—	—	11975	12185
J. Giltay Jr.	4089	70	16	—	53	—	—	—	—	9886	14114
G. Rekkers	1936	10	9	—	73	—	—	—	—	3375	5403
J. F. Suyver	—	—	—	—	—	—	1234	—	—	—	1234
P. L. Lacoste	919	—	—	—	—	—	—	—	—	59	978
Totaal	32510	978	321	330	3686	13627	1234	436	2913	167157	223192

E. Werkzaamheden der controleerende gemeenteartsen.

Dr. D. A. VAN RIEMSDIJK:

AARD	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Ziektemeldingen	782	523	535	719	2559
Consulten op het spreekuur	2358	1816	1528	1755	7457
Huisbezoeken	191	148	160	181	680
Keuringen	204	171	78	70	523

Dr. G. A. M. VAN WAYENBURG:

AARD	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Ziektemeldingen	865	476	491	793	2625
Consulten op het spreekuur	1723	1086	1102	1577	5488
Huisbezoeken	288	120	97	201	706
Keuringen	165	82	50	88	385

Dr. J. C. WENT:

AARD	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Ziektemeldingen	575	411	447	582	2015
Consulten op het spreekuur	1981	1818	1349	2014	7162
Huisbezoeken	252	108	84	125	569
Keuringen	46	126	33	80	285

JOH. DE HAAN—VAN MAARSEVEEN:

AARD	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Ziektemeldingen	530	278	246	414	1468
Consulten op het spreekuur	320	193	202	310	1025
Huisbezoeken	304	179	139	213	835
Keuringen	33	109	60	68	270

F. Werkzaamheden van den gemeentearts, belast met de behandeling van de politie- en brandweerkorpsen.

AARD DER WERKZAAMHEDEN	Januari		Februari		Maart		April		Mei		Juni		Juli		Augustus		Sept.		October		November		December		Totaal	
	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer	Politie	Brandweer
Huisbezoeken	192	14	162	19	122	36	62	35	128	43	65	14	63	15	54	30	139	15	135	15	149	28	167	24	1438	288
Consulten op het spreekuur	798	118	764	131	733	196	656	129	501	102	576	104	576	114	546	127	633	93	723	119	742	135	808	107	8056	1475
Verwezen naar een poliklin.																										
a interne ziekten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b chirurg. ziekten	4	—	—	—	1	—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	1	3	—	3	—	6	1	2	—	25	2
c oogziekten	4	—	7	—	5	1	4	2	4	1	5	1	5	2	6	1	12	—	8	—	10	2	5	1	75	11
d oorziekten	2	—	2	1	2	—	3	—	2	1	1	—	—	—	2	1	2	1	5	—	3	—	1	—	25	3
e huidziekten	5	—	3	—	4	1	2	1	2	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	2	—	1	2	22	5
f tandziekten	7	3	4	2	8	3	9	3	6	2	9	3	6	2	10	3	7	—	3	3	12	3	9	2	90	29
g zenuwziekten	1	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	10	1
Verwezen naar een ziekenh.	2	1	3	—	6	—	—	1	2	1	1	—	2	—	4	—	2	1	5	—	5	1	4	1	36	6
Keuringen:																										
a goedgekeurd	9	—	7	—	13	2	8	3	9	2	6	3	7	1	4	—	5	1	9	2	14	1	6	—	97	15
b afgekeurd	1	—	1	—	5	2	3	1	1	—	—	1	5	—	2	—	2	1	5	—	5	—	2	—	32	4
c pensionneering	—	—	1	—	1	—	8	1	3	—	1	—	12	3	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	33	5
Ziektedagen	1064	80	939	77	998	100	616	109	843	142	650	120	582	101	551	133	711	91	1018	80	994	87	965	131	9931	1251

G. Ziekenbehandeling.

In alle afdeelingen werd geregeld gedurende de daarvoor aangewezen voormiddaguren door de gemeenteartsen zitting gehouden voor de loopende zieken, ter ontvangst van de aanvragen om huisbezoek voor huiszittende zieken en van aanvragen om goedkeuring van ziekenhuisopneming voor personen, die, niet onder behandeling van den dienst, nochtans gebruik wenschten te maken van het voor minvermogenden vastgestelde verlaagde tarief.

Gedurende deze spreekuren wordt ook de gelegenheid gegeven om voor personen, die op kostelooze geneeskundige behandeling nog geen aanspraak hebben of hiervoor zelfs onder normale omstandigheden niet in aanmerking zouden komen, de verklaringen te verkrijgen, bedoeld in art. 16*d* der verordening, waaruit blijken zou, dat er urgentie bestaat bij het verleenen van die hulp of dat de gevorderde hulp valt buiten die, welke hun aanstonds door een ziekenfonds kan worden verleend.

Voor de leden der ambtenaarsgezinnen werden de spreekuren voor het meerendeel eveneens gehouden in de zittinglokalen, doch op afzonderlijke uren, waardoor hierbij ook het verplegend personeel hulp kan verleenen. Alleen in de 1e, 5e en 7e afdeeling bestond hieraan wegens het geringere aantal minder behoefte en werden daarom de spreekuren gehouden ten huize van de met deze behandeling belaste gemeenteartsen.

In de 8e en 9e afdeeling werden bovendien, respectievelijk door de gemeenteartsen Vos en Gewin, op afzonderlijke uren speciale spreekuren gehouden ter behandeling van ziekten bij zeer jeugdige kinderen of zuigelingen. Eenige mededeelingen omtrent de daarbij opgedane ervaringen mogen hier eene plaats vinden.

Uit de 8e afdeeling werd gerapporteerd als volgt:

CONSULTEN	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	TOTAAL
Nieuw ingeschreven. . . .	16	5	5	4	3	5	3	8	4	5	5	8	71
Herhaalde consulten . . .	18	44	34	42	33	36	21	41	41	36	42	59	447
Totaal der consulten . . .	34	49	39	46	36	41	24	49	45	41	47	67	518

De ervaring over de afgeloopen zeven jaren heeft geleerd, dat het gewicht van borstvoeding door de moeders meer en meer beseft wordt en dat de aandrang tot kunstmatig voeden, die nu en dan door de

omgeving op de moeders wordt uitgeoefend, afstuit op haar beter inzicht.

Een belangrijk gedeelte der in deze afdeeling verstrekte versterkende middelen is aangewend voor zwakke zoogende moeders, bij welke het voortgaan der lactatie gevaar liep. De resultaten van dezen maatregel waren alleszins bevredigend te noemen. De hierbij noodzakelijke contrôle, het bepalen der zogsecretie door wegen van het kind vóór en na de borst, werd in acht genomen.

Van het verstrekken of voorschrijven van z.g. kindervoedsels is slechts een zeer beperkt gebruik gemaakt.

Over het algemeen blijkt de geheele verzorging van den zuigeling den gunstigen invloed te ondervinden van het bestaan der zuigelingenpolikliniek.

Gewezen wordt echter op gemis aan medewerking van hen, die zoogende moeders in hun dienst hebben als werksters. De gelegenheid, dezen eventueel aangeboden, om hare kinderen te gaan zoogen, hetzij in de kinderbewaarplaats, hetzij elders, zou zeker worden benut en op prijs gesteld. Aan dezen socialen plicht zullen die werkgeefsters zich niet onttrekken, wanneer hierop nog eens de aandacht wordt gevestigd.

De volgende mededeelingen hebben betrekking op de 9e afdeeling, waar met de zuigelingenpolikliniek in Januari 1910 werd begonnen. De in den aanvang nog geringe belangstelling nam spoedig toe. Aan 153 moeders werden over 1910 gegeven 909 consulten, waarvan 143 in het eerste, 346 in het laatste kwartaal. Aangezien het doel was, de kinderen zooveel mogelijk aanstonds na de geboorte te kunnen observeeren, werden de moeders, aan wie van gemeentewege verloskundige hulp was verleend, den dag na hare bevalling bezocht en aangespoord om hare kleinen later geregeld op het spreekuur te vertoonen. Aan dit verzoek werd door 67 voldaan, maar slechts door 49 geregeld. Slechts 6 hiervan moesten wegens ziekte of om sociale redenen binnen het half jaar het zoogen staken. Bij 8 anderen werd het zoogen wel zoo lang voortgezet, doch werd tevens ook vroeg ander voedsel toegediend. 31 hielden minstens een half jaar lang het uitsluitend zoogen vol, hoewel 14 hiervan dit vroeger niet of op onvoldoende wijze hadden gedaan. 4 eerstgeborenen werden allen gezoogd. Het bleek, dat alle moeders tot zoogen in staat waren.

Van de overige 86, die eenigen tijd na de geboorte onder observatie kwamen (waaronder 16 kinderen, die ouder waren dan één jaar, toen zij onder behandeling kwamen), vielen 13 niet in de termen om geregeld aan deze polikliniek te worden behandeld. 26 kinderen beneden het jaar werden slechts enkele malen op het spreekuur vertoond, 30 werden geregeld geobserveerd. Hiervan kregen 12 borstvoeding, 9 kunstmatige en 9 gemengde voeding. Meermalen werd door eene geëigende voeding der moeder een gunstig succes ook voor het kind behaald.

De volgende tabel geeft cijfers omtrent de voedselverstrekking in de afdeelingen:

		Iste afd.	IIde afd.	IIIde afd.	IVde afd.	Vde afd.	VIde afd.	VIIde afd.	VIIIste afd.	IXde afd.	Totaal
Jan.:	aant. person.	49	49	48	19	19	26	24	23	31	288
	„ L. melk	1234	874	870^5	227	66	549^5	342	640^5	737	5540^5
	„ eieren	690	675	1130	203	450	115	425	390	300	4378
Febr.:	„ person.	60	46	41	30	19	33	30	30	26	315
	„ L. melk	1102^5	927	702	514	82	616^5	561^5	865	589	5959^5
	„ eieren	495	400	985	272	375	235	450	500	200	3912
Mrt.:	„ person.	41	52	46	35	17	33	36	30	30	320
	„ L. melk	1100^5	902^5	907	696^5	99	795^5	843	1014	693	7051
	„ eieren	595	500	1295	434	375	330	925	640	400	5494
April:	„ person.	34	60	45	28	13	36	36	35	33	320
	„ L. melk	768^5	980	814	462^5	76	729^5	802	850^5	745	6228
	„ eieren	230	550	1340	365	200	220	750	720	300	4675
Mei:	„ person.	41	63	39	32	10	27	25	27	26	290
	„ L. melk	582^5	1168^5	582	464^5	13	566	710	758^5	676^5	5521^5
	„ eieren	175	650	890	375	225	330	750	720	300	4415
Juni:	„ person.	35	43	33	23	15	27	27	29	28	260
	„ L. melk	695	858^5	643	438	63	616	673	808	633^5	5428
	„ eieren	175	800	970	490	475	270	750	880	200	5010
Juli:	„ person.	40	38	36	37	23	30	82	30	29	295
	„ L. melk	937	585	712	678	21	491^5	521	938	630	5513^5
	„ eieren	330	600	880	490	500	290	300	1040	200	4630
Aug.:	„ person.	41	42	37	39	19	27	38	29	30	302
	„ L. melk	879	753	726	817	63	484	598	999^5	744^5	6064
	„ eieren	440	550	1065	605	375	475	375	1180	300	5365
Sept.:	„ person.	31	37	37	48	14	31	37	29	30	294
	„ L. melk	678	729	711	729^5	15	673	551	948	793	5827^5
	„ eieren	275	775	1110	520	425	400	550	800	200	5055
Oct:	„ person.	34	47	43	48	16	32	29	30	33	312
	„ L. melk	643	881	920	844	129	670	590^5	1116^5	781	6575
	„ eieren	270	1050	1150	525	225	210	450	1000	200	5080
Nov.:	„ person.	28	52	35	44	25	26	36	28	29	303
	„ L. melk	570	1064	637	861	121	621	583	962^5	590	6009^6
	„ eieren	110	1300	915	565	500	160	600	800	100	5050
Dec.:	„ person.	26	41	36	41	22	16	35	32	29	278
	„ L. melk	501	859^5	663	755	99	719^5	541^5	1028	602	5763^5
	„ eieren	135	625	1020	405	450	180	450	1000	50	4315
Totaal aant.	L. melk	9691	10582	8887^5	7487	847	7532	7316^5	10924	8214^5	71481^5
„ „	eieren	3920	8475	12750	5249	4575	3215	6775	9670	2750	57379
Gemidd. p. maand:											
Aant. personen		38	47	40	35	18	29	32	29	30	298
„ L. melk p. pers.		21	18	18	18	4	21	19	31	23	20
„ eieren „ „		9	15	26	12	21	9	17	27	8	16

Van het voor deze verstrekkingen gevorderde bedrag groot *f* 9.907,57
werd bekostigd door het Burgerlijk Armbestuur . . . . „ 8.629,50

zoodat ten laste van den Geneeskundigen dienst bleef . . *f* 1.278,07

Het geheele bedrag was over de verschillende voedingsmiddelen verdeeld als volgt:

Melk	*f* 6.616,19^5
Eieren	„ 2.403,55^5
Vleesch	„ 604,14
Diversen	„ 283,68
Totaal . . .	*f* 9.907,57

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal geneeskundig bedeelden gedurende de sedert 1 Januari 1903 verloopen jaren.

Uit dezen staat blijkt, dat het aantal personen, aan wie doorloopend kostelooze geneeskundige hulp wordt verstrekt, na eene belangrijke daling over de vroegere jaren, thans, zij het ook met geringe schommelingen, vrijwel stationnair blijft, en de frequentie der over de opeenvolgende jaren tijdelijk aangevraagde hulp geene belangrijke verschillen aantoont. De cijfers over het jaar 1910 zijn over het geheel evenwel iets lager dan te voren. Waar aan eenigszins redelijke aanvragen steeds gevolg worden gegeven, mag deze waarneming wellicht tevens worden beschouwd als een bewijs voor de afwezigheid van omstandigheden, die op den maatschappelijken welstand der bevolking in buitengewone mate storend inwerkten.

	Aantal doorloopend geneeskundig bedeelden	Tijdelijke bewijzen voor geneesk. hulp	Voor de geneeskundig bedeelden door de gemeenteartsen	
			Gegeven consulten	Gem. huisbezoeken
Op 1 Juli 1903	49.365			
Van 1 Juli 1903 tot 1 Jan. 1904		3.092	94.908	22.876
„ 1 Jan. 1904 „ 1 Juli 1904		3.308	105.804	26.508
Op 1 Juli 1904	42.022			
Van 1 Juli 1904 tot 1 Jan. 1905		2.992	103.409	20.985
„ 1 Jan. 1905 „ 1 Juli 1905		3.380	105.913	24.943
Op 1 Juli 1905	35.400			
Van 1 Juli 1905 tot 1 Jan. 1906		3.672	109.295	24.862
„ 1 Jan. 1906 „ 1 Juli 1906		3.847	110.549	27.489
Op 1 Juli 1906	31.585			
Van 1 Juli 1906 tot 1 Jan. 1907		3.427	103.983	24.134
„ 1 Jan. 1907 „ 1 Juli 1907		3.906	99.927	21.007
Op 1 Juli 1907	28.627			
Van 1 Juli 1907 tot 1 Jan. 1908		4.324	97.859	17,038
„ 1 Jan. 1908 „ 1 Juli 1908		5.398	108.241	20.506
Op 1 Juli 1908	29.224			
Van 1 Juli 1908 tot 1 Jan. 1909		4.482	105.451	16.716
„ 1 Jan. 1909 „ 1 Juli 1909		4.068	112.150	19.741
Op 1 Juli 1909	31.392			
Van 1 Juli 1909 tot 1 Jan. 1910		3.693	105.387	17.426
„ 1 Jan. 1910 „ 1 Juli 1910		3.807	105.206	17.880
Op 1 Juli 1910	29.773			
Van 1 Juli 1910 tot 1 Jan. 1911		3.493	103.372	16.067

In verband met de daling in het aantal te behandelen personen was ook het aantal hulpverleeningen iets geringer, zooals uit den navolgenden staat meer gespecificeerd blijken kan.

AFDEELINGEN	Aantal te behandelen personen			Aantal consulten der artsen		Aantal huisbezoeken der artsen		Aantal huisbezoeken van het verplegend personeel
	in ambtenaars-gezinnen	doorloopend geneesk. bedeelden	tijdelijk geneesk. bedeelden	in ambtenaars-gezinnen	bij bedeelden	in ambtenaars-gezinnen	bij bedeelden	
1e afdeeling		3.382	858		22.631		4.786	3.049
1e afd. (ambten.gezinnen)	68			373		123		
2e afdeeling		3.887	1.124		30.703		5.842	2.462
2e afd. (ambten.gezinnen)	177			844		252		
3e afdeeling		2.830	627		22.850		5.120	3.359
3e afd. (ambten.gezinnen)	910			5.958		2.125		
4e afdeeling		2.094	504		18.437		3.076	3.228
4e afd. (ambten.gezinnen)	808			5.358		1.269		
5e afdeeling		2.624	649		15.402		3.004	3.302
5e afd. (ambten.gezinnen)	98			491		243		
6e afdeeling		2.156	741		17.991		3.633	5.927
6e afd. (ambten.gezinnen)	1.043			5.744		2.209		
7e afdeeling		4.259	669		23.050		2.334	3.107
7e afd. (ambten.gezinnen)	78			299		58		
8e afdeeling		5.432	1.378		34.584		4.063	3.442
8e afd. (ambten.gezinnen)	134			981		55		
9e afdeeling		3.109	750		22.930		2.089	2.482
9e afd. (ambten.gezinnen)	1.087			5.298		866		
Algem. totaal .	4.403	29.773	7.300	25.346	208.578	7.200	33.947	30.358
Totalen	41.476			233.924		41.147		

H. Verloskundige hulp.

WERKZAAMHEDEN DER VROEDVROUWEN.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Totaal
E. Schuurman	10	7	9	6	5	5	6	5	2	5	6	5	71
G. E. M. L. Coster-Pöttger	3	7	2	—	1	4	5	8	5	9	6	3	53
F. Dikker-Kan	10	9	9	10	8	8	6	8	7	4	4	7	90
B. Bakker-Datema	8	6	14	3	9	8	9	4	3	4	3	10	81
M. Bobbe-Bierschenk	6	4	12	7	6	13	17	11	11	15	12	13	127
K. H. Deelder-De Leeuw *)	3	10	13	6	2	—	—	—	—	—	—	—	34
G. Geuzenbroek-Smits	18	9	19	14	11	8	15	16	11	7	10	10	148
W. van der Veen	9	8	8	11	12	4	5	5	9	12	14	11	108
M. A. W. van der Kaay	11	6	9	9	6	1	8	3	4	4	4	4	69
A. C. Toorenburg	16	11	11	7	6	6	12	6	4	5	13	23	120
J. W. Wijsman-Niesten	6	11	9	9	8	5	9	6	4	5	5	1	78
C. C. S. F. J. Kropff	5	4	3	5	3	4	4	4	7	8	5	5	57
E. Prijs	8	5	6	8	4	3	1	3	4	11	7	4	64
J. H. Voet	2	3	4	2	4	2	6	4	1	5	6	6	45
M. M. Stemmerik-Kok	4	10	9	4	2	5	11	6	6	6	6	6	75
L. Bengston-Van der Mark	18	10	14	10	7	6	12	5	5	10	11	10	118
J. C. C. van der Hulst-Mekenkamp	12	8	8	11	5	3	15	11	7	5	2	7	94
W. F. Bijl	1	3	2	4	7	8	—	7	6	6	8	8	60
C. H. J. Coene	15	10	12	7	6	7	10	9	12	10	6	11	115
C. du Bois-Rusch	13	9	3	8	8	10	6	6	7	9	5	10	94
J. Spier	14	6	13	9	8	9	7	10	4	7	12	4	103
L. M. Barens-Van der Velde	5	8	6	5	11	10	7	9	13	5	9	9	97
E. Wagener-Rus	5	4	5	6	6	3	7	6	5	8	4	2	61
E. van Zanten-Hangelbroek	7	10	11	11	6	10	7	8	13	7	10	10	110
Totaal	209	178	211	172	151	142	185	160	150	167	168	179	2072

Bovendien zijn door niet aan den dienst verbonden vroedvrouwen 121 verlossingen verricht.

Het totaal aantal verlossingen bedroeg alzoo 2193, nl. 2023 in gezinnen van geneeskundig bedeelden en 170 in die van personen, die op grond hunner dienstbetrekking vrije geneeskundige hulp ontvangen.

I. Geneeskundige hulp aan andere gemeentediensten.

De kosten van de behandeling van inwonend personeel en verpleegden der openbare instellingen van weldadigheid, welke door deze aan den Geneeskundigen Dienst werden gerestitueerd, zijn te specificeeren als volgt:

	Armenhuis	Inrichting voor Stadsbestedelingen	Burger-weeshuis
Voor geneeskundige hulp	f 1.000.—	f 300.—	f 900.—
„ specialistische hulp	„ 43.—	„ 28.—	„ —.—
„ verplegingsdiensten	„ 5.827,71	„ —.—	„ —.—
„ verpleging in gemeentelijke en particul. ziekenhuizen	„ 390,40	„ 1.572,90	„ —.—
„ geneesmiddelen	„ 2.109,62	„ 73,79[5]	„ 275,64[5]
„ verbandstoffen, verplegingsartikelen en instrumenten	„ 981,84[5]	„ 180,34[5]	„ 235,92
Diversen	„ 1,10	„ 2,69	„ —.—
Totaal	f 10.353,67[5]	f 2.157,73	f 1.411,56[5]

Door andere gemeentediensten werden voor soortgelijke werkzaamheden gerestitueerd de volgende bedragen:

	Politie	Brand-weer	Binn.-gasth.	Wilh.-gasth.	Diverse diensten
Geneeskundige hulp	f —.—	f —.—	f 50.—	f 50.—	f —.—
Specialistische hulp	„ 1.885,25	„ 170.—	„ 41.—	„ —.—	„ 9.—
Verpleg. in gemeentelijke en particul. ziekenhuiz. en sanat.	„ 11.220,92	„ 156,40	„ 32,40	„ 20,70	„ —.—
Ziekenvervoer	„ 56,84	„ —.—	„ 2,20	„ 1,10	„ —.—
Geneesmiddelen	„ 6.331,01[5]	„ 308,07	„ 58,96	„ 32,80	„ 5,69[5]
Verbandstoffen, verplegingsartikelen en instrumenten	„ 1.318,93[5]	„ 166,14[5]	„ 438,19[1])	„ 66,47[5] [1])	„ 22,10
Verloskundige hulp	„ 815.—	„ —.—	„ 5.—	„ —.—	„ —.—
Diversen	„ 23,86	„ 1,76	„ 200.—	„ —.—	„ —.—
Totaal	f 21.651,82	f 802,37[5]	f 827,75	f 171,07[5]	f 36,79[5]

[1]) Hieronder begrepen de instrumenten, geleverd ten dienste van in deze ziekenhuizen verpleegde personen.

J. Particuliere vereeniginge

AFDEELINGEN	NED.-HERVORMDE DIAC.-INRICHTING				ROOMSCH-KATHOL. ZIEKENVERPLEGING				LUTHERSCHE DIAC.-INRICHTING			
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw
Afdeeling I	3	3	3	4	2	—	—	—	—	—	—	—
„ II	—	—	1	3	7	7	6	6	—	—	—	—
„ III	—	2	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—
„ IV	3	13	5	3	10	9	11	9	5	4	3	[illegible]
„ V	—	—	—	—	—	6	—	—	—	2	3	[illegible]
„ VI	15	19	8	17	9	6	5	1	—	—	—	—
„ VII	15	8	3	12	21	18	14	15	—	—	—	—
„ VIII	—	—	—	—	17	8	6	9	—	3	1	—
„ IX	5	5	3	4	—	1	—	1	—	—	—	—
Totaal aantal aanvragen	41	50	26	43	69	55	43	41	5	9	7	[illegible]
Totaal aantal bezoeken	593	608	390	573	960	696	526	494	43	61	85	6

Aan de vereenigingen werden de volgende bedragen uitbetaald:

Roomsch-Katholieke Ziekenverpleging . . . . .

Nederl. Hervormde Diaconessen-inrichting . . .

Comité voor Ziekenverpleging door Prot. Broeders

Broeders St.-Johannes de Deo . . . .

Amsterdamsche Wijkverpleging . . . .

Luthersche Diaconessen-inrichting . . . . . .

Doopsgezinde Wijkverpleging. . . . .

Totaal .

wijkverpleging.

STERDAMSCHE KVERPLEGING			BROEDERS ST.-JOH. DE DEO				DOOPSGEZINDE WIJKVERPLEGING				ZIEKENVERPLEGING DOOR PROT. BROEDERS				GEREFORMEERDE ZIEKENVERPLEGING			
2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
8	—	2	7	4	4	6	—	—	—	—	12	15	11	27	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2	3	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	1	—	—	—	—	—
8	—	2	7	12	5	6	—	—	—	1	18	21	18	27	—	—	—	—
60	—	13	101	82	39	50	—	—	—	6	177	208	227	307	—	—	—	—

. . . . *f* 397,75

. . . . „ 320,50

. . . . „ 147,15

. . . . „ 40,05

. . . . „ 16,30

. . . . „ 38,20

. . . . „ 0,90

. . . . *f* 960,85

K. Vervoer van zieken en eerste hulp bij ongevallen.

In de regeling van het vervoer van zieken en van de verleening van eerste hulp bij ongelukken werden geene ingrijpende wijzigingen gebracht.

Ten behoeve van personen, die aan boord van op stroom liggende schepen door een ongeval mochten worden getroffen, werd in de Houthaven eene roeiboot gestationneerd in een daarvoor ingericht schuitenhuis. Deze boot is voorzien van eene gelegenheid om een ziekenraam, zooals in de ziekenwagens en brancards is geplaatst, doelmatig te vervoeren en aan boord van een schip te hijschen. Aan alle binnenkomende schepen werden aanwijzingen uitgereikt omtrent de te geven seinen bij het voorkomen van een ernstig ongeval. Bij het waarnemen van dit sein roept de havenpolitie de hulp van den Geneeskundigen Dienst in en brengt den verpleger na aankomst ter plaatse van het ongeval. Het ziekenraam uit de boot kan dan met den daarop gelegden getroffene per rijwielbrancard of ziekenwagen naar zittinglokaal of ziekenhuis worden gebracht. Hierdoor kan een ondoelmatig en dikwijls gevaarlijk dragen van den gewonde worden vermeden. Te dikwijls echter worden de in dezen zin gegeven wenken door de bemanning der schepen nog verwaarloosd.

Voor het vervoer van zieken, ook van hen, die niet door een ongeval zijn getroffen, of die niet van gemeentewege werden behandeld, werd op de hulp van den Geneeskundigen Dienst in steeds ruimere mate gerekend. Vooral het vervoer per automobiel-ziekenwagen blijkt op hoogen prijs te worden gesteld. Aan de vele aanvragen om beschikbaarstelling van dit vervoermiddel moet dan ook, zal het aan zijne voornaamste bestemming, om bij ongevallen beschikbaar te zijn, kunnen beantwoorden, slechts met zekere beperking voldaan worden. Terwijl jaarlijks voor rijtuigvervoer van zieken werd besteed: in 1907 *f* 1183.29, in 1908 *f* 1259,38, in 1909 *f* 1251,52^5, in 1910 *f* 1153,23, en dit bedrag dus niet noemenswaard verminderde, steeg het aantal malen dat de ziekenwagen uitreed, van 438 in 1909 tot 795 in 1910.

In het geheel werd 2640 maal met transportmiddelen ter hulpverleening of tot vervoer van zieken uitgerukt. Hieronder zijn niet begrepen de ziekentransporten, die in opdracht van de gemeenteartsen voor hunne eigene patiënten door de Amsterdamsche Rijtuigmaatschappij werden verricht.

De volgende staten wijzen aan, waartoe en wanneer uitgerukt werd.

OMSCHRIJVING	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	TOTAAL
I. Ziektegevallen	33	44	52	51	35	44	44	40	51	64	58	77	593
waaronder abortus etc.	6	10	14	7	4	5	12	3	9	10	7	11	98
„ krankzinnigheid	2	10	5	11	7	14	9	10	12	5	16	13	114
II. Epilepsie, hysterie, apoplexie, bewusteloosheid, enz.	24	31	31	30	36	34	38	34	35	34	25	32	384
III. Wonden:													
a hoofd	10	12	18	11	16	22	25	22	28	20	27	13	224
b bovenste extremiteiten	—	2	—	3	4	7	7	1	2	4	5	3	38
c onderste „	5	—	4	9	11	7	5	8	7	9	3	—	68
d romp	2	—	—	3	—	2	4	3	1	3	2	3	23
IV. Bloedingen	7	11	5	6	9	11	12	6	12	5	6	11	101
V. Brandwonden	1	2	2	1	—	2	2	2	3	2	—	2	19
VI. Contusie: *a* lichte	17	13	12	14	29	16	16	25	20	20	19	9	210
b zware	6	1	2	2	3	2	3	3	2	—	2	2	28
VII. Fractuur, Infractie	25	10	22	24	29	25	23	32	29	29	19	21	288
VIII. Luxatie	2	1	1	1	3	—	1	—	3	3	—	1	16
IX. Distorsie	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	3	7
X. Commotie	6	4	10	7	7	6	13	12	13	9	8	12	107
XI. Submersie	7	11	9	8	19	20	10	14	10	9	7	6	130
XII. Intoxicatie	—	1	2	2	1	4	—	2	2	2	1	5	22
XIII. Gasverstikking	2	2	1	4	3	—	1	1	2	3	2	5	26
XIV. Schotwond	2	1	2	1	1	4	1	3	—	1	1	—	17
XV. Zonnesteek of door warmte bevangen	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	—	[illegible]	16
XVI. Bevriezing of door koude bevangen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
XVII. Hernia incarcerata	—	1	—	—	—	1	—	1	3	1	2	—	9
XVIII. Zonder huisvesting, verwaarloozing, enz.	—	2	4	3	1	4	1	2	1	1	3	2	24
XIX. Gesuccombeerd	7	5	1	3	6	12	3	1	7	8	10	13	76
XX. Andere oorzaken	17	12	23	18	27	12	29	16	31	33	11	18	247
XXI. Loos alarm, opgeheven oorzaken	1	2	4	5	5	5	1	4	12	1	1	1	42
Totalen	168	163	204	203	248	236	236	232	269	253	202	226	2.640

OORZAKEN	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	TOTAAL
I. Ongevallen, veroorzaakt door straatverkeer, drenkelingen daaronder begrepen	47	30	43	54	60	51	49	64	38	37	25	19	517
II. Arbeid in een bedrijf, uitgezonderd: haven en schippersbedrijf.	20	11	15	10	12	18	15	22	17	25	21	17	203
III. Arbeid haven en schippersbedrijf.	6	2	6	2	6	2	13	3	14	1	7	5	67
IV. Huiselijke arbeid	2	3	3	4	2	4	9	3	4	—	6	2	42
V. Spel, twist, mishandeling . . .	10	4	6	7	12	11	16	13	6	10	4	11	110
VI. Alcoholmisbruik	10	11	10	5	12	6	13	14	9	16	5	8	119
VII. Oorzaken niet nader te omschrijven, ziektegevallen enz. .	73	102	121	121	144	144	121	113	181	164	134	164	1582
Totalen	168	163	204	203	248	236	236	232	269	253	202	226	2.640

Verdeeling der gevallen naar de afdeelingen, waarin zij zijn voorgekomen.

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totaal
Afdeeling I . . .	28	37	48	37	65	50	47	42	56	43	41	50	544
„ II . . .	15	13	16	17	26	29	19	19	36	27	19	21	257
„ III . . .	32	13	18	38	35	32	30	26	31	44	18	25	342
„ IV . . .	16	15	16	23	28	24	27	29	29	37	31	29	304
„ V . . .	26	27	34	20	20	31	34	36	27	22	24	18	319
„ VI . . .	16	11	24	12	25	29	26	29	32	27	29	24	284
„ VII . . .	10	16	17	14	16	13	22	17	12	21	14	15	187
„ VIII . . .	7	9	14	15	16	8	14	10	17	18	11	17	156
„ IX . . .	18	22	17	27	17	20	17	24	29	14	15	27	247
Totalen . . .	168	163	204	203	248	236	236	232	269	253	202	226	2.640

Verdeeling van de transporten naar de afdeelingen, vanwaar werd uitgerukt.

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	TOTAAL
Afdeeling I . . .	57	52	70	49	75	67	61	72	77	68	43	58	749
„ II . . .	15	9	15	15	27	23	17	17	34	23	14	14	223
„ III . . .	9	5	7	13	18	9	9	5	9	16	6	9	115
„ IV . . .	13	7	10	9	18	15	20	10	18	14	14	15	163
„ VI [1]) . .	32	20	31	17	16	17	17	20	29	29	25	14	267
„ VI [2]) . .	18	45	48	66	58	83	83	83	68	76	83	84	795
„ VII . . .	8	12	8	8	10	4	10	4	10	13	5	11	103
„ VIII . . .	4	3	6	7	8	7	8	7	8	4	4	3	69
„ IX . . .	12	10	9	19	18	11	11	14	16	10	8	18	156
Totalen . . .	168	163	204	203	248	236	236	232	269	253	202	226	2.640

[1]) per brancard. [2]) per auto.

Verdeeling der gevallen over de uren van het etmaal per maand.

MAANDEN	VOORMIDDAGS 6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	NAMIDDAGS 12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	'S NACHTS 12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	TOTAAL
Januari.....	4	6	4	6	9	11	9	16	16	10	9	15	14	4	8	4	11	2	3	2	1	1	2	1	168
Februari....	1	2	3	5	10	12	8	16	25	14	11	5	12	9	5	5	2	11	3	2	—	—	2	—	163
Maart	4	1	5	10	13	17	10	19	16	20	12	16	13	8	8	11	3	4	6	3	1	1	2	1	204
April	5	6	4	13	10	18	11	15	21	11	19	13	12	10	9	8	3	4	2	3	2	1	1	2	203
Mei	1	4	6	10	15	15	15	22	22	23	19	13	15	10	8	6	15	12	5	6	3	1	—	2	248
Juni........	7	2	9	10	16	10	16	19	16	18	22	19	11	10	13	8	7	6	4	5	2	—	4	2	236
Juli	5	3	12	13	14	22	13	16	19	18	15	21	5	13	14	11	3	5	2	4	5	3	—	—	236
Augustus ...	3	6	2	8	12	22	17	22	15	22	13	20	13	11	7	8	4	7	9	4	1	3	2	1	232
September ..	2	6	11	12	15	18	16	15	24	23	23	14	17	16	14	12	10	5	4	6	3	2	1	—	269
October.....	4	11	7	12	14	17	19	17	20	16	16	22	11	10	16	11	11	3	6	6	1	1	1	1	253
November ..	—	3	7	9	13	20	17	14	17	15	18	11	9	8	11	8	6	6	2	5	1	—	1	1	202
December ..	4	7	12	7	11	14	17	20	15	22	13	20	8	14	9	11	7	3	6	1	4	1	—	—	226
Totaal....	40	57	82	115	152	196	168	211	226	212	190	189	140	123	122	103	82	68	52	47	24	14	16	11	2.640

Verdeeling der gevallen over de uren van het etmaal op de dagen der week.

DAGEN	VOORMIDDAGS 6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	NAMIDDAGS 12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	'S NACHTS 12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	TOTAAL
Zondag.....	1	3	3	12	12	21	16	24	15	13	12	17	11	17	16	18	8	15	12	11	9	3	3	3	275
Maandag ...	7	14	14	15	23	36	30	39	47	36	33	34	29	20	26	14	14	11	6	2	5	1	3	3	462
Dinsdag	4	7	12	17	22	33	27	28	34	30	25	23	22	15	16	11	18	4	2	6	—	2	1	2	356
Woensdag ..	8	10	7	16	24	33	25	36	33	28	37	33	22	22	19	14	10	9	8	8	2	2	4	2	412
Donderdag..	4	9	12	27	23	29	29	29	37	35	19	24	23	18	17	20	6	6	7	2	1	3	—	1	381
Vrijdag	10	5	21	17	24	14	16	28	23	38	32	22	19	13	13	13	12	8	4	4	2	3	2	—	343
Zaterdag....	6	9	13	11	24	30	25	27	37	32	32	36	14	18	15	13	19	15	13	14	5	—	3	—	411
Totaal....	40	57	82	115	152	196	168	211	226	212	190	189	140	123	122	103	82	68	52	47	24	14	16	11	2.640

De getroffenen werden, naar gelang van omstandigheden, vervoerd naar een ziekenhuis, naar een zittinglokaal van den dienst of naar hunne woning. In lichtere gevallen, die geene ziekenhuisverpleging eischten, werden zij òf aan het ziekenhuis, òf aan het zittinglokaal, òf ter plaatse van het ongeval voorloopig geholpen en daarna naar hunne woning gebracht. In de meerderheid der gevallen volgde evenwel opneming in een ziekenhuis.

Onder de cijfers, die elders meer uitvoerige vermelding vinden, betreffende de verleening van eerste hulp in de ziekenhuizen, zullen dus een aantal gevallen zijn medegeteld, reeds opgenomen in de bovenstaande staten.

Deze cijfers bedroegen volgens mededeeling van het

Binnengasthuis	9.597	gevallen
Wilhelmina-gasthuis	3.023	,,
Onze-Lieve-Vrouwe-gasthuis	3.075	,,
Ned. Isr. Ziekenhuis	3.160	,,
en voor de onderscheidene zittinglokalen van den Geneeskundigen Dienst	11.700	,,
Totaal	30.555	gevallen

Voor zoover betreft die gevallen, waarin de hulp in een der zittinglokalen werd verleend, geven de navolgende staten een overzicht van hunne verdeeling.

NAAR DEN AARD DER GEVALLEN	2e afd.	3e afd.	4e afd.	6e afd.	7e afd.	8e afd.	9e afd.	TOTAAL
I *Wonden:*								
A Hoofd.	689	12	81	6	200	797	1.060	2.845
B Bovenste extremiteiten .	665	28	113	22	284	1.020	1.331	3.463
C Onderste ,, .	140	5	13	5	53	208	156	580
D Romp	14	—	1	—	2	29	24	70
E Oog.	6	—	4	—	3	—	16	29
II *Gebeten wonden*. . .	85	1	19	—	37	158	199	499
III *Brandwonden*. . . .	101	1	8	—	46	185	136	477
IV *Contusie*	238	2	22	4	91	405	390	1.152
V *Fractuur, Infractie* .	20	2	5	—	49	58	113	247
VI *Luxatie*	8	—	3	—	7	5	11	34
VII *Distorsie*	4	—	4	1	4	—	64	77
VIII *Commotie*	1	—	—	—	5	38	23	67
IX *Submersie*	1	—	—	—	—	—	—	1
X *Intoxicatie*	—	—	—	—	—	2	2	4
XI *Infectie*	171	—	26	2	15	160	173	547
XII *Epistaxis*.	7	—	—	—	6	—	36	49
XIII *Zwaar algem. trauma*	39	—	—	—	3	3	4	49
XIV *Bevriezing*	—	—	—	—	—	—	—	—
XV *Breuk*	—	—	—	—	—	—	4	4
XVI *Corp. aliena in:*								
A Oog.	148	4	19	6	56	182	679	1.094
B Oor	3	—	1	—	2	3	14	23
C Mond	—	—	1	2	5	5	13	26
D Neus	9	—	3	—	6	21	16	55
XVII Andere oorzaken . .	137	3	3	2	3	22	138	308
Totaal . . .	2.486	58	326	50	877	3.301	4.602	11.700

Verdeeling der gevallen over de uren van het etmaal en de maanden van het jaar.

MAANDEN	VOORMIDDAGS						NAMIDDAGS												'S NACHTS						TOTAAL
	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	
Januari.....	2	6	23	26	39	52	47	70	58	41	49	61	56	64	37	52	17	7	6	3	3	3	—	—	722
Februari....	5	6	12	26	20	41	58	63	52	50	48	68	66	54	36	30	17	6	9	2	6	3	1	2	681
Maart	11	9	19	37	64	59	85	91	58	77	106	88	97	73	73	35	28	8	5	2	4	6	3	1	1039
April.......	3	12	18	21	41	58	66	67	67	50	69	118	95	87	57	44	23	10	7	6	3	1	2	3	928
Mei	4	16	30	43	48	70	55	75	82	73	73	88	116	112	89	54	31	8	12	2	3	—	3	6	1093
Juni........	10	15	18	36	46	65	65	78	70	67	75	97	114	127	89	72	33	12	10	2	2	1	1	5	1110
Juli	3	12	22	32	47	60	66	81	75	58	90	104	126	104	104	74	32	13	2	5	2	—	—	—	1112
Augustus...	10	13	28	47	61	87	89	78	97	71	91	118	112	126	99	53	29	6	4	5	4	2	1	4	1235
September..	8	10	35	39	48	57	61	116	61	65	73	105	104	104	74	50	20	7	5	3	4	3	3	4	1059
October	9	6	23	47	44	65	72	89	86	57	80	100	105	92	56	47	22	13	5	1	2	4	1	3	1029
November ..	4	8	17	45	38	45	64	84	53	47	65	84	70	73	47	41	21	6	7	2	1	2	1	4	829
December...	1	10	22	45	55	54	51	81	48	56	59	66	86	66	56	52	23	13	8	6	1	2	1	1	863
Totaal....	70	123	267	444	551	713	779	973	807	712	878	1097	1147	1082	817	604	296	109	80	39	35	27	17	33	11700

Verdeeling naar de uren van het etmaal en de onderscheidene ztttinglokalen.

	VOORMIDDAGS						NAMIDDAGS												'S NACHTS						TOTAAL
	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	7—8	8—9	9—10	10—11	11—12	12—1	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	
2e afdeeling.	17	23	30	72	56	114	148	256	208	175	209	230	262	224	165	110	60	37	24	13	16	17	8	12	2486
3e " .	—	2	1	8	10	11	2	5	4	2	2	1	4	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	58
4e " .	1	5	15	30	36	22	14	10	14	22	28	43	28	22	12	10	9	3	1	—	—	1	—	—	326
6e " .	—	2	1	3	4	11	3	1	4	5	5	1	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
7e " .	5	10	17	46	55	79	29	34	24	50	39	89	87	69	106	89	36	10	1	2	—	—	—	—	877
8e " .	9	26	69	117	179	232	296	330	187	84	122	209	314	446	304	234	114	19	4	1	3	—	1	1	3301
9e " .	38	55	134	168	211	244	287	337	366	374	374	524	445	315	229	160	77	39	50	23	16	9	8	20	4602
Totaal....	70	123	267	444	551	713	779	973	807	712	878	1097	1147	1082	817	604	296	109	80	39	35	27	17	33	11700

Bij buitengewone gelegenheden, waarbij opeenhooping van groote volksmassa's moest worden verwacht, waarvoor het personeel en materieel van den dienst ontoereikend moest worden geacht, werd gaarne aanvaard de hulp, belangloos aangeboden, door de afd. Amsterdam der Nederl. Vereen. „Eerste Hulp bij Ongelukken", door de Nederl. Automobiel-Zieken-vervoer-Onderneming van Dr. Essers en door de Kon. Fabriek van Verbandstoffen v/h Utermöhlen & Co.

Dit geschiedde o. a. bij de bezoeken van H. M. de Koningin met H. K. H. Prinses Juliana en met H. H. M. M. den Koning en de Koningin van België. Hoewel bij beide gelegenheden geene ernstige ongevallen voor kwamen, droeg toch de spoedige en doelmatige verwijdering van de talrijke in het gedrang in onmacht vallende personen veel bij tot het bewaren der goede orde.

L. Ziekenhuisverpleging.

Onderstaande staat geeft een overzicht van het aantal malen, dat opnemingen geschiedden van *personen, die bij ziekte op behandeling door den Geneeskundigen Dienst aanspraak kunnen maken.*

MAANDEN EN ZIEKENHUIZEN	Door de geneeskundigen belast met de behandeling										Door den Directeur van den Gem. Geneesk. Dienst	Door de Directeuren der ziekenhuizen	TOTAAL
	In de 1e afd.	In de 2e afd.	In de 3e afd.	In de 4e afd.	In de 5e afd.	In de 6e afd.	In de 7e afd.	In de 8e afd.	In de 9e afd.	Politie en Brandweer			
MAANDEN													
Januari	35	13	20	14	20	10	17	31	27	3	22	42	254
Februari	36	27	21	13	16	5	15	20	23	2	30	46	254
Maart	11	16	33	22	19	7	24	30	11	6	17	50	246
April	21	21	27	21	19	10	28	36	8	1	12	51	255
Mei	19	19	17	15	19	5	10	22	12	1	18	40	197
Juni	22	16	19	19	12	10	13	33	12	1	18	54	229
Juli	8	14	13	17	18	8	12	20	15	1	25	41	192
Augustus	10	27	21	19	19	9	25	17	15	4	26	49	241
September	18	22	14	25	6	7	12	21	26	2	9	41	203
October	17	23	21	28	17	13	27	32	16	2	17	44	257
November	18	30	23	16	24	13	13	38	14	3	25	44	261
December	18	19	23	20	19	4	15	29	24	4	9	34	218
ZIEKENHUIZEN													
Binnengasthuis	118	79	21	70	36	51	91	122	80	16	125	123	932
Wilhelmina-gasth.	52	47	54	61	68	27	56	107	63	4	85	377	1.001
O. L. Vrouwe-gasth.	49	99	31	78	91	18	57	77	37	9	4	14	564
Ned. Isr. Ziekenhuis	12	10	122	—	3	—	—	4	—	—	3	22	176
Geref. ziekenverpl.	—	8	1	13	6	3	4	11	22	1	6	—	75
Luth. Diac. Inricht.	2	3	2	7	4	2	1	8	1	—	—	—	30
N. H. Diac. Inricht.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Port. Isr. Ziekenh.	—	1	21	—	—	—	—	—	—	—	1	—	23
Gasth. v. vall. ziekte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Totaal	233	247	252	229	208	101	211	329	203	30	228	536	2.807

Het aantal z.g. „uit noodzaak" opgenomen gevallen bedroeg bij deze categorie van personen 19 % van het totaal der opgenomenen.

Onderstaande staat geeft een overzicht van het aantal malen, dat opnemingen geschiedden van *personen, die hoewel op behandeling door den dienst geen aanspraak kunnende maken, nochtans door het Burgerlijk Armbestuur niet in staat worden geacht de volle kosten der verpleging te betalen, en daarom van die betaling geheel of ten deele worden vrijgesteld.*

MAANDEN EN ZIEKENHUIZEN	Door de geneeskundigen belast met de behandeling										Door den Directeur van den Gem. Geneesk. Dienst	Door de Directeuren der Ziekenhuizen	Totaal
	in de 1e afd.	in de 2e afd.	in de 3e afd.	in de 4e afd.	in de 5e afd.	in de 6e afd.	in de 7e afd.	in de 8e afd.	in de 9e afd.	in het algemeen			
MAANDEN													
Januari	31	32	70	40	43	41	27	28	44	3	131	526	1.016
Februari	19	33	64	43	21	27	23	28	40	4	138	501	941
Maart	30	25	81	48	20	47	23	34	47	3	160	551	1.069
April	26	24	72	47	19	36	32	37	42	6	114	550	1.005
Mei	31	20	64	45	26	46	29	32	56	2	95	547	993
Juni	32	32	49	54	26	38	19	39	43	3	128	556	1.019
Juli	21	28	51	42	22	35	24	25	28	4	89	485	854
Augustus	37	25	83	49	30	37	24	32	41	3	124	475	960
September	25	23	83	45	16	38	25	36	41	3	113	489	937
October	40	31	69	80	34	49	29	24	39	6	157	590	1.148
November	35	25	68	39	25	65	27	38	42	5	143	504	1.016
December	20	30	69	54	20	52	20	33	36	4	125	569	1.032
ZIEKENHUIZEN													
Binnengasthuis	141	105	182	152	85	159	98	133	163	24	986	1.391	3.619
Wilhelmina-gasth.	61	59	107	113	44	132	56	78	108	7	425	3.878	5.068
O.-L.-V.-gasthuis	75	127	183	233	116	111	113	121	129	10	38	638	1.894
Ned. Isr. Ziekenh.	49	10	290	33	14	2	1	6	1	1	28	334	769
Ger. Ziekenverpl.	10	14	11	18	18	69	21	30	70	4	12	49	326
Luth. Diac. Inr.	8	9	11	22	19	28	7	17	19	—	3	21	164
N.-Herv. Diac. Inr.	—	3	9	12	6	9	6	—	9	—	—	21	75
Port.-Isr. Ziekenh.	3	—	30	3	—	—	—	—	—	—	2	11	49
Gasth. v. vall. ziekte	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	23	—	26
Totaal	347	328	823	586	302	511	302	386	499	46	1.517	6.343	11.990

Het aantal z.g. „uit noodzaak" opgenomen gevallen bedroeg bij deze categorie van personen 53 % van het totaal aantal opgenomenen.

Dit percentage bedroeg, voor beide categorieën te zamen: voor het Binnengasthuis 33 %, voor het Wilhelmina-gasthuis 70 %, voor het O.-L.-Vrouwe-Gasthuis 27 %, voor het Ned. Isr. Ziekenhuis 38 %, voor de overige particuliere ziekenhuizen 13 %.

De volgende gegevens hebben betrekking op de verpleging in de particuliere ziekenhuizen, waarmede door de gemeente overeenkomsten zijn gesloten, van zieken, voor wie krachtens die overeenkomsten door de gemeente in de kosten der verpleging wordt bijgedragen.

	O.-L.-Vrouwe Gasthuis	Ned. Israël. Ziekenhuis	Gereform. Ziekenverpl.	Luth. Diacon. Inrichting	Port. Israël. Ziekenhuis	Ned. Herv. Diac. Inricht.	Gasthuis voor vallende ziekte	TOTAAL
Aantal verpl. op 1 Jan. 1910 . .	356	102	66	42	9	10	9	594
Opgenomen gedurende 1910, onder behandeling van den G. G. D.	564	176	75	30	23	2	4	874
Opgenomen gedurende 1910, niet onder behandeling van den G. G. D.	1865	750	319	162	49	74	25	3244
Opgenomen niet-ingezetenen ten verzoeke van G. G. D.	5	1	—	—	—	—	—	6
Opgenomen niet-ingezetenen in spoedgevallen.	4	2	—	—	—	—	—	6
Na opneming voor rekening van de Gemeente gebracht.	20	16	7	2	—	1	1	47
Totaal. . . .	2814	1047	467	236	81	87	39	4771
Van de opgenomenen werd een bijdrage in de verpleegkosten betaald door	512	340	107	39	22	30	6	1056
Gemiddeld aantal verpleegdagen per verpleegde.	48	40	48	75	40	50	44	48
Ontslagen of overleden.	2434	934	405	180	73	77	34	4137
In verpleging 31 Dec. 1910 . . .	380	113	62	56	8	10	5	634
Van dezen waren opgenomen:								
in 1903.	—	—	1	—	—	—	—	1
„ 1904.	1	1	—	—	—	—	—	2
„ 1905.	—	—	1	—	—	—	—	1
„ 1906.	—	—	1	—	—	—	—	1
„ 1907.	—	1	1	2	—	—	—	4
„ 1908.	1	1	1	4	—	—	—	7
„ 1909.	6	4	2	5	—	1	—	18
„ 1910.	372	106	55	45	8	9	5	600
Van de opgenomenen behoorden tot het kerkgenootschap, waarvoor het ziekenhuis meer bepaaldelijk is bestemd	1509	874	66	90	40	40	—	2619
Andere kerkgenootschappen of onbekend	949	71	335	104	32	37	30	1558
Totaal opgenomen in 1910 . . .	2458	945	401	194	72	77	30	4177

BETAALD WERD:	Verpleeg-dagen	Door de Gemeente	Bijdrage der verpleegden
Aan het O.-L.-Vrouwe-gasthuis voor:	135.462	*f* 114.978,45	*f* 6.859,05
„ „ Ned. Isr. Ziekenhuis „	41.945	„ 32.493,15	„ 5.257,35
„ de Geref. Ziekenverpl. „	22.435	„ 18.582,25	„ 1.609,25
„ „ Luth. Diac. Inrichting „	17.739	„ 15.228,35	„ 736,75
„ „ Nederl. Herv. Diac. Inr. „	4.305	„ 3.443,25	„ 431,25
„ het Port. Isr. Ziekenhuis „	3.251	„ 2.505,30	„ 382,80
„ „ Gasthuis v. Vall. ziekte „	1.713	„ 1.481,45	„ 60,25
„ „ Emma-Kinderziekenh. „	5.475	„ 4.927,40	„ —.—
Totaal	232.315	*f* 193.639,70	*f* 15.336,70
	Te zamen. . . . *f* 208.976,40		

Dertien personen, op grond van hun dienstbetrekking tot de Gemeente recht hebbende op vrije geneeskundige behandeling, werden op verschillende gronden in andere ziekenhuizen verpleegd, te weten:

Elf in het sanatorium ,,Hooglaren"	kosten *f*	2.331,50
Een in de klassenafdeeling van het Onze-Lieve-Vrouwe-Gasthuis	,, ,,	159,82
Een in de Ziekenverpleging Prinsengracht . .	,, ,,	18.—
Voor de ziekenhuisverpleging van het personeel der politie (gezinsleden inbegrepen) en dat der brandweer, benevens van verpleegden in het Armenhuis en de Inrichting voor Stadsbestedelingen, werd door den dienst betaald aan de gemeenteziekenhuizen	,,	8.724,50
Alle andere bijdragen der Gemeente aan ziekenhuizen voor verpleging van zieken, na aftrek van daarvoor door particulieren gerestitueerde bijdragen, beliepen	,,	193.639,70
Kosten der ziekenhuisverpleging buiten de subsidie der Gemeente aan de gasthuizen . .	*f*	204.873,52

M. Specialistische hulp.

De hulp van specialisten, die zich voor het geven van advies beschikbaar hebben gesteld, werd zoo noodig door de gemeente-artsen, die daartoe volgens besluit van Burgemeester en Wethouders gemachtigd zijn, ingeroepen. De betaling daarvoor had plaats volgens vastgesteld tarief en bedroeg over het jaar 1910 *f* 2690,75, welk bedrag over de volgende hoofden kan worden verdeeld:

Voor verloskundige hulp	*f* 197,50	
„ tandheelkundige hulp (incl. prothesen) .	„ 1998,25	
„ hulp bij huidziekten	„ 38,50	
„ „ „ oogziekten	„ 75.—	
„ „ „ keel-, neus- en oorziekten . .	„ 222.—	
„ „ „ zenuwziekten	„ 55.—	
„ „ „ chirurgische ziekten	„ 10,50	
„ orthopaedie, massage, enz.	„ 94.—	
		f 2690,75
Hiervan werd door andere gemeente-administraties, aan wier personeel deze hulp ten goede kwam, gerestitueerd		„ 2476,25
zoodat ten laste van den Geneeskundigen Dienst bleef		*f* 214,50

Aan de Gemeentelijke inrichting voor orthopaedische gymnastiek werden behandeld 70 patiënten, van wie 20 reeds op 1 Januari in behandeling waren. Hiervan bleven 14 weg, voordat de behandeling was afgeloopen, zonder hiervoor reden op te geven; 7 werden als genezen, 12 op verzoek, doch niet genezen, ontslagen, terwijl 37 in behandeling bleven.

Voorzoover van de voor specialistische behandeling van gemeentewege ingerichte poliklinieken hieromtrent berichten inkwamen, zijn deze in de volgende tabellen opgenomen.

POLIKLINIEK VOOR HUIDZIEKTEN EN SYPHILIS.

MAANDEN	HUIDZIEKTEN			VENERISCHE ZIEKTEN			TINEA CAPITIS						Voor de eerste maal ingeschreven	Totaal aantal patiënten	Totaal aantal consulten	Waarvan op de uren bestemd voor lijders aan tinea capitis
							Mannen		Vrouwen							
	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Mannen	Vrouwen	Kinderen	Boven 10 jaar	Beneden 10 jaar	Boven 10 jaar	Beneden 10 jaar	waarvan favus capitis	waarvan herpes tonsurans capitis				
Januari . .	129	72	70	160	88	17	1	3	—	1	4	1	239	541	1103	15
Februari. .	115	61	34	100	32	5	—	3	—	1	2	2	232	351	955	19
Maart . . .	117	64	64	58	28	6	—	1	—	2	2	1	245	332	911	10
April. . . .	90	52	39	82	24	3	—	2	1	3	4	2	232	296	961	14
Mei.	76	39	55	63	18	5	1	4	1	3	5	4	203	254	785	15
Juni	82	52	55	76	25	6	1	1	—	1	1	2	250	299	1041	15
Juli.	71	52	66	76	16	6	—	2	—	2	3	1	250	285	1033	5
Augustus .	67	54	55	71	23	7	2	1	1	—	3	1	248	281	903	21
September	63	45	55	70	16	3	—	2	—	1	2	1	229	252	1001	6
October . .	57	48	41	54	18	3	—	2	—	—	1	1	199	223	942	9
November.	57	37	45	66	15	14	2	2	1	2	5	2	211	232	887	17
December.	68	49	40	66	15	4	1	2	—	1	2	2	216	246	1011	18
Totaal . . .													2754		11533	164

POLIKLINIEK VOOR DE ZIEKTEN DER URINEWEGEN (alleen mannen)

MAANDEN	Aantal consulten	Voor de eerste maal ingeschrev. patiënten	Opnieuw ingeschren. patiënten	Onder de behandelden voorgekomen gevallen v. urethritis
Januari	517	38	19	45
Februari	479	25	14	29
Maart	445	34	11	22
April	410	31	13	34
Mei	372	29	12	33
Juni	471	47	18	59
Juli	398	37	15	41
Augustus	422	30	10	32
September	426	40	14	46
October	406	27	9	27
November	385	30	12	30
December	355	22	14	30
Totaal	5086	391	161	428

POLIKLINIEK VOOR TANDZIEKTEN.

MAANDEN	Aantal consulten	waaronder aan		
		Mannen	Vrouwen	Kinderen
Januari	137	28	29	22
Februari	103	23	21	19
Maart	104	19	20	7
April	120	18	26	17
Mei	112	14	20	10
Juni	144	25	19	13
Juli	97	11	11	6
Augustus	123	29	19	11
September	103	14	22	12
October	84	16	16	11
November	119	19	23	8
December	93	13	20	7
Totaal	1339	229	246	143

Polikliniek voor Oogziekten.

MAANDEN	Aantal consulten	Waarvan voor de 1e maal	Verstrekte brillen aan:		
			Mannen	Vrouwen	Totaal
Januari	2087	1099	81	49	130
Februari	2370	704	83	70	153
Maart	2537	691	80	62	142
April	2217	619	66	70	136
Mei	1883	449	40	51	91
Juni	2035	463	65	51	116
Juli	1874	471	77	60	137
Augustus	1904	436	60	42	102
September	2014	439	73	56	129
October	1946	456	77	45	122
November	1831	441	79	57	136
December	1865	412	80	55	135
Totaal . . .	24.563	6680	861	668	1529

Polikliniek voor Keel-, Neus- en Oorziekten.

MAANDEN	Aantal consulten	Waaronder voor de eerste maal aan:		
		Mannen	Vrouwen	Totaal
Januari	730	104	95	199
Februari	776	125	42	167
Maart.	810	135	114	249
April	766	127	95	222
Mei.	736	106	91	197
Juni	775	147	100	247
Juli.	699	103	111	214
Augustus	653	110	111	221
September	720	127	100	227
October.	787	127	111	238
November.	669	144	89	233
December.	755	120	109	229
Totaal . . .	8876	1475	1168	2643

POLIKLINIEK VOOR ZENUWZIEKTEN

MAANDEN	Aantal consulten	Waaronder voor de eerste maal:				
		Totaal	Aan mannen	Aan vrouwen	Aan jongens	Aan meisjes
Januari	691	58	19	26	7	6
Februari . . .	671	57	23	22	8	4
Maart	720	69	34	23	5	7
April	718	60	26	22	7	5
Mei	626	39	17	12	4	6
Juni.	545	55	25	14	13	3
Juli	850	53	24	22	3	4
Augustus . . .	962	61	30	20	4	7
September . . .	970	43	18	13	9	3
October	952	56	22	25	5	4
November . . .	822	53	23	17	3	10
December . . .	785	65	26	18	10	11
Totaal. . .	9312	669	287	234	78	70

POLIKLINIEK VOOR ORTHOPAEDIE

MAANDEN	Aantal consulten	Waaronder voor de 1e maal		
		Totaal	Aan mannen	Aan vrouwen
Januari	122	117	61	56
Februari	104	89	49	40
Maart	104	93	63	30
April	116	84	43	41
Mei	77	40	27	13
Juni	87	62	35	27
Juli	95	61	35	26
Augustus	85	49	22	27
September	86	51	18	33
October	89	47	32	15
November	88	44	32	12
December	69	45	21	24
Totaal	1122	782	438	344

N. Schooltoezicht.

Bij de gewijzigde inrichting van het geneeskundig schooltoezicht, die op 1 Januari in werking trad, werd dit uitgeoefend door de reeds hiervoren genoemde vijf artsen. Ieder van hen heeft dagelijks aan dit toezicht een volledigen schooltijd te wijden, en wel zoodanig, dat elke school ten minste éénmaal in iedere twee maanden wordt bezocht. Bovendien houden zij ten minste twee malen per week in de daarvoor aangewezen zittinglokalen spreekuren, waar de leerlingen, die door de hoofden der scholen naar hen zijn verwezen of door hen zelven daartoe zijn opgeroepen, kunnen worden onderzocht.

De leerlingen, die voor het eerst de school bezoeken, worden allen gedurende den eersten cursus, zoo volledig als noodig is, onderzocht. Voor iederen leerling wordt een kaart aangelegd, waarop de omtrent hem gemaakte opmerkingen worden vermeld. Deze kaart wordt bij verwisseling van school door de zorg van het hoofd der school naar de verder te bezoeken school overgebracht. Deze aanteekeningen blijven uitsluitend voor den schoolarts bestemd.

Voor de overige leerlingen geschiedt hetzelfde, wanneer door den onderwijzer of den schoolarts gemaakte opmerkingen daartoe aanleiding geven.

Van elk bezoek aan een school wordt een verslag opgemaakt, dat aan het einde der maand bij den Directeur wordt ingeleverd, met eenen verzamelstaat over de gedurende den loop der maand geconstateerde afwijkingen.

De schoolartsen geven geregeld vooraf van hunne komst bericht aan het hoofd der school, met verzoek om de ouders der voor eenig onderzoek in aanmerking komende leerlingen hiervan te verwittigen, opdat zij desgewenscht bij dit onderzoek tegenwoordig zullen kunnen zijn. Van deze gelegenheid werd, althans voor zoover het onderzoek in een zittinglokaal plaats had, geregeld gebruik gemaakt. Niet dan bij hooge uitzondering werd door de ouders bezwaar gemaakt tegen het onderzoek. Meent de schoolarts, dat eenige afwijking behandeling of nadere observatie door den huisarts gewenscht doet zijn, dan geeft hij dezen hiervan kennis door middel van een ingevuld formulier, dat door de zorg der ouders, in gesloten couvert, den huisarts behoort te worden overhandigd; dit couvert bevat ook een formulier voor antwoord, waarop de huisarts kan berichten, dat het kind aan hem is voorgesteld. Over het geheel viel eene bevredigende samenwerking tusschen schoolarts en huisarts te constateeren. Het voorkomen van enkele verschillen hierbij is onvermijdelijk; maar het nut der samenwerking blijkt toch in toenemende mate te worden ingezien.

Waar noodig werd ook tot opheldering van twijfelachtige gevallen de hulp der gemeentelijke poliklinieken ingeroepen, die bereidwillig werd verleend.

De verhouding tusschen schoolarts en onderwijzers was bijna zonder uitzondering zeer gunstig. De laatsten zijn steeds bevoegd en maken ook, waar noodig, van deze bevoegdheid gebruik, om den schoolarts tot een extra-bezoek, ter constateering van bepaalde feiten, die hun aandacht trokken, uit te noodigen, aan welke uitnoodiging natuurlijk steeds gaarne wordt voldaan.

Maandelijks wordt eene bijeenkomst gehouden onder leiding van den Directeur van den Geneeskundigen Dienst, waaraan behalve door de schoolartsen, wordt deelgenomen door den directeur van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst en een of meer der gemeentelijke onderwijsinspecteurs. In deze bijeenkomsten worden de punten besproken, die gedurende de afgeloopen maand de aandacht trokken en wordt getracht het optreden zoo uniform mogelijk te doen zijn.

In den loop van dit jaar kwamen daarbij onder meer ter sprake: de al- of niet-noodzakelijkheid van schoolverpleegsters, de wijze van toepassing der schoolbaden, de al of niet wenschelijkheid van vrijstelling van gymnastiek bij sommige ziekelijke afwijkingen.

De door de schoolartsen gemaakte opmerkingen van sanitairen aard werden eveneens besproken, maar de verdere behandeling daarvan werd aan den Gezondheidsdienst overgelaten.

De schoolartsen waren verder belast met de aanwijzing der kinderen, die voor uitzending met de vacantiekolonies der Amsterdamsche Vereeniging zouden in aanmerking komen. De wijze van beoordeeling maakte een punt van overleg met het bestuur dezer, door de Gemeente ook met het oog hierop gesubsidieerde, instelling uit.

Eindelijk werd nog, in overleg met de Commissie van advies voor het Gemeentelijk Spraakonderwijs, eene enquête ingesteld naar het aantal onder de leerlingen der openbare school voorkomende spraakgebrekkigen. Dit onderzoek leverde het volgende resultaat op.

Het totaal aantal leerlingen, uitgezonderd die der voorbereidende klassen, bedroeg aan het einde der zomervacantie 1910: 63.958 leerlingen.

De enquête betrof de „stotteraars" onder die leerlingen van 6 jaar en ouder, alsmede de „stamelaars" van 8 jaar en ouder.

Verdeeling der leerlingen over de zes schooljaren.

Aantal leerlingen van 6 jaar en ouder:

1e leerjaar	10.007
2e „	9.890
3e „	10.109
4e „	10.311
5e „	9.397
6e „	7.613
Totaal	57.327

Aantal leerlingen van 8 jaar en ouder:

2e leerjaar	3.000
3e „	10.109
4e „	10.311
5e „	9.397
6e „	7.613
Totaal	40.430

Aantal stotteraars op 57.327 leerlingen:

Absolute cijfers:		In % naar het aantal onderzochten:
1e leerjaar	79	0.70
2e „	108	1.09
3e „	118	1.16
4e „	117	1.14
5e „	141	1.61
6e „	118	1.55
Totaal . . .	681	1.19

Per 100 stotteraars werden gevonden:

in het 1e leerjaar	11.60	en waren 6 jaar oud	6.36
„ „ 2e „	15.85	„ „ 7 „ „	6.14
„ „ 3e „	17.29	„ „ 8 „ „	11.55
		„ „ 9 „ „	14.15
„ „ 4e „	17.18	„ „ 10 „ „	16.51
„ „ 5e „	20.80	„ „ 11 „ „	17.22
		„ „ 12 „ „	16.75
„ „ 6e „	17,29	„ „ 13 „ „ en ouder	11.32

Verdeeling naar de scholen in procenten van het aantal leerlingen:

Openbare Lagere school	School U. L. O.	School M. U. L. O.
1.24	0.87	0.30

Verdeeling naar het geslacht in procenten van het aantal stotteraars:

Jongens 80.5 Meisjes 19.5

Aantal stamelaars op 40430 leerlingen:

	2e leerj.	3e leerj.	4e leerj.	5e leerj.	6e leerj.
Absolute cijfers	104	126	102	95	59
In % naar het aantal onderzochten	3.46	1.24	0.99	1.01	0.77

Per 100 stamelaars werden gevonden:

in het 2e leerjaar	21.42	en waren	8	jaar	oud	23.87
„ „ 3e „	25.92	„ „	9	„	„	20.69
		„ „	10	„	„	22.55
„ „ 4e „	20.98	„ „	11	„	„	15.38
„ „ 5e „	19.54	„ „	12	„	„	11.41
„ „ 6e „	12.14	„ „	13	„	en ouder	6.10

Verdeeling naar de scholen in procenten van het getal leerlingen:

Openbare Lagere school	School U. L. O.	School M. U. L. O.
1.11	1.11	1.34

Verdeeling naar het geslacht in procenten van het aantal stamelaars:
Jongens 65.8 Meisjes 34.2

Met het oog op de bemoeiingen van het geneeskundig schooltoezicht te dezer zake nam de directeur van den dienst ambtshalve in de commissie van advies zitting.

In de bijeenkomsten bovenbedoeld werd, volgens de instructie, het secretariaat waargenomen door een der schoolartsen en wel door den arts Deijll.

Het aantal bij de schoolbezoeken onderzochte leerlingen bedroeg voor de laagste klassen 13087, voor de hoogere klassen 10717.

Hieronder werden aangetroffen gevallen van

geestelijke minderwaardigheid	306	265	(22)
adenoïde vegetaties	1258	721	
vergroote tonsillen	1021	328	
spraakgebreken	238	1159	
ooraandoeningen	419	528	(3)
oogaandoeningen	624	2152	(39)
favus (nog niet in behandeling)	98	150	(1)
andere ziekten van het behaarde hoofd	455	296	(30)
huidziekten	317	411	(28)
scoliose	488	257	(1)
kyphose	135	44	(1)
andere skeletafwijkingen	236	75	
scrofulose	1044	465	(2)
andere ziekten	1281	916	(35)

De tusschen () geplaatste cijfers geven aan het aantal gevallen, waarin op grond der gevonden afwijking geadviseerd moest worden het kind voor langeren of korteren tijd van de school te verwijderen.

Als in nauw verband staande tot het geneeskundig schooltoezicht wordt hier thans opgenomen het verslag over de polikliniek voor favus-behandeling.

Behandeling van aan favus lijdende schoolkinderen Prinsengracht 235.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Totaal
Aantal consulten	2085	2078	1934	1922	1634	1725	1906	1906	1888	2142	2238	2013	23471
Aantal behandelde patiënten													
a lijdende aan favus capitis	139	146	136	131	128	133	116	115	123	123	127	120	
b „ „ herpes tonsurans	117	116	107	113	115	113	109	106	108	109	115	127	
c „ „ impetigo	54	64	50	64	29	30	48	56	62	51	79	60	
Voor het eerst ingeschreven:													
a lijdende aan favus capitis	16	13	12	17	9	16	14	9	14	15	11	9	155
b „ „ herpes tonsurans	7	4	9	15	10	9	1	5	7	4	9	13	93
c „ „ impetigo	28	37	35	30	22	25	39	33	31	39	55	35	409
Van wie de school bezochten	42	49	47	51	36	42	44	42	39	51	70	43	556
„ „ „ „ niet bezochten	9	5	9	11	5	8	10	5	13	7	5	14	101
Genezen ontslagen:													
a lijdende aan favus capitis	11	10	16	9	10	7	7	8	13	6	7	19	123
b „ „ herpes tonsurans	3	5	4	6	6	7	6	6	7	4	3	4	61
c „ „ impetigo	12	29	16	37	7	12	17	15	33	26	32	23	259
Ongenezen bleven weg:													
a lijdende aan favus capitis	4	2	2	6	5	18	3	3	8	1	5	8	65
b „ „ herpes tonsurans	6	3	2	6	5	8	8	2	3	1	1	5	50
c „ „ impetigo	6	5	3	9	1	6	7	5	6	2	5	3	58
Tot een ziekenfonds behoorend	30	22	30	29	24	36	19	26	24	30	42	33	345

Behandeling van aan favus lijdende schoolkinderen N. Prinsengracht 44

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Totaal
Aantal consulten	1672	1608	2631	2063	2568	2602	2168	2176	2555	2581	2880	2738	28242
Aantal behandelde patiënten													
a lijdende aan favus capitis	121	138	136	149	156	157	158	151	156	156	153	160	1791
b „ „ herpes tonsurans	69	71	88	107	116	125	128	135	142	155	160	168	1464
c „ „ impetigo	57	81	68	81	63	66	45	27	42	44	78	68	720
Voor het eerst ingeschreven:													
a lijdende aan favus capitis	20	19	18	25	18	24	15	9	13	14	18	16	209
b „ „ herpes tonsurans	6	5	12	28	9	12	6	7	5	21	18	7	136
c „ „ impetigo	47	40	38	46	21	44	24	21	45	49	56	30	461
Van wie de school bezochten	62	60	57	91	41	64	39	31	56	63	64	34	662
„ „ „ „ niet bezochten	11	4	11	8	7	16	6	6	7	21	28	19	144
Genezen ontslagen:													
a lijdende aan favus capitis	5	9	7	6	10	4	5	8	11	7	10	11	93
b „ „ herpes tonsurans	0	1	0	1	3	0	0	5	0	0	3	8	23
c „ „ impetigo	16	22	21	44	34	33	27	10	22	30	46	24	331
Ongenezen bleven weg:													
a lijdende aan favus capitis	6	2	5	6	10	11	7	4	4	1	4	3	63
b „ „ herpes tonsurans	4	0	0	3	4	3	0	6	0	0	2	0	22
c „ „ impetigo	3	18	5	2	12	15	11	2	6	10	18	6	108
Tot een ziekenfonds behoorend	23	25	44	62	28	43	29	21	36	48	41	28	428

In 1910 werden op de polikliniek, Prinsengracht 235, voor het eerst ingeschreven 657 patienten, van wie leden 155 aan favus capitis, 93 aan trichophytia capitis en 409 aan impetigo en pediculosis met hare complicaties.

Behalve de 155 nieuwe favuslijders, waren op 1 Januari 1910 nog onder behandeling 123, die reeds in 1909 waren ingeschreven. In het geheel dus 278 patiënten met favus. Van dezen genazen er 123 of 44,24 %; rekent men de 65 gedurende de behandeling weggeblevenen niet mede, dan komt men tot een genezingspercentage van 57,74 %.

Behalve de 93 nieuwe herpestonsuranslijders waren op 1 Januari 1910 nog onder behandeling 110, die reeds in 1909 waren ingeschreven. In het geheel dus 203. Van dezen bleven 50 gedurende de behandeling weg. Van de overblijvende 153 werden 58 of 47,15 % genezen.

In 1910 werden op de polikliniek, Nieuwe Prinsengracht 44, voor het eerst ingeschreven 806 patienten, van wie leden 209 aan favus capitis, 136 aan trichophytie en 461 aan impetigo en pediculosis met hare complicaties.

Behalve de 209 nieuwe favuslijders, waren op 1 Januari 1910 nog onder behandeling 101, die reeds in 1909 waren ingeschreven. In het geheel dus 310 patiënten met favus. Van dezen genazen er 93 of 30 %; rekent men de 63 gedurende de behandeling weggeblevenen niet mede, dan komt men tot een genezingspercentage van 37,65 %.

Het aantal nieuw ingeschreven patiënten bedroeg ruim 350 meer dan het vorige jaar. De behandeling was dezelfde, als in vorige verslagen is beschreven. Het genezingspercentage van favus op de polikliniek Nieuwe Prinsengracht 44 is belangrijk lager dan op die Prinsengracht 235. De oorzaak hiervan moet voornamelijk gezocht worden in het feit, dat daar het eerste behandelingsjaar is doorgemaakt. Hetzelfde geldt voor de trichophytie. Bovendien meldden zich aldaar ter behandeling aan ± 60 trichophytiepatiëntjes, afkomstig van éene school. De assistentie was hierdoor overladen met arbeid; in hulp is nu voorzien. In 1910 werd aan de Prinsengracht 235 een genezingspercentage bereikt, dat nadert tot dat van favus. Van de 58 pCt., in het afgeloopen jaar aan Prinsengracht 235 tot genezing gebracht, genazen in: 3 maanden 7, 4 maanden 3, 5 maanden 11 en 6 maanden 11. Hieronder zijn begrepen 2 maanden, gedurende welke de hoofden onder de zoogenaamde „droge kap" waren, waarin dus niets aan de aandoening werd gedaan. Dus meer dan de helft genas binnen het half jaar. Door de opening der nieuwe polikliniek is het aantal nieuw ingeschreven favuspatiënten, hoewel nog aanmerkelijk hooger dan dat voor trichophytie, niet veel toegenomen. Aan laatstgenoemde lijders zal dit ten goede komen.

De kosten der behandeling hebben bedragen *f* 10.565,76, welke zijn te verdeelen als volgt:

Jaarwedde van den arts	*f*	1.200.—
Salarissen der helpsters	,,	3.600.—
Gratificatie aan 1 helpster	,,	50.—
Hulppersoneel	,,	1.167,45
Onderhoud en schoonmaak van gebouwen	,,	567,31[5]
Verlichting en verwarming	,,	508,18
Drukwerk	,,	83,43[5]
Instrumenten en verbandstoffen	,,	2.647,96
Geneesmiddelen	,,	450,97
Huishoudelijke artikelen	,,	288,90
Diversen	,,	1,55
Totaal	*f*	10.565,76

O. Plaatsing van krankzinnigen en maatschappelijk ongeschikten.

In verband met aanvragen om plaatsing van maatschappelijk ongeschikten werd advies gegeven in 57 gevallen.

Aanvragen om plaatsing van patiënten in *krankzinnigengestichten* kwamen gedurende het jaar 1910 in voor 135 mannen en 176 vrouwen, benevens voor 18 jongens en 11 meisjes beneden 13 jaar; te zamen dus voor . . . . 340 gevallen

Aan het einde van 't jaar 1909 bleven nog te plaatsen 1 man, 2 vr., en 2 jongens beneden 13 jaar, te zamen 5 ,,

Zoodat de zorg voor de plaatsing gedurende 1910 zich uitstrekte tot . . . . 345 gevallen

(10 dezer gevallen betroffen patiënten (4 mannen en 6 vrouwen) die reeds voor rekening der Gemeente in andere inrichtingen in verpleging waren, op den voet van „Maatschappelijk ongeschikten".)

In 270 dier gevallen werd de *rechterlijke machtiging*, voor de plaatsing in het krankzinnigengesticht benoodigd, verleend; en wel in 261 gevallen (nl. voor 96 mannen, 135 vrouwen, 19 jongens en 11 meisjes) door den kantonrechter, op de wijze als aangegeven in art. 12 der Krankzinnigenwet, terwijl in 8 gevallen (t. w. voor 2 mannen, 5 vrouwen en 1 jongen) overeenkomstig art. 13, alinea 1, der genoemde wet, de machtiging werd verkregen door tusschenkomst van den officier van justitie; en in 1 geval (eene vrouw betreffende) toepassing geschiedde van art. 17, voorlaatste lid, der wet, en de arrondissements-rechtbank over het verzoek om plaatsing besliste in dier voege, dat de rechtbank in het hierbedoelde geval de gevraagde machtiging verleende.

In de gevallen, waar opneming noodig bleek, kon die opneming steeds aanstonds worden verkregen. Uitteraard kon niet altijd terstond voldaan worden aan aanvragen tot plaatsing in het door den aan-

vrager *gewenscht* gesticht en moest dus dan òf voor 't oogenblik de opneming uitgesteld worden totdat in dat gesticht eene plaats openkwam òf, indien de toestand van de(n) patiënt uitstel der opneming niet gedoogde, tot plaatsing in een der andere gestichten worden overgegaan. Van een *algemeen plaatsgebrek* in de gestichten, zooals vroeger herhaaldelijk voorkwam, is echter in 1910 geen sprake geweest.

Het hier volgende staatje geeft aan, hoe, bij de aanvrage tot verkrijging van de rechterlijke machtiging, de verdeeling der patiënten over de verschillende gestichten plaats had.

	Mannen	Vrouwen	Jongens (beneden 13 jaar).	Meisjes (beneden 13 jaar).
„Meer-en-Berg" (Bloemendaal) . .	16	18	—	—
„Duin-en-Bosch" (Castricum) . .	27	42	—	—
„Oude- en Nieuwe Gasthuis" (Zutphen)	16	27	—	—
Nederl. Israëlietisch krankzinnigengesticht (Amsterdam).	4	8	—	—
Centraal Israëlietisch gesticht „het Apeldoornsche Bosch" Apeldoorn.	21	18	4	2
„Coudewater" (Rosmalen)	4	3	—	—
„St.-Servatius" (Venraij)	6	—	—	—
„St.-Anna" („)	—	16	—	—
„Veldwijk" (Ermelo)	—	2	—	—
„Bloemendaal" (Loosduinen) . .	1	1	—	—
„Oud Rosenburg" („) . .	1	—	—	—
„Wolfhezen" (Wolfhezen)	2	4	—	—
Idiotengesticht „'s Heeren Loo" (Ermelo) . , ...	—	2	9	8
Idiotengesticht „Huize Assisië" (Udenhout)	—	—	7	—
Idiotengesticht te Druten	—	—	—	1
	98	141	20	11
	270			

Rechtstreeks werden uit hun woning naar de gestichten overgebracht 17 mannen en 30 vrouwen, alsmede de (31) kinderen; te zamen dus 78 patiënten.

Met de stukken, noodig voor hun opneming in een krankzinnigengesticht, werden naar het Wilhelminagasthuis verwezen, ter voorloopige opneming, in afwachting van hunne overbrenging van daar naar het voor hunne plaatsing aangewezen gesticht: 172 patiënten, nl. 73 mannen en 99 vrouwen. Van dezen werden 141 (63 mannen en 78 vrouwen) geëvacueerd op het gesticht, dat in de rechterlijke

machtiging voor hunne opneming was aangewezen; terwijl er 5 (1 man en 4 vrouwen) later van het Wilhelmina-gasthuis overgebracht werden naar een ander krankzinnigengesticht dan in de primitieve rechterlijke machtiging genoemd was. 5 (2 mannen en 3 vrouwen) zijn tijdens hun voorloopig verblijf in het Wilhelmina-gasthuis overleden. 21 (7 mannen en 14 vrouwen) werden niet naar het krankzinnigengesticht overgebracht, doch in het Wilhelmina-gasthuis in verpleging gehouden. 16 van hen (5 mannen en 11 vrouwen) konden in den loop van 't jaar verbeterd het ziekenhuis verlaten; voor de overigen (2 mannen en 3 vrouwen) duurde de verpleging in het Wilhelmina-gasthuis op 1 Januari 1911 nog voort.

Overeenkomstig art. 14 der Krankzinnigenwet werden in het Wilhelmina-gasthuis in bewaring gesteld 67 patiënten (35 mannen en 32 vrouwen).

In 12 dezer gevallen (nl. voor 5 mannen en 7 vrouwen) was vóór de inbewaringstelling de rechterlijke machtiging voor de plaatsing in een krankzinnigengesticht verkregen. Naar het in die machtiging aangewezen gesticht werden later uit het Wilhelmina-gasthuis overgebracht 6 dier patiënten (3 mannen en 3 vrouwen). Voor 2 (vrouwen) volgde ná hare inbewaringstelling hare overbrenging uit het Wilhelmina-gasthuis naar een ander krankzinnigengesticht dan de eerst te haren behoeve verleende rechterlijke machtiging aanwees. Tijdens het verblijf in het Wilhelmina-gasthuis, na inbewaringstelling, overleden daar van deze groep 2 patiënten (1 man en 1 vrouw). 2 (1 man en 1 vrouw) werden, na verpleging in het Wilhelmina-gasthuis, in den loop van het jaar als hersteld of verbeterd ontslagen.

Onder de 55 patiënten (30 mannen en 25 vrouwen), voor wie vóór hunne inbewaringstelling nog niet de rechterlijke machtiging tot hunne plaatsing in een krankzinnigengesticht was verleend, waren er 24 (13 mannen en 11 vrouwen), voor wie voortzetting der verpleging in een krankzinnigengesticht noodig bleek. Van de overige overleden 4 (3 mannen en 1 vrouw) tijdens het verblijf in het Wilhelmina-gasthuis; 20 (10 mannen en 10 vrouwen) verlieten, hersteld of verbeterd, in den loop van het jaar het ziekenhuis; en 7 (4 mannen en 3 vrouwen) waren op 1 Januari 1911 aldaar nog in verpleging.

Onder de diagnose „zenuwlijden" werden voorts van degenen, voor wie plaatsing in een krankzinnigengesticht verzocht was, in het Wilhelmina-gasthuis opgenomen 12 patiënten (5 mannen en 7 vrouwen), hetzij dezen door den Geneeskundigen Dienst naar genoemd ziekenhuis waren verwezen of door den geneesheer-directeur spoedeischend waren opgenomen. Van dezen werden er later uit het ziekenhuis naar een krankzinnigengesticht overgebracht 4 (2 mannen en 2 vrouwen), terwijl 1 (vrouw) als „maatschappelijk ongeschikte" in eene inrichting geplaatst werd, 3 (1 man en 2 vrouwen) in den loop van het jaar hersteld of verbeterd het ziekenhuis konden verlaten, en 4 (2 mannen en 2 vrouwen) op 1 Januari 1911 aldaar nog in verpleging bleven.

In 1 geval overleed de patiënt (vrouw), vóórdat de opneming in een gesticht had kunnen plaats vinden (de voor die plaatsing benoodigde rechterlijke machtiging was op dat tijdstip nog niet verkregen).

In 14 gevallen (betreffende 5 mannen en 9 vrouwen) kwam het voor, dat, vóórdat de rechterlijke machtiging voor de plaatsing in een gesticht was verkregen, of op het oogenblik dat de gelegenheid voor opneming was gekomen, de opneming door de familie der patiënten — hetzij al dan niet in overleg met den behandelenden geneesheer, — niet meer werd verlangd.

In 1 geval werd de patiënt (man), voor wiens plaatsing in een particulier gesticht de rechterlijke macht reeds was verkregen, door den burgemeester eener andere gemeente, waar de patiënt zich tijdelijk ophield, in bewaring gesteld in het Rijksgesticht te Medemblik.

In 27 gevallen werd de verpleging in het krankzinnigengesticht (c.q. het Wilhelmina-gasthuis) door de patiënten zelven bekostigd; voor de overigen (303) nam de Gemeente de vergoeding der verpleegkosten — geheel of gedeeltelijk, — op zich, zij het dan ook dat in sommige dezer gevallen eene andere gemeente of het Rijk deze verplichting van de Gemeente overnam.

Op 1 Januari 1911 bleef van de in 1910 ter kennis van den Dienst gekomen gevallen geen enkel nog te plaatsen over.

P. Abonnement voor ziekenhuisverpleging van inwonende arbeiders(sters).

De verordening op bovengenoemd abonnement trad dit jaar in werking op 1 Juli. Uitteraard kon de deelneming dientengevolge nog niet algemeen zijn.

Het aantal der werkgevers die zich als deelnemers lieten inschrijven, bedroeg 192, met te zamen 236 vrouwelijke en 2 mannelijke verzekerden. De ontvangsten bedroegen derhalve *f* 476.

Op grond van het abonnement werden ter verpleging opgenomen in

Binnengasthuis	5	personen met	176	verpleegdagen	*f*	220.—
Wilhelmina-gasthuis	1	„ „	16	„	„	20.—
O.-L.-Vrouwe-Gasthuis	4	„ „	77	„	„	96,25
Port. Isr. Ziekenhuis	1	„ „	42	„	„	52,50
	11		311		*f*	388,75
Diverse uitgaven werden voor deze zaak gedaan tot een bedrag van					„	62,25
Totaal der uitgaven					*f*	451.—

Q. Subsidie aan „Willen is Kunnen".

Aan de Vereeniging „Willen is Kunnen", die ten doel heeft aan personen in dienst der Gemeente voor zich en hunne gezinnen zoo noodig gelegenheid te bieden tot verpleging in sanatoria of herstel-

lingsoorden, werd eene subsidie toegekend van *f* 800. Het administratieve toezicht op het gebruik der subsidie werd door den Geneeskundigen Dienst uitgeoefend.

R. Doodschouw.

Het aantal malen, waarin op grond van art. 4 der wet van 10 April 1869 (Staatsblad 65) doodschouw moest worden verricht, bedroeg:

Januari	31
Februari	37
Maart	25
April	24
Mei	30
Juni	20
Juli	23
Augustus	17
September	23
October	17
November	17
December	23
Totaal	287

6. Koepokinenting.

Het getal kosteloos verrichte vaccinatiën en revaccinatiën, waarvan mededeeling is gedaan, bedroeg: 5536, verdeeld als volgt:

door het Amsterdamsch Genootschap ter bevordering van koepokinenting voor minvermogenden	5299 vaccinatiën
door de Maatschappij De Nederlanden (Parc-vaccinogène)	237 〃
Totaal	5536 vaccinatiën

Bovendien zijn, voor zoover bekend, door genees- en heelkundigen in deze Gemeente nog gevaccineerd 7029 personen.

Een vergelijkende opgave van de laatste drie jaren toont aan, dat zijn gevaccineerd in:

	1908	1909	1910
door het Amsterdamsch Genootschap ter bevordering van koepokinenting voor minvermogenden	5425	5613	5299
door genees- en heelkundigen (voor zoover zij opgaven hebben gedaan)	6477	7503	7029
door de Maatschappij De Nederlanden (Parc-vaccinogène)	307	283	237

De voorschriften omtrent de vaccine, gegeven bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1873 (*Staatsblad* N°. 35) ter uitvoering van het tweede lid van art. 17 der Wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* N°. 134) ter voorziening tegen besmettelijke ziekten, zijn ook in 1910 regelmatig toegepast.

7. Toezicht op de prostitutie (sanitair).

Dit onderwerp is niet bij gemeentelijke verordening geregeld.

8. Gemeentelijke Gezondheidsdienst.

A. Werkzaamheden verricht door den dienst voor de keuring van voedingsmiddelen, enz.

I. Verrichtingen van de keurmeesters van voedingsmiddelen. [1])

Door de keurmeesters werden in *winkels* 19.397 bezoeken afgelegd. Naar aanleiding hiervan werden afgekeurd en voor de consumptie ongeschikt gemaakt, wat onderstaande tabel aangeeft:

Vet	23	maal
Gerookt, gezouten en op andere wijze geconserveerd vleesch	48	,,
Worst	74	,,
Versche visch	1	,,
Gerookte en op andere wijze geconserveerde visch	84	,,
Versche groenten	385	,,
Fruit	432	,,
Gedroogde en op andere wijze geconserveerde groenten en fruit	221	,,
Specerijen en kruidenierswaren	97	,,
Grutterswaren	244	,,
Melk, karnemelk, boter en kaas	118	,,
Koek- en suikerwerk	173	,,
Bessensap	70	,,
Diversen	6	,,
Totaal	1976	maal

Aan *markten* werden dagelijks door hen bezoeken gebracht, waarbij werd afgekeurd en voor de consumptie ongeschikt gemaakt:

Versche visch	63	maal
Gerookte en op andere wijze geconserveerde visch	9	,,
Versche groenten	40	,,
Fruit	107	,,
Gedroogde en op andere wijze geconserveerde groenten en fruit	11	,,
Melk, karnemelk, boter en kaas	40	,,
Koek- en suikerwerk	2	,,
Totaal	272	maal

Eveneens werd door hen dagelijks toezicht gehouden op negotie *aan den weg*, waarbij werd afgekeurd en voor de consumptie ongeschikt gemaakt, als volgt:

---

[1]) De keuring naar uitwendige kenmerken geschiedde door de keurmeesters; voor zoover noodig zijn de voedingsmiddelen ook chemisch en bacteriologisch onderzocht.

Worst	1 maal
Versche visch	27 ,,
Gerookte en op andere wijze geconserveerde visch . . .	2 ,,
Versche groenten	23 ,,
Fruit	46 ,,
Gedroogde en op andere wijze geconserveerde groenten en fruit	5 ,,
Melk, karnemelk, boter en kaas	8 ,,
Koek- en suikerwerk	1 ,,
Wild	2 ,,
Totaal	115 maal

Onder bovenstaande afgekeurde artikelen bevonden zich de volgende grootere partijen:

IN WINKELS.

100 pakjes cichorei.
300 cocosnoten.
1900 eieren.
200 cocosnoten.
600 gerookte poonen.
5 vaten gezouten haring.
19 H.L. aardappelen.
1 okshoofd zuurkool.
2500 meloenen.
78 balen cocosnoten.
17 Amerikaansche hammen.
64 K.G. suikerwerk.
4224 ,, druiven.
25 ,, zwarte peper.
28 flesschen bessensap.
150 stukken duimdrop.

OP MARKTEN.

2400 gerookte bokkingen.
3300 ,, ,,
700 ,, ,,

AAN DEN WEG.

225 bananen.
40 balen walnoten.
106 Russische korhoenders.
700 gerookte makreelen.
800 cocosnoten.
50 K.G. voorn.
132 ,, druiven.
600 ,, poonen.

50 K.G. schol.
3300 gerookte bokkingen.
200 makreelen.

Verder werden nog naar aanleiding van de ongunstige bevindingen opgemaakt de volgende processen-verbaal:

1⁰. Den 12den Januari tegen H. Worms, wonende Valkenburgerstraat 111, wegens het op den openbaren weg ten verkoop hebben van *ondeugdelijke bananen* (veroordeeld 1e kanton: 6 dagen hechtenis).

2⁰. Den 1sten Mei tegen M. Waas, wonende Boltensgrachtje 3, wegens het op den openbaren weg ten verkoop voorradig hebben van *ondeugdelijke sinaasappelen* (veroordeeld 4e kanton: *f* 8 boete of 5 dagen hechtenis).

3⁰. Den 3den Mei tegen N. Smit, wonende Rustenburgerstraat 254, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 1 boete of 2 dagen hechtenis).

4⁰. Den 9den Mei tegen P. Verwer, wonende Van Ostadestraat 286, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 10 boete of 10 dagen hechtenis).

5⁰. Den 11den Mei tegen A. Beths geb. Roos, wonende De Ruijterstraat 21, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 10 boete of 10 dagen hechtenis).

6⁰. Den 18den Mei tegen B. Poel, Wed. C. Kwantes, wonende Rusland 16, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 3e kanton: *f* 5 boete of 3 dagen hechtenis).

7⁰. Den 19den Mei tegen B. Gruson, geb. Dikstaal, wonende Nic. Beetsstraat 65, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 3e kanton: *f* 5 boete of 3 dagen hechtenis).

8⁰. Den 26sten Mei tegen Ch. H. Kerkhoven, wonende Nieuwe Leliestraat 90, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling.* (Deze zaak is door den Ambtenaar Openbaar Ministerie niet vervolgd.)

9⁰. Den 11den Juni tegen F. J. H. v. Reenen, wonende Iepenweg 10, wegens het op den openbaren weg ten verkoop voorradig hebben van *in staat van ontbinding verkeerende aal* (veroordeeld 2e kanton: *f* 15 boete of 5 dagen hechtenis).

10⁰. Den 5den Juli tegen Ch. H. Onstein, geb. Lotze, wonende Reinwardtstraat 97, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van*

ondeugdelijke samenstelling (veroordeeld 1e kanton: *f* 5 boete of 5 dagen hechtenis).

11⁰. Den 31sten Juli tegen L. Nikkelsberg, wonende Foeliestraat 38, wegens het ten verkoop voorradig hebben van *ondeugdelijke komkommers* (vonnis 1e kanton: vrijspraak).

12⁰. Den 28sten Augustus tegen A. Swaap, wonende Valkenburgerstraat 180, wegens het ten verkoop voorradig hebben van *ondeugdelijke cocosnoten* (veroordeeld 1e kanton: 6 dagen hechtenis).

13⁰. Den 7den September tegen I. Roodveldt, wonende Lange Houtstraat 24*a*, wegens het ten verkoop voorradig hebben van *ondeugdelijke peren* (veroordeeld 3e kanton: *f* 10 boete of 5 dagen hechtenis).

14⁰. Den 28sten September tegen C. de Waart, wonende 3e Helmersstraat 43, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 3e kanton: *f* 1 boete of 1 dag hechtenis).

15⁰. Den 6den October tegen S. Canes, wonende Lange Houtstraat 46II, wegens het op den openbaren weg verkoopen van *ondeugdelijke peren* (veroordeeld: *f* 5 boete of 3 dagen hechtenis).

16⁰. Den 10den October tegen J. Veen, wonende te Oostzaan, wegens het op den openbaren weg ten verkoop voorradig hebben van *bedorven gerookte poonen* (veroordeeld: *f* 10 boete of 5 dagen hechtenis).

17⁰. Den 10den October tegen Wed. F. Arends-Paap, wonende Von Zesenstraat 120, wegens het voor volle melk verkoopen van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (vrijgesproken 1e kanton). De rechtbank, waarbij de ambtenaar van het Openbaar Ministerie van deze zaak in appèl was gegaan, sprak beklaagde eveneens vrij.

18⁰. Den 11den October tegen C. J. Buxtorff-Bernhard, wonende Gerard Brandtstraat 6, wegens het voor volle melk verkoopen van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 3e kanton: *f* 10 boete of 5 dagen hechtenis).

19⁰. Den 11den October tegen M. Waas, wonende 2e Oosterparkstraat 87, wegens het op den openbaren weg ten verkoop voorradig hebben van *ondeugdelijke makreelen* (niet behandeld).

20⁰. Den 15den October tegen S. Bretz, wonende 2e Spaarndammerstraat 61, wegens het op den openbaren weg ten verkoop aanbieden van *bedorven schol* (veroordeeld: *f* 20 boete of 5 dagen hechtenis).

21⁰. Den 18den October tegen M. Stenekes, wonende Regulierswarsstraat 7, wegens het voor volle melk verkoopen van *melk van*

ondeugdelijke samenstelling (veroordeeld 2e kanton: *f* 5 boete of 3 dagen hechtenis).

22⁰. Den 24sten October tegen A. Oussoren, geb. Van Beest, wonende Jacob van Campenstraat 6, wegens het voor volle melk verkoopen van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 10 boete of 5 dagen hechtenis).

23⁰. Den 22sten November tegen E. de Munck, wonende Elandsstraat 26 I, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (vrijgesproken).

24⁰. Den 30sten November tegen Hendricus Gijsbertus Broere, wonende Nes 92, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (vrijgesproken).

25⁰. Den 16den December tegen C. van Schaik, wonende Amstelveensche weg 19, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 20 boete of 5 dagen hechtenis).

26⁰. Den 16den December tegen A. de Wit, geb. Hesp, wonende 2e Jan van der Heijdenstraat 47, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (veroordeeld 2e kanton: *f* 15 boete of 5 dagen hechtenis).

27⁰. Den 20sten December tegen D. Heemskerk, wonende te Schellingwoude, wegens het verkoopen voor volle melk van *melk van ondeugdelijke samenstelling* (vrijgesproken).

Bovendien werden 5 monsters *boter*, waarvan bevonden werd, dat zij niet voldeden aan de overeenkomstig de Boterwet gestelde eischen, met bijbehoorende processen-verbaal, opgezonden aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie.

Op twee dezer processen-verbaal volgde een vonnis van *f* 1 boete of 1 dag hechtenis; één der beklaagden werd vrijgesproken, terwijl de uitslag der beide overige vervolgingen niet bekend is geworden.

Op het beroep van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij de Rechtbank, naar aanleiding van de uitspraken bij het 1e kanton, in het vorig Jaarverslag Hoofdstuk VI, bladz. 116, onder 16 en 17 vermeld, volgde eveneens vrijspraak.

Het onder 18 aldaar bedoelde proces-verbaal wegens *vervalsching van melk*, bij de Rechtbank ingediend, is door den officier van justitie ter zijde gelegd.

Tijdens de bezoeken door de keurmeesters aan de winkels gebracht, werd door hen ook gelet op *zindelijkheid, hygiënische misstanden en onoordeelkundige behandeling van de voedingsmiddelen.*

Eénmaal waren op de zindelijkheid en inrichting van het bedrijf

ernstige aanmerkingen te maken bij een slijter van *suikerwerk* en vijfmaal bij verkoopers van zoogenaamd *roomijs*.

Enkele *melkslijterijen* leverden gegronde klachten op; zij werden op aanwijzing van de keurmeesters verbeterd. Zij betroffen voornamelijk de plaats waar, en de wijze waarop, de melk bewaard en koel gehouden werd. Zij werden meestal aan het Bouw- en Woningtoezicht ter verdere behandeling overgegeven; dientengevolge werden er in 7 *melkwinkels* de noodige verbeteringen aangebracht. De ongunstige toestand van 12 *melkwinkels* heeft opgehouden te bestaan, door onbewoonbaarverklaring, verbouwen, opheffen van de zaak, veranderen van bestemming van de winkelruimte, verplaatsen van de zaak naar een beter huis, enz. Ook werden in 1 *broodbakkerij* misstanden aangetroffen; verbetering werd aangebracht.

II. Wateronderzoek.

Eenmaal 's weeks werd het *Duinwater* [1]) en het *Bronwater* [2]) en tweemaal 's maands het *Vechtwater* [1]) onderzocht op kleur, helderheid, de vaste stof, het gloeiverlies daarvan en het gehalte aan sulfaten, terwijl bovendien gelet werd op de aanwezigheid van ammoniak, nitraten, nitrieten en schadelijke metalen [3]). Verder werd bij het Duin- en Vechtwater tweemaal per week, bij het Bronwater eenmaal per week, het chloorgehalte vastgesteld, terwijl bovendien bij het Duinwater tweemaal per week de tot oxydatie der organische stof benoodigde hoeveelheid kaliumpermanganaat werd bepaald en de drie watersoorten elk tweemaal per maand op hun gehalte aan calcium- en magnesiumverbindingen werden geanalyseerd.

Op de dagen der bepaling van het chloorgehalte van het water werd tevens van elke watersoort het aantal bacteriën per 1 cM^3 benevens het aantal soorten vastgesteld.

Ammoniak werd bij directe behandeling met het reactief van NESSLER in het Duin- en het Bronwater niet gevonden; in het Vechtwater werden steeds sporen daarvan aangetroffen.

Nitrieten werden in geen der drie watersoorten gevonden; *nitraten* niet in hoeveelheden, die uit een praktisch oogpunt van belang zijn te achten.

Schadelijke metaalverbindingen waren in geen der drie watersoorten aan te toonen.

Zooals reeds vermeld, werd het Duin- en het Vechtwater elk tweemaal, het Bronwater éénmaal 's weeks op het gehalte aan bacteriën onderzocht. De daarbij gebruikte voedingsbodem was die, welke aangegeven is door het Duitsche „Reichs-Gesundheitsamt" [4]). De telling der bacteriekoloniën, die zich op de gelatineplaten ontwikkelden bij

---

[1]) Dit werd genomen uit de leidingen in het gebouw van den Gezondheidsdienst.
[2]) Afgetapt uit een kraan in het voormalige Raadhuis van Nieuwer-Amstel.
[3]) Het onderzoek op schadelijke metalen geschiedde langs macro-chemischen weg.
[4]) Zie „Veröffentlichungen des Kaiserl. Gesundheitsamtes", Jahrg. 1899, S. 108.

20°—22° C., geschiedde steeds na 2 × 24 uur en verder nog na 3—7 dagen. Van de uitkomsten dier telling geven de tabellen op pag. 64 en 65 een overzicht.

Bovendien werd het Duin-, het Vecht- en het Bronwater onderzocht op bacteriën, die in hare wijze van groeien op voedingsgelatine gelijken op *bacillus coli communis*, en de voor dit micro-organisme karakteristieke eigenschappen vertoonen[1]). De uitkomsten hierbij waren als volgt:

MAANDEN	DUINWATER		VECHTWATER		BRONWATER	
	Aantal onderzoekingen	Aantal malen gevonden	Aantal onderzoekingen	Aantal malen gevonden	Aantal onderzoekingen	Aantal malen gevonden
Januari	4	0	1	1	4	2
Februari . . .	4	0	1	1	4	0
Maart	5	0	1	0	5	0
April	4	0	1	1	4	0
Mei	4	0	1	1	4	0
Juni	5	0	1	1	5	0
Juli	4	0	1	0	4	0
Augustus . . .	3	0	1	1	3	0
September. . .	4	0	1	1	4	0
October	5	0	1	1	5	0
November. . .	4	0	1	1	4	0
December. . .	5	0	1	0	5	0
Het jaar . .	51	0[2])	12	9	51	2

[1]) Om de mogelijk in deze watersoorten aanwezige coli-organismen tot vermeerdering te brengen, werd 100 cM³ van het monster gemengd met 50 cM³ zuren bouillon (m. a. w. gewone voedingsbouillon, waaraan geen alcali is toegevoegd) + 5 miligram neutraalrood + ½ % glucose in een gistingskolf en geplaatst bij 37,5° C., waarvan dan na 24 uur gelatineplaten werden gemaakt. Bij gisting en geelkleuring werden van de vloeistof op de gebruikelijke wijze gelatineplaten aangelegd.

[2]) Acht maal werd een organisme in het water aangetroffen, dat den karakteristieken groei voor bacillus coli communis op de gelatineplaat en lactose- en glucosegisting vertoonde, doch waarbij de overige, bacillus coli kenmerkende reacties, niet voorkwamen.

CHEMISCH WATERONDERZOEK

MAAND	m.Gr. opgeloste vaste stof per Liter 1)			m.Gr. gloeiverlies per Liter 2)			m.Gr. zwavelzuuranhydride per Liter			m.Gr. Chloor per Liter			m.Gr. Kameleon benoodigd per Liter			m.Gr. Calciumoxyde per Liter			m.Gr. Magnesiumoxyde per Liter		
	max.	min.	gem.	max.	min.	gem.	max.	min.	gem.	max.	min.	gem.	max.	min.	gem.	max.	min.	gem.	max.	min.	gew.
DUINWATER																					
Januari	360	350	**354**	77	62	**68**	26,8	17,8	**22,8**	37	35	**36**	7,9	7,3	**7,6**	132,2	126,0	**129,1**	9,1	8,8	**9,0**
Februari	366	350	**357**	72	63	**68**	28,3	24,7	**26,7**	37	35	**36**	7,9	7,0	**7,6**	134	132,0	**133,0**	8,8	8,0	**8,4**
Maart	370	348	**357**	77	64	**70**	29,7	25,1	**28,4**	37	36	**37**	7,9	7,1	**7,7**	135	134,2	**134,6**	9,1	7,4	**8,3**
April	370	356	**364**	72	66	**69**	31,6	28,8	**30,3**	37	36	**36**	7,3	8,5	**8,0**	137,3	133,8	**135,6**	10,2	8,6	**9,4**
Mei	360	336	**349**	76	60	**67**	33,1	25,9	**29,6**	37	36	**36**	8,2	7,8	**7,9**	138,5	137,7	**138,1**	8,6	8,2	**8,4**
Juni	356	337	**344**	72	64	**68**	24,4	19,8	**22,4**	36	35	**36**	8,2	7,0	**7,8**	132,0	127,8	**129,9**	9,06	8,7	**8,8**
Juli	356	344	**350**	70	62	**66**	21,8	20,4	**21,3**	37	36	**36**	7,9	7,2	**7,6**	126,0	122,4	**124,2**	8,2	7,6	**7,9**
Augustus	380	332	**350**	86	64	**72**	24,8	21,4	**23,2**	37	36	**36**	8,8	7,0	**8,2**	134,0	132,0	**133,0**	8,9	7,4	**8,2**
September	352	338	**344**	74	62	**67**	23,4	22,0	**22,9**	37	35	**36**	8,2	7,3	**7,7**	135,2	130,3	**132,8**	9,4	8,9	**9,2**
October	364	348	**356**	70	60	**64**	21,4	19,2	**20,2**	35	35	**35**	8,5	7,9	**8,2**	128,2	123,7	**126,0**	11,3	10,8	**11,1**
November	356	342	**350**	72	64	**69**	24,4	20,3	**22,8**	36	34	**35**	7,9	7,3	**7,5**	127,1	125,5	**126,3**	11,4	10,9	**11,2**
December	360	346	**352**	70	60	**65**	20,3	19,2	**19,7**	36	35	**35**	8,5	7,6	**7,9**	135,2	131,0	**133,1**	10,6	10,3	**10,5**
VECHTWATER																					
Januari	464	380	**422**	96	92	**94**	28,3	26,1	**27,2**	116	86	**101**	—	—	—	104,0	95,5	**99,8**	16,2	15,9	**16,1**
Februari	398	396	**397**	92	88	**90**	24,4	23,1	**23.8**	98	76	**86**	—	—	—	97,0	95,2	**96,1**	15,9	15,9	**15,9**

Mei	448	412	**430**	88	82	**85**	24,9	23,6	**23,4**	126	110	**120**	—	—	—	97,8	95,2	**96,5**	19,9	17,8	**18,9**
Juni.	544	489	**517**	106	99	**103**	28,9	25,5	**27,2**	161	130	**140**	—	—	—	101,4	96,0	**98,7**	20,6	18,2	**19,4**
Juli	536	474	**505**	116	101	**109**	24,4	23,4	**23,9**	178	126	**154**	—	—	—	99,8	97,0	**98,4**	17,4	15,9	**16,7**
Augustus . . .	432	416	**424**	98	88	**93**	22,3	21,2	**21,8**	146	108	**119**	—	—	—	99,8	95,8	**97,8**	16,2	15,4	**15,8**
September . . .	512	484	**498**	103	97	**100**	24,4	24,0	**24,2**	157	143	**147**	—	—	—	105,5	100,1	**102,8**	17,4	15,9	**16,7**
October	556	516	**536**	111	108	**110**	28,8	24,9	**26,9**	168	136	**154**	—	—	—	108,2	101,7	**105,0**	18,7	17,9	**18,3**
November . . .	448	436	**442**	92	88	**90**	27,8	25,2	**26,5**	168	112	**136**	—	—	—	100,0	98,5	**99,3**	18,1	15,3	**16,7**
December . . .	412	400	**406**	98	90	**94**	26.5	24,0	**25,3**	112	98	**107**	—	—	—	103,0	100,0	**101,5**	17,9	17,8	**17,9**
Bronwater																					
Januari	99	96	**98**	12	10	**11**	4,6	2,2	**3,0**	14	13	**14**	—	—	—	32,2	32,2	**32,2**	2,9	2,5	**2,7**
Februari	98	96	**97**	14	10	**12**	4,2	3,3	**3,9**	14	13	**13**	—	—	—	32,0	31,4	**31,7**	3,0	2,4	**2,7**
Maart	102	98	**100**	12	10	**11**	2,7	1,9	**2,4**	14	13	**14**	—	—	—	32,6	31,4	**32,0**	2,9	2,2	**2,6**
April	103	98	**100**	13	10	**12**	4,0	2,7	**3,2**	14	13	**14**	—	—	—	32,4	31,9	**32,2**	3,0	2,6	**2,8**
Mei	103	99	**101**	13	10	**12**	4,1	2,8	**3,5**	14	13	**14**	—	—	—	32,4	32,0	**32,2**	3,1	2,4	**2,8**
Juni	103	98	**100**	14	11	**13**	4,0	2,6	**3,3**	14	13	**14**	—	—	—	33,0	31,4	**32,1**	3,4	3,3	**3,4**
Juli	104	96	**101**	13	11	**12**	3,0	1,6	**2,2**	14	13	**14**	—	—	—	32,4	31,9	**32,2**	2,8	2,4	**2,6**
Augustus . . .	104	98	**100**	13	11	**12**	4,0	2,6	**3,1**	14	13	**14**	—	—	—	33,1	31,8	**32,5**	3,0	2,5	**2,8**
September . . .	104	100	**102**	12	10	**11**	4,4	2,8	**3,6**	14	14	**14**	—	—	—	32,4	30,7	**31,6**	3,3	2,6	**3,0**
October	101	99	**100**	11	9	**10**	3,5	2,9	**3,1**	14	13	**14**	—	—	—	32,1	31,8	**32,0**	3,0	2,5	**2,8**
November . . .	104	100	**102**	12	9	**11**	4,4	2,8	**3,4**	14	14	**14**	—	—	—	33,1	31,8	**32,5**	3,3	2,9	**3,1**
December . . .	100	98	**99**	13	10	**12**	5,1	3,9	**4,5**	14	14	**14**	—	—	—	33,0	32,6	**32,8**	2,8	2,7	**2,8**

[1]) Het verdampingsresidu werd bepaald door drogen bij 105°—110° C.

[2]) Het gloeiverlies werd vastgesteld door het verdampingsresidu te gloeien, het overblijvende met ammonium-carbonaatoplossing te bevochtigen, op het waterbad te drogen en daarna weder zacht te gloeien.

BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN DUIN-, VECHT EN BRONWATER
(telling der koloniën na 2 dagen).

MAANDEN	DUINWATER						VECHTWATER						BRONWATER					
	Aantal bacteriën per 1 cM³			Aantal soorten			Aantal bacteriën per 1 cM³			Aantal soorten			Aantal bacteriën per 1 cM³			Aantal soorten		
	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.
Januari	10	250	93	2	3	3	23	180	68	3	4	3	1	10	4	1	2	1
Februari	5	44	22	2	3	3	22	112	58	2	4	3	0	3	1	0	1	1
Maart	2	24	11	1	3	2	23	65	48	3	4	3	0	4	2	0	1	1
April	6	26	13	2	3	2	21	66	37	3	4	3	4	10	6	1	3	2
Mei	15	52	32	2	3	3	54	286	113	3	4	4	0	4	2	0	1	1
Juni	5	26	16	2	2	2	26	206	84	3	3	3	0	2	1	0	1	1
Juli	7	58	26	2	3	3	28	262	91	3	4	3	0	7	3	0	1	1
Augustus	11	35	20	2	3	2	19	73	35	2	4	3	1	4	3	1	3	2
September	5	59	19	2	3	2	12	43	24	2	3	3	0	4	2	0	1	1
October	5	22	14	2	3	2	11	203	55	2	3	3	0	8	2	0	2	1
November	5	13	8	1	2	2	22	162	54	2	3	3	0	6	3	0	1	1
December	3	15	8	2	2	2	23	136	53	3	4	3	0	7	2	0	1	1

BACTERIOLOGISCH WATERONDERZOEK (*Vervolg*).

MAANDEN	DUINWATER					VECHTWATER					BRONWATER				
	Meer dan 100 bacteriën in 1 cM3	100—50 bacteriën in 1 cM3	50—25 bacteriën in 1 cM3	Minder dan 25 bacteriën in 1 cM3	Vervloeid of beschimmeld	Meer dan 100 bacteriën in 1 cM3	100—50 bacteriën in 1 cM3	50—25 bacteriën in 1 cM3	Minder dan 25 bacteriën in 1 cM3	Vervloeid of beschimmeld	Meer dan 100 bacteriën in 1 cM3	100—50 bacteriën in 1 cM3	50—25 bacteriën in 1 cM3	Minder dan 25 bacteriën in 1 cM3	Vervloeid of beschimmeld
Januari......	2 maal	4 maal	1 maal	1 maal	—	1 maal	3 maal	3 maal	1 maal	—	—	—	—	4 maal	—
Februari.....	—	—	3 „	5 „	—	3 „	—	4 „	1 „	—	—	—	—	4 „	—
Maart.......	—	—	—	10 „	—	—	6 maal	3 „	1 „	—	—	—	—	5 „	—
April........	—	—	1 maal	7 „	—	—	2 „	4 „	1 „	1 maal	—	—	—	4 „	—
Mei.........	—	1 maal	4 „	4 „	—	4 maal	5 „	—	—	—	—	—	—	4 „	—
Juni........	—	—	2 „	7 „	—	3 „	3 „	3 maal	—	—	—	—	—	5 „	—
Juli.........	—	1 maal	2 „	5 „	—	2 „	3 „	3 „	—	—	—	—	—	4 „	—
Augustus....	—	—	2 „	3 „	—	—	1 „	2 „	2 maal	—	—	—	—	3 „	—
September...	—	1 maal	1 „	6 „	—	—	—	3 „	5 „	—	—	—	—	4 „	—
October.....	—	—	—	9 „	—	2 maal	1 maal	2 „	4 „	—	—	—	—	5 „	—
November...	—	—	—	9 „	—	1 „	2 „	4 „	2 „	—	—	—	—	4 „	—
December...	—	—	—	8 „	—	1 „	1 „	5 „	1 „	—	—	—	—	5 „	—
TOTAAL....	2 maal	7 maal	16 maal	74 maal	—	17 maal	27 maal	36 maal	18 maal	1 maal	—	—	—	51 maal	—

III. Melkonderzoek.

1. Drie en dertig koeien, toebehoorende aan den veehouder P., welke onder contrôle staan van den Directeur van het Abattoir, werden wekelijks *onder toezicht gemolken*; de verkregen melk werd chemisch onderzocht.

De gemiddelden van de bij dit onderzoek verkregen cijfers zijn in onderstaande tabel aangegeven.

MAAND	Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %	Verdampings-residu in %	Asch in %
Januari	1,0312	3,08	11,50	0,63
Februari	1,0314	3,33	11,78	0,68
Maart	1,0314	3,31	11,82	0,67
April	1,0318	3,33	12,01	0,63
Mei [1])	1,0301	3,12	11,77	0,67
Juni	1,0317	3,12	11,71	0,65
Juli	1,0315	3,25	11,75	0,61
Augustus	1,0319	3,23	11,78	0,66
September	1,0315	3,26	11,76	0,64
October	1,0316	3,31	11,80	0,69
November [2])	1,0317	3,20	11,74	0,64
December	1,0316	3,17	11,66	0,64

[1]) Den 20sten April kwamen de koeien in de weide.

[2]) Den 9den November waren de koeien gestald.

Evenzoo voor de melk van zeven en twintig koeien, toebehoorende aan den veehouder R., eveneens onder contrôle staande van den Directeur van het Abattoir en onder toezicht gemolken.

MAAND	Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %	Verdampings-residu in %	Asch in %
Januari	1,0307	3,28	11,52	0,60
Februari	1,0309	3,20	11,49	0,64
Maart	1,0307	3,31	11,59	0,60
April	1,0306	3,25	11,53	0,63
Mei [1])	1,0312	3,26	11,73	0,61
Juni	1,0310	3,13	11,47	0,63
Juli	1,0308	3,02	11,30	0,60
Augustus	1,0308	3,12	11,42	0,65
September	1,0307	3,23	11,58	0,64
October	1,0312	3,43	11,92	0,67
November [2])	1,0310	3,67	12,19	0,68
December	1,0300	3,31	11,55	0,63

2. Een systematisch onderzoek had plaats van ,,volle melk'', die in verschen staat door *melkinrichtingen* hier ter stede aan de huizen uit ketels wordt getapt, of, zooals door verschillende inrichtingen geschiedt, in z. g. n. reformflesschen wordt afgeleverd en door de keurmeesters aan de karren der rondbrengers is gekocht.

Het onderzoek naar de reactie, de kookverschijnselen en den smaak der verschillende monsters gaf tot geen bijzondere opmerkingen aanleiding; in geen van alle werden schadelijke metaalverbindingen of conserveermiddelen aangetroffen. [3])

---

[1]) Den 6den Mei kwamen de koeien in de weide.

[2]) Den 25sten November waren de koeien gestald.

[3]) De prijs dezer melk bedroeg 10 ct. per liter, uitgezonderd die van „Oud-Bussem'', welke 26 ct. per liter kost, en die van „Het Huis ter Aa'' welke 18 ct. per 3/4 liter kost.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn in de volgende tabel vervat.

Naam en woonplaats van den verkooper	Maand	Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %	Verdampings-residu in %
Melkinrichting „De Onderneming", Spuistraat 98/100.	April	1,0311	2,99	11,31
	Mei	1,0319	3,22	11,83
	Sept.	1,0309	3,20	11,56
	Dec.	1.0309	3,58	11,93
„Amsterdamsche Melkinrichting", Prinsengracht 739/41.	April	1,0302	2,70	10,80
	Juni	1,0308	3,20	11,52
	Aug.	1,0289	2,59	10,37
	Nov.	1,0303	3,49	11,71
Naamlooze Vennootschap Nederlandsche Zuivelfabrieken „Concordia", Vijzelgracht 28.	April	1,0305	3,14	11,38
	Mei	1,0318	2,89	11,39
	Aug.	1,0311	3,03	11,37
	Nov.	1,0268	2,90	10,17
Filiaal van de Fabriek „Neerlandia", te Weesp, Prinsengracht 673A.	Maart	1,0307	3,01	11,22
	Mei	1,0309	3,34	11,70
	Aug.	1,0305	3,10	11,33
	Nov.	1,0307	3,22	11,63
Melkinrichting „De Nijverheid", Reguliersdwarsstraat 50.	April	1,0305	3,79	12,10
	Mei	1,0285	3,50	11,37
	Juni	1,0307	2,75	10,98
	Juli	1,0299	3,35	11,50
	Aug.	1,0310	3,11	11,43
	Nov.	1.0302	3,09	11,23
Fabriek voor gesteriliseerde melk „Amsterdam", 2e Spaarndammerdwarsstraat 32/34.	April	1,0312	3,42	11,85
	Mei	1,0313	3,51	12,08
	Aug.	1,0310	3,10	11,42
	Nov.	1,0315	3,40	11,92

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Maand	Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %	Verdampingsresidu in %
Melkinrichting „Assumptio", Lauriergracht 80,	April	1,0311	2,20	10,40
	Juni	1,0298	3,11	11,18
	Juli	1,0290	3,20	11,11
	Nov.	1,0308	2,99	11,23
„Onderlinge Vereeniging van Veehouders tot verkoop van zuivere koemelk", Weteringschans 81/87.	April	1,0302	3,09	11,28
	Mei	1,0300	3,20	11,34
	Juli	1,0301	3,14	11,25
	Nov.	1,0311	3,03	11,36
Naamlooze Vennootsch. Roomboterfabriek „Plancius", Keizersgr. 802.	April	1,0314	3,48	12,01
	Mei	1,0312	3,38	11,84
	Mei	1,0316	3,18	11.69
	Juni	1,0314	3.27	11,77
	Aug.	1,0311	3,05	11,43
	Dec.	1,0318	3,10	11,59
N. V. „Centrale Melkinrichting", Lijnbaansgracht 188.	April	1,0307	3,05	11,31
	Mei	1,0301	2,64	10,76
	Juli	1,0306	3,20	11,42
	Aug.	1,0316	3,25	11,52
	Nov.	1,0305	3,06	11,29
N. V. Modelboerderij „het Huis ter Aa", Doorwerth, filiaal Huidekoperstraat 22B.	April	1,0319	3,79	12,40
	Mei	1,0319	3,70	12,33
	Aug.	1,0300	3,35	11,50
	Dec.	1,0323	3,60	12,31
Hofstede „Oud-Bussem", te Bussum, filiaal Molenpad 11.	April	1,0308	3,49	11,85
	Mei	1,0312	3,59	12,00
	Aug.	1,0310	3,20	11,54
	Nov.	1,0318	3,39	11,99
N. V. „Holland", Bilderdijkstraat 159/161.	April	1,0294	3,09	11,01
	April	1,0319	3,25	11,94
	April	1,0304	3,60	11,92
	Juni	1,0278	3,15	10,70
	Sept.	1,0314	3,26	11,74

3. CHEMISCH EN BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN ZOOGENAAMDE HOOGGEPASTEURISEER

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Datum van monster-name	NAAM VAN HET PRODUCT	CHEMI	
			Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %
Fabriek voor gesteriliseerde melk „Amsterdam", 2e Spaarnd.dw. straat 32—34	10 Mei	Ziektekiemvrije melk	1,0301	3,07
	5 Juli	„	—	—
	11 Oct.	„	1,0313	3,1
	8 Nov.	„	1,0303	3,1
N. V. Melk- en Roomboterfabriek „Plancius", Keizersgracht 802 en Overtoom 93—97	11 Mei	Ziektekiemvrije gepasteuriseerde volle melk	1,0314	3,1
	12 „		1,0317	3.0
	6 Juli	„	—	—
	8 „	„	—	—
	12 Oct.	„	1,0314	3,0
	13 „	„	1,0311	3,1
	9 Nov.	„	1,0309	3,1
	23 „	„	1,0308	3,1
	11 Mei	Ziektekiemvrije hooggepasteuriseerde volle kinderm.	1,0314	3,0
	12 „		1,0316	2.9
	6 Juli	„	—	—
	8 „	„	—	—
	12 Oct.	„	1,0314	3.1
	13 „	„	1,0311	3,1
	9 Nov.	„	1,0311	3,1
	23 „	„	1,0307	3,2
N. V. Flesschenmelkfabriek „de Landbouw", 1e Jan Steenstraat 18-22	18 Mei	Ziektekiemvrije melk	1,0311	2,
	7 Juli	„	—	—
	14 Oct.	„	1,0309	2.
	25 Nov.	„	1,0310	3.
Bondsfabriek van den Algemeenen Melkslijtersbond Elandsstr. 1/3	20 Mei	„	1,0308	4.2
	1 Juli	„	—	—
	19 Oct.	„	1,0307	2.
	22 Nov.	„	1,0294	2.

[1]) De hier volgende monsters „gepasteuriseerde", „hooggepasteuriseerde" of ziektekiemvrije
aanwezigen voorraad en door hen aangewezen. Er werd door hen steeds melk verlangd, waarva
mogelijk door hen naar het laboratorium gebracht en daar bij aankomst in behandeling gen

...STEURISEERDE EN ZIEKTEKIEMVRIJE MELK VAN INRICHTINGEN [1]).

...ZOEK	BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK				
...dam-...ngs-...idu %	Reactie van STORCH	Catalasereactie uitgedrukt in cM.³ ontwikkeld zuurstofgas in 24 uur bij 15° C.	Aanwezigheid van coliachtige organismen	Aantal bacteriën in 1 cM.³ der melk	Aantal soorten
,26	Negatief	0	Afwezig	5400 (na 7 dagen geteld)	3
—	"	0	"	9040 " 7 " "	3
,60	Positief	0	"	5538 " 7 " "	3
,33	"	0	"	4041 " 7 " "	2
,54	Zwak posit.	0	"	738 " 7 " "	2
,52	Negatief	0	"	0 " 7 " "	—
—	Zwak posit.	0	"	0 " 7 " "	—
—	Positief	0	"	681 " 7 " "	2
,45	"	0	"	12512 " 7 " "	4
,51	Negatief	0	"	675 " 7 " "	2
,43	"	0	"	0 " 7 " "	—
,48	"	0	"	0 " 7 " "	—
,52	"	0	"	0 " 7 " "	—
,41	"	0	"	0 " 7 " "	—
—	"	0	"	10 " 7 " "	—
—	"	0	"	317 " 7 " "	1
,61	"	0	"	8668 " 7 " "	3
,50	"	0	"	630 " 7 " "	2
,45	"	0	"	0 " 7 " "	—
,49	"	0	"	0 " 7 " "	—
,53	Zwak posit.	0	"	45571 " 7 " "	8
—	Positief	0	"	7491 " 7 " "	3
,29	Negatief	0	"	15436 " 7 " "	2
,31	Positief	0,25	"	8096 " 7 " "	2
,81	Negatief	0	"	226935 " 7 " "	2
—	"	0	"	18216 " 7 " "	3
,31	Positief	0	"	1656 " 1 " "	2
,42	"	0	"	38272 " 2 " "	3

...en door de keurmeesters bij de verschillende melkinrichtingen aangekocht uit den ten verkoop ...ding zoo kort mogelijk geleden had plaats gehad. De aangekochte monsters werden zoo spoedig ... dezer monsters bevatte schadelijke metalen of conserveermiddelen.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Datum van monstername	NAAM VAN HET PRODUCT	CHEMI[…] Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %
Melkinrichting „De Nijverheid", Reguliersdwarsstraat 52/54	27 Mei	Ziektekiemvrije melk	1,0307	3,19
	22 Juni	„	—	—
	27 Oct.	„	1,0320	3,48
	17 Nov.	„	1,0320	3,20
Melkinrichting „Saxony", 2e Jan Steenstraat 81	2 Juni	„	1,0306	3,30
	23 „	„	—	—
	28 Oct.	„	1,0301	3,20
	18 Nov.	„	1,0234	2,96
N. V. „Holland", Bilderdijkstraat 159/161	19 Mei	Gepasteuriseerde melk	1,0309	2,86
	4 Juli	„	—	—
	18 Oct.	„	1,0316	3,34
	24 Nov.	„	1,0289	3,09
Roomboterfabriek „Emstermate", Deventer, filiaal Spuistraat 190	24 Mei	„	1,0319	3,08
	30 Juni	„	—	—
	20 Oct.	„	1,0313	2,99
	10 Nov.	„	1,0317	3,00
Melkinrichting „Zaanlandia", te Zaandam, filiaal Westerstraat 232b en Singel 5	13 Mei	„	1,0323	2,82
	21 Juni	„	—	—
	2 Nov.	„	1,0312	3,19
	15 Nov.	„	1,0302	3,18
N. V. „De Onderneming", Spuistraat 98/100	26 Mei	Gepasteuriseerde volle melk	1,0315	3,09
	22 Juni	„	—	—
	27 Oct.	„	1,0306	3,17
	17 Nov.	„	1,0312	3,29
Onderlinge Vereeniging van Veehouders tot verkoop van zuivere koemelk, Weteringschans 81/89	27 Mei	Ziektekiemvrije gepasteuriseerde volle melk	1,0312	2,90
	28 Juni	„	—	—
	25 Oct.	„	1,0315	3,50
	15 Nov.	„	1,0313	3,03

[1] Door schimmels niet te tellen

…oek	Bacteriologisch onderzoek				
…am- …gs- …du %	Reactie van Storch	Catalasereactie uitgedrukt in cM.³ ontwikkeld zuurstofgas in 24 uur bij 15° C.	Aanwezigheid van coliachtige organismen	Aantal bacteriën in 1 cM.³ der melk	Aantal soorten
…70	Negatief	0	Aanwezig	42435 (na 5 dagen geteld)	2
--	„	0	„	1) „ 2 „ „	—
…08	„	0	Afwezig	405 „ 7 „ „	1
…78	„	0	„	11040 „ 7 „ „	3
…4	„	0	„	0 „ 7 „ „	—
-	Positief	0	„	12177 „ 5 „ „	4
…28	„	0	„	490 „ 7 „ „	4
…50	Negatief	0	„	1543 „ 7 „ „	2
…24	Zwak posit.	0	„	24092 „ 7 „ „	3
-	Negatief	0	„	12696 „ 7 „ „	2
…92	Positief	0	„	4600 „ 7 „ „	3
…93	„	0	„	920 „ 7 „ „	2
…7	Zwak posit.	0	„	3405 „ 7 „ „	2
-	Negatief	0	„	0 „ 7 „ „	—
…5	Zwak posit.	0	Aanwezig	4243 „ 4 „ „	2
…9	Negatief	0	Afwezig	1104 „ 5 „ „	2
…2	Positief	0	„	13211 „ 7 „ „	3
-	„	0	„	7360 „ 7 „ „	3
…0	Negatief	0	„	10800 „ 7 „ „	2
…1	Positief	0	„	990 „ 7 „ „	3
…7	„	0	„	62680 „ 6 „ „	3
-	Negatief	0	„	590 „ 4 „ „	3
…9	Positief	0	Aanwezig	36450 „ 4 „ „	3
…2	„	0	Afwezig	7728 „ 2 „ „	2
…9	Zwak posit.	0	„	2188 „ 6 „ „	2
-	Negatief	0	„	13653 „ 7 „ „	3
…8	Positief	0	„	18952 „ 7 „ „	2
…1	„	0	„	1288 „ 7 „ „	2

Naam en woonplaats van den verkooper	Datum van monster-name	Naam van het product	Chem… Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %
N. V. Nederl. Zuivelfabrieken „Concordia", Vijzelgracht 28	2 Juni	Ziektekiemvrije gepasteuriseerde volle melk	1,0316	2,6
	28 „		—	—
	25 Oct.	„	1,0319	2,8
	15 Nov.	„	1,0311	3,1
N.V. Centrale Melkinrichting, Lijnbaansgracht 189	31 Mei	Ziektekiemvrije volle melk	1,0314	2,9
	24 Juni	„	—	—
	26 Oct.	„	1,0301	3,3
	16 Nov.	„	1,0307	3,(
Melkinrichting „Assumptio" Lauriergracht 80	31 Mei	Gepasteuriseerde volle melk	1,0300	2,3
	24 Juni	„	—	—
	26 Oct.	„	1,0294	2,9
	16 Nov.	„	1,0315	2,9
Amsterd. Melkinrichting, Prinsengracht 739/741	1 Juni	Hooggepasteuriseerde melk	1,0309	2,9
	21 „	„	—	—
	1 Nov.	„	1,0304	2,6
	29 „	„	1,0312	3,3
Filiaal van de Fabr. „Neerlandia", te Weesp, Prinsengracht 673*a*	1 Juni	Ziektekiemvrije volle melk	1,0305	2,9
	23 „	„	—	—
	28 Oct.	„	1,0314	2,9
	18 Nov.	„	1,0306	3,0

Deze monsters „ziektekiemvrije", „gepasteuriseerde" en „hooggepasteuriseerde" mel
op de *aanwezigheid van coliachtige organismen.*

Wat de peroxydase-reactie (Storch) [1]) betreft, was bij een vóóronderzoek gebleken, d
kleuring nog intensief tot stand komt, terwijl zij bij verhitting op 73° à 74° C., gedu
onmiddellijk, zwak positief, dat zij na eenigen tijd en minder krachtig, en negatief, d

Voor de catalase-reactie[2]) werd bij een reeks van onderzoekingen gevonden, dat n
catalasewerking merkbaar is afgenomen en dat deze werking na verhitting der melk gedu
gas is dan niet meer meetbaar. Een onderzoek van een 50-tal monsters versche, „ra
hoeveelheid gas, door de catalase uit het waterstofsuperoxyde gedurende 24 uur i

De coliachtige organismen waren gekarakteriseerd door hun wijze van groeien op voed
(Rothberger-Oldekop), door de glucose- en lactose-gisting, door de stremming van

[1]) Blauwkleuring der melk bij toevoeging van waterstofsuperoxyde en paraphenyleendiamin

[2]) Bij 10 cM³ melk worden gevoegd 5 cM³ waterstofsuperoxyde (± 1% oplossing); e
of mindere mate.

…OEK	BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK				
…lam- …gs- …du %	Reactie van STORCH	Catalasereactie uitgedrukt in cM.³ ontwikkeld zuurstofgas in 24 uur bij 15° C.	Aanwezigheid van coliachtige organismen	Aantal bacteriën in 1 cM.³ der melk	Aantal soorten
…20	Positief	0,5	Aanwezig	47047 (na 1 dag geteld)	3
-	„	0	Afwezig	22140 „ 7 dagen „	3
…26	Negatief	0	„	12880 „ 7 „ „	2
…55	„	0	„	48328 „ 7 „ „	3
…32	Zwak posit.	0	„	vervl. „ 2 „ „	—
-	Positief	0	„	„ „ 4 „ „	—
…31	Negatief	0	„	1440 „ 7 „ „	2
…34	„	0	„	21712 „ 7 „ „	2
…56	Zwak posit.	0	Afwezig	1498 „ 7 „ „	3
-	Positief	0	„	3532 „ 7 „ „	2
…38	„	0	Aanwezig	2295 „ 7 „ „	3
…42	„	0	Afwezig	77960 „ 7 „ „	2
…28	„	1,0	„	5704 „ 7 „ „	3
-	„	2,5	Aanwezig	7928 „ 4 „ „	4
…32	„	2,0	„	33856 „ 7 „ „	4
…31	„	0,1	Afwezig	3195 „ 7 „ „	2
…29	„	0	„	4275 „ 7 „ „	3
-	Negatief	0	„	0 „ 7 „ „	—
…32	Positief	0	„	vervl. „ 3 „ „	—
…21	Zwak posit.	0	„	39744 „ 7 „ „	3

…k nagegaan in verband met de reacties op het *peroxydase-*, op het *catalase-enzym* en

…ing van versche, „rauwe" contrôlemelk, gedurende 25 minuten op 72° C., de blauw-…nuten, uitblijft. In de voorafgaande tabel beteekent positief, dat de blauwkleuring … geheel niet tot stand kwam.

… gedurende een half uur van versche, „rauwe" contrôlemelk op 58°—59° C. de …alf uur op 62°—63° C. practisch niet meer tot stand komt, d. w. z. de hoeveelheid …emelk, van Mei 1905 af op verschillende data genomen, toonde aan, dat hierbij de …n deel van het gistingsbuisje ontwikkeld, bedroeg 3,6—3,9 c.M³.

…e, die overeenkwam met die van bacillus coli communis, door de neutraal rood-reactie …olringvorming (ROSENAU) binnen 2 × 24 uur.

… van een oxydeerend enzym in de melk (peroxydase).

… zich dan bij 15° C., in 24 uur, al naar de hoedanigheid der melk, zuurstof in meerdere

4. CHEMISCH EN BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN ZOOGENAAM[illegible]

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Datum	Benaming der melksoort	CHEMI[illegible]	
			Specifiek gewicht bij 15° C.	V[illegible] in [illegible]
Fabriek voor gesteriliseerde melk „Amsterdam", 2e Spaarnd.dwarsstr. 32—34	10 Mei	Gehomogeniseerde bacteriënvrije melk	1,0314	3.[illegible]
	5 Juli	"		
	11 Oct.	"	1,0296	2.[illegible]
	8 Nov.	"	1,0297	3,[illegible]
	13 Mei	Bacteriënvrije tapte melk	1,0351	0,[illegible]
	11 Juli	"	—	—
	11 Oct.	"	1,0330	0.[illegible]
Naaml. Venn. „de Landbouw", 1e Jan Steenstraat 18—22	18 Mei	Bacteriënvrije melk	1,0305	3,[illegible]
	7 Juli	"	—	—
	14 Oct.	"	1,0307	3.[illegible]
	25 Nov.	"	1,0307	3,[illegible]
N. V. „Holland", Bilderdijkstraat 159—161	19 Mei	"	1,0308	2.[illegible]
	4 Juli	"	—	—
	18 Oct.	" [1]	—	—
	24 Nov.	"	1,0313	3,[illegible]
Bondsfabriek van den Algemeenen Melkslijtersbond, Elandsstraat 1—3	20 Mei	"	1,0304	3.[illegible]
	1 Juli	"	—	—
	19 Oct.	"	1,0303	2,[illegible]
	22 Nov.	"	1,0279	3,[illegible]
Roomboterfabriek „Emstermate", Deventer, filiaal Spuistraat 190	24 Mei	Gesteriliseerde melk	1,0315	3[illegible]
	30 Juni	"	—	—
	20 Oct.	"	1,0302	2[illegible]
	10 Nov.	"	1,0281	3[illegible]
	26 Mei	Gesterilis. kinderm. No. I	[1]	
	30 Juni	"	—	—
	20 Oct.	" No. II	[1]	
	10 Nov.	"	1,0238	3[illegible]
Filiaal van „Nutricia" te Zoetermeer, Leidschestr. 44	25 Mei	Bacter.vrije gezondheidsmelk	1,0313	3[illegible]
	29 Juni	"	—	—
	21 Oct.	Gesteriliseerde volle melk	1,0317	3[illegible]
	11 Nov.	"	1,0319	3[illegible]
	25 Mei	Ziektekiem- en bacteriënvrije kindermelk No. IV	1,0313	2[illegible]
	29 Juni	"	—	—
	21 Oct.	"	1,0318	2[illegible]
	11 Nov.	"	1,0319	2[illegible]
	7 Dec.	"	1,0318	3[illegible]

[1] Door te sterke boterafscheiding kon dit monster niet onderzocht worden.

ERIFNVRIJE EN GESTERILISEERDE MELK VAN MELKINRICHTINGEN.

RZOEK	BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK				
lam- gs- idu %	Aantal bacteriën in 1 cM³.	Aantal soorten	Na hoeveel dagen geteld	Contrôle in de broedstoof hoogstens 10 dagen	Uitkomsten der strenge contrôle
,54	0	0	7	Omgezet na 2 dagen	Ontwikkeling
,86	0	0	7	„ „ 7 dagen	„
,42	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
,05	0	0	7	„	„
–	0	0	7	„	„
,46	0	0	7	Omgezet binnen 3 dagen	Ontwikkeling
,63	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
–	0	0	7	Omgezet binnen 7 dagen	Ontwikkeling
,45	10	1	7	„ „ 5 „	„
,43	0	0	7	„ „ 10 „	„
29	0	0	7	„ „ 4 „	„ (*b* mesent. ruber)
–	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
–	0	0	7	„	„
44	0	0	7	„	„
27	0	0	7	„	„
–	0	0	7	Omgezet binnen 5 dagen	Ontwikkeling
81	0	0	7	„ „ 4 „	„
92	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
63	0	0	7	Omgezet binnen 3 dagen	Ontw. (*b* mesent. ruber)
-	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
15	0	0	7	„	„
94	0	0	7	„	„
	0	0	7	„	„
·	0	0	7	„	„
	0	0	7	„	„
25	0	0	7	Omgezet binnen 6 dagen	Ontwikkeling
31	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
	0	0	7	„	„
74	0	0	7	„	Ontwikkeling
34	0	0	7	„	Geen ontwikkeling
17	0	0	7	Omgezet binnen 10 dagen	Ontwikkeling
				Onveranderd	„
	14	2	7		
28	0	0	7	Omgezet binnen 3 dagen	„
5	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
38	0	0	7	Omgezet binnen 4 dagen	Ontwikkeling

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Datum	Benaming der melksoort	CHEMI[...] Specifiek gewicht bij 15° C.	Ve[...] in [...]
	25 Mei	Gesterilis. suikervrije melk (diabetes melk) 1)	1,0089	3,[...]
	29 Juni	„	—	—
	21 Oct.	„ 2)	1,0083	3,0[...]
	11 Nov.	„ 3)	1,0086	3,[...]

Omtrent de methode, bij het bacteriologisch onderzoek van deze melksoorten gevol[...]
melk aanwezig, geschiedde door telling van het aantal koloniën, die zich op [...]
Bovendien werd de strenge contrôle voor de bacteriënvrije of gesteriliseerde m[...]
flesschen bij broedtemperatuur, waardoor, zooals bekend is, één of eenige weinige[...]
worden, reeds tot het bederven der melk aanleiding kunnen geven. Uit dit bederv[...]
was behandeld geworden. Van die melkmonsters, welke gedurende 10 dagen bij 37°[...]
steriliteit nagegaan; het resultaat hiervan is vermeld in de kolom „uitkomsten [...]

5. In het afgeloopen jaar werden onderzocht 584 monsters melk, voor „vo[...]
en 43 door buitenboeren als „verdunde melk" verkocht. De verkregen cijfers bewo[...]

Melk van slijters.

Als „volle melk" verkochte monsters van voldoende samenstelling		Als „verdunde melk" verkochte monsters	
vet (in procenten)	vaste stof (in procenten)	vet (in procenten)	vaste stof (in procenten)
2,85—4,83	11—12,55	1,58—3,72	7,22—11,65

Op grond van art. 268 der Algemeene Politieverordening werd proces-verbaal opgem[...]
samenstelling bleken te verkoopen (Zie pag. 57).

1) Dit monster bevatte 0,26 % suiker als melksuiker berekend.
2) „ „ „ 0,28 „ „ „ „ „
3) „ „ „ 0,30 „ „ „ „ „

...ZOEK	BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK				
...lam- ...gs- ...idu %	Aantal bacteriën in 1 cM³.	Aantal soorten	Na hoeveel dagen geteld	Contrôle in de broedstoof hoogstens 10 dagen	Uitkomsten der strenge contrôle
...,41	0	0	7	Onveranderd	Geen ontwikkeling
–	0	0	7	Omgezet binnen 5 dagen	Ontwikkeling
...,27	0	0	7	„ „ 6 „	„
...,24	0	0	7	„ „ 4 „	„

...et volgende vermeld: het bepalen van het aantal bacteriën, voor zooverre in de ...ngs-gelatineplaten uit bepaalde hoeveelheden der melk ontwikkelden. ...past door het plaatsen gedurende hoogstens 10 dagen van de volle, gesloten ...nelk aanwezige sporen, die bij de kookhitte eerst na zeer langen tijd gedood ...derhalve nog niet altijd worden afgeleid, dat de melk in de fabriek onvoldoende ...ijk onveranderd waren gebleven, werd verder nog (door de aërobencultuur) de ...ge contrôle", door vermelding van al of niet ontwikkeling.

...cht door *slijters*, en 90 van zg. *buitenboeren*, benevens 89 monsters door slijters ...usschen de volgende grenzen:

Melk van „buitenboeren".

Als „volle melk" verkochte monsters van voldoende samenstelling		Als „verdunde melk" verkochte monsters	
vet (in procenten)	vaste stof (in procenten)	vet (in procenten)	vaste stof (in procenten)
2,85—5,01	11,00—13,14	2,04—3,60	8,41—12,04

...melkverkoopers, die, ondanks voorafgegane waarschuwing, melk van ondeugdelijke

6. CHEMISCH EN BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN ZOOGENAAMDE HOOGGEPASTEURISEER[illegible]

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	Datum van monster-name	NAAM VAN HET PRODUCT	CHEM[illegible]	
			Specifiek gewicht bij 15° C.	Vet in %
S. Dierdorp, Utrechtsche-dwarsstraat 97	15 Febr.	Gepasteuriseerde ziektekiemvrije melk	1,0301	3,1[illegible]
J. Bom, Anjeliersstr. 177	1 Maart	Ziektekiemvrije volle melk	1,0254	2,6[illegible]
J. Nagel, 2e van Swindenstraat 55	22 „	„	1,0301	2,8[illegible]
Th. Zandvliet, Bakkerstr. 1	5 April	Ziektekiemvrije melk	1,0291	2,9[illegible]
C. Griffioen, Bilderdijkstraat 62	19 „	„	1,0294	3,17
C. Koopmans, Rozenb.-steeg 8	26 „	„	1,0315	3,4[illegible]
G. den Hartog Jzn., Overtoom 81	10 Mei	„	1,0315	3,0[illegible]
T. Wildeman, Overtoom 239	18 „	„	1,0309	2,6[illegible]
B. J. Buxtorff, Gerard Brandtstraat 6	24 „	„	1,0314	2,2[illegible]
F. Borghols, Bosboom Toussaintstraat 3	31 „	Gepasteuriseerde melk	1,0279	2,6[illegible]
C. de Waart, 3e Helmersstraat 43	7 Juni	Ziektekiemvrije melk	1,0294	2,[illegible]
P. Koel, Raadhuisstr. 19	14 „	„	1,0290	3,[illegible]
P. Louw, St.-Nicolaasstraat 34	21 „	„	1,0304	2,[illegible]
G. Bongenaar, St.-Nicolaasstraat 72	19 Juli	Gepasteuriseerde melk	1,0307	2,[illegible]
M. Steenekes, Reguliersdwarsstraat 7	18 Oct.	Ziektekiemvrije melk	1,0286	2,6[illegible]
T. Verhoef, de Wittenkade 140	1 Nov.	Gepasteuriseerde melk	1,0298	2,9[illegible]
P. Koel, Raadhuisstr. 19	8 „	Ziektekiemvrije melk	1.0304	3.[illegible]
C. Bakker, Laurierstr. 187	29 „	Gepasteuriseerde melk	1,0322	3.[illegible]
E. Niesing, 1e Weteringdwarsstraat 7	6 Dec.	Ziektekiemvrije melk	1,0306	3.[illegible]
Wed. P. Bon, Schapensteeg 3	13 „	Ziektekiemvrije volle melk	1,0287	2.[illegible]
A. Nagel, Quellijnstr. 70	27 „	Hooggepasteuris. volle melk	1,0250	2.1[illegible]

TEURISEERDE EN ZIEKTEKIEMVRIJE MELK VAN MELKSLIJTERS.

[illegible]OEK	Bacteriologisch onderzoek				
[illegible]m-s-u / o	Reactie van STORCH	Catalasereactie uitgedrukt in cM.^{3} ontwikkeld zuurstofgas in 24 uur bij 15° C.	Aanwezigheid van coliachtige organismen	Aantal bacteriën in 1 cM.^{3} der melk	Aantal soorten
3	Zwak posit.	0	Afwezig	46 (na 7 dagen geteld)	1
7	Positief	0	„	817 „ 7 „ „	1
2	„	0	„	vervl. „ 2 „ „	—
3	Negatief	0	„	2029 „ 7 „ „	2
6	Positief	0	„	1281 „ 7 „ „	3
3	„	Spoor	„	41697 „ 7 „ „	4
4	Zwak posit.	0	„	107563 „ 7 „ „	2
)	Positief	0	„	8172 „ 7 „ „	3
3	Negatief	0	„	20766 „ 7 „ „	2
)	Positief	0,5	„	20844 „ 7 „ „	3
)	„	0	„	1107 „ 7 „ „	2
	„	0	„	1845 „ 7 „ „	3
	„	0	„	2452 „ 7 „ „	3
	Negatief	0	„	vervl. „ 3 „ „	—
	Positief	0,25	„	79120 „ 3 „ „	3
	„	0	Aanwezig	322000 „ 3 „ „	3
	Zwak posit.	0	Afwezig	22693 „ 3 „ „	3
	Negatief	0	„	465 „ 7 „ „	2
	Positief	0	„	1288 „ 4 „ „	2
	Zwak posit.	0,25	„	46552 „ 2 „ „	3
	Negatief	0	„	79120 „ 7 „ „	3

7. Het totale aantal onderzochte monsters, voor „*volle melk*" *op de z.g. Melkmarkt* door de keurmeesters aangekocht, en daarna chemisch onderzocht, bedroeg dit jaar 169.

Het vetgehalte van deze monsters bewoog zich van 2,38 % tot 4,80 %, het gehalte aan vaste stof van 9,78 % tot 12,52 %.

Het onderzoek naar de reactie, de kookverschijnselen en den smaak der verschillende monsters gaf tot geen bizondere opmerkingen aanleiding. Conserveermiddelen werden er niet in aangetroffen.

8. ONDERZOEK VAN TAPTEMELK VAN MELKINRICHTINGEN.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	MAAND	Prijs per Liter in centen	Specifiek gewicht bij 15 C°.	Vet in %	Verdampings-residu in %	Vetvrije vaste stof in %
Amsterdamsche Melkinrichting, Prinsengracht 739—741	Maart	3	1,0328	0,29	8,52	8,23
	Aug.	3	1,0326	0,25	8,57	8,32
	Nov.	6	1,0340	0,23	8,72	8,49
Onderlinge Vereeniging van Veehouders tot verkoop van zuivere koemelk, Weteringschans 81-89	Maart	4	1,0253	0,12	6,66	6,54
	Aug.	3	1,0334	0,09	8,62	8,53
	Nov.	4	1,0314	0,13	7,95	7,82
N. V. Nederl. Zuivelfabrieken „Concordia", Vijzelgracht 28	Maart	4	1,0268	0,39	7,25	6,86
	Aug.	3½	1,0290	0,90	8,44	7,54
N. V. „Holland", Bilderdijkstraat 159-161	Maart	4	1,0339	0,09	8,70	8,61
	Juli	4	1,0327	0,12	8,38	8,26
N. V. Melk en Roomboterfabriek „Plancius", Keizersgracht 802 en Overtoom 95	Maart	5	1,0286	0,15	7,54	7,39
	April	5	1,0332	0,14	8,53	8,39
	Sept.	5	1,0340	0,19	8,75	8,56
	Dec.	5	1,0349	0,19	9,02	8,83
N. V. Centrale Melkinrichting, Lijnbaansgracht 188	April	4	1,0336	0,27	8,85	8,58
	Mei	3½	1,0332	0,30	8,96	8,66
	Sept.	3	1,0334	0,09	8,61	8,52
	Nov.	3	1,0338	0,09	8,58	8,49
N. V. „De Onderneming", Spuistraat 98-100	April	5	1,0337	0,18	8,83	8,65
	Juli	5	1,0346	0,25	8,99	8,74
	Dec.	5	1,0344	0,20	8,88	8,68
Filiaal van de Fabriek „Neerlandia", te Weesp, Prinsengracht 673A	Mei	4	1,0315	0,10	8,15	8,05
	Sept.	4	1,0344	0,10	8,56	8,46
	Nov.	4	1,0341	0,09	8,63	8,54
Fabriek van gesteriliseerde melk „Amsterdam", 2e Spaarndammerdwarsstraat 32-34	Mei	3½	1,0342	0,09	8,86	8,77
	Juli	3½	1,0340	0,15	8,26	8,11
	Nov.	3½	1,0330	0,18	8,59	8,41
Bondsfabriek van den Algemeenen Melkslijtersbond, Elandsstr. 1-3	Juli	4	1,0325	1,45	9,94	8,49
Melkinrichting „Assumptio", Lauriergracht 80	Sept.	5	1,0317	0,14	7,78	7,64
	Nov.	4	1,0318	0,19	8,16	7,97
Melkinrichting „De Nijverheid", Reguliersdwarsstraat 52-54	Nov.	5	1,0329	0,28	8,51	8,23

9. Het totale aantal onderzochte monsters *taptemelk op de z.g. Melkmarkt* door de keurmeesters genomen bedroeg 37.

Het vetgehalte van deze monsters beliep van 0.12 % tot 2.89 %, het gehalte aan vaste stof van 7.88 % tot 10.86 %, de vetvrije vaste stof van 6.88 % tot 8.88 %.

10. Van de *onder toezicht verkregen melk* der koeien werd eenmaal per week *karnemelk* gemaakt.

De uttkomsten van de analyse dezer melk volgen hieronder:

VEEHOUDER P.

DATUM VAN MONSTERNAME DER MELK	Zuur (als melkzuur berekend) in %	Vet in %	Verdampingsresidu in %	Vetvrije vaste stof in %	Chloor (als chloornatrium berekend) in %
Januari 5	0,74	0,82	9,19	8,37	0,18
„ 19	0,76	0,70	8,34	7,64	0,17
Februari 9	0,74	0,92	9,15	8,23	0,17
„ 23	0,81	0,73	8,94	8,21	0,17
Maart 9	0,78	0,88	8,93	8,05	0,17
„ 16	0,81	0,54	8,56	8,02	0,18
April 13	0,78	1,08	8,60	7,52	0,17
„ 20	0,79	0,98	8,71	7,73	0,17
Mei 11	0,79	0,96	8,37	7,41	0,18
„ 24	0,76	0,81	8,42	7,61	0,17
Juni 8	0,77	0,87	8,51	7,64	0,18
„ 22	0,82	1,20	9,66	8,46	0,17
Juli 13	0,83	0,81	9,09	8,28	0,18
„ 27	0,78	0,93	8,76	7,83	0,17
Augustus 10	0,81	0,50	8,84	8,34	0,17
„ 22	0,78	0,63	8,78	8,15	0,17
Septemb. 21	0,79	0,73	8,89	8,16	0,17
„ 28	0,82	0,48	9,09	8,61	0,18
October 12	0,78	0,69	8,90	8,21	0,18
„ 26	0,82	0,92	9,23	8,31	0,20
November 16	0,81	0,40	8,82	8,42	0,21
„ 30	0,77	0,55	9,02	8,47	0,23
December 7	0,79	0,59	8,95	8,36	0,23
„ 28	0,86	0,50	8,60	8,10	0,22

Veehouder R.

Datum van monstername der melk	Zuur (als melkzuur berekend) in %	Vet in %	Verdampingsresidu in %	Vetvrije vaste stof in %	Chloor (als chloornatrium berekend) in %
Januari 13	0,82	0,86	9,17	8,31	0,18
„ 20	0,77	0,74	8,87	8,13	0,17
Februari 3	0,86	0,75	8,88	8,13	0,18
„ 17	0,82	0,68	8,72	8,04	0,17
Maart 10	0,83	1,05	9,03	7,98	0,18
„ 31	0,79	0,87	8,91	8,04	0,17
April 14	0,82	0,88	8,85	7,97	0,18
„ 21	0,78	0,76	8,57	7,81	0,17
Mei 6	0,81	1,05	8,76	7,71	0,18
„ 25	0,76	0,83	8,37	7,54	0,17
Juni 16	0,82	0,91	8,61	7,70	0,17
„ 24	0,78	0,89	9,02	8,13	0,17
Juli 14	0,82	0,57	8,45	7,88	0,19
„ 28	0,85	0,55	8,80	8,25	0,18
Augustus 18	0,78	0,48	8,76	8,28	0,19
„ 25	0,80	0,71	8,83	8,12	0,19
Septemb. 23	0,86	0,89	9,15	8,26	0,19
„ 30	0,78	0,90	9,27	8,37	0,19
October 20	0,76	0,73	8,82	8,09	0,20
„ 28	0,81	1,02	9,12	8,10	0,21
November 3	0,75	0,87	9,15	8,28	0,23
„ 25	0,80	0,68	8,92	8,24	0,23
December 15	0,81	0,85	8,94	8,09	0,24
„ 29	0,84	0.99	9,20	8,21	0,24

11. ONDERZOEK VAN KARNEMELK VAN MELKINRICHTINGEN.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN VERKOOPER	MAAND	Prijs per liter in centen	Zuur (als melkzuur berek.) in %	Vet in %	Verdampings-residu in %	Vetvrije vaste stof in %	Chloor (als chloornatrium berek.) in %
Onderlinge Vereeniging van Veehouders tot verkoop van zuivere koemelk, Weteringschans 81-89	Maart	5	0,69	0,19	7,12	6,93	0,15
	Aug.	5	0,66	0,39	7,20	6,81	0,16
	Nov.	5	0,79	0,45	8,05	7,60	0,22
Amsterdamsche Melkinrichting Prinsengracht 739-741	Maart	5	0,72	0,38	7,51	7,13	0,16
	Aug.	5	0,67	0,19	6,28	6,09	0,12
	Nov.	5	0,79	0,19	7,82	7,63	0,22
N. V. Nederl. Zuivelfabrieken „Concordia", Vijzelgracht 28	Maart	5	0,79	0,44	7,06	6,62	0,15
	Aug.	5	0,68	1,32	8,90	7,58	0,16
N. V. „Holland", Bilderdijkstraat 159-161	Maart	5	0,82	0,48	8,16	7,68	0,15
	Juli	4	0,79	0,79	8,30	8,30	0,16
Melkinrichting „De Nijverheid", Reguliersdwarsstraat 52-54	April	5	0,78	0,47	7,32	6,85	0,17
	Juli	5	0,76	0,40	7,58	7,18	0,15
	Nov.	5	0,66	0,45	7,71	7,26	0,21
N. V. Melk en Roomboterfabr. „Plancius", Keizersgracht 802 en Overtoom 95	April	5	0,79	0,19	7,95	7,76	0,18
	Aug.	5	0,65	0,20	7,20	7,00	0,15
	Dec.	5	0,73	0,10	6,85	6,75	0,20
Hofstede „Oud-Bussem", te Bussum, filialen Molenpad 11 en Kerkstraat 443	April	13	0,81	0,58	8,35	7,77	0,18
	„	13	0,80	0,35	8,45	8,10	0,17
	Aug.	13	0,85	0,22	8,28	8,06	0,18
	Dec.	13	0,84	0,43	8,55	8,12	0,21
N. V. Modelboerderij „Het Huis ter Aa", Doorwerth, filiaal Huidekoperstraat 22*b*	April	16	0,78	0,75	8,52	7,77	0,15
	Aug.	20	0,86	0,45	8,66	8,21	0,19
	Dec.	20	0,87	0,48	8,85	8,37	0,21
Fabriek v. gesteriliseerde melk „Amsterdam", 2e Spaarnd.-dwarsstraat 32-34	Juli	4	0,71	1,35	8,63	7,28	0,16
	Nov.	4	0,68	0,41	7,73	7,32	0,20
N. V. „De Onderneming", Spuistraat 98-100	Juli	5	0,65	1,50	8,22	6,72	0,15
	Dec.	5	0,77	0,59	8,03	7,44	0,21
N. V. Centrale Melkinrichting, Lijnbaansgracht 188	Aug.	5	0,64	1,40	8,23	6,83	0,15
	Nov.	5	0,67	0,30	7,09	6,79	0,20
Filiaal van de Fabriek „Neerlandia", te Weesp, Prinsengracht 673A	Sept.	5	0,75	0,88	9,30	8,42	0,18
	Nov.	5	0,81	0,71	8,91	8,20	0,20
Melkinrichting „Assumptio", Lauriergracht 80	Sept.	5	0,50	1,10	7,14	6,04	0,15
	Nov.	5	0,49	0,22	5,27	5,05	0,18

12. Onderzocht werden 31 monsters *karnemelk van melkslijters*. Het zuurgehalte dezer monsters, berekend als melkzuur, liep van 0.48—1.11 %, het vetgehalte bedroeg van 0.10—1.70 %, het verdampingsresidu van 4.76—8.42 %, de vetvrije vaste stof van 4.12—7.81 % en het chloorgehalte, berekend als chloornatrium, van 0.08—0.18 %. De onderzochte monsters waren alle goed van smaak.

13. Van *karnemelk*, genomen op de z.g. *Melkmarkt*, werden 73 monsters onderzocht. Van deze monsters bewoog zich het procentisch zuurgehalte (berekend als melkzuur) van 0.39 tot 0.86 %, het gehalte aan vet van 0.30 tot 2.97 %, het verdampingsresidu van 3.77 tot 9.14 %, de vetvrije vaste stof van 3.45 tot 7.58 % en het chloorgehalte (berekend als chloornatrium) van 0.09 tot 0.19 %. De onderzochte monsters waren allen goed van smaak.

14. *Verdere onderzoekingen van melk.* De bepalingen van het vriespunt, de refractie en het draaiingsvermogen der onder contrôle verkregen gemengde melk werden dit jaar voortgezet.

Hierbij werden de volgende uitkomsten verkregen:

	Aantal onderzochte monsters	Maximum	Minimum	Gemiddelde
Vriespunt	91	— 0°,580	— 0°,556	— 0°,568
Refractie.	90	109	95	103
Draaiingsvermogen	89	5°,30	4°,90	5°,07

Vergelijkt men deze cijfers met die, welke het vorige jaar werden gevonden, dan blijkt dat zij hiermede zeer goed overeenstemmen.

Worden de uitkomsten van de *vriespuntsbepaling*, in de beide jaren verkregen, bijeengevoegd, dan komt men tot de volgende uitkomst:

Aantal onderzochte monsters	Maximum	Minimum	Gemiddelde
152	— 0°,583	— 0°,556	— 0°,569

Van deze 152 monsters vertoonden:

13 (= 8,6 %) een vriespunt van — 0°,556 tot en met — 0°,559
64 (= 42,1 %) 〃 〃 〃 — 0°,56 〃 〃 〃 — 0°,569
71 (= 47 %) 〃 〃 〃 — 0°,57 〃 〃 〃 — 0°,579
2 (= 1,3 %) 〃 〃 〃 — 0°,58
2 (= 1.3 %) 〃 〃 〃 — 0°,583

Praktisch gesproken blijkt dus het vriespunt van de monsters tusschen —0°.56 en —0°.58 te liggen, een conclusie, waartoe ook reeds de onderzoekingen van het vorige jaar hebben geleid.

[1]) Zie omtrent de hierbij gevolgde methoden het vorige jaarverslag, blz. 36 e. v.

IV. Vetwaren.

1. Boteronderzoek.

De *vluchtige vetzuren van het melkvet*, verkregen uit de melk van *de onder toezicht gemolken koeien* der meergenoemde veehouders, vereischten ter verzadiging per 5 gram melkvet het hieronder aangegeven aantal c. c. $^1/_{10}$ normaal alkali (Reichert-Meissl-getal). Voor elke maand zijn de gemiddelde cijfers van de wekelijksche onderzoekingen aangegeven.

1⁰ *boter verkregen uit de contrôlemelk:*

MAAND	VEEHOUDER P	VEEHOUDER R
Januari	23.1	28.8
Februari	23.4	28.0
Maart	23.3	25.8
April	23.3	25.5
Mei	26.1	30.1
Juni	25.9	28.8
Juli	24.8	27.6
Augustus	25.9	25.5
September	25.7	25.8
October	24.8	23.4
November	22.5	22.2
December	22.7	25.5

2⁰ *boter, aangebracht door keurmeesters, particulieren en instellingen van weldadigheid:*

MAAND	Aantal onderzochte monsters	Onvoldoende
Januari	3	2
Februari	3	—
Maart	1	—
April	1	—
Mei	—	—
Juni	2	—
Juli	2	—
Augustus	1	—
September	6	2
October	3	—
November	4	2
December	3	—
Totaal	29	6

3e. ONDERZOEK VAN MONSTERS BOTER, AANGEKOCHT BIJ WINKELIERS.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER 1)	Prijs per K.G.	% vet	Benoodigd aantal c.c. 1/10 norm. alkali voor de oplosbare vluchtige vetzuren uit 5 gr. botervet (REICHERT-MEISSL-getal)	Benoodigd aantal c.c. 1/10 norm. alkali voor de onoplosbare, vluchtige vetzuren uit 5 gr. botervet (POLENSKE-getal)	Watergehalte door drogen bij 100—103° C. bepaald in %	Boorzuur-verbindingen
Danneboom & Zn., Binnenk. 47—49	*f* 1,70	81,71	27,1	2,5	13,70	aanwezig
„ „	„ 1,60	75,40	28,6	2,5	18,64	afwezig
„ „	„ 1,50	76,84	28,6	2,1	18,96	„
„ „	„ 1,60	76,10	26,5	1,8	20,20	„
„ „	„ 1,50	74,0	27,2	1,6	20,40	„
„ „	„ 1,40	74,91	27,6	2,4	19,08	„
„ „	„ 1,60	75,22	28,6	2,2	19,60	„
Rottevalster Stoomzuiv.fabr. Rottevalle	„ 1,70	84,86	28,3	—	13,42	„
„ „ „	„ 1,50	85,94	31,2	2,9	11,60	„
„ „ „	„ 1,50	84,06	30,0	2,0	11,88	„
J. Casteleijn, Sloten (N.-H.)	„ 1,60	80,30	26.4	—	16,53	„
„ „ „	„ 1,60	81,44	27,6	1,6	15,38	„
„ „ „	„ 1,60	81,40	29,1	2,5	16,12	aanwezig
„ „ „	„ 1,40	82,16	27,1	2,1	14,10	afwezig
Melkinrichting en Roomboterfabriek „Résistant" Jac. v. Lennepkade 298	„ 1,70	81,14	25,2	2,4	15,06	„
B. Holtrop, Buiten Oranjestraat 11	„ 1,70	82,04	26,6	1,9	14,88	aanwezig
v. d. Bergh, Rotterdam	„ 1,90	84,66	29,5	2,0	12,56	afwezig
J. Pauw, Zwolle	„ 1,50	86,04	25,1	1,0	11,30	„
J. Croes, Bussum	„ 1,60	88,31	27,7	1,4	9	„
Coöp. Stoomzuivelfabr. „Concordia", Koudum	„ 1,70	82,67	31,3	1,6	14	„
Coöp. Stoomzuivelfabr. „Concordia", Koudum	„ 1,50	84,22	27,1	1,4	12,70	„
A. Meeuwissen, Brouwersgracht 79	„ 1,80	82,03	29,6	1,7	14,24	„
P. van Vliet, Heerengracht 260	„ 1,70	82,74	25,5	1,6	14,05	„
P. van Vliet, Haarlemmerdijk 96	„ 1,50	86,88	26,6	2,2	10,76	„
Gebr. Muller, Goor	„ 1,60	83,76	28,2	—	14,04	„
J. H. Koetser, Stadhouderskade 73	„ 1,50	83,10	30,3	2,0	14,40	„

werking", Woudsend						
Coöp. Boterfabr. „Friso", Jac. v. Lennepstraat 15	„ 1,50	86,18	30,6	1,7	11,04	„
Coöp. Boterfabr. „Friso", Jac. v. Lennepstraat 15	„ 1,50	87,14	26,4	1,7	10,80	aanwezig
Coöp. Boterfabr. „Friso", Jac. v. Lennepstraat 15	„ 1,50	86,47	32,8	2,2	10,70	afwezig
E. A. v. d. Meulen, Prinsengr. 672	„ 1,40	84,14	29,6	2,5	13,40	aanwezig
„ „	„ 1,50	87,03	30,5	2,0	10,54	„
D. Tump, 2e J. v. d. Heijdenstr. 71	„ 1,40	84,52	26,3	2,1	13,70	afwezig
„ „	„ 1,50	85,16	31,3	2,0	12,03	„
Fabr. van melkproducten „Uithoorn", Uithoorn	„ 1,50	87,04	31,4	2,7	10,06	„
G. de Lange, 1e Helmersstraat 105	„ 1,40	75,47	27,6	2,0	21,70	„
Boterhandel „Zuid Laren", Regul.gr. 27	„ 1,80	85,50	28,6	2,0	10,20	„
J. F. Oosterhout, Jac. v. Lenn.kade 336	„ 1,60	83,98	26,5	1,5	12,63	„
C. B. Groot, 3e Helmersstraat 80	„ 1,50	84,02	27,2	2,2	14	„
Onbekend	„ 1,50	85,10	29,0	1,8	12,08	„
„	„ 1,55	86,23	28,8	1,5	9,79	„
„	„ 1,70	83,16	30,0	2,6	14,52	aanwezig
„	„ 1,40	86,09	28,4	1,6	12,50	afwezig
„	„ 1,40	85,24	30,5	2,4	12,75	„
„	„ 1,40	86,04	27,8	1,4	11,30	„

1) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

Naar aanleiding van bovenstaande bevindingen zijn 5 processen-verbaal opgemaakt wegens den verkoop van boter, niet voldoende aan de bepalingen der Boterwet (zie pag. 59).

2. Onderzoek van Margarine.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER [1])	Prijs per K.G.	% water
Gebr. v. Dam, Swammerdam	*f* 0.48	37.10
" "	" 0.50	16.76
" "	" 0.50	37.00
" "	" 0.50	38.23
" "	" 0.50	40.26
" "	" 0.50	25.60
" "	" 0.80	23.81
" "	" 0.50	37.70
" "	" 0.54	32.20
Neederveen & Co. 's Hertogenbosch	" 1.—	17.65
Onbekend	" 0.90	13.00
E. F. Boeree Jr., Hobbemakade 160	" 1.—	29.00
J. A. v. d. Bosch & Zn., Alkmaar	" 0.70	24.04
A. Jurgens, Oss	" 0.90	14.65
Westenburgs Margarinefabriek, Rijswijk (Z.H.)	" 1.—	7.63
" " "	" 1.—	17.13
Prins en Glasbeek, Rotterdam	" 0.90	15.00

De partijen, waarvan de monsters afkomstig waren, die een te hoog watergehalte vertoonden, zijn uit de consumptie gebracht.

[1]) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

3. Onderzoek van Reuzel.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER 1)	MERK	Prijs p. K.G.	% water	Joodgetal
G. H. Scholte & Co., Prinsengracht 185	Sneeuwklokje	f 0,75	0	
„ „	Lily White	„ 1.—	26	
„ „	„	„ 1.—	0	
„ „	„	„ 0.70	0	
„ „	„	„ 0,80	26	
„ „	Compound	„ 0,80	26	
„ „	„	„ 0,70	26,5	
„ „	Lily White	„ 0,60	28	
„ „	—	„ 0,90	0	
„ „	—	„ 0,80	0	
„ „	Lily White	„ 0,80	20	
„ „	Spijsvet	„ 0,80	0	
„ „	—	„ 0,90	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,80	0	
„ „	„	„ 0,80	0	
„ „	Braadvet	„ 1.—	0	
„ „	Spijsvet	„ 1.—	0	
„ „	Verifine	„ 0,75	0	
„ „	—	„ 0,90	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,70	0	
„ „	G. S.	„ 0,90	0	
„ „	—	„ 0,80	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,80	0	
„ „	Spijsvet	„ 0,80	0	
„ „	—	„ 0,80	0	
„ „	Spijsvet	„ 0,80	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,70	0	
„ „	—	„ 0,90	0	
„ „	Ideaal	„ 0,80	0	
„ „	Spijsvet	„ 0,90	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,72	0	
„ „	„	„ 0,70	0	
„ „	—	„ 1,00	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,70	0	77,84
„ „	„	„ 0,75	0	81,74
„ „	„	„ 0,80	0	76,13
„ „	„	„ 0,80	0	78,57
„ „	„	„ 0,80	0	76,13
„ „	Spijsvet	„ 0,76	0	86,13
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,80	0	85,16
„ „	G. S.	„ 0,90	0	62,23
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,75	0	81,84
„ „	„	„ 0,80	0	80,40
„ „	„	„ 0,70	0	78,84
„ „	„	„ 0,80	0	73,92
„ „	„	„ 0,75	0	80,40
„ „	Ideaal	„ 0,90	0	83,96
„ „	—	„ 0,90	0	87,59

1) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER	MERK	Prijs p. K.G.	% water	Joodgetal
Wed. J. P. Hagenbäumer & Co., [Bloemgracht 121	Ideaal	f 0,80	20	
" "	—	„ 1,00	0	
" "	—	„ 0,80	20	
" "	Compound	„ 1,10	0	
" "	—	„ 0,80	18	
" "	—	„ 0,80	22	
" "	—	„ 1,00	0	
Firma Eggink, Utrecht	Hollandia	„ 0,56	22	
" "	—	„ 0,52	meelpap	
" "	Kroon	„ 0,62	„	
M. Hartogs Ezn., Rotterdam	--	„ 0,80	0	
" "	Kingan & Co.	„ 1,00	0	
" "	Cudahy	„ 1,00	0	
" "	—	„ 0,70	0	
" "	W. J. Wilcox & Co.	„ 0,80	0	64,17
" "	White Standard	„ 1,00	0	66,24
Levison & de Kadt, "	—	„ 0,70	24	
" "	—	„ 0,70	0	
" "	—	„ 0,70	0	
" "		„ 0,70	0	71,98
Knoek & Cohen, Oss	Confectine	„ 0,90	0	
" "	"	„ 1,00	0	
" "	"	„ 0,76	0	
" "	"	„ 0,80	0	
" "	"	„ 0,80	0	
" "	"	„ 0,80	0	
" "	"	„ 0,85	0	75,94
G. Vis Hzn. & Co., Zaandijk	—	„ 0,65	24	
S. Cohen de Kadt, Oss	—	„ 0,80	0	
" "	—	„ 0,70	0	
" "	—	„ 1,00	0	
" "	—	„ 0,80	0	
" "	—	„ 0,70	0	
" "	—	„ 1,00	0	
V. d. Berghs Ld., Brussel	Olof	„ 0,70	2,64	
" "	"	„ 0,70	0	
" "	"	„ 0,70	meelpap	
" "	"	„ 0,70	„	
Mij. l'Etoile, Marnixkade 76	—	„ 0,80	8,08	
„ Bentinckstr. 66	—	„ 0,80	0	
Gebrs. Korner, Maagdelievenstr. 1	—	„ 1,00	0	
" "	—	„ 1,00	0	
" "	—	„ 1,10	0	
" "	—	„ 1,00	0	64,80
" "	—	„ 1,10	0	63,64
" "	—	„ 1,00	0	65,28
" "	—	„ 1,00	0	64,80
Gebrs. Muller, Goor	—	„ 1,80	20	
P. Hilckmann, Laurierstraat 36	—	„ 1,00	meelpap	
" "	—	„ 1,00	„	
" "	—	„ 1,00	0	
" "	—	„ 1,00	meelpap	
" "	—	„ 1,00	0	

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER	MERK	Prijs p. K.G.	% water	Joodgetal
P. Hilckmann, Laurierstraat 36	—	*f* 1,00	0	
v. Pinxteren & v. Harreveld, Droogbak 3	—	„ 0,90	0	
D. Vrolijk, Binnen-Amstel 104	Diamant	„ 0,70	0	
„ „	„	„ 0,90	0	89,28
Albers Creameries, Dordrecht	—	„ 0,80	0	
J. G. Griffioen, Bussum	—	„ 1,00	0	
„ „	—	„ 1,00	0	
1e West-Friesche rundvetsmelterij, Enkhuizen	—	„ 0,80	0	
J. W. Middelbeek & Co., O. Z. Voorburgwal 133	Confectine	„ 0,75	0	
C. de Beurs, 1e Spaarndammerstr. 71	—	„ 1,00	0	
H. J. Zondervan, v. d. Hoopstraat 3	—	„ 0,90	10	
„ „	—	„ 0,80	10	
„ „	—	„ 0,80	14	
„ „	—	„ 1,10	0	
E. S. Wiles & Lewis, St. Albans (Eng.)	Lardine	„ 0,80	0	
„ „	—	„ 0,80	0	
C. Keijzer, van Limburg Stirumstr. 31	—	„ 1,00	0	
Campen & Co., Haarl. Houttuinen 86	Chamberl. Roe & Co.	„ 0,90	0	
P. J. Hulscher, Marnixstraat 69	Spijsvet	„ 0,70	0	
„ „	„	„ 0,70	0	
„ „	—	„ 0,76	0	87,36
H. de Gruyter, Oude Waal 2	Ideaal	„ 1,00	0	
D. W. Koopen, Haarlem	„	„ 0,76	0	
„ „	Sneeuwklokje	„ 0,76	0	
„ „	Ideaal	„ 0,80	0	79,91
P. Hegener & Zn., Droogbak 7	Excelsior	„ 0,80	0	
A. Rolf von den Baumen, Prinsengr. 611	Star	„ 0,60	24	
J. W. J. Vermeij, 2e Spaarndammerdwarsstraat 3	—	„ 1,10	0	
Zwanenberg & Co., Oss	de Zwaan	„ 0,90	0	57,09
J. S. Koperdraat, V. Ostadestraat 352	—	„ 1,10	0	56,32
J. H. Bannenberg, 1e V. Swindenstr. 25	—	„ 1,00	0	51,84
H. van Geijn, Amsterdam	Confectine	„ 0,90	0	79,30
Coöp. reuzelsmelterij, Amsterdam	—	„ 1,00	0	50,64
A. Jurgens, Oss	—	„ 1,00	0	74,16
Wed. W. Oud, Rozengracht 241	Zelf gesmolten	„ 1,00	0	
W. J. de Bruyn, Anjeliersstraat 22	„	„ 1,00	0	
J. P. Goedknegt, 2e Goudsbloemdwarsstraat 26	„	„ 1,00	4	
J. H. Bannenberg, 1e V. Swindenstr. 25	„	„ 1,00	0	
P. J. Dopheide, „ 78	„	„ 0,85	0	
C. E. ter Beek, Wagenaarstraat 50	„	„ 1,00	0	
„ „	„	„ 1,00	0	52,80
J. Keyzer, Kinkerstraat 65	„	„ 1,10	0	
A. J. H. Endres, Commelinstraat 56	„	„ 1,00	0	
J. Piël, Javastraat 44	„	„ 1,00	0	
P. A. M. Postma, Frans Halsstraat 40	„	„ 1,10	0	
S. Kant, Ferdinand Bolstraat 172	„	„ 1,00	0	
„ „	„	„ 1,10	0	51,02
A. Molijn, 1e J. v. d. Heydenstr. 81	„	„ 1,00	0	
P. Gerretsen, Focke Simonszstr. 26	„	„ 1,00	0	
J. Vink, Molensteeg 11	„	„ 1,00	0	

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER	MERK	Prijs p. K.G.	% water	Joodgetal
Th. H. de Haan, Gov. Flinckstr. 251	Zelf gesmolten	*f* 1,00	0	
„ „	„	„ 1,00	0	51,36
A. Bos, Amstelveensche weg 46	„	„ 1,00	0	
E. v. d. Meer, Czaar Peterstraat 15	„	„ 0,90	0	
„ „	„	„ 1,00	0	50,64
J. Ruyter, Groote Wittenburgerstr. 17	„	„ 1,00	0	
C. de Beurs, 2de Spaarndammerstr. 69	„	„ 1,00	0	
„ 1e „ 71	„	„ 1,00	0	
J. W. J. Vermey, 2e Spaarndammerdwarsstraat 3	„	„ 1,00	0	
L. M. Brasem, v. Beuningenstraat 9	„	„ 1,00	0	
C. Kloppenburg, 1e Rozendwarsstr. 11	„	„ 1,00	0	
W. H. L. Tollenaar, Haarlemmerd. 116	„	„ 1,00	0	
H. de Gruyter, Oude Waal 2	„	„ 1,00	0	
N. Lansdorp, Oudeschans 12	„	„ 1,00	0	
P. Lammerse, Bloemgracht 197	„	„ 1,00	0	
L. J. de Bruin, Palmdwarsstraat 2	„	„ 1,10	0	
J. A. v. d: Berg, Oostenburgergr. 1	„	„ 1,10	0	
J. H. P. Nieuwenhuis, Kloveniersburgwal 127	„	„ 1,00	0	
J. A. Knoops, Rustenburgerstraat 50	„	„ 1,00	0	
„ „	„	„ 1,10	0	55,88
W. Snapper, 2e Spaarndammerstr. 49	„	„ 1,10	0	
J. B. H. Damen, Haarlemmerstraat 61	„	„ 1,10	0	51,73
P. Klein, v. Woustraat 128	„	„ 1,10	0	52,52
H. Boersma, Sweelinckstraat 17	„	„ 1,10	0	52,46
P. Klein, 1e v. d. Helststraat 15*a*	„	„ 1,10	0	51,97
M. H. Heidenrijk, Balth. Floriszstr. 31	„	„ 1,10	0	50,51
P. Klein, 1e J. v. d. Heydenstraat 20	„	„ 1,10	0	54,17
Onbekend	—	„ 0,70	0	
id.	—	„ 0,70	0	
id.	Sneeuwklokje	„ 0,80	0	
id.	—	„ 0,84	0	
id.	—	„ 0,76	0	68,84
id.	—	„ 0,84	0	
id.	—	„ 0,70	0	
id.	—	„ 0,90	16	
id.	—	„ 1,00	0	
id.	—	„ 0,90	0	
id.	—	„ 0,90	0	
id.	Kingan	„ 0,80	0	63,68

De partijen, waarvan de met water of meelpap bedeelde monsters afkomstig waren, zijn aan de consumptie onttrokken.

V. Onderzoek van brood en meel. [1])

BENAMING	Monsternummer	Prijs in centen	Gewicht van het brood in grammen	% water	% asch	Prijs in centen van 1 K.G. gedroogd brood
Korstje	1	13	730	38,99		29,2
Meel	1*a*			14,34	0,60	
Vloerbrood	2	13	765	39,79		28,2
Meel	2*a*			14,84	0,58	
Korstje	3	13	675	37,53		30,8
Meel	3*a*			14,40	0,48	
Vloerbrood	4	13	700	39,72		30,8
Meel	4*a*			14,56	0,54	
Korstje	5	11	645	37,22		27,2
Meel	5*a*			13,96	0,48	
Korstje	6	11	630	40,35		29,3
Meel	6*a*			14,02	0,54	
Korstje	7	13	680	39,0		31,3
Meel	7*a*			13,42	0,58	
Korstje	8	13	685	36,50		29,9
Meel	8*a*			13,74	0,46	
Korstje	9	13	615	36,70		33,4
Meel	9*a*			14,24	0,57	
Korstje	10	13	655	35,44		30,7
Meel	10*a*			13,60	0,62	
Korstje	11	14½	660	33,86		33,2
Meel	11*a*			14,08	0,52	
Vloerbrood	12	13	660	39,90		32,8
Meel	12*a*			14,26	0,56	
Korstje	13	14½	705	35,72		32,0
Meel	13*a*			14,24	0,61	
Korstje	14	14½	645	35,74		35,0
Meel	14*a*			14,60	0,54	
Vloerbrood	15	13	655	40,14		33,2
Meel	15*a*			14,10	0,56	
Vloerbrood	16	13	680	39,74		31,7
Meel	16*a*			13,96	0,50	
Vloerbrood	17	13	650	38,92		32,7
Meel	17*a*			14,26	0,46	
Korstje	18	13	685	36,04		29,7

[1]) Indien aanwezig, werd ook een monster van de meelsoorten of van het meelmengsel, waarvan het brood gebakken was, genomen en onderzocht op water- en aschgehalte.

In geen der brood- of meelmonsters werden aluin-verbindingen aangetroffen.

BENAMING	Monsternummer	Prijs in centen	Gewicht van het brood in grammen	% water	% asch	Prijs in centen van 1 K.G. gedroogd brood
Meel	18*a*			13,52	0,45	
Korstje	19	13	650	39,80		33,2
Meel	19*a*			13,66	0,52	
Korstje	20	13	630	37,44		33,0
Meel	20*a*			12,96	0,48	
Korstje	21	13	645	35,24		31,1
Meel	21*a*			13,86	0,46	
Korstje	22	11	612	38,90		25,3
Meel	22*a*			14,14	0,52	
Korstje	23	13	695	37,06		29,7
Meel	23*a*			12,94	0,58	
Korstje	24	12½	691	37,81		29,1
Meel	24*a*			13,74	0,49	
Korstje	25	12½	662	37,90		30,4
Meel	25*a*			14,12	0,52	
Korstje	26	12½	660	35,50		29,4
Meel	26*a*			12,44	0,50	
Korstje	27	12½	690	40,17		29,1
Meel	27*a*			13,06	0,51	
Vloerbrood	28	12½	688	39,17		28,7
Meel	28*a*			12,88	0,59	
Korstje	29	13	642	35,40		31,3
Meel	29*a*			13,13	0,48	
Korstje	30	10½	652	37,54		24,6
Meel	30*a*			12,08	0,46	
Korstje	31	12½	680	38,20		29,7
Meel	31*a*			13,86	0,61	
Vloerbrood	32	12½	670	38,50		30,3
Meel	32*a*			12,07	0,49	
Korstje	33	12½	620	35,43		31,2
Meel	33*a*			13,06	0,50	
Korstje	34	12½	694	36,14		28,2
Meel	34*a*			13,16	0,50	
Korstje	35	12½	654	34,84		29,3
Meel	35*a*			12,00	0,46	
Vloerbrood	36	12½	730	38,43		27,8
Meel	36*a*			12,56	0,49	
Korstje	37	12½	702	37,90		28,7
Meel	37*a*			14,06	0,46	
Korstje	38	12½	665	38,85		30,7
Meel	38*a*			13,09	0,58	
Korstje	39	11	655	36,70		26,5

VI. Onderzoek van varkensvleesch.

MAAND	Inlandsche hammen	Amerikaansche hammen
Januari	162	37
Februari	198	—
Maart	172	25
April	220	—
Mei	157	21
Juni	190	—
Juli	164	7
Augustus	208	—
September	206	—
October	210	—
November	152	68
December	33	177
Totaal	2072	335

In geen van deze monsters werden trichinen of blaaswormen aangetroffen.

VII. Onderzoek van verpakte Koffiesurrogaten.

NAAM VAN HET ARTIKEL	NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER. 1)	Netto gewicht per pakje in grammen	% water	Droog gewicht in grammen per pakje	% in water oplosbare stof	% asch	% zand
Peekoffie.	M. A. Bokma de Boer, Leeuwarden.	107	14,96	90,99	54,72	6,62	2,74
Cichorei	„ „ „ „	88	16,58	73,42	57,48	4,80	1,28
Mokka.	„ „ „ „	109	14,86	92,8	57,56	3,84	0,44
Peekoffie.	H. B. Kolk, Groningen	113	19,32	91,0	58,16	4,00	0,68
Cichorei	Wijbren Krijns & Co. Flecke Joure	94	18,60	76,5	60,60	4,66	1,40
Cichorei	„ „ „ „	92	16,04	77,2	62,64	6,10	2,04
Peekoffie.	Wed. C. Mattheeussens & Zn., Ossendrecht	118	14,68	100,7	58,16	5,38	1,98
Cichorei	Alphonse Leroux, Orchies (Nord)	107	10,74	95,5	59,60	4,32	0,36
Cichorei	W. ter Horst & Co., Leeuwarden	102	19,22	82,4	60,36	3,56	0,68
Gezondheidskoffie B . .	„ „	108	15,20	91,6	62,24	6,74	2,22
Cichorei	H. Keizer, Groningen	113	15,06	95,9	56,80	4,28	0,84
Gezondheidskoffie . . .	B. H. Egberts & Co., Dalfsen	105	14,20	90,1	59,60	4,60	1,18
Peekoffie	L. C. J. v. Overeem, Alkmaar	104	11,92	91,6	66,24	4,42	0,60

1) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

VIII. Onderzoek van Zout.

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER (1)	BENAMING	% sulfaten, als glauberzout berekend
N. V. „de Ziederij", Haarl. Houttuinen	Keukenzout	2,81
J. Delleman, Prinsengracht 156	„	2,03
P. Stibbe, Westerstraat 230	„	1,98
H. R. Jurrjens, Damrak 44	Fijn tafelzout	0,03
Kirberger & Co., O. Z. Kolk 5	Cerebos tafelzout	3,36
„	Tafelzout	0,30
L. Zeijlemaker, O. Z. Voorburgw. 245	„	0,04
„	„	0,48
Woltman Elpers, Damrak 15/16	„	1,95
Wed. B. Essink, Elandsgracht 84	Keukenzout	2,43
„ „	„	2,38
Overmars & v. Hees	„	2,78

Barietverbindingen werden in de onderzochte monsters niet aangetroffen.

1) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

IX. Onderzoek van gemalen Peper.

BENAMING	NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN WINKELIER [1]	NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN LEVERANCIER [1]	Prijs per KG.	% Asch	% Zand
witte peper	J. Belle, Fred. Hendrikstraat 153	Ver. v. Winkeliers, St. Willibrordusstr. 45/47	f 1,60	2,70	0,32
" "	H. G. W. Klein, Tilanusstraat 58	" "	" 2.—	1,83	0,21
zwarte "	" "	" "	" 1.—	5,95	1,19
" "	" "	" "	" 1.—	5,86	1,38
witte "	J. Soeters, Reestraat 15	" "	" 2.—	1,39	0,21
zwarte "	" "	" "	" 1.—	5,78	1,59
" "	A. M. Soeters, Hartenstraat 16	" "	" 1.—	6,22	1,67
" "	H. W. van Essen, Overtoom 140	" "	" 1,20	6.—	1,26
witte "	Gez. Noyel, 2e Oosterparkstraat 24	F. Levendig, St. Willibrordusstraat 12	" 2.—	1,67	0,28
zwarte "	W. Stevenhagen, J. v. Lennepstr. 205	" "	" 1.—	5,51	1,82
" "	T. Ruiter,	R. Boks, Brouwersgracht 30	" 1.—	3,83	0,55
witte "	H. J. Drughorn, J. P. Heijestraat 148	R. Boks, Kolksteeg 8	" 2.—	1,57	0,30
zwarte "	" "	" "	" 1.—	5,18	0,54
witte "	J. Raap, J. v. Lennepkade 179	" "	" 1,60	0,92	0,09
" "	S. F. Doodkorte, Egelantiersstraat 124	" "	" 1,60	1,24	0,20
zwarte "	" "	" "	" 1.—	4,40	0,87
" "	" "	" "	" 1.—	5,72	0,97
witte "	" "	Gebrs. Boks, Suikerbakkersteeg 32	" 1,60	0,98	0,11
" "	C. J. Ooykaas, Wittenburgergracht 21	Winkelvereeniging „Insulinde" Amsterdam	" 1,60	1,52	0,24
" "	C. Hendrikse, v. Oldenbarneveldtstraat 73	" "	" 2.—	1,63	0,16
zwarte "	" "	" "	" 1.—	6,15	1,19
witte "	Gez. Noyel, 2e Oosterparkstraat 24	G. Wouters Jr., O. Z. Voorburgwal 143	" 2.—	2,29	0,09
zwarte "	" "	" "	" 1,20	7,06	2,63
" "	" "	" "	" 1,20	6,96	1,46
" "	Casparis v. d. Laag, Overtoom 71	" "	" 1.—	6,56	1,10
" "	J. v. Veggelen, Oostenburgergracht 33	" "	" 1.—	6,44	0,66
witte "	F. A. Nieuwendijk, Tichelstraat 37	N. v. Mil, O. Z. Kolk 1	" 1,60	3,48	0,67
" "	" "	" "	" 1,60	1,70	0,29
[illegible]	[illegible]	[illegible]	" 1.—	6,89	1,38

witte	„	F. A. Nieuwendijk, Tichelstraat 37	„ „	„ 1.—	[illegible]	[illegible]
[illegible]	„	[illegible] de Wit, Bloemstraat 172	P. v. d. Hoeve, Quellijnstraat 42	„ 2.—	3,29	0,39
„	„	P. v. Vliet, Vijzelstraat 69	Corel, Ferd. Bolstraat 130	„ 2.—	1,70	0,43
„	„	H. Snelderwaard, Nassaukade 442	C. J. v. Epen, v. Oldenbarneveldtstraat 108	„ 2.—	3,63	0,66
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1,20	6,44	1,26
witte	„	C. M. Gest, 3e Oosterparkstraat 173	G. P. v. d. Meulen, Haarlemmerstraat 173	„ 2.—	1,76	0,15
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1,20	5,77	0,89
„	„	E. Keizer, Bloemstraat 103	P. Keizer, Palmdwarsstraat 14	„ 0,80	5,70	0,85
witte	„	W. R. Lindner, Bellamystraat 7	P. Stibbe & Zn., Westerstraat 230	„ 2.—	3,39	0,36
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	8,51	3,29
„	„	H. Helmers, v. Oldenbarneveldtstraat 94	J. Rebergen & Co., Korte Prinsengracht 52	„ 1.—	4,83	0,59
„	„	„ „	„ „	„ 1.—	5,82	0,73
witte	„	„ „	„ „	„ 1,60	2,47	0,32
„	„	„ „	„ „	„ 1,60	2,89	0,29
„	„	W. F. Postma, Hugo de Grootkade 27	R. A. Coenders, J. v. Lennepstraat 44	„ 2.—	0,92	0,08
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	6,94	1,68
„	„	G. A. Terbrack, Bloemstraat 111	J. Mater, Rozengracht 56	„ 1.—	8,34	0,32
„	„	„ „	„ „	„ 1.—	6,38	2,51
witte	„	„ „	„ „	„ 1,60	6,72	2,27
„	„	„ „	„ „	„ 1,60	3,38	0,38
„	„	W. H. Smies, N. Z. Voorburgwal 151	Oudshoorn & v. d. Held, Rotterdam	„ 2.—	1,60	0,05
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	6,54	1,47
witte	„	P. Schouw, Ferd. Bolstraat 125	S. Kalf, Nieuwe Kerkstraat 155/157	„ 2.—	1,99	0,98
„	„	J. J. v. Meeven, Hugo de Grootkade 52	D. Janssen, Prins Hendrikkade 33	„ 2.—	1,42	0,26
„	„	H. W. v. Essen, Overtoom 140	W. O. J. Nieuwenkamp, Prinsengracht 317	„ 2.—	2,32	0,66
zwarte	„	J. H. Geeverding, 2e Tuindwarsstraat 14a	A. Hein, Zaandam	„ 0,80	5,30	0,28
witte	„	K. F. Struve, Kattenburgerplein 11	Zelf gemalen	„ 1,60	3,16	0,44
zwarte	„	„ „	„ „	„ 0,90	5,65	0,92
witte	„	R. F. Tiesing, Kattenburgergracht 3	„ „	„ 1,40	2,06	0,20
zwarte	„	„ „	„ „	„ 0,80	8,46	2.—
witte	„	L. Beisenherz, Reestraat 22	J. H. Croese, Prinsengracht 301	„ 2.—	2,62	0,18
zwarte	„	„ „	„ „	„ 0,80	7,12	1,57
witte	„	Th. Lamkamp, Ten Katestraat 4	„ „	„ 2.—	1,55	0,09
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1,20	7,29	2.—
witte	„	E. Keizer, Bloemstraat 103	„ „	„ 1,60	1,97	0,14
„	„	H. v. d. Burg, J. P. Heijestraat 76	„ „	„ 1,50	1,40	0,12
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	4,11	0,87

[1]) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

Onderzoek van gemalen Peper. *(Vervolg).*

Benaming	Naam en woonplaats van den winkelier	Naam en woonplaats van den leverancier [1])	Prijs per KG.	% Asch	% Zand
zwarte peper	H. v. d. Burg, J. P. Heijestraat 76	J. H. Croese Prinsengracht 301	*f* 1.—	6,67	1,22
witte "	J. H. Kramer, Bilderdijkstraat 50	De Jongh, Achterburgwal 126	" 1,50	2,29	0,84
" "	L. Beisenherz, Reestraat 22	" "	" 1,60	1,34	0,18
" "	J. Westerhoud Jr., Iepenweg 17	" "	" 1,60	1,52	0,13
" "	H. J. A. v. Boldrik, Iepenweg 162	" "	" 2.—	1,51	0,15
zwarte "	" "	" "	" 1,40	7,05	3,48
witte "	Th. Eijmaal, Borgerstraat 99	J. H. v. Dorp, Prinsengracht 55	" 1,60	2,46	0,41
zwarte "	P. de Wit, Bloemstraat 172	" "	" 1.—	6,92	1,47
" "	" "	" "	" 1.—	6,22	1.—
witte "	H. W. Corel, Ferd. Bolstraat 130	A. Nieuwland & Zn. Heerengracht 265	" 2.—	3,67	0,28
zwarte "	" "	" "	" 1.—	5,82	1,23
witte "	C. Langeveld, Wittenburgergracht 59	" "	" 2.—	1,24	0,22
zwarte "	" "	" "	" 1.—	4,90	0,84
witte "	A. G. G. Schreuder, 2e Boomdwarsstr. 11	" "	" 1,20	3,84	0,43
zwarte "	" "	" "	" 1.—	5,41	0,90
witte "	W. J. Otte, De Clercqstraat 94	J. A. Koppe Wzn., Heerengracht 37	" 2.—	3,54	0,43
zwarte "	" "	" "	" 1.—	1,58	0,16
witte "	D. Rolff, Vijzelstraat 36	" "	" 2.—	2,62	0,22
zwarte "	" "	" "	" 1.—	6,18	1,10
witte "	J. H. Kramer, Bilderdijkstraat 50	J. v. d. Hoeve, Quellijnstraat 42	" 1,50	1,49	0,14
zwarte "	" "	"	" 0,90	6,23	1,95
" "	" "	"	" 0,90	4,62	0,65
" "	W. Stevenhagen, Jac. v. Lennepstraat 205	Beunder & Buiten, Prinseneiland 39	" 1.—	7,87	1,60
witte "	" "	" "	" 1,60	1,77	0,32
" "	" "	" "	" 1,60	3,04	0,18
" "	J. Beunder, 3e Hugo de Grootstraat 25	" "	" 1,60	1,56	0,14
zwarte "	" "	" "	" 1.—	4,32	1,10
witte "	J. Westerhoud Jr., Iepenweg 17	Zelf gemalen	" 1,60	1,65	0,18
zwarte "	" "	" "	" 1.—	6,10	0,73
witte "	J. J. Ross, 2e Tuindwarsstraat 8	" "	" 2.—	2,62	0,23

witte	„	H. v. Kuijt, Vrolikstraat 117	„ „	„ 2.—	2,07	0,22
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	5,37	1,25
witte	„	Casparis v. d. Laag, Overtoom 71	„ „	„ 2.—	1,12	0,18
„	„	G. J. Middelbergh, Vijzelstraat 14	„ „	„ 2.—	1,74	0,38
zwarte	„	„ „	„ „	„ 1.—	5,92	1,12
witte	„	A. M. Soeters, Hartenstraat 16	„ „	„ 2.—	1,08	0,11
„	„	J. v. Oosthuizen, 1e Hugo de Grootstr. 16	Onbekend	„ 2.—	3,37	0,34
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	4,37	0,23
„	„	J. IJff (v. Amerongen GAzn.) „ 11	„	„ 1.—	5,81	1,21
witte	„	„ „ „	„	„ 1,20	3,65	0,43
„	„	A. Hoefkens, Bloemstraat 177	„	„ 1,60	0,96	0,10
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	3,55	0,81
witte	„	Wed. E. Lobbes, 3e Hugo de Grootstr. 44	„	„ 1,50	1,84	0,18
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	4,26	0,34
witte	„	C. Manshande, 2e „ 22	„	„ 2.—	3,24	0,23
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	5,60	2,04
witte	„	J. v. Tulder, Kinkerstraat 186	„	„ 1,60	1,80	0,22
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	6,88	1,46
witte	„	Algm.Arb.Coöp.„de Dageraad,” Kinkerstr.223	„	„ 1,50	5,81	1,23
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	2,94	0,13
witte	„	P. Schouw, Ferd. Bolstraat 125	„	„ 2.—	1,31	0,31
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	5,38	0,39
„	„	„ „	„	„ 1.—	5,72	1,05
witte	„	J. Kok, Oude Doelenstraat 4	„	„ 2.—	0,98	0,22
zwarte	„	„ „	„	„ 1,20	6,57	0,44
witte	„	J. K. Geverding, 2e Tuindwarstr. 14a	„	„ 1,30	0,88	0,02
zwarte	„	„ „	„	„ 1.—	5,14	0,22
witte	„	H. v. d. Burg, J. P. Heijestraat 76	„	„ 1,50	0,96	0,15
zwarte	„	J. J. v. Meeven, Hugo de Grootkade 52	„	„ 1.—	6,90	1,38
„	„	A. Grim, (W. v. Amerongen GAzn.), Constantijn Huygensstraat 78	„	„ 1,20	5,72	0,88
witte	„	J. v. Veggelen, Oostenburgergracht 33	„	„ 1,80	1,83	0,18

Onder de onderzochte monsters kwamen verschillende voor, die meelsoorten als bijmengsel bevatten. De verkoopers van deze monsters, zoowel als van die, welke een te hoog asch- of zandgehalte vertoonden, werden gewaarschuwd, en bij herhaling van de slechte bevinding werd de nog aanwezige voorraad opgeruimd.

1) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.

X. Onderzoek van Bierazijn. [1]

Naam en woonplaats van den winkelier [2]	Herkomst [3]	% Azijnzuur	Prijs per Liter in centen
J. H. Coenders, Wagenaarstraat 12	W. M. de Braal, Rotterdam	2,04 [2]	8
R. A. Coenders, Jacob van Lennepstraat 44	„ „	3,71 [2]	10
P. Hendrikse, Jacob van Lennepkade 49	P. von Gartzen, Vondelstraat 52	3,79 [2]	8
B. A. Janzen Jr., Kinkerstraat 30	„ „	2,09	6
P. Stibbe, (zetwinkelier J. Kooger), Westerstr. 230	„De Roos", Rozengracht 129/133	2,48	8
K. F. Simons, Bilderdijkstraat 78	„ „	2,55	8
J. W. v. d. Wetering, Pieter Vlamingstraat 23	„ „	2,58	6
F. Altvater, Haarlemmerdijk 196	„ „	2,78	6
A. G. Treijtel, Agatha Dekenstraat 20	„ „	2,68	6
Wed. H. A. Keja, Da Costastraat 94A	„ „	3,13	8
H. Krüse, 1e Atjehstraat 60	„ „	2,89	6
W. van Amerongen GAzn., (zetwinkelier K. A. Cassee), Bosboom Toussaintstraat 50	„De Gekroonde Valk", Hoogte Kadijk 43	2,95	6
G. Ekkeveld, Violettenstraat 11	„ „	2,81	8
P. Regter, Rustenburgerstraat 425	„ „	2,82	8
P. van Hofweger, Von Zesenstraat 98	„ „	2,64	7
J. Welsch, Pieter Vlamingstraat 76	„ „	2,50	6
F. F. Scholten, Dusartstraat 21	„ „	2,76	6

J. H. Hoffman, Pieter Nieuwlandstraat 63	„ „	3,10	8
A. Berkhout, 1e Atjehstraat 2	„ „	3,47	7
Wed. G. Zandstra, Javastraat 62	„ „	3,42	8
J. Bovenkerk, Ten Katestraat 40	„De Ooievaar", Lijnbaansgracht 105/106	3,22	6
P. A. Brüning, Bilderdijkstraat 132	„ „	3,23	6
J. Zegger, Haarlemmerplein 5	„ „	2,76	8
H. Landweer, 3e Helmersstraat 31	„ „	3,44	8
B. Würdemann, Korte Marnixstraat 6	„De Kroon", Leidschegracht 102	3,25	8
C. van Mossel, Kinkerstraat 244	„ „	3,26	6
Wed. W. Kuiters, Beerenstraat 9	„ „	3,31	8
J. G. Karstel, Van Ostadestraat 72	„ „	3,38	8
K. A. Schopman, Jacob van Lennepstraat 38	„ „	3,12	8
H. Loose, Prinsengracht 274	„ „	2,71 [2])	6
Wijnbergh & Co., (zetwinkelier W. F. J. Kroes), Ceintuurbaan 240	„ „	2,61	6
S. Hagenaar, 1e van Swindenstraat 16	Fabriek van chemische producten, Schiedam	2,83 [2])	8
C. J. Uijtenhaak, Westerstraat 44	„ „	3,27 [2])	8
J. F. Brandes Czn., De Clercqstraat 48	„ „	3,95 [2])	6
J. H. D. van Hulsteijn Hzn., P. C. Hooftstr. 129	W. W. Wouters, Groningen	2,50 [2])	10
J. Bosman, Kinkerstraat 45	H. van Dorp, Prinsengracht 255	2,98 [2])	6
H. B. Krieger, Prinsengracht 12	J. E. de Boer, Prins Hendrikkade 20/21	4,52 [2])	8

1) In geen der monsters werden azijnaaltjes aangetroffen.
2) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.
3) Volgens opgave der winkeliers uit essence bereid.

Onderzoek van Wijnazijn. [1])

NAAM EN WOONPLAATS VAN DEN WINKELIER [2])	HERKOMST [3])	% Azijnzuur	Prijs per Liter in centen
P. Hendrikse, Jacob van Lennepkade 49	P. von Gartzen, Vondelstraat 52	2,32 [2])	15
B. A. Janzen Jr., Kinkerstraat 30	„ „	3,61	12
F. F. Scholten, Dusartstraat 21	„De Gekroonde Valk", Hoogte Kadijk 43	4,32	12
H. Kuhlmann, Anjeliersstraat 27	„ „	4,02	10
J. H. C. Roos, Kinkerstraat 86	„ „	4,06	12
P. van Hofweger, Von Zesenstraat 98	„ „	3,78	10
H. J. Jolink, Nes 89	„ „	5,05	15
A. Berkhout, 1e Atjehstraat 2	„ „	4,04	10
H. Krüse, 1e Atjehstraat 60	„De Ooievaar", Lijnbaansgracht 105/106	4,06	10
J. Bovenkerk, Ten Katestraat 40	„ „	5,05	12
J. Zegger, Haarlemmerplein 5	„ „	3,77	15
P. A. Brüning, Bilderdijkstraat 132	„ „	4,04	10
H. Landweer, 3e Helmersstraat 31	„ „	3,44	15
C. van Mossel, Kinkerstraat 244	„De Kroon", Leidschegracht 102	3,74	10
H. Loose, Prinsengracht 274	„ „	4,90	15
B. Würdeman, Korte Marnixstraat 6	„ „	4,15	14
K. F. Simons, Bilderdijkstraat 78	„De Roos", Rozengracht 129/133	3,93	12
W. van Amerongen GAzn., (zetwinkelier K. A. Cassee), Bosboom Toussaintstraat 50	„ „	4,06	12
F. Altvater, Haarlemmerdijk 196	„ „	4,07	12
A. G. Treijtel, Agatha Dekenstraat 20	„ „	4,14	12
P. Stibbe, Westerstraat 230	„ „	3,78	15
W. H. A. Keja, Da Costastraat 94A	„ „	4,04	15
J. H. D. van Hulsteijn Hzn., P. C. Hooftstr. 129	W. W. Wouters, Groningen	4,89 [2])	15
C. J. Uijtenhaak, Westerstraat 44	„ „	5,13	15
J. H. Coenders, Wagenaarstraat 12	W. M. de Braal, Rotterdam	3,89 [2])	12
H. B. Krieger, Prinsengracht 12	J. E. de Boer, Prins Hendrikkade 20/21	4,21 [2])	15
J. Bosman, Kinkerstraat 45	H. van Dorp, Prinsengracht 255	3,58 [2])	10
S. de Wit, Zaandam, (zetwinkelier G. W. Bekker)	Onbekend	4,06	6
S. Hagenaar, 1e van Swindenstraat 16	Fabriek van chemische producten, Schiedam	4,03 [2])	15
J. F. Brandes Czn., De Clercqstraat 48	„ „	6,62 [2])	12

[1]) In geen der monsters werden azijnaaltjes aangetroffen.
[2]) De vermelde namen en woonplaatsen der leveranciers zijn die, welke door de verkoopers aan de keurmeesters werden opgegeven.
[3]) Volgens opgave der winkeliers uit essence bereid.

XI. Onderzoek van mineraalwateren.

NAAM VAN HET WATER	HELDERHEID	Aantal bacteriën (aantal soorten)	Na 2 of meer dagen geteld	Aanwezigheid van vibrionen	Aanwezigheid van coliachtige organismen
Apenta (Bitterwater)	helder	67 (3 S.)	2	aanwezig	afwezig
Assmannshäuser (Gichtwasser)	zwevende stof	ontelbaar (1 S.)	2	afwezig	„
Biliner (Sauerbrunn)	weinig zwevende stof	454 (4 S.)	7	„	aanwezig
Bonifacius (Salzschlirf)	helder	ontelbaar	7	„	afwezig
Adelheidsquelle (Heilbrunnen)	zwevende stof	144 (4 S.)	7	„	„
Bourboule (Choussy)	weinig zwevende stof	244 (3 S.)	2	„	„
Carabana La Salud (Bitterwater)	helder	15100 (4 S.)	4	„	„
Karlsbad Sprudel-Schloss- en Muhlbrunn A	helder	ontelbaar (1 S.)	2	„	„
Arabella	zwevende stof	42 (2 S.)	7	aanwezig	„
Karlsbad Sprudel-Schloss- en Muhlbrunn C	weinig zwevende stof	11000 (2 S.)	2	afwezig	„
Emser Kränchen	helder	200 (2 S.)	7	„	„
Contrexéville (Pavillon)	helder	4560 (8 S.)	7	„	„
Evian (Cachat)	weinig zwevende stof	60 (2 S.)	7	„	„
Fachinger	weinig zwevende stof	vervloeid	2	„	„
Franz Josef (Bitterwater)	weinig zwevende stof	220 (1 S.)	6	aanwezig	„
Friedrichshaller (Bitterwater)	weinig zwevende stof	60 (1 S.)	2	afwezig	aanwezig
Haarlem (Wilhelminastaal)	helder	100 (2 S.)	7	„	afwezig
Guberquelle	helder	74 (2 S.)	7	„	„
Karlsbad Sprudel-Schloss- en Muhlbrunn B	helder	310 (2 S.)	2	„	„
Hunyadi Janos (Bitterwater)	zwevende stof	0	7	„	„
Kaiser Friedrichsquelle (Offenbach)	zeer veel zwevende stof	80 (2 S.)	7	„	„
Kissinger (Rakoczy)	weinig zwevende stof	0	7	„	„
Klösterle (Sauerbrunn)	weinig zwevende stof	20 (2 S.)	7	„	„
Königs (Bitterwater)	weinig zwevende stof	1450 (4 S.)	7	„	aanwezig
Kronenquelle (Obersalzbrunner)	zwevende stof	12000 (3 S.)	7	„	afwezig
Lullus	weinig zwevende stof	290 (2 S.)	7	„	„

XII. Onderzoek van waren, bij den kleinhandel in deze Gemeente gekocht, door keurmeesters aangebracht, of door ingezetenen aangeboden.

Naam der artikelen	Aantal onderzochte monsters	Onvoldoende
Pinda-kaas (Kedjoe-Djawa)	1	—
Melk	12	2
Boter	25	8
Edammer roomkaas in blik	1	—
Water	4	1
Spersieboonen	1	1
Geperste gedroogde appelen	1	—
Room	1	1
Haantjes lager bier	1	—
Glutenbrood	1	—
Aleuronaatbrood	1	—
Vanilleijs	1	1
Ham	2	—
Gebraden varkensvleesch	1	—
„ ossenvleesch	1	—
Gekookte rijst	1	—
„ capucijners	1	—
Gesmolten vet	1	—
Tarwebrood	3	2
Roggebrood	1	—
Poederchocolade	1	1
Wijn	1	—
Zoete kaas	1	—
Varkensvleesch	1	—
Margarine	1	1
	63	19

Omtrent deze onderzoekingen kan het volgende worden opgemaakt:

Het monster *Pinda-kaas* had de volgende samenstelling: water 2.54 %; eiwitstoffen 33.08 %; vet 37.02 %; Reichert-Meissl-getal van het vet 2.8; verder kon de aanwezigheid van arachisolie (aardnotenolie) er in worden aangetoond.

De onvoldoend bevonden monsters *melk* bevatten te weinig vet en vaste stof.

Onder de onvoldoend bevonden monsters *boter* waren er die vreemde vetten of boorzuurverbindingen bevatten, niet versch waren of een te hoog watergehalte vertoonden.

Het monster *Edammerroomkaas in blik* had de volgende samenstelling: water 40 %; vet 27.20 %; eiwitstoffen 19.61 %; asch 4.55 %. De smaak was goed.

Naar aanleiding van een klacht omtrent het aanwezig zijn van vreemde voorwerpen in een bus ingemaakte *spersieboonen* bleek, dat de inhoud van genoemde bus een onaangenamen reuk en smaak naar kamfer vertoonde. Bovenbedoelde voorwerpen bestonden uit eenige stukken celluloïd, afkomstig van een grooter voorwerp. Den winkelier is van deze bevinding kennis gegeven.

De monsters *glutenbrood* en *aleuronaatbrood* bevatten resp. 22.53 en 39.57 % koolhydraten; 31.08 en 15.97 % eiwitstoffen; 0.22 en 0.35 % cellulose; 8.85 en 3.84 % vet (in het droge kruim); 1.09 en 1.28 % asch; 36.23 en 38.90 % water; Reichert-Meissl-getal van het vet resp. 2.66 en 1.6.

Een klacht omtrent den verkoop van *vanilleijs* in bedorven toestand in een filiaal van een der melkinrichtingen alhier werd gegrond bevonden.

De beide monsters *tarwebrood* waren slecht doorbakken; van één monster bleek het broodvet niet van melk afkomstig te zijn.

Het monster *poederchocolade* voldeed niet aan de eischen van een goed product.

Een monster *regenwater* bevatte 0.38 mgr. lood per liter.

Het monster *margarine* vertoonde een veel te hoog watergehalte (32.2 %).

Verder zijn nog de volgende systematische onderzoekingen verricht:

17 monsters *blanke stroop* en *kandijstroop*, aangekocht bij likeurstokers en suikerwerkers en volgens hunne opgave afkomstig van fabrieken te Amsterdam, Dordrecht, Tiel, Groningen en Gouda, werden onderzocht op de aanwezigheid van *arsenicumverbindingen.* Zeer

geringe sporen hiervan werden met de reactie volgens Gutzeit in alle monsters, met uitzondering van één, aangetroffen.

Eveneens werden op de aanwezigheid van *arsenicumverbindingen* onderzocht 24 monsters Pilsener, Münchener, Dortmunder, Oud Maastrichts, Lager en Bock*bier* en Stout, aangekocht bij 14 verkoopers en volgens hunne opgave afkomstig uit brouwerijen te Amsterdam, Maastricht, Londen, Dortmund, München, Pilsen en Alloa (Schotland). In 7 dezer monsters werden zeer geringe sporen van arsenicumverbindingen aangetroffen, terwijl de overige hiervan vrij waren.

In 46 monsters Lager, Münchener, Oud Maastrichts, Trappisten, Dortmunder, Gerste, Berliner Weiss*bier* en Stout, aangekocht bij 22 verkoopers en volgens hunne opgave afkomstig uit brouwerijen te Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Maastricht, Amersfoort, Tilburg, Breda, Zwolle, Delft, Dortmund, Pilsen, München, Aken en Berlijn, werd *geen salicylzuur* gevonden.

Naar aanleiding van berichten in de dagbladen omtrent het voorkomen van *methylalcohol* in *alcoholische dranken* werd hiernaar een onderzoek ingesteld. Onderzocht werden 60 monsters jenever, 5 monsters advocaat, 5 monsters boerenjongens en 1 monster oranjebitter; slechts in 6 der monsters werd een spoor methylalcohol aangetroffen.

Voor een groot aantal klachten omtrent ondeugdelijkheid van verschillende voedingsmiddelen bleek bij onderzoek geen grond te bestaan. Dit was evenzeer het geval met klachten over stank van een vischbergplaats; over hygiënische misstanden in een slagerij en in een kelder, waarin gevogelte verkocht wordt, alsmede met die van een melkslijter omtrent ziekte bij het vee van zijn leverancier.

De contrôle op den verkoop op straat van z.g. „vanilleijs" werd in April weder begonnen, waarbij bleek, dat de opmerkingen over behandeling van ijs en ingrediënten, bij de contrôle het vorig jaar gemaakt, door de verkoopers ter harte waren genomen.

Eenige verkoopers waren er niet toe te bewegen hun ijs tusschen wafels in plaats van in glaasjes te verkoopen. Het verkoopen in glaasjes maakt de aanwezigheid van een spoelbak met water noodig; door onvoldoende reiniging van den spoelbak of onvoldoend ververschen van het water moesten in den loop van het jaar bij 5 verkoopers aanmerkingen gemaakt worden.

XIII. Onderzoek van waren, welke volgens het oordeel van een in deze gemeente gevestigde geneeskundige de oorzaak van ziekteverschijnselen konden zijn geweest.

Een monster *erwtensoep* bleek bij ontvangst in staat van bederf te verkeeren. Voederingsproeven op dieren verliepen evenwel negatief.

Met een monster *taart* werden voederingsproeven op dieren verricht;

deze hadden, evenals een voedering met uit de taart gekweekte coccen, een negatief resultaat.

Ter onderzoek aangeboden *vanille* bleek uitgetrokken te zijn of met vocht in aanraking te zijn geweest.

Bij microscopisch onderzoek van een monster *Leidsche kaas* werden geen coniumzaden of fragmenten hiervan aangetroffen. Het bacteriologisch onderzoek van de dejecta van een der patienten op baccillus typhosus en bacillus paratyphosus viel negatief uit.

Nog waren klachten ingekomen omtrent lichte ongesteldheid, die veroorzaakt zou zijn door het gebruik van *erwtensoep, gekookte ham* en *gesmolten reuzel* en *kuit van kabeljauw en schelvisch.* In geen van deze gevallen konden in de onderzochte voedingsmiddelen stoffen aangetoond worden, waardoor de bovenbedoelde verschijnselen verklaard zouden kunnen worden. De ham en reuzel en de kuit verkeerden ook volgens het oordeel der keurmeesters in goeden toestand.

In verband met het verkoopen op straat van een *poetsmiddel* voor het z.g. ,,verzilveren'' van metalen voorwerpen, dat reeds vroeger tot het opmaken van proces-verbaal had geleid, werd dit middel weder onderzocht. Het bleek te bestaan in hoofdzaak uit gips en een ijzerverbinding, beide onschadelijke stoffen. Het bevochtigingsmiddel, dat hij hierbij gebruikte, was een oplossing van kwiknitraat, die echter niet verkocht werd. Aangezien evenwel het eerstbedoelde poetsmiddel alleen niet de gewenschte uitkomst kan geven, heeft hier bedrog in den aard der koopwaar plaats gehad. Van een en ander is kennis gegeven aan den Hoofdcommissaris van Politie.

Met het oog op den verkoop in sommige winkels van z.g. ,,Pharaoslangen'' of ,,Zauberschlangen'' werd hiernaar een onderzoek ingesteld. Bij drie winkeliers, die deze artikelen verkochten, werden de beide bovengenoemde soorten aangekocht. De eene bestond, zooals bij scheikundig onderzoek werd gevonden, uit prikrinezuurverbindingen en salpeterzuren bariet, de andere uit Rhodaankwik.

Op grond van de omstandigheid, dat deze stoffen bij het verbranden giftige dampen ontwikkelen, en ook inwendig gebruikt zouden kunnen worden en dan tot zeer ernstige vergiftiging aanleiding kunnen geven, werden de winkeliers gewaarschuwd, deze artikelen niet meer te verkoopen, waaraan door hen werd voldaan.

Ook de agent voor deze producten, die van Duitschen oorsprong zijn, heeft de verdere levering hiervan gestaakt.

Een ingezetene van Baarn, die zijn zaken te Amsterdam heeft, leed sedert geruimen tijd aan ernstige stoornissen van het zenuwstelsel. Het onderzoek der urine van den patient, bij wiens vrouw en kinderen ook verdachte verschijnselen waren voorgekomen, toonde aan dat de oorzaak gelegen moest zijn in een chronische arseen-

vergiftiging tengevolge van de aanwezigheid in de woning van een z.g. *muizenpoeder*. Dit poeder was indertijd door een Amsterdamsche zuiveraarsfirma in zoo ruime mate achter het behangsel gestrooid, dat de muur hierdoor bruinrood gekleurd was, terwijl het poeder in hoopjes op kasten en boeken aanwezig was en het vertrek er zoo mede was vervuld, dat bij het openen eener tusschendeur wolken er van opstoven.

Het bewuste poeder bestond hoofdzakelijk uit ijzeroxyde met een weinig peper en bevatte ± 30 % aan arseentrioxyde, deels in den vorm van auripigment, deels als rattenkruid aanwezig.

Bij de behandeling dezer zaak door de Rechtbank te Utrecht werd de fabrikant van dit muizenpoeder vrijgesproken.

Naar aanleiding van een klacht over de slechte samenstelling van het *drinkwater* uit de waterleiding in een naburige gemeente, waarin o. a. een belangrijke hoeveelheid lood zou voorkomen, werd op verzoek van den Inspecteur van de Volksgezondheid een monster water onderzocht, dat genomen was uit de leiding van het Directiegebouw dier waterleiding. Hierin werd slechts een minimale hoeveelheid eener loodverbinding aangetroffen.

XIV. Onderzoekingen voor de Gasthuizen en instellingen van weldadigheid in deze Gemeente [1]).

NAAM DER ARTIKELEN	Aantal onderzochte monsters	Onvoldoende
Melk	198	106
Karnemelk	5	3
Tarwebrood	55	28
Rookworst	2	1
Siroop	5	
Water	5	1
Roggebrood	3	1
Boter	3	
Margarine	2	
Tarwemeel	4	
Gruttemeel	2	2
Bessensap	1	1
	285	143

[1]) Ten einde verkeerde conclusies te voorkomen, moet hier worden opgemerkt, dat de hier genoemde onderzoekingen slechts betrekking hebben op door de gasthuizen en instellingen van weldadigheid *verdachte monsters*.

Omtrent de onvoldoende bevonden monsters valt het volgende op te merken:

De monsters *melk* bevatten een te gering gehalte aan vet, aan vaste stof, of wel aan beide.

De monsters *karnemelk* bevatten te weinig vetvrije droge stof.

De monsters *brood* waren slecht, vaak zeer slecht, doorbakken of vertoonden een te hoog watergehalte.

Het monster *rookworst* bevatte een ruime hoeveelheid meel.

De monsters *siroop* bestonden in hoofdzaak uit aardappelsiroop, onder toevoeging van eenige rietsuikersiroop of van beetwortelmelasse. Zij moesten beschouwd worden als producten van geringe kwaliteit.

Van de vijf monsters *water* moest het gebruik van één als drinkwater ontraden worden.

Het monster *roggebrood* vertoonde een eenigszins zuren smaak.

De beide monsters *gruttemeel* waren mengsels van boekweit- en rijstmeel.

Het monster *bessensap* bevatte per liter 634 mgr. salicylzuur; het extractgehalte was voldoende.

B. Bestrijding van besmettelijke ziekten.

De werkzaamheden bestonden in het plaatsen en verwijderen van kenmerken, bedoeld in art. 20 der Wet van 4 December 1872 (Staatsblad 134), gewijzigd en aangevuld bij de Wetten van 3 December 1874 (Staatsblad 188), 28 Maart 1877 (Staatsblad 36), 15 April 1886 (Staatsblad 64), 8 April 1893 (Staatsblad 64), 21 Juli 1899 (Staatsblad 166) en 21 Juni 1901 (Staatsblad 157), het opsporen van de schoolgaande kinderen uit besmette huizen en het kennisgeven daarvan aan de hoofden der scholen, het wekelijks verstrekken van opgaven betreffende het aantal ter kennis gekomen gevallen van lijders aan besmettelijke ziekten aan verschillende hier ter stede gevestigde consuls en aan het Bureau van statistiek der Gemeente, het ontsmetten van woningen, beddegoederen en kleedingstukken, het sanitair toezicht op schepen, het doen vervoeren van lijders aan besmettelijke ziekten, het opsporen van bronnen van infectie, het toezicht op transmigranten, enz.

Door den Chef van het Militair Hospitaal, de Geneesheeren-directeuren van het Binnengasthuis, het Wilhelmina-gasthuis, het Emma-kinderziekenhuis, het Burgerziekenhuis, het Nederlandsch-Israëlietisch Ziekenhuis en het O.-L.-Vrouwe-gasthuis, door den Inspecteur van de Volksgezondheid, Dr. D. J. Hamburger, en verschillende andere geneeskundigen werden welwillend opgaven verstrekt omtrent lijders aan besmettelijke ziekten, waardoor het nemen van sanitaire maatregelen zeer bevorderd werd.

I. Aanbrengen van het kenmerk, bedoeld bij art. 20 der Besmettelijke-Ziektenwet.

Tabel, aangevende het aantal malen, dat het bovenbedoelde kenmerk in de verschillende maanden des jaars is aangebracht.

ZIEKTEN	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Het jaar
Aziatische cholera. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris typhoïdea	—	1	2	—	3	4	2	7	5	16	3	6	49
Vlektyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pokken.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roodvonk.	21	20	18	9	11	7	8	24	19	18	19	27	201
Diphtheritis.	3	4	2	2	2	4	1	2	3	6	4	4	37
Dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal . . .	24	25	22	11	16	15	11	33	27	40	26	37	287

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aanbrengen van bedoeld kenmerk over de verschillende jaren en per 100.000 inwoners voor eenige van de meest voorkomende besmettelijke ziekten:

JAREN	Febris typhoïdea	Roodvonk	Diphtheritis
1893	38,1	73,3	12,5
1894	17,5	87,7	11,1
1895	22,6	74,5	12,1
1896	18,2	95,5	18,6
1897	17,3	94,0	11,9
1898	23,6	72,7	10.9
1899	17,0	57,7	7,1
1900 [1])	18,2	34,8	6,7
1901	15,8	18,3	3,8
1902	14,5	8,4	6,5
1903	15,2	16,7	7,9
1904	17,4	56,7	7,8
1905	18,9	120,9	10,2
1906	13,6	156,8	9,6
1907	17,1	59,9	8,5
1908	15,0	48,1	6,0
1909	6,7	47,2	6,2
1910	8,5	35.—	6,4

[1]) Hierbij dient rekening te worden gehouden met de correctie in de opgaven voor de bevolking volgens het Bevolkingsregister, door de volkstelling van 1899 noodig geworden.

De volgende tabel geeft een overzicht van de bewoning van de huizen waar het kenmerk is aangebracht. Hierbij is opgegeven het aantal werkelijk aangetroffen gezinnen.

ZIEKTEN	AANTAL GEZINNEN									
	1	2	3	4	5	6	7	8	Meer dan 8	Totaal
Aziatische cholera. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vlektyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris tyhoïdea . . .	18	6	22	1	—	—	1	1	—	49
Pokken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rookvonk.	52	24	96	10	—	14	—	4	1	201
Diphtheritis.	12	2	21	1	—	1	—	—	—	37
Dysenterie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal . . .	82	32	139	12	—	15	1	5	1	287

Berekent men de percentsgewijze verhoudingen van de gezinnen, die alleen wonen, of met 1, 2 enz. andere gezinnen werden aangetroffen, zoo verkrijgt men de volgende opgaven. Hierbij zijn tusschen haakjes de overeenkomstige cijfers voor het gemiddelde voor 1893, '94, '95, '96, '97, '98, '99, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908 en 1909 aangegeven.

82 ×	1 gezin	in 1 huis	= 82	gezinnen	10,8 %	(13,4 %)
32 ×	2 gezinnen	„ 1 „	= 64	„	8,4 %	(9,3 %)
139 ×	3 „	„ 1 „	= 417	„	54,7 %	(30,9 %)
12 ×	4 „	„ 1 „	= 48	„	6,2 %	(8,6 %)
0 ×	5 „	„ 1 „	= 0	„		(6,5 %)
15 ×	6 „	„ 1 „	= 90	„	11,8 %	(20,9 %)
1 ×	7 „	„ 1 „	= 7	„	0,9 %	(2,1 %)
5 ×	8 „	„ 1 „	= 40	„	5,2 %	(4,8 %)
1 × meer dan	8 „	„ 1 „	= 14[1]	„	1,8 %	(3,6 %)
			= 762	gezinnen	99,9 %	(100,1 %)

[1]) 14 gezinnen werden aangetroffen.

II. Evacuatie naar de Ziekenhuizen.

Volgens ingekomen mededeelingen werden er naar de ziekenhuizen in de opvolgende maanden van het jaar lijders aan de ziekten, genoemd in art. 1 der Besmettelijke-Ziektenwet, vervoerd uit het daarbij aangegeven aantal huizen, zooals is medegedeeld in onderstaande tabel:

MAANDEN	Cholera asiatica		Vlek-typhus		Febris typhoïdea		Pokken		Roodvonk		Diphtheritis		Dysenterie		Pest		Meningitis cerebrospinalis epidemica [1])		Totaal	
	Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal		Aantal	
	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen	lijders	huizen
Januari........	—	—	—	—	10	10	—	—	25	26	45	45	—	—	—	—	—	—	80	81
Februari.......	—	—	—	—	4	4	—	—	23	21	55	54	—	—	—	—	—	—	82	79
Maart.........	—	—	—	—	9	9	—	—	12	12	42	42	—	—	—	—	—	—	63	63
April..........	—	—	14	4	6	6	—	—	12	12	46	43	—	—	—	—	—	—	78	65
Mei...........	—	—	8	2	5	4	—	—	14	13	21	21	—	—	—	—	—	—	48	40
Juni..........	—	—	9	3	13	13	—	—	20	19	36	34	—	—	—	—	—	—	78	69
Juli...........	—	—	2	1	16	16	—	—	19	17	32	32	—	—	—	—	—	—	69	66
Augustus......	—	—	—	—	30	30	—	—	21	19	20	20	—	—	—	—	—	—	71	69
September.....	—	—	—	—	22	22	—	—	24	22	21	21	—	—	—	—	—	—	67	65
October........	—	—	—	—	56	54	—	—	38	38	40	39	—	—	—	—	—	—	134	131
November......	—	—	—	—	35	34	—	—	28	28	43	40	—	—	—	—	—	—	106	102
December......	—	—	—	—	20	20	—	—	25	24	43	43	—	—	—	—	—	—	88	87
Totaal.....	—	—	33	10	226	222	—	—	261	251	444	434	—	—	—	—	—	—	964	917

[1]) Bij Koninklijk Besluit van 14 Juni 1910 (*Staatsblad* n⁰. 161) werd de Besmettelijke-Ziektenwet voor deze ziekte voor één jaar toepasselijk verklaard.

Uit *andere gemeenten* werden bovendien nog in de ziekenhuizen in deze Gemeente opgenomen: 4 lijders aan febris typhoïdea, 16 lijders aan diphtherie, 1 lijder aan scarlatina; uit de navolgende gemeenten: 1 uit Broek in Waterland, 1 uit Buiksloot, 1 uit Huizen, 2 uit Ouderkerk, 11 uit Sloten, 3 uit Sloterdijk, 1 uit Watergraafsmeer en 1 uit Zaandam.

Van deze lijders werden er opgenomen: 7 in het Emma-Kinderziekenhuis, 9 in het Wilhelmina-gasthuis, 1 in het Burgerziekenhuis en 4 in het Onze Lieve Vrouwe-gasthuis.

III. Ontsmettingen.

De ontsmettingen van de goederen geschiedden voor het grootste deel in de twee *ontsmettingsovens* door middel van circuleerenden stoom met 0,1—0,2 atm. overdruk (beantwoordende aan temperaturen van ruim 102°—105° C.). Na uit de ovens te zijn genomen komen de goederen in het *coulissen-droogapparaat*, waar zij snel gedroogd en gelucht worden, om ze zooveel mogelijk op denzelfden dag nog bij den eigenaar terug te kunnen bezorgen. Het *Rubner-apparaat* (= ontsmetting door formaldehyde-waterdamp van 60° C. met vacuum van ongeveer 60 c.M.) kwam vooral in aanmerking voor die voorwerpen, die niet in den oven behandeld kunnen worden. Voor *boekendesinfectie* werd een installatie gebezigd, waarbij de boeken (ook die met lederen banden en ruggen) zonder eenige schade werden blootgesteld gedurende minstens vier uur aan de inwerking van vochtige, heete lucht van 75—85° C.

Bij de *woningdesinfectie* werd zooveel mogelijk van den formaldehydewaterdamp gebruik gemaakt, waarbij de apparaten van Flügge en De Torrens of het apparaat-Berolina in aanwending kwamen. De *contrôle* der formaldehyde-woningontsmettingen geschiedde op de reeds vroeger aangegeven wijze (zie Gemeenteverslag 1908, Hoofdstuk VI of afzonderlijk Verslag van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst over 1908, p. 81).

Van de 2393 ontsmettingen, welke in dit jaar zijn uitgevoerd, werden er 2201 verricht op aanvraag van 196 geneeskundigen; 27 hadden plaats ten behoeve van verschillende takken van gemeentelijken dienst; 150 op initiatief van den Gezondheidsdienst en 15 op aanvraag van burgemeesters van naburige gemeenten.

Ziekte of andere reden waarom ontsmetting werd gevraagd	Aantal malen	Aantal ovenvullingen van 2 M3.	Aantal kamers	Aantal ontsmettingen in de loods	Kosteloos	Tegen vergoeding	Bedrag van de vergoeding		
Aneurysma aortae	1	$\frac{1}{4}$	—	1	—	1	*f*	2	25
Angina	2	$1\frac{1}{4}$	1	—	1	1	„	5	75
Apoplexia	5	$4\frac{3}{4}$	1	1	1	4	„	24	50
Bronchitis	3	$1\frac{3}{4}$	—	1	2	1	„	6	50
Carcinoma	136	74	13	21	92	44	„	144	50
Cholerina	1	$\frac{1}{4}$	1	—	1	—	„	—	—
Decubitus	5	$2\frac{1}{4}$	—	—	4	1	„	1	75
Diabetes	3	1	—	—	—	3	„	6	—
Diphtheria	317	$190\frac{1}{4}$	120	48	270	47	„	223	25
Dysenteria	1	$\frac{1}{2}$	1	—	1	—	„	—	—
Eczema	3	$2\frac{3}{4}$	—	—	2	1	„	3	25
Emphysema pulmonum	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	75
Empyema	1	$\frac{1}{4}$	—	—	1	—	„	—	—
Enteritis	5	2	1	1	4	1	„	1	75
Enuresis	1	$\frac{1}{4}$	—	—	1	—	„	—	—
Erysipelas	46	$28\frac{1}{2}$	16	9	37	9	„	38	50
Favus	4	$1\frac{1}{4}$	—	2	1	3	„	5	25
Febris typhoïdea	234	156	191	75	181	53	„	244	75
Furunculosis	1	$\frac{1}{2}$	—	—	—	1	„	2	50
Gangraena	3	$1\frac{1}{2}$	—	—	1	2	„	4	25
Gonorrhoea	13	$5\frac{3}{4}$	—	—	13	—	„	—	—
Haematemesis	1	$\frac{3}{4}$	1	—	—	1	„	5	25
Incontinentia urinae	39	$14\frac{3}{4}$	—	—	28	11	„	21	50
Infectio praesumptiva	197	$164\frac{1}{2}$	124	250	106	91	„	265	75
Influenza	3	$1\frac{1}{4}$	—	—	2	1	„	1	75
Lues	26	$16\frac{1}{2}$	1	—	25	1	„	4	50
Lepra	2	1	2	—	2	—	„	—	—
Marasmus	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	75
Meningitis	5	$2\frac{1}{2}$	2	—	4	1	„	1	25
Morbilli	5	3	—	2	3	2	„	4	—
Morbus cutis	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	25
Nephritis	9	$5\frac{1}{2}$	1	2	4	5	„	16	50
Parametritis	2	$1\frac{1}{2}$	—	—	2	—	„	—	—
Phlegmone	2	$1\frac{1}{4}$	—	—	2	—	„	—	—
Pneumonia	15	$7\frac{1}{4}$	2	2	8	7	„	15	50
Pyaemia	5	3	—	1	2	3	„	8	75
Rheumatismus	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	—
Rubeolae	5	6	7	—	3	2	„	11	75
Scabies	47	38	18	15	34	13	„	67	75
Scarlatina	300	$183\frac{3}{4}$	172	43	238	62	„	333	50
Scrophulose	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	25
Trachoma	3	1	—	—	3	—	„	—	—
Tuberculosis	878	512	268	86	757	121	„	448	25
Tumor cerebri	1	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1	„	1	75
Tussis convulsiva	3	$2\frac{3}{4}$	5	—	1	2	„	26	25
Typhus exanthematicus	28	$38\frac{1}{2}$	40	24	24	4	„	4	—
Uraemia	2	1	—	—	1	1	„	2	50
Varicella	4	$3\frac{1}{4}$	5	—	3	1	„	24	—
Vitium cordis	2	1	—	1	1	1	„	2	50
Vulvo vaginitis	9	$4\frac{3}{4}$	—	1	8	1	„	2	50
	2383	$1491\frac{1}{4}$	993	586	1874	509	*f*	1.991	25
Fumigatio (deratisatio navium) .	10	—	—	—	7	3	„	165	—
	2393	$1491\frac{1}{4}$	993	586	1881	512	*f*	2.156	25

Van de 2383 uitgevoerde ontsmettingen waren er:

880	of 36,9 %	wegens	ziekten in de Besmettelijke-Ziektenwet genoemd.
878	„ 36,8 %	„	tuberculose.
428	„ 18,— %	„	andere ziekten.
197	„ 8,3 %	„	vermoeden van infectie.

Uit de hieronder volgende tabel blijkt, hoe de evacuatie en desinfectie bij eenige van de meest voorkomende in de Besmettelijke-Ziektenwet genoemde ziekten in toepassing kwamen.

JAREN	Diphtheritis per 100 ziektegevallen		Febris typhoïdea per 100 ziektegevallen		Roodvonk per 100 ziektegevallen	
	Evacuaties	Desinfecties	Evacuaties	Desinfecties	Evacuaties	Desinfecties
1893	76,8	16,6	50.—	18,8	23,7	14.—
1894	82.—	9.—	61.—	30.—	21.—	11.—
1895	88,7	15,9	58.—	25,8	24,8	14,8
1896	91,6	15,8	55.—	28,5	27.—	23.—
1897	93.—	10.—	59.—	35.—	20,6	17,8
1898	89,9	10,5	65,9	52,6	21,8	29,1
1899	90,7	17,4	73,8	66,8	27,9	27,2
1900	89,9	12,1	68,3	62,8	33,7	31.—
1901	96.—	16,8	71,1	60,9	37,3	36,6
1902	92,3	17,7	69,4	72,9	45,8	42,2
1903	91,4	20,4	53,8	66,1	40,1	44,7
1904	90,5	19,4	74.—	61,4	35,7	36,1
1905	88,7	18,8	76.—	70,1	38,8	48.—
1906	91,6	19,5	80,7	69,6	47.—	53,6
1907	91,9	30,3	80,8	83.—	51,9	59,9
1908	93,1	51,9	79.—	77,4	50,9	59,3
1909	92,1	54.—	85,6	87,5	55,3	61,3
1910	92,1	65,8	82,8	85,7	56,1	64,5

IV. Verschillende mededeelingen omtrent besmettelijke ziekten en omtrent maatregelen ter voorkoming ervan.

A. FEBRIS TYPHOÏDEA.

Het aantal gevallen van febris typhoïdea, dat ter kennis kwam, bedroeg dit jaar 273, tegen 271 in 1909, 442 in 1908, 506 in 1907, 398 in 1906, 438 in 1905, 373 in 1904, 227 in 1903, 255 in 1902, 266 in 1901, 493 in 1900, 329 in 1899, 324 in 1898 en 209 in 1897.

De verdeeling van deze gevallen over de verschillende maanden en de aangegeven sterfte aan febris typhoïdea zijn uit de volgende opïgaven op te maken.

FEBRIS TYPHOÏDEA	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Totaal
Ziektegevallen	10	5	11	6	8	17	17	37	27	73	38	24	273
Overleden	2	2	1	1	1	2	2	2	2	11	7	2	35

Zooals ieder jaar konden ook nu weer vele gevallen met zeer groote waarschijnlijkheid worden toegeschreven aan infectie door melk afkomstig uit de Amsterdam omgevende gemeenten.

In October kwamen onder de bekend geworden gevallen van febris typhoïdea er verscheidene voor onder de klanten van een melkslijter aan den Laanweg, die zijn melk betrok van een veehouder te Buiksloot, naast wiens erf een gezin woonde, waarvan één der leden toen aan typhoïd zou lijden. Bovendien werd naar aanleiding van een bericht van een geneeskundige, dat het gebruik van „Fosco" in het Tolhuis aanleiding zou hebben gegeven tot het optreden van een geval van febris typhoïdea, vastgesteld, dat de melk, die in het Tolhuis aan Fosco was toegevoegd, afkomstig was van dienzelfden leverancier te Buiksloot. Volgens de verklaring van den pachter van het Tolhuis werd de melk, nadat hem het optreden van de bovenbedoelde typhoïdgevallen ter oore was gekomen, steeds gekookt, hetgeen bij contrôle bevestigd kon worden. Ook één der melkinrichtingen, die van bovenbedoelden leverancier melk ontving, zou na het bekend worden van de ziektegevallen, die melk steeds in gepasteuriseerden toestand afleveren.

In verband met de inlichtingen ontvangen van den Inspecteur van de Volksgezondheid voor Noordholland en Utrecht, die met een en ander in kennis was gesteld, bleek uit een onderzoek, dat de bedoelde veehouder een zeer grooten melkhandeld had vooral op Amsterdam en, behalve de melk van zijn eigen koeien, die van honderden koeien van andere veehouders verhandelde. Naast het erf van dezen veehouder en melkhandelaar was een gezin woonachtig, waarin een geval van febris typhoïdea was voorgekomen.

Gelet op de plaatselijke gewoonten om de faecaliën te loozen in de achter de erven zich bevindende slooten en het slootwater te bezigen voor het reinigen van vaatwerk enz., werden met het oog hierop bij den veehouder verschillende maatregelen genomen, o. a. werd in overleg met bedoelden Inspecteur en met den Burgemeester van Buiksloot ter plaatse een uitvoerige ontsmetting door den Gezondheidsdienst uitgevoerd.

Bij het ingestelde onderzoek waren aan den Laanweg tevens zeer ongewenschte toestanden in zake vuilverwijdering en drinkwatervoorziening aangetroffen. Maatregelen om reeds aanstonds tijdelijke verbetering daarin te brengen, werden voorgesteld en genomen. Voorts werden voorstellen gedaan tot het verkrijgen van definitieve verbetering.

B. DIPHTHERIE.

De sterfte aan diphtherie in de verschillende maanden, voor zoover betreft die in de ziekenhuizen, kan blijken uit de onderstaande tabel:

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totaal
Ziektegevallen........	45	55	42	46	21	36	32	20	21	40	43	43	444
Overledenen..........	3	1	3	3	1	1	3	—	2	3	3	3	26
Percent..............	6,7	1,8	7,1	6,5	4,8	2,8	9,4	—	9,5	7,5	7.—	7.—	5,9
„ in 1909	16,2	6,7	11,1	11,3	9,8	15,8	8,7	13,6	2,3	3,4	2,9	7,4	9.—
„ „ 1908	5,1	1,8	5,3	5,3	5,3	13,7	—	9,5	—	2,4	21,7	13,2	6,5
„ „ 1907	13,6	5,1	—	7,1	7,2	2,4	4,5	8,3	9,5	7,3	11,5	12,2	7,6
„ „ 1906	15.—	8,3	10,4	9,5	3,6	9,1	12,8	8,8	10,3	11,6	11,7	10,9	10,2
„ „ 1905	16,4	5.—	8,5	21,9	9,3	3,4	15,4	3,7	—	5,4	11,1	19,5	10,5
„ „ 1904	10,2	15,9	13,7	3,6	18,2	11,1	15,8	—	11,5	11,8	13,8	17,7	12,2
„ „ 1903	5,3	17,4	6,5	10,3	20.—	3,1	2,7	10.—	10,9	9,1	—	11,1	9,4
„ „ 1902	10,2	17.—	22,2	9,8	11,4	21,9	4,5	7,4	—	9,1	24.—	13,3	13.—
„ „ 1901	17,9	17,2	8,1	5,3	9,3	3,4	8,6	2,8	8,6	6,2	2,2	10,4	8.—
„ „ 1900	9,5	12.—	3,7	19.—	3,2	8,3	26,3	4,5	16.—	12,5	18,6	16.—	12,5
„ „ 1899	20.—	13,8	7,6	6.—	14,2	6,2	5.—	—	23,5	8.—	15,7	3,8	10,5
„ „ 1898	8,8	11,5	14,2	11,1	11,9	7,1	3,2	18,5	6,4	8,8	21,4	9,7	10,7
„ „ 1897	19,8	11,9	15,4	17,7	3,2	15,9	8,4	14,2	15.—	12,1	17,6	15,8	14,3
„ „ 1896	19.—	9.—	13.—	10,5	20.—	12.—	18,5	19.—	15.—	6.—	11.—	16,5	13,8

C. MENINGITIS CEREBRO-SPINALIS EPIDEMICA.

In dit jaar kwamen twee gevallen ter kennis, waarbij het bestaan van bovengenoemde ziekte vermoed werd.

Het bacteriologisch onderzoek [1]) van het lumbaalvocht, door punctie in deze gevallen verkregen, had in geen der gevallen noch voor diplococcus meningitidis (Weichselbaum), noch voor diplococcus pneumoniae (Fraenkel) positieve uitkomsten.

De volgende opgave geeft een overzicht van de sterfte aan meningitis [2]) in de jaren 1902—1910.

JAREN	Meningitis tuberculosa	Meningitis	Meningitis cerebro-spinalis epidemica	Sterfte per 100.000 inwoners aan de drie vormen van meningitis te zamen
1902	143	202	1	64,2
1903	156	200	—	65,1
1904	136	220	3	65,1
1905	104	197	1	54,1
1906	146	126	2	48,6
1907	142	118	1	46,1
1908	111	92	—	35,9
1909	161	107	3	47,9
1910	133	89	—	38,7

[1]) Met het oog op het geringe weerstandsvermogen van de specifieke organismen van meningitis cerebro-spinalis epidemica, waarvan, zooals wordt aangenomen, vooral de diplococcus intracellularis meningitidis (WEICHSELBAUM) en de diplococcus pneumoniae (A. FRAENKEL) in aanmerking komen, is het wenschelijk te wijzen op eenige voorzorgen, die genomen dienen te worden bij het doen van lumbaalpunctie voor bacteriologisch onderzoek.

1° Men neme het lumbaalvocht zooveel mogelijk bij versche gevallen;

2° Men geve den bacteriologischen onderzoeker bericht, wanneer men de punctie meent te doen, opdat de speciale voedingsbodems reeds van te voren in gereedheid en op temperatuur gebracht kunnen worden;

3° Men verzende het buisje met lumbaalvocht zoo spoedig mogelijk en in watten verpakt naar den bacteriologischen onderzoeker.

Op de voorzorgen van steriliteit bij het doen van de punctie, ook met het oog op de lastige huiddiplococcen, waaronder stammen zijn, die op agar-agar met een dik wit beslag groeien en zich, bij enting in het dier, ook *intracellulair* kunnen voordoen, behoeft niet nader te worden ingegaan.

Voor het verrichten van het bacteriologisch onderzoek van lumbaalvocht van verdachte gevallen bestaat voor Amsterdamsche geneeskundigen bij den Gemeentelijken Gezondheidsdienst gelegenheid; voor het doen daarvoor van de lumbaalpunctie heeft zich welwillend beschikbaar gesteld Dr. K. H. BOUMAN, arts, alhier.

[2]) Respect. N°. 30, 61 en 61bis van de uitvoerige lijst van de Internationale Nomenclatuur der doodsoorzaken.

D. Typhus exanthematicus.

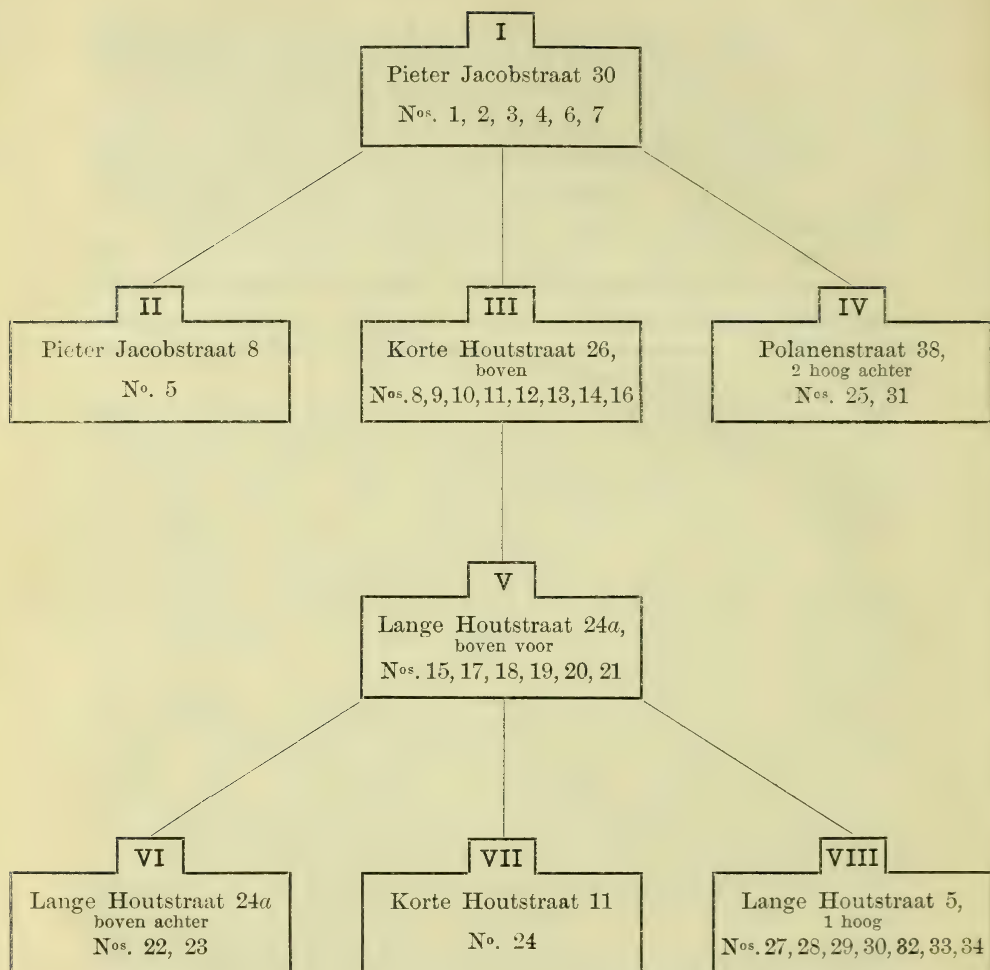
In de maanden April, Mei, Juni en Juli van dit jaar kwamen hier ter stede 35 gevallen van typhus exanthematicus voor. De onderlinge samenhang van de meeste gevallen is aangetoond kunnen worden of is althans zeer waarschijnlijk geworden. In enkele gevallen is die samenhang niet gevonden kunnen worden; ook is niet ontdekt kunnen worden, hoe de besmetting hier is ingevoerd, ofschoon het waarschijnlijk is, dat dit door zwervers van elders is geschied.

De hierbij afgedrukte teekening geeft een beknopt overzicht van den onderlingen samenhang, terwijl de mede hier afgedrukte staat daaromtrent meer uitvoerige gegevens verstrekt. De nummers, onder de verschillende perceelen vermeld, komen overeen met dezelfde nummers in den uitvoerigen staat.

Als de voornaamste van de maatregelen, welke werden toegepast tot het tegengaan van de verspreiding van de ziekte, moet genoemd worden het zoo spoedig mogelijk opnemen van de lijders en hunne huisgenooten in het Wilhelmina-gasthuis ter isoleering, verpleging en observatie. Meestal werden hierbij geene bezwaren ondervonden; in enkele gevallen echter weigerden de huisgenooten, dat opnemen aanvankelijk hardnekkig en was eerst langs allerlei omwegen hunne opname in het Gasthuis te verkrijgen; van deze vertraging waren eenige nieuwe ziektegevallen het gevolg.

Vóór van de huisgenooten opname in het gasthuis verkregen kon worden, werden zij door den Gezondheidsdienst in observatie gehouden; dagelijks werd dan nagegaan, of zich onder hen ook personen bevonden, die verdachte verschijnselen vertoonden. Een gelijke contrôle werd gehouden op andere personen (familieleden of kennissen), die met de lijders korter of langer in aanraking waren geweest.

De overige maatregelen bestonden in het ontsmetten van woningen, huisraad, kleeding, enz. daar waar zich gevallen van vlektyphus of verdachte gevallen van die ziekte hadden voorgedaan, terwijl — indien noodig — ontsmettende baden werden verstrekt aan personen uit de omgeving van de lijders.

Geen verband met andere gevallen gevonden:

IX	X
Waterlooplein 92, boven No. 26	1e Batavierdwarsstraat 5 No. 35

I. *Volkslogement, Pieter Jacobszstraat* 30.

20 Maart, vrouw V.-H. gemeld als *febris typhoïdea.*
25 〃 man J. J. 〃 〃 〃 〃
25 〃 man v. 20 j. D. T. 〃 〃 〃 〃
26 〃 vrouw K.-M. 〃 〃 〃 〃
1⁰ 12 April vrouw van 36 j. J.-E. (moeder van J. J.) eerst gemeld als febris typhoïdea; later als *typhus exanthematicus. Overleden.*
2⁰ 12 〃 jongen van 18 j. H. T. (broeder van D. T.) eerst gemeld als febris typhoïdea; later als *typhus exanthematicus.*
3⁰ 13 〃 man van 71 j. J. T. ter observatie naar het W. G. [1]), werd gemeld als *typhus exanthematicus. Overleden.*
4⁰ 13 〃 man van 58 j. J. J. (echtgenoot van N⁰. 1 en vader van N⁰. 2) eerst gemeld als febris typhoïdea; later als *typhus exanthematicus. Overleden.*
6⁰ 19 〃 man van 53 j. N. B. bij contrôle ziek bevonden en naar het W. G. gezonden; na eenige dagen gemeld als *typhus exanthematicus.*
7⁰ 22 〃 man van 25 j. H. had sedert 14 dagen het volkslogement verlaten en was zwervende. Op straat ziek geworden, door politie en geneeskundigen dienst naar het W. G. vervoerd. Gemeld als *typhus exanthematicus.*

II *Pieter Jacobszstraat* 8.

5⁰ 15 April, man van 20 j. H. T. (broeder van N⁰. 2 zie onder I) ter observatie naar W. G. op 18 April, later gemeld als *typhus exanthematicus.*

III. *Korte Houtstraat* 26. *boven.*

In deze woning kwamen in gezin v. D. S. een paar ziektegevallen voor, die aan vlektyphus deden denken. Het bleek, dat een getrouwde dochter, die met haar kind bij haar moeder inwoonde, eenigen tijd te voren met haar man had gewoond in het volkslogement Pieter Jacobszstraat 30 (I). Daarna was zij enkele dagen zwervende geweest en had zich toen — zich ziek voelende — begeven naar de woning van hare ouders. Haar vader was daarna ziek geworden en is in het Portugeesch Israëlietisch Ziekenhuis overleden. Een harer broeders bevond zich nu ook in dat ziekenhuis (later gebleken lijdende te zijn aan mazelen). Het geheele gezin, ook het kind, dat in het Portugeesch Israëlietisch Ziekenhuis verpleegd werd, 12 personen in het geheel, werd ter verpleging of ter observatie in het W. G. opgenomen. Achtereenvolgens werden de volgende leden van dit gezin als ziek gemeld:
8⁰ 20 April, vrouw van 39 j. v. D. S.-S., gemeld als *typhus exanthematicus.*
9⁰ 20 〃 jongen 〃 8 j. I. v. D. S., 〃 〃 〃 〃
10⁰ 20 〃 meisje 〃 16 j. J. v. D. S., 〃 〃 〃 〃
11⁰ 20 〃 jongen 〃 18 j. E. v. D. S., 〃 〃 〃 〃
12⁰ 20 〃 meisje 〃 20 j. S. v. D. S., 〃 〃 〃 〃

[1]) W. G. = Wilhelminagasthuis.

13° 21 April, jongen van 14 j. S. v. D. S., gemeld als *typhus exanthematicus.*
14° 21 " " " 4 j. B. v. D. S., " " " "
16° 22 " meisje " 12 j. E. v. D. S., " " " "

IV. *Polanenstraat* 38, 2 *hoog achter.*

25° 4 Juni, man van 21 j. H. opgenomen in het W. G., gemeld als *typhus exanthematicus.* Volgens informatie zou hij omgang hebben gehad met iemand uit het volkslogement Pieter Jacobszstraat 30 (I).
31° 20 " vrouw van 33 j. E. B.-B., levende met N°. 25 (IV), gemeld als *typhus exanthematicus.*

V. *Lange Houtstraat* 24*a*, *boven, voor.*

Gezin v. D. S., familie van N°. 8 (zie onder III). Bij dagelijksche contrôle werd een zieke aangetroffen, die naar het W. G. werd vervoerd. De andere leden van het gezin, man, vrouw en 3 kinderen), werden — nadat zij dit eerst geweigerd hadden — ten slotte ter observatie in het W. G. opgenomen.
15° 21 April, meisje v. 14 j. S. v. D. S., gemeld als *typhus exanthematicus.*
17° 10 Mei, man " 41 j. M. v. D. S., " " " " *Overleden.*
18° 10 " vrouw " 46 j. C. v. D. S.-K. " " " " *Overleden.*
19° 10 " meisje " 12 j. S. v. D. S. " " " "
20° 10 " jongen " 16 j. E. v. D. S. " " " "
21° 10 " " " 5 j. S. v. D. S. " " " "

VI. *Lange Houtstraat* 24*a*, *boven, achter.*

22° 19 Mei, meisje van 9 j. E. G., kwam in aanraking met gezin v. D. S. (zie V), gemeld als *typhus exanthematicus.*
23° 24 " meisje van 11 j. I. G., gemeld als *typhus exanthematicus.*

VII. *Korte Houtstraat* 11.

Gezin S. had gewoond in perceel Lange Houtstraat 24*a*, 3 hoog, voor (zie V), en was daar in aanraking geweest met gezin v. D. S. Toen daar gevallen van vlektyphus voor kwamen, was gezin S. verhuisd. De oude moeder werd ziek en is in het W. G. opgenomen.
24° 25 Mei, vrouw van 66 j. S. DE V., gemeld als *typhus exanthematicus.*

VIII. *Lange Houtstraat* 5, 1 *hoog.*

Gezin V., had omgang met gezin v. D. S. (zie V). Bij dagelijksche contrôle werd een zieke aangetroffen, die echter volgens mededeeling van den behandelenden geneeskundige lijdende zou zijn aan *pneumonie.* Op 12 Juni werden weder 3 zieken aangetroffen, die naar het W. G. werden vervoerd; overige leden van het gezin, man en 2 kinderen, weigerden ondanks grooten aandrang zich ter observatie te laten opnemen. Op 27 Juni eerst, nadat nogmaals pressie op hen was uitgeoefend, stemden zij daarin toe en openbaarde zich achtereenvolgens bij hen vlektyphus, gelijk hier volgt:

27⁰ 14 Juni, vrouw v. 44 j. E. V.-K. gemeld als *typhus exanthematicus*. *Overleden*.
28⁰ 14 〃 man 〃 22 j. A. V. 〃 〃 〃 〃
29⁰ 14 〃 vrouw 〃 36 j. J. V. 〃 〃 〃 〃
30⁰ 14 〃 meisje 〃 12 j. S. V. 〃 〃 〃 〃
32⁰ 28 〃 jongen 〃 14 j. S. V. 〃 〃 〃 〃
33⁰ 28 〃 〃 〃 5 j. D. V. 〃 〃 〃 〃
34⁰ 1 Juli, man 〃 41 j. H. V. 〃 〃 〃 〃

IX. *Waterlooplein* 92, *boven*.

26⁰ 13 Juni, man van 24 j. E. v. P., gemeld als *typhus exanthematicus*. Geen verband met andere gevallen is aangetoond kunnen worden.

X. 1*ste Batavierdwarsstraat* 5.

35⁰ 2 Juli, vrouw van 50 j. R. DE J.-DE M., gemeld als *typhus exanthematicus*. Geen verband met andere gevallen is aangetoond kunnen worden. *Overleden*.
Alle huisgenooten (5 personen) naar het W. G. ter observatie.

E. CHOLERA ASIATICA.

Viermaal (in de maanden Juni en Augustus) werd een onderzoek verricht en werden voorloopige maatregelen genomen naar aanleiding van het door geneeskundigen ter kennis brengen van *verdachte gevallen van cholera*; de uitkomsten van het bacteriologisch onderzoek waren voor cholera asiatica negatief. Eén dezer gevallen was voorgekomen in een gezin in de Foeliestraat. Het gezin bestond uit man (bootwerker), vrouw en 5 kinderen. De man en 3 kinderen vertoonden verschijnselen van hevige gastro-enteritis; twee der kinderen zijn overleden; de beide andere patienten zijn hersteld. Het bacteriologisch onderzoek van de faeces der zieken viel, zoowel voor cholera asiatica als voor andere pathogene kiemen, negatief uit.

Voorts werden aan boord van 80 schepen uit niet besmet verklaarde Russische havens het hier gebruikelijke gezondheidsonderzoek ingesteld en de gebruikelijke maatregelen (ontsmetting van ballast-, ruim- en waschwater, en dergelijke) genomen. Aan boord van één dezer schepen (uit Archangel) werd een schepeling aangetroffen, die kort te voren in zee lijdende zou zijn geweest aan diarrhoea; hij werd ter observatie in het Wilhelmina-gasthuis opgenomen, terwijl zijne goederen ontsmet werden. De uitkomsten van het bacteriologisch onderzoek van de dejecta waren van dien aard, dat er geen bezwaar bestond tegen zijn terugkomst aan boord.

Het toezicht, dat in samenwerking met de Politie uitgeoefend wordt op transmigranten, voornamelijk uit Rusland en aangrenzende streken afkomstig, die hier tijdelijk hun intrek namen in de verschillende transmigranten-verblijven, strekte zich uit over 88 personen; het gaf geen aanleiding tot het nemen van bijzondere maatregelen.

Op aandrang van het Staatstoezicht op de volksgezondheid werden, deels in overeenstemming met, deels in afwijking van het bepaalde in de Internationale Sanitaire Overeenkomst van Parijs van 3 December 1903,

voor de cholera-indemne schepen — schepen derhalve, waarop zich noch vóór het vertrek uit de vreemde haven, noch gedurende de reis, noch bij aankomst alhier sterfte- of ziektegevallen aan cholera hadden voorgedaan — de volgende maatregelen genomen.

Onmiddellijk na aankomst te IJmuiden werden aan boord van het schip twee bewakers-desinfecteurs geplaatst, die behoorden tot het personeel van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst. Deze personen brachten twee hulp-privaten aan boord voor de schepelingen en sloten de eigenlijke scheepsprivaten na desinfectie af, opdat geen „verdachte" faecaliën in het water terecht zouden kunnen komen. De bemanning was verplicht de faecaliën te deponeeren in de hulp-privaten; van ieder werd een monster faeces genomen, om door bacteriologisch onderzoek uit te maken, of er onder de bemanning zoogenaamde dragers van choleravibrionen voorkwamen. De bewakers-desinfecteurs hadden verder toe te zien, dat de bemanning niet lijf- of beddegoed wiesch en het waschwater over boord wierp; dat het ruim- en ballastwater niet dan na voorafgaande ontsmetting in het water terechtkwam. Was het schip inmiddels te Amsterdam aangekomen, dan werden bootwerkers en verder personeel toegelaten om met de lossing der lading van het schip onmiddellijk een aanvang te kunnen maken. De bewakers-desinfecteurs bleven aan boord en hadden in opdracht er voor te zorgen, dat, in afwachting van de uitkomsten van het bacteriologisch onderzoek (binnen 36—48 uur), het schip door de schepelingen niet werd verlaten en geene vrouwen of kinderen of andere familieleden en bezoekers tot de schepelingen werden toegelaten.

Bij schriftelijke aanvraag kon aan den gezagvoerder of aan een of meer der schepelingen vergund worden, voor dienstzaken voor eenigen tijd het schip te verlaten. Toen van deze vergunning misbruik bleek gemaakt te worden werd een bewaker medegegeven. In den eersten tijd waren de schepelingen en passagiers bij aankomst verplicht een desinfecteerend bad te nemen en hun goederen en verblijven te laten desinfecteeren. Deze laatste maatregelen konden echter na eenigen tijd weer worden ingetrokken.

In het tijdsverloop van 13 Augustus tot 30 November werden op 30 schepen deze maatregelen toegepast. Zij waren afkomstig uit St. Petersburg, Kroonstad, Riga, Odessa, Nikolajeff. Voor al deze schepen bedroeg het tijdsverloop tusschen het vertrek uit de Russische haven en de aankomst te IJmuiden-Amsterdam steeds meer dan 5 dagen.

Het bacteriologisch onderzoek [1]), verricht door den adviseur voor de aetiologische diagnostiek van infectieziekten, Dr. J. J. van Loghem (daarbij bijgestaan door Jonkvr. Van Riemsdijk en Dr. C. S. Stokvis), strekte zich uit over de monsters faeces van 638 gezonde schepelingen, waarvan 4 dragers bleken te zijn van vibrionen, die in algemeene en bijzondere eigenschappen overeenkwamen met choleravibrionen. Zij vertoonden bij proefdieren een zeer geringe virulentie te bezitten. Van deze 4 gezonde vibrionendragers kwam er

[1]) Nadere bijzonderheden hieromtrent zijn te vinden in het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde 1911 — Eerste helft N⁰. 2, p. 154.

één voor op het Nederlandsche Stoomschip „Hebe" en 3 op het Zweedsche Stoomschip „Arla". Het stoomschip „Hebe" was den 5den Augustus van Amsterdam naar St. Petersburg vertrokken; den 9den Augustus, gedurende de reis, hadden 5 man een weinig buikpijn gehad, waarvan één gedurende 1 dag diarrhee. Den 12den Augustus kwam het schip in St. Petersburg aan en bracht de hier bovenbedoelde vibrionendrager (een der machinisten) met eenige andere opvarenden een bezoek aan den wal. Zonder eenig geval van ziekte op de terugreis kwam het schip den 28sten Augustus in Amsterdam aan en werden den 30sten Augustus alleen bij den meergenoemden machinist, op een totaal van 21 schepelingen, vibrionen gevonden. De man werd gedurende eenige dagen ter observatie in het Wilhelmina-gasthuis opgenomen; hij bleef daar gezond. Het driemaal herhaald bacteriologisch onderzoek zijner faeces viel steeds negatief uit. Inmiddels was het stoomschip „Hebe" naar St. Petersburg vertrokken en vandaar weder afgereisd, den 20sten September. Den 21sten September werd een der stokers ziek met braken, diarrhee en buikkrampen en werd den 25sten September in het hospitaal te Kopenhagen opgenomen, waar men cholera asiatica bij hem meende te moeten vaststellen. Al neemt men aan, dat dit laatste werkelijk een geval van cholera asiatica is geweest, dan is de samenhang van dit geval met genoemden gezonden vibrionendrager nog niet bewezen. Zooals hiervoren is medegedeeld kwamen den 9den Augustus, vier dagen na het verlaten van Amsterdam, eenige gevallen van buikpijn-diarrhee aan boord van dit schip voor. Deze lieden hadden zich in Amsterdam vrij bewogen, terwijl in Amsterdam in dit jaar geen geval van cholera is voorgekomen. Het is derhalve zeer twijfelachtig of de vibrionen, die bij den gezonden vibrionendrager gevonden werden, de noodige virulentie bezaten om bij andere personen tot ziekteverschijnselen aanleiding te geven.

De drie overige vibrionendragers kwamen voor op het Zweedsche Stoomschip „Arla", alhier binnengekomen den 3den September uit St. Petersburg. Bij drie der gezonde opvarenden werden vibrionen gevonden, nl. bij de hofmeesteres, een matroos en een stoker. Volgens den gezagvoerder was de bemanning geheel Zweedsch en had zij in St. Petersburg geen contact gehad met den wal, noch met Russische bootwerkers, kooplieden, enz. Het drinkwater en de voedingsmiddelen zouden medegenomen zijn uit Zweden; ballast-water was niet aanwezig; aan boord waren geen ziektegevallen voorgekomen. Alle drie personen waren gezond en werden in het Wilhelmina-gasthuis ter observatie opgenomen; aldaar zijn zij gezond gebleven en na resp. 18, 17 en 10 dagen ontslagen.

Hofmeesteres		Matroos		Stoker	
4 Sept.	+	3 Sept.	+	4 Sept.	+
9 „	+	6 „	+	9 „	—
10 „	+	7 „	—	10 „	—
12 „	+	9 „	+	12 „	—

Hofmeesteres		Matroos		Stoker	
13 Sept.	—	10 Sept.	+	13 Sept.	—
14 〃	+	12 〃	—		
15 〃	+	13 〃	—		
16 〃	+	14 〃	—		
17 〃	—	15 〃	—		
19 〃	—	16 〃	—		
20 〃	—	17 〃	—		
21 〃	—	19 〃	—		

Tot ongeveer 11 November zijn deze maatregelen voor alle indemne schepen, uit met cholera besmet verklaarde Russische, later ook Italiaansche, havens toegepast; aangezien men toen meende, dat intusschen het seizoen zoover gevorderd was, dat eventueel voorkomende cholera-vibrionen zich verder minder goed buiten het lichaam (speciaal in het water) zouden kunnen ontwikkelen en het gevaar van overbrenging niet meer zoo groot werd geacht, werd op de handhaving der maatregelen voor schepen, die meer van verre kwamen (Zwarte Zee, Donau, Constantinopel) geen prijs meer gesteld. Er bleven derhalve nog over de schepen komende uit St. Petersburg, Kroonstad en Riga. Een tiental dagen later werden ook voor de schepen uit deze havens de maatregelen ingetrokken. Inmiddels was het jaargetijde van dien aard geworden, dat uit die streken geen schepen de haven alhier meer bezochten.

F. Pest.

In het geheel werden 223 schepen, uit met pest besmette streken, onderzocht op het aanwezig zijn van zieke schepelingen en van ratten. Tienmaal werd gezwaveld. De volgende tabel geeft nadere bijzonderheden.

PLAATS VAN HERKOMST	Aantal onderzochte schepen	Onderzoek door den geneeskundige	Zwavelen	Aantal der gedoode ratten
Adelaïde	8	—	—	—
Alexandrië	3	—	—	—
Algiers	9	—	—	—
Bangkok	9	1	—	—
Bassein	3	—	—	—
Bombay	3	—	—	—
Buenos-Ayres	33	—	3	1125
Calcutta	1	—	—	—
Lissabon	3	—	—	—
Malaga	2	—	—	—
Napels	1	—	1	1
San Nicola	1	—	—	—
Odessa	7	—	5	—
Oran	2	—	—	—
San Pedro	1	—	—	—
Penang	3	—	—	—
La Plata	6	—	—	—
Port-Saïd	87	—	1	168
Rangoon	5	—	—	—
Rio de Janeiro . . .	2	—	—	—
Rosario	6	—	—	—
Santos	1	—	—	—
Shanghaï	1	—	—	—
Singapore.	1	—	—	—
Smyrna.	3	—	—	—
Sydney	8	—	—	—
Vigo	1	—	—	—
Yokohama	10	—	—	—
Wladiwostock	3	—	—	—
	223	1	10	1294

Einde October werd een begin gemaakt om ook nog op andere wijze te trachten het gevaar van overbrengen van pest door *scheepsratten* tegen te gaan, n.l. door deze dieren zooveel mogelijk aan boord van schepen en in de daarmede in verbinding staande magazijnen en pakhuizen te verdelgen door middel van *rattenvergift*.

Het vergift, in rood papier verpakt, werd door de beambten van den Gezondheidsdienst op verschillende plaatsen in het schip neergelegd, al naar gelang van de omstandigheden van 50—400, soms tot 700 pakjes. De scheepsgezagvoerder werd met het neerleggen van het vergift in kennis gesteld; tevens werd hem verzocht de aandacht van de schepelingen en de bootwerkers er op te vestigen. Gedurende de volgende dagen gingen de beambten de uitwerking van het vergift op de scheepsratten na en werden door hen de doodgevonden ratten onder de noodige voorzorgen verzameld en ter onderzoek naar het laboratorium gebracht.

Op deze wijze werden in de twee laatste maanden van het afgeloopen jaar behandeld 2 groote *pakhuizen*, uit verschillende onderafdeelingen bestaande, en 14 *schepen*, komende uit Buenos-Ayres, Goole, Garantolo, Leith, Lissabon, Londen, Monte-Video, Odessa, La Plata, Rosario.

Het aantal in de pakhuizen dood gevonden ratten bedroeg respect. 33 en 66 en dat aan boord van 10 schepen bedroeg respect. 0, 0, 2, 9, 20, 32, 41, 117, 170 en 237, totaal 628 ratten. Voor de 4 overige schepen kon de uitwerking van het vergift niet worden nagegaan, aangezien deze schepen hier te kort verbleven.

Van de 628 aan boord verzamelde ratten werden er 471 in het laboratorium onderzocht; de overige dieren waren aan boord verbrand geworden.

In de eerste plaats werd nagegaan of zij werkelijk vergiftigd waren geworden[1]); dit bleek bij 469 ratten het geval te zijn. Bij 2 ratten kon het vergift in de maag niet worden aangetoond; zij bleken nochtans niet aan pest lijdende te zijn geweest.

Verder werd gevonden, dat alle scheepsratten waren van de soort: rattus (inclusief de varieteiten: alexandrinus en rufescens[2]) en dat in de twee magazijnen, die met de scheepvaart in verband stonden, rattus overwegend voorkwam.

Bij de obductie van de ratten werd gelet op de voor pest karakteristieke pathologische afwijkingen. Eenige malen kwam het voor, dat bloedige lympheklierzwellingen of bloedige buikvliesontsteking werden aangetroffen. Soms konden geene organismen uit de gezwollen klieren gekweekt worden, eenige malen streptococcen en driemaal een organisme, waarvan het microscopisch, uit het bloed gemaakte, praeparaat zeer veel op bacillus pestis geleek, doch bij nader onderzoek (Dr. Swellengrebel) geen bacillus pestis bleek te zijn. In het onderstaande overzicht zijn die drie organismen nader gekarakteriseerd.

---

1) Aanvankelijk werd aan het rattenvergift wat kleurstof (*fuchsine, karmijn*) toegevoegd om dit in de maag van het dier terug te vinden; later werd op voorstel van Berntrop wat *phenolphthaleïne* bij het vergift gevoegd, waardoor bij de obductie, na toevoeging van wat alcali aan den maaginhoud, de bekende roode verkleuring optreedt.

2) Bij het determineeren werd steeds de bouw van den schedel (zie: Dr. J. J. van Loghem — Verhandelingen van het Genootschap voor Natuur-, genees- en heelkunde — December 1910) in aanmerking genomen.

	Bacter. Eemland.	Bacter. Pyrrhus.	Bacter. Rijnland.
ndplaats.	Gezwollen, bloedige lympheklier. rat S.S. „Eemland”.	Gezwollen lympheklier S. S. „Pyrrhus”.	Gezwollen lympheklier S. S. „Rijnland”.
orphologie	Kort, onbeweeglijk staafje met moleculairbeweging — Poolkleuring in het dierlijk lichaam.	Als bact. Eemland.	Als bact. Eemland, maar in het dierlijk lichaam veel slanker.
edings- gelatine.	Ronde koloniën met helderen rand; niet vervloeiend.	Als bact. Eemland, doch met gelobden rand.	Als bact. Eemland.
utagar.	Involutievormers bij 6% Na Cl.	Als bact. Eemland.	Als bact. Eemland.
elk.	Wordt gestremd.	Wordt niet gestremd.	Wordt niet gestremd.
ucosebouillon	Gisting	Gisting.	Geen gisting.
ctose „	„	„	„
utraalrood-agar	Gele verkleuring en fluorescentie.	Onveranderd.	Gele verkleuring en fluorescentie.
kmoeswei.	Rood.	Rood.	Eerst iets rood; daarna wêer violet; ten slotte duidelijk blauw.
idoplaten.	„	Onveranderd.	Onveranderd.
kmoesplaten.	„	Rood.	„
dol.	Positief. (Titer: 1/20000	Positief. (Titer: 1/2000	Negatief.
gglutinatie.	Typhusser. 1/100. negatief (Titer: 1/2000 Paratyph. B. 1/100. negat.	Paratyph. B. 1/100. negat.	Als bact. Eemland.
thogeniteit.	Bij intraperitoneale infectie bij muizen, ratten en caveae pathogeen.	Als bij bac. Eemland.	Als bij bact. Eemland.

Ook werd nog een begin gemaakt met een zooveel mogelijk geregeld onderzoek van de op de ratten gevonden vlooien. Zooals a priori te verwachten was, was het aantal vlooien, dat op de ratten aanwezig werd bevonden, al naar het jaargetijde, zeer wisselend; er werden in de koude maanden geene of slechts zeer weinige, in de warmere maanden meer vlooien gevonden. Meestal werden op de ratten aangetroffen: ceratophyllus fasciatus, zoowel op den mus rattus (respect. var. alexandrinus) afkomstig van de schepen of van de met de schepen in verbinding staande pakhuizen, als op den mus decumanus (s. norvegicus [1]), afkomstig van verschillende deelen van de stad. Eénmaal werden eenige exemplaren van xenopsylla cheopis gevangen op eenige exemplaren van mus alexandrinus aan boord van een schip.

[1]) Slechts zelden werd in de stad, op plaatsen die oogenschijnlijk niet in verbinding stonden met de scheepvaart, mus rattus aangetroffen.

G. Eenige cijfers omtrent tuberculose.

1. *Sterfte aan tuberculose in de geheele stad.*

JAREN	Keel- en long-tuberculose		Andere vormen van tuberculose		Alle vormen van tuberculose	
	Absolute cijfers	Per 10.000 inwoners	Absolute cijfers	Per 10.000 inwoners	Absolute cijfers	Per 10.000 inwoners
1897	794	15,87	282	5,65	1076	21,57
1898	757	14,89	320	6,30	1077	21,19
1899	737	14,22	281	5,42	1018	19,64
1900	786	15,24	296	5,73	1082	20,98
1901	778	14,66	306	5,77	1084	20,42
1902	781	14,51	267	4,93	1048	19,45
1903	771	14,11	292	5,34	1063	19,45
1904	820	14,87	302	5,48	1122	20,35
1905	799	14,35	199	3,57	998	17,92
1906	768	13,61	239	4,24	1007	17,84
1907	822	14,53	228	4,03	1050	18,56
1908	721	12,75	180	3,18	901	15,93
1909	776	13,66	235	4,14	1011	17,80
1910	722	12,58	211	3,68	933	16,25

2. *Desinfectie voor tuberculose in de afgeloopen jaren.*

JAREN	Aantal desinfecties voor tuberculose in het algemeen	Aantal desinfecties per 100 sterfgevallen
1897	133	12,36
1898	178	16,53
1899	177	17,38
1900	250	23,11
1901	247	22,79
1902	291	27,77
1903	308	28,97
1904	333	29,68
1905	372	37,27
1906	560	55,61
1907	544	51,81
1908	693	76,91
1909	807	79,98
1910	878	94,11

C. Verrichtingen in zake het hygiënisch toezicht op scholen en schoolkinderen.

I. Bestrijding van besmettelijke ziekten.

A. ROODVONK.

1. *Verdeeling van de ter kennis gekomen gevallen naar de leeftijden en over de maanden des jaars.*

MAAND	Alle gevallen						Waarvan schoolgaande kinderen				
	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	ouder dan 18 jaar	Totaal	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	Totaal
Januari	—	26	19	4	—	49	—	8	18	2	28
Februari	1	29	11	—	3	44	—	11	10	—	21
Maart	—	14	12	3	—	29	—	10	10	—	20
April	—	12	7	—	2	21	—	8	7	—	15
Mei	—	8	12	4	—	24	—	3	12	—	15
Juni	—	13	12	1	2	28	—	5	12	1	18
Juli	—	15	11	1	—	27	—	7	11	—	18
Augustus	—	9	31	4	1	45	—	2	29	1	32
September	—	22	18	2	1	43	—	12	18	1	31
October	—	27	28	—	1	56	—	14	26	—	40
November	—	18	25	2	2	47	—	9	25	1	35
December	—	25	21	3	3	52	—	14	20	—	34
Het jaar	1	218	207	24	15	465	—	103	198	6	307

2. *Verdeeling van de gevallen ov*

MAAND	Bewaarplaatsen en -scholen				Scholen voor gewoon lager onder			
	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met			Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met		
		1	2	3		1	2	3
		gevallen				gevallen		
Januari.	1	1	—	—	16	16	—	—
Februari	2	1	1	—	10	9	1	—
Maart	6	6	—	—	8	7	1	—
April.	5	5	—	—	3	3	—	—
Mei	2	2	—	—	7	6	1	—
Juni	2	2	—	—	8	6	2	—
Juli	5	5	—	—	9	9	—	—
Augustus.	1	1	—	—	14	12	2	—
September	4	4	—	—	15	11	3	1
October.	4	3	1	—	15	14	1	—
November	1	1	—	—	17	15	2	—
December.	5	5	—	—	18	17	1	—

...illende soorten van scholen.

...n voor uitgebreid lager ...wijs der 1e en 2e klasse			Particuliere scholen							Middelbare scholen	
...al scholen ...aar zich ...egevallen ...ordeden	scholen met 1 gevallen	scholen met 2 gevallen	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met 1 gevallen	2	3	4	5	6	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met 1 geval
5	5	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—
5	5	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—
3	2	1	3	3	—	—	—	—	—	—	—
3	3	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	4	4	—	—	—	—	—	1	1
1	1	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
4	4	—	6	4	1	1	—	—	—	2	2
3	2	1	1	—	1	—	—	—	—	1	1
5	4	1	8	6	1	—	—	1	—	—	—
4	4	—	10	9	1	—	—	—	—	—	—
5	5	—	4	3	1	—	—	—	—	—	—

3. *Gevolgen van de ziektegevallen voor de schoolkinderen.*

MAAND	Aantal kinderen naar een gasthuis vervoerd	Aantal kinderen thuis verpleegd	Aantal kinderen bijtijds uit het besmette perceel naar elders verhuisd [1]	Aantal als verhuisd opgegeven kinderen, die bij contrôle toch thuis werden aangetroffen [2]	Aantal gezonde kinderen in hetzelfde perceel, die volgens art. 14 der Besmettelijke-Ziektenwet niet tot de school mochten worden toegelaten
Januari	16	12	10	4	46
Februari	9	12	4	—	34
Maart	8	12	3	—	37
April	7	8	4	2	15
Mei	10	5	1	1	18
Juni	15	3	—	—	13
Juli	12	6	—	—	17
Augustus	15	17	6	3	81
September	17	14	1	—	40
October	26	14	7	1	34
November	20	15	12	3	39
December	17	17	8	5	53
Het jaar	172	135	56	19	427

In 1910 was het aantal lijders aan roodvonk 465, waaronder 307 schoolgaande kinderen. Van deze 307 gingen er:

40 op kinderbewaarplaatsen of bewaarscholen (totale bevolking ± 5122)
156 „ openbare scholen v. gew. lager onderw. („ „ ± 52354)
43 „ „ „ voor uitgebreid lager onderwijs 1e en 2e kl. („ „ ± 11326)
64 „ particuliere scholen („ „ ± 25419)
4 „ middelbare „ („ „ ± 2481)
307 schoolgaande kinderen.

De 40 gevallen op bewaarscholen of plaatsen kwamen als volgt over die inrichtingen verdeeld voor:

Op 20 inrichtingen kwam 1 geval voor in het jaar.
„ 8 „ kwamen 2 gevallen „ „ „ „
„ 1 inrichting „ 4 „ „ „ „ „
„ 25 inrichtingen „ 0 „ „ „ „ „
Totaal 54 inrichtingen.

[1]) Indien kinderen (of onderwijzend personeel) binnen 24 uur, nadat het door hem bewoonde perceel met het kenmerk volgens de Besmettelijke-Ziektenwet is voorzien, het besmette perceel hebben verlaten, en de persoon, die de tijdelijke huisvesting verleent, een daarop betrekking hebbende verklaring op het bureau van den Gezondheidsdienst onderteekend heeft, kunnen zij de school blijven bezoeken.

[2]) Aan deze kinderen werd de toegang tot de school ontzegd.

De 156 gevallen op de scholen voor gewoon lager onderwijs kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	41	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	30	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	9	〃	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	2	〃	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	inrichting	〃	5	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	6	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	9	〃	〃	〃	〃	〃
〃	50	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	135	inrichtingen.							

De 43 gevallen op de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e en 2e klasse kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	12	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	9	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	3	〃	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	inrichting	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	21	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	46	inrichtingen.							

De 64 gevallen op particuliere scholen kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	22	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	7	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	2	〃	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	2	〃	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	inrichting	〃	5	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	9	〃	〃	〃	〃	〃
〃	71	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	106	inrichtingen.							

De 4 gevallen op de middelbare scholen kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	2	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	1	inrichting	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	5	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	8	inrichtingen.							

B. DIPHTHERIE.

1. *Verdeeling van de ter kennis gekomen gevallen naar de leeftijden en over de maanden des jaars.*

MAAND	Alle gevallen						Waarvan schoolgaande kinderen				
	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	ouder dan 18 jaar	Totaal	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	Totaal
Januari....	2	28	15	1	2	48	—	8	14	1	23
Februari...	—	44	11	—	5	60	—	18	10	—	28
Maart	1	35	4	1	3	44	—	9	4	—	13
April......	3	36	8	—	1	48	—	11	8	—	19
Mei	—	18	3	1	1	23	—	6	3	—	9
Juni	1	30	8	—	1	40	—	13	8	—	21
Juli	—	19	12	2	—	33	—	6	12	—	18
Augustus..	2	17	—	—	3	22	—	6	—	—	6
September.	1	15	6	1	1	24	—	8	6	—	14
October ...	—	23	13	4	6	46	—	9	13	1	23
November .	3	25	13	2	4	47	—	7	12	1	20
December .	—	26	15	4	2	47	—	8	14	—	22
Het jaar	13	326	108	16	29	482	—	109	104	3	216

2. *Gevolgen van de ziektegevallen voor de schoolkinderen.*

MAAND	Aantal kinderen naar een gasthuis vervoerd	Aantal kinderen thuis verpleegd	Aantal kinderen bijtijds uit het besmette perceel naar elders verhuisd [1])	Aantal als verhuisd opgegeven kinderen, die bij contrôle toch thuis werden aangetroffen [2])	Aantal gezonde kinderen in hetzelfde perceel, die volgens art. 14 der Besmettel.-Ziektenwet niet tot de school mochten worden toegelaten
Januari	21	2	—	—	13
Februari	26	2	2	—	5
Maart	13	—	—	—	—
April	18	1	—	—	—
Mei	9	—	—	—	5
Juni	19	2	—	—	4
Juli	17	1	—	—	—
Augustus	6	—	—	—	4
September	14	—	—	—	—
October	21	2	2	—	19
November	17	3	2	—	4
December	20	2	—	—	7
Het jaar . .	201	15	6	—	61

[1]) en [2]) Zie de noten op pag. 138.

3. *Verdeeling van de gevallen over de verschillende soorten van scholen.*

MAAND	Bewaarplaatsen en -scholen				Scholen voor gewoon lageronderwijs				Scholen v. uitgebr. lager onderwijs der 1e en 2e kl.			Particuliere scholen			Middelbare scholen	
	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met			Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met			Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met		Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met		Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	scholen met 1 geval
		1	2	3		1	2	6		1	4		1	2		
		gevallen				gevallen				gevallen			gevallen			
Januari....	4	4	—	—	6	6	—	—	4	3	1	3	1	2	1	1
Februari...	8	6	1	1	10	9	1	—	3	3	—	2	1	1	—	—
Maart	5	4	—	1	2	2	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—
April......	6	5	1	—	7	5	2	—	1	1	—	2	2	—	—	—
Mei	5	5	—	—	3	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Juni	8	7	1	—	9	9	—	—	2	2	—	1	1	—	—	—
Juli	3	2	1	—	7	5	2	—	2	2	—	3	3	—	—	—
Augustus..	4	4	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
September .	4	4	—	—	6	6	—	—	1	1	—	3	3	—	—	—
October ...	4	4	—	—	10	8	2	—	4	4	—	3	3	—	—	—
November .	4	4	—	—	11	10	1	—	—	—	—	4	4	—		—
December .	3	3	—	—	8	7	—	1	2	2	—	4	4	—	—	—

In 1910 kwamen hier voor 482 lijders aan diphtherie, waaronder 216 schoolgaande kinderen.

Van deze 216 schoolgaande kinderen gingen er:

66	op	kinderbewaarplaatsen of bewaarscholen.
93	〃	openbare scholen voor gewoon lager onderwijs.
24	〃	〃 〃 〃 uitgebreid 〃 〃 1e en 2e klasse.
32	〃	particuliere scholen.
1	〃	middelbare scholen.

216 kinderen.

De 66 gevallen op kinderbewaarplaatsen of bewaarscholen kwamen als volgt over die inrichtingen voor:

Op	17	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	10	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	1	inrichting	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	5	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	8	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	9	〃	〃	〃	〃	〃
〃	22	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	54	inrichtingen.							

De 93 gevallen op de scholen voor gewoon lager onderwijs kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	35	scholen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	15	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	5	〃	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	school	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	9	〃	〃	〃	〃	〃
〃	78	scholen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	135	inrichtingen.							

De 24 gevallen op de scholen der 1e en 2e klasse kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	14	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	1	inrichting	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	5	〃	〃	〃	〃	〃
〃	29	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	46	inrichtingen.							

De 32 gevallen op de particuliere scholen kwamen als volgt over die scholen verdeeld voor:

Op	15	inrichtingen	kwam	1	geval	voor	in	het	jaar.
〃	5	〃	kwamen	2	gevallen	〃	〃	〃	〃
〃	1	inrichting	〃	3	〃	〃	〃	〃	〃
〃	1	〃	〃	4	〃	〃	〃	〃	〃
〃	84	inrichtingen	〃	0	〃	〃	〃	〃	〃
Totaal	106	inrichtingen.							

Op een middelbare school kwam één geval voor in het jaar.

C. FEBRIS TYPHOÏDEA.

1. *Verdeeling van de ter kennis gekomen gevallen naar de leeftijden en over de maanden des jaars.*

MAAND	Alle gevallen						waarvan schoolgaande kinderen				
	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	Ouder dan 18 jaar	Totaal	0—1 jaar	1—6 jaar	7—13 jaar	14—18 jaar	Totaal
Januari	—	—	2	4	4	10	—	—	2	—	2
Februari	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—
Maart	—	1	2	1	7	11	—	1	2	—	3
April	—	—	2	1	3	6	—	—	2	—	2
Mei	—	—	3	2	3	8	—	—	2	1	3
Juni	—	1	5	1	10	17	—	—	5	—	5
Juli	—	—	4	2	11	17	—	—	3	—	3
Augustus	—	—	12	8	17	37	—	—	10	—	10
September	—	2	6	6	13	27	—	1	6	3	10
October	—	7	18	9	39	73	—	4	15	1	20
November	—	6	9	5	18	38	—	4	9	—	13
December	—	2	5	5	12	24	—	2	5	1	8
Het jaar	—	19	68	44	142	273	—	12	61	6	79

2. *Gevolgen van de ziektegevallen voor de schoolkinderen*

MAAND	Aantal kinderen naar een gasthuis vervoerd	Aantal kinderen thuis verpleegd	Aantal kinderen bijtijds uit het besmette perceel naar elders verhuisd [1]	Aantal als verhuisd opgegeven kinderen die bij contrôle toch thuis werden aangetroffen [2]	Aantal gezonde kinderen in hetzelfde perceel, die volgens art. 14 der Besmettelijke-Ziektenwet niet tot de school mochten worden toegelaten
Januari	2	—	—	—	—
Februari	5	—	—	—	—
Maart	1	2	1	—	5
April	2	—	—	—	—
Mei	1	2	—	—	6
Juni	3	2	—	—	4
Juli	2	1	—	—	2
Augustus	8	2	—	—	6
September	8	2	—	—	9
October	11	9	6	2	23
November	11	2	2	—	6
December	6	2	1	1	23
Het jaar	60	24	10	3	84

[1]) en [2]) Zie de noten op pag. 138.

3. *Verdeeling van de gevallen over de verschillende soorten van scholen.*

MAAND	Bewaarplaatsen en -scholen		Scholen voor gewoon lager onderwijs			Scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e en 2e kl.			Particuliere scholen			Middelbare scholen	
	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	Scholen met 1 geval	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	Scholen met 1 gevallen	Scholen met 2 gevallen	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	Scholen met 1 gevallen	Scholen met 2 gevallen	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	Scholen met 1 gevallen	Scholen met 2 gevallen	Aantal scholen waar zich ziektegevallen voordeden	Scholen met 1 geval
Januari	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Februari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maart	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
April	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mei	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Juni	—	—	3	3	—	1	1	—	1	1	—	—	—
Juli	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—
Augustus	—	—	7	7	—	—	—	—	3	3	—	—	—
September	—	—	8	8	—	—	—	—	2	2	—	—	—
October	2	2	10	10	—	3	2	1	3	3	—	1	1
November	2	2	4	4	—	1	1	—	6	6	—	—	—
December	1	1	3	2	1	1	1	—	1	1	—	1	1

II. Schooldesinfectie en andere maatregelen.

1. *Ontsmettingen.*

Wegens het voorkomen van gevallen van *diphtherie* werd op een openbare school een desinfectie uitgevoerd, terwijl op een openbare- en op een bijzondere school verschillende lokalen gesloten werden en gedesinfecteerd en de kinderen en het onderwijzend personeel van de klassen, die de lokalen gebruikten, op de aanwezigheid van diphtherie-kiemen werden onderzocht. Na afloop van die onderzoekingen, welke geruimen tijd in beslag namen, werden de kinderen weder op school toegelaten. Nieuwe gevallen zijn daarna niet voorgekomen.

Wegens het voorkomen van gevallen van *roodvonk* werd op een bijzondere school een desinfectie van een lokaal uitgevoerd.

Wegens het voorkomen van gevallen van *kinkhoest* werd een lokaal van een openbare school ontsmet.

Wegens het voorkomen van gevallen van *mazelen* op drie openbare scholen werd aan de hoofden van die scholen de raad gegeven dag en nacht te ventileeren.

Waar zich op scholen gevallen hadden voorgedaan van *diphtherie* of van *roodvonk* werden de leermiddelen van de patienten en van hen, die in hun onmiddellijke nabijheid hadden gezeten, ontsmet.

Wegens het voorkomen van gevallen van *hoofdzeer* of anderen *huiduitslag* op verschillende scholen werd zorg gedragen, dat de patienten onder geneeskundige behandeling gesteld werden of van de school werden geweerd.

2. *Contrôlebezoeken aan kinderbewaarplaatsen en bewaarscholen.*

In het geheel werden 359 bezoeken aan deze inrichtingen gebracht; over de bevindingen daarbij opgedaan, valt het volgende mede te deelen:

14 maal werden meer kinderen aangetroffen dan volgens de vergunning was toegelaten. Nadat de hoofden van de inrichtingen waren gewaarschuwd niet meer kinderen toe te laten, dan bij de beschikking van Burgemeester en Wethouders was toegestaan, werd bij herhaalde bezoeken nagegaan of aan die waarschuwing werd voldaan;

37 " was de reinheidstoestand onvoldoende. Waarschuwingen brachten hierin wel verbetering, hoewel dikwijls later weder in de oude fout vervallen werd;

3 " was de verwarming onvoldoende. Bij latere bezoeken bleek daarin verbetering te zijn gebracht;

6 " bleek van de gelegenheid tot luchtverversching een onvoldoend gebruik gemaakt te worden. Waarschuwingen hadden in dezen wel succes;

1 " bleek de brandtrap met voorwerpen versperd te zijn. Bij een volgend onderzoek was de toegang tot de trap vrij gemaakt;

28 maal werden kinderen aangetroffen met hoofdzeer of anderen huiduitslag. In die gevallen werden de hoofden van de inrichtingen gewezen op het bepaalde bij de artt. 297 en 301 van de Algemeene Politieverordening, terwijl ten gebruike van de geneeskundigen formulieren van een verklaring werden verstrekt, als bedoeld in art. 301, eerste en tweede lid. De kinderen, voor wie een dergelijke verklaring niet kon worden afgegeven, werden daarna van de inrichting verwijderd;

18 „ werd het hoofd van de inrichting afwezig bevonden.

Het aantal kinderbewaarplaatsen en bewaarscholen in deze gemeente bedroeg in het afgeloopen jaar 54.

3. *Het onderzoek van aanvragen aan Burgemeester en Wethouders om vergunning tot het houden van eene bewaarplaats voor kleine kinderen of eene bewaarschool.*

Dit onderzoek heeft plaats overeenkomstig de artt. 282—295 der Algemeene Politieverordering.

Op 16 aanvragen om vergunning werd het advies van den Gezondheidsdienst ingewonnen, 10 van deze aanvragen hadden betrekking op het overschrijven van de vergunning op naam van anderen en op het verplaatsen, uitbreiden of wijzigen van bestaande inrichtingen. Eén strekte tot het verkrijgen van een definitieve vergunning bij het verstrijken van een tijdelijk verleende vergunning, terwijl één aanvraag betrof het met 9 maanden verlengen van een tijdelijke vergunning.

Op 14 verzoeken werd in verband met het uitgebracht advies gunstig beschikt. Meestal werd het aanbrengen van verschillende verbeteringen in de lokalen in de voorwaarden der vergunning opgenomen; deze betroffen gewoonlijk de ventilatie, de verwarming en de verlichting van de lokalen, benevens de reinheid van lokalen, gangen en privaten. Verplicht werd dan o.a. gesteld het veranderen der bovenlichten van de vensters in klepramen met zijschermen, het plaatsen van vuurschermen om de kachels, het zorgdragen voor reinheid van de vertrekken en privaten, enz.

In 1 geval werd een afwijzende beschikking gegeven op grond van de onvoldoende voorziening met daglicht en van de geringe hoogte van het lokaal.

Het verzoek om na het verstrijken van de tijdelijke een definitieve vergunning te ontvangen moest worden geweigerd op grond van de onreinheid, welke in de bewaarplaats heerschte en bleef heerschen ondanks herhaalde waarschuwingen.

4. *Onderzoekingen en verrichtingen van anderen aard.*

Door den dienst werden in behandeling genomen 46 klachten van hoofden van scholen en schoolartsen. Deze klachten betroffen:

1° onvoldoende ventilatie: 6 maal. 5 maal werden voorstellen gedaan om door betere inrichting van de ramen aan de klachten tegemoet te komen: de overeenkomstig die voorstellen aangebrachte wijzigingen bleken afdoende.

In het 6° geval werd tijdens de behandeling van de klacht reeds verbetering aangebracht;

2° slechte verlichting: 4 maal. 3 maal werden voorstellen gedaan om door het witten van belendende muren te trachten verbetering te krijgen. Deze maatregel werd 2 maal met succes toegepast; éénmaal werd niet zonder gunstig gevolg bij wijze van proef zoogenaamd reflectieglas aangebracht; éénmaal werd reeds tijdens de behandeling van de klacht aan deze tegemoet gekomen door het witten van een muur;

3° vervuilde plaatsjes of onreinen toestand van de straat nabij de school: 7 maal. Verschillende voorstellen tot verbetering werden gedaan, die bij toepassing een gunstig resultaat hadden.

4° last van vliegen: 1 maal. De hinder bleek veroorzaakt te worden door onvoldoende reiniging van de privaten. Nadat de privaten afdoend gereinigd waren, bleek de hinder te zijn opgeheven;

5° het ontbreken van een privaat voor het personeel: 1 maal. Geadviseerd werd een privaat te doen bijplaatsen, hetgeen geschied is;

6° hinder van stof: 7 maal. Geadviseerd werd tot verschillende maatregelen ertegen;

7° hinder van rumoer: 3 maal. Eénmaal werd tijdens de behandeling van de klacht, die straatrumoer betrof, daaraan tegemoet gekomen door verandering van de indeeling van de school, waardoor geventileerd kon worden zonder van de ramen aan de straat gebruik te maken. In het tweede geval werd een voorstel gedaan om door het verplaatsen van een storthuisje van de Stadsreiniging het straatrumoer ter plaatse te verminderen. De derde klacht betrof hinder van een machinefabriek, die allengs als het ware om de school was gebouwd;

8° vochtige muren en hinder van vocht: 6 maal. Viermaal werden voorstellen tot verbetering gedaan. Tweemaal werd tijdens de behandeling van de klacht daaraan tegemoet gekomen;

9° stank of duffe lucht: 11 maal. Vijfmaal werd de stank veroorzaakt door den toestand van onreinheid, waarin privaten en urinoirs verkeerden. Geadviseerd werd tot het schoonmaken van die inrichtingen, hetgeen steeds den hinder wegnam. Vijfmaal bleken defecten aan de grondleiding aanleiding tot de klacht gegeven te hebben. In deze laatste gevallen werd 1 maal tot verbetering geadviseerd, terwijl 3 maal tijdens de behandeling van de klacht reeds de noodige verbeteringen werden aangebracht. Eénmaal bleek een geluiddempende laag zeegras, die in natten toestand onder den vloer was gebracht, en waarin zich schimmels ontwikkeld hadden, een duffe lucht te veroorzaken. Vervanging van dit zeegras door droog zeegras heeft den hinder opgeheven. Eén klacht bleek ongegrond te zijn.

D. Gemeentelijke Bad- en Zweminrichtingen.

Door den Gemeenteraad werd in zijne vergadering van 20 April 1910 vastgesteld de „Verordening regelende den dienst bij en het gebruik van de gemeentelijke Bad- en zwemrichtingen."

In het bad- en zwemseizoen werden dit jaar 237.934 baden genomen, tegen 235.662 in het jaar 1909.

Over de verschillende bad- en zweminrichtingen waren zij als volgt verdeeld:

Westerdoksdijk	(voor mannen)	96.338	(100.736 in 1909)
Dijksgracht	(„ „)	73.675	(78.896 „ 1909)
Nieuwe Diep	(„ „)	39.316	(37.714 „ 1909)
Dijksgracht	(„ vrouwen)	28.605	(18.316 „ 1909)

9. Veemarkt en Abattoir.

Algemeene Dienst.

De algemeene dienst onderging dit jaar geen wijziging.

Personeel.

Het personeel bestond op 31 December uit:

I. AMBTENAREN EN BEAMBTEN.

1 directeur, 1 keuringsveearts-plaatsvervangend directeur, 4 keuringsveeartsen, 1 boekhouder, 1 marktmeester, 2 portiers, 1 opzichter voor den onderhoudsdienst, 4 slachthuisopzichters, 4 keurmeesters, 1 opzichter-machinist, 2 klerken, 1 schrijver en 1 waagmeester.

II. WERKLIEDEN.

Vast aangestelde 50, voorloopig aangestelde 4, losse 18 en jeugdige 4. Het personeel verrichtte over het algemeen naar behooren zijn plichten. Enkele werklieden ontvingen een vermaning wegens telaatkomen, terwijl aan één werkman een schorsing van twee dagen moest worden opgelegd wegens misleiding (het voorwenden van ziekte als reden van verzuim).

Gebouwen en inventaris.

De gebouwen, evenals het terrein, werden in goeden staat gehouden. De vernieuwing der bekleeding van daken en goten werd voortgezet. Eenige deuren aan de stallen op de veemarkt en ook op het abattoir werden vernieuwd. Nieuw gemaakt zijn: 12 bloedbakken, 12 gewichtenkisten, 2 mestbakken en 4 bruggen om tegen wagens op te zetten voor het lossen en laden van varkens en kalveren.

Een gedeelte van den afsluitmuur langs den Cruquiusweg tusschen de gebouwen M en R is vernieuwd en de daarin aanwezige oude poort door een nieuwe vervangen. Voorts werden 12 cylindervormige waterbakken gemaakt van gegalvaniseerd plaatijzer ter vervanging van de gegoten ijzeren bakken, welke door de wijziging van de zuidelijke helft van slachthuis B niet in de slachtkamers konden worden geplaatst, alsmede 50 nieuwe emmers ten gebruike in de slachthuizen.

Het in verval verkeerende metselwerk rondom de stoomketels werd aan een der twee ketels vervangen door een asbestbekleeding, welke werd afgedekt met ijzeren afsluitplaten, waardoor een verbetering tot stand is gekomen, welke voor een aantal jaren voldoende zal zijn. In het volgende jaar zal dezelfde verbetering aan den anderen ketel worden aangebracht.

Het verven (uitwendig) der gebouwen, stallen en woningen, waarmede het vorige jaar een aanvang werd gemaakt, werd dit jaar voortgezet op de veemarkt, daaronder ook begrepen de ijzerconstructie der bekappingen. Het houtwerk in de stallen D, M en R op het abattoir werd eveneens geverfd en de muren dier stallen gewit.

Het gebouw aan het oostelijk einde van slachthuis G, bevattende een lokaal voor cantine en twee wasch- en kleedlokalen ten behoeve van de slagerspatroons en -bedienden, met den bouw waarvan reeds in in het vorige jaar een aanvang was gemaakt, kon in September in gebruik worden genomen. Hiermede is een belangrijke verbetering tot stand gebracht, waaraan reeds langen tijd behoefte bestond. In het kleed- en waschlokaal voor de loonslagers zijn 79 kasten van métal déployé geplaatst, welke alle in gebruik zijn genomen tegen betaling van *f* 1 per maand per kast. Van de 19 in het patroonslokaal aanwezige kasten zijn 15 in gebruik tegen betaling van *f* 1,50 per maand. De lokalen zijn voorzien van stoomverwarming, waarvoor een aansluiting met de stoomleiding in het varkensslachthuis noodig was.

De fundeeringswerken van het koelhuis werden zonder stoornissen voltooid. Het maken van den bovenbouw werd den 27sten December aanbesteed; omtrent de gunning werd eerst in 1911 een beslissing genomen. Het koelhuis zal in de eerste helft van 1912 voor het gebruik gereed kunnen zijn.

Het leggen der luchtsporen in de zuidelijke helft van slachthuis B en het ombouwen der winden werd voor het grootste gedeelte voltooid. Ook de luchtsporen in het varkensslachthuis kwamen bijna gereed.

Een der lokaaltjes boven het paardenslachthuis werd ingericht voor schaftlokaal ten dienste der smeden en bankwerkers en door het plaatsen van een trap in een bestaand portaal in directe verbinding gebracht met de werkplaats.

In het varkensslachthuis werd een begin gemaakt met de installatie van een nieuwe hanginrichting voor geslachte varkens. Met dit in eigen beheer gemaakt werk zal een belangrijke, weinig kostende verbetering tot stand zijn te brengen. De vroeger noodzakelijke, veel reparatiën vorderende kromstokken kunnen daardoor vervallen en het ophangen en afnemen der geslachte varkens wordt er voor het personeel gemakkelijker door gemaakt.

Ter bescherming van de ruiten tegen de baldadigheid van de straatjeugd en zelfs van volwassenen was het noodzakelijk de vensters der stallen aan de noordzijde langs den Cruquiusweg van op houten ramen gespannen stevig ijzergaas te voorzien.

Verschillende andere, meer of minder direct noodzakelijke herstellingen werden achterwege gelaten in verband met wijzigingen in den bouw en de inrichting der slachthuizen en stallen, waarvoor plannen in voorbereiding werden genomen. Deze plannen betroffen de ver-

bouwing van de slachthuizen tot hallen, die van stallen tot penshuizen en nog enkele andere noodzakelijke wijzigingen, o. a. het verbouwen der zoogenaamde koelkamers in het varkensslachthuis tot darmwasscherij.

Marktbezoek.

Ter markt werden aangevoerd:

	1909	1910	meer	minder
runderen	21944	20340	—	1604
vette- en graskalveren	9813	10054	241	—
nuchtere kalveren	11983	11136	—	847
schapen	2038	1095	—	943
lammeren	4910	4727	—	183
varkens	51672	47624	—	4048
biggen	32	21	—	11
paarden	2	2	—	—
veulens	—	9	9	—

Gemiddeld werden per week aangevoerd 391 runderen (1 marktdag), 193 vette- en graskalveren (1 marktdag), 214 nuchtere kalveren (3 marktdagen) en 916 varkens (2 marktdagen).

De grootste aanvoer was: van runderen 620 op 11 April, van vette en graskalveren 294 op 23 Maart, van nuchtere kalveren 312 op 21 Maart en van varkens 669 op 27 Juli.

In totaal zijn 7386 dieren minder ter markt aangevoerd dan in 1909.

Van de ter markt aangevoerde runderen waren 6457 stuks melk- en kalfkoeien, derhalve 505 minder dan in 1909.

Uit Frankrijk werden aangevoerd 1017 varkens.

De ontvangsten aan marktgeld hebben bedragen *f* 19.560,80, tegen *f* 21.028,15 in 1909.

De hooge veeprijzen, welke het geheele jaar gehandhaafd bleven, hebben in het algemeen aanleiding gegeven tot vermindering van den aanvoer van vee; in het bijzonder echter geldt dit voor runderen. De belangrijk mindere aanvoer ter markt van varkens is het gevolg van den steeds toenemenden aanvoer van elders direct naar het abattoir. De mindere aanvoer van schapen houdt verband met het minder verbruik van schapenvleesch, dat blijkt uit het kleiner aantal geslachte dieren. Bovendien worden ook schapen, evenals varkens, veelvuldig buiten de markttijden op het abattoir aangevoerd.

De uitvoer van vee naar verschillende plaatsen, als Baarn, Haarlem, Hilversum, Kampen, Weesp, Zaandam en Zwolle, bedroeg gemiddeld per week 20 runderen en 10 varkens. De uitvoer van vee naar het buitenland was van geen beteekenis.

Van andere markten werden aangevoerd:

	varkens	runderen	kalveren	schapen
Alkmaar	3396			
Rotterdam		6180	2142	
Leiden		872		
Purmerend	3302	10023	4215	4362
Leeuwarden		3049		
Schagen		1546		
Hilversum	279			
Elburg			1321	
Hoorn	493			
Diverse plaatsen	2952			

Slachten en keuren.

I. Op het Abattoir zijn geslacht en gekeurd:

MAANDEN	Runderen	Kalveren				Schapen	Bokken en geiten	Varkens	Paarden	Ezels	Totaal
		vette- en gras-	export	nuchtere	export						
Januari	3.754	1.433	—	908	20	767	24	4.866	440	1	12.213
Februari	3.411	1.274	—	1.332	—	635	19	4.304	416	—	11.391
Maart	3.889	1.509	—	2.639	—	633	26	4.748	424	—	13.868
April	3.571	1.369	—	2.595	—	552	16	4.820	385	—	13.308
Mei	3.515	1.553	—	1.828	—	584	18	5.279	423	—	13.200
Juni	3.144	1.490	—	1.256	—	563	7	5.234	400	—	12.094
Juli	3.109	1.269	—	1.095	—	727	12	4.975	413	—	11.600
Augustus	3.399	1.343	—	845	—	849	36	5.366	461	—	12.299
September	3.449	1.533	—	797	—	1017	44	5.086	526	1	12.453
October	3.461	1.441	—	766	—	991	72	4.907	511	—	12.149
November	3.481	1.440	—	700	—	881	95	4.949	548	2	12.096
December	3.206	1.287	—	766	—	854	15	4.989	581	—	11.698
Totaal	41.389	16.941	—	15.527	20	9053	384	59.523	5528	4	148.369
1909	42.905	17.095	—	14.826	156	10080	141	59.883	5443	1	150.530
Meer	—	—	—	701	—	—	243	—	85	3	—
Minder	1.516	154	—	—	136	1027	—	360	—	—	2.161

Het totaal-aantal slachtingen was over het geheel minder dan in 1909, doch overtreft nog dat van 1908 (144.025). In het bijzonder werden van runderen en schapen een niet onbelangrijk geringer aantal dieren geslacht, hetgeen, wat de runderen betreft, hoofdzakelijk is toe te schrijven aan de hooge vee- en dientengevolge hooge vleeschprijzen, welke gedurende het geheele jaar hebben gegolden.

Hierbij valt op te merken, dat meer nuchtere kalveren en bokken en geiten zijn geslacht. Het grooter aantal is, de gewichtsverhouding dezer dieren in aanmerking genomen, te gering om hieruit af te leiden, dat door deze minderwaardige vleeschsoorten het minder verbruik van rund-, varkens- en schapenvleesch is aangevuld.

Het is opmerkelijk, dat voor export naar Engeland veel minder kalveren dan in vorige jaren zijn geslacht, niettegenstaande hier de gelegenheid voor de Rijkskeuring, zooals die in Engeland voor het invoeren van vleesch uit ons land wordt geëischt, is opengesteld en bovendien verschillende faciliteiten voor het slachten van de zijde van het abattoir en voor het vervoer door de Hollandsche Stoomboot-Maatschappij aan de belanghebbende exportslachters in uitzicht waren gesteld.

Uit Engeland werden aangevoerd 4875 paarden, tegen 4674 in 1909.

Het aantal dieren, dat op één dag werd geslacht, bedroeg:

	minimum.	maximum.	
runderen	18	317	(op 23 Maart)
vette- en graskalveren . .	3	158	(„ 16 Februari)
nuchtere kalveren	1	262	(„ 15 April)
schapen	1	120	(„ 11 Januari)
varkens	35	397	(„ 2 Mei)
paarden	1	59	(„ 20 October)

Het gemiddeld aantal slachtingen bedroeg per week: van runderen 796, van vette- en graskalveren 326, van nuchtere kalveren 299, van varkens 1145, van paarden 106 en van schapen en geiten 181 stuks; per dag: respectievelijk 133 runderen, 54 vette- en graskalveren, 50 nuchtere kalveren, 191 varkens, 18 paarden en 30 schapen en geiten.

Ter noodslachting, reeds gestorven of uit nood geslacht, zijn aangevoerd:

	levend	dood
runderen	60	38
varkens	75	45
vette kalveren	28	20
nuchtere kalveren	24	63
paarden	29	139
schapen en geiten	4	16

Van de doode paarden waren 80 uit Engeland aangevoerd en gedurende den overtocht gestorven.

II. Van elders geslachte dieren zijn ter keuring aangeboden:

Runderen	**1909**	**1910**	**meer**	**minder**
Aantal dieren	244½	431½	187	—
Voeten	12	6	—	6
KG. rundvleesch	56.406	52.601	—	3.805
KG. rundvet	87.373	89.539	2.166	—
KG. afval	314.669	238.613	—	76.056
Vette- en graskalveren				
Aantal dieren	64½	50	—	14½
Voeten	3	3	—	—
KG. kalfsvleesch	957	885	—	72
Nuchtere kalveren				
Aantal dieren	56	491	435	—
Schapen en geiten				
Aantal dieren	313½	235	—	78½
KG. schapenvleesch . . .	734	827	93	—
Varkens				
Aantal dieren	297	130	—	167
KG. reuzel	3.465	3.496	31	—
Paarden				
Aantal dieren	33	25	—	8

Dit jaar zijn grooter aantallen geslachte runderen en nuchtere kalveren ter keuring aangevoerd dan in de beide voorgaande jaren. Wat de runderen betreft staat deze toename, althans voor een deel, in verband met de wijziging resp. de opheffing der maatregelen ter bevordering van de bestrijding der tuberculose onder het rundvee, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 2 September 1904 (Staatsblad N⁰. 219). Hierdoor zijn in het algemeen, en meer in het bijzonder in de landelijke omgeving van deze Gemeente, minder runderen, verdacht van te lijden aan tuberculose, door het Rijk overgenomen om op het Abattoir te worden geslacht. Het gevolg hiervan was, dat meer zoogenaamde wrakke koeien elders zijn geslacht en, zoo de belanghebbenden meenden te mogen verwachten, dat die niet op het Abattoir zouden worden afgekeurd, ter keuring aangebracht.

De grootere aanvoer van nuchtere kalveren bepaalde zich tot de maanden Maart en April, waarin meer of minder groote partijen werden

aangevoerd uit de exportslachterijen aan den Hoek van Holland. In deze maanden werden in totaal ter keuring aangevoerd 413 dieren, terwijl in de vorige maanden te zamen slechts 78 stuks werden aangebracht.

De aanvoer van zoogenaamd opgemaakt vleesch voor verschillende ingezetenen, dus niet bestemd voor vleeschverkoopers, was dit jaar weer geringer dan in 1909. Van afval werd dit jaar belangrijk minder aangebracht dan in de jaren 1908 en 1909. De reden hiervan is het niet-afsluiten van koopcontracten met exportslachterijen elders. Rundvet werd niet meer in groote hoeveelheid uit België aangevoerd.

Afkeuringen en behandeling van het afgekeurde vleesch.

De grondslag en de wijze van uitvoering der keuring bleven onveranderd, evenals de behandeling van het voorwaardelijk goedgekeurde en afgekeurde vleesch.

Op bijgevoegden staat I zijn vermeld de aantallen en soorten der dieren, benevens de onderdeelen hiervan, welke zijn afgekeurd, met aanwijzing van de redenen der afkeuring.

Op staat II is meer in het bijzonder het aantal gevallen aangegeven, waarin tuberculose aanleiding was tot het voorwaardelijk goedkeuren van geheele runderen, kalveren en varkens en de behandeling van het vleesch hiervan.

Staat III geeft een overzicht van de bewerkingen, welke zijn toegepast op het vleesch van dieren, welke om andere redenen dan tuberculose voorwaardelijk zijn goedgekeurd of geheel afgekeurd.

Tuberculose werd dit jaar geconstateerd bij 21.36 % der hier geslachte runderen, tegen 19,34 % in 1909 of 2,02 % meer en bij 6,24 % der hier geslachte varkens, tegen 5,91 % in 1909 of 0,33 % meer. Van de kalveren werden evenals in 1909 0,07 % tuberculeus bevonden.

Het percentcijfer van tuberculose, waargenomen bij de elders geslachte en hier ter keuring aangeboden runderen, was dit jaar 10,43, tegen 10,80 in 1909.

Aan tuberculose werden nog lijdende bevonden 4 schapen en 3 paarden.

Uit de vermeerdering van het aantal gevallen van tuberculose, bij de geslachte runderen waargenomen, blijkt niet, dat de maatregelen ter bestrijding der ziekte bij het rundvee, toegepast sedert het inwerkingtreden van het hiervoren aangehaald Koninklijk besluit van 1904, tot een vermindering der ziekte onder het rundvee hebben medegewerkt.

Van de niet goedgekeurde runderen waren verzekerd bij het Amstelveeverzekeringsfonds 298, het Purmerenderfonds 152, bij de verzeke-

ringsfondsen te Delft 21, te Leiden 23, te Schagen 17 en te Schiedam 3 stuks.

Het gezouten en gesteriliseerde vleesch kwam ten bate van de verschillende fondsen, voor zooveel het afkomstig was van bij die fondsen verzekerde dieren.

Het gesteriliseerde rundvleesch werd bijna uitsluitend door een drietal afnemers in verschillende wijken der Gemeente verkocht, terwijl het gezouten vleesch voor het grootste deel buiten de Gemeente, ter plaatse, waar de fondsen hun zetels hebben, van de hand werd gezet.

Het gezouten en gesteriliseerde varkensvleesch kwam voor het grootste gedeelte ten bate van de varkensslachtersvereeniging „Amsterdam" en werd door de zorg van het bestuur dier vereeniging hier ter stede aan den man gebracht tegen zeer bevredigende prijzen.

Voor de consumptie geheel ongeschikt bevonden vleesch werd in den destructor verwerkt en voor menschelijk voedsel onbruikbaar gemaakt. De vaste residuen werden als meststof door vermenging met de stalmest productief gemaakt. Gedestrueerd zijn ongeveer 284.800 KG. vleesch en afval, waartoe noodig waren 178 vullingen van den destructor en 26.700 KG. stoomkolen. Elke vulling vorderde een kolenverbruik van 150 KG. en kostte *f* 1,50.

Onderzoek op trichinen en andere voor den mensch gevaarlijke parasieten.

Evenals het vorige jaar had het geregeld voortgezet onderzoek op trichinen in de hier geslachte en van elders ter keuring aangevoerde varkens het resultaat, dat in één varken trichinen werd gevonden. Dit varken was afkomstig uit Frankrijk en met een partij andere hier ter slachting aangevoerd. De parasieten waren slechts in zeer gering aantal in de spieren verspreid, zoodat zij moeilijk waren te vinden.

Cysticercus cellulosae werd waargenomen bij 2 uit Frankrijk aangevoerde varkens. Bij een der varkens waren de parasieten in groot aantal door de spieren van het geheele lichaam verspreid, bij het andere varken waren zij in mindere mate aanwezig.

De cysticercus inermus werd tweemaal in meerdere exemplaren aangetroffen in de kauwspieren en de tongen van koppen van elders geslachte, hier ter keuring aangeboden runderen en ook enkele malen in harten van hier geslachte runderen. Een systematisch onderzoek van deze parasiet had niet plaats, omdat dit hier bij de bestaande inrichting der slachthuizen verschillende bezwaren, vooral gebrek aan voldoend licht in de slachtkamers, oplevert; bovendien veroorzaakt dit onderzoek, zal het nauwkeurig geschieden, veel oponthoud voor den keuringsdienst.

Actinomycosis werd waargenomen 32 maal in tongen, 8 maal in koppen, 16 maal in uiers en 4 maal in longen van runderen.

Laboratorium en boekerij.

Het laboratorium en de inventaris werden in goeden staat gehouden. Vernieuwing van een gedeelte der paparistiekvloer zal echter eerlang noodig worden. Het museum werd met verschillende voorwerpen op liquor alsook met microscopische praeparaten aangevuld.

Behalve in de gevallen, waarvoor dit niet noodzakelijk kon worden geacht, werd op alle dood op het Abattoir aangevoerde paarden en runderen het microscopisch onderzoek op miltvuur toegepast, voordat de cadavers in verdere bewerking werden gegeven. Het microscopisch en bacteriologisch onderzoek gaf in verschillende gevallen zekerheid omtrent den aard en het wezen van bij de slachtdieren aangetroffen pathologische toestanden.

Ongevallen en verbandmiddelen.

Ongevallen van ernstigen aard kwamen niet voor, noch bij het dienstpersoneel, noch bij dat der gebruikers van het Abattoir. De meest noodige en doelmatige verbandmiddelen werden steeds in voldoenden voorraad gehouden en bijna dagelijks werd voor kleine verwondingen hulp verleend door de keuringsveeartsen en de slachthuisopzichters.

Toezicht op het vleesch in winkels, hallen en bergplaatsen en contrôle op het nakomen der Algemeene Politieverordening.

De 4 keurmeesters hielden geregeld toezicht op het vleesch, aanwezig in winkels en andere verkooplokalen, alsmede op het frauduleus invoeren van ongekeurd vleesch.

Het aantal winkels bedroeg op 31 December 748. Hiervan werd in 444 rund-, kalfs- of schapenvleesch, in 270 varkensvleesch en in 34 paardenvleesch verkocht, terwijl in de beide Israëlietische vleeschhallen vleesch van ritueel gedoode dieren werd verkocht.

Door de keurmeesters werden 49.098 winkelbezoeken afgelegd.

Acht processen-verbaal werden door hen opgemaakt wegens overtreding van de artt. 273 en 274 der Algemeene Politieverordening. 4 dezer processen-verbaal hadden betrekking op rundvleesch, 2 op schapenvleesch, 1 op varkensvleesch en 1 op rund- en varkensvleesch. 3 der overtreders werden veroordeeld tot hechtenis van 3 tot 6 dagen, de overigen tot geldboeten van *f* 1 tot *f* 20.

Door de politie werd 47 maal van elders aangevoerd en niet van de goedkeuringsmerken voorzien vleesch aangehouden.

Slachting van door het Rijk wegens tuberculose overgenomen runderen.

Goedgekeurd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Totaal
129	69	119	76	393

Financieel overzicht.

ONTVANGSTEN.

Omschrijving der ontvangsten	In 1909 ontvangen	In 1910 ontvangen	Voor 1910 begroot
1 Slachtgeld	*f*148.638,70	*f*145.679,95	*f*140.000.—
2 Stalgeld	„ 12.000.—	„ 12.000,—	„ 12.000.—
3 Markt-, stand- en halgeld . .	„ 21.459,70	„ 19.925,25	„ 21.500.—
4 Keurloon	„ 5.355,64^{5}	„ 4.771,—	„ 5.500.—
5 Slachtloon	„ 40,50	„ 44,25	„ 100.—
6 Weegloon.	„ 7.635,43	„ 7.346,54	„ 7.200.—
7 Opbrengst der mest	„ 2.947,50	„ 2.960,—	„ 2.800.—
8 Lokaalhuur	„ 12.350,70	„ 12.971,45	„ 11.800.—
9 Huur van het accijnskantoor.	„ 565.—	„ 565,—	„ 565.—
10 Diverse ontvangsten.	„ 11.046,00^{5}	„ 17.883,23^{5}	„ 10.534.—
11 Terugontvangen van andere diensten	„ 215,66	„ 623,33	„ 1.—
	*f*222.254,84	*f*224.770,00^{5}	*f*212.000.—

UITGAVEN.

Omschrijving der Uitgaven	In 1909 uitgegeven	In 1910 uitgegeven	Voor 1910 begroot
1 Jaarwedden	*f* 35.185,41	*f* 36.010,39	*f* 37.511.—
2*a* Weekloonen	„ 35.774,92^{5}	„ 35.578,63	„ 35.860.—
2*b* Loonen van losse werklieden .	„ 4.282,22	„ 4.536,91	„ 3.500.—
2*c* Loon voor overwerk.	„ 1.048,14	„ 1.336,87^{5}	„ 1.800.—
2*d* Ziekengelden	„ 1.478,25	„ 1.720,28	„ 1.500.—
2*e* Loon op verlof- en feestdagen	„ 1.324,59^{5}	„ 1.461,28	„ 1.600.—
3 Hooi, stroo, enz.	„ 430.—	„ 430.—	„ 450.—
4 Water	„ 8.394,60	„ 7.688,64	„ 7.300.—
5 Gas	„ 6.434,60^{5}	„ 6.425,86	„ 6.100.—
6 Brandstoffen	„ 6.797,13	„ 5.712.35	„ 6.200.—
7 Kantoorbehoeften en telefoon	„ 1.572,16^{5}	„ 1.506,47^{5}	„ 1.500.—
8 Keur- en laboratoriumbehoeften, verbandmidd. en boekw.	„ 1.513,83	„ 1.425,43	„ 1.800.—
9 Onderhoud van gebouwen, aanschaffen en onderhoud van gereedschappen	„ 11.477,57^{5}	„ 11.225,95^{5}	„ 12.500.—
10 Grondlasten, rest. slachtgeld, zout, salpeter, rattenverdelging	„ 5.760,57	„ 5.402,34	„ 6.000.—
11 Onvoorziene behoeften. . . .	„ 1.199,67^{5}	„ 1.037,70	„ 1.878.—
12 Het vernieuwen der bedekking van goten en daken.	„ 828,20	„ —.—	„ —.—
Het vernieuwen van een gedeelte walkant		„ 6.500,—	„ 6.500.—
13 Uitgegeven v. andere diensten	„ 215,66	„ 623,33	„ 1.—
Aansluiting rioleering	„ —.—	„ 5.000,—	„ —.—
Bouw kleedkamers en cantine	„ —.—	„ 9.353,33^{5}	„ —.—
	*f*123.717,55	*f*142.975,78	*f*132.000.—

Alzoo ontvangen	*f* 224.770,00^{5}
Uitgegeven.	„ 142.975,78
Voordeelig saldo	*f* 81.794,22^{5}
Geraamd saldo	„ 80.000.—
Meer	*f* 1.794,22^{5}

Dit saldo is geen winst, omdat geen rekening is gehouden met rente en aflossing van het in de inrichting gestoken kapitaal en met de rente van den grond.

Staat I. **Afgekeurd vee en vleesch.**

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Rund		geheele dieren			
	anthrax		2	—	2
	cachexie		26	1	27
	gangreneuse pneumonie		1	—	1
	hydraemie		2	—	2
	icterus		2	—	2
	mastitis gangrenosa		3	—	3
	metritis		6	—	6
	pericarditis		2	—	2
	peritonitis		3	1	4
	pyaemie		18	1	19
	retentio secundinarum		—	1	1
	sarcosporidiën		1	—	1
	septicopyaemie		4	1	5
	septichaemie		13	4	17
	tuberculosis		749	6	755
	tumoren (sarcomatosis)		1	—	1
	ondeugdelijk		9	1	10
	minder deugdelijk		9½	8	17½
			851½	24	875½
		borst- en buikingew.			
	distomatosis		1	—	1
	hydraemie		1	—	1
	ontsteking		7	—	7
	pericarditis		10	2	12
	peritonitis		8	—	8
	tuberculosis		284	—	284
	tumoren (sarcomatosis)		3	—	3
	ondeugdelijk		9	27	36
			323	29	352
		longen			
	actinomycosis		4	—	4
	cysticercosis		1	—	1
	distomatosis		68	2	70
	echinococcosis		405	3	408
	emphyseem		12	7	19
	melanosis		2	—	2
	pneumonie		239	22	261
	strongylosis		1	—	1
	tuberculosis		7724	58	7782
	tumoren (carcinomata)		4	1	5
	ondeugdelijk		9	62	71
			8469	155	8624

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Rund		levers			
	cirrhosis		25	—	25
	distomatosis		1555	49	1604
	echinococcosis		235	24	259
	hepatitis		622	22	644
	icterus		—	2	2
	melanosis		1	—	1
	necrosis		8	1	9
	teleangiectasie		229	15	244
	tuberculosis		549	91	640
	tumoren (carcinomata)		7	—	7
	ondeugdelijk		8	129	137
			3239	333	3572
		milten			
	abscessen		8	—	8
	distomatosis		2	—	2
	echinococcosis		14	—	14
	tuberculosis		38	—	38
	ondeugdelijk		2	11	13
			64	11	75
		nieren			
	cysten		1	—	1
	echinococcosis		1	—	1
	hydronephrosis		17	—	17
	nephritis		182	10	192
	tuberculosis		52	2	54
	tumoren		5	—	5
	ondeugdelijk		6	51	57
			264	63	327
		harten			
	arteriosclerosis		—	1	1
	endocarditis		1	—	1
	cysticercus		—	1	1
	ontsteking		4	—	4
	pericarditis		41	1	42
	pyaemie		—	1	1
	ondeugdelijk		—	50	50
			46	54	100
		koppen			
	actinomycosis		6	2	8
	cysticercosis		—	2	2
	hydraemie		3	—	3
	kopziekte		2	—	2
	pyaemie		—	1	1
	tuberculosis		4	18	22
	ondeugdelijk		—	26	26
			15	49	64

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Rund		tongen			
	actinomycosis		32	—	32
	cysticercus		—	2	2
	hydraemie		3	—	3
	kopziekte		2	—	2
	ontsteking		3	—	3
	pyaemie		—	1	1
	tuberculosis		1	4	5
	ondeugdelijk		—	6	6
			41	13	54
		uiers			
	actinomycosis		16	—	16
	ontsteking		526	11	537
	ondeugdelijk		2	8	10
			544	19	563
		baarmoeders			
	graviditas		505	30	535
Kalf		geheele dieren			
	cachexie		3	—	3
	colibacillosis		1	—	1
	ichoreuse pneumonie		1	—	1
	icterus		9	2	11
	omphalophlebitis		5	—	5
	peritonitis		2	—	2
	pleuropneumonie		4	—	4
	polyarthritis		23	2	25
	pyaemie		1	—	1
	sarcophysema		1	1	2
	septichaemie		4	3	7
	tuberculosis		11	—	11
	ondeugdelijk		36	2	38
	minder deugdelijk		11	9	20
			112	19	131
		borst- en buikingew.			
	ontsteking		2	—	2
	peritonitis		1	—	1
	ondeugdelijk		3	2	5
			6	2	8

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Kalf		longen			
	atelectasie		2	—	2
	distomatosis		3	—	3
	melanosis		1	—	1
	ontsteking		42	1	43
	strangylosis		7	1	8
	tuberculosis		11	—	11
	ondeugdelijk		8	33	41
			74	35	109
		levers			
	cirrhosis		9	—	9
	distomatosis		91	1	92
	hepatitis		24	—	24
	omphalophlebitis		1	—	1
	melanosis		1	—	1
	ondeugdelijk		7	25	32
			133	26	159
		nieren			
	hydronephrosis		1	—	1
	nephritis		7	—	7
	ondeugdelijk		3	—	3
			11	—	11
		milten			
	tuberculosis		1	—	1
	ondeugdelijk		—	2	2
			1	2	3
		harten			
	cysticercosis		1	—	1
	ontsteking		2	—	2
	ondeugdelijk		4	7	11
			7	7	14
		koppen			
	cysticercosis		1	—	1
	ondeugdelijk		—	1	1
			1	1	2
		tongen			
	abscessen		1	—	1
	actinomycosis		1	—	1
			2	—	2

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Varken		geheele dieren			
	cachexie		6	—	6
	cysticercosis		2	—	2
	enteritis		1	—	1
	hydraemie		1	—	1
	icterus		12	—	12
	peritonitis		1	—	1
	pleuro-pneumonie		3	—	3
	pseudo leukaemie		1	—	1
	pyaemie		2	—	2
	septichaemie		5	3	8
	trichinosis		1	—	1
	tuberculosis		834	—	834
	vlekziekte		8	3	11
	ondeugdelijk		33	1	34
	minder deugdelijk		14	5½	19½
			924	12½	936½
		borst- en buikingew.			
	endocarditis		—	1	1
	ontsteking		2	—	2
	peritonitis		3	—	3
	septichaemie		4	—	4
	vlekziekte		3	2	5
	ondeugdelijk		14	—	14
			26	3	29
		longen			
	echinococcosis		1	—	1
	distomatosis		9	—	9
	icterus		1	—	1
	pleuro-pneumonie		469	—	469
	oedeem		1	—	1
	septichaemie		21	4	25
	tuberculosis		2371	—	2371
	ondeugdelijk		15	7	22
			2888	11	2899
		levers			
	cirrhosis		27	—	27
	cysten		1	—	1
	cysticercus		6	—	6
	distomatosis		70	—	70
	echinococcosis		80	—	80
	hepatitis		17	—	17
	icterus		1	—	1
	septichaemie		8	—	8
	tuberculosis		1347	3	1350
	vlekziekte		18	4	22
	ondeugdelijk		15	10	25
			1590	17	1607

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Varken		milten			
	distomatosis		1	—	1
	echinococcosis		1	—	1
	tuberculosis		346	—	346
			348	—	348
		nieren			
	echinococcosis		1	—	1
	hydronephrosis		8	—	8
	nephritis		9	—	9
	tuberculosis		4	—	4
	tumoren		1	—	1
	ondeugdelijk		2	—	2
			25	—	25
		harten			
	echinococcosis		1	—	1
	endocarditis		4	—	4
	ontsteking		1	—	1
	pericarditis		3	—	3
	septichaemie		1	—	1
	tuberculosis		1	—	1
	ondeugdelijk		2	3	5
			13	3	16
		uier			
	ontsteking		1	—	1
		baarmoeders			
	graviditas		12	—	12
Schaap		geheele dieren			
	cachexie		8	—	8
	gangreneuse pneumonie		1	—	1
	hydraemie		2	1	3
	icterus		2	—	2
	metritis		1	—	1
	peritonitis		2	—	2
	purulente nephritis		1	—	1
	septicaemie		1	—	1
	tuberculosis		3	—	3
	ondeugdelijk		9	5	14
	minder deugdelijk		4	10	14
			34	16	50

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Schaap		borst- en buikingew.			
	peritonitis		1	—	1
	ondeugdelijk		5	21	26
			6	21	27
		longen			
	distomatosis		12	—	12
	echinococcosis		35	—	35
	strongylosis		83	—	83
	ontsteking		14	—	14
	tuberculosis		1	—	1
	tumoren (sarcomata)		1	—	1
	ondeugdelijk		5	23	28
			151	23	174
		levers			
	distomatosis		694	2	696
	echinococcosis		33	—	33
	haematoom		1	—	1
	ontsteking		2	—	2
	tuberculosis		—	1	1
	ondeugdelijk		4	14	18
			734	17	751
		milten			
	ondeugdelijk		—	2	2
		nieren			
	echinococcosis		1	—	1
	tumoren (sarcomata)		1	—	1
	ondeugdelijk		1	1	2
			3	1	4
		harten			
	ontsteking		1	—	1
	ondeugdelijk		—	2	2
			1	2	3
		uiers			
	ontsteking		2	—	2
	ondeugdelijk		7	—	7
			9	—	9
		baarmoeders			
	graviditas		20	4	24

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Paard		geheele dieren			
	anthrax		3	—	3
	cachexie		6	—	6
	colitis		1	—	1
	enteritis		1	—	1
	gangreneuse pneumonie		7	—	7
	icterus		1	—	1
	peritonitis		1	1	2
	pleuropneumonie		7	—	7
	septichaemie		1	—	1
	tuberculosis		2	—	2
	ondeugdelijk		78	1	79
	minder deugdelijk		7	1	8
			115	3	118
		borst- en buikingew.			
	ondeugdelijk		2	—	2
		longen			
	chalicosis		12	—	12
	echinococcosis		3	—	3
	pneumonie		54	—	54
	tuberculosis		1	—	1
	tumoren		2	—	2
	ondeugdelijk		11	2	13
			83	2	85
		levers			
	chalicosis		28	—	28
	cirrhosis		20	—	20
	echinococcosis		10	—	10
	hepatitis		4	—	4
	ondeugdelijk		1	—	1
			63	—	63
		nieren			
	tumoren		2	—	2
	ondeugdelijk		2	—	2
			4	—	4
		harten			
	ondeugdelijk		2	—	2
		milten			
	ondeugdelijk		2	—	2

Diersoort	Redenen der afkeuringen	Soort van het afgekeurde	Hoeveelheid van het afgekeurde		
			Abattoir geslacht	Invoer	Totaal
Geit	ondeugdelijk	geheele dieren	2	—	2
	distomatosis	levers	3	—	3
	ondeugdelijk	borst- en buikingew.	—	1	1
	ondeugdelijk	uiers	—	1	1
	graviditas	baarmoeders	—	1	1

Staat II **Aantal gevallen van tuberculose.**

RUNDEREN IN HET ABATTOIR GESLACHT.

MAANDEN	Geslacht	Lijdend bevonden	Niet goedgekeurd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Goedgekeurd	PERCENTSGEWIJZE VERHOUDINGEN		
								Zieke tot geslachte	Niet goedgekeurde tot geslachte	Niet goedgekeurde tot zieke
Januari. . . .	3697	717	61	34¼	24¾	2	656	19,39	1,63	8,51
Februari . . .	3361	771	69	38¾	30¼	—	702	22,94	2,05	8,95
Maart.	3834	860	66	41	23	2	794	22,43	1,72	7,67
April	3516	768	63	43¼	19¾	—	705	21,84	1,79	8,20
Mei	3488	720	56	35½	19½	1	664	20,64	1,61	7,78
Juni	3125	708	60	42	15	3	648	22,66	1,92	8,47
Juli	3085	652	54	27	25	2	598	21,13	1,75	8,28
Augustus . .	3368	749	76	54½	21½	—	673	22,24	2,26	10,15
September .	3430	695	66	49¼	16¾	—	629	20,26	1,92	9,50
October . . .	3441	754	68	45¼	22¾	—	686	21,62	1,98	9,02
November . .	3462	718	43	30½	12½	—	675	20,74	1,24	6.—
December . .	3189	643	67	48	19	—	576	20,16	2,10	10,42
Totaal . . .	40996	8755	749	489¼	249¾	10	8006	21,36	1,83	8,37
1909	41439	8014	744	456¼	264¾	23	7270	19,34	1,80	9,28

INGEVOERD VLEESCH VAN ELDERS GESLACHTE RUNDEREN.

Januari. . . .	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Februari . . .	17	4	3	—	3	—	1	23,53	17,65	75
Maart	23	4	—	—	—	—	4	17,39	—	—
April	28½	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mei	48½	1	—	—	—	—	1	2,06	—	—
Juni	27	1	—	—	—	—	1	3,70	—	—
Juli	25½	1	—	—	—	—	1	3,92	—	—
Augustus . .	45	5	2	¾	1¼	—	3	11,11	4,44	40
September. .	54½	10	1	—	—	1	9	18,35	1,83	10
October . . .	55	5	—	—	—	—	5	9,09	—	—
November . .	58	7	—	—	—	—	7	12,07	—	—
December . .	44½	7	—	—	—	—	7	15,73	—	—
Totaal . . .	431½	45	6	¾	4¼	1	39	10,43	1,39	13,33
1909	244½	26	8	1	7		18	10,80	0,33	30,77

KALVEREN.

Maanden	Geslacht	Lijdend bevonden	Niet goedgekeurd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Goedgekeurd	Percentsgewijze Verhoudingen		
								Zieke tot geslachte	Niet goedgekeurde tot geslachte	Niet goedgekeurde tot zieke
Januari. . . ·	2361	2	1	—	1	—	1	0,08	0,04	50
Februari. . .	2606	3	2	—	2	—	1	0,11	0,08	66,67
Maart.	4148	1	1	1	—	—	—	0,02	0,02	100
April	3964	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mei.	3381	2	1	1	—	—	1	0,06	0,03	50
Juni	2746	3	3	2	1	—	—	0,11	0,11	100
Juli.	2364	3	1	—	1	—	2	0,13	0,04	33,33
Augustus . .	2188	3	1	$\frac{3}{4}$	$\frac{1}{4}$	—	2	0,14	0,05	33,33
September. .	2330	3	1	1	—	—	2	0,13	0,04	33,33
October . . .	2207	3	—	—	—	—	3	0,14	—	—
November. .	2140	—	—	—	—	—	—	—	—	—
December . .	2053	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal. . .	32488	23	11	$5\frac{3}{4}$	$5\frac{1}{4}$	—	12	0,07	0,03	47,83
1909	32077	21	11	4	6	1	10	0,07	0,03	52,37

VARKENS.

Maanden	Geslacht	Lijdend bevonden	Niet goedgekeurd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Goedgekeurd	Zieke tot geslachte	Niet goedgekeurde tot geslachte	Niet goedgekeurde tot zieke
Januari. . . .	4866	254	54	13	41	—	200	5,22	1,11	21,26
Februari . . .	4304	157	40	11	29	—	117	3,65	0,93	25,48
Maart.	4748	234	45	11	34	—	189	4,93	0,95	19,23
April	4820	276	61	15	46	—	215	5,73	1,27	22,10
Mei.	5279	314	57	20	37	—	257	5,95	1,08	18,15
Juni	5234	388	79	13	66	—	309	7,41	1,51	20,36
Juli.	4975	439	100	43	57	—	339	8,82	2,01	22,78
Augustus . .	5366	470	99	22	77	—	371	8,76	1,86	21,06
September. .	5086	448	104	19	85	—	344	8,81	2,04	23,21
October . . .	4907	277	81	28	53	—	196	5,64	1.—	29,24
November. .	4949	218	49	11	38	—	169	4,40	0,99	22,48
December . .	4989	241	65	17	48	—	176	4,83	1,30	26,97
Totaal. . .	59523	3716	834	223	611	—	2882	6,24	1,40	22,44
1909	59883	3540	964	298	661	5	2576	5,91	1,61	27,29

Staat III **Behandeling van de om andere redenen dan tuberculose afgekeurde geheele dieren.**

REDENEN DER AFKEURINGEN	RUNDEREN			KALVEREN			VARKENS			SCHAPEN			GEITEN			PAARDEN		
	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd	Gezouten	Gekookt	Vernietigd
Anthrax.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Cachexie	3	7	17	2	—	1	2	3	1	3	—	5	—	—	—	1	2	3
Colibacillosis.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Colitis.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Cysticercosis.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gangreneuse pneumonie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—
Hydraemie	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Icterus	1	1	—	1	9	1	1	5	6	1	1	—	—	—	—	—	1	—
Ichoreuse pneumonie . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis gangrenosa	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metritis.	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Omphalophlebitis.	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	[illegible]	2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2

Polyarthritis.	—	—	—	—	20	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pseudo leukaemie	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Purulente nephritis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Pyaemie.	—	12	7	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sarcophysema	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sarcosporidiën	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Septichaemie	—	16¾	¼	—	6	1	—	5	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—
Septico-pyaemie.	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trichinosis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumoren	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vlekziekte.	—	—	—	—	—	—	—	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ondeugdelijk	—	—	10	—	—	38	—	—	34	—	—	14	—	—	2	—	—	79
Minder deugdelijk	5½	12	—	12	8	—	10	9½	—	—	14	—	—	—	—	5	3	—
Totaal	10½	64¾	45¼	15	54	51	14	33½	55	4	18	25	—	—	2	7	16	93

10. Gemeentevischhal.

Het gebouw werd zoo goed mogelijk onderhouden. De asphaltbekleeding van het dak, waarvan in 1909 de helft was vernieuwd, werd in 1910 voor de andere helft door nieuw vervangen.

Het gebouw vertoont teekenen van ouderdom, welke in de naaste toekomst verbeteringen noodzakelijk maken. Ook zullen de vloeren der kantoorlokalen spoedig een algeheele vernieuwing behoeven. De Vechtwaterleiding werd vervangen door een aansluiting op de Duinwaterleiding.

Herhaaldelijk werden inbraken gepleegd in de ververschingslokalen. Om dit tegen te gaan was het noodig de ramen van goed sluitende luiken te voorzien en de deurpaneelen met ijzer te bekleeden.

De aanvoer van verschillende vischsoorten was, wat betreft schelvisch, poon, spiering, paling en geep, belangrijk minder dan in 1909, terwijl die van kabeljauw en schar hooger was.

Van de vergunning tot verkoop uit de hand, door Burgemeester en Wethouders, krachtens de in October 1908 gewijzigde verordening op de Vischhal, verleend aan 14 houders, werd niet in die mate gebruik gemaakt als verwacht was. De ontvangsten bleven daardoor beneden de raming, bij de begrooting gemaakt.

Garnalen werden in de tweede helft van het jaar in vrij groote hoeveelheden van Volendam aangevoerd voor den afslag. Hierdoor werden de tusschenhandelaren ter zijde gesteld, zoodat deze nieuwe maatregel van de Volendammer visschersvereeniging een bevredigend resultaat voor haar opleverde.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de bruto-opbrengst der aangevoerde vischsoorten.

VISCHSOORTEN	BRUTO-OPBRENGST		
	1910	1909	1908
Baars	f —.—	f 14,05	f 148,21
Blei	„ 14,05	„ —.—	„ —.—
Bokking	„ 33.256,80	„ 40.609,76	„ 58.078,32
Bot	„ 20.912,98	„ 21.982,12	„ 12.564,52
Elft	„ 1.618,85	„ 4.231,11	„ 1.307,64
Garnalen	„ 27.915,67	„ —.—	„ —.—
Geep	„ 518.34	„ 3.336,93	„ 4.387,30
Griet	„ 5.070,48	„ 4.915,28	„ 4.959,84
Transporteeren . .	f 89.307,17	f 75.089,25	f 81.445,83

VISCHSOORTEN	BRUTO-OPBRENGST		
	1910	1909	1908
Per transport . . .	f 89.307,17	f 75.089,25	f 81.445,83
Haring	„ 1.916,92	„ 4.015,25	„ 505,90
Heilbot	„ 527,43	„ 1.051,11	„ 4.278,33
Kabeljauw	„ 39.687,29	„ 34.936,82	„ 27.407,62
Koolvisch	„ 124,70	„ 702,15	„ —.—
Leng	„ 2.512,81	„ 2.096,97	„ 3.098,98
Makreel	„ 509,19	„ 1.065,28	„ 708,05
Paling	„ 3.368,77	„ 9.071,88	„ 5.478,42
Pieterman	„ 48,40	„ 75,54	„ —.—
Poon	„ 626,14	„ 1.038,98	„ 1.004,30
Rog	„ —.—	„ —.—	„ 166,80
Schar	„ 16.347,24	„ 14.098,07	„ 9.245,86
Schelvisch	„ 69.831,07	„ 94.062,76	„ 112.177,42
Schol	„ 55.131,30	„ 46.284,02	„ 30.719,83
Spiering	„ 2.431,42	„ 968,95	„ 2.926,87
Tarbot	„ 10.376,65	„ 11.086,59	„ 13.127,28
Tong	„ 37.981,24	„ 33.782,80	„ 31.015,89
Tongschar	„ 1.576,30	„ 2.429,92	„ 1.314,41
Vleet	„ —.—	„ —.—	„ 103,85
Wijting	„ 13.063,22	„ 14.708,82	„ 8.831,88
Totaal	f 345.367,26	f 346.565,16	f 333.557,52

Ook dit jaar was het financieel resultaat ongunstig.

	1909	1910
De ontvangsten bedroegen	f 12.444,29	f 12.780,76
„ uitgaven „	„ 13.477,16	„ 14.167,27
Nadeelig saldo . . .	f 1.032,85	f 1.386,51

Het bedrag der bruto-opbrengst is verkregen als volgt:

	1909	1910
1. Door de Gemeente afgeslagen:		
a contant	f 81.662,12	f 98.299,26
b op krediet	„ 99.302,50	„ 105.442,98
2. uit de hand verkocht 3 % . .	„ 58.425,03	„ 50.908,44
3. „ „ „ „ 1½% . .	„ 107.175,51	„ 90.716,58
Totaal	f 346.565,16	f 345.367,26

De ontvangsten voor aanvoer en afslag hebben bedragen:

		1909	1910
1.	aanvoer en afslag 4 %	*f* 7.238,23	*f* 8.149,71
2.	aanvoer 3 %	„ 1.753,02	„ 1.527,29
3.	aanvoer 1½%	„ 1.608,05	„ 1.361,27
	Totaal	*f* 10.599,30	*f* 11.038,27

Aan de Twentsche Bankvereeniging werd volgens contract voor het verleenen van krediet uitbetaald *f* 2000, terwijl aan deze instelling een bedrag van *f* 30,63 is uitgekeerd voor niet-inbare schuld.

II. Stadsreiniging.

A. Personeel.

De totale sterkte van het vast aangestelde personeel was, met inbegrip van directie en toezicht, op 1 Januari 1910 . . . . . . 880 personen

Daarvan zijn gedurende het jaar:

overleden	1 ambtenaar		
〃	7 werklieden		
gepensionneerd	2 ambtenaren		
〃	16 werklieden		
overgeplaatst naar de Gemeentesecretarie	1 ambtenaar		
eervol ontslagen	1 werkman		
ontslagen	3 werklieden		
af alzoo			31 personen
Blijft			849 personen

In den loop van het jaar werden ter aanvulling van bestaande vacaturen vast aangesteld: . . . .

ambtenaren	1	
beambten	2	
werklieden	33	
		36 personen

zoodat het vast aangestelde personeel op ultimo December bestond uit . . . . 885 personen

In den loop van het jaar werden ter aanvulling van bestaande vacaturen voorloopig aangesteld: . . . .

ambtenaren	2		
werklieden	65		
Totaal		67	〃

Daarvan zijn gedurende het jaar:

eervol ontslagen op verzoek	1 ambtenaar		
ontslagen	2 werklieden		
af alzoo		3	〃
Blijft			64 〃

Transporteeren . . . 949 personen

	Per transport	949 personen

Bovendien waren op ultimo December in dienst:

als jeugdig werkman:		
a. bij de afdeeling Reiniging	114	〃
b. 〃 〃 〃 Liernurstelsel	3	〃
als los werkman:		
bij de afdeeling Reiniging	6	〃
zoodat de totale sterkte van het personeel op ultimo December bedroeg	1072	personen,

waarbij de zoogenaamde noodhulpen, geheel losse hulpkrachten, niet zijn meegerekend.

Dit aantal is te verdeelen in de volgende categorieën:

Ambtenaren	66	*Per transport*	215
Schippers op de sleepboot (w.o. 2 ambtenaren)	4	Voerlieden-arbeiders	138
Machinist-stokers (w.o. 5 ambtenaren)	12	Storthuisjes-arbeiders	5
Portiers	2	Drijfvuilvisschers	10
Kantoorloopers	4	Lompenwasschers	2
Concierge	1	Urinoir-reinigers	10
Machinebankwerkers	4	Dekknecht-voorman	1
Timmerlieden.	3	Dekknechten	6
Ververs	2	Schuitevoerders-arbeiders. . .	32
Zadelmakers	3	Handlangers	11
Kuiper	1	Stokers-gassenverbrandings-inrichting.	3
Wagenmakers.	5	Nachtwakers	2
Hoefsmeden	3	Wagenpoetsers-arbeiders . . .	5
Smeden (vuur en bankwerkers)	11	Tuigenpoetsers-arbeiders . . .	2
Koper- en blikslager	1	Lantaarnopsteker	1
Fitters.	2	Pompers-aansluiters	74
Stoomstokers en hulpstoomstokers	8	Putscheppers	81
		Straatreinigers	169
Distillateurs en hulpdistillateurs	9	Arbeidersbazen aan de belt. .	2
		Arbeiders aan de belt	175
Stalknechten	13	〃 〃 〃 centrale werkplaats	2
Kuilgangers	2	Arbeider aan de ammoniakfabriek.	1
Bestuurders-motorschuit . . .	2		
Motordrijvers-dekknecht . . .	2		
Straatmaker-arbeider.	1	Arbeiders aan het centraal pompstation.	4
Kraandraaiers.	10		
Leidingwerkers.	6	Arbeider bij het rioolwerk . .	1
Baggerlieden.	14	Bewaker schaftlokaal	1
Rioolwerkers	11	Schoonmaaksters	2
Fijnsorteerders-beltarbeiders .	4	Jeugdige werklieden	117
Tonnenreinigers en -dragers .	9		
Transporteeren	215	Totaal	1072

Eervol ontslag onder toekenning van pensioen werd verleend aan den technischen ambtenaar, belast met de zaken betreffende het Liernurstelsel, D. J. Sanches. Als blijk van waardeering voor de belangrijke diensten, de Gemeente bewezen door zijne ijverige en oordeelkundige leiding van de exploitatie van het Liernurstelsel en de Ammoniakfabriek, werd deze ambtenaar bij raadsbesluit van 9 Maart benoemd tot Gemeenteadviseur in zake het Liernurstelsel.

Als blijk van erkenning voor trouwe en eerlijke plichtsbetrachting bij 25-jarigen gemeentedienst werd een stoffelijk aandenken uitgereikt aan den boekhouder, hoofd der administratieve afdeeling, den werkmeester aan de werkplaats en aan twee commandeurs; een getuigschrift met gratificatie aan 22 werklieden.

Het aantal ziektegevallen bedroeg:

a door gewone ziekte:

vast . . .	personeel	963	met	9358	ziektedagen,
los en jeugdig	,,	144	,,	1115	,,

b als gevolg van een ongeval in den dienst:

vast . . .	personeel	86	met	898	ziektedagen,
los en jeugdig	,,	26	,,	164	,,

Het maximum-aantal ziektedagen van een persoon ten gevolge van gewone ziekte bedroeg 273.

Ingevolge de Ongevallenwet werd aan de Rijksverzekeringsbank aangifte gedaan van 118 ongevallen en wel 89 betreffende vast en 29 betreffende los en jeugdig personeel.

Aan ziekengeld werd uitgekeerd *f* 19.665,96, tegen *f* 19.298,73 in het vorige jaar.

Opgelegd werden de volgende straffen:

Schorsing met gemis van loon gedurende den tijd der schorsing:

voor	den	duur	van	½	dag	in	2	gevallen
,,	,,	,,	,,	1	,,	,,	52	,,
,,	,,	,,	,,	2	dagen	,,	17	,,
,,	,,	,,	,,	3	,,	,,	4	,,
,,	,,	,,	,,	5	,,	,,	1	geval
,,	,,	,,	,,	6	,,	,,	2	gevallen
,,	,,	,,	,,	8	,,	,,	1	geval

Terugstelling tot eene lagere bezoldiging gedurende een bepaalden tijd in 2 gevallen.

Terugstelling tot lager gesalarieerden werkkring voor onbepaalden tijd in 2 gevallen.

Terugstelling tot lager gesalarieerden werkkring voor een bepaalden tijd in 3 gevallen.

Ontslag uit den dienst in 5 gevallen.

In 4 gevallen werd eene boete opgelegd van *f* 0,25
,, 2 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 0,50

B. Materieel.

Het materieel werd naar de behoefte uitgebreid en behoorlijk onderhouden. De noodige herstellingen en vernieuwingen werden in eigen beheer uitgevoerd, voor zoover daartoe aan de werkplaats de gelegenheid bestond.

Aangemaakt werden verschillende gereedschappen voor den dienst, waaronder: 7 handkarren, 5 steekwagens, 31 kruiwagens, 48 houten emmers, 168 houten wisselbakken, 22 ijzeren baggeremmers voor de stoombaggermolens, 25 privaattonnen en een teekeningenkast met laden.

Het groot materieel werd vermeerderd of aangevuld met: 1 stoom-auto-riool-baggermachine in eigen beheer vervaardigd van een voorhanden stoom-auto-vrachtwagen,

2 sneeuwploegen uit de fabriek van A. Jordaans te Schiedam,

1 asphalt-waschmachine met gummi-rol uit de fabriek van A. Hentschel te Berlijn,

1 ijzeren vierwieligen vuilniswagen met afneembaren bak, voorzien van automatisch beweegbare afsluitkleppen, geleverd door de Ned. Fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel, alhier.

Aan de Gemeentewerkplaats werden 129 vaartuigen van verschillende soort en bestemming op de helling gehaald en hersteld.

De herstellingen aan de sleepstoombooten, baggermolens, stoomwerktuigen en stoomketels werden in hoofdzaak aan particulieren opgedragen; minder belangrijke herstellingen aan dat materiaal werden in eigen beheer uitgevoerd.

Het materieel verkeert in goeden staat.

C. Paarden.

1. Sterkte.

Op 1 Januari had de dienst 147 paarden.

In den loop van het jaar werden 20 paarden aangekocht, gemiddeld tegen den prijs van *f* 484,80.

8 paarden werden als ongeschikt voor den dienst in het openbaar verkocht; de opbrengst was gemiddeld *f* 139,38.

2 paarden werden afgemaakt, omdat zij niet meer konden worden verkocht.

1 paard stierf.

Totaal . 11 paarden,

zoodat de sterkte op ult. December bedroeg 156 paarden. Gemiddeld bedroeg de sterkte per dag over het geheele jaar 155 paarden.

2. Fourage.

Op 12 September had de openbare aanbesteding plaats voor de levering van haver en stroo gedurende het tijdvak van 1 October 1910 tot 30 September 1911. De levering werd gegund als volgt:

de haver aan S. van Dongen & Zoon, alhier, voor ƒ 70,90 per 1000 K.G., tegen ƒ 72,95 per 1000 K.G. in het vorige bestedingstijdvak;

het stroo aan M. J. L. Schram, alhier, voor ƒ 29,50 per 1000 K.G., tegen ƒ 32,50 per 1000 K.G. in het vorige bestedingstijdvak.

Het hooi werd, als in het vorige jaar, uit de hand aangekocht ten deele door bemiddeling van H. de Groot te Kampen, en wel uitsluitend hooi, gewonnen op het Kampereiland, en ten deele bij S. van Dongen, alhier. Wegens groote schaarschte aan inlandsch hooi in het eerste halfjaar vóór den nieuwen oogst, vooral aan Kamper-eilandsch hooi, werd in de behoefte aan hooi voorzien door aankoop bij laatstgenoemden leverancier van Noorsch hooi, dat van zeer goede kwaliteit bleek te zijn. De totale hoeveelheid aangekocht hooi bedroeg 249.310 K.G., tegen den gemiddelden prijs van ƒ 52,61 per 1000 K.G., waaronder de kosten van berging.

In het vorig jaar was die prijs ƒ 59,18.

Het turfstrooisel werd na afloop van het vorige contract van 1 Mei af bij onderhandsche overeenkomst geleverd door Gebr. Minke te Dedemsvaart voor ƒ 6,80 per 1000 K.G. In het geheel werd ingeslagen 500.623 K.G., gemiddeld voor den prijs van ƒ 7,62 per 1000 K.G., waaronder de kosten van berging.

Voor voeding en ligging der paarden werd verbruikt:

228.640	K.G.	hooi,
468.830	,,	haver,
400	,,	stroo,
84.582	,,	melasse voedermeel en
475.420	,,	turfstrooisel.

Het melasse voedermeel kostte ƒ 43,50 per 1000 K.G.

Het rantsoen haver per paard per dag bedroeg 8 à 9 K.G. met toevoeging van 1½ K.G. melasse. Het rantsoen hooi bedroeg 4 K.G. Aan turfstrooisel werd per paard per dag een hoeveelheid van 8,4 K.G. verbruikt. Aan grind, lijnzaad, enz. werd verstrekt voor een bedrag van ƒ 104,40.

De stalmest werd met ingang van 1 Mei opnieuw verpacht aan F. B. Poort alhier voor ƒ 0,0655 per paard per dag. De ontvangsten daarvoor bedroegen ƒ 3780,90.

De gezamenlijke kosten voor voeding en ligging hebben, na aftrek der ontvangsten voor stalmest, ƒ 0,89 per paard per dag bedragen, tegen ƒ 0,917 in het vorige jaar.

De verzorgingskosten der paarden waren evenals het vorige jaar vrij hoog, nog in hoofdzaak als gevolg van den hoogen prijs van het hooi, veroorzaakt door den slechten oogst in het vorige jaar.

3. Hoefbeslag.

Aan het hoefbeslag werd de noodige zorg besteed. Drie smeden waren uitsluitend voor het hoefbeslag werkzaam. Vervaardigd en ondergelegd werden 4836 nieuwe hoefijzers.

Dooreengerekend versleet elk paard een stel nieuwe ijzers in 46,8 dag.

Het hoefbeslag kostte per paard per jaar *f* 27,20, tegen *f* 31,92 in 1909.

4. Geneeskundige Dienst.

De geneeskundige behandeling van zieke paarden was, evenals het vorige jaar, bij abonnement opgedragen aan de rijksveeartsen Mazure en Goethals. De gezondheidstoestand der paarden was althans het grootste gedeelte van het jaar zeer gunstig te noemen; alleen in de maanden November en December kwamen eenige gevallen voor van influenza, welke echter van niet ernstigen aard waren en alle een gunstig verloop hadden.

D. Gebouwen.

De verschillende gebouwen en inrichtingen werden naar behooren onderhouden door het verrichten der daaraan noodige herstellingen.

De werken tot verbetering van de materieelbergplaats op het Teerplein ten behoeve van de 4e Reinigingssectie kwamen, nadat de door de Spoorwegwet geëischte goedkeuring der daarvoor gemaakte plannen was verkregen, tot uitvoering, zoodat die inrichting op 17 November kon worden in gebruik gesteld.

In de maand December werd een aanvang gemaakt met de uitvoering der plannen tot het bouwen eener geheel nieuwe materieelbergplaats ten behoeve van de 1e Reinigingssectie op een gemeenteterrein aan de Passeerdergracht, ter vervanging van de niet voor verbetering vatbaar zijnde bergplaats onder de Torensluis. Aan het einde des jaars was men bezig met het maken van de fundeering voor deze inrichting.

De plannen tot verbetering van de bergplaats ten behoeve van de 2e Reinigingssectie, gelegen aan de Ruysdaelkade bij de Gerard Doustraat, werden bij den Dienst der Publieke Werken in bewerking genomen. Aangezien de bestaande bergplaats zoo primitief is ingericht, dat aan verbetering daarvan niet kan worden gedacht, zullen die plannen den bouw van eene geheel nieuwe inrichting betreffen.

Aan de storthuisjes (overdekte lossteigers voor vuilniswagens) aan de Lijnbaansgracht bij de Spiegelgracht en aan de Nieuwe Vaart bij de Zeeburgerstraat werden belangrijke herstellingen uitgevoerd; zij werden tevens geheel geverfd.

Op het centraal terrein aan de Bilderdijkkade werd een gedeelte van een der aldaar aanwezige ijzeren hangars ingericht tot onderbrenging van de beide stoom-auto-rioolwagens, waartoe bedoeld gedeelte van den hangar aan de drie open zijden werd gedicht met wanden van gegolfd plaatijzer en één dier zijden werd voorzien van schuifdeuren van voldoende afmeting om met die stoomwagens ongehinderd te kunnen in- en uitrijden. De aldus gevormde bergplaats werd tevens voorzien van eene rookafvoerinrichting.

De achtergevels van de stalbaaswoningen op het terrein, hiervoren bedoeld, evenals de achtergevels van het stalgebouw op dat terrein, werden opnieuw geverfd.

E. Ophalen van haardasch en vuilnis.

1. Uit de woningen der ingezetenen.

De werkkrachten ten behoeve van het ophalen van haardasch en vuilnis waren op ultimo December, gerangschikt naar de 6 reinigingssectiën, als volgt:

1e Reinigingssectie	in 12 wagen- en 2 schuitenwijken,	31	werklieden,
2e ,,	,, 14 ,,	29	,,
3e ,,	,, 10 ,,	20	,,
4e ,,	,, 15 ,,	30	,,
5e ,,	,, 13 ,,	30	,,
6e ,,	,, 13 ,,	29	,,
te zamen . . .	77 wagen- en 2 schuitenwijken,	169	werklieden.

De met wagens ingezamelde vuilnis werd, dooreengerekend uit 42 van de 77 wagenwijken, gestort in de onder 5 overdekte lossteigers gelegen vaartuigen, die door sleepstoombooten naar de belt werden vervoerd, terwijl de vuilnis uit de overige wijken rechtstreeks naar de belt werd gebracht.

2. Uit de fabrieken, van de markten en openbare wegen en van de vaartuigen in de dokken en havens.

In de wijze van inzameling van vuilnis uit fabrieken, van de markten en van de openbare wegen kwam geen wijziging.

Het inzamelen van asch en vuilnis van de vaartuigen in de dokken en havens door middel van de motorschuit had geregeld plaats.

Op tijden van grooten aanvoer aan de Groentemarkt moesten aan de dagelijks in dienst zijnde werkkrachten herhaaldelijk extra-werkkrachten worden toegevoegd.

3. Overzicht.

De totale hoeveelheid der ingezamelde asch en vuilnis bedroeg:

per as naar de belt vervoerd	80.825	M³.
te water ,, ,, ,, ,,	188,975	,,
te zamen . . .	269,800	M³.

De hoeveelheid bedroeg op de verschillende dagen der week:

op de Maandagen	43.395	M³.
,, ,, Dinsdagen	40.715	,,
,, ,, Woensdagen	40.735	,,
,, ,, Donderdagen	39.625	,,
,, ,, Vrijdagen	49.530	,,
,, ,, Zaterdagen	55.800	,,
te zamen	269.800	M³.

Het arbeidsloon voor dezen tak van dienst bedroeg *f* 124.098,18, tegen *f* 119.508,82 in 1909.

Het vervoer te water naar de Centrale Belt van de ingezamelde stoffen ondervond, dank zij het niet voorkomen van ijsbezetting, geen

moeilijkheden, terwijl in het algemeen ook de overige aan de inzameling en het vervoer der hierbetrokken afvalstoffen verbonden werkzaamheden een ongestoord en geregeld beloop hadden.

F. Ophalen en verzamelen van privaatstoffen.

I. Liernurstelsel.

Door het Centraal Pompstation werden bediend:

1⁰ de perceelen, gelegen tusschen den Amsteldijk, de Stadhouderskade, de Ruysdaelkade en de straten aan de vroegere grens der Gemeente (vak VII en VII*a* van het uitbreidingsplan);

2⁰ de perceelen aan de Fokke Simonszstraat, een deel der perceelen in de Nieuwe Looiersstraat en aan de Nieuwe Lijnbaansgracht, zoomede eenige daarbij liggende perceelen aan de Vijzelgracht en aan de Reguliersgracht;

3⁰ de perceelen tusschen de Ruysdaelkade, de Stadhouderskade, de Vossiusstraat en die aan de Van Baerlestraat tot aan de vroegere grens der Gemeente (vak VI van het uitbreidingsplan);

4⁰ de perceelen aan de Vondelstraat en aan den Overtoom, zoomede die aan de aangrenzende wegen (Stadhouderskade, 1e en 2e Contantijn Huygensstraat, Tesselschadestraat en Roemer Visscherstraat) vak V van het uitbreidingsplan;

5⁰ de perceelen (tusschen Raampoort en Brouwersgracht) aan de Marnixkade, aan de Marnixstraat en aan de Westerkade, zoomede eenige perceelen aan de Willemsstraat en aan de Lijnbaansgracht;

6⁰ de perceelen tusschen het Jacob van Lennepkanaal, de Nassaukade, de Van Oldenbarneveldtkade en de vroegere grens der Gemeente (vak III gedeeltelijk en vak IV van het uitbreidingsplan).

Door het Pompstation in de Lepelstraat werden bediend:

7⁰ de perceelen aan de Sarphatistraat (tusschen het Weesperplein en de Pancrasstraat), die aan de Spinozastraat en die aan de Andrieszkade.

UITBREIDING.

Bij raadsbesluit van 29 Januari 1902 is bepaald, dat geen uitbreiding zal worden gegeven aan het Liernurstelsel, behoudens in de gevallen, waar locale omstandigheden zulks noodig maken. In 1910 was geen enkele uitbreiding noodig.

Einde 1909 waren aan het pneumatisch buizennet verbonden 5793 perceelen.

In den loop van 1910 werden geen perceelen aangesloten, terwijl 91 perceelen wegens het plaatsen van waterclosets afgekoppeld werden.

De privaatstoffen uit de afgekoppelde perceelen werden, ingevolge raadsbesluit van 13 Februari 1907, afgevoerd naar een gemeenteriool of op gemeentewater zonder inschakeling van een put.

Bovendien werden 2 perceelen afgekoppeld, doordat twee houten gemeentehulpscholen werden gesloopt.

Het aantal perceelen, dat op het einde van 1910 aan het Liernurnet verbonden was, bedroeg 5700, met naar schatting 96.430 bewoners.

De verdeeling was als volgt:

in wijk 1:	2736	perceelen	met	43.202	bewoners
,, ,, 2:	133	,,	,,	1.651	,,
,, ,, 3:	300	,,	,,	2.102	,,
,, ,, 4:	151	,,	,,	1.525	,,
,, ,, 5:	340	,,	,,	7.705	,,
,, ,, 6:	1742	,,	,,	35.103	,,
,, ,, 7:	46	,,	,,	470	,,
voorm. N.-Amstel:	252	,,	,,	4.672	,,
Totaal	5700	perceelen	met	96.430	bewoners

Het aantal straatreservoirs bedroeg 45.

Het Centraal Pompstation werkte op de volgende buizen:

2739	Meter	vacuumbuis	met	305	m.M.	diameter
1677	,,	,,	,,	203	,,	,,
933	,,	,,	,,	152	,,	,,
6739	,,	,,	,,	127	,,	,,
5616	,,	transportbuis	,,	203	,,	,,
6396	,,	,,	,,	152	,,	,,

De stationnaire machine in de Lepelstraat werkte op eene buisleiding van 813 M. lengte, bij een wijdte van 127 m.M., welke buis dient zoowel voor het opwekken van luchtledigheid in de straatreservoirs, als voor vervoer der stoffen naar het station in de Lepelstraat.

De grootste afstand, vanwaar de stoffen naar het Centraal Pompstation werden aangevoerd, bedroeg 4230 M.

Het aantal hoofdbuizen bedroeg 234, met een gezamenlijke lengte van 45.436 M. De langste hoofdbuis meet 415 M. De totale lengte van het buizennet in den openbaren weg bedraagt, zonder de aansluitingen naar de 5700 perceelen, ongeveer 69.536 M.

VERSTOPPINGEN.

Opruiming van verstoppingen had plaats:

in de centrale transportbuis	1 maal
in de hoofdbuizen	125 malen
in de zijleidingen van perceelen . . .	672 ,,

Door werklieden van de Gemeente werden 324 verstoppingen in de perceelen voor rekening van de eigenaren of van de bewoners opgeruimd.

LEDIGINGSDIENST.

Des Zondags werd niet gewerkt.

Klachten, te wijten aan onregelmatigheid in den dienst, kwamen niet voor.

De noodelooze verdunning der faecaliën door het uitstorten van huishoudwater in de privaten, in plaats van in de daarvoor bestemde gootsteenen, bleef aanhouden, ten nadeele van de gemeentekas.

De ledigingsdienst duurde dit jaar 7041 uren; gedurende 4399 uren waren twee machines tegelijk aan het werk; 53 uren werden besteed aan proefnemingen tot het opsporen van de oorzaken van omstandigheden, welke min of meer schadelijk waren voor den geregelden ledigingsdienst. De machine in de Lepelstraat was per werkdag ongeveer 3 uur in dienst.

HOEVEELHEID FAECALIËN.

In het Centraal Pompstation, dat de stoffen uit de wijken 1—6 inzamelt, werden ontvangen:

van het Liernurstelsel	161.203 M³.
,, de tijdelijke inrichtingen . . .	6.263 ,,
Totaal . . .	167.466 M³.

De faecaliën uit de Sarphatibuurt, ten bedrage van 3552 M³, zijn, evenals in vorige jaren, in de Lepelstraat ontvangen en voor het vervoer naar de belt in schuiten afgetapt.

Door de verdunning in het algemeen wordt veroorzaakt, dat de hoeveelheid faecaliën, door het Liernurstelsel ingezameld, op 4,75 Liter per hoofd per dag wordt berekend, tegen 3,14 Liter per hoofd per dag in 1890, een vermeerdering dus van 50 %.

WERKLIEDEN.

Het aantal werklieden voor den dag- en den nachtdienst en voor het onderhoud bedroeg:

aan het Centraal Pompstation	8
in de Lepelstraat	2
voor de lediging (straatdienst)	14
voor onderhoud der leidingen	8

STOOMKETELS EN MACHINES AAN HET CENTRAAL POMPSTATION.

De Lancashire stoomketels Nos. II, III en IV waren in gebruik als volgt:

Ketel II	was in dienst gedurende	199 etmalen,
,, III	,, ,, ,, ,,	240 ,,
,, IV	,, ,, ,, ,,	185 ,,

Het steenkolenverbruik voor het Centraal Pompstation en voor de desinfectie-inrichting van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst bedroeg 1.667.136 K.G.

De luchtpompmachines waren in het werk:

N°. I gedurende	4625	uren
,, II ,,	4947	,,
,, III ,,	1921	,,
te zamen	11493	uren

De drie luchtpompmachines, zoomede de pompen voor koel- en voedingwater, werden naar behooren onderhouden.

De ketel en de machine in de Lepelstraat verkeerden in voldoenden staat.

KOSTEN VAN HET LIERNURSTELSEL.

De kosten voor het verzamelen der faecaliën hebben bedragen:

Beheer en toezicht		*f* 4.625.—
Personeel		„ 23.120,25
Brandstoffen, olie, vet, enz		„ 16.032,24[5]
Verlichting		„ 596,34
Waterverbruik		„ 1.598.—
Onderhoud gebouwen en machinerieën		„ 4.665,44
Onderhoud leidingen en diverse herstellingen, waaronder gebroken aansluitingen en verwisselen van kranen		„ 11.589,59
Bovenkleeding kraandraaiers en kleedingstukken leidingwerkers		„ 265,85
Uitkeeringen voor het niet meer verstrekken van kleedingstukken		„ 442.—
te zamen		*f* 62.934,71[5]
Af restitutie voor het ontruimen van		
verstoppingen	*f* 541,05	
oud materiaal	„ 85,50	
		„ 626,55
blijft		*f* 62.308,16[5]

De kosten betreffen 171.018 M³ faecaliën, zoodat voor de 164.755 M³ faecaliën van het Liernurstelsel de kosten zouden zijn *f* 60.027 of per hoofd per jaar *f* 0,62, waarbij rente en aflossing der aanlegkosten niet in rekening zijn gebracht.

BEZINKINGSINRICHTING.

Hierin werden gebracht:

van het Centraal Pompstation	54.120 M³
van de tijdelijke inrichtingen	68.709 ,,
te zamen	122.829 M³
Afgeleverd dik aan de belt	10.528 ,,
Afgeleverd aan de Ammoniakfabriek	112.301 M³

De faecaliën van het Liernurstelsel, door de beltadministratie verkocht of verwerkt, hebben opgebracht *f* 17.992,93.

De inrichting tot afvoer van gassen uit de bezinkingsbakken bleef voldoen.

GASSENVERBRANDINGSINRICHTING.

Het resultaat der verbranding van de gassen uit de bezinkingsinrichting en van de Ammoniakfabriek, door middel van voor de mestbereiding onbruikbaar afval, was bevredigend. De besparing aan steenkolen hield verband met den aard der verbrande stoffen.

Het voordeel van de verbrandingsovens ligt echter niet alleen in de steenkolenbesparing, doch ook in het plaatselijk vernietigen van een hoeveelheid afval, dat om de een of andere reden toch buiten de Gemeente zou moeten worden vervoerd; deze besparing van kosten komt ten voordeele van het beltbedrijf.

AMMONIAKFABRIEK.

Door de verdunning der faecaliën blijft uit den aard der zaak de hoeveelheid der geproduceerde zwavelzure ammoniak geringer en bijgevolg ook het winstcijfer der fabricage lager dan het kon zijn.

Er werden verwerkt:

Faecaliën	112.301 M³
Zwavelzuur	670.322 KG.
Kluitkalk	510.540 „
Steenkolen	1.572.214 „

Geproduceerd werd 694.100 KG. zwavelzure ammoniak.

De netto-winst bedroeg *f* 39.232,63.

2. Tijdelijke inrichtingen Liernurstelsel.

Bij raadsbesluit van 29 Januari 1902 is vastgesteld, dat geen tijdelijke inrichtingen volgens het Liernurstelsel meer zullen worden gemaakt. Bij nieuwbouw, ook bij bestaande inrichtingen, werd sedert dien toegelaten overstorting van faecaliën op het gemeenteriool of in het gemeentewater, nadat die stoffen verzameld waren in volgens voorschrift van Burgemeester en Wethouders geconstrueerde waterdichte bakken, voorzien van overstortinrichtingen.

In 1907 is overgegaan tot het weglaten van den monierput (dus tot het direct afvoeren van de faecaliën op het straatriool) in de gevallen, waarbij op ten minste één der privaten van het betreffende perceel een watercloset geplaatst wordt met waterreservoir van ten minste 14 Liter inhoud, alsmede in de gevallen, waarbij de monierput hinderlijk zou wezen voor andere gemeentewerken onder den openbaren weg.

Op 1 Januari 1910 werden bediend 6164 perceelen met tijdelijke inrichtingen, bewoond door (getaxeerd) 103.094 bewoners.

In den loop van dit jaar werd het aantal perceelen met tijdelijke inrichtingen Liernurstel verminderd met 104; daarbij werd overeenkomstig het raadsbesluit van 13 Februari 1907 toestemming gegeven de faecaliën direct in de openbare riolen af te leiden. Op 31 December 1910 bedroeg het aantal perceelen met tijdelijke inrichtingen Liernurstelsel derhalve 6060, bewoond door (getaxeerd) 101.425 bewoners.

Deze tijdelijke inrichtingen waren verdeeld als volgt:

In vak	I van het uitbreidingsplan	322	perceelen
,, ,,	II ,, ,, ,,	903	,,
,, ,,	III ,, ,, ,,	166	,,
,, ,,	IV ,, ,, ,,	510	,,
,, ,,	V ,, ,, ,,	3	,,
,, ,,	VI ,, ,, ,,	9	,,
,, ,,	VII ,, ,, ,,	3	,,
,, ,,	VIII ,, ,, ,,	260	,,
,, ,,	IX ,, ,, ,,	1048	,,
,, ,,	X ,, ,, ,,	1025	,,
,, ,,	XI ,, ,, ,,	9	,,
,, ,,	XII ,, ,, ,,	57	,,
,, oud	Nieuwer-Amstel	1745	,,
	Totaal	6060	perceelen.

VERSTOPPINGEN.

Het aantal verstoppingen, door gemeentewerklieden in de perceelen opgeruimd, bedroeg 19.

LEDIGINGSDIENST.

Geregeld werden drie malen per week de bakken in de straat vóór de perceelen geledigd. Vele ingezetenen blijven voortgaan hun huishoudwater in de privaten te storten en derhalve naar den faecaliënontvangbak af te voeren, ook als deze vol is. Dit leidt herhaaldelijk tot klachten over het overloopen van den bak, hetwelk toch door de klagers zelf of door hun buren veroorzaakt wordt. De bakken hebben nl. een voldoenden inhoud voor de productie van ten minste drie dagen in verband met het feit, dat door de Zondagsrust tusschen twee opeenvolgende ledigingen wel drie dagen kunnen verloopen. Er wordt echter vergeten, dat voor de plaatsing van waterclosets en baden of voor den afvoer van huishoudwater door de privaatleiding vergunning van Burgemeester en Wethouders noodig is; in die vergunning wordt aangegeven, op welke wijze de afvoer alsdan zal moeten geschieden; bij opvolging van die voorschriften wordt het overloopen en dus misstanden voorkomen.

HOEVEELHEID FAECALIËN.

In 1910 werden door de pneumatische wagens opgepompt 129.955 M^3 faecaliën. Hiervan werden (zie Liernurstelsel) 6263 M^3 tot verder vervoer uitgestort in de reservoirs van het Liernurstelsel. De hoeveelheid faecaliën, per dag en per hoofd ontvangen, wordt geschat op 3,5 Liter.

PERSONEEL EN MATERIEEL.

Het aantal pneumatische wagens, dat des nachts gebezigd werd, wisselde af van 20 tot 24. De bediening geschiedde door een opzichter, vier commandeurs en gemiddeld 98 werklieden. Aan

het einde des jaars waren in dienst 87 vaste werklieden, 3 voor 3 nachten, 6 voor 4 nachten en 6 voor 5 nachten per week, terwijl ter vervanging bij ziekte of bij verlof 3 tot 7 losse werklieden dienst deden.

Het reinigen en onderhouden der pneumatische wagens en van het overige materieel geschiedde door werklieden, onder toezicht van den opzichter der centrale werkplaatsen.

De stoomsleepdienst der Stadsreiniging zorgde voor het vervoer der faecaliënvaartuigen van de stortplaatsen naar de centrale belt.

KOSTEN VAN HET TIJDELIJK LIERNURSTELSEL.

De kosten hebben bedragen:

Beheer en toezicht	*f*	2.725.—
Personeel	〃	83.653,38
Schoonhouden van tuigen	〃	1.190.—
Houtskolen, olie, vet, enz.	〃	2.599,89
Bespanning	〃	16.655,10
Onderhoud van wagens, slangen, enz. / Aanschaffen van kleeding	〃	5.651,50
Uitkeering voor niet meer te verstrekken kleedingstukken	〃	320,70
Gas	〃	100.—
Bestrating	〃	101.—
Sleeploon, bedrijfskosten, enz / Onderhoud van vaartuigen	〃	15.054,71
〃 〃 gebouwen	〃	45,28
Transport door de Liernurleidingen	〃	2.281.—
Totaal	*f*	130.377,56

of per hoofd per jaar *f* 1,28

3. Beerputten in den openbaren weg (tijdelijk spoelstelsel).

1⁰ *Cement-ijzeren bakken van ± 2500 Liter inhoud.*

a Putten met overvloeiing. Plaatsing van putten met afkoppeling van het Liernurstelsel wegens het toepassen van waterclosets of bij vervanging van een ijzeren ontvangbak kwam niet voor.

Vroeger waren reeds geplaatst bij nieuwbouw en bij wijzigingen	3560 putten
hiervan werden verwijderd door toepassing van directen afvoer op riool	10 ,,
blijft totaal	3550 putten

b Beerputten zonder overvloeiing naar het gemeenteriool, aangezien in de straten of wegen geen hoogriool is.

Ingevolge het raadsbesluit van 29 Januari 1902 zijn geplaatst: bij nieuw-bouw	1 put
vroeger waren reeds geplaatst	156 putten
te zamen	157 putten

hiervan werden verwijderd door toepassing van directen afvoer op riool . . . . 3 putten

blijft totaal . . . . 154 putten

Deze 154 putten werden volgens de voorschriften geledigd.

2° *IJzeren ontvangbakken van 300 en 600 Liter inhoud met overstorting naar het gemeenteriool.*

Vroeger waren overvloeiingsinrichtingen gemaakt aan . 174 bakken
Hiervan werden gewijzigd door directen afvoer op het riool 4 ,,

blijft totaal . . . . 170 bakken

Nieuwe overloopinrichtingen werden niet aangebracht. .

De faecaliën uit de putten en bakken van het tijdelijk spoelstelsel, ten bedrage van 7034 M^3, werden bij de faecaliën van het tijdelijk Liernurstelsel in de daarvoor bestemde schuiten gestort.

Van de vorengenoemde beerputten met overvloeiing werden met de stoomluchtpompen geledigd 109 putten. De hoeveelheid faecaliën, op deze wijze ingezameld, is niet begrepen onder de bovengenoemde.

4. Vrije afvoer naar het gemeenteriool of naar het openbaar water.

Overeenkomstig het raadsbesluit van 13 Februari 1907 kregen in de buitenstad directe loozing op het gemeenteriool of op openbaar water:

91 perceelen, vroeger aan het Liernurbuizennet gekoppeld;
104 perceelen, vroeger behoorende tot de tijdelijke inrichtingen van het Liernurstelsel;
17 perceelen, vroeger tot het tijdelijk spoelstelsel behoorende.

5. Waterclosets.

Het aantal waterclosets, geplaatst in perceelen buiten de Singelgrachten, bedroeg (voor zoover de dienst dit kon nagaan):

bij het Liernurstelsel 742
bij de tijdelijke inrichtingen van het Liernurstelsel 988

6. Wisseltonnenstelsel.

De hierachtervolgende staat geeft een overzicht van het aantal op ultimo December in gebruik zijnde tonnen en van de straten en het aantal perceelen, waar die geplaatst zijn, benevens van het aantal gezinnen en personen (bij raming), dat daarvan gebruik maakt.

Uit dezen staat blijkt, dat het aantal perceelen en dus ook het aantal geplaatste tonnen niet onbelangrijk is afgenomen. Hierdoor ontstond de gelegenheid om de werkkrachten, voor de bediening van dit stelsel aangewezen, te verminderen en op de exploitatiekosten te bezuinigen. Aan het einde des jaars werden in die richting voorbereidende maatregelen genomen.

De benoodigde herstellingen aan en vernieuwingen van privaattonnen werden uitgevoerd in eigen beheer voor rekening van de daarbij betrokken huiseigenaren of van gemeentediensten volgens een door Burgemeester en Wethouders vastgesteld tarief.

De ontvangst daarvoor bedroeg *f* 732,05.

Aan het schoonmaken en desinfecteeren der tonnen werd de noodige zorg besteed.

De verwisseling geschiedde ten minste 3 maal per week; voor sterk bevolkte perceelen had de verwisseling der tonnen dagelijks plaats. Dooreengerekend werden 460 tonnen per dag verwisseld.

De exploitatiekosten van het wisseltonnenstelsel waren als volgt:

Kosten van opzicht		*f* 975.—
Arbeidsloonen		„ 8.417,02
Aankoop en herstelling van tonnen, desinfectiemiddelen, schuiten tot vervoer der faecaliën, onderhoud tonnenwagens enz.		„ 2.158,76^5
4 paarden à *f* 555,17 per jaar		„ 2.220,68
te zamen		*f* 13.771,46^5
Af: Ontvangst voor verstrekking van nieuwe en herstelling aan oude tonnen en trechters	*f* 732,05	
Ontvangsten voor abonnementen	„ 111.—	
		„ 843,05
blijft		*f* 12.928,41^5,

dat is voor ± 4000 gebruikers per hoofd en per jaar *f* 3,23 ruim, tegen *f* 2,84 in 1909.

Ingezameld werden 1560 M^3 faecaliën.

7. Ledigen van beerputten (nachtwerk).

1089 privaatkuilen en beerriolen werden met behulp van de stoom-latrine-reinigingsmachines, waaronder één automobiel, langs pneumatischen weg geledigd; door middel van draag- of tonnenwerk werden slechts 2 privaatkuilen geledigd.

Ingezameld werden 10.532 M^3.

Aan arbeidsloon, toezicht, onderhoud, gereedschappen, enz. werd *f* 23.337,45 betaald, terwijl de ontvangsten bedroegen, met inbegrip van werken, verricht voor gemeentegebouwen *f* 22.430.

In 1909 bedroegen die getallen respectievelijk *f* 24.364,49^5 en *f* 24.561,20.

8. Beerwagens.

De bediening van perceelen, die geen stelsel voor faecaliënafvoer hebben en waarvan de faecaliën worden ingezameld en afgegeven in emmers, werd geregeld met de beerwagens uitgevoerd.

Ten gevolge van de bemoeiingen van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht ten aanzien van verbeteringen in woningen neemt het aantal perceelen als bovengenoemd gestadig af. In hoofdzaak daaraan is het toe te schrijven, dat ook in den loop van het jaar opnieuw een der beerwagens in de 1e Reinigingssectie kon worden buiten dienst gesteld.

De indeeling van het aantal beerwagens voor de inzameling was op ultimo December dientengevolge als volgt:

in de 1e Reinigingssectie	2	
„ „ 2e „	2	
„ „ 3e „	1	(handkar)
„ „ 4e „	3	
„ „ 5e „	3	
„ „ 6e „	1	

Ingezameld werden 3157 M³ faecaliën uit ± 3200 perceelen.

De exploitatiekosten waren als volgt:

Arbeidsloonen	*f*	9.135,15
Onderhoud beerwagens en gereedschappen	„	1.998,28
11 paarden à *f* 555,17 = *f* 6.106,87. Hiervan de helft, omdat deze paarden ook andere diensten doen	„	3.053,43
Totaal	*f*	14.186,86

G. Rein- en diephouden der openbare wateren.

I. Opvisschen van drijvend vuil.

Dagelijks waren voor deze werkzaamheden in dienst 10 vaartuigen, elk met een werkman bemand.

Verzameld en vervoerd naar de belt werden 801 schuitvrachten drijfvuil en 8915 kadavers van dieren.

In den schoonmaaktijd kwam het meermalen voor, dat gedurende enkele dagen der week 1 à 2 vaartuigen meer in gebruik werden gesteld, om den grooten toevoer van drijfvuil in sommige grachten spoedig weg te ruimen.

Aan arbeidsloon werd uitgegeven *f* 7.472,78.

2. Baggerwerk.

De baggerwerken in grachten, slooten en balkhavens, die in 1908 bij onderhandsche overeenkomst voor de jaren 1908, 1909 en 1910 ter uitvoering werden opgedragen aan den aannemer A. Visser te Haarlem voor den prijs van *f* 0,61 per M³, werden overeenkomstig de daarbij gestelde voorwaarden en met inachtneming der bij de begrooting toegestane bedragen voor het onderhoud der diepte van de grachten, naar de behoefte uitgevoerd.

De gebaggerde specie werd, evenals het vorige jaar, na verkregen vergunning gelost op particuliere gronden, gelegen aan de noordzijde van het IJ bij Schellingwoude.

De uitvoering der baggerwerken werd op 4 April aangevangen en, nadat de werken, voor het derde of laatste bestedingsjaar vastgesteld, waren voltooid, op 30 November beëindigd, waarmede de aannemer aan de bij overeenkomst op zich genomen verplichtingen tegenover de Gemeente heeft voldaan.

Ter bevordering van de werkzaamheden stelde de aannemer ook dit

jaar weder te werk een hem toebehoorenden baggermolen van grootere capaciteit dan de beide gemeentebaggermolens, die hem volgens bestek in gebruik worden gegeven.

In verband daarmede werd een der gemeentebaggermolens gebezigd voor baggerwerk in eigen beheer, o. a. in de beltgrachten.

Het aantal palen en paalstompen, dat bij de baggerwerkzaamheden gevonden en door de werklieden van de gemeentewerkplaatsen verwijderd werd, bedroeg 130.

Het opmaken en uitdiepen (z.g. kooien) van slooten in de Gemeente, waarop de polderreglementen nog van toepassing zijn, behoorde mede tot de verplichtingen van den aannemer van bovengenoemde overeenkomst. Ingevolge de bepalingen dier overeenkomst ontving hij daarvoor een vergoeding van 6 cent per strekkenden meter sloot ter halve en van 9 cent per strekkenden meter ter volle breedte.

Schoongemaakt werden 12.634 meter sloot ter halve breedte en 5095,5 meter ter volle breedte.

Bovendien werden, vóór dat het werk van den aannemer een aanvang nam (April), hier en daar plaatselijke ondiepten in eigen beheer weggeruimd en slooten in eigen beheer uitgediept of schoongemaakt.

De gezamenlijke kosten der baggerwerken hebben bedragen:

Bij onderhandsche overeenkomst aan A. Visser voor 81.922 M³ à *f* 0,61	*f* 49.972,42
Voor het baggeren in eigen beheer aan arbeidsloon . .	„ 1.060.—
Verdere onkosten, als: herstellingen aan baggerbakken en baggermolens, toezicht, trekken van palen, kooien van slooten, lichten van vaartuigen, benevens onderhoud en vernieuwing van klein materieel	„ 9.519,12
te zamen	*f* 60.551,54

3. Storthoopen langs de walmuren.

Het baggeren van storthoopen werd in eigen beheer uitgevoerd. Met 6 vaartuigen en 9 baggerlieden werd in de wegruiming van de in de grachten bij brugvleugels en voor dwarsstraten nog al menigvuldig voorkomende storthoopen op voldoende wijze voorzien en konden ook de uitmondingen van gemeenterioolen in die grachten door uitbaggering vrij gehouden worden.

Aan arbeidsloon werd uitgegeven *f* 7.034,70.

4. Bemoeiingen betreffende belemmeringen in het vaarwater.

15 in het openbaar vaarwater drijvende, gezonken of gedeeltelijk gezonken en onbeheerd gevonden vaartuigen of wrakken van vaartuigen werden door den Reinigingsdienst beheerd en zoo noodig in het belang van de scheepvaart van dag- en nachtseinen voorzien.

Van deze vaartuigen werden er 11 door de eigenaren verwijderd en weder in hun bezit gesteld, nadat, voor zoover noodig, de gemaakte onkosten waren vergoed. De 4 overige werden van gemeentewege opge-

ruimd. Twee daarvan werden vervoerd en gedeponeerd aan de gemeentewerkplaats aan de Van Reigersbergenstraat, om daarmede te handelen overeenkomstig de bepaling der wet van 23 Juli 1885 (*Staatsblad* N⁰. 151), van welk tweetal er één gesloopt is moeten worden wegens wrakken toestand. De beide andere vaartuigen werden aan de eigenaren teruggegeven en wel één kosteloos, nadat bij onderzoek bleek, dat de eigenaar financieel onmachtig was tot een bijdrage in de gemaakte kosten en het gemis van zijn vaartuig het gemis zijner broodwinning inhield, en het andere na betaling door den eigenaar van de gemaakte noodzakelijke onkosten.

H. Vegen van den openbaren weg.

De oppervlakte van den te vegen openbaren weg bedroeg op ultimo December:

Bestrating van keien en klinkers	3.621.793,75 M²
Asphalt	100.260,94 „
Houtbestrating	18.267,62 „
te zamen	3.740.322,31 M²

of ongeveer 374 H.A.

In de maatregelen tot reinhouding van de openbare wegen werden geen wijzigingen gebracht. De wegen, die het meest aan verontreiniging blootstaan, werden vooral in het voor- en in het najaar meermalen met Vechtwater door middel van de straalpijp afgespoeld. De asphaltwegen werden met de beide asphaltwaschmachines (een tweede waschmachine werd dit jaar aangeschaft) behandeld, waarmede de reinheid dier wegen op voldoende wijze werd bevorderd.

Voor het reinhouden der openbare wegen werd gebruikt ± 94.000 M³ water.

I. Besproeiing van den openbaren weg.

Het water voor de besproeiing werd verkregen uit de brandkranen op de waterleiding.

In 102 nachten moest de te vegen weg vooraf worden besproeid.

Besproeiing wegens zomerdroogte had plaats op 153 dagen. Ter besproeiing werden gebruikt ± 226.000 M³ leidingwater. De besproeiing geschiedde in het verkeerscentrum der stad, voor zoover materieel beschikbaar was, in hoofdzaak met sproeiwagens.

De straten in de buitenwijken, welke in het algemeen breeder zijn, en die, waar het verkeer minder druk is, werden meerendeels met de straalpijp besproeid; met den electrischen sproeiwagen werd van een gedeelte van het tramnet gebruik gemaakt. Voor de aanschaffing van een tweeden dergelijken electrischen sproeiwagen werd een post op de begrooting voor dit jaar uitgetrokken.

J. Opruimen van sneeuw en strooien van zand bij gladheid.

Ofschoon de wintermaanden over het algemeen voor den Reinigingsdienst geen bijzondere moeilijkheden opleverden, maakte daarop de

laatste week van Januari eene uitzondering door den val van dikwijls zeer hevige sneeuwbuien, waarbij het opruimingswerk door de sterk afwisselende weersgesteldheid niet weinig werd bezwaard.

Ten einde in den ongunstigen toestand der wegen zooveel mogelijk verbetering te brengen, werden de voor het ruimingswerk beschikbare vaste werkkrachten gedurende verscheidene dagen met losse werklieden versterkt. Het aantal losse werklieden, hetwelk tot dat doel werd aangenomen, bedroeg op 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29 en 31 Januari en op 1 Februari respectievelijk 299, 895, 69, 556, 1280, 1154, 1131, 228 en 145.

Ofschoon de winter zich door weinig vorst kenmerkte en slechts gedurende eenige dagen sneeuwval voorkwam, was de sterk afwisselende temperatuur oorzaak, dat de bestrooiing wegens gladheid van bruggen en pleinen vooral in den avond en des morgens vele en kostbare bemoeiingen van den dienst vorderde.

Het stroef houden der asphaltwegen, hetwelk vooral bij vorenbedoelde omstandigheden, doch ook in de andere jaargetijden bij vochtige weersgesteldheid een punt van aanhoudende zorg uitmaakt, verhoogt de jaarlijksche kosten voor het onderhoud dier wegen ten aanzien van een veilig rijverkeer in geen geringe mate.

Behalve voor sneeuwopruiming werden bij ongunstige weersgesteldheid voor het buitengewoon reinigen van den openbaren weg bij herhaling de vaste werkploegen door toevoeging van losse werkkrachten versterkt.

De kosten van sneeuwopruiming en van daaruit voortvloeiende buitengewone straatreinigings-werkzaamheden en van het bestrooien van bruggen, pleinen, enz. bij gladheid bedroegen aan arbeidsloon, strooizand, kalizout, enz. *f* 17.155,55.

K. Reiniging van gemeenteriolen, putten en straatgoten, alsmede van openbare privaten en urinoirs.

Tot verzekering van den behoorlijken afvoer van de gemeenteriolen werden 39.740 strekkende meters hoofdriool schoongemaakt, hoofdzakelijk door middel van de beide stoom-auto-rioolbaggermachines, waarvan er één, reeds in 1909 in gebruik gesteld, gedurende het geheele jaar en de tweede van Juli af in geregeld bedrijf is geweest. Deze werktuigen voldoen uitstekend aan het doel, waarvoor zij bestemd zijn.

Op 122 plaatsen werden rioolspruiten opengebroken en schoongemaakt. Tevens werd met hetzelfde doel de rioleering op 484 verschillende plaatsen met Vechtwater doorgespoeld, terwijl in 23 gevallen zoogenaamde blinde rioolputten werden geopend en schoongemaakt.

Voor de doorspoeling der riolen werd ruim 43.300 M^3. Vechtwater verbruikt.

Verder werd het polderriool in het Vondelpark twee malen 's weeks doorgespuid door inlating van stadswater.

Tot de uitvoering dezer werkzaamheden waren dagelijks 9 à 12 man

werkzaam, die bovendien in 689 gevallen verstoppingen in den afvoer van kleine putten en straatkolken en in 110 gevallen verstoppingen in urinoirs wegruimden.

Het aantal rioolputten is wegens de uitbreiding der rioleering, in verband met den aanleg van nieuwe straten, gedurende dit jaar weder toegenomen en bedroeg op ultimo December 9407 groote of verzamelputten en 15839 kleine of straatputten.

De gezamenlijke uitgaven voor het scheppen der groote en kleine putten bedroegen *f* 56.797,77, tegen *f* 53.555,12 in 1909.

Van de urinoirs, ten getale van 292, waarvan 127 voorzien zijn van een aansluiting aan de Vechtwaterleiding, 99 van olieafsluiting en 43 van torfitplaten, werden de meeste dagelijks, sommige 2 of 3 maal per dag gereinigd.

De urinoirs met torfitplaten blijven goed voldoen. Het schoonhouden en het insmeren met olie van deze urinoirs vordert echter meer tijd dan de behandeling der andere urinoirs, zoodat vermeerdering van het aantal torfiturinoirs zal leiden tot noodzakelijke uitbreiding van personeel.

Met het schoonmaken der urinoirs waren dagelijks 10 werklieden bezig.

De openbare privaten werden naar behooren schoongehouden en verkeerden in voldoenden toestand.

Het aantal openbare privaten, waarvan het beheer aan den Reinigingsdienst is opgedragen, werd met één verminderd en wel met het openbaar privaat onder de brug over het Singel vóór de Raamsteeg, welk privaat, ten gevolge van de in dit jaar uitgevoerde verlaging en wijziging van die brug, daar niet behouden kon blijven.

L. Mestbereiding en verkoop van meststoffen.

De gewone exploitatiekosten van het beltbedrijf bedroegen *f* 236.946,61 tegen *f* 230.498,88 in 1909.

De ontvangsten bedroegen *f* 175.550,41, tegen *f* 168.655,85 in 1909.

Ofschoon op een vooruitgang van het beltbedrijf ook dit jaar niet kan worden gewezen, waren de financieele uitkomsten niet onbevredigend, de uitkomsten van vorige jaren in aanmerking genomen.

Van elders werden 2112 vaartuigen met vuilnis, compost, enz. geladen en met eigen vaartuigen van de Gemeente werden bovendien 325 ladingen in de omstreken van Amsterdam geplaatst.

Per spoor werden vervoerd 623 waggons mest, nl. 322 met compost en 301 met beer; bovendien nog 179 waggons bevattende lompen, oude schoenen, beenderen, blik, enz.

Onder compostvervoer zijn begrepen 72 waggons molmmest, die in Noordholland gretig afnemers vond.

Ter bestrijding van de rattenplaag werd geregeld voortgegaan met het vangen van dit ongedierte. Gevangen werden 4174 ratten.

WISSELTONNENSTELSEL.

OPGAVE van het aantal in gebruik zijnde tonnen op ultimo December 1910, benevens van het aantal gezinnen en personen, dat daarvan gebruik maakt.

Volgnummer	Plaatsen, waar tonnen in gebruik zijn	AANTAL Perceelen	Stellen tonnen	Gezinnen	Personen	Aanmerkingen
	Particuliere woonhuizen					
1	Boerhaavestraat	12	36	48	195	
2	Swammerdamstraat. . . .	11	34	40	160	
3	Leeuwenhoekstraat	7	21	21	75	
4	Wagenaarstraat.	39	196	195	950	
5	Commelinstraat.	52	313	300	1200	
6	Von Zesenstraat	43	190	170	700	
7	Dapperstraat	25	108	110	450	
8	Linnaeusstraat	2	8	12	45	
9	Czaar Peterstraat	6	48	48	190	
10	Cruquiusstraat	2	16	16	60	
	Politieposten, brug- en sluiswachtershuisjes.					
11	Politiepost Zeeburgerdijk .	1	2	—	10	
12	„ Houthaven . .	1	2	—	10	
13	„ Frederiksplein.	1	3	—	5	
14	„ Vischmarkt . .	1	2	—	5	
15	Brugwachtershuisje Hortusbrug . .	1	1	—	2	
	Openbare privaten.					
16	Prinsengr. b/d. Brouwersgr.	1	10	—	200	Personental bij raming
17	Prins Hendrikk. Kalkmarkt	1	4	—	50	
18	Kadijksplein	1	3	—	40	
19	Planciusstraat	1	4	—	30	
	Transporteeren . . .	208	1001	—	—	

Volgnummer	Plaatsen, waar tonnen in gebruik zijn	AANTAL				AANMERKINGEN
		Perceelen	Stellen tonnen	Gezinnen	Personen	
	Transport . . .	208	1001	—	—	
	SCHOOLGEBOUWEN.					
20	Plantage Muidergracht . .	1	8	—	100	Personental bij raming
21	Krayenhoffstraat	1	10	—	100	
	DIVERSE INRICHTINGEN					
22	Waterlooplein, marktwezen	1	1	—	1	Personental bij raming
23	Speelt. Wilhelmina Hoogte Kadijk	1	2	—	10	
24	Speeltuin Weteringschans	1	6	—	10	
25	Zwemsch. Westerdoksdijk .	1	9	—	100	
26	„ Mariniersplein .	1	9	—	100	
27	„ Wittenburgerstr.	1	6	—	50	
28	„ Zeeburg	1	4	—	50	
29	Blokhuizen H. IJ. S. M. . .	3	6	—	25	
30	Abattoir	7	10	—	40	
31	Rijks-Hospitaalbarak in de Sarphatistraat	1	6	—	5	
32	Speeltuin Czaar Peterstraat	1	4	—	20	
33	Goederenloods H. IJ. S. M.	1	2	—	10	
34	Wachthuis Tram aan de Czaar Peterstraat	1	1	—	5	
	TOTAAL	231	1085	—	—	
	In 1909	252	1190	—	—	

Bij de berekening der exploitatiekosten per hoofd per jaar is voor de bepaling van het aantal gebruikers het personental van voorgaande opgave, genoemd in de volgnummers 1 tot en met 15 in zijn geheel genomen, terwijl van dat in de overige volgnummers het 1/5 deel is in rekening gebracht, in verband met den korten tijd, dat de in deze laatste volgnummers bedoelde inrichtingen gebruikt worden, waarbij o.a. is rekening gehouden met de scholen, de Zondagen en de vacantiën.

12. Gezondheidscommissie.

In de vacature van voorzitter, ontstaan door het bedanken van Prof. Mr. G. A. VAN HAMEL, werd voorzien door de benoeming van het lid Mr. J. KRUSEMAN. De heeren Dr. C. DE MAN, H. P. MAAS GEESTERANUS, F. M. WIBAUT, J. H. W. LELIMAN en C. SCHERER, die op 1 Augustus volgens rooster moesten aftreden, werden herbenoemd en namen die herbenoeming aan. De commissie bestaat thans uit 20 leden.

Aan de commissie werd een secretaris toegevoegd, die zijn functie op 1 Januari 1911 heeft aanvaard.

Men zie omtrent de werkzaamheden der commissie over 1910 haar verslag, dat als BIJLAGE I is opgenomen.

13. Kinderbewaarplaatsen.

Zie dit hoofdstuk onder 8, Gemeentelijke Gezondheidsdienst.

B. GEMEENTEPOLITIE.

Het personeel der gemeentepolitie bestond op 31 December 1909 uit:

1	hoofdcommissaris,
7	commissarissen,
14	hoofdinspecteurs,
9	inspecteurs 1e klasse,
19	inspecteurs 2e klasse,
18	inspecteurs 3e klasse,
4	surnumerairs,
40	brigadiers 1e klasse,
41	brigadiers 2e klasse,
371	hoofdagenten,
370	agenten 1e klasse,
402	agenten 2e klasse,
1	boekhouder,
1	commies,
37	klerken,
4	telegrafisten.
Totaal . . 1339	personen.

In 1910 hadden de volgende veranderingen plaats:

Eervol ontslagen met toekenning van pensioen werden: 1 hoofdinspecteur, 1 inspecteur 1e klasse, 3 brigadiers 1e klasse, 2 brigadiers 2e klasse, 16 hoofdagenten, 5 agenten 1e klasse en 5 agenten 2e klasse.

Eervol ontslagen op verzoek (zonder pensioen) werden: 1 hoofdagent, 4 agenten 1e klasse en 15 agenten 2e klasse.

Ontslagen op verzoek werd 1 agent 2e klasse.

Ontslagen niet op verzoek werden: 1 inspecteur 3e klasse, 1 klerk en 2 agenten 2e klasse.

Overleden zijn: 1 hoofdagent, 1 agent 1e klasse en 1 agent 2e klasse.

Bevorderd werden: 1 inspecteur 1e klasse tot hoofdinspecteur, 2 inspecteurs 2e klasse tot inspecteur 1e klasse, 2 inspecteurs 3e klasse tot inspecteur 2e klasse, 5 brigadiers 2e klasse tot brigadier 1e klasse, 6 hoofdagenten tot brigadier 2e klasse, 33 agenten 1e klasse tot hoofdagent en 54 agenten 2e klasse tot agent 1e klasse.

Teruggesteld in rang werden: 1 brigadier 1e klasse tot hoofdagent, 1 hoofdagent tot agent 1e klasse en 1 agent 1e klasse tot agent 2e klasse.

Teruggesteld in de ranglijst werden: 1 agent 40, 1 agent 20 en 2 agenten 10 nummers.

Benoemd werden: 3 surnumerairs tot inspecteur 3e klasse.

Aangesteld werden: 1 agent tot klerk en tot agent 2e klasse 78 personen.

In 1910 hebben zich 476 personen aangemeld voor eene aanstelling tot agent van politie in deze Gemeente, waarvan 5 zich terugtrokken.

Van de overblijvenden werden 121 aan een geneeskundige onderzoek onderworpen en van dit aantal 34 afgekeurd.

Op 1 Januari 1911 waren nog 18 aanvragen in behandeling.

De verplichte vakcursus van 12 maanden, in 1904 opgericht voor de op proef aangestelde agenten, ná afloop van welken cursus een onderzoek naar de verkregen bekwaamheid over de definitieve benoeming moet beslissen, leverde zeer goede resultaten.

Van de 123 agenten, die in 1910 dezen cursus doorliepen, behoefde niemand nog een half jaar den cursus te volgen.

Ook in dit jaar werd weder onderricht gegeven in het verleenen van eerste hulp bij ongelukken en wel door twee gemeenteartsen.

Van de 78 nieuw aangestelde agenten van politie waren 51 in militairen dienst geweest.

Op 31 December 1910 waren er 2 vacatures voor brigadier 2e klasse en 9 voor agent van politie 2e klasse en bestond het personeel der gemeentepolitie uit:

1 hoofdcommissaris van politie op een jaarwedde van *f* 5500 met een tegemoetkoming van *f* 1000 voor huishuur;
7 commissarissen van politie op een jaarwedde van *f* 3800;
1 hoofdinspecteur-griffier op een jaarwedde van *f* 2400 en *f* 300 tegemoetkoming voor woninghuur;
13 hoofdinspecteurs van politie op een jaarwedde van *f* 2200 tot en met *f* 2800;
9 inspecteurs van politie 1e klasse op een jaarwedde van *f* 1800 tot en met *f* 2100;
19 inspecteurs van politie 2e klasse op een jaarwedde van *f* 1400 tot en met *f* 1700;
18 inspecteurs van politie 3e klasse op een jaarwedde van *f* 1000 tot en met *f* 1300;
1 surnumerair met een toelage van *f* 600;
41 brigadiers 1e klasse, waarvan 18 der oudste helft à *f* 20 per week, zonder vrije woning; 3 der oudste helft à *f* 19 met vrije woning; 20 der jongste helft à *f* 19 zonder vrije woning;
40 brigadiers der 2e klasse à *f* 18 per week;
380 hoofdagenten van politie à *f* 16 per week;
381 agenten van politie 1e klasse à *f* 15 per week;
403 agenten van politie 2e klasse à *f* 14 per week;
1 boekhouder op een jaarwedde van *f* 2300;
1 commies op een jaarwedde van *f* 1625;

37 klerken op een jaarwedde van *f* 800 tot en met *f* 1300;
4 telegrafisten, dienstdoende aan het hoofdbureau, op een jaarwedde van *f* 900 tot en met *f* 1300;
28 agenten van politie 2e klasse buiten de formatie, waarvan 8 voor rekening van het Gemeentelijk Handelsentrepot, 2 voor rekening van het Gemeentelijk Petroleumentrepot, 4 voor rekening van de Handelsinrichtingen ter bewaking der Houthaven, 2 tot bijzondere bewaking der perceelen behoorende tot de Associatie-Cassa, 4 ter bewaking zoowel bij dag als bij nacht van het gebouw der Nederlandsche bank, 6 tot het verleenen van politiehulp tegen vergoeding aan particulieren, 2 op verzoek en voor rekening van een particulier, om des nachts toezicht te houden aan den tuin zijner woning.

Ziektegevallen onder het personeel:

412	met	1	ziektegeval	met	totaal	3789	dagen
165	,,	2	ziektegevallen	,,	,,	2341	,,
72	,,	3	,,	,,	,,	2678	,,
14	,,	4	,,	,,	,,	396	,,
14	,,	5	,,	,,	,,	435	,,
4	,,	6	,,	,,	,,	253	,,
2	,,	7	,,	,,	,,	89	,,
1	,,	9	,,	,,	,,	27	,,
1	,,	23	,,	,,	,,	98	,,

Totaal . . 685 personen met totaal . . . . . . 10.106 dagen

De Gemeente wordt bij dag en bij nacht door een ploeg van ongeveer gelijke sterkte bewaakt.

De bewaking geschiedt volgens het bloksysteem door agenten te voet en volgens voorgeschreven rondekringen door agenten te paard, terwijl bovendien surveillancedienst bij dag en bij nacht per rijwiel wordt verricht door agenten in burgerkleeding.

Voorts zijn op enkele verkeerspunten vaste posten geplaatst en is ter bevordering van geregeld verkeer het personeel op sommige drukke verkeerswegen versterkt. Ruimere doorvoering van dit systeem is wel gewenscht, doch de getalsterkte van het personeel laat momenteel niet toe daaraan gevolg te geven.

Met behulp van de politieboot werden bijna dagelijks, zoowel bij dag als bij nacht verschillende handelsinrichtingen, werven en de petroleum- en houthaven besurveilleerd en toezicht gehouden op de visscherij en op de scheepvaart in het binnenwater.

Daarbij werden 67 onbeheerd drijvende schuiten en vlotten ter bestemder plaatsen bezorgd en 62 overtredingen van verschillenden aard bij proces-verbaal geconstateerd.

De werkzaamheid der politie op justitieel en politioneel gebied over het afgeloopen jaar is te overzien op bijgaande staten, bevattende:

a een opgave van alle door de politie opgemaakte processen-verbaal ter zake van feiten, strafbaar gesteld bij het Wetboek van Strafrecht, bijzondere wetten en de Algemeene Politieverordening;

b een opgave van de opgemaakte administratieve processen-verbaal, gevoerde correspondentie, opgemaakte voorloopige certificaten van goed gedrag; van het aantal personen aan de bureau's geleid als verdacht van misdrijf en ter zake straatschenderij; van het aantal nachtverblijvers, verdwaalde kinderen en van personen, die zich als vreemdeling lieten inschrijven; van het aantal malen, dat assistentie werd verleend en ten slotte van het getal drenkelingen, onder mededeeling van het aantal waarbij de levensgeesten werden opgewekt.

Bovendien zij nog vermeld, dat in verband met art. 72 der Algemeene Politieverordening 8 rijtuigen en 3 paarden werden afgekeurd en dat in den loop van het jaar 8497 personen werden ingeschreven als houder van rijtuigen of handkarren en 5603 als bestuurder van trekdieren.

Het aantal opgevangen niet van belastingpenning en muilkorf voorziene honden bedroeg 854, waarvan 146 nà vertoon van het belastingbiljet werden afgehaald.

Met het oog op clandestienen drankverkoop zijn in 1910 9726 speciale bezoeken afgelegd, en ter contrôle van de arbeidswet 13.758.

Gedurende het jaar 1910 zijn 13 inrichtingen, als bedoeld in art. 201 der Algemeene Politieverordening (huizen waarin gelegenheid wordt gegeven tot het plegen van ontucht) gesloten, krachtens een bevel van Burgemeester en Wethouders.

Het aantal meerderjarige vreemdelingen, dat werd uitgeleid, bedroeg 159, onder wie 19 vrouwen; het getal minderjarigen bedroeg 90, waaronder 12 vrouwen.

Andere wetten, hiervoor niet genoemd	Totaal aantal overtredingen van bijzondere wetten	Werpen van vuil op straat of in gracht	Plaatsen van voorwerpen op den openbaren weg	…stallen buiten een marktplaats	Andere overtredingen A. P. V.	Totaal overtredingen A. P. V.	Totaal generaal van misdrijven en overtredingen	Personen ter beschikking gesteld v. d. O. v. J.	Van de ter beschikking gestelden zijn: Gehouden	Ontslagen
41	451	42	99	…2	772	1402	2750	64	59	5
31	357	45	120	…53	670	1356	2565	63	52	11
70	386	57	60	…36	825	1515	2858	28	23	5
39	305	44	57	…54	699	1206	2410	28	21	7
41	199	25	37	…51	558	955	1960	39	30	9
72	374	40	69	…38	765	1325	2650	53	46	7
71	402	37	74	…41	833	1456	2773	60	49	11
82	484	46	76	…30	978	1721	3279	50	46	4
54	489	33	91	…31	884	1527	3087	41	37	4
46	552	34	84	…58	842	1441	2962	42	37	5
37	353	29	77	…01	592	983	2205	51	42	9
25	321	26	46	…73	403	679	1761	39	35	4
609	4673	458	890	…58	8821	15566	31260	558	477	81

OVERZICHT van de processen-verbaal (vervolg processen-verbaal buitengesloten) opgemaakt door de Amsterdamsche Politie in 1910 in zake strafbare feiten, binnen deze Gemeente gepleegd.

WETBOEK VAN STRAFRECHT — MISDRIJVEN

MAAND	Veiligheid van den staat art. 92—107	Koninklijke waardigheid art. 108—114	Hoofden enz. van bevriende staten art. 115—120	Uitoefening staatsplichten enz. art. 121—130	Openbare orde art. 131—151: Opruiing	Huisvredebreuk	Verbergen van lijken	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Tweegevecht art. 152—156	Algemeene veiligheid personen en goederen art. 157—176: Brandstichting	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Openbaar gezag art. 177—206: Wederspannigheid	Niet voldoen aan bevel of vordering	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Meineed art. 207	Munt art. 208—215	Valschheid in zegels en merken art. 216—224	Valschheid in geschriften art. 225—235	Burgerlijke staat art. 236—238	Zeden art. 239—254: Openbare schennis der eerbaarheid	Koppelarij	Dierenmishandeling	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Verlating hulpbehoevenden art. 255—260	Beleedigingen art. 261—271: Smaad en beleediging t. ambtenaren	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd
Januari	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	14	1	—	2	8	1	2	—	4	—	1	2	—	8	15
Februari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	7	1	1	2	5	—	6	—	6	—	1	3	—	4	11
Maart	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1		16		5	3	11	2	2	1	4	—	2	1	2	12	11
April	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	15	1	—	2	6	—	1	—	2	—	—	6	—	10	9
Mei	—	—	—	—	4	2	—	—	—	3	—	14	—	1	2	5	—	2	—	3	2	1	4	1	8	16
Juni	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	13	1	1	2	7	—	1	—	6	1	1	11	—	9	13
Juli	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	2	2	5	—	3	—	9	—	2	4	—	8	17
Augustus	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	23	2	2	2	5	1	2	—	8	2	1	5	—	13	19
September	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13	2	2	—	—	—	6	—	8	—	1	4	—	13	27
October	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	16	—	3	3	2	—	4	1	6	—	1	1	—	5	23
November	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	1	—	1	3	—	4	—	9	1	1	5	1	6	14
December	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	10	—	2	1	5	1	1	—	—	—	3	8	—	4	14
TOTAAL	—	4	—	—	5	17	—	1	—	9	5	164	10	19	22	62	5	34	2	65	6	15	54	4	100	189

MAAND	Schending van geheimen art. 272—273	Persoonlijke vrijheid art. 274—286: Onttrekking minderj. aan het bevoegd gezag	Schaking	Bedreiging	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Leven van personen art. 287—299: Doodslag en moord	Kinderdoodslag en -moord	Afdrijving van vrucht	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Mishandeling art. 300—306: Zware	Doodelijke afloop	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Dood of lichamelijk letsel door schuld art. 307—309	Diefstal en strooperij art. 310—316: Met inklimming	Met insluiping bij dag	Met insluiping bij nacht	Met opensluiting	Met buitenbraak	Zakkenrollerij	Ladelichting	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Strooperij	Afpersing en afdreiging art. 317—320	Verduistering art. 321—325	Bedrog art. 326—339: Oplichting	Vervalsching eet- en drinkwaren	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Benadeeling schuldeischers enz. art. 340—349: Bankbreuk	Auteursrecht	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Vernieling enz. van goederen art. 350—354	Ambtsmisdrijven art. 355—380: Misbruik van gezag	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Scheepvaartmisdrijven art. 381—415: Desertie	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	Begunstiging art. 416—420: Heling	Andere misdrijven, hiervoor niet genoemd	TOTAAL AANTAL MISDRIJVEN WETBOEK VAN STRAFRECHT
Januari	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	—	26	3	4	40	12	19	12	7	2	139	—	1	18	19	—	2	—	—	—	2	—	—	2	—	1	—	374
Februari	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	22	1	3	44	11	24	9	5	4	145	—	1	14	15	1	4	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	363
Maart	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	16	—	4	37	5	37	8	9	—	137	—	4	23	20	—	2	—	—	—	9	—	—	3	1	1	—	398
April	—	—	—	2	—	—	3	1	1	2	—	25	2	2	35	6	18	10	7	2	121	—	1	29	12	1	3	—	—	—	5	—	—	3	—	—	—	345
Mei	—	—	—	1	1	—	—	3	—	1	—	33	—	1	51	3	40	5	15	4	172	1	2	28	6	—	4	—	—	1	5	—	—	2	—	—	—	447
Juni	—	—	—	3	—	—	—	2	—	3	1	41	2	4	52	7	29	12	31	4	165	1	5	42	21	—	2	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	507
Juli	—	—	—	1	—	1	1	—	1	2	—	29	—	2	28	1	13	4	10	1	132	1	—	33	13	—	1	—	—	—	12	—	—	2	—	1	—	356
Augustus	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	35	2	7	51	2	26	3	14	3	157	1	1	32	13	—	3	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	451
September	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	30	1	3	23	5	19	5	20	3	164	—	1	29	10	—	2	2	—	—	9	—	—	2	—	2	—	411
October	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	28	2	1	19	6	13	4	6	3	178	—	—	31	20	—	—	—	—	—	2	—	—	6	—	—	—	379
November	—	—	—	2	1	—	—	—	—	2	—	22	1	3	31	4	24	2	3	6	156	—	5	23	15	1	3	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	366
December	1	—	—	3	—	—	2	2	—	2	—	25	2	3	39	7	24	3	3	4	154	—	1	20	7	2	1	2	—	—	5	—	—	2	—	—	—	366
TOTAAL	1	—	—	14	4	2	8	12	7	17	2	332	16	37	450	69	286	77	130	36	1820	4	22	322	161	5	27	4	—	2	71	—	—	26	1	5	1	4763

WETBOEK VAN STRAFRECHT — OVERTREDINGEN; BIJZONDERE WETTEN

MAAND	Straatschenderij	Burengerucht	Bedelarij	Landlooperij	Opgeven valschen naam	Weigering hulpbetoon	Dronkenschap	Houden van een huis van hazard	Andere overtredingen, hiervoor genoemd	TOTAAL AANTAL OVERTREDINGEN WETBOEK VAN STRAFRECHT	Arbeids- en Veiligheidswet	Boterwet	Drankwet: Verkoopen, toedienen en ten verkoop in voorraad hebben in het klein van sterken drank	Andere drankwetovertredingen	Diersoorten (bescherming)	Hinderwet	Jachtwet	Loterijwet	Motor- en rijwielwet	Visscherijwet	Wapenwet	IJkwet	Andere wetten, hiervoor niet genoemd	TOTAAL AANTAL OVERTREDINGEN VAN BIJZONDERE WETTEN
Januari	41	41	1	2	13	—	361	—	64	523	19	16	17	7	—	—	5	—	337	1	2	6	41	451
Februari	62	33	—	2	4	—	330	—	58	489	18	—	18	5	—	—	1	2	276	—	3	3	31	357
Maart	38	40	—	—	7	—	407	—	67	559	15	—	6	—	—	—	—	1	286	—	1	7	70	386
April	37	35	—	1	7	—	416	—	58	554	15	2	7	5	—	1	—	—	230	—	2	4	39	305
Mei	36	31	—	—	3	—	255	1	33	359	13	3	4	—	—	—	1	—	133	—	3	1	41	199
Juni	30	29	—	—	6	—	322	—	57	444	25	7	4	3	—	—	—	—	247	14	—	2	72	374
Juli	60	48	—	2	1	—	386	—	62	559	14	4	10	4	—	—	—	—	269	19	5	6	71	402
Augustus	45	55	—	—	5	—	450	—	68	623	14	6	4	1	—	—	—	3	356	8	4	6	82	484
September	41	46	—	—	8	—	503	2	60	660	14	5	11	3	—	—	—	1	386	7	4	4	54	489
October	40	37	1	—	14	—	426	—	72	590	28	3	11	2	—	—	1	1	453	1	5	1	46	552
November	36	34	—	—	1	—	371	—	61	503	16	2	9	3	1	2	1	—	278	—	2	2	37	353
December	20	24	—	1	6	—	291	—	53	395	15	2	12	2	—	—	—	—	260	—	3	2	25	321
TOTAAL	486	453	2	8	75	—	4518	3	713	6258	206	50	113	35	1	3	9	8	3511	50	34	44	609	4673

ALGEMEENE POLITIEVERORDENING

MAAND	Werpen van vuil op straat of in gracht	Plaatsen van voorwerpen op den openbaren weg	Innemen van den openbaren weg	Uitkloppen van voorwerpen in verboden tijd	Ongemuilkorfd laten loopen van honden in verboden tijd	Idem van honden, die op last van den H.C. een muilkorf moeten dragen	Hinder of overlast van blaffende en jankende honden	Luidkeels venten op Zondag	Houden van openbare inzamelingen van geld	Maken van muziek op straat	Openlijk tentoonstellen van de jeugd prikkelende afbeeldingen	Idem van middelen tegen zwangerschap	Rijden zonder licht	Te huur aanbieden van rijtuig	Op last niet op- of doorrijden enz.	Niet rechts rijden	Gelegenheid geven tot het plegen van ontucht	Houden van openbaar speelhuis	Postvatten of aandacht trekken door vrouwen	Heen en weer bewegen door vrouwen	Hebben van bezoekers na bezetten tijd	Vervoer van ongekeurd vleesch	Uitstallen buiten een marktplaats	Andere overtredingen A. P. V.	TOTAAL OVERTREDINGEN A. P. V.	TOTAAL GENERAAL VAN MISDRIJVEN EN OVERTREDINGEN	Personen ter beschikking gesteld v. d. O. v. J.	Van de ter beschikking gestelden zijn: Gehouden	Ontslagen
Januari	42	99	13	100	1	—	—	67	3	26	1	—	21	19	88	16	2	—	2	37	6	5	92	772	1402	2750	64	59	5
Februari	45	120	11	87	4	—	1	53	4	91	—	1	1	12	46	6	—	—	2	37	6	6	153	670	1356	2565	63	52	11
Maart	57	60	26	92	1	—	—	45	10	148	—	—	2	2	49	10	2	—	—	43	2	3	136	825	1515	2858	28	23	5
April	44	57	27	80	1	—	—	24	5	123	—	—	1	4	45	7	4	—	7	22	1	1	54	699	1206	2410	28	21	7
Mei	25	37	14	68	—	1	—	21	3	88	—	1	1	5	23	8	—	—	14	24	—	3	61	558	955	1960	39	30	9
Juni	40	69	11	41	—	—	2	59	10	100	—	—	2	3	45	6	2	—	3	23	3	3	138	765	1325	2650	53	46	7
Juli	37	74	7	71	—	—	1	62	5	107	—	—	—	4	55	16	4	2	5	27	2	3	141	833	1456	2773	60	49	11
Augustus	46	76	42	67	3	—	—	28	10	124	—	—	2	2	68	26	—	2	1	60	1	5	180	978	1721	3279	50	46	4
September	33	91	18	83	—	—	3	36	1	78	—	—	3	8	66	8	—	1	—	27	2	3	181	884	1527	3087	41	37	4
October	34	84	17	85	1	1	—	33	—	70	—	—	4	6	49	6	7	—	—	30	1	3	168	842	1441	2962	42	37	5
November	29	77	8	69	1	1	1	11	1	34	—	—	5	—	19	8	5	1	6	25	—	—	91	592	983	2205	51	42	9
December	26	46	9	33	1	—	—	5	—	25	—	—	9	—	20	5	—	1	—	15	1	7	73	403	679	1761	39	35	4
TOTAAL	458	890	203	876	13	3	8	444	52	1014	1	2	51	65	573	122	26	7	40	370	25	42	1468	8821	15566	31260	558	477	81

Overzicht van administratieve processen-verbaal, gevoerde correspondentie enz. bij de Amsterdamsche Politie in 1910.

MAAND	Processen-verbaal		Correspondentie			Aan bureau's geweest ter zake van					Verleende assistentie							Ongevallen op den openbaren weg						Drenkelingen					
																								Gered met teekenen van leven door:			Opgehaald		
	Administratief	Van uitreiking	Ingekomen	Verzonden	Afgegeven voorloopige certificaten van goed gedrag	Verdacht diefstal of ander misdrijf	Straatschenderij	Nachtverblijf	Zwervende en verdwaalde kinderen	Het zich doen inschrijven als vreemdeling	Bij ongeregeldheden	Op aanvraag	Bij brand	Bij gerechtelijken verkoop	Bij uitzetting	Voor krankzinnigen	Voor begeleiding buskruit enz.	Ziekte	Plotselinge dood	Vallen van paarden	Defect geraken van voertuigen	Aanrijding of overrijding	Diversen	Handreiking	Dreg	Zich gekleed te water begeven	Vermoedelijk nog levend	Als voren en levensgeesten opgewekt	Als lijk
Januari....	4	245	2980	3480	459	216	37	1011	17	63	46	200	131	17	3	3	4	53	5	21	11	84	34	22	—	5	—	1	9
Februari...	8	288	3230	3331	339	224	25	886	14	42	25	157	102	11	9	4	9	56	1	16	18	73	49	26	1	10	—	2	2
Maart......	16	347	3738	4078	510	162	54	1151	31	52	119	226	115	17	14	2	4	62	1	25	20	81	97	42	5	17	1	—	2
April......	8	282	3955	4540	660	106	39	1096	38	67	237	313	83	8	14	7	7	59	2	18	15	103	100	55	3	32	—	2	12
Mei........	17	352	4022	4296	538	159	21	1272	57	61	247	348	63	5	10	—	12	71	—	11	15	115	100	67	2	43	—	4	7
Juni.......	8	383	3619	4243	607	203	69	970	52	44	14	146	65	7	9	2	5	47	2	21	12	94	116	56	2	66	1	5	8
Juli........	5	286	3509	4065	708	226	37	1220	54	48	20	178	64	8	19	7	13	60	2	18	10	102	70	75	3	68	—	2	5
Augustus..	11	258	3524	3942	587	178	33	1077	56	76	23	147	100	13	19	2	2	73	1	18	24	121	99	82	2	63	1	3	4
September.	3	280	3281	3956	854	156	28	996	48	55	18	121	71	7	20	3	10	64	—	21	20	95	93	58	—	42	—	4	6
October....	10	377	3840	4522	712	178	36	807	31	76	15	165	98	4	19	2	20	65	5	30	11	131	91	47	1	35	—	3	1
November..	18	383	3500	4171	440	174	11	596	28	69	13	140	145	6	19	2	9	45	4	22	21	80	84	29	5	6	—	1	2
December..	14	225	3436	3812	379	158	24	718	25	54	17	182	108	6	20	2	4	59	3	24	12	100	80	21	—	10	1	1	5
Totaal...	122	3706	42634	48436	6793	2140	414	11800	451	707	794	2323	1145	109	175	36	99	714	26	245	189	1179	1013	580	24	397	4	28	63

C. GEMEENTELIJK BOUW- EN WONINGTOEZICHT.

1. Inwendige dienst.

De bij de besluiten van ons College, dd. 19 Juli 1907 en 20 Juli 1909, vastgestelde regeling betreffende de openstelling van de bureau's voor het publiek en de bureau-uren der ambtenaren, bleef ongewijzigd.

De bureau's bleven gevestigd in de in vorige verslagen genoemde drie gedeelten van het Stadhuis. Bij raadsbesluit van 15 Juni 1910 werd echter bepaald, dat de voormalige brandweerkazerne Valckenierstraat 2 hoek Weesperplein tot bureaugebouw zal worden ingericht.

Staat van het personeel op 31 December 1910.

1 directeur.

1 inspecteur, 8 adjunct-inspecteurs 2e klasse (Bouwtoezicht).

1 inspecteur, 8 adjunct-inspecteurs 2e klasse, 1 tijdelijk ambtenaar, 1 tijdelijk teekenaar en 2 tijdelijke schrijvers (Woningtoezicht en Hinderwet, opneming van woningen, onbewoonbaarverklaring en aanverwante zaken, statistiek en jaarverslag).

1 bouwkundige chef de bureau, 1 commies, 2 adjunct-inspecteurs 1e klasse, 3 adjunct-inspecteurs 2e klasse, 1 klerk 1e klasse, 1 teekenaar 1e klasse, 2 klerken 2e klasse, 1 schrijver, 2 schrijfsters, 1 tijdelijke teekenaar, 2 tijdelijke schrijvers, 1 looper en 1 assistent-looper (Bureaudienst).

1 opzichter aangewezen voor opmeting van perceelsgedeelten, bedoeld in de Drankwet.

De kosten van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht bedroegen over 1910 *f* 74.270,84, te splitsen als volgt:

Jaarwedden	*f*	64.826,42
Kosten wegens toepassing van art. 180 der Gemeentewet, en art. 46 der Woningwet	,,	360,50[5]
Kosten wegens toepassing van § 4 der Woningwet	,,	1.032,37[5]
Kosten wegens toepassing van art. 32, 1*b*, der Woningwet	,,	1.479,80
Kosten van de woningtelling	,,	1.184,83
Bureaukosten en verdere uitgaven	,,	5.386,91
Totaal	*f*	74.270,84

Ten behoeve van de uitvoering der Drankwet werd uitgegeven	*f*	466,25

Aan legesgelden voor uitgereikte vergunningen werd in 1910 ontvangen een som van *f* 948,60.

2. Verband met de Gezondheidscommissie.

Het verband met de Gezondheidscommissie bleef op den bestaanden voet gehandhaafd.

De benoeming van een secretaris bij deze Commissie zal ertoe kunnen leiden, dat de door het Bouw- en Woningtoezicht ten behoeve der Commissie te verrichten werkzaamheden van administratieven aard worden ingekrompen.

De Directeur van het Bouw- en Woningtoezicht woonde zooveel mogelijk de vergaderingen der commissie bij en bracht daarin geregeld verslag uit over alle bij zijn dienst behandeld klachten.

3. Uitvoering der Woningwet.

Voor wat de uitvoering der Woningwet betreft, wordt verwezen naar het verslag, opgemaakt ter voldoening aan het bepaalde in art. 52 der Woningwet, opgenomen in het Gemeenteblad 1911, afd. 1, bladz. 383, en naar het verslag dat later zal verschijnen omtrent de onbewoonbaarverklaringen in 1910/11.

4. Bouwverordening.

De Bouwverordening bleef ongewijzigd.

Verordeningen tot vaststelling of wijziging van voor- en achtergevelrooilijnen.

Tienmaal werd eene voorgevelrooilijn en achtmaal eene achtergevelrooilijn vastgesteld.

Op de verordeningen, welke hieronder zijn vermeld, is de vereischte goedkeuring van de Gedeputeerde Staten verkregen.

I. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijnen in het bouwblok, begrensd door de Frans van Mierisstraat, de Hondecoeterstraat, het Jacob Obrechtplein en de Jacob Obrechtstraat (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 26).

II. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor de bebouwingen, te stichten op het terrein aan de Nicolaas Maesstraat, kadastraal bekend als Sectie U, N°. 5301 (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 36).

III. Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de oostzijde van den Amstelveenschen weg ten noorden van het Vondelpark en aan het aansluitende gedeelte van den Overtoom (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 50).

IV. Verordening tot vaststelling van eene voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de zuidzijde van de Vondelstraat tusschen de Tesselschadestraat en het plein bij de Roomsch-Katholieke kerk in eerstgenoemde straat en aan de westzijde van de Stadhouderskade tusschen den Overtoom en het Zandpad (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 51).

V. Verordening tot vaststelling van eene voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de oostzijde van het Tulpplein en aan de aangrenzende gedeelten van de Sarphatistraat, de Tulpstraat en de Huddestraat (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 66).

VI. Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in het bouwblok begrensd door de Hemonylaan, de Hemonystraat, de Govert Flinckstraat en de Van Woustraat (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 87).

VII. Verordening tot vaststelling van achtergevelrooilijnen in het bouwblok, begrensd door de Pretoriusstraat, het Pretoriusplein, de Laing's Nekstraat, de Ringstraat en de Smitstraat (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 88).

VIII. Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijnen en de weghoogte voor de terreinen, gelegen tusschen de Rhijnvis Feith-straat, den Overtoom, de Kostverlorenvaart en de Kanaalstraat (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 91).

IX. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijnen voor de bebouwingen, te stichten aan de Bentinckstraat en de Cliffordstraat op het terrein, kadastraal bekend als Sectie IJ, N^{0}. 1469 (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 100).

X. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijnen in het bouwblok, begrensd door het Valeriusplein, de Valeriusstraat, de Okeghemstraat en een ontworpen wandelweg. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 118.)

XI. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor de bebouwingen, te stichten aan de Sophialaan op het kadastrale perceel Sectie U, N^{0}. 5385. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 119.)

XII. Verordening tot vaststelling van eene voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de noordzijde van de Sophialaan tusschen de Saxen Weimarlaan en den Amstelveenschen weg (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 120).

XIII. Verordening tot vaststelling van de achtergevelrooilijn voor de bebouwing, te stichten aan den noordwestelijken hoek van de Sophialaan bij den Amstelveenschen weg (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 121).

XIV. Verordening tot vaststelling van eene voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de Plantage Franschelaan. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 166.)

XV. Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijnen en van de weghoogte voor de terreinen, gelegen aan de noordzijde van het IJ in de Buiten Volewijkslanden tusschen de terreinen der Amsterdamsche Droogdokmaatschappij en den dijk aan de oostzijde van het Noordhollandsch Kanaal. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 168.)

XVI. Verordening tot vaststelling van de voorgevelrooilijn voor de bebouwingen, te stichten aan de Groote Bickersstraat op de terreinen, kadastraal bekend als Sectie M, N°s. 3721, 4037 en 4038. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 171.)

XVII. Verordening tot vaststelling van voorgevelrooilijnen voor de bebouwingen te stichten in de bouwblokken, gelegen tusschen het Damrak, het Beursplein, de Beursstraat en den ontworpen verkeersweg Warmoesstraat—Damrak; tusschen den Dam, den ontworpen verkeersweg Warmoesstraat—Damrak, de Warmoesstraat en den Vijgendam; tusschen het Rokin, den Vijgendam, den ontworpen verkeersweg Vijgendam—Rokin en het Rokin; tusschen den ontworpen verkeersweg Vijgendam—Rokin, den Vijgendam, de Nes en de Hermietensteeg en voor de bebouwingen te stichten aan de noordzijde van

XVIII. Verordening tot vaststelling van eene voorgevelrooilijn voor de bebouwingen aan de noordzijde van de 2e Oosterparkstraat tusschen Linnaeusstraat en den Kastanjeweg. (Gemeenteblad 1911, afd. 3, volgn. 3.)

De verordeningen I, II, VII, IX, X en XI werden vastgesteld, wijl het toepassen van de in de Bouwverordening vastgestelde regelen tot ondoelmatige of onbillijke uitkomsten zou leiden en wel wegens de breedte der aangrenzende straten in verband met de diepte van het bouwblok of om een ontworpen bouwplan mogelijk te maken. Hiervan stond VII in verband met den voorgenomen bouw van een gemeenteschool op inpandig terrein en IX van een bijzondere school.

De verordeningen III en XVI betroffen vergrooting van straatbreedte.

De verordeningen IV, XIV en XVIII hadden ten doel de bebouwing van bestaande voortuinen te beletten, en de verordening VI om het oprichten van tuinhuizen op achtererven binnen andere grenzen vast te leggen.

De verordening V bedoelde de voorgenomen uitbreiding van de bebouwing tegenover het Amstelhotel en in verband daarmede eene verbetering van den verkeersweg daar ter plaatse mogelijk te maken.

De verordeningen VIII en XV stelden definitief vast de begrenzing van bouwblokken op nog aan te leggen terreinen.

De verordeningen XII en XIII wijzigden den vorm van een bouwblok in verband met den tramaanleg.

De verordening XVII betrof de verbetering van de toegangen tot den Dam en de bebouwing van het ter plaatse door onteigening te verkrijgen terrein.

Verordeningen tot vaststelling van weghoogten.

Driemaal werden weghoogten vastgesteld. Op de verordeningen, welke hieronder zijn vermeld, werd de vereischte goedkeuring van Gedeputeerde Staten verkregen.

I. Verordening tot vaststelling van de weghoogte der Schinkelkade, aan te leggen tusschen de Vlietstraat en de Zeilstraat en van de weghoogte der Vaartstraat, aan te leggen nabij den Schinkel, op de kadastrale perceelen Sectie U, Nos. 3883, 3444, 526, 1813, 1816, 529 en 530. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 89.)

II. Zie boven onder XV.

III. Verordening tot vaststelling van de hoogten der wegen, aan te leggen langs de bouwblokken, gelegen tusschen het Damrak, het Beursplein, de Beursstraat en den ontworpen verkeersweg Warmoesstraat—Damrak; tusschen den Dam, den ontworpen verkeersweg Warmoesstraat—Damrak, de Warmoesstraat en den Vijgendam; tusschen het Rokin, den Vijgendam, den ontworpen verkeersweg Vijgendam—Rokin en het Rokin en tusschen den ontworpen verkeersweg Vijgendam—Rokin, den Vijgendam, de Nes en de Hermietensteeg. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 174.)

den ontworpen verkeersweg Warmoesstraat—Damrak, voor zoover gelegen tusschen de Warmoesstraat en de Beursstraat. (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 173.)

Ingetrokken bouwvergunningen.

BOUWVERGUNNINGEN INGETROKKEN KRACHTENS ART. 31 DER BOUWVERORDENING, MET OPGAVE VAN HET BETREFFENDE AANTAL PERCEELEN, WONINGEN, ENZ.

Jaar, waarin de vergunningen werden verleend	OMSCHRIJVING		Aantal		Oppervlak	
			Perceelen	Woningen	Perceelen alleen	Perceelen en Erven
					Are	Are
1906	Verbouwen:	1 perceel				
1907	Oprichten:	1 stal en 1 nijverheidsinrichting				
	Verbouwen:	1 perceel (vermeerdering 2 woningen)				
1908	Oprichten:	éénfamiliehuizen . . .	10	10	12,03	32,88
	Verbouwen:	11 perceelen (vermeerdering 2 en vermindering 12 woningen)				
	Loozingen:	1				
1909	Oprichten:	éénfamiliehuizen . . .	1	1	0,71	0,96
		vierfamiliehuizen . . .	2	8	2,05	3,80
	Verbouwen:	28 perceelen (vermeerdering 6 en vermindering 3 woningen)				
	Loozingen:	10				
1910	Oprichten:	éénfamiliehuizen . . .	1	1	1,90	4,46
		tweefamiliehuizen . .	8	16	6,92	11,37
		vierfamiliehuizen. . .	3	12	1,65	2,74
	Verbouwen:	8 perceelen (vermeerdering 4 en vermindering 12 woningen)				
	Loozingen:	2				

Hierdoor vervalt dus:

	1907	1908	1909	1910
een vermeerdering van 62 woningen	2	12	15	33
„ vermindering „ 27 „	—	12	3	12

Van het vervallen zijn en het intrekken der vergunningen werd aan de belanghebbenden schriftelijk kennis gegeven.

In verband met het bepaalde in het voorlaatste lid van art. 31 der Bouwverordening werd bij besluit van 24 April 1906, N°. 7014, door ons bepaald, dat, alvorens tot een intrekking over te gaan, belanghebbenden in de gelegenheid zouden worden gesteld, hunne bezwaren daartegen aan den Wethouder voor de Publieke Werken kenbaar te maken. Dit leidde enkele malen tot verdaging der intrekking, doch doorgaans ondervond toepassing van dezen zeer gewenschten maatregel geen bezwaar.

Vrijstellingen.

OPGAVE VAN HET AANTAL MALEN, DAT VRIJSTELLING DOOR BURGEMEESTER EN WETHOUDERS WERD VERLEEND VAN ARTIKELEN DER BOUWVERORDENING.

Artikel, waarin het voorschrift is gegeven, waarvan vrijstelling kan worden verleend	Artikel, waarin de bevoegdheid tot verleening der vrijstelling wordt gegeven	Aantal		Artikel, waarin het voorschrift is gegeven waarvan vrijstelling kan worden verleend	Artikel, waarin de bevoegdheid tot verleening der vrijstelling wordt gegeven	Aantal	
		beschikkingen	perceelen			beschikkingen	perceelen
69	69, 5e lid, I	29	30	142	173, 1e en 2e lid	1	1
69	69, 5e lid, II	2	2	143	173, „	58	60
70, 1e lid	70, 4e lid, 1°	63	149	144	173, „	2	2
70, 1e lid	70, 4e lid, 2°	13	25	145	173, „	2	2
76, 1e lid (1e ged.)	78, 4e lid, 2°	12	13	146, 1°	173, „	10	12
80, 1e lid	80, 2e lid	19	41	147	173, „	12	12
81, „	81, „	166	247	148	173, „	25	25
82, „	82, „	20	25	153, I, 2°	173, „	3	3
76, „ (1e ged.)	84, 1°	445	694	154	173, „	3	3
76, „ „	84, 2°	37	41	155	173, „	14	14
76, „ „	85, 1e lid	104	168	156	173, „	7	8
86	86, 4e lid	21	26	157	173, „	2	2
76, „ (2e ged.)	87, 1°	47	58	158, 1°	173, „	66	69
76, „ „	87, 2°	48	79	163	173, „	26	26
76, „ „	87, 3°	12	12	165	173, „	1	1
88—91	92, 1°	10	17	168	173, „	18	18
88—91	92, 2°	38	76	175, 1e lid	175, 2e lid	1	1
88—91	92, 3°	40	64	176	177, 1°	9	14
88—91	93, 2°	2	2	176	177, 2°	216	431
88—91	93, 3°	2	2	176	177, 3°	21	21
94	94, laatste lid, 1°	2	2	176	177, 4°	29	40
101, 1e lid	101, 2e lid, 1°	293	308	176	177, 5°	2	3
101, „	101, „ 2°	201	229	176	177, 6°	5	5
101, „	101, „ 3°	1	1	176	177, 7°	7	7
102, 3e lid	102, 4e lid	52	164	176	177, 8°	31	31
112	113, II*a*	169	348	180 en 182	183, 1e ged.	4	4
112	113, II*b*	11	11	189, 1e en 2e lid	189, laatste lid	11	11
112	113, II*c*	1	1	210	244	24	24
112	113, II*d*	76	159	211	244	1	1
112	113, II*e*	156	366	212	244	72	80
112	113, II*f*	40	43	213	244	645	945
114	114, laatste lid 1°	3	3	214	244	699	1005
115	117, 1°	35	36	215	244	161	365
115	117, 2°	16	19	219	244	1	1
115	118, 1°	207	299	228	244	1	1
135—141	141, 1e lid, 1°	26	26	236	244	85	147
148	148, laatste lid	23	29	239	244	301	552

Nadere eischen, enz.

OPGAVE VAN HET AANTAL MALEN, DAT BIJ BOUWVERGUNNINGEN DOOR BURGEMEESTER EN WETHOUDERS GEBRUIK WERD GEMAAKT VAN DE BEVOEGDHEID TOT HET STELLEN VAN NADERE EISCHEN OF HET GELASTEN VAN NOODZAKELIJK GEACHTE VOORZIENINGEN.

Artikel, waarbij de bevoegdheid is verleend	Aantal	
	Beschikkingen	Perceelen
69, 4e lid	1	1
176, laatste lid	14	16
187.	2	2
188, 2e lid	1	1
201, 2°	1	1
202, 1°	1	1
202, 2°	7	7
202, 3°	2	2
202, 4°	1	1
202, 5°	3	3
202, 6°	1	1
202, 8°	10	10
203.	1	1
204.	3	3
218, 1°	380	454
218, 2°	9	9
218, 3°	5	6
218, 4°	5	6
218, 7°	837	1167
245.	845	1178
303, 1e lid, *a* en *b*	788	1079
303, 1e lid, *c*	307	579

Werkzaamheden, waarvoor geen bouwvergunning noodig is.

Toepassing van het bepaalde in art. 17 *c*, der Bouwverordening.

In 1910 deden zich 377 gevallen voor, betrekking hebbende op 421 perceelen, waarin de werkzaamheden konden gerangschikt worden onder de bepaling, vervat in art. 17, onder *c*, der Bouwverordening. Deze werkzaamheden werden onder toezicht van het Bouwtoezicht verricht.

De werken betroffen voornamelijk:

Lichte gebouwtjes (oprichten, verplaatsen, wijzigen) . . .	3	maal
Hekwerken, schuttingen, e. d.	9	„
Muren, gevels, gevellijsten	28	„
Daken, dakkozijnen, lantaarns	11	„
Schoorsteenen	7	„
Puien, poorten, entree's	66	„
Kozijnen (plaatsen, verplaatsen, veranderen)	28	„
Buitentrappen, stoepen, pothuizen, kelderlichten, e. d. . .	14	„
Uitbouwen, uitbreiding, verhooging	25	„
Serres, veranda's, erkers, balcons	18	„
Balklagen, vloeren en zolderingen (versterken of vernieuwen)	28	„
Steenen vloeren of bodemafsluitingen aanbrengen	11	„
Kelders van betonijzer maken	21	„
Binnenafscheidingen (uitbreken, plaatsen of wijzigen) . .	75	„
Trappen	11	„
Herstellingen van brandschade	25	„
Wijzigingen ingevolge de Drankwet	5	„
Nijverheidsinrichtingen	5	„
Diverse binneninrichtingen	14	„
Tijdelijke werken	1	„
Afvoerleidingen	32	„
Inrichting tot ontkoming bij brand	32	„
Stutten en gedeeltelijk sloopen	44	„

Aanschrijvingen in 1910 uitgereikt op grond van de Bouwverordening en de Woningwet.

A. Met betrekking tot „bouwen": 92 maal, betreffende 165 perceelen, en wel op grond van

Hoofdstuk I van de Bouwverordening

Art.	10		— 5 maal	Art.	18	— 23 maal
„	16,	onder 1°	— 48 „	„	59	— 15 „
„	16,	„ 2°	— 10 „	„	180. 1e lid	— 1 „
„	16,	„ 3°	— 1 „	„	216	— 1 „

B. Met betrekking tot „bestaande gebouwen en erven": 105 maal, betreffende 150 perceelen, en wel op grond van

Hoofdstuk II van de Bouwverordening

Art. 251, onder 1°	— 1 maal	Art. 254	— 1 maal
„ 252	— 23 „		

Hoofdstuk V van de Bouwverordening

Art. 307 — 14 maal en Art. 321 — 5 maal en tengevolge van toepassing van Art. 11 (*a* of *b*) der Woningwet 72 maal (betreffende 88 perceelen).

Toepassing van art. 180 der Gemeentewet had, wat betreft het doen verrichten van werkzaamheden van gemeentewege, viermaal plaats, terwijl het vijfmaal noodig was door het plaatsen van een politiepost het ingebruik nemen te beletten van woningen, gelegen in perceelen, waarvan de bouw nog niet was goedgekeurd.

Arbeid der Commissies.

COMMISSIE, BEDOELD IN ART. 37 DER BOUWVERORDENING DER VOORBEREIDING VAN DE BEHANDELING VAN BEROEPEN BIJ DEN RAAD.

In Mei 1910 nam het raadslid L. SERRURIER zijn ontslag als plaatsvervangend lid. In zijn plaats werd in de raadsvergadering van 28 Mei 1910 benoemd het raadslid C. L. M. LAMBRECHTSEN VAN RITTHEM, die de benoeming niet aannam en in wiens plaats in de raadsvergadering van 20 Juni 1910 werd aangewezen het raadslid TH. F. A. DELPRAT.

De periodieke aftreding in September 1910 bracht in de samenstelling der Commissie geene wijziging. Zij was op 31 December 1910 samengesteld als volgt:

Mr. L. W. VAN GIGCH, *lid-voorzitter.*
Mr. J. H. WORST, } *leden*
C. B. POSTHUMUS MEYJES, }
Mr. Dr. C. F. SCHOCH, }
J. N. HENDRIX, } *plaatsvervangende leden.*
TH. F. A. DELPRAT, }

De Commissie behandelde in 1910 14 beroepen tegen Woningwet-aanschrijvingen, één beroep tegen eene aanschrijving krachtens art. 278 der Bouwverordening en één beroep in zake eene geweigerde bouwvergunning. De volgende staat geeft een overzicht van den afloop dier beroepen.

A. BEROEP TEGEN AANSCHRIJVINGEN TO

(Artt. 14, 16 en 17 2e lid der Woningw

BEROEP	PERCEEL	BESLISSING VA		
		De aanschrijving is		
1. H. L. Coopman ...	Gr. Kattenburgerstr. 158	—	In gewijzigden vorm gehandhaafd	—
2. H. F. van Rems...	P. Nieuwlandstraat 100	—	Idem	—
3. W. van Veeren ...	Ringkade 28	Ongewijzigd gehandhaafd	—	—
"	" 30	—	Idem	—
4. E. van Schoonderloo	" 32	—	Idem	—
5. A. Witstijn Hzn. ..	Rapenburgerstraat 120	—	Idem	—
"	" 122	—	Idem	—
"	" 124	—	Idem	—
6. H. J. P. van Alfen	Paleisstraat 14	—	Idem	—
7. H. C. L. Sieberg ..	Amstel 312	—	Idem	—
"	" 312A	—	Idem	—
8. H. Swart	Dapperstraat 103	Ongewijzigd gehandhaafd	—	—
9. J. H. Bantjes	Wagenaarstraat 111	—	Idem	—
"	" 113	—	Idem	—
"	" 115	—	Idem	—
10. H. F. Esveld......	Amsteldijk 40	—	Idem	—
11. J. Zegger	Haarlemmerweg 77	—	—	Buiten we king gest
12. M. J. Jongemaets..	Oude Waal 1	—	Idem	—
13. P. Peereboom Pzn.	Mariniersplein 8	—	Idem	—
14. H. H. Nieberg	Kattenb.tusschenstr. 6	—	—	—
"	" 8	—	—	—
15. C. L. Brandt	Haarlemmerdijk 184	—	Idem	—

B. BEROEP IN ZA

K. F. Putters	Vijzelstraat 14		beroep verwor	

' VERBETEREN VAN WONINGEN.

.RT. 278 DER BOUWVERORDENING).

GEMEENTERAAD			RESULTAAT
	Zie Gemeenteblad 1910		
—	Afd. 1, bladz. 231	Afd. 2, bladz. 486	De woningen zijn krachtens art. 18 2e lid, onbewoonbaar verklaard.
—	„ 1, „ 269	„ 2, „ 445	Perceel verbeterd.
—	„ 1, „ 272	„ 2, „ 445	„ „
—	„ 1, „ 272	„ 2, „ 445	„ „
—	„ 1, „ 275	„ 2, „ 446	„ „
—	„ 1, „ 345	„ 2, „ 486	„ „
—	„ 1, „ 345	„ 2, „ 486	„ „
—	„ 1, „ 345	„ 2, „ 486	„ „
—	„ 1, „ 265	„ 2, „ 445	„ „
—	„ 1, „ 395	„ 2, „ 532 en 695	„ „ „ „
—	„ 1, „ 395	„ 2, „ 532 en 695	„ „ „ „
—	„ 1, „ 399	„ 2, „ 532	„ „
—	„ 1, „ 421	„ 2, „ 702	„ „
—	„ 1, „ 421	„ 2, „ 702	„ „
—	„ 1, „ 421	„ 2, „ 702	„ „
—	„ 1, „ 424	„ 2, „ 703	„ „
—	„ 1, „ 427	„ 2, „ 703	—
—	„ 1, „ 429	„ 2, „ 703	De woningen zijn krachtens art. 18, 2e lid, onbewoonbaar verklaard.
—	„ 1, „ 625	„ 2, „ 746	Idem
r is in beroep s te late ing niet nkelijk laard	„ 1, „ 627	„ 2, „ 747	De woningen zijn door den Gemeenteraad onbewoonbaar verklaard. Gedeputeerde Staten hebben de onbewoonbaarverklaring vernietigd.
em	„ 1, „ 627	„ 2, „ 747	
—	„ 1, „ 751	„ 2, „ 914	Met de verbouwing van het perceel is men bezig.

EIGERDE BOUWVERGUNNING.

	Afd. 1, bladz. 2337	Afd. 2, bladz. 2015	—

COMMISSIE VAN ADVIES, BEDOELD IN ART. 52 DER BOUWVERORDENING.

De heer C. B. Posthumus Meyjes trad den 1sten Januari 1910 af, doch werd door ons college herbenoemd. De samenstelling der commissie was gedurende het jaar 1910 als volgt:

	Jaar van aftreding
JOS. TH. J. CUYPERS, *voorzitter*	1911
C. B. POSTHUMUS MEYJES, *secretaris*	1915
B. J. OUËNDAG	1912
J. DE HAAN	1913
P. VAN EXTER	1914

De commissie verstrekte in een met den directeur van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht op 17 Januari 1910 gehouden bijeenkomst een gunstig advies met betrekking tot het fondeeren op stadspeil met gebruikmaking van gecreosoteerd hout in stadsgedeelten, waar de waterstand slechts tijdelijk beneden stadspeil zal blijven. Dit advies steunde op de zeer gunstige resultaten met een dergelijke fondeering verkregen bij den bouw in 1882 van de groote, ronde locomotievenloods op het westelijk Stationseiland.

In een tweede op 25 Februari 1910 gehouden bijeenkomst werd aan genoemden directeur advies verstrekt betreffende een in uitvoering zijnd heiplan en over de herziening van verschillende artikelen der Bouwverordening.

COMMISSIE VAN ADVIES BIJ DE BEOORDEELING VAN BOUWONTWERPEN BIJ AANVRAAG VAN GEMEENTETERREINEN IN ERFPACHT OF KOOP.

De samenstelling der commissie was op 1 Januari 1910 als volgt:

A. SALM G.Bzn., *voorzitter*,	benoemd door en uit het Hoofdbestuur der Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst.
J. H. W. LELIMAN,	benoemd door de afdeeling Amsterdam van de Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst.
A. W. WEISSMAN,	benoemd door het Genootschap ,,Architectura et Amicitia.
M. J. E. LIPPITS,	benoemd door en uit het bestuur van het Genootschap „Architectura et Amicitia".
F. W. M. POGGENBEEK,	benoemd door Burgemeester en Wethouders van Amsterdam.

De heer A. W. Weissman trad den 1sten November 1910 periodiek af. In zijne plaats werd benoemd de heer H. P. Berlage Nz. Naar aanleiding van een bij besluit van 26 Juli 1910 door Burgemeester en Wethouders ingewilligd verzoek van het Bestuur van den Bond van Nederlandsche Architecten om ook genoemden Bond in voormelde commissie te doen vertegenwoordigen, werd door het Bestuur van dien Bond als lid der commissie aangewezen de heer K. P. C. de Bazel. Nog werd bij het aangehaalde besluit door Burgemeester en Wethouders bepaald, dat de door de besturen van de Maatschappij

tot bevordering der Bouwkunst en van het genootschap Architectura et Amicitia te kiezen leden niet meer uit deze besturen gekozen behoeven te worden.

Het secretariaat werd waargenomen door den dienst van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht.

De commissie hield in het geheel twaalf vergaderingen en bracht adviezen uit over de volgende perceelen:

1 villa aan de Paulus Potterstraat,
1 perceel aan de Raadhuisstraat,
3 perceelen aan de Langendijkstraat,
1 perceel aan de Brederodestraat,
1 magazijn en kantoorgebouw aan de De Ruijterkade,
1 gebouw op het Beursterrein,
7 perceelen aan de Bilderdijkkade en Hugo de Grootkade,
8 " " " Bilderdijkkade,
6 " " " Elisabeth Wolffstraat,
1 dubbele villa aan het Museumplein,
1 winkelmagazijn aan het Leidscheplein,
9 perceelen aan den Overtoom,
4 " " de Tolstraat,
5 " " " 1e Helmersstraat en Langendijkstraat,
1 wijkgebouw aan de Fred. Hendrikstraat,
7 perceelen aan de 1e Helmersstraat,
1 kantoorgebouw aan de De Ruijterkade,
1 perceel aan den Amstel,
1 villa aan den Koninginneweg,
1 " " het Museumplein,
1 " " de noordzijde van het IJ,
5 perceelen aan de Nieuwe Tolstraat,
1 H. B. S. en gymnasium op het Museumterrein,
6 perceelen aan de Lepelstraat,
1 school aan de 1e Helmersstraat,
3 perceelen aan de Gabriël Metsustraat,
8 " " den Overtoom,
2 vrijstaande huisjes aan de noordzijde van het IJ,
1 school aan de Pieter de Hoochstraat,
3 perceelen aan de Oranje Nassaulaan,
5 " " " van Beuningenstraat hoek Fannius Scholtenstraat,
3 " " " Houtmankade,
6 " " " Johannes Vermeerstraat en Nic. Maesstraat,
2 " " " Nieuwe Tolstraat,
7 " " " Brederodestraat,
1 melkinrichting aan de Bilderdijkkade,
37 perceelen aan de Fred. Hendrikstraat, 1e Hugo de Grootstraat en 1e Hugo de Grootdwarsstraat.

COMMISSIE TOT ONDERZOEK IN ZAKE HET BRANDGEVAAR IN SCHOUWBURGEN.

Na de belangrijke verbetering in vorige jaren aan de verschillende schouwburggebouwen aangebracht, kon ook 1910 een jaar van rust zijn voor deze commissie; zij bestaat uit den directeur der Publieke Werken, den hoofdcommissaris van Politie, den Commandant der Brandweer en den directeur van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht.

5. Bouwtoezicht.

Algemeen overzicht.

Een algemeen overzicht betreffende het bouwen, herbouwen en verbouwen gedurende de laatste 14 jaren geven onderstaande staat en graphische voorstelling.

JAREN	Nieuwe perceelen gebouwd		Bestaande perceelen herbouwd of verbouwd		Werken vallende onder art. 17c der Bouw-verordening
	Vergunning verleend	Voltooid	Vergunning verleend	Voltooid	
1897	481	700	niet geteld	424	—
1898	882	472	532	486	—
1899	893	889	728	607	—
1900	881	925	647	567	—
1901	1062	840	796	668	—
1902	950	819	792	704	—
1903	1095	835	701	429	—
1904	1098	1058	571	447	—
1905	1159	825	656	536	77
1906	379	792	646	537	398
1907	291	469	440	428	488
1908	232	202	463	375	510
1909	524	241	591	512	459
1910	516	440	569	500	377

——— Nieuwe perceelen vergund.

▬▬▬ " " voltooid.

– – – – Her- of verbouw van bestaande perceelen voltooid.

– – – – – Werken vallende onder art. 17 der Bouwverordening.

Sectie-indeeling voor het toezicht op de uitvoering der bouwwerken.

Ten einde te kunnen nagaan, hoe groot het aantal secties moet zijn en of de arbeid tusschen de toezichthoudende ambtenaren ook te ongelijkmatig verdeeld is, werd wederom bij het begin van elke maand nagegaan voor hoeveel bouwwerken vergunning was verleend en hoeveel bouwwerken in uitvoering waren.

De gegevens werden voor elke sectie afzonderlijk verstrekt. De over 1910 verkregen gegevens, samengevat voor alle secties, zijn vervat in den volgenden staat:

TIJDSTIP	Aantal bouwwerken waarvoor vergunning is verleend			Aantal bouwwerken in uitvoering			
	Nieuwe perceelen	Herbouwde en verbouwde perceelen	TOTAAL	Nieuwe perceelen	Herbouwde en verbouwde perceelen	Werken vallende onder art. 17 der B. V.	TOTAAL
1 Januari 1910	444	262	706	412	187	40	639
1 Februari	477	282	759	389	205	37	631
1 Maart	500	311	811	398	228	49	675
1 April	483	298	781	347	191	56	594
1 Mei	449	316	765	289	207	55	551
1 Juni	472	361	833	396	261	49	706
1 Juli	494	361	855	458	262	63	783
1 Augustus	498	352	850	460	269	58	787
1 September	492	364	856	465	260	56	781
1 October	519	339	858	493	270	49	812
1 November	485	313	798	465	247	51	763
1 December	531	305	836	486	237	37	760
1 Januari 1911	519	318	837	485	232	33	750

De reeds in 1908 ingetreden verlevendiging in het bouwbedrijf hield, zooals uit bovenstaanden staat kan blijken, ook in 1910 aan.

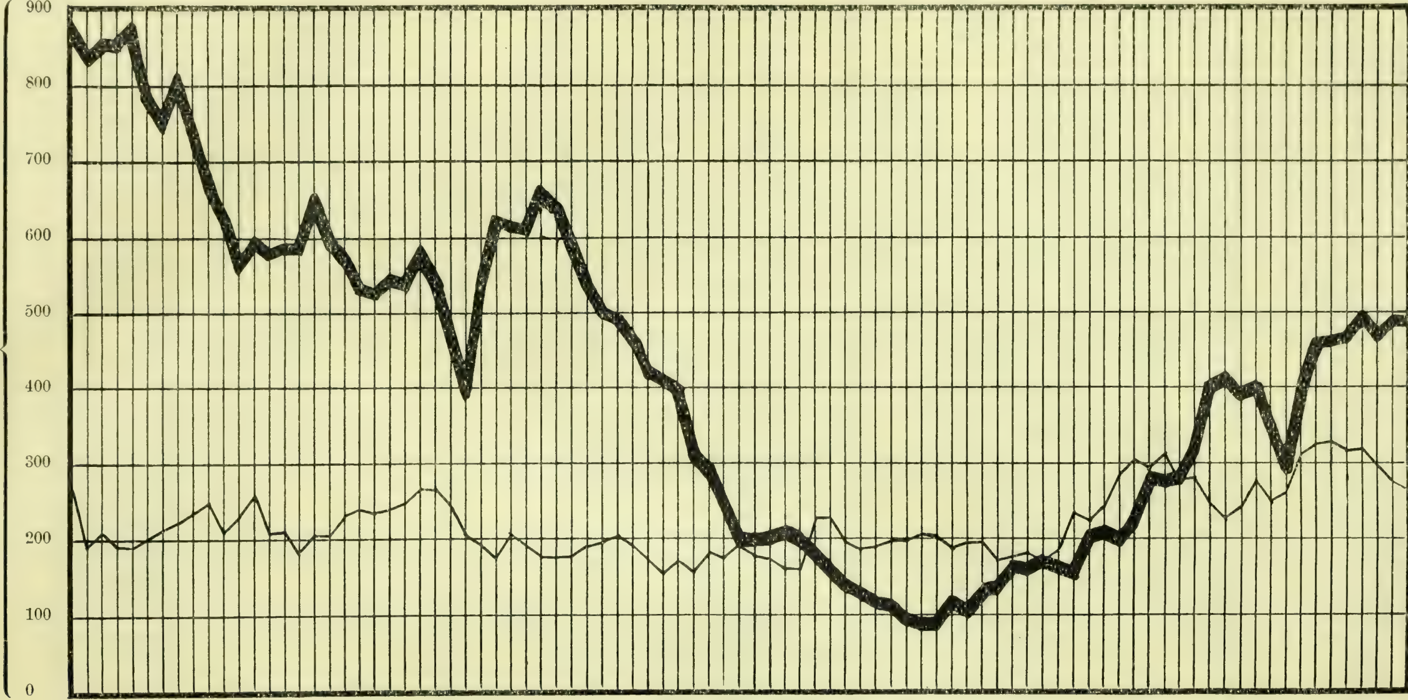
In December 1909 brak bij de metselaarsfirma Hanze en Wintershoven eene staking uit.

Den 10den Januari 1910 werd door de metselaarsvereeniging D. V. V. de algemeene werkstaking in de bouwbedrijven geproclameerd, waarop den 15den Januari van de zijde der A. P. V. de algemeene uitsluiting volgde. In Mei werd de uitsluiting opgeheven.

Een overzicht van het aantal in uitvoering zijnde bouwwerken van 1 September 1903 af geven de staat en de graphische voorstelling, die volgen.

Bouwwerken in uitvoering aan het begin van elke maand sinds 1 September 1903.

Tijdstip	Nieuwbouw (= oprichten op nieuw terrein)								Her- en verbouw							
	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
1 Januari	—	878	649	622	397	130	169	412	—	191	206	175	171	185	170	227
1 Februari	—	785	593	615	309	114	163	389	—	203	205	205	155	187	184	242
1 Maart	—	751	575	611	286	111	153	398	—	214	231	190	183	196	233	277
1 April	—	807	531	662	241	93	201	347	—	223	240	176	173	197	221	247
1 Mei	—	735	524	640	200	86	209	289	—	236	234	177	190	205	246	262
1 Juni	—	664	544	582	199	87	199	396	—	251	239	177	172	201	284	310
1 Juli	—	628	538	534	201	115	221	458	—	209	248	190	170	185	305	325
1 Augustus	—	563	575	498	209	105	279	460	—	230	267	197	163	194	295	327
1 September	872	595	539	488	197	129	275	465	271	262	266	201	159	195	311	316
1 October	842	577	461	464	174	134	280	493	192	207	243	190	228	170	275	319
1 November	857	587	392	419	160	163	322	465	209	209	204	172	225	174	279	298
1 December	854	587	537	409	136	158	400	486	193	185	190	156	194	180	246	274

BOUWWERKEN IN UITVOERING
AAN HET BEGIN VAN ELKE MAAND SINDS 1 SEPTEMBER 1903.
Nieuwbouw (oprichten op *nieuw* terrein).
Her- en verbouw.
AANTAL PERCEELEN.
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
1 September
1 October
1 November
1 December
1 Januari
1 Februari
1 Maart
1 April
1 Mei
1 Juni
1 Juli
1 Augustus
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910

Verspreiding van den bouw van perceelen op nieuw terrein over het grondgebied der Gemeente in 1910.

Plaatsaanduiding	Aantal perceelen waarvoor bouwvergunning is verleend	Aantal voltooide perceelen
Tusschen het IJ en de Hugo de Grootgracht . .	63	63
Tusschen de Hugo de Grootgracht en het Vondelpark	127	93
Tusschen het Vondelpark en de Boerenwetering	164	141
Tusschen de Boerenwetering en den Amstel. . .	59	18
Tusschen den Amstel en het IJ	75	97
Havenkwartier en overzijde van het IJ	16	27
Oude stad	12	1
Totaal. . .	516	440

Bestemming der bouwwerken uitgevoerd in 1910.

Onderscheiding naar den aard van het werk			Aantal perceelen	Bestemming of gebruik van de perceelen in hun geheel of bij gedeelten										Lichte en tijdelijke bouwwerken	Loozingsinrichtingen
				Woningen	Winkels	Magazijnen en pakhuizen	Stallen	Nijverheidsinrichtingen	Kantoren en bankinstellingen	Hotels, café's en restaurants	Scholen	Kerk, schouwburg, vergader- en museumgebouwen	Andere gebouwen		
Vergund	Nieuwbouw [1])	Erfpacht .	145	490	4	7	—	8	1	—	3	1	—	163 (Erfpacht en Eigendom)	—
		Eigendom	371	1158	51	12	—	6	5	—	1	1	1		—
	Herbouw [2])	....	42	120	13	16	1	4	8	2	1	—	1	—	—
	Verbouw [3])	....	527	615	170	128	8	66	39	16	1	10	2	—	598
Voltooid	Nieuwbouw [1])	Erfpacht .	146	455	11	12	2	17	2	2	2	1	4	122 (Erfpacht en Eigendom)	—
		Eigendom	294	898	21	6	1	4	2	—	1	2	2		—
	Herbouw [2])	....	28	44	11	7	1	7	4	3	1	—	—	—	—
	Verbouw [3])	....	472	524	161	97	6	67	34	14	2	6	4	—	526
Gesloopt		....	172	268	3	49	1	1	2	3	1	—	—	—	—

[1]) = oprichten op nieuw terrein.
[2]) = „ „ oud terrein, of geheel vernieuwen.
[3]) = voor een gedeelte vernieuwen, uitbreiden of veranderen.

Onder den „Vergunde herbouw" is begrepen: 1 perceel met 56 gestichtswoningen (St. Barbara-gesticht) aan de Plantage Middenlaan en onder „Voltooide nieuwbouw" 1 perceel met 28 gestichtswoningen (Remonstr. Oude Vrouwenhofje aan de Van Hallstraat).

AANTAL PERCEELEN, WAARVOOR VERGUNNING WERD VERLEEND TOT BOUW, HER- OF VERBOUW EN DE VERSPREIDING VAN DEN VOORGENOMEN NIEUWBOUW OVER HET GRONDGEBIED DER GEMEENTE. [1])

Jaren	Oprichten op nieuw terrein (nieuwbouw)								Oprichten in de plaats van gesloopte perceelen (herbouw)	Uitbreiden, veranderen, vernieuwen (verbouw)	Lichte en tijdelijke bouwwerken	Loozingen in bestaande gebouwen
	Stadsgedeelten											
	Oude stad binnen de Singelgracht	Tusschen IJ en H. de Grootgracht	Tusschen Hugo de Grootgracht en Vondelpark	Tusschen Vondelpark en Boerenwetering	Tusschen Boerenwetering en Amstel	Tusschen Amstel en IJ	Havenkwartier en Overzijde van 't IJ	Totaal				
1863	31	10	5	—		1	tot en met 1895 begrepen onder „Oude Stad"	47	tot en met 1895 begrepen onder „nieuwbouw"	—	—	—
1864	67	8	4	3		3		85		—	—	—
1865	91	9	12	2		—		114		—	—	—
1866	78	9	9	7		1		104		—	—	—
1867	75	3	9	18		5		110		—	—	—
1868	102	6	6	13		14		141		—	—	—
1869	154	9	8	10		24		205		—	—	—
1870	119	5	24	14		4		166		—	—	—
1871	116	9	18	13		4		160		—	—	—
1872	142	8	35	42		20		247		—	—	—
1873	116	22	28	44		13		223		—	—	—
1874	162	6	6	139		4		317		—	—	—
1875	141	26	5	170		11		353		—	—	—
1876	140	64	4	196		67		471		—	—	—
1877	115	1	8	74		32		230		—	—	—
1878	194	4	42	92		105		437		—	—	—
1879	161	17	22	121		55		376		—	—	—
1880	298	71	81	124		146		720		—	—	—
1881	347	122	108	127		242		946		—	—	—
1882	297	54	85	153		83		672		—	—	—
1883	201	88	61	114		79		543		—	—	—
1884	140	89	69	164		192		654		—	—	—
1885	121	47	29	78		40		315		—	—	—
1886	112	105	77	229		97		620		—	—	—
1887	148	106	123	148		69		594		—	—	—
1888	163	110	69	113		80		535		—	—	—
1889	148	50	66	95		40		399		—	—	—
1890	149	44	58	164		47		462		—	—	—
1891	133	25	96	82		59		395		—	—	—
1892	106	62	134	187		68		557		—	—	—
1893	136	83	80	195		199		693		—	—	—
1894	115	122	137	74		274		722		—	—	—
1895	103	199	142	99		166		709		—	—	—
1896	92	148	118	42	138	426	3	967	150	410	—	—
1897	33	139	167	32	40	63	7	481	46	430	—	—
1898	70	67	177	229	62	270	7	882	76	456	—	—
1899	44	72	210	126	155	284	2	893	66	662	—	—
1900	65	123	241	246	76	129	1	881	101	546	—	—
1901	17	114	250	252	81	295	53	1062	119	677	—	—
1902	64	75	263	242	94	208	4	950	95	697	—	—
1903	97	85	347	153	195	196	22	1095	96	605	—	—
1904	73	286	409	123	141	64	2	1098	43	528	—	—
1905	90	337	187	70	83	374	18	1159	65	591	—	—
1906	94	41	107	52	59	24	2	379	69	577	95	835
1907	84	30	16	48	32	75	6	291	63	377	91	334
1908	31	13	18	65	50	49	6	232	21	442	83	472
1909	7	94	93	190	10	106	24	524	46	545	146	493
1910	12	63	127	164	59	75	16	516	42	527	163	598

[1]) Hierbij moet worden opgemerkt:

1° dat van de „vergunningen" een deel nooit werd uitgevoerd;

2° dat voor 1906 niet onderheide en tijdelijke gebouwen (loodsen en zoogen. tuinhuizen) onder „gebouwen" gerekend werden, terwijl deze nadien afzonderlijk werden gehouden;

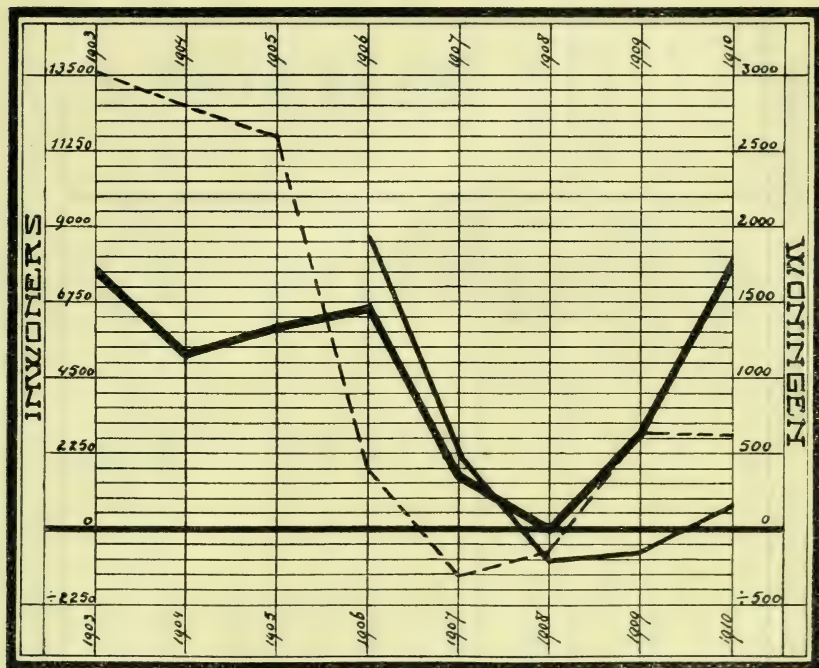
3° dat in 1896 het grondgebied der Gemeente werd vergroot door toevoeging van gedeelten van Nieuwer-Amstel, Diemen en Sloten.

AANTAL PERCEELEN WAARVAN DE BOUW, DE HERBOUW OF DE VERBOUW IS VOLTOOID EN DE VERSPREIDING VAN DEN VOLTOOIDEN NIEUWBOUW OVER HET GRONDGEBIED DER GEMEENTE.

Jaren	Oprichten op nieuw terrein (nieuwbouw)								Oprichten in de plaats van gesloopte perceelen (Herbouw)	Uitbreiden, veranderen, vernieuwen (Verbouw)	Lichte en tijdelijke bouwwerken	Loozingen in bestaande gebouwen	Werken, vallende onder art. 17 der B. V.
	Stadsgedeelten												
	Oudestad binnen de Singelgracht	Tusschen IJ en H. de Grootgracht	Tusschen Hugo de Grootgracht en Vondelpark	Tusschen Vondelpark en Boerenwetering	Tusschen Boerenwetering en Amstel	Tusschen Amstel en IJ	Havenkwartier en overzijde van 't IJ	Totaal					
1896	39	165	260	2	160	211	—	837	128	410	tot en met 1905 begrepen onder „nieuwbouw"	—	—
1897	41	137	188	73	92	160	9	700	57	367		—	—
1898	28	135	158	59	26	58	8	472	63	423		—	—
1899	36	138	271	108	91	244	1	889	80	527		—	—
1900	15	95	304	179	103	225	4	925	67	500		—	—
1901	12	142	252	165	109	143	17	840	132	536		—	—
1902	20	93	139	198	74	289	6	819	123	581		—	—
1903	62	84	215	168	99	193	14	835	71	358		—	—
1904	68	137	351	142	163	196	1	1058	67	380		—	—
1905	72	187	236	147	79	103	1	825	51	485		—	77
1906	61	227	136	105	66	183	14	792	71	466	88	270	398
1907	69	90	89	71	47	102	1	469	61	367	108	290	488
1908	36	20	14	31	65	29	7	202	26	349	63	384	510
1909	12	42	40	50	46	38	13	241	48	464	98	423	459
1910	1	63	93	141	18	97	27	440	28	472	122	526	377

6. Woningbouwstatistiek.

Evenals in vorige jaarverslagen volgen hier een graphische voorstelling en eenige tabellen met statistieke gegevens betreffende den woningbouw.

▬▬▬ Vermindering of vermeerdering van het aantal inwoners.
– – – – – Vermindering of vermeerdering van het aantal woningen (naar de verleende bouwvergunningen).
——— Vermindering of vermeerdering van het aantal woningen (naar de voltooiingen).

VERMINDERING EN VERMEERDERING VAN HET AANTAL WONINGEN, OVER DE LAATSTE 8 JAREN, IN VERBAND MET DE VERMEERDERING OF VERMINDERING VAN HET AANTAL INWONERS.

Grondslag der berekening: de **verleende bouwvergunningen.**

JAREN	VERMINDERING				VERMEERDERING	Totale vermeerdering of vermindering van het aantal woningen	Vermeerdering of vermindering van het aantal inwoners, ongerekend in kazernen, gestichten enz. verblijf houdenden	Benoodigde vermeerdering of vermindering van het aantal woningen naar den maatstaf van $4^1/_2$ bewoner per woning [2]
	Door onbewoonbaarverklaring	Door slooping, her- en verbouw	Door het intrekken der bouwvergunning	Totaal vermindering	Aantal woningen voor welker bouw op nieuw terrein vergunning is verleend			
1903	—	247	105	352	3.382	+ **3.030**	+ 7.709	+ **1.713**
1904	12	172	47	231	3.027	+ **2.796**	+ 5.217	+ **1.160**
1905	275	229	344	848	3.452	+ **2.604**	+ 6.022	+ **1.338**
1906	328	178	45	551	950	+ **399**	+ 6.583	+ **1.463**
1907	617	343	19	979	669	÷ **310**	+ 1.568	+ **348**
1908	463	227	33	723	585	÷ **138**	÷ 6	÷ **1**
1909	577	402	9	988	1.629	+ **641**	+ 2.841	+ **631**
1910	753	265	21	1039	1.648	+ **609**	+ 7.875	+ **1.750**
TOTAAL.....	3.025	2.063	623	5.711	15.342	+ **9.631** [1]	+ 37.809	+ **8.402**

[1]) De cijfers van deze kolom zouden nog verminderd moeten worden met het aantal woningen, dat een andere bestemming heeft gekregen, zonder dat het Bouw- en Woningtoezicht daarvan kennis kreeg.

[2]) Deze maatstaf berust op de uitkomsten der woningtelling, gehouden in Maart 1909. Bij die telling zijn te Amsterdam aangetroffen 124.372 bewoonde woningen. De bevolking bedroeg toen 564.646 personen of $4^1/_2$ per woning.

VERMINDERING EN VERMEERDERING VAN HET AANTAL WONINGEN OVER DE LAATSTE 5 JAREN, IN VERBAND MET DE VERMEERDERING EN VERMINDERING VAN HET AANTAL INWONERS.

Grondslag der berekening: de **voltooide** bouwwerken.

JAREN	VERMINDERING			VERMEERDERING			Totale vermeerdering of vermindering van het aantal woningen	Vermeerdering of vermindering van het aantal inwoners opgerekend in kazernen, gestichten enz. verblijf houdenden	Benoodigde vermeerdering of vermindering van het aantal woningen naar den maatstaf van $4^1/_2$ bewoner per woning 2)
	Door onbewoonbaarverklaring	Door slooping	Door verbouwing	Door verbouwing	Door nieuwbouw				
					Na slooping	Op nieuw terrein			
1906.	328	163	194	58	60	2.511	+ **1.944**	+ 6.583	+ **1.463**
1907.	617	159	254	38	90	1.403	+ **501**	+ 1.568	+ **348**
1908.	463	122	219	37	21	540	÷ **206**	÷ 6	÷ **1**
1909.	577	258	221	22	104	770	÷ **160**	+ 2.841	+ **631**
1910.	753	268	259	31	44	1.353	+ **148**	+ 7.875	+ **1.750**
Totaal	2.738	970	1.147	186	319	6.577	+ **2.227**1)	+ 18.861	+ **4.191**

Zie de noten onder den vorigen staat.

HET AANTAL WONINGEN OP 31 DECEMBER 1909,
OVER DE 13 STADSKWAR

HUREN IN GULDENS			INDEELING IN					
			Oude stad					
				II				
Van	Tot beneden		I	A	B	C	D	E
—	0,50	Per week	1	—	—	—	2	3
0,50	0,75	Per week	11	4	87	9	40	8
0,75	1.—	Per week	40	49	320	33	78	34
1.—	1,25	Per week	269	181	1111	193	317	240
1,25	1,50	Per week	321	196	1314	211	476	285
1,50	1,75	Per week	465	383	1917	464	722	565
1,75	2.—	Per week	286	341	1341	302	526	501
2.—	2,25	Per week	416	496	1817	632	737	779
2,25	2,50	Per week	295	350	1108	443	528	516
2,50	3.—	Per week	723	690	2300	1193	1147	1024
3.—	3,50	Per week	502	416	1151	1015	801	367
3,50	4.—	Per week	314	272	685	785	670	128
4.—	4,50	Per week	281	212	484	770	554	77
4,50	5.—	Per week	188	159	298	510	329	39
260.—	300.—	Per jaar	254	122	328	525	303	71
300.—	350.—	Per jaar	286	98	273	558	301	37
350.—	400.—	Per jaar	193	53	170	380	152	16
400.—	450.—	Per jaar	172	52	112	353	119	14
450.—	500.—	Per jaar	83	27	63	172	69	2
500.—	600.—	Per jaar	230	64	88	398	123	19
600.—	700.—	Per jaar	175	53	55	282	109	7
700.—	800.—	Per jaar	131	36	32	246	77	4
800.—	950.—	Per jaar	169	34	22	341	95	1
950.—	1100.—	Per jaar	92	11	4	202	42	—
1100.—	1300.—	Per jaar	93	7	3	212	29	1
1300.—	1500.—	Per jaar	70	6	—	135	11	—
1500.—	1700.—	Per jaar	58	—	—	123	7	—
1700.—	2000.—	Per jaar	27	1	—	68	3	—
2000.—	en hooger	Per jaar	148	2	—	183	4	—
Bew. door eigenaar. . . .			725	223	518	1372	419	75
Dienstwoningen			399	52	91	388	118	41
Samen			7417	4590	15692	12498	8908	4854
Hofjeswoningen			169	21	604	376	—	—

(1) Voor de indeeling in Stadskwartieren wordt verwezen naar de bij dit verslag gevoeg

GERANGSCHIKT VOLGENS DE HUREN EN DE VERDEELING
TIEREN (ABSOLUTE GETALLEN).

STADSKWARTIEREN (1)							GEHEELE STAD
Nieuwe stad							
III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
—	—	—	—	—	—	—	6
—	1	2	—	—	—	—	162
—	4	—	—	2	1	—	561
8	21	8	4	7	35	4	2398
11	120	40	20	30	76	4	3104
8	635	242	28	180	201	3	5813
6	912	305	27	365	433	13	5358
9	1360	766	68	643	1279	15	9017
13	1057	909	119	858	1004	9	7209
5	3531	3498	218	2863	3126	17	20335
11	2625	3079	305	2498	3863	8	16641
10	1331	1530	224	1942	2728	7	10626
4	1053	1028	134	1495	1789	5	7886
3	525	1032	122	1147	934	4	5290
—	426	1287	131	1079	1059	8	5593
5	350	1235	219	938	835	28	5163
5	173	569	193	407	452	5	2768
6	116	480	433	222	332	3	2414
2	54	336	364	221	191	—	1584
3	56	477	638	401	319	2	2818
—	54	215	404	323	278	—	1955
—	21	140	305	220	141	—	1353
1	8	113	277	189	121	—	1371
1	5	37	121	87	49	—	651
—	3	28	175	93	32	—	676
1	1	39	72	47	20	—	402
—	—	35	54	42	22	—	341
—	—	18	22	19	12	—	170
2	—	27	34	34	7	6	447
28	116	408	285	470	374	11	5024
71	90	73	67	79	144	34	1647
213	14648	17956	5063	16901	19857	186	128783
—	146	143	—	—	—	—	1459

kaart.

VERMEERDERING OF VERMINDERING VAN HET AANTAL WONINGEN IN 1910, GERANGSCHIKT VOLGENS DE HUREN EN DE VERDEELING OVER DE 13 STADSKWARTIEREN (ABSOLUTE GETALLEN).

De vetgedrukte cijfers geven aan vermeerdering, de cursief gedrukte cijfers vermindering van het aantal woningen.

Huren in Guldens			Indeeling in stadskwartieren[1]													Geheele stad
			Oude stad						Nieuwe stad							
				II												
Van	Tot beneden		I	A	B	C	D	E	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
—	0,50		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,50	0,75		*1*	*1*	—	*1*	*19*	*1*	—	—	—	—	—	—	—	*23*
0,75	1.—		*8*	*5*	—	*2*	*21*	—	—	—	—	—	—	—	—	*36*
1.—	1,25		*26*	*16*	*8*	*28*	*77*	*4*	—	*1*	—	—	—	—	—	*160*
1,25	1,50		*31*	*10*	*11*	*13*	*77*	*2*	—	—	—	—	*1*	*10*	—	*155*
1,50	1,75		*36*	*14*	*21*	*58*	*83*	*9*	—	—	—	—	*1*	*3*	—	*225*
1,75	2.—	per week	*22*	*9*	*18*	*15*	*53*	*9*	—	—	—	—	*4*	*11*	—	*141*
2.—	2,25		*24*	*10*	*20*	*34*	*62*	*1*	—	*1*	—	—	*9*	*2*	—	*163*
2,25	2,50		*6*	*5*	*4*	*21*	*21*	*3*	—	*4*	**3**	—	*3*	*1*	—	*65*
2,50	3.—		*15*	*5*	*4*	*43*	*39*	*3*	—	**24**	**13**	—	*4*	*15*	—	*91*
3.—	3,50		*5*	**2**	**8**	*3*	*12*	*3*	—	**123**	**44**	**2**	*2*	**11**	—	**165**
3,50	4.—		*3*	**2**	**9**	*2*	*4*	**5**	—	**31**	**35**	—	**3**	**20**	—	**96**
4.—	4,50		*7*	**1**	**9**	*5*	*6*	**1**	—	**18**	**45**	**3**	**4**	**5**	—	**68**
4,50	5.—		*2*	—	**2**	**1**	*2*	—	—	—	**73**	**6**	**12**	**39**	—	**129**
260.—	300.—		*5*	**3**	**3**	**2**	*6*	*1*	—	**3**	**95**	**4**	**29**	**94**	—	**221**
300.—	350.—		*4*	**2**	—	*2*	**2**	*1*	—	**10**	**31**	**10**	**7**	**61**	—	**116**
350.—	400.—		*4*	—	—	**1**	**2**	—	—	**12**	**5**	**13**	**3**	**18**	—	**50**
400.—	450.—		—	*1*	**1**	—	—	**1**	—	**8**	**3**	**27**	**3**	**2**	—	**44**
450.—	500.—		*1*	—	**1**	**1**	*1*	**1**	—	**4**	—	**26**	—	—	—	**31**
500.—	600.—		*1*	*1*	**3**	*3*	—	—	—	**2**	**3**	**63**	**1**	**20**	—	**87**
600.—	700.—		*1*	—	**1**	**3**	**1**	—	—	—	**2**	**76**	—	—	—	**82**
700.—	800.—	per jaar	*2*	—	—	*2*	—	—	—	—	—	**30**	—	**15**	—	**41**
800.—	950.—		—	—	—	*1*	*3*	—	—	**1**	—	**23**	—	*1*	—	**19**
950.—	1100.—		—	—	—	*1*	—	—	—	—	—	**14**	—	—	—	**13**
1100.—	1300.—		—	—	—	*1*	*1*	—	—	—	**1**	**16**	—	**1**	—	**16**
1300.—	1500.—		*1*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*1*
1500.—	1700.—		—	—	—	*2*	*1*	—	—	—	—	**1**	—	—	—	*2*
1700.—	2000.—		—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	**4**	—	—	—	**5**
2000.—	en hooger		*2*	—	—	*2*	—	—	—	—	*1*	—	**1**	—	—	*4*
Bewoond d. eigenaar			*6*	*4*	*1*	*3*	*2*	*1*	**3**	**1**	—	*1*	*1*	—	—	*15*
Dienstwoningen			*2*	—	*1*	—	**1**	—	**5**	**4**	**1**	**6**	*1*	**3**	**2**	**18**
Samen			*215*	*71*	*51*	*233*	*484*	*30*	**8**	**235**	**353**	**323**	**37**	**246**	**2**	**120**
Hofjeswoningen			—	—	—	—	—	—	—	**28**	—	—	—	—	—	**28**

[1] Voor de indeeling in stadskwartieren wordt verwezen naar de bij dit verslag gevoegde kaart.

HET AANTAL WONINGEN OP 31 DECEMBER 1910, GERANGSCHIKT VOLGENS DE HUREN EN DE VERDEELING OVER DE 13 STADSKWARTIEREN (ABSOLUTE GETALLEN).

Huren in Guldens			Indeeling in Stadskwartieren[1]													Geheele stad
			Oude stad						Nieuwe stad							
				II												
Van	Tot beneden		I	A	B	C	D	E	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
—	0,50	per week	1	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	6
0,50	0,75		10	3	87	8	21	7	—	1	2	—	—	—	—	139
0,75	1.—		32	44	320	31	57	34	—	4	—	—	2	1	—	525
1.—	1,25		243	165	1103	165	240	236	8	20	8	4	7	35	4	2238
1,25	1,50		290	186	1303	198	399	283	11	120	40	20	29	66	4	2949
1,50	1,75		429	369	1896	406	639	556	8	635	242	28	179	198	3	5588
1,75	2.—		264	332	1323	287	473	492	6	912	305	27	361	422	13	5217
2.—	2,25		392	486	1797	598	675	778	9	1359	766	68	634	1277	15	8854
2,25	2,50		289	345	1104	422	507	513	13	1053	912	119	855	1003	9	7144
2,50	3.—		708	685	2296	1150	1108	1021	5	3555	3511	218	2859	3111	17	20244
3.—	3.50		497	418	1159	1012	789	364	11	2748	3123	307	2496	3874	8	16806
3,50	4.—		311	274	694	783	666	133	10	1362	1565	224	1945	2748	7	10722
4.—	4,50		274	213	493	765	548	78	4	1071	1073	137	1499	1794	5	7954
4,50	5.—		186	159	300	511	327	39	3	525	1105	128	1159	973	4	5419
260.—	300.—	per jaar	249	125	331	527	297	70	—	429	1382	135	1108	1153	8	5814
300.—	350.—		282	100	273	556	303	36	5	360	1266	229	945	896	28	5279
350.—	400.—		189	53	170	381	154	16	5	185	574	206	410	470	5	2818
400.—	450.—		172	51	113	353	119	15	6	124	483	460	225	334	3	2458
450.—	500.—		82	27	64	173	68	3	2	58	336	390	221	191	—	1615
500.—	600.—		229	63	91	395	123	19	3	58	480	701	402	339	2	2905
600.—	700.—		174	53	56	285	110	7	—	54	217	480	323	278	—	2037
700.—	800.—		129	36	32	244	77	4	—	21	140	335	220	156	—	1394
800.—	950.—		169	34	22	340	92	1	1	9	113	300	189	120	—	1390
950.—	1100.—		92	11	4	201	42	—	1	5	37	135	87	49	—	664
1100.—	1300.—		93	7	3	211	28	1	—	3	29	191	93	33	—	692
1300.—	1500.—		69	6	—	135	11	—	1	1	39	72	47	20	—	401
1500.—	1700.—		58	—	—	121	6	—	—	—	35	55	42	22	—	339
1700.—	2000,—		27	1	—	69	3	—	—	—	18	26	19	12	—	175
2000.—	en hooger		146	2	—	181	4	—	2	—	26	34	35	7	6	443
Bewoond d. eigenaar			719	219	517	1369	417	74	31	117	408	284	469	374	11	5009
Dienstwoningen			397	52	90	388	119	41	76	94	74	73	78	147	36	1665
Samen			7202	4519	15641	12265	8424	4824	221	14883	18309	5386	16938	20103	188	128903
Hofjeswoningen			169	21	604	376	—	—	—	174	143	—	—	—	—	1487

[1]) Voor de indeeling in Stadskwartieren wordt verwezen naar de bij dit verslag gevoegde kaart.

OPGAVEN BETREFFENDE HET AANTAL WONINGEN PER

VOOR DE WOONHUIZEN, WAARVOOR IN 1910 OP NIEUW

PLAATSAANDUIDING	PERCEELEN											
	1 WONING				2 WONINGEN				3 WONINGEN			
	Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak		Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak		Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak	
			Perceelen alleen	Perceelen en erven			Perceelen alleen	Perceelen en erven			Perceelen alleen	Perceelen en erven
			Are	Are			Are	Are			Are	Are
Tusschen het IJ en de Hugo de Grootgracht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tusschen de Hugo de Grootgracht en het Vondelpark	—	—	—	—	—	—	—	—	12	36	9.73	12.97
Tusschen het Vondelpark en de Boerenwetering	[1]) 40	40	48.90	111.59	69	138	68.19	113.40	7	21	7.53	11.76
Tusschen de Boerenwetering en den Amstel	—	—	—	—	—	—	—	—	[2]) 19	57	12.38	32.84
Tusschen den Amstel en het IJ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Havenkwartier en overzijde van het IJ	6	6	4.89	16.50	—	—	—	—	—	—	—	—
Oude stad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	0.72	1.05
Totaal	46	46	53.79	128.09	69	138	68.19	113.40	39	117	30.36	58.62
Percentsgewijze	9.5	2.8	13.4	17.2	14.3	8.5	16.9	15.3	8.—	7.2	7.5	7.9
Gemiddeld oppervlak per perceel	—	—	1.17	2.78	—	—	0.99	1.64	—	—	0.78	1.50
Idem per woning	—	—	1.17	2.78	—	—	0.49	0.82	—	—	0.26	0.50

[1]) Hiervan 2 perceelen met onderstuk.

[2]) „ 1 perceel „ „

[3]) Hoekperceel met 1 beneden- en 6 bovenwoningen. (2 opgangen).

[4]) „ „ beneden uitsluitend winkel en 6 bovenwoningen (2 opgangen).

[5]) Woningen bij of boven bedrijfsinrichtingen, scholen, kerken, verplegingsinrichtingen, stichtingen, e. d., en in het *landelijk gedeelte* voorzoover nog niet begrepen in de vorige kolommen.

PERCEEL EN DE GROOTTE VAN PERCEELEN EN ERVEN
TERREIN **bouwvergunning werd verleend.**

BEVATTENDE								TOTAAL AANTAL		TOTAAL OPPERVLAK		WONINGEN IN PERCEELEN VAN BIJZONDEREN AARD 5)		ALGEMEEN TOTAAL	
4 WONINGEN				MEER DAN 4 WONINGEN											
Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak		Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak		Perceelen	Woningen	Perceelen alleen	Perceelen en erven	Perceelen	Woningen	Perceelen	Woningen
		Perceelen alleen	Perceelen en erven			Perceelen alleen	Perceelen en erven								
		Are	Are			Are	Are			Are	Are				
61	244	37.48	73.45	3) 1	7	0.90	0.95	62	251	38.38	74.40	1	6	63	257
110	440	83.25	155.81	—	—	—	—	122	476	92.98	168.78	1	3	123	479
42	168	38.60	61.98	—	—	—	—	158	367	163.22	298.73	3	9	161	376
39	156	28.67	43.58	4) 1	6	1.72	1.72	59	219	42.77	78.14	—	—	59	219
70	280	56.16	99.40	—	—	—	—	70	280	56.16	99.40	2	3	72	283
—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	4.89	16.50	—	—	6	6
5	20	3.60	5.25	—	—	—	—	6	23	4.32	6.30	—	—	6	23
327	1308	247.76	439.47	2	13	2.62	2.67	483	1622	402.72	742.25	7	21	490	1643
67.8	80.7	61.5	59.2	0.4	0.8	0.7	0.4	100	100	100	100	—	—	—	—
—	—	0.76	1.34	—	—	1.31	1.34	—	—	0.83	1.54	—	—	—	—
—	—	0.19	0.34	—	—	0.20	0.21	—	—	0.25	0.46	—	—	—	—

OPGAVEN BETREFFENDE HET AANTAL WONINGEN PER

VOOR DE WOONHUIZEN OP NIEUW

Plaatsaanduiding	Perceelen											
	1 Woning				2 Woningen				3 Woningen			
	Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak: Perceelen alleen	Oppervlak: Perceelen en erven	Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak: Perceelen alleen	Oppervlak: Perceelen en erven	Aantal Perceelen	Aantal Woningen	Oppervlak: Perceelen alleen	Oppervlak: Perceelen en erven
			Are	Are			Are	Are			Are	Are
Tusschen het IJ en de Hugo de Grootgracht.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tusschen de Hugo de Grootgracht en het Vondelpark	—	—	—	—	—	—	—	—	[1])7	21	5,03	6,97
Tusschen het Vondelpark en de Boerenwetering	4	4	5,38	9,40	101	202	92,58	147,50	17	51	19,95	30,25
Tusschen de Boerenwetering en den Amstel	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	2,19	3,97
Tusschen den Amstel en het IJ	—	—	—	—	16	32	12,92	29,26	3	9	3,04	4,03
Havenkwartier en overzijde van het IJ	2	2	0,70	6,60	—	—	—	—	—	—	—	—
Oude stad.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	6	6	6,08	16.—	117	234	105,50	176,76	30	90	30,21	45,22
Percentsgewijze	1,6	0,5	1,9	3.—	30,2	18,3	33,8	32,7	7,8	7.—	9,7	8,4
Gemiddeld oppervlak per perceel.	—	—	1,01	2,67	—	—	0,90	1,51	—	—	1,01	1,51
Idem per woning	—	—	1,01	2,67	—	—	0,45	0,76	—	—	0,34	0,50

[1]) Hiervan 3 perceelen met onderstuk.
[2]) 2 hoekperceelen, elk met 1 beneden- en 6 bovenwoningen (2 opgangen).
[3]) 2 dubbele perceelen, elk met 8 woningen (1 opgang).
[4]) Hierbij 1 perceel met 28 gestichtswoningen.
[5]) Woningen bij of boven bedrijfsinrichtingen, scholen, kerken, verplegingsinrichtingen, stichtingen e. d., en in het *landelijk gedeelte* voor zoover niet begrepen in de vorige kolommen.

PERCEEL EN DE GROOTTE VAN PERCEELEN EN ERVEN
TERREIN **voltooid** IN 1910.

BEVATTENDE: 4 Woningen: Aantal Perceelen	4 Woningen: Aantal Woningen	4 Woningen: Oppervlak Perceelen alleen (Are)	4 Woningen: Oppervlak Perceelen en erven (Are)	Meer dan 4 woningen: Aantal Perceelen	Meer dan 4 woningen: Aantal Woningen	Meer dan 4 woningen: Oppervlak Perceelen alleen (Are)	Meer dan 4 woningen: Oppervlak Perceelen en erven (Are)	Totaal aantal: Perceelen	Totaal aantal: Woningen	Totaal oppervlak: Perceelen alleen (Are)	Totaal oppervlak: Perceelen en erven (Are)	Woningen in perceelen van bijzonderen aard [5]: Perceelen	Woningen in perceelen van bijzonderen aard [5]: Woningen	Algemeen totaal: Perceelen	Algemeen totaal: Woningen
55	220	33,26	63,02	[2] 2	14	1,84	2,01	57	234	35,10	65,03	[4] 4	37	61	271
79	316	54,08	91,63	—	—	—	—	86	337	59,11	98,60	2	17	88	354
15	60	12,99	20.—	—	—	—	—	137	317	130,90	207,15	3	6	140	323
13	52	10,90	17,92	—	—	—	—	16	61	13,09	21,89	1	6	17	67
68	272	53,89	100,64	[3] 2	16	3,65	7,44	89	329	73,50	141,37	4	4	93	333
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	0,70	6,60	2	3	4	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
230	920	165,12	293,21	4	30	5,49	9,45	387	1280	312,40	540,64	16	73	403	1353
59,4	71,9	52,8	54,2	1.—	2,3	1,8	1,7	100.—	100.—	100.—	100.—	—	—	—	—
—	—	0,72	1,27	—	—	1,37	2,36	—	—	0,81	1,40	—	—	—	—
—	—	0,18	0,32	—	—	0,18	0,32	—	—	0,24	0,42	—	—	—	—

OPGAVEN BETREFFENDE HET AANTAL WONINGEN PER PERCEEL EN DE GROOTTE VAN PERCEELEN EN ERVEN VOOR DE WOONHUIZEN OP NIEUW TERREIN VOLTOOID IN 1910. [1])

Jaar	Aantal woningen in perceelen met:					Totaal aantal woningen
	1 woning	2 woningen	3 woningen	4 woningen	meer dan 4 woningen	
1906	29	110	129	2128	98	2494
1907	18	56	102	1096	114	1386
1908	8	38	24	368	74	512
1909	3	90	18	480	101	692
1910	6	234	90	920	30	1280
Percentsgewijze:	%	%	%	%	%	%
1906	1,2	4,4	5,2	85,3	3,9	100
1907	1,3	4.—	7,4	79,1	8,2	100
1908	1,6	7,4	4,7	71,9	14,4	100
1909	0,4	13.—	2,6	69,4	14,6	100
1910	0,5	18,3	7.—	71,9	2,3	100

Jaar	Oppervlak van de perceelen en erven van elke soort in centiaren.					Totaal oppervlak
1906	15644	8487	5640	64455	1570	95796
1907	5050	4075	4035	32972	2028	48160
1908	3089	2443	1196	10931	1704	19363
1909	1224	6908	807	14935	2522	26396
1910	1600	17676	4522	29321	945	54064
Percentsgewijze:	%	%	%	%	%	%
1906	16,3	8,9	5,9	67,3	1,6	100
1907	10,5	8,4	8,4	68,5	4,2	100
1908	16.—	12,6	6,2	56,4	8,8	100
1909	4,6	26,2	3.—	56,6	9,6	100
1910	3.—	32,7	8,4	54,2	1,7	100

[1]) Ongerekend woningen in perceelen van bijzonderen aard (zie vorigen staat).

WOONHUIZEN OP NIEUW TERREIN VOLTOOID IN 1910

GEMIDDELD OPPERVLAK IN CENTIAREN

per perceel berekend.

Jaar	PERCEELEN ALLEEN						PERCEELEN EN ERVEN					
	Perceelen met					Gemiddeld	Perceelen met					Gemiddeld
	1 woning	2 woningen	3 woningen	4 woningen	meer dan 4 woningen	over alle perceelen	1 woning	2 woningen	3 woningen	4 woningen	meer dan 4 woningen	over alle perceelen
1906	146	99	85	78	90	83	539	154	131	121	112	142
1907	123	92	79	72	97	78	281	146	119	120	135	131
1908	156	89	90	72	85	81	386	129	150	119	155	140
1909	178	90	77	72	91	80	408	154	135	124	194	141
1910	101	90	101	72	137	81	267	151	151	127	236	140
					Idem per woning berekend.							
1906	146	49	28	19	13	22	539	77	44	30	16	38
1907	123	46	26	18	13	21	281	73	40	30	18	35
1908	156	44	30	18	13	22	386	64	50	30	23	38
1909	178	45	26	18	12	22	408	77	45	31	25	38
1910	101	45	34	18	18	24	267	76	50	32	32	42

WONINGEN OP NIEUW TERREIN, VOLTOOID IN 1910

(Ingedeeld naar het aantal vertrekken).

WONINGEN	Aantal woningen	Per 100		Indeeling volgens de volkstelling					
				Aantal woningen met:					
		Winkel-woningen	Winkel- en andere woningen	Twee vertrekken	Drie vertrekken	Vier vertrekken	Vijf vertrekken	Zes vertrekken	Meer dan zes vertrekken
I. *Winkelwoningen.*									
bevattende, behalve de winkelruimte en een keuken:									
2 vertrekken (3)	10	30,3	0,8		10				
Idem met alkoof (4)	4	12,1	0,3			4			
3 vertrekken (4)	13	39,4	1.—			13			
4 „ (5)	2	6,1	0,1				2		
5 „ (6)	3	9,1	0,2					3	
6 „ (7 en meer)	1	3.—	0,1						1
Totaal	33	100.—	2,5	—	10	17	2	3	1
II. *Woningen zonder winkel,*		Per 100 woningen zonder winkel							
bevattende behalve eene keuken:									
1 vertrek (2)	3	0,2	0,2	3					
2 vertrekken (3)	120	9,3	9,1		120				
Idem met zolderkamertje (4)	4	0,3	0,3			4			
3 vertrekken (4)	320	24,8	24,1			320			
Idem met alkoof (5)	67	5,2	5,1				67		
Idem met zolderkamertje (5)	25	1,9	1,9				25		
4 vertrekken (5)	293	22,7	22,1				293		
Idem met zolderkamertje (6)	148	11,5	11,2					148	
„ „ „ en blinde alkoof (7)	3	0,2	0,2						3
„ „ 2 zolderkamertjes (7)	11	0,9	0,8						11
5 vertrekken (6)	9	0,7	0,7					9	
Idem met blinde alkoof (7)	1	0,1	0,1						1
„ „ zolderkamertje (7)	15	1,1	1,1						15
„ „ 2 zolderkamertjes (8)	1	0,1	0,1						1
6 en meer vertrekken (7 en meer)	272	21.—	20,5						272
Totaal II	1292	100.—	97,5	3	120	324	385	157	303
„ I	33	—	2,5	—	10	17	2	3	1
Totaal I en II	1325	—	100.—	3	130	341	387	160	304
Per 100 woningen	—	—	—	0,2	9,8	25,8	29,2	12,1	22,9

De cijfers tusschen ( ) geven aan het aantal vertrekken, berekend volgens de bij de volkstelling toegepaste wijze van telling.

WONINGEN OP NIEUW TERREIN VOLTOOID IN 1910.
(INGEDEELD NAAR DEN HUURPRIJS EN DE LIGGING IN HET PERCEEL).

HUREN	Geheel perceel		Woningen van meer dan één verdieping			Étagewoningen											TOTAAL		
			Benedenhuis			Gelijkstraats		1e verdieping			2e verdieping			3e verdieping				In %	
	met winkel	zonder winkel	met winkel	zonder winkel	Bovenhuis	met winkel	zonder winkel	geheel	voor	achter	geheel	voor	achter	geheel	voor	achter	Aantal		
Van f 2,25 tot beneden f 2,50 per week	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	0,2	0,2
„ „ 2,50 „ „ „ 3.— „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	3	3	30	3	—	43	3,2	3,2
„ „ 3.— „ „ „ 3,50 „ „	—	—	—	—	—	—	—	61	—	—	71	—	—	56	—	—	188	14,2	
„ „ 3,50 „ „ „ 4.— „ „	—	—	—	—	—	—	27	31	—	—	30	—	—	19	—	—	107	8,1	22,3
„ „ 4.— „ „ „ 4,50 „ „	—	—	—	—	—	—	40	12	—	—	13	—	—	26	—	—	91	6,9	
„ „ 4.50 „ „ „ 5.— „ „	—	—	—	—	—	1	18	25	—	—	38	—	—	45	—	—	127	9,6	16,5
„ „ 260.— „ „ „ 300.— „ jaar	—	—	—	—	—	3	43	57	—	—	74	—	—	50	—	—	227	17,1	
„ „ 300.— „ „ „ 350.— „ „	—	—	—	—	—	6	50	42	—	—	9	—	—	17	—	—	124	9,3	
„ „ 350.— „ „ „ 400.— „ „	—	—	—	—	2	3	18	17	—	—	16	—	—	6	—	—	62	4,7	31,1
„ „ 400.— „ „ „ 450.— „ „	—	—	—	—	7	8	13	2	—	—	2	—	—	11	—	—	43	3,3	
„ „ 450.— „ „ „ 500.— „ „	—	—	—	—	16	—	1	1	—	—	10	—	—	1	—	—	29	2,1	5,4
„ „ 500.— „ „ „ 600.— „ „	—	—	1	17	62	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	85	6,4	
„ „ 600.— „ „ „ 700.— „ „	—	—	—	51	27	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	6.-	
„ „ 700.— „ „ „ 800.— „ „	—	—	1	37	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	3,5	
„ „ 800.— „ „ „ 950.— „ „	—	—	1	10	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	1,9	
„ „ 950.— „ „ „ 1100.— „ „	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1,1	18,9
„ „ 1100.— „ „ „ 1300.— „ „	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	0,5	
„ „ 1300.— „ „ „ 1500.— „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	0,5
„ „ 1500.— „ „ „ 1700.— „ „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,1	
„ „ 1700.— „ „ „ 2000.— „ „	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	0,3	
„ „ 2000.— per jaar en hooger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	0,4
Bewoond door eigenaar, of dienstwoning	—	4	—	—	3	—	9	3	—	—	1	—	—	—	—	—	20	1,5	1,5
Totaal	—	8	4	135	136	29	219	252	3	1	265	3	3	261	3	3	1325		100
Hofjeswoningen	—	—	—	—	—	—	14	14	—	—	—	—	—	—	—	—	28		

WONINGEN OP NIEUW TERREIN VOLTOOID IN 1910.

(INGEDEELD NAAR DEN HUURPRIJS EN DE VERSPREIDING OVER HET GRONDGEBIED DER GEMEENTE).

HUREN	Tusschen IJ en H. de Grootgracht	Tusschen H. de Grootgracht en Vondelpark	Tusschen Vondelpark en Boerenwetering	Tusschen Boerenwetering en Amstel	Tusschen Amstel en IJ	Havenkwartier en over het IJ	Oude stad	TOTAAL Aantal	TOTAAL in percenten	
Van f 2,25 tot bened. f 2,50 per week	—	3	—	—	—	—	—	3	0.2	0.2
„ „ 2,50 „ „ „ 3.— „ „	30	13	—	—	—	—	—	43	3.2	3.2
„ „ 3.— „ „ „ 3,50 „ „	122	46	—	—	20	—	—	188	14.2	
„ „ 3,50 „ „ „ 4.— „ „	31	35	—	6	35	—	—	107	8.1	22.3
„ „ 4.— „ „ „ 4,50 „ „	19	48	3	4	17	—	—	91	6.9	
„ „ 4,50 „ „ „ 5.— „ „	—	70	6	12	39	—	—	127	9.6	16.5
„ „ 260.— „ „ „ 300.— per jaar	2	93	4	29	99	—	—	227	17.1	
„ „ 300.— „ „ „ 350.— „ „	9	32	10	9	64	—	—	124	9.3	
„ „ 350.— „ „ „ 400.— „ „	13	5	23	3	18	—	—	62	4.7	31.1
„ „ 400.— „ „ „ 450.— „ „	8	3	27	4	1	—	—	43	3.3	
„ „ 450.— „ „ „ 500.— „ „	2	—	26	—	1	—	—	29	2.1	5.4
„ „ 500.— „ „ „ 600.— „ „	2	3	63	—	17	—	—	85	6.4	
„ „ 600.— „ „ „ 700.— „ „	—	2	77	—	1	—	—	80	6.—	
„ „ 700.— „ „ „ 800.— „ „	—	—	30	—	16	—	—	46	3.5	
„ „ 800.— „ „ „ 950.— „ „	1	—	23	—	1	—	—	25	1.9	
„ „ 950.— „ „ „ 1100.— „ „	—	—	14	—	—	—	—	14	1.1	18.9
„ „ 1100.— „ „ „ 1300.— „ „	—	—	6	—	—	—	—	6	0.5	
„ „ 1300.— „ „ „ 1500.— „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.5
„ „ 1500.— „ „ „ 1700.— „ „	—	—	1	—	—	—	—	1	0.1	
„ „ 1700.— „ „ „ 2000.— „ „	—	—	4	—	—	—	—	4	0.3	
„ „ 2000.— per jaar en hooger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4
Bewoond door eigenaar, of dienstwoning . .	4	1	6	—	4	5	—	20	1.5	1.5
Totaal . . .	243	354	323	67	333	5	—	1325		100
Hofjeswoningen	28	—	—	—	—	—	—	28		

De 1325 voltooide woningen op nieuw terrein zijn nog te onderscheiden naar omvang en ligging in het perceel als volgt:

Het geheele perceel ééne woning	8	536 of 40,4 %
Vrije benedenhuizen van meer dan ééne verdieping .	139	
〃 bovenhuizen 〃 〃 〃 〃 〃 .	130	
Etagewoningen: vrije gelijkstraatsche verdieping . .	244	
〃 1e verdieping	15	
niet vrije bovenhuizen van meer dan eene verdieping	6	789 of 59,6 %
niet vrije gelijkstraatsche verdieping	4	
〃 〃 1e verdieping.	237	
〃 〃 2e 〃	265	
〃 〃 3e 〃	261	
〃 〃 1e 〃 voor . . .	3	
〃 〃 1e 〃 achter . .	1	
〃 〃 2e 〃 voor . . .	3	
〃 〃 2e 〃 achter . .	3	
〃 〃 3e 〃 voor . . .	3	
〃 〃 3e 〃 achter . .	3	
	1325	

Met het oog op meerdere of mindere gemeenschappelijkheid der toegangen (portalen en trappen) valt aldus te onderscheiden:

536 woning.	of 40,4 %	met eigen vrijen toegang direct v/d openb. weg af,
88 〃	〃 6,6 〃	〃 den toegang gemeensch. telkens v. 2 woning.,
669 〃	〃 50,6 〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃 3 〃
10 〃	〃 0,7 〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃 5 〃
6 〃	〃 0,5 〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃 6 〃
16 〃	〃 1,2 〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃 8 〃
1325	100 %	

VERSPREIDING VAN DEN BOUW VAN WONINGEN, UITSLUITEND OP NIEUW TERREIN, OVER HET GRONDGEBIED DER GEMEENTE OVER DE LAATSTE ACHT JAREN. P = Perceelen. W = Woningen.

	Jaren	Tusschen het IJ en de Hugo de Grootgracht		Tusschen de Hugo de Grootgracht en het Vondelpark		Tusschen het Vondelpark en de Boerenwetering		Tusschen de Boerenwetering en den Amstel		Tusschen den Amstel en het IJ		Havenkwartier en overzijde van het IJ		Oude stad		Totaal	
		P.	W.	P.	W.	P.	W.	P.	W.	P.	W.	P.	W.	P.	W.	P.	W.
Vergund	1903	72	303	331	1279	152	291	192	701	179	709	11	21	14	27	951	3331
	1904	217	850	351	1307	101	327	119	385	28	121	—	—	1	2	817	2992
	1905	272	1084	144	534	67	172	55	246	351	1391	10	10	4	16	903	3452
	1906	36	135	106	409	48	129	45	188	5	17	—	—	19	72	259	950
	1907	9	34	12	48	37	73	28	162	66	312	1	1	20	72	173	702
	1908	8	32	17	68	64	116	49	195	44	173	1	1	—	—	183	585
	1909	91	438	90	367	187	429	9	35	97	355	5	5	—	—	479	1629
	1910	63	257	123	479	161	376	59	219	72	283	6	6	6	23	490	1643
Voltooid	1906	221	873	133	514	103	226	52	217	166	655	10	10	4	16	689	2511
	1907	77	295	87	333	64	141	35	148	84	377	—	—	28	109	375	1403
	1908	5	20	12	48	30	55	62	283	23	97	2	3	10	34	144	540
	1909	37	260	27	108	49	113	44	172	32	108	8	8	1	1	198	770
	1910	61	271	88	354	140	323	17	67	93	333	4	5	—	—	403	1353

Op nieuw terrein voltooide woningen naar de huur, over de laatste vijf jaren.

Jaren	Huur per week						Huur per jaar															Bewoond door eigenaar of als dienstwoning	Totaal	Hofjeswoningen
	f 2,25 — 2,50	f 2,50 — 3.—	f 3.— — 3,50	f 3,50 — 4.—	f 4.— — 4,50	f 4,50 — 5.—	f 260 — 300	f 300 — 350	f 350 — 400	f 400 — 450	f 450 — 500	f 500 — 600	f 600 — 700	f 700 — 800	f 800 — 950	f 950 — 1100	f 1100 — 1300	f 1300 — 1500	f 1500 — 1700	f 1700 — 2000	f 2000 en hooger			
1906	—	188	696	340	421	196	225	156	61	31	16	55	45	25	11	8	18	1	—	2	2	14	2511	—
1907	—	125	311	207	105	123	139	144	77	45	27	14	36	14	8	5	3	—	—	—	1	19	1403	—
1908	—	18	98	89	69	70	70	49	13	5	6	12	10	9	7	1	—	—	1	—	—	13	540	—
1909	—	25	170	80	94	44	78	46	37	16	6	29	42	15	7	—	—	—	—	—	2	12	703	67
1910	3	43	188	107	91	127	227	124	62	43	29	85	80	46	25	14	6	—	1	4	—	17	1325	28
	Op 100 van het totaal																							
1906	—	7,5	27,7	13,5	16,8	7,8	9.—	6,2	2,4	1,2	0,6	2,2	1,8	1.—	0,5	0,3	0,7	—	—	0,1	0,1	0,6	100	
1907	—	8,9	22,2	14,7	7,5	8,8	9,9	10,2	5,5	3,2	1,9	1.—	2,6	1.—	0,6	0,4	0,2	—	—	—	0,1	1,3	100	
1908	—	3,3	18,1	16,5	12,8	13.—	13.—	9,1	2,4	0,9	1,1	2,2	1,8	1,7	1,3	0,2	—	—	0,2	—	—	2,4	100	
1909	—	3,6	24,2	11,4	13,4	6,3	11,1	6,5	5,3	2,3	0,8	4,1	6.—	2,1	1.—	—	—	—	—	—	0,3	1,6	100	
1910	0,2	3,2	14,2	8,1	6,9	9,6	17,1	9,3	4,7	3,3	2,1	6,4	6.—	3,5	1,9	1,1	0,5	—	0,1	0,3	—	1,5	100	
1906	—	7,5	41,2		24,6		17,6			5,8				2,5				0,2				0,6	100	
1907	—	8,9	36,9		16,3		25,6			8,7				2,2				0,1				1,3	100	
1908	—	3,3	34,6		25,8		24,5			6.—				3,2				0,2				2,4	100	
1909	—	3,6	35,6		19,7		22,9			13,2				3,1				0,3				1,6	100	
1910	0,2	3,2	22,3		16,5		31,1			17,8				7.—				0,4				1,5	100	

Huren in guldens Van	Tot beneden		Voltooide woningen op nieuw terrein 1906 %	%	1907 %	%	1908 %	%	1909 %	%	1910 %	%	Woningtelling Maart 1909 %	%
—	2,50	per week	—		—		—		—		0,2		26,6	
2,50	3.—	per week	7,5		8,9		3,3		3,6		3,2		15,8	
				7,5		8,9		3,3		3,6		3,4		42,4
3.—	4.—	per week	41,2		36,9		34,6		35,6		22,3		21.–	
4.—	5.—	per week	24,6		16,3		25,8		19,7		16,5		10,1	
260.—	400.—	per jaar	17,6		25,6		24,5		22,9		31,1		10,4	
				83,4		78,8		84,9		78,2		69,9		41,5
400.—	500.—	per jaar	1,9		5,1		2.-		3,1		5,4		3,1	
500.—	1100.—	per jaar	5,7		5,6		7,2		13,2		18,9		6,3	
1100.—	1500.—	per jaar	0,7		0,2		—		—		0,5		0,8	
1500.— en hooger		per jaar	0,2		0,1		0,2		0,3		0,4		0,7	
				8,5		11,0		9,4		16,6		25,2		10,9
Bewoond door eigenaar of als dienstwoning				0,6		1,3		2,4		1,6		1,5		5,2
Totaal				100		100		100		100		100		100

Onderscheiding der woningen naar het aantal vertrekken	Volkstelling 1899 %	%	Voltooide woningen op nieuw terrein 1906 %	%	1907 %	%	1908 %	%	1909 %	%	1910 %	%
1 vertrek . . .	19		—		—		—		—		—	
2 vertrekken .	26		0,1		1,2		6,8		0,4		0,2	
3 „ .	22		8.-		11,3		21,7		24,5		9,8	
		67		8,1		12,5		28,5		24,9		10.-
4 „ .	24		19,7		26,7		26,3		32,1		25,8	
5 „ .			40,6		31.-		21.3		18,2		29,2	
		24		60,3		57,7		47,6		50,3		55.-
6 of meer vertrekken. . .	9		31,6		29,8		23,9		24,8		35.-	
		9		31,6		29,8		23,9		24,8		35.-
Totaal		100		100		100		100		100		100

7. Woningtoezicht.

Algemeen overzicht.

I. Onderzoek en behandeling van klachten over slechte woningtoestanden.

De hier volgende staten geven aan het verloop, de herkomst en de verwerking der klachten, en de soort der gebreken, waarover geklaagd werd.

HET VERLOOP IN 1910 DER KLACHTEN, INGEKOMEN SINDS 1 JANUARI 1904.

JAAR	Bij den aanvang van het jaar		Aantal ingekomen klachten	Totaal behandeld	Afgevoerd wegens onbew.-verkl., verbouw., ongegrond, ingetrokken of behandeld bij andere klachten of naar andere takken van dienst doorgezonden	Verbeterd	Niet verbeterd	Op het einde van het jaar	
	In observatie	In behandeling						In observatie	In behandeling
1904	184	—	—	184	116	10	—	58	—
1905	227	112	—	339	21	75	3	133	107
1906	55	87	—	142	8	6	3	40	85
1907	145	433	—	578	52	77	12	96	341
1908	131	872	—	1.003	76	139	22	90	676
1909	7	1.450	—	1.457	68	589	32	5	763
1910	—	—	2.609	2.609	270	1.049	81	—	1.209
Totaal	749	2.954	2.609	6.312	611	1.945	153	422	3.181

OVERZICHT OVER DE HERKOMST EN DE VERWERKING DER KLACHTEN IN DE LAATSTE NEGEN JAREN.

JAAR	Aantal ingekomen klachten	AFKOMSTIG VAN													Afgevoerd wegens ongegrondheid, ingetrokken, onbelangrijkheid, onbewoonb.-verklaring, verbouwing of veranderd gebruik	Behandeld door Woningtoezicht	OVERGEDRAGEN AAN					Aantal aanschrijvingen krachtens de		Toepassing van art. 180 der Gemeentewet en art. 46 der Woningwet
		Particulieren en vereenigingen.[1]	Ambtenaren Bouw- en Woningtoezicht	Stads-Reiniging	Publieke Werken	Brandweer	Politie	Gezondheids-dienst	Geneeskundige dienst	Waterleiding	Gasfabriek	Bevolking	Abattoir	Rijks-arbeids-inspectie			Bouwtoezicht	Stads-Reiniging	Publieke Werken	Andere Gem.-diensten	Rijks-arbeids-inspectie	Bouw-verordening	Woningwet	
1902	893	767	59	63	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	58	807	14	14	—	—	—	24	—	3
1903	1168	1028	75	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	1076	11	9	—	—	—	30	—	1
1904	1259	1090	101	56	5	1	3	2	—	—	—	—	—	1	84	1168	—	7	—	—	—	19	4	—
1905	1812	1188	574[2]	42	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	113	1660	26	7	5	1	—	2	1	—
1906	1545	1373	106	40	8	6	4	2	2	—	—	—	—	4	89	1435	13	1	5	1	1	16	—	—
1907	2356	1598	639[3]	33	8	15	9	45	4	1	—	1	—	3	157	2169	24	—	3	2	1	137	4	9
1908	2716	1581	948	46	15	37	15	28	1	—	2	—	1	42	185	2517	4	5	4	1	—	91	5	13
1909	2866	1766	896	58	32	27	25	14	—	—	—	2	—	46	261	2599	—	1	5	—	—	121	32	4
1910	2609	1741	716	49	23	34	23	11	1	—	—	1	1	9	606	2098	—	1	—	2	2	125	72	9

1) Onder deze klachten zijn ook die begrepen, welke bij de Gezondheidscommissie zijn ingekomen en door deze commissie ter behandeling aan het Bouw- en Woningtoezicht zijn doorgezonden. Dit getal bedroeg in 1910 : 342.

2) Hieronder zijn 497 klachten begrepen, verzameld door de ambtenaren, belast met de opnemingen ten behoeve van de uitvoering der Drankwet.

3) Sinds 1907 worden de ontdekte gebreken in de te veilen perceelen ook als klachten geboekt.

OPGAVE VAN VERBETERINGEN, AANGEBRACHT NAAR AANLEIDING VAN INGEKOMEN KLACHTEN.

1.	Aansluiting aan de drinkwaterleiding	31
2.	Aanbrengen van een doorloopend privaat	341
3.	Aanbrengen van een doorloopenden gootsteen	71
4.	Verbeteren, herstellen of schoonmaken van inrichtingen tot afvoer van drekstoffen	1580
5.	Verbeteren, herstellen of schoonmaken van inrichtingen tot afvoer van huis- of bedrijfswater	1910
6.	Verbeteren, herstellen of schoonmaken van inrichtingen tot afvoer van hemelwater	845
7.	Verbeteren of herstellen van schoorsteenen	189
8.	Verbeteren van verlichting of ventilatie	391
9.	Voorziening tegen vochtigheid	66
10.	Waterdicht maken van souterrains en kelders, voorziening tegen water onder houten vloeren	385
11.	Ophoogen en schoonmaken van erven, terreinen en slooten	209
12.	Onderhoudsherstellingen, voorziening tegen bouwvalligheid	593
13.	Verbeteren van trappen	286
14.	Aanbrengen van plafonds	405
15.	Aanbrengen van brandvrije afscheidingen	539
16.	Voorziening met betrekking tot branduitgangen	24
17.	Voorziening tegen overbevolking	4
18.	Verbeteren en opruimen van ongezonde slaapplaatsen	116
19.	Opruiming van vuil en ongedierte	94
20.	Voorziening tegen het houden van dieren op hinderlijke wijze	41
21.	Voorziening tegen hinder van bedrijven vallende onder de Hinderwet	91
22.	Voorziening tegen hinder van bedrijven niet vallende onder de Hinderwet	44
23.	Diversen	128
	Totaal	8383

Op den 18den Juli, den geweldigen regendag, kwamen er een zestigtal klachten in over lekkage. In alle deelen van de stad bleek men door het noodweer getroffen te zijn.

't Bleek, dat in vele gevallen een groot aantal perceelen slechts over één voor die perceelen gemeenschappelijke hemelwater-afvoer-inrichting te beschikken had. Zulk eene inrichting werkte dan niet voldoende, waardoor veel lekkage ontstond.

In tal van perceelen verzamelde het regenwater zich tusschen den vloer en het plafond der verdiepingen. Het boren van gaten in de plafonds moest dientengevolge herhaalde malen plaats vinden. Vele bewoners hebben omvangrijke waterschade geleden.

Vele misstanden kwamen aan het licht en werden weggenomen. Open goten, gelegen in de perceelen, vergaarbakken op de zolders, te lage boeiborden, enz. werden aangetroffen.

II. Mededeelingen aan notarissen ten behoeve van openbare veilingen.

De maatregel, waarbij de notarissen door het Woningtoezicht op de hoogte worden gebracht van de gebreken en de noodig geoordeelde voorzieningen in al de door hen in het openbaar te veilen perceelen, waarvan in het jaarverslag van 1908 de geschiedenis medegedeeld en de noodzakelijkheid is betoogd geworden, vond ook gedurende het jaar 1910 geregeld toepassing.

Onderzocht werden 742 perceelen, terwijl 531 kennisgevingen, betrekking hebbende op 704 perceelen, werden verzonden.

43 kennisgevingen bevatten de mededeeling, dat, voor zoover zichtbaar, geene gebreken aanwezig waren; 66 behelsden de mededeeling, dat, hoewel eenige kleine gebreken waren geconstateerd, met het oog op den aard en den toestand, waarin het perceel verkeerde, niet zou worden ingegrepen; terwijl nog in 14 kennisgevingen eveneens slechts kleine gebreken werden opgesomd, maar toch voorziening werd verlangd, wijl hinder van deze gebreken ondervonden werd.

Met betrekking tot 9 perceelen werd eene ingrijpende verbouwing noodig geoordeeld.

In 6 kennisgevingen werd enkel, of onder meer, gewaarschuwd tegen overtreding van art. 5, I, b, der Woningwet, in verband met het bepaalde in art. 306 der Bouwverordening (het tot bewoning gebruiken of in gebruik geven van een gebouw of een gedeelte van een gebouw, laatstelijk niet als woning gebezigd) en van art. 321 der Bouwverordening (gebruik van onbewoonbaar verklaarde woningen).

Met betrekking tot 60 perceelen en tot één of meer perceelsgedeelten (voornamelijk kelder- en zolderwoningen) van 50 perceelen werd bericht, dat geene verbeteringen aan de hand werden gedaan, wijl deze perceelen en perceelsgedeelten niet meer door het aanbrengen van verbeteringen in bewoonbaren staat konden worden gebracht.

Met betrekking tot 6 perceelen werd eveneens bericht, dat geene verbeteringen aan de hand werden gedaan, omdat deze perceelen vielen in een reeds definitief of voorloopig vastgesteld plan van onteigening of stadsuitbreiding.

Van 14 perceelen werd bericht gezonden, dat ze geheel, van 5 perceelen dat ze gedeeltelijk onbewoonbaar waren verklaard.

Ten aanzien van één perceel werd kennis gegeven, dat het voor een deel reeds onbewoonbaar was verklaard, doch dat het overige gedeelte van dit perceel in een dusdanigen toestand verkeerde, dat daarvoor geene verbeteringen meer aan de hand konden worden gedaan.

In minnelijk overleg werden 155 perceelen verbeterd. Eveneens na minnelijk overleg was men met de verbetering van 149 perceelen aangevangen, doch aan het einde van het verslagjaar nog niet gereed gekomen.

Voor 57 perceelen werden bouwvergunningen verleend. Voor 2 perceelen moest tot het richten van aanschrijvingen aan de betrokken eigenaren worden overgegaan, terwijl bovendien nog voor 6 perceelen aan het einde van het verslagjaar daartoe het voornemen bestond. Voorts werden 2 perceelen gesloopt.

Van de 704 perceelen, waarop de kennisgevingen betrekking hadden, werden 453 perceelen op de publieke veiling en 18 uit de hand verkocht, terwijl 196 perceelen opgehouden en 37 niet geveild werden.

Van de reeds bovengenoemde 123 perceelen, waaraan geene of zeer geringe gebreken kleefden, werden 3 perceelen niet geveild. Van de overblijvende 120 perceelen werden 71 perceelen of 59,17 % verkocht, terwijl 49 perceelen of 40,83 % werden opgehouden. Daarentegen werden van de 581 perceelen, waarvan kennis was gegeven, dat ze in meer of mindere mate ingrijpende verbeteringen of verbouwingen behoefden, 34 perceelen niet geveild, terwijl van de overige 547 perceelen 400 of 73,10 % verkocht en 147 of 26,90 % opgehouden werden.

III. Onderzoek van woningen en onbewoonbaarverklaring. Woningtelling.

De bij de woningtelling verkregen gegevens werden zooveel mogelijk bijgehouden, zooals kan blijken uit de op bladz. 26 en 27 voorkomende staten.

In verband met het toestaan op de begrooting van 1911 van gelden voor de aanstelling van woningopnemers, werd het verrichten van een technische woningopneming voorbereid.

Met betrekking tot 502 woningen werd aan den Directeur van de Gemeentegasfabrieken advies uitgebracht over de vraag, of hun toestand, uit een oogpunt van bewoonbaarheid, den aanleg van eene muntgas-installatie wettigde. In slechts 62 woningen bestond tegen aanleg van muntgas geen bezwaar.

Een opneming had plaats van alle woningen, behoorende aan de „Amsterdamsche Vereeniging tot het bouwen van arbeiderswoningen".

Volledige gegevens, o. a. omtrent den lichamelijken inhoud dier woningen, zijn verzameld. Deze opneming houdt verband met een overleg, dat geopend is tusschen het bestuur der vereeniging en ons College om de woningen meer dienstbaar te maken aan het doel, dat bij de oprichting der vereeniging en het verleenen van steun van gemeentewege heeft voorgezeten.

Het systematisch onderzoek, ingesteld naar alle bij de politie ingeschreven logementen, dat in 1907 plaats vond, werd aangevuld en bijgehouden.

Betreffende de kelderwoningen volgt hierachter in de eerste plaats de staat, welke ook in vorige jaarverslagen is opgenomen, bijgewerkt voor 1910.

De tweede staat bevat gegevens, welke voor het eerst in 1910 verzameld zijn.

De eerste staat heeft enkel betrekking op kelderwoningen, dit zijn woningen, waarvan *alle* vertrekken met den vloer beneden straatpeil gelegen zijn.

In 1910 zijn bovendien alle overige kelder- en souterrain-ruimten opgenomen, welke direct van den openbaren weg toegankelijk zijn. De resultaten van deze opneming zijn verwerkt in den tweeden staat. Deze staat bevat, ten aanzien van de kelderwoningen, tevens verschillende gegevens betreffende de aanwezigheid van privaten en gootsteenen, de verdiepingshoogte en de ligging ten opzichte van het wegóppervlak.

De bedoeling is van de verzamelde gegevens gebruik te maken bij het ontwerpen van voorstellen tot onbewoonbaarverklaring en voorts, door het uitoefenen van contrôle aan de hand van deze gegevens, te voorkomen dat de toestand uit een bewoningsoogpunt ongunstiger wordt.

Betreffende hetgeen in zake onbewoonbaarverklaring is verricht, vindt men eenige opgaven in het verslag, opgemaakt ter voldoening aan het bepaalde in art. 52 der Woningwet[1]) (*Gemeenteblad* 1911, afd. 1, bladz. 383). Volledig zijn deze opgaven niet. De tijd, gesteld voor het opmaken van de jaarverslagen, is te kort om alle gegevens betreffende de onbewoonbaarverklaring en de verplaatsing der bevolking van de onbewoonbaar verklaarde woningen daarin te kunnen opnemen. De ontruimingstermijnen voor sommige woningen verstrijken toch eerst geruimen tijd na afloop van het verslagjaar. Samenvatting in een afzonderlijk verslag zal dus, wat dit onderwerp betreft, ook dit jaar weder noodig zijn [2]).

---

[1]) Alle door de Gezondheidscommissie gedane voorstellen tot onbewoonbaarverklaring werden evenals vorige jaren voorbereid door het Bouw- en Woningtoezicht.

[2]) Het verslag over 1909/10 is opgenomen in *Gemeenteblad* 1911, afd. 1, Bijlage D.

KELDERWONINGEN.

STADS-KWARTIEREN (*)		Aantal kelderwoningen in de jaren				Vermindering van het aantal kelderwoningen in het tijdperk			BESTEMMING DER KELDERWONINGEN: Uitsluitend woning				BESTEMMING DER KELDERWONINGEN: Woning en nering			
		1873	1903	1909	1910	1873-1903	1903-1909	1909-1910	1873	1903	1909	1910	1873	1903	1909	1910
OUDE STAD	I.	501	166	84	70	335	82	14	195	39	40	23	306	127	44	47
	II A.	342	165	95	72	177	70	23	182	91	56	34	160	74	39	38
	II B.	1076	656	335	283	420	321	52	706	243	174	130	370	413	161	153
	II C.	1619	976	747	541	643	229	206	799	418	429	296	820	558	318	245
	II D.	1075	562	374	271	513	188	103	657	237	235	144	418	325	139	127
	II E.	368	248	183	144	120	65	39	231	119	118	90	137	129	65	54
	Te zamen. . .	4981	2773	1818	1381	2208	955	437	2770	1147	1052	717	2211	1626	766	664
NIEUWE STAD	III.	—	Onbekend	Onbekend	—	Onbekend	Onbekend	Onbekend	—	Onbekend	Onbekend	—	—	Onbekend	Onbekend	—
	IV	—			132				—			104	—			28
	V	4			188				3			71	1			117
	VI	—			8				—			7	—			1
	VII	—			213				—			73	—			140
	VIII	—			174				—			81	—			93
	IX.	—			—				—			—	—			—
	Te zamen. . .	4			715				3			336	1			379
Geheele stad		4985			2096				2773			1053	2212			1043

(*) Voor de indeeling der Stadskwartieren, zie de bij dit verslag gevoegde kaart.

Opgaven betreffende alle kelderwoningen en alle overige kelder- of souterrainruimten, direct toegang hebbende van den openbaren weg. Opneming 1910.

	Stadskwartieren [1]	Gebruik: In verbinding met bovengelegen verdiepingen als: Bedrijfsruimte	Gebruik: In verbinding met bovengelegen verdiepingen als: Woning	Gebruik: Afzonderlijk als: Bedrijfsruimte	Gebruik: Afzonderlijk als: Woning	Kelderwoningen, waarin privaat, gootsteen en waterleiding aanwezig zijn	Kelderwoningen waar ontbreken: Privaat	Kelderwoningen waar ontbreken: Gootsteen	Kelderwoningen waar ontbreken: Privaat en gootsteen	Kelderwoningen waar ontbreken: Privaat, gootsteen en waterleiding	Verdiepinghoogte der kelderwoningen: onder 1.70 M.	Verdiepinghoogte der kelderwoningen: 1.70 M. tot onder 2 M.	Verdiepinghoogte der kelderwoningen: 2 M. tot onder 2.50 M.	Verdiepinghoogte der kelderwoningen: 2.50 M. tot onder 3 M.	Ligging van de zoldering der kelderwoningen ten opzichte van het wegoppervlak: Beneden 't wegoppervlak	Ligging …: Van gelijk tot 0,50 M. er boven	Ligging …: Van meer dan 0,50 M. tot 1 M. er boven	Ligging …: Van meer dan 1 M. tot 1,50 M. er boven	Ligging …: Van meer dan 1,50 M. tot 2 M. er boven	Ligging …: Van meer dan 2 M. tot 2,50 M. er boven	Ligging …: Meer dan 2,50 M. er boven
Oude Stad	I	599	163	485	70	41	8	10	10	1	8	39	16	7	2	20	25	13	5	3	2
	II A	185	38	199	72	36	11	2	23	—	8	32	23	9	3	24	26	16	3	—	—
	B	112	69	447	283	159	54	31	37	2	24	201	54	4	—	15	91	136	37	4	—
	C	722	826	959	541	314	65	75	86	1	33	346	119	43	2	53	206	208	63	9	—
	D	338	100	867	271	227	11	15	18	—	11	104	138	18	—	36	109	75	47	4	—
	E	24	7	204	144	98	9	15	21	1	1	73	17	53	—	3	46	56	21	18	—
	Samen	1980	1203	3161	1381	875	158	148	195	5	85	795	367	134	7	151	503	504	176	38	2
Nieuwe Stad	III	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	IV	16	42	27	132	128	4	—	—	—	—	—	60	72	—	—	25	5	62	40	—
	V	21	162	102	188	186	1	1	—	—	—	4	71	113	—	1	3	29	75	76	4
	VI	15	81	23	8	7	1	—	—	—	—	—	6	2	—	—	—	4	1	3	—
	VII	120	140	180	213	189	—	15	9	—	3	40	67	103	—	2	23	29	59	99	1
	VIII	48	102	198	174	171	—	2	1	—	—	33	35	106	—	—	9	39	44	82	—
	IX	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Samen	222	527	531	715	681	6	18	10	—	3	77	239	396	—	3	60	106	241	300	5
Geheele Stad		2202	1730	3692	2096	1556	164	166	205	5	88	872	606	530	7	154	563	610	417	338	7

[1] Voor de indeeling der stadskwartieren, zie de bij dit verslag gevoegde kaart.

IV. OPNEMING VAN WONINGHUREN.

Van acht blokken woningen, gelegen in verschillende stadsgedeelten, werden de huren in October 1910 opgenomen, om deze te vergelijken met de huren, opgenomen bij de Woningtelling in Maart 1909. Onderstaand staatje geeft de uitkomsten. Een geringe stijging der huren blijkt uit deze gegevens.

Blok	Ligging	Aantal woningen	Totaal huurbedrag per week		Vermeerdering	Vermeerdering in procenten
			Woningtelling Maart '09	Opneming Oct. '10		
1	Spaarndammerbuurt . .	238	*f* 541,80	*f* 544,95	*f* 3,15	0,6 %
2	Haarlemmerpoortbuurt	245	„ 658,48	„ 664,92	„ 6,44	1,- %
3	Van Lennepbuurt . . .	344	„ 947,70	„ 961,30	„ 13,60	1,4 %
4	„ „ . . .	263	„ 692,17	„ 703,05	„ 10,88	1,6 %
5	Tusschen Boerenwetering en Amstel	195	„ 581,65	„ 588,30	„ 6,65	1,1 %
6	Muiderpoortbuurt. . . .	234	„ 736,85	„ 749,40	„ 12,55	1,7 %
7	Indischebuurt	131	„ 535,83	„ 545,19	„ 9,36	1,7 %
8	Funen.	123	„ 326,30	„ 327,55	„ 1,25	0,4 %
	Totaal	1773	*f* 5020,78	*f* 5084,66	*f* 63,88	1,3 %

Om een juist oordeel te kunnen vormen, zou men alle verhoogingen en verlagingen, die een aanwijsbare oorzaak hebben, moeten kunnen opsporen en uitschakelen, oorzaken als het tegen lageren prijs verhuren aan opzichters, familieleden of bejaarde menschen, die soms langs dezen weg eenigermate worden ondersteund, of verhooging der huren, in verband met aangebrachte verbeteringen, kleine verbouwingen e. d.

Bovendien moet nog opgemerkt worden, dat de tijdruimte tusschen de twee opnemingen wat kort was, het aantal woningen te gering en de greep te willekeurig, om het resultaat van veel gewicht te doen zijn. Het is best mogelijk, dat in de onmiddellijke nabijheid van sommige dezer blokken andere waren, waarvan de gezamenlijke huur in dezelfde korte tijdsruimte veel sterker was gestegen. De meeste huuropslag heeft plaats bij verhuizing, wanneer opnieuw wordt verhuurd. Ook wel bij verwisseling van eigenaar. Terwijl de eigenaars, die de woningen verhuurden, een voorgenomen huuropslag in den regel uitstellen totdat de woning door de bewoners verlaten en opnieuw verhuurd moet worden, voelt een nieuwe eigenaar zich in dat opzicht minder gebonden, wanneer hij meent, dat de huur in vergelijking met andere (reeds opgeslagen) woningen te laag is.

Wel kan worden gezegd, dat de blokken zoo zijn gekozen, dat geenerlei bijzondere oorzaak aanwezig was, die *algemeene* stijging veroorzaakt kon hebben, zooals bijv. het geval was met de woningen aan de Blasiusstraat, ten gevolge van den tunnelbouw.

V. Overvulling van woningen.

Ten einde gevallen van overvulling op het spoor te kunnen komen, werd door ons College bepaald, zooals reeds in een vorig jaarverslag werd medegedeeld, dat door de Secretarieafdeeling „Bevolkingsregister" aan het Bouw- en Woningtoezicht geregeld opgave zal worden gedaan van alle vestigingen en verhuizingen van gezinnen met zes of meer personen. Het aantal van deze opgaven bedroeg in 1910: 3883, tegen 6648 in 1909 [1]). Het is echter uit hoofde van andere werkzaamheden slechts mogelijk geweest 505 nieuw betrokken woningen op te nemen. Deze laatste woningen zijn, op enkele uitzonderingen na, gelegen in de oude stad of op het Funen en werden bewoond door gezinnen, bestaande uit zes en meer volwassen personen (twee kinderen beneden tien jaar, overeenkomstig het bepaalde in art. 323 der Bouwverordening, als één volwassene beschouwende). Van deze bleken er 186 of 37 % overvuld te zijn.

Algemeene maatregelen om deze overvulling te doen ophouden, zijn niet genomen. Op den duur zal dit echter moeten geschieden. De groote moeilijkheid, het vinden van goede en toch billijke woningen, welke aan groote gezinnen verhuurd worden, doet ons huiverig zijn, de bewoners aan te schrijven de woningen te verlaten. Plannen om tot eene oplossing van het vraagstuk der overvulling te geraken, zijn in studie. O. a. houdt hiermede verband het op bladz. 45 vermelde overleg met het bestuur der „Amsterdamsche Vereeniging tot het bouwen van Arbeiderswoningen".

De hiervolgende staat geeft een overzicht der geconstateerde overbevolking.

Herhaaldelijk werd geconstateerd, dat werd geslapen in bedsteden met verdiepingen, in tuinhuisjes en in tot vertrek ingerichte zolderruimten.

Tallooze malen bleek, dat vele leden der gezinnen op den grond hun slaapplaats moesten vinden.

In enkele gevallen slaagden de ambtenaren van het Bouw- en Woningtoezicht erin, het gezin tot verhuizen te bewegen, of bleek, dat de overbevolking door andere oorzaken niet meer plaats had.

---

[1]) Deze vermindering moet wellicht geweten worden aan de woningschaarschte, waardoor het verhuizen minder gemakkelijk gaat.

PERCEEL	Aantal vertrekken	Aantal alkoven	Keuken of spoelhok	Winkel of werkplaats	Aantal		Aantal bewoners		Inhoud volgens art. 323 B. V.	Vereischte aantal M3. volgens art. 323 B. V.	BEMERKINGEN
					Bed-steden	Ledi-kanten	Bened. 10 jaar	10 jaar en ouder			
Jonkerstraat 58, huis	1	—	—	—	2	—	2	6	36,83	56	
Palmstraat 17, 2 hoog achter	1	—	—	—	1	1	1	6	51,16	52	
Lindenstraat 85, 2 hoog achter	1	—	1	—	2	—	1	10	51,31	84	
Egelantiersgracht 68, kelder.	1	1	—	—	2	—	2	6	26,87	56	Kelder ligt 1 M. onder de straat
Rozenstraat 66, huis	2	2	1	1	2	—	2	7	47,44	64	
Czaar Peterstraat 120, huis	2	—	1	1	1	1	5	4	57,95	65	Nieuwe stad. 10 M³ per persoon
Lijndenstraat 23, huis	2	—	1	—	3	—	3	5	53,51	65	„ „ 10 „ „ „
Blankenstraat 127, 1 hoog	3	—	1	—	2	—	3	4	54,42	55	„ „ 10 „ „ „
Kleine Wittenburgerstraat 118, huis.	1	1	1	1	1	—	5	5	30,96	60	
„ „ 58, 3 hoog	2	—	1	—	2	—	2	4	30,84	40	
„ „ 73, huis	2	—	1	—	2	—	6	4	49.97	56	
Passeerderdwarsstraat 29, huis	1	1	1	—	2	—	1	7	45,23	60	
Elandsstraat 37, 3 hoog achter	1	1	1	—	2	—	2	6	28,50	56	
Laurierstraat 119, huis	2	1	1	—	2	—	7	3	44,99	52	
Blankenstraat 135, 1 hoog	2	—	1	—	2	—	3	5	36,07	65	Nieuwe stad. 10 M³ per persoon
St. Annenstraat 16, huis	2	—	1	—	2	—	—	7	32,95	56	
Korte Koningsstraat 14, 1 hoog achter	1	2	1	—	2	2	2	6	34,51	56	
Keizersstraat 34, 2 hoog	2	1	1	—	1	1	3	6	50,84	60	
„ 26, 3 „ voor	1	—	—	—	1	—	3	5	42,24	52	Zolderwoning
Dijkstraat 16, 1 hoog	1	1	1	—	1	1	—	7	41,14	56	
Warmoesstraat 36, 1 hoog achter	1	1	1	—	3	—	—	8	43,92	64	
St. Annenstraat 30, 2 hoog	2	—	1	—	2	—	5	7	49,18	76	
Ridderstraat 76, 2 hoog achter	1	—	—	—	2	—	4	4	28,95	48	
Oostenburgervoorstraat 33, huis	2	—	1	—	2	1	3	6	38,23	60	
Oostenburgermiddenstraat 73, kelder	1	—	—	1	1	—	1	3	20,50	28	Kelder ligt 1 M. onder de straat
Oostenburgervoorstraat 63, 2 hoog voor	2	—	—	—	2	—	4	6	46,83	66	Wordt kostganger gehouden
2e Kattenburgerdwarsstraat 5, huis	2	1	1	1	3	—	4	8	52,93	80	
Groote Kattenburgerstraat 136, 1 hoog	2	—	1	—	2	—	5	4	40,40	54	Wordt kostganger gehouden
Brouwersgracht 211, 2 hoog voor	1	1	1	—	2	1	3	6	56,06	60	
Palmgracht 91, kelder	2	1	1	—	2	—	1	6	38,35	52	Kelder ligt 0,50 M. onder de straat
Palmstraat 72, bovenhuis	3	—	—	—	1	2	4	5	40,77	56	
Kromme Palmstraat 1, huis	1	—	1	—	1	1	1	6	33.85	52	
Lindenstraat 14, 2 hoog voor	1	—	—	—	2	—	4	4	21,73	48	
Karthuizersdwarsstraat 14, 1 hoog	2	—	1	—	2	—	4	4	43,91	48	

PERCEEL	Aantal vertrekken	Aantal alkoven	Keuken of spoelhok	Winkel of werkplaats	Aantal: Bed-steden	Aantal: Ledi-kanten	Aantal bewoners: Bened. 10 jaar	Aantal bewoners: 10 jaar en ouder	Inhoud volgens art. 323 B. V.	Vereischte aantal M3. volgens art. 323 B. V.	BEMERKINGEN
Boomstraat 7, 2 hoog achter	1	—	1	—	3	—	3	5	40,03	52	
Tuinstraat 258, huis	1	—	1	1	2	1	1	7	38,02	60	
Kleine Wittenburgerstraat 75, huis	2	—	1	—	2	1	2	6	46,61	56	
Kleine Wittenburgerstraat 32, huis	2	—	1	—	2	—	2	4	38,77	40	
Oostenburgervoorstraat 79, huis	2	1	1	—	2	1	—	9	71,89	72	
Laurierstraat 192, 2 hoog	2	—	—	—	2	—	1	7	51,62	60	
Oude Looiersstraat 100, 1 hoog achter.	1	—	1	—	2	—	5	5	35,93	60	
Elandsstraat 68, 1 hoog	2	—	1	—	2	1	2	6	47,62	56	
Konijnenstraat 12, kelder	1	—	—	1	3	—	1	5	21,75	44	Kelder ligt 0,35 M. onder de straat
Laurierstraat 240, 1 hoog	2	—	—	—	1	2	5	6	62,43	68	
Groote Wittenburgerstraat 125A, 1 hoog voor	1	—	1	—	2	—	1	7	39,31	60	
2e Wittenburgerstraat 28, 1 hoog	2	—	—	—	2	1	4	8	44,29	80	
Hazenstraat 5, 1 hoog	1	—	—	—	1	—	2	3	23,96	32	Inpandig
Elandsstraat 31, geheel perceel	1	—	—	—	2	—	2	5	22,51	48	„
Kleine Kattenburgerstraat 15, 1 hoog	3	—	1	—	—	3	3	5	51,04	52	
St. Jansstraat 26, 1 hoog voor	1	—	—	—	1	—	5	2	33,89	36	
Ridderstraat 29, 1 hoog	2	—	—	—	1	—	4	4	40,82	48	
Anjeliersstraat 48, 2 hoog	2	—	—	—	2	—	1	7	54,63	60	
Elandsgracht 86, 2 hoog achter	1	1	1	—	3	—	4	5	38,43	56	
Lindengracht 92, 2 hoog	2	—	—	—	2	—	2	5	41,25	48	
Dirk van Hasseltsteeg 30, 2 hoog voor	1	—	—	—	1	—	1	6	38,95	52	
„ 30, 2 „ achter.	1	—	—	—	1	1	4	6	49,73	64	
„ 30, 1 „ voor	1	1	1	—	1	1	3	6	37,29	60	
Elandsstraat 20, 3 hoog	2	—	1	—	2	—	1	6	37,59	52	
Recht Boomsloot 81, kelder	1	—	—	1	2	—	2	5	25,22	48	Kelder ligt 0,90 M. onder de straat
Elandsgracht 86, 1 hoog achter	1	1	1	—	2	—	3	5	42,53	52	
„ 86, 1 „ voor.	1	1	—	—	1	3	—	5	34,27	40	
„ 86, 3 „ achter	1	1	1	—	1	1	4	4	42,53	48	
Tuinstraat 227, huis	1	1	1	1	2	—	2	7	53,79	64	
Groote Wittenburgerstraat 5, 1 hoog	2	—	1	—	2	—	2	5	40,39	56	
2e Looiersdwarsstraat 18, huis	2	—	—	—	2	1	2	7	51,41	64	
Hoogte Kadijk 148, kelder	2	—	1	—	3	—	5	6	42,55	68	Kelder ligt 1,25 M. onder de straat
Tuindwarsstraat 6, 1 hoog	2	—	—	—	1	1	2	7	53,89	64	
[illegible]	2	—	—	—	2	[illegible]	3	5	51,17	52	

Tuindwarsstraat 6, 1 hoog	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5	51,17	52	
Anjeliersstraat 236	2	—	1	—	3	—	3	6	49,13	60	
Tuinstraat 192, 2 hoog	2	—	1	—	2	—	—	7	39,13	56	
Bloemstraat 36, 1 hoog	2	—	—	—	1	—	3	6	58,38	60	
Egelantiersstraat 114, 3 hoog	2	—	1	—	1	—	3	5	45,68	52	
Anjeliersstraat 189, 2 hoog	2	—	1	—	4	—	2	6	49,65	56	
Bloemstraat 133, 1 hoog achter	1	—	1	—	2	—	3	3	25,24	36	
Rozenstraat 21, 1 hoog	2	—	—	—	1	—	1	6	41,07	52	Inpandig.
Konijnenstraat 8, 3 hoog	2	—	—	—	2	—	—	6	31,54	48	
Konijnenstraat 12, 3 hoog voor	2	—	—	—	2	1	2	7	54,91	64	
Lauriergracht 66, 1 hoog	1	—	—	—	1	—	1	6	31,64	52	Inpandig
Elandsstraat 117, huis	1	1	1	1	2	—	4	4	47,15	48	
Lijnbaansgracht 202, huis	1	—	1	1	—	2	4	5	40,39	56	
„ 204, 2 hoog voor	1	1	1	—	2	—	4	6	31,52	64	
Laurierstraat 190, 2 hoog voor	2	—	—	—	3	—	2	5	43,63	48	
„ 190, 2 „ achter	1	—	—	—	1	—	4	4	30,42	48	
Lijnbaansgracht 5, 2 „ „	1	—	—	—	1	—	4	5	38,25	56	
1e Looiersdwarsstraat 20, kelder	2	—	—	—	2	1	2	6	50,69	56	Woning ligt 0,30 M. onder de straat
Boomstraat 40, 3 hoog	2	1	—	—	3	—	3	6	41,19	60	
Kleine Kattenburgerstraat 170, 2 hoog	2	—	—	—	4	—	—	5	36,99	40	
Groote Kattenburgerstraat 138, 1 hoog	2	—	—	—	1	—	1	6	27,07	52	
„ „ 130, 1 „	2	—	—	—	1	—	2	5	27,07	48	
Foeliedwarsstraat 24, huis	1	—	—	1	2	—	4	4	33,77	48	
Tuinstraat 76, huis	1	—	—	—	1	—	2	5	43,54	48	
„ 43, 1 hoog	2	—	—	—	2	—	4	7	67,65	72	
Rozenstraat 199, huis	2	—	1	1	1	3	6	4	55,74	56	
„ 93, huis	2	—	1	—	2	1	1	6	53,74	54	Waaronder 1 kostganger
Bloemstraat 74, 1 hoog	2	—	1	—	2	—	4	5	54,28	56	
Hoogte Kadijk 88, kelder	2	—	1	—	2	—	6	6	44,99	72	
Kleine Kattenburgerstraat 81, 2 hoog voor	1	—	—	—	2	—	3	5	25,20	52	
Nieuwe Nieuwstraat, 36 huis	2	—	—	1	1	—	1	5	43,35	44	
„ „ 12 „	1	1	1	1	1	3	1	9	73,70	76	
St. Jacobsstraat 25, 2 hoog	2	—	1	—	2	1	1	6	46,55	52	
Rapenburgerstraat 85, 1 hoog	2	—	—	—	2	—	2	6	54,17	56	
Wijdesteeg 1, huis	4	—	—	—	2	1	—	10	67,99	80	
Lange Leidschedwarsstraat 102, 2 hoog	2	1	—	—	2	1	3	5	31,33	52	
„ „ 61, 2 „	2	—	—	—	1	2	3	5	37,46	52	
„ „ 121, kelder	2	—	—	—	2	—	1	7	36,07	60	Woning ligt 0,95 M. onder de straat
Boomstraat 86, huis	2	1	1	—	3	1	2	9	74,90	80	
Palmgracht 12, huis	2	—	1	—	1	1	3	5	57,87	60	
Boomstraat 78, 1 hoog voor	1	—	—	—	2	—	—	6	24,50	48	
„ 13, 2 „ „	2	—	—	—	2	—	2	6	51,31	56	
Palmgracht 95, kelder	2	—	1	—	2	1	1	8	46,28	68	

PERCEEL	Aantal vertrekken	Aantal alkoven	Keuken of spoelhok	Winkel of werkplaats	Aantal Bed-steden	Aantal Ledi-kanten	Aantal bewoners Bened. 10 jaar	Aantal bewoners 10 jaar en ouder	Inhoud volgens art. 323 B. V.	Vereischte aantal M³. volgens art. 323 B. V.	BEMERKINGEN
Rapenburg 23 25, 2 hoog	2	—	—	—	1	3	3	5	32,24	52	
Lijnbaansgracht 295, kelder	2	—	—	—	2	—	—	6	41,91	48	Kelder ligt 0,90 M. onder de straat
Korte Leidschedwarsstraat 133, kelder	1	—	—	1	2	—	1	5	23,71	44	„ „ 0,85 „ „ „ „
Nieuwe Achtergracht 148, huis achter	1	—	—	—	2	—	5	4	51,69	52	
Korte Leidschedwarsstraat 60, kelder	2	—	1	1	2	—	2	6	34,19	56	„ „ 0,75 „ „ „ „
„ „ 21, huis	2	—	1	—	1	2	4	6	51,89	64	
Joden Houttuinen 15, boven	2	—	1	—	2	—	3	6	50,57	60	
„ 42, 2 hoog	2	—	1	—	2	—	1	7	44,25	60	
Uilenburgerstraat 16, 1—2 hoog	2	—	—	2	2	1	3	6	34,74	60	In werkplaats wordt geslapen
Batavierstraat 65, 1 hoog	2	—	—	—	1	—	—	6	37,82	48	
„ 123, huis	2	—	—	—	2	1	4	9	58,61	88	
Oostenburgermiddenstraat 24, 3 hoog voor	1	1	1	—	2	1	1	6	44,76	52	
Lange Leidschedwarsstraat 154, kelder	2	—	—	—	1	3	6	6	53,10	72	
2e Weteringdwarsstraat 20, huis	2	—	1	—	1	2	3	7	56.—	68	
Goudsbloemstraat 39, 3 hoog achter	1	—	1	—	1	—	4	6	50,06	64	
Noordermarkt 20, kelder	2	—	—	—	2	—	4	5	51,82	56	Kelder ligt 1,30 M. onder de straat
Tuinstraat 76, 2 hoog	2	—	—	—	—	1	—	7	48,18	56	
Kattenburgerkade 1, 2 hoog	3	—	1	—	2	—	1	6	50,87	52	
Oostenburgervoorstraat 2 hoog achter, rechts	2	—	—	—	2	—	2	6	42,73	56	
Laurierstraat 232, huis	2	—	—	—	2	—	4	7	50,79	72	
Rozenstraat 179, 1 hoog	1	—	—	—	2	1	3	3	19,53	36	
Bloemstraat 60, 3 hoog achter	1	2	1	—	—	2	4	4	37,70	48	
Rozenstraat 13, achterhuis	1	—	—	—	2	—	3	8	25,20	76	Inpandig
Korte Prinsengracht 1A, 1 hoog	1	1	1	—	1	1	3	5	49,44	56	
Lijnbaansgracht 14A, huis	2	1	1	—	3	—	3	8	65.24	76	
Palmgracht 19, kelder	2	—	—	—	1	—	3	6	52,13	60	Kelder ligt 0,40 M. onder de straat
Willemsstraat 125, 3 hoog voor	1	—	—	—	1	—	3	5	50,32	52	
Egelantiersstraat 114, huis	2	—	1	—	2	1	1	6	47,61	52	
Tuinstraat 61, huis	1	—	—	1	1	1	5	4	20,38	52	
Palmgracht 17, 1 hoog achter	2	—	—	—	1	2	2	5	37,38	48	
Elandsgracht 18, 1 hoog	2	—	—	—	2	1	3	7	67,20	68	

Rozenstraat 201, 1 hoog voor	1	—	1	—	1	—	4	4	22,74	48	
Westerstraat 61, insteek	2	—	—	—	1	1	—	6	43,05	48	Kelder ligt 0,95 M. onder de straat
Lange Leidschedwarsstraat 114, kelder	2	—	1	—	2	1	4	6	47,19	64	
Houtkoopersburgwal 4, 3 hoog	1	—	—	—	2	—	2	5	31,49	48	
Oude Nieuwstraat 18, 3 hoog	1	—	1	—	2	—	2	2	18,99	24	
Oostenburgervoorstraat 73, huis	2	—	1	—	2	1	3	4	41,32	44	
Rapenburgerstraat 79, 2 hoog achter	1	—	—	—	2	—	4	5	45,64	56	
Groote Wittenburgerstraat 119, 1 hoog achter	1	1	1	—	2	—	2	5	33,58	48	
1e Conradstraat 98, 1 hoog	2	—	1	—	2	1	5	4	47,08	65	Nieuwe stad 10 M³. per persoon
Bloemgracht 34, huis	3	—	1	—	2	2	3	8	66,64	76	
Bloemstraat 30, 2 hoog voor	1	—	1	—	1	—	—	6	31,88	48	
Tuinstraat 240, kelder	2	—	—	—	3	—	2	6	49,32	56	
Anjeliersstraat 165, huis	2	—	—	—	1	2	4	5	54,95	56	
Goudsbloemstraat 39, 2 hoog achter	1	—	1	—	2	—	5	5	43,34	60	
Anjeliersstraat 116, 2 hoog	2	—	1	—	2	—	5	5	44,40	60	
Willemsstraat 14, 1 hoog achter	1	1	1	—	2	—	4	8	29,51	80	
„ 92, huis	1	—	—	1	2	—	2	5	31,74	48	
Goudsbloemstraat 110, 1 hoog	1	1	—	—	2	—	1	6	40,76	52	
Lindenstraat 73, 1 hoog	1	1	—	—	2	—	2	5	34,47	48	
Goudsbloemstraat 107, 1 hoog	1	1	—	—	2	—	—	7	54,80	56	
2e Goudsbloemdwarsstraat 17, huis	3	—	1	1	2	1	2	6	54,34	56	
Palmgracht 4, 2 hoog	1	—	—	—	1	—	4	4	34,24	48	
Driehoekstraat 11, huis	2	—	1	1	2	1	5	5	42,81	60	
Lijnbaansgracht 12, huis	2	—	1	—	1	—	2	5	44,40	48	
Prinseneiland 139, 3 hoog voor	1	—	1	—	2	—	1	7	54,08	60	
Bickersgracht 24, kelder	2	—	—	—	2	—	4	5	47,38	56	
Nieuwe Teertuinen 9, huis	1	—	—	1	2	—	1	6	43,75	52	
Prinseneiland 139, huis achter	2	—	1	—	3	—	4	5	38,92	56	
Goudsbloemdwarsstraat 11, 1 hoog	1	—	1	—	1	—	1	4	35,98	36	
Vinkenstraat 160, 3 hoog achter	1	—	1	—	2	—	3	6	41,73	60	
Korte Prinsengracht 7, huis	2	—	1	—	4	1	4	7	62,41	72	
Haarl. Houttuinen 68, 2 hoog achter	1	—	1	—	2	—	1	7	43,30	60	
Vinkenstraat 48, 2 hoog achter	1	—	1	—	1	—	—	7	43,28	56	
„ 88, bovenhuis	2	—	1	—	1	2	4	6	41,46	64	
„ 48, 1 hoog achter	1	—	1	—	1	1	1	6	43,63	52	
„ 120, insteek	2	—	1	—	1	—	2	6	46,11	56	

8. Stadsverbetering.

Uilenburg. Door den Gemeenteraad werd bij besluit van 23 Februari 1910, N°. 89, een voorloopig plan tot onteigening van gronden en gebouwen, gelegen in het stadsgedeelte gewoonlijk aangeduid als Uilenburg, vastgesteld, ten einde dit stadsgedeelte op afdoende wijze te kunnen verbeteren.

Blijkens het verslag der Gezondheidscommissie, bedoeld in art. 79 der Onteigeningswet, waren van de 908 te onteigenen woningen, 380 onbewoonbaar. Deze werden bij raadsbesluit van 31 October 1910 onbewoonbaar verklaard. Met betrekking tot 238 woningen werd beroep bij Gedeputeerde Staten ingesteld. Deze beroepen waren op het einde van het verslagjaar nog in behandeling. Ter voorbereiding van het definitief besluit tot onteigening, werd aan drie deskundigen eene taxatie der te onteigenen perceelen opgedragen. Deze taxatie was aan het einde van het verslagjaar nog niet volbracht.

Willemsstraat-Palmgracht (Jordaan). Toepassing van de Onteigeningswet ten behoeve van de afdoende verbetering van het stadsgedeelte begrensd door de Willemsstraat, de Brouwersgracht, de Palmgracht en de Palmdwarsstraat in verband met eene aanvrage tot woningbouw van de Woningmaatschappij „Oud-Amsterdam" werd voorbereid.

Andere stadsgedeelten. Plannen tot verbetering van andere stadsgedeelten zijn in onderzoek.

9. Woningvereenigingen.

Met betrekking tot den arbeid verricht door verschillende bouwvereenigingen, kan verwezen worden naar het vermelde in het verslag, opgemaakt ter voldoening aan het bepaalde in art. 52 der Woningwet, opgenomen in het *Gemeenteblad* 1911, afd. 1, bladz. 383.

Toegelaten volgens de Woningwet waren op 31 December 1910 thans de volgende vereenigingen:

1 Woningmaatschappij „Oud-Amsterdam".
2 Vereeniging „Amsterdamsch Bouwfonds".
3 Amsterdamsche Coöperatieve Onderwijzers-Bouwvereeniging.
4 Coöperatieve Bouwvereeniging „Rochdale".
5 „De Arbeiderswoning".
6 R.-K. Bouwvereeniging „Dr. Schaepman".
7 „Eigen Haard".
8 De Algemeene Woningbouwvereeniging.

De oprichting van andere bouwvereenigingen is in voorbereiding.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de verrichtingen der vereenigingen na het in werking treden der Woningwet.

VEREENIGING	BOUW VOLTOOID		IN AANBOUW		BOUW IN VOORBEREIDING	
	AANTAL WONINGEN	STICHTINGS-KOSTEN *)	AANTAL WONINGEN	STICHTINGS-KOSTEN *)	AANTAL WONINGEN	BOUWKOSTEN
A *Toegelaten vereenigingen*						
Oud-Amsterdam	—	f —.—	—	f —.—	± 220 1)	f 416.000.—
Rochdale	28	„ 56.170.—	88	„ 250.000 2)	20	„ 44.000 3)
					±180	„ 460.000.—
Amsterd. Bouwfonds	32	„ 75.660 4)	84	„ 240.000 5)	—	„ —.—
Onderwijzers Bouwvereeniging	48	„ 187.140 6)	—	„ —.—	—	„ —.—
Dr. Schaepman	—	„ —.—	—	„ —.—	45	„ 120.000.—
Eigen Haard	—	„ —.—	—	„ —.—	160	„ 365.000.—
Arbeiderswoning	—	„ —.—	—	„ —.—	± 225	„ 500.000.—
Algemeene Woningbouwvereeniging	—	„ —.—	—	„ —.—	—	„ —.—
B *Niet-toegelaten vereenigingen*						
Bouwmaatschappij tot verkrijging van eigen woningen 7)	72	„ 146.000.—	148	„ 229.000.—	448	„ 1.000.000.—
Samenwerking	33	„ 288.000 8)	—	„ —.—	—	„ —.—

1) Te bouwen op door de gemeente tusschen de Willemsstraat en de Palmgracht te onteigenen terrein.

2) Hierin begrepen f 45.775 voor aankoop van grond.

3) Voorschot reeds verleend. Eene verhooging met f 5000 is aangevraagd.

4) Uit eigen middelen gedekt.

5) Hierin begrepen f 43.494 voor aankoop van grond.

6) Hiervan is f 12.140 uit eigen middelen gedekt.

7) De bouwgelden worden verstrekt door de Rijks-Postspaarbank onder garantie der gemeente Amsterdam.

8) Uit eigen middelen gedekt. Hierin begrepen f 73000 voor aankoop van grond.

*) Waar het tegendeel niet is vermeld, zijn de stichtingskosten bestreden uit de door de Gemeente, krachtens art. 30 der Woningwet, verleende rentedragende voorschotten.

10. Uitvoering der Hinderwet.

A. Het aantal ingekomen en behandelde aanvragen voor nijverheidsinrichtingen, vallende onder de Hinderwet, heeft bedragen in:

1906	1907	1908	1909	1910
269	308	284	256	254

Vier en dertig akten voor stoomketels werden in handen van het Bouw- en Woningtoezicht gesteld ter verifieering met betrekking tot de aanvragen daarvoor volgens de Hinderwet.

B. Betreffende den aard der inrichtingen, tot het oprichten of uitbreiden waarvan vergunningsaanvragen inkwamen, geeft de volgende staat een overzicht.

Aanvragen tot het oprichten en uitbreiden van inrichtingen, vallende onder de Hinderwet.

Art. 2 Groep	INRICHTINGEN	Nieuwe inrichtingen	Uit- breidingen.	Te zamen
I	Inrichtingen, die niet door den aard van het bedrijf, maar door het gebezigde krachtwerktuig of den gebruikten stoomketel onder de Hinderwet vallen	50	52	102
II	Het verwerken en bewaren van ontplofbare stoffen (vuurwerk)	—	1	1
III	Chemische fabrieken	2	3	5
IV	Het verwerken, bewaren en verkrijgen van vluchtige producten	7	3	10
V	Producten van droge distillatie	—	—	—
VI	Vetsmelterijen, zeepziederijen, lakkokerijen, oliefabrieken	3	—	3
VII	Lompenbergplaatsen	12	—	12
VIII	Distilleerderijen, likeurstokerijen, brouwerijen	1	—	1
IX	Stijfsel-, vruchtensap-, zuivelfabrieken	—	—	—
IX	Bakkerijen (brood-)	8	6	14
IX	Bakkerijen (koek- en banket-)	11	4	15
X	Rookerijen, zouterijen	11	4	15
XI	Aardewerkfabrieken, pannenbakkerijen, kalkblusscherijen	—	—	—
XII	Metaalsmelterijen, smederijen, blikslagerijen	38	5	43
XIII	Droogkamers, eesten	16	3	19
XIV	Koren-, cacao-, houtzaagmolens	—	—	—
XV	Klopperijen van visch, huiden, tapijten . . .	—	—	—
XVI	Ververijen, wasscherijen	2	4	6
XVII	Scheepstimmerwerven, steenhouwerijen, kuiperijen	8	—	8
XVIII	Schietinrichtingen	—	—	—
	TOTAAL	169	85	254

SPLITSING NAAR DE SOORT VAN DRIJFKRACHT	Nieuwe inrichtingen	Uit-vindingen	TE ZAMEN
Stoom	5	10	15
Gas	7	4	11
Petroleum	—	—	—
Electriciteit	50	53	103
Met stoomketel, doch zonder krachtwerktuig	—	—	—
Zonder stoomketel of krachtwerktuig	107	18	125
TOTAAL	169	85	254

C. Opleggen van nieuwe voorwaarden krachtens art. 17 der Hinderwet.

Om tegemoet te komen aan gegronde klachten over rook en roet uit den schoorsteen der bakkerij, gevestigd in perceel Kinkerstraat 17, werd het stoken van cokes voorgeschreven.

Naar aanleiding van gegronde klachten over rook en roet uit den schoorsteen der stoomwasscherij, gevestigd in perceel Kerkstraat 409, werd een nieuwe voorwaarde betreffende het aanbrengen van eene doeltreffende inrichting ter voorkoming van hinderlijke rook- en roetverspreiding opgelegd.

In een schoenfabriek, gevestigd in de perceelen Kuiperstraat 118/122, werd het leerafval nu en dan verbrand, waardoor men in de omgeving der fabriek ernstigen hinder van stank ondervond. Om daaraan een einde te maken, werd het stoken van leerafval verboden.

Nadat gegronde klachten waren ingekomen over geraas van een koperslagerij in perceel Plantage Lijnbaansgracht 15, voornamelijk ontstaande door het werken op een plaats achter dat perceel, werd een nieuwe voorwaarde opgelegd, waarbij het verrichten van geraasmakende werkzaamheden buiten de werkplaats werd verboden, terwijl bovendien de werktijd werd beperkt.

D. Ontheffing van voorwaarden krachtens art. 12 der Hinderwet had niet plaats.

E. Beroep op de Koningin.

Negen maal werd tegen een besluit van ons College bij de Koningin in beroep gekomen en wel:

1°. Door de Gebrs. Fransen tegen de voorwaarden der hun bij ons besluit van 7 April 1910 N°. 19169/7372 P.W. verleende vergunning tot het uitbreiden der stoomwasscherij, gevestigd 1e Spaarndammerstraat 83.

Bij Koninklijk besluit van 18 October 1910 N°. 38 werden de bestreden voorwaarden grootendeels gehandhaafd.

2°. Door P. A. Beuger tegen ons besluit van 19 Maart 1910, N°. 19082/7306 P. W., waarbij vergunning werd verleend tot het oprichten van eene stoomwasscherij in perceel Kuiperstraat 92, waarbij onder meer de voorwaarde was gesteld, dat tusschen des namiddags 9 uur en des voormiddags 7 uur geene werktuigen in werking mogen zijn en geene werkzaamheden mogen worden verricht, waarbij geraas wordt verspreid. Bij Koninklijk van 26 Juli 1910, No. 55 werd het beroep ongegrond verklaard.

3°. Door J. van den Berg Jr. tegen ons besluit van 18 Mei 1910, N°. 21117/5 P. W. 1910, waarbij hem vergunning was geweigerd tot het uitbreiden van zijne drukkerij in perceel Oude Schans 68. De uitbreiding was geweigerd omdat de bestaande inrichting reeds veel hinder veroorzaakte, hetgeen door het bijplaatsen van de gevraagde machine nog erger zou worden. Bij Koninklijk besluit van 21 October 1910, N°. 49 werd het beroep ongegrond verklaard.

4°. Door J. Bürhmann tegen ons besluit van 2 Maart 1910, 17557/6747 P. W., waarbij hem vergunning werd geweigerd tot het uitbreiden der inrichting voor houtbewerking, gevestigd in perceel Molenpad 7. Bij Koninklijk besluit van 16 Juli 1910, N°. 86, werd het bestreden besluit gehandhaafd voor zoover een der meest geraasmakende werktuigen betrof, terwijl voor twee andere niet of minder geraasmakende machines alsnog vergunning werd verleend. Door deze beslissing werd uitgemaakt, dat een Hinderwet-aanvrage *voor een gedeelte* kan worden ingewilligd.

5°. Door J. A. Wolder tegen ons besluit van 29 December 1909, N°. 20977/7422 P. W., waarbij hem werd verboden het gebruik van een voor de omgeving gevaarlijk toestel tot het verbrijzelen van ijzer in zijne chloorzinkfabriek aan het Oosterkanaal, kadastraal bekend Sectie A, N°. 6161, ter bekrachtiging van welk verbod het genoemde toestel, dat zonder vergunning was opgesteld, werd verzegeld. Bij Koninklijk besluit van 7 Juni 1910, N°. 69, werd het beroep ongegrond verklaard.

6°. Door J. A. Wolder en J. E. van der Wielen tegen ons besluit van 30 December 1909, N°. 12877/4916 P. W., waarbij aan G. J. Langhout vergunning werd verleend tot het oprichten van eene fabriek voor het vervaardigen van chemische gassen op een terrein, gelegen tusschen de voorhaven en het Oosterkanaal, kadastraal bekend Sectie A, N°. 6160. Bij Koninklijk besluit van 2 Juni 1910 N°. 144 werd het beroep ongegrond verklaard.

7°. Door E. Visser tegen ons besluit van 25 Nov. 1909, N°. 8917/3315 P. W., waarbij aan J. van den Berg Jr. vergunning werd verleend tot het uitbreiden der electrische drukkerij, gevestigd in perceel Oude Schans 68. Bij Koninklijk besluit van 12 Mei 1910, N°. 52, werd het beroep, wegens het niet in acht nemen der noodige formaliteiten, niet ontvankelijk verklaard.

8°. Door C. F. C. Meines, tegen ons besluit van 3 November 1910, N°. 10691/4402 P. W., waarbij aan W. C. Hulsman Jr. en zijne recht-

verkrijgenden vergunning werd verleend tot het oprichten van eene electrische inrichting voor houtbewerking in perceel Prinsengracht 261. Bij het eindigen van het verslagjaar was de Koninklijke beslissing nog niet gevallen.

9°. Door A. P. Gaarlandt tegen de voorwaarden, waaronder hem bij ons besluit van 15 Augustus 1910, N°. 7543/3110 P., W. vergunning was verleend tot het oprichten van eene electrisch te drijven verfmalerij en drukrollenfabriek in perceel Spuistraat 46. Bij Koninklijk besluit van 13 December 1910, N°. 91, werd een voorwaarde betreffende de fundeering der werktuigen gehandhaafd en werd een voorwaarde betreffende den walmafvoer vernietigd.

F. Koninklijke beslissingen op ten vorigen jare ingestelde beroepen.

1° Bij ons besluit van 7 Augustus 1909, N° 10301/3703 P. W. werd een voorwaarde toegevoegd aan de vergunning voor het oprichten van eene bakkerij in perceel Czaar Peterstraat 97.

Van dit besluit ging de rechtverkrijgende, de Naamlooze Vennootschap Stoom-, brood- en scheepsbeschuitfabriek voorheen Wed. J. de Jonge, in hooger beroep. De nieuwe voorwaarde betrof het stoken van cokes in den vuurhaard van den oven. Bij Koninklijk besluit van 26 September 1910, N°. 48, werd de bestreden voorwaarde in dien zin gewijzigd, dat ook het stoken van magere steenkool werd toegestaan. De juiste redactie der gewijzigde voorwaarde luidt: in den oven moeten uitsluitend cokes, briketten van magere Limburgsche kolen of magere Limburgsche nootjeskolen als brandstof worden gebruikt.

2° Bij Koninklijk besluit van 24 September 1910, N°. 42, werd een zelfde beslissing genomen op het hooger beroep van W. S. de Groot tegen ons besluit van 7 Augustus 1909, N°. 10300/3702 P. W., waarbij hem het stoken van cokes was opgelegd als nieuwe voorwaarde voor de exploitatie van zijne bakkerij in perceel Muiderstraat 18.

3° Bij ons besluit van 8 Juli 1909 N°. 1993/709 P. W. werd de firma Ipenbuur en Van Seldam vergunning verleend voor een proeftijd tot uitbreiding der drukkerij, gevestigd in perceel Singel 91. Van een den werktijd beperkende voorwaarde ging de firma in beroep. Bij Koninklijk besluit van 31 Januari 1910, N°. 22, werd de bestreden voorwaarde door een minder bezwarende vervangen.

G. Intrekking van vergunningen krachtens art. 21 der Hinderwet had niet plaats.

H. Toepassing van art. 21 der Hinderwet

1° Om tegemoet te komen aan gegronde klachten over dreuning en geraas van eene zonder vergunning bijgeplaatste zandblaas-installatie in de rijwielfabriek van M. ADLER, gevestigd in de perceelen Lauriergracht 122/124, werd het voortzetten der werkzaamheden met de genoemde installatie verboden en werden de bijbehoorende werktuigen verzegeld.

2° In de benedenverdieping van perceel Van Ostadestraat 108 was een gasmotor geplaatst tot het drijven van een drukpers. Van dit zonder vergunning in werking gebrachte werktuig werd door de bewoners van een belendend perceel ernstige hinder van geraas ondervonden. Na ingekomen klachten werd het verder gebruik van de genoemde machine verboden en werd zij verzegeld.

I. Vervolgingen wegens overtreding van de Hinderwet werden niet ingesteld.

J. Bij het verleenen van vergunningen tot het oprichten of uitbreiden van onder de Hinderwet vallende inrichtingen wordt een termijn gesteld, binnen welken de inrichting moet zijn voltooid en in werking gebracht, of de uitbreiding moet zijn tot stand gekomen. Gedurende het verslagjaar werden ter contrôle 234 inrichtingen bezocht, van welke de genoemde termijn in 1910 verviel. In het algemeen werden de opgelegde voorwaarden nageleefd. Bij afwijkingen van beteekenis werd op de juiste naleving der voorwaarden steeds met succes bij de bedrijfshoofden aangedrongen.

K. Toepassing van art. 4, sub 1°, der Hinderwet had niet plaats.

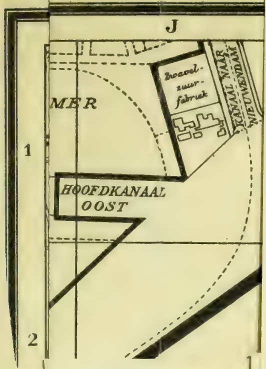
L. Klachten over hinder van bedrijven.

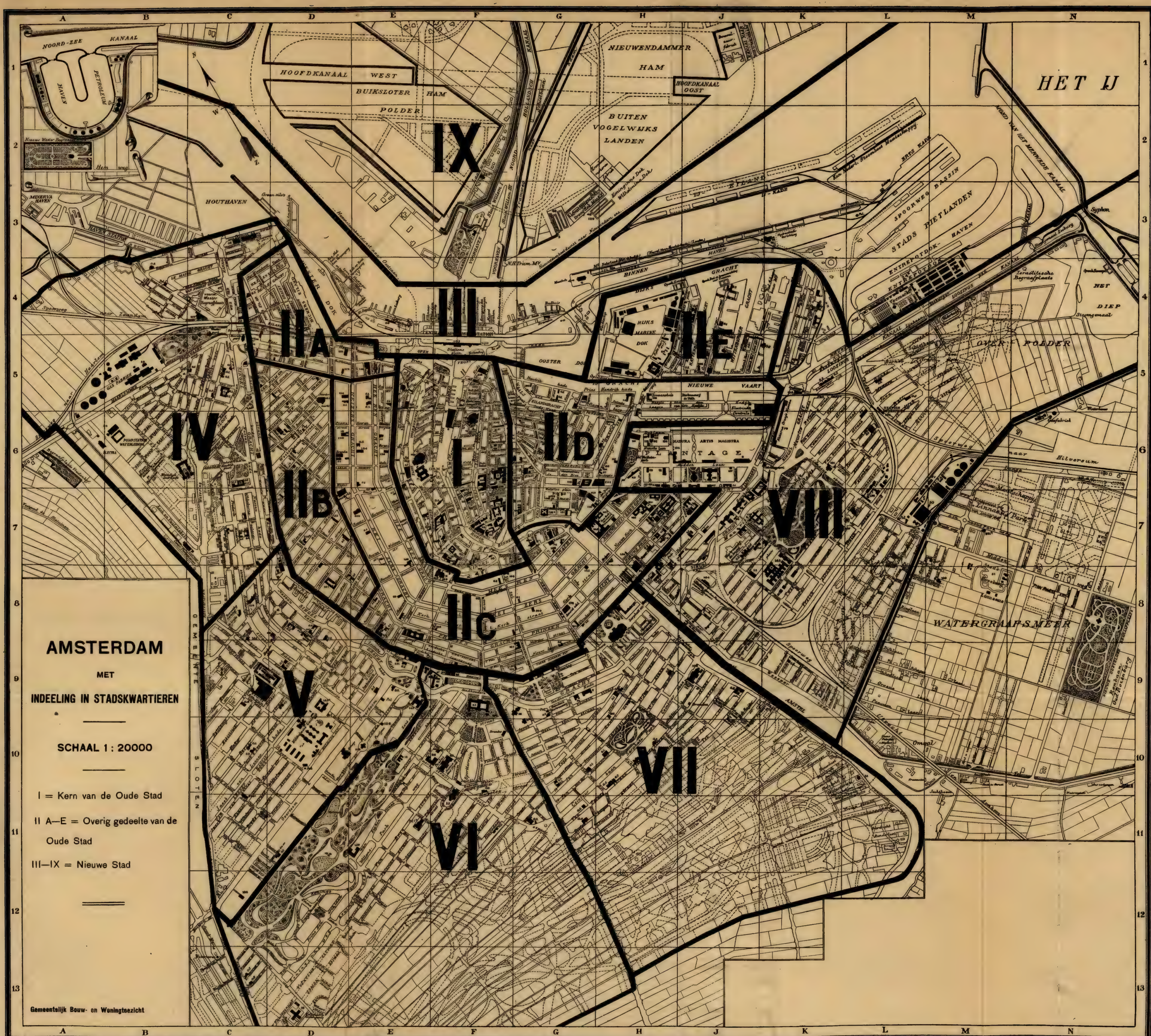
Drie en zeventig maal werden in minnelijk overleg met de betrokken bedrijfshoofden voorzieningen getroffen ter voorkoming van ernstigen hinder voor de omgeving. Aan verschillende klachten over hinder van rook en roet kon niet afdoende worden tegemoet gekomen. Hoewel voornamelijk door het optreden der Vereeniging ter bevordering van rookvrij stoken hier en daar eenige verbetering werd verkregen, kan in dit opzicht geen vooruitgang van beteekenis worden geconstateerd. Het zijn behalve de grootere fabrieken voornamelijk de bakkerijen, welke voor de omgeving min of meer hinderlijk zijn. Of de thans, ingevolge de bovenstaande Koninklijke beslissing, gebruikelijke oplegging van voorwaarden betreffende het stoken van magere brandstoffen in bakkersovens op den duur succes zal hebben moet de tijd leeren. In elk geval blijft de aandacht op dit moeilijke vraagstuk gevestigd.

Uitvoering der Drankwet.

Het doen van opnemingen van technischen aard ten behoeve van de uitvoering der Drankwet bleef aan het Bouw- en Woningtoezicht opgedragen.

Een ambtenaar was gedurende het geheele jaar in dienst voor het doen van deze opnemingen. In totaal werden 934 localiteiten opgenomen. Deze opnemingen werden evenals in vorige jaren dienstbaar gemaakt aan het Woningtoezicht, doordat aan bedoelden ambtenaar werd opgedragen na te gaan of in de localiteiten gebreken aanwezig waren, speciaal wat betreft de inrichtingen tot afvoer van huis- en hemelwater en drekstoffen. — Menig gebrek werd ontdekt en hersteld.

J
MER
Zwavel-
zuur-
fabriek
KANAAL NAAR
NIEUWENDAM
1
HOOFDKANAAL
OOST
2

AMSTERDAM
MET
INDEELING IN STADSKWARTIEREN
SCHAAL 1 : 20000
I = Kern van de Oude Stad
II A—E = Overig gedeelte van de Oude Stad
III—IX = Nieuwe Stad
Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht
I
IIA
IIB
IIC
IID
IIE
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
HET IJ
NOORD-ZEE KANAAL
PETROLEUM HAVEN
HOUTHAVEN
MINERVA HAVEN
HOOFDKANAAL WEST
BUIKSLOTER HAM POLDER
NIEUWENDAMMER HAM
HOOFDKANAAL OOST
BUITEN VOGELWIJKS LANDEN
SPOORWEG BASSIN
STADS RIETLANDEN
NIEUWE VAART
ARTIS
OVER POLDER
WATERGRAAFSMEER
GEMEENTE SLOTEN
HET DIEP
A B C D E F G H J K L M N
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

D. BRANDWEER.

I. Algemeene opmerkingen.

De oppervlakte der Gemeente bedroeg op 31 December 1910 4395 H.A., het aantal huizen 46.455 en het aantal inwoners 573.983.

Het aantal branden in 1910 beliep 1232, d. i. 142 minder dan in 1909. Daaronder waren 58 branden van beteekenis (groote en kleine uitslaande branden en groote binnenbranden), tegen 73 in het vorige jaar. Het aantal groote uitslaande branden bedroeg 5, tegen 4 in 1909.

De vermindering van het aantal branden, dat lager was dan in eenig jaar sinds 1882, is voornamelijk toe te schrijven aan eene daling van het aantal schoorsteenbranden, dat 112 minder bedroeg dan in 1909. Naast de gunstige werking der Bouwverordening, zullen ook de zachte winters, in het begin en aan het einde 1910, niet zonder invloed daarop zijn geweest.

Branden van bijzonder grooten omvang of bijzonder groote schade, kwamen niet voor. De meest belangrijke waren de volgende:

6 Januari. Groote uitslaande brand in een groote steenen loods, 3e Wittenburgerdwarsstraat No. 3, waarbij de 1e verdieping, zijnde een opslagplaats van hout, grootendeels uitgebrand is. Bij de blussching hebben gewerkt 3 stoomspuiten en 3 Vechtkranen, te zamen met 10 stralen.

8 April. Groote uitslaande brand in de magazijnen en kantoren der electrische schoenfabriek, Ruystenburgerstraat 12, waarbij nagenoeg het geheele gebouw is uitgebrand. Bij de blussching hebben gewerkt 3 stoomspuiten en 4 Bronkranen, te zamen met 14 stralen.

18 Augustus. Groote uitslaande brand in perceel Jodenbreestraat 50, waarbij het gelijkstraatsche winkelhuis, de 1e etage vóór en achter en de 2e etage vóór, geheel, en de 2e etage achter gedeeltelijk zijn uitgebrand. Bij de blussching hebben gewerkt 1 koolzuurspuit, 1 stoomspuit en 2 Vechtkranen, te zamen met 7 stralen.

20 September. Scheepsbrand in het stoomschip Celebes van de Maatschappij Nederland, liggende aan de IJkade, waarbij de lading copra in ruim 4, gedeeltelijk verbrand is en de buitenwanden en een der waterdichte schotten zijn ontzet; bij de blussching, welke alleen mogelijk was door het onder water zetten van het ruim, tot boven de brandende lading, hebben gewerkt 2 drijvende stoomspuiten, 4 rijdende stoomspuiten en 3 Vechtkranen, te zamen met 29 stralen.

17 October. Groote uitslaande brand in de perceelen Sint Anthoniesbreestraat 58/60, resp. winkelhuis en manufacturenmagazijn, waarbij van perceel 58 de 1e en 2e etage, vóór en achter... grootendeels zijn uitgebrand

en de zolderverdieping gedeeltelijk, terwijl van perceel 60 de gelijk-straatsche de 1e, de 2e en de zolderverdieping geheel uitgebrand zijn. Bij de blussching hebben gewerkt 1 stoomspuit en 4 Vechtkranen, te zamen met 10 stralen.

13 November. Groote uitslaande brand in de meubelpakhuizen Prinseneiland 49—51, waarbij van perceel 49, de 2e, de 3e en de 4e verdieping, alsmede de vliering geheel zijn uitgebrand, terwijl van perceel 51, de 2e, de 3e en de 4e verdieping en de vliering belangrijke brandschade hebben bekomen. Bij de blussching hebben gewerkt 1 koolzuurspuit, 3 Vechtkranen en 2 stoomspuiten, te zamen met 9 stralen.

Het aantal alarmeeringen was 1946, tegen 2108 in 1909. Onder die alarmeeringen waren 714 of ± 37 % voor geruchten; het vorig jaar bedroeg het aantal geruchten 734 d. i. 35 %. Uit staat I blijkt, dat slechts 35 looze alarmeeringen aan kwaadwilligheid te wijten zijn, waarvan 9 aan de buitenschel Raadhuisstraat; de overige alarmeeringen hadden hoofdzakelijk tot aanleiding een vermoeden van brand, of vrees, dat brand zou kunnen ontstaan.

Uit staat H blijkt, dat 157 branden ontstaan zijn door het branden van petroleum, d. i. ± 18,5 % van het gehele aantal branden, schoorsteenbranden en buitengewone branden (stratbranden, enz.) niet medegerekend; het vorige jaar bedroeg dat percentage ± 18.

Het aantal malen, dat met voertuigen van verschillende soort, zoo voor geruchten als voor werkelijke brand, werd uitgerukt, bedroeg 1946, of 162 minder dan in 1909.

Van de bij het korps in gebruik zijnde voer- en vaartuigen, deden hiervoor dienst: 182 maal een auto-slangwagen (tegen 86 maal in 1909); 1937 maal een auto-koolzuurspuit (tegen 1908 maal in 1909); 1321 maal een bespannen koolzuurspuit (tegen 1902 maal in 1909); 287 maal een 2-paardsspuitwagen (tegen 203 maal in 1909); 159 maal een 1-paardsspuitwagen (tegen 299 maal in 1909); 1365 maal een mechanische ladder (tegen 1352 maal in 1909); 209 maal een bespannen stoomspuit (tegen 282 maal in 1909); 303 maal een auto-stoomspuit (tegen 285 maal in 1909); 21 maal drijvende stoomspuit (tegen 9 maal in 1909); 9 maal een kolenwagen (tegen 10 maal in 1909); 5 maal een gereedschapswagen (tegen maal in 1909); 3 maal een verlichtingswagen (evenals in 1909). Totaal 5801 maal een voer- of vaartuig (tegen 6342 maal in 1909).

Het grootste aantal naar één brand uitgerukte voertuigen bedroeg 13 tegen 18 in 1909.

Voor blusschingsdienst werden gebezigd, 144 maal een brandkraan (tegen 173 maal in 1909); 18 maal stoomspuit (tegen 21 maal in 1909); 120 maal een koolzuurspuit (tegen 134 maal in 1909); 5 maal een drijvende stoomspuit (tegen 4 in 1909); 1 maal een handspuit (evenals in 1909).

De som der totalen van het aantal meters slang, bij de verschillende branden respectievelijk gebruikt, bedroeg 18.120 M. (tegen 24.195 M.

in 1909), aanvoerende 1068 M³ water uit de Vecht-, de Duin- en de Bronwaterleiding (tegen 2863 M³ in 1909) en 2508 M³ grachtwater (tegen 1403 M³ in 1909).

De lengte van den weg, door de voertuigen naar de plaats van brandaanzegging en terug afgelegd, bedroeg 11.571 K.M., tegen 12.707 K.M. in 1909.

Aan werkelijken brandbluschdienst werd besteed 482 uur, aan nawerk na het inrukken der posten 383 uur, te zamen 865 uur, tegen 1069 in 1909.

De som der totalen van de manschappen, welke respectievelijk aan ieder der blusschingen deelnamen, bedroeg 5675, tegen 6864 in 1909; de som der totalen van hen, die naar brand uitrukten, bedroeg 28.781, tegen 32.276 in 1909; voor de 1232 branden was dit gemiddeld 23 man per brand, evenals in 1909. Het grootste aantal naar één brand uitgerukte manschappen bedroeg 79, tegen 128 in 1909.

De werkzaamheden ten dienste van het korps, de buitengewone veiligheidsdiensten en de wachten op de tooneelen, tijdens voorstellingen in de schouwburgen, hadden regelmatig plaats. Het aantal schouwburgen, welke tijdens de voorstelling door de brandweer bewaakt werden, bleef onveranderd.

Het aantal grootere en kleinere bioscooptheaters neemt voortdurend toe en bedroeg op 31 December 6. Wegens het aan de bioscooptoestellen verbonden gevaar, zijn de eischen, welke met het oog op de veiligheid in die inrichtingen gesteld worden, streng en in verband daarmede moest op verschillende verzoeken voor de oprichting van zulke theaters afwijzend beschikt worden. Steeds worden gevorderd vaste zitplaatsen, ruime doorgangen en een verzekerde uitweg voor het publiek, aan de van het bioscooptoestel afgekeerde zijde der localiteit. In de bioscoopkasten moeten op de waterleiding aangesloten sproei-inrichtingen aanwezig zijn, waarvan de afsluitkraan zich buiten de kast bevindt.

In de bewaakte schouwburgen hadden gezamenlijk 3161 uitvoeringen plaats (tegen 3064 in 1909), waarbij te zamen 3951 wachtbeurten (tegen 3841 in 1909) werden waargenomen. Staat O geeft een overzicht van die bewaking over de verschillende inrichtingen.

Brandschouwen werden regelmatig gehouden in die fabrieken, bewaarplaatsen en winkels, waar brandgevaar aanwezig was; bovendien hadden vele inspectiën plaats, naar aanleiding van ingekomen klachten en vooral ook daar, waar zulks ter advisering op ingekomen adressen noodig was.

Eene aanschrijving, als bedoeld in art. 260 der Algemeene Politieverordening, waarbij aan beheerders of bestuurders van winkels, hotels en andere inrichtingen, waar veel personen bij elkaar zijn en gevaar voor menschenlevens te duchten is, de verplichting wordt opgelegd, om noodlantaarns te branden en opschriften aan te brengen, welke den uitgang aanduiden, was voor vele groote magazijnen noodig.

Overal elders werd steeds vrijwillig aan de talrijke te dezer zake door de Brandweer verstrekte aanwijzingen gevolg gegeven. Zulks geschiedde ook wel in het bedoelde magazijn, doch herhaaldelijk werd het ontsteken der noodlantaarns nagelaten; de aanschrijving geeft thans de bevoegdheid, om bij dergelijke overtreding in bedoeld magazijn proces-verbaal op te maken.

Art. 225 der Algemeene Politieverordening, waarbij bepaald is, dat na schoorsteenbrand de schoorsteen binnen 48 uur moet zijn geveegd en dat daarin niet weder mag worden gestookt, voordat de Brandweer heeft geconstateerd, dat aan deze verplichting is voldaan, werd 15 maal toegepast, met name dáár, waar een vervuilde schoorsteen de oorzaak van den brand was; in 1909 bedroeg dat cijfer 28.

Het Brandweerfonds ging voort met het verstrekken van rentelooze voorschotten, het verschaffen van versterkende middelen aan zieken en zwakken, het verleenen van onderstand aan nagelaten betrekkingen van brandweerpersoneel voor zooverre daarin niet door het Gemeentelijk Pensioenfonds voorzien werd, het uitreiken van eenige ververschingen na zwaren brand en vermoeienden arbeid, het voorzien in de behoeften van het muziekkorps, het verstrekken van gelden voor onderwijs aan het personeel en het aanschaffen van dagbladen, tijdschriften en spelen voor ontspanning in de wachten.

Bij het naderen van den winter werd[illegible] dat fonds, aan het personeel beneden den rang van officier, 5 [illegible] geklopte cokes verstrekt. In den zomer werden voorts gratis [illegible]tie-kaarten, tot een bedrag van *f* 2,50 per persoon, ter beschikking van genoemd personeel gesteld.

2. Branden en alarmeeringen met persoonlijke ongevallen of andere bijzonderheden.

6 Januari. Bij een kleinen uitslaanden brand in het laboratorium der fabriek van Chemische Industrie, Baarsjesweg 18, ontstaan door het laten vallen van een fleschje benzine bij een brandende kachel, heeft een 31-jarige assistent aan gelaat en handen brandwonden bekomen; hij is door de Brandweer verbonden. Een 15-jarige jongen heeft aan gelaat, handen en armen ernstige brandwonden bekomen; hij had zich vóór de komst der Brandweer naar het Bureau van Politie aan de Raampoort begeven en is van daar door den Geneeskundigen Dienst naar het Wilhelmina-gasthuis vervoerd.

7 Januari. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der gelijkstraatsche verdieping van perceel Vondelkerkstraat 1, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft de 16-jarige dienstbode lichte brandwonden aan de rechterhand bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

7 Januari. Uitgerukt werd naar perceel Heerengracht 246, voor het zich ontwikkelen van rook, afkomstig van een smeltfornuis, door het niet-trekken van den schoorsteen; een 36-jarig werkman was

door den rook bewusteloos geworden en is door de Brandweer weder bijgebracht.

21 Januari. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 2e étage van perceel Keizersgracht 683, ontstaan ten gevolge van het door tocht in aanraking komen van een tulen raamgordijn met een spirituslampje, heeft het zoontje van den bewoner, 10 maanden oud, ernstige brandwonden aan rug, armen en hoofd bekomen; hij is door 2 doktoren, met hulp der Brandweer verbonden en den volgenden dag overleden. Ook heeft de 37-jarige kinderjuffrouw, bij hare poging om den brand te blusschen, lichte brandwonden aan beide handen bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

24 Januari. Bij een kleinen binnenbrand in de voorkamer der 2e étage van perceel Fokke Simonszstraat 71, ontstaan door onvoorzichtigheid met brandende lucifers, bij het zoeken in een kleerenkast, heeft een 45-jarige bewoner lichte brandwonden aan de rechterhand bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

25 Januari. Uitgerukt werd op verzoek van een geneesheer, om hulp met een zuurstofkoffer te verleenen aan een 45-jarige dame, welke in perceel Keizersgracht 548, door kolendamp uit een kachel, bewusteloos was geworden. Door aanwending van bovengenoemd apparaat en een tweede van den Geneeskundigen Dienst, zijn de levensgeesten weder opgewekt.

25 Januari. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der kelderverdieping van perceel Nieuwe Heerengracht 139, ontstaan door het met benzine wasschen van handschoenen bij kunstlicht, heeft de 65-jarige huisvrouw ernstige brandwonden aan beide onderarmen en lichte aan hoofd en handen bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

3 Maart. Bij een kleinen binnenbrand in de gang der gelijkstraatsche verdieping van de Boerhaavekliniek op het Museumplein, ontstaan door het in brand geraken van een pan met was, heeft de 21-jarige stoker dier kliniek, bij het wegwerpen van de brandende pan, lichte brandwonden aan armen en beenen bekomen; hij is ter verpleging in de kliniek opgenomen.

8 Maart. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der gelijkstraatsche verdieping van perceel Hugo de Grootkade 70, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft de 49-jarige bewoonster lichte brandwonden aan rechterhand en aangezicht bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

9 Maart. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer van het café Rembrandtsplein 8, ontstaan door het in brand geraken van een in de bioscoopkast geborgen lossen film door een weggesprongen vonk van de koolspitsen, heeft de 47-jarige gebruiker lichte brandwonden aan rechterhand en gelaat bekomen.

17 Maart. Bij een kleinen binnenbrand in de voorkamer der 2e étage van perceel Bloemstraat 12, ontstaan door het in brand geraken

der kleeding van een meisje, door het in aanraking komen met eene brandende kachel, heeft dit 7-jarig kind over het geheele lichaam ernstige brandwonden bekomen; zij was, vóór de komst der Brandweer, door de buren naar de Volksapotheek op de Rozengracht gebracht en is, na aldaar voorloopig te zijn verbonden, per rijwiel-brancard naar het Binnengasthuis vervoerd, waar zij in den loop van den dag is overleden.

17 Maart. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der 1e étage van perceel Jan Pieter Heijestraat 119*c*, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft de 49-jarige bewoner lichte brandwonden aan beide handen bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

3 April. In den Hollandschen Schouwburg, Plantage Middenlaan 24, ontstond in de kapperskamer, in het achtergedeelte van het souterrain gelegen, vermoedelijk door onvoorzichtigheid met een brandende lucifer of sigaar, even vóór den aanvang der voorstelling een kleine binnenbrand, welke door den brandwacht der Schouwburgwacht tijdens zijne ronde werd ontdekt en met wateremmer en dweil gebluscht. Eenige papieren en lappen waren aan het branden, terwijl het houtwerk van een kastje reeds vlam had gevat.

5 April. Gealarmeerd werd voor het verleenen van hulp bij 2 ingestorte onbewoonde perceelen, Lindengracht 229/231; vermoed werd, dat er nog voorbijgangers onder het puin lagen. Na opruiming van dat puin door de Brandweer is echter niemand gevonden.

7 April. Uitgerukt werd voor het verleenen van hulp bij 2 perceelen, 2e Wittenburgerdwarsstraat 6/8, die dreigden in te storten; de topgevels zijn door de Brandweer weggebroken.

15 April. Een kleine binnenbrand ontstond in het Grand Théatre, Amstelstraat 21, in het souffleurshokje onder het tooneel, door het door de souffleuse leggen van een onbeschermd gloeilampje op een kapok zitkussen. Het brandje heeft plaats gehad bij open doek en werd aan de brandlucht waargenomen door den brandwacht der Schouwburgwacht, welke het gebluscht heeft door het kussentje in een emmer water te dompelen. De souffleuse had, om lager te zitten, het kussentje van de zitplaats genomen en op den tooneelvloer neergelegd, daarbij tevens een haar thans hinderlijk gloeilampje uit de metalen bescherming genomen en het op het kussentje gelegd. Het publiek heeft, zoover is waargenomen, van het brandje niets bemerkt.

21 April. Gealarmeerd werd voor het verleenen van hulp bij een ingestort dak van een pakhuisje, Mouthaansteeg 4, waarvan een gedeelte van den topgevel door de Brandweer is omgetrokken.

18 Mei. Gealarmeerd werd voor het inslaan van den bliksem in perceel Emmastraat 27, waarbij de topgevel is weggeslagen en van de voorkamer der 3e étage de glasruiten en een gedeelte van het plafond zijn vernield, zonder ongelukken te veroorzaken; de bewoners waren afwezig. Door de Brandweer zijn de los geraakte stukken verwijderd.

22 Mei. Uitgerukt werd naar perceel Keizersgracht 573, voor het verleenen van hulp aan 2 dames en 2 heeren, welke in eene electrische lift tusschen 2 verdiepingen waren opgesloten, doordat de lift niet wilde rijzen of dalen. Nadat de lift vooraf door de Brandweer was vastgezet, hebben de bedoelde personen, met behulp eener ladder, haar kunnen verlaten.

1 Juni. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 3e étage van perceel Jodenbreestraat 66, ontstaan door het spelen met lucifers door een kind, heeft dit 3-jarig meisje lichte brandwonden bekomen; zij was vóór de komst der Brandweer naar het Israëlietisch Gasthuis vervoerd.

20 Juni. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der 1e étage van perceel Polanenstraat 12, ontstaan door het gieten van petroleum in een brandend fornuis, heeft het 13-jarig dochtertje van den bewoner ernstige brandwonden aan het bovenlijf bekomen; zij was vóór de komst der Brandweer naar een kliniek gebracht en vandaar per rijwiel-brancard naar het Binnengasthuis. Genoemd meisje was in hare brandende kleeding naar de 2e étage gevlucht, waardoor ook op die verdieping brand ontstond.

28 Juni. Bij een kleinen uitslaanden brand in de gelijkstraatsche verdieping van perceel Dijkdwarsstraat 3, ontstaan door het omwerpen van een brandend petroleum nachtlichtje door een kat, stonden bij aankomst der Brandweer eenige menschen, man, vrouw en 2 kinderen, voor het zolderraam van het brandende perceel, die op herhaald roepen van omwonenden plan hadden naar beneden te springen. Een brandmeester en een paar brandwachts, naar het bedreigde punt gezonden, slaagden er in, om de in gevaar verkeerenden, met behulp van redgordels, door de dakgoot naar het naastgelegen perceel over te brengen.

5 Juli. Op verzoek van een geneesheer werd uitgerukt naar perceel Haarlemmerstraat 75, voor het verleenen van hulp met den zuurstofkoffer aan een bewusteloozen man; bij aankomst bleek de man reeds overleden te zijn.

13. Juli. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 2e étage van perceel Kattenburgerkade 10, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft de 56-jarige huisvrouw lichte brandwonden bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

25 Juli. Bij een kleinen uitslaanden brand in de gelijkstraatsche verdieping van perceel Lindengracht 318, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, werd bij onderzoek van het gebouw, in de achterkamer van de 2e verdieping een man te bed gevonden; hij is door de Brandweer in veiligheid gebracht.

30 Juli. Bij een kleinen binnenbrand in de sigarenmakerswerkplaats van het gelijkstraatsche winkelhuis Kleine Wittenburgerstraat 39, ontstaan door het omvallen van een brandend petroleumtoestel, heeft de 50-jarige gebruiker ernstige brandwonden aan beide handen bekomen; hij was vóór de komst der Brandweer door een verpleger van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst verbonden.

4 Augustus. Bij het breken van een kolf aether in perceel Brouwersgracht 56, heeft een werkman lichte brandwonden aan beide handen bekomen; hij is in een apotheek verbonden.

9 Augustus. Bij een kleinen binnenbrand op den 3en zolder van het pakhuis Pijlsteeg 27, door onbekende oorzaak ontstaan, is, bij een poging tot blussching door eigen personeel, een 19-jarige bediende door een glazen bekapping gevallen. Hij was vóór de komst der Brandweer door een verpleger van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst verbonden en naar het Binnengasthuis vervoerd.

14 Augustus. Door het loopen tegen een ketel kokend water, heeft het 6-jarig zoontje van den bewoner der gelijkstraatsche verdieping van perceel Lepelstraat 29 ernstige brandwonden over het geheele lichaam bekomen; na door de Brandweer te zijn verbonden, is hij naar het Israëlietisch Gasthuis vervoerd.

14 Augustus. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 2e étage van perceel Lijnbaansgracht 384, ontstaan door het onachtzaam wegwerpen van een brandenden lucifer in een raamgordijn, heeft de 76-jarige bewoonster, bij eene poging tot blussching, lichte brandwonden aan de rechterhand bekomen; zij is door de Brandweer verbonden.

1 September. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer van de gelijkstraatsche verdieping van perceel Sarphatipark 14, ontstaan door het in brand geraken van een raamgordijn bij het beproeven van een benzine-sigarenaansteker, heeft de 56-jarige bewoner lichte brandwonden aan de rechterhand bekomen; hij was vóór de komst der Brandweer door de huisgenooten verbonden.

21 October. Bij een kleinen binnenbrand in de voorkamer der gelijkstraatsche verdieping van perceel Bilderdijkkade 67, ontstaan door het spelen met lucifers door kinderen, zijn 2 kinderen, die in de voorkamer opgesloten waren, door een juist passeerend brandwacht en een aldaar werkzaam loodgieter, na verbrijzeling van het paneel der buitendeur, vóór de komst der Brandweer in veiligheid gebracht.

11 November. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 3e étage van perceel Conradstraat 154, ontstaan door het omvallen van een stoof, waarin een test met vuur, op een bed, heeft de 31-jarige bewoner der 1e étage, bij zijn poging tot blussching, brandwonden aan beide handen bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

26 November. Bij een kleinen binnenbrand in het gelijkstraatsche winkelvertrek Korte Kolksteeg 1, ontstaan door het breken van een fleschje benzine, in de nabijheid van gaslicht, heeft de 47-jarige bewoner ernstige brandwonden aan beide handen bekomen; hij is, na door de Brandweer te zijn verbonden, ter verdere behandeling naar het Binnengasthuis gegaan.

28 November. Bij een grooten binnenbrand in de voorkamers der

1e, 2e en 3e verdiepingen van perceel Joden Huittuinen 3, ontstaan door onbekende oorzaak, is de 65-jarige bewoonster der 2e étage na de blussching van den brand, zittende in een stoel, gestikt gevonden. Deze bewoonster was eene in het gezin uitbestede hulpbehoevende, lamme vrouw, welke zich bij het uitbreken van den brand alleen thuis bevond en zonder hulp het perceel niet heeft kunnen verlaten.

18 December. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der 2e verdieping van perceel Joan Melchior Kemperstraat 27, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft de 29-jarige bewoner lichte brandwonden aan hoofd en rechterarm bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

21 December. Bij een kleinen binnenbrand in de achterkamer der 1e étage van perceel Koningsstraat 12, ontstaan door het in brand geraken van een pan met vet, heeft een 27-jarige voorbijganger, bij zijne poging tot blussching, lichte brandwonden aan de rechterhand bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

31 December. Bij een kleinen binnenbrand in de keuken der 1e verdieping van perceel Van Houweningenstraat 39, ontstaan door het in brand geraken van een pan met olie, heeft het 13-jarig zoontje van den bewoner lichte brandwonden aan beide handen bekomen; hij is door de Brandweer verbonden.

Door het personeel der wachten en posten werd gedurende dit jaar, òf uit eigen beweging bij het zien van ongevallen, òf aan personen, die zich daartoe voor verschillende ongevallen kwamen aanmelden of daar werden gebracht, in 77 gevallen eerste hulp verleend (tegen 57 maal in 1909), en wel 42 maal voor brandwonden en 35 maal voor andere wonden of kneuzingen.

3. Personeel.

AANGESTELD WERDEN:

15 brandwachts 2e klasse.

ONTSLAGEN WERDEN:

a. Op verzoek eervol:
1 onderbrandmeester,
1 brandwacht 1e klasse en
5 brandwachts 2e klasse.

b. Wegens lichaamsgebreken, onder toekenning van pensioen:
3 hoofdbrandwachts,
1 brandwacht 1e klasse en
1 stoker 1e klasse.

c. Niet-eervol:
1 brandwacht 1e klasse.

BENOEMD WERDEN TOT:

wagenbestuurder 1e klasse: 1 brandwacht 1e klasse;
wagenbestuurder 2e klasse: 1 brandwacht 2e klasse;
stoker 2e klasse: 1 brandwacht 2e klasse.

BEVORDERD WERDEN TOT:

onderbrandmeester: 2 hoofdbrandwachts;
hoofdbrandwacht: 4 brandwachts 1e klasse;
brandwacht 1e klasse: 8 brandwachts 2e klasse;
stoker 1e klasse: 1 stoker 2e klasse en
wagenbestuurder 1e klasse: 1 koetsier 2e klasse.

TERUGGESTELD WERD TOT:

hoofdbrandwacht: 1 onderbrandmeester.

In het afgeloopen jaar werd de 25-jarige dienstvervulling bij het korps herdacht door 2 brandmeesters, 1 machinist 1e klasse, 1 koetsier 1e klasse en 2 brandwachts 1e klasse.

De sterkte van het korps bleef onveranderd en bedraagt volgens de begrooting voor 1910:

1	commandant,	officieren,
1	administrateur,	
5	hoofdbrandmeesters,	
14	brandmeesters,	
4	telegrafisten,	
7	machinisten 1e klasse,	
8	" 2e "	
13	onderbrandmeesters,	
5	assistent-telegrafisten,	
40	hoofdbrandwachts,	
90	brandwachts 1e klasse,	
7	stokers 1e klasse,	
90	brandwachts 2e klasse,	
8	stokers 2e klasse,	
1	hoofdkoetsier,	
21	koetsiers (wagenbestuurders) 1e klasse,	Hieronder zijn 12 wagenbestuurders 1e klasse en 12 wagenbestuurders 2e klasse.
22	koetsiers (wagenbestuurders) 2e klasse,	
Te zamen . . 337		

Op 31 December was het korps compleet. Alleen was er 1 koetsier (wagenbestuurder) 1e klasse te weinig en 1 koetsier (wagenbestuurder) 2e klasse te veel in dienst.

De leeftijden en diensttijden van het personeel waren op 31 December 1910 als volgt:

	Leeftijd	Aantal	Diensttijd	Aantal
Officieren:	62 jaar	1	21 jaar	1
	54 ,,	1	19 ,,	1
	52 ,,	1	18 ,,	1
	48 ,,	1	14 ,,	1
	47 ,,	1	13 ,,	2
	45 ,,	1	7 ,,	1
	39 ,,	1		
Onderofficieren en minderen:	62 ,,	1	36 ,,	2
	59 ,,	1	35 ,,	1
	58 ,,	1	34 ,,	1
	56 ,,	2	29 ,,	2
	55 ,,	4	28 ,,	2
	54 ,,	3	27 ,,	8
	52 ,,	8	26 ,,	5
	51 ,,	8	25 ,,	5
	50 ,,	2	24 ,,	10
	49 ,,	9	23 ,,	7
	48 ,,	6	22 ,,	6
	47 ,,	6	21 ,,	4
	46 ,,	9	20 ,,	3
	45 ,,	4	19 ,,	9
	44 ,,	7	17 ,,	9
	43 ,,	7	16 ,,	10
	42 ,,	13	15 ,,	9
	41 ,,	13	14 ,,	20
	40 ,,	12	13 ,,	26
	39 ,,	12	12 ,,	8
	38 ,,	14	11 ,,	6
	37 ,,	10	10 ,,	9
	36 ,,	10	9 ,,	8
	35 ,,	10	8 ,,	13
	34 ,,	13	7 ,,	36
	33 ,,	10	6 ,,	17
	32 ,,	15	5 ,,	17
	31 ,,	28	4 ,,	16
	30 ,,	20	3 ,,	11
	29 ,,	16	2 ,,	23
	28 ,,	19	1 ,,	15
	27 ,,	16	minder dan	
	26 ,,	5	1 ,,	12
	25 ,,	4		
	24 ,,	6		
	23 ,,	4		
	22 ,,	1		
	21 ,,	1		
	Te zamen . . .	337	Te zamen . . .	337

De beroepen, welke door het personeel werden uitgeoefend vóór de indiensttreding bij de brandweer, waren de volgende:

Officieren:	2	officieren van het leger, waarvan 1 tevens ingenieur,
	3	machine-technici,
	1	architect,
	1	administratief ambtenaar,
Onderofficieren en minderen:	66	militairen der landmacht en der mariniers, zonder beroep,
	43	koetsiers,
	37	zeevarenden ter koopvaardij,
	32	matrozen en gegradueerden der Kon. Marine, zonder beroep,
	30	timmerlieden,
	20	smeden,
	19	zonder beroep,
	17	stokers,
	16	schilders,
	7	schoenmakers,
	6	machinisten,
	6	lood- en zinkwerkers,
	6	bankwerkers,
	5	meubelmakers,
	2	metaaldraaiers,
	2	ambtenaren,
	2	scheepstimmerlieden
	2	metselaars,
	1	bakker,
	1	kleermaker,
	1	slager,
	1	goudsmid,
	1	bronzer,
	1	zeilmaker,
	1	stukadoor,
	1	steenhouwer,
	1	electrisch monteur,
	1	behanger,
	1	letterzetter,
	1	koperslager,
Te zamen	337	

De gezondheidstoestand was een weinig ongunstiger dan in het vorige jaar.

Er waren:

2	dagen van	3 zieken,
33	,, ,,	4 ,,
78	,, ,,	5 ,,
78	,, ,,	6 ,,
55	,, ,,	7 ,,
44	,, ,,	8 ,,
25	,, ,,	9 ,,
37	,, ,,	10 ,,
7	,, ,,	11 ,,
4	,, ,,	12 ,,
2	,, ,,	13 ,,
365		

Deze ziektedagen groepeeren zich over de verschillende maanden op de onderstaande wijze:

MAAND	Verpleegd in het Gasthuis	Verpleegd in het gezin	Kwartierziek	Totaal
Januari	10	70	142	222
Februari	—	77	97	174
Maart	—	100	157	257
April	9	100	78	187
Mei	7	135	143	285
Juni	30	90	128	248
Juli	13	88	76	177
Augustus	1	132	73	206
September	15	76	98	189
October	13	67	110	190
November	2	85	76	163
December	31	100	50	181
Totaal	131	1120	1228	2479

Het totaal komt overeen met een gemiddeld bedrag van ruim 7 ziektedagen per man per jaar, iets meer dan in 1909. De gezamenlijke ziektegevallen zijn voorgekomen bij 127 verschillende manschappen.

Behalve de gewone vrije dagen en de verlofdagen, werden aan het vast aangestelde personeel, beneden den rang van brandmeester, nog te zamen het volgende aantal vrije beurten verleend:

Aard der vrijbeurt	Totaal aantal	Totaal aantal manschappen, welke voor de vrijbeurt in aanmerking kwamen	Aantal beurten per brandwacht
Vrijbeurten op Zondagmorgen	2720	284	10
Vrijbeurten na 8 uur 's avonds	5400	288	19
Vrijbeurten na schouwburgwacht	3528	202	17
Totaal aantal vrijbeurten gemiddeld per brandwacht . .			46

4. Bespanning.

Het aantal paarden bleef ongewijzigd en bedraagt 34, waarvan 4 voor reserve.

De indeeling der paarden was op 31 December als volgt:

1e Sectie:

Hoofdwacht Honthortststraat 2
Hulpwacht Nicolaas Beetsstraat 4
Post Marnixstraat 0

2e Sectie:

Hoofdwacht Prinsengracht . . . . 4 (waarvan 1 voor reserve)
Hulpwacht Haarlemmerplein 4
Post Rozengracht 2

3e Sectie:

Hoofdwacht De Ruijterkade 1
Hulpwacht Kattenburgergracht 4
Post Groenburgwal 2

4e Sectie:

Hoofdwacht Nieuwe Achtergracht . . . . 6 (waarvan 3 voor reserve)
Hulpwacht Van Ostadestraat 4
Post 2e Oosterparkstraat 1

Te zamen 34

De leeftijden en diensttijden der paarden waren op 31 December 1910 als volgt:

LEEFTIJD	AANTAL	DIENSTTIJD	AANTAL
18 jaar	1	11 jaar	2
17 "	1	10 "	1
16 "	1	9 "	2
15 "	1	8 "	5
14 "	4	7 "	4
13 "	5	6 "	2
12 "	4	5 "	7
11 "	3	3 "	1
10 "	3	2 "	3
9 "	3	1 "	2
8 "	4	minder dan	
7 "	2	1 jaar	5
6 "	2		
Te zamen . . .	34	Te zamen . .	34

Van de 34 paarden behooren 15 tot het gekruist Duitsche, 10 tot het Duitsche, 4 tot het Amerikaansche, 1 tot het Inlandsche en 4 tot het Engelsche ras.

Gedurende het jaar kwamen bij 17 paarden ziektegevallen voor, welke eene tijdelijke buitendienststelling noodzakelijk maakten, met een gezamenlijk getal van 364 ziektedagen, zijnde, op de geheele sterkte van 34 paarden, bijna 11 ziektedagen per paard per jaar, tegen 15 in 1909. Twee paarden zijn meer dan 50 dagen buiten dienst geweest, nl. resp. 110 en 51 dagen.

Eén paard, lijdende aan kreupelheid, werd met goed succes gedurende 3 maanden in de weide gezonden.

De bovengenoemde 364 ziektedagen zijn, naar de ziektegevallen, onder de volgende rubrieken te brengen:

Kreupelheid door uitglijden	142
Hoefgebreken	51
Ruggemergsaandoening	42
Verwondingen bij een val bekomen	34
Verbeening van het kraakbeen	31
Mok	16
Opzetting kogels	16
Opzetting steengal	11
Kreupelheid in den schouder door aanzetten.	10
Bevangenheid	10
Kramp	1
Te zamen	364

Er werden 5 paarden verkocht, als ongeschikt voor den dienst, nl. 4, resp. met 13, 11, 10 en 9 dienstjaren, wegens algeheele slijtage en 1, met 6 dienstjaren, wegens tuberculose.

De opbrengst der verkochte paarden bedroeg *f* 1155.

Vallen van paarden, terwijl zij aangespannen waren, kwam 17 maal voor, nl. 10 maal op keien, 4 maal op asphalt en 3 maal op klinkers.

Het hoefbeslag werd bij abonnement verricht door J. F. Evers, voor *f* 36 per paard per jaar; onder dit abonnement is alles begrepen, ook bijzonder beslag bij slechte voeten, alsmede winterbeslag.

De geneeskundige hulp bleef opgedragen aan den rijksveearts J. Mazure Czn.

De fourage werd bij aanbesteding geleverd tegen de volgende prijzen:

Haver: van 1 Januari—30 September door Grippeling en Verkley te Haarlem, voor *f* 72,95 per 1000 KG.; van 1 October—31 December door S. van Dongen en Zoon te Amsterdam, voor *f* 70,90 per 1000 KG.

Stroo: van 1 Januari—30 September door C. J. Verbeek te Haarlemmermeer, voor *f* 32,50 per 1000 KG.; van 1 October—31 December door M. J. L. Schram te Amsterdam voor *f* 29,50 per 1000 K.G.

In verband met den na te noemen hooinood, had de aankoop van hooi dit jaar alleen na Augustus plaats, door tusschenkomst van een makelaar te Kampen; alle onkosten inbegrepen, is voor dat hooi een gemiddelde prijs van *f* 38,20 per 1000 KG. betaald, aanmerkelijk minder dus dan verleden jaar (*f* 58,03).

De omstandigheid, dat in het eerste halfjaar in Nederland slechts tegen buitengewoon hoogen prijs hooi was te verkrijgen en dan nog niet altijd van goede kwaliteit, heeft aanleiding gegeven tot eene tijdelijke vermindering van het ration hooi, waardoor dit op 4 KG. daags werd gebracht, terwijl tegelijkertijd het ration haver met 0,6 KG. verhoogd werd en daardoor kwam op 6,6 K.G. voor de paarden van de hoofdwachten (behalve dat aan de De Ruijterkade) en de paarden van den drukken post Groenburgwal, en 6 KG. voor de overige paarden. Gedurende den winter werden die rations respectievelijk op 7,2 en 6,6 KG. gebracht. De hoeveelheid stroo, die elken dag verstrekt wordt, bleef voor alle paarden bepaald op 4 K.G. Tweemaal 's weeks werd slobber gevoerd van zemelen en gerstemeel.

De bovengemelde hooi-nood was aanleiding, dat tot de maand Augustus, in balen geperst Noorsch hooi gekocht is geworden, waarvan de prijs *f* 59 per 1000 K.G. bedroeg.

De kosten van fourage en ligstroo bedroegen, zonder aftrek van de opbrengst der paardenmest, per paard en per dag ± *f* 0,77[5].

De paardenmest werd weder verpacht aan P. N. Doorenbosch voor *f* 12 per paard per jaar.

5. Kleeding, wapens, nachtleger en mobilair.

Wapens, ledergoed, nachtlegerbehoeften en kazerneuebelen zijn in goeden staat en in voldoenden voorraad aanwezig.

De verkoop van de onbruikbare overschotten der oude kleeding bracht *f* 420,30 op.

Van de badinrichtingen, die zich op 7 van de 12 wachten bevinden, wordt nog steeds weinig gebruik gemaakt.

6. Brandkranen en Brandputten.

Het aantal openbare brandkranen op de Vechtwaterleiding vermeerderde met 8 en bedroeg op 31 December 4512. Voor de Bronwaterleiding vermeerderde het aantal met 13 en kwam daardoor op 282. Het aantal Duinwaterkranen verminderde met 1 en kwam daardoor op 465. Te zamen 5259 openbare brandkranen, waaronder 138 bovengrondsche.

Behalve bovengenoemde openbare brandkranen, zijn op particuliere terreinen nog 245 brandkranen aanwezig; daarvan zijn 133 bovengronds en 112 ondergronds. Alles bijeen dus 5504 brandkranen, waaronder 271 bovengrondsche.

De brandwaterputten werden ook dit jaar wederom beproefd en grootendeels in orde bevonden; hun aantal bleef 243.

7. Materieel.

Het schilderwerk, de herstelling van het gebruikte materieel en de aanmaak van nieuw materieel, reddingsmiddelen, ledergoed, tuigen, alsmede het repareeren van telegraaftoestellen en ook het gewone onderhoud der gebouwen, geschiedde weder zooveel mogelijk met eigen personeel.

Op 31 December waren op de werkplaatsen in dienst 22 smeden, bankwerkers, draaiers en koperslagers, 5 zadelmakers, 20 timmerlieden en meubelmakers, 12 schilders, 2 metselaars, 8 telegraafwerkers, 2 electriciens voor de automobielen, 2 werklieden voor de brandkranen en 2 voor werkzaamheden in de magazijnen, te zamen 75 werklieden.

De beschikbare hoeveelheid slangen bedroeg op 31 December 1910:

180	M.	hennepslang met gummi gevoerd, ...	wijd	85 mM.
60	〃	〃	〃	85 〃
7.290	〃	hennep-, vlas- of ramehslang met gummi gevoerd,	〃	65 〃
11.085	〃	〃 of vlasslang	〃	65 〃
2.775	〃	〃 vlas- of ramehslang met gummi gevoerd.	〃	45 〃
295	〃	hennepslang.	〃	40 〃
100	〃	〃	〃	32 〃

21785 M. te zamen.

De slangen van 85 mM. zijn bestemd om het water uit de stoomspuiten naar den brand te voeren en van daar, door middel van een kraanbroekstuk, vertakt te worden in twee andere van 63 mM.

De oorspronkelijke slang is die van 63 mM.; in verband met de invoering van „Storz-koppelingen" is hare wijdte geleidelijk op 65 mM. gebracht, zijnde dit de maat van de gemelde koppeling. De slangen van 45 mM. dienen voor eersten aanval en worden op een kraanbroekstuk nabij den brand geplaatst, waarheen het water uit de waterleiding dan door eene slang van 65 mM. geleid wordt.

De slangen wijd 40 en 32 mM., zijn bestemd voor de bijzondere spuiten aan de Houthaven en die in de stadstorens.

Alle slangen, met uitzondering van die, in genoemde spuithuizen, zijn van „Storz-koppelingen" voorzien.

Buiten dienst werden gesteld:

525	M.	vlasslang met gummi gevoerd . . .	wijd	63 mM.
960	"	hennep- of vlasslang	"	63 "
135	"	ramehslang met gummi gevoerd . .	"	45 "
90	"	lederen slang	"	40 "
1710	M.	slang te zamen.		

Aan andere gemeentelijke diensten werden bovendien 450 M. vlasslang van 65 mM. verkocht.

Aangekocht werden:

750	M.	vlasslang met gummi gevoerd . . .	wijd	65 mM.
750	"	"	"	65 "
1500	M.	te zamen.		

De slangen zijn alle ongeveer 15 M. lang.

Het ombouwen, met eigen krachten, der buiten dienst gestelde stoomspuit Amstel, tot een „electrischen verlichtingswagen" kwam gereed. Deze wagen heeft eene dynamo van 60 Volt/65 Ampère, welke werkt door een stoom-drijfwerk, waarvoor de stoom door den ketel der oude stoomspuit geleverd wordt. De dynamo kan stroom geven aan drie stellen gloeilampen, elk in een reflector aangebracht, waarvan één stel op eene spil op den wagen is aangebracht en de beide andere bevestigd kunnen worden op verplaatsbare standaards. Elk lampenstel heeft 8 kooldraad gloeilampen van 32 N. K., zoodat te zamen 768 N. K. lichtsterkte verkregen kan worden. De verlichtingswagen werd in dienst gesteld op de hoofdwacht Nieuwe Achtergracht.

Een oude eenpaards spuitwagen werd vervangen door een eenpaards slangenwagen, welke op den post 2e Oosterparkstraat in dienst werd gesteld.

De in het vorige jaar door de Oesterreichische Daimler Motoren Gesellschaft (Mercedes-électrique) geleverde 3 chassis voor electrische

automobielen, met wielnaafmotoren op de voorwielen (systeem Lohner-Porsche), blijven uitstekend voldoen.

Minder goed heeft de bij deze voertuigen genomen proef met lichte batterijen van massa-platen voldaan. Na een gebruiksduur van ruim een jaar, moesten alle positieve platen reeds vernieuwd worden. Het blijkt, dat zij op den duur te veel en daardoor te kostbare vernieuwingen zullen vorderen, zoodat overwogen wordt deze batterijen te vervangen door andere, met een licht type oppervlakte-platen, al zal daardoor het gewicht der voertuigen iets grooter moeten worden.

Op de stoomspuit „Argus", geplaatst op een Mercedes-électrique chassis, werd eene bonbonne vloeibaar koolzuur opgesteld en verbonden aan het petroleum-reservoir. Daardoor kan, zoolang nog geen stoom aanwezig is, de petroleum ook door koolzuurdruk onder den ketel gebracht worden; voorheen kon dit alleen met eene, door den stoker te bedienen handpomp geschieden.

De verschillende voertuigen, zoowel de bespannen als de zelfbewegende, vorderden uit den aard der zaak wederom talrijke kleinere herstellingen, welke steeds bijna geheel met eigen krachten uitgevoerd konden worden. Waar de zadelmakerij, door de geleidelijke vervanging van de bespannen voertuigen door automobielen, aanmerkelijk minder werkzaamheden aan tuigen te verrichten kreeg, is aldaar eene inrichting gemaakt, om met eigen krachten de zoo kostbare slipbanden te vervaardigen. Deze inrichting voldoet uitstekend.

De drijvende stoomspuit „Jason" werd tweemaal, de „Jan van der Heyde" eenmaal in het dok gebracht, om schoongemaakt en nagezien te worden. Van laatstgenoemd vaartuig werden het lijf- en boordhout met eigen personeel vernieuwd.

Een nieuw systeem rookhelm werd op het einde van het jaar in beproeving genomen; de inrichting daarvan is zoodanig, dat de lucht niet door een blaasbalg in de luchtslang gevoerd behoeft te worden, doch dat alleen reeds de inademing een voldoenden luchttoevoer geeft.

De volgende 48 voertuigen waren op 31 December 1910 in dienst:

2 tweepaards-kolen- en slangenwagens,
2 〃 gereedschapwagens,
3 〃 transportwagens,
1 〃 verlichtingswagen (voor electrisch licht),
1 eenpaards 〃
5 tweepaards-koolzuurspuiten,
2 〃 spuitwagens (waarvan 1 in reserve),
5 eenpaards- 〃 (〃 3 〃 〃),
1 〃 slangenwagen,
8 tweepaards-stoomspuiten (〃 4 〃 〃),
3 〃 mechanische ladders,
3 eenpaards-dienstrijtuigen (waarvan 1 in reserve),
5 auto-koolzuurspuiten,

2 auto-slangenwagens,
4 〃 stoomspuiten,
1 〃 dienstwagen,

Bovendien waren nog in dienst (de later te vermelden handspuiten op handwagens niet medegerekend): 2 drijvende stoomspuiten met 2 sloepen en 5 hydraulische injectorspuiten op handwagens.

Het bovenstaande materieel is over de verschillende wachten en posten verdeeld als volgt:

1e SECTIE:

Hoofdwacht Honthorststraat:

1 auto-slangenwagen, 1 auto-koolzuurspuit, 1 mechanische ladder, 1 auto-stoomspuit, 1 transportwagen.

Hulpwacht Nicolaas Beetsstraat:

1 koolzuurspuit K.M., 1 stoomspuit.

Post Marnixstraat:

1 auto-koolzuurspuit, 1 eenpaards-spuitwagen (in reserve).

2e SECTIE:

Hoofdwacht Prinsengracht:

1 auto-koolzuurspuit, 1 mechanische ladder, 1 auto-stoomspuit, 1 eenpaards-spuitwagen, 1 stoomspuit (in reserve), 1 kolen- en slangenwagen, 1 gereedschapswagen, 1 verlichtingswagen, 1 transportwagen. 1 dienstrijtuig, 1 tweepaards-spuitwagen (in reserve), 1 sloep.

Hulpwacht Haarlemmerplein:

1 koolzuurspuit K.M., 2 stoomspuiten (1 in reserve).

Post Rozengracht:

1 tweepaards-spuitwagen.

Magazijn Viaduct:

1 eenpaards-spuitwagen (in reserve).

3e SECTIE:

Hoofdwacht De Ruijterkade:

1 auto-koolzuurspuit, 1 eenpaards-spuitwagen, 1 auto-stoomspuit, 1 stoomspuit (in reserve), 1 drijvende stoomspuit (Jason) met 1 sloep.

Hulpwacht Kattenburgergracht:

1 koolzuurspuit K.M., 1 stoomspuit.

Post Groenburgwal:

1 koolzuurspuit K.M.

Van de 5 aanwezige hydraulische injectorspuiten zijn er 2 geplaatst in het gebouw voor den Algemeenen Dienst aan de Handelskade, 1 in het Machinegebouw aan die kade en 2 in het Gemeentelijk Handelsentrepot.

4e SECTIE:

Hoofdwacht Nieuwe Achtergracht:

1 auto-koolzuurspuit, 1 auto-slangenwagen, 1 auto-stoomspuit, 1 mechanische ladder, 1 kolen- en slangenwagen, 1 gereedschapswagen, 1 verlichtingswagen, 1 transportwagen, 1 eenpaards-spuitwagen (in reserve), 1 auto-dienstwagen, 2 dienstrijtuigen, 1 drijvende stoomspuit (Jan van der Heyde) met 1 sloep.

Hulpwacht Van Ostadestraat:

1 koolzuurspuit G.M., 2 stoomspuiten (waarvan 1 in reserve).

Post 2e Oosterparkstraat:

1 eenpaards-slangenwagen.

De handspuiten, thans in gebruik en in reserve, zijn de volgende:

1e SECTIE:

Post Marnixstraat:

1 spuit, systeem-Belder (op den reserve-eenpaards-spuitwagen).

Spuithuis Kattenlaan:

1 spuit, systeem-Beduwé (in reserve).

2e SECTIE:

Hoofdwacht Prinsengracht:

1 spuit, systeem-Belder (op den eenpaards-spuitwagen), 1 spuit, systeem-Belder (op den reserve-tweepaards-spuitwagen).

Post Rozengracht:

1 spuit, systeem-Belder (op den tweepaards-spuitwagen).

Spuithuis Petroleumhaven:

1 spuit, systeem-Beduwé (op een handwagen).

4 spuithuizen Houthaven:

4 spuiten, systeem-Beduwé (op handwagens).

Westerkerkstoren:

1 spuit van bijzondere constructie.

Magazijn Viaduct:

1 spuit, systeem-Belder (op een reserve-eenpaards-spuitwagen), 1 spuit, systeem-Beduwé (op een handwagen), 1 spuit, systeem-Pothmann.

3e SECTIE:

Hoofdwacht De Ruijterkade:

1 spuit, systeem-Belder (op den eenpaards-spuitwagen).

Spuithuis Buiksloterweg:

1 spuit, systeem-Belder (op een handwagen).

2 spuithuizen Entrepotdok:

2 spuiten, systeem-Belder (op handwagens).

Oudekerkstoren:

1 spuit van bijzondere constructie.

Zuiderkerkstoren:

1 spuit van bijzondere constructie.

4e SECTIE:

Hoofdwacht Nieuwe Achtergracht:

1 spuit, systeem-Belder (op den reserve-eenpaards-spuitwagen).

Aanwezig zijn dus:

2	spuiten,	systeem-Pothmann	
10	"	"	-Belder
6	"	"	-Beduwé
3	"	van bijzondere constuctie	
21	handspuiten te zamen.		

In den loop van 1910 zijn 5 handspuiten verkocht of gesloopt geworden.

De stoomspuiten, welke op 31 December 1910 in dienst waren, zijn:

Jason	2 × 3	cylinders,	vermogen	12.000	Lit.	per	min.	(drijvend)
Cerberus	3	"	"	3.400	"	"	"	
Jan van der Heyde	3	"	"	3.000	"	"	"	"
Hercules	2	"	"	2.700	"	"	"	
Triton	3	"	"	2.200	"	"	"	
Argus	2	"	"	1.800	"	"	"	(elec. auto)
Wodan	2	"	"	1.600	"	"	"	(stoom- ")
Castor	2	"	"	1.200	"	"	"	"
Pollux	2	"	"	1.200	"	"	"	"
Ondine	1	cylinder	"	1.100	"	"	"	
Vecht	1	"	"	1.100	"	"	"	(in reserve)
Brama	1	"	"	1.100	"	"	"	"
Hydra	1	"	"	1.100	"	"	"	"
Amsterdam	1	"	"	1.100	"	"	"	"

De verkoop van oud materiaal bracht *f* 522,68 op.

8. Brandweer- en Politietelegraaf.

Het aantal telegraafstations van Brandweer en Politie bleef ongewijzigd. Het bedraagt voor:

Brandweer	13
Politie	39
Havenpolitie	2
Te zamen	54

Het politie-station Reijer Anslostraat werd overgebracht naar het nieuwe bureau Overtoom 449, hoek Vondelkerkstraat.

Er werd 1 nieuwe publieke brandschel geplaatst, nl. in perceel Langebrugsteeg 13, hoek Nes.

De particuliere brandschel der Stoomvaart Maatschappij „Nederland" werd van de Handelskade overgebracht naar het nieuwe etablissement op de IJkade.

Verder werden nog de volgende 9 publieke brandschellen verplaatst:
van Rozengracht 93 naar Rozengracht 84,
„ Nieuwe Kerkstraat 56 naar Nieuwe Kerkstraat 47,
„ Oostenburger Voorstraat 79 naar Nieuwe Oostenburgerdwarsstraat (Ned. Fabriek),
„ Pieter Nieuwlandstraat 114 naar 2e Van Swindenstraat 98,
„ Tuinstraat 185 naar 3e Egelantiersdwarsstraat 2,
„ Reijer Anslostraat 6 naar Overtoom 449,
„ Amstel 300 naar Amstel 302,
„ Utrechtschedwarsstraat 6 naar Utrechtschedwarsstraat 4,
„ Vijgendam 30 naar Nes 5.

Het aantal huismelders is belangrijk verminderd, met name in de wijk buiten de Muiderpoort. De defecten, in het daarvoor aanwezige dichte net van geleidingen, werden op eenige plaatsen zoo veelvuldig, dat in beginsel besloten is tot het geleidelijk opheffen der publieke huismelders uithoofde van het kostbare onderhoud. Zoolang de installatie niet te veel voorziening vordert, zullen de huismelders nog in dienst blijven; bij ernstige gebreken worden de defecte gedeelten uitgeschakeld.

In 1910 vervielen alle huismelders, welke waren aangesloten op de secondaire brandschellen Reinwardtstraat, Dapperplein en Dapperstraat en werden die secondaire schellen, in verband daarmede, door gewone brandschellen vervangen. Verder vervielen nog vele, aan andere secondaire brandschellen geschakelde huismelders, zoodat het aantal van deze met 340 verminderde en op 31 December 242 bedroeg. Zij waren verdeeld, als in het volgende staatje is aangegeven:

Plaats der secondaire brandschel	Aantal huismelders
Palmgracht	43
2e Van Swindenstraat (voorh. Pieter Nieuwlandstraat)	51
Wijttenbachstraat	41
Commelinstraat	9
Pontanusstraat	42
Post 2e Oosterparkstraat	12
Weeshuis Tesselschadestraat	16
Oude-Mannen- en Vrouwenhuis Muidergracht	16
Tramremise Tollensstraat	10
Museum Fodor	2
Totaal	242

De 4 laatstgenoemde schellen zijn particuliere en de huismelders daarop zijn geplaatst in de lokalen van de inrichtingen zelf.

De huismelders hebben in het geheel 12 maal een secondaire schel doen afloopen; 4 maal heeft dit plaats gehad door het onwillekeurig breken van glasruitjes of de geleiding; de overige 8 maal zijn de melders door de bewoners in werking gesteld voor brand of vermoeden van brand en hiervan 4 maal voor het perceel, waarin de melder geplaatst was en 4 maal voor andere perceelen.

Het gezamenlijk aantal brandschellen bedroeg op 31 December (de bedoelde 242 huismelders niet medegerekend) 495; daaronder waren 42 hoofdschellen en 53 hulpschellen. Van die 495 schellen waren 369 publieke en 126 particuliere.

De in het vorige jaarverslag vermelde installatie van het nieuwe Centraal-bureau, in de hoofdwacht aan de Nieuwe Achtergracht, met de daarbij aangesloten en voor veiligheidsschakeling ingerichte brandschelkringen W S, W K 1 en 2, W V 1 en 2 en W F 1 en 2, bleef uitstekend voldoen en wijzigingen werden daarin niet gebracht. Alleen werden de accumulatoren-batterijen voor die kringen versterkt en van 20 op 24 Volt gebracht, waardoor de stroomsterkte verhoogd werd en de dubbele werking der toestellen — brandmelding met stroomonderbreking en revisiemelding met stroomverzwakking — nog beter verzekerd werd.

In beginsel werd besloten, tot een geleidelijken ombouw van het geheele brandschelnet, naar het systeem der veiligheidsschakeling, met gescheiden brand- en revisie-melding. In het afgeloopen jaar werd reeds aangevangen met het wijzigen der inrichting van de brandschellen in den kring N S en in de buitenlijnen B N en N K.

Belangrijke werkzaamheden waren verder nog:

het vernieuwen van den stukgevaren waterkabel door het IJ;

het leggen van een waterkabel tusschen de Handelskade en de IJkade;

het vervangen van de bovengrondsche geleidingen, op de terreinen van de Westergasfabriek en van de Houthaven, door kabel;

het leggen van kabel, langs de Lijnbaansgracht, tusschen het Leidscheplein en het Rijksmuseum, in verband met de asphalteering der Weteringschans;

het leggen van kabel in de Tolstraat, voor de aansluiting van het aldaar in aanbouw zijnde bureau van politie;

het aanbrengen van milli-ampère-meters op alle brandschelkringen.

Wederom werden, bij het leggen van betonbeddingen voor de tram, op tal van plaatsen buizen onder die beddingen aangebracht, ten einde daarvan, bij eene later eventueel noodige kruising der trambanen, voor het doorvoeren van kabel gebruikt te worden. Ook moesten, in verband met asphalteeringen, op vele plaatsen kabels vernieuwd worden.

In de perceelen van 4 brandschelhouders werden electrische nachtschellen aangebracht, waardoor het aantal dezer schellen tot 246 gestegen is en het aantal droge elementen tot 492.

Verder hadden de gewone werkzaamheden plaats, voor herstelling van storingen en het onderhoud van telegraafmaterieel.

Ten behoeve van al deze werkzaamheden werden gebruikt:

750	M.	driehartskabel,
3880	,,	tweehartskabel,
5840	,,	eenhartskabel,
175	,,	driehartsloodkabel,
545	,,	tweehartsloodkabel,
5200	,,	houten kabelkoker,
560	,,	ijzeren pijp.

De totale lengte der telegraafleidingen voor brandweer en politie, alle in beheer bij de Brandweer, bedroeg op 31 December 1910:

340.040 M. ondergrondsche geleiding (waarvan 22.000 M. in reserve) en 1.400 M. bovengrondsche geleiding.

De lengte der ondergrondsche geleiding werd dus met 6195 M. vermeerderd, die der bovengrondsche met 500 M. verminderd.

Voor de gezamenlijke buitengeleidingen is in gebruik:

118.460	M.	eenhartskabel,
10.290	,,	tweehartskabel,
18.405	,,	driehartskabel,
1.000	,,	vierhartskabel, benevens
400	,,	bronsdraad en
1.000	,,	geïsoleerde bronsdraad.

Onderstaand telegraafmaterieel was op 31 December 1910 in dienst (reservevoorraad en oefeningsmaterieel niet medegerekend).

BENAMING	Ten dienste van: Brand-weer	Politie	Haven-politie	Totaal
Morse-toestellen	84	44	2	130
Brandschellen (met inbegrip van 242 huismelders)	737	—	—	737
Huistelefonen	57	2	—	59
Draagbare telefonen	18	—	—	18
Meydinger-elementen	116	172	—	288
Hydra-elementen	254	11	—	265
Droge elementen	540	—	—	540
Accumulatoren	406	—	—	406
Draagbare accumulatoren	84	—	—	84
Inductors voor brandschelkringen	14	—	—	14
Dynamo's	5	—	—	5
Electromotoren	5	—	—	5
Motor-inductors	1	—	—	1
Centrale schakeltafels	1	—	—	1
Electrische hoofdklokken	2	—	—	2
„ nevenklokken	42	—	—	42
„ signaalklokken	1	—	—	1
„ lichttableau's	2	—	—	2
Alarmklokken	5	—	—	5
Alarmschellen	153	—	—	153
Ondergrondsche geleiding (in M.)	266.640	51.400	—	318.040
Bronsdraad . . . . „ „	400	—	—	400
Geïsoleerd bronsdraad . . „ „	1.000	—	—	1.000

De geleiding ten dienste van de havenpolitie is geheel opgenomen in de noordelijke politielijn.

Gedurende 1910 werden over de lijnen van de brandweer 114.004 en over die van de politie 72.575 berichten, of te zamen 186.579 berichten geseind.

9. Gebouwen.

Verbouwingen van beteekenis hadden plaats in de hoofdwacht Prinsengracht en in de hulpwachten Nicolaas Beetsstraat, Haarlemmerplein en Van Ostadestraat.

In genoemde hoofdwacht werd de voormalige woning gelijkstraats ingericht tot stoomspuit-remise, terwijl in genoemde hulpwachten een deel van de wachtkamer werd afgenomen en ingericht tot verblijf voor den hoofdbrandwacht en den machinist.

Een aanvang werd gemaakt met het vermeerderen van het aantal slaapplaatsen in genoemde hulpwachten, ten einde ook voor de aflossende brandwachts eene afzonderlijke slaapplaats te verkrijgen. Voor de hulpwacht Haarlemmerplein kwam deze wijziging gereed.

Door den Gemeenteraad werden gelden toegestaan voor den bouw van een nieuwen brandweerpost aan de Dapperstraat hoek Domselaerstraat, ter vervanging van den vooral ook uit hygiënisch oogpunt onvoldoend ingerichten post aan de 2e Oosterparkstraat en voor het bouwen van eene loods voor reserve-voertuigen aan de hulpwacht Van Ostadestraat.

10. Kosten.

De uitgaven der Brandweer bedroegen over 1910 *f* 428.698,45[5], de ontvangsten *f* 11.514,31. De kosten van den dienst beliepen dus *f* 417.184,14[5], zijnde, berekend voor 573.983 inwoners, per hoofd *f* 0,7268 tegen *f* 0,7237 in het jaar 1909.

A. Overzicht van het aantal en de soort der branden sedert de oprichting der beroepsbrandweer.

Jaren	Gerichten	Schoorsteen-branden	Binnen-branden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengewone branden	Totaal		* Percentage der	
			Kleine	Groote	Kleine	Groote			Branden	Alarmee-ringen	**branden van beteekenis	groote uitslaande branden
1875	419	314	189	9	18	3	3	14	550	969	13,7	1,37
1876	705	343	302	9	9	2	2	22	689	1474	6,21	0,62
1877	654	336	301	10	3	2	4	8	664	1318	4,74	0,63
1878	493	385	379	12	12	3	9	9	809	1302	6,65	0,74
1879	588	534	453	7	17	5	9	9	1034	1622	6.—	1,04
1880	507	436	508	9	14	7	2	22	998	1505	5,58	1,30
1881	604	511	512	8	26	8	5	21	1091	1695	7,58	1,44
1882	485	484	518	8	15	5	5	14	1049	1534	5,13	0,92
1883	585	642	597	10	28	8	8	21	1314	1899	7,15	1,24
1884	612	601	563	14	37	9	4	14	1242	1854	9,69	1,46
1885	811	753	660	18	28	17	7	22	1505	2316	8,71	2,35
1886	949	737	820	21	37	12	4	16	1647	2596	7,86	1,35
1887	1075	833	795	32	29	10	5	83	1787	2862	8,20	1,15
1888	954	791	800	32	28	7	3	4	1665	2619	7,73	0,81
1889	917	776	749	15	41	5	2	9	1597	2514	7,53	0,62
1890	909	726	815	16	68	4	2	15	1646	2555	9,74	0,44
1891	959	693	752	19	37	5	3	9	1518	2477	7,50	0,61
1892	1082	753	955	36	52	14	6	37	1853	2935	9,65	1,32
1893	1206	748	1002	55	65	18	7	70	1965	3171	12,10	1,58
1894	1080	516	795	32	60	5	7	34	1449	2529	10,85	0,56
1895	1062	545	846	29	59	2	1	31	1513	2575	9,61	0,21
1896	1025	563	779	23	43	3	5	59	1475	2500	8,14	0,35
1897	955	552	800	24	53	4	2	59	1494	2449	9,19	0,45
1898	920	491	783	30	45	4	3	153	1509	2429	9,16	0,46
1899	954	533	763	27	46	4	9	125	1507	2461	9,17	0,38
1900	846	540	770	24	31	5	19	111	1500	2346	7,23	0,60
1901	763	506	885	26	54	8	17	88	1584	2347	9,04	0,82
1902	772	556	860	29	36	7	11	76	1575	2347	7,72	0,75
1903	754	456	832	40	40	5	7	95	1475	2229	9,27	0,54
1904	818	532	854	34	57	3	5	98	1583	2401	9,91	0,32
1905	725	473	827	25	37	3	1	83	1449	2174	7,29	0,34
1906	806	431	780	31	40	5	6	83	1376	2182	8,88	0,58
1907	754	382	827	31	42	4	4	81	1371	2125	8,52	0,44
1908	742	350	830	35	43	4	3	78	1343	2085	8,99	0,44
1909	734	411	823	35	34	4	3	64	1374	2108	8,16	0,45
1910	714	299	776	32	21	5	14	85	1232	1946	6,95	0,60

*) Bij de berekening van deze percentages zijn de schoorsteenbranden, scheepsbranden en buitengewone branden niet medegerekend.

**) Groote binnenbranden, kleine uitslaande branden en groote uitslaande branden te zamen

B. Verzamelstaat der oorzaken van branden, gedurende het jaar 1910.

OORZAKEN	Schoorsteenbranden	Binnenbranden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengew. branden	Totaal
		Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Fel stoken	284	—	—	—	—	—	—	284
In brand geraken van houtwerk aan den schoorsteen	—	133	—	1	—	1	—	135
Onvoorzichtig omgaan met brandende lucifers	—	69	5	2	2	1	—	79
Springen of vallen van petroleumtoestellen	—	68	1	4	—	—	—	73
Baldadigheid der straatjeugd	—	12	1	—	—	—	57	70
In brand geraken van een pan met was, olie, vet, hars, visch, pik, suiker of parafine	—	53	1	3	—	—	1	58
In brand geraken van waschgoed, kleeding, beddegoed, sponsen, gonjezakken of poetslappen bij een brandende kachel of fornuis	—	44	1	—	—	—	—	45
Springen of vallen van petroleumlampen	—	36	1	2	—	—	1	40
Onbekend	—	23	6	2	3	3	2	39
Spelen met lucifers of vuurwerk door kinderen	—	29	—	1	—	1	—	31
In brand geraken van vuilnis door het inwerpen van heete asch	—	13	—	—	—	—	14	27
In brand geraken van een gummislang aan een gaskomfoor	—	24	—	—	—	—	—	24
In brand geraken van vergaard roet tusschen vloer, plafond of schoorsteenboezem	—	23	—	—	—	—	—	23
Brandgevaarlijk plaatsen van gaslicht	—	19	1	—	—	—	—	20
Brandgevaarlijk plaatsen van een gaskomfoor	—	18	—	—	—	—	—	18
Onvoorzichtig omgaan met een brandende sigaar of tabakspijp	—	13	3	1	—	—	1	18
In brand geraken van den vloer onder een kachel, fornuis, haard, oven of moffel	—	16	—	—	—	—	1	17
Vervuilde schoorsteen	15	—	—	—	—	—	—	15
In brand geraken van papier, mot, krullen, watten, brandstoffen of tabak door vuur uit oven, kachel, fornuis of smidse	—	10	4	—	—	1	—	15
Onvoorzichtig omgaan met kaarslicht	—	11	—	—	—	1	—	12
Brandgevaarlijk plaatsen van haarden, kachels of fornuizen	—	8	—	1	—	2	—	11
Brandgevaarlijk plaatsen van kachelpijpen	—	10	—	—	—	—	—	10
Brandgevaarlijk plaatsen van spiritustheelichtjes	—	10	—	—	—	—	—	10
In brand geraken van den vloer door vuur uit kachel, oven, fornuis of haard	—	7	2	—	—	—	—	9
Springen of vallen van petroleumtheelichtjes	—	8	—	—	—	—	—	8
Springen of vallen van petroleumkachels	—	6	1	—	—	1	—	8
Brandgevaarlijk plaatsen van petroleumlampen	—	8	—	—	—	—	—	8
Lekkage aan den schoorsteen	—	8	—	—	—	—	—	8
In brand geraken, laten vallen of omvallen van een stoof, waarin een test met vuur	—	7	—	—	—	—	—	7
Springen of vallen van spiritustheelichtjes	—	6	—	—	—	—	—	6
Brandgevaarlijk plaatsen van petroleumtheelichtjes	—	6	—	—	—	—	—	6
„ „ „ een brandende kaars	—	5	—	—	—	—	—	5
In brand geraken van goederen in de uitstalkast bij het ontsteken van gaslicht	—	3	2	—	—	—	—	5
Transporteeren	299	706	29	17	5	11	77	1144

B. (Vervolg).

OORZAKEN	Schoorsteenbranden	Binnen-branden		Uit-slaande branden		Scheepsbranden	Buitengew. branden	Totaal
		Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Per transport	299	706	29	17	5	11	77	1144
Vallen van den bewoner met een brandend petroleumtoestel.	—	4	—	—	—	—	—	4
In brand geraken van versieringsartikelen door lampions.	—	4	—	—	—	—	—	4
Brandgevaarlijk plaatsen van gaskachels	—	2	1	—	—	—	—	3
In brand geraken van strijkgoed door een heete strijkbout	—	3	—	—	—	—	—	3
Brandgevaarlijk plaatsen van nachtlichtjes . . .	—	2	—	—	—	—	—	2
In brand geraken van een schutting door het daartegen werpen van heete asch of sintels . .	—	1	—	—	—	—	1	2
Vallen van den bewoner met een brandende petroleumlamp	—	2	—	—	—	—	—	2
Aangloeien van gedeeltelijk gedoofde kolen . . .	—	2	—	—	—	—	—	2
Vallen van een kistje sigaren op een droogkachel	—	2	—	—	—	—	—	2
Inslaan van den bliksem	—	2	—	—	—	—	—	2
Springen van een gasgloeilichtkousje in de étalagekast	—	1	1	—	—	—	—	2
In brand geraken van een raamgordijn door onvoorzichtigheid van schilders bij het afbranden van verf	—	2	—	—	—	—	—	2
Aanmaken van de kachel met petroleum . . .	—	1	—	1	—	—	—	2
Vermoedelijk zelfontbranding van vuurwerk . . .	—	—	—	—	—	—	1	1
Vermoedelijk zelfontbranding van zwartsel. . . .	—	—	1	—	—	—	—	1
Broeiing in briquetten	—	1	—	—	—	—	—	1
Broeiing in hooi	—	—	—	—	—	—	1	1
Brandgevaarlijk plaatsen van een petroleumtoestel	—	1	—	—	—	—	—	1
Brandgevaarlijk plaatsen van een petroleumkachel	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van de gummislang aan een gaslamp	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een lampekap	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een petroleumfietslantaarn	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van de kleeding van een slapenden man door het in aanraking komen met een brandend gaskomfoor.	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een schoorsteenzeiltje door vonken uit het fornuis	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een mand met tabak op een brandend fornuis	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een lossen film, in de bioscoopkast geborgen, door een weggesprongen vonk van de koolspitsen	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van krullen door onvoorzichtigheid met een brandende spiritussoldeerlamp .	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van de kleeding van een meisje door het in aanraking komen met een brandende kachel	—	1	—	—	—	—	—	1
Transporteeren	299	746	32	18	5	11	80	1191

B. (Vervolg).

OORZAKEN	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	Totaal
Per transport	299	746	32	18	5	11	80	1191
In brand geraken van een carburator van een motorboot	—	—	—	—	—	1	—	1
In brand geraken van kapokstof bij het kaarden nabij een brandende kachel	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een benzine-soldeerlamp .	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van de houten dakbedekking door niet geheel gedoofde houtskolen	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een raamgordijn bij het beproeven van een benzine-sigarenaansteker . .	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een lampion	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van benzine bij het overtappen in de nabijheid van een gebrand hebbend nog gloeiend gaskomfoor	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van benzine-dampen bij het zoeken met een brandende lantaarn naar een lek in een benzinereservoir	—	—	—	—	—	1	—	1
In brand geraken van den gootbodem door vonken uit een schoorsteen.	—	—	—	—	—	—	1	1
In brand geraken van een bus stempelinkt op een brandende kachel	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een flesch benzine door hitte van een benzinesoldeerbout	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een spinneweb boven een brandend gaskomfoor.	—	—	—	1	—	—	—	1
In brand geraken van franje in een emmer op een brandend gaskomfoor	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een kerstboom	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand geraken van een flesch politoer op een brandende kachel	—	1	—	—	—	—	—	1
Laten vallen van een fleschje benzine bij een brandende kachel	—	—	—	1	—	—	—	1
Wasschen van handschoenen met benzine bij kunstlicht	—	1	—	—	—	—	—	1
Zelfontbranding van een houten ventilatiekoker, dienende voor afvoer van heete lucht	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand steken van een stroomatras door de bewoonster.	—	1	—	—	—	—	—	1
Bij vergissing werpen van benzine in plaats van azijn in een pan groente, die op het vuur stond	—	1	—	—	—	—	—	1
Het ontbranden van petroleum, stroomende uit de opening der uitgesprongen kraan van het reservoir eener motorboot, aan de vonken van den motor-ontsteker	—	—	—	—	—	1	—	1
Struikelen over een pot met benzine, waardoor deze vloeistof in aanraking kwam met een brandend gaskomfoor	—	—	—	1	—	—	—	1
Transporteeren	299	761	32	21	5	14	81	1213

B. (Vervolg).

OORZAKEN	Schoorsteenbranden	Binnen-branden		Uit-slaande branden		Scheepsbranden	Buitengew. branden	Totaal
		Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Per transport	299	761	32	21	5	14	81	1213
Omstooten van een fleschje spiritus bij een brandend gaskomfoor	—	1	—	—	—	—	—	1
Leggen van een onbeschermd gloeilampje op een kapok zitkussen	—	1	—	—	—	—	—	1
Werpen van brandend poetskatoen in droog gras	—	—	—	—	—	—	1	1
Gieten van petroleum in een brandend fornuis . .	—	1	—	—	—	—	—	1
Aanleggen van een vuurtje op den houten vloer door een nachtwaker, voor het warmen van koffie	—	1	—	—	—	—	—	1
Omvallen van een strijkijzer met brandende houtskool.	—	1	—	—	—	—	—	1
Ontbranden van beerkuilgas bij het zoeken met open licht naar een gaslek	—	1	—	—	—	—	—	1
Vallen van een vonk uit een strijkijzer in een bakje met houtskolen	—	1	—	—	—	—	—	1
Omvallen van een brandende spiritus-blaaslamp	—	1	—	—	—	—	—	1
Vallen van vuur uit een loodgietersvuurpot in een dakgoot	—	—	—	—	—	—	1	1
Verbranden van een afgekeurde sloep voor het winnen van koper	—	—	—	—	—	—	1	1
In aanraking komen van een staaf ijzer met een onder-stroom-zijnden trambeugel en met een petroleumtank, waardoor een gat in de tank werd geslagen en de petroleum in brand geraakte	—	1	—	—	—	—	—	1
Schoonmaken van een met benzine gereinigd kleedingstuk bij een brandend gaskomfoor . .	—	1	—	—	—	—	—	1
Vallen van vuur in een draaiorgel bij lijmreparatie	—	1	—	—	—	—	—	1
Wegspringen van een brandenden korrel magnesium in een gordijn bij het ontsteken eener magnesiumfakkel	—	1	—	—	—	—	—	1
Breken en daardoor in brand geraken van een fleschje benzine bij een gaslicht	—	1	—	—	—	—	—	1
Vallen van vuur uit een brandende kachel in een verfpot	—	1	—	—	—	—	—	1
Vallen van een gebroken gasgloeilichtkousje in celluloid voorwerpen	—	1	—	—	—	—	—	1
In brand steken van krullen door werklieden, ter opruiming	—	—	—	—	—	—	1	1
TOTAAL	299	776	32	21	5	14	85	1232

waarop branc

	…NSDAG					TOTAAL								TOTAAL GENERAAL
	…n	Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengew. branden	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnen-branden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengew. branden	
	…	Kleine	Groote					Kleine	Groote	Kleine	Groote			
1	1	1	—	—	—	8	1	7	1	3	—	—	—	12
2	—	1	—	—	—	1	—	5	1	2	—	—	1	9
3	—	—	—	—	—	3	—	7	1	—	—	1	3	12
4	—	—	—	—	—	3	—	6	—	—	2	—	—	8
5	—	—	—	—	—	4	1	3	2	—	—	—	1	7
6	—	—	—	—	—	8	5	10	1	—	—	—	—	16
7	—	—	—	—	—	17	8	11	—	—	—	—	2	21
8	—	—	—	—	—	20	12	11	—	1	1	1	1	27
9	—	—	—	—	—	18	11	24	1	—	—	—	—	36
10	—	—	—	—	—	35	16	48	1	1	—	—	1	67
11	—	1	—	—	2	46	19	46	—	2	—	1	2	70
12	—	—	—	—	—	33	23	45	—	—	—	4	5	77
1	1	—	—	1	—	35	28	40	4	—	—	1	5	78
2	—	—	—	—	1	52	17	59	1	—	—	—	5	82
3	1	—	—	—	—	40	19	53	1	—	—	2	3	78
4	—	—	—	—	—	48	17	64	3	—	—	1	5	90
5	—	—	—	—	—	70	25	52	—	—	—	—	3	80
6	1	—	—	—	—	61	25	47	2	1	—	1	6	82
7	1	—	—	—	1	40	26	45	3	2	1	—	9	86
8	—	1	—	—	2	57	24	54	3	3	—	1	10	95
9	—	—	—	—	—	37	7	49	2	1	—	—	9	68
10	—	—	—	—	—	36	5	37	5	4	—	1	8	60
11	—	—	—	—	3	24	8	34	—	1	—	—	6	49
12	—	—	1	—	—	18	2	19	—	—	1	—	—	22
	5	4	1	1	9	714	299	776	32	21	5	14	85	1232
	182						1232							

C

Dagelijksche verzamelstaat der uren, waarop branden voorkwamen gedurende het jaar 1910.

UUR	ZONDAG								MAANDAG							
	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden
1 uur na middernacht	1	1	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—
2 „ „ „	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	—
4 „ „ „	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
5 „ „ „	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
6 „ „ „	1	2	2	—	—	—	—	—	5	1	3	—	—	—	—	—
7 „ „ „	1	—	1	—	—	—	—	—	11	1	3	—	—	—	—	—
8 „ „ „	3	—	1	—	—	—	—	1	6	3	2	—	—	—	—	—
9 „ „ „	2	—	6	—	—	—	—	—	3	3	2	—	—	—	—	—
10 „ „ „	7	—	3	—	—	—	—	—	5	3	4	—	—	—	—	1
11 „ „ „	6	2	4	—	—	—	—	—	6	2	10	—	1	—	—	—
12 „ middag	8	5	4	—	—	—	1	—	3	2	7	—	—	—	—	1
1 „ namiddag	8	4	8	—	—	—	—	1	8	2	5	2	—	—	—	—
2 „ „	9	3	9	1	—	—	—	1	5	—	6	—	—	—	—	2
3 „ „	2	—	11	—	—	—	1	1	7	1	7	—	—	—	—	—
4 „ „	9	—	3	1	—	—	—	2	10	2	14	—	—	—	1	1
5 „ „	11	—	7	—	—	—	—	—	10	5	11	—	—	—	—	1
6 „ „	9	2	4	—	—	—	—	1	3	5	10	1	—	—	—	3
7 „ „	1	2	4	1	—	—	—	1	5	5	9	—	1	—	—	1
8 „ „	8	3	6	1	—	—	—	1	5	—	7	—	—	—	—	2
9 „ „	5	—	6	—	—	—	—	1	6	—	6	1	—	—	—	2
10 „ „	7	—	4	—	—	—	—	—	3	—	5	2	2	—	—	5
11 „ „	3	2	2	—	—	—	—	—	5	1	4	—	—	—	—	2
12 „ middernacht	3	—	2	—	—	—	—	—	5	—	2	—	—	—	—	—
Totaal per dag	105	26	93	5	1	1	2	10	112	36	122	8	5	1	2	23
		138								197						

UUR	DINSDAG								WOENSDAG							
	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden
1 uur na middernacht	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—
2 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
3 „ „ „	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
4 „ „ „	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—
5 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
6 „ „ „	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 „ „ „	1	1	2	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	—
8 „ „ „	2	3	1	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	—	—
9 „ „ „	4	2	3	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—
10 „ „ „	6	3	10	1	—	—	—	—	5	—	6	—	—	—	—	—
11 „ „ „	5	4	7	—	—	—	1	—	6	2	10	—	1	—	—	2
12 „ middag	3	5	6	—	—	—	3	2	6	4	9	—	—	—	—	—
1 „ namiddag	4	5	5	—	—	—	—	2	5	3	6	1	—	—	1	—
2 „ „	8	5	9	—	—	—	—	—	9	3	8	—	—	—	—	1
3 „ „	5	4	7	—	—	—	1	1	3	2	6	1	—	—	—	—
4 „ „	6	1	4	1	—	—	—	2	5	4	12	—	—	—	—	—
5 „ „	6	7	9	—	—	—	—	—	11	1	7	—	—	—	—	—
6 „ „	14	4	9	—	—	—	1	—	9	5	5	1	—	—	—	—
7 „ „	8	4	9	—	—	—	—	3	7	2	13	1	—	—	—	1
8 „ „	15	4	9	—	1	—	—	3	3	4	6	—	1	—	—	2
9 „ „	5	3	7	—	—	—	—	1	4	1	12	—	—	—	—	—
10 „ „	5	—	7	—	1	—	—	1	5	2	4	—	—	—	—	—
11 „ „	2	1	6	—	1	—	—	—	3	—	10	—	—	—	—	3
12 „ middernacht	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—
Totaal per dag	104	57	117	2	4	—	6	17	91	39	123	5	4	1	1	9
		203								182						

UUR	DONDERDAG								VRIJDAG							
	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden
1 uur na middernacht	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
2 „ „ „	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
3 „ „ „	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
4 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 „ „ „	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
6 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—
7 „ „ „	1	3	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1
8 „ „ „	2	1	—	—	1	1	1	—	1	1	5	—	—	—	—	—
9 „ „ „	3	1	6	—	—	—	—	—	2	2	3	1	—	—	—	—
10 „ „ „	1	3	7	—	—	—	—	—	7	4	7	—	—	—	—	—
11 „ „ „	4	3	6	—	—	—	—	—	8	3	5	—	—	—	—	—
12 „ middag	5	1	7	—	—	—	—	—	5	3	8	—	—	—	—	—
1 „ namiddag	2	7	7	—	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—
2 „ „	5	1	10	—	—	—	—	—	8	3	13	—	—	—	—	1
3 „ „	6	3	10	—	—	—	—	—	12	4	6	—	—	—	—	1
4 „ „	6	2	16	1	—	—	—	—	6	5	9	—	—	—	—	—
5 „ „	9	5	6	—	—	—	—	1	11	5	9	—	—	—	—	—
6 „ „	11	3	8	—	1	—	—	1	9	5	6	—	—	—	—	1
7 „ „	6	6	3	—	—	—	—	1	8	4	4	—	—	1	—	2
8 „ „	10	2	8	1	—	—	1	1	11	6	12	1	1	—	—	—
9 „ „	8	1	6	—	—	—	—	2	4	2	9	1	—	—	—	3
10 „ „	6	2	3	1	—	—	1	—	5	—	4	1	1	—	—	2
11 „ „	7	1	5	—	—	—	—	1	3	—	5	—	—	—	—	—
12 „ middernacht	2	—	4	—	—	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	—
Totaal per dag	94	45	120	3	2	1	3	7	117	52	116	6	2	1	—	12
		181								189						

UUR	ZATERDAG								TOTAAL								TOTAAL GENERAAL
	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden Kleine	Binnenbranden Groote	Uitslaande branden Kleine	Uitslaande branden Groote	Scheepsbranden	Buitengew. branden	
1 uur na middernacht	1	—	1	—	—	—	—	—	8	1	7	1	3	—	—	—	12
2 „ „ „	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	5	1	2	—	—	1	9
3 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	7	1	—	—	1	3	12
4 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	6	—	—	2	—	—	8
5 „ „ „	1	1	1	—	—	—	—	—	4	1	3	2	—	—	—	1	7
6 „ „ „	—	—	1	1	—	—	—	—	8	5	10	1	—	—	—	—	16
7 „ „ „	2	1	1	—	—	—	—	—	17	8	11	—	—	—	—	2	21
8 „ „ „	2	2	1	—	—	—	—	—	20	12	11	—	1	1	1	1	27
9 „ „ „	3	—	3	—	—	—	—	—	18	11	24	1	—	—	—	—	36
10 „ „ „	4	3	11	—	1	—	—	—	35	16	48	1	1	—	—	1	67
11 „ „ „	11	3	4	—	—	—	—	—	46	19	46	—	2	—	1	2	70
12 „ middag	3	3	4	—	—	—	—	2	33	23	45	—	—	—	4	5	77
1 „ namiddag	5	6	5	—	—	—	—	2	35	28	40	4	—	—	1	5	78
2 „ „	8	2	4	—	—	—	—	—	52	17	59	1	—	—	—	5	82
3 „ „	5	5	6	—	—	—	—	—	40	19	53	1	—	—	2	3	78
4 „ „	6	3	6	—	—	—	—	—	48	17	64	3	—	—	1	5	90
5 „ „	12	2	3	—	—	—	—	1	70	25	52	—	—	—	—	3	80
6 „ „	6	1	5	—	—	—	—	—	61	25	47	2	1	—	1	6	82
7 „ „	5	3	3	1	1	—	—	—	40	26	45	3	2	1	—	9	86
8 „ „	5	5	6	—	—	—	—	1	57	24	54	3	3	—	1	10	95
9 „ „	5	—	3	—	1	—	—	—	37	7	49	2	1	—	—	9	68
10 „ „	5	1	10	1	—	—	—	—	36	5	37	5	4	—	1	8	60
11 „ „	1	3	2	—	—	—	—	—	24	8	34	—	1	—	—	6	49
12 „ middernacht	1	—	4	—	—	—	—	—	18	2	19	—	—	1	—	—	22
Totaal per dag	91	44	85	3	3	—	—	7	714	299	776	32	21	5	14	85	1232
		142								1232							

D. Wekelijksche verzamelstaat der branden over het jaar 1910.

WEKEN	Geruchten	Schoorsteenbranden	Binnenbranden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengewone branden	Totaal	AANMERKINGEN
			Kleine	Groote	Kleine	Groote				
1e week v. 1 Jan. t/m 8 Jan.	19	13	12	1	1	1	—	—	28	
2e „ „ 9 „ „ 15 „	12	10	25	—	—	—	—	—	35	
3e „ „ 16 „ „ 22 „	16	2	19	—	—	—	—	2	23	
4e „ „ 23 „ „ 29 „	20	14	24	1	—	—	—	1	40	
5e „ „ 30 „ „ 5 Febr.	17	11	26	1	—	—	—	1	39	
6e „ „ 6 Febr. „ 12 „	14	11	9	—	—	—	—	—	20	
7e „ „ 13 „ „ 19 „	15	8	18	—	1	—	1	—	28	
8e „ „ 20 „ „ 26 „	18	8	13	1	1	—	—	—	23	
9e „ „ 27 „ „ 5 Maart	17	8	12	1	—	—	—	1	22	
10e „ „ 6 Maart „ 12 „	14	12	19	1	—	—	—	—	32	
11e „ „ 13 „ „ 19 „	12	8	21	1	—	—	1	1	32	
12e „ „ 20 „ „ 26 „	16	11	14	—	—	—	—	4	29	
13e „ „ 27 „ „ 2 April	15	10	20	—	1	—	2	2	35	
14e „ „ 3 April „ 9 „	14	10	11	1	—	1	—	1	24	
15e „ „ 10 „ „ 16 „	15	15	10	—	—	—	—	2	27	
16e „ „ 17 „ „ 23 „	13	7	5	—	1	—	—	2	15	
17e „ „ 24 „ „ 30 „	11	6	10	—	2	—	—	4	22	
18e „ „ 1 Mei „ 7 „	17	2	8	—	1	—	—	2	13	
19e „ „ 8 „ „ 14 „	18	9	9	—	—	—	—	—	18	
20e „ „ 15 „ „ 21 „	8	1	12	—	—	—	—	2	15	
21e „ „ 22 „ „ 28 „	16	2	14	—	1	—	—	4	21	
22e „ „ 29 „ „ 4 Juni	10	2	17	2	—	—	—	1	22	
23e „ „ 5 Juni „ 11 „	7	—	12	—	—	—	—	—	12	
24e „ „ 12 „ „ 18 „	12	4	10	1	—	—	—	4	19	
25e „ „ 19 „ „ 25 „	11	4	10	—	—	—	1	2	17	
26e „ „ 26 „ „ 2 Juli	10	2	11	1	2	—	—	1	17	
27e „ „ 3 Juli „ 9 „	5	4	6	1	—	—	—	—	11	
28e „ „ 10 „ „ 16 „	9	2	12	1	—	—	—	4	19	
29e „ „ 17 „ „ 23 „	26	3	12	—	1	—	1	1	18	
30e „ „ 24 „ „ 30 „	12	2	15	—	1	—	—	1	19	
31e „ „ 31 „ „ 6 Aug.	14	1	10	1	—	—	1	1	14	
32e „ „ 7 Aug. „ 13 „	6	3	16	—	—	—	—	1	20	
33e „ „ 14 „ „ 20 „	10	4	10	—	—	1	—	12	27	
34e „ „ 21 „ „ 27 „	8	1	14	1	1	—	—	6	23	
35e „ „ 28 „ „ 3 Sept.	7	1	18	1	—	—	—	1	21	
36e „ „ 4 Sept. „ 10 „	11	—	12	1	—	—	—	1	14	
37e „ „ 11 „ „ 17 „	13	5	12	—	—	—	—	1	18	
38e „ „ 18 „ „ 24 „	16	2	11	—	—	—	1	1	15	
39e „ „ 25 „ „ 1 Oct.	10	1	7	1	—	—	1	3	13	
40e „ „ 2 Oct. „ 8 „	11	2	18	1	—	—	1	—	22	
41e „ „ 9 „ „ 15 „	18	4	15	1	1	—	1	2	24	
42e „ „ 16 „ „ 22 „	8	6	12	1	1	1	—	3	24	
43e „ „ 23 „ „ 29 „	25	9	16	—	—	—	—	2	27	
44e „ „ 30 „ „ 5 Nov.	24	5	18	—	—	—	—	1	24	
45e „ „ 6 Nov. „ 12 „	16	11	13	1	—	—	—	—	25	
46e „ „ 13 „ „ 19 „	9	4	28	1	1	1	—	1	36	
47e „ „ 20 „ „ 26 „	12	4	26	1	—	—	—	—	31	
48e „ „ 27 „ „ 3 Dec.	20	7	24	5	2	—	2	1	41	
49e „ „ 4 Dec. „ 10 „	10	8	20	—	1	—	—	1	30	
50e „ „ 11 „ „ 17 „	12	6	17	—	—	—	1	2	26	
51e „ „ 18 „ „ 24 „	13	8	19	—	—	—	—	2	29	
52e „ „ 25 „ „ 31 „	22	6	24	2	1	—	—	—	33	
TOTAAL . . .	714	299	776	32	21	5	14	85	1232	

E. **Maandelijksche verzamelstaat der plaats gehad hebbende branden over het jaar 1910.**

MAANDEN	Geruchten	Schoorsteen-branden	Binnenbranden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengewone branden	Totaal	AANMERKINGEN
			Kleine	Groote	Kleine	Groote				
Januari	71	42	88	2	1	1	—	4	138	
Februari	64	35	61	2	2	—	1	1	102	
Maart	64	45	75	3	1	—	3	6	133	
April	59	42	44	1	3	1	—	10	101	
Mei	67	16	52	2	2	—	—	9	81	
Juni	41	9	48	2	2	—	1	7	69	
Juli	56	12	48	3	2	—	1	6	72	
Augustus	37	10	60	2	1	1	1	21	96	
September	52	8	50	2	—	—	2	6	68	
October	73	21	62	3	2	1	2	8	99	
November	63	27	99	7	3	1	1	2	140	
December	67	32	89	3	2	—	2	5	133	
Totaal	714	299	776	32	21	5	14	85	1232	

F. Verzamelstaat der branden, gerangschikt naar de buurten, waarin zij voorkwamen, gedurende het jaar 1910.

1. Volgens de buurtletters.

BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden
		Per transp.	412	*Per transp.*	594	*Per transp.*	903
A	9	X I	4	NN II	—	SK	3
B	—	X II	3	OO I	22	SL	6
C	20	Y I	1	OO II	—	SM	16
D	9	Y II	6	PP I	18	SN	15
E	3	Z I	13	PP II	—	SO	21
F	7	Z II	4	QQ I	30	AB	21
G	8	AA I	12	QQ II	10	AC	16
H	12	AA II	1	RR	6	AD	35
J	8	BB I	5	SS	3	AE	17
K	19	BB II	1	TT I	10	AF	29
L I	11	CC I	19	TT II	1	AG	5
L II	1	CC II	1	UU I	27	AH	12
M	13	DD I	17	UU II	1	AJ	3
N	10	DD II	2	VV I	8	AK	6
O	16	EE I	16	VV II	5	AL	10
P	20	EE II	2	VV III	1	AM	—
Q	17	FF I	11	WW	3	AN	—
R	21	FF II	—	XX	1	WA	2
S	13	GG I	14	YY	1	WB	11
T I	29	GG II	—	ZZ	2	WC	17
T II	34	HH I	7	SA	30	WD	20
T III	27	HH II	—	SB	9	WE	38
U I	3	JJ I	9	SC	17	WF	4
U II	26	JJ II	1	SD	27	WG	18
U III	—	KK	2	SE	16	ZA	2
V I	15	LL	7	SF	17	OZ	—
V II	11	MM I	10	SG	19	ND	—
W I	34	MM II	3	SH	22	BS	2
W II	16	NN I	11	SJ	3		
Transport.	412	*Transport*	594	*Transport.*	903	Totaal	1232

2. Volgens het aantal.

BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden	BUURT	Aantal branden
		Per transp.	694	*Per transp.*	1066	*Per transp.*	1211
WE	38	AE	17	JJ I	9	KK	2
AD	35	WC	17	SB	9	ZZ	2
T II	34	O	16	G	8	WA	2
W I	34	W II	16	J	8	ZA	2
QQ I	30	EE I	16	VV I	8	BS	2
SA	30	SE	16	F	7	L II	1
T I	29	SM	16	HH I	7	Y I	1
AF	29	AC	16	LL	7	AA II	1
T III	27	V I	15	Y II	6	BB II	1
UU I	27	SN	15	RR	6	CC II	1
SD	27	GG I	14	SL	6	JJ II	1
U II	26	M	13	AK	6	TT II	1
OO I	22	S	13	BB I	5	UU II	1
SH	22	Z I	13	VV II	5	VV III	1
R	21	H	12	AG	5	XX	1
SO	21	AA I	12	X I	4	YY	1
AB	21	AH	12	Z II	4	B	—
C	20	L I	11	WF	4	U III	—
P	20	V II	11	E	3	FF II	—
WD	20	FF I	11	U I	3	GG II	—
K	19	NN I	11	X II	3	HH II	—
CC I	19	WB	11	MM II	3	NN II	—
SG	19	N	10	SS	3	OO II	—
PP I	18	MM I	10	WW	3	PP II	—
WG	18	QQ II	10	SJ	3	AM	—
Q	17	TT I	10	SK	3	AN	—
DD I	17	AL	10	AJ	3	OZ	—
SC	17	A	9	DD II	2	ND	—
SF	17	D	9	EE II	2		
Transport.	694	*Transport.*	1066	*Transport.*	1211	Totaal	1232

G. Gebezigde bluschmiddelen gedurende het jaar 1910.

BLUSCHMIDDELEN	Schoorsteenbranden	Binnen-branden		Uitslaande branden		Scheepsbranden	Buitengewone branden	Totaal
		Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Met gewone middelen, emmers water, dweilen, zand enz.	—	693	—	—	—	8	67	768
„ den ramoneur	299	—	—	—	—	—	—	299
„ 1 koolzuurspuit en 1 brandkraan	—	27	19	15	—	1	2	64
„ 1 koolzuurspuit	—	36	—	—	—	1	2	39
„ 1 brandkraan	—	14	5	—	—	1	12	32
„ 1 koolzuurspuit en 2 brandkranen	—	—	4	2	—	—	—	6
„ de kleine slang op huisleiding	—	5	—	—	—	—	—	5
„ 2 brandkranen	—	—	3	—	—	—	—	3
„ 1 drijvende stoomspuit. .	—	1	—	—	—	1	1	3
„ 2 koolzuurspuiten en 2 brandkranen.	—	—	—	2	—	—	—	2
„ 2 koolzuurspuiten. . . .	—	—	—	—	—	—	1	1
„ 1 handspuit en 1 stoomspuit	—	—	—	1	—	—	—	1
„ 1 brandkraan en 1 stoomspuit	—	—	—	—	—	1	—	1
„ 1 koolzuurspuit, 3 brandkranen en 1 stoomspuit .	—	—	—	1	—	—	—	1
„ 1 koolzuurspuit, 2 brandkranen en 1 stoomspuit .	—	—	—	—	1	—	—	1
„ 1 koolzuurspuit, 3 brandkranen en 2 stoomspuiten.	—	—	—	—	1	—	—	1
„ 2 koolzuurspuiten, 3 brandkranen en 1 stoomspuit .	—	—	1	—	—	—	—	1
„ 3 brandkranen en 3 stoomspuiten.	—	—	—	—	1	—	—	1
„ 4 brandkranen en 3 stoomspuiten	—	—	—	—	1	—	—	1
„ 4 brandkranen en 1 stoomspuit	—	—	—	—	1	—	—	1
„ 3 brandkranen, 4 stoomspuiten en 2 drijvende stoomspuiten	—	—	—	—	—	1	—	1
	299	776	32	21	5	14	85	1232

H. Verzamelstaat der branden, ontstaan door petroleum.

Oorzaken	Binnen-branden		Uitslaande branden		Scheeps-branden	Buitengewone branden	Totaal
	Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Springen of door onbekende oorzaak in brand geraken van petroleumlampen, -toestellen, -kachels, -theelichtjes of fietslantaarns	54	1	—	—	—	1	56
Omvallen van petroleumlampen, -toestellen, -theelichtjes, -nachtlichtjes of -kachels . .	28	1	1	—	1	—	31
Vallen van petroleumlampen, ten gevolge van slecht bevestigen van schroefoogen of krammen in het plafond of het breken der haken . . .	6	—	—	—	—	—	6
Laten vallen van petroleumlampen of -toestellen	38	1	5	—	—	—	44
Brandgevaarlijk plaatsen van petroleumlampen, -toestellen, -kachels, -theelichtjes of nachtlichtjes	17	—	—	—	—	—	17
Gieten van petroleum in een brandende kachel of fornuis.	2	—	1	—	—	—	3
Totaal	145	3	7	—	1	1	157

I. Oorzaken voor het alarmeeren.

Zien van rook in woningen, op straat of boven daken	107
Vermoeden van brand zonder nadere aanduiding	70
Rookende schoorsteen	51
Zien van vonken of brandend roet op de schoorsteenplaat, in de schoorsteenen of in kachelpijpen	48
Rookende kachel of fornuis	44
In brand geraken of overkoken van een pan met vet, olie, eten, was, pik, melk, suiker, visch of asphalt	42
Zien smeulen van papier, stroo, vuilnis of vodden	40
Baldadigheid . . . . (hiervan 9 maal door de buitenschel aan de Raadhuisstraat)	35
In brand geraken of omvallen van een petroleumlamp, petroleumtoestel, petroleumtheelichtje of petroleumkachel	34
Niet trekken van den schoorsteen	28
Vanzelf of door onbekende oorzaak afloopen eener brandschel .	24
Lekkage aan den schoorsteen	21
Verwijderen van bij storm losgeraakte voorwerpen aan gebouwen	20
Ruiken van brandlucht	18
Hoog branden of walmen van een petroleumlamp, enz. . . .	14
Verleenen van hulp bij lekkage of overstrooming door hemelwater	14
Zonder bekende oorzaak (vermoedelijk baldadigheid)	11
In brand geraken van de gummislang van een gaskomfoor . .	7
Zien van loodgietersvuurpotten op een dak	7
Defecten aan huismelders	6
Afloopen brandschel door werkzaamheden van telegraafarbeiders	5
Neerslaan van rook	4
Het inslaan van den bliksem zonder brand te veroorzaken . . .	4
Vechtpartij of huiselijke twist	3
Ontploffen van steenkolengas in de kachel	2
Omwerpen brandende kachel of fornuis door beschonken bewoner	2
Vallen van een kachelpijp uit den schoorsteen	2
Het vermoedelijk inslaan van den bliksem	2
Zien van rook uit een kabelhuisje van Electra, veroorzaakt door het doorslaan van een zekering	2
Zien branden van een petroleumlichtje achter een raamgordijn .	2
Het afblazen van een stoomketel	2
Het verleenen van hulp bij een bouwvallig huis	2
Het verleenen van hulp bij 2 ingestorte onbewoonde perceelen, op het vermoeden dat er menschen onder lagen	1
Het verwijderen van de topgevels van 2 perceelen, die dreigden in te storten	1
Het verleenen van hulp bij het instorten van een pakhuisdak . .	1
Het afbreken van een bouwvallig perceel door de straatjeugd .	1
Het omwaaien van een oude loods	1

Het verleenen van hulp aan eene door uitstroomend gas bewusteloos geworden vrouw	1
Het verleenen van hulp aan een door rook bewusteloos geworden man	1
.Het verleenen van hulp aan eene door kolendamp bewusteloos geworden vrouw	1
Het verleenen van hulp aan een bewusteloozen man	1
Het verleenen van hulp aan eene vrouw, welke zich door ophanging van het leven wilde berooven	1
Het verleenen van hulp aan een te water gevallen jongen	1
Het verleenen van hulp aan een te water geraakt meisje	1
Het verleenen van hulp aan 4 personen, opgesloten in een tusschen 2 verdiepingen vastgeloopen electrische lift	1
Ruiken van gaslucht	1
Ruiken van aetherlucht	1
Breken van een kolf aether	1
In brand geraken van gemorste benzine	1
In brand geraken van een benzine-soldeerlamp	1
In brand steken van eenig acethyleengas	1
In brand geraken van een pan met spiritus op een fornuis	1
In brand geraken van een spiritustheelichtje	1
Lekkage aan de gasleiding	1
Aftrekken der brandschel door den schelhouder, omdat zijne nachtschel defect was	1
Vermoeden van brand, door het lichtschijnsel van een met afgenomen deksel brandende kachel	1
Vermoeden van brand in een transformator	1
Vermoeden van brand door het uitbranden van kachels in eene school	1
Vermoeden van broeiing in priquetten	1
Zien afsteken van Bengaalsch vuur	1
Zien van zwaveldamp	1
Zien van damp bij het afkoken van diamant	1
Zien van magnesiumlicht	1
Zien van soldeerdamp	1
Zien van een spiritusvlam	1
Zien van damp van beenderen in een pakhuis	1
Het inslaan van den bliksem in een tram	1
Kortsluiting in een electrischen waterkabel van de tram	1
Het zich branden van een kind aan kokend water	1
Omvallen van een test met vuur	1
Het niet kunnen uitmaken van een petroleumkachel	1
Het breken van een peilglas van een stoomketel, waardoor veel stoom ontsnapte	1
Te hard branden van koffieboonen in het spit	1
Totaal	714

K. Wijze van melding der branden en geruchten.

WIJZE VAN MELDING AAN DE BRANDWEER	AANTAL								
	GERUCHTEN	SCHOORSTEEN-BRANDEN	BINNENBRANDEN		UITSLAANDE BRANDEN		SCHEEPS-BRANDEN	BUITEN-GEWONE BRANDEN	TOTAAL
			Kleine	Groote	Kleine	Groote			
Aftrekken der brandschel in een politiepost	58	33	107	5	4	2	2	10	221
„ „ „ bij particulieren	373	192	435	25	14	2	5	38	1084
Aanzegging per telefoon.	181	42	159	1	3	—	6	28	420
„ aan een brandweerpost. . . .	102	32	75	1	—	1	1	9	221
Totaal. . . .	714	299	776	32	21	5	14	85	1946

L. Aantal alarmeeringen door brandschellen.

Van de publieke brandschellen hebben er gealarmeerd	Maal	Te zamen alarmeeringen	Aanmerkingen
60	1	60	
60	2	120	
41	3	123	
22	4	88	
18	5	90	
16	6	96	
16	7	112	
10	8	80	
8	9	72	
9	10	90	
6	11	66	
1	12	12	
5	13	65	
1	14	14	
1	15	15	
2	16	32	
4	17	68	
1	18	18	
1	20	20	
1	24	24	Jodenbreestraat.
1	28	28	Nieuwmarkt.

284 publieke brandschellen hebben te zamen	1293	maal	gealarmeerd
10 particuliere „ „ „ „	12	„	„
Door de publieke telefoon is „ „	420	„	„
„ aanzegging aan brandweerposten is „ „	221	„	„
Totaal. . . .	1946	alarmeeringen.	

M. Aantal alarmeeringen per dag.

DAGEN	ALARMEERINGEN	TOTAAL AANTAL ALARMEERINGEN
5 dagen van	0 alarmeeringen	0
18 „ „	1 alarmeering	18
33 „ „	2 alarmeeringen	66
55 „ „	3 „	165
51 „ „	4 „	204
55 „ „	5 „	275
40 „ „	6 „	240
28 „ „	7 „	196
28 „ „	8 „	224
17 „ „	9 „	153
17 „ „	10 „	170
7 „ „	11 „	77
3 „ „	12 „	36
6 „ „	13 „	78
1 dag „	16 „	16 (28 Januari)
1 „ „	28 „	28 (18 Juli, dag van zwaar onweder en regenvloed)
	Totaal	1946

N. Aantal malen, dat elke wacht of post is uitgerukt.

WACHT OF POST	VOOR ELK DER VERSCHILLENDE VOERTUIGEN AFZONDERLIJK													Met de gezamenlijke voertuigen, welke naar een brandalarm uitrukken
	Met een tweepaards-spuitwagen	Met een koolzuur-spuit	Met een éénpaards-spuitwagen	Met een stoom-spuit	Met een automobiel-stoomspuit	Met een drijvende stoomspuit	Met een kolenwagen	Met den gereed-schapswagen	Met den verlichtings-wagen	Met den motor-slangenwagen	Met een motor-koolzuurwagen	Met een mecha-nische ladder	TOTAAL	
Hoofdwacht Nieuwe Achtergracht	—	4	2	9	97	7	5	3	—	20	663	567	1377	732
„ Prinsengracht	1	—	2	17	81	—	4	2	3	—	633	525	1268	676
„ Honthorststraat . . .	—	—	—	2	60	—	—	—	—	—	371	273	706	407
Hulpwacht Haarlemmerplein . .	—	328	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	383	342
Post Groenburgwal	—	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	330	330
Hulpwacht Kattenburgergracht. .	43	254	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—	358	327
„ Van Ostadestraat . . .	—	239	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	273	255
Post Marnixstraat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153	96	—	249	249
„ Rozengracht	240	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	249	249
Hoofdwacht De Ruijterkade . . .	—	9	8	—	65	14	—	—	—	—	174	—	270	234
Hulpwacht Nicolaas Beetsstraat .	3	157	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	192	177
Post 2e Oosterparkstraat.	—	—	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	146
Te zamen	287	1321	159	209	303	21	9	5	3	182	1937	1365	5801	4124

O. Bewaking Schouwburgen.

SCHOUWBURGEN	Aantal malen bewaakt door			Totaal aantal voorstellingen	Totaal aantal bewakings-manschappen
	1 man	2 man	4 man		
Café-concert Flora	522	—	—	522	522
Grand Théatre	475	—	—	475	475
Rembrandt Theater	392	—	—	392	392
Theater Frascati	365	—	—	365	365
Stadsschouwburg	—	308	5	313	636
Circus Carré	284	—	—	284	284
Paleis voor Volksvlijt	10	232	—	242	474
Hollandsche Schouwburg	—	234	—	234	468
Theater Franschelaan	207	—	—	207	207
Concertgebouw	126	1	—	127	128
Voor alle schouwburgen te zamen				3161	3951

HOOFDSTUK VII.

MILITAIRE ZAKEN.

A. NATIONALE MILITIE.

Ingevolge de Militiewet-1901 moeten voor de Nationale Militie worden ingeschreven alle Nederlanders, die binnen het Rijk, in het Duitsche Rijk, of in het koninkrijk België verblijf houden, of, aldaar woonplaats hebbende, elders dan in de drie genoemde rijken — doch niet in de koloniën of bezittingen des Rijks in andere werelddeelen — verblijven.

Het aantal Nederlanders, die in Duitschland verblijf houden of woonplaats hebben, en dientengevolge te Amsterdam voor de Militie worden ingeschreven, is van ongeveer 350 per jaar langzamerhand gestegen tot ongeveer 650.

Het inschrijvingsregister van de in het jaar 1891 geboren militieplichtigen werd op 31 Januari 1910 voorloopig gesloten met een getal van 5649, en op 30 Juni d. a. v. voor goed met een getal van 6289 ingeschrevenen. Tusschen den datum van de sluiting voor goed van dit register en dien der loting, zijn wegens verschillende redenen 4 ingeschrevenen van het register afgevoerd.

De loting had plaats in Augustus. Later werd ten behoeve van 5 militieplichtigen, die, ingevolge artikel 18 van bovenbedoelde wet, nog waren ingeschreven, eene naloting gehouden. Van de lotelingen en nalotelingen, ten getale van 6290, werden 1763 van den dienst vrijgesteld, 8 voorloopig en 8 voor altijd van den dienst uitgesloten, terwijl 5 vóór de zitting van den Militieraad zijn overleden; de overige 4506 werden tot den dienst aangewezen.

De vrijstelling had om de volgende redenen plaats:

wegens	te geringe lengte (kleiner dan 1,55 M.)	92
„	ziekelijke gesteldheid of gebreken	858
„	in dienst zijn vóór de inschrijving	178
„	broederdienst	622
„	dienstplichtigheid van twee of meer in hetzelfde jaar geboren broeders	13
	Te zamen	1763

Het gedeelte, dat de Gemeente in de lichting (1911) te dragen had, werd door de Gedeputeerde Staten bepaald op 1930 en wel 1357 voor volledige en 573 voor korte oefening.

Voor de lichting 1910, waarvan het contingent 1904 bedroeg, werden:

a in de maand	Maart	ter volledige	oefening	opgeroepen	700
b 〃 〃 〃	Mei	〃 korte	〃	〃	565
c 〃 〃 〃	Sept.	〃 volledige	〃	〃	639
				Te zamen	1904

Bij de militie te land werden ingelijfd	1741
〃 〃 zeemilitie 〃 〃	37
Als vrijwilliger waren reeds in dienst (art. 9 Militiewet)	63
Achtergebleven bij de inlijving	63
Te zamen	1904

Ingevolge art. 113, 1e alinea, der Militiewet-1901 is in hunne hoedanigheid van geestelijke enz. voor den tijd van één jaar ontheffing van den werkelijken dienst verleend:

voor de eerste maal aan:	16	lotelingen	der	lichting	1910
	5	〃	〃	〃	1909
	2	〃	〃	〃	1908
bij vernieuwing 〃	11	〃	〃	〃	1909
〃 〃 〃	9	〃	〃	〃	1908
〃 〃 〃	10	〃	〃	〃	1907
〃 〃 〃	18	〃	〃	〃	1906
〃 〃 〃	13	〃	〃	〃	1905
〃 〃 〃	11	〃	〃	〃	1904
〃 〃 〃	11	〃	〃	〃	1903
〃 〃 〃	4	〃	〃	〃	1902
〃 〃 〃	1	〃	〃	〃	1900
Te zamen	111	lotelingen.			

Bovendien is, ingevolge de 3e, in verband met de 4e alinea van art. 113 van genoemde wet, aan 8 militieplichtigen, die hun eerste oefening moesten volbrengen, ontheffing verleend van den werkelijken dienst voor den tijd van 1 à 2 jaar, op grond, dat zij geacht werden onmisbaar te zijn voor het gezin, waartoe zij behoorden, of waarin zij waren opgenomen; in 193 gevallen werd, op grond van art. 113*bis* dezer wet, eene geldelijke vergoeding toegekend wegens volbrenging van eerste oefening. Deze vergoeding werd ook verleend ter zake van opkomst krachtens art. 109 of 111 aan:

76	miliciens	der	lichting	1909
30	〃	〃	〃	1908
76	〃	〃	〃	1907
11	〃	〃	〃	1906
117	〃	〃	〃	1905
184	〃	〃	〃	1904
289	〃	〃	〃	1903, en
4	〃	〃	〃	1902
Te zamen 787				

Het aantal verleende vergoedingen bedraagt alzoo 193 + 787 = 980 in totaal.

Ingevolge art. 114, 1e alinea, werd uitstel van eerste oefening verleend aan 102 lotelingen der lichting 1910 en aan 12 der lichting 1909; te zamen 114.

INKWARTIERING.

Inkwartiering van militairen had plaats als volgt:

officieren	—
militairen beneden den rang van officier	229
stalling van dienstpaarden	—

TRANSPORTMIDDELEN.

Ten behoeve van het leger werden de volgende transportmiddelen verstrekt:

48 wagens, elk bespannen met 1 paard }
20 〃 〃 〃 〃 2 paarden } elk met een geleider.
2 voorspannen, elk van 2 paarden }

B. LANDWEER.

Het getal der alhier in het verlofgangersregister ingeschreven milicien-verlofgangers, die op 1 Augustus 1910 naar de Landweer overgingen, bedroeg 741; daarvan werden ingedeeld:

bij het XXIIe Landweerdistrict	186	man
〃 〃 XXIIIe 〃	176	〃
〃 〃 XXIVe 〃	185	〃
〃 〃 XXVe 〃	194	〃
Te zamen	741	man

Met betrekking tot 846 landweerplichtigen werd geldelijke vergoeding krachtens art. 15*bis* der Landweerwet verleend.

C. VEREENIGINGEN TOT VRIJWILLIGE OEFENING IN DEN WAPENHANDEL.

Aan de jaarverslagen der alhier gevestigde vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel is het volgende ontleend.

1. Schietvereeniging *Sanboo:* 55 gewone leden en 4 donatrices.

2. Koninklijke Weerbaarheidsvereeniging *Claudius Civilis:* 19 leden.

3. Scherpschuttersvereeniging *Neêrlands Burgerwacht:* 18 werkende leden, 1 eerelid en 7 donateurs.

4. Afdeeling „Amsterdam" van de te Utrecht gevestigde *Koninklijke Nederlandsche Weerbaarheidsvereeniging:* 133 gewone leden, 1 eerelid en 6 donateurs.

5. Schietvereeniging *Rood-Wit-Blauw*, behoorende tot de afdeeling „Amsterdam" van den Koninklijken Nederlandschen Bond van Oud-Onder-officieren: 200 leden, 18 buitengewone leden (militairen), 7 eereleden, 12 leden van verdienste, 34 donateurs en 8 donatrices.

6. Vereeniging *Volksweerbaarheid*, afdeeling „Amsterdam": 597 leden, waarvan 517 mannelijke en 80 vrouwelijke.

7. Vereeniging van Onderofficieren der dienstdoende Schutterij te Amsterdam *V. O. S. A.:* 30 gewone leden, 2 eereleden, 5 donateurs en 2 donatrices.

8. Amsterdamsche Schietclub *R. O. O. S.:* 13 leden, waaronder 2 eereleden.

9. Schiet-, Scherm- en Weerbaarheidsvereeniging *Door Oefening Weerbaar:* 258 leden, 1 lid van verdienste en 7 donateurs. Van deze 258 leden behooren er 61 tot de zgn. geuniformeerde afdeeling en 197 tot de afdeeling, welke zich voorbereidt voor het examen, bedoeld bij art. 104 der Militiewet-1901 („viermaanders").

10. Vereeniging van Oud-onderofficieren der Schutterij in Nederland *Luitenant-Generaal Cort Heyligers:* 20 leden.

11. Christelijke Weerbaarheidsvereeniging *Prins Hendrik:* 17 leden en 2 donateurs.

Bovendien bestaat hier ter stede nog de *Koninklijke Studenten-Schietvereeniging*, welke in gebreke gebleven is haar jaarverslag in te richten op de bij het „Weerbaarheids-voorschrift" bepaalde wijze.

HOOFDSTUK VIII.

KERKELIJKE ZAKEN EN MAKINGEN.

Omtrent de bestaande kerkelijke gemeenten, de gebouwen voor openbaren eeredienst en het getal dienstdoende leeraars of geestelijken van elk kerkgenootschap kan het volgende worden medegedeeld.

BENAMING	Getal kerken	Getal dienstdoende leeraars of geestelijken
Nederduitsche Hervormde Gemeente . . .	14	29
Waalsche Hervormde Gemeente [1].	2	4
English Episcopal Church	1	1
English Reformed Church.	1	1
Remonstrantsch Gereform. Gemeente [1] .	1	2
Oud-Gereformeerde Gemeente	1	1
Oud-Gereformeerde Kerk	1	1
Gereformeerde Kerk	8	10 [2]
Gereformeerde Gemeente.	1	1
Christelijk Gereformeerde Gemeente . . .	1	1
Gereformeerde Kerk van Overtoom. . . .	1	1
Evangelische Gemeente	1	1
Evangelisch Luthersche Gemeente [1] . . .	2	6
Hersteld Evang. Luthersche Gemeente [1]	1	4
Vereenigde Doopsgezinde Gemeente . . .	2	4
Roomsch-Katholieke Kerk.	26	113
Oud-Bisschoppelijke Cleresie [1]	2	3
Nederland. Israëlietische Hoofdsynagoge.	8	4
Portugeesch Israëlietische Gemeente . . .	1	4
Gemeente van Gedoopte Christenen . . .	1	1
Zend.vereen.der Episc. Church of England [1]	1	1

Behalve in de bovenbedoelde worden in verschillende andere gebouwen godsdienstoefeningen gehouden.

Voor zoover dienaangaande berichten zijn ingekomen, verkeeren de kerkgebouwen in voldoenden toestand.

Uitgaven voor de openbare eerediensten werden door de Gemeente niet gedaan; subsidiën voor bouw, onderhoud of herstel van kerken of pastorieën, of toelagen aan geestelijken werden niet verleend.

---

[1]) Omtrent 1910 zijn geen inlichtingen verstrekt. De laatst ontvangen opgaven zijn hier herhaald.

[2]) Waarvan 1 in missionnairen dienst te Jogjakarta.

De besturen der in den volgenden staat genoemde instellingen ontvingen in den loop van het jaar machtiging tot aanvaarding van de achter iedere instelling vermelde makingen.

BEVOORDEELDE INSTELLINGEN	BEDRAG	ERFLATERS
A. *Machtiging aangevraagd in* 1909 *en verleend in* 1910.		
Ned. Isr. Armbestuur (voor het onder haar bestuur staande Ziekenhuis)	*f* 900.— à *f* 1000.—	H. Zeckendorf, wed. M. G. Tabak
Genootsch. „Liefdadigheid naar Vermogen"	*f* 1000.—	S. G. A. Hatwan, wed. Dr. A. E. de Perrot
Gesticht v. Liefde „St. Bernardus"	„ 1000.—	Mej. H. M. P. Everard
Roomsch-Catholiek O. Armenkantoor (voor het onder haar bestuur staande R.-C. Oude vrouwen- en mannenhuis „Sint Jacob")	„ 3000.—	dezelfde
Roomsch-Catholiek Gesticht van Liefdadigheid	„ 2000.—	dezelfde
Gesticht „de Voorzienigheid"	„ 3000.—	dezelfde
Vereeniging van de Heilige Catharina van Siëna	„ 2000.—	dezelfde
Sint Aloysius Gesticht	„ 3000.—	dezelfde
B. *Machtiging aangevraagd en verleend in* 1910.		
Vereeniging v/d H. Vincentius à Paulo, afd. Amsterdam:		Mej. H. M. P. Everard
a ten behoeve harer armenscholen	*f* 6000.—	
b ten behoeve van ieder harer 18 conferentiën	„ 200.—	
De R.-K. Ziekenverpleging en het Onze-Lieve-Vrouwe Gasthuis	„ 16.000.—	dezelfde
Onze-Lieve-Vrouwe Gasthuis	± „ 50.000.—	E.A.Renard, wed. W.J.Walter
Idem	„ 1000.—	M. J. Hölscher, wed. P. C. E. van Wensen
Vereeniging tot Weldadigheid v/d Allerheiligsten Verlosser	„ 3000.—	Mej. H. M. P. Everard
Idem	„ 2000.—	E.A.Renard, wed. W.J.Walter
Genootschap „Liefdadigheid n. Vermogen"	Nom. kap. *f* 2000 + inschr. Grootboek 2½ % N.W.S.	Mej. A. M. Teerink

BEVOORDEELDE INSTELLINGEN	BEDRAG	ERFLATERS
Genootsch. „Liefdadigheid naar Vermogen"	Nom. kap. *f* 3000 inschr. Grootboek 2½ % N.W.S.	Mej. G. M. Teerink
Idem	*f* 1000.—	W. P. Eskes
Idem	„ 2000.—	E. Heuckeroth, wed. J. van Buuren
Idem	„ 100.—	M. Maijer
Idem	„ 4000.—	H. A. Wijsmuller, wed. H. W. Kramer
Idem	„ 1000.—	S. J. Heijbroek, wed. J. C. Goossens
De Geref. Kerk te Amsterdam: *a* ten behoeve van hare diaconie *b* ten behoeve van de weezen-, oude mannen- en vrouwenstichting	„ 200.— „ 300.—	M. Ch. Werner, wed. F. Bahlmann
Diaconie der Ned. Hervormde Gemeente	„ 500.—	Mej. A. M. Betman
Idem	„ 10.000.—	Th. J. C. Koopman wed. G. Vermeulen
Idem	± „ 50.000.—	dezelfde
Idem	„ 1000.—	B. A. C. H. van Notten, wed. S. Rendorp
Idem	*f* 11.000 onder den last van vruchtgebruik	J. A. H. Monhemius, wed. W. J. van Uije
Idem	*f* 6000.—	C. A. Ebert, wed. H. Richard
Diaconie der Ned. Hervormde Gemeente *a* ten behoeve van hare weeshuizen *b* van hare Diaconiescholen	Nom. kap. groot *f* 30.000, inschrijving Grootboek der 3% rentegevende Nederl. Staatsschuld *f* 2000.—	Mej. Neuteboom
Diaconie der Ned. Hervormde Gemeente, ten behoeve van hare scholen	„ 2000.—	Mej. J. B. Bos
Diaconie der Ned. Hervormde Gemeente	½ der nalatenschap na aftrek van leg. (*f* 10.000 à *f* 15.000)	H. A. Wijsmuller, wed. H. W. Kramer
Idem	*f* 5000.—	Mej. W. M. E. Brave
Vereeniging „Hulp voor onbehuisden"	„ 300.—	Mej. A. M. Betman
Diaconie der Waalsch Hervorm. Gemeente	„ 1000.—	S. G. A. Hatwan, wed. Dr. A. E. de Perrot

BEVOORDEELDE INSTELLINGEN	BEDRAG	ERFLATERS
Gemeente van Ged. Christenen	*f* 625.—	K. Olthuis
Prot.Weduwen-enWeezenfonds	1/3 van de nalatenschap *f* 2000 à *f* 2500	J. B. Veltman
R.-C. Kerk van den H. Ignatius	Geheele nalatenschap, bestaande in: 1[0] een huis, ter waarde van *f* 5000 à *f* 6000 2[0] inboedel, effecten en contanten, ter waarde van ± *f* 250.600	Mej. W. J. C. Lücke
Christelijk Geref. Gemeente	*f* 1000.—	Th. J. C. Koopman, wed. G. Vermeulen
R.-C. Oude Armenkantoor	„ 1500.—	M. J. Hölscher, wed. P. C. E. van Wensen
R.-C. O. Vrouwen- en Mannenhuis „Sint Jacob"	„ 3000.—	E.A.Renard,wed.W.J.Walter
Idem	Nalatenschap onder den last eener jaarl. lijfrente (verm. geldsw. ± *f* 16.000)	G. N. F. Malagrida
R.-C. Parochiekerk van den H. Dominicus	*f* 1500.—	M. J. Hölscher, wed. P. C. E. van Wensen
R.-C. Parochiaal Kerkbestuur v/d H.H. Nicolaas en Barbara	„ 1000.—	Mr. J. J. E. Geelen
Ned. Vereeniging tot medewerking aan de uitbreiding van het Christendom onder de Joden, gevestigd te Amsterdam	*f* 16.000, benev. *f* 12.000 onder den last van vruchtgebruik	Mej. M. E. Leenheer
Oude Vrouwen- en Mannenhuis der Ned. Hervormde Gemeente	*f* 6000.—	C. A. Ebert, wed. H. Richard
Diaconie Weeshuis der Ned. Hervormde Gemeente	„ 6000.—	dezelfde
Idem	„ 2000.—	E. Heukenroth, wed. J. van Buuren
Idem	„ 1000.—	J. H. Convooy
R.-K. Kerk v/d H. Willibrordus binnen de Veste	*f* 1000, belast met vruchtgebruik	Mej. G. A. Th. M. van Kempen
Idem	*f* 1000, belast met vruchtgebruik	S. J. H. Hoelen, wed. E. H. M. van Kempen
Geref. Oranje-weesh. te Huizen, toebeh. aan de Vereen. tot opn. van weezen in de Gem. Huizen, gevestigd te Amsterdam	*f* 100.—	Mej. M. E. Bernhardi

BEVOORDEELDE INSTELLINGEN	BEDRAG	ERFLATERS
Noordhollandsche Vereeniging „het Witte Kruis"	Buitenpl., „Vechtoever" met volledigen inboedel te Maarseveen om te dienen als rusthuis voor verpleegsters, benevens *f* 140.000 inschrijving op het 3 % Grootboek N.S., (vermoed. geldswaarde *f* 181.250	G. K. F. van Walree
Diaconie Oude-Vrouwenhuis der Ned. Hervormde Gemeente	± *f* 20.000.—	E. Heuckeroth, wed. J. van Buuren
Het Leger des Heils	„ 200.—	Mej. A. M. Betman
Het Armenhuis der Gemeente Amsterdam	„ 2000.—	E. Heuckeroth, wed. J. van Buuren
Sint Elisabethsgesticht	„ 1000.—	Mej. J. J. Nieuwenhuijsen
Ned. Israël. Jongensweeshuis „Magadlé Jethomim"	„ 100.—	M. Maijer
Ned. Israëlietisch Armbestuur	„ 100.—	dezelfde
Ned. Hervormde Gemeente ten behoeve van hare Kerkgebouwen	„ 2000.—	Mej. J. B. Bos
Ned. Israëlietisch Meisjesweesh.	„ 200.—	M. Zeehandelaar, echtg. A. E. Fruitman
Mij. tot opvoeding van weezen en andere minderjarigen in het Huisgezin „Zandbergen", gev. te Amsterdam	„ 1000.—	Mej. C. J. Ploeg
Diaconie der Hersteld Evang. Luthersche Gemeente	½ der nalatenschap na aftrek van leg. (*f* 10.000 à *f* 15.000)	H. A. Wijsmuller, wed. H. W. Kramer
R.-K. Parochiaal Kerkbestuur van de H. Anna	*f* 500.—	Mej. A. Gorter
Diac. Oude-Vrouwen-, Mannen- en Bestedelingenhuizen der Ned. Hervormde Gemeente	„ 1000.—	J. H. Convooij
Evang. Luthersche Diaconie en Zwaardvegershofjes	„ 2000.—	A. M. Rahé, wed. H. Deenik
Amsterdamsch Prot. Zedelijk Lichaam „Sarepta", Steun voor Weduwen	„ 1000.—	dezelfde
Ned. Israël. Jongensweeshuis	„ 100.—	S. Lopes Cardozo
Portug. Israël. Jongensweeshuis	„ 100.—	dezelfde

HOOFDSTUK IX.

ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

A. VOORBEREIDEND ONDERWIJS.

I. Openbaar Onderwijs.

Op 1 Januari 1910 werd eene openbare voorbereidende school geopend, nl. school lett. D aan de Kleine Wittenburgerstraat N°. 76. Deze school is gevestigd in het gebouw, waarin gevestigd was de vroegere openbare lagere school N°. 13, welk gebouw met het oog op de gewijzigde bestemming de noodige verbouwing heeft ondergaan.

Met 1 Juli 1910 werd nog eene openbare voorbereidende school geopend, nl. school lett. E aan de Nieuwe Egelantiersstraat N°. 1. Voor deze school is gebruik gemaakt van het voormalig gebouw der Comeniusschool, nadat dit de noodige verbouwing had ondergaan. Op 31 December 1910 waren in aanbouw één school aan de Rozenstraat, twee scholen aan de Cliffordstraat, twee scholen aan de Rhijnvis Feithstraat, één school aan de Nicolaas Beetsstraat en één school aan de Nieuwe Tolstraat. Verder waren verschillende plannen voor de opening van openbare voorbereidende scholen in voorbereiding.

Het getal hoofden, onderwijzeressen en helpsters, aan de openbare voorbereidende scholen verbonden, was aan het einde van 1910: 5 hoofden, 37 onderwijzeressen, 21 helpsters.

De staat der schoolbevolking was op 31 December 1910: 736 jongens en 663 meisjes.

De toestand der schoollokalen was voldoende. Het materieel en de hulpmiddelen voor het onderwijs verkeeren over het algemeen in goeden staat.

De kosten van het openbaar voorbereidend onderwijs zullen met eenige andere bijzonderheden worden medegedeeld in de Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam.

In de verordeningen enz., regelende het openbaar voorbereidend onderwijs, werden in 1910 de volgende wijzigingen gebracht:

a de wijziging van de Verordening tot regeling van het openbaar voorbereidend onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 10), waarbij bepaald werd, dat aan eene school van meer dan 8 klassen één onderwijzeres boven het gewone aantal kan worden verbonden;

b de wijziging van de Instructie voor het onderwijzend personeel der openbare scholen voor voorbereidend onderwijs (Gemeenteblad 1910,

afd. 3, volgn. 61), waarbij maatregelen werden vastgesteld voor het geval, dat ten huize van een lid van het onderwijzend personeel of van een leerling der school besmettelijke ziekte heerscht, en verder bepalingen omtrent het onderzoek van leerlingen door den gemeentearts.

2. Bijzonder Onderwijs.

Overeenkomstig de bepalingen van het Reglement op het verleenen van subsidiën aan Bijzondere Bewaarscholen (Gemeenteblad 1907, afd. 3, volgn. 91) ontvingen de volgende vereenigingen of instellingen voor het jaar 1910 eene gemeentesubsidie.

	NAAM DER VEREENIGING OF INSTELLING	Plaats waar de school is gevestigd	Bedrag	Aantal leerlingen op 15 Jan. 1910	Aantal subsidie-leerlingen op 15 Jan. 1910
1	Vereeniging ter behartiging der godsdienstige belangen van de bewoners der buitenwijken van Amsterdam . .	*a* Quellijnstr. 92.	*f* 960.—	196	148
		b Overtoom 105.	„ 780.—	153	113
		c Ter Haarstr. 15	„ 1.365.—	238	220
		d 1e Oosterp.str. 12	„ 780.—	156	110
2	Vereen. Tot Heil des Volks	*a* Willemsstr. 31-41	„ 1.620.—	318	276
		b Barndesteeg 23	„ 1.185.—	240	189
3	Vereeniging „Bewaarschool voor Nederl.-Israëlietische Minvermogenden"	Rapenb.straat 52	„ 1.620.—	413	264
4	Vereen. „Het Oude Eiland"	Kattenb.t.str. 4.	„ 960.—	196	160
5	R.-K. Kerkbest. der Parochie van de H.H. Nicolaas en Barbara	Da Costakade 20	„ 1.185.—	312	162
6	Vereeniging „Koning-Willemshuis".	Egelant.str.143-145	„ 780.—	156	116
7	Commissie tot het bestuur over de kerkgebouwen, goederen, fondsen en inkomsten der N. H. G. . .	N. Looiersstr. 76.	„ 780.—	153	95
8	Vereeniging „Vormschool voor Onderwijzeressen aan Bewaarscholen"	Anjeliersstr. 161.	„ 1.365.—	251	204
9	Vereeniging „Wijk XXII".	De Wittenk. 61/63	„ 46,25	78	61 *)
		Totaal	*f* 13.426,25	2860	2118

*) Deze subsidie loopt slechts over de maand December 1910.

Bij de berekening van de subsidie komen alleen in aanmerking de leerlingen, die bij het einde van het subsidiejaar den zesjarigen leeftijd nog niet en den vierjarigen leeftijd reeds bereikt zullen hebben.

Bij het verleenen van deze bijdragen werd er naar gestreefd, dat aan de scholen zooveel onderwijzeressen, in het bezit van voldoende bevoegdheid, worden werkzaam gesteld als het reglement eischt.

In de gebouwen van de gesubsidieerde bijzondere bewaarscholen kwamen verschillende verbeteringen tot stand.

Wij vestigen er de aandacht op, dat ook in het verslag der Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, hetwelk in zijn geheel als BIJLAGE II aan dit verslag toegevoegd is, verschillende mededeelingen omtrent het Voorbereidend onderwijs zijn opgenomen.

B. LAGER ONDERWIJS.

De voornaamste opgaven omtrent den toestand van het Lager onderwijs in 1910 komen voor in het verslag der Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, dat in zijn geheel als BIJLAGE II van dit verslag opgenomen is. Wat betreft de veranderingen in het personeel dier commissie, de opening van nieuwe scholen, de schoolbevolking enz., wordt dan ook kortheidshalve verwezen naar dat verslag.

Aan 119 personen werd in 1910 het bewijs uitgereikt, bedoeld in art. 55, onder letter *c*, der Wet tot regeling van het Lager onderwijs.

Aan vreemdelingen, te Amsterdam verblijf houdende, is in 1910 geen vergunning verleend om in Nederland lager onderwijs te geven (art. 6 der Wet tot regeling van het Lager onderwijs).

SCHOOLBADEN.

Schoolkinderbad I. Gebouw en machinerieën blijven aan billijke eischen voldoen. Achttien openbare scholen, school N⁰. I der Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen, de school van de Inrichting voor havelooze kinderen, benevens de Tehuizen voor schoolgaande kinderen der vereeniging van dien naam, maakten gebruik van het bad.

Aantal genomen baden: van 9 September tot 24 December 1901: 30.862; in 1902: 88.582; in 1903: 88.000; in 1904: 100.309; in 1905: 92.487; in 1906: 83.487; in 1907: 94.722; in 1908: 94.720; in 1909: 102.701; in 1910: 92.277.

Schoolkinderbad II. Twee en twintig openbare scholen, school N⁰. II der Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen en de school van de Israëlietische godsdienstinstelling „Talmud Tora" maakten van het bad gebruik.

Aantal genomen baden in 1908: 64.074, waarvan 36.638 door jongens,

27.436 door meisjes; in 1909: 76.099, waarvan 44.106 door jongens, 31.993 door meisjes; in 1910: 79.661, waarvan 47.742 door jongens, 31.919 door meisjes.

In de kleedkamers werd een scheja-vloer gelegd.

Schoolbaden waren verder verbonden aan school N°. 2 en één aan de scholen N°s. 42, 43 en 87 te zamen. Het gebruik van het schoolbad, verbonden aan school N°. 48, werd in den loop van 1910 gestaakt.

GEMEENTELIJK SPRAAKONDERWIJS.

Dit onderwijs werd door 12 onderwijzers en onderwijzeressen gegeven in school N°. 108, school N°. 29 en de Coornhertschool op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Vrijdag van 5 tot 6 uur en op Zaterdag van 2 tot 3 uur. De leerlingen werden verdeeld in groepen van 5 tot 7 leerlingen. In het geheel werden de cursussen in 1910 bezocht door 155 jongens en 25 meisjes, allen stotteraars.

Resultaat van het onderwijs bij de jongens.

Verdeeling		Genezen	Veel verbeterd	Tusschentijds vertrokken	Ontslagen zonder verbetering	Nog in behandeling
Stotteraars	75 hevig . . .	12	2	8	3	50
	46 matig. . .	22	6	5	—	13
	34 gering . .	23	4	2	—	5

Resultaat van het onderwijs bij de meisjes.

Verdeeling		Genezen	Veel verbeterd	Tusschentijds vertrokken	Ontslagen zonder verbetering	Nog in behandeling
Stotteraars	8 hevig. . .	3	3	—	—	2
	10 matig . .	7	1	—	—	2
	7 gering . .	3	—	2	—	2

VOEDING EN KLEEDING VAN SCHOOLGAANDE KINDEREN.

Door de Vereeniging „Voor het Schoolkind" werden in 1910 uitgereikt: 1636 paar schoolpantoffels, 23.916 paar klompen, 3534 stuks meisjesondergoed, 3024 stuks jongensondergoed, 844 paar kousen, 580 jurken, 623 jongensbroeken en 597 jongensblouses, waarmede ongeveer 2000 kinderen geholpen werden.

Door de Vereeniging „Kindervoeding" werden van 1 October 1909 tot 1 October 1910 451.119 maaltijden verstrekt (tegen 474.498 van

1 October 1907 tot 1 October 1908 en 484.390 van 1 October 1908 tot 1 October 1909) voor een gezamenlijk bedrag van *f* 32.762,01, dit is tegen gemiddeld 7¼ cent per portie (de vorige jaren gemiddeld respectievelijk 7½ en 7 cent per portie). Tot de wintervoeding (van 1 November 1909 tot 1 Mei 1910) werden gemiddeld dagelijks toegelaten 3601 kinderen, waarvan 2875 van openbare lagere scholen en 726 van bijzondere scholen. De kinderen waren afkomstig van 161 scholen, namelijk 136 openbare en 25 bijzondere.

De kosten van de zomervoeding bedroegen *f* $65,53^5$, tegen respectievelijk *f* 357,26 en *f* $278,40^5$ in de vorige jaren.

Door de Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo werden in 1910 op de zes St.-Vincentius-scholen bij eene gemiddelde schoolbevolking van 1860 leerlingen 3600 paar klompen uitgereikt. Bovendien werden bovenkleederen verstrekt, doch in beperkt aantal.

KOSTELOOZE PLAATSING.

Ingevolge de voorschriften van het Reglement op de kostelooze plaatsing van leerlingen op eenige openbare en gesubsidieerde bijzondere scholen zijn ook in 1910 candidaten bij openbare kennisgeving opgeroepen en hebben zich aangemeld:

voor het Gymnasium	4	candidaten
„ de hoogere burgerscholen voor jongens met vijfjarigen cursus	20	„
„ „ Handelsschool	7	„
„ „ hoogere burgerscholen voor jongens met driejarigen cursus	71	„
„ „ Hoogere Burgerschool voor meisjes	0	„
„ „ vervolgklassen van de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor jongens	0	„
„ „ School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes	8	„
„ „ scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse	43	„
„ „ Industrieschool voor vrouwelijke jeugd	4	„
„ „ Middelbare technische school „Amsterdam"	7	„
„ „ Quellinusschool	3	„
„ „ Industrieschool van de Maatschappij voor den Werkenden Stand	4	„
„ „ afdeeling A der Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen bij het Lager onderwijs	36	„
„ „ vervolgklassen der Leerschool, verbonden aan de Kweekschool	34	„
„ „ Dagteeken- en Kunstambachtssch. voor meisjes	1	candidaat
Transporteeren.	242	candidaten

Per transport	242	candidaten
voor de cursussen van de Vereeniging voor voortgezet Handelsonderwijs	39	,,
,, ,, Vormschool voor onderwijzeressen aan bewaarscholen	15	,,
,, ,, Vormschool ter opleiding tot onderwijzeressen aan christelijke bewaarscholen	0	,,
Totaal	296	candidaten

Nadat uit een ingesteld onderzoek was gebleken, dat de ouders of voogden der candidaten niet bij machte waren, om het verschuldigde schoolgeld te betalen, werden de candidaten, voor zooveel noodig, toegelaten tot deelneming aan de voorgeschreven examens. In afwijking van hetgeen daaromtrent in het Reglement op de kostelooze plaatsing is bepaald, werden de candidaten, voor wie kostelooze toelating tot een school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse was verzocht, gedurende een 14-tal dagen ter onderzoek op verschillende scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse opgenomen.

Verder werd het examen van de candidaten der School voor M. U. L. O. met driejarigen cursus voor meisjes niet afgenomen door een commissie van hoofden, als bedoeld in art. 6 van het Reglement op de kostelooze plaatsing, maar door het hoofd van die school.

Na kennisneming van de rapporten omtrent den uitslag van het onderzoek en van de examens werden aangewezen ter plaatsing:

op het Gymnasium	3	leerlingen
,, de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus voor jongens	10	,,
,, ,, Handelsschool	6	,,
,, ,, hoogere burgerscholen met driejarigen cursus voor jongens	26	,,
,, ,, Hoogere Burgerschool voor meisjes	0	,,
,, ,, vervolgklassen van de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor jongens . .	0	,,
,, ,, School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes	6	,,
,, ,, scholen voor uitgebreid L. O. der 1e klasse	18	,,
,, ,, Industrieschool voor vrouwelijke jeugd . . .	3	,,
,, ,, Middelbare technische school „Amsterdam" .	2	,,
,, ,, Quellinusschool	3	,,
,, ,, Industrieschool van de Mij. v. d. Werk. Stand	4	,,
,, ,, afd. A der Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen bij het Lager onderwijs . .	12	,,
,, ,, vervolgklassen der Leerschool, verbonden aan de Kweekschool	6	,,
Transporteeren	99	leerlingen

	Per transport	99 leerlingen
op de	Dagteeken- en Kunstambachtssch. voor meisjes	1 leerling
,, ,,	cursussen van de Vereeniging voor voortgezet Handelsonderwijs	37 leerlingen
,, ,,	Vormschool voor onderwijzeressen aan bewaarscholen	7 ,,
,, ,,	Vormschool ter opleiding tot onderwijzeressen aan christelijke bewaarscholen	0 ,,
	Totaal	144 leerlingen

In het geheel zijn thans kosteloos geplaatst, overeenkomstig de bepalingen van het Reglement, op:

het Gymnasium	7 leerlingen
de 1e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus v. jongens " 2e " " " " " " " " 3e " " " " " " "	37 "
" Handelsschool	6 "
" 1e Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus v. jongens " 2e " " " " " " " " 3e " " " " " " "	72 "
" Hoogere Burgerschool voor meisjes	0 "
" vervolgklassen van de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor jongens	1 leerling
" School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes	10 leerlingen
" scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse	91 "
" Industrieschool voor vrouwelijke jeugd	17 "
" Middelbare technische school "Amsterdam"	5 "
" Quellinusschool	6 "
" Industrieschool v. d. Maatschappij v. d. Werkenden Stand	15 "
" afd. A der Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen bij het Lager onderwijs	32 "
" vervolgklassen der Leerschool, verbonden aan de Kweekschool	8 "
" Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor meisjes . .	3 "
" cursussen van de Vereeniging voor voortgezet Handelsonderwijs	37 "
" Vormschool voor onderwijzeressen aan bewaarscholen .	10 "
" Vormschool ter opleiding tot onderwijzeressen aan christelijke bewaarscholen	0 "
Totaal.	357 leerlingen

Ingevolge art. 8 van bovenbedoeld reglement is verslag uitgebracht omtrent gedrag, aanleg, ijver en bekwaamheid der kosteloos geplaatste leerlingen. Deels op grond van dit verslag, deels op grond van ver-

beterde financieele omstandigheden der ouders moest aan vier leerlingen der 1e Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus voor jongens, aan twee leerlingen der 2e Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus voor jongens, aan twee leerlingen der 4e Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus voor jongens, aan vier leerlingen der 1e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens, aan twee leerlingen der 2e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens, aan twee leerlingen der 3e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens, aan één leerling der Hoogere Burgerschool voor meisjes, aan twee leerlingen van het Gymnasium, aan elf leerlingen van scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse, aan één leerling van de vervolgklassen van de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor jongens, aan drie leerlingen van de School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes, aan drie leerlingen der Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen, aan drie leerlingen der Industrieschool voor vrouwelijke jeugd, aan drie leerlingen van de Industrieschool van de Maatschappij voor den Werkenden Stand en aan één leerling van de Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor meisjes, de verdere kostelooze toegang tot de school worden ontzegd. De verslagen omtrent de kosteloos geplaatsten luidden over het algemeen gunstig.

VERORDENINGEN ENZ. OP HET LAGER ONDERWIJS.

De verordeningen, reglementen, instructies enz., die op het lager onderwijs betrekking hebben, ondergingen in 1910 de volgende wijzigingen:

a. de wijziging van de Verordening tot regeling van het openbaar lager onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 23), waarbij bepaald werd, dat het salaris van de onderwijzers zonder hoofdakte na 16 dienstjaren kan stijgen tot *f* 1400;

b. de wijziging van de Verordening op de Leerschool en de hulpleerscholen (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 31), waarbij de handenarbeid als leervak op de Leerschool werd ingevoerd;

c. de wijziging van de Verordening tot regeling van het openbaar lager onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 53), waarbij bepaald werd, dat diensten van kweekelingen, ingevolge art. 34 der Wet op het lager onderwijs bewezen, met *f* 1,50 per schooltijd kunnen worden beloond;

d. de wijziging van de Instructie voor het onderwijzend personeel der openbare lagere scholen, met uitzondering van de Leerschool, verbonden aan de Kweekschool (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 60), waarbij bepalingen worden vastgesteld voor het onderzoek van leerlingen door den gemeentearts;

e. de wijziging van de Instructie voor het onderwijzend personeel der Leerschool (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 63), waarbij bepalingen werden vastgesteld voor het onderzoek van leerlingen door

den gemeentearts en voor het geval, dat ten huize van een lid van het onderwijzend personeel of van een leerling der school besmettelijke ziekte heerscht;

f. de wijziging van de Verordening tot regeling van het openbaar lager onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 113), in verband met de oprichting van de school voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor jongens en meisjes, genaamd Amstelschool;

g. de wijziging van de sub *d* en *e* vermelde Instructiën (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 122), ten einde het nakomen van enkele ambtsplichten beter te waarborgen;

h. de wijziging van de sub *d* en *e* vermelde Instructiën (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 160), aangaande den tijd van inzending van voorstellen tot aanvulling van de boekenlijst;

i. de wijzigingen van de Verordening op de heffing en van die op de invordering van schoolgeld op de openbare voorbereidende en lagere scholen (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 164), waarbij bepaald werd, dat de invordering van het schoolgeld op de scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voortaan zal geschieden door of namens den gemeente-ontvanger en waarbij het schoolgeld voor de school voor meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens en meisjes, genaamd Amstelschool, werd vastgesteld;

j. de wijziging van het Reglement voor de openbare scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 165), waarbij bepaald werd, dat ook de Districtsschoolopziener van dag en uur van het loffelijk ontslag bericht zal ontvangen;

k. de wijziging van de Verordening tot regeling van het herhalingsonderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 170), tot toevoeging van eene voorbereidende klasse aan de herhalingsscholen A I en B I;

l. de wijziging van de sub *d* vermelde Instructie (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 191), tot aanwijzing van het tijdstip voor storting van de schoolgelden, geïnd door het hoofd van de school voor meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens en meisjes, genaamd Amstelschool.

Vastgesteld werden:

a. een nieuw Leerplan voor de Leerschool (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 55);

b. een nieuw Reglement voor de openbare scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 59), in den loop van het jaar éénmaal gewijzigd (Zie boven sub *h*);

c. een nieuw Reglement voor de Leerschool en de Hulpleerscholen (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 62);

d. eene nieuwe indeeling van de openbare lagere en de openbare voorbereidende scholen, welke aan het toezicht van de Gemeentelijke

Inspecteurs en de Gemeentelijke Inspectrice zijn opgedragen (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 181).

I. Openbaar Onderwijs.

OVERZICHT der openbare lagere scholen met het daaraan verbonden personeel aan het einde van 1910.

SOORT VAN SCHOOL	Getal scholen	Getal hoofden (mannelijke)	Getal hoofden (vrouwelijke)	Getal onderwijzers *)	Getal onderwijzeressen *)	Getal mannel. kweekelingen	Getal vrouwel. kweekelingen
Scholen v. gew. lager onderw.	134	134	—	916	727	—	—
Idem voor uitgebreid lager onderw. der 1e kl. v. jongens	11	11	—	73	18	—	—
Idem voor meisjes.	13	—	13	—	100	—	—
Idem v. jongens en meisjes.	13	12	—	87	48	—	—
Idem voor uitgebreid lager onderw. der 2e kl. v. jongens	3	3	—	20	5	—	—
Idem voor meisjes.	4	—	4	—	40	—	—
School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen curs. voor meisjes.	1	—	1	—	12	—	—
School voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen curs. v. jongens en meisjes, gen. Amstelschool	1	1	—	6	—	—	—
Leerschool bij de Kweekschool	1	1	—	7	6	—	—
	181	162	18	1109	956	—	—

In 1910 werden voltooid een nieuw schoolgebouw aan de Elisabeth Wolffstraat voor de Rozenschool en een nieuw schoolgebouw aan de 1e Helmersstraat voor de Helmersschool. De scholen voor gewoon lager onderwijs N°s. 57 en 64, elk vroeger bestemd voor 14 klassen, werden ingericht voor drie scholen, waarvan twee voor 12 klassen (N°s. 57 en 64) en één voor 6 klassen (N°. 13). De Elisabeth Wolffschool werd met één klasselokaal vergroot. In aanbouw was op 31 December 1910 eene school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor jongens en meisjes aan de Madurastraat. Op dien datum was bovendien in gang de vergrooting van de school voor gewoon lager onderwijs N°. 3 tot een schoolgebouw, bestemd voor 12 klassen.

Verder waren verschillende plannen tot het bouwen en verbouwen van scholen in bewerking.

*) Hieronder zijn begrepen de onderwijzers en onderwijzeressen in de gymnastiek, het handteekenen, de vreemde talen, enz.

Staat der schoolbevolking.

SOORT VAN SCHOOL	1 JANUARI 1910		31 DECEMBER 1910	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Scholen v. gewoon lager onderwijs	27.910	25.106	27.512	24.592
Idem v. uitgebr. lag. onderw. d. 1e kl.	4.883	4.395	5.061	4.556
Idem der 2e klasse	540	667	564	670
School voor meer uitgebreid lager onderwijs met 3-j. c. voor meisjes	—	207	—	218
School voor meer uitgebreid lager onderw. met 3-jarigen cursus voor jongens en meisjes, gen. Amstelschool	—	—	94	45
Leerschool bij de Kweekschool. . .	65	167	65	167
	33.398	30.542	33.296	30.248

Vanwege het Rijk werden geen subsidiën ten behoeve van openbare scholen of bijzondere scholen verleend, behalve de verplichte rijksbijdrage in de kosten van het lager onderwijs en de gewone toelage voor de Leerschool bij de Kweekschool.

De toestand van schoollokalen en onderwijzerswoningen is over het algemeen voldoende.

Het materieel en de hulpmiddelen voor het onderwijs, aan de verschillende scholen in gebruik, verkeeren over het algemeen in goeden staat.

De kosten van het lager onderwijs zullen met eenige andere bijzonderheden worden medegedeeld in de Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam.

De verslagen van de Commissiën tot wering van schoolverzuim in de verschillende arrondissementen volgen als BIJLAGE III.

In de Verordening betreffende de Commissiën tot wering van schoolverzuim werd eene wijziging aangebracht (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 189), waarbij de vergoeding van de secretarissen der commissiën werd gebracht op *f* 250 en verder bepaald werd, dat zij ook presentiegeld zullen genieten.

2. Bijzonder Onderwijs.

Getal der scholen en der onderwijzers en kweekelingen, daaraan verbonden op 31 December 1910.

Getal scholen	Getal hoofden (mannelijke)	Getal hoofden (vrouwelijke)	Getal onderwijzers	Getal onderwijzeressen	Getal mannelijke kweekelingen	Getal vrouwelijke kweekelingen
106	80	26	369	423	48	110

Staat van de bevolking dier scholen.

DATA	Niet betalende leerlingen		Betalende leerlingen		TOTAAL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
1 Januari 1910	3693	2879	8727	9849	12.420	12.728
31 Decemb. 1910	3203	2230	9269	10.718	12.472	12.948

C. HERHALINGS- EN WERKSCHOLEN.

I. Herhalingsscholen.

Staat der openbare en bijzondere herhalingsscholen op 31 December 1910.

Getal scholen	Getal onderwijzers	Getal onderwijzeressen	Getal leerlingen		TOTAAL
			Jongens	Meisjes	
37	373	95	3240	2246	5486

Het getal der vanwege de Gemeente opgerichte avondscholen tot herhaling van het lager onderwijs bedroeg bij het einde van het jaar 1910: 32, nl. 15 scholen voor jongens en 17 voor meisjes.

Bijzonderheden omtrent deze scholen worden gevonden in het verslag der Plaatselijke Commissie van toezicht op het lager onderwijs, BIJLAGE II van dit verslag.

2. Werkscholen.

Aan de Openbare Werk- en Leerschool voor meisjes, de eenige in deze Gemeente bestaande werkschool, waren in 1910 werkzaam, behalve de directrice, 12 onderwijzeressen.

De school werd gedurende het jaar 1910 bezocht door 154 leerlingen in het eerste halfjaar en door 152 leerlingen in het tweede halfjaar.

Wijziging werd gebracht in:

a. de Instructie voor de directrice der Openbare Werk- en Leerschool voor meisjes (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 57), tot vaststelling van bepalingen omtrent het onderzoek van leerlingen door den gemeentearts en van maatregelen voor het geval, dat ten huize van een lid van het onderwijzend personeel of van een leerling der school eene besmettelijke ziekte heerscht;

b. de Instructie voor de onderdirectrice en de onderwijzeressen

der Openbare Werk- en Leerschool voor meisjes (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 58), in verband met de sub *a* bedoelde bepalingen omtrent het onderzoek van leerlingen door den gemeentearts.

Vastgesteld werden eene Verordening op de heffing en eene verordening op de invordering van schoolgeld voor den avondcursus aan de Openbare Werk- en Leerschool voor meisjes (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 65).

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het verslag der Commissie van beheer dier school, als BIJLAGE IV achter dit verslag opgenomen.

D. CURSUSSEN IN DE BEGINSELEN DER VREEMDE TALEN.

Staat van het aantal cursussen in de beginselen der vreemde talen, gevestigd in openbare scholen voor gewoon lager onderwijs, op 31 December 1910.

Aantal cursussen	Aantal onderwijzers	Aantal leerlingen		TOTAAL
		Jongens	Meisjes	
26	101	1445	1285	2730

E. INRICHTINGEN TOT OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS EN ONDERWIJZERESSEN VOOR HET VOORBEREIDEND EN HET LAGER ONDERWIJS.

I. Vormschool voor onderwijzeressen aan bewaarscholen.

De Vormschool voor onderwijzeressen aan bewaarscholen, opgericht 1 September 1886 en gevestigd in lokalen der School voor meer uitgebreid lager onderwijs voor meisjes, stelt zich ten doel hare leerlingen theoretisch en praktisch te bekwamen tot het geven van voorbereidend onderwijs.

Zij tracht dit doel te bereiken door het geven van onderwijs in de volgende vakken: lezen, Nederlandsche taal en letterkunde, rekenen, geschiedenis, staatsinrichting, aardrijkskunde, zang, gymnastiek, bewaarschoolonderwijs, methodisch en hygiënisch spreekonderricht, spel, natuurlijke historie, natuurkunde, gezondheidsleer, opvoedkunde, teekenen. Directrice der school is Mevr. T. Hulshoff-Cupéry. Aan de school zijn verbonden 5 onderwijzers en 9 onderwijzeressen.

De leerlingen, die den leeftijd van 14 jaren moeten bereikt hebben om het examen van toelating te kunnen afleggen, zijn verdeeld over 6 leerjaren. Zij, die de 4e klasse hebben doorloopen en gedurende minstens 2 jaren gedurende halve dagen in een voorbereidende school zijn werkzaam geweest, kunnen een diploma verwerven, dat de bekwaamheid toekent, aan het hoofd van een klasse eener bewaarschool

te staan. Het aldus verworven diploma geeft het recht van toelating tot de 5e klasse. Wie na het bezoeken der 6e of laatste klasse het eindexamen naar eisch aflegt en het bewijs kan overleggen van minstens 2 jaren als onderwijzeres in een bewaarschool werkzaam te zijn geweest, wordt geacht bekwaam te zijn aan het hoofd eener bewaarschool te staan en wordt in dien zin gediplomeerd.

Bij den aanvang van het jaar 1910 bedroeg het aantal leerlingen 150. Die der 3e en 4e klasse krijgen naar volgorde een ochtend per week praktische lessen in bewaarschoolonderricht in de Anjeliersschool, eene voorbereidende school, vroeger eigendom van het departement Amsterdam der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, thans in het bezit van de Vereeniging „Vormschool voor onderwijzeressen aan Bewaarscholen", en in de openbare voorbereidende scholen Lrs. A, B en C.

Het bestuur der school was in 1910 samengesteld als volgt: Dr. F. L. Abresch, voorzitter, Mr. C. Vis, secretaris, S. Lehmans, penningmeester, A. D. Holterman, W. N. van Vliet, Dr. M. A. Mendes de Léon, Mr Alex H. Wertheim, Dr. Cornelia de Lange en Mej. J. C. Theunisse.

De school genoot in 1910 een gemeentesubsidie van ƒ 4000.

2. Vormschool ter opleiding tot onderwijzeressen aan Christelijke bewaarscholen.

Genoemde vormschool ving het jaar 1910 aan met 79 leerlingen, verdeeld in 5 klassen, respectievelijk tellende 21, 19, 17, 11 en 11 leerlingen. Bovendien volgden nog 5 leerlingen alleen de lessen in de praktische vakken. Het onderwijs omvatte de theoretische vakken: lezen, schrijven, rekenen en vormleer, Nederlandsche taal, vaderlandsche geschiedenis, aardrijkskunde, kennis der natuur, teekenen, zingen, bijbelsche geschiedenis, opvoedkunde en onderwijsleer, fröbelleer, gezondheidsleer en spreekonderwijs; de praktische vakken: fröbelen, boetseeren, spelen, vertellen en bewaarschoolonderwijs benevens praktijk.

Het onderwijs werd gegeven in de Da Costaschool, Rozengracht 113*a*, op Maandag-, Dinsdag-, Woensdag-, Donderdag- en Vrijdagavond. Het aantal klassen werd met ingang van den nieuwen cursus met één vermeerderd. Zij telden 27, 21, 19, 17, 6 en 5 leerlingen.

Het aantal vakken werd vermeerderd met gezondheidsleer. Nuttige handwerken werd van de lijst der vakken afgevoerd. Het aantal uren volgens den nieuwen rooster van werkzaamheden was als volgt: voor klasse A 11¼, klasse B 11¼, klasse C 12, klasse D 14¼, klasse E 10½ en klasse F 10½ uur per week.

De leerlingen moesten voorts, ter oefening in de praktijk van het voorbereidend onderwijs, bij beurten les geven onder leiding van Mej. A. E. Breukelaar, hoofd der bewaarschool aan de Barndesteeg

N°. 23 en van Mej. S. C. J. Galjaart, hoofd der bewaarschool aan de Ter Haarstraat N°. 15, aan de genoemde scholen.

Over het algemeen gaven de leerlingen reden tot tevredenheid.

In het voorjaar van 1910 werd het eerste schoolexamen gehouden, afgenomen door docenten en onder medewerking en toezicht van het bestuur en eene Commissie van toezicht, waarin vertegenwoordigers van het gemeentebestuur en de Plaatselijke Commissie van Toezicht op het Lager Onderwijs.

Aan dit examen werd deelgenomen door 8 examinandi, waarvan 6 leerlingen der school. Hiervan werden 2 afgewezen en 6 toegelaten t.w. 5 leerlingen en 1 van elders. Voorts legden 2 met gunstigen uitslag herexamen af voor akte B te Utrecht en te 's-Gravenhage voor de Commissie daartoe benoemd door de Vereeniging van christelijke Bewaarschoolonderwijzeressen.

Het onderwijzend personeel bestond uit: H. P. D. Harmsen, hoofd der Diaconieschool N°. 1, directeur; J. H. van Ginkel, H. E. Hinrichs, H. J. W. Reus, N. v. Rooijen en C. Storm, onderwijzers alhier; W. Honing en J. N. Jansen, vakleeraren in teekenen en spraakonderwijs, Mej. I. W. Kahlman, onderwijzeres, benevens Mej. A. E. Breukelaar en Mej. S. C. J. Galjaart, hoofden van bewaarscholen.

3. Vormschool voor R.-K. onderwijzeressen aan bewaarscholen.

De Vormschool voor R.-K. onderwijzeressen aan bewaarscholen is gevestigd in de scholen van het Parochiaal Kerk- en Schoolbestuur van de H.H. Nicolaas en Barbara aan de Da Costakade N°. 22, alhier.

Zij staat onder beheer van het Kerk- en Schoolbestuur voornoemd en is geopend op 2 October 1909.

De opleiding voor de hulpakte omvat 4 leerjaren, terwijl vervolgens voor de hoofdakte nog 2 jaren staan. Bij voldoend eindexamen wordt aan de leerlingen een diploma uitgereikt.

Het aantal leerlingen was op 31 December 1910 40, verdeeld over de drie laagste klassen.

Het lesgeld bedraagt *f* 16 per jaar, waarin is begrepen vrij gebruik van boeken.

De lessen worden gegeven in elke klasse: 2 dagen per week van 5 tot 7½ uur, 2 dagen per week van 5 tot 7 uur en des Zaterdagsmiddags van 1½ tot 4 uur.

Het leerplan omvat: lezen, schrijven, Ned. taal en letterkunde, rekenen, vormleer, teekenen, zang, spreekonderricht, vaderlandsche, bijbelsche en kerkelijke geschiedenis, godsdienstleer, natuur-, dier- en plantkunde, gezondheidsleer, opvoedkunde, bewaarschoolonderwijs, gymnastiek en spel en nuttige handwerken.

Het onderwijs wordt gegeven door: Mej. A. B. F. van Eijk, directrice; A. Schouten, Mej. J. W. van den Broek, Mej. M. de Jong, Mevr. J. Wierts van Coehoorn-Stout, Mej. J. C. van Gils, Mej. H. A. W. M. Laane, Mej. M. G. Tumelaire en Mej. D. A. M. Peters.

Het bestuur is aldus samengesteld: A. Schouten, voorzitter; J. W. Helmer, secretaris, F. J. A. M. Wierdels, Th. A. Geels en G. A. Weustink.

De cursus begint primo October en eindigt ultimo September. De vacanties vallen samen met die der scholen van het Parochiaal Kerk- en Schoolbestuur van de H.H. Nicolaas en Barbara.

4. Opleiding van onderwijzers en kweekelingen van gemeentewege.

De bijzonderheden omtrent de Gemeentekweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen en de daaraan verbonden Leerschool zijn uitvoerig vermeld in het verslag van de Commissie van toezicht op de genoemde inrichting, hetwelk als Bijlage V opgenomen is. Ten einde niet in herhalingen te treden, wordt naar dit verslag verwezen.

De verordeningen en reglementen betreffende de Kweekschool ondergingen in 1910 geene wijziging.

5. Cursus voor de hoofdakte van de afd. Amsterdam van den Bond van Nederlandsche onderwijzers.

Door de afdeeling Amsterdam van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers wordt sedert September 1898 gehouden een cursus voor de akte, bedoeld in art. 77, sub *b*, der Wet tot regeling van het lager onderwijs, loopende van September tot Juli. De lessen worden gegeven in de 1e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens.

Het onderwijs omvat: *a* Nederl. taal en letterkunde; *b* rekenen; *c* opvoedkunde; *d* physica; *e* wis- en natuurkundige aardrijkskunde; *f* plant- en dierkunde; *g* geschiedenis; *h* perspectief en methodiek van het teekenen.

De cursus in de vakken *a*, *b* en *c* is tweejarig, die in de vakken *d*, *e*, *f*, *g* en *h* éénjarig. Het onderwijs wordt gegeven door: J. C. Kummer, J. H. Buys, H. Postma, J. C. van Rietschoten, W. A. W. Moll, P. Teunissen, J. de Koning en H. van Breemen.

Op 1 Januari 1910 werd de cursus geheel of gedeeltelijk gevolgd door 48 mannelijke en 30 vrouwelijke leerlingen.

In 1910 werden wegens vertrek of ziekte 3 mannelijke en 2 vrouwelijke leerlingen afgeschreven.

In 1910 deden 21 mannelijke en 11 vrouwelijke leerlingen examen. Hiervan slaagden 11 mannelijke en 6 vrouwelijke leerlingen.

6. Gereformeerde Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen.

Deze school, opgericht 1 September 1885, werd in 1910 bezocht door 90 leerlingen, nl. 47 jongens en 43 meisjes. Het onderwijs wordt gegeven door den directeur en vier vaste leeraren, terwijl daarenboven nog werkzaam zijn: 1 leeraar voor godsdienstonderwijs, 1 voor teekenen, 1 voor gymnastiek, 1 voor zang, 1 voor spreekonderwijs en 3 onderwijzeressen voor de nuttige handwerken. De 1e en de 2e klasse

ontvangen onderwijs van 9—12 en van 2—4 uur, terwijl voor de 4e klasse 3 schooltijden en voor de 3e klasse 2 schooltijden per week worden gebruikt tot praktische oefeningen in de scholen der Vereeniging voor lager onderwijs op Gereformeerden grondslag alhier.

In den loop van 1910 deden 10 kweekelingen met goed gevolg het examen ter verkrijging van de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs, en slaagden 5 vrouwelijke kweekelingen voor het examen in de nuttige handwerken.

Het schoolgeld bedraagt *f* 50 tot *f* 80.

De school is gevestigd in het gebouw Kerkstraat 107.

In het bestuur, bestaande uit: Dr. J. Woltjer, voorzitter, W. Hovy, penningmeester, Ds. H. W. van Loon, Dr. P. A. E. Sillevis Smit, Ds. B. van Schelven en L. G. Weisz, secretaris, kwam geen verandering.

7. Hervormde Kweekschool.

De Hervormde Kweekschool, gevestigd Plantage Middenlaan 21, gaat uit van de Vereeniging voor christelijk volksonderwijs in Nederland en bedoelt de opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen aan christelijke scholen voor lager en voor meer uitgebreid lager onderwijs.

Het onderwijs omvat de vakken van de examens voor onderwijzer en voor hoofdonderwijzer, de wiskunde, de gymnastiek, de Fransche, de Hoogduitsche en de Engelsche taal en de nuttige handwerken. Krachtens den aard en de bestemming der Kweekschool wordt bovendien aan bijbelsche, kerk-, en zendingsgeschiedenis, christelijke geloofsleer en de methodiek van het godsdienstonderwijs eene belangrijke plaats in het leerplan toegekend.

Sommige lessen worden in den „Hortus Botanicus", in den tuin van het Genootschap Natura Artis Magistra en in de zalen van het Rijksmuseum gegeven.

De school werd geopend 1 Mei 1907. Alle lessen worden gegeven tusschen 9 en 4½ uur, zoodat ook jongelieden uit de omgeving van Amsterdam van de school kunnen gebruik maken. In 1908 bedroeg het aantal leerlingen 48, verdeeld over 2 klassen; in 1909 65, verdeeld over 3 klassen; in 1910 75, verdeeld over 4 klassen. In 1910 slaagden 7 leerlingen voor nuttige handwerken en 10 voor de vrije en ordeoefeningen der gymnastiek.

Het onderwijs wordt gegeven door den directeur P. A. Versluys en de leeraren Dr. P. A. Klap, J. F. Knake, A. P. Snoep, H. J. Sindram, G. Kuiper, E. v. Ewijk, G. Beumer en G. J. van Zanten en de leerares M. Teunisse. Het bestuur der school bestaat uit: Mr. E. van Lennep, Mr. L. M. de Jong Schouwenburg, Mr. Dr. C. F. Schoch, Jhr. Mr. W. C. Quarles van Ufford en Dr. J. Th. de Visser.

8. St.-Antonia-Kweekschool, Haarlemmer Houttuinen 53-55.

Het aantal kweekelingen bedroeg in 1910: 53. Het onderwijs wordt

gegeven in een vierjarigen cursus door 3 onderwijzers en 4 onderwijzeressen. Directrice is Mej. M. C. C. Meijer, secretaresse Mej. C. D. Appelman.

9. Amsterdamsche Normaalschool.

Deze school, opgericht 1 April 1894, is gevestigd in school N⁰. 80, Marnixstraat 170, en stelt zich ten doel de opleiding van jongelieden van beiderlei kunne voor het examen ter verkrijging van de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs. Behalve in de examenvakken wordt in een vierjarigen cursus, aanvangende 1 April, onderwijs gegeven in de vrije en ordeoefeningen der gymnastiek, het Fransch en de wiskunde. Het onderwijs in de handwerken en in de gymnastiek is er op ingericht, dat de leerlingen, behalve de akte van onderwijzer of onderwijzeres, ook de akte van bekwaamheid in de handwerken en in de vrije en ordeoefeningen der gymnastiek kunnen behalen.

Het schoolgeld bedraagt in den regel *f* 40 per jaar, terwijl de boeken enz. door de leerlingen worden bekostigd.

Voor leerlingen van uitstekenden aanleg bestaat gelegenheid tot kostelooze plaatsing of tot plaatsing tegen verminderd schoolgeld.

Het bestuur wordt gevoerd door: G. Werdes, voorzitter, tevens directeur der lessen, J. Broekens, secretaris, en A. v. d. Meulen, penningmeester.

Het aantal mannelijke leerlingen aan het einde van 1910 bedroeg 26, het aantal vrouwelijke leerlingen 81.

10. Bijzondere Normaalschool van de Vereeniging tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen.

Bovengenoemde vereeniging is opgericht 1 September 1892 en Koninklijk goedgekeurd 2 Februari 1898.

Op 31 December ll. werden de lessen gevolgd door 19 vrouwelijke en 19 mannelijke leerlingen, verdeeld over 4 afdeelingen.

Het onderwijzend personeel bestond uit 10 heeren en 1 dame.

De vakken, waarin onderwijs gegeven werd, waren, behalve die waarover het onderwijzersexamen loopt, de Fransche taal, de wiskunde, de nuttige handwerken voor meisjes en de vrije en ordeoefeningen der gymnastiek.

De cursus begint 1 April en eindigt 31 Maart.

De lessen werden gegeven in de De Genestetschool, Prinsengracht 1017, des avonds van 6 tot 9 uur en op Woensdag en Zaterdagmiddag.

In 1910 behaalden 8 vrouwelijke en 4 mannelijke leerlingen de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs.

11. Normaalschool van de Vereeniging „Christelijke Normaallessen".

Doel der vereeniging is, jongelieden op te leiden tot onderwijzers

en onderwijzeressen aan christelijke bijzondere scholen en hen te bekwamen voor het examen ter verkrijging van de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs.

Het bestuur bestaat uit: H. J. Emous, voorzitter, G. Schutte, vice-voorzitter, P. S. van Dorp, secretaris, en H. Schamhardt, penningmeester.

Het aantal leerlingen bedroeg op 31 December 1910 37 mannelijke en 86 vrouwelijke, verdeeld in 4 klassen. Het aantal onderwijzers bedraagt 13, benevens 1 vakonderwijzer voor teekenen.

De lessen, welke omvatten, behalve de verplichte examenvakken, wiskunde, Fransche en Engelsche taal, bijbelsche en kerkgeschiedenis, worden gegeven in de lokalen der bijzondere school aan den N. Z. Voorburgwal 328, 's avonds, uitgenomen Zaterdag, na 6 uur en op Woensdag- en Zaterdagnamiddag van 2 tot 4 uur.

De oudere kweekelingen worden praktisch geoefend in de scholen der onderwijzers en in de Diakoniescholen der Ned.-Herv. Gemeente.

In 1910 verkregen 15 leerlingen de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs.

12. St.-Vincentius-Normaalschool.

De school werd in den loop van het jaar 1910 bezocht door 72 leerlingen. Zes hiervan deden met goed gevolg het examen ter verkrijging van de akte, bedoeld in art. 77, onder *a*, der Wet tot regeling van het Lager onderwijs; 6 anderen verlieten vóór het examen de school, zoodat aan het einde van 1910 nog 60 leerlingen aanwezig waren.

13. Normaallessen van de St.-Hieronymus Aemilianusstichting.

De normaalschool werd in 1910 bezocht door 51 vrouwelijke leerlingen. Het onderwijs was opgedragen aan 3 onderwijzers en 4 onderwijzeressen en werd gegeven in het gesticht „De Voorzienigheid", Elandsstraat 34. Aan de Normaalschool is een voorbereidende klas verbonden.

14. Bijzondere Normaalschool in het St.-Piusgesticht, Kerkstraat 136.

In 1910 hebben zich 9 leerlingen dezer school aan het examen ter verkrijging van de akte, bedoeld in art. 77*a* der Wet tot regeling van het Lager onderwijs, onderworpen. Zes slaagden.

15. Normaalschool van het Parochiaal Kerkbestuur van den H. Bonifacius.

De school is gevestigd Eikenweg 11. Er werd in 1910 onderwijs gegeven door 3 onderwijzers en 6 onderwijzeressen. Het aantal leerlingen bedroeg op 1 Januari 1911: 55. De lessen werden gegeven op Maandag, Dinsdag, Donderdag en Vrijdag van $4\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$'s namiddags, Woensdag van 4—5 en van $5\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$, Zaterdags van 11—12, 1—$4\frac{1}{4}$ en $5\frac{1}{4}$—$7\frac{1}{4}$.

F. SCHOLEN VOOR MIDDELBAAR ONDERWIJS.

Verschillende bijzonderheden omtrent de openbare en de bijzondere middelbare scholen komen voor in het verslag omtrent den toestand van het Middelbaar onderwijs in deze Gemeente, uitgebracht door de Plaatselijke Commissie van toezicht op dat onderwijs alhier, als BIJLAGE VI aan dit verslag toegevoegd.

Bovendien kan nog het volgende worden vermeld.

In 1910 werden aan 20 personen bewijzen, als bedoeld bij art. 44 der Wet op het Middelbaar onderwijs uitgereikt.

Vergunningen om in Nederland onderwijs te geven (art. 4 der Wet op het Middelbaar onderwijs) zijn in 1910 niet verleend aan vreemdelingen, te Amsterdam verblijf houdende.

Wat de kostelooze plaatsing op de middelbare scholen betreft, wordt verwezen naar het medegedeelde in den aanvang van dit hoofdstuk.

I. Openbaar Onderwijs.

Wijziging werd gebracht in het Huishoudelijk reglement voor de openbare middelbare scholen en in de Instructie voor den onderdirecteur van de Openbare Handelsschool en van de daaraan verbonden 3e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus voor jongens, (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 85), welke wijzigingen beide verband hielden met eene verandering in de positie van genoemden onderdirecteur.

Van de bevoegdheid, vervat in de slotalinea van art. 4 der Verordening tot regeling van het Middelbaar onderwijs, om andere scholen bij de berekening van de dienstjaren der leeraren gelijk te stellen met die, genoemd in de beide vorige leden van het artikel, is door Burgemeester en Wethouders eenmaal gebruik gemaakt en wel ten opzichte van de Rijksnormaalschool voor Teekenonderwijzers alhier (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 208).

Omtrent den staat der schoollokalen zij vermeld, dat de gebouwen over het algemeen in voldoenden toestand verkeeren.

Het gebouw van de Hoogere Burgerschool voor meisjes onderging eene belangrijke verbouwing, waardoor de voornaamste bezwaren, welke er tegen bestonden, werden opgeheven.

Het materieel en de hulpmiddelen, aan de openbare middelbare scholen in gebruik, verkeeren in goeden staat. Voor uitbreiding en verbetering wordt jaarlijks zorg gedragen.

Aan deze scholen zijn schoolbibliotheken verbonden, die voor zooveel noodig jaarlijks worden aangevuld. Daarvan wordt door de leerlingen veel gebruik gemaakt.

De kosten van het Middelbaar onderwijs zullen met eenige andere bijzonderheden worden medegedeeld in de Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam.

2. Bijzonder Onderwijs.

Omtrent de bijzondere middelbare scholen in deze Gemeente wordt verwezen naar het hierachter afgedrukte verslag der Plaatselijke Commissie van toezicht op het Middelbaar onderwijs.

De bijzondere middelbare scholen zijn:

1⁰ Roomsch-Katholieke Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus.

2⁰ Christelijke Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus.

3⁰ Bijzondere Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor meisjes.

4⁰ Nieuwe Middelbare school voor meisjes (Jan Luykenstraat 98).

5⁰ Inrichting voor Middelbaar onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes.

6⁰ Bijzondere handelsschool.

7⁰ Scholen van de Maatschappij voor den Werkenden Stand.

a 1e Ambachtsschool aan de Weteringschans.

Ten behoeve van deze school en de daaraan verbonden Avondteekenschool voor Handwerkslieden met twee filiaalcursussen werd voor 1910 een subsidie uit de gemeentekas verleend van *f* 31.486,50.

b 2e Ambachtsschool aan de Westerstraat.

Op de begrooting voor het jaar 1910 was voor deze school en voor de daarin gevestigde Avondambachtsschool een subsidie van *f* 51.843 uitgetrokken.

c Industrieschool.

Ten behoeve dezer inrichting is voor 1910 een subsidie uit de gemeentekas verleend van *f* 3300.

d Snijcursus voor Kleermakers en Naaisters.

In 1910 werd eene subsidie van *f* 225 uit de gemeentekas ten behoeve van dezen cursus verleend.

8⁰ Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes.

Deze school genoot over het jaar 1910 een gemeentesubsidie van *f* 6000.

9⁰ Kweekschool voor de Zeevaart.

Deze school is gedeeltelijk gebouwd op kosteloos afgestanen gemeentegrond. Zij geniet verder geen subsidie.

10⁰ Zeevaartschool in het Zeemanshuis.

Deze school genoot over 1910 een subsidie uit de gemeentekas van *f* 2350.

11⁰ Matrozeninstituut van de Kon. Ned. Zeil- en Roeivereeniging.

In 1910 genoot deze vereeniging ten behoeve van het Instituut een gemeentesubsidie van *f* 250.

12⁰ Industrieschool voor vrouwelijke jeugd.

Aan deze school werd over 1910 een subsidie uit de gemeentekas verleend van *f* 8636.

13⁰ Instituut tot onderwijs van Blinden.

14⁰ Scholen van de Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke Kinderen.
a School N⁰. I (Borgerstraat).
b School N⁰. II (Muidergracht).
c School N⁰. III (Rustenburgerstraat).
Deze scholen genoten over 1910 een subsidie uit de gemeentekas van *f* 20.000, benevens het kosteloos gebruik van twee scholen.

15⁰ Middelbare technische school „Amsterdam".
Deze school genoot in 1910 eene bijdrage van *f* 6000 en ten behoeve van haar herhalings- en aanvullingscursus voor koopvaardijmachinisten een gemeentesubsidie van *f* 2000 en voor het houden van avondcursussen over de behandeling van stoomketels en stoommachines een subsidie van *f* 600.

16⁰ Teekenschool voor Kunstambachten.
Het subsidie uit de gemeentekas over 1910 bedroeg *f* 5500. Ingevolge raadsbesluit van 20 December 1890 is van gemeentewege ten behoeve dezer inrichting een gebouw opgericht aan de Da Costastraat bij de Kinkerstraat, hetwelk aan het bestuur tot wederopzeggens in gebruik is gegeven tegen eene jaarlijksche vergoeding van *f* 3000.

17⁰ Avondambachtsschool voor timmerlieden „Concordia Inter Nos", onder patronaat van het Departement Amsterdam der Maatschappij van Nijverheid.
In 1910 ontving deze school een subsidie uit de gemeentekas van *f* 5600.

18⁰ Teeken-, Schilder- en Vakschool van den Nederl. R.-K. Volksbond, afdeeling Amsterdam.
Over 1910 is een gemeentesubsidie van *f* 1850 verleend.

19⁰ Electrotechnische Ambachtsschool.

20⁰ Vakschool voor schoenmakers van het Departement Amsterdam der Maatschappij van Nijverheid.
Ten behoeve van deze school werd in 1910 een gemeentesubsidie van *f* 1050 verleend.

21⁰ Vakteeken- en Schilderschool der St.-Josephs-Gezellen-Vereeniging.
De school genoot over 1910 een subsidie van *f* 1375.

22⁰ Vakteekenschool „De Eenheid".
Voor deze school werd in 1910 een subsidie uit de gemeentekas van *f* 1900 verleend.

23⁰ Vakteekenschool van de Vereeniging „Patrimonium".
Deze school genoot in 1910 een subsidie uit de gemeentekas van *f* 4850.

24⁰ Avondscholen der Vereeniging „Handelsonderwijs".
a School N⁰. 1: Passeerdergracht N⁰. 25 (school N⁰. 32).
b School N⁰. 2: Nieuwe Achtergracht N⁰. 85 (school N⁰. 51).
Voor deze scholen werd in 1910 een gemeentesubsidie van *f* 6000 verleend.

25° Tooneelschool van het Nederlandsch Tooneelverbond. Deze school genoot in 1910 een gemeentesubsidie van *f* 600.
26° Amsterdamsche Huishoudschool (Zandpad 5).
27° Nieuwe Huishoudschool (Gabriël Metsustraat 8).
28° Ons Huis buiten de Muiderpoort.
Ten behoeve van de school dezer vereeniging werd in 1910 een gemeentesubsidie van *f* 300 verleend.
29° Cursussen van de Vereeniging voor voortgezet Handelsonderwijs.
Ten behoeve van de cursussen en cursorische voordrachten dezer vereeniging werd in 1910 een gemeentesubsidie van *f* 5000 verleend.
30° Vakschool der Behangerspatroonsvereeniging „Samenwerking".
Deze school genoot in het jaar 1910 een gemeentesubsidie ten bedrage van *f* 1200.
31° School der Vereeniging „Vakschool voor verbetering van Vrouwen- en Kinderkleeding".
32° Teekenschool der Vereeniging „Patronaatscommissie van de parochie van de H. Anna". Deze school genoot in 1910 een gemeentesubsidie ten bedrage van *f* 350.
33° School der Vereeniging tot bevordering van vakonderwijs in het kleedermakers- en naaistersbedrijf te Amsterdam.
34° Cursussen van de Nederlandsche Kapperspatroonsvereeniging.

G. KLINISCHE SCHOLEN.

Zoodanige scholen bestaan in deze gemeente niet.

H. SCHOLEN VAN BIJZONDEREN AARD EN STREKKING.

I. Vereeniging tot verbetering van den volkszang.

In de wintermaanden wordt gedurende een avond per week kosteloos zangonderwijs gegeven aan jongens en meisjes van 12—18 jaar door gesalarieerde zangonderwijzers in 8 lokalen, door het Gemeentebestuur kosteloos ter beschikking van de Vereeniging gesteld. Ieder der scholen telt ongeveer 80 leerlingen.

Het toezicht wordt uitgeoefend door de leden der Vereeniging.

Het bestuur bestaat voor den cursus 1910/11 uit: J. W. van Dalfsen, voorzitter; J. H. Esendam, vice-voorzitter; H. J. den Hertog, directeur; J. W. Hartgrink, 1e secretaris; H. F. Meyst, 2e secretaris; J. J. Schippers, penningmeester; G. S. van Krieken JJzn. en J. Heijting.

2. Nationale Zangschool en Zangvereeniging, opgericht door de vereeniging „Amstels Mannenkoor".

De school en vereeniging telden op 31 December 1910 153 werkende leden en wel 95 vrouwen en meisjes en 58 mannen, allen boven de 18 jaar.

In Februari 1910 lieten zich voor den zangcursus inschrijven 23

vrouwen en 21 mannen en in Augustus 25 vrouwen en 18 mannen.

Inrichting en doel der school bleven onveranderd.

De zangcursus is bestemd voor het aanleeren der meest noodzakelijke muziekkennis. De duur van den cursus is een half jaar.

3. Amsterdamsche Gymnastiekonderwijzersvereeniging.

Afdeeling: *Volksgymnastiek.*

De 4 afdeelingen voor volksgymnastiek zijn elk gesplitst in 2 klassen, die per week 2 keer 1½ uur gymnastiekonderwijs ontvangen tegen betaling van *f* 0.25 per maand. Het onderwijs wordt gegeven door leden van de Amsterdamsche Gymnastiekonderwijzersvereeniging.

Voor de mannenklassen is voorgeschreven, dat, waar noodig, onderwijs wordt gegeven in de oefeningsstof voor het examen voor verkorten diensttijd.

De lessen worden gegeven in de gymnastieklokalen van de openbare scholen voor gewoon lager onderwijs N°s. 48, 102, 51 en 68, respectievelijk onder leiding van A. Bellaart, H. Kleijn, J. v. d. Veke en Mevr. A. G. Elias-Boden. Gedurende den zomer van 1910 is door de afdeeling van school N⁰. 68 gespeeld (korfbal en tamboerijnbal) op het terrein aan de Constantijn Huygensstraat en door de afdeelingen van school N⁰. 48 en school N⁰. 51 op het terrein bij den Parkschouwburg (korfbal).

De 4 afdeelingen hadden op 1 Januari 1910 respectievelijk een getalsterkte van 55, 49, 53 en 42, op 31 December 1910 respectievelijk van 74, 67, 39 en 52. Iedere afdeeling bestaat uit een klasse van kinderen van 13—16 jaar en een klasse van jongelieden boven de 16 jaar. De afdeelingen van de scholen N⁰. 48 en 102 bestaan uit jongens, die van de scholen N⁰. 51 en 68 uit meisjes.

De bevolking der afdeelingen komt hoofdzakelijk voort uit den arbeidenden stand. Met lust en ijver nemen de leerlingen aan de lessen deel.

4. Zwemschool aan den Westerdoksdijk.

Door 187 personen is gedurende 1910 in deze inrichting van het onderwijs in het zwemmen gebruik gemaakt, waarvan 82 goede zwemmers zijn geworden. Directeur der school is J. Harts.

5. Zwemschool aan de De Ruijterkade.

Aan 158 dames en 240 heeren werd aan deze inrichting les in het zwemmen gegeven. Aan 53 dames en 131 heeren werd na afgelegd examen het diploma van geoefend zwemster of zwemmer uitgereikt.

Directeur der inrichting is Th. van Heemstede Obelt.

6. Overdekte Zweminrichting aan den Heiligenweg.

Aan 550 personen, 280 mannelijke en 270 vrouwelijke, werd gedurende 1910 les in het zwemmen gegeven; 99 mannelijke en 54 vrouwelijke leerlingen behaalden, na afgelegde proeven van bekwaamheid, het diploma van geoefend zwemmer(zwemster).

7. Rijkskweekschool voor Vroedvrouwen.

De cursus aan deze school omvat twee studiejaren. Het studiejaar 1909/10 werd medegemaakt door 29 leerlingen, waarvan 14 behoorden tot het 2e studiejaar. Van deze laatsten kregen, na afgelegd examen, 10 het diploma van vroedvrouw.

In de Commissie van Toezicht hadden zitting: Dr. H. C. Ringeling, voorzitter; D. Schut, secretaris; Dr. L. C. v. d. Meulen, Prof. Dr. Hector Treub, adviseerend lid.

Het onderwijs wordt gegeven onder leiding van Dr. R. J. Th. Meurer.

8. School voor Maatschappelijk Werk..

De School voor Maatschappelijk Werk heeft ten doel:

I. de theoretische en practische vorming van hen, die zich aan eenigen belangrijken tak van maatschappelijk werk willen wijden,

II. het aankweeken van algemeene kennis en algemeene kundigheden, die voor jonge meisjes van belang kunnen worden geacht, o. a. eenige kennis van wording en opbouw der maatschappij en van hare belangrijkste problemen.

Voor het bereiken dezer doeleinden zijn een tweejarig en een driejarig leerplan samengesteld, welke nog ruimte genoeg toelaten voor eene aanvulling in de eene of andere richting.

Wie, na het tweejarig programma, hetwelk een zooveel mogelijk afgerond geheel vormt, afgewerkt te hebben, geen roeping voelt of geen geschiktheid toont voor het praktisch maatschappelijk werk, kan, wanneer zij de lessen met ijver en vrucht heeft gevolgd, met een getugischrift de school verlaten.

Degenen echter, die tot het derde jaar, tot het eigenlijke vakonderwijs, wenschen over te gaan, zullen een overgangsexamen hebben af te leggen. Worden zij geschikt bevonden, dan doen zij eene keuze van den tak van maatschappelijk werk, waaraan zij zich wenschen te wijden.

Het leerplan is bedoeld als een normaal-programma, waarvan individueele afwijkingen mogelijk zijn voor de in leeftijd en ondervinding meer gerijpten, die tegen een driejarige opleiding gegronde bezwaren hebben. In dergelijke gevallen kan door bestuur en directrice een eenigszins afwijkend leerplan samengesteld worden.

Naast het eigenlijke verplichte programma staan eenige facultatieve cursussen, die door de leerlingen met goedvinden der directrice gevolgd kunnen worden en waardoor de school de behoefte aan hoogere ontwikkeling, in de eerste plaats op historisch, letterkundig en artistiek gebied, bij hen, die den academischen weg niet kunnen of willen volgen, tracht te bevredigen.

Als eischen van toelating gelden het bezit van het einddiploma Gymnasium of H. B. S. met vijfjarigen cursus voor jongens of meisjes of van daarmede gelijk te stellen inrichtingen, of wel de akte van onderwijzeres L. O.

De minimum-leeftijd van toelating is 18 jaar.
Het schoolgeld bedraagt *f* 200 per jaar.
Directrice is Mejuffrouw Dr. J. van Anrooy.
Het diploma werd in 1910 uitgereikt aan 5 leerlingen.

9. Vereeniging „Ons Huis".

Deze vereeniging, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 Mei 1891, stelt zich, blijkens art. 2 der Statuten, ten doel het bevorderen der volksontwikkeling en het met elkaar in aanraking brengen van personen uit verschillende kringen der samenleving. Bovendien opent „Ons Huis" voor onvermogenden en minvermogenden boven den schoolleeftijd den weg hun tekort in kennis aan te vullen. Verschil in ontwikkeling en leeftijd der belanghebbenden maakt het noodig, dat het onderwijs meest individueel wordt gegeven.

De lessen worden gegeven van September tot Juli.

Deelnemers(sters) aan de verschillende lessen, enz.

LESSEN	Totaal aantal deelnemers	Mannen	Vrouwen	16—20 jaar	20—30 jaar	30—40 jaar	Boven 40 jaar	OPMERKINGEN
1 Lees- en schrijfles. . . . (1 avond per week.)	36	13	23	6	17	10	3	Allen werklieden, dienstboden, huisvrouw.
2 Voorbereidende taalles. . (1 avond per week.)	19	14	5	5	10	3	1	Als boven.
3 Nederlandsche-taalles. . . (1 avond per week.)	20	13	7	9	9	2	—	Als boven; ook enkele kantoorbed., naaisters, enz.
4 Voortgezette lees- en stelles (1 avond per week.)	14	11	3	5	6	3	—	Als boven.
5 Rekenles . . . . (2 avonden per week.) *	34	27	7	16	11	6	1	Vakarbeiders, kantoorbedienden, gemeentewerklieden, verder reizigers, kellners. enz.
6 Les in het boekhouden . (2 avonden perweek.)	33	26	7	12	15	5	1	Werklieden, kantoorbed., neringdoenden, naaisters
7 Fransche-conversatieclub. (1 avond per week.)	16	10	6	2	11	3	—	Werklieden, kantoorbed., telegrafisten.
8 Engelsche-conversatieclub (2 avonden per week.)	27	17	10	8	12	5	2	Werklieden, kantoorbed., telegrafisten, arbeidsters, in huishouding.
9 Duitsche-conversatieclub. (1 avond per week.)	16	5	11	4	11	1	—	Als boven.
	215	136	79	67	102	38	8	

*) De onderscheiding tusschen „*rekenles*" en „*voortgezette rekenles*" werd opgeheven; de twee lessen loopen nu parallel.

Lessen uitsluitend voor vrouwen.

LESSEN	Leeftijd	Aantal deelnemenden	OPMERKINGEN
10 Verstellessen:			
a voor kinderen . . . . (1 middag per week.)	12—16 jaar	50	Dienstbode, op fabriek, thuis.
b voor meisjes . . . . (6 avonden per week.)	16—30 „	251	Als boven, ook naaisters, modisten, winkeljuffrouwen.
c voor gehuwde vrouwen . . (1 avond per week.)	20—40 „	31	Arbeidersvrouwen.
11 Kniplessen:			
a voor onderkleeding. . . . . (2 avonden per week.)	16—30 „	41	Dienstboden, werksters, thuis, gehuwd, op fabriek.
b voor bovenkleeding. . . . . (4 avonden per week.)	11—30 „	55	Dienstboden, op atelier, op kantoor, thuis, gehuwd.
12 Kookles:			
a voor meisjes . . . . (1 avond per week.)	16—30 „	15	Dienstboden, naaisters, thuis, strijksters
b voor gehuwde vrouwen. . . (1 avond per week.)	20—40 „	23	Arbeidersvrouwen.
13 Strijkles . . . . (2 avonden per week.)	16—30 „	25	Dienstboden, naaisters, thuis, strijksters, gehuwd.
	Totaal . .	491	

10. Toynbee-vereeniging „Samenwerking".

De Toynbee-vereeniging „Samenwerking", wier statuten zijn goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 16 April 1901, N⁰. 50, stelt zich Toynbee-werk ten doel door *a* het inrichten van lees- en ontspanningslokalen; *b* het houden van clubs, waaronder zij verstaat leerzame en gezellige bijeenkomsten van een of meer leiders met mannen en vrouwen; *c* het geven van lessen; *d* het houden van voordrachten en het organiseeren van andere bijeenkomsten.

Zij is gevestigd in het gebouw „De Eenheid" aan het 's-Gravenhekje en maakte in het jaar 1910 ook gebruik van enkele lokalen in de openbare voorbereidende school Lr. C.

In 1910 werd een begin gemaakt met het clubwerk door de oprichting van een jongensclub, een meisjesclub en drie kinderclubjes. De jongens hielden zich bezig met knoop- en vlechtwerk, de meisjes o. a. met de versiering van het clubkamertje. De bibliotheek werd gereorganiseerd en aangevuld met een 300-tal nieuwe werken. In het afgeloopen jaar werden twee lezingen gehouden (Vogelleven; Kometen, Sterren en Planeten) en twee tentoonstellingen (Reproducties van Rembrandt; Werk der leerlingen). De concert- en voordrachtavonden trokken hun gewone publiek. Het gemengde zangkoor werd omgezet in een vrouwenclub. De reisclub maakte verschillende uitstapjes.

Lessen voor volwassenen. Nederlandsche taal: 15 deelnemers; reke-

nen: 10; schrijven: 5; Engelsche taal en conversatie: 135; Fransche taal: 16; Duitsche taal: geen lessen gegeven; boekhouden, dit jaar voor het eerst onderwezen: 4; knippen en naaien van ondergoed: 64; costuumlessen: 78; verstellen: 80; rechtlijnig teekenen: 8.

Voor de huurders van de tuintjes van Tuinwijk werden twee cursussen gegeven, nl. over groenten- en bloementeelt.

Voorts werd dit jaar een cursus gehouden over woning, voeding en kleeding.

Lessen voor kinderen: teekenen, carton-arbeid, zang, verstellen.

I. SCHOLEN VOOR HOOGER ONDERWIJS.

I. Openbaar Onderwijs.

a. GYMNASIUM.

Voor de verschillende bijzonderheden omtrent het Gymnasium wordt verwezen naar het verslag van Curatoren dezer inrichting, achter dit verslag opgenomen als BIJLAGE VII.

Het materiaal en de hulpmiddelen voor het onderwijs verkeerden in voldoenden staat.

Wat de kostelooze plaatsing van leerlingen aan deze inrichting betreft, wordt verwezen naar het medegedeelde in den aanvang van dit hoofdstuk.

De verordeningen en reglementen betreffende het Gymnasium ondergingen in 1910 de volgende verandering. In de Verordening tot vaststelling van het getal en de jaarwedden der leeraren aan het Gymnasium werd eene wijziging aangebracht (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 13) betreffende het salaris van den leeraar in de gymnastiek. Tevens werd daarbij de gelegenheid geopend om eene leerares in de gymnastiek aan te stellen.

b. UNIVERSITEIT.

Voor de verschillende bijzonderheden omtrent de Universiteit wordt verwezen naar het verslag van Curatoren dier instelling en naar het verslag van den Bibliothecaris der Universiteit, achter dit verslag opgenomen als BIJLAGE VIII en BIJLAGE IX.

De verordeningen en reglementen betreffende de Universiteit ondergingen in 1910 de volgende verandering:

In de Verordening op de heffing van bijdragen ter tegemoetkoming in de kosten van de Universiteit van Amsterdam werden enkele wijzigingen aangebracht (Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 117). Daarbij werd de gelegenheid tot kostelooze toelating van studenten uitgebreid, terwijl verder de bepaling omtrent het verminderd collegegeld voor theologische studenten eenigszins werd veranderd.

2. Bijzonder Onderwijs.

In deze Gemeente zijn negen bijzondere inrichtingen voor Hooger onderwijs, namelijk:

a Bijzonder Gymnasium van de Vereeniging voor voorbereidend universitair Onderwijs,
b Roomsch-Katholiek Gymnasium,
c Vossius-Gymnasium,
d Seminarium der Algemeene Doopsgezinde Sociëteit,
e Evangelisch-Luthersch Seminarium,
f Inrichting tot opleiding van predikanten in het Hersteld Evangelisch-Luthersch Kerkgenootschap,
g Nederlandsch-Israëlietisch Seminarium,
h Portugeesch-Israëlietisch Seminarium,
i Vrije Universiteit.

Bij art. 151 der Wet op het Hooger onderwijs wordt o. a. bepaald, dat het bestuur van elke bijzondere school voor hooger onderwijs jaarlijks voor 1 Maart aan het Gemeentebestuur behoort in te zenden een beredeneerd verslag omtrent den toestand der school in het vorig jaar. Aan de dientengevolge ingezonden verslagen ontleenen wij het volgende:

a. BIJZONDER GYMNASIUM VAN DE VEREENIGING VOOR VOORBEREIDEND UNIVERSITAIR ONDERWIJS.

Dit gymnasium, opgericht door eene vereeniging van bijzondere personen, werd geopend den 3den September 1890 en is gevestigd aan de Keizersgracht 495.

Het onderwijs wordt gegeven in overeenstemming met art. 5 der Wet op het Hooger onderwijs, terwijl bovendien godsdienstonderwijs wordt verstrekt.

Het getal leerlingen, waarmede de cursus 1910/11 begon, bedroeg 126.

Aan het eindexamen, dat ten overstaan van regeeringsgecommitteerden werd gehouden, namen deel 21 leerlingen, 17 van hen slaagden.

In het college van Curatoren kwam geen verandering, evenmin in dat van Directeuren.

In het personeel der leeraren kwam deze verandering, dat A. van Dokkum vervangen werd door J. Fernhout.

b. ROOMSCH-KATHOLIEK GYMNASIUM.

Deze inrichting telde op 1 Januari 1910 113 leerlingen, verdeeld over zes klassen.

De eerste klasse telde 22, de tweede 22, de derde 23, de vierde 23, de vijfde 12 en de zesde 11 leerlingen.

Van de 10 candidaten, die het eindexamen aflegden, behaalden 6 het diploma A, 4 het diploma B.

Bij den aanvang van den cursus 1910/11 bedroeg het aantal leerlingen 102.

Tot leeraar in de wiskunde werd benoemd Dr. J. Stein, in de Duitsche taal C. van Spaaendonck en in de Geschiedenis en de Aardrijkskunde A. van der Belt.

c. VOSSIUS-GYMNASIUM.

Dit gymnasium, gevestigd Jan Luykenstraat 88, staat onder het volgende bestuur: J. Menno Huizinga, voorzitter; Mr. J. van Schevichaven, secretaris; M. Jüdell, D. N. J. Coen Rahder, W. A. Schade van Westrum en H. A. Sypkens. De vacature van Ds. J. A. F. van der Meer van Kuffeler bleef onvervuld. Het Curatorium bestaat uit: Prof. Dr. H. T. Karsten, voorzitter; Mr. Ph. Falkenburg, secretaris; Prof. Dr. H. Brugmans, Mr. A. M. Pleyte en Prof. Dr. R. H. Saltet.

De school telde op 1 Januari 1910 19 leerlingen, op 1 Januari 1911 12 leerlingen. In den loop van het jaar 1910 slaagde 1 leerling voor het Staatsexamen tot toelating aan de Universiteit. Eenige leerlingen gingen over naar andere inrichtingen van onderwijs. Het onderwijs werd gegeven door 11 leeraren en leeraressen. Een eigenaardigheid van dit gymnasium is, dat eenzelfde leerling voor verschillende vakken in verschillende klassen kan worden geplaatst.

d. SEMINARIUM DER ALGEMEENE DOOPSGEZINDE SOCIËTEIT.

Het onderwijs aan deze inrichting werd door de hoogleeraren Dr. S. Cramer en I. J. de Bussy gegeven.

Het getal studenten bedroeg op 1 Januari 1910 21; hiervan werden in den loop van het jaar twee tot proponent bevorderd, terwijl geen studenten van de rol werden afgeschreven. In September werden 4 nieuwe studenten ingeschreven, zoodat op 31 December 1910 de instelling 23 studenten telde, waaronder twee vrouwelijke.

Dr. W. Jesse trad uit het Curatorium. Deze plaats werd niet vervuld, zoodat het Curatorium thans uit zeven leden bestaat, benevens de beide hoogleeraren als adviseerende leden.

e. EVANGELISCH-LUTHERSCH SEMINARIUM.

De cursus 1909/10 werd voortgezet en geëindigd met 6 studenten.

De hoogleeraar Dr. D. E. J. Völter gaf onderwijs in dogmatiek en geschiedenis der Reformatie, de hoogleeraar Dr. H. A. van Bakel, de opvolger van Dr. A. J. H. W. Brandt, in de praktische theologie en de geschiedenis van het Lutheranisme in Nederland.

De cursus 1910/11 werd aangevangen met 8 studenten.

In den loop des jaars werden twee studenten bevorderd tot proponent, terwijl één slaagde voor het tweede gedeelte van het candidaatsexamen, een ander voor het eerste gedeelte van dat examen.

De bibliotheek van het Seminarium, die aan de bibliotheek der Universiteit in bruikleen is afgestaan, verkeert in goeden staat en werd met onderscheiden boekwerken vermeerderd.

In de samenstelling van het Curatorium kwam geen verandering.

f. INRICHTING TOT OPLEIDING VAN PREDIKANTEN IN HET HERSTELD-EVANGELISCH-LUTHERSCH KERKGENOOTSCHAP.

Ter aanvulling van het onderwijs in de godgeleerdheid, gegeven aan de Gemeente-universiteit, wordt vanwege het Hersteld-Evangelisch-Luthersch Kerkgenootschap hooger onderwijs in de godgeleerdheid verstrekt tot vorming van zijn evangeliedienaren.

Dit kerkelijke onderwijs wordt gegeven in: *a* de bijbelsche godgeleerdheid; *b* de leerstellige godgeleerdheid, inzonderheid van de Luthersche Kerk; *c* de praktische godgeleerdheid, met de daarbij vereischte oefeningen; en voorts in andere vakken, waaromtrent blijken mocht, dat aanvulling van het universitair onderwijs noodzakelijk is.

De inrichting staat onder leiding eener commissie, die jaarlijks in de algemeene kerkelijke vergadering der Hersteld Evangelisch-Luthersche Gemeente wordt gekozen. Deze commissie treedt op als Curatorium der kweekschool.

Van de lessen van den docent Dr. J. W. Pont werd in den cursus 1909/10 door één student gebruik gemaakt.

Het Curatorium was als volgt samengesteld: W. F. Hekker, voorzitter; G. A. Alers, 2e voorzitter; K. P. C. A. Gramberg, A. Klinkenberg J.Az., H. C. Meijer, J. A. Schönthaler en C. F. Westermann, secretaris.

g. NEDERLANDSCH-ISRAËLIETISCH SEMINARIUM.

In 1910 waren als docenten in de Hebreeuwsche taal en letterkunde, bijbelsche en joodsche geschiedenis, talmudische en rabbijnsche litteratuur, wijsbegeerte van den joodschen godsdienst en de homiletica werkzaam: Dr. J. H. Dünner, rector; J. D. Wijnkoop, L. Dünner, B. van der Velde en U. M. P. Hillesum. Docenten in de Nederlandsche taal en letterkunde, oude en nieuwe talen, wis- en natuurkunde, rekenkunde, geschiedenis, aardrijkskunde, paedagogiek en zang waren P. J. B. Gobits, conrector; S. Salomons, W. Pakkedrager, J. E. Polak, J. Laseur, S. Bernard en A. Polak Jzn.

Op 1 October 1910 is J. D. Wijnkoop overleden. In zijne plaats werden benoemd Ph. Coppenhagen en A. Asscher.

Op 1 Januari 1910 werd onderwijs verstrekt aan 64 kweekelingen en studenten; op 31 December 1910 bedroeg het aantal 56, waarvan 47 kosteloos onderwijs genoten.

De colleges aan de Gemeente-universiteit werden bezocht door 1 student.

Door het rabbinaal college van examinatoren voor Nederlandsch-Israëlietische godgeleerden werden toegelaten tot den graad van Magid 2 studenten.

Door de algemeene commissie van examinatoren voor Nederlandsch-Israëlietische godsdienstonderwijzers werden toegelaten als godsdienstonderwijzer van den hoogsten rang 1 candidaat; van den middelsten rang 1 candidaat; van den laagsten rang 1 candidaat.

Eén student werd bevorderd tot candidaat in de letteren, terwijl 2 leerlingen slaagden voor het staatsexamen tot toelating aan de universiteit.

h. Portugeesch-Israëlietisch seminarium Ets-Haim.

In het jaar 1910 waren aan deze inrichting werkzaam als docenten in de oude talen, wis- en natuurkunde, Nederlandsche taal- en letterkunde, geschiedenis, aardrijkskunde en nieuwe talen, talmud en Hebreeuwsche taal en letterkunde: I. v. J. Palache (tevens rector) A. R. Pereira Szn., W. Pakkedrager, S. Salomons, B. I. Ricardo, J. D. Teixeira de Mattos en P. R. Garcia.

De hoogere afdeeling (rabbijnen) bestond uit twee leerlingen.

De klasse tot opleiding van godsdienstonderwijzer bestond eveneens uit twee leerlingen.

De cursus voor meer uitgebreid godsdienst- en maatschappelijk (gymnasiaal) onderwijs werd gevolgd door 4 leerlingen.

i. Vrije universiteit.

Deze instelling is opgericht door de „Vereeniging voor Hooger onderwijs op Gereformeerden grondslag", die bij Koninklijk besluit van den 4den December 1905 (*Staatsblad* No. 311) aangewezen werd als bevoegd om in de „Vrije Universiteit" eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden in de rechtswetenschap, de klassieke letterkunde, de Semietische letterkunde en de wijsbegeerte gelijke rechten heeft als de rijksuniversiteiten.

De overdracht van het rectoraat door den hoogleeraar Dr. H. H. Kuyper aan zijn ambtgenoot Dr. H. Bavinck had plaats op 20 October 1910 na het houden eener redevoering, getiteld: „Het zedelijk karakter der Hervorming tegen Rome gehandhaafd".

De hoogleeraar Mr. A. Anema werd op denzelfden dag als ab-actis van den senaat vervangen door zijn ambtgenoot Mr. P. A. Diepenhorst.

In het bestuur werd de vacature, ontstaan door het aftreden van S. baron van Heemstra, vervuld door de benoeming van H. W. van Marle Jr. In de nog bestaande vacature werd gekozen Th. H. van Eeghen.

In het college van Curatoren kwam geen verandering.

In de faculteit der godgeleerdheid werd de hoogleeraar Dr. C. van Gelderen als decanus vervangen door Dr. H. Bavinck, in die der rechtsgeleerdheid Mr. A. Anema door Mr. P. A. Diepenhorst. In die der letteren bleef Dr. J. Woltjer decanus.

Het aantal studenten bedroeg aan het einde des jaars 129, die als volgt waren verdeeld: voor de godgeleerdheid 66, voor de letteren 13, voor de rechtsgeleerdheid 41, voor de rechtsgeleerdheid en de letteren 2, voor de natuurphilosophie 4 en voor de geneeskunde 3.

De lessen werden gegeven volgens de openbaar gemaakte Series Lectionum en in den regel trouw bijgewoond.

Met goed gevolg werden de volgende examens afgelegd voor de hieronder genoemde wetenschappelijke graden, door de universiteit verleend:

in de faculteit der godgeleerdheid 3 voor den graad van doctorandus, 11 voor den graad van candidaat en 5 voor den graad van semi-candidaat;

in de faculteit der letteren 1 voor den graad van doctorandus; 4 voor den graad van candidaat. Verder werden er in deze faculteit 5 propaedeutische examens afgelegd voor de godgeleerdheid en 5 voor de rechtsgeleerdheid;

in de faculteit der rechtsgeleerdheid 5 voor den graad van doctorandus en 3 voor den graad van candidaat.

De volgende promotiën vallen te vermelden:

I tot doctor in de godgeleerdheid werd bevorderd:

op 29 April 1910 W. P. Steenkamp, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Het agnosticisme van Herbert Spencer";

op 30 September 1910 W. A. Joubert, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,De verhouding van gelooven en weten in de Nederlandsche theologie der XIXe eeuw, in het bijzonder bij Doedes en Van Oosterzee";

op 9 December 1910 P. A. E. Sillevis Smitt, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,De organisatie van de Christelijke Kerk in den Apostolischen tijd";

op 19 December 1910 H. C. Rutgers, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Kerkelijke deputaten, hun werkkring en bevoegdheid, inzonderheid gelijk deze gekend worden uit de handelingen der Zuidhollandsche Synoden en Deputaten".

II tot doctor in de letteren werd bevorderd:

op 4 Juli 1910 J. de Jong, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,De jure jurando apud Aeschylum, Sophoclem, Euripidem observationes".

III tot doctor in de rechtswetenschap werd bevorderd:

op 28 Januari 1910 G. van Baren, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,De plannen tot grondwetsherziening in 1831";

op 17 Maart 1910 J. F. van Beeck Calkoen, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Onderzoek naar den rechtstoestand der geestelijke en kerkelijke goederen in Holland na de Reformatie";

op 15 April 1910 J. Kalma, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,De toestemming van partijen bij het huwelijk";

op 15 April 1910 L. K. Okma, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Vijf jaren burgerlijke rechtspraak";

op 6 Mei 1910 N. P. Zijderlaan, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Wettelijke regeling van het levensverzekeringsbedrijf";

op 24 Mei 1910 A. P. Baas, na verdediging van een proefschrift, getiteld: ,,Levensberooving op verzoek en zelfmoord (artt. 293 en 294 W. v. S.)";

op 4 Juli 1910 G. Seret, na verdediging van een proefschrift, getiteld: „Het voorzitterschap in de Staten-Generaal";

op 14 October 1910 W. van Loon, na verdediging van een proefschrift, getiteld: „Mishandeling (artt. 300—305 W. v. S.)";

op 16 December 1910 L. Stadig, na verdediging van een proefschrift, getiteld: „De jurisprudentie op de bekentenis in het burgerlijk geding 1856—1905".

Het gebouw der vereeniging bleef onveranderd. Van de bibliotheek, die door schenking en aankoop werd uitgebreid, werd voortdurend gebruik gemaakt.

J. KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Muziek-, teeken- en beeldhouwscholen. [1])

1. Rijksacademie van Beeldende Kunsten.

In de samenstelling der Commissie van Toezicht kwam in 1910 eenige wijziging door het aftreden van J. A. Langerhuizen. In zijne plaats werd benoemd E. Heldring. De Commissie van Toezicht is dus thans samengesteld als volgt: Mr. J. A. Sillem, voorzitter; Mr. G. van Tienhoven, vice-voorzitter; Mr. G. M. den Tex, secretaris; E. van Essen en E. Heldring.

In het college van hoogleeraren kwam geen verandering.

Het aantal leerlingen bedroeg ulto. December 1910 74, waaronder 22 vrouwelijke. Hiervan kwamen 45, waarvan 17 vrouwelijke leerlingen, voor het volle onderwijs; 22 leerlingen, waarvan 2 vrouwelijke, kwamen uitsluitend voor de teekenlessen van vijfmaal twee uren 's weeks, hetzij in de klasse, die naar beeldhouwwerk, hetzij in de klasse, die naar levend model teekent. Drie leerlingen, waarvan 1 vrouwelijke, volgden uitsluitend de colleges in aesthetica en kunstgeschiedenis, terwijl 4 leerlingen, waarvan 2 vrouwelijke, uitsluitend de colleges in anatomie bijwoonden.

In 1910 had een wedstrijd plaats in de schilderkunst. Voor het toelatingsexamen meldden vich 7 candidaten aan, waarvan één vrouwelijke. Eén candidaat, als zijnde reeds in het bezit van na te melden getuigschrift, werd van bovengenoemd examen vrijgesteld. Aan vijf van de zes overige candidaten kon het getuigschrift, bedoeld in artikel 5 van het Reglement, worden uitgereikt. Onder overlegging van dit stuk meldden zich 6 candidaten aan voor den proefkamp, waarvan 4 candidaten tot den eindkamp werden toegelaten. De gouden eerepenning werd toegekend aan François Hogerwaard, die tevens in het genot werd gesteld van het jaargeld ad ƒ 1200, ten einde hem in de gelegenheid te stellen zich in de schilderkunst verder te bekwamen. De zilveren eerepenning werd toegekend aan A. J. J. Verschuuren.

---

[1]) Voor zoover zij niet behooren tot de middelbare scholen.

De in den wedstrijd vervaardigde werken werden gedurende acht dagen voor het publiek kosteloos ter bezichtiging gesteld, welke tentoonstelling door 1247 personen werd bezocht.

Evenals vorige jaren toonde het Zoölogisch Genootschap „Natura Artis Magistra" zijne belangstelling in de Academie door het ter beschikking stellen van een aantal studiekaarten, toegang gevende tot de diergaarde voor die leerlingen, die genoegzaam gevorderd waren om zich deze gelegenheid ten nutte te maken.

Door den steun der Regeering konden dit jaar de verzamelingen boek- en prentwerken worden uitgebreid; echter niet in die mate als voor eene Rijksacademie van Beeldende Kunsten gewenscht moet worden geacht.

De catalogus werd dit jaar aan de leerlingen uitgereikt en ook aan belangstellenden buiten de Academie toegezonden. Het was thans mogelijk ook goede kaartcatalogussen aan te leggen, waardoor het gebruik der boekerij zeer wordt vergemakkelijkt.

Wat door eigen zorg in het gebouw te verbeteren was, is verbeterd. Elk hoekje wordt thans gebruikt. Het gebouw blijft echter onvoldoende. De bouwkundige cursus van het Genootschap „Architectura et Amicitia" kon ook dit jaar in het gebouw der Academie worden gegeven.

2. Rijksnormaalschool voor Teekenonderwijs.

Deze school, in 1881 opgericht en gevestigd in het Rijksmuseum, staat onder de leiding van W. B. G. Molkenboer.

Er wordt onderwijs gegeven in: 1° het rechtlijnig teekenen met behulp van instrumenten; 2° het handteekenen tot en met de kopij naar het gekleed levend model; 3° het schilderen van pleisterafgietsels en naar stilleven; 4° het bouwkundig teekenen; 5° het werktuigkundig teekenen; 6° het boetseeren; 7° de stijl- en ornamentleer (theorie, geschiedenis en ontwerpen); 8° de kunstgeschiedenis en de schoonheidsleer; 9° de ontleedkunde en de proportieleer van den mensch; 10° de vlakke en de beschrijvende meetkunde; 11° de doorzichtkunde en 12° de methodologie en paedagogiek van het teeken- en boetseeronderwijs. De volledige cursus duurt drie jaren. Het schoolgeld bedraagt *f* 30 's jaars.

Gedurende het schooljaar 1909/10 volgden 80 leerlingen, waaronder 30 dames, en 6 hospitanten, waaronder 4 dames, de lessen. De cursus 1910/11 is geopend met 66 leerlingen, waaronder 26 dames, en 13 hospitanten, waaronder 5 dames.

De oefenklasse werd bezocht door 20 leerlingen, te weten 6 meisjes en 14 jongens.

Voor het toelatingsexamen voor den cursus 1910/11, in Juni gehouden, hadden zich aangemeld 34 candidaten, waaronder 17 dames. Toegelaten werden 5 dames en 8 heeren.

Het einddiploma met de daaraan verbonden gratificatie van *f* 100

is uitgereikt aan 9 dames en 8 heeren van de afdeeling A (handteekenen) en aan 3 heeren van de afdeeling B (bouw- en werktuigkundig teekenen).

Bij de examens voor de akten Middelbaar onderwijs (teekenen) zijn voor de akte M¹ (het handteekenen en de perspectief) geslaagd 8 dames en 7 heeren, voor de akte M² (het rechtlijnig teekenen en de perspectief) 6 heeren, voor de akte O (boetseeren) 2 heeren.

3. RIJKSSCHOOL VOOR KUNSTNIJVERHEID.

Deze school, in 1881 opgericht, is gevestigd in het Rijksmuseumgebouw, zijde Jan Luykenstraat. Zij staat onder leiding van J. W. H. Berden.

Er wordt onderwijs gegeven in de theoretische en praktische toepassing der beeldende kunsten op de aan deze kunsten verwante takken van nijverheid.

Het onderwijs heeft ten doel de opleiding van kunstenaars in de bouw-, de beeldhouw-, de schilderkunst en in aanverwante kunsten door een vierjarigen cursus; en in de kunstnaaldwerken door een driejarigen cursus.

Het cursusjaar begint 1 September.

De lessen worden gevolgd door gewone en door hospitant-leerlingen.

Het schoolgeld bedraagt *f* 30 per jaar; de hospitant-leerlingen, die niet meer dan 16 uren per week de lessen volgen, betalen *f* 15 per jaar; onvermogenden met bijzonderen aanleg kunnen van de betaling van het schoolgeld worden vrijgesteld en bovendien in aanmerking komen voor het genot van een rijksstudiebeurs.

Gedurende het schooljaar 1909/10 zijn de lessen gevolgd door 67 leerlingen (32 dames en 35 heeren), waarvan 35 gewone en 32 hospitantleerlingen waren.

Aan drie leerlingen werd vrijstelling van schoolgeld en bovendien aan twee een rijkssubsidie verleend.

Het toelatingsexamen in Juli 1910 werd met gunstig gevolg afgelegd door acht van de 16 candidaten.

Het einddiploma van de eerste helft van den vierjarigen cursus werd uitgereikt aan vijf gewone leerlingen. Het einddiploma van den volledigen cursus werd verworven door vier gewone leerlingen; het einddiploma voor kunstnaaldwerk door drie gewone leerlingen; het diploma voor kloskant door vijf hospitant-leerlingen.

Door verschillende leerlingen werden studies gemaakt naar de verzamelingen van het genootschap „Natura Artis Magistra" en naar kunstvoorwerpen, in de zalen van het Rijksmuseum aanwezig.

„Artis", de tentoonstellingen van „Arti et Amicitiae" en enkele in het Gemeentemuseum, waren voor de leerlingen gratis toegankelijk.

Het onderwijzend personeel onderging eenige verandering.

4. TEEKENSCHOOL „HENDRIK DE KEYZER".

Deze inrichting, eene voortzetting van de teekenschool, in 1872 opgericht door de Maatschappij „Felix Meritis" en door de ontbinding dier Maatschappij opgeheven, werd 7 September 1889 verplaatst naar de bovenlokalen van het departementsgebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Toegelaten worden jongens en meisjes, die den leeftijd van 10 jaren hebben bereikt. Het schoolgeld bedraagt *f* 30; voor hen, die slechts éénmaal per week de lessen volgen, *f* 20 's jaars. De lessen worden gegeven van half September tot half Juli, des Woensdags en Zaterdags in den namiddag van 2—4 uur.

Aan deze inrichting is sedert 1904 een dagcursus verbonden ter opleiding voor de middelbare akten hand- en rechtlijnig teekenen en de perspectief, alsook voor de verschillende examens, waar teekenen vereischt wordt.

Voorts is er in 1906 een avondschool bijgevoegd, waar vakonderwijs op den voorgrond staat, terwijl men er ook voor de bovengenoemde examens kan studeeren.

Voor den cursus 1910/11 werden ingeschreven: 30 leerlingen voor den avondcursus, 12 leerlingen voor den dagcursus, 10 leerlingen voor den Woensdag- en Zaterdagmiddag.

De cursussen staan onder leiding van G. J. Feith.

Voor den cursus 1910/11 zijn aan de school als leeraren verbonden Ph. Tholens, H. J. Rutters en J. Piersma.

5. KUNSTNIJVERHEIDSSCHOOL „QUELLINUS".

Deze school gevestigd Frans Halsstraat 14, verkeerde ook weder het afgeloopen jaar in bloeienden toestand.

Aan den cursus 1909/10 werd in het geheel deelgenomen door 57 leerlingen, waarvan 7 van gemeentewege kosteloos geplaatst waren. De nieuwe cursus 1910/11 werd op 30 Augustus 1910 geopend met 55 leerlingen. Het getal kosteloos geplaatsten bedraagt thans 6.

Het bestuur was samengesteld als volgt: Th. G. Schill, voorzitter; M. van Notten, secretaris; Jos. Th. J. Cuypers, penningmeester; A. J. Blaauw, J. W. G. Lasance, A. Pit en Jhr. B. W. F. van Riemsdijk.

Het personeel bestond uit: C. W. Nijhoff, directeur en leeraar, L. Bourgonjon, J. B. Heukelom, C. Rol, T. Tjeerde, J. H. de Groot, J. H. L. Hanau en T. T. Bartels, leeraren, W. Zwart, assistent-leeraar, M. J. Hack, tijdelijk leeraar, A. Pollen, administrateur; J. Kornet, concierge.

Behalve de jaarlijksche bijdragen van leden en begunstigers ontving de inrichting een subsidie van het Rijk van *f* 9250, van de Provincie van *f* 2800 en van de Gemeente van *f* 7100.

6. CONSERVATORIUM TOT OPLEIDING VAN TOONKUNSTENAARS.

De inrichting werd in 1884 in deze Gemeente door het afdeelingsbestuur der „Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst" gesticht tot opleiding van toonkunstenaars en is gevestigd in het van de Gemeente gehuurde „Huis met de Hoofden" aan de Keizersgracht 123.

Directeur is Daniël de Lange.

De Commissie van beheer is samengesteld uit: Mr. J. A. Sillem, voorzitter; Jhr. C. C. Th. Six, secretaris; Mr. H. A. Hartogh, penningmeester; E. van Essen, J. D. Rahusen en Mr. J. R. Voûte.

Het aantal leerlingen bedroeg in den afgeloopen cursus 81, terwijl bovendien 6 hospitanten de lessen volgden.

In den loop van den winter werden wederom voordrachtsoefeningen gehouden, welke voor belangstellenden toegankelijk waren.

7. MUZIEKSCHOOL VAN DE AFDEELING AMSTERDAM DER MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.

Deze inrichting is sedert Mei 1909 gevestigd in het van de Gemeente gehuurde „Huis met de Hoofden" aan de Keizersgracht 123.

Directeur is Daniël de Lange.

De Commissie van beheer over de Muziekschool is samengesteld uit dezelfde personen als die voor het Conservatorium.

Het aantal leerlingen in de verschillende vakken bedroeg 418.

8. VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN VOCALE EN DRAMATISCHE KUNST.

Aan de school dezer vereeniging wordt geregeld, onder leiding van de directrice Mej. Cateau Esser, onderwijs gegeven in de volgende vakken: stemvorming en solozang, notenleer, muziektheorie, solfège, muziekgeschiedenis, muzikale analyse, zang-ensemble, uitspraak der Hollandsche, Fransche, Duitsche, Engelsche en Italiaansche taal, declamatie, speltechniek, rollenstudie, spel-ensemble, schermen, kunstcursus en rhytmische gymnastiek (methode-Dalcroze).

Het onderwijs wordt aangevuld door voordrachten op ongeregelde tijden over: *a* tooneelgeschiedenis en tooneellitteratuur; *b* costuumkunde; *c* grime; *d* mimiek; *e* regie; *f* psychologische ontleding en verklaring van dramatische litteratuur; *g* speciale vakken en actueele onderwerpen, de vocale en dramatische kunst betreffende.

Bovendien is een elementair-afdeeling voor kinderen geopend, omvattende als vakken: 1 algemeene muziekleer; 2 zang; 3 uitspraak en beginselen der declamatie.

De lessen worden gegeven van begin October tot einde Juni, in het gebouw der vereeniging, Weteringschans 101.

HOOFDSTUK X.

ARMWEZEN.

De lijst der burgerlijke, kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid is bij ons besluit van 3 Maart 1911 opnieuw vastgesteld, waarbij daarvan zijn afgevoerd de Instellingen: Vereeniging „Steun voor Weduwen zij ons doel", Liefdadigheidsvereeniging „Weldoen zij ons streven voor Weduwen en Weezen van alle gezindten", „Vereeniging Directe hulp in nood van alle gezindten", „Vereeniging tot bevordering van kleeding aan minvermogende kinderen van alle religies". In het geheel bevat de lijst thans 76 instellingen voor huiszittende en schamele armen, waaronder 1 burgerlijke, 32 kerkelijke en 39 bijzondere; 10 instellingen voor winterbedeeling — alle bijzondere; — 3 bijzondere instellingen voor kraamvrouwenbedeeling; 86 godshuizen, waaronder voor weezen en verlaten kinderen 2 burgerlijke, 9 kerkelijke en 10 bijzondere; voor oude lieden en gebrekkigen 2 burgerlijke, 31 kerkelijke en 22 bijzondere en gemengd 6 kerkelijke en 4 bijzondere; 12 ziekenhuizen, waaronder 1 burgerlijk, 5 kerkelijke en 6 bijzondere; 2 bijzondere instellingen voor werkverschaffing; alzoo te zamen 185 instellingen.

De burgerlijke armenzorg wordt uitgeoefend door de Gemeente rechtstreeks en door het Burgerlijk Armbestuur.

Voor de werkzaamheden van het Burgerlijk Armbestuur wordt verwezen naar zijn als BIJLAGE X opgenomen verslag.

Rechtstreeks van gemeentewege is onderstand gegeven in de volgende vormen:

a *Het verschaffen van reisbiljetten aan passanten.* In 1910 werden door de politie uitgereikt biljetten voor kosteloos vervoer ten behoeve van 336 personen, waarvan de kosten hebben bedragen *f* 248,10.

b *De geneeskundige armverzorging buiten de gasthuizen.* Deze wordt beschreven in het verslag over den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst (zie hoofdstuk VI).

c *Verpleging van zieken in particuliere ziekenhuizen.* Wij verwijzen hiervoor naar het onder *b* genoemd verslag.

d *Nachtverblijven.* Door de politie werd aan 11823 personen nachtverblijf verschaft. De kosten van het aan deze personen uitgereikte voedsel bedroegen *f* 886,72^5.

e *De verpleging van armlastige krankzinnigen.* Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal der op kosten van de Gemeente verpleegde krankzinnigen en de gestichten, waarin deze verpleging plaats had.

NAAM VAN HET KRANKZINNIGENGESTICHT	Aanwezig op 1 Januari		Opgenomen		Overgeplaatst uit andere gestichten		Overleden		Hersteld ontslagen		Niet-hersteld ontslagen		Niet langer voor rekening der Gemeente		Overgeplaatst naar andere gestichten		Aanwezig op 31 December	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
„Meerenberg", te Bloemendaal	274	278	37	54	7	1	31	18	8	15	4	7	6	4	1	2	268	287
„Duinenbosch", te Castricum	26	146	41	60	7	2	10	11	7	15	4	5	6	4	1	—	46	173
Rijkskrankzinnigengesticht te Medemblik	7	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	4	1
„ „ Grave	—	29	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
„Ned.-Israël. Krankzinn.gesticht", te Amsterdam	56	61	5	12	—	—	4	5	1	3	—	—	—	2	—	3	56	60
„Het Apeldoornsche Bosch", te Apeldoorn	75	57	28	23	1	4	18	5	12	6	1	2	5	3	—	—	68	68
„Coudewater", te Rosmalen	81	56	2	1	—	1	3	3	—	—	1	1	—	—	2	—	77	54
„Veldwijk", te Ermelo	25	35	—	1	—	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	22	34
„Bloemendaal", te Loosduinen	20	16	2	5	1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	21	20
„Dennenoord", te Zuidlaren	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
„Reinier van Arkel", te Den Bosch	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
„Voorburg", te Vucht	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
„Padua", te Boekel	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—
„'s-Heerenloo", te Ermelo	43	24	9	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	51	35
Krankzinnigengesticht te 's-Hage en „Oud-Rozenburg", te Loosduinen	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Krankzinnigengesticht te Utrecht	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
„Bethesda", te Wagenborgen	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Krankzinnigenkolonie te Gheel	34	33	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	35	31
„Elisabeth-gasthuis", te Deventer	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
„Oude en Nieuwe Gasthuis", te Zutphen en „Het Groot Graffel", te Warnsveld	105	99	28	41	1	2	12	5	5	10	—	6	—	4	1	1	116	116
„Huize Assisië", te Udenhout	28	—	7	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	31	—
„St. Joseph du Bon Pasteur", te Munsterbilsen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„St. Servatius", te Venray	76	—	8	—	1	—	11	—	12	—	1	—	2	—	1	—	58	—
„St. Anna", te Venray	—	16	—	15	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	27
„N. D. du Sacré Coeur", te Druten	—	16	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	14
„Wolfhezen", te Wolfhezen	8	4	3	1	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	9	3
Totaal	872	881	181	227	18	12	96	53	47	54	11	22	22	19	18	12	877	960
„Wilhelmina-gasthuis", te Amsterdam	20	16	107	98	—	—	9	11			36	30			58	61	24	12

Het aantal der in de Provinciale en andere gestichten verpleegde krankzinnigen bedroeg op 1 Januari 1901 1281, 1 Januari 1902 1309, 1 Januari 1903 1357, 1 Januari 1904 1357, 1 Januari 1905 1328, 1 Januari 1906 1411, 1 Januari 1907 1425, 1 Januari 1908 1458, 1 Januari 1909 1560, 1 Januari 1910 1753, 1 Januari 1911 1837.

Na gevoerde correspondentie nam Amsterdam in 13 gevallen de verpleegkosten op zich. Voorts eindigde de briefwisseling in 40 gevallen met het voor rekening nemen van de kosten door het Rijk, in 5 gevallen door andere gemeenten, terwijl in 10 gevallen niets naders vernomen werd en de kosten derhalve vermoedelijk door het Rijk of andere gemeenten worden gedragen. In 1 geval kwam het tot een woonplaatsgeschil, dat ten nadeele van het Rijk is beslist, terwijl in de 2 geschillen, die in 1909 onbeslist zijn gebleven, eveneens het Rijk tot de betaling der verpleegkosten is aangewezen. Bij het opmaken van dit verslag waren nog 4 gevallen aanhangig, waarvan de uitslag in het volgende verslag zal worden vermeld.

De kosten van verpleging van krankzinnigen in gestichten en in het Wilhelmina-gasthuis bedroegen:

In de gestichten	f 502.740,85^5	
〃 het Wilhelmina-gasthuis	〃 15.629,25	
Begrafeniskosten	〃 1.325,12^5	
Transportkosten en andere onkosten. .	〃 2.928,67^5	
		f 522.623,90^5
Wegens teruggave van verpleeg- en transportkosten van krankzinnigen door armbesturen en particulieren, daaronder begrepen die voor patiënten in het Wilhelmina-gasthuis, werd in 1910 ontvangen. . . .	f 26.375,93	
Het aandeel dezer gelden, dat aan Rijk en Provincie toekomt, is berekend op . .	〃 6.653,94	
Verschil	f 19.721,99	
Bijdrage van Rijk en Provincie in de kosten van verpleging van lijders in krankzinnigengestichten	〃 57.559,88^5	
		f 77.281,87^5
Werkelijke kosten der Gemeente . .		〃 445.342,03^5

De uitgaven voor de burgerlijke armenzorg, zoowel rechtstreeks door de Gemeente als door het Burgerlijk Armbestuur, voor zoover zij ten behoeve der armen hebben gestrekt, hebben bedragen [1]):

1° Reisbiljetten aan passanten	f 248,10
2° Geneeskundige armenzorg buiten de ziekenhuizen .	〃 190.466,49
3° Verpleging in particuliere ziekenhuizen	〃 196.149,02
Transporteeren	f 386.863,61

1) Kapitaalsuitgaven zijn hieronder niet begrepen.

	Per transport	*f*	386.863,61
4°	Nachtverblijven.	„	886,72^5
5°	Verpleging van armlastige krankzinnigen, onder aftrek der Rijks- en Provinciale bijdragen	„	445.342,03^5
6°	Algemeene kosten van het Burgerlijk Armbestuur	„	1.761,22^5
7°	Huiszittende Armen.	„	333.454,14
8°	Weduwenhof	„	7.458,40^5
9°	Gasthuizen.	„	908.457.34^5
10°	Inrichting voor Stadsbestedelingen.	„	103.536,72^5
11°	Idem maatschappelijk ongeschikten	„	61.831,22
12°	Armenhuis	„	120.383.66
13°	Burgerweeshuis	„	105.678,68
14°	Subsidie aan het Portugeesch-Israëliet. Armbestuur	„	5.030,21^5
		f	2.480.683,98^5

Aan de sub 7°—12° genoemde instellingen werden gedurende 1910 de volgende subsidiën uit de gemeentekas toegekend:

Huiszittende Armen en Weduwenhof.	*f*	316.861,81^5
Gasthuizen	„	904.692,31
Inrichting voor stadsbestedelingen, daaronder begrepen de Maatschappelijk ongeschikten.	„	120.024,38
Armenhuis	„	115.492,31

De tabellarische opgaven betreffende de instellingen van weldadigheid, die overeenkomstig het bepaalde bij art. 10 der Armenwet jaarlijks moeten worden ingezonden, zijn nog niet over 1910 ingekomen. Deze opgaven worden bewerkt en gepubliceerd in de Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek.

Ten behoeve van de *algemeene armen* werd door Burgemeester en Wethouders ontvangen in:

1901	*f* 10.887,63		1906	*f*	6.842,28
1902	„ 3.388,16^5		1907	„	4.481,46
1903	„ 5.870,16		1908	„	11.810,23
1904	„ 8.488,96		1909	„	9.016,65^5
1905	„ 55.217,77		1910	„	8.746,14

Het over 1910 ontvangen bedrag werd onder de volgende instellingen verdeeld als volgt:

Burgerlijk Armbestuur:

a	Huiszittende armen	*f*	1.931,94^5
b	Weduwenhof	„	66,02^5
c^1	Inrichting voor Stadsbestedelingen	„	363,13^5
c^2	Maatschappelijk ongeschikten	„	210,27^5
d	Armenhuis	„	640,15^5
e	Burgerweeshuis	„	109,80
	Transporteeren	*f*	3.321,33^5

Per transport	*f*	3.321,33^5
Diaconie der Nederduitsch-Herv. Gemeente	〃	1.837,21^5
〃 〃 Waalsch-Geref. Gemeente	〃	113,39
〃 〃 Evangel.-Luth. Gemeente	〃	547,57^5
〃 〃 Hersteld-Evang.-Luth. Gemeente.	〃	195,20^5
〃 〃 Doopsgezinde Gemeente	〃	224,63
Weeshuis 〃 Doopsgezinde Collegianten de „Oranjeappel"	〃	17,22^5
Diaconie 〃 Remonstr.-Geref. Gemeente.	〃	35,88^5
〃 〃 Engelsch-Geref. Gemeente	〃	6,46
〃 〃 Evang. Gemeente	〃	8,61
〃 〃 Geref. Kerk van Overtoom.	〃	47,36^5
〃 〃 〃 〃 te Amsterdam	〃	398.30
〃 〃 Christ.-Geref. Gemeente.	〃	15,07
R.-K. Oude Armenkantoor.	〃	1.178,40
R.-K. Jongens-Weeshuis	〃	162,19
R.-K. Maagdenhuis	〃	102,62^5
Paroch. Armbestuur van het Allerh. Hart van Jezus . .	〃	7,17^5
〃 〃 〃 de H.H. Nicolaas en Barbara .	〃	51,67
〃 〃 〃 den H. Bonifacius	〃	10,76^5
〃 〃 〃 〃 H. Willibrordus.	〃	49,52
Oudbisschoppelijke Clerezy (Brouwersgracht)	〃	11,48^5
〃 〃 (Barndesteeg)	〃	7,89^5
Nederl. Israël. Armbestuur	〃	147,12
〃 〃 Weesjongenscollege: Megadie Jethomim. .	〃	46,65
〃 〃 Meisjesweeshuis	〃	46,65
Portug. 〃 Armbestuur	〃	63.87
〃 〃 Oude-Mannenhuis „Mishenet Zequenim". . .	〃	7.17^5
〃 〃 Jongensweeshuis „Aby Jethomim". . . .	〃	10,76^5
〃 〃 Meisjesweeshuis „Mazan Habanoth" . . .	〃	11,48^5
Gesticht voor Port.-Israël. gehuwde Oudelieden	〃	8.61
Paroch. Armbestuur van den H. Vincentius à Paulo . .	〃	44,49^5
Vereeniging „de Apostolische Kas"	〃	7.17^5
Diaconie der Gereformeerde kerk te Sloterdijk	〃	2.15^5
Totaal	*f*	8.746,14

De methode dier verdeeling is omschreven in het besluit van Burgemeester en Wethouders van 24 October 1901, N^0. 2518. Ze bestaat daarin, dat aan iedere instelling ter invulling wordt gezonden een tabel, waarin vragen gesteld worden omtrent het aantal harer verpleegden en bedeelden in het vorige jaar, gesplitst in verschillende categorieën. Het beschikbaar bedrag der armengelden, ontvangen in dat jaar, wordt nu verdeeld naar verhouding van den omvang der armenzorg van de instellingen.

Een verslag omtrent de gemeente-instelling ter voorkoming van armoede, de Stads-bank-van-leening, is als BIJLAGE XI opgenomen.

In het afgeloopen jaar werd besloten tot verkoop aan het Burgerlijk Armbestuur van de perceelen Reguliersdwarsstraat 67, 69 en 71 ten einde daarin een nieuw administratiegebouw voor de Huiszittende Armen op te richten.

Het maximum van den onderstand en het bedrag van de kosten van verpleging in geval van verhaal werden weder op denzelfden voet als het voorafgaande jaar vastgesteld.

Eene Commissie van advies werd ingesteld in zake de belangen van het Onderwijs en het Armwezen in de gasthuizen, waarin met den Wethouder voor het Armwezen en dien voor het Onderwijs zitting hebben een lid van het college van Curatoren der Universiteit, een lid van de medische Faculteit en een lid van de Commissie uit het Burgerlijk Armbestuur voor de Gasthuizen.

Ten behoeve van de Stads-bank-van-leening werd een nieuwe bank, hulpbank A, geopend in het ten vorigen jare voor dat doel aangekochte perceel Nassauplein 1.

HOOFDSTUK XI.

LANDBOUW EN VEETEELT.

Van de oppervlakte der Gemeente werden 769 H. A. als bouwland gebruikt.

De oppervlakte door de verschillende gewassen bezet, bedroeg voor:

Wintertarwe	40	H. A.	Mangelwortels en voederbieten	20	H. A.
Haver	195	〃	Uien	20	〃
Veldboonen	2	〃	Roode klaver	26	〃
Erwten	70	〃	Witte 〃	5	〃
Stamboonen	18	〃	Meng 〃	15	〃
Winterkoolzaad	6	〃	Andere 〃	3	〃
Karwijzaad	40	〃	Lucerne	1	〃
Late cons.-aardappelen	55	〃	Kunstweiden	143	〃
Vroege cons.-aardappelen	20	〃			
Suikerbieten	90	〃			

De opbrengst bedroeg per H. A.:

Wintertarwe	40	H. L.	Late cons.-aardappelen	210	H. L.
Haver	80	〃	Vroege 〃	170	〃
Veldboonen	25	〃	Suikerbieten	27.000	K. G.
Erwten	20	〃	Roode klaver	5.000	〃
Stamboonen	25	〃	Witte 〃	3.000	〃
Winterkoolzaad	28	〃	Meng 〃	6.000	〃
Karwijzaad	1000	K. G.			

Over het geheel genomen was de oogst in 1910 niet veel beter dan middelmatig.

De wintertarwe had in den winter zeer weinig geleden, zoodat de stand in het voorjaar zeer goed was. De graanopbrengst was evenwel over het algemeen niet gunstig in verhouding tot den stand van het gewas; de stroo-opbrengst was boven het middelmatige.

De haver stond in den voorzomer goed, bij het rijpen is evenwel de korrel slecht gezet, waardoor de opbrengst beneden het middelmatige bleef.

Paardeboonen maakten een vrij goed gewas. De bloeitijd was zeer goed en duurde lang; de opbrengst was iets boven middelmatig met goede kwaliteit.

Van de erwten zijn bijna alle perceelen door vliegjes overvallen, zoodat binnen eenige dagen alle bloemknoppen met maden bezet waren. Hierdoor was de opbrengst over het algemeen ver beneden het middelmatige en de kwaliteit slecht.

Stamboonen deden het gedurende den zomer zeer goed. Over het algemeen vroeg rijp, verkregen zij een goede kwaliteit en een opbrengst iets boven het middelmatige.

Karwijzaad had door strenge nachtvorst in den bloeitijd een opbrengst ver beneden het middelmatige.

Opkomst en stand der late consumptie-aardappelen was gedurende den zomer vrij goed. De niet besproeide perceelen werden zeer vroeg door de ziekte in het loof aangetast, wat later op de knollen overging. Van de besproeide perceelen was de opbrengst middelmatig en de kwaliteit goed, van de niet besproeide beide beneden het middelmatige.

De vroege aardappelen hadden een middelmatige opbrengst met zeer goede kwaliteit.

De opkomst der suikerbieten was over het algemeen niet goed, zoodat veel moest worden herzaaid. Door de stugheid van den bodem, ten gevolge van het regenjaar 1909 en het uitblijven van vorst in den winter, konden de bieten zich niet voldoende ontwikkelen en bleef de opbrengst beneden het middelmatige.

Het suikergehalte daarentegen was boven het middelmatige.

Van mangelwortels en voederbieten was de opkomst over het algemeen goed. Doordat deze vrucht meer boven dan in den grond groeit, was de stugheid van den bodem op dit gewas van niet veel invloed. De opbrengst was boven het middelmatige met goede kwaliteit en veel voedingswaarde.

Uien hadden een middelmatige opbrengst.

De opbrengst der verschillende klaversoorten en kunstweiden was iets meer dan middelmatig.

Aan het verslag van Amstel's Veeverzekeringsfonds is het volgende te ontleenen.

Verzekerd waren:	**1910**	**1909**	**1908**
Stieren	825	591	1.112
Ossen	174	102	166
Koeien van een waarde tot en met *f* 100	24	85	54
〃 〃 〃 〃 boven *f* 100 tot en met *f* 150 .	921	2.169	1.535
〃 〃 〃 〃 boven *f* 150 .	16.003	16.820	17.209
Jong vee tot den leeftijd van 2 jaar .	1.217	1.278	959
Totaal	19.164	21.045	21.035

Afgekeurd werden:	geheel	gedeeltelijk
Stieren	6	21
Ossen	1	9
Koeien van een waarde tot en met *f* 100 . .	4	11
〃 〃 〃 〃 van *f* 100 tot en met *f* 150	53	155
〃 〃 〃 〃 boven *f* 150	241	1433
Jong vee tot den leeftijd van 2 jaar	3	31
	308	1660

De schade was gemiddeld per rund *f* 2,06 met inbegrip der administratiekosten, welke 24½ cent per rund bedroegen, terwijl gemiddeld *f* 1,89 per rund aan premie is ontvangen.

HOOFDSTUK XII.

SCHEEPVAART, HANDEL EN NIJVERHEID.

A. KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN.

Het getal kiezers voor de Kamer van Koophandel en Fabrieken bedroeg 1856. Voor den uitslag der verkiezingen wordt verwezen naar hoofdstuk II B van dit verslag, en voor verdere bijzonderheden naar het afzonderlijke Verslag van de Kamer van Koophandel en Fabrieken.

B. NIJVERHEID.

Fabrieksnijverheid en Ambachten.

Het departement telde op 31 December 1910: 3 eereleden, 446 leden en 18 donateurs, tegen resp. 2, 406 en 20 op 31 December 1909.

Het bestuur bestond uit de heeren: Charles E. H. Boissevain, voorzitter, H. P. Maas Geesteranus, vice-voorzitter, C. Koning, penningmeester, L. Jonker M.Ezn., H. van der Masch Spakler, P. Leeuwenberg, Mr. Th. Muller Massis, J. Reijnvaan en J. W. F. Hartkamp, secretaris.

In een achttal bestuursvergaderingen werden de door het hoofdbestuur opgegeven onderwerpen besproken en verschillende voorstellen voor de vergaderingen van het departement voorbereid.

De commissie, door het departement benoemd om het departement voor te lichten over het ontwerp van de Bakkerswet, bracht een uitvoerig rapport uit, terwijl een nieuwe commissie benoemd werd om advies uit te brengen over de vraagpunten betreffende de Brusselsche tentoonstelling.

Drie vergaderingen met sprekers hadden plaats. In de eerste hield Prof. Romburgh een lezing over „Caoutchouc, zijn geschiedenis, eigenschappen, winningsmethoden en cultuur". In de tweede gaf Jhr. Jan Feith de indrukken van zijn wereldreis weer; vooraf waren aan 16 werklieden getuigschriften van 40- en 25-jarigen dienst uitgereikt. Het actueele onderwerp „Vuilverbranding in groote steden", gaf het bestuur aanleiding om de heeren W. Francis Goodrich en A. D. Furse uit Londen, J. Cael uit Parijs en P. Wollenhaupt uit Keulen uit te noodigen de door hen voorgestane stelsels toe te lichten, waaraan door genoemde heeren voldaan is.

Een vijfdaagsche excursie had plaats naar de Rubberfabriek van The North British Rubber Company te Edinburgh, waaraan door 40 leden werd deelgenomen.

De Directeuren der N. V. Drukkerij „Senefelder" stelden de leden in

de gelegenheid hare inrichting aan den Admiraal De Ruijterweg te bezoeken.

Door 12 kleinnijveren werd de Brusselsche tentoonstelling bezocht, daartoe door de reisbeurs der Maatschappij in staat gesteld. De verslagen door deze nijveren opgemaakt werden aan het Hoofdbestuur toegezonden.

Aan den nieuwbenoemden Burgemeester werd het eerelidmaatschap van het departement aangeboden.

Door het fonds tot plaatsing van leerlingen op een der ambachtsscholen werden twee jongens geplaatst.

De subsidiën aan de instellingen, staande onder het patronaat van het departement en aan het Bureau van Handelsinlichtingen werden uit de jaarlijksche inkomsten verleend.

De staat der financiën is niet onbevredigend, waartoe heeft bijgedragen het door het departement ontvangen saldo der Internationale Tentoonstelling van Ambachtswerktuigen in 1907.

C. HANDEL EN SCHEEPVAART.

I. Binnenlandsche handel.

In bijlage 2 vindt men de gegevens omtrent de aangevoerde hoeveelheden, en hoogste en laagste prijzen aan de verschillende markten binnen de Gemeente. Bovendien kan nog het volgende worden medegedeeld:

Vischhal. Zie Hoofdstuk VI A, sub 10.

Vischmarkt. In 1910 werd tot een hooger bedrag aangevoerd dan in 1909, nl. tot een waarde van *f* 11.055,57^5, tegen eene van *f* 9061,72^5 in 1909, voornamelijk ten gevolge van de hoogere waarde van de aangevoerde schelvisch, nl. *f* 2375,62^5, welke waarde in 1909 slechts *f* 1224 beliep, en van den aanvoer van meer vischsoorten. De aanvoer van leng bedroeg *f* 1261,12^5, van heilbot *f* 1043,70; van kabeljauw *f* 945; van bot *f* 927,45; van tong *f* 845; van schol *f* 743,57^5, van poonen *f* 693; van zeehanen *f* 623,05; van elft *f* 450; van elk der andere soorten werd minder dan *f* 400 aangevoerd.

Oesters. De oesters werden als altijd rechtstreeks aan de winkeliers afgezonden.

Ansjovis. Den 22sten April werd de eerste ansjovis te Nieuwediep binnengebracht. De vangst was belangrijk minder dan in 1909, nl. ± 4600 ankers in 1910 tegen ± 34.000 ankers in 1909. De prijzen der nieuwe ansjovis varieerden van *f* 35—*f* 55; die der oude van *f* 45—*f* 67.

De voorraad op 1 Januari 1910 bedroeg . . .	±	16.400 ankers
De vangst bedroeg	±	4.600 „
Te zamen	±	21.000 ankers
Verzonden werden	±	8.100 „
zoodat de voorraad op 31 December 1910 bedroeg	±	12.900 ankers

Fruitmarkt. Van de meeste soorten fruit was de aanvoer belangrijk minder dan in 1909. In het bijzonder waren kersen en bessen zeer schaarsch en duur. De prijzen van het andere fruit waren, in verband met den geringen aanvoer, over het algemeen ook hooger dan het vorige jaar. Van de belangrijkste soorten bedroeg de aanvoer: appelen 47.154 HL.; peren 33.520 HL.; kersen 4918 manden; aalbessen 20.971 manden; aardbeziën 191.906 bakken; druiven 74.503 manden; pruimen 13.662 manden; perziken 24.132 manden; morellen 540 manden en abrikozen 8282 manden.

Groentemarkt. De aanvoer aan deze markt was voor de meeste soorten belangrijk hooger dan in 1909. Het aantal vaartuigen, dat aan de markt kwam, was grooter, nl. 31.069, tegen 27.427 in 1909, terwijl het totaal van den gezamenlijken tonneninhoud 13.021 meer bedroeg.

De prijzen varieerden; voor sommige soorten waren zij hooger, voor andere lager dan in het voorafgaande jaar.

Aardappelenmarkt. Er kwamen aan 1522 vaartuigen, te zamen aanvoerende 1.049.050 HL., derhalve 472 vaartuigen minder met een aanvoer van 201.017 HL. meer dan in 1909. De prijzen waren iets lager dan in het voorafgaande jaar.

Melkmarkt. Aangevoerd werden 231.995 emmers of fusten melk, waarvan de prijs per vat van 30 L. gemiddeld *f* 2,82[5] bedroeg.

Brandstoffenmarkt. Aan deze markt kwamen 977 vaartuigen met turf en hout aan, tegen 1021 in 1909. De prijzen zijn niet op te geven.

Boom- en bloemmarkt. Er kwamen 159 vaartuigen meer aan dan in 1909, nl. 2227. Hiervan waren 1825 uit Aalsmeer, 30 uit Abcoude-Baambrugge, 190 uit Amsterdam, 70 uit Boskoop, 27 uit Jutphaas, 50 uit Montfoort en 35 uit Utrecht.

2. Buitenlandsche handel.

Bijlage 3 bevat een opgaaf van eenige der voornaamste handelsartikelen, over zee aangevoerd; bijlage 4 een overzicht van de goederen, welke in het Gemeentelijk Handelsentrepot opgeslagen zijn geweest en weder verzonden; bijlage 6 geeft dat overzicht voor het oude Entrepot aan het Kadijksplein, terwijl bijlage 5 een overzicht geeft van de in- en de uitgevoerde vrije goederen.

3. Scheepvaart en Gemeentehandelsinrichtingen.

A. Zeeschepen.

Gedurende het jaar 1910 kwamen aan:

	2288	schepen	met	10.074.560	M³	bruto-inhoud
tegenover in 1909 . . .	2388	„	„	9.675.064	„	„
„ „ 1908 . . .	2428	„	„	9.619.837	„	„
„ „ 1907 . . .	2368	„	„	8.701.802	„	„
„ „ 1906 . . .	2373	„	„	8.599.355	„	„

Het aantal schepen was 100 minder dan ten vorigen jare, de inhoud daarentegen was 399.496 M³ of ruim 4 % meer.

Van bovengenoemde 2288 schepen waren 2158 stoom- en 130 zeilschepen, tegenover in 1909 2239 stoom- en 149 zeilschepen.

Vergeleken met de overeenkomstige maanden van het vorige jaar gingen aantal en inhoud vooruit in de maanden Januari, Februari, Maart en September.

In de maanden April, Juni, November en December was de inhoud grooter bij een kleiner aantal schepen, terwijl in Mei, Juli, Augustus en October zoowel aantal als inhoud kleiner waren.

De hoogste cijfers werden bereikt wat aantal betreft in December, nl. 214 schepen, en voor inhoud in September, nl. 1.066.169 M³; voor 1909 waren deze cijfers 239, resp. 960.531 M³.

De laagste cijfers kwamen voor wat aantal betreft in Februari, nl. 166 en voor inhoud eveneens in Februari, nl. 735.483 M³; over 1909 waren deze cijfers 153 schepen, resp. 625.096 M³.

De gemiddelde grootte der ingeklaarde schepen nam wederom toe en was in 1910 4403 M³, in 1909 4051 M³, in 1908 3962 M³, in 1907 3675 M³, in 1906 3624 M³.

De grootste diepgang bedroeg 82 dM. en kwam voor in Mei.

De ladingen waren verdeeld als volgt:

Graan	18		tegenover in 1909 . . .	27	
Rijst	19		„ „ „ . .	13	
Lijnzaad	6		„ „ „ . .	14	
Hout	217		„ „ „ . .	185	
Petroleum	22		„ „ „ . .	27	
Katoen	—		„ „ „ . .	—	
Erts	14		„ „ „ . .	6	
Fosfaat	10		„ „ „ . .	5	
Steenkolen en cokes.	131		„ „ „ . .	255	
Stukgoed	501	1544	„ „ „ . .	467	1486
Overige en gemengde	1043		„ „ „ . .	1019	
Ballast	307		„ „ „ . .	370	
	2288			2388	

Er vertrokken 2310 schepen met 10.088.484 M³ bruto-inhoud, tegenover in 1909 2388 schepen met 9.700.389 M³ bruto-inhoud.

Hiervan vertrokken in ballast 707 schepen of 30 %, tegen 833 schepen of 35 % in 1909.

Het havengeld voor zeeschepen bracht op:

in 1910	*f* 377.036,03
„ 1909	„ 357.462,37
„ 1908	„ 348.903,45
„ 1907	„ 316.736,59
„ 1906	„ 312.324,25

B. Rijnvaart.

In 1910 kwamen aan van den Rijn 1225 schepen met 717.969 M³ inhoud
tegenover in 1909 . . . . 1067 „ „ 582.574 „ „
In 1910 vertrokken naar den Rijn 1464 „ „ 902.901 „ „
tegenover in 1909 . . . . 1287 „ „ 786.850 „ „

C. Binnenscheepvaart.

Het aantal binnengekomen vaartuigen, waarvoor havengeld *per reis* is betaald, bedroeg 41.953, tegen 39.951 in 1909. Van deze hadden 39.564 een inhoud van meer dan 4 ton en een gezamenlijken inhoud van 3.110.119 ton, welke cijfers in 1909 bedroegen 37.542, resp. 2.945.366.

Het volgende staatje geeft een overzicht van de scheepvaartbeweging door de verschillende sluizen en toegangen naar de binnenwateren der Gemeente.

POSTEN	Schuiten en bakken	Tjalken en pramen	Jachten en bokken	Jaagschuiten	Diversen onder 4 ton	Stoombooten	Gemeente-vaartuigen	TOTAAL
Oosterdoksluis.	52.419	2.492	699	2.630	7.360	21.281	5.817	92.698
Westerdoksluis	14.255	2.628	2.570	257	9.184	18.228	5.473	52.595
Amstelschutsluis	55.312	2.088	20.282	1.774	23.220	18.006	6.651	127.333
Oostertoegang.	28.195	13.603	12.564	790	18.993	83.966	12.353	170.464
Kraansluis	18.228	1.214	2.062	29	6.870	10.643	1.910	40.956
Westerkeersluis.	56.415	7.323	9.719	1.306	17.176	16.669	9.547	118.155
Rapenburgersluis.	27.836	1.928	1.680	143	12.513	20.029	4.138	68.267
Westindische schutsluis.	38.619	1.597	2.035	2.042	9.931	12.343	4.294	70.861
Brug Nieuwe Vaart . . .	4.974	74	663	—	1.955	2.800	4.967	15.433
Westertoegang	20.308	1.363	7.193	925	15.928	29.774	1.861	77.352
Haarlemmerschutsluis. .	35.560	2.602	2.929	521	4.303	2.978	2.646	51.539
Weteringschutsluis. . . .	2.721	—	295	—	18.326	184	1.288	22.814
Schutsluis Haarl.vaart. .	1.657	23	417	5	456	656	11	3.225
Zeeburgersluizen	3.442	271	792	17	2.146	7.013	991	14.672
Jacob van Lennepkanaal	13.289	4.023	16.771	10.098	19.059	14.216	9.908	87.364
Overtoomscheschutsluis.	15.331	8.602	12.458	3.730	12.801	17.681	2.337	72.940
Pompstation.	7.109	6.777	4.425	222	5.557	5.988	21.804	51.882
Keersluis in de N. Vaart	26.078	1.232	1.805	75	20.741	22.558	16.617	89.106
Totalen	421.748	57.840	99.359	24.564	206.519	305.013	112.613	1.227.656

Het aantal vaste ligplaatsen voor binnenvaartuigen in de Gemeente nam eenigszins toe (elke ligplaats is zooveel maal gerekend als er ondernemingen van gebruik maken).

PLAATSEN	Bestaande ligplaatsen op 1 Jan. 1910	Nieuwe ligplaatsen verleend in 1910	Vervallen ligplaatsen in 1910	Bestaande ligplaatsen op 31 Dec. 1910
Singel	113	5	5	113
Amstel	46	8	5	49
Kloveniersburgwal . .	15	2	2	15
Rokin	11	—	—	11
Damrak	27	1	1	27
Oude Waal	1	—	—	1
Binnenkant	5	—	1	4
Kromme Waal . . .	3	—	—	3
Oude Schans	1	—	—	1
Brouwersgracht . . .	1	—	—	1
Nassaukade	3	—	—	3
Achtergracht	3	—	—	3
Keizersgracht	1	—	—	1
Zwanenburgwal . . .	3	—	—	3
Schinkelkade	4	—	—	4
Singelgracht	—	1	—	1
Prinsengracht	1	—	—	1
O. Z. Voorburgwal . .	3	—	—	3
Prins Hendrikkade .	58	3	2	59
De Ruijterkade . . .	33	4	2	35
Oosterdokskade . . .	27	2	2	27
Openhavenfront . . .	2	—	—	2
Zoutkeetsgracht . . .	2	—	—	2
Houtmankade. . . .	2	—	—	2
	365	26	20	371

D. Gebruik der Handelsinrichtingen.

Het aantal schepen, dat bij aankomst van de Handelsinrichtingen gebruik maakte, was:

	1910		1909		1908
Handelskade	909,	tegenover in 1909:	837	en in 1908:	825
IJkade	441	" " "	444	" " "	428
Ertskade	26	" " "	30	" " "	37
Oosterhoofd	137	" " "	173	" " "	189
Spoorwegbassin	84	" " "	122	" " "	94
Boeien in het IJ	—	" " "	1	" " "	—
Oosterdok	97	" " "	121	" " "	125
Westerdok	86	" " "	122	" " "	156
Transporteeren . . .	1780		1850		1854

Per transport . . .	1780	tegenover in 1909:			1350	en in 1908:			1854
Westerhoofd	1	"	"	"	3	"	"	"	16
Jachtsteiger	5	"	"	"	4	"	"	"	11
Hoofd Westerdoksdijk . .	1	"	"	"	1	"	"	"	7
Boeien beoosten dit hoofd .	12	"	"	"	25	"	"	"	8
Silokade	5	"	"	"	6	"	"	"	5
Oude Houthaven	151	"	"	"	142	"	"	"	158
Nieuwe Houthaven . . .	33	"	"	"	30	"	"	"	37
Minervahaven	71	"	"	"	50	"	"	"	50
Amst. Superfosfaatfabriek.	21	"	"	"	11	"	"	"	10
Petroleumhaven	38 [1])	"	"	"	40	"	"	"	39
Westerkanaal	2	"	"	"	2	"	"	"	2
Gem. Handelsentrepot . .	5	"	"	"	9	"	"	"	7
Drijvende dokken (uitsluitend)	163	"	"	"	215	"	"	"	224
	2288				2388				2428

E. Noordzeekanaal en IJ.

De in exploitatie gebrachte pontverbinding van de Handelskade met de IJkade en de overzijde van het IJ voldoet goed.

Besloten werd ten behoeve van binnenvaartuigen, welke, doorvarende, op vertrek of lading wachten, benoorden het IJ-eiland een ligplaats in te richten, waar deze vaartuigen vrij van de betaling van havengeld kunnen ankeren.

F. Westerdoksdijk.

Aan het Steenen Hoofd, door de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen voor de Holland-Amerika-lijn bestemd, kwam in het geheel slechts één zeeschip.

G. Handels-, IJ- en Ertskade.

Het etablissement van de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" werd geheel verplaatst naar de IJkade; het terrein aldaar beoosten het eerst gehuurde werd in gebruik genomen, terwijl die maatschappij na het in exploitatie komen der twee loodsen aan de noordzijde der IJkade ook loods H in huur zal verkrijgen.

Ook de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij nam het haar verhuurde terrein aan het oostelijk einde der IJkade benevens de Rijnvaartkade aan den oostelijken kop der IJkade in exploitatie.

Aan de firma's D. Burger & Zn. en Gemmening & Penning werd loods A op de Handelskade met 1 December 1910 voor één jaar in abonnement gegeven.

Het abonnement op loods H van de firma W. H. Müller & Co. werd na 1 Mei 1910 per maand verlengd, totdat deze firma een der

[1]) In de Petroleumhaven kwamen aan 22 zeeschepen met petroleum, 14 om te laden, 1 met creosootolie en 1 met steenkolen.

nieuwe loodsen aan de noordzijde der IJkade voor de door haar vertegenwoordigde Duitsche lijnen in gebruik zal verkrijgen.

Aan de firma's Müller & Co. en De Vries & Co. werd elk een terreintje op de westelijke IJkade verhuurd, aan de eerste voor een gebouwtje om monsters looderts te nemen en te verpakken, aan de tweede ten behoeve van een kantoorlokaaltje.

De Amsterdamsche Rijtuigmaatschappij verkreeg een terreintje bij hare inrichting in abonnement, om daarop nog een loodsje te plaatsen.

Loods D op de Handelskade werd voor twee maanden aan de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij in abonnement gegeven.

Met de Hollandsche Stoombootmaatschappij werden onderhandelingen gevoerd over huur van het voormalig terrein der Stoomvaartmaatschappij „Nederland" aan de Handelskade, welke in 1911 leidden tot het afsluiten van een contract, waarbij zij het geheele terrein in gebruik verkrijgt.

Het abonnement van de Hollandsche Stoombootmaatschappij op loods B werd met 1 Januari 1910 weder voor één jaar verlengd.

De twee nieuwe loodsen op de noordelijke IJkade naderden hare voltooiing; verwacht wordt dat zij met Maart 1911 gereed zullen zijn; de 7 door de Duisburger Maschinebau A.G. geleverde kranen werden vóór deze loodsen opgesteld; voorts werden nog 2 kranen aan de zuidelijke IJkade bijgeplaatst, terwijl 2 kranen, door de Haarlemsche Machinefabriek geleverd, ook aan de noordelijke IJkade een plaats vonden.

De electrische verlichting op de westelijke IJkade werd, in verband met de ingebruikneming van den nieuwen veerpontsteiger, uitgebreid.

De bouw van een kademuur bewesten en in het verlengde van dien vóór de loodsen J en K op de noordelijke IJkade voor een derde loods was in voorbereiding.

Onderhandelingen met de Nederlandsche Stoomvaartmaatschappij „Oceaan" leidden tot de verhuring van loods G op de IJkade, in te gaan, zoodra de loodsen aan de noordzijde der IJkade in exploitatie zouden komen.

Het open terrein tusschen de loodsen C en D D op de Handelskade was gedurende het geheele jaar voor ongeveer de helft in daggebruik voor den opslag van erts bij de firma Fred. Drughorn Ltd., evenals bijna het geheele voor opslag beschikbare terrein op de Ertskade.

Van de electrische traverse op de IJkade tusschen de loodsen G en H werd in Maart voor het eerst gebruik gemaakt.

Besloten werd ten behoeve van een betere verbinding met de stad den aanlegsteiger van den Havenstoombootdienst aan de noordzijde der IJkade meer naar het westen te verplaatsen en een tweeden steiger meer naar het oosten te bouwen, welke beide steigers de Havenstoombootdienst verplicht is met zijne booten op Nieuwendam en Schellingwoude aan te doen.

1. ALGEMEEN HANDELSTERREIN.

a. *Handelskade:* De ontvangsten bedroegen (zonder het havengeld):

JAREN	OPEN RUIMTE	OVERDEKTE RUIMTE			TOTAAL
		Bij abonnement	In daggebruik	Kantoorhuur	
1910	*f* 3.466,72	*f* 11.137,66	*f* 10.176,16	*f* 200.—	*f* 24.980,54
1909	„ 2.898,54	„ 10.114,03	„ 5.220,22	„ 200.—	„ 18.432,79
1908	„ 406,26	„ 14.249,11⁵	„ 4.872,55	„ 200.—	„ 19.727,92⁵

De opbrengst van de open ruimte was het grootst in October, nl. *f* 332,76; en van de overdekte ruimte (buiten abonnementen en kantoorhuur) in November, nl. *f* 2.168,81. Deze cijfers waren voor 1909: *f* 302,32 resp. *f* 807,50.

De opbrengst van de open ruimte was het kleinst in Februari, nl. *f* 264,36, en van de overdekte ruimte in Januari, nl. *f* 178,49. Deze cijfers waren voor 1909: *f* 145,04, resp. *f* 140,19.

b. *IJkade:* De ontvangsten bedroegen (zonder het havengeld):

JAREN	OPEN RUIMTE	OVERDEKTE RUIMTE			TOTAAL
		Bij abonnement	In daggebruik	Kantoorhuur	
1910	*f* 1.036,44 [1])	*f* 16.587.—	*f* 4.595,92	*f* 200.—	*f* 22.419,36
1909	„ 1.556,10	„ 16.587.—	„ 1.884,66	„ 200.—	„ 20.227,76
1908	„ 2.410,18	„ 16.587.—	„ 2.801,27	„ 200.—	„ 21.998,45

De opbrengst van de open ruimte (zonder het abonnement) was het grootst in April, nl. *f* 92,84; en van de overdekte ruimte (zonder het abonnement en de kantoorhuur) in September, nl. *f* 824,50. Deze cijfers waren voor 1909: *f* 111,80, resp. *f* 659,84.

---

[1]) Hieronder is begrepen een bedrag van *f* 375 voor abonnement.

De opbrengst van de open ruimte (zonder het abonnement) was het kleinst in Januari, nl. *f* 2,94; en van de overdekte ruimte (zonder het abonnement en de kantoorhuur) in Mei, nl. *f* 10,20. De cijfers waren voor 1909: *f* 9,64, resp. *f* 42,90.

In de maanden Februari en Maart werd de overdekte ruimte niet gebruikt.

c. *Ertskade:* De opbrengst van de (onoverdekte) ruimte was (zonder het verhuurde en zonder het havengeld):

in 1910	*f* 3.777,98
〃 1909	〃 4.405,75
〃 1908	〃 4.182,43

2. Opbrengst van den electrischen stroom.

	1910	1909
I Stroom voor *licht.*		
a Handelskade:		
Installatiën der Gemeente	*f* 1.516,95	*f* 1.378,09
Particuliere installatiën	〃 16,17 [1])	〃 3.288,60
b IJkade:		
Installatiën der Gemeente	〃 2.130,96	〃 2.399,90
Particuliere installatiën	〃 —.— [1])	〃 1.693,75
c Ertskade:		
Installatiën der Gemeente	〃 60,88	〃 26,78
Particuliere installatiën	〃 —.— [1])	〃 47,16
II Stroom voor *kracht*, geleverd aan particulieren:		
a Op de IJkade	〃 11.260,40	〃 10.399,63
b In de Rietlanden	〃 92,52	〃 232,32
c In het Gemeentelijk Handelsentrepot	〃 2.606,80	〃 2.606,50

3. Water.

De ontvangsten voor Duin- en Vechtwater bedroegen:

	1910	1909
Handelskade	*f* 2.254,95	*f* 2.067,10
IJkade	〃 1.410,60	〃 1.334,38
	f 3.665,55	*f* 3.401,48

[1]) De vermindering is ontstaan, doordat de dienst der Gemeente-electriciteitswerken sinds 1 Juli 1909 rechtstreeks aan de afnemers levert.

4. WERKTUIGEN.

a. *Gebruik*.

Loopkranen.

MAANDEN	GEBRUIKT AANTAL KRANEN			GROOTSTE AANTAL PER ETMAAL			KRAANUREN		
	Handelskade	IJkade	Ertskade	Handelskade	IJkade	Ertskade	Handelskade	IJkade	Ertskade
Januari.....	418	241	29	24	17	4	3049	1855	336
Februari....	373	225	20	21	19	3	2346	1813	179
Maart	440	206	35	23	13	5	3001	1604	296
April	444	229	26	24	13	3	3051	1786	190
Mei	413	278	10	25	20	3	2941	2104	93
Juni	411	241	26	23	15	5	2584	1829	220
Juli........	277	344	9	17	20	2	1394	2925	63
Augustus ..	285	361	18	20	19	2	1669	2957	148
September..	434	442	39	25	26	5	2802	3898	347
October	382	386	17	22	19	4	2342	3348	133
November ..	416	424	28	19	22	3	2990	4041	160
December...	446	424	32	24	21	4	3443	4240	294
Totaal **1910**	4739	3801	289	25	26	5	31612	32400	2459
Totaal 1909	4675	2840	264	27	21	6	30539	22884	1925

Onder het aantal uren van de kranen der *Handelskade* zijn begrepen 213 uren van de 6-tonskranen, tegen 262 in 1909.

Onder het aantal uren van de kranen der *IJkade* zijn begrepen 98 uren van de 6 tons-kranen, tegen 54 uren in 1909.

Het grootste gebruik der kranen op de drie kaden kwam voor in December, nl. 7977 uren; het kleinste in Februari, nl. 4338 uren. Deze cijfers waren voor 1909: 6205, resp. 3350.

De 30-tonskraan hief 1.287.000 K.G. (tegen 1.006.000 K.G. in 1909); het grootste gebruik kwam voor in Juli (300.000 K.G.); het kleinste in October (24.000 K.G.).

Met den kolentip werden 2829 wagens steenkolen en cokes ingeladen, tegen 1162 wagens in 1909.

De kaapstanders werkten 1881½ uren, tegen 555 uren in 1909.

b. *Opbrengst.*

De opbrengst der werktuigen aan de Handelskade, met inbegrip van levering van drukwater en huur der meetwerktuigen, bedroeg:

MAANDEN	Loopkranen	30-tons-kraan	Kolentip	Spoorbrug Oosterdok-sluis	Totaal voor de Handelskade
Januari	*f* 3.366,43	*f* 324,05	*f* 102.—	*f* 1,80	*f* 3.794,28
Februari. . . .	„ 2.585,62	„ 90,65	„ 146.—	„ 2,40	„ 2.824,67
Maart	„ 3.354,78	„ 69,60	„ 210.—	„ 1,80	„ 3.636,18
April	„ 3.218,88	„ 64,50	„ 247,92	„ 1,20	„ 3.532,50
Mei	„ 3.054.—	„ 37,10	„ 540,48	„ 1,80	„ 3.633,38
Juni.	„ 2.751,03	„ 329.—	„ 255,60	„ 1,80	„ 3.337,43
Juli	„ 1.581,59	„ 524,50	„ 163,44	„ 2,40	„ 2.271,93
Augustus . . .	„ 1.910,97	„ 304,30	„ 84,72	„ 1,80	„ 2.301,79
September. . .	„ 3.008,22	„ 49.—	„ 114,18	„ 1,80	„ 3.173,20
October	„ 2.600,10	„ 47,50	„ 87,78	„ 1,80	„ 2.737,18
November . . .	„ 3.300,56	„ 50.—	„ 155,88	„ 1,20	„ 3.507,64
December . . .	„ 3.881,49	„ 111,40	„ 119,40	„ 1,20	„ 4.113,49
in **1910**	*f* 34.613,67	*f* 2.001,60	*f* 2.227,40	*f* 21.—	*f* 38.863,67
in 1909	*f* 33.282,30 [1])	*f* 1.509,45	*f* 1.069,60	*f* 19,80	*f* 35.881,15 [1])

De opbrengst der kranen op de *IJ-* en de *Ertskade* en de totaal-opbrengst der werktuigen op de drie kaden was:

MAANDEN	Electrische kranen IJkade	Hydraulische kranen Ertskade	Totaal voor alle hydr. en electr. werktuigen op de Handels-, de IJ- en de Ertskade
Januari	*f* 1.921,50	*f* 376,50	*f* 6.092,28
Februari	„ 1.967,50	„ 187.—	„ 4.979,17
Maart	„ 1.723,50	„ 311,50	„ 5.671,18
April	„ 1.869,50	„ 179.—	„ 5.581.—
Mei	„ 2.112.—	„ 99.—	„ 5.844,38
Juni	„ 1.884,50	„ 202.—	„ 5.423,93
Juli	„ 2.978,10	„ 55.—	„ 5.305,03
Augustus	„ 3.064.—	„ 118,50	„ 5.484,29
September	„ 4.040.—	„ 347.—	„ 7.560,20
October	„ 3.515,50	„ 46.—	„ 6.298,68
November	„ 4.386.—	„ 214,50	„ 8.108,14
December	„ 4.605,50	„ 278.—	„ 8.996,99
in **1910**	*f* 34.067,60	*f* 2.414.— [2])	*f* 75.345,27 [2])
in 1909	*f* 23.932.—	*f* 2.015.—	*f* 61.828,15

[1]) Hieronder is begrepen een bedrag van *f* 23, dat later gerestitueerd is.
[2]) Hieronder is begrepen een bedrag van *f* 7, dat later gerestitueerd is.

Aan vergoeding voor het gebruik der *kipbakken* werd *f* 306 ontvangen, tegen *f* 4,50 in 1909.

De *stoommastbok* van 80 ton op den kop der Handelskade bracht in 1910 *f* 673 op, in 1909 *f* 999.

De opbrengst was het hoogst in April, nl. *f* 392, het kleinst in Mei, nl. *f* 281.

In de overige maanden werd van dezen mastbok geen gebruik gemaakt.

De *handmastbok* in het Oosterdok bracht op *f* 91,20, tegen *f* 170,50 in 1909.

Alleen in Juli werd van dit werktuig gebruik gemaakt.

5. EXPLOITATIEKOSTEN.

De exploitatiekosten van den Dienst der Kaden bedroegen:

		1910		1909
Bezoldigingen	*f*	8.308,34	*f*	7.516,66
Bureaukosten	〃	1.216,80	〃	1.476,74
Aandeel in de kosten van het Gemeentelijk Pensioenfonds	〃	5.964,56	〃	5.116,25
Politiebewaking	〃	4.728.—	〃	5.148,98
Arbeidsloonen	〃	56.483,80[5]	〃	54.045,65[5]
Kleeding	〃	4.843,57	〃	1.148,35
Vechtwater (drukwater)	〃	710,90	〃	332,30
Stroomlevering door de Gemeente-electriciteitswerken	〃	35.623,52	〃	36.601,07
Gewoon onderhoud van gebouwen, kraanrails, enz.	〃	5.410,47[5]	〃	4.329,28[5]
Gewoon onderhoud der werktuigen, leidingen en machinebehoeften	〃	10.630,65	〃	10.676,63
Onderhoud en exploitatie der loodsen	〃	13.802,20	〃	14.418,20
Verlichting en verwarming	〃	2.286,06	〃	3.663,76
Levering van water door de standpijpen	〃	2.808,60	〃	2.269,21
Telefoonabonnementen	〃	371,66	〃	371,66
Ophoogen der sporen en wegen	〃	2.992,43[5]	〃	2.344,91
Brandverzekering van gebouwen	〃	665,18	〃	552,06[5]
Kosten Ongevallenwet	〃	439,44	〃	902,58[5]
Grondlasten	〃	2.531,80	〃	3.082,18
Aanschaffing motorboot	〃	1.000.—	〃	1.000.—
Onvooorziene uitgaven	〃	2.284,60	〃	13,84
	f	163.102,59[5]	*f*	155.010,33

6. SPOREN OP DE IJ- EN DE ERTSKADE.

Het vervoer bedroeg in:

	1910	1909
Bij vertrek	40.098 ton	44.857 ton
〃 aankomst	108.785 〃	76.862 〃

De voor die sporen ontvangen vergoeding bedroeg in:

1910	f 19.284,59[5]
1909	„ 18.605,49[5]
1908	„ 16.860,18
1907	„ 16.555,94
1906	„ 16.099,32

H. Houthaven.

Met de firma F. L. Hofman werden onderhandelingen gevoerd omtrent een overeenkomst betreffende huur van een terrein op het eiland om daarop een electrisch gedreven kistenfabriek te plaatsen, welke overeenkomst in 1911 werd afgesloten.

Met de firma Arnold van den Bergh Ltd. werd onderhandeld over de huur van een terrein voor een kuiperij en kistenfabriek.

Eenige afloopende contracten werden verlengd en geëindigde huren werden op anderen overgeschreven.

Het volkskoffiehuis met wacht- en afrekenlokaal aan de Tasmanstraat werd in gebruik genomen.

Op het eiland werden eenige gaslantaarns geplaatst.

Voor het verleenen van eerste hulp bij ongevallen aan boord van schepen werd een vaartuig in de Houthaven gestationneerd.

De verlichting met electrische gloeilampen van de nog niet verlichte wegen werd uitgevoerd.

Op de gemeente-weegbrug werden gewogen 82 wagens (waaronder evenwel 46 wagens van het Gemeentelijk Petroleumentrepot, van welke inrichting de weegbrug in reparatie was) tegen 47 wagens in 1909.

Voor zoover op inlichtingen betreffende den inhoud der in de drie bassins van de Houthaven aangekomen zeeschepen staat valt te maken, zou de aanvoer hebben bedragen:

	1910	1909
Balken	308.000	303.000
Kolders en juffers	87.000	189.400
Heimasten	40.300	9.100
Standaards gezaagd hout . . .	78.300	72.100

Voorts graan, rijst, fosfaat en stukgoed.

Het vrachtaandeel der Gemeente in het totale vervoer langs de spoorwegverbinding naar de Houthaven en de Petroleumhaven bedroeg in:

1910	f 5.417,75
1909	„ 5.877,42
1908	„ 5.391,67

I. Petroleumhaven.

Met de National White Oil Company werd onderhandeld omtrent een overeenkomst betreffende huur van twee te bouwen tanks van 1500 resp. 1000 ton inhoud, welke overeenkomst in 1911 tot stand kwam.

Door de Deutsche Teerprodukten Vereinigung werd op het van de

Gemeente gehuurde terrein een derde tank bijgebouwd, terwijl haar vergunning werd verleend bij haar etablissement buiten de Petroleumhaven een woonhuis voor haar opzichter te bouwen.

Een afloopend contract omtrent huur van tanks werd verlengd.

Besloten werd tot verlenging der overeenkomst omtrent huur van terrein met de American Petroleum Company, welke op 1 September 1911 afloopt.

Op verlangen van enkele huurders werd een maatketel aangeschaft om opgeslagen of afgeleverde petroleum nauwkeurig te kunnen meten.

Op de gemeente-weegbrug werden 2047 wagens gewogen (waarvan er tijdens de reparatie van deze brug 46 op de weegbrug in de Houthaven werden gewogen), tegen 2293 wagens in 1909.

Op de weegbrug van de American Petroleum Company werden 1858 wagens gewogen, tegen 1834 wagens in 1909.

Aan havengeld voor zeeschepen bracht de Petroleumhaven op *f* 14.306,79, tegen *f* 15.833,69 in 1909.

De aanvoeren bij het Gemeentelijk Petroleumentrepot bedroegen in vaten van ± 150 KG.

JAAR	Amerik. petroleum	Russische petroleum	Gemengde petroleum	Rumeensche petroleum	Oostenrijk. petroleum	Gallische petroleum	Gasolie	Smeerolie	Liquid fuel
1910	399.601	61.101	717	89.807	4.408	736	49.244	3.334	—
1909	510.720	93.057	26.751	3.300	19.039	—	46.130	3.440	1.503

Bovendien werden nog aangevoerd: 131 vaten en 1285 Liter benzine in bussen, 5 vaten en 750 Liter solution in bussen en 8 vaten zwavelkoolstof.

De American Petroleum Company voerde aan 320.405 vaten petroleum, tegen 293.955 vaten in 1909.

Het vervoer per spoorweg bedroeg:

PLAATS VAN HERKOMST	Tankwagens		Gewone wagens		Totaal	
	1910	**1909**	**1910**	**1909**	**1910**	**1909**
Van het Gem. Petroleumentrepot	1317	1202	33	77	1350	1279
Van de American Petroleum Comp.	1866	1845	16	31	1882	1876

De begrooting van het Gemeentelijk Petroleumentrepot voor 1910 was geraamd in ontvangst op *f* 140.542, en in uitgaaf (zonder rente en afschrijving) op *f* 82.655; geraamd saldo *f* 57.887.

Het verkregen saldo bedraagt *f* 58.585,04[5], waaronder een totale afschrijving van *f* 29.992,84.

De exploitatiekosten van het Gemeentelijk Petroleumentrepot bedroegen:

	1910	1909
Bezoldigingen	f 9.804,12	f 12.057,63
Bureaukosten	„ 3.114,21	„ 3.209,01
Aandeel kosten Gemeente Pensioenfonds	„ 4.659,39	„ 5.015,47
Arbeidsloonen	„ 30.971,43[5]	„ 36.665,22
Kleeding	„ 94,20	„ 7,80
Magazijnbehoeften en gereedschappen	„ 9.409,45	„ 11.879,37
Steenkolen	„ 2.833.40	„ 3.002.—
Sleepdienst	„ 3.699,44[5]	„ 5.440,05[5]
Onderhoud	„ 6.063,56	„ 5.983,05
Brandverzekering	„ 3.039,19	„ 3.096,23
Belastingen	„ 1.801,30	„ 1.756,98
Politiebewaking	„ 2.364.—	„ 2.364.—
Kassiersloon	„ 66,29	„ 66,36
Reis- en verblijfkosten	„ 5,50	„ —.—
Kosten Ongevallenwet	„ 221,17[5]	„ 127,15[5]
Onvoorziene uitgaven	„ —.—	„ 35,58
Kosten van overpompen en restitutie van huur, bij reparatie van tanks	„ —.—	„ —.—
	f 78.146,66[5]	f 90.705,91

K. Gemeentelijk Handelsentrepot.

1. NIEUW ENTREPOT.

Het nieuwe Entrepot bewees, overeenkomstig zijne inrichting, gewichtige diensten voor de directe lossing van groote zeeschepen.

Bovendien werd het door de importeurs en industrieelen aan de Zaanstreek opnieuw bij voorkeur gekozen voor de lossing van groote zeebooten met rijst, welker ladingen grootendeels onder magazijnmeesters werden opgeslagen.

In de Entrepothaven, die ten vorigen jare op 9 M.—A.P. was uitgediept, losten nl. vijf zeeschepen geheel of gedeeltelijk hun lading in de Entrepotpakhuizen, nl. ss. „Ardanmohr", ss. „Drummeldrie" en ss. „Benin" met rijst, de eerste twee van Bassein, het laatste van Rangoon, de ss. „Delfland" en „Maasland" van Zuid-Amerika, resp. met koffie en met koffie, lijnzaad, enz.

Ware in het Entrepot niet de groote ruimte van 6000 M² beschikbaar geweest, zoodat deze schepen aan de kade rechtstreeks in de pakhuizen konden worden gelost, dan zou de Koninklijke Hollandsche Lloyd deze booten met haar groote ladingen koffie voor de Nederlandsche Handelsmaatschappij in Rotterdam hebben moeten doen lossen wegens plaatsgebrek zoowel aan het etablissement, dat zij alhier aan het spoorwegbassin van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij in huur heeft, als aan de IJkade, waar de nieuwe loodsen J en K nog niet voltooid waren.

In de totale belegbare ruimte kwam geen verandering; deze was: in kelders 2305 M², in onderstukken 11.374 M², in loodsen 1890 M² en op zolders 51.800 M².

Op het einde des jaars was daarvan onder beheer van magazijn-

meesters: in kelders 54 M², in onderstukken 4594 M², in loodsen 1327 M² en op zolders 30.158 M², terwijl het overige verhuurd was.

Een overzicht van de goederen, welke in 1910 geëntreposeerd zijn geweest en weder zijn verzonden, en van de in- en uitgevoerde vrije goederen, vindt men in de bijlagen 4 en 5, voorkomende aan het einde van dit hoofdstuk.

Eene vergelijkende opgaaf over de jaren 1910 en 1909 van sommige aangevoerde goederen volgt hier:

ARTIKEL	1910	1909
Ruwe rietsuiker	Netto 1.764.516 KG.	Netto 1.552.922 KG.
„ beetw.suiker (binnenl.)	„ 24.749.811 „	„ 7.114.881 „
„ „ (buitenl.)	„ 775.138 „	„ 99.989 „
Geraffin. suiker (binnenl. . .	„ 238.206 „	„ 55.600 „
„ „ (buitenl.) . .	„ 4.900 „	„ 187 „
Basterd „ „ . .	„ 12.118 „	„ 20.159 „
Muskaatnoten en foelie . .	Bruto 1.203.601 „	Bruto 1.418.264 „
Kruidnagelen	„ 13.944 „	„ 48.588 „
Peper.	„ 24.126 „	„ 6.346 „
Thee	„ 8.914.707 „	„ 9.952.559 „
Tabak	„ 7.122 „	—
Gedistilleerd (binnenl.). . .	2.411.509 Liter	2.912.719 Liter
„ (buitenl.). . .	2.040.549 „	2.681.520 „
Wijn	1.973.298 „	1.422.896 „
Gember.	Bruto 195.433 KG.	Bruto 72.151 KG.
Honig	„ 353.552 „	„ 414.990 „
Sucade	„ 73.336 „	„ 97.134 „
Krenten	„ 169.341 „	„ 13.716 „
Rozijnen	„ 451.289 „	„ 457.666 „
Melasse en stroop	Netto 756.009 „	Netto 204.299 „
Versche en gedr. vruchten.	Bruto 202,717 „	Bruto 219.181 „
Papier	„ 144.055 „	„ 148.686 „
Amandelen	„ 220.643 „	„ 234.065 „
Koekbakkerswerk	„ 333.719 „	„ 197.423 „
Kaneel en cassia	„ 403.207 „	„ 234.422 „
Vleesch, gezouten, gerookt of gedroogd	„ 89.129 „	„ 72.378 „
Rijst	„ 27.855.300 „	„ 33.766.100 „
Ammoniakzout	Netto 78.100 „	Netto 2.124.800 „

Ter bevordering van den opslag van rijst, welke een lage temperatuur en een doorloopende ventilatie verlangt, werden een 18-tal verplaatsbare electrische ventilators aangeschaft.

Aan de Rheinische Transport Gesellschaft werd voor haar Rijnbeurtvaart de plaatijzeren loods No. 1 voor een jaar verhuurd.

Besloten werd, den ongelijk bestraten vloer in het onderstuk van pakhuis „Maandag" te vervangen door een betonvloer, om meer ruimte voor den opslag van rijst te verkrijgen, en tevens om voor

lossing van koffie, enz. uit zeeschepen zooveel mogelijk zolderruimte beschikbaar te kunnen hebben.

Plannen werden voorbereid om aan het Entrepotbassin, buiten het Entrepot en beoosten de pakhuizen dezer inrichting, twee douane-loodsen te bouwen voor de lossing, op dezelfde wijze als aan de IJkade, van groote zeeschepen met transito-goederen.

Het vervoer per spoor bedroeg 1231 ton, tegen 4063 ton in 1909.

Aan huur van pakhuisruimte werd ontvangen ± *f* 109.300, tegen *f* 108.700 in 1909 en aan bewaar- en werkloonen onder magazijnmeesters ruim *f* 50.200, tegen ± *f* 63.600 in 1909.

De mindere ontvangst aan bewaar- en werkloonen vindt voornamelijk haar oorzaak in den geringen suikeropslag op het einde van 1909.

De opbrengst der kranen was *f* 7.339,37[5], tegen *f* 6.314,25 in 1909; die der liften *f* 67,50, tegen *f* 28,50 in 1909.

Voor de levering van electrischen stroom werd ontvangen:

	1910	**1909**
voor licht	*f* 755,90	*f* 700.—
„ kracht	„ 213,24	„ 250,80
„ huur van electriciteitsmeters . .	„ 187.—	„ 184.—

Beschikbare ruimte in M² onder magazijnmeesters:

DATA	kelders	gelijkvloers onder-stukken	gelijkvloers loodsen	1e zolders	2e zolders	3e zolders	4e zolders	5e zolders	Totaal in 1910	Totaal in 1909
Op 15 Jan.	54	2430	1385	2824	4361	4754	5040	5755	26.603	17.460
„ 15 Febr.	194	1751	1310	3718	5648	5827	5577	5755	29.780	20.701
„ 15 Maart	194	1536	1345	3718	5683	6006	6149	5755	30.386	22.912
„ 15 April	194	1035	1385	2717	4504	3860	4504	5505	23.704	22.680
„ 15 Mei	194	1179	1515	2717	2967	1786	1287	3610	15.255	16.640
„ 15 Juni	194	1287	1475	2717	3002	1750	1287	3610	15.322	9.624
„ 15 Juli	194	1215	1375	2717	3002	1822	2717	4432	17.474	7.880
„ 15 Aug.	194	1644	1375	3360	3610	1750	1108	4432	17.473	12.596
„ 15 Sept.	194	1964	920	3395	4539	1678	1465	4575	18.730	14.656
„ 15 Oct.	54	1821	410	5148	5148	2179	1751	4683	21.194	19.590
„ 15 Nov.	54	1965	445	3003	2859	1178	2823	4432	16.759	24.141
„ 15 Dec.	54	1644	455	4969	3432	2823	2037	3324	18.738	25.316

2. OUD ENTREPOT.

Een overzicht van de goederen, welke in 1910 zijn geëntreposeerd geweest en weder zijn verzonden, vindt men in bijlage 6, aan het einde van dit hoofdstuk.

Een vergelijkende opgaaf van de voornaamste onder magazijnmeesters hier opgeslagen goederen volgt hieronder:

ARTIKEL	1910	1909
Ruwe rietsuiker	Netto 167.562 KG.	Netto 122.083 KG.
„ beetwortelsuiker (binnenl.) .	„ 1.656.015 „	„ 2.151.649 „
Melasse en stroop	„ 599.947 „	„ 800.194 „

Afwisselend werden tegen den vastgestelden onverlaagden huurprijs per maand in gebruik gevraagd en gegeven: 203 zolders en 17 kelders, tegen 124 zolders en 14 kelders in 1909.

Gedurende 1910 bleven dezelfde pakhuizen en magazijnen in exploitatie als in 1909.

Aan jaarhuur van pakhuisruimte werd ontvangen ± *f* 64.500, tegen ± *f* 70.300 in 1909. Bovendien bracht het gebruik per maand ± *f* 41.800 op, tegen ± *f* 27.700 in 1909, dus rond *f* 8000 meer, ondanks opzegging van een groot complex pakhuizen, verhuurd aan een tabaksfirma.

Aan bewaar- en werkloonen onder magazijnmeesters werd ontvangen ruim *f* 8900, tegen ruim *f* 5600 in 1909. Deze hoogere opbrengst houdt verband met den opslag van meer beetwortelsuiker.

De stoomkranen werkten gedurende 1359½ uur, tegen 1450½ uur in 1909. De ontvangsten bedroegen *f* 2964,25, tegen *f* 3094,75 in 1909.

Ter bevordering van den opslag in de pakhuizen N°s. 13 tot en met 51, waar de stoomkranen de zolders niet kunnen bereiken, werden een tweetal electrische lieren aangeschaft.

De opbrengst dezer lieren bedroeg *f* 949,75.

In overweging was nog, met het oog op het toenemend gebruik van dit entrepot, de aanschaffing van twee electrische loopkranen.

In magazijn „Oost", in gebruik als kina-etablissement, werd op verlangen van den huurder een gedeelte van den vloer van een asphaltlaag voorzien. De huurder droeg in de kosten daarvan bij door betaling van een hoogere huur.

3. EXPLOITATIEKOSTEN.

		1910		1909
Bezoldigingen	*f*	28.187,51⁵	*f*	27.184,30
Toelage Rijksambtenaren	„	587.—	„	566.—
Bureaukosten	„	4.070,73	„	4.068,27⁵
Aandeel kosten Gemeente Pensioenfonds .	„	6.539,23	„	6.334,72
Kosten Ongevallenwet	„	249,98	„	228,96
Arbeidsloonen	„	17.484,81	„	17.019,10⁵
Magazijnbehoeften.	„	804,99⁵	„	1.301,64⁵
Brandverzekering van goederen op ceelen	„	195,38	„	1.002.—
Exploitatie en onderhoud der werktuigen	„	16.587,53	„	14.577,13
Transporteeren . . .	*f*	74.707,17	*f*	72.282,13⁵

		1910		1909
Per transport . . .	*f*	74.707,17	*f*	72.282,13[5]
Onderhoud gereedschappen	„	464,82[5]	„	177,93[5]
Reserve voor dubieuze posten	„	127,23	„	215,68
Verscherpt politie toezicht	„	4.728.—	„	4.728.—
Onderhoud gebouwen, enz.	„	33.173 21[5]	„	38.220,76
Onderhoud spoorbaan	„	587,40[5]	„	228,87
Verlichting der kaden	„	2.864,36	„	2.523,35[5]
Duin- en Vechtwater	„	749,22[5]	„	664,47
Brandverzekering gebouwen	„	2.424,34[5]	„	2.422,71[5]
Maken ijssloppen, enz.	„	441,20[5]	„	427,69[5]
Schoonmaak gebouwen	„	2.006,64[5]	„	1.835,43[5]
Belastingen	„	13.336,09	„	13.346,75
Gratificatiën	„	72,37	„	155,34
Onvoorziene uitgaven	„	46,95	„	57,55
	f	135.729,03[5]	*f*	137.286,69

L. Beursgebouw.

In den aanvang van het jaar werden de voor de Kamer van Koophandel bestemde lokalen in gebruik genomen. Zij hield haar vergaderingen in de z.g. Veilingzaal.

De vloer van de Effectenbeurs werd vernieuwd.

De z.g. „guide-bank" werd, ter verkrijging van meer ruimte, verwijderd.

Ter verbetering van de ventilatie op de Effectenbeurs werden in het souterrain, een nieuwe luchtafvoerinrichting en boven de societeits-lokalen een nieuwe luchtaanvoer- en verwarmingsinrichting gemaakt, waarvoor bij raadsbesluit van 13 October 1909 *f* 21.900 was toegestaan.

Ter voorkoming van verontreiniging werden afsluithekken aangebracht aan den buiteningang der „Safe-deposit" en aan de andere zijde van den hoofdingang.

Door de Vereeniging voor den Effectenhandel werd een complex gebouwen aangekocht tot stichting van een nieuwe effectenbeurs, waarheen zij na afloop van haar contract met de Gemeente, op 1 Juni 1913, denkt te verhuizen.

De ontvangsten bedroegen:		1910		1909
Huren	*f*	33.509,65	*f*	32.741,51
Vergoeding voor:				
a Nissen	„	41.502.—	„	41.365,77[5]
b Zitplaatsen	„	8.123,22	„	8.161.—
c Monstertafels en kastjes	„	2.563,13	„	2.577,50
d Vestiaires	„	4.866,80	„	4.532,65
e Toiletten.	„	387,20	„	375,60
Electrisch licht	„	118,55	„	111,20
Verwarming	„	125.—	„	125.—
Gebruik van zalen	„	420.—	„	320.—
Waterverbruik	„	10.—	„	10.—
Diensten voor particulieren	„	1.328,36	„	1.230,53
	f	92.953,91	*f*	91.550,76[5]

De exploitatiekosten bedroegen:	1910	1909
Bezoldigingen	f 8.858,49[5]	f 8.506,79
Kleeding	„ 601,79	„ 570,67[5]
Bureaukosten	„ 323,85[5]	„ 485,58[5]
Schoonmaak	„ 5.033,60	„ 4.494,45
Verwarming, ventilatie en verlichting; onderhoud van den inventaris	„ 22.668,92[5]	„ 24.003,93
Duin- en Vechtwater	„ 502,30	„ 461,20
Belastingen	„ 4.875,36	„ 4.875,36
Brandverzekering	„ 345,53	„ 366,38
Aandeel kosten Gemeente Pensioenfonds	„ 1.685,76	„ 1.662,24
Kosten Ongevallenwet	„ 21,03[5]	„ 148,16[5]
Onderhoud gebouw	„ 9.672,31[5]	„ 10.830,67
Onvoorzien	„ 528,16[5]	„ 770.—
	f 55.117,13	f 57.175,44[5]

4. In- en uitklaringen.

In bijlage 7 vindt men de statistiek der in 1910 uitgegane zeil- en stoomschepen.

5. Scheepsbouw.

a. Te water gelaten schepen en vaartuigen.

Door de *Nederl. Scheepsbouw Maatschappij:* het schroefstoomschip „Van Linschoten", groot 5774 ton voor de Koninkl. Paketvaart Maatschappij; het dubbelschroefstoomschip „Prinses Juliana", groot 8055 ton voor de Stoomvaart Maatschappij Nederland; het stoomschip „Tjitaroem", groot 5774 ton voor de Java-China-Japan-lijn; het stoomschip „Prins Hendrik", groot 174 ton voor de firma Gebr. Goedkoop; het motortankschip „Vulcanus", groot 1178 ton voor de Ned. Indische tankstoomboot Maatschappij te 's-Gravenhage.

Door D. Goedkoop Jr., Werf *'t Kromhout:* acht motorvrachtbooten van 12, 17, 25, 25, 25, 25, 25 en 47 P.K.; vijf motorsleepbooten van 35, 50, 50, 66 en 70 P.K.; vier motorpassagierbooten van 25, 50, 50 en 70 P.K.; drie motorreddingbooten van 50, 50 en 100 P.K.; een motorjacht van 28 P.K.; een motorboot met zeilvermogen van 25 P.K.; twee motorvischbooten van 47 en 50 P.K.; twee dubbelschroef-motorvrachtbooten van 70 en 100 P.K.; vijftien motorbooten van 12, 12, 12, 12, 12, 15, 17, 17, 25, 35, 35, 35, 35, 50 en 80 P.K.; een stoomsloep van 25 P.K.

Al deze vaartuigen werden voorzien van Kromhout-petroleummotoren of Kromhout-ruwe-oliemotoren en buitendien werden nog 305 Kromhout-petroleummotoren geleverd voor vaartuigen op andere werven gebouwd, te zamen ongeveer 9680 P.K. ontwikkelend.

Door de firma Wed. F. Hinloopen: zes dekschuiten.

Door de firma Wed. J. L. Ceuvel: vijf motorbooten; drie werkvaartuigen van 68, 92 en 100 ton.

b. In aanbouw zijnde schepen en vaartuigen.

Op de werf van de *Nederl. Scheepsbouw Maatschappij:* het dubbelschroefstoomschip „Koningin der Nederlanden", groot ± 8100 ton voor de Stoomvaart Maatschappij Nederland; een stalen drijvend droogdok van 12.000 ton lichtvermogen voor de Amsterdamsche Droogdok Maatschappij; het stoomschip „Calypso", groot 2000 ton voor de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij; een schroefstoomschip, groot 4000 ton, voor de Koninklijke Paketvaart Maatschappij.

Op de werf *'t Kromhout:* een motorboot met hulpzeilvermogen van 35 P.K.; een dubbelschroef-motorboot van 150 P.K.; een transportmotorboot van 100 P.K.; twee motor-vrachtbooten van 12 en 17 P.K.; een motorboot van 12 P.K.; een motor-hospitaal-kerkschip van 100 P.K.; en verder 89 Kromhout-motoren van verschillende P.K.

Op de werf van de Wed. F. Hinloopen: twee dekschuiten.

Op de werf van de Wed. J. L. Ceuvel: vier werkvaartuigen en een lichter.

6. Reederijen en stoomvaartmaatschappijen.

De geheele Amsterdamsche vloot bestond:

ult. Dec.	1910	uit 187	schepen met br.	442.989	en netto	277.812 ton
tegen „ „	1909	„ 185	„ „ „	422.779	„ „	267.100 „
alzoo eene vermeerder.		van 2	schepen en van br.	20.210	en netto	10.712 ton

of van bijna 5 % van den bruto tonnenmaat.

Overzicht der Amsterdamsche Vloot.

Ult. December	ZEILSCHEPEN				STOOMSCHEPEN				TOTAAL			
	Aantal	Tonnen	IN AANBOUW Aantal	IN AANBOUW Tonnen	Aantal	Tonnen	IN AANBOUW Aantal	IN AANBOUW Tonnen	Aantal	Tonnen	IN AANBOUW Aantal	IN AANBOUW Tonnen
1906	3	907	—	—	152	302.063	15	± 49.100	155	302.970	15	± 49.100
1907	3	907	—	—	160	332.558	18	„ 47.060	163	333.465	18	„ 47.060
1908	2	669	—	—	171	371.096	12	„ 38.850	173	371.765	12	„ 38.850
1909	1	333	—	—	184	422.446	10	„ 46.350	185	422.779	10	„ 46.350
1910	—	—	—	—	187	442.989	17	„ 60.620	187	442.989	17	„ 60.620

STAAT

VAN

STOOMKETELS

IN GEBRUIK OP

31 DECEMBER 1910.

VOLGNUMMER	AARD DER INRICHTING	PLAATS WAAR DE INRICHTING IS GEVESTIGD	NAAM VAN DEN EIGENAAR	AANTAL KETELS	VERWARMEND OPPERVLAK IN M2
1	Abattoir	Cruquiusweg en Veelaan	Gemeentebestuur	2	150
2	Asphaltfabriek	Roggeveenstraat 65	The Neuchâtel Asphalte Company	1	8,6
3	Bakkerij	Jacob van Lennepkade 101	Ed. Bundels	1	2,5
4	„	Jan Hanzenstraat 91	J. H. Haust	1	4
5	„	Spuistraat 274	F. C. Stähle	1	1,5
6	„	Von Zesenstraat 36	H. Tol	1	1,35
7	Baleinenfabriek	Achterweg	N. V. Baleinfabriek Patent Hunkemöller	1	40
8	Bereiding van geneesmiddelen	Looiersgracht 31—33	Pharmaceutische Handelsvereeniging	2	81
9	Bierbrouwerij	Mauritskade 26	Beijersch Bierbrouwerij „de Amstel"	5	933
10	„	Nieuwe Achtergracht 68—98	Bierbrouwerij „'t Haantje"	3	231
11	„	Stadhouderskade 78	Heinekens Bierbrouwerij-Maatschappij	5	406
12	„	Weesperzijde	Deli Brouwerij	2	290
13	„	Weesperzijde 56	Kon. Ned. Beiersch-Bierbrouwerij	2	200
14	„ en azijnmakerij	Hoogte Kadijk 45—77	Bierbrouwerij en Azijnm. „De Gekroonde Valk", v/h. Van Vollenhoven & Co.	4	620
15	Bleekerij	2e Oosterparkstraat 23—27	Firma J. H. Röpke & Zonen	1	26
16	Boekdrukrollen, en drukinktenfabriek	Prins Hendrikkade 67	Best & Co.	1	4
17	Broodbakkerij	2e Hugo de Grootstraat 20	C. L. Brandt	1	0,65
18	„	Damstraat 22	J. J. F. Niemöller	1	0,65
19	„	Amstelveensche weg 92	Coöperatieve Vereen. „Eigen Hulp"	1	0,65
20	Broodfabriek	Westerstraat 98—104	M. H. Op der Heyde en W. Albregts	1	7,5
21	Brood- en meelfabriek	Nieuwe Prinsengracht 55	G. A. Nering Bögel	3	507
22	Briquettenfabriek	De Wittenstraat 186	L. Spils	1	4,2
23	Bijbelbinderij	Rusland 36	J. Brandt & Zoon	1	24
24	Caoutchoucfabriek	3e Wittenburgerdwarsstraat 2	Amst. Caoutchoucfabriek Pomp & Co.	2	125
25	Chemische fabriek	Achterweg 2	Spalteholz & Amerschot	2	90
26	„ wasscherij	Wagenaarstraat 11	Paperel & Co.	1	2,3
27	„ „	Weteringschans 167	Firma Neep & Nachenius	1	5,5
28	Chininefabriek	De Wittenkade	Amsterdamsche Chininefabriek	2	100

34	Desinfectie-inrichting	Sarphatistraat 104—106	Bestuur van het Kinderziekenhuis	1	3,5
35	Diamantslijperij	Albert Cuypstraat 2	J. C. G. Kampfrath	2	110
36	„	Anjeliersstraat 200	H. F. Gemmeken en J. A. Serno	1	22
37	„	Anjeliersstraat 226—228	Stoomdiamantslijperij „Elize"	2	67
38	„	Commelinstraat 96	Gebr. Ricardo	1	23
39	„	Daniël Stalpertstraat 28—34	M. Sanders	2	32,4
40	„	Fokke Simonszstraat 72	S. M. de Vries	2	112
41	„	Gerard Doustraat 124—126	F. J. D. Theijse en G. v. Sitteren Jr.	1	40
42	„	Krom Boomsloot 44	J. Vigeveno & Zoon	1	25
43	„	Kromme Palmstraat 5—7	L. Alberding	2	51
44	„	1e Looiersdwarsstraat 40—42	W. F. en A. J. Belser	1	30
45	„	Lijnbaansgracht 188a	P. Oberman	1	41
46	„	Middenweg 78—80	D. H. Mersie Bruijn	1	7,5
47	„	Muidergracht 4—5	C. N. Cohen & Zoon	1	11,5
48	„	Nicolaas Berchemstraat 9	J. H. Abbe	2	50
49	„	N. Achtergracht 104	Coëlho & Co.	2	97
50	„	N. Achtergracht 138	B. J. van Weerden en S. E. Slijper Jr.	2	72
51	„	N. Achtergracht 170—172	Diamantslijperij-Maatschappij	3	132
52	„	Plantage Middenlaan 16	D. L. van Moppes	3	119
53	„	Rapenburgerstraat 42	Firma Gebrs Cohen	2	125
54	„	Rapenburgerstraat 53—61	Maatschappij tot Expl. van Diamantslijperijen en Onroerende goederen	1	41
55	„	Recht Boomsloot 14	S. J. Boas	1	24,5
56	„	Rozengracht 168—176	J. Hoossemans	1	10
57	„	St.-Antoniesbreestraat 49	J. Vigeveno & Zoon	1	31
58	„	St.-Willibrordusstraat 97	J. Scholte Jzn. en P. H. Roeske Jr.	1	4
59	„	Uilenburgerstraat 119	Stoom-Meel- en Broodfabriek „deLeeuw"	2	120
60	„	„ 173—175	J. J., M. J. en H. J. Boas	3	225
61	„	Valkenburgerstraat 5—7	Wed J. Swaab—Beekman	2	65
62	„	„ 72	Z. en S. Rudelsheim	2	82
63	„	„ 85	Maats. tot Exploit. v. Diamantslijperijen	2	68
64	„	„ 151	A. J. van Beek Hellendoorn Haages	2	130
65	„	Zwanenburgerstraat 12	M. E. Coster	2	78
66	„	Zwanenburgerstraat 37	N. V. Harmonie, Maatschappij tot Expl. van Diamantslijperijen	1	10,5
67	Diamantslijperij en Cacaofabriek	Bellamystraat 89	A. Valleggia, firma Erven Casper Flick	2	105
68	Draad- en kabelfabriek	Noordzijde van het IJ	N. V. Holl. Draad- en Kabelfabriek	1	18
69	Draaierij	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	2	40

Volgnummer	Aard der inrichting	Plaats waar de inrichting is gevestigd	Naam van den eigenaar	Aantal ketels	Verwarmend oppervlak in M2
70	Droogdokken	Dijksgracht	N. V. de Drijvende droogdokken	3	48
71	„ (Koningsdok).	Noordzijde van het IJ	Amsterdamsche Droogdok-Maatschappij	4	76
72	„ (Koninginnedok) . . .	„ „ „ „	„ „	4	104,5
73	„ (Wilhelminadok) . . .	„ „ „ „	„ „	3	111
74	Droogkamer.	2e C. Huygensstr. (oude Buitengasth.)	Bestuur der Ver. Hulp voor Onbehuisden	1	7
75	Dropfabriek	Muidergracht 10	L. Leemhorst	2	0,62
76	„	Egelantiersgracht 76	G. Agterberg	1	1
77	Drop- en Jujubesfabriek	Vaartstraat 19	B. J. Jansen & Co.	1	12
78	Drukkerij	Jodenbreestraat 23	J. Vas Dias & Co.	1	20
79	„	N. Z. Voorburgwal 187	Roelofsen & Hubner	2	58
80	„	Prinseneiland 153	Nederlandsche Speelkaartenfabriek en Steendrukkerij	2	68
81	„	Rustenburgerstraat 148	J. H. de Bussy	2	50
82	„	Singel 562	B. van Mantgem	1	11
83	„	Warmoesstraat 147—151	Amsterd. Boek- en Steendrukkerij v. h. Ellerman Harms & Co.	2	92
84	Electrische Centrale	Haarlemmerweg 299	„Electra" Maatsch. voor Electr. Stations	13	2266
85	„ „	Hoogte Kadijk	Gemeentebestuur	24	8000
86	„ verlichting	Tulpplein	Amstel-Hôtelmaatschappij	2	74
87	„ „	Station Weesperpoort	Mij. tot Expl. van Staatsspoorwegen	2	42,5
88	„ „ en wasscherij .	Linnaeusstraat 89	Bestuur van het Burgerziekenhuis	3	102
89	Fabriek van suikerwerken, chocolade				
90	en likeuren	Singel 169—175	Kon. Fabriek van Suikerwerken, Chocolade en Likeuren	1	33
91	Fabriek van Asbestpakking	De Ruijterkade 97—98	Firma Hestel & Co.	1	12
92	„ „ drop- en suikerwerken .	Looiersgracht 23—25	Firma Schatborn & Co.	1	0,35
93	„ „ teerproducten	Heerengracht 211	Deutsche Teerproductenvereinigung te Berlijn, domicilieerende ten kantore van Vaillant Heineken	1	50
94	„ „ vischconserven	Da Costakade 129—131	Firma R. Kupsch & Abas	1	0,25

100	„	Hoogte Kadijk 121	A. N. Bouvy	1	4,5
101	Graanmalerij	Realengracht 8	P. E. Kupfer & Zoon	1	28
102	Graanpakhuis	Oude Houthaven	Maatschappij tot expl. van Graansilo's	2	220
103	„	Kl. Wittenburgerstraat 94	J. P. Korthals Altes	1	42
104	Grofsmederij	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	2	35,46
105	Herstelplaats van locomotieven enz.	Noordzijde van het IJ	Tweede Noordholl. Tramweg-Mij.	1	13,2
106	„ „ „	Rietlanden	Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	1	6,5
107	„ „ „	Station Weesperpoort	Maatschappij tot exploit. van Staatsspoorwegen	1	15
108	Houtbereiding tegen bederf	Gr. Wittenburgerstraat 108	Mij. tot bereiding van hout tegen bederf	1	22
109	Houtbewerking	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	2	41,36
110	„	Laanweg	Firma Louis Mohrmann	1	11
111	Houtzagerij	Groote Bickersstraat 46	Th. H. Van Epen & Co.	2	109
112	„	Houthaven	Loonstoomhoutzagerij en -schaverij „De Atlas"	2	180
113	„	Jan Hanzenstraat 134	Loonstoomzagerij en -schaverij „Zeldenrust" v/h Scharff & De Geus	1	59
114	„	Jacob van Lennepkade 334	Maatschappij tot exploitatie van Fijnhouthandel en stoomzagerij	1	57
115	„	Kl. Wittenburgerstraat 22—24	Lindner & Co.	1	38
116	„	Noordzijde van het IJ	Javasche Boschexploitatiemaatschappij voorheen Buwalda & Co.	1	61
117	„	De Wittenstraat 190	A. de Haan & Zoon	2	48
118	Hydraulische inrichting en electr. verlichting	Centraal station	Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	5	238
119	Hydraulische inrichting	Nieuwe vaart	„ „ „	3	321
120	Jujubesfabriek	Lindengracht 119—123	G. van Voornveld & Co.	1	11
121	Kistenfabriek	Houtmankade 5	Arnold I. van den Bergh, Limited	1	19
122	Koffiepellerij	Haarl. Houttuinen 217—219	L. Jonker Lzn. & Co.	1	50
123	„	Uilenburgerstraat 3	Het Nederlandsche Veem	1	6,5
124	„	Zoutkeetgracht 32	Stoomkoffiepellerij „Insulinde"	2	52
125	Koffiesiroopfabriek	2e Looiersdwarsstraat 26	Siroopfabriek „De Baarsjes"	1	40
126	Koffieverlezerij	Damrak 8	De Klerk & Co.	1	3
127	„	Lauriergracht 107	F. Anderheggen	1	44
128	Kolentippen	Plantage Doklaan	Maatschappij tot Exploitatie v. Staats-	1	
129			spoorwegen		38
130	Laboratorium	Mauritskade	Gemeentebestuur	2	45,40
131	Likeurstokerij	Gravenstraat 14	H. Bootz	1	21
132	„	O. Z. Achterburgwal 130	H. P. van Dijk	1	13

Volgnummer	Aard der inrichting	Plaats waar de inrichting is gevestigd	Naam van den eigenaar	Aantal ketels	Verwarmend oppervlak in M2
133	Likeurstokerij	O. Z. Voorburgwal 228	Wijnand Fockink	2	29
134	„	Rozengracht 103—111	Erven Lucas Bols	2	92
135	Lijstenfabriek	Kostverlorenvaart 20	Nederlandsche Stoomlijstenfabr. firma de Gorter & Co.	1	15
136	„	2e Oosterparkstraat 5—7	C. de Gorter & Co.	1	34
137	Machinefabriek en ketelmakerij	Bickersplein	Fabriek van stoom- en andere werktuigen, Hk. Jonker & Zoon	3	120
138	„ „ „	Groote Bickersstraat 52	Fabriek van stoomketels en werktuigen, voorheen H. en J. Suyver	3	143,5
139	„ „ „	Hoogte Kadijk 21*b*	J. Vis & Co.	1	14
140	„ „ „	Oostenburgergracht 73	Nederl. fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel	13	1002
141	„ „ „	Spaarndammerstraat 52—60	D. P. H. Hasselman	1	24
142	Machinefabriek en ketelmakerij en scheepsbouw	Hoogte Kadijk 147	D. Goedkoop Jr.	1	30
143	Machineherstelplaats en ketelmakerij	Noordzijde van het IJ	Amsterdamsche Droogdokmaatsch.	2	200
144	Mastbok.	Handelskade	Gemeentebestuur	1	20,5
145	Meel- en broodfabriek	Zoutkeetsgracht	B. van Marwijk Kooy	2	462
146	Melkfabriek	Bilderdijkstraat 159—161	Melkinrichting en flesschenmelkfabriek „Holland"	2	24
147	„	Elandsstraat 1—3	Vereeniging Algem. Melkslijtersbond	1	9
148	„	1e Jan Steenstraat 24	N.V. Flesschenmelkfabr. „de Landbouw"	2	20,5
149	„	Overtoom 195	Melkinricht. „Roomboterfabr. Plancius"	2	70
150	„	Prinsengracht 743	C. van Goor Gzn.	2	30,5
151	„	Reguliersdwarsstraat 50	Melkinrichting van Veehouders „de Nijverheid"	1	5
152	„	2e Spaarndammerdwarsstraat 32—34	Fabr. v. gesterilis. melk „Amsterdam"	2	70
153	„	Spuistraat 98	Melkinrichting „[illegible] Onderneming"	1	3
154		Vondelpark	P. Oostwonder	1	3

159	Metaalgieterij en ketelmakerij . . .	Korte Bleekerspad	Joh. Zimmer & Zoon	2	81
160	Metaalsmelterij	Achterweg	N. V. Ned. Metaalhandel	1	33
161	Metaalwarenfabriek	Oosterkanaal	J. A. Wolder.	1	40
162	Meubelfabriek.	Looiersgracht 88—90	H. F. Jansen & Zonen	2	80
163	Mineraalwaterfabriek	Passeerdersgracht 22	Maatsch. tot exploitatie van G. Houwelings Mineraalwaterfabrieken	1	2,5
164	Oliefabriek	Brouwersgracht 226	F. Alberdingk & Zonen	1	28
165	„	Spaarndammerstraat 8	F. Alberdingk & Zonen	2	48
166	Pakkingfabriek	3e Wittenburgerdwarsstraat 10	Fabriek van plastische pakking	1	0,7
167	Pantserinrichting	Marinewerf	Koninkl. Nederlandsche Marine	6	313,82
168	Papier- en cartonbewerking	Van Diemenstraat 52	Meijer & Couvée	1	3
169	Papiersnijderij.	Reguliersdwarsstraat 75	Gerhard Loeber	1	1,8
170	Paraffinefabriek	Buiksloterham	Dordtsche Petroleummaatschappij	2	257
171	Pompstation (Liernurstelsel)	Kostverlorenvaart	Gemeentebestuur	5	397
172	„	Petroleumhaven	„	4	172
173	„	„	American Petroleum Company	2	44
174	„ (Waterleiding)	Haarlemmerweg	Gemeentebestuur	5	360
175	Proefneminggebouw	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	1	2,60
176	Reiniging van darmen.	Cruquiusweg	Naamlooze Vennootschap Sjantoeng-Import-Company	1	7,25
177	Rijwielenfabriek	Overtoom 85	Simplex Automatic Machine Cy.	1	50
178	Rijstpellerij	Nieuwe Achtergracht 186	de firma Hekker & Co.	2	220
179	Rijtuig- en automobielenfabriek . .	Amsteldijk 112*a*	Industrieele Maatsch. „Trompenburg"	2	364
180	Scheepsbouw	Conradstraat	Nederl. Scheepsbouwmaatschappij	2	161
181	„	Groote Wittenburgerstraat 95	E. J. Bok & Zoon	1	3
182	„	Hoogte Kadijk 171	Wed. J. L. Ceuvel	1	10,5
183	„	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	2	55,95
184	„	Noordzijde van het IJ	N. V. Nederl. Scheepsbouwmaatschappij	1	96
185	Schoenfabriek.	Kuipersstraat 118	J. P. Larsen	1	16
186	Sigarenkistenfabriek.	3e Schinkelstraat 35	Stuurman, v. d. Velde & Scharff	1	39,5
187	Siroopfabriek	Lijnbaansgracht 109—111	Wed. C. H. Fischer & Zoon	1	65
188	Slachterij	Oude Schans 12	J. W. Kempff & Zoon	1	0,36
189	Smederij	Anjeliersstraat 134	de firma Gebrs. Meijer	1	5,8
190	„	Karthuizerstraat 24—26	F. Brand	1	20
191	„ en draaierij.	Valkenburgerstraat 45	Vereeniging „de Vereenigde Schijvenschuurders"	1	3,5
192	Sodafabriek	Jacob Catskade	Vane & Co.	1	25
193	Specerijmalerij.	Haarl. Houttuinen 102	N. V. Inleggerij enz., voorheen B. C. J.		
194			Lievegoed	1	27

VOLGNUMMER	AARD DER INRICHTING	PLAATS WAAR DE INRICHTING IS GEVESTIGD	NAAM VAN DEN EIGENAAR	AANTAL KETELS	VERWARMEND OPPERVLAK IN M²
195	Spiegel- en lijstenfabriek.	Vierwindenstraat 2—4	Spiegel- en lijstenfabriek de Atlas v/h J. van Vorstenberg	2	114
196	„ „ „	Zoutkeetsgracht 1	Spiegel- en lijstenfabriek de Atlas v/h J. van Vorstenberg	1	120
197	Spiritusfabriek.	Lauriergracht 160	Pharmaceutische Handelsvereeniging	1	11
198	Spijskokerij	Muidergracht 12	Ev. Luth. Oude Mannen- en Vrouwenh.	2	5
199	„	Nieuwe Kerkstraat 135	Ned. Israëlietisch Armbestuur	2	24
200	„	Passeerdergracht 19	Toevlucht voor Behoeftigen	1	11
201	Steendrukkerij	Haarlemmer Houttuinen 29—31	P. C. J. Faddegon & Co.	1	37
202	„	Rustenburgerstraat 1A	L. van Leer & Co.	2	140
203	„	Spuistraat 146	Tresling & Co.	1	4,3
204	Stokvischbeukerij	Brouwersgracht 158	A. Smit & Zoon	2	35,5
205	Stoombrandspuit	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	1	6,32
206	Stoomgemaal	Amsteldijk 94	Best. van den Binnendijkschen Buitenvelderschen polder	2	80
207	„	Amstelveensche weg 115	Bestuur Bouwondern. „Willemspark”	1	27
208	„	Kostverlorenkade 9	Bestuur v/d Stads- en Godshuispolder	1	14,5
209	„	Noorder IJpolder	Bestuur van den Noorder IJpolder	1	28
210	„	Zeeburgerdijk	Gemeentebestuur	4	280
211	„	Over-Amstelsche polder	Bestuur v/d Over-Amstelschen polder	1	50
212	Stoomwasscherij.	Amstelveensche weg 134	Firma Tasseron	1	15
213	„	Jan Hanzenstraat 23	Firma Frederiks Termaat	1	60
214	„	Kerkstraat 409	F. Goffin	1	7
215	„	Kuipersstraat 92	P. A. Beuger	1	6,5
216	„	Jacob van Lennepkade 289	D. Warnink	1	11
217	„	Ruysdaelstraat 67—71	W. J. van Woerden en G. Portengen	1	20
218	„	1e Spaarndammerstraat 81—83	H. Schuringa Jzn.	1	18
219	Suikerraffinaderij	Lijnbaansgracht 235	Spakler & Tetterode	8	1325
220	„	Van Noordtkade 10	Westersuikerraffinaderij	24	2579

223	„ „ „	Warmoesstraat 46	Fabriek van pepermunt, gom en suikerwerken v/h Hoek & Co.	2	2,4
224	„ „ „	Prinsengracht 824 en Utrechtschedwarstraat 93—95	De firma Verlaan & Co.	1	8
225	„ en gomartikelen (fa-				
226	briek van)	Lijnbaansgracht 124	A. J. M. Le Duc	1	0,87
227	Tapijtreiniging	2e Schinkelstraat 18	Eicholtz & Co.	1	21
228	„	Tolstraat 39	M. W. Dijkman	1	13
229	Torpedowerkplaats	Marinewerf	Koninklijke Nederlandsche Marine	1	12
230	Verduurzaamde levensmiddelen	Haarl. Houttuinen 72c—74	Firma J. C. Visser	1	6
231	„ „	Prins Hendrikkade 146	J. H. Nieuwenhuis Jr. & Co.	2	12,5
232	Verffabriek	„ „ 81	H. Vettewinkel & Zoon	1	18
233	Verschillende bedrijven (centrale be-				
234	weegkracht voor)	Gieterstraat 5—9	Comm. Venn. de Weichsel	3	525
235	Vervaardigen van kleedingstukken	Marcusstraat 12	Naaml. Vennootschap Ferd. Veerkamp & Co's Lingerie en Blousenfabriek	2	55
236	Ververij	Van Ostadestraat 440	D. de Dood	1	9
237	„	Lange Niezel 25	F. H. Zierfusz	1	6,5
238	„ van cocosmatten	Passeerderstraat 42	A. Roos	1	11
239	„	Rozengracht 69	Roos & Co.	1	21,5
240	Verwarming	Achtergracht 9	A. v. d. Schuijt	1	5
241	„	Amstel	Gemeentebestuur	3	51
242	„	Amsteldijk 112A	N. V. Industrieele-Mij. „Trompenburg"	1	6
243	„	Amstelstraat 1—7	N. V. Maatschappij „Rapiditas"	2	24
244	„	„ 20	Concertzaal „Flora"	2	25
245	„	Brouwersgracht 138—152	Handelsvennootschap onder de firma Gebrs. Sickesz	1	16
246	„	3e Conradstraat	N. V. Nederlandsche Scheepsbouw Mij.	1	12,5
247	„	Damrak 1—5	Mij. tot expl. van het Victoria Hôtel	3	44
248	„	„ 26—27	Levensverzekeringmij. „Utrecht"	1	12
249	„	„ 28—30	„ „	2	36
250	„	„ 71—79	Alg. Mij. van Levensverz. en Lijfrente	3	105
251	„	Damstraat 23	N. V. Manufact.maatsch. v/h Ed. Schade	1	17
252	„	Van Diemenstraat	Comm. Venn. onder de firma Meijer & Couvée	1	30
253	„	Doelenstraat 2	Hôtel l'Europe	1	17,5
254	„	Droogbak 1A	Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	2	72
255	„	Falckstraat 2	W. B. Fricke	1	15
256	„	Frederiksplein 6—8	Jan Hamer & Co.	1	4
257	„	„	Paleis voor Volksvlijt	4	46

VOLGNUMMER	AARD DER INRICHTING	PLAATS WAAR DE INRICHTING IS GEVESTIGD	NAAM VAN DEN EIGENAAR	AANTAL KETELS	VERWARMEND OPPERVLAK IN M²
258	Verwarming	Funenkade 7	Gemeentebestuur	2	29
259	„	Gabriël Metsustraat	N. V. de Nieuwe Huishoudschool	1	12
260	„	Handboogstraat 6	College van Ouderl. der Evang. Luth. Gemeente	2	37
261	„	Heerengracht 466	N. V. Nederl. Handel-Maatschappij	1	14,7
262	„	Heiligeweg 21—33	Firma C. Kettner	1	7
263	„	1e Helmersstraat 104 (Zusterhuis Wilhelminagasthuis)	Gemeentebestuur	2	27,3
264	„	Kalverstraat 13	Gebr. Schulte	1	6,5
265	„	„ 15—17	Maatschappij tot exploit. v/h Poolsche Koffiehuis	1	10
266	„	Kalverstraat 8	Genootschap Doctrina et Amicitia	1	7,5
267	„	„ 16	The American Lunchroom Co.	1	8
268	„	„ 22—24 (café Suisse)	N. V. Expl.-Maatschappij Nederland	2	20
269	„	„ 72—76	Gebr. Gerzon	2	30,5
270	„	Kerkstraat 211	Jolles & Co.	1	6,5
271	„	Keizersgracht 277	Credietvereeniging	1	10
272	„	„ 279	H. Oyens & Zoon	1	13
273	„	„ 455—461	Levensverz.maatschappij „New-York”	2	16
274	„	„ 489	Vereeniging van Physische Therapie	1	4,3
275	„	„ 174—176	Eerste Holl. Levensverzekeringsbank	1	26
276	„	„ 324	Holdert & Co.	1	27
277	„	„ 676	Waalsch Herv. Gemeente	1	10
278	„	„ 473	Merrem & la Porte	1	24
279	„	Kolksteeg 3—5	Naaml. Vennootschap Likeurstokerij en Wijnkooperij „de Wildeman” voorheen Levert & Co.	1	7
280	„	Koningsplein	Naaml. Venn. tot expl. van engros en detailzaken	1	11,8
281		Leidscheplein	Maatschappij tot exploitatie van het		

284	„	„ 89—93	S. I. de Vries	1	8,5
285	„	Maarten Jansz. Kosterstraat 18—20	Firma Gebr. Van der Hoop	1	3,75
286	„	Mauritskade 28	Bestuur van het St.-Elisabethgesticht	3	142,5
287	„	Muidergracht 28*a* Labor. Universiteit	Gemeentebestuur	2	22
288	„	Nes 53	Naaml. Venn. tot exploitatie van de Brakke Grond	2	42
299	„	Nes 104—110	Firma Brusse & Gransberg	1	6,5
290	„	Nieuwendijk h. St.-Nicolaasstraat	Naaml. Venn. Kleedermagazijn voorheen P. van den Brul	1	15
291	„	Nieuwendijk 100	L. B. Smits (Hotel Oldewelt)	1	6
292	„	Nieuwendijk 188—190	Lutkie & Smit	1	32
293	„	Nieuwe Keizersgracht 110	Nederlandsch Israelietisch Armenbestuur	1	25
294	„	Nieuwe Lijnbaansgracht 33	Amsterdamsche Diamantslijperij	3	53
295	„	Nieuwe Lijnbaansgracht 36	N. V. Plateelbakkerij „De Distel"	1	10
296	„	N. Z. Voorburgwal (Postkantoor)	Directie der Posterij en Telegraphie	4	160
297	„	N. Z. Voorburgwal 345	Nieuwsblad voor Nederland	2	17,13
298	„	N. Z. Voorburgwal 234—238	N. V. tot Expl. der N. Amsterd. Courant Algemeen Handelsblad	1	43
299	„	Oostenburgergracht 73	Nederlandsche Fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel	1	20
300	„	Passeerdergracht 22	Naaml. Vennootschap Maatschappij tot exploitatie van G. Houwelings Mineraalwaterfabrieken	1	11
301	„	Rokin 102	Commissarissen van het Leesmuseum	2	13
302	„	Rustenburgerstraat 12	M. A. Rozelaar	2	16,25
303	„	O. Z. Achterburgwal 141	Maatschappij tot Expl. van het hôtel Stadt Elberfeld	1	13
304	„	O. Z. Voorburgwal 228	Firma Wijnand Fockink	1	5
305	„	Paleisstraat 2	Hôtel Palais Royal	2	32
306	„	Plantage Franschelaan 9	Algem. Ned. Diamantbewerkersbond	1	16
307	„	Plantage Middenlaan 24	Naaml. Venn. Hollandsche Schouwburg	1	20
308	„	Prins Hendrikkade 159	Stoomvaartmaatschappij „Nederland"	1	15
309	„	Van Reigersbergenstraat 169	Maatschappij voor Volkswoningen	2	32
310	„	Raadhuisstraat 4	Rotterd. Verzekerings-Societeiten	2	18,4
311	„	Reguliersbreestraat 18—22	Firma Couvreur Jeune & Co.	1	12,5
312	„	Rembrandtsplein 17 (café „de Kroon")	N. V. Exploitatiemaatsch. „Nederland"	2	18,2
313	„	Roelof Hartstraat h. Ruysdaelstraat	Firma E. van Dam	4	56
314	„	Rokin 63—65	Firma de Vries & Co.	1	14,5

Volgnummer	Aard der inrichting	Plaats waar de inrichting is gevestigd	Naam van den eigenaar	Aantal ketels	Verwarmend oppervlak in M^2
315	Verwarming	Rokin 69	The Marine Insurance Cy. (Limited)	1	11
316	„	Rokin 138—142	J. Cohen	2	39,6
317	„	Rozenstraat 10—16	Vereeniging „Ons Huis"	1	17,20
318	„	De Ruijterkade 150	Th. van Heemstede Obelt	1	13
319	„	Sarphatistraat 110	Rijksmagazijn van geneesmiddelen	2	28
320	„	Singel 24	Firma Wed. J. Ahrend en Zoon	1	8
321	„	Singel h. Raadhuisstr. (telef.gebouw)	Gemeentebestuur	2	34
322	„	Stadhouderskade 32	Diaconie Weeshuis der Ned. Herv. Gem.	1	19
323	„	Tolstraat 129	Firma I. J. Asscher	4	68
324	„	Stadhouderskade 25	Mij. tot Expl. van „Parkzicht"	2	32
325	„	Spuistraat 140	Twentsche Bankvereeniging	1	32
326	„	Spuistraat 204—206	N. V. „de Zwaan", ondern. van publ. veil., voorh. v. Vlijmen en Heukensfeldt	1	4,5
327	„	Voetboogstraat 19	Firma Alsbach & Co.	1	4
328	„	Ter Haarstraat 17	Gereformeerde Ziekenverpleging	2	62
329	„	Valeriusplein	Vereen. tot Christel verzorg. v. krankz.	4	105
330	„	Vijzelgracht 56—60	Mij. tot Expl. onr. goederen „Mercurius"	1	10,8
331	„	Warmoesstraat 147—151	Amst. Boek- en Steendrukkerij voorh. Ellerman Harms & Co.	2	29,4
332	„	Waterlooplein 59	Kerkbest. v. d. H. Antonius van Padua	2	24
333	„	Weesperzijde 99	Utermöhlen & Co.	3	30,8
334	„	Wittenburgergracht 5	Paroch. Kerkbestuur van de H. Anna	1	17,5
335	„	IJkade	N. V. Stoomvaartmaatsch. „Nederland"	5	46
336	„	Grimburgwal 10	Commissie voor de Gasthuizen	11	227
337	„	Haarlemmer Houttuinen 89	Insinger & Co.	1	6
338	„	Warmoesstraat 174—176	Drukkerij v/h Gebr. Binger	1	11
339	„ en electr. verlichting .	Amstel 115—125	N. V. Oscar Carré's Nederl. Circus	3	63,5
340	„ „ „ „ .	Amstelstraat	Mij. tot expl. van het Ned. Panopticum	1	30
341	„ „ „ „ .	Heiligeweg 19	Mij. tot expl. van bad- en overd. zweminr.	2	72
342	„ electr. verl. en wasscherij	1e Helmersstraat	Commissie voor de Gasthuizen	4	268

346	" " " "	Waterlooplein 1—3	De Vries van Buuren & Co.	2	64
347	"	Marnixstraat 220	Gemeente bestuur	1	36
348	"	Mauritskade 58	Gemeentebestuur	2	50
349	"	IJkade (Kantoorgeb. en fruitloods)	Kon. Ned. Stoombootmaatschappij	3	67
350	"	Damrak (Koopmansbeurs)	Gemeentebestuur	4	220
351	"	N. Prinsengracht 126 (Labor. Univers.)	"	2	30
352	"	Keizersgracht 149	Mij. tot Expl. van engros en detailzaken, voorheen J. S. J. Dietz	1	13,3
353	"	1e Helmersstraat 164	Gemeentebestuur	3	43
354	"	Rembrandtsplein	Amsterd. Exploitatie-Maatschappij	2	44
355	"	Van Baerlestraat (Rijkspostspaarbank)	Staat der Nederlanden	3	60
356	"	Spuistraat 64—70	Justus van Maurik	2	23
357	"	Prins Hendrikkade 68	Gebrs. Jacobson	1	12
358	"	Utrechtschedwarsstraat 13	P. Alma Azn.	1	17
359	"	N. Z. Voorburgwal 19	Otto Roelofs & Co.	1	6
360	" en spijskokerij	Amstel 51	Gecommitt. Oude Vrouwen-, Mannen- en Bestedelingenhuis der N. H. Gem.	2	76
361	"	N. Z. Kolk 21	Herm. Oldenkott & Zonen	1	8
362	"	Brouwersgracht 180	F. J. Schefers	1	8,5
363	"	Tollensstraat (Tramgebouw)	Gemeentebestuur	5	109
364	"	Roetersstraat 93 (Tramremise)	"	2	46
365	Vetsmelterij	1e Spaarndammerstraat 6	H. Weverink	1	2,5
366	Vetgasfabriek	Westerdok	Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	1	37
367	Vruchtenjamsfabriek	Weesperzijde	Firma Zwaardemaker & Co.	1	15
368	Vuurvaste platen (Fabriek van)	3e Schinkelstraat 33	K. E. Bernhard & Co.	1	35
369	Vijzeldok	Noordzijde van het IJ	Amsterd. Droogdok-Maatschappij	1	7.8
370	Wasscherij	Amsteldijk 96	A. L. Donker	2	82
371	"	Bellamystraat 35—37	W. Willemsen	1	27
372	"	Muidergracht 14	Commissie voor het Armenhuis	1	25
373	"	1e Oosterparkstraat 128	Paans & Esser	2	231
874	Wasch- en Strijkinrichting	Passeerderdwarsstraat 4	F. N. J. Blom van Weezel	2	110
375	Werkplaats	Plantage Muidergracht 38b	Bestuur der Machinistenschool	1	15
376	"	Ertskade	N. V. Steenkolenh. vh. Jan Veldhuizen	1	25
377	" monteurs	Marinewerf	Koninkl. Nederlandsche Marine	1	11,76
378	Werkvaartuig	"	" " "	1	35,52
379	IJzerbrekerij	Nieuwe Achtergracht	B. J. Nijkerk	1	7
380	IJzergieterij	Nieuwe Lijnbaansgracht 29	G. H. Broekman Lzn.	1	28
381	"	Overtoom	B. W. H. Schmidt & Co.	1	20
382	Zuiveren van Kapok	De Wittenkade 36	Gebr. Peters	1	28
383	Zwavelzuurbereiding	Noordzijde van het IJ	Maatschappij voor zwavelzuurbereiding	4	300

AANVOER en PRIJZEN van eenige artikelen op de gemeentelijke markten in 1910.

Vee, enz.

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Runderen	KG.	*f* 0,51 à *f* 0,85	20.340
Vette en graskalveren	„	„ 0,62 „ „ 1,20 en hooger	10.054
Nuchtere kalveren	dier	„ 5.— à *f* 20.—	11.136
Schapen	„	„ 18.— „ „ 32.—	1.095
Varkens	KG.	„ 0,46 „ „ 0,60	47.624
Lammeren	dier	„ 9.— „ „ 15.—	4.727

Groenten.

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Andijvie	groote manden	*f* 0,30 à *f* 0,80	97.300
	kleine „	„ 0,10 „ „ 0,35	272.300
Asperges	bos	„ 0,15 „ „ 0,45	266.000
Augurken	groote manden	„ 1.— „ „ 4.—	8.800
	kleine „	„ 0,60 „ „ 4.—	9.100
Bieten	stuk	„ 0,01 „ „ 0,06	14.840.000
Bloemkool	„	„ 0,02 „ „ 0,26	6.635.000
Boerenkool	groote manden	„ 0,20 „ „ 0,60	196.800
	kleine „	„ 0,03 „ „ 0,25	270.500
Boerenkoolspruiten	mand	„ 0,10 „ „ 0,25	4.200
Boonenkruid	bos	„ 0,03 „ „ 0,07	152.000
Broeisel	mand	„ 0,35 „ „ 1,10	10.000
Brusselsche kool	zak	„ 0,60 „ „ 2,60	262.000
Brusselsch lof	KG.	„ 0,07 „ „ 0,24	96.500
Chalotjes	HL.	„ 1,50 „ „ 6.—	1.700
Doperwten	zak	„ 0,60 „ „ 2.—	101.000
	mand	„ 0,60 „ „ 0,80	2.000
	Literbus	„ 0,15 „ „ 0,20	13.700
Dragon	bos	„ 0,03 „ „ 0,07	139.500
Kervel	„	„ 0,02 „ „ 0,08	717.000
	mand	„ 0,35 „ „ 1,15	6.300
Knollen	1000 stuk	„ 3.— „ „ 6.—	360.000
Komkommers	stuk	„ 0,01 „ „ 0,25	4.860.000
Koolrapen	HL.	„ 1.— „ „ 2.—	41.500
Kropsla	mand	„ 0,10 „ „ 1.—	1.048.650
Peulen	zak	„ 1,50 „ „ 2.—	127.000
Pieterseliewortel	stuk	„ 0,04 „ „ 0,10	87.000
	bos	„ 0,02 „ „ 0,25	1.650.500
	mand	„ 0,60 „ „ 2.—	16 000
Pimpernel	bos	„ 0,03 „ „ 0,07	2.600
Postelein	mand	„ 0,15 „ „ 1,50	266.500
	flesch	„ 0,15 „ „ 0,20	36.000

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Prei	bos	*f* 0,03 à *f* 0,10	3.126.000
Raapstelen	„	„ 0,01 „ „ 0,10	2.122.400
Rabarberstelen	„	„ 0,05 „ „ 0,25	194.000
Radijs	„	„ 0,01 „ „ 0,15	563.450
Ramanas	stuk	„ 0,01 „ „ 0,05	1.675.000
Roode kool	„	„ 0,005 „ „ 0,08	9.824.000
Savoye kool	„	„ 0,005 „ „ 0,08	9.508.000
	mand	„ 0,30 „ „ 0,60	5.250
Schorseneelen	„	„ 1.— „ „ 5.—	17.200
Selderie	bos	„ 0,02 „ „ 0,12	2.820.000
Selderieknol	„	„ 0,03 „ „ 0,20	35.500
Snijboonen	zak	„ 0,85 „ „ 2.—	139.000
	mand	„ 0,90 „ „ 2,10	33.000
	Literbus	„ 0,14 „ „ 0,18	13.400
Soesterknollen	HL.	„ 1,35 „ „ 2,50	760
Spercieboonen	zak	„ 0,80 „ „ 2.—	158.000
	mand	„ 0,80 „ „ 2.—	57.300
	Literbus	„ 0,14 „ „ 0,20	14 800
Spinazie	groote mand	„ 1.— „ „ 2,50	38.500
	kleine „	„ 0,10 „ „ 0,80	605.150
	Literbus	*f* 0,13	3.000
Suikerijlof	mand	„ 0,40 à *f* 0,60	250
Tuinboonen	„	„ 0,50 „ „ 0,70	51.600
	zak	„ 0,50 „ „ 0,90	41.000
Uien	HL.	„ 0,80 „ „ 3,50	1.208.000
	bos	„ 0,02 „ „ 0,15	645.000
Witte kool	stuk	„ 0,02 „ „ 0,08	1.064.000
Wortelen	HL.	„ 1.— „ „ 1,70	26.650
	bos	„ 0,03 „ „ 0,30	3.377.050
Zuring	mand	„ 0,06 „ „ 0,60	49.400
Zuurkool	vat	„ 3.— „ „ 7.—	4.050

Vruchten.

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Aardbeien	pot	*f* 0,03 à *f* 0,50	3.838.120
Abrikozen	mand v. 100 st.	„ 2.— „ „ 3.—	8.282
Appelen	HL.	„ 8.— „ „ 20.—	47.154
Bananen	tros	„ 3,25 „ „ 5,50	1.690
Citroenen	kisten v. 100 st.	„ 1,25 „ „ 5.—	4.921
Druiven	mand. (pr. p. ½ KG.)	„ 0,30 „ „ 2.—	74.503
Frambozen	bakken (pr. p. p.)	„ 0,07 „ „ 0,20	5.072
Kanteloep	stuk	„ 0,20 „ „ 1,50	27.368
Kastanjes	HL.	„ 5.— „ „ 7.—	554
Kersen	kleine mand (pr. p.)	„ 0,20 „ „ 0,60	4.918
Kokosnoten	HL. (pr. p. st.)	„ 0,10 „ „ 0,20	549
Krieken	mand (pr. ½ KG.)	„ 0,30 „ „ 0,50	550
Kruisbessen	„ v. 10-25 h. KG.	„ 0,50 „ „ 1,50	20.402
Mispelen	„	„ 3.— „ „ 4.—	1.416
Morellen	„ (pr. p. ½ KG.)	„ 0,50 „ „ 0,70	540

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Noten	mand	*f* 5.— à *f* 8.—	10.465
Peren	HL.	„ 6.— „ „ 20.—	33.520
Perziken	mand (pr. p. st.)	„ 0,10 „ „ 0,40	24.132
Pruimen	„	„ 1,50 „ „ 5.—	13.662
Roode bessen	„ (pr. p. KG.)	„ 0,10 „ „ 0,20	11.971
Sinaasappelen	kist v. 100 st.	„ 1,50 „ „ 10.—	18.320
Tomaten	mand	„ 0,15 „ „ 1,25	14.394
Witte bessen	„ (pr. p. KG.)	„ 0,08 „ „ 0,16	7.000
Zwarte bessen	„	„ 0,20 „ „ 0,35	2.000

Visch.

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Baars	KG.	*f* 0,35 à *f* 0,75	619
Bokking	mand	„ 1.— „ „ 2,50	103
Bot	KG.	„ 0,10 „ „ 0,35	4.122
Elft	stuk	„ 1.— „ „ 2.—	300
Heilbot	„ (pr. p. KG.)	„ 0,80 „ „ 1,30	28
Kabeljauw	„	„ 0,80 „ „ 2,70	540
Karper	KG.	„ 0,30 „ „ 0,75	464
Leng	stuk	„ 1,25 „ „ 3,50	531
Makreelen	vat	„ 16.— „ „ 22.—	5
Poonen	mand	„ 2,75 „ „ 5,50	168
Schelvisch	stuk	„ 0,25 „ „ 1,50	2.715
Schol	KG.	„ 0,14 „ „ 0,35	3.035
Snoek	stuk	„ 1.— „ „ 2,50	105
Spiering	mand	„ 1,25 „ „ 1,75	70
Tong	stuk	„ 0,40 „ „ 8.—	225
Zeehanen	„	„ 0,45 „ „ 1.25	733

Andere artikelen.

ARTIKELEN	EENHEID	LAAGSTE EN HOOGSTE PRIJZEN	AANGEVOERDE HOEVEELHEID
Aardappelen	HL.	*f* 0,80 à *f* 4,50	1.049.050
Melk	fust v. 30 L.	„ 1,65 „ „ 4.—	231.995
Turf en hout	schip	niet op te geven	977

(ter zee aangevoerd

Turkije	. . . .	—	—
V. St. v. N.-Amerika	. . . .	—	—
	merika	—	—
Katoen	Bezittingen	3.018.436 „	9.253.087 „
	. . . .	1.250 „	500 „
Australië	nnië	20.380 „	227.000 „
België	. . . .	77.990 „	1.246 „
Bremen.	. . . .	—	—
China.	. . . .	700.040 „	—
Columbia, Ecuador,	. . . .	338.000 „	2.008.900 „
Curaçao.	lata	111.114.264 „	73.454.447 „
Denemarken. . . .	en W. zee).	—	312.000 „
Eng. bezitt. in straat	warte zee).	—	—
Engelsch-Indië. . .	. . . .	—	—
Frankrijk	-Amerika.	—	—
Griekenland. . . .			
Groot-Brittannië . .	**- en Koolzaad.**		
Haïti			
Hamburg	. . . .	—	700 „
Italië.	Ecuador, Venezuela. .	—	—
Japan.	. . . .	—	—
Java en verdere O.-I	tendommen	—	—
Noorwegen	in straat Malakka. .	—	—
Pruisen	Bezittingen	2.461.300 „	5.079.281 „
Spanje	. . . .	—	—
Turkije	nnië	808 „	—
	. . . .	—	—
Koffie	. . . .	8.875 „	12.941 „
	. . . .	50 „	2.050 „
Aden.	. . . .	150.000 „	25.000 „
Antillen.	dere O.-I. Bezittingen .	—	—
Australië	. . . .	—	—
België	. . . .	300.300 „	161.633 „
Brazilië.	lata	—	—
Bremen.	en W. zee).	154.000 „	—
Columbia, Ecuador,	. . . .	—	—
Curaçao.			
Denemarken. . . .			
Egypte			
Eng. Oost-Indische B			
Eng. bezitt. in straat			
Frankrijk			
Groot-Brittannië . .			

STEENKOLEN.

ALGEMEENE INVOER.

Guyana (Nederl.). .	. . . .	—	—
Haïti.	. . . .	—	—
Hamburg	. . . .	—	—
Italië.	. . . .	—	—
Java en verdere O.-I	tendommen	—	—
Noorwegen	. . . .	5.090 „	6.072 „
Oostenrijk. . . .	. . . .	—	—
Philipp. eilanden. .	nnië	494.733.360 „	377.819.620 k.
Portugal	. . . .	—	—
Pruisen	. . . .	—	—
Rio de la Plata . .	. . . .	600 „	123.067 „
Turkije	. . . .	—	—

Suiker (ru

Antillen . . . . .

OPGAVE van eenige der voornaamste Handelsartikelen te Amsterdam ter zee aangevoerd gedurende 1910 vergeleken met 1909.

	1909	1910
Granen.		
Boekweit.		
Bremen	—	—
Eng. Amerika	—	—
Frankrijk	—	—
Pruisen	—	101.335 kil.
Rusland (O. en W. zee)	3.616.338 kil.	7.680.704 „
„ (Zwarte zee)	—	—
V. St. v. N. Amerika	—	—
Gerst.		
Bremen	—	—
Frankrijk	—	—
Denemarken	344.000 „	20.200 „
Donau-Vorstendommen	—	—
Engelsch-Indië	—	—
Griekenland	1.000 „	—
Groot-Brittannië	305.096 „	136.485 „
Hamburg	3.483.815 „	5.931.893 „
Noorwegen	—	—
Oostenrijk	—	—
Pruisen	39.477 „	187.200 „
Rio de la Plata	117.200 „	— „
Rusland (Zwarte zee)	11.360.200 „	13.095.073 „
Turkije	—	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Rogge.		
Donau-Vorstendommen	—	—
Engelsch-Indië	—	—
Groot-Brittannië	110.000 „	52.000 „
Hamburg	—	10.050 „
Italië	—	—
Oldenburg	—	16.200 „
Pruisen	3.914.767 „	6.512.401 „
Rio de la Plata	23.000 „	— „
Rusland (O. en W. zee)	7.845.361 „	2.656.320 „
„ (Zwarte zee)	1.896.000 „	546.272 „
Turkije	20.000 „	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Tarwe.		
Australië	—	1.350.000 „
Bremen	1.500 „	—
Bulgarije	—	1.031.654 „
Eng. Oost-Indische Bezittingen	4.345.000 „	—
Frankrijk	—	—
Groot-Brittannië	692.707 „	434.509 „
Hamburg	300.000 „	408.628 „
Italië	14.900 „	—
Java	—	—
Oldenburg	—	30.000 „
Pruisen	4.272.229 „	3.706.556 „
Rio de la Plata	8.818.670 „	4.692.888 „
Rusland (Zwarte zee)	499.589 „	9.173.609 „
„ (O. en W. Zee)	—	—
Turkije	—	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Haver.		
Bremen	—	—
Col. Ecuad. en Venezuela	—	—
Denemarken	650 „	—
Donau-Vorstendommen	—	—
Groot-Brittannië	—	3.680 „
Hamburg	1.201 „	46.403 „
Java	1.090 „	—
Mecklenburg	—	—
Noorwegen	—	—
Pruisen	3.365.159 „	2.821.050 „
Rio de la Plata	209.000 „	—
Rusland (O. en W. zee)	225.800 „	337.000 „
„ (Zwarte zee)	—	—
V. S. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	5.525 „
Rijst.		
Bremen	555.810 „	640.162 „
Denemarken	—	200
Eng. Oost-Indische bezittingen	53.912.080 „	64.282.900 „
Eng. bezitt. in straat Malakka	253.750 „	—
Egypte	60 „	400
Frankrijk	—	—
Gibraltar	—	—
Groot-Brittannië	868.374 „	1.937.990 „
Griekenland	19.050 „	5.300 „
Guyana (Nederl.)	25 „	65 „
Hamburg	648.105 „	975.099 „
Italië	5.000 „	7.000 „
Japan	4.210.050 „	5.678.570 „
Java en verdere O.-I. bezittingen	23.398.279 „	19.564.247 „
Noorwegen	—	50
Perzië	—	—
Portugal	—	—
Pruisen	8.840 „	5.990 „
Rusland (O. en W. zee)	—	1.599.890 „
Saigon	8.066.000 „	—
Siam	3.056.000 „	42.286.200 „
Spanje	1.000 „	1.700 „
Turkije	3.000 „	40.500 „
Zweden	117.190 „	— „
Maïs.		
Bulgarije	—	300.000 „
Engelsch-Indië	—	—
Frankrijk	—	—
Groot-Brittannië	700 „	64.956 „
Hamburg	75.923 „	87.107 „
Java	34.069.075 „	7.334.538 „
Noorwegen	—	—
Rio de la Plata	33.699.770 „	55.765.223 „
Rusland (Zwarte zee)	1.153.152 „	5.256.343 „
Turkije	—	—
V. St. v. N.-Amerika	3.479.900 „	6.785.000 „
Katoen.		
Australië	2.002 „	—
België	300 „	—
Bremen	22.521 „	—
China	—	—
Columbia, Ecuador, Venezuela	2.130 „	16.576 „
Curaçao	60 „	—
Denemarken	—	3.034 „
Eng. bezitt. in straat Malakka	—	—
Engelsch-Indië	—	23.875 „
Frankrijk	65.823 „	21.266 „
Griekenland	—	17.145 „
Groot-Brittannië	726.494 „	250.132 „
Haïti	22.179 „	350 „
Hamburg	213 „	13.446 „
Italië	112 „	1.999 „
Japan	120 „	—
Java en verdere O.-I. Bezittingen	202.965 „	53.590 „
Noorwegen	—	3.985 „
Pruisen	—	2.964 „
Spanje	—	3.325 „
Turkije	97.978 „	129.823 „
Koffie.		
Aden	130 „	403 „
Antillen	12.495 „	20.981 „
Australië	580 „	—
België	—	25.375 „
Brazilië	16.994.773 „	21.753.999 „
Bremen	590.937 „	651.959 „
Columbia, Ecuador, Venezuela	480.055 „	461.720 „
Curaçao	84.022 „	192.953 „
Denemarken	2.073 „	22.844 „
Egypte	—	—
Eng. Oost-Indische Bezittingen	48.931 „	135.066 „
Eng. bezitt. in straat Malakka	273.465 „	131.868 „
Frankrijk	4.717.983 „	3.770.009 „
Groot-Brittannië	1.743.921 „	2.201.288 „
Guyana (Nederl.)	2.339 „	27.848 „
Haïti	982.868 „	1.295.515 „
Hamburg	2.022.415 „	3.205.623 „
Italië	55 „	—
Java en verdere O.-I. Bezittingen	7.176.648 „	6.394.178 „
Noorwegen	7.225 „	1.432 „
Oostenrijk	4.270 „	—
Philipp. eilanden	21.160 „	—
Portugal	725.435 „	515.132 „
Pruisen	51.233 „	—
Rio de la Plata	7.711 „	4.164.000 „
Turkije	—	2.017 „
Suiker (ruwe).		
Antillen	70.000 „	38.472 „
Bremen	5.480 kil.	—
Columbia, Ecuador, Venezuela	—	514.812 kil.
Cuba	—	7.694.700 „
Eng. bezitt. in straat Malakka	25.417 „	—
Frankrijk	9.817 „	—
Groot-Brittannië	2.954.157 „	3.352.252 „
Guyana (Eng.)	—	—
Hamburg	6.850.553 „	6.128.234 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	7.487.958 „	35.255.113 „
Lubeck	—	—
Mecklenburg	—	—
Pruisen	13.930.863 „	2.534.616 „
Suriname	490.234 „	1.131.558 „
Thee.		
Aden	5 „	—
Bremen	5.313 „	1.077 „
China	160.105 „	195.592 „
Denemarken	9.672 „	2.806 „
Egypte	80 „	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	11.374 „	922 „
Eng. Oost-Indische bezittingen	9.744 „	47.416 „
Frankrijk	2.573 „	771 „
Groot-Brittannië	1.022.119 „	1.108.910 „
Guyana (Nederlandsch)	—	—
Hamburg	109.245 „	77.713 „
Italië	—	—
Japan	50 „	340 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	11.685.805 „	11.566.039 „
Noorwegen	—	—
Oostenrijk	—	—
Pruisen	—	—
Rusland (O. en W. zee)	—	—
Rio de la Plata	—	—
Turkije	—	—
Vereen. Staten van N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Talk, Roet, Smeer en Stearine.		
Antillen	1.305 „	—
Australië	55.352 „	40.599 „
België	—	14.485 „
Bremen	2.979 „	1.268 „
China	40.499 „	315.950 „
Denemarken	—	24.319 „
Engelsch-Indië	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	5.790 „	—
Frankrijk	796.142 „	920.025 „
Griekenland	4.025 „	4.800 „
Groot-Brittannië	1.729.405 „	1.260.496 „
Guyana (Nederlandsch)	—	—
Hamburg	120.037 „	109.100 „
Italië	408.686 „	505.992 „
Japan	—	36.300 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	838.055 „	1.162.282 „
Noorwegen	—	—
Oostenrijk	1.010 „	—
Pruisen	40.044 „	53.514 „
Rio de la Plata	5.331.227 „	5.517.960 „
Spanje	65.775 „	57.802 „
Turkije	—	50 „
Vereen. Staten van N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Tabak en Sigaren.		
Aden	6 „	—
Antillen	18.225 „	82.897 „
Algerië	347.039 „	858.116 „
Australië	3.000 „	—
België	7.800 „	3.030 „
Bremen	1.867.472 „	1.657.659 „
China	9.211 „	8.009 „
Columbia, Ecuador, Venezuela	8.327 „	114.879 „
Curaçao	—	40 „
Denemarken	118.768 „	71.271 „
Egypte	17.038 „	20.883 „
Eng. bezitt. in straat Malakka	6.785.348 „	4.906.729 „
Eng. Oost-Ind. Bezittingen	42 „	626 „
Frankrijk	100.523 „	48.650 „
Griekenland	444.896 „	781.013 „
Gibraltar	—	—
Guyana (Nederlandsch)	251 „	—
Groot-Brittannië	167.540 „	289.969 „
Hamburg	740.871 „	948.376 „
Italië	4.054 „	3.890 „
Japan	—	—
Java en verdere O.-I. Bezittingen	33.716.695 „	31.528.586 „
Malta	15 „	—
Noorwegen	—	—
Philipp. Eilanden	1.107.835 „	15.294 „
Portugal	2 „	—
Pruisen	10.979 „	31.306 „
Rio de la Plata	466.226 „	1.435.934 „
Rusland (O. en W. zee)	47.158 „	52.092 „
Spanje	6 „	22 „
Turkije	537.473 „	233.483 „
Vereen. Staten van N.-Amerika	21.138 „	—
Zweden	83 „	—
Wol.		
Australië	34.978 „	51.396 „
België	2.500 „	14.289 „
Bremen	—	—
China	—	—
Columbia, Ecuador, Venezuela	—	—
Curaçao	1.254 „	4.643 „
Denemarken	179 „	3.699 „
Egypte	—	—
Engelsch-Indië	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	—	35 „
Frankrijk	235 „	40.207 „
Griekenland	—	—
Groot-Brittannië	2.402.444 „	3.871.172 „
Hamburg	17.920 „	13.417 „
Italië	—	200 „
Java	640 „	250 „
Noorwegen	—	—
Pruisen	2.734 „	—
Rio de la Plata	1.135.851 „	1.517.302 „
Spanje	61.574 „	26.900 „
Turkije	14.463 „	88.752 „
Ned. Guinea	39 „	—

INVOER TOT VERBRUIK.

	1909	1910
Boonen en Wikken.		
België	—	25 „
Bulgarije	—	157.500 „
China	396.300 „	650.000 „
Curaçao	132 „	—
Denemarken	800 „	—
Engelsch-Indië	183.590 „	100.000 „
Frankrijk	5.000 „	—
Groot-Brittannië	15.000 „	31.140 „
Hamburg	5.010 „	42.126 „
Italië	38.500 „	24.900 „
Java	—	50 „
Noorwegen	—	100 „
Oostenrijk	25.000 „	5.000 „
Portugal	10.000 „	—
Pruisen	2.657.208 „	1.754.820 „
Rio de la Plata	420 „	—
Rusland (Zwarte zee)	—	—
Turkije	—	—
Zweden	104.510 „	5.000 „
Erwten en Linzen.		
Bremen	—	—
China	1.835.200 „	—
Curaçao	—	10 „
Engelsch-Indië	—	—
Frankrijk	2.000 „	11.000 „
Groot-Brittannië	304.108 „	292.804 „
Hamburg	496.700 „	1.264.389 „
Italië	—	—
Java	—	100 „
Noorwegen	—	50 „
Pruisen	2.726.615 „	5.802.540 „
Rusland (O. en W. zee)	235 „	478.868 „
Rusland (Zwarte zee)	—	104.013 „
Vereen. Staten v. N.-Amerika	15.557 „	—
Zweden	25 „	—
Hennep.		
Bremen	—	5 „
China	166.212 „	—
Denemarken	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	117 200 „	—
Frankrijk	7.420 „	—
Groot-Brittannië	18.335.905 „	10.170.671 „
Hamburg	1.693.652 „	1.616.891 „
Haïti	—	—
Italië	272.816 „	105.032 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	99.570 kil.	34.716 kil.
Oostenrijk	—	—
Philipp. Eilanden	262.040 „	—
Pruisen	165.769 „	339.635 „
Rusland (Zwarte zee)	—	11.065 „
Turkije	5.040 „	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Kina.		
Columbia, Ecuador, Venezuela	—	—
Curaçao	—	—
Denemarken	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	—	—
Frankrijk	—	—
Groot-Brittannië	260 „	320 „
Hamburg	—	160 „
Italië	—	—
Java en verdere O.-I. Bezittingen	6.258.222 „	7.480.628 „
Portugal	—	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
Meel van Rogge.		
Bremen	913.375 „	215.750 „
Donau-Vorstendommen	—	—
Groot-Brittannië	8.045 „	—
Hamburg	4.351.000 „	5.891.400 „
Italië	—	—
Noorwegen	—	—
Pruisen	13.075.468 „	20.983.710 „
Rusland (Zwarte Zee)	—	—
Meel van rijst.		
Bremen	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	—	—
Frankrijk	—	—
Griekenland	7.980 „	—
Groot-Brittannië	—	500 „
Hamburg	—	61.076 „
Italië	10.000 „	85.770 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	24.720 „	—
Portugal	—	—
Pruisen	10.090 „	—
Rusland (O. en W. zee)	—	—
Siam	—	1.800.000 „
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Meel van Tarwe.		
Australië	—	—
Bremen	1.322.800 „	1.129.687 „
Bulgarije	—	14.940 „
Denemarken	—	—
Donau-Vorstendommen	—	—
Eng. bezittingen in straat Malakka	—	—
Frankrijk	—	—
Griekenland	106.110 „	—
Groot-Brittannië	937,469 „	574.970 „
Hamburg	671.454 „	338.000 „
Italië	500.300 „	30.000 „
Java	—	30 „
Noorwegen	—	300 „
Oostenrijk	22.500 „	185.500 „
Pruisen	2.204.750 „	1.397.500 „
Rio de la Plata	1.726.940 „	977.561 „
Rusland (Zwarte zee)	—	25 „
Turkije	—	—
V. St. v. N.-Amerika	496.387 „	69 „
Petroleum.		
België	—	—
China	—	—
Donau-Vorstendommen	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	29 „	—
Groot-Brittannië	386 „	128 „
Hamburg	136.272 „	37 „
Java	467 „	179 „
Oostenrijk	—	70 „
Rio de la Plata	—	210 „
Rumenië	1.386.907 „	—
Rusland (Zwarte zee)	3.746.581 „	3.805.176 „
V. St. v. N.-Amerika	69.363 „	59.461.716 „
TIN (ruw).		
Brazilië	—	30.000 „
Bremen	—	—
China	23.000 „	83.300 „
Denemarken	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	702.163 „	535.626 „
Frankrijk	—	—
Groot-Brittannië	150,369 „	111.772 „
Guyana (Ned.)	—	—
Hamburg	—	146.288 „
Italië	28.848 „	—
Japan	27.934 „	40.000 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	6.209.044 „	7.657.014 „
Noorwegen	—	—
Pruisen	1.400 „	—
Rio de la Plata	—	203.000 „
Turkije	10.400 „	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Zweden	—	—
ZADEN.		
Hennepzaad.		
Donau-Vorstendommen	—	—
Groot Brittannië	—	817.850 „
Hamburg	—	303.350 „
Italië	—	—
Noorwegen	—	—
Pruisen	42.300 „	4.000 „
Rusland (O. en W. zee)	—	—
„ (Zwarte zee)	—	—
Turkije	—	—
Lijnzaad.		
Antillen	—	—
China	—	—
Engelsch Amerika	—	—
Eng. O.-I. Bezittingen	3.018.436 „	9.253.087 „
Frankrijk	1.250 „	500 „
Groot-Brittannië	20.380 „	227.000 „
Hamburg	77.990 „	1.246 „
Italië	—	—
Japan	700.040 „	—
Pruisen	338.000 „	2.008.900 „
Rio de la Plata	111.114.264 „	73.454.447 „
Rusland (O. en W. zee)	—	312.000 „
„ (Zwarte zee)	—	—
Turkije	—	—
V. St. v. N.-Amerika	—	—
Raap- en Koolzaad.		
Bremen	—	700 „
Columbia, Ecuador, Venezuela	—	—
China	—	—
Donau-Vorstendommen	—	—
Eng. bezitt. in straat Malakka	—	—
Eng. O.-I. Bezittingen	2.461.300 „	5.079.281 „
Frankrijk	—	—
Groot-Brittannië	808 „	—
Haïti	—	—
Hamburg	8.875 „	12.941 „
Italië	50 „	2.050 „
Japan	150.000 „	25.000 „
Java en verdere O.-I. Bezittingen	—	—
Malta	—	—
Pruisen	300.300 „	161.633 „
Rio de la Plata	—	—
Rusland (O. en W. zee)	154.000 „	—
Turkije	—	—

STEENKOLEN.

ALGEMEENE INVOER.

	1909	1910
België	—	—
Bremen	—	—
China	—	—
Donau-Vorstendommen	—	—
Frankrijk	5.090 „	6.072 „
Griekenland	—	—
Groot-Brittannië	494.733.360 „	377.819.620 k.
Hamburg	—	—
Italië	—	—
Java	600 „	123.067 „
Pruisen	—	—

STAAT VAN ALLE GOEDEREN, WELKE TE AMSTERDAM IN

GEËNTREPOSEERD GEWEES

BENAMING DER GOEDEREN	VOORRAAD OP 1 JANUARI 1910	INVOER	TOTAAL GENERAA
Aardappelmeelfabrikaten, niet afzonderlijk belast	45.034 KG.	22.885 KG.	67.919 K
Aardewerk	4.299 „	2.632 „	6.931 „
Amandelen	124.659 „	220.643 „	345.302 „
Ammunitie, allerhande klein schiet- en handgeweer, enz.	372 „	470 „	842 „
Azijnzuur	1.061 Liter	—	1.061 Li
Bier	—	2.557 Liter	2.557
Biscuits	—	11.785 KG.	11.785 K
Blikwerk	523 KG.	10.500 „	11.023 „
Gedistilleerd, buitenlandsch .	4.296.242 Liter	2.040.549 Liter	6.336.791 Li
„ binnenlandsch .	400.251 „	2.411.509 „	2.811.760
„ aether	143 „	158½ „	301½
„ houtgeest . . .	78.997 „	210.925 „	289.922
Gember, geconfijt	40.580 KG.	195.433 KG.	236.013 K
Glas en Glaswerk	148 „	748 „	896 „
Goud- en Zilverwerk	*f* 833.—	*f* 21.501.—	*f* 22.334.—
Haar, bewerkt of gesponnen, pruiken of krullen	—	730 KG.	730 K
Hoeden	3.813 KG.	515 „	4.328 „
Honig	83.444 „	353.552 „	436.996 „
Houtwerk	3.400 „	1.472 „	4.872 „
Huiden, zadelmakers- en schoenm.werk, enz.	124 „	—	124 „
„ bereide pelterijen .	36 „	816 „	852 „
IJzerwerk	4.859 „	41.644 „	46.503 „
Instrumenten	299 „	6.928 „	7.227 „
Kaarsen	—	43 „	43 „
Kaas	150 „	—	150 „
Kleederen	669 „	2.332 „	3.001 „
Koekbakkerswerk	28.009 „	333.719 „	361.728 „
Koper, opgemaakt koperwerk	84 „	1.467 „	1.551 „
Kramerij	3.304 „	5.643 „	8.947 „
Krenten	—	169.341 „	169.341 „
Kurk	950 „	—	950 „
Lijsten	16 „	—	16 „
Manufacturen	6.698 „	26.862 „	33.560 „
Matten	14.005 „	2.516 „	16.521 „
Meubelen	3.660 „	2.444 „	6.104 „
Modewaren	20 „	417 „	437 „
Olie, niet afzonderlijk belast	1.225 „	2.627 „	3.852 „
Papier, van alle soorten . .	44.089 „	144.055 „	188.144 „
Peper	17.398 „	24.126 „	41.524 „
Piment en Nagelpeper . . .	821 „	6.196 „	7.017 „
Pruimen, gedroogd	51.071 „	201.467 „	252.538 „
Reuk- en parfumeurswaren .	6.216 „	6.419 „	12.635 „
Rozijnen, niet afzonderlijk belast	323.379 „	438.119 „	761.498 „
Rozijnen, Korent of zwart rozijn Samos en Denia rozijnen .	14.832 „	13.170 „	28.002
Specerijen, Foelie	129.957 „	297.134 „	427.091

EENTELIJK HANDELSENTREPOT IN HET JAAR 1910 ZIJN

RUIT ZIJN VERZONDEN.

UITVOER Innenslands	UITVOER Buitenslands	TOTAAL	SALDO OP ULT. DECEMBER 1910	AANMERKINGEN
4.665 KG.	30.084 KG.	34.749 KG.	33.170 KG.	
406 „	—	406 „	6.525 „	
137.312 „	37.499 „	174.811 „	170.491 „	
—	75 „	75 „	767 „	
33 Liter	960 Liter	993 Liter	68 Liter	
—	2.260 „	2.260 „	297 „	
11.100 KG.	569 KG.	11.669 KG.	116 KG.	
37 „	—	37 „	10.986 „	
422.186 Liter	1.933.608 Liter	2.355.794 Liter	3.980.997 Liter	
347.335 „	6.501 „	2.353.836 „	457.924 „	
158½ „	—	158½ „	143 „	
259.764 „	—	259.764 „	30.158 „	
123.040 KG.	7.855 KG.	130.895 KG.	105.118 KG.	
552 „	228 „	780 „	116 „	
17.802.—	*f* 4.047.—	*f* 21.849.—	*f* 485.—	
—	—	—	730 KG.	
29 KG.	760 KG.	789 KG.	3.539 „	
364.651 „	34.365 „	399.016 „	37.980 „	
402 „	1.043 „	1.445 „	3.427 „	
—	—	—	124 „	
720 „	132 „	852 „	—	
16.251 „	8.033 „	24.284 „	22.219 „	
961 „	6.193 „	7.154 „	73 „	
43 „	—	43 „	—	
—	—	—	150 „	
2.027 „	86 „	2.113 „	888 „	
121.503 „	177.778 „	299.281 „	62.447 „	
249 „	1.253 „	1.502 „	49 „	
3.757 „	1.809 „	5.566 „	3.381 „	
86.746 „	—	86.746 „	82.595 „	
—	—	—	950 „	
—	—	—	16 „	
31.746 „	1.576 „	33.322 „	238 „	
11.660 „	2.231 „	13.891 „	2.630 „	
2.082 „	616 „	2.698 „	3.406 „	
53 „	—	53 „	384 „	
2.627 „	1.225 „	3.852 „	—	
30.197 „	117.569 „	147.766 „	40.378 „	
3.605 „	10.267 „	13.872 „	27.652 „	
5.293 „	818 „	6.111 „	906 „	
136.296 „	64.372 „	200.668 „	51.870 „	
135 „	10.576 „	10.711 „	1.924 „	
410.588 „	176.234 „	586.822 „	174.676 „	
11.833 „	—	11.833 „	16.169 „	
9.927 „	327.963 „	337.890 „	89.201 „	

BENAMING DER GOEDEREN	VOORRAAD OP 1 JANUARI 1910	INVOER	TOTAAL GENERAAL
Specerijen, Muscaatnoten . .	1.291.259 KG.	906.467 KG.	2.197.726 KG
„ Kruidnagelen . .	44.687 „	13.944 „	58.631 „
„ Kaneel en Cassia	123.723 „	403.207 „	526.930 „
„ Saffraan	—	3 „	3 „
„ Saccharine . . .	72 „	1.723 „	1.795 „
„ Vanille	387 „	632 „	1.019 „
Staalwerk	86 „	400 „	486 „
Stroop, melado, melasse en andere suikerhoudende vloeistoffen	netto 133.931 „	netto 756.009 „	netto 889.940 „
Suiker, ruwe buitenl. rietsuiker	„ 760.309 „	„ 1.764.516 „	„ 2.524.825 „
„ „ „ beetwortelsuiker, beneden 98 % suikergehalte	—	„ 775.138 „	„ 775.138 „
Suiker, ruwe binnenlandsche beetwortelsuiker, beneden 98 % suikergehalte	„ 5.386.344 „	„ 23.994.835 „	„ 29.381.179 „
Suiker, ruwe binnenlandsche beetwortelsuiker, boven 98 % suikergehalte	„ 80.627 „	„ 754.976 „	„ 835.603 „
Suiker, geraffineerd, buitenl.	—	„ 4.900 „	„ 4.900 „
„ „ binnenl.	„ 1.025 „	„ 238.206 „	„ 239.231 „
„ basterd, buitenl. . .	„ 2.023 „	„ 12.118 „	„ 14.141 „
„ „ binnenl. . .	„ 200 „	—	„ 200 „
„ kandij, buitenl. . . .	„ 1.266 „	„ 6.767 „	„ 8.033 „
Sucade	46.510 „	73.336 „	119.846 „
Tabak, gekorven, karotten, snuif en alle andere gefabric.	—	32 „	32 „
Tabak, sigaren	726 „	7.090 „	7.816 „
Tapijten	586 „	7.334 „	7.920 „
Thee	2.433.874 „	8.914.707 „	11.348.581 „
Uurwerken	115 stuks	6.792 stuks	6.907 st
Verfwaren, in olie gewreven .	—	10 KG.	10 K
Vermicelli	1.272 KG.	4.539 „	5.811
Vijgen	—	15.804 „	15.804
Vleesch, van alle soorten niet afzonderlijk belast en worst, versch of gezouten	13.451 „	89.106 „	102.557
Vleesch, gerookt of gedroogd	—	23 „	23
„ schapenvl., varkensvleesch en spek, gezouten	128 „	—	128
Vruchten, alle versche of gedr. boomvruchten, niet afzonderlijk belast	73.782 „	202.717 „	276.499
Vruchten, gezouten of ingemaakt in brandewijn, azijn of pekel	—	1.512 „	1.512
Vruchten, in stroop of suiker ingemaakt	—	76 „	76
Wijn	450.185 Liter	1.973.298 Liter	2.423.483 I
Zout, binnenl. geraffineerd, bevattende 98½ % watervrij chloornatrium	550 KG.	12.500 KG.	13.050 I
Diverse goederen	3.435 „	10.849 „	14.284

UITVOER		TOTAAL.	SALDO OP ULT. DECEMBER 1910	AANMER-KINGEN
NNENSLANDS	BUITENSLANDS			
193.448 KG.	842.551 KG.	1.035.999 KG.	1.161.727 KG.	
7.209 „	37.793 „	45.002 „	13.629 „	
53.777 „	204.801 „	258.578 „	268.352 „	
—	3 „	3 „	—	
1.795 „	—	1.795 „	—	
118 „	645 „	763 „	256 „	
430 „	—	430 „	56 „	
98.051 „	netto 631 „	netto 398.682 „	netto 491.258 „	
10.269 „	„ 69.585 „	„ 1.979.854 „	„ 544.971 „	
35.162 „	—	„ 535.162 „	„ 239.976 „	
16.879 „	„ 299.846 „	„ 8.316.725 „	„ 21.064.454 „	
45.691 „	—	„ 745.691 „	„ 89.912 „	
4.900 „	—	„ 4.900 „	—	
20.063 „	„ 17.765 „	„ 237.828 „	„ 1.403 „	
11.616 „	—	„ 11.616 „	„ 2.525 „	
—	—	—	„ 200 „	
8.033 „	—	„ 8.033 „	—	
65.481 „	8.164 „	73.645 „	46.201 „	
32 „	—	32 „	—	
789 „	460 „	1.249 „	6.567 „	
1.936 „	5.984 „	7.920 „	—	
33.543 „	5.132.939 „	9.296.482 „	2.052.099 „	
4.129 stuks	2.409 stuks	6.538 stuks	369 stuks	
—	10 KG.	10 KG.	—	
420 KG.	3.989 „	4.409 „	1.402 KG.	
624 „	15.180 „	15.804 „	—	
29.292 „	69.707 „	98.999 „	3.558 „	
23 „	—	23 „	—	
—	—	—	128 „	
57.310 „	89.923 „	247.233 „	29.266 „	
700 „	—	700 „	812 „	
—	18 „	18 „	58 „	
1.046 Liter	1.157.073 Liter	1.698.119 Liter	725.364 Liter	
—	12.850 KG.	12.850 KG.	200 KG.	
9.169 KG.	551 „	9.720 „	4.564 „	

STAAT van IN- en UITVOEREN en der VOORRAD

Gemeentelijk Handelsentre

BENAMING DER GOEDEREN	VOORRAAD OP 1 JANUARI 1910		INVOER	
Ammoniak-zout	—	—	—	78.100
Boeken	24 Kn.	4.800 KG.	—	—
Cacao-afval	456 Bn.	24.765 „	—	—
Koffie	4 „	241 „	—	—
Rijst	70.750 „	7.075.000 „	278.553 Bn.	27.855.300

Bijlage 6

STAAT van alle GOEDEREN, welke te Amste

in het jaar 1910 zijn geëntrepos

BENAMING DER GOEDEREN	VOORRAAD OP 1 JANUARI 1910	INVOER	TOTAAL
Stroop, melado, melasse en andere suikerhoudende vloeistoffen	netto 791.459 KG.	netto 599.947 KG.	netto 1.391.40[illegible]
Suiker, ruwe buitenlandsche rietsuiker	„ 59.268 „	„ 167.562 „	„ 226.83[illegible]
Suiker, ruwe binnenlandsche beetwortelsuiker, beneden 98 % suikergehalte	„ 2.151.649 „	„ 1.656.015 „	„ 3.807.66[illegible]

VRIJE GOEDEREN in de Bergplaatsen van het
rende het jaar 1910.

Uitvoer		Voorraad op 31 December 1910		Aanmerkingen
—	78.100 KG.	—	—	
—	—	24 Kn.	4.800 KG.	
200 Bn.	10.644 „	256 Bn.	14.121 „	
4 „	241 „	— „	—	
10.675 „	31.067.500 „	38.628 „	3.862.800 „	

Bijlage 6

et voormalig Amsterdamsch Entrepotdok
est en daaruit zijn verzonden.

Uitvoer		Totaal	Saldo op Ult. December 1910	Aanmerkingen
nnenslands	Buitenslands			
677.608 KG.	—	netto 677.608 KG.	netto 713.798 KG.	
163.020 „	—	„ 163.020 „	„ 63.810 „	
2.151.649 „	—	„ 2.151.649 „	„ 1.656.015 „	

Staat der zeeschepen, die in 1910 uit de verschillende havens van Noordholland langs de uiterste wacht Velsen zijn vertrokken.

HAVENS	PLAATSEN VAN BESTEMMING	SCHEPEN					
		Nederlandsche		Vreemde		Totaal	
		a Zeil *b* Stoom	Inhoud M3.	*a* Zeil *b* Stoom	Inhoud M3.	*a* Zeil *b* Stoom	Inhoud M3.
Amsterdam	Algerië	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b 1	5.166	*b* 1	3.954	*b* 2	9.120
	Australië	*a* —	—	*a* 2	11.983	*a* 2	11.983
		b —	—	*b* —	—	*b* —	—
	België	*a* —	—	*a* 2	3.435	*a* 2	3.435
		b 1	1.504	*b* 19	158.671	*b* 20	160.175
	Brazilië	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b 1	175	*b* —	—	*b* 1	175
	Bremen	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b —	—	*b* 76	199.349	*b* 76	199.349
	Cuba	*a* —	—	*a* 2	3.147	*a* 2	3.147
		b —	—	*b* —	—	*b* —	—
	Denemarken	*a* —	—	*a* 2	2.347	*a* 2	2.347
		b 47	89.490	*b* 8	18.543	*b* 55	108.033
	Egypte	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b 2	4.590	*b* —	—	*b* 2	4.590
	Frankrijk	*a* 1	441	*a* 1	579	*a* 2	1.020
		b 26	30.717	*b* 5	14.143	*b* 31	44.860
	Groot-Brittannië	*a* 13	22.901	*a* 5	6.732	*a* 18	29.633
		b 379	654.777	*b* 706	1.861.525	*b* 1.085	2.516.302
	Guyana (Nederlandsch)	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b 23	85.002	*b* 3	10.980	*b* 26	95.982
	Hamburg	*a* —	—	*a* 3	4.884	*a* 3	4.884
		b 120	270.899	*b* 64	473.329	*b* 184	744.228
	Ierland	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b —	—	*b* 3	2.655	*b* 3	2.655
	Italië	*a* —	—	*a* —	—	*a* —	—
		b 2	4.621	*b* 3	9.149	*b* 5	13.770
	Transporteeren	*a* 14	23.342	*a* 17	33.107	*a* 31	56.449
		b 602	1.146.941	*b* 888	2.752.298	*b* 1.490	3.899.239

HAVENS	PLAATSEN VAN BESTEMMING	SCHEPEN								
		NEDERLANDSCHE			VREEMDE			TOTAAL		
		a Zeil *b* Stoom		Inhoud M3.	*a* Zeil *b* Stoom		Inhoud M3.	*a* Zeil *b* Stoom		Inhoud M3.
	Per transport . . .	*a*	14	23.342	*a*	17	33.107	*a*	31	56.449
		b	602	1.146.941	*b*	888	2.752.298	*b*	1490	3.899.239
Amsterdam	Java en andere Ned. O.-I. bezittingen . . .	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	65	549.857	*b*	3	22.271	*b*	68	572.128
	Marokko	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	6	14.528	*b*	—	—	*b*	6	14.528
	Nederland.	*a*	3	3.131	*a*	3	5.498	*a*	6	8.629
		b	91	296.467	*b*	86	191.941	*b*	177	488.408
	Noorwegen	*a*	—	—	*a*	1	511	*a*	1	511
		b	—	—	*b*	60	65.035	*b*	60	65.035
	Oostenrijk.	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	—	—	*b*	2	5.624	*b*	2	5.624
	Portugal.	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	22	67.526	*b*	—	—	*b*	22	67.526
	Pruisen	*a*	—	—	*a*	7	12.957	*a*	7	12.957
		b	55	77.504	*b*	8	19.875	*b*	63	97.379
	Rio de la Plata	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	33	349.933	*b*	1	5.748	*b*	34	355.681
	Rusland (Oost- en Witte Zee).	*a*	—	—	*a*	1	2.365	*a*	1	2.365
		b	26	59.148	*b*	10	22.862	*b*	36	82.010
	Rusland (Zwarte Zee) .	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	2	12.902	*b*	—	—	*b*	2	12.902
	Spanje	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	21	46.941	*b*	—	—	*b*	21	46.941
	Vereenigde Staten van Noord-Amerika . . .	*a*	—	—	*a*	—	—	*a*	—	—
		b	10	69.237	*b*	9	77.333	*b*	19	146.570
	Zweden	*a*	1	326	*a*	1	2.131	*a*	2	2.457
		b	4	49.620	*b*	13	25.952	*b*	17	75.572
	Totaal	*a*	18	26.799	*a*	30	56.569	*a*	48	83.368
		b	937	2.740.604	*b*	1.080	3.188.939	*b*	2.017	5.929.543

HOOFDSTUK XIII.

INLICHTINGEN IN VERBAND STAANDE MET DE UIT-OEFENING VAN HANDEL EN ANDERE BEDRIJVEN.

Behalve de hieronder volgende mededeelingen, welke voor zooverre zij de middelen van vervoer te water betreffen rechtstreeks van de betrokken maatschappijen ontvangen of aan hare jaarverslagen ontleend zijn, en de lijst der stoombooten, op 1 Januari 1910 in gebruik, welke als bijlage aan dit hoofdstuk is toegevoegd, raadplege men het verslag van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, alsmede BIJLAGE XIV.

Middelen van vervoer te water.

Door de Nieuwe Rijnvaart-Maatschappij werden 175 reizen in 1910 volbracht en werden vervoerd *naar* den Rijn 110.260 ton, *van* den Rijn 75.728 ton.

Door VOIGT & GEBER'S Transportmaatschappij werd vervoerd:

naar	Mannheim	in 67	reizen	35.527.344	KG.
〃	Beneden-Rijn. . . .	〃 11	〃	7.627.266	〃
van	Mannheim	〃 87	〃	47.042.527	〃
〃	Beneden-Rijn . . .	〃 38	〃	31.913.000	〃
	Totaal . . .		〃	122.110.137	KG.

De Nederlandsch-Duitsche Transportmaatschappij, alsmede de Rhein- und See-Schiffahrts Gesellschaft vervoerden in 1910 belangrijke partijen goederen naar en van den Rijn.

STOOMVAARTMAATSCHAPPIJ „NEDERLAND".

Maildienst. De 14-daagsche maildienst via Genua (in verbinding met dien van den Rotterdamschen Lloyd via Marseille) had regelmatig plaats.

Extra-reizen met vrachtbooten.

Buiten de regelmatige mailreizen werden nog 28 uitreizen en 29 thuisreizen gemaakt met eigen vrachtbooten.

Wat de uitreizen dezer booten betreft kan vermeld worden, dat geregeld Antwerpen werd aangedaan en naar behoefte ook meerdere andere havens.

Wat de thuisreizen aangaat werden, voor zoover niet *direct* voor

Amsterdam bestemd, naar behoefte meerdere tusschenliggende havens aangeloopen.

Het nieuwe mailschip de „Prinses Juliana” kwam in den loop van 1910 in de vaart.

Holland-Amerika-Lijn.

Door deze Maatschappij werd alhier aangevoerd van New-York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Newport-News, Norfolk en Montreal totaal 67.932 ton goederen.

Van hier vertrok één stoomschip naar New-York, Boston en Philadelphia met een bruto-inhoud van 18.318 M^3.

Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij.

De schepen der maatschappij volbrachten 353 reizen in 1910, tegen 330 reizen in 1909.

In den loop van 1910 werd een nieuwe dienst geopend op Odessa, die reeds spoedig blijk gaf aan een bepaalde behoefte te voldoen.

Vervoerd werden in 1910: 833.500 tonnen lading, tegen 684.810 tonnen in 1909; er werd aan vracht *f* 4.972.951 besomd, tegen *f* 4.378.357 in 1909.

Eén groot stoomschip werd in 1910 in de vaart gebracht, terwijl nog 3 stoomschepen, elk van 3000 ton draagvermogen, in aanbouw zijn en in 1911 gereed zullen komen.

Koninklijke Westindische Maildienst.

De schepen der maatschappij onderhielden een geregelden veertiendaagschen dienst met 8 schepen tusschen Amsterdam—West-Indië en West-Indië—New-York.

Een wekelijkschen dienst Paramaribo—New-York onderhield zij met 4 stoomschepen, die geregeld de tusschenliggende havens Barbados, Trinidad en Demerara aandeden.

Het goederenvervoer ontwikkelde zich bevredigend; het passagiersvervoer op de eerstgenoemde lijn bleef stationnair, dat op de tweede lijn nam toe.

Java-China-Japan-Lijn.

De schepen der maatschappij volbrachten 28 reizen, waarvan 14 naar China en 14 naar Japan.

Het vervoer naar China nam belangrijk toe, terwijl dat naar Japan eenigszins verminderde, hetgeen zijn oorzaak vindt in den achteruitgang van den suikeruitvoer van Java naar dit land.

Een nieuwgebouwd stoomschip kwam in 1910 in de vaart, terwijl nog een dito schip in aanbouw is, dat in 1911 in de vaart zal komen.

HOLLANDSCHE STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

Evenals vorige jaren onderhield de maatschappij in combinatie met de General Steam Navigation Company eene geregelde vaart op Londen met 4 afvaarten in elke richting per week.

De geregelde vaart op Hull werd in stand gehouden met 2 afvaarten per week in elke richting.

In combinatie met de Bristol Steam Navigation Company werd een wekelijksche dienst in beide richtingen op Bristol-Swansea onderhouden.

Op de zuidkust van Engeland (Plymouth en Fowey) werd een geregelde 14-daagsche dienst in beide richtingen onderhouden.

Van 1 November 1910 af wordt een geregelde wekelijksche dienst onderhouden op Leith-Grangemouth.

Het goederenvervoer naar en van Londen nam niet onbelangrijk toe; dat *naar* Hull nam iets af, doch werd weder goed gemaakt door eene toename van goederen *van* die plaats.

Het vervoer *naar* Bristol-Swansea nam belangrijk toe, terwijl de thuisvracht vrijwel stationnair bleef.

Het vervoer op de zuidkust van Engeland bleef gelijk aan dat ten vorigen jare.

De nieuwe dienst op Leith-Grangemouth bleek in een werkelijke behoefte te voorzien, daar in de 2 maanden van zijn bestaan, uit en thuis, reeds ruim 10.000 ton goederen werden vervoerd.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD.

De schepen der maatschappij maakten 33 rondreizen van Amsterdam naar Brazilië en Argentinië, tegen 25½ ten vorigen jare.

Het personenvervoer, alsmede het goederenvervoer, nam belangrijk toe, hetgeen echter niet van de vrachtprijzen gezegd kan worden.

De uitgaande vrachtprijzen zullen echter in het a.s. jaar veel verbeteren.

De financieele uitkomsten zijn veel beter dan ten vorigen jare.

Droge Dokken.

De Amsterdamsche Droogdokmaatschappij dokte in 1910 486 schepen met 753.339 ton in 1286 dokdagen, terwijl in 1909 werden gedokt 515 schepen met 625.489 ton in 1177 dokdagen. Van het Vijzeldok werd in 1910 gebruik gemaakt door 46 booten, tegen in 1909 slechts 18.

Landverhuizing.

De landverhuizing van Amsterdam was dit jaar, 3191 personen, belangrijk minder dan in 1909, toen het aantal personen 6712 bedroeg.

Deze vermindering is alleen toe te schrijven aan de sterke daling van het aantal emigranten naar Brazilië (in 1909: 4602 en in 1910: 855 personen).

Diversen.

Makelaars. In de raadsvergadering van 9 Maart werden 15 makelaars benoemd, in die van 13 April 12, in die van 25 Mei 5, in die van 27 Juli 19, in die van 7 September 7 en in die van 31 October 5.
Er kwam één mededeeling in van het neerleggen der betrekking.

Geld- en fondsenhandel. Te dien aanzien wordt verwezen naar het verslag van de Kamer van Koophandel en Fabrieken.

STAAT

VAN

STOOMBOOTEN

IN GEBRUIK OP

1 JANUARI 1911.

WOONPLAATSEN DER ONDERNEMERS	NAMEN DER ONDERNEMERS	NAMEN DER BOOTEN	AARD VAN DEN DIENST	STOOMWERKTUIGEN Aantal	Paarde-krachten	AANTAL KETELS
Amsterdam	Gemeente Amsterdam	Havenpolitie	Op het IJ	1	70	1
		Stoompont N°. 1	Over het IJ	1	50	1
		„ „ 2	Idem	1	130	1
		„ „ 3	Idem	1	130	1
		„ „ 5	Idem	1	130.	1
		Stad Amsterdam	In de haven	1	15	1
		Stadsreiniging I	Sleepdienst in de Gemeente	1	30	1
		„ II	Idem	1	30	1
		„ IV	Idem	1	35	1
		„ V	Idem	1	70	1
		„ VI	Idem	1	35	1
		Jan v. d. Heyde	Brandweer	1	30	2
		Jason	Idem	1	350	2
		Jeanne	Sleepdienst	1	15	1
		Economie	Idem	1	20	1
„	Kon. Ned. Stoomboot-Maatschappij	Achilles	Groote vrachtvaart	1	1000	2
		Adonis	Idem	1	750	2
		Apollo	Idem	1	550	1
		Atlas	Idem	1	1000	2
		Aurora	Idem	1	550	1
		Castor	Idem	1	750	2
		Ceres	Idem	1	1000	2
		Clio	Idem	1	1500	3
		Danaë	Idem	1	650	1
		Diana	Idem	1	550	1
		Euterpe	Idem	1	550	1
		Flora	Idem	1	550	1
		Hebe	Idem	1	650	1
		Helena	Idem	1	650	2
		Iris	Idem	1	650	1
		Juno	Idem	1	1000	2
		Minerva	Idem	1	[illegible]	[illegible]
		Neptunus	Idem	1	750	[illegible]

		Minerva	Idem	1	1500	3
		Neptunus	Idem	1	750	2
		Nereus	Idem	1	550	1
		Niobe	Idem	1	550	1
		Pluto	Idem	1	650	2
		Pollux	Idem	1	1300	3
		Pomona	Idem	1	550	1
		Saturnus	Idem	1	1300	3
		Stella	Idem	1	1500	3
		Tellus	Idem	1	750	2
		Themis	Idem	1	550	1
		Titan	Idem	1	500	1
		Uranus	Idem	1	750	2
		Venus	Idem	1	950	2
		Vesta	Idem	1	950	2
		Vulcanus	Idem	1	1000	2
		Zeus	Idem	1	750	2
		Lek	Binnenlandsche vrachtvaart	1	130	1
		Amstel	Idem	1	130	1
		Lijster	Sleepdienst	1	130	1
		Kievit	Idem	1	85	1
„	Nieuwe Rijnvaartmaatschappij	Beverwijk	Vrachtvaart langs den Rijn	1	250	1
		Harderwijk	Idem	1	250	1
		Katwijk	Idem	2	320	2
		Naaldwijk	Idem	2	320	2
		Noordwijk	Idem	2	320	2
		Randwijk	Idem	2	320	2
		Rijswijk	Idem	2	320	2
		Schalkwijk	Idem	2	320	2
		Steenwijk	Idem	2	320	2
		Veldwijk	Idem	2	320	2
		Vreeswijk	Idem	2	320	2
		Waalwijk	Idem	2	320	2
		Winterswijk	Idem	1	250	1
		Stompwijk	Idem	2	320	2
„	Stoomv.-Maatschappij „Nederland"	Koning Willem I	Maildienst op Ned.-Indië	1	3600	4
		„ „ II	Idem	1	3600	4
		„ „ III	Idem	1	3600	4
		Koningin Regentes	Idem	1	2600	3
		Koningin Wilhelmina	Idem	1	3800	5

Woonplaatsen der ondernemers	Namen der ondernemers	Namen der booten	Aard van den dienst	Stoomwerktuigen		Aantal ketels
				Aantal	Paarde-krachten	
Amsterdam	Stoomv.-Maatschappij „Nederland"	Oranje	Maildienst op Ned.-Indië	1	3700	4
		Prinses Juliana	Idem	2	6600	5
		Rembrandt	Idem	1	4600	4
		Vondel	Idem	1	4600	4
		Grotius	Idem	1	4600	4
		Ceram	Vrachtvaart op Ned.-Indië	1	2000	3
		Java	Idem	1	1700	3
		Timor	Idem	1	1500	3
		Billiton	Idem	1	2600	4
		Soembawa	Idem	1	1500	3
		Nias	Idem	1	2600	4
		Bali	Idem	1	1500	3
		Flores	Idem	1	1500	3
		Madura	Idem	1	1500	3
		Ambon	Idem	1	1500	3
		Celebes	Idem	1	2600	4
		Lombok	Idem	1	2600	4
		Sumatra	Idem	1	2600	4
		Banda	Idem	1	2100	3
		Adeh	Directieboot	1	15	1
„	Koninkl. West-Ind. Maildienst	Prins Frederik Hendrik	Maildienst op West-Indië	1	1668	2
		Prins Maurits	Idem	1	1500	2
		Prins Willem I	Idem	1	1300	2
		„ „ III	Idem	1	1200	2
		„ „ IV	Idem	1	1250	2
		„ „ V	Idem	1	1350	2
		Prins der Nederlanden	Idem	1	1560	2
„	Stoomvaart-Maatschappij „Oceaan"	Tantalus	Vrachtvaart op Ned.-Indië	1	1915	2
		Ixion	Idem	1	1410	3
		Pyrrhus	Idem	1	2375	2

		Scheldestroom	Idem	1	850	1
		Veghtstroom	Idem	1	850	2
		IJstroom	Idem	1	1300	1
		Zaanstroom	Idem	1	550	1
„	Stoomv.-Maatschappij Amsterdam	Voorburg	Groote vrachtvaart	1	1500	2
„	Kon. Holl. Lloyd	Zaanland	Maildienst op Zuid-Amerika	1	2400	3
		Rijnland	Idem	1	2400	3
		Hollandia	Idem	2	5200	4
		Frisia	Idem	2	5200	4
		Amstelland	Idem	1	2400	3
		Maasland	Idem	1	1850	2
		Delfland	Idem	1	2100	2
		Eemland	Idem	1	1950	2
		Zeelandia	Idem	2	5600	3
„	Stoomv.-Maatschappij „De Amstel”	Amstel	Groote vrachtvaart	1	1000	2
		Amsteldam	Idem	1	750	2
„	Stoomv.-Maatschappij „Oostzee”	Britsum	Idem	1	800	2
		Farmsum	Idem	1	1100	2
		Heelsum	Idem	1	650	2
		Hilversum	Idem	1	600	2
		Ittersum	Idem	1	600	2
		Leersum	Idem	1	650	2
		Loppersum	Idem	1	750	2
		Ootmarsum	Idem	1	800	2
		Rossum	Idem	1	600	2
„	Vrachtvaart-Maatsch. „Bothnia”	Alpha	Idem	1	750	2
		Bèta	Idem	1	750	2
		Delta	Idem	1	850	2
		Gamma	Idem	1	850	2
„	Maatschappij „Hillegersberg”	Trompenberg	Idem	1	780	1
		Boomberg	Idem	1	750	2
„	Holl. Scheepvaartmaatschappij	Minister Tak v. Poortvliet	Noordzeevaart	1	945	2
		Prof. Buys	Idem	1	650	2
„	W. H. Berghuis	Betsy Anna	Idem	1	600	2
		Willy	Idem	1	605	2
		Nicolaas	Idem	1	725	2
Amsterdam en Rotterdam	P. A. van Es & C°.	Alster	Vrachtvaart op Hamburg	1	400	1
		Elve	Idem	1	750	1
Amsterdam	Harlinger Stoombootdienst	Heemstra	Harlingen	1	125	1

Woonplaatsen der ondernemers	Namen der ondernemers	Namen der booten	Aard van den dienst	Stoomwerktuigen Aantal	Stoomwerktuigen Paardekrachten	Aantal ketels
Leeuwarden	Nieuwe Leeuwarder Stoomboot-Maatschappij	Stanfries 1	Leeuwarden	1	80	1
		„ 2	Idem	1	80	1
		„ 3	Idem	1	80	1
		„ 4	Idem	1	80	1
		„ 5	Idem	1	80	1
		„ 6	Idem	1	80	1
		„ 7	Idem	1	100	1
		„ 8	Idem	1	60	1
		Stad Franeker III	Idem	1	35	1
Haarlem	Maatschappij voor schroefstoombootdienst, directeur W. Bus	Lijnden	Haarlem	1	48	1
		Haarlem-Packet	Haarl., Leiden, Purmerend	2	36	1
		S. v. d. Hoog	Idem	1	48	1
		Stad Haarlem	Idem	1	36	1
Bergen op Zoom	Hollandsch-Belgische Pakschuiten-Maatschappij	Stad Gent I	Berg. o. Zm. Tern. en Gent	1	155	1
		„ „ II	Idem	1	100	1
Groningen	N. V. „Groninger Lemmer Stoomboot-Maatschappij"	Lemmer	Lemmer	1	120	1
		Amsterdam	Idem	1	145	1
		Groningen III	Idem	1	120	1
		Groningen IV	Idem	1	160	1
Amsterdam	P. van der Zee	Hendrika	Sleepdienst	1	30	1
		Johan	Idem	1	30	1
		Nijmegen	Idem	1	30	1
		Simson	Idem	1	45	1
		Simson II	Idem	1	45	1
„	Havenstoombootdienst Directeur A. D. Zur Mühlen	Havenstoombootdienst 1		1	60	1
		„ 2		1	70	1
		„ 3		1	75	1
		„ 4	Nieuwendam	1	75	1
		„ 5	IJkade	1	30	1
		„ 7	Schellingwoude rk	1	70	1

		Diana	Idem	1	150	1
		Zijpe	Idem	1	110	1
„	J. Goedkoop Dzn.	Anna Cornelia	Nieuwendiep (Vracht)	1	80	1
„	Gebr. Goedkoop	Beemster	Purmerend	1	100	1
		Mercurius	Idem	1	110	1
		Dolphijn	IJmuiden	1	125	1
		Koningin Wilhelmina	Passagiersdienst	1	300	1
		Holland	Sleepdienst op alle stroomen, rivieren en kanalen v. h. Rijk	1	250	1
		Antoinette W. Goedkoop	Idem	1	135	1
		Jan Goedkoop	Idem	1	400	1
		Noordholland 2	Idem	1	300	1
		Noordholland 7	Idem	1	250	1
		Daniël Goedkoop	Idem	1	200	1
		Willemina Goedkoop	Idem	1	90	1
„	H. en J. Suyver	Oranje-Vrijstaat	Eigen gebruik	1	12	1
		Cronjé	Idem	1	7	1
		Transvaal	Idem	1	12	1
„	Verschure & Co.	Zwolle	Zwolle, Kampen, Amsterdam	1	275	1
	Alg. Binnenl. Stoomb.-Maatsch.	Meppel IV	Idem	1	120	1
		Kampen	Idem	1	275	1
		Heerenveen	Lemmer	1	345	1
		Bolsward	Idem	1	345	1
		Meppel 3	Meppel	1	125	1
		Dordrecht III	Goederendienst	1	90	1
		Eiland Marken	Passagiersdienst	1	90	1
		Amsterdam	Goederendienst	1	180	1
		Burgemeester v. Marle	Idem	1	150	1
		„ v. Heemstra	Idem	1	150	1
		Sneek	Idem	1	100	1
		Nijverheid I	Idem	1	120	1
		„ II	Idem	1	120	1
		„ III	Idem	1	100	1
		Onderneming	Idem	1	75	1
„	Reederij voor stoomsleep- en drinkwaterdienst	Lapland	Sleepdienst op het N. Zee- en N.-Holl. kanaal Zuiderzee en het IJ	1	75	1
		Noordkaap	Idem	1	225	1
		Viking	Idem	1	120	1

WOONPLAATSEN DER ONDERNEMERS	NAMEN DER ONDERNEMERS	NAMEN DER BOOTEN	AARD VAN DEN DIENST	STOOMWERKTUIGEN Aantal	STOOMWERKTUIGEN Paarde-krachten	AANTAL KETELS
Amsterdam	Reederij voor stoomsleep- en drinkwaterdienst	Amoer	Sleepdienst op het N. Zee- en N.-Holl. kanaal, Zuiderzee	1	75	1
		Alaska		1	300	1
		IJsland	Idem	1	35	1
		Obi	Idem	1	40	1
		Barentsz	Idem	1	75	1
		Newa	Idem	1	240	1
		Nova Zembla	Idem	1	30	1
		Fram	Idem	1	70	1
		Poolster	en het IJ	2	265	1
		Spitsbergen	Idem	1	30	1
„	A. D. Zur Mühlen, Dir.-Boekh. der Stoombootreederij voor het sleepen van schepen aan het Nieuwediep	Hercules	Sleepd. uit Nieuwed. en de haven IJmuiden v. en n. zee	1	900	2
		Atlas	Idem	1	1500	2
		Titan	Idem	1	1000	2
		Cyclop	Idem	1	700	1
		IJmuiden	Idem	1	450	1
		Assistent	Idem	1	200	1
Zaandam	L. van Eijk	Zaanlandsche Koophandel	Zaandam, Alkmaar, Purmerend en Zutphen	1	60	1
Helmond	Gebr. Van der Boom	Batavier	Helmond	1	60	1
Zutphen	N. V. de Gruyter's Stoombootdienst	Burgem. Jhr. H. A. D. Coenen	Zutphen	1	75	1
Oostzaan	Onderlinge Stoombootdienst	Oostzaan 3	Oostzaan	1	85	1
		„ 4	Idem	1	100	1
		„ 5	Idem	1	180	1
Landsmeer	N. V. Onderl. Schroefstoombootd. „Landsmeer en de Ilp"	Landsmeer en Ilp III	Ilpendam en Landsmeer	1	80	1
		„ „ „ IV	Idem	1	80	1
Wormerveer	J. J. Leguit	Nijverheid II	Wormerveer	1	65	1
Amsterdam	Amsterd. Droogdok-Maatschappij	Droogdok I	Voor eigen gebruik in de haven	1	30	1
		„ II	Idem	1	18	1
		„ III	Idem	1	100	1

		„ 3	Idem	1	20	1
		„ 4	Idem	1	20	1
		„ 5	Idem	1	20	1
		„ 6	Idem	1	22	1
		„ 7	Idem	1	16	1
		„ 8	Idem	1	22	1
Hoorn	Horjus & Co.	Burg. W. K. Bar. v. Dedem	Hoorn	1	30	1
Bergen op Zoom	J. C. Rubsaam en J. en A. v. d. Schuyt	Stad Bergen op Zoom	Goederenverv. op Rotterdam en Bergen op Zoom	1	25	1
Steenwijk	J. Visscher	Stad Steenwijk	Steenwijk	1	80	1
Enkhuizen	J. W. de Bruijn	Vereeniging II	Goederenvervoer	1	80	1
Amsterdam	A. van Tatenhoven	Cornelia Wilhelmina	Sleepdienst	1	20	1
Beverwijk	N. Huyg	Kennemerland	Beverwijk	1	80	1
Amsterdam	Ballast-Maatsch. dir. P. Hagendoorn	Titia Helena	Sleepen op alle stroomen	1	80	1
„	Amsterd. Ballast-maatschappij	Margaretha	Idem	1	40	1
		Anna Marie	Idem	1	40	1
		Industrie	Idem	1	80	1
		Concurrent I	Idem	1	120	1
		Adriana Margaretha	Idem	1	175	1
„	G. H. Oudhaarlem	Vitesse	Idem	1	85	1
„	Korthals Altes	Zes Gebroeders	Idem	1	140	1
Schellingwoude	J. C. van Hattum	IJmuiden	Idem	1	25	1
		Schellingwoude	Idem	1	25	1
Amsterdam	G. de Vogel	Egberdina	Idem	1	100	1
„	M. de Zwart	Handelskade	Idem	1	110	1
		IJkade	Idem	1	150	1
		Westerdok	Idem	1	30	1
		Oosterdok	Idem	1	45	1
		Zuiderdok	Idem	1	45	1
		Noorderdok	Idem	1	45	1
		Oudedok	Idem	1	40	1
		Nieuwedok	Idem	1	35	1
„	Maatsch. Amsterd. Goederenvervoer	M. A. G. V. 1 Jockey	Sleepdienst	1	14	1
„	American Petroleum Company	Ampetco	Sleepdienst in de haven	1	150	1
„	Stoomboot-onderneming „Concordia"	Concordia VI	Goederenvervoer Zaandam	1	24	1
		„ VII	Arnhem	1	24	1
Deventer	van Egmond & Co.	Daventria	Deventer	1	25	1
Amsterdam	2e N. H. Tramweg-Maatschappij	I	Veerdienst op het IJ	1	120	1
		II	Idem	1	70	1

Woonplaatsen der ondernemers	Namen der ondernemers	Namen der booten	Aard van den dienst	Stoomwerktuigen Aantal	Stoomwerktuigen Paarde-krachten	Aantal ketels
Amsterdam	2e N. H. Tramweg-Maatschappij	III	Veerdienst op het IJ	1	70	1
		IV	Idem	1	120	1
		V	Idem	1	90	1
		Ceres	Idem	1	230	1
Uitgeest	P. Bak	de Gunst	Goederenvervoer	1	54	1
Amsterdam	Holl. IJz. Spoorweg-Maatschappij	H. IJ. S. M. I	Sleepdienst	1	10	1
		II	Idem	1	10	1
Alkmaar	N. V. Alkmaar-Packet	Czaar Peter	Amsterdam—Zaandam	1	350	1
		Prins van Oranje	Idem	1	350	1
		Alkmaar Packet 5	Amsterd.—Zaand.—Alkmaar	1	60	1
		„ „ 7	Idem	1	60	1
		„ „ 8	Idem	1	45	1
		„ „ 9	Idem	1	45	1
		Graaf Willem I	Idem	1	45	1
		Prins Hendrik	Idem	1	45	1
		Prinses Juliana	Idem	1	60	1
IJmuiden	N. V. v/h. H. Stefels	Voorwaarts III	Goederendienst	1	10	1
Beverwijk	J. Kooimans	De Nieuwe Onderneming	Passagiers- en goederend.	1	20	1
„	N. V. „Tuinders Welvaren“	Tuinders Welvaren	Beverwijk	1	100	1
Amsterdam	A. Hoogendijk	Henriëtte Catharine	Sleepdienst	1	16	1
		Assistent	Idem	1	17	1
Rotterdam	F. Röpcke	Frisia	Rotterd.—Amsterd.—Sneek	1	20	1
Zaandam	Zaand. Stoomvaart-Maatschappij	Zaandam I	Amsterdam—Zaandam	1	210	1
		„ II	Idem	1	210	1
Amsterdam	J. Meijer	Jacob Meijer	Sleepdienst	1	16	1
„	E. de Wilde	Everdina	Idem	1	120	1
„	A. Schusler	Katharina Maria	Idem	1	15	1
„	G. L. van 't Ende	Josina	Idem	1	60	1
		Cornelia	Idem	1	100	1
		Annie	Idem	1	43	1

		„ III	Idem	1	100	1
		„ IV	Idem	1	50	1
Amsterdam	J. H. Bergman	Antoinette	Sleepdienst	1	40	1
		Burg. van Leeuwen	Idem	1	90	1
		Joanna	Idem	1	50	1
		Schuttevaer	Idem	1	80	1
		Bertha	Idem	1	40	1
		Louise	Idem	1	50	1
		Betsy	Idem	1	70	1
		Koggeschip	Idem	1	100	1
„	Zandleverantie-Maatschappij	Catharine Margaretha	Idem	1	125	1
		Elisabeth	Idem	1	60	1
„	T. Hoogland & Zonen	Anne Cornelia	Idem	1	110	1
„	P. C. Suermondt de Bas	Piet Hein	Idem	1	30	1
„	B. Kramer	Johanna Wilhelmina	Idem	1	80	1
„	W. Uitslager	Waterwerken	Idem	1	24	1
		Assistent	Idem	1	18	1
„	M. J. de Jager	Onrust	Idem	1	64	1
„	F. Schotvanger en Ringeling	Excelsior	Idem	1	80	1
„		Anna	Idem	1	80	1
		Katrienna	Idem	1	100	1
„	S. Douma	Ella	Kadraaier op het IJ	1	3	1
„	H. van Vliet	Geertruida	Sleepdienst	1	16	1
„	Nederl. fabriek v. werktuigen	Zwerver	Idem	1	40	1
Haarlem	W. Bus	W. Bus	Verv. van pers. en goederen Leimuiden—Amsterdam	1	12	1
„	Mij. voor Schroefstoombootdienst	Stad Amsterdam	Idem op Roeloffarentsveen	1	16	1
	Dir. F. Pronker	Rotterdam	Rotterdam—Vlaardingen	1	16	1
Alkmaar	B. C. Bosman	Trio	Goed.v. Alkmaar—Amsterd.	1	14	1
„	M. de Vries & C°.	Stad Alkmaar	Sleepd. Alkmaar—Amsterd	1	16	1
Utrecht	Maatsch. tot Expl. v. Staatsspoorwegen	Staatsspoorwegen 4	Eigen gebruik	2	10	1
Amsterdam	J. H. van Swieten	Rotterdam	Goederenverv. op Brussel Rotterdam en Amsterdam	1	20	1
		Antwerpen	Idem	1	18	1
		Brussel	Idem op Brussel	1	20	1
		Amsterdam	Idem op Antwerpen	1	25	1
„	H. J. te Winkel	Veghels Koophandel	Idem op Amsterd.—Eindh.	1	16	1
Nijmegen	J. C. Koopman, C. Bakker	Beurtman 3	Idem op Nijmegen	1	16	1
	C. J. Tak	„ 4	Idem	1	10	1

Woonplaatsen der ondernemers	Namen der ondernemers	Namen der booten	Aard van den dienst	Stoomwerktuigen		Aantal ketels
				Aantal	Paarde-krachten	
Amsterdam en Rotterdam	Noord- en Zuid-Hollandsche Sroomvaart-Maatschappij	D. A. Verschure	Pers. en goederenverv. op Rotterdam—Vlaardingen	1	16	1
		Idem II	Pers. en goederenverv. op Rotterdam—Vlaardingen			
			Amsterdam en Zaandam	2	16	1
		Amsterdam I	Idem	2	16	1
		Princes Marie	Idem	2	16	1
		Rotterdam 2	Idem	1	16	1
		de Zaan	Idem	1	16	1
		Wormerveer	Idem	1	16	1
		Zaandam	Rotterdam en Vlaardingen	1	16	1
Rotterdam	Stoombootreederij voorheen J. en A. van der Schuyt	Stad Tiel 1	Goederenvervoer op Tiel	1	20	1
		„ „ 2	Idem	1	16	1
		„ „ 3	Idem	1	16	1
Middelburg	Wed. P. D. de Vries	Zeeland II	Goederenverv. op Vlissingen	1	25	1
Amsterdam	W. Ribbens	Zierikzeesche Koophandel	Goederenverv. op Zierikzee	1	25	1
Tilburg	Nyzink	Waalwijk 4	Idem op Waalwijk	1	16	1
Amsterdam	H. Kersken	Vice-Adm. Tenbergen I	Idem op Doesburgh	2	16	1
		„ „ II	Idem op Idem	2	16	1
Amersfoort	A. P. Houtzager en P. H. van Veen	Burgem. v. Amersfoort 2	Idem op Amersfoort	1	20	1
Breda	L. J. Staal & C°	Amsterdam-Breda 1	Idem op Breda	1	16	1
		„ „ 2	Idem op idem	4	16	1
	J. Zwart c. s.	Clazina Maria	Sleepdienst N.-Zeekanaal	1	8	1
Amsterdam	H. J. te Winkel & Oomes	La belle Alliance 2	Goederenv. Maasstr.—Amst.	2	20	1
		„ 3	Idem	2	16	1
	Rotterd. Stoombootmaatschappij	Burgemeester 's Jacob	Goederenvervoer Rotterdam	2	22	1
	H. J. te Winkel en Oomes	Burgemeester van Leeuwen	Idem	2	22	1
Uithoorn	N. V. „de Landbouw", Dir. H. van Tiel,	Landbouw I	Pers. en goed. Mijdr.—Purm.	1	16	1
		„ II	Idem	1	16	1
Leiden	Stoombootvereeniging „Volharding", Dir. H. J. van Nouhuijs	Volharding 5	Idem op Leiden	1	12	1
		„ 6	Idem Idem	1	12	1

		„ 9	Idem op Aalsmeer	1	13	1
		„ 11	Idem op Uithoorn en Aalsm.	1	14	1
		„ 14	Idem Idem	1	14	1
		„ 16	Amsterdam—Leiden	1	12	1
		„ 17	Idem Idem	1	12	1
Oosterhout	H. Verschure en Zoon	Broedertrouw II	Amsterdam—Raamsdonk	1	16	1
Kuilenburg	Gebr. van Asch	Jacoba	Goederenv. van Amsterdam, Alkmaar Kuilenburg	1	16	1
Antwerpen	J. van Hagen en Eekhout	Congo	Idem Antwerpen—Amsterd.	1	25	1
Middelburg	J. de Vries	Annie	Idem Amsterdam—Goes	1	16	1
Amsterdam	Maatsch. „Amstel en Schelde", Dir. J. v. d. Made & Co.	Annie II	Idem Amsterd.—Vlissingen	1	30	1
		Stad Amsterdam I	Idem Amsterd.—Antwerpen	1	35	1
		„ II	Idem	1	16	1
		„ III	Idem	1	25	1
		„ IV	Idem	1	35	1
		„ VI	Idem	1	20	1
„	Vogelpoel en Noorwegen	Christina Wilhelmina	Sleepdienst Maarsen-Utrecht	1	13	1
	J. Balhuizen	Maria	Id. Amst.-Uitermeer	1	14	1
		Voorwaarts I	Id. Amst.-'s Gravenh.	1	10	1
	J. C. Glasius	„ II	Id. Id.	1	10	1
„		Tijdgeest I	Id. Amsterd.-Rotterd.	1	16	1
	J. en B. Verschure	„ II	Id. Id.	1	16	1
's Hertogenb.		Noord-Holland II	Goederenvervoer op Amst.-Dordr. en Zaanstreek	1	20	1
Veendam	Waterberg Ronk c. s.	Veendam	Sleepd. Veendam-Amsterd.	1	8	1
Utrecht	Gebr. Reimus	Maria	Idem Amsterd.-Utrecht	1	10	1
Nieuwer-Amstel	M. Tammé	Antonie	Personenverv. naar Halfweg 't Kalfje	1	14	1
Goes	W. Defais	Zuid-Beveland	Personen- en goederenverv. op Goes	1	16	1
Leiden	Stoombootmaatschappij „Carsjens" Dir. P. J. Weijenberg	Overtoom	Idem op Aalsmeer	1	12	1
		Aalsmeer	Idem op Leiden	1	16	1
		Leiden	Idem idem	1	20	1
		Kagermeer	Idem idem	1	20	1
		Woerden 2	Idem Amsterdam-Boskoop	1	16	1
		Amsterdam	Idem op Leiden	1	18	1
		Haarlemmermeer	Idem idem	1	25	1
		Boskoop	Personen- en goederenverv. op Boskoop	1	7	1
Amsterdam	E. C. Plas	Generaal Botha	Idem op verschill. plaatsen	1	10	1
„	J. L. Rietveld	Apeldoornsche Koophandel	Goederenverv. op Apeldoorn	1	20	1

Woonplaatsen der ondernemers	Namen der ondernemers	Namen der booten	Aard van den dienst	Stoomwerktuigen Aantal	Stoomwerktuigen Paardekrachten	Aantal ketels
Arnhem	J. Mager en A. M. Cnopius	Vereeniging 1	Idem op Arnhem	1	16	1
	N. V. de Schroefstoombootondern. „de Vereeniging"	„ 2	Idem idem	1	16	1
Amsterdam en s' Hertogenb.	W. Defais en J. N. B. Verschure	's Hertogenbosch	Personen- en goederenverv. op 's Hertogenbosch	1	16	1
		Amsterdam	Idem	1	16	1
		Noord-Holland 1	Personen- en goederenverv. op 's-Hertogenbosch	1	16	1
		„ 2	Idem	1	16	1
		„ 3	Idem	1	16	1
Bolsward	R. Reinsma	Zuid-Beveland	Idem	1	16	1
Assendelft	L. Nagel	Burgemeester van Veen	Idem op Bolsward	1	12	1
Bergen op Zoom	J. C. Rubsaam	Handel	Idem op Assendelft	1	8	1
		Anna	Goed.v. op Bergen op Zoom	1	20	1
Lith	Onderlinge Schroefstoomboot-onderneming, Dir. J. Janssen	Stad Venlo I	Goederenverv. op Helmond-Roermond en Venlo	1	16	1
		„ „ II		1	16	1
Amsterdam	P. J. M. Verschure en H. A. D. Koppen, Dir. der Mij. „Vooruitgang"	Lekdienst	Goederenverv. op Dordrecht	1	16	1
		Vooruitgang	Idem	1	16	1
		Wilhelmina	Idem	1	16	1

VERSLAG van de bevindingen en handelingen der Gezondheidscommissie te Amsterdam, loopende van 1 Januari tot 31 December 1910, uitgebracht aan den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid voor Noordholland en Utrecht en aan het Gemeentebestuur van Amsterdam.

HOOFDSTUK I.

Personalia en Huishoudelijke zaken.

A. *Personalia.*

1. Op 1 Januari 1910 was de Commissie nog aldus samengesteld: Voorzitter: Prof. Mr. G. A. van Hamel; Onder-voorzitter: Dr. C. de Rooy; Leden: Mr. J. Kruseman, Dr. J. C. A. Simon Thomas, Dr. C. C. Delprat, J. W. Smit, Jacobus Polak, B. A. van Ketel, Jos. Th. M. Cuypers, Mevr. L. van der Pek—Went, Prof. Dr. R. H. Saltet, Prof. Mr. D. Josephus Jitta, J. Mazure Czn., H. P. Berlage Nzn., J. N. Hendrix, Prof. Dr. P. Ruitinga, Dr. C. de Man, H. P. Maas Geesteranus, F. M. Wibaut, J. H. W. Leliman en C. Scherer.

Op 1 Augustus traden, volgens rooster, af de leden: Dr. C. de Man, H. P. Maas Geesteranus, F. M. Wibaut, J. H. W. Leliman en C. Scherer; zij werden herbenoemd en namen de herbenoeming aan.

In den loop van het jaar verzocht de heer Prof. G. A. van Hamel als voorzitter der Commissie zijn ontslag, dat hem op de meest eervolle wijze met dankbetuiging werd verleend. De Commissie betreurt zijn heengaan ten zeerste. Met onverdroten ijver wist hij steeds gelegenheid te vinden om zijn bekwaamheden en zijn tijd beschikbaar te stellen voor de hygiënische belangen der stad; zijn beleid en zijn gemakkelijkheid in den omgang maakten de verhoudingen in de Commissie altijd zeer aangenaam.

Als voorzitter werd door den Raad benoemd op voordracht van Burgemeester en Wethouders, Mr. J. Kruseman, sedert 1902 lid der Commissie, die in December van het verslagjaar het voorzitterschap aanvaardde; ook aan hem werd verleend de machtiging, krachtens art. 11 der Verordening, om in spoedeischende gevallen namens de Commissie advies uit te brengen. Op zijn verlangen zal aan de Commissie door Burgemeester en Wethouders een secretaris worden toegevoegd; als zoodanig is met ingang van 1 Januari 1911 benoemd Mr. E. H. P. Rosenboom.

Het Secretariaat en het beheer der geldmiddelen bleven waargenomen door den Gemeentelijken Gezondheidsdienst, onder leiding van zijn Directeur, bijgestaan door den Directeur van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht, voor zoover diens dienst betreft. Met het oog op de aanstaande toevoeging van een secretaris werd het Reglement voor de werkzaamheden gewijzigd; in deze wijziging, welke door Burgemeester en Wethouders werd goedgekeurd, is bepaald, dat de secretaris voortaan belast zal zijn met de werkzaamheden, aan het secretariaat en het beheer der geldmiddelen verbonden, voor enkele zaken bijgestaan door ambtenaren van den gemeentelijken Gezondheidsdienst en van het gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht.

Geraadpleegd bleven als deskundigen de Directeur van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst en de Directeur van het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht, die geregeld tot het bijwonen van de vergaderingen uitgenoodigd bleven. Zij gaven hunne voorlichting en medewerking, zoo aan Subcommissiën als aan de Commissie zelve.

De geregelde samenwerking met deze Directeuren en de raadpleging, waar het pas gaf, van andere hoofden van gemeentelijke diensten, is ook dit jaar voor den gang van zaken uiterst vruchtbaar geweest.

De driemaandelijksche rapporten van den Gezondheidsdienst werden geregeld door Burgemeester en Wethouders in handen gesteld van de Commissie, door een Subcommissie nader onderzocht en in de vergaderingen door den Directeur toegelicht. Eveneens deed de Directeur van het Bouw- en Woningtoezicht in iedere vergadering geregeld verslag omtrent de klachten over woningtoestanden, door de Commissie in zijne handen gesteld of direct bij hem ingekomen; terwijl hij, of zijne ambtenaren, de Subcommissiën bij het onderzoek van woningen op hare bewoonbaarheid vergezelde en voorlichtte.

De Voorzitter en de Onder-voorzitter voerden mede herhaaldelijk besprekingen met den heer Wethouder voor de Openbare Gezondheid. Eindelijk worde nog vermeld, dat meer dan eens met den heer Inspecteur van den Arbeid overleg is gepleegd.

Als vaste Subcommissiën waren dit jaar werkzaam:

I Voor de zaken betreffende volkshuisvesting, wegens den sterken aanwas van de noodzakelijke bemoeiingen, bepaaldelijk wegens den eisch, dat de Gezondheidscommissie ook omtrent *alle* aanschrijvingen tot verbetering van woningen adviseere, vijf Subcommissiën van vier leden, waaronder telkens een bouwkundig lid, (aan elke dier Subcommissiën was toegewezen eene der vijf territoriale afdeelingen, waarin voor den dienst van het Bouw- en Woningtoezicht de stad is verdeeld);
verder nog de andere Subcommissiën, elke van drie leden, met aanwijzing van plaatsvervangers:

II Subcommissie voor de zaken betreffende verwijdering en afvoer van vuil, voor zoover niet begrepen onder I, reinheid van wegen, wateren en terreinen.

III Subcommissie voor de zaken betreffende voorkoming, wering of beteugeling van besmettelijke ziekten, alsmede voor die betreffende watervoorziening en gezondheidstoezicht op levensmiddelen, met uitzondering van melk.

IV Subcommissie in zake melkvoorziening.

V Subcommissie voor de zaken betreffende fabrieken, werkplaatsen, slachtplaatsen, magazijnen en bewaarplaatsen van goederen.

VI Subcommissie voor de zaken betreffende kinderbewaarplaatsen.

NAMEN DER LEDEN EN VERMELDING VAN DE AANWEZIGE DESKUNDIGEN	17 Januari	21 Februari	21 Maart	18 April	23 Mei	20 Juni	11 Juli	26 Septemb.	17 October	21 November	19 December
Prof. Mr. G. A. van Hamel [1] . .	1	1	1	1	1	1	1	1			
Dr. C. de Rooij.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dr. C. de Man	1	—	1	1	1	1	1	—	1	1	1
H. P. Maas Geesteranus	1	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—
F. M. Wibaut	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
J. H. W. Leliman.	1	1	1	—	1	—	1	1	—	1	1
C. Scherer.	1	1	—	1	—	1	—	1	1	1	1
Mr. J. Kruseman	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1
Dr. J. C. A. Simon Thomas . . .	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	1
Dr. C. C. Delprat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
J. W. Smit	—	—	1	1	—	—	1	1	1	1	1
Mevr. L. van der Pek-Went . . .	1	1	—	1	1	1	—	1	1	1	1
Jacobus Polak	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—
B. A. van Ketel	1	—	1	1	1	1	1	—	1	—	1
Jos. Th. J. Cuypers	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Prof. Dr. R. H. Saltet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Prof. Mr. D. Josephus Jitta . . .	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1
J. Mazure Czn.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
H. P. Berlage Nzn.	1	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—
J. N. Hendrix	1	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—
Prof. Dr. P. Ruitinga	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	—
Deskundigen:											
Directeur v. d. Gezondheidsdienst.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1
„ „ h. Bouw- en Woningt.	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	—

[1] Eervol ontslag verleend in de vergadering van den Gemeenteraad van 5 October 1910.

De vergaderingen van 18 April en 11 Juli werden bijgewoond door den heer J. M. A. ZOETMULDER, inspecteur van de Volksgezondheid.

De behandeling der onderwerpen van eenig aanbelang werd voorbereid telkens door een praeadvies der daarvoor aangewezen Subcommissie of van een speciale Subcommissie; ook wel, waar het pas gaf, door een rapport met praeadvies van het bureau. Herhaaldelijk werd, ingeval van urgentie, ingevolge eene krachtens art. 11 der Verordening door de Commissie verstrekte machtiging, het advies der Subcommissie als advies der Commissie door den Voorzitter aan het Gemeentebestuur ingezonden; bepaaldelijk in zake opheffing van onbewoonbaarverklaringen wegens afdoende verbouwing, bij verlenging der ontruimingstermijnen en verder in eenvoudige gevallen bij vaststelling van rooilijnen.

De Commissie werd op het 15e congres voor openbare gezondheidsregeling op 26 en 27 September te Leiden vertegenwoordigd door den heer Dr. J. C. A. SIMON THOMAS.

Op het woningcongres te Weenen in Mei en Juni van het verslagjaar werd de Commissie bereidwillig vertegenwoordigd door haar medelid, Mr. J. KRUSEMAN, die bij het uitbrengen van verslag de mededeeling deed, dat het volgende Woningcongres in Nederland zal worden gehouden.

De Onder-voorzitter woonde in Mei eene vergadering bij van voorzitters van Gezondheidscommissiën in Noordholland, door den heer waarnemend Hoofdinspecteur van de volksgezondheid te Haarlem bijeengeroepen.

B. *Huishoudelijke zaken.*

De begrooting van uitgaven der commissie voor het verslagjaar werd ingediend en goedgekeurd tot een bedrag van *f* 3400.

De afgesloten rekening over 1909 bedroeg *f* 3160,80[5]. Zij werd door het Gemeentebestuur goedgekeurd.

HOOFDSTUK II.

Algemeene beschouwingen.

1. Allereerst zij aangeteekend, dat over het algemeen de opvattingen van het Gemeentebestuur en die van de Gezondheidscommissie omtrent hygiënische belangen vrijwel altijd in dezelfde richting blijven gaan. De diensten, welke met de zorg voor de openbare gezondheid rechtstreeks verband houden — Gezondheidsdienst, Bouw- en Woningtoezicht, Reinigingsdienst, Geneeskundige Armenzorg, Publieke Werken — leveren daarvan voortdurend het bewijs.

2. De algemeene toestand der volksgezondheid was, in zooverre de sterfte-cijfers dien toestand, aanwijzen, zeer gunstig. De sterfte

beliep in 1910: 6940 personen of 12,17 per 1000 inwoners; tegen 13,12 in 1909; 13,28 in 1908; 13,40 in 1907; 13,69 in 1906; 13,84 in 1905.

In hoofdstuk VII zal over de mate waarin sommige ziekten hebben geheerscht of gedreigd, nader het een en ander worden medegdeeld.

HOOFDSTUK III.

Toestand van water, bodem en lucht en hetgeen tot verbetering daarvan is verricht.

A. *Waterloopen, slooten, enz.*

1. Verschillende terreinen vorderden in dit jaar de aandacht der Commissie. Zij bevonden zich aan den buitenrand der gemeente, veelal in die gedeelten, welke vóór de grensregeling van het jaar 1896 tot naburige gemeenten behoorden, waar op polderpeil werd gebouwd. Bij de uitbreiding van den stadsbouw ontstaat hier van zelf behoefte aan verbetering en bij voortgang van den bouw wordt geleidelijk in die behoefte voorzien.

De aan Burgemeester en Wethouders uitgebrachte adviezen hadden de strekking tot het doen nemen van de volgende maatregelen: reinhouden, ophooging, afschutting. Voor enkele terreinen werden maatregelen tot verbetering vooralsnog niet noodig geoordeeld. Aan de adviezen is zooveel mogelijk gevolg gegeven, o.a. werd door Burgemeester en Wethouders medegedeeld, dat een terrein aan de Marcusstraat gedeeltelijk was opgehoogd en van den openbaren weg afgeschut, terwijl het trottoir er langs bestraat was.

Andere klachten zijn nog in behandeling.

2. De Kromboomsloot, waarover werd geklaagd, is op aandrang der Commissie uitgebaggerd.

3. De Notweg, een oude bekende van 1905 en 1906, heeft ook dit jaar de aandacht gevraagd. Nogmaals werd de noodzakelijkheid aangetoond om verbetering aan te brengen; en, daar deze weg is particulier eigendom, bezwaard met den last van openbaren weg, werd onteigening in overweging gegeven. Een niet ongunstig antwoord mocht de Commissie hierover van Burgemeester en Wethouders ontvangen.

B. *Verzameling en afvoer van vuil.*

1. Het voornemen, om de z.g. Indische Archipel-buurt van een rioleering te voorzien, die zal aansluiten op het groote riolennet van de buitenwijken, hetwelk thans in aanleg is, kon de instemming der Commissie verwerven.

2. Tegen een wijziging van art. 17, sub *a* der Algemeene Politieverordening, waarbij het ophalen van schillen en afval tot 2 uur in den namiddag was toegestaan, in plaats van tot 12 uur, bestond bij de Commissie geen bezwaar.

3. Een klacht over den hinder van een urinoir aan het Sarphatipark voor een dichtbijgelegen kiosk werd gegrond bevonden, en gaf aanleiding tot een verzoek van de Commissie aan Burgemeester en Wethouders om de ruimte tusschen de beide straatmeubelen zoo groot mogelijk te maken. Aan dit verzoek werd aanstonds voldaan.

C. *Verontreiniging van de lucht (stank van fabrieken, enz.)*

1. De wijze, waarop hier ter stede de verwijdering van huisafval en ander vuil behoort te geschieden, en tegelijk daarmede de oplossing der beltquestie, kwam in het laatst van het jaar aan de orde. Deze zaak is nog in onderzoek.

2. Over de opheffing der bezwaren, aan de inrichtingen tot bewaring en verwerking van beenderen, hoorn of anderen dierlijken afval, werd de Commissie geraadpleegd en bracht zij advies uit. Deze zaak is nog in overweging bij het Gemeentebestuur.

3. De Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid wenschte te weten, of het ontbreken in onze gemeente van het verbod van het houden van huidenzouterijen buiten het abattoir ook nadeelen voor de openbare gezondheid heeft veroorzaakt. Tot antwoord werden gezonden de rapporten van de directeuren van de Veemarkt en het Abattoir, van den Gezondheidsdienst, en van het Bouw- en Woningtoezicht. Uit deze rapporten blijkt, dat, ingevolge eene Verordening tot uitvoering van art. 4 sub 1 der Hinderwet, het terrein van het Abattoir is aangewezen als plaats, waar zonder voorafgaande vergunning huidenzouterijen enz. kunnen worden opgericht; en verder, dat in korte nabijheid van het Abattoir nog een paar huidenzouterijen aanwezig zijn. Hoewel er dus in onze Gemeente niet eenig verbod bestaat ten opzichte van het houden van deze inrichtingen, is de toestand feitelijk zoo, als bestond er wel het door den Hoofdinspecteur bedoelde verbod.

D. *Begraafplaatsen.*

Over de sluiting van een begraafplaats, binnen de bebouwde kom der gemeente gelegen, werd het oordeel der Commissie gevraagd. Het plan bestond een gedeelte dezer begraafplaats te bestemmen voor bouwterrein, kinderspeeltuin en plantsoen, welk plan volle instemming bij de Commissie had gevonden; op een ander gedeelte bestond echter nog recht van begraven voor eigenaars van eigen graven. Schadelijkheid voor de volksgezondheid, zooals art. 46 der Begrafeniswet voor sluiting verlangd, kon niet geacht worden hier aanwezig te zijn. De Commissie adviseerde de begraafplaats te sluiten, behalve het voor eigen graven bestemde gedeelte, hetwelk dan moest worden afgescheiden en door beplanting omringd.

Aan den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid werd later, op zijn verzoek om advies in dezelfde zaak, een afschrift van het aan Burgemeester en Wethouders uitgebrachte advies gegeven.

HOOFDSTUK IV.

Volkshuisvesting

Algemeene beschouwingen.

1. Voor een goede beoordeeling van wat te Amsterdam, in het belang der volkshuisvesting, van gemeentewege gedaan wordt voor woningbouw, woningonderzoek, woningverbetering en onbewoonbaarverklaring, moet allereerst worden gelet op de omvangrijke werkzaamheid van het gemeentelijk *Bouw- en Woningtoezicht.*

Het jaarlijksch verslag omtrent dezen dienst — alsmede het verslag bedoeld in art. 52 der Woningwet en het speciale verslag over de onbewoonbaarverklaringen, beide van dienzelfden dienst uitgaande — worden in het Gemeenteverslag opgenomen. Daarnaar wordt dus omtrent punten, waarbij de Gezondheidscommissie niet rechtstreeks betrokken is, verwezen. Eene der gewichtigste, voor de volksgezondheid meest nuttige bemoeiingen van dezen dienst, eene die de Gezondheidscommissie voortdurend onder de oogen komt, blijft de zorg voor woningverbetering onderhands, naar aanleiding van ingekomen klachten. Hierop is in alle vorige verslagen nadrukkelijk de aandacht gevestigd. Deze werkzaamheid werd ook in het afgeloopen jaar verricht en door de Commissie met aandacht gevolgd. De meeste dier klachten komen rechtstreeks in bij genoemden dienst; doch ook verscheidene bij de Gezondheidscommissie, die ze den Directeur tot onderzoek toezendt. In elke openbare vergadering der Commissie wordt door den Directeur geregeld verslag gedaan van de klachten sinds de vorige vergadering afgedaan, of, na eerste behandeling, voorloopig in nadere observatie gehouden. De stukken zijn door verschillende leden bij toerbeurt nagezien. Van sommige sprekende gevallen worden nadere bijzonderheden meegedeeld. Het aantal in 1910 was dit: bij de Commissie ingekomen, 342, door den Directeur gerapporteerd over 1477, waarvan 332 aan de Commissie waren geadresseerd geweest. (In 1909 waren deze cijfers respectievelijk 383, 1695, 190.) De aard der klachten is zeer uiteenloopend: gebreken aan de inrichtingen of leidingen tot afvoer van faecaliën, van huis- of hemelwater; verspreiding van stank uit velerlei oorzaken; vochtigheid; gebreken aan kelders; verwaarloozing van onderhoud der woning; hinder door het uitoefenen van een bedrijf; hinder door het houden van dieren; overbevolking; onvoldoende slaapplaatsen voor ondergeschikten, etc. Meestal zijn het klachten van bewoners of medebewoners van het perceel; ook van buren en anonymi; de ambtenaren van den dienst zelven brengen dikwijls door eigen nasporing de gevallen aan; ook wordt op misstanden de aandacht gevestigd door den dienst der Stadsreiniging, politie-ambtenaren, enz.

Een korte opsomming van de verbeteringen, door de zorg van het

Bouw- en Woningtoezicht in het afgeloopen jaar onderhands aangebracht, zij hier gegeven:

aansluiting aan de drinkwaterleiding	31	malen
aanbrengen van een doorloopend privaat	341	,,
aanbrengen van een doorloopenden gootsteen	71	,,
in orde brengen van inrichtingen tot afvoer van drekstoffen	1580	,,
in orde brengen van inrichtingen tot afvoer van huiswater, enz.	1910	,,
in orde brengen van schoorsteenen	189	,,
waterdicht maken van sousterrains, kelders, enz.	385	,,
ophoogen en schoonmaken van erven, terreinen en slooten	209	,,
onderhoudsherstellingen	593	,,
verbetering van trappen	286	,,
aanbrengen van plafonds	405	,,
aanbrengen van brandvrije afscheidingen	539	,,
voorziening met betrekking tot branduitgangen	24	,,
voorziening tegen overbevolking	4	,,
verbetering en opruiming van ongezonde slaapplaatsen	116	,,
opruiming van vuil en ongedierte	94	,,
voorziening tegen het houden van dieren op hinderlijke wijze	91	,,

enz.

Ongeteekende klachten worden door de Commissie niet per se ter zijde gelegd. Immers geldt het hier een algemeen belang, waarvan het onverschillig moet zijn, hoe de aangelegenheid ter kennis van de autoriteiten komt. Ook houdt wel eens een klager zich schuil wegens het afhankelijke van zijn positie.

Werd woningverbetering door overreding van eigenaars niet bereikt, en dientengevolge een aanschrijving noodig geacht, dan werd de toestand onderworpen aan het oordeel van het bouwkundig lid der voor het betrokken stadsgedeelte aangewezen Subcommissie of aan dat dier Subcommissie in haar geheel en door deze in de vergadering der Commissie ter tafel gebracht.

2. Met de stelselmatige onderzoekingen naar de *bewoonbaarheid of onbewoonbaarheid* van woningen is de Commissie ook dit jaar voortgegaan in de verschillende deelen der stad. De adviezen aan het Gemeentebestuur werden door de inspectiën van Subcommissiën voorbereid, nadat een vooronderzoek door de ambtenaren van het Bouw- en Woningtoezicht had plaats gevonden.

In deze aangelegenheid zijn steeds gevolgd de bepalingen van het in 1908 vastgestelde *Regulatief* (vergel. Verslag 1908, bladz. 9). Dit Regulatief heeft in de practijk goed voldaan. Alleen wordt, waar enkel op het voorschrijven van verbeteringen wordt aangestuurd, met het praeadvies van het bouwkundig lid der Subcommissie volstaan.

Bij het opmaken van elk advies tot onbewoonbaarverklaring wordt door de praeadviseerende Subcommissie eerst nadrukkelijk verklaard, dat zij overwogen heeft de mogelijkheid, om het geval als grensgeval

te behandelen, en dat zij die mogelijkheid in casu volstrekt had ter zijde gesteld.

3. Nu de resultaten der woningtelling bekend zijn (verslag over 1909, bladz. 7), is het mogelijk om bij de uitkiezing van woningen, die op hare bewoonbaarheid zullen worden onderzocht, meer systeem te volgen. Door de woningtelling is verkregen een overzicht der woningmarkt, waaruit kan worden beoordeeld, hoe groot het aantal woningen van verschillende huurprijzen is en door hoeveel ledigstaande woningen thans het aanbod in die verschillende categoriën wordt gevormd.

Uit de resultaten der woningtelling blijkt, dat de Commissie indertijd terecht besloot de onbewoonbaarverklaringen niet te laten beginnen bij de allerslechtste krotten, om geleidelijk over te gaan tot minder gebrekkige woningen. Wanneer men deze methode had gevolgd, zouden er voor de bevolking der woningen met zeer lage huren stellig groote moeilijkheden zijn ontstaan. Ongetwijfeld behooren de allerslechtste (krot)woningen grootendeels tot de rubriek der één-kamer-woningen. Van deze rubriek blijken er in de oude stad nog te zijn 8001, in de nieuwe stad 632, totaal 8633, waarvan onbewoond slechts 681. Indien men in eenige jaren alle krotwoningen onder deze één-kamer-woningen onbewoonbaar had verklaard, waar had de bevolking dier woningen een onderkomen moeten vinden?

Door de werkzaamheid der Commissie op het gebied van het woningonderzoek beginnen de lijnen van een stelsel zich reeds eenigermate af te teekenen. En zoo heeft de Commissie gemeend de methode, te volgen bij de onbewoonbaarverklaring van woningen, in de volgende 5 punten te kunnen aangeven:

1⁰ Stelselmatig moeten worden onderzocht bepaalde gedeelten der stad, waar bijzonder slechte woningtoestanden heerschen, zooals b. v. het *Hekelveld*; de *stegen* nabij den *O. Z. Achterburgwal* met de omgeving van den *Zeedijk*; de *stegen* tusschen *Reguliersbreestraat* en *Reguliersdwarsstraat*; het *Funen* enz.

2⁰ afzonderlijke stelselmatige onderzoekingen in bepaalde stadswijken zullen zijn in te stellen, waar voorstellen in voorbereiding zijn tot onteigening in het belang der volkshuisvesting;

3⁰ afzonderlijke voorstellen tot onbewoonbaarverklaring zijn te doen met betrekking tot de gezamenlijke thans nog bestaande, ruim 1800, kelderwoningen in de oude stad;

4⁰ omtrent den Jordaan is het nemen van een besluit eerst mogelijk nadat een beslissing zal zijn gevallen op de aanvrage der Maatschappij Oud-Amsterdam betreffende onteigening in de Willemstraat;

5⁰ naast het instellen van de bovenvermelde stelselmatige onderzoekingen zullen in ieder der vijf districten de Subcommissiën voortgaan afzonderlijke voorstellen te doen tot onbewoonbaarver-

klaring, naar aanleiding van speciale onderzoekingen van enkele woningen, op welke om eenige reden de aandacht is gevestigd.

4. Het confereeren met de eigenaars van minder goede woningen in *grensgevallen* behoefde dit jaar niet te geschieden, daar in zoodanige gevallen, conform art. 3 van het Regulatief, gebruik werd gemaakt van art. 11 sub *a* of *b* der Woningwet, en aan Burgemeester en Wethouders werd geadviseerd tot het doen van een aanschrijving aan de eigenaars tot het aanbrengen van bepaaldelijk aangeduide verbeteringen.

Nog worde opgemerkt, dat *opheffing* van de onbewoonbaarverklaring na herbouw ook in dit jaar herhaaldelijk is voorgekomen. Op alle aanvragen van dezen aard heeft de Commissie gunstig geadviseerd; de verzoeken zijn altijd toegestaan. Na de onbewoonbaarverklaring is menig krot tot een ordelijke woning of tot een pakhuis omgebouwd, zoodat zij tot blijvend goede toestanden heeft geleid.

Thans volgen de *bijzondere* aanteekeningen dit hoofdstuk betreffende.

I. *Voorschriften betreffende aan de woningen te stellen eischen.*

1. *Artikel 5 der Woningwet.* Voor *bouwvergunning* geldt de in 1905 tot stand gekomen en sinds op dit punt niet gewijzigde Bouwverordening.

2. *Plaatselijke verordeningen.* De *Bouwverordening*, in 1905 tot stand gekomen, en in 1908 op drie punten gewijzigd (zie Verslag 1908, blz. 13), is sinds niet veranderd.

Door Burgemeester en Wethouders werd advies gevraagd over verschillende wijzigingen, in de Bouwverordening aan te brengen, in hoofdzaak aanvullingen en kleine veranderingen, waarvan de ervaring de wenschelijkheid had doen gevoelen. De Commissie kon over het algemeen met de voorgestelde wijzigingen instemmen; slechts meende zij, dat het aanbeveling zou verdienen om ook bij het voorbereiden van de vaststelling van voorgevel-rooilijnen de gelegenheid voor belanghebbenden open te stellen tot het indienen van bezwaren; verder wenschte zij art. 117 der Bouwverordening — handelende over het geven van vrijstelling van het maken eener bodemafsluiting, — aangevuld met het volgende: „met dien verstande, dat ten aanzien van werkplaatsen de vrijstelling alleen dan verleend worde, indien zij voor het aldaar uitgeoefend of uit te oefenen bedrijf bepaald noodzakelijk is".

Evenzoo werd de Commissie geraadpleegd over intrekking van art. 83 der Bouwverordening, en in plaats daarvan vaststelling van achtergevelrooilijnen voor de huizen, waarop art. 83 nu nog toepasselijk is.

Dit art. 83, bestaande uit de onderdeelen *a* en *b*, en vormende eene voortzetting van oude keuren van 1612 en 1663, stelt de bebouwingsdiepte vast voor de perceelen, gelegen aan de Keizers- en

Heerengrachten; bovendien wordt sub *b* nog de bevoegdheid verleend, althans voor de perceelen tusschen de Leidschegracht en de Muidergracht, om aan het eind van het erf een tuinhuis te hebben, dat beneden zekere opgegeven maten moet blijven.

Hoewel de „oude keur" onzekerheden oplevert en bij het bouwen aan de hoeken der bouwblokken moeilijkheden veroorzaakt, achtte de Commissie, — van meening zijnde, dat de „oude keur" steeds goed heeft gewerkt —, vervanging van de keur door vaststelling van achtergevelrooilijnen niet raadzaam, voornamelijk met het oog op het feit, dat het verbod van bebouwing nu bestaat, zonder dat vrijstelling van een of ander kan worden verleend; terwijl, bij vaststelling van achtergevelrooilijnen door Burgemeester en Wethouders met betrekking tot hoogte en wijze van bebouwing, van enkele voorschriften dispensatie kan worden gegeven. Sommige niet vaststaande begrippen uit de „oude keur", als „einde van het erf" en „tuinhuis" zouden nader gedefiniëerd moeten worden.

Wijze van totstandkoming. Deze is beschreven in het Jaarverslag 1905, bladz. 11.

Naleving. Het Bouw- en Woningtoezicht weet aan de naleving de hand te houden. Beroep tegen weigering van bouwvergunning is dit jaar éénmaal ingesteld. Het beroep werd verworpen.

II. *Verbetering van woningen; overbevolking.*

1. *Maatregelen tot verbetering van woningen onderhands.* Zie hierover de *algemeene beschouwingen* in dit hoofdstuk, sub 1.

Krachtens de Woningwet. In 55 gevallen, samen betreffende 68 perceelen, werd aan Burgemeester en Wethouders geadviseerd, tot eigenaars van perceelen, langs den wettelijk-administratieven weg een aanschrijving te richten, om in een door hen verhuurde woning bepaald aangewezen verbeteringen aan te brengen of de bewoning te doen staken. In 15 van deze gevallen werd advies uitgebracht krachtens art. 11*a*, betreffende 17 perceelen; in 39 gevallen krachtens art. 11*b*, betreffende 50 perceelen, en in één geval krachtens art. 12, sub 2, betreffende een benedenwoning. Het betrof perceelen gelegen aan den Haarlemmerweg, Korte Wagenstraat, Haarlemmerdijk, Egelantiersstraat, Barentszstraat, Violettenstraat, Frederik Hendrikstraat, Haarlemmer Houttuinen, Groote Bickerstraat, Kattenburgertusschenstraat, Utrechtschestraat, Prinsengracht, Oude Waal, Lijnbaansgracht, Utrechtschedwarsstraat, P. C. Hooftstraat, Johannes Verhulststraat, Eerste Schinkelstraat, Derde Oosterparkstraat, Conradstraat, Rapenburg, Rozenstraat, Mariniersplein, Kerkstraat, Nieuwmarkt, Dijkstraat, Korte Houtstraat, Weesperzijde, Tesselschadestraat, Ruysdaelkade, Gerard Doustraat, Korte Overamstelstraat, Kromboomsloot, Albert Cuypstraat, Amsteldijk, Amstelveensche weg, O. Z. Achterburgwal, Dapperstraat, Kastanjeweg, Kleine Katten-

burgerstraat, Markenplein, Muiderstraat, Rapenburgerstraat, Wagenaarstraat en Amstel.

In 2 gevallen werd naar aanleiding van een bezwaarschrift, als bedoeld in art. 12 sub 2, door de Commissie geadviseerd, dat het aanbrengen van verbeteringen op dat oogenblik niet noodzakelijk was; overeenkomstig die adviezen werd door Burgemeester en Wethouders eene beslissing genomen.

Bij 41 perceelen werden de voorgeschreven verbeteringen aangebracht. Van 3 perceelen, waaromtrent de aanschrijving niet het gewenschte gevolg had, volgde onbewoonbaarverklaring en bij 2 andere perceelen werden de verbeteringen van gemeentewege uitgevoerd. Bij één perceel is de aanschrijving door den Raad buiten werking gesteld. Bij 21 perceelen wordt nog afgewacht, of aan de aanschrijving zal worden werden de verbeteringen van gemeentewege uitgevoerd. Bij 19 perceelen wordt nog afgewacht, of aan de aanschrijving zal worden voldaan. Driemalen werd uitstel verleend.

Omtrent 17 aanschrijvingen betreffende 26 perceelen, in 1909 uitgegeven en waarover in het vorig Verslag nog niet kon worden gerapporteerd, wordt hier aangeteekend, dat bij 18 perceelen de verbeteringen zijn aangebracht, dat bij 2 perceelen onbewoonbaarverklaring volgde, en bij een ander tot uitvoering van gemeentewege werd overgegaan, terwijl bij de 5 overige perceelen men nog met de uitvoering bezig was.

Aan het einde van 1910 waren nog verschillende gevallen, die tot het adviseeren van aanschrijvingen kunnen leiden, bij de Subcommissiën in overweging.

Krachtens de Verordening. Sinds de beslissing van den Gemeenteraad in het jaar 1909 (zie verslag 1909, bladz. 10) wordt bij *alle* aanschrijvingen tot verbetering het advies der Commissie ingewonnen. Deze aanschrijvingen geschieden nu krachtens de Woningwet, niet meer krachtens de Bouwverordening.

2. *Maatregelen ter zake van overbevolking.* Aan dit punt is de volle aandacht nog niet gewijd, zoowel wegens het dringende van vele andere woningzaken, als wegens de moeilijkheid, aan de uitvoering verbonden.

3. *Beroep op den Gemeenteraad (art. 17 der Woningwet).* Beroepen krachtens art. 17, 1e lid, kwamen niet voor. Beroepen krachtens art. 17, 2e lid, kwamen 14 maal voor. In één geval werd het niet ontvankelijk verklaard; in één geval werd de aanschrijving buiten werking gesteld en in 12 gevallen werd de aanschrijving gewijzigd.

III. *Onbewoonbaarverklaring, ontruiming, sluiting, afbraak.*

De stelselmatige onderzoekingen naar de *bewoonbaarheid of onbewoonbaarheid* van woningen werden in verschillende stadsgedeelten voortgezet. Allereerst worde hieromtrent verwezen naar de Algemeene Beschouwingen sub 2, in den aanhef van dit Hoofdstuk. De onder-

zoekingen golden: de aanwezigheid van privaten en van gelegenheid tot afvoer van huiswater, de aansluiting aan de drinkwaterleiding; den toevoer van licht en lucht; den vochtigheidstoestand; den staat van portalen en trappen, ook in verband met brandgevaar; den algemeenen staat van onderhoud; de mogelijkheid om verbeteringen aan te brengen; en ten aanzien van kelders, de hoogte en de diepteligging onder de straat. Ten gevolge van bedoeld onderzoek werden nu, in 1910, ter *onbewoonbaarverklaring* aan den Gemeenteraad voorgedragen, 718 woningen, behoorende tot verschillende perceelen; hiervan waren er 380 begrepen in het onteigenings-plan Uilenburg; terwijl de overige gelegen waren in de Korte Leidschedwarsstraat, Leidschegracht, Lange Leidschedwarsstraat, Kerkstraat, Amstel, Maarten Jansz. Kosterstraat, Lijnbaansgracht, Nieuwe Looierstraat, Vinkenstraat, Binnen Oranjestraat, Pieter Jacobsdwarsstraat, Pieter Jacobsstraat, Pieterhalsteeg, Slijkstraat, Nes, Leidschekruisstraat, Prinsengracht, Leidscheplein, Dijkstraat, Korte Dijkstraat, Oude Schans, Kromboomsloot, Keizerstraat, Lange Keizersdwarsstraat, Koningstraat, Korte Koningstraat, Korte Keizersdwarsstraat, Foeliestraat, Rapenburgerplein, Schippersgracht, Groote Kattenburgerstraat, Kleine Kattenburgerstraat en Kattenburgertusschenstraat.

Van 741 woningen — omtrent 93 dagteekenden de voordrachten nog van 1909 — sprak de Gemeenteraad de onbewoonbaarverklaring aanstonds uit; hierbij waren de 380 woningen voor het plan van onteigening op Uilenburg.

Als termijn van ontruiming werd als regel voorgesteld 6 maanden. Wel is overdacht of voor de woningen der te onteigenen perceelen op Uilenburg een langere termijn gesteld zou moeten worden, zooals art. 18 sub *c* veroorlooft. Maar de overweging, dat een langere termijn voor alle perceelen aanleiding zou geven tot uitstel der onteigening; dat een geleidelijke ontruiming den eenen eigenaar zou bevoordeelen boven den anderen; en dat de bewoners in den regel toch wachten met het zoeken van een andere woning tot het eind van den ontruimingstermijn, — hoe lang deze ook gesteld zij, — deed de Commissie aan Burgemeester en Wethouders adviseeren ook voor de Uilenburgsche woningen den termijn op 6 maanden te bepalen.

De ontruiming bleek veel gemakkelijker te gaan dan verwacht werd: aan het eind van het jaar waren een groot aantal woningen reeds vrijwillig ontruimd.

1. *Onbewoonbaarverklaring ingevolge art.* 18, 1ste *lid, der Woningwet.* Hieronder vallen alle gevallen in den aanhef genoemd.

2. *Onbewoonbaarverklaring ingevolge art.* 18, 2de *lid, der Woningwet.* Van deze groep werden bovendien 12 woningen door den Gemeenteraad onbewoonbaar verklaard.

3. *Toepassing van art.* 18, 4de *lid, der Woningwet.* Een langere ontruimingstermijn dan van 6 maanden is niet gesteld geworden.

4. *Onbewoonbaarverklaring in hooger beroep bij Gedeputeerde Staten (art.* 19 *Woningwet).* Van den kant van de eigenaren is 103 malen beroep ingesteld, betreffende 153 perceelen of 410 woningen. De beslissingen in hooger beroep zijn nóg niet alle gevallen; 5 beroepen omtrent 8 perceelen of 18 woningen waren te laat ingediend; bij één beroep, omtrent één perceel met 3 woningen, is het Raadsbesluit vernietigd.

5. *Opheffing der onbewoonbaarverklaring.* Deze is 14 malen, altijd in overeenstemming met het advies der Commissie, verleend; daarbij zijn in het geheel 26 perceelen of perceelsgedeelten verbouwd.

6. *Gevolgen der onbewoonbaarverklaring.* Groote moeilijkheden bij de ontruiming werden niet ondervonden. Verlenging van den ontruimingstermijn werd in 2 gevallen bij herhaling toegestaan, in 4 gevallen één maal toegestaan en in één geval geweigerd.

Het is niet gebleken, dat zij, die de woningen moesten verlaten, moeite hadden om elders een woning te vinden. Uitvoeriger mededeelingen daarover worden gedaan in door het Gemeentebestuur uit te geven verslagen.

In verband met de gevolgen van onbewoonbaarverklaring worde hier herinnerd (vgl. Verslag 1908, blz. 15/16) aan de wijziging van art. 321 der Bouwverordening, houdende vergunning, dat Burgemeester en Wethouders van het verbod om een onbewoonbaar verklaard gebouw of gedeelte van een gebouw anders dan tot bergplaats te gebruiken, vrijstelling kunnen verleenen, en wel aan personen, elders een woning in gebruik hebbende, ten behoeve van de uitoefening van eene nering of een bedrijf, of het houden van levende dieren, doch slechts indien het gebouw of het gedeelte van het gebouw daarvoor geschikt is en niet meer tot bewoning is ingericht; altoos, wat *kelderwoningen* aangaat, met deze beperking, dat voor zoodanige vrijstelling alleen in aanmerking kunnen komen zij, die, toen het besluit tot onbewoonbaarverklaring genomen werd, de woning bewoonden of in gebruik hadden en de nering of het bedrijf er in uitoefenden, of er levende dieren hielden. Dergelijke vergunning is dit jaar in 41 gevallen aangevraagd; 9 aanvragen waren in het begin van 1910 nog in behandeling; 23 malen is een vergunning verleend; 12 malen is afwijzend beschikt, terwijl 8 aanvragen zijn ingetrokken. Op het einde van het jaar waren nog 7 aanvragen in behandeling.

Talrijke malen werd het advies der Commissie ingewonnen door het Gemeentebestuur omtrent den *aankoop* van grond, die na slooping van een onbewoonbaar verklaard pand te koopen was. Dat advies was telkens gunstig. In het bezit der Gemeente zijn nu door *aankoop* gekomen verschillende terreinen, gelegen in de Barndesteeg, O. Z. Armsteeg, Ververstraat, Egelantierstraat, 1e Laurierdwarsstraat, Groote Kattenburgerstraat, 2e Kattenburgerdwarsstraat, Oostenburgermiddenstraat, 2e Wittenburgerdwarsstraat, Van Ostadestraat, Valkenburgerstraat, Rechtboomsloot, Kadijk, enz.

Voor dit doel is door het Rijk aan onze Gemeente een voorschot verleend van ƒ 100.000 en een bijdrage van de helft in het nadeelig saldo van de rekening, over deze aangekochte erven aan te leggen (zie het Kon. Besluit van 18 December 1909, N⁰. 45, gegrond op art. 33 sub 1 en 3 der Woningwet).

IV. *Onteigening.*

1. In zake de verbetering van een gedeelte der z.g. Jodenbuurt, waarvan reeds in het verslag over het jaar 1909 melding werd gemaakt (bladz. 12), werd in Januari van dit verslagjaar door Burgemeester en Wethouders een voordracht bij den Raad ingediend, strekkende tot voorloopige goedkeuring van een plan van onteigening van gronden en gebouwen op Uilenburg; de Raad hechtte daaraan op 23 Februari 1910 zijn goedkeuring. De Commissie besloot toen in hare Maartvergadering de voorstellen tot onbewoonbaarverklaring van 381 woningen binnen het plan van onteigening op Uilenburg in te dienen; de ontruimingstermijn werd voor alle op 6 maanden gesteld, omdat, — werd een langere termijn gesteld, zooals de Woningwet in dit geval zou veroorlooven, — de bewoners toch wachten met het zoeken van een andere woning tot het eind van den ontruimingstermijn, hoe lang die ook worde bepaald. Hoewel aan deze adviezen tot onbewoonbaarverklaring niet binnen 3 maanden gevolg was gegeven door den Raad, heeft de Commissie gemeend voorziening bij Gedeputeerde Staten niet te moeten vragen, daar de overtuiging bij haar bestond, dat de adviezen zouden worden behandeld bij de voortgaande uitvoering van het plan van onteigening.

Deze voorstellen tot onbewoonbaarverklaring van een zoo groot aantal woningen tegelijk, als hier ter stede nog niet was voorgekomen, hebben veel stof opgeworpen. In een openbare vergadering van huiseigenaars en anderen, en ook in een ingezonden stuk, werd beweerd, dat in de voordracht om 380 woningen op Uilenburg onbewoonbaar te verklaren een verkeerd element zou schuilen, n.l. dat meer woningen als onbewoonbaar werden voorgedragen dan in normale omstandigheden het geval zou geweest zijn; en het vermoeden uitgesproken, dat dit geschied zou zijn om de onteigening goedkooper te maken. In de openbare vergadering der Commissie van September werd geconstateerd, dat van den kant van het Gemeentebestuur, noch direct, noch indirect, iets gedaan is om de Commissie te bewegen een andere maatstaf aan te leggen dan bij gewone onbewoonbaarverklaringen, want de leden der subcommissie zijn bij hun onderzoek juist te werk gegaan als bij gewone onbewoonbaarverklaringen. Het groote aantal afgekeurde woningen — 380 op een totaal van 909 — moet worden verklaard uit de treurige woningtoestanden op Uilenburg, welke juist tot het plan van verbetering aanleiding hebben gegeven.

Op 31 October 1910 besloot de Raad tot onbewoonbaarverklaring van deze 380 woningen.

De bezwaren tegen deze onteigening, door de belanghebbenden aan het Gemeentebestuur opgegeven, waren aan het eind van dit jaar ter kennis van de Commissie gebracht, en zijn nog in behandeling.

2. Ten opzichte van de aanvrage der Woningmaatschappij „Oud-Amsterdam" (zie verslag over 1909, bladz. 13) heeft de Commissie alsnog een aanvullend woningonderzoek ingesteld en daarover uitgebracht het beredeneerd verslag, bedoeld in art. 79 der Onteigeningswet (art. 26 der Woningwet). De voorstellen tot onbewoonbaarverklaring in het te onteigenen stadsgedeelte zijn in gereedheid gebracht, en de Commissie heeft zich overtuigd uit gegevens, haar door den Directeur van het Bouw- en Woningtoezicht verstrekt (staten en een plattegrondteekening met opgaven van het aantal onbewoonde woningen van verschillende huurprijzen), dat de verhouding tusschen onbewoonbaar te verklaren woningen en onbewoonde woningen, in de nabijheid gelegen, gunstig is. De ondervinding heeft trouwens geleerd bij vroegere woningverbeteringen in de Jordaan, evenzoo op groote schaal uitgevoerd, dat moeite niet werd ondervonden bij het vinden van andere woningen door hen, die hun vroegere woningen moesten verlaten.

Deze zaak is nog in behandeling.

V. *Uitbreiding van bebouwde kommen.*

1. *Toepassing van art.* 27 *der Woningwet.* Eenig besluit houdende bouwverbod is niet uitgevaardigd.

2. *Toepassing van art.* 28 *der Woningwet.* De uitvoering van het groote uitbreidingsplan aan de zuidelijke grens der Gemeente is bij den Gemeenteraad aanhangig gemaakt.

3. *Stratenplannen zonder toepassing der Woningwet.* Hiervoor wordt verwezen naar de hieronder volgende *Nadere mededeelingen*, sub 1.

VI. *Geldelijke steun van overheidswege.*

1. *Voorschotten aan personen* (*art.* 29 *der Woningwet*). Niets te vermelden.

2. *Voorschotten en bijdragen overeenkomstig art.* 30 *der Woningwet.* De Commissie had te adviseeren en adviseerde gunstig op aanvragen

tot het verleenen van een rentedragend voorschot van *f* 240.000 aan de vereeniging „Amsterdamsch Bouwfonds";

tot het verstrekken van een rentedragend voorschot van *f* 120.000 aan de R.-K. coöperatieve bouwvereeniging „Dr. Schaepman", waarbij met genoegen werd opgemerkt, dat het aantal verdiepingen van de te bouwen huizen ontworpen is overeenkomstig den wensch der Commissie, n.l. niet meer dan twee verdiepingen boven de woning op den beganen grond (zie bladz. 14 van het verslag over 1909); en

tot verhooging van het voorschot, in de vorige jaren aan de coöpe-

ratieve bouwvereeniging „Rochdale" verleend, tot een totaal-bedrag van *f* 350.000.

3. *Toepassing van de artt.* 31 *en* 32 *der Woningwet.*

Voor tegemoetkoming in de kosten van voorziening in de huisvesting, verhuiskosten hieronder begrepen, der bewoners van na onbewoonbaarverklaring ontruimde gebouwen (art. 32, litt. *b*) was op de gemeentebegrooting 1909 uitgetrokken *f* 1500; uitgegeven is *f* 1479,80.

4. *Geldelijke steun op andere wijze dan in de Woningwet omschreven.* Over het afgeloopen jaar niets te vermelden.

VII. *Overige verrichtingen tot toepassing der Woningwet, o. a. art.* 46 *en* 49.

Niets mede te deelen.

VIII. *Verrichtingen niet omschreven in de Woningwet.*

1. *Door de overheid.*

1. *Grondpolitiek der Gemeente in verband met de volkshuisvesting.*

Een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot herziening van de regelen, waarop de Gemeente gronden uitgeeft in erfpacht, is nog bij een commissie van den Raad in behandeling.

Drie malen werd de Commissie geraadpleegd omtrent uitgifte in erfpacht door de Gemeente van terreinen aan vereenigingen; het betrof

1° een terrein aan de Van Beuningenstraat voor de coöperatieve bouwvereeniging „Rochdale";

2° een terrein aan de Jacob van Lennepkade en de Borgerstraat evenzoo voor de bouwvereeniging „Rochdale", nadat dit terrein vooraf door de Gemeente zou zijn aangekocht; en

3° een terrein aan de Noordzijde van het IJ voor de R.-K. coöperatieve Woningvereeniging „Dr. Schaepman".

De canon kon in deze gevallen ± 20 pCt. lager gesteld worden door de uitgifte te doen plaats hebben voor een termijn van 50 jaren, binnen welken het voorschot afgelost zal moeten zijn.

In al deze gevallen luidde het advies gunstig.

2. *Verkeersmiddelen in verband met de volkshuisvesting.* Het uitgebreide net van de Gemeentelijke Electrische Tram, met het daarop ingevoerde stelsel van goedkoope vroegritkaarten, blijft het wonen aan de verschillende kanten der buitenstad bevorderen.

B. *Door vereenigingen of particulieren.*

3. Vgl. het boven sub VI N°. 2 herinnerde omtrent omvangrijke plannen van woningbouw met gemeentesteun door *drie* vereenigingen.

IX. *Gegevens omtrent bestaande toestanden.*

1. *Statistiek.* Het Bouw- en Woningtoezicht bewerkt de statistiek van al haar bemoeiingen.

2. *Woningonderzoek.* Vergelijk hieromtrent wat onder „algemeene beschouwingen” boven is medegedeeld.

3. *Toepassing van de artt.* 9 en 10 *der Woningwet.* Na het in het verslag over 1907 (bladz. 12) medegedeelde is niets anders te vermelden.

4. *Bouw en inrichting van woningen.* Tengevolge van de desbetreffende bepalingen in de Bouwverordening komen in de nieuwgebouwde huizen alkoven nagenoeg niet meer voor.

Nadere mededeelingen.

1. Meer dan eens werd ook in het afgeloopen jaar de Commissie geraadpleegd over concept-voorstellen tot het vaststellen van *voor- en achtergevelrooilijnen* voor verschillende nieuwe bouwblokken, o. a. aan de Frans van Mierisstraat, Pretoriusstraat, Bentinckstraat, Sophialaan, Nieuwe Tolstraat; tot het vastleggen van *bestaande rooilijnen*, ten einde uitbouw in voor- en achtertuinen te voorkomen, o. a. in de Plantage Franschelaan, Vondelstraat, Hemonylaan; of tot het wijzigen van *bestaande voorgevelrooilijnen* tot verbetering van weg- en woningtoestanden, o. a. aan den Overtoom met den Amstelveenschenweg, en verder aan de Prins Hendrikkade met de Panaalsteeg. Voor al deze plannen kon het advies gunstig luiden.

2. De Woningwet-commissie van den Volksbond, Vereeniging tegen drankmisbruik, verzocht per circulaire beantwoording van twee vragen omtrent het verband tusschen woningtoestanden en verkeerde moreele toestanden. Er werd besloten te antwoorden, dat op beide vragen een negatief antwoord moest worden gegeven, omdat de Commissie het ondoenlijk acht betrouwbare gegevens te vinden, die tot positieve conclusies in dezen zouden kunnen leiden.

HOOFDSTUK V.

Openbare en andere gebouwen en getimmerten, niet vallende onder de Woningwet. Voer- en vaartuigen, enz.

Een klacht over onvoldoend volkslogies op een nieuwe mailboot bleek bij het onderzoek reeds verholpen te zijn.

HOOFDSTUK VI.

Scholen, fabrieken en werkplaatsen.

1. Het nieuw georganiseerde *hygiënisch en geneeskundig toezicht op de scholen*, waarvan de grondslagen uiteengezet zijn in het verslag 1906 (bladz. 18), is sinds 16 Januari 1907 in werking.

De 3-maandelijksche rapporten van het hygiënisch toezicht, uitgaande van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst, worden —behalve aan de Plaatselijke Commissie van Toezicht op het Lager onderwijs — ook aan onze Commissie ter kennisneming toegezonden en in eene

openbare vergadering behandeld; deze rapporten worden in het Gemeenteverslag opgenomen.

2. Enkele klachten over hygiënische toestanden in *fabrieken en werkplaatsen*, die bij de Commissie inkwamen, werden doorgezonden aan den heer Inspecteur van den Arbeid in de 5e Inspectie, die steeds met spoed het zijne deed om den misstand te verhelpen, ook waar hij soms berichten moest, dat een ingrijpen krachtens de Veiligheidswet was uitgesloten.

HOOFDSTUK VII.

Ziekten.

1. Met de zorg voor de uitvoering in deze Gemeente van de wettelijke bepalingen, houdende voorzieningen tegen *besmettelijke ziekten*, is de Gezondheidsdienst belast, die met zorg en nauwgezetheid ook dit deel van zijn taak verricht. In de vergaderingen der Commissie, naar het pas gaf in de openbare of in de beslotene, deed de Directeur ook dit jaar mededeelingen omtrent hetgeen op dit gebied belangrijks voorviel, omtrent de werkzaamheden van den ontsmettingsdienst, het toezicht op schepen uit verdachte havens, toezicht op transmigranten, evacuatie van lijders naar de ziekenhuizen.

Het aantal *ziektegevallen* is, naar de opgaven van genoemden Directeur, in 1910 geweest het volgende (de cijfers over 1909 zijn ter vergelijking tusschen haakjes er naast gesteld):

		1910	**1909**
1°	Aziatische cholera	—	(1)
2°	Typhus exanthematicus	35	(—)
3°	Febris typhoïdea	273	(271)
4°	Pokken	—	(1)
5°	Roodvonk	465	(613)
6°	Diphtherie	482	(457)
7°	Dysenterie	—	(—)
8°	Pest	—	(—)
9°	Gele koorts	—	(—)
10°	Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	(2)

2. Over oorsprong en verloop van de gevallen van vlektyphus zullen uitvoerige mededeelingen voorkomen in het verslag van den gezondheidsdienst, dat U te zijner tijd zal worden toegezonden. De Commissie, daarvan geregeld op de hoogte gehouden door den Directeur van genoemden dienst, meende zich op zijn aandrang met het volgende tot den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid te moeten wenden:

„Een der voornaamste maatregelen, door den Gemeentelijken Gezondheidsdienst hier ter stede toegepast bij het bestrijden van ernstige besmettelijke ziekten, die in onze gemeente zijn voorgekomen (pokken, cholera, vlektyphus), bestaat in het vervoer naar het Wilhelminagasthuis van de lijders ter afzondering, en van de leden van het gezin,

en veelal ook van andere personen, die met de lijders in aanraking kunnen zijn geweest, ter afzondering en observatie.

Kan deze maatregel nauwkeurig en snel worden toegepast, zoodra de allereerste gevallen zich vertoonen, dan blijft het aantal gevallen hoogstwaarschijnlijk beperkt tot de reeds aangetaste lijders en enkele van de gïsoleerde personen. (Het spreekt van zelf, dat ontsmetting van de besmette of verdachte woningen en goederen niet achterwege mag blijven). Verbreiding van de besmetting wordt aldus voorkomen.

Zoo werd in de jaren 1903—1904 met goeden uitslag gehandeld, toen de pokken door reizigers van Antwerpen hier werden overgebracht.

Evenzoo werd in den loop van dit jaar, toen eenige gevallen van vlektyphus in onze gemeente waren voorgekomen, weder de uitbreiding van het aantal ziektegevallen gestuit door toepassing van dezen isoleeringsmaatregel.

Daar bij het optreden van pokken en van vlektyphus geen dwang kan worden uitgeoefend — anders dan bij cholera asiatica, waar dit wel mogelijk is, krachtens verschillende op de Wet van 26 April 1884, *St.* 80, gegronde Koninklijke besluiten, laatstelijk dat van 27 October 1910 — kan deze maatregel alleen tot uitvoering worden gebracht door *overreding* van de belanghebbenden, waaraan over het algemeen door hen gevolg werd gegeven; van de behandelende medici werd daarbij meestal alle medewerking ondervonden.

In dit jaar echter, bij het optreden van den vlektyphus, deden zich af en toe groote moeilijkheden voor en bleken verschillende personen zeer moeilijk voor overreding vatbaar te zijn. Eerst door invloed op de huisgenooten uit te oefenen, door middel van den patroon, ja zelfs door de hulp in te roepen van den geestelijke, werd het doel bereikt en konden patiënten en huisgenooten in het Wilhelmina-gasthuis worden opgenomen en geïsoleerd. Ook van geneeskundige zijde werd niet steeds het nut ingezien van eene spoedige en ruime isoleering van patiënten en huisgenooten, en dan ook niet altijd de gewenschte medewerking ondervonden.

De kleine epidemie van vlektyphus, dit jaar opgetreden en spoedig bedwongen, omvatte 35 lijders, waarvan er 7 zijn overleden. Het bleek dus ook nu weder, dat vlektyphus eene ernstige ziekte is.

Hoewel gelukkigerwijze het aantal gevallen niet bijzonder groot is geweest, is het toch zeker, dat het geringer had kunnen zijn, indien niet tijd verloren ware gegaan met het naloopen van verschillende personen, die hun invloed moesten doen gelden, en het houden van besprekingen met hen; de gelegenheid om de besmetting over te brengen werd daardoor zeer vergroot.

Deze ervaring heeft geleerd, dat de bestaande wetten, houdende voorziening tegen besmettelijke ziekten, niet voldoende zijn. En juist bij het voorkomen van vlektyphus moeten gestrenge maatregelen kunnen worden genomen. De eerste gevallen toch van deze ziekte zijn zeer moeilijk te herkennen en worden dan ook veelal niet herkend; ge-

volg daarvan is, dat de ziekte reeds eenige uitbreiding heeft gekregen, wanneer na de vaststelling van de diagnose maatregelen ter bestrijding kunnen worden genomen: de kans voor verspreiding is daarom bij vlektyphus grooter dan b. v. bij pokken of cholera.

Wel verleent de Wet van 4 Dec. 1872, *St.* 134, in art. 2, aan den burgemeester de macht om lijders aan eene in de Wet genoemde besmettelijke ziekte (en dus ook aan vlektyphus) naar eene openbare inrichting over te brengen, doch alleen wanneer deze lijders in slaapsteden of logementen zich bevinden, terwijl art. 3 voor de slaapsteden of logementen ook „*andere maatregelen*" veroorlooft ter voorkoming van verspreiding der ziekte, waaronder misschien zou kunnen worden gerekend het isoleeren van personen, die met de lijders in aanraking zijn geweest; bevindt zich echter een lijder aan vlektyphus *niet* in eene slaapstede of logement, dan geeft de Wet aan de Overheid deze bevoegdheid niet.

De Wet van 28 Maart 1877, *St.* 35, dient tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen en geldt in de eerste plaats voor pest, gele koorts en Aziatische cholera, welke ziekten dikwerf door schepen zijn overgebracht.

De Wet van 26 April 1884, *St.* 80, houdende buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, spreekt niet van vlektyphus, wel van aziatische cholera, pest, gele koorts en pokken. In 1902 werd op grond van art. 1 dezer Wet een algemeene maatregel van bestuur afgekondigd (3 October 1902, *Staatsblad* n°. 180), waarbij aan den Burgemeester de bevoegdheid werd toegekend „op personen, die aan pest lijden of verschijnselen vertoonen, welke het ontstaan van pest doen verwachten, *en op hen, die met zoodanige personen in aanraking zijn geweest,* na ingewonnen advies van den inspecteur, of van een met voorkennis van dezen geraadpleegden geneeskundige, door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen „*en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats in de Gemeente ter verpleging te doen overbrengen*". Gelijke bepaling bevatte het Koninklijk besluit van 22 September 1905 (*Staatsblad* n°. 245) ten opzichte van Aziatische cholera. De Commissie acht het noodig, dat de buitengewone maatregelen, die deze wet aan de Overheid veroorlooft bij het bestaan binnen of buiten 's lands van Aziatische cholera, pest, gele koorts of pokken, evenzoo kunnen worden genomen bij het voorkomen van vlektyphus, waarbij dan vooral de aandacht zij gevestigd op de noodzakelijkheid, dat deze buitengewone maatregelen kunnen worden toegepast op de lijders *en op hen, die met de lijders in aanraking zijn geweest,* zoodat ook deze laatsten op last van den burgemeester naar eene openbare inrichting kunnen worden vervoerd ter isoleering.

De Commissie erkent, dat de door haar bedoelde maatregel van ingrijpenden aard is, omdat zij leidt tot beperking van de persoonlijke

vrijheid; maar is van meening, dat het plicht is de vrijheid, om anderen met eene ernstige ziekte te besmetten, in te korten".

De Commissie verzocht den Hoofdinspecteur den Centralen Gezondheidsraad hiermede in kennis te stellen en te bevorderen, dat de bepalingen van de Wet van 1884 ook zullen gelden bij het bestaan van vlektyphus.

3. *Pokken* deden zich ook in dit jaar niet voor onder de bevolking van Amsterdam, ook niet bij de tijdelijke bevolking.

4. *Mazelen* hebben ook dit jaar een ernstig karakter niet gehad; de maandelijksche cijfers der sterfte aan deze ziekte beliepen achtereenvolgens 21, 9, 10, 9, 7, 8, 5, 9, 1, 8, 9, 17, te zamen 113; tegenover 19, 7, 20, 17, 16, 32, 21, 15, 9, 16, 13, 18, te zamen 203 in 1909.

5. Het *roodvonk* vertoonde dit jaar, vergeleken bij het vorige jaar, eenige vermindering. Het aantal gestorvenen bedroeg: 5; (in 1909: 16; in 1908: 9; in 1907: 37;) over de achtereenvolgende maanden aldus verdeeld: 1, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 1.

6. *Febris typhoïdea* vertoonde zich dit jaar in dezelfde mate als in het vorige jaar.

7. De gevallen van *pest*, in het najaar te Ipswich in Engeland waargenomen, gaven de Commissie aanleiding de maatregelen tegen die ziekte nog eens na te gaan, o. a. de ontratting van schepen, het dooden van ratten op het land, de gelegenheid voor verpleging en afzondering van lijders, enz.

Bij een bezoek aan de barakken van het Wilhelminagasthuis bleken beschikbaar te zijn, — mochten onverhoopt gevallen of verdachte gevallen voorkomen, — twee barakken, en bovendien nog een klein barakje, te zamen ruimte gevende voor meer dan 80 bedden. Het pestlaboratorium, binnen de omheining van de eigenlijke pestbarak gelegen, was in orde; terwijl nog een nieuwe barak in aanbouw is.

8. De *desinfectiedienst* der gemeente, onderdeel van den Gezondheidsdienst, is steeds zeer werkzaam; het grootste deel der ontsmettingen werd kosteloos uitgevoerd. Kostelooze ontsmetting heeft plaats in alle gevallen, waarin de betaling maar eenigszins bezwaarlijk zou zijn. De op ontsmetting betrekkelijke cijfers worden ook geregeld, iedere 3 maanden, in de vergadering der Commissie medegedeeld.

9. Een der omliggende kleinere gemeenten wenschte, zooals art. 7 van de Besmettelijke Ziektenwet veroorlooft, een accoord te treffen voor het opnemen van lijders aan besmettelijke ziekten, in de ziekenhuizen der gemeente Amsterdam. Door den Directeur van den Gezondheidsdienst was een rapport over die aanvraag uitgebracht, waarin een contract werd ontraden o. a. op grond, dat de taak, die op de schouders van zijn dienst zou worden gelegd, te zwaar zou worden bij de tegenwoordige organisatie van den dienst. Andere buitengemeenten toch zouden volgen; en in bijzondere tijden, van cholera b. v., zou de dienst zich ook voor de bescherming van Amsterdam moeten be-

lasten met de vele werkzaamheden, die in de aangesloten buitengemeenten noodig zouden blijken te zijn voor de uitvoering van het contract. Er zou dan ontstaan een districts-gezondheidsdienst, die op zich zelf wel zeer nuttig zou zijn, maar waarvan de inrichting niet behoort tot de taak van Amsterdam.

De Commissie, — hoewel van meening, dat een overeenkomst met de buitengemeenten, volgens welke Amsterdamsche ambtenaren toezicht zouden kunnen houden op den sanitairen toestand in die gemeenten (woningen, mesthoopen, drinkwater, besmettelijke ziekten, enz.), zeer nuttig zou zijn; en evenzoo, dat het instellen van een districts-gezondheidsdienst voor Amsterdam en de omringende gemeenten gezamenlijk zeer toe te juichen, — kwam tot de conclusie, dat een contract voor het opnemen van besmettelijke zieken uit een buitengemeente in de Amsterdamsche ziekenhuizen niet kan worden aangegaan, omdat Amsterdam niet die verplichting op zich kan nemen, zonder dat tevens in die buitengemeente voldoende maatregelen ter bestrijding en voorkoming kunnen worden genomen: de isoleergelegenheden en andere hulpmiddelen in Amsterdam zouden, bestond een dusdanige overeenkomst, onvoldoende blijken te zijn, misschien wel voor de eigen ingezetenen.

Niettemin zouden, evenals thans, lijders aan besmettelijke ziekten uit andere gemeenten in de ziekeninrichtingen kunnen worden opgenomen, doch dan, zonder dat daartoe eenige verplichting bestaat.

10. Voor de uitvoering der onlangs door de Staten-Generaal aangenomen wijzigingen in de Besmettelijke Ziekten-wet, betrekking hebbende op ontsmetting, heeft de Commissie aan den Inspecteur van de Volksgezondheid, Dr. Hamburger, op zijn verzoek eenige algemeene wenschen daaromtrent doen kennen; wenschen, die de ervaring hier ter stede had aan de hand gedaan.

De leiding van den ontsmettingsdienst zal moeten worden toevertrouwd aan een geneeskundige.

De ontsmettingen zullen in den regel moeten geschieden op schriflijke aanvrage, gericht tot den leider (in geval van urgentie tot den hoofdbeambte) door den behandelenden geneeskundige. De aanvrage zal moeten inhouden nauwkeurige aanwijzing van alle bijzonderheden, als plaats, aard der ziekte, te ontsmetten gebouw, vertrekken, voorwerpen, enz.

De ontsmetting zal moeten geschieden, zoo mogelijk binnen 24 uur, bij klein behuisde of over weinig lijf- en beddegoed beschikkende gezinnen, in den loop van den dag.

De ontsmetter zal aan een door den Minister van Binnenlandsche Zaken daartoe gekwalificeerden ontsmettingsdienst moeten zijn opgeleid, en een door dien dienst afgegeven bewijs van geschiktheid moeten kunnen overleggen.

De ontsmettingen zullen moeten geschieden volgens de Regelen, thans reeds bij Koninklijk Besluit vastgesteld, en niet alleen bij de

besmettelijke ziekten, in de Wet genoemd, maar ook bij andere, zooals erysipelas, gonorrhoe, meningitis, pneumonie, tuberculose, en vulvovaginitis.

11. Het advies der Commissie werd gevraagd over de aanstelling van een adviseur voor de aetiologische diagnostiek van infectie-ziekten bij den gezondheidsdienst en afschaffing van de betrekking van bacterioloog-geneesheer bij dien dienst. De Commissie, van meening, dat in buitengewone omstandigheden de Directeur van den Gezondheidsdienst geen gelegenheid zou hebben voor bacteriologische werkzaamheden, verklaarde zich met dit denkbeeld ingenomen.

Ook de Gemeenteraad ging later hierin mede. Een adviseur is bereids benoemd.

12. Van den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid is ingekomen een verzoek om advies over het verzoek van de Nederlandsche Vereeniging tot hulp aan lupus-lijders om rijks-subsidie. Besloten werd gunstig te adviseeren, doch de verwondering der Commissie uit te drukken, dat haar advies in dezen werd gevraagd, omdat het hier niet een bepaald Amsterdamsch gezondheidsbelang geldt: de Vereeniging toch werkt over het geheele land, al is zij hier gevestigd. De Vereeniging geniet ook reeds eenige jaren subsidie.

13. *Ziekeninrichtingen*. Van den Commandant der Brandweer werd de mededeeling ontvangen, dat de zusters in de R.-K. Ziekenverpleging aan de Keizersgracht nu voldoend veilige slaapplaatsen hebben verkregen, en dat de vroegere brandgevaarlijke slaapplaatsen nu tot bergplaats zijn ingericht (zie verslag 1909, bladz. 18).

11. Van besmettelijke ziekte bij het *vee* wordt nog steeds door het Staatstoezicht ook aan de Commissie kennis gegeven; tot eenige bemoeiing van de Commissie geven die geen aanleiding, vermits alle autoriteiten daarmee in kennis zijn gesteld. Wel wordt in de vergadering waarin de mededeeling ter tafel komt, door het veeartsenijkundig lid der Commissie de verzekering gegeven, dat de noodige maatregelen genomen zijn.

HOOFDSTUK VIII.

Geneeskundige Armverzorging.

1. Geneeskundige armverzorging geschiedt onder toezicht en leiding van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst. Het Verslag van dien dienst wordt jaarlijks in het Gemeenteverslag opgenomen.

2. De volgende mededeeling betreffende een questie van geneeskundige verzorging van minvermogenden, welke de aandacht der Commissie heeft gevraagd, acht zij het best in dit hoofdstuk opgenomen.

Het Algemeen Ziekenfonds voor Amsterdam, een instelling met meer dan 100.000 verzekerden, had bij reglementswijziging aan zijn geneeskundigen verboden om des avonds en des Zondags spreekuur te houden, en aan zijn apothekers om geneesmiddelen, waarvan de voorschriften

des avonds waren bezorgd, nog dienzelfden avond af te leveren, behalve in spoedeischende gevallen. Deze reglementswijziging werd, zooals bij het fonds gebruikelijk is, onderworpen aan de goedkeuring van Burgemeester en Wethouders, welk college sedert meer dan 50 jaren die taak vrijwillig vervult in het belang zoowel van de verzekerden als van de aangesloten geneeskundigen en apothekers. Over deze wijziging werd door Burgemeester en Wethouders advies gevraagd. De Commissie, begrijpende, dat bij deze questie niet alleen een vakvereenigings-belang betrokken was, besloot te antwoorden, dat zij ten gevolge van hare samenstelling en haren werkkring niet in deze zaak kon adviseeren, voor zoover daarbij is betrokken de inwendige regeling van het Algemeen Ziekenfonds voor Amsterdam; doch dat zij van meening was, dat de gelegenheid ruim moet openstaan om zoo noodig ook des avonds den medicus te raadplegen.

HOOFDSTUK IX.

Drinkwatervoorziening.

1. Het *drinkwater* was ook dit jaar ruim verkrijgbaar. In de driemaandelijksche rapporten van den Gezondheidsdienst worden ook opgenomen de resultaten van het door den dienst ingesteld chemisch en bacteriologisch onderzoek van het Duinwater, het Bronwater en het Vechtwater. Tot bijzondere opmerkingen gaven deze geen aanleiding.

2. In een perceel, gelegen in Oud Nieuwer-Amstel, werd de aanwezigheid van lood in het duinwater geconstateerd. Bij onderzoek bleken de waterleidingbuizen sterk aangetast. In den toestand is verbetering gebracht; het onderzoek naar de oorzaak van deze aantasting is nog niet afgeloopen.

3. Nadat het besluit tot rioleering der gemeente Zandvoort van 19 September 1907, waarbij een uitloozingsbassin was ontworpen op korten afstand van het Boogkanaal der Amsterdamsche duinwaterleiding, bij Kon. Besluit was vernietigd (zie het verslag over 1908, bladz. 22) is door die gemeente een ander plan ontworpen. De Directeur der gemeentelijke waterleidingen verstrekte aan onze Commissie een overzicht van den loop der zaak, met een plan-teekening van de nieuwontworpen rioleeringswerken, en kon daarbij de verwachting uitspreken, dat van de nieuwe werken geen gevaar te vreezen zal zijn voor onze duinwaterleiding.

HOOFDSTUK X.

Levens- en genotmiddelen; gebruiksartikelen.

1. De driemaandelijksche rapporten van den Directeur van den Gezondheidsdienst, aan wien het toezicht op levensmiddelen en andere waren is toevertrouwd en onder wiens leiding het chemisch en bac-

teriologisch onderzoek plaats vindt, zijn ook dit jaar geregeld aan de Commissie ter kennisneming gezonden, in de vergaderingen door den Directeur mondeling toegelicht en uitvoerig besproken. Daarbij werden tevens gevoegd de staten van afgekeurd vee en vleesch. Het Verslag van den Gezondheidsdienst zelf geeft van de werkzaamheid van dezen dienst een uitvoerig overzicht. De Commissie volgde die werkzaamheid — bepaaldelijk ook van het toezicht in winkels, in inrichtingen en op markten — steeds met belangstelling en waardeering. De keuringsdienst blijft terecht zijn kracht meer zoeken in afkeuring en vernietiging van bedorven waren en in waarschuwing, dan in het opmaken van proces-verbaal. Behalve over melk liep het onderzoek over boter, margarine, brood, meel, ham op trichinen, busgroenten, bier, azijn, bessensap, peper, kaneel, suikerwerk (snoepgoed), reuzel, zout, behangselpapier op arsenicum, enz.

2. De aanvulling der Algemeene Politie-verordening met bepalingen, ten doel hebbende het verbod van den verkoop van verdunde melk, eischte de aandacht der Commissie.

Het gebruik, en dus ook de verkoop, van *verdunde* melk was in onze gemeente blijkbaar iets zeer gewoons: in het *Gemeenteblad* van het jaar 1859 vindt men in het volgnummer 13 een verordening, door den Gemeenteraad in zijne vergadering van 6 September vastgesteld, waarbij het vervoer of het te koop aanbieden van een zestal soorten van melk veroorloofd wordt, met de bepaling, wat onder elke koemelksoort wordt verstaan. Deze soorten waren: *melk*, *room*, *taptemelk*, *verdunde melk*, *roomdemelk* en *kaas* of *prutmelk*. Voor de bereiding van verdunde melk mocht gebruikt worden zuiver, loodvrij regenwater, goedgekeurd schuitwater (d. i. Vechtwater) of duinwater; de verdunning was bepaald in de verhouding van hoogstens 12 kannen watèrs op 30 kannen melk.

Deze verordening is vermoedelijk een codificatie geweest van bestaande gebruiken; in ieder geval is het niet te verwonderen, dat men hier ter stede aan verdunde melk gewoon raakte. (Vermeld zij hier tevens, dat reeds in diezelfde verordening van 1859 bepaald werd, dat het vaatwerk, de emmers of kannen, duidelijk voorzien moesten zijn van een teeken, aanduidende de soort van melk, die zij bevatten).

Deze verordening is in 1866 ingetrokken.

Reeds in het jaar 1904 werd door onze Commissie de vraag besproken, of het wenschelijk zou zijn de ingezetenen allengs te gewennen aan het koopen alleen van onverdunde melk; verdunning zou dan desgewenscht door hen zelven kunnen geschieden. Vele melkslijters toch voegen te veel water toe in verhouding tot den prijs. De hygiënische zijde van deze economische vraag zou dan zijn, dat de ingezetenen melk van grootere voedingswaarde voor hun geld krijgen. Daarvoor zou in de Algemeene Politieverordening moeten worden opgenomen een verbod tot het verkoopen, enz. van verdunde melk, en een bepaling tot bestraffing van de overtreding.

De vrees, dat vele ingezetenen, gewoon om melk van lagen prijs te gebruiken, geen melk zouden koopen, wanneer een dergelijk verbod was ingevoerd, — voorts de noodzakelijkheid van een geregelde uitgebreide contrôle met een groot aantal verbaliseeringen en vervolgingen, waren bezwaren, die de aanbeveling der verbodsbepaling tegenhielden, hoe wenschelijk het ook geoordeeld werd, dat de ingezetenen zich de gewoonte zouden eigen maken, om alleen onverdunde melk te koopen.

Begrijpende, dat deze gewoonte slechts geleidelijk zou kunnen ontstaan, werd door onze Commissie aan Burgemeester en Wethouders geadviseerd, om door publicatie de aandacht der ingezetenen te vestigen op het voorkomen van zoogenaamde volle melk, die bij herhaling in samenstelling afweek van de contrôlemelk; en om, — volgens het voorbeeld van Rotterdam en Leiden, waar, luidens de verslagen, met toepassing eener verordeningsbepaling een groote vermindering van ondeugdelijk samengestelde melk zou zijn verkregen, — ook in onze Algemeene Politieverordening op te nemen het verbod van den verkoop, enz. van voedingsmiddelen „*ondeugdelijk van samenstelling*".

Het een zoowel als het ander is geschied: in de jaarverslagen, in de openbare vergaderingen onzer Commissie, door aanplakking en verspreiding van tweemaandelijksche bulletins heeft de Gezondheidsdienst de namen en woonplaatsen van melkleveranciers bekend gemaakt met de aanduiding der minder gunstige bevindingen van het onderzoek; en in de Algemeene Politieverordening zijn de woorden „*ondeugdelijk van samenstelling*" in art. 268 opgenomen.

Uit een rapport van den directeur van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst van 9 Mei 1910 blijkt echter, dat de publicatiën der ongunstige bevindingen niet hebben geleid tot het brengen van verbetering in de hoedanigheid der afgeleverde melk; wel hebben ze een paar malen de aandacht van de ingezetenen getrokken en daardoor op het belang eener goede melkvoorziening gewezen. Ook het nieuw geredigeerde artikel van onze Algemeene Politieverordening werd, blijkens hetzelfde rapport, hier ter stede niet door alle kantonrechters op dezelfde wijze opgevat als te Rotterdam en te Leiden.

Deze maatregelen hebben dus de beoogde uitwerking niet gehad.

Wanneer er geen redenen zijn, die tot eenig ingrijpen dringen, zou men den toestand zoo kunnen laten als hij nu is. Maar sinds het jaar 1904 — toen onze Commissie in hare openbare vergadering van Januari voor het eerst een rapport over verontreiniging en vervalsching van melk behandelde, — is herhaaldelijk in vergaderingen van verschillende besturen en lichamen de melkquestie besproken, laatstelijk nog in de vergadering der Staten van onze provincie; en ook in vak- en in geneeskundige bladen, en niet minder in dagbladen van allerlei richtingen is de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid om, zoo mogelijk aan de ingezetenen de melk te verschaffen, zooals zij van de koe komt, — dus niet verdund en niet verontreinigd.

Dan is er eenige verbetering in de melkvoorziening hier ter stede waar te nemen: een paar modelboerderijen leveren zeer goede melk af; en het gebruik van „flesschenmelk" vindt meer en meer ingang.

Daarom meent de Commissie, dat de ingezetenen allengs voldoende zijn voorbereid, en zou zij de vraag — of geacht kan worden, dat thans de tijd gekomen is om een verbodsbepaling van den verkoop van verdunde melk in te voeren —, bevestigend willen beantwoorden. Zij gaf reeds in het vorige jaar een overeenkomstig advies aan Burgemeester en Wethouders, bij schrijven van 10 Juli 1909.

Dan rijst echter de groote moeielijkheid om vast te stellen een goede bepaling van onverdunde melk.

De melk, zooals zij van de koe komt, is natuurlijk onverdund; maar de veehouder heeft het voor een deel in zijn macht, melk „zoo van de koe" te leveren, die een zeer laag of laag vetgehalte bezit.

Nu hangt de waarde der melk als voedingsmiddel vooral samen met hare samenstelling, en deze samenstelling kan alleen beoordeeld worden naar cijfers. Uit onderzoekingen van melk, onder contrôle gemolken, sedert jaren door den gezondheidsdienst gedaan en in de jaarverslagen gepubliceerd, is nu gebleken, dat voor het vet het cijfer 2,85 en voor de vaste stof het cijfer 11 als laagste percentage niet te hoog gesteld is. (Een globaal overzicht van deze onderzoekingen in de laatste 10 jaren, gevende de uitkomsten over de verschillende maanden, is te vinden in het *Gemeenteblad*, jaargang 1909, afdeeling 1, bladz. 99. Alle in dit overzicht opgegeven gemiddelde maandcijfers voor het vetgehalte zijn zelfs hooger dan 3). Wanneer men nu weet, dat de contrôle-melk verkregen wordt van koeien van verschillende veehouders uit het landelijk gedeelte onzer gemeente, waar de voeding en de verpleging van het vee over het algemeen voldoende was, zonder nochtans geacht te kunnen worden aan strenge eischen te beantwoorden, zal men de cijfers van 2,85 en 11 niet overdreven hoog kunnen noemen. In afwachting van den tijd, dat op grond der ervaring zonder bezwaar hoogere cijfers kunnen worden gesteld, kon de commissie vooralsnog met die cijfers zich vereenigen.

In plaats van te eischen „melk, zooals zij van de koe komt", is het dus raadzaam te eischen melk van voldoende samenstelling, en voor deze samenstelling te eischen de cijfers, door de ervaring hier ter stede aangegeven.

De Directeur van den Gezondheidsdienst wenschte voor volle melk, behalve de reeds besproken cijfers voor het gehalte aan vet en vaste stof, bovendien als eisch te stellen: „*waaraan niets is toegevoegd of onttrokken*", aangezien naar diens ervaring bij de behandeling van de verschillende processen-verbaal herhaaldelijk blijkt, dat zoowel ambtenaren bij het Openbaar Ministerie als rechters bij de bepaling van de strafmaat veel gewicht hechten aan het constateeren van het al of niet vervalscht zijn van het onderzochte monster melk. Hier-

tegen had de Commissie ernstig bezwaar, omdat er dan weer een bewijs zal worden gevraagd, dat niet altijd te leveren is; immers het zal in vele gevallen niet uit te maken zijn, of er iets aan de melk is toegevoegd of onttrokken. Voor het geval, dat aan de melk iets verkeerds of schadelijks is toegevoegd, kan art. 268*a* worden toegepast, want dan verkeert de melk „in schadelijken toestand".

Ook het voorschrift van de aanduiding van den naam der melksoort op het vaatwerk is zeer toe te juichen; in het melkrapport van 18 Februari 1907 werd dat reeds aanbevolen.

3. De lijsten van *ratin*koopers werden tot in April van dit jaar geregeld ontvangen. Toen kwam een mededeeling van den Inspecteur van de Volksgezondheid, dat deze opgaven niet meer zullen worden gedaan. Wat onze gemeente betreft, zal deze staking vermoedelijk geen bezwaren opleveren, daar het gedurende de jaren, dat deze opgaven zijn verstrekt, nog niet noodig is geweest de lijsten van *ratin*koopers te raadplegen.

4. In de openbare vergadering van Februari deed de Directeur van den Gezondheidsdienst een mededeeling ter waarschuwing voor het gebruik van giftige *muizenpoeders*. In een geval, door hem omstandig beschreven, had het gebruik van een poeder, door ruime verspreiding achter het behangsel, enz., aanleiding gegeven tot een zeer ernstigen ziekte-toestand bij een persoon. Het gebruikte poeder bleek ongeveer 30 % rattekruit te bevatten.

HOOFDSTUK XI.

Uitvoering en handhaving van wetten en verordeningen.

Niets bijzonders te vermelden. De strafvonnissen in zake verkoop van ondeugdelijke levensmiddelen worden door den Directeur van den Gezondheidsdienst in de vergaderingen der Commissie medegedeeld; zij worden ook in het jaarverslag van dien dienst vermeld.

Zie hierover ook punt 2 van hoofdstuk X.

HOOFDSTUK XII.

Onderwerpen niet vallende onder één der vorige hoofdstukken.

1. In een circulaire van het Bestuur der Sociaal-Technische Vereeniging van Democratische Ingenieurs en Architecten werd het verzoek tot de Commissie gericht in het belang der volksgezondheid werkzaam te willen zijn door:

a kennis omtrent de schadelijkheid van loodverven te verspreiden, in het bijzonder onder schilderspatroons en schildersgezellen;

b bij het Gemeentebestuur aan te dringen op een verbod van het gebruik van loodhoudende verven bij openbare werken en gebouwen.

Na raadpleging van bekende geneeskundigen hier ter stede; na beschouwing en overweging van de sterfte-tabel voor verschillende be-

roepen in ons land, opgemaakt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, en van een tabel van de statistieken van ziekenkassen van schilders in eenige groote steden van Duitschland en Oostenrijk; en na lezing van het Eindrapport, in 1909 uitgebracht door de Loodwitcommissie, in 1903 ingesteld door den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken, kwam een daartoe benoemde commissie van praeadvies tot het voorstel:

In het belang der volksgezondheid er bij het Gemeentebestuur op aan te dringen het gebruik van loodhoudende verven, behoudens enkele in het Eindrapport genoemde uitzonderingen, bij openbare werken en gebouwen te verbieden en daarvoor zinkwit en ijzermenie in de plaats te stellen.

Onnoodig kwam het voor stappen te doen om kennis omtrent de schadelijkheid van loodverven te verspreiden, in het bijzonder onder schilderspatroons en schildersgezellen, daar hierop in brochures en vergaderingen zoozeer de aandacht is gevestigd, dat de schadelijkheid bij de belanghebbende personen als bekend mag worden aangenomen.

De Gezondheidscommissie vereenigde zich geheel met dit praeadvies.

2. Eenige schippers hadden zich tot de Commissie gewend met de klacht, dat het hun wegens het verbod, vervat in art. 156 sub 2 der Algemeene Politieverordening, niet mogelijk was hun lijfgoed voldoende te drogen. Deze klacht beamende, besloot de Commissie Burgemeester en Wethouders te verzoeken het daarheen te leiden, dat het verbod, om des middags in de open lucht kleederen te drogen te hangen op schepen, werd ingetrokken voor den winter, b. v. van 1 October tot 1 April. Door de Commissie voor de Strafverordeningen is bereids een voorstel in bovenstaanden geest ingediend.

3. De Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid verzocht bericht en raad in zake de oprichting van een naamlooze vennootschap, bedoelende de exploitatie van eene inrichting voor orthopaedie, enz. Aangezien de zaak spoed vereischte, is door het bureau na onderzoek geadviseerd, dat de oprichting eener dergelijke inrichting geacht kan worden te zijn in het belang der volksgezondheid, en tevens erop gewezen, dat de Gezondheidscommissie niet bevoegd is te adviseeren omtrent de oprichting van naamlooze vennootschappen.

4. Een zwemvereeniging verzocht een voorschot van de Gemeente voor den bouw van een zweminrichting aan de overzijde van het IJ, welke ook voor het publiek toegankelijk zou zijn. Hoewel vermeerdering van de zwemgelegenheden hier ter stede niet ongewenscht kan worden genoemd, en het water op de gekozen plaats van het IJ, blijkens een ingesteld onderzoek, niet ongeschikt voorkwam, achtte de Commissie een nieuwe zwemplaats *aan den IJkant* niet wenschelijk, omdat er reeds genoeg zijn; en in dit bijzondere geval te meer niet, omdat deze zweminrichting moeilijk, — per motorboot, — te bereiken zou zijn. Wel werd de gelegenheid te baat genomen om aan te dringen op behoud van de bestaande inrichting aan de Oosterdoksdijk.

5. De Nederlandsche Bond van Handelsreizigers verzocht adhaesie op een bij den Minister van binnenlandsche zaken ingediend adres, waarin verzocht werd het nemen van wettelijke bepalingen ter voorkoming van *hotelbranden* en tot vermindering der gevaren bij deze branden.

Hierover werden inlichtingen ingewonnen bij den Directeur der gemeentelijke gasfabrieken en den Commandant der Brandweer; ter sprake kwam o. a. het gevaar, dat de gasleidingen kunnen opleveren, en de giftigheid van het lichtgas, die veel grooter is dan vroeger. De Commissie kwam na ampele overweging tot de meening, dat de artikelen 259 en 260 der Algemeene Politieverordening, — voorschrijvende voor hotels uitgangen en nooduitgangen zonder belemmeringen, en, indien dit door de Brandweer wordt noodig geacht, het aanbrengen van noodlantaarns, — voldoende moeten worden geacht om hier ter stede de gevreesde gevaren te voorkomen. Adhaesie werd niet betuigd.

6. Een geneeskundige hier ter stede vestigde de aandacht op het verhandelen van *onrein haar*, hetgeen hij meende dat dikwerf voorkwam en waartegen hij de hulp der Commissie inriep. Een zijner patienten had een haarvlecht gekocht, die bezet bleek te zijn met neeten van hoofdluizen. Tegenwoordig schijnt voor het dragen van de groote dameshoeden veel valsch haar noodig te zijn, en dit niet altijd even goed gereinigd te zijn. De hoogleeraar in de huidziekten aan de Universiteit alhier, over deze zaak geraadpleegd, meende, dat dergelijke gevallen wel zeer zeldzaam zouden zijn. Tot eenig optreden vond de Commissie geen reden: de bespreking in de openbare vergadering en de publicatie van de bespreking in de dagbladen kon als een waarschuwing gelden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 20 *Februari* 1911.

De Gezondheidscommissie te Amsterdam,

E. H. P. ROSENBOOM,
Secretaris.

J. KRUSEMAN,
Voorzitter.

C. DE ROOIJ,
Ondervoorzitter.

Bijlage

Afschrift van het Register, bedoeld in art. 27*b* der Gezondheidswet.

1º Verordening ter uitvoering van art. 4, sub 1, der Wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* Nº. 95), vastgesteld bij Raadsbesluit van 7 Juni 1893 (*Gemeenteblad* 1893, afd. 3, volgn. 39).

2º Verordening tot uitvoering van art. 4, sub 1, der Hinderwet, vastgesteld bij Raadsbesluit van 1 September 1903 (*Gemeenteblad* 1903, afd. 3, volgn. 68).

3º Verordening ter uitvoering van art. 4, sub 3, der Wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* Nº. 95), vastgesteld bij Raadsbesluit van 25 September 1907 (*Gemeenteblad* 1907, afd. 3, volgn. 72).

4º Verordening, regelende den dienst van de Veemarkt en van het Abattoir, nieuw vastgesteld bij Raadsbesluit van 13 Mei 1908 (*Gemeenteblad* 1908, afd. 3, volgn. 33), gewijzigd bij raadsbesluit van 2 November 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 185).

5º Verordening, regelende het gebruik van de Veemarkt en van het Abattoir, vastgesteld bij Raadsbesluit van 27 April 1887 (*Gemeenteblad* 1887, afd. 3, volgn. 33), en laatstelijk gewijzigd bij Raadsbesluit van 22 Mei 1895 (*Gemeenteblad* 1895, afd. 3, volgn. 28).

6º Verordening regelende den dienst bij en het gebruik van de gemeentelijke Bad- en Zweminrichtingen te Amsterdam, vastgesteld bij Raadsbesluit van 20 April 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 84).

7º Verordening, regelende de samenstelling en den werkkring der Commissie van bijstand in het beheer van de Veemarkt en het Abattoir, vastgesteld bij Raadsbesluit van 26 Januari 1887 (*Gemeenteblad* 1887, afd. 3, volgn. 5), gewijzigd bij Raadsbesluit van 20 Januari 1904 (*Gemeenteblad* 1904, afd. 3, volgn. 12).

8º Verordening, regelende de samenstelling en den werkkring der Commissie van bijstand in het beheer der Stadsreiniging, vastgesteld bij Raadsbesluit van 20 April 1892 (*Gemeenteblad* 1892, afd. 3, volgn. 25).

9º Verordening, regelende de samenstelling en den werkkring der Commissie van bijstand in het beheer van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst, vastgesteld bij Raadsbesluit van 2 Juli 1902 (*Gemeenteblad* 1902, afd. 3, volgn. 72).

10⁰ Verordening, regelende de samenstelling en den werkkring der Commissie van bijstand in het beheer der Gemeentewaterleidingen, vastgesteld bij Raadsbesluit van 25 Maart 1903 (*Gemeenteblad* 1903, afd. 3, volgn. 23).

11⁰ Verordening, regelende den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst, nader vastgesteld bij Raadsbesluit van 31 October 1907 (*Gemeenteblad* 1907, afd. 3, volgn. 87).

12⁰ Verordening, regelende het Gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht, vastgesteld bij Raadsbesluit van 23 December 1903 (*Gemeenteblad* 1904, afd .3, volgn. 2).

13⁰ Verordening op het beheer en den dienst der Gemeentelijke Waterleidingen te Amsterdam, vastgesteld bij Raadsbesluit van 24 Februari 1897 (*Gemeenteblad* 1897, afd. 3, volgn. 10) meermalen gewijzigd, laatstelijk bij Raadsbesluit van 29 Juli 1908 (*Gemeenteblad* 1908, afd .3, volgn. 78).

14⁰ Verordening voor de Gezondheidscommissie te Amsterdam, vastgesteld bij Raadsbesluit van 28 Mei 1902 (*Gemeenteblad* 1902, afd. 3, volgn. 86).

15⁰ Verordening, regelende den Gemeentelijken Gezondheidsdienst, vastgesteld bij Raadsbesluit van 10 Juli 1907 (*Gemeenteblad* 1907, afd. 3, volgn. 61), laatstelijk gewijzigd bij Raadsbesluit van 23 Februari 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 49).

16⁰ Verordening, regelende den dienst der keuring van voedingsmiddelen, vastgesteld bij Raadsbesluit van 22 Maart 1903 (*Gemeenteblad* 1893, afd. 3, volgn. 28), laatstelijk gewijzigd bij Raadsbesluit van 4 November 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 186).

17⁰ Verordening op het begraven van lijken en op het vervoer van lijken naar de Algemeene Begraafplaats van de Gemeente Amsterdam, gelegen onder de Gemeente Watergraafsmeer, vastgesteld bij Raadsbesluit van 21 Maart 1894 (*Gemeenteblad* 1894, afd. 3, volgn. 28).

18⁰ Verordening op het Marktwezen, vastgesteld bij Raadsbesluit van 4 Juli 1894 (*Gemeenteblad* 1894, afd. 3, volgn. 66), gewijzigd bij Raadsbesluit van 6 Januari 1894 (*Gemeenteblad* 1894, afd. 3, volgn. 6).

19⁰ Verordening op het beheer en den dienst der Stadsreiniging, vastgesteld bij Raadsbesluit van 21 December 1899 (*Gemeenteblad* 1900, afd. 3, volgn. 2), laatstelijk gewijzigd bij Raadsbesluit van 29 Juli 1908 (*Gemeenteblad* 1908, afd. 3, volgn. 82).

20⁰ Verordening op de Gemeentevischhal en het aangrenzende terrein en water aan de de Ruijterkade, vastgesteld bij Raadsbesluit van

27 September 1905 (*Gemeenteblad* 1906, afd. 3, volgn. 9), laatstelijk gewijzigd bij Raadsbesluit van 2 November 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 187).

21⁰ Algemeene Politieverordening van Amsterdam, vastgesteld bij Raadsbesluit van 10 Maart 1909 (*Gemeenteblad* 1909, afd. 3, volgn. 46), gewijzigd bij raadsbesluit van 24 Augustus 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 188).

22⁰ Bouwverordening, vastgesteld bij Raadsbesluit van 5 Juli 1905 (*Gemeenteblad* 1905, afd. 3, volgn. 68), gewijzigd bij Raadsbesluit van 1 April 1908 (*Gemeenteblad* 1908, afd. 3, volgn. 26 en 27) en van 28 November 1908 (*Gemeenteblad* 1908, afd. 3, volgn. 143 en 144).

23⁰ Verordening regelende de gemeentelijke poliklinieken, vastgesteld bij Raadsbesluit van 8 September 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 172).

24⁰ Verordening voor de Gemeentebadhuizen, vastgesteld bij raadsbesluit van 23 November 1910 (*Gemeenteblad* 1910, afd. 3, volgn. 192).

VERSLAG aan den Gemeenteraad aangaande den toestand van het Lager Onderwijs in de Gemeente Amsterdam gedurende het jaar 1910.

§ I. Algemeene mededeelingen en beschouwingen.

Het **Rapport van de Staatscommissie voor de Reorganisatie van het onderwijs**, dat in het afgeloopen jaar is verschenen, getuigt in sommige opzichten van gelijksoortige denkbeelden, als die welke de richting bepaalden der ontwikkeling van het Lager onderwijs in onze gemeente gedurende de laatste jaren, zoodat geen ingrijpende veranderingen behoeven te worden aangebracht, indien de meeningen van bedoeld rapport in de Wet op het Lager Onderwijs mochten belichaamd worden.

Behalve dat de scholen voor blinden, doofstommen, spraakgebrekkigen en zwakzinnigen van het Middelbaar naar het Lager onderwijs zijn overgebracht, het Herhalingsonderwijs den naam van Voortgezet Onderwijs heeft gekregen en het Meer Uitgebreid Lager Onderwijs Uitgebreid Lager Onderwijs zal heeten, zijn er geen voorstellen gedaan, die wijziging onzer lagere scholen, noch in karakter, noch in omvang noodzakelijk maken. De vakken aan de scholen voor gewoon lager onderwijs zijn dezelfde als die in de tegenwoordige wet onder de letters *a*—*k*; slechts heeft vak *j* een anderen naam gekregen, nl. dien van „de eerste oefeningen der gymnastiek". De Staatscommissie acht het bovendien wenschelijk, dat dit vak, benevens vak *k* (nuttige handwerken voor meisjes) gegeven wordt door klasse-onderwijzers(essen). Slöjd is niet opgenomen.

De voorgestelde cursus in de Fransche taal, die aan scholen voor gewoon lager onderwijs kan verbonden worden ten behoeve van hen, die het onderwijs wenschen te volgen aan een middelbare school of lyceum, bezit Amsterdam sedert het vorige jaar, terwijl reeds gedurende eenige jaren cursussen voor Fransch, Engelsch en Duitsch met minder absoluut omschreven bedoeling verbonden zijn aan een groot getal openbare scholen voor gewoon lager onderwijs.

Worden de plannen der Staatscommissie werkelijkheid, dan wordt in de Wet een nieuwe titel ingevoerd: „Van de getuigschriften en van andere middelen tot bevordering van het schoolbezoek". Daarin worden de hoofden van openbare en bijzondere scholen verplicht **schoolboekjes** uit te reiken, waarin van de vorderingen der leerlingen geregeld aanteekening gehouden wordt. Verder wordt bij het verlaten der school na met vrucht genoten onderwijs een getuigschrift verleend; — een wettelijke verplichting dus, voor hetgeen in onze gemeente sedert jaren bestaat.

De regeling der opleiding van de onderwijzers, in het Rapport overgebracht naar de Wet op het vakonderwijs, komt hierop neer, dat de

candidaat-onderwijzers na het doorloopen van een Middelbare school met drie-jarigen cursus gedurende 4 jaar het onderwijs volgen aan een Kweek- of Normaalschool.

Voor het Voortgezet Onderwijs (oud-Herhalingsonderwijs) worden als verplichte vakken voorgeschreven: lezen, rekenen en Nederlandsche taal, maar voorts moet zooveel mogelijk aansluiting worden gezocht aan de practische en plaatselijke behoeften der leerlingen.

Het minimum-aantal uren, waarin een geregelden cursus moet worden gegeven is van 96 op 120 uur in het jaar gebracht. Voor de meisjes moet de gelegenheid blijven bestaan, dat minimum onderwijs buiten de avonduren te genieten.

In het Uitgebreid lager onderwijs zijn geen veranderingen voorgesteld, die de bestaande regelingen in Amsterdam overbodig of in strijd met de wet zouden maken.

Het mag stellig bevreemding wekken, dat tal van onderwerpen niet in het Rapport behandeld zijn, ofschoon toch het Rapport der Subcommissie voor het Lager Onderwijs aanleiding had kunnen geven tot een bespreking van vele vraagstukken, die langzamerhand, vooral in de groote steden, ten nauwste betrokken zijn bij het belang van ons Volksonderwijs.

Had in een aaneenschakelingsrapport het **Voorbereidend Onderwijs**, vooral om zijn sociale beteekenis, niet den grondslag behooren uit te maken van alle ontwikkeling, die daar verder op gebouwd kon worden?

De duur van den cursus, voor gewoon Lager onderwijs wordt in de Wetsvoorstellen niet betrokken. De Staatscommissie meent, dat door de zeden en de inrichting van de school moet getracht worden, dat het onderwijs wordt voortgezet, totdat de leerlingen het 14e levensjaar hebben bereikt en de verplichte achtjarige leertijd wordt geëndosseerd aan de Leerplichtwet, die de Commissie niet aanraakt.

Aangenomen, dat het niet op den weg der Commissie lag, de verplichting voor te schrijven, zoo was het toch stellig in het belang der Volksschool geweest, indien zij althans had overwogen, of het minimum kennis en ontwikkeling, dat de Maatschappij thans van haar leerlingen eischt, wel in zes jaar kan verkregen worden. [1])

Onaangeroerd blijft ook artikel 21 der tegenwoordige Wet, ofschoon in verschillende kringen van het medezeggingschap der onderwijzers op de inrichting van het leerplan goede vruchten worden verwacht.

Het maximum aantal leerlingen per klasse, maakte geen onderwerp van bespreking uit, evenmin als het vraagstuk van zeer groote of kleine scholen, waarmede tal van hervormingen, o. a. de toepassing van het Mannheimer stelsel min of meer in verband staan. [2])

Omtrent achterlijken en zwakzinnigen, worden wel wenschen, maar geen voorschriften gegeven.

De vraag van velen in den lande, of — en in hoeverre de school naast

[1]) Zie daaromtrent 't jaarverslag onzer Commissie over 1906, blz. 66.

[2]) In het afgeloopen jaar werd door ons een commissie benoemd, die omtrent den meest wenschelijken vorm van scholen voor Amsterdam een rapport zal uitbrengen.

de ethische en de intellectueele ook een sociale taak heeft te vervullen, komt in de verste verte niet ter sprake, zoodat gezwegen wordt over tal van onderwerpen, die daarmede samenhangen.

Bij al den eerbied, dien men kan koesteren voor den ernstigen arbeid, die uit het Rapport spreekt, mag niet verheeld worden, dat de behandeling der eigenlijke volksschool, wat diepte en omvang betreft, niet van die belangstelling getuigt, welke zij met het oog op onze volksopvoeding verdient.

Blijven wij nog een oogenblik onze aandacht bepalen bij hetgeen in het afgeloopen jaar van regeeringswege, zij het dan ook indirect, ten bate van het volksonderwijs is geschied, dan merken wij op, dat in de voorstellen tot **Wijziging der Arbeidswet** een artikel voorkomt, dat in de toekomst misschien tot eenige verbetering kan leiden.

Artikel 3 dier wet, zal, indien de wijziging wordt aangenomen, verbieden, een kind van 13 jaar of nog leerplichtig arbeid te doen verrichten in verschillende bedrijven.

Wel maakt art. 17 onder 4, zooals dit wordt voorgesteld weder inbreuk op dit voorschrift, omdat het vrijstelling kan verleenen der naleving van genoemd verbod, indien de kinderen wonen in gemeenten, waar geen gelegenheid bestaat om voortgezet onderwijs overdag te genieten, maar toch .... deze wetswijziging moet mettertijd leiden tot die „verandering van zeden en inrichting der school" waarop in het hierboven behandeld rapport is gezinspeeld en die ons moet brengen tot een verlenging van den leerplichtigen schooltijd.

Voor Amsterdam zal, naar wij vertrouwen, de uitzonderingsbepaling van artikel 17 wel geen toepassing vinden en de wijziging van artikel 3 (thans is die leeftijd 12 jaar) tengevolge hebben, dat het vervolgonderwijs meer algemeen zal worden gezocht, want de ouders nemen hun kinderen niet van school, omdat zij voor hen geen onderwijs meer verlangen, maar omdat zij hun arbeid productief willen en kunnen maken ten eigen bate.

Worden de wijzigingen dus aangenomen, dan zal het ruimer gebruik, dat van de eenjarige vervolgklassen gemaakt wordt, den Gemeenteraad aanleiding kunnen geven, te overwegen of de volksschool beter gediend is van een verplichten zevenjarigen cursus en hiermede zijn wij gekomen op zuiver gemeentelijk terrein, waartoe volgens de Wet de zorg onzer Commissie zich heeft te bepalen.

Na de ervaring van meer dan een halve eeuw, wij bedoelen sinds de Wet van 1857, had men mogen verwachten (wij wijzen nog eenmaal op het behandelde rapport der Staatscommissie), dat voor groote steden bijzondere bepalingen in de Wet op het Lager Onderwijs zouden worden opgenomen.

Groote steden genieten van, maar lijden ook onder haar historie. Zij vertoonen ons de deugden en schatten van vroegere maatschappelijke toestanden, maar ook de nakomelingen der geslachten, die zich in de schaduw dier weelde moesten ontwikkelen, met al de ellenden en overgeleverde gebreken.

In de slechtst gebouwde wijken en in die buurten, waar sedert jaren, onregelmatige dag- en nachtarbeid het meest voorkwamen, zijn thans de zwakzinnigen in Amsterdam het grootst in aantal. Op de school voor Buitengewoon onderwijs aan de Rustenburgerstraat kunnen 4 klassen van 16 leerlingen aan de behoefte van een betrekkelijk groot nieuw stadsgedeelte voldoen, terwijl de inrichtingen aan de Muidergracht, grenzende aan Uilenburg, Wittenburg enz., ofschoon zij voor 10 klassen zijn ingericht aan nog ± 100 kinderen toegang moeten weigeren.

Het rapport der Commissie voor een **„strenge school"**, dat in het afgeloopen jaar is verschenen, verwacht de leerlingen voor deze eventueel op te richten school grootendeels uit dezelfde buurt, waaruit de Buitengewone school aan de Borgerstraat haar meeste leerlingen betrekt.

Dit zijn vingerwijzingen, die Amsterdam langzamerhand wel ter harte neemt, voor zoover zijn middelen strekken, maar wij vragen ons af, of ook niet de Staat, die de grootste voordeelen trok en trekt van de middelpunten van verkeer, daarmede rekening moest houden en kon voorschrijven, dat de lagere school in de middelpunten van handel en industrie verplicht is — omdat geen ander lichaam daartoe beter in staat is — de geleden schade zooveel mogelijk te herstellen. Door subsidie te verleenen voor schoolhygiëne in den ruimsten zin van 't woord, voor speelplaatsen, schoolbaden, schoolartsen, klinieken voor schoolkinderen, vacantiekolonies, voeding en kleeding, tehuizen, scholen voor tuchteloozen, zou de Regeering kunnen bevorderen, dat de groote massa zich werkelijk kon opheffen, om groot te worden in datgene, waartoe een klein volk werkelijk in staat is.

De vrees van hen, die een zoodanige uitbreiding van de bemoeiingen der lagere school bedenkelijk achten met het oog op den tijd, dien het eigenlijk onderwijs vraagt, schat de Commissie niet gering, gegeven de matige uitkomsten, die bij een gedeelte der leerlingen worden verkregen. Het is echter opmerkelijk, dat de slechtste resultaten steeds worden waargenomen in dezelfde buurten, waar ook het grootst aantal zwakzinnigen voorkomen. Indien men in deze wijken dezelfde norm van kennis en ontwikkeling vaststelde ter verkrijging van het loffelijk ontslag als op scholen uit betere buurten, dan zou het aantal der loffelijk ontslagenen veel geringer zijn. Daarom zoeke men de verbetering van het algemeene peil van ontwikkeling der jeugd hoofdzakelijk in de behartiging van haar lichamelijke behoeften in de schooljaren. Men mag dan met eenigen grond verwachten, dat het onderwijs meer algemeen gedijt en waardevol genoeg wordt om het uit te breiden over een langeren leertijd.

Van dit inzicht getuigde onze Commissie min of meer, toen zij Burgemeester en Wethouders diende van bericht en raad op de vraag, of de instelling van het zoogenaamde **vrije kwartiertje** dien gunstigen invloed op het onderwijs had geoefend, welke men zich daarvan had voorgesteld.

Zonder een stellige uitspraak te geven, meende zij, dat een afdoende ventilatie, die alleen in het vrije kwartier mogelijk is, belangrijk genoeg mag worden geacht, om daarvoor het geven van onderwijs gedurende 15 à 20 minuten in den morgen af te breken. [1])

Zoo kwam haar ook het **schoolbad** te nuttig voor, om te adviseeren, deze verfrisschende reiniging losser te maken van de school, al moest zij erkennen, dat de regeling, zooals die nu bestaat, eigenaardige moeilijkheden oplevert voor den geregelden gang van het onderwijs. [2])

Er blijft intusschen nog veel te wenschen over en de vervulling schijnt nog verre.

In het afgeloopen jaar kon aan 4020 leerlingen van de 6514, die de school verlieten, een bewijs van **loffelijk ontslag** worden uitgereikt. Onder de ± 2500, die hiervoor niet in aanmerking konden komen, waren er 1843, die niet alle klassen der school hadden doorloopen en nog 651, wier kennis en ontwikkeling na geeindigden leertijd te gering was. Het feit, dat deze kinderen met een te kort de school verlaten, moet voor een deel worden toegeschreven aan achterlijkheid, maar ook voor een nog grooter deel aan bijkomende omstandigheden als schoolverzuim, armoede, overplaatsing, huiselijke omstandigheden en..... overlading van het leerplan.

Deze omstandigheden, die het meest nijpen en het veelvuldigst voorkomen in groote steden, hebben Dr. SICKINGER, Stadtschulrat te Mannheim, aanleiding gegeven een schoolsysteem samen te stellen en in practische toepassing te brengen, dat, bekend onder den naam van **Mannheimer stelsel,** hier en daar in Duitschland is nagevolgd en sinds de aandacht trekt van de onderwijswereld in tal van steden.

Het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, afdeeling Amsterdam, heeft aan Burgemeester en Wethouders verzocht, een commissie te benoemen, die zou hebben te onderzoeken in hoeverre dit systeem ook voor Amsterdam mogelijk en wenschelijk is. Onze Commissie, daaromtrent dienende van advies, achtte een onderzoek in dezen alleszins gerechtvaardigd. [3])

In afwachting van hetgeen daaromtrent later door die Commissie zal worden gerapporteerd, kunnen wij nu volstaan met de mededeeling van de hoofdbeginselen en de inrichting van genoemd stelsel.

Het Mannheimer stelsel is een uitvloeisel van het streven, kinderen van gelijke geschiktheid om het onderwijs in een klasse te volgen, zooveel mogelijk te vereenigen en hun de leerstof aan te bieden in een vorm, passende bij hun aanleg. Het heeft daarom aan den grondslag, waarop thans de verdeeling der scholen in klassen berust, een tweede toegevoegd.

De huidige klassenindeeling berust in den regel op het verschil in leeftijd der leerlingen; hebben deze op een bepaalden leeftijd de ver-

---

[1]) Zie bijlage C.

[2]) Zie bijlage D.

[3]) Zie bijlage P.

eischte ontwikkeling om het onderwijs in een klasse te volgen niet bereikt, dan komen zij in een afdeeling, die wel bij hun vorderingen, doch niet bij hun leeftijd past. Om dit te voorkomen geeft het Mannheimer-stelsel een schoolinrichting, waarbij de leerlingen, die aan het einde van een cursus moeten achterblijven, tot afzonderlijke afdeelingen worden vereenigd en daardoor gelegenheid aan leerlingen van gelijken leeftijd, het onderwijs zoo te geven, dat het bij hun leeftijd past en niet boven hun bevatting gaat. Naast de verdeeling in klassen volgens een hoogteschaal heeft het er ook een volgens een breedteschaal.

In Mannheim wordt dit beginsel aldus toegepast: Alle zesjarigen, die voor het eerst op school komen, worden geplaatst in klassen van 45 leerlingen. Aan het eind van den cursus, die een jaar duurt, worden de leerlingen, die wel kunnen overgaan naar de tweede klasse, vereenigd tot afdeelingen eveneens van 45 leerlingen; de overblijvenden worden niet, zooals bij ons, geplaatst in de nieuwe eerste klassen, maar vormen afzonderlijke afdeelingen van 30 leerlingen. Zoo wordt de grondslag gelegd voor twee reeksen klassen; de eene met afdeelingen van 45 leerlingen voor hen, die het onderwijs kunnen volgen; de andere met afdeelingen van 30 leerlingen voor minder begaafden.

Blijkt na het einde van het tweede leerjaar, dat sommige kinderen ook het onderwijs in de kleinere klassen niet kunnen volgen, dan gaan zij naar klassen voor zwakzinnigen, die 15 leerlingen tellen, en, is het onderwijs hun ook daar nog te moeilijk, dan worden zij overgeplaatst naar een inrichting voor idioten.

Het Mannheimer-stelsel schuift dus tusschen deze scholen voor gewoon lager onderwijs en die voor buitengewoon lager onderwijs nog een reeks klassen voor leerlingen, die hoewel niet zwakzinnig, toch niet genoeg begaafd zijn om het gewoon lager onderwijs, zooals dat in onze scholen gegeven wordt, geregeld te volgen.

Nog een andere reeks klassen wordt in Mannheim gevormd na het vierde leerjaar, — er zijn er acht — om buitengewoon begaafden in de gelegenheid te stellen onderwijs overeenkomstig hun aanleg te krijgen.

Eindelijk worden eindklassen ingericht voor hen, wier leerplicht nog slechts één jaar duurt en die nog meer dan één cursus moeten doorloopen om alle leerstof voor de lagere school bestemd, met hen te kunnen behandelen. Voor die klassen wordt uit de leerstof der hoogere leerjaren zulk een keuze gedaan, dat het onderwijs er met dat uit voorgaande leerjaren een geheel vormt, in beknopter vorm alles bevattende, wat het gewone leerplan aangeeft als noodzakelijke leerstof.

Alleen voor **zwakzinnigen** wordt dit afzonderings-systeem in onze gemeente toegepast. De Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen heeft het aantal klassen van school II voor Buitengewoon Onderwijs aan de Muidergracht met vier kunnen uitbreiden en deze ondergebracht in het houten hulpgebouw, terwijl de 6 reeds bestaande afdeelingen zijn overgeplaatst naar het gebouw, waarin vroeger de Tesselschadeschool was gevestigd. Zooals reeds hierboven is

opgemerkt, blijft ook nu de schoolruimte nog onvoldoende voor dit stadskwartier, zoodat na de opening van de in aanbouw zijnde school over de Badlaan, waarin gelegenheid zal zijn voor 8 klassen nog voor een tweede inrichting daarnaast, althans in die buurt, zal moeten gezorgd worden.

De drie scholen der Vereeniging tellen nu 22 klassen met 25 onderwijskrachten voor ± 350 leerlingen, voor wier hygiënische verzorging in het afgeloopen jaar ook een afzonderlijke schoolarts is aangesteld. In navolging van genoemde Vereeniging is ook een christelijke school voor Buitengewoon Onderwijs opgericht en gevestigd in het gebouw, vroeger bewoond door de Burghtschool, Heerengracht 119. Zij bevat één klasse met 16 leerlingen.

Bij deze toenemende belangstelling mag men aannemen, dat binnen betrekkelijk korten tijd aan alle zwakzinnigen in deze gemeente, zoo zij althans te bevoegder plaatse als zoodanig worden opgegeven, een voor hen passende school kan worden aangewezen ten bate van hen zelf maar niet minder van de Volksschool.

Toen onze Commissie indertijd adviseerde tot **fusie der toenmalige 1e en 2e klasse scholen** heeft zij niet nagelaten op de remmende omstandigheden te wijzen bij het onderwijs op de Volksschool en den wensch uitgesproken, dat men die zoo spoedig mogelijk zou opheffen nu het beste deel dier scholen met de andere werden samengevoegd. Het blijkt intusschen, dat de ouders meer en meer de voorkeur geven aan de schoolen voor U. L. O., zoo zij de kosten maar even kunnen dragen. Immers het aantal leerlingen op de openbare scholen voor gewoon lager onderwijs is verminderd met 569, terwijl die voor Uitgebreid lager der 1e klasse 422 leerlingen meer telden dan het vorige jaar. Voor een deel zal dit zijn toe te schrijven aan de zucht der ouders om hun kinderen op een „nettere" school te plaatsen, maar, zonder dat dit voor elke school op zich zelf mag gelden, op de laatstgenoemde inrichtingen verkrijgt men in het algemeen toch ook betere resultaten.

Bedenkt men nu, dat het kind der Volksschool later maar weinig schoolonderwijs meer geniet, dan mag en moet aan haar de eisch van uitmuntendheid gesteld worden.

Tegen het groote euvel, de verhuizing der ouders en de daarmede samenhangende **overplaatsing der kinderen** heeft de gemeente door haar Centraalbureau zooveel mogelijk gestreden. In het afgeloopen jaar hadden er 2880 overschrijvingen plaats, d. i. circa 5 % der schoolbevolking, een zeer gunstig cijfer in vergelijking met vroegere jaren of met andere groote steden in Duitschland, waar soms 25 % en meer gevallen voorkomen. Tevergeefs ziet de Commissie echter uit naar een maatregel, ofschoon zij daarop in haar verslagen reeds meermalen de aandacht vestigde, waardoor de geregelde verhooging der kinderen, die daarvoor in aanmerking komen verzekerd is, terwijl ook plaats moet overblijven in de klasse om kinderen te kunnen „laten zitten".

Door een nauwgezet onderzoek is ons gebleken, dat op 40 scholen

aan dezen billijken, noodzakelijken paedagogischen eisch niet geheel kon worden voldaan. Er zijn scholen onder met 27 en 20 gevallen; 10 is geen zeldzaamheid en 5 is het gemiddeld aantal. Men kan zich zeer goed het geval denken, dat onder zulke omstandigheden een kind in de hoogste klasse komt, zonder in een enkele klasse op zijn plaats te zijn geweest. Zooals de toestand nu op sommige scholen is met een maximum van 42 leerlingen in ieder der laagste klassen, zondigt men ziender oogen, want men mag niet verwachten, dat het aantal leerlingen, dat in een klasse moet blijven zitten, in iedere klasse even groot is. En de overplaatsing is verplicht, indien van onder af telkens 42 om plaatsing vragen.

Een ander kwaad, dat ook in het afgeloopen jaar weer voorkwam is de verdeeling eener klasse over verschillende scholen en de verbinding van drie tot twee, of van twee tot één klasse. Ook al zijn daarvoor in ieder der gevallen wel verklaarbare redenen te vinden, in het belang der leerlingen is het niet en men verliest zoodoende de verzorging der enkelen uit het oog, terwille van een algemeene oplossing voor een éénmaal begane fout.

Met genoegen vermelden wij daartegenover de uitbreiding van het aantal **éénjarige vervolgklassen** dat van 29 op 35 is gekomen, waaronder één aan school N⁰. 9 die met een bijzonder leerplan opleidt voor het toelatingsexamen eener Hoogere Burgerschool of het Gymnasium.

Misschien zal deze cursus er toe bijdragen, dat de kostelooze plaatsen, die beschikbaar worden gesteld, ook alle worden ingenomen.

Aan ouders die gaarne hun daarvoor geschikt verklaarde kinderen van voortgezet onderwijs willen laten genieten, maar niet bij machte zijn de bijkomende kosten te betalen, wil het Stricker-fonds ten bate van de leerlingen der 1e H. B. S. met 3-jarigen cursus, dat reeds eenige jaren bestaat, en ook het Amsterdamsch schoolfonds, dat in het afgeloopen jaar op initiatief van ons medelid den heer S. Lehmans, is gesticht, gaarne steun verleenen.

Een eenigszins gewijzigde vorm van de tweejarige vervolgcursussen, vinden we in de nieuw opgerichte Amstelschool met driejarigen cursus, waar leerlingen meer in het bijzonder voor kantoorbedienden en in die aan school N⁰. 129, waar zij voor de Kweekschool voor Onderwijzers worden opgeleid. [1])

Op de scholen voor U. L. O. der 1e klasse voor jongens valt over de resultaten bij het toelatingsexamen voor de Middelbare scholen en het gymnasium niet te roemen. [2]) Zij verkeeren tegenover de gemengde scholen dezer soort trouwens in een ongunstige positie, omdat hun klassenaantal tot zes beperkt is, terwijl van laatstgenoemde scholen, meer en meer leerlingen uit de 7e klasse examen doen, evenals van de meisjesscholen. Het komt ons voor, van belang te zijn voor de burgerij, indien dit punt eens goed onder de oogen wordt gezien. Voor

[1]) Zie Bijlage B.

[2]) Zie daarvoor de gegevens in dit Verslag op bladz. 72.

de beoefening van enkele vakken van het leerplan, zooals werktuiglijk lezen, hoofdrekenen en meer algemeene rekentheorie, schijnt de afschaffing van het mondeling examen op de H. B. S. met 5-jarigen cursus, voor die leerlingen, welke goed schriftelijk werk hebben geleverd, niet voordeelig te zijn geweest.

Het heeft de aandacht der Commissie getrokken, dat het aantal scholen der 2e klasse voor U. L. O. voor meisjes weer met één kon verminderd worden. Voor een deel zal de voortdurende vermindering van het aantal leerlingen wel moeten worden toegeschreven aan de veranderde opvattingen der ouders omtrent het voortgezet onderwijs, dat zij voor hun dochters begeeren.

Het is nog niet zoo lang geleden, dat vele meisjes uit den gegoeden burgerstand hun schoolontwikkeling op deze scholen voltooiden, waarvoor trouwens niet veel andere gelegenheden bestonden. Dit was dan voor de ouders een prikkel om hun kinderen ook van den beginne op deze scholen te plaatsen. Sedert de uitbreiding van het Middelbaar onderwijs en de oprichting van andere scholen voor voortgezet onderwijs is de aantrekkelijkheid dezer meisjesscholen wel verminderd. Maar ook de hooge eischen van bevoegdheid, die men aan alle onderwijskrachten stelt, maakt de keus noodeloos te beperkt, met het oog vooral op de eischen, die aan 't onderwijs in de laagste klassen mogen gesteld worden.

Bovendien zijn sommige **schoolgebouwen**, waarin deze kinderen dagelijks verkeeren van een verouderd systeem en in velerlei opzicht niet ingericht naar hygienische eischen. Dit is ongetwijfeld een voordeel voor het tegenwoordig zich ontwikkelend Bijzonder Onderwijs, tegenover het Openbare, dat het zijn nieuwe scholen naar de eischen van den tijd kan inrichten, terwijl de Gemeente door het verminderen der kinderen, die de Openbare scholen bezoeken, zich bezwaard schijnt te gevoelen tot den bouw van nieuwe scholen over te gaan ter vervanging van de minst bruikbare. Er zijn er onder, die op een plaats staan, absoluut ongeschikt voor het geven van Onderwijs, andere — ons verslag geeft op blz. 51 tot 55 bijzonderheden — die meer op pakhuizen dan op scholen gelijken, weer andere, die geen voldoende lucht en licht hebben.

Nu de achteruitgang van het leerlingen-aantal op de Openbare scholen is tot staan gekomen, de bevolking van Amsterdam weer toeneemt en de wensch om verlenging van den leertijd algemeener wordt gehoord, komt het ons voor, dat Amsterdam niet langer moet wachten met de ontruiming van de slechte openbare schoolgebouwen, anders drukken er te veel lasten op de schouders der Gemeentenaren en der regeeringspersonen die na ons komen.

Waar wij ons tot dergelijke adviezen omtrent het Openbaar en het Bijzonder onderwijs genoopt gevoelen, blijven wij op een neutraal gebied.

Voor de waardeering der reëele feiten van het stoffelijk bestaan der kinderen en de voorwaarden waaronder zich dat het gunstigst kan

ontwikkelen is in de wetenschap gelukkig een zoodanig onzijdig terrein te vinden. Om echter de eenig juiste richting aan te wijzen, waarin het onstoffelijke, wij bedoelen het gemoeds- en het geestesleven, ontwikkeld moet worden, om de jeugd op te voeden tot zelfdenkende, zelfbewuste mannen en vrouwen, daarvoor is de kinderstudie nog te veel in haar kindsheid. Wij verwachten intusschen van haar belangrijke resultaten, die ook op dit gebied den weg tot den vrede kunnen effenen. Maar daarvóór zal nog veel strijds gestreden moeten worden.

Burgemeester en Wethouders hebben in het afgeloopen jaar, naar aanleiding van een dergelijken strijd, waarin een deel der onderwijzers duidelijk partij gekozen had, gemeend de **instructie voor het onderwijzend personeel** met eenige artikelen te moeten uitbreiden, zonder onze Commissie in de gelegenheid te stellen daaromtrent van advies te dienen. [1]) Wij hebben daarover ons leedwezen uitgedrukt en tevens te kennen gegeven, dat genoemde artikelen in zoo vage termen zijn vervat, dat de juiste en billijke handhaving ons schier onmogelijk voorkomt. [2])

Over het algemeen is het niet gewenscht, de houding van den onderwijzer tegenover zijn leerlingen in een te eng keurslijf van wetten en instructiën te knellen. Om een goed opvoeder en een degelijk onderwijzer te zijn, moet hij zich kunnen geven met heel zijn hart, zonder telkens naar links of rechts te zien. Inderdaad zullen de meeste dit blijven doen trots alle hindernissen, want als zij de kinderen niet van het beste geven, dat in hen is, winnen zij nooit hun sympathie of belangstelling en zijn zij voor de school verloren. In dit opzicht kunnen de onderwijzers niet met andere ambtenaren worden gelijkgesteld.

Daartegenover staat, dat men dan ook met eenigen grond mag verwachten dat de onderwijzers hun medewerking verleenen bij de verzorging hunner leerlingen, al zijn zij daartoe niet ambtelijk verplicht.

Verzorgen ook in dien zin, dat zij de Vereenigingen bijstand verleenen, welker arbeid voor de algemeene opvoeding der jeugd van zooveel belang is en meer en meer wordt gewaardeerd.

De Gemeente heeft naar het ons voorkomt een goede daad verricht door in het afgeloopen jaar subsidie te verleenen aan de **Amsterdamsche Vereeniging voor Gezondheids- en vacantie-kolonies.** Naar Zandvoort werden in groepen van zestig, 301 kinderen van Openbare en Bijzondere scholen uitgezonden en nog 150 naar den Dolderschen weg. Bij de keuring der leerlingen van de Openbare scholen werd dit jaar voor het eerst dankbaar gebruik gemaakt van de hulp der schoolartsen.

Ook aan de **Commissie ter voorziening in het onderwijs aan zieke kinderen** is een subsidie van *f* 1000 toegestaan. Zij geeft haar steun aan de kinderen, die wegens langdurige ziekte vrijgesteld moeten

---

1) Zie blz. 42—45 van dit Verslag.

2) Zie bijlage N.

worden van de verplichting der leerplichtwet. Zoo mogelijk wordt de klasseonderwijzer van de Openbare of Bijzondere school, van wien het kind eenmaal les had, aangezocht, zich met het onderwijs van zijn zieken leerling te belasten, opdat de kennis van het kind bij eventueel herstel, zich zoo goed mogelijk aanpast aan die zijner medeleerlingen. Met voldoening ziet de Commissie op de resultaten bij de leerlingen. Niet alleen, dat de komst van den onderwijzer dikwijls een verkwikking is in hun troosteloos bestaan, hij geeft ook een ander doel aan hun denken.

Onder verwijzing naar hetgeen wij in ons vorig jaarverslag betreffende de herziening der subsidieregeling van de **vereenigingen tot het verstrekken van voeding en kleeding** gezegd hebben, kunnen wij met genoegen constateeren, dat gedurende het jaar 1910 veel beter voor dit deel der sociale schooltaak kon gezorgd worden.

De vereeniging **„Voor het schoolkind"** heeft dit jaar 6558 stuks ondergoed, 580 meisjesjurken, 610 jongenspakken en 844 paar kousen uitgereikt, waarvan ± 2000 kinderen genoten. Bovendien werden 29116 paar klompen en 1350 paar pantoffels verstrekt, waardoor ongeveer 3000 kinderen beter in staat gesteld werden aan hunne verplichtingen tegenover de leerplichtwet te voldoen. De vereeniging heeft ook gedurende 1910 de beschikking aanvaard over het zoogenaamde „Linnenbeursje". In overleg met Burgemeester en Wethouders bepaalde zij, die gelden in de eerste plaats te besteden voor het aanvullen van de benoodigde uitrusting van kinderen, die met een vacantiekolonie mogen meegaan en anders door gebrek aan kleeding daartoe niet in staat zouden zijn. Mocht er na afloop van het zomerseisoen 1911 nog een batig saldo in kas zijn, dan zullen daarmee geholpen worden, kinderen, die met loffelijk ontslag de school hebben verlaten, in een dienstbetrekking willen en die zelf niet in staat zijn de kleeren te koopen, die zij daarvoor zullen noodig hebben.

Het werk der vereeniging **„Voor de Jeugd"** breidt zich meer en meer uit. In 1910 werden niet minder dan 4200 kinderen beziggehouden in de afdeelingen, gevestigd in de scholen N°s. 1, 6, 42, 47, 53, 55, 61, 68, 91, 94, 95, 101 en 115. Behalve de genoemde scholen, werden ook kinderen betrokken van vele andere openbare en enkele bijzondere scholen.

Het zomerwerk werd belangrijk uitgebreid. Burgemeester en Wethouders hebben goedgevonden, dat behalve in het plantsoen aan de Van Oldenbarneveldtkade ook in het Ooster- en Westerpark jongens aan den arbeid worden gezet. Het openluchtspel en het opkweeken van wilde planten blijft bij de jeugd in trek.

In het aantal leiders kwam weinig verandering. Steeds minder particuliere krachten stellen zich beschikbaar, wat veroorzaakt wordt, doordat de bijeenkomsten gehouden worden op voor velen ongelegen uren, nl. van 5½—7½, of van 6—8 uur.

Voor kinderen geschikten arbeid te vinden in hun vrijen tijd, waar-

door zij aangenaam en nuttig worden beziggehouden, is niet gemakkelijk. Dat de kinderen in zulke groote getalen deze afleiding zoeken, pleit voor de goede inzichten der Vereeniging, die zeker in staat is, den band tusschen school en huis hechter te maken.

Waar dat huis hoegenaamd geen steun of opvoeding kan schenken, helpen de **Tehuizen.**

De Vereeniging ,,Tehuizen voor schoolgaande kinderen'' strekt haar zorg, zooals men weet, in de eerste plaats uit over zulke kinderen, die een bijzondere opvoeding noodig hebben: degenen met psychopathischen aanleg.
Zij voorzien in een dringende behoefte en moesten ook nog in andere stadswijken kunnen worden gesticht. Volgens ons medelid Mejonkvr. BODDAERT, zou in de praktijk blijken, dat deze inrichtingen op rationeele wijze de criminaliteit bekampen.

Ook het Christelijk Tehuis mocht zich in het afgeloopen jaar verheugen in een subsidie van gemeentewege. Dagelijks komen daar ± 50 kinderen, waarvan de oudsten hun eigen schoenen leeren lappen, stoelen matten en een soort vloermatten vlechten, waarmede zij hun eigen huis aangenamer kunnen inrichten.

Op 17 November 1910 is in de Pieter Nieuwlandstraat N^{0}. 15 een nieuw Tehuis voor schoolgaande kinderen van alle gezindten geopend, uitgaande van de Geref. Kerk, Wijk 4. Deze inrichting mag met vreugde begroet worden, want zij voorziet in een dringende behoefte in het dichtbevolkte Muiderkwartier. Schoolgaande kinderen, wier moeders uit werken gaan of die om andere redenen zonder toezicht zijn, kunnen er dagelijks komen van 4 tot 8, Woensdag en Zaterdag van 12—8. Zij spelen onder toezicht op de speelplaats, gaan bij goed weer wandelen, of worden binnenshuis op verschillende wijzen beziggehouden door dames en heeren, die zich vrijwillig voor dezen arbeid geven. Zeer is het te wenschen, dat dit Tehuis zich spoedig in meer finantieelen steun zal mogen verheugen, zoodat men het in ruimere localiteit zal kunnen overbrengen.

De Vereeniging **„Kindervoeding"** bleef haar zorgen geven aan de hongerige kleinen op dezelfde wijze als vorige jaren.

Aan al deze vereenigingen en nog vele andere, die op soortgelijke wijze werkzaam zijn, maar waaromtrent de Commissie in een beperkt verslag als dit niet elk jaar kan rapporteeren, heeft de school groote verplichtingen, die wij in vorige verslagen voor en na in het licht hebben gesteld en waarnaar wij den belangstellenden lezer meenen te mogen verwijzen.

De hoofden en onderwijzers(essen), die de Gemeente hebben verlaten, of na een langdurigen arbeid op hun verzoek eervol ontslag hebben verkregen, brengen wij namens de burgerij een woord van hulde en dank, voor hun zorgen aan de Amsterdamsche jeugd gewijd.

Aan de dooden, die wij hebben te betreuren, past hier een woord van dankbare herinnering.

§ 2. Algemeene Statistiek.

a Aantal scholen.

Reeds in het vorig jaarverslag is aangekondigd, dat de openbare school voor gewoon Lager onderwijs N⁰. 70, op 1 Januari 1910 zou worden opgeheven. Gedeputeerde Staten van Noordholland hebben op 2 Februari 1910 daaraan hun goedkeuring gehecht.

Aan het vroeger genomen en goedgekeurde besluit tot opheffing van school N⁰. 72 is op 1 Juli gevolg gegeven.

In zijn vergadering van 13 April besloot de Gemeenteraad met ingang op 1 Juli op te heffen school N⁰. 59, welk besluit op 18 Mei door Gedeputeerde Staten werd goedgekeurd.

Tot opheffing van school N⁰. 107, op een nader te bepalen tijdstip strekte het besluit van 25 Mei, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 22 Juni 1910.

Met ingang op 1 Mei is school N⁰. 133 vereenigd met school N⁰. 3, volgens raadsbesluit van 23 Februari, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van 30 Maart.

Een nieuwe school voor gewoon Lager onderwijs N⁰. 13, zal op 1 Januari 1911 worden geopend.

Ingevolge het raadsbesluit van 13 April, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten bij besluit van 18 Mei, zal de school voor uitgebreid Lager onderwijs der 2e klasse voor meisjes, genaamd Tesselschade-school, geleidelijk worden opgeheven.

Op 31 December 1910, bedroeg het aantal scholen voor gewoon Lager onderwijs **133,** waaronder nog 3, namelijk de scholen N°s. 28, 40 en 107, die geleidelijk worden opgeheven.

Het aantal scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse voor meisjes bedroeg **13;** dat voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse voor jongens is **11** gebleven;

het aantal scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse voor jongens en meisjes met inbegrip van de Leerschool, is **14** gebleven;

het aantal scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 2e klasse voor jongens is **3 gebleven;**

het aantal scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 2e klasse voor meisjes is nog **4** gebleven, maar 1 zal geleidelijk worden opgeheven.

Door de oprichting van een school voor meer uitgebreid Lager onderwijs voor jongens en meisjes, genaamd de Amstelschool, is het aantal scholen voor meer uitgebreid Lager onderwijs tot 2 gestegen.

Het geheele aantal openbare Lagere scholen bedroeg dus op het einde van 1910, **honderd tachtig,** waaronder 4, die geleidelijk worden opgeheven.

Van de scholen voor gewoon Lager onderwijs zijn er **59** met voorbereidende klassen, nl. die welke aangewezen zijn door de N°s. 1, 5, 6, 7, 9, 12, 15, 19, 22, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 41, 42, 44, 45, 47, 48, 53, 56, 61, 65, 66, 68, 71, 73, 76, 77, 78, 79, 82, 84, 85, 86,

87, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 100, 102, 103, 104, 108, 110, 111, 112, 113, 114 en 115.

Van 15 scholen zijn de voorbereidende klassen in den loop van het jaar verdwenen. Het aantal scholen met jaarcursussen, dus met 6 of 7 klassen naar gelang er geen of wel voorbereidende klassen aan zijn verbonden, is 56; het zijn de scholen: Nos. 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 48, 49, 50, 58, 60, 61, 63, 75, 76, 82, 83, 88, 92, 98, 99, 101, 105, 111, 113, 116, 117, 118, 125, 128, 129, 134, 137 en 138.

De overige scholen hebben 12 of 14 klassen, naargelang er geen of wel voorbereidende klassen aan verbonden zijn.

Alleen school N0. 67 heeft nog negenmaandelijksche cursussen. [1])

In het laatst van het jaar is het aantal **éénjarige vervolgcursussen** vastgesteld op **35,** verbonden aan de scholen Nos. 9, 11, 16, 17 (twee), 25, 26, 27, 35, 37, 49, 50, 51, 54, 61, 66, 69, 71, 73(twee), 74, 78, 81, 83, 95 (twee), 98, 99, 101, 108, 111, 113, 125 en 136 (twee).

De vervolgklasse aan school N0. 3, werd opgeheven wegens opneming van klassen der opgeheven school N0. 133; die aan school N0. 8 moest verdwijnen wegens het opnemen van twee extra klassen, waarvoor oorspronkelijk plaatsing werd gevonden in 't gebouw der vroegere v. d. Palmschool. Aan school N0. 82 verlieten de leerlingen met Juli de school, terwijl met Januari nieuwe leerlingen in de vervolgklassen konden worden opgenomen. Aan dezen ongewenschten toestand is een einde gemaakt door de vervolgklasse aan een andere school te verbinden.

Met het plan tot opheffing van school N0. 107 is ook de vervolgklasse aan die school ontnomen. Nieuwe eenjarige vervolgcursussen werden verbonden aan de scholen Nos. 9, 17, 26, 49, 50, 73, 74, 95, 111 en 136.

Het aantal **tweejarige vervolgcursussen** verbonden aan scholen voor gewoon Lager onderwijs is **10;** zij behooren tot de scholen Nos. 60, 117 (met parallelklasse), 125, 128 en 134, waar de cursus begint op 1 Januari, tot de scholen Nos. 19, 116, 118, 129 en 137 met het begin op 1 Juli.

De nieuw opgerichte school voor M. U. L. O. voor jongens en meisjes, genaamd de Amstelschool, telde met 1 September bij de oprichting 3 en 6 klassen op 1 Januari 1911.

Het aantal Openbare herhalingsscholen bedroeg op het einde van het jaar **32,** verdeeld als volgt:

10	scholen	AI	voor jongens	met	3-j.	c.	en	een	schooljaar	van	12 maand.
5	,,	AII	,,	,,	2-j.	,,	,,	,,	,,	,,	6 ,,
6	,,	BI	,, meisjes	,,	3-j.	,,	,,	,,	,,	,,	12 ,,
8	,,	BII	,,	,,	2-j.	,,	,,	,,	,,	,,	8 ,,
3	,,	BIII	,,	,,	2-j.	,,	,,	,,	,,	,,	6 ,,

[1]) School N0. 34 wordt met 1 Januari 1911 een school met jaarcursussen.

De scholen AI zijn gevestigd in de gebouwen der scholen Nos. 7, 9, 34, 52, 53, 54, 62, 121, 122 en 135.

De scholen AII zijn gevestigd in de gebouwen der scholen Nos. 1, 4, 47, 110 en 125.

De scholen BI zijn gevestigd in de gebouwen der scholen Nos. 29, 57, 107, de Jan van der Heijdenschool, de Coornhertschool en de Jan Pieter Heijeschool.

De scholen BII zijn gevestigd in de gebouwen der scholen Nos. 5, 24, 45, 76, 87, 98, 106 en 123.

De scholen BIII zijn gevestigd in de gebouwen der scholen Nos. 22, 42 en 78.

Het aantal **cursussen in de beginselen der vreemde talen** bedroeg op het einde van het jaar **27**, namelijk 12 voor de Fransche taal, gevestigd in de scholen Nos. 24, 56, 61, 85, 90, 117, 119, 120, 121, 124, 125 en 137; 2 voor de Hoogduitsche taal in de scholen Nos. 11 en 103; en 13 voor de Engelsche taal in de scholen Nos. 3, 26, 27, 49, 61, 77, 82, 89, 101, 104, 113, 126 en 128.

Het aantal **bijzondere** scholen bedraagt 107, namelijk:

Diaconiescholen	9
Scholen in weeshuizen en gestichten	8
Scholen van vereenigingen en kerkbesturen .	82
Scholen door onderwijzers opgericht	8
Totaal	107

Het aantal bijzondere herhalingsscholen bedraagt 13, namelijk:

In weeshuizen	4
In diaconiescholen	1
In scholen van vereenigingen	8
Totaal	13

Voor nadere bijzonderheden omtrent de vermeerdering van het aantal bijzondere scholen verwijzen wij naar § 8 van dit verslag.

b Veranderingen in het personeel.

Op 1 Januari 1910 aanvaardde de heer W. J. VAN DER BILT zijn betrekking van hoofd van school N°. 65.

Met ingang op 16 Mei werd aan den heer J. G. NIJK op zijn verzoek eervol ontslag verleend als hoofd van school N°. 57; met de waarneming dier betrekking werd belast de heer J. V. D. MAST, totdat de heer F. VAN WALLINGA, hoofd van school N°. 72 als zoodanig naar hier overgeplaatst, op 1 Juli deze functie ging bekleeden.

Aan den heer B. SCHELTS VAN KLOOSTERHUIS werd op zijn verzoek met ingang op 1 Juli eervol ontslag verleend als hoofd der school N°. 64, in welke vacature terstond werd voorzien door de overplaatsing van den heer J. B. RODENBURG, hoofd van school N°. 75.

Aan laatstgenoemde school werd, door overplaatsing van school N°. 59, als hoofd aangesteld de heer J. H. A. van Luytelaar.

Op 1 October verkreeg de heer G. C. van 't Hoog op zijn verzoek eervol ontslag als hoofd van school N°. 91 en werd op dat tijdstip vervangen door den heer C. L. van Balen, tot dien tijd hoofd van school N°. 98.

De vacature aan laatstgenoemde school werd vervuld door de benoeming van den heer Th. van Dantzig, onderwijzer aan school N°. 62, met ingang op 1 December, terwijl daarin tijdelijk was voorzien door den heer T. Koopmans met de waarneming dier betrekking te belasten.

Nog vermelden wij, dat aan den heer J. van Veen op zijn verzoek eervol ontslag is verleend als hoofd der school N°. 105 met ingang 16 Januari 1911 en dat op hetzelfde tijdstip zal ingaan de benoeming tot hoofd dier school van den heer J. A. Burk, onderwijzer aan school N°. 83.

Aan de nieuw opgerichte school N°. 13 is tot hoofd benoemd, met ingang op 1 Januari 1911, de heer H. Smit, onderwijzer aan de Coornhertschool.

De vacature aan de Frederikschool, ontstaan door het overlijden van mevr. B. J. van Putten-de Wit, werd tijdelijk vervuld door mej. L. E. G. Papelard en op 1 Mei definitief door de overplaatsing als zoodanig van mej. L. M. C. Brugman, hoofd der Tesselschadeschool.

Tot 1 Juni werd met de waarneming der betrekking van hoofd aan laatstgenoemde school belast mej. E. C. H. Roodhuyzen, waarna mej. M. I. Ahlers, oud-hoofd der Roemer Visscherschool, in haar plaats definitief werd aangesteld.

Van 1 Januari 1910 tot 1 April is mej. J. P. M. H. Gordon belast geweest met de waarneming der betrekking van hoofd der Agnietenschool.

Oplaatstgenoemd tijdstip trad als zoodanig in functie mej. H. de la Bella, onderwijzeres aan de Anna Visscherschool.

Met ingang op 1 Augustus werd de heer A. van Katwijk als hoofd overgeplaatst van de Boumanschool naar de nieuw opgerichte school voor meer uitgebreid Lager onderwijs met 3-jarigen cursus voor jongens en meisejs.

Ter vervulling van de aldus ontstane vacature werd met ingang op 1 December de heer K. Doornbosch, hoofd der Jan van der Heijdenschool als zoodanig overgeplaatst.

De heer J. E. Dijkstra, hoofd der Jan ter Gouwschool werd op 1 Januari 1911 overgeplaatst naar de Jan van der Heijdenschool, waar de heer M. Passer tijdelijk met de waarneming was belast.

Aan de Boumanschool heeft de heer J. de Roos tijdelijk de vacature vervuld van 1 Augustus tot 1 December.

Aan het eind van het jaar was in de vacature aan de Jan ter Gouwschool nog niet voorzien.

In 1910 zijn overleden: B. A. MÜHRINGER, onderwijzer aan school N°. 16; H. BURGERSDIJK, onderwijzer aan school N°. 66; W. C. H. SCHALLER, onderwijzer aan school N°. 22; J. J. HOOYBERG, onderwijzer aan de scholen N°. 34 en Zeemanshoop.

Omtrent de Bijzondere scholen zijn de volgende wijzigingen te onzer kennisse gekomen.

Door het eervol ontslag, op zijn verzoek verleend aan N. V. D. SCHATTE OLIVIER, hoofd van school N°. 2 der Waalsche Diaconie en de opheffing van school N°. 3, is de heer J. P. HAPPÈ naar eerstgenoemde school overgeplaatst.

In de plaats van mej. J. M. PETERS is mej. M. VAN NISTELROOY benoemd tot hoofd der St. Ignatiusschool aan de Egelantiersgracht.

Met ingang op 15 November werden gesplitst de St. Vincentiusscholen aan de Stadhouderskade 60, in St. Vincentius Burgerschool voor uitgebreid Lager onderwijs, hoofd de heer H. A. S. SCHRIJNEMAKERS, en St. Vincentius Tusschenschool voor Lager onderwijs, hoofd de heer C. COOLEN, en de St. Vincentiusschool aan de Kloveniersburgwal 95 in St. Vincentius Burgerschool voor uitgebreid Lager onderwijs, Kloveniersburgwal 95, hoofd de heer P. H. RAMAEKERS, en St. Vincentius Tusschenschool voor Lager onderwijs aan de Groeneburgwal 30, hoofd de heer P. J. VAN OTTEN.

Het vroeger hoofd der school aan den Kloveniersburgwal 95, de heer J. B. WIJNEN is naar Veghel vertrokken, nadat hij slechts korten tijd de plaats van het vroeger hoofd der school, den heer A. G. J. ALBERT had ingenomen.

Tot hoofd der nieuw opgerichte school der Vereeniging tot oprichting en instandhouding eener Christelijke school voor M. U. L. O. aan de 2e Van der Helststraat 32, is benoemd de heer H. WARNINK.

In de plaats van mej. H. J. M. LIEVEGOED, die is overleden, werd tot hoofd der St. Gerardus Majellusschool, Groote Wittenburgerstraat 9-17, benoemd mej. G. P. R. NETTEN.

Tot hoofd der school College St. Nicolas werd in de plaats van L. J. M. MEYER, die naar Antwerpen is vertrokken, benoemd de heer F. VAN ROSSUM.

Aan de nieuw opgerichte school voor Lager en M. U. L. O. op Gereformeerden grondslag in het Bilderdijkkwartier aan de 1e Helmersstraat 138 werd tot hoofd benoemd de heer A. ACKERS.

De heer G. G. KLEERKOOPER werd aangesteld als hoofd der school van de Israëlietische Godsdienstinstelling Talmud-Tora.

(Vergelijk voor verdere wisselingen van het personeel de Tabel van Personeel bij het begin van 1910 met die bij het begin van 1911.)

c Schoolbevolking.

De schoolbevolking op 15 December 1910 wordt voorgesteld door den volgenden staat:

SOORTEN VAN SCHOLEN	Aantal leerlingen	
Openbare scholen voor gewoon Lager Onderwijs.	51766	
Openbare scholen voor U. L. O. der 1e klasse met inbegrip van de Leerschool	9969	
Openbare scholen voor U. L. O. der 2e klasse	1239	
Openbare scholen voor M. U. L. O. met 3-jarigen cursus .	297	
Op de Openbare scholen te zamen		63271
Bijzondere scholen, Diaconiescholen.	3129	
„ „ in weeshuizen	392	
„ „ van vereenigingen	21358	
„ „ voor rekening van onderwijzers. . . .	345	
Op de bijzondere scholen te zamen		25224
Totaal aantal leerlingen		88495

De vergelijking met de schoolbevolking van 15 December 1909 leert ons, dat **het geheel aantal kinderen,** dat de lagere scholen bezoekt, is **vermeerderd** met **289.**

Het leerlingenaantal op de **openbare Lagere scholen** is **verminderd** met **31** leerlingen.

Wij merken hierbij op, dat vele voorbereidende klassen zijn opgeheven en nieuwe openbare Voorbereidende scholen zijn opgericht, waardoor 166 kinderen van 5 en $5^1/_2$ jaar meer op de Voorbereidende scholen geplaatst zijn dan verleden jaar. Daartegenover staat, dat het aantal leerlingen in de vervolgklassen grooter was dan in 1909.

Het aantal leerlingen op de scholen voor gewoon Lager onderwijs is **verminderd** met	569	leerlingen
dat der scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der eerste klasse is **vermeerderd** met	422	„
dat der scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 2e klasse is **vermeerderd** met	27	„
dat der scholen voor meer uitgebreid Lager onderwijs is **vermeerderd** met	89	„
het leerlingenaantal op de **Bijzondere scholen** is **vermeerderd** met	320	„
de Bijzondere scholen van Protestantsche vereenigingen tellen	10084	„
de Bijzondere scholen van Katholieke vereenigingen of Kerkbesturen tellen	13325	„
de Bijzondere scholen van Israëlietische vereenigingen tellen	338	„

Het aantal leerlingen der Protestantsche scholen is **verminderd** met **29.**

Het aantal leerlingen van Katholieke scholen is **vermeerderd** met **376.**

Het aantal leerlingen in weeshuizen is **verminderd** met **25.**

Het aantal leerlingen van vereenigingen zonder kerkelijke richting is **vermeerderd** met **75.**

De scholen door onderwijzers opgericht tellen 345 leerlingen, d. i. 56 minder dan in het vorige jaar.

d. Verordeningen, Reglementen, Instructiën, Bepalingen en circulaires.

In de **Verordening tot regeling van het openbaar Lager onderwijs** zijn in het jaar 1910 de volgende wijzigingen aangebracht:

Door den Gemeenteraad is in zijne vergadering van 9 December 1909 besloten, § 1 van de Overgangsbepalingen te wijzigen en als volgt te lezen:

Voor zoover nog onderwijzers zonder hoofdakte aan de openbare lagere scholen dezer Gemeente werkzaam zijn, wordt hun jaarwedde geregeld naar den volgenden staat:

Zij, die nog geen 8 dienstjaren hebben	*f* 900
„ „ 8 dienstjaren hebben	„ 1000
„ „ 10 „ „	„ 1100
„ „ 12 „ „	„ 1200
„ „ 14 „ „	„ 1300
„ „ 16 „ „	„ 1400

Zij, die aan scholen, genoemd sub 2⁰ van art. 1 werkzaam zijn, en de akte voor de Fransche taal bezitten, ontvangen daarvoor *f* 100 meer;

Deze wijziging trad in werking op 1 Januari 1910.

Door het besluit van den Gemeenteraad van 9 Maart werd achter art. 11 het volgende nieuwe artikel ingevoegd.

ART. 11*bis*

Bezoldiging van diensten ingevolge art. 34 der wet op het Lager onderwijs.

Aan jongelieden, in het bezit der akte, bedoeld in art. 77, onder *a*, der Wet op het Lager onderwijs, op den voet van art. 8 dier wet als kweekeling tot een school toegelaten, kan, indien zij overeenkomstig art. 34 dier wet bij schorsing, ontslag, ontstentenis of tijdelijke verhindering van een onderwijzer of onderwijzeres dier school op aanwijzing van het hoofd de opengevallen plaats waarnemen, door Burgemeester en Wethouders een belooning van *f* 1,50 per schooltijd worden toegekend.

Deze wijziging trad in werking op 1 Maart 1910.

Met het oog op de inrichting van de school voor M. U. L. O. voor jongens en meisjes en van de vervolgcursussen bestemd voor jongelieden, die opgeleid wenschen te worden voor het Middelbaar onderwijs en voor de Gemeentelijke Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen besloot de Gemeenteraad in zijne vergadering van 25 Mei 1910 genoemde Verordening als volgt te wijzigen:

1⁰ aan de 1e alinea van art. 1 wordt toegevoegd:

4⁰ Scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor jongens en meisjes.

2⁰ in art. 2 wordt in plaats van: „op de vervolgcursussen genoemd sub 2⁰ van art. 1*bis* ten hoogste 30", gelezen: „op de scholen genoemd sub 4⁰ van art. 1 en op de vervolgcursussen genoemd sub 2⁰ van art. 1*bis* ten hoogste 30".

3⁰ art. 4 wordt gelezen als volgt:

Vakken van onderwijs.

Van de vakken genoemd in art. 2 der wet tot regeling van het lager onderwijs worden onderwezen:

op de scholen genoemd sub 1⁰ van art. 1 de vakken *a-k*, *q* en *s*;

op de scholen genoemd sub 2⁰ *a*, *b* en *g* van art. 1 de vakken *a-j*, *l*, *q* en *s*;

op de scholen genoemd sub 2⁰ *c-f* van art. 1 de vakken *a-k*, *l*, *q* en *s*;

op de scholen genoemd sub 2⁰ *h* en sub 3⁰ van art. 1 de vakken *a-q*, *s* en *t*;

op de scholen genoemd sub 4⁰ van art. 1 de vakken *a-q* en *s*;

op de vervolgcursussen genoemd sub 1 van art. 1*bis* de vakken *a*, *c-h*, *k*, *l*, *m*, *o*, *q* en *s*;

op de eenjarige vervolgcursussen genoemd sub 2 van art. 1*bis* de vakken *a*, *c-h*, *o*, *q* en *s*, en bovendien op één dier vakken het vak *l*;

op de tweejarige vervolgcursussen genoemd sub 2 van art. 1*bis* de vakken *a-h*, *k*, *m* of *n*, *o*, *q* en *s*, en bovendien op één dier cursussen de vakken *l* en *p*;

op de vervolgcursussen genoemd sub 3 van art. 1*bis* de vakken *a-g*, *l*, *m* of *n*, *o*, *q* en *s*;

op de vervolgcursussen genoemd sub 4 van art. 1*bis* de vakken *a*, *c-g*, *k-o*, *q*, *s* en *t*;

4⁰ in art. 5 wordt achter de woorden: „op de school genoemd sub 3⁰ van art. 1 door ten hoogste 7 onderwijzeressen;" ingevoegd: „op de scholen genoemd sub 4⁰ van art. 1 door zooveel onderwijzers als de school klassen telt;"

5⁰ aan de 1ste alinea van art. 6 wordt toegevoegd:

7⁰ tot onderwijzer aan een school genoemd sub 4⁰ van art. 1 het bezit van de akte, bedoeld sub *b* van voormeld art. 77, benevens van de bevoegdheid om onderwijs te geven in één der vakken, *l*, *m* of *n*;

6⁰ art. 7, sub *b* II, te lezen:

a aan elk der scholen genoemd sub 1⁰ *b*, 2⁰ *f* en 4⁰ van art. 1: aan één onderwijzer, of aan één onderwijzer en één onderwijzeres in de gymnastiek;

b de 2e alinea van art. 7 sub c te lezen:

Aan de scholen genoemd sub 3⁰ en 4⁰ van art. 1 wordt het handwerkonderwijs gegeven door vakonderwijzeressen;

c aan art. 7 sub e wordt toegevoegd:

IV. Aan de scholen genoemd sub 4⁰ van art. 1 is het onderwijs in de vreemde talen opgedragen aan de klasseonderwijzers;

d aan art. 7 wordt toegevoegd:

I. *Schrijven (Stenographie).*

Het onderwijs in de stenographie aan de scholen genoemd sub 4⁰ van art. 1 is opgedragen aan de klasseonderwijzers. Het kan echter ook aan vakonderwijzers worden opgedragen.

7⁰ Aan de 1e alinea van art. 8 wordt toegevoegd:
voor de hoofden van de scholen, genoemd sub 4⁰ van art. 1: *f* 2150—*f* 2300—*f* 2450.

8⁰ In art. 9 worden achter de 5e alinea de volgende alinea's ingevoegd:
Onderwijzers, die aangewezen zijn tot het geven van onderwijs in het Fransch aan een vervolgcursus, bedoeld sub 2⁰ van art. 1*bis*, ontvangen eene toelage van *f* 100 per jaar, en daarenboven, zoo zij zijn aangewezen tot het geven van onderwijs in de wiskunde, eene toelage van *f* 50 per jaar.

Onderwijzers aan scholen, genoemd sub 4⁰ van art. 1, ontvangen eene toelage van *f* 100, zoo zij bevoegd zijn om onderwijs te geven in éene, van *f* 200, zoo zij bevoegd zijn om onderwijs te geven in twee of drie vreemde talen, van *f* 50, zoo zij in het bezit zijn van eene akte voor wiskunde, van *f* 50, zoo zij in het bezit zijn van eene akte voor wiskunde, van *f* 50, zoo zij in het bezit zijn van eene akte voor handteekenen, en van *f* 50, indien hun het onderwijs in de stenographie is opgedragen.

9⁰ *a* Art. 10 sub III wordt gelezen:
De onderwijzeressen in de handwerken, aan de scholen genoemd sub 1⁰, sub 2⁰ *e* en *f*, en sub 4⁰ van art. 1, genieten eene jaarwedde van *f* 37,50 per wekelijksch lesuur; de onderwijzeres in de handwerken aan de school, genoemd sub 3⁰ van art. 1, geniet eene jaarwedde van *f* 50 per wekelijksch lesuur.

b Achter art. 10 sub V wordt ingevoegd:

VI. *Stenographie.*

De onderwijzers in de stenographie genieten eene wedde berekend op *f* 50 's jaars per wekelijksch lesuur.

c in art. 10 wordt, in plaats van:
„VI. Tegemoetkoming in de huishuur voor vakonderwijzers(essen)", gelezen: „VII. Tegemoetkoming in de huishuur voor vakonderwijzers(essen)".

De **Verordening tot regeling van het Herhalingsonderwijs** is door den Gemeenteraad in zijne vergadering van 27 Juli 1910 als volgt gewijzigd:

1⁰ Art. 3, al. 1, tweeden en derden zin, wordt gelezen als volgt:
„Het onderwijs wordt gegeven: in elk der vreemde talen gedurende 4 uur per week; in elk der vakken wiskunde en handelsrekenen gedurende 2 uur per week; in de stenografie, hetzij in elk der drie cursusjaren, gedurende 1 uur per week, hetzij in het tweede of derde jaar gedurende 2 uur per week en in het daarop volgende jaar gedurende 1 uur per week. Uit deze vakken kunnen de ouders der leerlingen eene keuze doen, met dien verstande, dat geen leerling gedurende meer dan 8 uur per week onderwijs kan volgen, en dat de keuze, wat de vreemde talen, wiskunde en handelsrekenen betreft, voor den geheelen driejarigen cursus, wat de stenografie betreft, voor twee of drie leerjaren, wat de overige vakken betreft, voor ten minste één leerjaar geldt."

2⁰ De 2e al. van art. 3 vervalt.

3⁰ Aan art. 4, al. 1, wordt toegevoegd:
„Zij moeten echter, tenzij zij met goed gevolg een vervolgcursus, een taalcursus of eene school voor uitgebreid lager onderwijs doorloopen hebben, gedurende ten hoogste één jaar het onderwijs in eene aan deze herhalingsscholen verbonden voorbereidende klasse hebben gevolgd en door het hoofd der herhalingsschool geschikt bevonden zijn voor het onderwijs aan eene herhalingsschool A I of B I, alvorens in de gewone klassen van de tot deze categoriën behoorende scholen geplaatst te kunnen worden. In genoemde voorbereidende klasse wordt vier uur per week onderwijs gegeven in rekenen, schrijven, lezen en Ned. taal."

4⁰ De laatste zin van art. 4 vervalt.

In de **Verordening op de heffing van schoolgeld op de openbare Voorbereidende en Lagere scholen** is bij gemeenteraadsbesluit van 30 Maart 1910, bij art. 7 als tweede lid toegevoegd:

„Bij tusschentijds verlaten der school, vóórdat het heffingsjaar verstreken is, wordt, op aanvrage van belanghebbenden, ontheffing van het scoholgeld verleend over zooveel volle driemaandelijksche tijdvakken als het heffingsjaar nog bevat".

Voorts zijn bij gemeenteraadsbesluit van 25 Mei 1910, daarin de volgende wijzigingen aangebracht met het oog op de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens en meisjes:

1⁰ in art. 1 wordt vóór de woorden „wordende de schoolbehoeften gratis verstrekt;" ingevoegd:

h op de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens en meisjes:

1⁰ voor niet on- of minvermogenden, van iederen leerling 40 cent per week;

2º voor minvermogenden, van iederen leerling 6, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32 of 36 cent per week, volgens den hieronder bij art. *2bis* aangegeven maatstaf;

2º art. *1bis* wordt gelezen:

,,Wanneer volgens art. 1 sub *a* of *h*, een schoolgeld van 40, 36, 32, 28, 24, 20, 16, 12, 8 of 6 cent verschuldigd zou zijn, wordt, indien het aantal leerlingen uit één gezin twee of meer bedraagt, voor elk kind respectievelijk 36, 32, 28, 24, 20, 16, 12, 6 of 4 cent geheven.

Kinderen, die scholen genoemd sub *a*, *b* of *h* van art. 1, of de daaraan verbonden vervolgcursussen of klassen voor schipperskinderen bezoeken, worden hierbij gelijkelijk als leerlingen beschouwd.

3º Aan art. *2bis* worden toegevoegd de volgende alinea's:

Als minvermogenden worden ten opzichte van de heffing van schoolgeld, bedoeld in art. 1, sub *h* 2º, beschouwd de gezinnen met:

1 kind beneden 15 jaar en een wekel. inkomen van *f* 12 tot *f* 21
2 kinderen ,, 15 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 12 ,, ,, 22
3 ,, ,, 15 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 13 ,, ,, 23
4 ,, ,, 15 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 14 ,, ,, 24
5 ,, ,, 15 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 15 ,, ,, 25
6 of meer kinderen beneden 15 jaar en een wekelijksch inkomen van *f* 16 tot *f* 26.

Dit schoolgeld bedraagt voor één kind:

Wanneer het gezin een aantal kinderen beneden de 15 jaar telt van	bij een wekelijksch inkomen van:													
	f 12	*f* 13	*f* 14	*f* 15	*f* 16	*f* 17	*f* 18	*f* 19	*f* 20	*f* 21	*f* 22	*f* 23	*f* 24	*f* 25
1	6 ct.	8 ct.	12 ct.	16 ct.	20 ct.	24 ct.	28 ct.	32 ct.	36 ct.					
2	6 „	6 „	8 „	12 „	16 „	20 „	24 „	28 „	32 „	36 ct.				
3		6 „	6 „	8 „	12 „	16 „	20 „	24 „	28 „	32 „	36 ct.			
4			6 „	6 „	8 „	12 „	16 „	20 „	24 „	28 „	32 „	36 ct.		
5				6 „	6 „	8 „	12 „	16 „	20 „	24 „	28 „	32 „	36 ct.	
6 of meer					6 „	6 „	8 „	12 „	16 „	20 „	24 „	28 „	32 „	36 ct.

De **Verordening tot regeling van het Openbaar Voorbereidend onderwijs** is bij gemeenteraadsbesluit van 12 Januari 1910 zoodanig gewijzigd dat de punt aan het einde van het eerste lid van art. 8 vervangen is door een komma en dat aan dit artikel zijn toegevoegd de woorden: „evenwel met dien verstande, dat aan een school van meer dan 8 klassen één onderwijzeres meer kan worden verbonden".

Door Burgemeester en Wethouders is in hunne vergadering van 5 Augustus 1910 het volgende

„**Reglement voor de openbare scholen voor gewoon uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs te Amsterdam**" vastgesteld, dat in werking is getreden op 1 April 1910.

Art. 1

Plaatsing van leerlingen op de openbare lagere scholen geschiedt slechts na inschrijving der leerlingen aan het daarvoor door Burgemeester en Wethouders aangewezen Centraal Bureau. Burgemeester en Wethouders verdeelen de ingeschreven leerlingen over de verschillende scholen.

Art. 2

In de voorbereidende klasse van scholen voor gewoon lager onderwijs worden kinderen, die den leeftijd van zes jaren hebben bereikt, slechts bij uitzondering toegelaten. Bereiken zij in die klasse den zevenjarigen leeftijd, zoo worden zij aan het einde van den cursus naar de eerste klasse overgeplaatst.

Kinderen, die niet meer leerplichtig zijn en die in leeftijd belangrijk verschillen van de leerlingen der klasse, waarin plaatsing voor hen verzocht wordt, worden slechts bij uitzondering toegelaten.

Art. 3

De plaatsing geschiedt in den regel bij den aanvang van den cursus. Mochten niet alle ingeschrevenen geplaatst kunnen worden, dan gaan de ouderen vóór de jongeren.

Art. 4

Kinderen, wier ouders of verzorgers zich in den loop van een cursus in deze gemeente vestigen en stadsbestedelingen kunnen tusschentijds geplaatst worden.

In andere gevallen wordt tusschentijdsche plaatsing slechts om ernstige redenen toegestaan.

Art. 5

Tot de éénjarige vervolgcursussen, verbonden aan scholen voor gewoon lager onderwijs worden leerlingen toegelaten, die het getuigschrift van loffelijk ontslag van eene school van deze categorie verkregen hebben, en die volgens, een door het hoofd der school, na over-

leg met den klasse-onderwijzer, afgegeven verklaring, geschikt zijn om voortgezet onderwijs te volgen.

Tot de tweejarige vervolgcursussen, verbonden aan scholen voor gewoon lager onderwijs worden leerlingen toegelaten, die het getuigschrift van loffelijk ontslag van eene school van deze categorie verkregen hebben, wat vlijt en gedrag betreft, behooren tot de zeer goede leerlingen, en bij het aan de plaatsing voorafgaand onderzoek hebben voldaan aan de eischen van bekwaamheid door Burgemeester en Wethouders vastgesteld.

Tot de vervolgcursussen, verbonden aan scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse voor meisjes worden toegelaten meisjes, die het zesde leerjaar dezer scholen, blijkens verklaring van het hoofd, met goed gevolg doorloopen hebben.

Tot de vervolgcursussen, verbonden aan scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor meisjes worden toegelaten meisjes, die het achtste leerjaar dezer scholen, naar het oordeel van het hoofd, met goed gevolg doorloopen hebben.

Tot de vervolgcursussen, verbonden aan scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse voor jongens worden toegelaten jongens, die blijkens eene verklaring van het hoofd, met goed gevolg de zesde klasse vane ene school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e of 2e 2e klasse doorloopen hebben. Leerlingen, die uit de eerste klasse eener hoogere burgerschool verwijderd zijn, omdat zij daar het onderwijs niet kunnen volgen, kunnen tusschentijds tot de eerste klasse van deze vervolgcursussen worden toegelaten gedurende de eerste zes maanden van den cursus.

Ingeval het aantal candidaten voor de in de 3e en 5e alinea van dit artikel bedoelde vervolgcursussen grooter is dan het aantal beschikbare plaatsen, gaat aan de plaatsing een vergelijkend onderzoek vooraf. Zijn er op deze vervolgcursussen, nadat alle candidaten geplaatst zijn, nog plaatsen beschikbaar, dan komen voor plaatsing in aanmerking de candidaten van andere scholen, van wie, op grond van den uitslag van een door het hoofd der school naar hunne vorderingen ingesteld onderzoek, verwacht mag worden, dat zij in staat zullen zijn het onderwijs in de klasse, waartoe zij toegelaten wenschen te worden, behoorlijk te volgen.

ART. 6

Tot de school voor meer uitgebreid lager onderwijs met driejarigen cursus voor meisjes, worden toegelaten zij, die het zesde leerjaar aan een openbare school voor uitgebreid lager onderwijs blijkens verklaring van het hoofd met goed gevolg doorloopen hebben en zij, van wie, op grond van den uitslag van een door het hoofd dier school naar hare vorderingen ingesteld onderzoek, verwacht mag worden, dat zij in staat zullen zijn, het onderwijs in de klasse, waartoe zij toegelaten wenschen te worden, behoorlijk te volgen.

Art. 7

Overplaatsing van leerlingen van de eene school naar de andere, geschiedt door Burgemeester en Wethouders, en, behalve in geval van verhuizing naar een ander stadsgedeelte of om eenige andere bijzondere reden, niet dan bij het begin van een cursus.

Art. 8

De scholen zijn een kwartier vóór het begin van den schooltijd geopend.

De hoofden zijn bevoegd leerlingen, die meer dan een kwartier na het begin van den schooltijd ter school komen, voor dien schooltijd niet meer toe te laten.

Art. 9

De ouders of verzorgers van die kinderen, welke door ziekte of om andere redenen verhinderd worden ter school te komen, geven daarvan kennis aan het hoofd der school.

Heeft een leerling zonder kennisgeving door of vanwege zijne ouders of verzorgers een schooltijd verzuimd, dan zendt het hoofd zoo spoedig mogelijk daarvan bericht aan ouders of verzorgers.

Art. 10

Het hoofd der school is bevoegd om een leerling wegens wangedrag of onzindelijkheid voor ten hoogste 3 dagen uit de school te verwijderen. Hij geeft hiervan kennis aan de ouders of verzorgers en aan Burgemeester en Wethouders.

Indien het wangedrag of de onzindelijkheid zich hierna herhaalt, zenden Burgemeester en Wethouders aan de ouders of verzorgers eene waarschuwing en ontzeggen den leerling, zoo aan de waarschuwing geen gevolg wordt gegeven, den verderen toegang tot de school.

Door wangedrag worden in dit artikel verstaan alle ongepaste gedragingen van een leerling in de school en bij het gaan naar en komen van de school.

Ook aan leerlingen, die naar het oordeel van den gemeentearts wegens ziels- of lichaamsgebreken ongeschikt zijn om het onderwijs te volgen, kan door Burgemeester en Wethouders de toegang tot de school worden ontzegd.

Art. 11

Leerlingen, die tweemaal de hoogste klasse hebben doorloopen, zullen niet dan met bijzondere machtiging van Burgemeester en Wethouders nogmaals het onderwijs in die klasse kunnen volgen.

Leerlingen, die met goed gevolg de hoogste klasse doorloopen hebben, kunnen die hoogste klasse of de hoogste klasse eener school van gelijken aard slechts dan nog eenmaal doorloopen, indien daardoor de opschuiving van leerlingen uit lagere klassen niet wordt belemmerd.

ART. 12

Aan het einde van elke maand (Juli en Augustus samengenomen), wordt aan de leerlingen van de scholen voor gewoon lager onderwijs — met uitzondering van die van het voorbereidend leerjaar — zoo zij daarvoor in aanmerking komen, een kaartje van vlijt en goed gedrag uitgereikt.

Voor 20 kaartjes kan een prijs worden toegekend.

Aan de leerlingen van het voorbereidend en het eerste leerjaar dezer scholen kunnen eenmaal jaarlijks prenten of andere belooningen worden toegekend.

De keuze der prijzen geschiedt door het hoofd der school in overleg met de Plaatselijke Commissie van toezicht en onder goedkeuring van Burgemeester en Wethouders.

ART. 13

Bij overplaatsing van een leerling naar een andere school voor gewoon lager onderwijs worden de gegevens betreffende zijne prijzen en kaartjes overgeschreven.

ART. 14

Bij het verlaten der school kunnen leerlingen, die het onderwijs in de hoogste klasse van een school voor gewoon lager onderwijs doorloopen hebben, in aanmerking komen voor een getuigschrift van loffelijk ontslag. Zulk een getuigschrift is onderteekend door Burgemeester en Wethouders, de Plaatselijke Commissie van toezicht op het lager onderwijs, het hoofd der school en den klasse-onderwijzer. Om voor dit getuigschrift in aanmerking te komen, behooren de leerlingen met vrucht het onderwijs genoten te hebben en althans in het laatste leerjaar door hun gedrag geen ernstige reden tot ontevredenheid gegeven te hebben. Een voordracht van de leerlingen, die aan deze eischen voldoen, wordt door het hoofd, na overleg met den klasse-onderwijzer, gezonden aan de Plaatselijke Commissie van toezicht. Na een door haar ingesteld onderzoek omtrent de vorderingen der leerlingen, beslist deze Commissie over het uitreiken van het getuigschrift. Over de vorderingen van elk zijner leerlingen kan de klasse-onderwijzer een rapport opstellen, hetwelk het hoofd der school, al of niet voorzien van zijne opmerkingen, bij de Plaatselijke Commissie van toezicht inzendt. Deze Commissie is bevoegd te beslissen, dat ook een of meer dier leerlingen aan het onderzoek zullen deelnemen, en dat hun het getuigschrift zal worden uitgereikt.

Van den dag en het uur, waarop dit onderzoek zal plaats hebben, wordt door het hoofd kennis gegeven aan Burgemeester en Wethouders, aan den Districtsschoolopziener en aan den Arrondissementsschoolopziener.

Na afloop van het vorenbedoelde onderzoek worden aan de leerlingen, die de school verlaten, de getuigschriften uitgereikt, alsmede de prijzen, waarop zij aanspraak kunnen maken.

Art. 15

Aan het einde van iederen cursus wordt in elke school voor gewoon Lager onderwijs door de Plaatselijke Commissie van toezicht een onderzoek ingesteld naar de vorderingen der leerlingen. Aan scholen met halfjaarlijkschen cursus behoeft dit onderzoek slechts eenmaal per jaar plaats te hebben.

Eenmaal per jaar, na afloop van het in de vorige alinea bedoelde onderzoek, worden de belooningen aan de leerlingen uitgereikt.

Art. 16

Het hoofd van iedere school zendt na overleg met den (de) klasse-onderwijzer(es) aan de ouders of verzorgers der leerlingen ten minste eens in de twee maanden eene verklaring omtrent vorderingen, vlijt en gedrag hunner kinderen. Deze verklaring is ingericht volgens een model door Burgemeester en Wethouders vastgesteld.

Art. 17

Aan de leerlingen, die de hoogste klasse eener school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e of der 2e klasse of van de school voor meer uitgebreid lager onderwijs voor meisjes doorloopen hebben, kan het hoofd, na overleg met den (de) klasse-onderwijzer(es) en met goedvinden van de Plaatselijke Commissie van toezicht, een getuigschrift van loffelijk ontslag uitreiken. De leerlingen behooren daartoe het onderwijs met vrucht genoten en althans gedurende het laatste leerjaar door hun (haar) gedrag geen ernstige redenen tot ontevredenheid gegeven te hebben.

Art. 18

Ten blijke, dat een leerling een vervolgcursus van één of meer leerjaren met vrucht doorloopen heeft, kan op het getuigschrift van loffelijk ontslag door het hoofd, na overleg met den (de) klasse-onderwijzer(es), een aanteekening worden geplaatst. De leerling, die ingevolge art. 5, laatste alinea, tweeden zin, tot een vervolgcursus toegelaten is, ontvangt in dit geval een getuigschrift van loffelijk ontslag van den vervolgcursus.

Indien een leerling gedurende het laatste leerjaar door zijn (haar) gedrag ernstige redenen tot ontevredenheid gegeven heeft, wordt deze aanteekening of dit getuigschrift niet verleend.

Art. 19

Jaarlijks wordt door Burgemeester en Wethouders aan een aantal loffelijk ontslagen leerlingen der scholen voor gewoon lager onderwijs,

die gedurende hun schooljaren door getrouw bezoek en goed gedrag bijzonder hebben uitgemunt en zich gedurende 2 jaren na dat ontslag door goed gedrag onderscheiden hebben, een zilveren horloge, voorzien van het wapen der gemeente en de initialen van de(n) leerling(e) uitgereikt. De hoofden der scholen voor gewoon lager onderwijs den jaarlijks in den loop der maand Juli, zoo mogelijk na overleg met den klasse-onderwijzer, die het getuigschrift van loffelijk ontslag mede-onderteekend heeft, aan Burgemeester en Wethouders een voordracht omtrent hun oud-leerling(e) of -leerlingen, die naar hunne meening voor bedoelde onderscheiding in aanmerking komen. Die voordracht wordt behoorlijk toegelicht. Zoo er meer leerlingen door de hoofden van scholen zijn voorgedragen dan er horloges beschikbaar zijn gesteld, beslist het lot, wie een horloge zullen ontvangen. De loting geschiedt op de wijze, door Burgemeester en Wethouders te bepalen. Zij, die door het lot afvallen, ontvangen eene schriftelijke verklaring van Burgemeester en Wethouders, dat zij zich gemelde onderscheiding hebben waardig gemaakt.

De **Instructie voor het Onderwijzend Personeel der openbare lagere scholen, met uitzondering van de Leerschool, verbonden aan de Kweekschool,** vastgesteld door Burgemeester en Wethouders, luidt na hunne besluiten van 15 Maart, 10 Juni, 21 Juli en 23 Augustus 1910, aldus:

Art. 1

Het hoofd der school is belast met het bestuur der school en het geven van onderwijs; hij handhaaft stipt alle voorschriften van Burgemeester en Wethouders, wijst, in den regel voor den duur van een geheelen cursus (12 maanden, 9 maanden of 6 maanden), aan iederen onderwijzer zijn taak aan bij het onderwijs, belast hem met het toezicht op leerlingen, met het handhaven van orde en tucht in en bij de school en met het bewaren der leermiddelen en verdere schoolbehoeften. Het hoofd geeft daaromtrent de noodige voorschriften en waakt, dat de onderwijzers hun plicht vervullen.

Art. 2

De onderwijzers vervullen hun taak volgens de algemeene voorschriften en volgens de bijzondere voorschriften en aanwijzingen, hun door het hoofd op grond van zijne in art. 1 omschreven bevoegdheid gegeven.

De hoofden en de onderwijzers zijn verplicht er voor te zorgen, dat door hun optreden in en buiten de school het vertrouwen der burgerij in de openbare school niet wordt geschaad.

Het is hun verboden, hetzij in de school aan art. 35 der Wet op het Lager onderwijs eene toepassing te geven, die ingaat tegen letter en geest van dat wetsartikel, hetzij aan te sporen tot zoodanige toepassing.

ART. 3

Het hoofd zorgt, dat op den grondslag van het voor zijne school vastgestelde leerplan een uitgewerkt leerplan opgesteld wordt; van beide (de tafel van werkzaamheden daarbij inbegrepen) geeft hij elken klasseonderwijzer, voor zoover het diens klasse betreft, een afschrift. Deze afschriften zijn steeds op een voor ieder zichtbare plaats in het klasselokaal aanwezig.

Hij draagt zorg, dat het onderwijs volgens het uitgewerkte leerplan (de tafel van werkzaamheden daarbij inbegrepen) wordt gegeven.

Het staat hem vrij, jaarlijks elk der klassen van de laatste drie leerjaren en elke vervolgklasse gedurende ten hoogste acht en elke klasse in het derde leerjaar gedurende ten hoogste vier schooltijden schoolwandelingen te doen maken, waarvan aan het einde des jaars rapport gedaan wordt aan Burgemeester en Wethouders. Voor elke klasse wijst hij telkens aan, welk lid of welke leden van het onderwijzend personeel haar op een schoolwandeling zullen begeleiden.

Voor het doen maken van schoolreisjes heeft het hoofd de vergunning noodig van den Wethouder voor het Onderwijs. Bij aanvrage hiervoor vermeldt hij, welke leden van het onderwijzend personeel hij aangewezen (en bereid gevonden) heeft om de leerlingen te begeleiden.

ART. 4

De klasse-onderwijzer houdt aanteekening omtrent de vorderingen zijner leerlingen in een daarvoor bestemd register, waarin tevens wekelijks door hem vermeld wordt, welk deel der leerstof van de verschillende vakken behandeld is. Uit het register moet kunnen blijken, welke leerlingen den cursus voor de tweede of volgende maal doorloopen.

ART. 5

De klasse-onderwijzer laat zijne leerlingen in één cahier beurtelings gedurende één les in vaste volgorde het schriftelijk werk maken, dat in de klas opgegeven wordt. Het hoofd kan voor de klassen beneden het vierde leerjaar hiervan vrijstelling verleenen.

ART. 6

Het hoofd draagt zorg voor de eenheid in en de aaneensluiting van de deelen van het onderwijs, in eenzelfde leervak in de verschillende klassen der school gegeven.

Door geregeld bezoek der klassen stelt hij zich op de hoogte van den gang van het onderwijs in elke klasse, van de vorderingen der leerlingen en van de wijze, waarop het schriftelijk werk gemaakt wordt.

De onderwijzers verstrekken aan het hoofd de verlangde inlichtingen betreffende het onderwijs en hunne leerlingen.

ART. 7

De onderwijzer doet aan het hoofd onverwijld mededeeling van hetgeen er belangrijks in de hem toevertrouwde klasse voorvalt.

ART. 8

Het hoofd eener dubbele school geeft volgens een door hem vast te stellen rooster, die in de school aanwezig is, minstens 8 uur, het hoofd eener enkele school minstens 12 uur per week les in verschillende klassen der school, tenzij hij door afwezigheid van eene of meer der leerkrachten tijdelijk van dezen rooster moet afwijken.

ART. 9

Het hoofd stelt binnen de grenzen der vastgestelde bepalingen en gegeven voorschriften regelen vast voor de algemeene schoolorde en zorgt voor de handhaving daarvan.

ART. 10

De leden van het onderwijzend personeel zijn ten minste een kwartier uur vóór den aanvang van elken schooltijd aanwezig aan de school.

Hetgeen voor de lessen in het teekenen, in de nuttige handwerken en in de kennis der natuur moet worden voorbereid, wordt door de met dit onderwijs belaste onderwijzers vóór den aanvang van de les gereed gemaakt.

Het hoofd verlaat de school zonder dringende noodzakelijkheid niet gedurende den schooltijd.

ART. 11

Het onderwijzend personeel zorgt zooveel mogelijk, dat bij het uitgaan der school de leerlingen zich niet zonder noodzaak in den omtrek der school blijven ophouden.

ART. 12

De leden van het onderwijzend personeel houden bij beurten toezicht op de leerlingen, die wegens overtreding der algemeene schoolorde moeten schoolblijven.

Op de leerlingen, die om andere redenen met schoolblijven worden gestraft, wordt het toezicht uitgeoefend door hem, die de straf oplegde.

ART. 13

Het hoofd stelt eene regeling op voor de verpoozing gedurende den morgenschooltijd.

Gedurende de verpoozing houdt ieder onderwijzer toezicht op de leerlingen zijner klasse.

ART. 14

Het hoofd der school legt een volledige lijst aan van de algemeene leermiddelen der school, met aanwijzing van de plaats waar zij bewaard

worden, houdt die bij en geeft aan iederen onderwijzer een afschrift van het deel dat voor zijne klasse beschikbaar is.

De onderwijzer die een of meer dezer leermiddelen wenscht te gebruiken, zorgt dat zooveel mogelijk vóór schooltijd het benoodigde gehaald en dat dit na schooltijd weer opgeborgen wordt.

Art. 15

De onderwijzer, die een leerling uit het klasse-lokaal verwijdert, zendt dezen onmiddellijk naar het hoofd. Geen leerling wordt zonder toestemming van het hoofd langer dan voor den loopenden schooltijd het volgen der lessen ontzegd. Zonder toestemming van het hoofd verlaat geen leerling de school gedurende den schooltijd. Lichamelijke straffen zijn verboden.

Art. 16

Het onderwijzend personeel ziet toe, dat de leerlingen zindelijk en rein zijn.

Art. 16*bis*

Het hoofd der school zorgt, dat den gemeentearts, belast met het geneeskundig toezicht op zijn school, de vervulling van diens taak gemakkelijk wordt gemaakt.

Het hoofd ziet toe, dat aan de aanwijzigingen, welke door den gemeentearts worden gegeven omtrent de behandeling van bepaalde leerlingen, door het onderwijzend personeel gevolg wordt gegeven.

Art. 16*ter*

Het hoofd der school raadpleegt den gemeentearts in alle gevallen, waarin hij dat noodig oordeelt; indien het hem noodig voorkomt, dat een leerling door den gemeentearts wordt gadegeslagen, zorgt hij, dat dit in het daarvoor bestemde register wordt aangeteekend.

De onderwijzer, die een geneeskundig onderzoek van of een advies van den gemeentearts omtrent een zijner leerlingen wenschelijk acht, deelt dit het hoofd mede, dat hiervan eveneens in het in het vorige lid bedoelde register aanteekening doet.

Art. 16*quater*

Aan de ouders, wier kinderen naar het oordeel van den gemeentearts aan een meer uitvoerig onderzoek moeten worden onderworpen, geeft het hoofd hiervan tijdig kennis, onder mededeeling, dat zij in de gelegenheid kunnen worden gesteld bij het onderzoek tegenwoordig te zijn.

Art. 16*quinquies*

Indien het hoofd meent, dat een leerling in aanmerking komt voor het ontvangen van spraakonderwijs, deelt hij dat aan den gemeentearts mede. Het formulier, dat hij eventueel naar aanleiding daarvan van den gemeentearts ontvangt, voorziet hij van de noodige gegevens

omtrent den leerling en zendt het vervolgens door aan de Hoofdleerares van het van gemeentewege gegeven spraakonderwijs.

De onderwijzer, die meent, dat een zijner leerlingen voor het ontvangen van spraakonderwijs in aanmerking komt, deelt dit aan het hoofd mede, dat daarna handelt op de wijze als in de eerste alinea van dit artikel omschreven.

ART. 16*sexies*

De kaarten, waarop de waarnemingen omtrent de leerlingen zijn aangeteekend, blijven onder berusting van het hoofd, dat daarbij in aanmerking neemt, dat de inhoud dier kaarten alleen voor den gemeentearts is bestemd.

Bij overplaatsing van den leerling naar een andere openbare lagere school, zendt het hoofd de kaart aan het hoofd dezer school toe.

ART. 16*septies*

Het hoofd der school zorgt, dat steeds ter beschikking van den gemeentearts in de school aanwezig is een register, waarin de aanwijzigingen en aanteekeningen als bedoeld in het tweede lid van art. 16*bis* en in art. 16*ter* worden opgenomen.

Bij overplaatsing van een leerling doet het hoofd aan het hoofd der school, waarop de leerling wordt geplaatst, mededeeling van de aanteekeningen, welke omtrent dezen in het register mochten voorkomen.

ART. 16*octies*

Het hoofd brengt gebreken in de inrichting van het schoolgebouw, welke liggen op het gebied van het hygiënisch schooltoezicht, ter kennis van den Directeur van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst en raadpleegt dezen Directeur in alle zaken op dat gebied liggende, waarvan hij dit noodig acht.

ART. 17

Het hoofd is bevoegd aan een onderwijzer hoogstens één dag verlof tot afwezigheid te geven. Voor verlof van langer dan één dag en om andere redenen dan om ziekte, heeft de onderwijzer vergunning noodig van Burgemeester en Wethouders.

ART. 18

Het hoofd zorgt, dat van elke afwezigheid van een lid van het onderwijzend personeel aanteekening gehouden wordt met vermelding van de reden dier afwezigheid. Deze aanteekeningen liggen steeds ter inzage voor de leden van het rijks- en het gemeentelijk schooltoezicht.

Bovendien geeft het hoofd van elke afwezigheid van een lid van het onderwijzend personeel gedurende minstens één schooltijd onmiddellijk kennis aan den betrokken Arrondissements-schoolopziener, met vermelding der reden.

Art. 19

Het hoofd, dat door ongesteldheid verhinderd is ter school te komen, draagt zorg, dat daarvan onverwijld aan den Gemeentegeneeskundige kennis gegeven wordt.

De onderwijzer, die door ongesteldheid verhinderd is ter school te komen, draagt zorg, dat zulks onverwijld medegedeeld wordt aan het hoofd der school, die daarvan aan den Gemeente-geneeskundige onmiddellijk kennis geeft en, indien de ongesteldheid langer dan twee dagen geduurd heeft, aan Burgemeester en Wethouders.

Bij deze kennisgevingen aan den Gemeente-geneeskundige zal worden vermeld:

1° of de ongesteldheid aan een ongeval in en door den dienst ontstaan wordt toegeschreven zoo noodig ook, of om andere redenen een bezoek bij den zieke op denzelfden dag wenschelijk geacht wordt;

2° het juiste adres van den zieke, zoo noodig met opgaaf van de door hem bewoonde verdieping.

De leden van het onderwijzend personeel zijn verplicht bij ongesteldheid den Gemeente-geneeskundige in staat te stellen, zich door persoonlijk onderzoek te overtuigen van hunne ongeschiktheid tot het verrichten van werkzaamheden of arbeid.

Het hoofd zendt des Maandags van elke week aan den betrokken geneeskundige een staat toe, vermeldende de zieke leden van het onderwijzend personeel, die den morgen van dien dag niet hersteld waren. Op dien staat moet tevens aangegeven worden de dag, waarop aan den betrokken geneeskundige de kennisgeving, bedoeld in alinea 2, geschied is, benevens het juiste adres van den zieke, zoo noodig met opgaaf van de door hem bewoonde verdieping.

Indien het te verwachten is, dat het Hoofd of een ander lid van het onderwijzend personeel langer dan 8 dagen achtereen door ziekte verhinderd zal worden zijne (hare) werkzaamheden te verrichten, moet door of namens de(n) zieke aan Burgemeester en Wethouders verlof worden gevraagd, onder overlegging van een verklaring van den daartoe aangewezen gemeentearts, waaruit blijkt, dat het verlof noodzakelijk is. Ditzelfde geldt voor de verlenging van het verlof.

Elk ziekteverlof wordt geacht te zijn ingegaan op den dag, waarop de afwezigheid wegens ongesteldheid een aanvang nam.

De leden van het onderwijzend personeel zijn verplicht van hun herstel schriftelijk kennis te geven aan den betrokken geneeskundige, hetzij op den avond vóór den dag, waarop zij hunne werkzaamheden zullen hervatten, hetzij op den dag zelven, doch alsdan zóó, dat de kennisgeving den geneeskundige des morgens vóór half tien uur bereikt.

De terugkeer van een onderwijzer, die langer dan twee dagen wegens ongesteldheid afwezig geweest is, wordt door het hoofd onmiddellijk

aan den Arrondissements-schoolopziener en aan Burgemeester en Wethouders bericht.

ART. 20

Indien een der volgende ziekten: Aziatische cholera, pest typhus of febris typhoïdea, pokken (variolae of varioloïdes), roodvonk, diphtheritis of dysenterie ontstaat in het huis, door een der leden van het onderwijzend personeel bewoond, geeft het hoofd daarvan onmiddellijk kennis aan Burgemeester en Wethouders.

Hij gedraagt zich voorts naar de voorschriften der Wet tot voorziening tegen Besmettelijke Ziekten en der Algemeene Politieverordening. *)

Bij het heerschen van een der in het eerste lid van dit artikel genoemde ziekten ten huize van een lid van het onderwijzend personeel of van een leerling zijner school, die tijdelijk een niet-besmet huis betrekken, wijst hij er het lid van het onderwijzend personeel of de ouders of verzorgers van den leerling op, dat in dit geval toelating tot de school slechts kan geschieden, wanneer de persoon, die de tijdelijke huisvesting verleent, binnen 24 uren, nadat het perceel met het kenmerk, bedoeld in de Wet tot voorziening tegen be-

---

1) De betrekkelijke artikelen luiden als volgt:

(Wet Besmettelijke Ziekten).

ART. 14

Bewoners van huizen of vaartuigen, waarin eene besmettelijke ziekte voorkwam, mogen geen scholen bezoeken, dan na verloop van 8 dagen nadat de ziekte, volgens schriftelijke verklaring van eenen geneeskundige, uit de huizen of vaartuigen geweken is.

Het verbod wordt opgeheven, zoodra ontsmetting overeenkomstig art. 25 dezer Wet heeft plaats gehad.

ART. 15

Hoofden of bestuurders van de in het vorig artikel genoemde inrichtingen mogen de daarbij vermelde personen, zoolang het verbod duurt, niet tot die inrichtingen toelaten.

ART. 17

Onderwijzers, onderwijzeressen of leerlingen, die niet, blijkens verklaring van een geneeskundige, met goed gevolg of meer dan eens de inenting der koepokken hebben ondergaan, of aan de natuurlijks kinderpokken (variolae) hebben geleden, worden in de scholen niet toegelaten.

ART. 30

Met eene boete van *f* 0,50 tot *f* 25 of met hechtenis van een tot drie dagen wordt gestraft:

1° afgeschaft);

2° overtreding van artt. 11, 1e en 2e lid, 14, 15, 16 en 17.

Wegens enz.

(Algemeene Politieverordening).

ART. 296

Het is aan hen, die het beheer of de zorg hebben over inrichtingen, ten doel hebbende de tijdelijke verzorging, bewaking, verstandelijke of lichamelijke ont-

smettelijke ziekten, is voorzien, ten bureele van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst schriftelijk heeft verklaard, dat hij den persoon, wien het aangaat, te zijnen huize zal laten wonen, eten en slapen, hetzij tot minstens acht dagen nadat de ziekte door een geneeskundige is geweken verklaard, hetzij — en wel voor het geval de ontsmetting, bedoeld in art. 25 van voornoemde wet, heeft plaats gehad — tot na afloop van deze ontsmetting.

Hij laat een lid van het onderwijzend personeel of een leerling, die in het in de vorige alinea van dit artikel bedoelde geval verkeert, niet eerder tot de school toe, dan nadat zulks bij bericht van Burgemeester en Wethouders is toegestaan.

ART. 21

In het geval, bedoeld in de eerste alinea van art. 20, betrekt het lid van het onderwijzend personeel een woning in een niet besmet huis tegen de daarvoor vastgestelde vergoeding, tenzij daartegen bezwaren bestaan, die door Burgemeester en Wethouders als overwegend erkend worden.

Zoolang de besmetting niet geweken is, bezoekt het lid van het onderwijzend personeel de besmette woning niet.

ART. 22

Het hoofd zorgt steeds, dat zoo spoedig mogelijk, met vermelding der reden, van zijne afwezigheid uit de school gedurende minstens één schooltijd en van zijn terugkeer tot de school na herstel van

---

wikkeling van kinderen of leerlingen, verboden, een kind of leerling toe te laten, wanneer zich kinkhoest of eene ziekte, bedoeld bij art. 1 der Wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* N°. 134) of bij den algemeenen bestuursmaatregel, in dat wetsartikel genoemd, geopenbaard heeft in het huis, waarin zoodanige inrichting gevestigd is, of dat daarmede in gemeenschap staat.

ART. 297

Het is aan de in art. 296 bedoelde personen verboden, kinderen of leerlingen toe te laten:

a die lijdende zijn aan oogziekte of aan hoofdzeer of anderen huiduitslag;

b die lijdende zijn aan kinkhoest, of bij wier huisgenooten zich deze ziekte geopenbaard heeft.

ART. 301

De bepalingen, in de artikelen 296, 297 en 300 voorkomende, zijn, behalve voor zooveel hoofdzeer betreft, niet of niet meer van toepassing, indien een geneeskundige schriftelijk verklaart, dat er geen gevaar van besmetting bestaat, of dat het heeft opgehouden te bestaan.

De bepaling van art. 297 onder *a* is niet van toepassing ten aanzien van kinderen of leerlingen, lijdende aan hoofdzeer, die voorzien zijn van een volkomen afsluitend hoofdverband en tevens overleggen eene verklaring van een daartoe van gemeentewege aangewezen deskundige, houdende, dat zij wegens het hoofdzeer geregeld onder geneeskundige behandeling zijn.

ziekte kennis gegeven worde aan Burgemeester en Wethouders, aan den Districtsschoolopziener en aan den betrokken Arrondissementsschoolopziener.

Bovendien zendt het hoofd der school aan het einde van iedere maand aan den Wethouder voor het Onderwijs een door het waarnemend hoofd mede onderteekende opgave van de door hem verzuimde schooltijden, waarvoor krachtens de Verordening tot regeling van het Lager onderwijs aan het waarnemend hoofd bij het einde van het jaar eene vergoeding behoort te worden uitgekeerd.

ART. 23

Buiten het geval, voorzien bij art. 32 der Wet tot regeling van het lager onderwijs, wordt, tenzij Burgemeester en Wethouders anders beslissen, het hoofd der school bij afwezigheid uit de school tijdelijk vervangen door den klasse-onderwijzer, die het langst van de school verbonden is en de akte van hoofdonderwijzer bezit.

Het hoofd geeft onverwijld kennis van zijne afwezigheid aan het plaatsvervangend hoofd.

ART. 24

Het hoofd verstrekt de gewenschte inlichtingen aan de ouders of verzorgers der leerlingen, neemt kennis van hunne verzoeken, klachten en andere mededeelingen en verwijst hen, zoo noodig, naar Burgemeester en Wethouders.

De hoofden en de onderwijzers zijn, behoudens het bepaalde bij de Wet en bij al. 1 van dit artikel, niet bevoegd inlichtingen te geven omtrent zaken, die hun alleen in hunne betrekking bekend zijn en die niet op andere wijze ter openbare kennis zijn gebracht, tenzij die inlichtingen worden gevraagd door den Gemeenteraad of door Commissiën uit den Gemeenteraad, voor zoover hare opdracht strekt.

Het is den klasse-onderwijzers verboden, op eenigerlei wijze, met miskenning van het hoofd der school, contact te zoeken met de ouders hunner leerlingen.

Met vergunning van het hoofd kunnen de klasse-onderwijzers de ouders of verzorgers, die hen over schoolzaken wenschen te spreken, terstond na schooltijd in de school ontvangen. De klasse-onderwijzers zijn verplicht van het gesprokene mededeeling te doen aan het hoofd.

ART. 25

Het hoofd zorgt, dat gedurende elken schooltijd aanteekening gehouden wordt van de afwezige leerlingen. Geen ander daaruit voortvloeiend werk zal gedurende den schooltijd verricht worden, dan hetgeen dringend noodzakelijk is.

Het administratieve werk, voortvloeiende uit de plaatsing en overplaatsing van leerlingen, kan onder schooltijd geschieden.

Alle andere administratieve werkzaamheden geschieden buiten den schooltijd, behalve in de maand Januari.

Art. 26

Het hoofd der school zendt vóór of op den 5den van elke maand ter Gemeente-secretarie (afdeeling Onderwijs) den betaalstaat in.

Art. 27

De hoofden der scholen voor gewoon lager onderwijs en de hoofden der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs met 3-jarigen cursus voor jongens en meisjes zenden vóór of op den eersten Dinsdag van de maand ter Gemeentesecretarie (afdeeling Onderwijs) de staten in van de ontvangen schoolgelden.

De hoofden der scholen voor gewoon lager onderwijs Nos. 1—70 storten die gelden bij den Gemeente-ontvanger op den tweeden Dinsdag der maand, de hoofden der overige in de eerste alinea van dit artikel bedoelde scholen op den daarop volgenden Woensdag.

Art. 28

Het hoofd geeft aan Burgemeester en Wethouders kennis van hetgeen er belangrijks in de school voorvalt.

Art. 29

De hoofden van scholen eener zelfde categorie zenden éénmaal 's jaars, in de maand Mei, overeenkomstig art. 21 der Wet tot regeling van het Lager onderwijs, gezamenlijk aan Burgemeester en Wethouders een opgave van de titels der boeken, die zij wenschen, dat op de boekenlijst gebracht worden, met opgave van den prijs dier boeken en van de redenen, die tot hun voorstel aanleiding geven. Zij deelen dan tevens, onder vermelding van de motieven daartoe, mede, welke boeken naar hun meening van de lijst zouden kunnen vervallen.

Voorts zenden de Hoofden der scholen voor gewoon lager onderwijs gezamenlijk in de maand October een opgaaf aan Burgemeester en Wethouders van de hulpmiddelen voor het onderwijs in de handwerken, waarmede zij de lijst dier artikelen aangevuld wenschen te zien, en deelen dan tevens, onder vermelding van de motieven daartoe, mede, welke artikelen naar hunne meening van die lijst zouden kunnen vervallen.

Een gelijke opgaaf wordt in de maand October door de Hoofdden der scholen voor uitgebreid Lager onderwijs en de Hoofden der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs gezamenlijk ingezonden.

Art. 30

Het hoofd vraagt de noodige boeken en verdere schoolbehoeften bij Burgemeester en Wethouders aan op een gedrukt biljet, volgens vastgesteld model, en houdt aanteekening van de ontvangst.

Art. 31

Het hoofd der school draagt zorg voor het zindelijk houden en goed bewaren der boeken en verdere schoolbehoeften en ziet toe, dat deze zonder zijne toestemming niet buiten de school gebruikt worden.

Art. 31*bis*

De ontvangen schoolgelden of andere gelden, die het Hoofd als zoodanig onder zijne berusting heeft, mogen buiten de gewone schooltijden niet in het schoolgebouw bewaard worden.

Art. 32

Het hoofd der school maakt een inventaris op van de eigendommen der school, zoowel van de schoolmeubelen als van de leermiddelen en verdere schoolbehoeften. Deze inventaris wordt opgemaakt en bijgehouden volgens nader vast te stellen regelen en is in de school aanwezig.

De onderwijzer maakt een inventaris der leermiddelen en verdere schoolbehoeften op, die hun vaste plaats in zijn klasselokaal hebben. Deze wordt geregeld bijgehouden en is steeds in de klas aanwezig.

Art. 33

Het hoofd zorgt, dat de schoolvertrrekken verwarmd, verlicht, rein gehouden en gedurende de verpoozing der leerlingen buiten het klasselokaal en na elken schooltijd terstond na het vertrek der leerlingen gelucht worden.

Art. 34

De schoolvertrekken worden, zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders, voor geen ander doel dan voor openbaar schoolonderwijs gebruikt.

Art. 35

In de schoollokalen, daaronder begrepen de gangen, doch niet de kamers van het hoofd en van het personeel, wordt niet gerookt.

Art. 36

De schoollokalen en de onderwijzerswoningen, die aan de Gemeente toebehooren, zijn steeds onder toezicht van het hoofd der school of van iemand, die hem bij ontstentenis vervangt. Burgemeester en Wethouders wijzen de ambtenaren aan, wien ten behoeve van den dienst door het hoofd der school toegang verleend moet worden tot de schoollokalen en tot de bergplaatsen voor boeken en leermiddelen.

Indien het hoofd der school eene aan de Gemeente toebehoorende woning in gebruik heeft, laat hij, buiten de leden van zijn gezin, niemand bij zich inwonen, zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders.

ART. 37

In de schoollokalen of de onderwijzerswoningen, die aan de Gemeente toebehooren, worden zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders geene veranderingen aangebracht.

ART. 38

Bij beschadiging aan schoollokalen en onderwijzerswoningen, die aan de Gemeente toebehooren, wordt daarvan door het hoofd terstond aan Burgemeester en Wethouders kennis gegeven. Indien de herstelling geen uitstel kan lijden en van geringen omvang is, kan het hoofd der school zelf daarin doen voorzien, mits daarvan dadelijk kennis gevende aan Burgemeester en Wethouders.

ART. 39

Het hoofd der school ziet toe, dat in de school na afloop van het onderwijs de kranen voor gas- en waterleiding behoorlijk gesloten zijn, het water bij sterke vorst afgetapt wordt en de kachels geen gevaar voor brand opleveren.

ATR. 40

De leden van het onderwijzend personeel zijn gehouden, hunne woonplaats en werkelijk verblijf te hebben binnen de Gemeente.

ATR. 41

Het hoofd geeft aan Burgemeester en Wethouders kennis van elke verandering in den burgerlijken staat van ieder lid van het onderwijzend personeel en van de vermeerdering of vermindering van het aantal pensioengerechtigde leden van zijn gezin, onder vermelding van de namen der personen, de feiten en de data, waarop deze kennisgeving betrekking heeft.

Ieder onderwijzer verstrekt daartoe onverwijld de noodige gegevens aan het hoofd.

ART. 42

Aangevraagd ontslag wordt niet eerder verleend dan na twee maanden nadat het werd aangevraagd, tenzij Burgemeester en Wethouders anders beslissen.

ART. 43

De rechten en verplichtingen van het onderwijzend personeel ten opzichte der schoolvergaderingen worden geregeld bij afzonderlijk Reglement.

ART. 44

Waar in deze Instructie sprake is van het onderwijzend personeel, is daarin mede het hoofd begrepen.

Hetgeen in deze Instructie bepaald is voor den (klasse)onderwijzer heeft ook betrekking op de (klasse)onderwijzeres.

De artt. 1, 2, 6 (3e alinea), 7, 10 (1e en 2e alinea), 11, 12 (2e alinea), 14 (2e alinea), 15, 16, 16*bis* (2e alinea), 16*ter* (2e alinea), 17, 18, 19, 20, 21, 24 (2e, 3e en 4e alinea), 32 (2e alinea), 35, 40, 41, 42 en 43 dezer Instructie zijn ook van toepassing op de vakonderwijzers en vakonderwijzeressen, met dien verstande, dat de 1e alinea van art. 10 niet van toepassing is op de gymnastiekonderwijzers en gymnastiekonderwijzeressen.

INDEELING van de Openbare Lagere en de Openbare Voorbereidende Scholen, welke aan het toezicht van de Gemeentelijke Inspecteurs en de Gemeentelijke Inspectrice zijn opgedragen, vastgesteld in de vergadering van Burgemeester en Wethouders van 7 October 1910.

INSPECTIE I.

Scholen Nos. 1, 2, 10, 14, 27, 31, 33, 35, 36, 37, 44, 48, 49, 50, 52, 58, 60, 62, 69, 76, 78, 79, 81, 98, 99, 101, 105, 110, 112, 114, 118, 124, 126, 130 en 132.

School Zeemanshoop, Parelschool, Van Swindenschool, Van Alphenschool, Anna Visscherschool, Hendrik Westerschool, Brugsmaschool, Plantageschool, School Tesselschade, Linnaeusschool en Reguliersschool.

Scholen Lrs. C en D.

INSPECTIE II.

Scholen Nos. 11, 16, 17, 23, 28, 39, 40, 51, 56, 65, 66, 77, 83, 84, 91, 92, 96, 102, 104, 106, 107, 117, 121, 123, 127, 129, 135 en 137.

Jacob van Campenschool, Frans Halsschool, Jan van der Heydenschool, Govert Flinckschool, Boumanschool, Jan ter Gouwschool, Coornhertschool, Sarphatischool, Sweelinckschool, Frederikschool, Vondelschool, Leerschool bij de Kweekschool en Amstelschool.

School Lr. B.

INSPECTIE III.

Scholen Nos. 3, 5, 6, 19, 22, 24, 29, 32, 41, 47, 53, 54, 71, 73, 80, 89, 93, 94, 95, 97, 100, 108, 120, 131, 134 en 136.

Jan Pieter Heyeschool, Allebéschool, Costerschool, Burghtschool, Comeniusschool, Hugo de Grootschool, Kinkerschool, Agnietenschool, Helmersschool, Spieghelschool, Agatha Dekenschool, Elisabeth Wolffschool en de School voor meer uitgebreid Lager onderwijs voor meisjes.

Scholen Lrs. E en F.

INSPECTIE IV

Scholen Nos. 4, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 18, 20, 21, 25, 26, 30, 34, 38, 42, 43, 45, 46, 55, 57, 61, 63, 64, 67, 68, 74, 75, 82, 85, 86, 87, 88, 90, 103, 109, 111, 113, 115, 116, 119, 122, 125, 128 en 138.

Nieuwenhuyzenschool, Marnixschool, Alberdingk Thijmschool, Van den Endeschool, Brederoschool, Kreenenschool, Planciusschool, Pestalozzischool, Prinsenschool en Rozenschool.

Scholen Lrs. A, G en H.

Door Burgemeester en Wethouders is, onder dagteekening van 10 Juni 1910, de volgende **Circulaire** aan de hoofden, onderwijzers en onderwijzeressen der openbare lagere scholen uitgevaardigd:

Burgemeester en Wethouders achten zich geroepen een ernstig woord tot U te richten, tevens ter toelichting op eenige bepalingen, waarmede zij Uwe Instructie hebben aangevuld.

Verschillende feiten hebben zich in den laatsten tijd voorgedaan, die daartoe aanleiding geven; feiten, die wijzen op een verkeerde opvatting bij velen Uwer omtrent de positie, die zij bekleeden.

Sommigen Uwer schijnen zich gerechtigd te achten om alles, wat hun in hun betrekking als onderwijzer ter oore of ter kennisse komt, aan anderen mede te deelen en ter publicatie aan de pers toe te vertrouwen. Ja, het is niet zeldzaam, dat er mededeeling van feiten, die ter kennis van Burgemeester en Wethouders behooren gebracht te worden, in de pers geschiedt, nog vóór Burgemeester en Wethouders die mededeeling hebben ontvangen.

Zoo werden vóór eenige maanden in „*De Volkschool*", het orgaan van de Afdeeling Amsterdam van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers, reeds vele bijzonderheden over het gehouden examen voor de 2-jarige vervolgcursussen medegedeeld, ofschoon het rapport over die examens Burgemeester en Wethouders nog niet had bereikt. Dit wijst er op, dat hoofden of onderwijzers van de scholen, waar het examen werd afgenomen, inlichtingen aan de Redactie van gemeld orgaan hebben verstrekt. En zulke publicaties komen herhaaldelijk voor.

Verder kwam aan Burgemeester en Wethouders ter oore, dat velen Uwer aan het Bestuur van de Afdeeling Amsterdam van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers hebben verstrekt de adressen van de ouders hunner leerlingen, sommigen zelfs ook van de leerlingen hunner mede-onderwijzers, zonder dat daarvoor eenige toestemming, hetzij van het hoofd der school, hetzij van ons, was gevraagd.

Evenzoo geschiedt herhaaldelijk publicatie van missives van Burgemeester en Wethouders of van den Wethouder voor het onderwijs, die volstrekt niet voor publicatie waren bestemd.

Dat is in het algemeen niet geoorloofd. Wel zijn inlichtingen te verstrekken aan de autoriteiten, door de wet daarvoor aangewezen, evenzoo aan den Gemeenteraad, aan Raadscommissiën, voor zoover hare opdracht strekt, en in 't algemeen aan allen, die ambtelijk het recht hebben, die inlichtingen te vragen, doch niet aan anderen, tenzij met vergunning van het hoofd der school en in laatste instantie van Burgemeester en Wethouders.

Een ander punt, dat vooral in den laatsten tijd ons aanleiding

geeft tot een ernstig woord van vermaan, betreft de wijze, waarop zij, die zich vereenigd hebben in de Afdeeling Amsterdam van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers, het contact meenen te moeten zoeken tusschen het huisgezin en de school.

Wij hebben hier het oog op het maandblad, getiteld *School en Huis*, dat sedert Januari door die Afdeeling wordt uitgegeven.

Het juiste contact tusschen school en huis wordt gezocht en gevonden, indien èn school èn huis in hun eigen organisatie daarbij optreden, niet wanneer klasse-onderwijzers relatie zoeken met het huisgezin; evenmin wanneer anderen dan de ouders, buiten dezen om, zich wenden tot het hoofd der school of tot een onderwijzer of een onderwijzeres.

Dit kan desorganiseerend werken op de school òf op het huisgezin òf op beide.

Het orgaan *School en Huis* nu werkt desorganiseerend op de school, evenals vroeger de bekende z.g. „Oudernummers" van *De Volksschool* nadeelig werkten, wijl niet door het hoofd der school, maar door klasse-onderwijzers de aanraking met het huisgezin wordt gezocht; buiten het hoofd der school om, — sterker nog — terwijl men het hoofd der school kleineert in het oog der ouders en natuurlijk ook in het oog der kinderen, door hem voor te stellen als iemand, die eigenlijk in betrekking tot het onderwijs weinig beteekent en slechts als storend element optreedt in den arbeid van *de* werkers, de klasse-onderwijzers.

Terecht is van vele zijden tegen deze wijze van doen ernstig protest aangeteekend.

Burgemeester en Wethouders, geroepen om over de openbare school te waken, kunnen die desorganisatie der openbare school niet gedoogen en wenschen niet, dat een Amsterdamsch openbaar onderwijzer op eenigerleiwijze, met miskenning van de eigenaardige door de wet gesanctionneerde organisatie der school, contact zoeke met de ouders zijner leerlingen.

Z.g. ouderavonden, waarbij de ouders der leerlingen in de school genoodigd worden om kennis te maken met de school en met het personeel, zijn alleszins aanbevelenswaardig. Daarbij heeft het hoofd de leiding.

Uitnoodigingen der klasse-onderwijzers aan de ouders om, wanneer ze over hun leerlingen wenschen te spreken, niet naar het hoofd te gaan, doch naar hen, desnoods bij hen thuis, zijn daarentegen ongeoorloofd. Direct contact tusschen de ouders en de klasse-onderwijzers op zich zelf is niet ongeoorloofd, mits zulks geschiede met goedvinden van het hoofd of althans niet wordt een miskenning van het hoofd.

Een derde zaak, die Burgemeester en Wethouders ernstig afkeuren, is de propaganda, die in dat orgaan *School en Huis* en andere vakorganen en op vergaderingen door den Bond van Nederlandsche onderwijzers gemaakt wordt voor z.g. absolute neutraliteit, niet alleen in godsdienstig, maar ook in politiek en sociaal opzicht.

Die neutraliteit wordt verdedigd met een beroep op het onvermogen der jeugd om godsdienstige, politieke en sociale quaesties te begrijpen.

Die absolute neutraliteit is nergens door de wet voorgeschreven. Art. 35 der Wet op het Lager onderwijs veronderstelt zoodanig onvermogen van den kinderlijken geest niet.

Omgekeerd geeft de wet zeer duidelijk te kennen, dat zij de algemeene onvermogen niet erkent.

Een optreden op grond van dat beweerde onvermogen is in strijd met de grondgedachte van de wet en hare bepalingen.

Een aankondiging, om die absolute neutraliteit door zwijgen te zullen toepassen, is in strijd met het algemeene karakter, dat de wet blijkens art. 35 voor de openbare school wil.

Toepassing dier neutraliteit en aansporing tot toepassing dier neutraliteit kan aan de onderwijzers onzer gemeentescholen niet worden toegestaan.

Ten slotte geeft ook de wijze, waarop in het orgaan „*School en Huis*" geschreven wordt door sommigen onzer gemeente-ambtenaren, die met het geven van onderwijs zijn belast, reden tot ernstig bezwaar.

In No. 3 van dat orgaan b. v. wordt gezegd: „Van alle kanten gaat men tegen de onderwijzers des volks te keer. Geen beschuldiging, hoe grof ook, hoe schandelijk ook, wordt hun gespaard.

En nu zijn het niet langer de kerkelijken alleen, die hun allerlei kwaads toedichten. Neen, de liberalen, ja zelfs vele vrijzinnig-democraten zijn mede opgetrokken tegen de school des volks, tegen de onderwijzers van het volkskind."

Een bewering, dat bezwaar tegen de door den Bond verkondigde neutraliteits-theorie zou zijn een optrekken tegen de school des volks, tegen de onderwijzers van het volkskind, is onwaar en bederft den geest van de minder ontwikkelde massa.

Gemeente-ambtenaren hebben, omdat zij in dienst staan der Gemeente, zich in acht te nemen. Over gemeentezaken kunnen zij zich niet zoo vrij uiten als anderen. Wie die zelfbeperking zich niet kan opleggen, moet geen gemeente-ambt begeeren.

Het ideaal der openbare school is krachtens de wet, dat binnen hare muren alle richtingen met vol vertrouwen haar kinderen kunnen brengen.

Daarom is eerste plicht van allen, die in de openbare scholen werkzaam zijn, te trachten het vertrouwen der geheele burgerij te winnen.

Doch velen Uwer doen niet anders in hun eigen organen, dat dit vertrouwen schokken.

Daarmede wordt groote schade toegebracht aan het openbaar onderwijs.

Een beroep op art. 7 der Grondwet kan geen verontschuldiging opleveren voor dergelijk optreden. Het schijnt wel, dat vele onderwijzers zich diets maken, dat gemeld grondwetsartikel een aanmoediging

is voor ambtenaren om zich door geen enkelen schroom te laten weerhouden om te publiceeren, wat hun goeddunkt.

Dat grondswetartikel echter slaat enkel op de verhouding van de overheid tot de onderdanen, niet op de verhouding tusschen de overheid en hare ambtenaren.

Burgemeester en Wethouders deelen U daarom mede, dat zij de Instructie voor het onderwijzend personeel der Openbare Lagere scholen hebben aangevuld als volgt:

Aan art. 2 worden 2 alinea's toegevoegd:

„De hoofden en de onderwijzers zijn verplicht er voor te zorgen, dat door hun optreden in en buiten de school het vertrouwen der burgerij in de openbare school niet wordt geschaad.

Het is hun verboden, hetzij in de school aan art. 35 der Wet ophet Lager Onderwijs een toepassing te geven, die ingaat tegen letter en geest van dat wetsartikel, hetzij aan te sporen tot zoodanige toepassing".

Tusschen al. 1 en 2 van art. 24 worden twee nieuwe alinea's ingevoegd:

„De hoofden en de onderwijzers zijn, behoudens het bepaalde bij de Wet en bij alinea 1 van dit artikel, niet bevoegd inlichtingen te geven omtrent zaken, die hun alleen in hun betrekking bekend zijn en die niet op andere wijze ter openbare kennis zijn gebracht, tenzij die inlichtingen worden gevraagd door den Gemeenteraad of door Commissiën uit den Gemeenteraad, voorzoover hare opdracht strekt.

Het is den klasse-onderwijzers verboden op eenigerlei wijze, met miskenning van het hoofd der school, contact te zoeken met de ouders hunner leerlingen".

In de derde alinea van art. 44 wordt in plaats van „24 (2e alinea)" gelezen: „24 (2e, 3e en 4e alinea).

§ 3. Openbare scholen.

a. Algemeene opmerkingen.

De openbare lagere scholen in deze Gemeente worden verdeeld in scholen voor gewoon Lager onderwijs, scholen voor uitgebreid Lager onderwijs en scholen voor meer uitgebreid Lager onderwijs.

De eerste tellen 6 of 12 klassen, zoo er geen, maar 7 of 14 klassen, indien er wel voorbereidende klassen aan verbonden zijn, Zij worden aangeduid door de nummers van 1 tot 138 en zijn toegankelijk voor jongens en meisjes.

Die der tweede soort worden nader onderscheiden in scholen der eerste en die der tweede klasse en worden elk afzonderlijk aangeduid door een naam. De scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse zijn jongensscholen met 6 of 12 klassen; meisjesscholen met 6 of 7 klassen en gemengde scholen met 7 of 13 klassen.

Die der 2e klasse zijn jongensscholen met 6 en meisjesscholen met 8 klassen.

Bovendien bestaat er een school voor meer uitgebreid Lager onderwijs met 3-jarigen cursus voor meisjes, één voor jongens en meisjes en de Leerschool verbonden aan de Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen, die overeenkomt met een school voor U. L. O. der 1e klasse.

Eén of tweejarige vervolgcursussen kunnen verbonden worden aan de scholen voor gewoon Lager onderwijs.

Eenjarige vervolgklassen kunnen bovendien verbonden worden aan de meisjesscholen der 2e klasse.

Tweejarige vervolgklassen kunnen verbonden worden aan de meisjesscholen der 1e klasse met 6 klassen en de jongensscholen der 2e klasse.

Op de scholen voor gewoon Lager onderwijs worden onderwezen de **vakken** *a—k*, *q* en *s*, genoemd in art. 2 der Wet tot regeling van het Lager onderwijs; op de jongensscholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e en 2e klasse de vakken *a—j*, *l*, *q* en *s*; op de meisjes- en de gemengde scholen der 1e klasse bovendien het vak genoemd onder *k*; op de meisjesscholen der 2e klasse de vakken *a—q*, *s* en *t*.

Op de tweejarige vervolgcursussen aan de meisjesscholen der 1e klasse worden onderwezen de vakken*a*, *c—h*, *k*, *l*, *m*, *o*, *q* en *s*.

Op de eenjarige vervolgcursussen aan de scholen voor gewoon Lager onderwijs de vakken *a*, *c—h*, *k*, *o*, *q* en *s* en op de tweejarige aan diezelfde scholen de vakken *a—h*, *m* of *n*, *o*, *q* en *s*.

Op de tweejarige vervolgcursussen aan de jongensscholen der 2e klasse worden onderwezen de vakken *a—g*, *l*, *m* of *n*, *o*, *q* en *s*.

Op de eenjarige vervolgcursussen aan de meisjesscholen der 2e klasse, worden onderwezen de vakken *a*, *c—g*, *k—o*, *q*, *s* en *t*.

Op de school voor M. U. L. O. met 3-jarigen cursus voor meisjes worden onderwezen de vakken *a—h*, *k—q*, *s* en *t*.

Op de school voor M. U. L. O. met 3-jarigen cursus voor jongens en meisjes worden onderwezen de vakken *a—i*, *k—q* en *s*.

Op de scholen voor gewoon Lager onderwijs bedraagt *het schoolgeld* 20 cent per week, verlaagd tot 16 cent, indien 2 of meer kinderen uit één gezin de scholen bezoeken. Minvermogenden betalen 16, 12, 8 of 6 cent, verlaagd tot 12, 8, 6 of 4 cent, indien 2 of meer kinderen uit één gezin de school bezoeken.

Voor hen wordt het bedrag van het schoolgeld berekend naar het wekelijksch inkomen in verband met de sterkte van het gezin. Onvermogenden betalen geen schoolgeld.

Op de scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse wordt een evenredig schoolgeld geheven van *f* 20 tot *f* 55, met aftrek van 20 of 10 %, wanneer meer dan één kind uit hetzelfde gezin de school bezoekt en het inkomen der ouders beneden een door de Verordening vzastgesteld bedrag blijft. Het schoolgeld voor leerlingen, die het onderwijs volgen aan de tweejarige vervolgcursussen der meisjesscholen 1e klasse, wordt met *f* 5 per jaar verhoogd.

Aan de school voor M. U. L. O. met 3-jarigen cursus voor meisjes wordt naar het inkomen der ouders van *f* 30 tot *f* 80 betaald; voor meer kinderen uit een gezin wordt een aftrek toegestaan.

Op die voor jongens en meisjes bedraagt het schoolgeld 40 cent per week, verlaagd tot 36 cent, indien 2 of meer kinderen uit één gezin de scholen bezoeken. Minvermogenden betalen 36, 32, 28, 24, 20, 16, 12 en 6 cent, verlaagd tot 32, 28 .... 4 cent, indien 2 of meer kinderen uit één gezin de school bezoeken.

Het schoolgeld op de scholen voor U. L. O. der 2e klasse bedraagt *f* 75 per jaar.

Voor leerlingen, wier ouders of verzorgers onvermogend zijn om het schoolgeld van de scholen voor uitgebreid Lager onderwijs te betalen, bestaan cursussen voor het onderwijs in de beginselen der Fransche, Duitsche en Engelsche taal, die gehouden worden in de lokalen van eenige scholen voor gewoon Lager onderwijs. Om toegelaten te worden moet de candidaat een verklaring overleggen van het hoofd der school, die hij bezoekt, inhoudende, dat hij geplaatst is of 1 September van het jaar van toelating geplaatst zal zijn in een der laatste twee leerjaren en geschikt is om het onderwijs in een moderne taal te volgen.

Deze avondcursussen, 27 in getal, zijn tweejarig; elke klasse bevat ten hoogste 25 leerlingen, die 2 avonden in de week onderwijs geniteen, telkens gedurende 2 uur, tegen betaling van 10 of 5 cents per week, met reductie voor meer kinderen uit één gezin. Onvermogenden betalen geen schoolgeld. (Zie voor de vestiging § 2).

Leerlingen, die de scholen voor gewoon Lager onderwijs met een bewijs van loffelijk ontslag hebben verlaten, kunnen op één der **eenjarige vervolgklassen,** verbonden aan genoemde scholen, ge-

plaatst worden. Het aantal dier klassen wordt tweemaal per jaar na de inschrijving vastgesteld.

Zij, die volgens getuigenis van het hoofd der school en den klasseonderwijzer, wat vlijt en gedrag betreft, tot de zeer goede leerlingen behooren, en de scholen voor gewoon Lager onderwijs met loffelijk ontslag verlaten, kunnen zich aanmelden voor plaatsing op een **2-jarigen vervolgcursus.** Zij worden onderworden aan een schriftelijk onderzoek omtrent hunne vorderingen, op grond waarvan, in verband met de toegekende cijfers voor vorderingen op de lagere school, wordt beoordeeld of de leerlingen voor plaatsing op een 2-jarigen vervolgcursus geschikt zijn.

Burgemeester en Wethouders onderzoeken hoeveel cursussen noodig zijn om alle candidaten te plaatsen en doen op grond van dit onderzoek, zoo noodig, aan den Gemeenteraad voorstellen tot vermeerdering of vermindering van het aantal cursussen. (Zie voor de vestiging § 2).

In de scholen N°. 29, de Coornhertschool en N°. 108 wordt elken Maandag, Dinsdag, Woensdag en Vrijdag van 5—6 en elken Zaterdag van 2—3 uur spraakonderwijs gegeven, aan zestig stotterende leerlingen.

Het **Herhalingsonderwijs** wordt gegeven in drieërlei vorm op afzonderlijke inrichtingen voor jongens en meisjes. Op de jongens- en meisjesscholen genaamd AI en BI met 3-jarigen cursus en een schooljaar van 12 maanden, wordt 8 uur per week les gegeven, 's avonds van 7—9.

Het onderwijs wordt gegeven: in elk der vreemde talen gedurende 4 uur per week; in elk der vakken wiskunde en handelsrekenen gedurende 2 uur per week; in de stenografie, hetzij in elk der drie cursusjaren, gedurende 1 uur per week, hetzij in het tweede of derde jaar gedurende 2 uur per week en in het daarop volgende jaar gedurende 1 uur per week. Uit deze vakken kunnen de ouders der leerlingen eene keuze doen, met dien verstande, dat geen leerling gedurende meer dan 8 uur per week onderwijs kan volgen, en dat de kuze, wat de vreemde talen, wiskunde en handelsrekenen betreft, voor den geheelen driejarigen cursus, wat de stenografie betreft, voor twee of drie leerjaren, wat de overige vakken betreft, voor ten minste één leerjaar geldt.

Op de meisjesscholen BII met 2-jarigen cursus en een schooljaar van 8 maanden wordt, behalve in de verplichte vakken, rekenen en Nederl. taal, onderwijs gegeven in koken en handwerken.

Leerlingen, die nog de dagschool bezoeken, worden niet tot het herhalingsonderwijs toegelaten. Dit geldt eveneens voor de leerlingen van de één- en tweejarige vervolgcursussen; ook deze leerlingen worden niet tot het herhalingsonderwijs toegelaten, met uitzondering alleen van degenen, die een taalcursus met goed gevolg doorloopen hebben en het daar genoten onderwijs aan een herhalingsschool wenschen voort te zetten.

Het schoolgeld is aan deze beide herhalingsscholen hetzelfde, namelijk 20 cent per week (voor minvermogenden 10 cent, voor onvermogenden niets).

Op de jongensscholen Aɪɪ en de meisjesscholen Bɪɪ miet 2-jarigen cursus en een schooljaar van 6 maanden wordt onderwijs gegeven gedurende het winterhalfjaar op 2 avonden van 7—9 uur of voor de meisjes gedurende 8 maanden, alleen des Woensdagsmiddags van 2—5 uur, in de vakken: lezen, schrijven, rekenen en de Nederlandsche taal, en voor de meisjes nogt wee avonden per week in nuttige handwerken.

Het schoolgeld bedraagt voor leerlingen, die twee avonden in de week of des Woensdagsmdidags onderwijs ontvangen, 10 cent per week, voor minvermogenden 5 cent per week (met reductie voor meer kinderen uit één gezin);; voor leerlingen, die vier avonden in de week onderwijs ontvangen, 20 cent per week en voor minvermogenden 10 cent per week (eveneens met reductie voor meer kinderen uit één gezin).

Onvermogenden betalen geen schoolgeld.

Voor toelating tot de scholen Aɪ en Bɪ moeten de leerlingen in het bezit zijn van een getuigschrift van loffelijk ontslag. Zij moeten echter, tenzij zij met goed gevolg een vervolgcursus, een taalcursus ofe ene school voor uitgebreid Lager onderwijs doorloopen hebben, gedurende ten hoogste één jaar het onderwijs in eene aan deze herhalingsscholen voorbereidende klasse hebben gevolgd en door het hoofd der herhalingsschool geschikt bevonden zijn voor het onderwijs aan eene herhalingsschool Aɪ of Bɪ, alvorens in de gewone klassen van de tot deze categorieën behoorende scholen geplaatst te kunnen worden. In genoemde voorbereidende klasse wordt vier uur per week onderwijs gegeven in rekenen, schrijven, lezen en Ned. taal. De meisjes, die de scholen Bɪɪ (dat zijn kook-herhalingsscholen) wenschen te bezoeken, moeten een verklaring overleggen, dat zij de hoogste klasse eener lagere school hebben doorloopen. Ook leerlingen die afkomstig zijn van de Bijzondere scholen kunnen op de avondcursussen voor vreemde talen en de Herhalingsscholen worden toegelaten. (Zie verder § 2 onder *a* en § 6).

Klassen voor **schipperskinderen** zijn verbonden aan de scholen N⁰. 63 en N⁰. 106.

Volgens het Reglement op de **kostelooze plaatsing** van leerlingen op eenige openbare en gesubsidieerde bijzondere scholen, kunnen jaarlijks leerlingen kosteloos geplaatst worden op inrichtingen voor voortgezet onderwijs. In hoeverre van deze gelegenheid gebruik wordt gemaakt en hoeveel leerlingen, die zich daarvoor in 1910 aanmeldden, geschikt zijn bevonden, leert de volgende staat.

NAAM DER SCHOOL	Aangemeld in 1910		Geplaatst in 1910		In het geheel aanwezig		Aantal beschikbare plaatsen
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	
Gymnasium	2	2	1	2	4	3	18
Openbare Handelsschool	4	3	3	3	4	3	16
1e Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor jongens. . / 2e idem . . . . / 3e idem	13	7	6	4	28	8	75
Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus voor meisjes . .	—	—	—	—	—	—	25
1e Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus voor jongens. . / 2e idem . . . . / 4e idem	56	15	18	8	59	14	75
Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen bij het Lager onderwijs.	23	13	4	8	12	20	32
Leerschool bij de Kweekschool .	14	20	3	3	3	5	10
Openbare scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse .	17	26	9	9	51	39	180
School voor meer uitgebreid Lager onderwijs voor meisjes	—	8	—	6	—	10	15
Vervolgcursus van de openbare scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 2e kl. v. jongens .	—	—	—	—	—	—	10
Industrieschool voor vrouwelijke jeugd	—	4	—	3	—	17	30
Kweekschool voor machinisten .	7	—	2	—	4	—	8
Quellinusschool.	3	—	3	—	6	—	9
Industrieschool van de Maatsch. voor den Werkenden Stand. .	4	—	4	—	14	—	25
Dagteeken- en Kunstambachtschool voor meisjes.	—	1	—	1	—	3	40
Cursussen van de Vereeniging voor Voortgezet Handelsonderwijs .	35	4	33	4	33	4	—
Vormschool voor bewaarschoolonderwijzeressen	—	15	—	7	—	10	15
Vormschool ter opleiding van onderwijzeressen aan christelijke bewaarscholen	—	—	—	—	—	—	10
Samen	178	118	86	58	218	138	—

b. Gebouwen en leermiddelen.

Op 14 December is de Helmersschool van het houten hulpgebouw aan de Bilderdijkkade bij de De Clercqstraat verplaatst naar het nieuwe schoolgebouw in de 1e Helmersstraat 271 bij het Staringplein.

Voor het eerst in onze gemeente wordt hier de proef genomen met een speelplaats op het dak.

Ook de Rozenschool betrok in April haar nieuwe gebouw, nadat zij sedert eenigen tijd in hulpscholen gevestigd was; het oorspronkelijke gebouw is aan den dienst van het Lager onderwijs onttrokken ten bate van het Voorbereidend onderwijs.

Dit is ook het geval met het vroegere gebouw van de Comeniusschool, die half Februari is overgeplaatst naar het gebouw aan de Potgieterstraat 34.

De gebouwen der opgeheven scholen N°s. 59 en 70, zijn voorloopig nog bestemd voor het plaatsen van extraklassen, het eerste voor die van de Govert Flinckschool en school N^0^. 28, het laatste voor die van school N^0^. 40.

Sedert 1 Januari 1910 is ook het oorspronkelijk gebouw van de Prinsenschool aan den dienst van het Lager onderwijs onttrokken, terwijl de school werd overgeplaatst naar het gebouw van de opgeheven Roemer Visscherschool.

Aan het eind van het jaar zijn de nog overgebleven klassen van de Tesselschadeschool, geplaatst in enkele lokalen van de voorbereidende school Lr. B, en is het gebouw verhuurd aan de Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen, die daarin op 1 Januari 1911 zal vestigen school II voor Buitengewoon onderwijs.

Een nieuwe school voor gewoon Lager onderwijs met 6 klassen is gesticht in de vrijgekomen lokalen der scholen N°s. 57 en 64.

Er is in de bestaande gebouwen der scholen voor gewoon Lager onderwijs in 't afgeloopen jaar weinig verbetering gekomen.

School N^0^. 1 kan nauwelijks geventileerd worden, eigenlijk alleen in 't vrije kwartier, omdat bij open ramen 't onderwijs geven bijna onmogelijk is door het bijwijlen oorverdoovend geraas van de Nederl. fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel.

School N^0^. 10, gelegen aan de Rapenburgerstraat, is door de verfkwast inwendig wel wat aantrekkelijker geworden, maar het eene lokaal aan de straat (het andere is sedert eenigen tijd buiten gebruik gesteld), klein en benauwd met hooginvallend licht, is met open ramen onbruikbaar door het straatrumoer, met gesloten ramen door de bedorven lucht. Aan de achterzijde waar een zeer hooge brandtrap zal worden aangebracht, die veel licht moet onderscheppen, is ventilatie, vooral des zomers, onmogelijk door de kwalijk riekende gassen uit de Rapenburgergracht.

School N^0^. 18 heeft een trappen- en portalenstelsel, dat eer aan een verouderd pakhuis dan een school doet denken. Nog steeds be-

vinden zich daar twee klassen in één lokaal en zitten de kinderen bij vieren naast elkander, omdat in de achterste deelen der klassen geen voldoende daglicht doordringt. De hooge brandtrap aan de achterzijde, maakt het gevaar bij brand wel veel minder, maar wat kan er gebeuren, voordat de kinderen deze hebben bereikt!

School N⁰. 26 is door haar ligging moeilijk te verbeteren, maar zij behoort onder de minder geschikte gebouwen gerangschikt te worden, evenals school N⁰. 67.

School N⁰. 105 heeft lage bedompte gangen met een onvoldoend aantal, niet frische, privaten, 2 klassen in één lokaal, met onvoldoend invallend licht en een zeer gebrekkige ventilatie.

School N⁰. 117, die reeds sedert jaren in aanmerking komt voor geheele verbouwing, voldoet in geen enkel opzicht aan de meest matige eischen. Nog steeds 3 klassen in één lokaal door gordijntjes gescheiden; de ventilatie is zoo goed als onmogelijk, zoodat onderwijzers en leerlingen slechts hebben te kiezen tusschen tocht of bedorven lucht.

Van de gebouwen der scholen voor U. L. O. blijft de Agnietenschool, waarop wij in het vorig jaarverslag de bijzondere aandacht hebben gevestigd, een zeer slechte gelegenheid. Het zou een weldaad zijn, indien voor die school een beter onderkomen werd gezocht. Men wil kleine verbeteringen aanbrengen, maar het gebouw is voor het tegenwoordig doel inderdaad onbruikbaar.

Voor de Brederoschool maakt men het gevaar bij brand geringer door den bouw van een paar brandtrappen; overigens blijft de toestand gelijk aan de beschrijving in jaarverslag over 1909.

Ook de Alberdingk Thijmschool en de Parelschool hebben gebreken, die door een kleine verbouwing niet te verhelpen zijn.

Behalve op de genoemde gebouwen vestigen wij weder de aandacht op andere scholen, die door haar ligging aan 't onderwijs groote schade berokkenen, o. a. de scholen N⁰. 8, 122, 12, 48 en de Jacob van Campenschool. Hout- of asphaltbestrating zou hier en daar groote verbetering kunnen brengen.

School N⁰. 3 ondergaat bij de vergrooting een algemeene verbetering.

School N⁰. 52 is er, wat het uitwendig voorkomen betreft, op vooruitgegaan.

School N⁰. 131 kreeg deuren in de gymnastiekzaal, ter verbinding met de speelplaats.

In school N⁰. 60 werd een kamertje ingericht voor het personeel.

In de Elisabeth Wolffschool werd een nieuw lokaal gemaakt voor de 9e klasse.

Het **uiterlijk aanzien** der scholen, wij wezen er reeds meermalen op, laat hier en daar veel te wenschen over, en staat voortdurend bloot aan den schrijf- en teekenlust van 't jeugdig straatpubliek; vooral de inspringende hoeken van de gebouwen in minder zindelijke buurten, strekken dikwijls tot tijdelijke vuilnisbelten. Met vereende

krachten van de gemeentereiniging, het hygiënisch toezicht en het personeel der scholen, zou hierin naar onze meening toch wel verbetering te brengen zijn.

Het **inwendig voorkomen** en de algemeene reinheid voldoen in het algemeen aan bescheiden eischen.

's Maandagsmorgens zien de meeste scholen er netjes uit, maar het is niet te verwonderen als de toestand Dinsdags reeds veel minder is. Vooral bij slecht weer wordt er dagelijks door al de voeten veel vuil en stof binnengedragen, dat niet zoo gemakkelijk weer te verwijderen is; 't dringt door in de naden der vloeren, die niet overal nieuw zijn of blijft achter in hoeken en op trappen en zweeft opgedroogd in de lucht en vindt tijdelijk plaats op kasten en verder op alles, dat eenigszins vooruitsteekt. Met genoegen vermelden wij, dat de Gezondheidsdienst op de reinheid der scholen een wakend oog gaat houden.

Tengevolge van de resultaten aan school N°. 63, is de schoonmaak van de scholen N°s. 1, 17, 32, 46, 63, 71, 81, 85, 86, 90, 91, 97, 102, 112, 121, 123, 127 en 129, bij wijze van proef nog altijd, opgedragen aan een firma, die zich onder contrôle van den hygiënischen dienst, tevens belast met het oliën der vloeren.

De voordeelen van 't oliën der vloeren, mits doelmatig en met zorg geschied, zijn duidelijk in het licht gesteld door de onderzoekingen van Dr. RINGELING, zoodat wij van deze uitgebreide proef de beste verwachtingen koesteren. *)

Op goed geschrobde vloeren wordt de olie 8 of 10 maal per jaar door een doelmatig ingericht toestel aangebracht. Door deze bewerking wordt de stof, die in de oudere vloeren en de naden aanwezig is, vastgelegd, terwijl de stof die er op valt en eenigszins vochtig wordt, niet zoo gemakkelijk opstuift. Ook dringt geen stof meer in de nerven en naden door.

Door het geregeld stoffen wordt bijna al het vuil verwijderd, zoodat het zich niet in de lucht kan verspreiden.

Scholen, die geheel met deze olie bewerkt worden zijn inderdaad te herkennen door den frisschen atmosfeer.

Dat de geheele reiniging onder het hygiënisch toezicht komt te staan, is echter van nog meer belang, want het onhygiënische is dikwijls alleen door kenners oogen te onderscheiden. Van harte hopen wij dat Burgemeester en Wethouders hun vollen steun geven aan de wenschen van genoemd toezicht, want op hygiënisch gebied valt nog wel het een en ander te verbeteren.

In het bijzonder wijzen wij op den toestand en het gebruik **der privaten.** Voor de kinderen hier de grootste reinheid mogelijk te maken is, dunkt ons, van algemeen sanitair belang.

*) De belangstellende lezer zij verwezen naar een artikel van Dr. H. G. RINGELING in het Tijdschrift voor Sociale Hygiëne, 10e jaargang, N°. 1, en naar het Verslag omtrent de verrichtingen van den Gemeentelijke Gezondheidsdienst over 1907, bld. 99.

Wat de inrichting betreft, is verbetering gewenscht aan de scholen N°s. 2, 33, 52, 53, 76, 91, 105, 116, de Burghtschool, de Vondelschool, de Anna Visscherschool, de Plantageschool en de Elizabeth Wolffschool.

Ook aan de **verlichting** worden door de schoolartsen en den gezondheidsdienst bijzondere zorgen gewijd. Voor slecht gelegen scholen zijn middelen tot verbetering der natuurlijke verlichting slechts schaarsch; hier en daar is iets bereikt door het aanbrengen van reflectors, het witten van tegenover de lokalen staande muren en het aanbrengen van lichtramen in de gangen.

De **kunstverlichting** wordt van jaar tot jaar beter. De scholen N°s. 5, 16, 60, 63, 64, 69, 73, 78, 86, 94, 109, 115, 127, 132, Marnixschool, Burghtschool, Pestalozzischool, Van Swindenschool, Jan van der Heijdenschool en de Allebéschool kwamen in het afgeloopen jaar in het genot van meer branders of van gasgloeilicht.

Verbetering blijft nog gewenscht o. a. aan de scholen N°s. 4, 9, 35, 77, 79, 110, 122, 137 (natuurlijk licht), 138 en Sweelinckschool.

De **ventilatie** wordt op vele Amsterdamsch scholen in hooge mate belemmerd door het straatrumoer, dat sluiting der ramen noodzakelijk maakt. Gelukkig dat het vrije kwartier gelegenheid biedt om deuren en ramen tegen elkander open te zetten en nieuwe voorraad lucht op te doen voor de tweede helft van den morgenschooltijd.

Onderzoekingen van den Gezondheidsdienst toonden aan o. a. op school N^{0}. 126, dat het koolzuurgehalte in enkele lokalen te hoog was, zoodat men op betere ventilatie bedacht moet zijn.

Gebrekkige ventilatie in een of meer lokalen, valt o. a. te vermelden in de scholen N°s. 4, 39, 103, 117, 122 de Hendrik Westerschool, Plantageschool en de Frederikschool.

Tochtwangen kunnen verbetering brengen in de scholen N°s. 30, 41, 52, 66, 66, 130 en 136.

De toestand der **speelplaatsen** is verbeterd aan de scholen N°s. 35, 44, 108 en 115; voor verbetering komen in aanmerking die der scholen N°s. 6, 42, 65, 66, 78, 95, 102, 104 en de Planciusschool, De oppervlakte der speelplaats aan de Sweelinckschool is met 50 M^{2}. verminderd door de uitbreiding van het belendende belastingkantoor.

De **leermiddelen.** De toestand was over het algemeen goed of bevredigend. Opgemerkt mag worden, dat de prijzen der handwerkartikelen belangrijk zijn verhoogd, zoodat het bedrag, dat voor de andere leermiddelen beschikbaar blijft iets verminderd is. Enkele scholen vroegen in het afgeloopen jaar een buitengewoon crediet aan, om den toestand te verbeteren. Noodzakelijk was dit stellig voor school N^{0}. 32.

De verzamelingen voor natuurkundig onderwijs gaven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

In hulpscholen of andere gebouwen waren gevestigd:

School N^{0}. 111 in hulpschool XVI (de Ruijterkade).

Van school N⁰. 3 (verbonden met oud N⁰. 33) waren van 1 Mei—31 December 6 klassen geplaatst in 't gebouw Raamstraat 14.

Van school N⁰. 8 was de vervolgklasse tot 1 Juli geplaatst in 't gebouw der opgeheven Van der Palmschool.

Van school N⁰. 28 waren 3 klassen geplaatst in 't gebouw der opgeheven school N⁰. 59.

Van school N⁰. 35 waren 4 klassen geplaatst in 't gebouw van oud N⁰. 34.

Van school N⁰. 42 was één klasse geplaatst in school N⁰. 64.

De schippersklassen, behoorende bij school N⁰. 63, zijn geplaatst in school N⁰. 109.

Van school N⁰. 82 was één extra voorbereidende klasse in school N⁰. 74.

" " " 105 was de eene vervolgklasse in school N⁰. 58, de andere in school N⁰. 60.

Van school N⁰. 117 was een extra vervolgklasse geplaatst in school N⁰. 51.

Van school N⁰. 119 één klasse geplaatst in school N⁰. 64.

" " " 136 " " in 't hulpgebouw aan de Bellamystraat.

Van de Coornhertschool één klasse in school N⁰. 104.

" " Govert Flinckschool 4 klassen in 't gebouw der opgeheven school N⁰. 59.

Van de Van Swindenschool 2 klassen in school N⁰. 114.

" " Linnaeusschool 1 klasse in school N⁰. 99.

" " Marnixschool 2 klassen in het gebouw Haarlemmer Houttuinen 143.

" " Hendrik Westerschool 1 klasse in de Sarphatischool.

c. Schoolbevolking en bevolking der klassen.

Blijkens den staat der schoolbevolking, overgelegd door Burgemeester en Wethouders den 7den October 1910 was de schoolbevolking der scholen voor gewoon Lager onderwijs, gegroepeerd volgens de indeeling der stad in 12 kwartieren, als volgt:

SCHOLEN VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS	Aantal leerlingen	Aantal candidaten
Kwartier I (scholen Nos. 4, 9, 14, 18, 20, 34, 37, 69, 90, 101, 111, 118, 132 en 138)	4026	—
Kwartier II (scholen Nos. 1, 27, 33, 35, 44, 52, 58, 60, 78, 79, 98, 105 en 112)	4771	—
Kwartier III (Scholen Nos. 2, 10, 11, 16, 40, 49, 50, 51, 81, 106, 107, 117 en 124).	3671	—
Kwartier IV (scholen Nos. 31, 36, 48, 56, 62, 76, 84, 92, 96, 99, 104, 110, 114, 126, 130 en 135) . .	6866	—
Kwartier V (scholen Nos. 22, 23, 28 en 39) . .	1470	—
Kwartier VI (scholen Nos. 17, 65, 66, 77, 83, 91, 97, 102, 108, 121, 123, 127, 129 en 137)	6322	—
Kwartier VII (scholen Nos. 3, 5, 19, 29, 32, 73, 80 en 120).	3709	—
Kwartier VIII (scholen Nos. 24, 47, 53, 54, 68, 71, 89, 93, 94, 95, 100, 131, 134 en 136)	7111	—
Kwartier IX (scholen Nos. 6, 25, 26, 41, 85, 86 en 115)	2538	—
Kwartier X (scholen Nos. 7, 12, 15, 21, 30, 45, 61, 67, 82, 103, 113, 116 en 125)	4978	—
Kwartier XI (scholen Nos. 8, 38, 46, 63, 64, 75, 122 en 128)	2918	—
Kwartier XII (scholen Nos. 42, 43, 55, 57, 74, 87, 88. 109 en 119).	4043	—
Totaal.	52423	—

Na de Juliplaatsing van 1909 bedroeg het aantal leerlingen op dezelfde scholen 53147. Het verschil van 724 kinderen wordt slechts gedeeltelijk verklaard door de vermindering van het aantal voorbereidende klassen.

Het aantal kinderen van 5 en 5½ jaar, die de openbare Voorbereidende scholen bezoeken, bedraagt na de zomervacantie 1493.

De volgende staten wijzen het aantal leerlingen aan voor elk der scholen voor gewoon lager onderwijs met de klassenindeeling op 15 December 1910.

Scholen voor gewoon lager onderwijs met jaarcursussen.

Nummer der school	Voor-bereidende klasse	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	1e Vervolgkl.	2e Vervolgkl.	Totaal
2*	—	42	38	33	38	32	26			209
4*	—	41	34	32	25	30	34			196
6*	35	37	42	42	41	36	34			267
8	—	41	36 40	39 36	41	33	31			297
9*	40	39	39	35	42	36	26	17		274
10	—	30	28	25	28	30	30			171
11	—	23	23	35 30	29	32	23	21		216
14	—	42	42	41	40	38	37			240
15*	40	40	41	40	40	39	29 21			290
18*	—	39	40	39	36	38	31			223
19	38	42	42	42	30	28	24	29	21	296
20	—	38	40	40	38	32	22			210
21	—	42	42	42	42	41 45	29			283
23	20	34	42	38	39	35	26			234
25	—	42	41	42	42	36	19	29		251
26*	42	42	42	42	41	42	37			288
27*	—	40	39	40	32	31	25	12		219
28*	—	32	35	33	31 34	31 36	35 25 22			314 1)
31	42	39	41	37	41	40	32			272
33*	35	41	39	42	40	32	25			254
35	30	43	40	29 23	26 20	34 24	26 21	28		344 2)
36*	39 40 37	41	37	42	40	37	34			347 3)
37	—	42	39 42	42 42	40 39	32 33	29 27	19		426 4)
40	—	—	—	—	23	22 25 26	25 15 24			160 5)
41	24	41	39	42	34	28	24			232
42	41 41	42	42	41	40	36	31			314 6)
						Overbrengen				6827

*) Deze scholen nemen leerlingen op met 1 Januari, de overige scholen met jaarcursus op 1 Juli.

1) Een extra vierde, vijfde en zesde klasse, bij de opheffing van school 59 aan school N°. 28 toegevoegd, zijn gevestigd in het gebouw van de voorm. school N° 59.

2) De extra klass. en de vervolgkl. zijn geplaatst in de hulpsch. aan de 2e Leeghwaterstr.

3) Twee extra Voorber. klassen zijn gevestigd in het speellokaal van deze school.

4) Aan deze school zijn de overgebleven klassen toegevoegd van de opgeheven school N°. 72 en ondergebracht in de gebouwen der scholen N°. 37 en N°. 90.

5) De bevolking van deze school bestaat uit 2 klassen van N°. 40, 2 van N°. 39 en 3 van de opgeheven school N°. 70.

6) De extra Voorbereidende klasse is gevestigd in het speell. van school N°. 64.

NUMMER DER SCHOOL	Voor-bereidende klasse	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	1e Vervolgkl.	2e Vervolgkl.	TOTAAL
							Overgebracht . . .			6827
43*	38	39	41	42	42	37	25	—	—	264
48	41	42	40	42	37	26	30	—	—	258
49	—	40	32	32	32	35	33	—	—	204
50	—	38	39	34	31	39	25	15	—	221
58*	—	39	29	32	34	31	18	—	—	183
60	—	43	42	42	33	25	20	—	—	205
61	31	42	33	40	30	21	19	25	—	241
63	—	34	42	41	37	32	24	—	—	210
75	—	42	39	37	42	35	12	—	—	207
76*	42	40	40	41	41	31	28	—	—	263
82	42 35	42	42	40	41	31	21	16	—	[1] 310
83*	—	33	21	32	37	33 31	30	20	—	237
88*	—	39	39	42	40 37	29 31	27	—	—	284
92*	33	26	35	31	32	33	23	—	—	213
98	—	42	38	40	35	28	21	21	—	225
99	—	35	28	34	41	41	27	23	—	229
101*	—	42	29	36	42	42	31	17	—	239
105*	—	29	29	28	26	21 31	21	23	19	227
111	41	37	42	39	37	31	30	28	—	285
113*	41	42	42	42	37	42	27	—	—	273
116	—	41	38	39	40	28	30	28	27	271
117*	—	34	23	27	33	36	36	27 22	22	[2] 260
118	—	39	34	33	37	35	30	23	27	258
125*	—	40	42	42	36	32	30	21 22	26	291
128*	—	37	37	42	33	32	27	25	12	245
129	—	42	41	37	42	42	36	29	31	300
134*	—	25	42	29	38	29	31	25	20	239
137*	—	28	27	31	33	30	32	24	24	229
138	—	10	13	9	6	10	3	—	—	51
							TOTAAL			13749

*) Deze scholen nemen leerlingen op met 1 Januari, de overige scholen met jaarcursus op 1 Juli.

SCHOLEN VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS MET CURSUSSEN VAN 9 MAANDEN.

NUMMER DER SCHOOL	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	8e klasse	TOTAAL
34	37	32	32	37	31	34	27	32	267
67	39	40	40	39	40	40	36	32	306
							TOTAAL...		573

1) Een extra Voorbereidende klasse is gevestigd in het speell. van school N°. 74.
2) Een extra vervolgklasse is gevestigd in een lokaal van school N°. 51.

SCHOLEN VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS MET HALFJAARLIJKSCHE CURSUSSEN.

NUMMER DER SCHOOL	Voorber. klasse		Klasse Ia	Klasse Ib	Klasse IIa	Klasse IIb	Klasse IIIa	Klasse IIIb	Klasse IVa	Klasse IVb	Klasse Va	Klasse Vb	Klasse VIa	Klasse VIb	Vervolgkl.	TOTAAL
	a	*b*														
1	40	42	44	42	41	40	41	41	39	39	36	29	35	24	—	533
3	—	35	34	34	34	37	33	24	30	37	20	30	33	22	24	427
5	40	30	39	39	40	38	40	39	33	36	33	33	28	18	—	486
7	39	41	42	41	39	41	42	42	42	39	40	30	33	25	—	536
12	41	42	42	42	42	42	42	42	39	37	40	36	38	27	—	552
16	—	—	37	39	22	23	21	30	30	27	22	24	26	23	9	333
17	—	—	33	30	35	30	36	41	40	30 37	41	36	28	21	24 25	487
22	40	42	42	42	39	42	42	42	38	36	42	32	32	31	—	542
24	—	—	41	36	37	34	42	40	39	42	40	38	33	35	—	457
29	40	41	42	41	42	40	42	35	40	38	32	32	24	27	—	516
30	36	41	42	42	42	42	42	42	42	42	32	29	22	28	—	524
32	40	37	39	40	42	37	41	33	36	31	31	35	28	21	—	491
38	—	—	41	42	42	41	40	42	42	41	42	31	33	27	—	464
39	—	—	34	34	30	29	34	33	32	28	29	32	33	27	—	375
44	37	37	44	37	41	43	37	43	38	41	38	27	24	26	—	513
45	42	41	42	42	42	42	42	42	42	41	42	32	29	21	—	542
46	—	—	42	41	41	39	42	42	41	36	—	38	27	26 23	—	438
47	41	40	39	40	40	39	38	39	36	35	37	41	28	33	—	527
51	—	—	38	33	29	31	36	37	35	27	36	29	30	25	13	399
52	—	—	43	33	41	38	40	37	36	37	33	32	22	17	—	409
53	37	37	41	41	41	39	42	40	38	40	36	35	36	28	—	531
54	—	—	39	37	37	40	38	42	39	40	42	37 35	27	28	25	506
55	—	—	42	40	39	41	41 30	42	42	41	39	32	33	26	—	488
56	41	40	41	42	40	39	41	40	36	37	38	40	37	28	—	540
57	41	40 36	42	42	42	41	42	42	42	38	35	36	31	27	—	1) 577
62	—	—	38	36	40	39	41	42	42	36	38	37	36	42	—	467
64	40	42	42 42	42	42	42	42	42	42	36	35	32	31	26	—	578
65	41	42	42	42	41	38	42	42	41	40	36	37	37	34	—	555
66	42	34	34	41	43	41	42	41	39	27	26	19	29	—	27	485
68	41	39	41	41	41	42	42	40	41	40	37	34	31	30	—	540
69	—	—	42	38	38	37	40	39	39	38	36	28	32	33	22	462
71	42	41	42	42	42	39	41	42	41	40	42	34	32	24	20	564
73	40	41	41	41	42	42	42	42	35	42	37	29	27	25	21	547
74	—	—	42	36	42	39	38	42	42	39 39	32 28 30	40	40	28	—	2) 557
77	42	42	39	41	41	39	40	41	41	32	32	42	31	22	—	525
78	42	40	42	39	42	42	35	38	34	39	38	40	39	33	13	556
79	42	41	42	40	41	42	42	41	39	38	37	27	34	28	—	534
80	—	—	42	41	41	40	42	36	42	40	42	39	36	26	—	467
81	—	—	42	42	32	40	40	42	41	41	38	35	32	28	19	472
84	42	41	42	38	40	42	41	40	40	38	41	38	35	34	—	552
												Overbrengen....				20054

1) Een extra voorbereidende klasse, gevestigd in het speellokaal der school.

2) Het speellokaal werd als klasselokaal gebruikt.

NUMMER DER SCHOOL	Voorber. klasse a	Voorber. klasse b	Klasse Ia	Klasse Ib	Klasse IIa	Klasse IIb	Klasse IIIa	Klasse IIIb	Klasse IVa	Klasse IVb	Klasse Va	Klasse Vb	Klasse VIa	Klasse VIb	Vervolgkl.	TOTAAL
												Overgebracht....				20054
85	28	39	42	35	40	41	39	42	42	39	37	33	31	31	—	519
86	23	33	42	40	39	39	40	40	39	41	38	27	25	22	—	488
87	40	41	42	38	40	40	42	42	42	40	38	38	32	27	—	542
89	39	41	40	42	37	42	39	37	36	35	40	36	33	29	—	526
90	—	—	42	42	42	42	42	42	42	36	42	36	31	—	—	439
91	42	42	39	33	36	36	42	39	37	42	34	37	31	27	—	517
93	25	24	42	30	27	30	30	32	33	34	33	31	30	25	—	426
94	42	40	41	40	{41 38	41	42	35	39	38	41	40	28	21	—	567
95	41	38	38	41	41	36	42	31	41	34	37	30	33	25	{21 22	551
96	{39 36	42	40	40	41	42	42	41	42	40	40	41	34	29	—	[1]) 589
97	41	42	40	40	42	39	37	41	39	31	32	34	33	25	—	516
100	39	42	42	42	36	34	42	41	42	42	35	35	34	26	—	532
102	42	42	42	42	41	38	37	40	42	36	38	35	28	21	—	524
103	42	{42 41	42	42	42	42	42	41	42	37	37	30	22	20	—	[2]) 564
104	41	40	42	36	40	42	41	42	41	40	35	37	39	30	—	546
106	—	—	38	32	28	28	34	18	26	31	25	26	17	18	—	321
107	—	—	—	—	—	30	28	21	28	24	28	22	20	21	12	234
108	40	42	41	33	41	34	42	35	36	36	38	28	25	26	24	521
109	—	—	42	40	41	{30 36	38	42	40	40	40	28	24	18	—	459
110	42	42	42	39	40	40	39	42	38	42	42	36	37	34	—	555
112	35	36	42	42	41	41	40	41	37	33	35	32	25	27	—	507
114	42	42	42	36	41	41	41	39	40	41	39	40	30	28	—	542
115	32	37	42	41	39	40	34	36	41	38	36	39	23	17	—	495
119	—	—	42	33	40	42	35	42	42	41	41	{33 35	{26 35	28	—	[3]) 515
120	—	—	42	42	38	38	42	39	36	39	36	35	34	32	—	453
121	—	—	34	39	40	34	32	42	41	37	37	42	42	32	—	452
122	—	—	41	42	40	40	42	42	40	41	40	33	31	29	—	461
123	—	—	35	35	31	34	37	40	40	42	40	41	32	31	—	438
124	—	—	34	30	16	27	30	31	32	33	32	32	34	30	—	361
126	—	—	40	38	41	36	39	42	38	36	42	39	33	21	—	445
127	—	—	32	28	30	27	34	38	37	41	37	36	32	37	—	409
130	—	35	38	42	38	41	34	40	42	41	41	41	38	22	—	493
131	—	—	40	40	39	37	41	40	40	42	40	39	38	37	—	473
132	—	—	42	34	36	28	39	39	39	39	32	40	31	31	—	430
135	—	—	40	39	31	35	34	36	41	41	39	39	34	39	—	448
136	—	31	42	36	41	37	37	36	41	41	36	37	{34 31	26	26	[4]) 532
													TOTAAL....			37444

[1]) Het speellokaal werd als klasselokaal gebruikt.

[2]) „ „ „ „ „ „

[3]) Een klasse gevestigd in het speellokaal der school en een extra klasse in school N⁰. 64.

[4]) Een extra voorbereidende klasse, een extra zesde klasse en de vervolgklasse zijn gevestigd in de hulpschool aan de Bellamystraat.

Omtrent de bevolking der scholen voor meer uitgebreid Lager onderwijs na de plaatsing, geeft de „Staat van schoolbevolking", aan den Raad overgelegd op 13 December 1910 de volgende algemeene cijfers.

SCHOLEN VOOR MEER UITGEBREID LAGER ONDERWIJS.

2e KLASSE	Aantal leerlingen	Aantal candidaten
Op de 11 scholen voor jongens waren	2660	—
„ „ 13 „ „ meisjes „	2682	—
„ „ 14 „ „ jongens en meisjes (met inbegrip der leerschool) waren	4655	—
Totaal. . . .	9997	—

1e KLASSE	Aantal leerlingen	Aantal candidaten
Op de 3 scholen voor jongens.	568	—
„ „ 4 „ „ meisjes.	666	—
Totaal. . . .	1234	—

Aan de Madurastraat zal een nieuwe gemengde school voor uitgebreid Lager onderwijs bestemd voor 7 klassen worden opgericht. Plannen zijn in overweging voor het bouwen van een dergelijke school in de Transvaalbuurt.

De bevolking der scholen voor uitgebreid Lager onderwijs der 1e en 2e klasse, gerangschikt naar de verschillende klassen, blijkt uit de volgende staten, die den toestand weergeven op 15 December 1910.

SCHOLEN VOOR UITGEBREID LAGER ONDERWIJS DER 1e KLASSE.

a Jongensscholen.

NAAM VAN DE SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	TOTAAL
Rozenschool.	36 36	36 34	37 25 21	34 38	31 32	32	402
School Zeemanshoop	34	31	35	32	36	24	192
Nieuwenhuyzenschool	23	31	34	33	30	28	179
Brugsmaschool	29	28	30	30	30	30	177
Jacob van Campenschool	33	35	34	34	36	32	204
Hendrik Westerschool	35 30	33	35	35	29	33	230 1)
Marnlxschool.	35	37	37	37	30 25	31 22	254 2)
Kreenenschool	34 32	35 34	35 33	34 34	36 37	32 31	407
Alberdingk Thijmschool	35	34	35	21 22	28	34	209
Brederoschool.	30	29	29	30	29	28	175
Van den Endeschool	34	35	36	35	35	28	204
					Totaal . .		2633

b Meisjesscholen.

NAAM VAN DE SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	TOTAAL
Costerschool	22	28	29	30	36	31	25	12	213
Burghtschool	36	37	36	37	31	29	19	—	225
Comeniusschool.	36	36	36	32	31	25	17	—	213
Anna Visscherschool . .	31	29	22	32	30	17	15	—	176
Sarphatischool	34	40	32	30	27	21	14	—	198
Pestalozzischool	36	35	34	35	27	27	19	—	213
Prinsenschool.	34	32	34	31	32	29	20	—	212
Plantageschool	35	36	35	36	35	29	19	—	225
Hugo de Grootschool . .	38	35	36	36	36	36	26	16	259
Sweelinckschool.	34	36	35	35	32	28	18	—	218
Kinkerschool	39	36	35	37	36	29	21	—	233
Agnietenschool	—	—	29	36	26	20	11	—	122
Helmersschool	38	37	35	35	24	—	—	—	169
							Totaal . .		2676

1) Een klasse is gevestigd in de Sarphatischool.

2) Twee klassen zijn gevestigd in de voormalige Van der Palmschool.

c. SCHOLEN VOOR JONGENS EN MEISJES.

NAAM VAN DE SCHOOL	1 A	1 B	2 A	2 B	3 A	3 B	4 A	4 B	5 A	5 B	6 A	6 B	7 A	TOTAAL
Parelschool	17	—	17	—	26	—	25	—	25	—	19	—	11	140
Frans Halsschool	28	28	36	34	36	36	36	36	34	33	20	19	20	396
Linnaeusschool.	36	37	35	36	36	37	37	36	35	37	31	32	{27 26	478
Van Swindenschool	37	25	38	28	38	—	39	—	33	—	33	—	27	298
Jan van der Heijdenschool . .	33	32	36	36	36	36	35	35	34	34	24	30	26	427
Govert Flinckschool.	36	34*	33	23*	36	33*	36	31*	36	—	31	—	23	352
Planciusschool	36	—	36	—	36	—	35	—	35	—	23	—	20	221
Jan Pieter Heijeschool	36	{36 36	37	37	36	36	36	37	31	32	34	34	30	488
Van Alphenschool	32	—	31	—	31	—	30	—	21	—	16	—	12	173
Jan ter Gouwschool	31	—	37	—	36	28	39	—	32	—	34	—	31	268
Allebéschool.	33	—	36	—	37	—	38	—	32	—	31	—	—	207
Boumanschool	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	26	29	24	439
Coornhertschool	36	36	36	{36 35	36	36	36	{36 35	36	34	31	33	30	522
												Totaal . . .		4409

* Deze klassen zijn gevestigd in het gebouw der opgeheven school No. 59.

Leerschool, verbonden aan de kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	1e Vervolgkl.	2e Vervolgkl.	Totaal
25	33	25	33	33	24	17	32	29	251

School voor meer uitgebreid lager onderwijs voor meisjes.

1e kl. *a*	1e kl. *b*	1e kl. *c*	2e kl. *a*	2e kl. *b*	2e kl. *c*	3e kl. *a*	3e kl. *b*	Totaal
30	30	30	24	25	25	28	26	218

School voor meer uitgebreid lager onderwijs met 3-jarigen cursus voor jongens en meisies (Amstelschool).

1e klasse *a*	1e klasse *b*	1e klasse *c*	2e klasse	2e klasse	3e klasse	Totaal
29	23	27				79

Scholen voor uitgebreid lager onderwijs der 2e klasse.

a. Voor jongens.

Naam van de school	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e kl. (Verv. klassen)	8e kl. (Verv. klassen)	Totaal
Spieghelschool. . . .	26	33	30	29	27	24	26	18	213
Reguliersschool . . .	30	28	22	28	27	23	25	17	200
Vondelschool.	29	29	28	27	21	22			156
							Totaal. . .		569

b. Voor meisjes.

Naam van de school	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	8e klasse	9e klasse	Totaal
Frederikschool	25	28	27	25	28	28	20	11	9	201
School Tesselschade. . .				9	4	11				24
Elisabeth Wolffschool. .	22	20	36	36	31	32	28	24	18	247
Agatha Dekenschool . .	24	29	29	33	32	30	11	7	3	198
							Totaal. . .			670

d. Het onderwijs.

Van verschillende subcommissies, die belast zijn met het bijzonder toezicht op de scholen van hun arrondissement, werd weder evenals in vroegere jaren de klacht gehoord, dat de resultaten van het onderwijs in de hoogste klassen, zoo uiteenloopend zijn.

Aan een school met twee parallelklassen, te zamen bevattende 50 leerlingen, kon aan slechts 15 kinderen het loffelijk ontslag worden uitgereikt. Van de eene klasse, bestaande uit 21 leerlingen, was de kennis zoo gering, dat niet meer dan 4 leerlingen als loffelijk ontslagen de school konden verlaten.

Ook nog op een andere school bestaat een dergelijke parallelklasse, samengesteld uit leerlingen, die de hoogste klasse voor de tweede maal doorgaan, omdat zij eigenlijk geen van allen voldoen aan de allereenvoudigste eischen voor het loffelijk ontslag.

Enkele Subcommissies leggen er den nadruk op, dat de mate van kennis, die de scholen voor gewoon lager onderwijs kunnen bijbrengen te gering is voor de eischen van de tegenwoordige maatschappij. Andere zijn over de resultaten zeer tevreden, en roemen het uitstekende werk, dat zij van de leerlingen der hoogste klasse mochten ontvangen.

Enkele leden meenen er nog eens weer de aandacht op te moeten vestigen, dat veel kostelijke tijd verloren gaat met onpraktische, schoolsche oefeningen, die met het cog op de praktijk van het leven achterwege konden blijven. In het bijzonder op het gebied van het onderwijs in **de Nederlandsche taal** wordt naar hun meening veel te veel tijd besteed aan spellingpuzzles, als die van één of twee ee's, aan het verschil tusschen „de" en „den" en meer onderwerpen, die geen verband houden met de levende taal. Aan den langen tijd, die met deze zaken wordt zoek gebracht, moet het worden toegeschreven, dat er te weinig tijd en moeite wordt besteed aan de vrije steloefeningen.

In één der arrondissementen hadden de hoofden der scholen bezwaar tegen het maken van een eenvoudig opstelletje bij gelegenheid van het loffelijk ontslag, en gaven de voorkeur aan een dictee.

Zoolang bij sommige toelatingsexamens voor inrichtingen voor voortgezet onderwijs zulke moeilijke rekenraadsels ter oplossing worden voorgezet, dat wiskunstenaars deze bezwaarlijk rekenkunstig kunnen oplossen, zullen er scholen zijn, waar men de leerlingen op deze toeren africht, ten nadeele van het gros der kinderen, die van deze oefeningen nooit profijt zullen trekken. In het algemeen valt in dit opzicht veel verbetering waar te nemen, maar het gebeurt toch nog te veel.

De Commissie heeft verder opgemerkt, dat bij het onderwijs in het Fransch aan één der scholen voor U. L. O. der 2e klasse geen methode gevolgd wordt, in overeenstemming met de boeken, die op de goedgekeurde boekenlijst zijn opgegeven.

Daar bestaat dus moeilijk gelegenheid voor het toezicht om zich van den aard en de te verwachten resultaten te overtuigen.

Een der Subcommissies heeft opgemerkt, dat de **zuiverheid der uitspraak** van de moedertaal bij verscheidene onderwijzers zooveel te wenschen overlaat. Zij voldoen in dit opzicht niet aan de matigste eischen en hebben een zeer sterk dialectisch accent.

Bij het onderwijs in geschiedenis aan de 2-jarige vervolgklassen wordt er niet altijd aan gedacht de leerstof zoo te verdeelen, dat er tijd overblijft om ook de 19e eeuw te behandelen.

Het vervolgonderwijs der scholen voor gewoon lager onderwijs is in het afgeloopen jaar min of meer gewijzigd door de oprichting van de Amstelschool, de inrichting der vervolgklassen aan school N°. 129 voor de leerlingen, die examen zullen doen voor de Kweekschool en door de oprichting van een specialen cursus aan school N°. 9 ter wille van hen, die zich wenschen voor te bereiden voor het Middelbaar onderwijs.

Den 8sten September 1910 is de Amstelschool geopend in het gebouw van N°. 107, een inrichting voor Meer Uitgebreid Lager Onderwijs voor jongens en meisjes, die tot doel heeft de jongelui op te leiden tot kantoorbedienden, dus een soort van Lagere Handelsschool. Zij werd geopend met 84 leerlingen, die naar de kennis van vreemde talen verdeeld zijn in vier groepen, vormende drie klassen, elk onder leiding van een onderwijzer.

Klasse *a* heeft leerlingen, die reeds Fransch geleerd hebben en er Duitsch bij krijgen.

Klasse *b* heeft leerlingen, die reeds Engelsch geleerd hebben en er Duitsch bij krijgen.

Klasse *c* heeft leerlingen, die nog geen vreemde taal geleerd hebben plus enkele, die twee jaar onderwijs in het Duitsch ontvangen hebben. Zij krijgen Duitsch en Engelsch.

Het hoofd der school heeft geen vaste klasse, maar geeft het onderricht in 't Fransch in klasse *a* en wiskunde (algebra) in de drie klassen.

Wanneer de kinderen, die reeds Duitsch geleerd hebben, hun afzonderlijk onderwijs in die taal ontvangen, zijn de leerlingen der school in vier klassen of groepen gesplitst en zijn **alle** leerkrachten der school bezet.

Bij de verdere halfjaarlijksche plaatsingen zal het telkens van de kennis van vreemde talen bij de leerlingen afhangen, hoe de klassevorming moet zijn.

De vervolgklassen van school N°. 129 zijn thans door Burgemeester en Wethouders aangewezen als **opleidingscursussen voor de Kweekschool.**

Van deze school slaagden in de laatste jaren geregeld leerlingen voor de Kweek- en Normaalscholen hier ter stede en elders, waardoor het getal der jongelieden, die bij hun plaatsing in de eerste vervolg-

klasse reeds het examen voor de Kweekschool als naaste doel opgaven, steeds grooter werd.

Dit jaar telde de tweede vervolgklasse een tiental candidaten voor de Kweekschool, die, op voorstel van het hoofd der school, in een afzonderlijke klasse werden vereenigd, terwijl het overblijvend deel der klasse, welks leerlingen naar plaatsing op 't kantoor of in de werkplaats streefden, eveneens een afzonderlijke afdeeling vormde.

De eerste vervolgklasse loopt nu, sedert Juli 1910, parallel met de gelijksoortige klasse der Leerschool, ze ontvangt dan ook, behalve in de Duitsche taal, zooals vroeger, onderwijs in het Fransch en de Wiskunde. Voortaan zal deze klasse met Mei worden opgeroepen en bevorderd, omdat dan ook de Kweekschool nieuwe leerlingen plaatst.

De tweede vervolgklasse, behoudens het afgescheiden gedeelte, waarop boven werd gewezen, wordt nog onderwezen volgens het gewone leerplan, dat onder anderen, naast het Duitsch, ook het Handelsrekenen als leervak noemt. Met ultimo Juni 1911 zullen haar leerlingen examen doen voor het loffelijk ontslag.

Op 1 Mei 1911 treffen wij dus dezen toestand aan:

Er is

a Een nieuw geplaatste eerste vervolgklasse, opleidingscursus voor Kweekscholen.

b Een tweede vervolgklasse, die hetzelfde doel beoogt als de eerste.

c Een tweede vervolgklasse, waarmede volgens het vroegere leerplan wordt gewerkt, en die haar cursus met ultimo Juni eindigt.

Met 1 Juli 1911 zal derhalve de verandering haar beslag hebben gekregen.

Op 1 Juli 1910 werd aan school N⁰. 9 een éénjarige vervolgklasse met Fransch verbonden, welke zal **opleiden voor het Middelbaar Onderwijs.** Er meldden zich 18 leerlingen aan, die allen zonder nader onderzoek werden aangenomen. Alleen was vereischt, dat zij een Franschen cursus twee jaren hadden gevolgd. In September werd nog één leerling geplaatst.

Het onderwijs in het Fransch eischt hier veel tijd, omdat in dit ééne jaar ongeveer tweemaal zooveel leerstof moet verwerkt worden als in het 6e leerjaar eener school voor Uitgebreid Lager Onderwijs.

Wij laten hier volgen de staten van kinderen, die de school hebben verlaten:

a zonder die te hebben doorloopen:

b na die te hebben doorloopen, zonder 't getuigschrift van loffelijk ontslag;

c met dat getuigschrift.

STATEN der leerlingen, die de school voor goed hebben verlaten.

SCHOLEN VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS.

SCHOOL No.	Vertrokken, zonder de school geheel doorloopen te hebben			Vertrokken, na de school geheel doorloopen te hebben zonder loffelijk ontslag			Vertrokken, met loffelijk ontslag		
	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal
1	11	12	23	1	5	6	18	15	33
2	4	5	9	3	4	7	8	8	16
3	6	6	12	2	4	6	14	21	35
4	8	9	17	2	2	4	6	8	14
5	14	14	28	1	2	3	18	12	30
6	6	3	9	1	2	3	17	8	25
7	13	8	21	2	2	4	23	19	42
8	9	8	17	1	3	4	10	7	17
9	5	3	8	5	4	9	8	3	11
10	1	3	4	4	4	8	10	12	22
11	3	2	5	1	4	5	4	2	6
12	8	8	16	—	1	1	22	16	38
14	1	1	2	5	3	8	8	5	13
15	4	6	10	18	8	26	13	2	15
16	6	9	15	1	8	9	7	11	18
17	5	11	16	1	7	8	24	8	32
18	3	3	6	2	5	7	7	10	17
19	2	7	9	2	1	3	11	3	14
20	2	1	3	1	—	1	12	8	20
21	7	7	14	5	2	7	11	13	24
22	10	9	19	3	2	5	9	14	23
23	6	6	12	4	2	6	4	4	8
24	5	7	12	—	—	—	32	19	51
25	6	16	22	1	2	3	10	10	20
26	10	5	15	3	5	8	14	11	25
27	4	5	9	—	3	3	10	12	22
28	11	10	21	3	5	8	17	15	32
Transp.	170	184	354	72	90	162	347	276	623

SCHOOL No.	Vertrokken, zonder de school geheel doorloopen te hebben			Vertrokken, na de school geheel doorloopen te hebben zonder loffelijk ontslag			Vertrokken, met loffelijk ontslag		
	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal
Per transp.	170	184	354	72	90	162	347	276	623
29	16	14	30	1	3	4	13	9	22
30	12	12	24	—	—	—	27	23	50
31	4	2	6	1	2	3	15	5	20
32	8	5	13	—	5	5	18	17	35
33	6	3	9	3	2	5	12	7	19
34	8	7	15	4	2	6	14	7	21
35	11	6	17	32	16	48	7	9	16
36	4	6	10	3	2	5	12	5	17
37	5	9	14	8	11	19	13	17	30
38	11	13	24	4	3	7	23	15	38
39	10	10	20	6	2	8	17	10	27
40	3	2	5	4	5	9	24	18	42
41	4	2	6	2	5	7	5	8	13
42	4	4	8	—	2	2	12	15	27
43	2	3	5	—	—	—	13	11	24
44	12	12	24	1	—	1	15	21	36
45	7	18	25	—	1	1	26	20	46
46	15	4	19	5	7	12	24	27	51
47	10	14	24	2	2	4	21	25	46
48	4	4	8	—	6	6	8	6	14
49	—	5	5	—	6	6	10	8	18
50	5	3	8	2	2	4	6	5	11
51	13	7	20	2	10	12	13	11	24
52	10	11	21	1	5	6	18	12	30
53	7	7	14	—	2	2	24	24	48
54	14	1	15	—	—	—	27	18	45
55	6	15	21	—	2	2	26	16	42
56	5	17	22	1	1	2	24	29	53
57	9	14	23	—	—	—	31	24	55
58	6	6	12	—	2	2	12	6	18
60	10	1	11	1	1	2	6	9	15
61	7	9	16	4	3	7	4	1	5
62	4	6	10	4	5	9	23	15	38
63	10	12	22	—	1	1	9	9	18
64	7	4	11	1	1	2	28	21	49
65	4	6	10	3	2	5	27	19	46
66	6	8	14	1	2	3	11	12	23
67	3	2	5	1	1	2	9	9	18
68	7	12	19	2	4	6	23	17	40
69	9	9	18	11	6	17	18	10	28
71	4	10	14	—	1	1	21	19	40
73	14	11	25	—	1	1	21	16	37
Transp.	486	510	996	182	224	406	1057	861	1918

SCHOOL No.	Vertrokken, zonder de school geheel doorloopen te hebben			Vertrokken, na de school geheel doorloopen te hebben zonder loffelijk ontslag			Vertrokken, met loffelijk ontslag		
	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal
Per transp.	486	510	996	182	224	406	1057	861	1918
74	8	7	15	2	4	6	25	16	41
75	6	7	13	—	2	2	10	5	15
76	5	3	8	2	3	5	13	4	17
77	7	5	12	—	—	—	14	18	32
78	3	5	8	7	9	16	26	17	43
79	8	11	19	3	1	4	17	20	37
80	10	6	16	—	—	—	29	21	50
81	13	14	27	4	4	8	16	11	27
82	8	6	14	1	5	6	10	4	14
83	6	—	6	—	—	—	13	14	27
84	6	5	11	5	1	6	21	26	47
85	3	6	9	—	—	—	29	21	50
86	5	13	18	1	1	2	14	13	27
87	9	13	22	2	2	4	25	20	45
88	5	5	10	3	1	4	8	8	16
89	15	13	28	1	2	3	21	17	38
90	5	6	11	—	5	5	9	3	12
91	10	9	19	—	1	1	12	9	21
92	—	—	—	1	2	3	13	6	19
93	9	6	15	2	4	6	20	20	40
94	6	10	16	1	1	2	16	25	41
95	1	10	11	1	1	2	28	20	48
96	10	14	24	1	6	7	15	20	35
97	18	12	30	2	4	6	22	17	39
98	4	1	5	2	1	3	7	4	11
99	—	2	2	—	1	1	13	15	28
100	11	6	17	1	1	2	23	11	34
101	6	3	9	1	3	4	8	14	22
102	10	2	12	3	4	7	15	21	36
103	11	21	32	1	6	7	20	9	29
104	3	15	18	—	3	3	25	21	46
105	1	3	4	2	—	2	11	8	19
106	4	7	11	1	4	5	13	15	28
107	3	5	8	1	2	3	18	19	37
108	8	12	20	—	—	—	27	14	41
109	20	16	36	2	2	4	23	8	31
110	10	14	24	5	4	9	23	18	41
111	8	7	15	7	6	13	16	6	22
112	8	12	20	1	1	2	19	11	30
113	5	8	13	1	4	5	10	7	17
114	11	8	19	—	—	—	26	21	47
115	11	25	36	—	1	1	13	17	30
Transp.	796	863	1659	249	326	575	1793	1455	3248

SCHOOL No.	Vertrokken, zonder de school geheel doorloopen te hebben			Vertrokken, na de school geheel doorloopen te hebben zonder loffelijk ontslag			Vertrokken, met loffelijk ontslag		
	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	Totaal
Per transp.	796	863	1659	249	326	575	1793	1455	3248
116	2	4	6	—	2	2	15	10	25
117	—	1	1	4	2	6	10	12	22
118	3	6	9	3	7	10	6	11	17
119	2	14	16	—	2	2	18	26	44
120	13	10	23	2	5	7	22	14	36
121	6	7	13	2	—	2	21	27	48
122	6	6	12	2	4	6	20	25	45
123	5	7	12	3	7	10	21	14	35
124	2	6	8	2	1	3	13	18	31
125	5	4	9	3	4	7	6	6	12
126	—	4	4	2	3	5	13	23	36
127	15	6	21	—	—	—	35	26	61
128	2	4	6	2	1	3	10	9	19
129	—	2	2	2	—	2	16	12	28
130	5	3	8	1	1	2	24	23	47
131	1	3	4	—	2	2	34	27	61
132	5	3	8	2	3	5	26	24	50
134	2	1	3	—	—	—	12	15	27
135	3	3	6	—	—	—	30	24	54
136	3	3	6	1	1	2	25	20	45
137	5	1	6	—	—	—	17	6	23
138	—	1	1	—	—	—	2	4	6
Te zamen . .	881	962	1843	280	371	651	2189	1831	4020

Het aantal loffelijk ontslagen leerlingen van de scholen voor gewoon Lager onderwijs bedroeg dus **4020**; in 1909 was het aantal **4148**.

Het geheel aantal leerlingen, dat de school verliet, was **6514**, waarvan **4020** met loffelijk ontslag, d. i. ruim **61 pCt.**, juist evenveel als in 1909.

Het aantal leerlingen, dat de school verliet zonder haar geheel te hebben doorloopen, bedroeg **1843**.

De volgende staten geven een overzicht van de uitkomsten der gehouden examens op inrichtingen van meer uitgebreid lager, middelbaar of hooger onderwijs voor elke school, alsmede van het aantal leerlingen, dat geplaatst is op eene Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus op verklaringen van de hoofden der scholen voor uitgebreid lager onderwijs, dat de candidaten met vrucht het onderwijs op de lagere school hebben gevolgd en wel geschikt zijn naar de Middelbare school over te gaan.

Scholen voor Uitgebreid Lager Onderwijs der 1e klasse.

Scholen voor jongens	Deden examen uit de 6e klasse	Slaagden	Geplaatst zond. examen	Opmerkingen
Rozenschool	4[1])	2	9[2])	1) zonder verlof; 2) 7 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 4 voor een vervolgklasse aan scholen U. L. O. der 2e klasse.
Zeemanshoop	5	3[1])	3[1])	1) Allen voor de H.B.S. met 3-j. curs.;
Nieuwenhuijzenschool .	5	4[1])	7	1) Voor de H. B. S. met 5-j. cursus en Gymnasium;
Brugsmaschool	2[1])	—	14	1) 1 zonder verlof;
Jacob v. Campenschool.	2[1])	—	6[2])	1) 1 zonder verlof; 2) 4 op de H. B. S. 3-j. curs.; 2 voor de vervolgkl. aan scholen U. L. O. der 2e klasse.
Hendrik Westerschool .	6[1])	3[2])	16[3])	1) 2 zonder verlof; 2) voor de H. B. S. met 5-j. cursus en het Gymnasium; 3) op de H. B. S. met 3-j.; in de 7e klasse van een school U. L. O. 1e klasse en op een vervolgklasse.
Marnixschool.	14[1])	9[2])	11	1) 5 zonder verlof. 2) 3 voor de H. B. S. 3-j. cursus (1 kosteloos); 2 voor de H. B. S. 5-j. cursus; 2 „ het Gymnasium; 2 voor een vervolgklasse.
Kreenenschool	9	6[1])	18	1) 1 voor 't Gymnasium; 1 voor de H. B. S. met 5-j. curs.; 4 voor de H. B.S. met 3-j. curs.; 1 voor de vervolgklasse Spieghelschool.
Alberdingk Thijmschool.	9[1])	4[2])	10	1) 1 zonder verlof; 2) 1 voor het Bijzond. Gymnasium; 3 voor de H. B. S. met 3-j. curs. (1 kosteloos).
Brederoschool	7	5[1])	6	1) 2 voor de H. B. S. met 5-j. curs.; 3 „ „ „ „ 3-j. „
Van den Endeschool. .	8	8[1])	9	1) voor de Gem. en de Chr. H. B. S. met 5-j. cursus en de H. B. S. met 3 j. cursus (2 kosteloos).
Te zamen . . .	71	44	109	

Scholen voor meisjes	Deden examen uit de			Slaagden uit de			Zonder exam. geplaatst	Opmerkingen
	6e kl.	7e kl.	8e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.		
Costerschool	1	2	3	1[1])	2[2])	3[3])	10[4])	[1]) voor de H. B. S. met 5-j. c. voor meisjes; [2]) 1 voor de H.B.S. met 5-j. c. v. meisjes en 1 voor de Herv. kweekschool voor onderw.; [3]) 2 voor de Gem. Kweekschool voor onderw. en 1 voor de Amst. Normaalschool; [4]) 3 op de Industriesch.; 5 op de school M. U. L. O.; 2 op een H. B. S. met 3-j. cursus.
Burghtschool . . .	—	5	—	—	4[1])	—	12[2])	[1]) 1 voor de H.B.S. v. meisjes; 3 Vaksch. kleedermaakster; [2]) 4 op de Industrieschool; 5 op de school v. M.U.L.O.; 3 op een H. B. S. met 3-j. c.
Comeniusschool . .	2	2	—	2[1])	2[1])	—	7	[1]) 2 voor de H.B.S. v. meisjes; 1 voor de Industrieschool; 1 Vaksch. kleedermaakster.
Anna Visscherschool	—	3	—	—	3[1])	—	3	[1]) voor Gymnasium; H.B.S. v. meisjes; Vormschool Bewaarschoolhouderes.
Sarphatischool . . .	1	9	—	1[1])	9[1])	—	2	[1]) H.B.S. voor meisjes; Industrieschool; Tooneelschool; School „Handelsonderwijs"; Normaalschool.
Pestalozzischool . .	—	4	—	—	3[1])	—	8	[1]) 1 voor 't Gymnasium; 1 voor de H.B.S. met 3-j. c.; 1 voor de Vormschool.
Prinsenschool . . .	—	7	—	—	7[1])	—	9	[1]) 5 voor de H.B.S. v. meisjes: 2 voor het Sted. Gymnasium.
Overbrengen . .	4	32	3	4	30	3	51	

SCHOLEN VOOR MEISJES	Deden examen uit de			Slaagden uit de			Zonder exam. geplaatst	OPMERKINGEN
	6e kl.	7e kl.	8e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.		
Overgebracht . .	4	32	3	4	30	3	51	
Plantageschool . . .	1	2	—	1[1])	2[1])	—	19[2])	1) 1 voor 't Gymnasium en de H. B. S. met 5-j. c.; 1 voor de Industrieschool; 1 kosteloos op de school v. M.U.L.O.; 2) 4 voor de H.B.S. met 3-j. c.; 6 voor de school M.U.L.O.; 9 voor de school Handelsonderwijs.
Hugo de Grootschool	2	12	9	2[1])	11[1])	8[1])	10	1) voor de Gemeentelijke en de Hervormde Kweekschool v. onderwijzers; de Normaalschool; Vormschool Bewaarschoolhouderessen; Industrieschool; H. B. S. 5-j. c. voor jongens; Gymnasium; H.B.S. voor meisjes; H.B.S. met 3-j. c.
Sweelinckschool . .	2	4	—	2[1])	2[1])	—	7	1) voor de H.B.S. voor meisjes te Rotterdam; voor de Vakschool voor kleedermaakster; voor de Christel. Kweekschool voor onderw.
Kinkerschool . . .	—	9	—	—	9[1])	—	12	1) voor de H.B.S. v. j. met 5-j. c. voor de H.B.S. v. j. met 3-j. c.; voor de H.B.S. v. m. met 5-j. c.; voor de Leerschool; voor de school voor M.U.L.O.; voor de Industrieschool.
Agnietenschool . . .	—	2	—	—	2[1])	—	8	1) H. B. S. voor meisjes en de H. B. S. met 3-j. c.
TE ZAMEN . .	9	61	12	7	56	11	107	

GEMENGDE SCHOLEN	Deden examen uit de		Slaagden uit de		Geplaatst zond. examen	OPMERKINGEN
	6e kl.	7e kl.	6e kl.	7e kl.		
Parelschool	—	3	—	2 [1])	4	[1]) Voor de H. B. S. met 5-j. c. en de Amsterd. Normaalsch.
Frans Halsschool	10	4	9 [1])	4 [1])	24 [2])	[1]) Voor de H. B. S. met 5-j. c. [2]) Voor de H. B. S. met 3-j. c.; de school voor M. U. L. O. voor meisjes; Industriesch.; Ambachtsschool.
Linnaeusschool	—	27	—	26 [1])	10	[1]) Voor de H. B. S. met 5-j. c. „ „ Leerschool; Vormschool voor Bewaarschoolhouderessen.
Van Swindenschool	—	6	—	5 [1])	7	[1]) 4 voor de H. B. S. met 5-j. c.; 1 voor de Normaalschool.
Jan van der Heijdenschool	4	8	4 [1])	8 [1])	21	[1]) Vervolgklassen Leerschool; H. B. S. met 5-j. c.; H. B. S. met 3-j. c.
Govert Flinckschool	1	5	1	3 [1])	13 [2])	[1]) 1 voor 't Gymnasium; 1 voor de H. B. S. met 5-j. c.; 1 voor de H. B. S. v. meisjes; 1 kosteloos voor de H. B. S. met 3-j. c. [2]) 8 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 3 voor de school M. U. L. O.; 1 voor de Industriesch.; 1 voor de vervolgklasse aan de Spieghelschool.
Planciusschool	1 [1])	6	—	5 [2])	13 [2])	[1]) Zonder verlof. [2]) 3 Voor de H. B. S. met 5-j. c.; 2 vervolgklasse Leerschool; 1 vervolgklasse Hugo de Grootschool; 1 vervolgkl. Spieghelschool; 8 H. B. S. met 3-j. cursus; 2 Quellinusschool; 1 Huishoudschool.
Jan Pieter Heijeschool	6 [1])	6	5 [2])	6 [3])	26	[1]) Zonder verlof. [2]) 1 jongen Sted. Gymn.; 1 jong. H. B. S. met 5-j. c.; 2 jong. en 1 meisje H. B. S. met 3-j. cursus. [3]) 1 jongen Sted. Gymn.; 2 jong. en 1 meisje H. B. S. met 5-j. cursus; 1 meisje Leerschool; 1 meisje school M. U. L. O.
Overbrengen	22	65	19	59	118	

GEMENGDE SCHOLEN	Deden examen uit de 6e kl.	Deden examen uit de 7e kl.	Slaagden uit de 6e kl.	Slaagden uit de 7e kl.	Geplaatst zond. examen	OPMERKINGEN
Overgebracht . . .	22	65	19	59	118	
Van Alphenschool.	—	—	—	—	1	
Jan ter Gouwschool	—	10	—	10[1])	11[2])	[1]) 5 voor de H. B. S. met 5-j. c.; 4 voor de vervolgklasse der Leerschool; 1 voor de Normaalschool. [2]) 9 voor de H. B. S. met 3-j. c.; 1 voor de vervolgkl. Reguliersschool; 1 school M. U. L. O. voor meisjes.
Allebéschool	9	—	7[1])	—	8	[1]) 2 jongens voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 2 meisjes voor de H. B. S. v. meisjes; 1 jong. en 1 meisje voor de H. B. S. met 3-j. c.; 1 meisje voor de Vormsch. voor Bewaarschoolhouderessen.
Boumanschool.	6[1])	4	3[2])	4[2])	10	[1]) 3 zonder verlof. [2]) 2 voor het Gymnas.; 1 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 1 voor de H. B. S. voor meisj.; 3 voor de H. B. S. met 3-j. c.
Coornhertschool.	1	4	1[1])	4[1])	12	[1]) 1 jongen en 1 meisje voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 3 jongens voor de H. B. S. met 3-j. cursus.
	Klasse 7e | 8e | 9e		Klasse 7e | 8e | 9e			
Leerschool bij de Kweeksch.	1 | 2 | 28		1 | 2 | 28[1])			[1]) 8 jong. en 21 meisjes werden na examen, 2 meisjes zonder examen geplaatst. 18 meisjes en 6 jongens voor de Gem.-kweeksch.; 2 meisjes voor de Rijks-kweekschool te Apeldoorn; 2 jongens voor de Rijks-kweeksch. te Haarl.; 1 meisje voor de school voor M. U. L. O.; 1 meisje voor de Industrieschool; 1 meisje v. de Bijz. Normaalschool.
TE ZAMEN . . .	39	113	31	107	160	

SCHOLEN VOOR UITGEBREID LAGER ONDERWIJS DER 2e KLASSE.

NAAM DER SCHOOL	Deden examen uit de			Slaagden uit de			Geplaatst zond. examen	OPMERKINGEN
	6e kl.	7e kl.	8e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.		
Voor jongens								
Spieghelschool	12	1	—	11 1)	—	—	13	1) Voor de 1e, 2e en 3e H. B. S. met 5-jarigen cursus.
Reguliersschool	11	—	—	8 1)	—	—	8 1)	1) 10 voor de H. B. S. m. 3-j. c. 4 „ „ „ „ 5-j. c. 1 Stedelijk Gymnasium. 1 Gereform. „
Vondelschool	19	—	—	16 1)	—	—	5	1) 10 voor de H. B. S. m. 5-j. c. 1 „ „ Handelsschool; 1 Bijz. Handelsschool. 3 voor h. Gymnasium; 1 Bijz. Gymnasium.
TE ZAMEN . .	42	1	—	35	—	—	26	
Voor meisjes								
Frederikschool	6	1	—	6 1)	1 1)	—	3	1) Voor de H. B. S. v. meisjes; voor jongens 5-jarigen cursus en voor het Gymnasium.
Tesselschadeschool . . .	4	1	1	3 1)	1 1)	1 1)	1	1) 1 voor de 2e kl. der H. B. S. voor meisjes. 2 voor de 1e kl. der H. B. S. voor meisjes. 2 voor het Gymnasium.
Elizabeth Wolffschool . .	12	4	1	12 1)	4 2)	1 3)	2	1) 7 voor de H. B. S. v. meisjes. 2 „ het Gymnasium. 3 „ de H. B. S. m. 5-j. c. voor jongens. 2) 2 voor de H. B. S. v. jongens; 2 voor die voor meisjes. 3) Zonder examen geplaatst in de 3e kl. der nieuwe bijzondere Middelbare school voor meisjes.
Agatha Dekenschool . .	13	6	—	12 1)	5 1)	—	4	1) 5 voor de H. B. S. v. jongens met 5-jarigen cursus. 7 voor de H. B. S. v. meisjes. 5 voor het Gymnasium.
TE ZAMEN . .	35	12	2	33	11	2	10	

De lijst der Bijzondere scholen, welker leerlingen het recht hebben tot de H. B. S. met 3-jarigen cursus te worden toegelaten op een verklaring van 't Hoofd der school, laten wij hier volgen:

SCHOOL	ADRES
St. Vincentius Burgerschool	Kloveniersburgwal 95
„ „	Stadhouderskade 60
School der Vereeniging tot bevordering van Christelijk onderwijs	N. Z. Voorburgwal 328
„ „ Vereeniging voor Geref. scholen . .	Marnixstraat 285
„ „ „ „ „ „ . .	's Gravesandeplein 19
„ „ Amsterdamsche Schoolvereeniging	Heerengracht 471
„ „ Vereeniging Luther N^o^. I	Prinsengracht 357
„ „ „ „ „ II	N. Heerengracht 119
Waalsch Herv. Diaconieschool „ I	Kloveniersburgwal 131
„ „ „ „ II	van Oldenbarnev.str. 103
School in het Burgerweeshuis	Kalverstraat 92
„ van A. H. van den Briel	P. C. Hooftstraat 58
„ „ J. Hagedoorn	Nic. Maesstraat 58
Instituut „Wolters"	Ruijsdaelkade 3
School v. d. Ver. voor Opvoeding en Onderwijs, de Genestetschool (Hoofd L. de Vries)	Prinsengracht 1017
„ van C. Dekker Jr.	Keizersgracht 385
„ „ J. Schuitemaker	Prinsengracht 683
Wilhelmina Cath. school (Hoofd J. H. Ressing)	Weteringschans 261
Nieuwe Schoolvereeniging (Hoofd C. Vrij) . .	Jan Luijkenstraat hoek van de Veldestraat
School van de Vereeniging Christelijk Burgerschool (Hoofd W. van Doorn)	Commelinstraat 42
Christel. Burgersch. (Hoofd H. J. R. v. Lummel)	Prinsengracht 400
School van J. Th. R. Schreuder	Jan Luijkenstraat 19
„ „ de Roomsch-Katholieke Schoolvereeniging (Hoofd G. H. Weustink)	Prinsengracht 651
Vereeniging de Christelijke Burgerschool „Eben Haëzer" (Hoofd H. Hasper)	Kerkstraat 70

§ 4. Herhalingsscholen en avondscholen voor vreemde talen.

SCHOLEN AI en BI.

De wijziging in het Herhalingsonderwijs aangebracht op de AI en BI scholen, d. w. z. de meerdere vrijheid in het kiezen der vakken, heeft ten gevolge gehad, dat de leerlingen niet meer zooals voorheen aan *één* school, maar aan verschillende scholen de gekozen vakken leeren. Zoo is ons van een meisje bekend, wonend in de Da Costastraat, dat zij gelijktijdig leerling is aan 3 scholen, nl. N⁰. 29, N⁰. 57 en Jan Pieter Heijeschool. Sommige leerlingen moesten van een der gekozen vakken afzien omdat ze op denzelfden avond voor een ander vak op een andere school moesten zijn. Een der hoofden meent dat de nieuwe maatregel het verzuim en het verloop in de hand werken. Althans de onderwijzers hebben de kinderen niet meer zoo onder hun invloed en weten van het al of niet trouw bezoeken der andere scholen niets af.

Nog steeds komt het voor, reeds herhaalde malen in vorige jaarverslagen vermeld, dat een aanmerkelijk aantal van de leerlingen dezer scholen niet op een kantoor werkzaam zijnde, minder belang hebben bij het leeren van een vreemde taal en derhalve minder belangstelling toonen voor dat onderwijs.

De in September 1910 ingestelde voorbereidende klassen dezer scholen kunnen verbetering brengen; niettemin is het te betreuren dat het advies onzer Commissie — zie bijlage K. — niet gevolgd is. Onze Subcommissie toch adviseerde het aantal lesuren op 8 per week te stellen gedurende een half jaar; doch met dit advies is door het Dagelijksch Bestuur geen rekening gehouden, en zoo werd het aantal lesuren op 4 per week, gedurende ten hoogste een jaar, gesteld. Aan een dezer scholen telde de voorbereidende klasse in September 23 leerlingen, die van 13 verschillende scholen kwamen. Zou het doel, de leerlingen meer geschikt te maken voor een Herhalingsschool AI of BI, in een dergelijke klasse met zoo uiteenloopende elementen wel bereikt kunnen worden met vier lesuren wekelijks? Begin December waren er in deze klasse 26 leerlingen, en toen werd beslist dat 6 van hen in Januari tot de Herhalingsschool zouden worden toegelaten; de overigen moeten zich nog een half jaar met vier lesuren wekelijks tevreden stellen.

De vraag doet zich verder voor, of de onderwijzers van de verschillende voorbereidende klassen niet samen overleg dienen te plegen over het proefwerk, dat beslissen moet over de plaatsing; thans is deze beslissing geheel overgelaten aan de persoonlijke opvatting der verschillende onderwijzers.

Het verzuim en het verloop blijven groot, wat te wijten is, deels aan de werkgevers, deels aan de geringe ambitie dier afvalligen. Op één school bedroeg het aantal verzuimen 1259. Op een andere school bedroeg het aantal verzuimen gemiddeld 5 % voor de vreemde talen;

voor handelsrekenen en stenografie, voor Nederlandsch en schoonschrijven zelfs iets meer.

In 1910 werd in Juli en in December in de Militiezaal, Singel 423 een onderzoek ingesteld naar de eindresultaten van het herhalingsonderwijs. Het eerste had plaats op:

4 Juli,	's avonds	7—10 uur:	Boekhouden en Wiskunde;	
5 ,,	,,	7— 9½ ,, :	Engelsch dictée, Groep A	7 —7½ uur;
			,, B	7½—8 ,,
			,, C	8 —8½ ,,
			Engelsche, Fransche en Duitsche vertaling. .	8½—9½ ,,
6 ,,	,,	7— 9½ ,, :	Schoonschrijven	7 —8 ,,
			Duitsch dictée	7 —7½ ,,
			Fransch dictée	7½—8 ,,
			Handelsrekenen	8 —9½ ,,
7 ,,	,,	7—10 ,, :	Stenografie, Groep A .	7 —8 ,,
			,, B .	8 —9 ,,
			Nederlandsch	9 —10 ,,

Van 13—15 Juli, één avond, ter keuze van de Commissieleden, voor mondeling onderzoek aan elke school afzonderlijk, in het vaardig lezen van de vreemde taal, en een avond uitreiking der diploma's.

Het tweede had plaats op:

12 December	's avonds	7—10 uur:	Boekhouden en Wiskunde;	
13 ,,	,,	7— 9½ ,, :	Engelsch dictée: Groep A	7 —7½ uur;
			,, B	7½—8 ,,
			,, C	8 —8½ ,,
			Engelsche, Fransche en Duitsche vertaling. .	8½—9½ ,,
14 ,,	,,	7— 9½ ,, :	Schoonschrijven. . . .	7 —8 ,,
			Duitsch dictée. . . .	7 —7½ ,,
			Fransch dictée. . . .	7½—8 ,,
			Handelsrekenen	8 —9½ ,,
15 ,,	,,	7—10 ,, :	Stenografie: Groep A .	7 —8 ,,
			,, B .	8 —9 ,,
			Nederlandsch	9 —10 ,,

Het mondeling onderzoek had plaats als boven op 21, 22 December en een der eerste avonden van Januari 1911.

De regeling van het onderzoek, wat voorbereiding en beoordeeling aangaat, was conform met die van het jaar 1909. Het dictée Engelsch en Stenografie werden wegens het groote aantal candidaten aan groepen gegeven.

Voor het onderzoek in Juli waren opgegeven 196 candidaten (74 meisjes en 122 jongens). Voor het examen begon, waren reeds 3 jongens van school vertrokken. Er kwamen 24 niet op (17 meisjes en 7 jongens), zoodat aan het examen deelnamen 169 (57 meisjes en 112 jongens). Het diploma werd behaald door 117 leerlingen (43 meisjes

en 74 jongens). 22 leerlingen, die reeds vóór zij op de herhalingsschool kwamen, een vreemde taal geleerd hadden, deden bovendien voldoende examen in een dier talen, 3 meisjes en 1 jongen in Duitsch, 4 meisjes en 11 jongens in Engelsch en 3 jongens in Fransch. Totaal dus 139 (50 meisjes en 89 jongens).

Aan 30 werd het diploma geweigerd (7 meisjes en 23 jongens).

Van de scholen N°. 9, 52, 54 en 57 waren er geen candidaten.

Voor het schriftelijk werk is:

in 5 vakken voldoende verkregen door 14 meisjes en 16 jongens.
„ 4 „ „ „ „ 18 „ „ 43 „
„ 3 „ „ „ „ 11 „ „ 15 „

JULI 1910.			Toegekend is het cijfer:				
			5	4	3	2	1
Aantal Scholen.	Vak	Aantal Candidaten	Aantal malen				
5	Fransch Dictée	27	4	6	7	8	2
5	Fransche Vertaling	27	1	11	5	9	1
10	Engelsch Dictée	106	14	31	46	13	2
10	Engelsche Vertaling	106	14	57	27	8	0
4	Duitsch Dictée	32	4	11	10	6	1
4	Duitsche Vertaling	32	1	15	10	5	1
11	Nederlandsch	147	12	41	79	15	0
3	Wiskunde	10	0	0	9	1	0
12	Handelsrekenen	135	33	44	14	28	16
9	Enkel Boekhouden	89	38	38	8	4	1
7	Dubbel Boekhouden	42	25	11	3	2	1
7	Schoonschrijven	32	0	13	14	5	0
11	Stenografie	60	13	8	13	7	19

Voor het onderzoek in December waren opgegeven 165 candidaten (69 meisjes en 96 jongens); hiervan kwamen 10 niet op (5 meisjes en 5 jongens), zoodat aan het examen deelnamen 155 (64 meisjes en 91 jongens). Het diploma werd behaald door 81 leerlingen (33 meisjes en 48 jongens), bovendien deden 2 meisjes en 1 jongen voldoende examen in Duitsch, 1 jongen in Engelsch, 1 jongen in Stenografie en 1 meisje in Boekhouden, samen 6 leerlingen. Totaal dus 87 (36 meisjes en 51 jongens).

Aan 68 werd het Diploma geweigerd (28 meisjes en 40 jongens).

Van de scholen 9, 52 en 53 waren er geen candidaten.

Voor het schriftelijk werk is:

in 5 vakken voldoende verkregen door 14 meisjes en 6 jongens.
„ 4 „ „ „ „ 12 „ „ 28 „
„ 3 „ „ „ „ 6 „ „ 15 „

DECEMBER 1910.			Toegekend is het cijfer:				
			5	4	3	2	1
Aantal Scholen.	Vak	Aantal Candidaten	Aantal malen				
5	Fransch Dictée	29	2	9	6	2	10
5	Fransche Vertaling	29	1	4	5	10	9
10	Engelsch Dictée.........	99	0	19	33	31	16
10	Engelsche Vertaling.....	99	1	22	28	25	23
3	Duitsch Dictée	23	2	5	9	5	2
3	Duitsche Vertaling......	23	1	5	8	8	1
13	Nederlandsch	141	5	35	61	34	6
2	Wiskunde	4	0	1	3	0	0
13	Handelsrekenen	128	12	51	21	31	13
10	Enkel Boekhouden......	83	23	43	14	2	1
6	Dubbel Boekhouden.....	37	5	21	4	7	0
10	Schoonschrijven.........	46	1	3	21	20	1
10	Stenografie	61	4	13	15	7	22

De resultaten van het onderwijs op deze scholen zijn niet altijd bevredigend. Er is wanverhouding tusschen bedoeling en resultaat, tusschen het aantal van hen, die een cursus beginnen, en van degenen, die met een getuigschrift de school verlaten, hoewel de eischen voor het verkrijgen van een getuigschrift laag gesteld worden. Als hoofdoorzaken van dat minder bevredigende resultaat mag men wel beschouwen het voor deze leerlingen onvoldoende aantal lesuren, de voor het onderwijs ongeschikte tijd van den dag, en voor de vreemde talen, naast den minder gelukkigen aanleg van sommigen, de onvoldoende kennis van het Nederlandsch bij de middelmatige leerlingen, waartoe natuurlijk de meesten behooren. Hierbij komt nog dat vele leerlingen, vooral onder de jongens, een tamelijk lange dagtaak achter den rug hebben. Een 16-jarige jongen bv. werkte in den winter van 7—6, in

den zomer van 6—6! Wel moet men energiek en leergierig zijn om dan nog van 7—9 de avondschool te bezoeken; dat velen het bijltje er bij neerleggen in zulke gevallen, zal wel niemand verwonderen.

Wegens de onvoldoende kennis van het Nederlandsch, op de dagschool verkregen, heeft men gemeend al de voor dat vak bestemde uren te moeten besteden aan taal- en speloefeningen, brieven en opstellen. Het Hollandsch leesboek is van het programma der AI en BI scholen verdwenen. Te betreuren is het zeker, dat daardoor een gelegenheid om wat algemeene ontwikkeling te verkrijgen, eenig inzicht in het leven van onzen tijd, aan de leerlingen ontnomen is.

Op het onderwijs werkt het ongunstig, dat dikwijls leerlingen van uiteenloopende kennis bijeen moeten worden geplaatst, omdat de groepen te klein geacht worden om een klasse te vormen. 't Zou aanbeveling verdienen de liefhebberij, met name voor het Hoogduitsch, wat aan te wakkeren door kleine klassen aan scholen in verschillende deelen der stad in te richten, waar de leerlingen, niet meer zoo uiteenloopend in kennis, betere vorderingen konden maken. Voor plaatsing op kantoor, is kennis van deze taal zeer dikwijls een aanbeveling.

Een aardige afwisseling in hare lessen bracht de onderwijzeres in het Duitsch aan een dezer scholen. Onder hare leiding hadden de leerlingen der hoogste klasse een twaalftal der mooiste en populairste Duitsche volksliederen ingestudeerd, die met heldere stemmen en goede uitspraak vrij zuiver werden gezongen.

De Amstelschool, die meer in het bijzonder kantoorpersoneel zal opleiden, bestaat nog te kort, om ons gelegenheid te geven daarvan reeds nu de resultaten te bespreken.

AII en BIII-SCHOLEN.

Het onderwijs op deze scholen gegeven, voorziet werkelijk in een behoefte en zal zijn uitwerking niet missen. Het diploma werd in Maart 1910 uitgereikt aan 146 leerlingen (48 meisjes en 98 jongens). Geweigerd werd het aan 28 leerlingen (7 meisjes en 21 jongens) waaronder 3 meisjes en 2 jongens wegens veelvuldig verzuim. Onder de leerlingen dezer scholen zijn ook jeugdige gemeente-werklieden. Deze kunnen wegens hun lichaamsgrootte niet met twee in één bank zitten. Het zou daarom wenschelijk zijn, dat het getal leerlingen niet hooger werd genomen dan 20 per klasse; of dat het in elk geval het aantal banken der klasse niet overschrijdt.

De kennis van en de vaardigheid in de nuttige handwerken is zeer zwak bij de meeste meisjes. Er zijn er die de naald heelemaal niet kunnen hanteeren. Aan verstellen vooral blijkt door de meisjes weinig te zijn gedaan in de lagere dagscholen, waaruit zij afkomstig zijn.

BII SCHOLEN.

Op deze scholen is de vaardigheid in de nuttige handwerken van de nieuw geplaatste leerlingen nog steeds onvoldoende. Op een school kwamen eenige meisjes met Loffelijk Ontslag van de dagschool, die nog

nooit gemaasd hadden, beslist een tekort, aangezien het inbreien van stukjes en hieltjes niet te leeren is zonder de kennis van mazen. Van al deze scholen komt de klacht dat de vaardigheid in mazen en verstellen zeer veel te wenschen overlaat. Naaien is maar redelijk, over het algemeen. Op één dezer scholen is het handwerkonderwijs minder goed.

Het geleerde op de kooklessen beginnen de meisjes ook thuis toe te passen en soms wordt wel eens iets medegegeven om het aan de ouders te laten proeven. Dit is werkelijk een goed resultaat dezer lessen.

In April 1910 werden 98 diploma's uitgereikt en 13 geweigerd. (Van 1 school ontbreken de gegevens).

Bijzondere Herhalingsscholen.

De twee scholen van de afdeeling A der vereeniging „Handelsonderwijs" verheugen zich in een druk bezoek. Het onderwijs heeft goede resultaten, wat ook gemakkelijker wordt gemaakt doordien de leerlingen, die niet mee kunnen, zich voor een deel spoedig terugtrekken. De leerlingen zijn meer algemeen ontwikkeld dan die der Openbare Herhalingsscholen, daar de meesten van hen een school voor U. L. O. hebben bezocht. Bij het onderwijs in de vreemde talen is het streven de leerlingen zooveel mogelijk in de vreemde taal toe te spreken en hen daarin te laten antwoorden en tevens hen met dagelijks voorkomende woorden en termen uit het moderne leven en uit de handelswereld vertrouwd te maken. Toch komt het ook op deze scholen voor, dat leerlingen in September met veel ijver beginnen, maar door den langen werktijd overdag, de lessen 's avonds niet bij kunnen houden.

Op school N⁰. 1 bedroeg het aantal klassen voor Fransch (2-jarige cursus) 2 (1ste) en 1 (2de) klasse. Voor Duitsch 3 klassen (1-jarige cursus), voor Engelsch 5 klassen (1-jarige cursus).

Het aantal leerlingen bedroeg voor Fransch 54 (23 meisjes en 31 jongens); voor Duitsch 69 leerlingen (16 meisjes en 53 jongens); voor Engelsch 104 leerlingen (23 meisjes en 81 jongens). Totaal 227 leerlingen. Diploma's worden alleen toegekend aan de leerlingen, die met goed gevolg een cursus der afdeeling B hebben doorloopen.

Aan de Avondschool voor Volwassenen zijn zes klassen, in 1910 bezocht door 195 leerlingen (66 vrouwen en 129 mannen, boven de 17 jaar).

In het Burgerweeshuis, het Diaconie Weeshuis der Hervormde Gemeente, de Waalsch Hervormde Diaconieschool, het Nederlandsch Israëlietisch Jongensweeshuis, het Nederlandsch Israëlietisch Meisjesweeshuis, de R.-K. Parochiale St. Jozefschool, de St. Catharinaschool, de St. Vincentiusschool, letter D en E, de „Gerardus Majellaschool" bepaalt zich het herhalingsonderwijs hoofdzakelijk tot het voortzetten van het geleerde op de dagschool en het aanbrengen van algemeene ontwikkeling. Op sommige dezer scholen wordt een vreemde taal onderwezen.

Avondcursussen in de vreemde talen.

In de plaatsing der avondcursussen is een kleine wijziging gebracht, die van school N°. 8 is naar school N°. 61 en die van school N°. 105 naar school N°. 27 overgebracht.

Er zijn 13 avondcursussen voor Engelsch, 12 voor Fransch en 2 voor Duitsch. Deze cursussen worden vrij trouw bezocht. De onderwijzers trachten het onderwijs zooveel mogelijk te doen aansluiten aan de tweede klasse der Ai en Bi-scholen; het is echter niet gemakkelijk alle leerlingen zoover te brengen, velen hebben te worstelen met slechte gehoor- en spraakorganen, zoodat de oefeningen in uitspraak noodzakelijk veel tijd nemen. De vraag doet zich voor, of de Duitsche cursus, die nu aan school N°. 103, Karthuizerplantsoen gegeven wordt, niet beter gevestigd ware in een minder afgelegen stadsgedeelte; er zijn leerlingen die een half uur, en verder, van de school verwijderd wonen.

Bij een enkele subcommissie is de vraag gerezen, of de uitbreiding der avondcursussen voor vreemde talen wel de resultaten oplevert, die men daarvan verwacht heeft. Naar haar meening laten tal van kinderen na den doorloopen cursus de vreemde taal verder onbeoefend en het weinigje verkregen kennis vervliegt na korten tijd. Maar ook de inrichtingen van voortgezet onderwijs kunnen niet voortbouwen op de kennis, die op deze cursussen verkregen is, wijl deze zeer uiteenloopend en op verschillende wijzen verkregen is.

Deze zaak komt de Commissie belangrijk genoeg voor om daaromtrent een nader onderzoek in te stellen.

Ten slotte een woord van lof voor onderwijzers en onderwijzeressen, die ook bij deze verschillende takken van onderwijs steeds met lust en ijver werkzaam zijn.

In den loop van het jaar traden uit onze subcommissie: de heeren J. Hartog, A. W. Groote en F. J. A. M. Wierdels. Als nieuw lid trad toe de heer C. G. Wemmerslager van Sparwoude.

Aldus vastgesteld in de vergadering der Subcommissie voor het Herhalingsonderwijs en de Avondcursussen voor Vreemde talen, van 25 Maart 1911.

C. M. Robert, *Voorzitter.*

Mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, *Secretaresse.*

§ 5. Verslag over het Handwerkonderwijs.

Wij beginnen met een verwijzing naar het verslag over het vorig jaar, ten opzichte van de meeste verlangens toen geuit, waaraan nog niet is voldaan, en verbeteringen die werden aangegeven en die nog niet tot stand kwamen. Wat evenwel de mutatie aangaat op de scholen voor gewoon Lager onderwijs onder de handwerkonderwijzeressen, deze was in 1910 wel iets minder dan in 1909, maar toch nog te veel, waar wij kunnen constateeren, dat dit op de dagschool ± 43 keer en op den middag voor de handwerken bestemd ± 65 keer plaats had. Hierdoor kwam b.v. op één school in de hoogste klasse het handwerkonderwijs in 4 handen; 2 andere scholen hadden ieder 7 wisselingen van personeel bij dit vak.

Het handwerkonderwijs op de dagschool vervalt bij elke afwezigheid wegens ziekte of anderszins van een der leden van het personeel. Er zijn scholen waar het onderwijs in dit vak 12, 16, 17, 19, 22, 28, 54 en 74 keer niet gegeven is gedurende den cursus van 1910. Op één school stond het handwerkonderwijs 2½ maand stil. Beide oorzaken maken, dat op verschillende scholen het handwerkonderwijs niet die resultaten kon geven, die men bij een beteren gang van zaken ervan zou kunnen verwachten.

Het nieuwe leerplan, dat Juli 1908/Januari 1909 in werking is getreden, is op school 67 en 138 wegens bijzondere redenen nog niet in gebruik. Hier werkt men dus nog met het oude leerplan van 1903.

Op de meeste scholen waar het nieuwe leerplan in werking is, achten de onderwijzeressen het een verbetering, in vergelijking met het leerplan van 1903. Over het algemeen kunnen de onderwijzeressen er mede gereed komen, indien de lesuren normaal doorgaan en niet door oorzaken buiten haar wil vervallen.

Op de scholen evenwel waar de handwerklessen vaak niet plaats hebben, ondervinden de leerlingen de schadelijke gevolgen daarvan, aangezien zij dan minder kunnen profiteeren van dit zoo bijzonder nuttig vak. Schoolvergaderingen om het handwerkonderwijs te bespreken, komen nog schaars voor. Toch blijft de subcommissie er bij de (zoowel vak- als klasse-) onderwijzeressen op aandringen zulke besprekingen te houden, daar deze de samenwerking en de aansluiting der klassen in hooge mate bevorderen zullen.

Verwondering wekt het, dat men zich op enkele scholen niet aan het leerplan houdt en dat wel omdat enkele onderwijzeressen meenen, dat eenige deelen van het leerplan overbodig zijn, iets wat naar de meening der subcommissie niet op den weg dezer onderwijzeressen ligt om te beoordeelen. Een leerplan toch, goedgekeurd door den Districtschoolopziener, dient in zijn geheel door alle scholen te worden uitgevoerd.

Het verzuim der handwerklessen op den middag komt nog steeds voor.

De vernieuwing der kaarten, bij het handwerkonderwijs in gebruik,

is noodig op de scholen Nos. 8, 9, 11, 39, 44, 46, 52, 64, 71, 78, 85, 87, 94, 105, 116, 122, 124, 128, en op school No. 61 is het aanschaffen van een kaart voor het over- en het aanmazen gewenscht.

De geleverde materialen gaven nu en dan aanleiding tot klachten, o. a. de naainaalden breken vaak en roesten spoedig; de spelden zijn te slap; de vingerhoeden moeten meer verschil in maten hebben en de breinaalden meer verschil in nummers; het stopkatoen rafelt, breekt spoedig af en is te dik; het bedrukte katoen heeft minder geschikte patronen; het flanel is dit jaar minder goed; het Friesch bont is bij verschillende bestellingen verschillend in grootte van het ruitje; het witte katoen is te dun, en ook wordt over de kwaliteit der scharen geklaagd.

Het voorlezen onder de handwerken, is ongeveer overal afgeschaft en het zingen, dat in 1909 nog op 39 scholen plaats had, vermindert ook. In 1910 kwam het nog op 24 scholen voor; wij vertrouwen, dat deze er ook mede breken zullen.

Wat in het verslag van 1909 gezegd is over de te geringe gelegenheid voor de meisjes om haar handen te wasschen, ter bevordering van de reinheid der af te werken voorwerpen, blijft ook nu een klacht onzer commissie. Er is in dit jaar geen verbetering in dien geest aangebracht en de meeste scholen lijden derhalve nog aan het gebrek, dat er te weinig fonteintjes in de schoollokalen zijn.

Verscheidene meisjes deden examen voor de Werk- en Leerschool; vele werden teleurgesteld, omdat er geen plaats was. Het is derhalve een goed vooruitzicht, dat er plannen bestaan om binnen afzienbaren tijd een tweede Werk- en Leerschool te openen.

Verscheidene hoofden van scholen hebben aan ons verzoek voldaan, ons 14 dagen vóór het eindigen van den cursus bericht te zenden, dat de handwerken gereed liggen om door onze leden bezichtigd te kunnen worden ter beoordeeling van de eindresultaten van het onderwijs. Wij zouden het zeer op prijs stellen, als dit algemeen door alle hoofden van scholen werd gedaan.

Op enkele scholen is het werk keurig tentoongesteld in albums van blauw kastpapier en kan men door deze wijze van opbergen der afgeleverde werkstukjes van elke leerling afzonderlijk een goed denkbeeld krijgen van het gegeven onderwijs in zijn geheel gedurende den volledigen schooltijd.

Op de 13 scholen voor Uitgebreid Lager onderwijs der 1e klasse voor jongens en meisjes kwamen 4 wisselingen van personeel voor. Aansluiting en samenwerking laten hier te wenschen over. Het zingen en voorlezen komt nog voor op één dergelijke school.

Op de 13 scholen voor U. L. O. der 1e klasse voor meisjes vonden 7 wisselingen in het personeel plaats. Wij betreuren het, dat op 3 scholen nog wordt gezongen en op 4 nog voorgelezen onder de handwerklessen. Het aantal meisjes in de klassen dezer scholen is over het algemeen te groot, er zijn b. v. klassen met 36 leerlingen. Een les, waarbij

veel moet worden nagezien, zooals dat bij een handwerkles noodig is, kan uit den aard der zaak bij zulk een groot aantal leerlingen geen voldoende resultaten opleveren als één onderwijzeres daar alleen voor staat. Kan dit aantal niet verminderd worden, dan dient zoo spoedig mogelijk bij deze lessen een tweede leerkracht hulp te verleenen; hier zouden o. a. volontairs goede diensten kunnen doen.

Op de 4 scholen voor U. L. O. der 2e klasse voor meisjes hadden slechts 2 wisselingen van personeel plaats en moest wegens ziekte gedurende 1½ maand een tijdelijke onderwijzeres deze lessen geven.

Slechts op 1 school is met zingen en voorlezen gebroken. Op een andere leest een der meisjes voor, en blijft zoodoende van onderwijs in de handwerken verstoken.

Op de school voor Meer Uitgebreid Lager onderwijs en de Leerschool bij de Gemeentelijke Kweekschool is het handwerkonderwijs goed in orde.

Ten slotte een woord van lof voor de onderwijzeressen, die met toewijding deze lessen geven en die beseffen, dat van de handwerken een opvoedende kracht voor onze meisjes kan uitgaan, die een goede voorbereiding voor haren toekomstigen werkkring is.

Aldus vastgesteld in de Vergadering der Subcommissie voor het Handwerkonderwijs van 25 *Maart* 1911.

Namens de Subcommissie,

Mevr. de Wed. Mr. S. Katz—Geesink, *Voorzitster,*
Mej. J. J. Everwijn Lange, *Secretaresse.*

§ 6. Het Voorbereidend Onderwijs.

a. Mededeelingen in verband met de werkzaamheid der Commissie.

De zorg van het Gemeentebestuur voor een degelijke ontwikkeling van het Voorbereidend onderwijs in onze gemeente, nadat het jarenlang in een allertreurigsten toestand had verkeerd, openbaarde zich ook in het afgeloopen jaar in velerlei opzichten.

De openbare Voorbereidende scholen werden met een vijftal vermeerderd, terwijl de plannen voor nog een vijftal reeds in uitvoering of bewerking zijn.

Op een daartoe door de Subcommissie ingediend verzoek, om haar ook in de gelegenheid te stellen haar inzichten omtrent bouw en inrichting dezer scholen ter kenisse te brengen van het gemeentebestuur, werd door Burgemeester en Wethouders voldaan door aan een onzer leden, daartoe door de subcommissie afgevaardigd, zitting te geven in de Commissie van advies voor den scholenbouw.

Bij de keuze van het onderwijzend personeel verleende de subcommissie in zooverre haar medewerking, dat twee harer leden, nl. Mej. C. Gunning en Mevr. H. E. Kroon-Hulsebos, deel uitmaakten van de Commissie belast met het onderzoek naar de vakbekwaamheid der sollicitanten naar de betrekking van hoofd eener openbare Voorbereidende school.

Burgemeester en Wethouders besloten in hun vergadering van 15 April 1910, een lijst samen te stellen van bij voorkeur benoembaren, waarop in de volgorde, waarin zij door de Commissie van onderzoek en door de Plaatselijke Commissies van Toezicht werden aanbevolen, geplaatst werden:

1°. Mej. D. A. Steenbergen, onderwijzeres aan een Gemeentelijke Bewaarschool te 's Gravenhage.

2°. Mej. H. Wijnstok, onderwijzeres aan een Gemeentelijke Bewaarschool te 's Gravenhage.

3°. Mej. G. van Gedzen, onderwijzeres aan school Lr. A, alhier.

4°. Mej. M. S. Buis, onderwijzeres aan de Wilhelmina Catharinaschool, alhier.

5°. Mej. G. Jonker, onderwijzeres aan school Lr. B, alhier.

6°. Mej. J. M. van Wijk, onderwijzeres aan eene voorbereidende school te Utrecht.

7°. Mej. A. Meijer, hoofd der bewaarschool voor Nederlandsch-Israëlietische Minvermogenden, alhier.

8°. Mej. J. J. Mertens, hoofd van de Openbare Fröbelschool te Broek in Waterland.

9°. Mej. H. M. W. Lette, hoofd der Zuider Fröbelschool te Wormerveer.

Mede onder medewerking der subcommissie werd door Burgemeester en Wethouders in hun vergadering van 3 Juni 1910 een lijst van benoodigdheden voor het onderwijs aan de Voorbereidende scholen vastgesteld.

Bij de betrekkelijk snelle uitbreiding der zorg van het Gemeentebestuur voor het Voorbereidend onderwijs deed zich voor de Openbare, maar vooral voor de Bijzondere scholen de behoefte gevoelen aan geschikte, gediplomeerde onderwijskrachten, welke door het Reglement op de subsidieering, waren voorgeschreven.

Het lag voor de hand, dat uitbreiding en betere inrichting der Vormscholen daarin alleen verbetering konden brengen.

Ofschoon nu een deel der subcommissie van meening is, dat de Gemeente de opleiding der onderwijzeressen door oprichting eener Gemeentelijke Vormschool zelf op zich behoort te nemen, verdient toch de wijze, waarop Burgemeester en Wethouders hun invloed hebben geoefend op het onderwijs aan particuliere inrichtingen, allen lof.

Dezen hebben namelijk, voordat zij aan den Gemeenteraad voorstellen deden tot het verleenen van sbusidie aan de Vormscholen, die daartoe den wensch te kennen hadden gegeven, voor de inrichting der Reglementen bepaalde aanwijzingen gegeven en aan de leerplannen zekere normen gesteld, die aan de opleiding ten goede zullen komen.

Naar hun meening behoort de opleiding vas klass-onderwijzeres (akte A) te omvatten vier, die voor hoofd eener Voorbereidende school (akte B) twee leerjaren.

De tijd, aan de verschillende vakken te besteden, moet minstens zijn per week en per klasse voor:

Nederlandsche taal en lezen	2 à 3	uur
rekenen	1 à 1½	„
natuurlijke historie	¾	„
natuurkunde (in de hoogste twee klassen . .	¾	„
aardrijkskunde	¾	„
geschiedenis (in 2 klassen)	¾	„
teekenen	1½	„
zang	¾	„
bewaarschoolonderwijs met spel	1½ à 2½	„
opvoedkunde	¾	„
spreekonderwijs (in 2 klassen)	¾	„

Bij de verdeeling der vakken over de klassen en bij de bepaling van den tijd, in elke klasse aan elk vak te besteden, kan men op verschillende wijzen te werk gaan.

Wat de leerlingen moeten kennen van vrije en ordeoefeningen komt bij het spel te pas. Verder is onderwijs in gymnastiek aan te bevelen.

De leerstof van het diploma B, te verdeelen over 2 jaren, behoort te omvatten:

1⁰ opvoedkunde en methodiek van het bewaarschoolonderwijs; 2⁰

kennis der natuur vooral in verband met gezondheidsleer; 3⁰ Nederlandsche taal en lezen; 4⁰ teekenen en 5⁰ zang.

Per klasse moet per week voor deze vakken worden gerekend respectievelijk 2, 2, $1\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$ en $\frac{3}{4}$ uur.

Voorts werd het verleenen van subsidie aan de Vormschool voor R. K. bewaarschoolonderwijzeressen in uitzicht gesteld, zoo de Vereeniging zich wenschte te onderwerpen aan de volgende voorwaarden waaraan ook de andere Vormscholen moeten voldoen:

a dat tot de vormschool slechts leerlingen worden toegelaten, die het lager onderwijs met vrucht genoten hebben, hetgeen moet blijken uit een toelatingsexamen of uit een bewijs van loffelijk ontslag;

b dat het leerplan ter kennis wordt gebracht van en de lessenrooster wordt goedgekeurd door Burgemeester en Wethouders;

c dat de akten of diploma's der leeraren en leeraressen van de Vormschool voldoende worden geacht;

d dat onder goedkeuring van Burgemeester en Wethouders een regeling wordt getroffen om de leerlingen van de Vormschool in staat te stellen zich onder leidnig van een der leden van het onderwijzend personeel van de school in de practijk van het voorbereidend onderwijs te bekwamen;

e dat jaarlijks door Burgemeester en Wethouders twee leerlingen kosteloos tot de vormschool kunnen worden toegelaten;

f dat aan door Burgemeester en Wethouders aan te wijzen personen toegang wordt verleend zoowel tot de lessen als tot de toelatingsexamens en de diplomaexamens der Vormschool.

De Subcommissie kon zich met deze voorwaarden zeer goed vereenigen en adviseerde de Plaatselijke Commissie daaromtrent aan Burgemeester en Wethouders mededeeling te doen te gelijk met enkele opmerkingen, die zij voor de goede ontwikkeling der Vormscholen noodzakelijk achtte. (Zie bijlage J.)

Of bij de subsidieering al de genoemde voorwaarden inderdaad zijn gesteld is nog niet ter kennisse gekomen der Commissie.

Omtrent het toezicht op deze vormscholen adviseerde de Subcommissie aan Burgemeester en Wethouders te verzoeken, dit op te dragen aan een afzonderlijke Commissie (zie Bijlage G), jaarverslag 1909). Nadat genoemd college te kennen had gegeven, dat een dergelijke afzonderlijke Commissie buiten het toezicht zou staan op de voorbereidende scholen, waar de kweekelingen hun practische bekwaamheden moesten verkrijgen, heeft de Subcommissie zich bereid verklaard haar krachten ook in die richting beschikbaar te stellen.

Reeds is Mej. Gunning, daartoe door de subcommissie afgevaardigd, tegenwoordig geweest bij een diploma-examen van de Christ. Vormschool, dat mede werd afgenomen door deskundigen, die niet aan de school les gaven. Onze subcommissie had in dezen geest aan het Bestuur der Vormschool geadviseerd. Welk aandeel de subcommissie in het toezicht op deze scholen in het vervolg zal hebben en welke

rol haar zal worden bedeeld bij toelatings-, overgangs- en eindexamens, zal nog nader door Burgemeester en Wethouders behooren te worden geregeld.

Bij het verleenen der subsidiën aan Bijzondere Voorbereidende scholen werden door de subcommissie, evenals het vorige jaar, voor de verschillende inrichtingen adviezen uitgebracht. Zij was daardoor in de gelegenheid te wijzen op de leemten, die enkele scholen nog vertoonden, of op de verbeteringen, die konden worden aangebracht.

Behalve de 12 scholen, waarover in het jaarverslag van 1909 eenige mededeelingen voorkomen (zie aldaar bladz. 101—104), verzocht ook de Vereeniging Wijk XXII der Ned. Herv. Gemeente voor een subsidie in aanmerking te komen, ten bate van haar bewaarschool aan de De Wittenkade 61, over December 1910.

Na de wijziging der Politieverordening, vastgesteld in de Vergadering van den Gemeenteraad van 10 Maart 1909, behoeft degene, die aan het hoofd eener bewaarschool zal komen te staan, een bewijs of getuigschrift, ten blijke dat zij voor haar taak is berekend.

Bij de beoordeeling van deze bewijzen, die is opgedragen aan Burgemeester en Wethouders, heeft de Commissie geregeld gediend van advies, en telkens overwogen, of er bezwaren waren, om aan de school, die zou worden opgericht, of die van eigenaar veranderde, den naam van **bewaarschool** toe te kennen.

Naar aanleiding van een dezer adviezen is door Burgemeester en Wethouders te kennen gegeven, dat het in hun voornemen ligt, om aan hen, die reeds in het bezit zijn van een volgens de bepalingen der voormalige Algemeene Politieverordening uitgereikte vergunning voor het houden eener bewaarschool en die wijziging van die vergunning verzoeken, op grond van veranderingen in het schoolgebouw, ook al kunnen zij niet geheel voldoen aan het bepaalde bij bovengenoemd art. 284, een nieuwe vergunning uit te reiken, indien hun inrichtingen aan de overige bepalingen der verordening voldoen.

Enkele malen werd de Commissie om advies gevraagd, in bovengenoemde aangelegenheid, waar het scholen gold, die een zelfstandig bestaan kregen, nadat zij langen tijd als voorbereidende klassen aan de lagere school waren verbonden geweest.

Wij juichen het toe, dat deze afscheiding tot stand komt, allereerst omdat daarmede duidelijk wordt aangewezen, dat het onderwijs een op zich zelf staand karakter heeft, maar ook omdat deze inrichtingen daardoor vallen binnen het bereik van het Politiereglement.

De Plaatselijke Commissie heeft Burgemeester en Wethouders niet kunnen overtuigen van de wenschelijkheid en noodzakelijkheid om al de voorbereidende klassen, verbonden aan bijzondere lagere scholen op te nemen onder de inrichtingen, waarvoor vergunning moet worden gevraagd volgens de bepalingen van de Algemeene Politieverordening. (Zie bijlage L.).

Naar hun meening laat de Wet op het Lager onderwijs deze klassen

toe en ligt het niet op de weg der Gemeente toe te zien, welke bevoegdheden de leerkrachten in deze klassen bezitten, of welk onderwijs daar gegeven wordt.

De Subcommissie, erkennende de mogelijkheid, dat er kinderen beneden de 6 jaar op de Lagere school geplaatst kunnen worden, meent, dat deze leerlingen ontsnappen aan het rijksschooltoezicht, omdat het Rijk voor hen geen subsidie verleent, en ook de leerplicht op hen niet toepasselijk heeft verklaard. De Subcommissie blijft het een gemeentelijk belang achten, dat de Politieverordening ook voor deze klassen zal gelden en vreest niet, dat het Rijk een dergelijke bepaling zou vernietigen. Een afscheiding is zeker voor beide takken van onderwijs gewenscht.

Zoo was de Subcommissie in het afgeloopen jaar naar haar beste weten werkzaam in het belang van het Openbaar en Bijzonder Voorbereidend onderwijs beide.

Zij meende, dat het niet op haar weg lag te adviseeren op de adressen der kiesvereeniging „Nederland en Oranje" en van de besturen van scholen voor Voorbereidend onderwijs, om voor de particuliere voorbereidende scholen een gelijk bedrag aan subsidie toe te staan als voor de openbare uit de gemeentekas wordt betaald. Ter beoordeeling van dit beginsel achtte zij andere lichamen beter bevoegd. Waar in deze adressen sprake was van het onderwijs zelf en de schoolgelden, die daarvoor geheven moesten worden, heeft zij van haar gevoelen doen blijken. (Zie bijlage M.)

b. Openbaar Voorbereidend Onderwijs.

Aan de nieuw opgerichte school, Lr. D, Kleine Wittenburgerstraat N⁰. 76, werd tot hoofd benoemd Mej. J. M. I. Augustijn en aan Lr. E, Nieuwe Egelantiersstraat N⁰. 1, Mej. C. Gleijsteen.

Aan de scholen, Lr. F aan de Rozenstraat, Lr. G. en Lr. H. in de Cliffordstraat, die op 1 Januari 1911 in gebruik zijn genomen, werden tot hoofd benoemd, respectievelijk de dames: G. Jonker, G. van Gedzen en M. S. Buis.

Op 31 December 1910 waren de leerlingen over deze scholen als volgt verdeeld:

LETTER DER SCHOOL	VAN 4— 4½ JAAR	VAN 4½— 5 JAAR	VAN 5— 5½ JAAR	VAN 5½— 6 JAAR	TOTAAL
A	61	93	128	163	445
B	54	54	93	97	298
C	32	70	79	129	310
D	—	35	68	90	193
E	15	57	56	22	150
Te zamen	162	309	424	501	1396

Bij de bestaande behoefte aan onderwijzend personeel is het begrijpelijk, dat er betrekkelijk veel mutatie is, en het is stellig een gelukkig verschijnsel als de helpsters later als onderwijzeressen kunnen worden aangesteld. Van de 5 helpsters, die het vorige jaar aan school Lr. B verbonden waren, is er nog maar één in functie, terwijl van de onderwijzeressen twee waren vertrokken.

Deze school telt 9 klassen en heeft 8 leerlokalen met 4 speellokalen, zoodat 2 klassen beurtelings 1 lokaal moeten gebruiken, waardoor de ventilatie belemmerd wordt.

De speeltuin zal worden vergroot met een stukje gemeentegrond, dat ongebruikt achter de school ligt.

Daar op deze school bij elke plaatsing een groepje 4½ en 5-jarigen geplaatst worden, die voor het eerst naar school gaan, heeft men gelegenheid op te merken, door vergelijking met kinderen, die in een parallelklasse zitten en reeds eenigen tijd de school hebben bezocht, hoe goed het Voorbereidend onderwijs op de ontwikkeling der kinderen gewerkt heeft.

c. Gesubsidieerde Bijzondere scholen.

De bewaarschool der H. Nicolaas en Barbara had in het afgeloopen jaar nog geen bevoegde onderwijzeressen, maar alle leerkrachten kregen geregeld opleiding aan de R.-K. Vormschool voor bewaarschoolhouderessen, zoodat binnen niet al te langen tijd hier aan de subsidievoorwaarden zal worden voldaan.

De school van Wijk XXII aan de „De Wittenkade 61" heeft een bevoegd hoofd der school, een bevoegde onderwijzeres en 2 onbevoegde helpsters.

In het gebouw zijn 2 klasselokalen en 1 speellokaal, 4 privaten en 3 urinoirs, er is een speelplaats van ± 45 M^2 en een afzonderlijke bergplaats voor de kleeren. De school wordt bezocht door 78 leerlingen, die voor subsidie in aanmerking komen, en die een schoolgeld betalen ten bedrage van 15, 20, 25 of 35 cent per week.

Voor bijzonderheden der overige scholen zie men het jaarverslag over 1909, bladz. 101—104.

d Niet gesubsidieerde Bewaarscholen en bewaarplaatsen.

Voor deze inrichtingen blijft het toezicht van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst van het allergrootste belang. Reinheid en netheid laten hier en daar veel te wenschen over, maar met de Gemeente ten dienste staande middelen, aangewezen in het Politie-reglement, worden de slechtste langzamerhand van de vergunningslijst afgevoerd.

Ofschoon de leiding en het onderwijs over het algemeen op laag peil staan (er zijn ook enkele uitstekende inrichtingen onder), blijven de ouders toch altijd van deze scholen of schooltjes gebruik maken. Er

zijn ouders, die *f* 1,50 per maand schoolgeld betalen voor een inrichting, ting, die wat paedagogische waarde betreft als zeer onvoldoende, zoo niet slecht, moet worden aangeschreven. De commissie heeft zich afgevraagd, of misschien de aantrekkelijkheid van deze en dergelijke bergplaatsen voor kinderen gelegen is in het feit, dat de kinderen er kunnen overblijven. Zij heeft daarom het voornemen opgevat, te onderzoeken, in hoeverre voor dat overblijven reden bestaat, en of misschien de Openbare Voorbereidende scholen op de eene of andere wijze in deze behoefte kunnen voorzien. Aangezien het aantal Openbare Voorbereidende scholen in 1911 aanmerkelijk grooter is, heeft zij haar onderzoek tot later uitgesteld.

Aldus vastgesteld in de Vergadering der Subcommissie van 13 *Maart* 1911.

de Voorzitter,
A. D. HOLTERMAN.

de Secretaris,
P. DE VOS JR.

§ 7. Het Bijzonder Onderwijs.

Het aantal bijzondere scholen is in 1910 met 2 vermeerderd en bedraagt 107.

De scholen der Vincentiusvereeniging aan de Stadhouderskade en aan de Kloveniersburgwal zijn na 20 November gesplitst ieder in 2 afzonderlijke inrichtingen onder de namen Burgerschool en Tusschenschool.

De Schoolvereeniging tot oprichting en instandhouding eener Christelijke school voor M. U. L. O. stichte een school, die op 1 Mei gevestigd werd in een gebouw aan de 2e Van der Helststraat 32.

Op 1 October werd aan de 1e Helmersstraat 138 bij het Staringplein een school geopend, onder den naam School voor Lager en M. U. L. O. op Gereformeerden grondslag in het Bilderdijkkwartier.

Opgeheven werd de school behoorende aan de Naamlooze Vennootschap ,,Cohen Stuart's schoolvereeniging, alsmede school N°. 3 der Waalsche Gemeente, terwijl de school van den heer Hofland overging in handen eener vereeniging.

Ook de Koningin Emmaschool van den heer Vogelensang is opgeheven met het einde des jaars, maar zij verrijst uit haar assche onder een nieuw bestuur, nml. de Afd. Amsterdam van Christelijk Volksonderwijs.

De 107 bijzondere scholen kunnen worden ingedeeld als volgt:

42 scholen voor Protestanten.

40 scholen voor Katholieken.

7 scholen opgericht door vereenigingen zonder bepaalde kerkelijke richting

8 scholen in weeshuizen of gestichten.

8 scholen opgericht door onderwijzers.

Van deze scholen genoten 86 Rijkssubsidie ingevolge art. 59 der Wet tot regeling van het Lager onderwijs.

Buiten subsidie bleven de Nieuwe- en de Amsterdamsche schoolvereeniging, de R.-K. schoolvereeniging, de Handelsschool ,,Hofland", de Opleidingsschool voor Examens en de Handel, Peter's school, de Inrichting voor Stadsbestedelingen en de scholen door onderwijzers opgericht.
door onderwijzers opgericht.

De scholen tellen te zamen 25,224 leerlingen, verdeeld als volgt:

de Protestantsche scholen	10.084	leerlingen
de Katholieke scholen	13.325	,,
de Israëlietische scholen	338	,,
Scholen zonder bepaald kerkelijke richting van vereenigingen	740	,,
Scholen in weeshuizen en gestichten	392	,,
Scholen door onderwijzers opgericht	345	,,
Te zamen . . .	25.224	leerlingen

Voor veranderingen in het personeel zie men § 2 onder *b*.

De scholen der Ned. Herv. Diaconie ondergingen grootere of kleinere verbeteringen. In N⁰. 1 werden de oude modelsbanken door nieuwe vervangen, terwijl de lokalen een vriendelijker voorkomen hebben verkregen. In 1911 zal het laatste lokaal, dat op verbetering wacht, onder handen worden genomen.

In N⁰. 4 kwamen in de beide hoogste afdeelingen Amerikaansche banken voor 2 leerlingen; ook in N⁰. 5 werden de ouderwetsche banken door nieuwe vervangen en de kunstverlichting belangrijk verbeterd. N⁰. 6 voldoet nu ook aan artikel 8, derde lid van 't Koninklijk Besluit van den 12den September 1905, doordat alle ramen van boven naar binnen kunnen geopend worden.

Boven de bestaande lokalen van school N⁰. 7 zijn 3 klasselokalen gebouwd, met een ruim portaal, 2 urinoirs en 5 closets, zoodat de bijschool aan de Plantage Middenlaan N⁰. 21 kan vervallen.

Ter verbetering van de verlichting is in een der benedenlokalen der Waalsche diaconieschool N⁰. 1, een reflector aangebracht.

Verbetering der privaten en urinoirs, in overeenstemming met artikel 12 van bovengenoemd Koninklijk Besluit had plaats in de Christelijke Burgerschool aan de Prinsengracht.

In de school voor Stadsbestedelingen zijn nieuwe schoolbanken gekomen.

School N⁰. 2 der Vereeniging voor Lager onderwijs op Gereformeerden grondslag, verkreeg een nieuw gebouw aan de Nassaukade 124, dat aan alle eischen voldoet en zoodoende een schitterende tegenstelling vormt met het verlaten gebouw aan de Bloemstraat 148. Splitsing der groote school N⁰. 5 dezer Vereeniging in twee kleinere scholen zou hier in vele opzichten een groote verbetering brengen. De ruimte is te klein voor het groot aantal leerlingen, die niet altijd naar paedagogische eischen kunnen worden verhoogd. Uitbreiding van het aantal lokalen is door gebrek aan terrein niet goed mogelijk. In het afgeloopen jaar werd het kunstlicht in 8 klassen belangrijk verbeterd.

De Aloysiusschool mag zich verheugen in het bezit van electrisch licht door het geheele gebouw, terwijl de St. Ignatiusschool door gaslicht is geholpen.

In school N⁰. 2 der Vereeniging tot bevordering van Christelijk schoolonderwijs kwamen nieuwe Amerikaansche banken.

De school der Nieuwe Schoolvereeniging werd met 2 lokalen vergroot. Een niet minder belangrijke uitbreiding onderging de St. Mariaschool aan de Da Costakade, waar 4 nieuwe lokalen en een afzonderlijk gebouw voor M. U. L. O. werden gesticht.

In aanbouw zijn 9 lokalen voor afdeeling D der St. Antoniaschool, terwijl 6 nieuwe klasselokalen voor afdeeling A in gebruik kunnen worden genomen. Sedert Juni 1909 zijn de leerlingen van afdeeling A geplaatst in hulpscholen aan de Haarlemmer Houttuinen 81 en die der

andere afdeeling aldaar op N⁰. 24. Na de groote vacantie in 1911 gaan de leerlingen naar de nieuwe school over.

Op den 3den October 1910 werd de Prinses Julianaschool van de Vereeniging de Vrije Christelijke school overgebracht naar de nieuwe school in de Brederodestraat bij het Staringplein. Het is een 8-klassige school, die geheel naar de eischen van den tegenwoordigen tijd is ingericht.

De scholen De Genestetschool en die der Vereeniging voor Christelijk Lager en M. U. L. O. voor jongens en meisjes, Jan Luykenstraat 19, werden zoodanig uitgebreid, dat iedere klasse over een eigen lokaal beschikt; de laatste school door bijtrekking der ambtswoning aan het schoolgebouw.

Het gebouw der Vereeniging ,,Christelijk Instituut Heerema", is inwendig geheel vernieuwd en verbeterd, wat het uiterlijk aanzien betreft is dit ook het geval met de benedenlokalen der school met den bijbel voor Sloten en Overtoom.

Uit de Oranjeschool zijn de gaskachels verwijderd en vervangen door vulkachels.

Meer licht en betere ventilatie is gewenscht in het gebouw der St. Mariaschool aan de Prinsengracht 29, en wat het laatste betreft, ook in de school I der Vereeniging ,,Luther".

De school voor haveloozen heeft een te beperkte schoolruimte, terwijl ook de localiteit der Burgerschool met den Bijbel, Keizersgracht 345, veel te wenschen overlaat.

In het gebouw der St. Jozefschool, Nieuwe Looiersstraat 122, is nog steeds geen kunstlicht aangebracht. Voor het onderwijs kan dit nadeelig zijn, daar in de donkere wintermaanden des namiddags, wanneer de duisternis invalt, van het lesrooster zoodanig moet worden afgeweken, dat alleen vakken worden onderwezen waarbij de leerlingen niet behoeven te lezen of te schrijven. Van nog meer belang achten wij evenwel het bezwaar, dat ook de gangen en trappen niet verlicht zijn. Mocht bij het uitgaan der leerlingen op een donkere winterdag eens een gedrang ontstaan, dan zou dit gebrek in deze vrij sterk bezette school nadeelige gevolgen kunnen hebben.

Het gebouw van de Christelijke Burgerschool, Commelinstraat 42, op welks gebrekkige inrichting wij reeds vroeger wezen, heeft nog geenerlei verbetering ondergaan.

De gebreken van dit gebouw zijn naar ons oordeel de volgende:

1⁰. De geheele school bestaat uit slechts drie lokalen, waarin de ruim 130 leerlingen zijn geplaatst, telkens twee klassen in één lokaal. Wel is waar is er op de bovenverdieping nog een lokaal voor de kinderen der voorbereidende klasse, doch dit is tijdelijk buiten gebruik gesteld.

2⁰. Deze drie lokalen zijn van elkander gescheiden door glazen wanden, waarvan die tusschen het voorste en het middelste lokaal slechts halverwege tot den zolder reikt. Het gevolg is, dat men in

het éene lokaal steeds het onderwijs in het andere hoort, wat noodzakelijk de aandacht moet afleiden, het zij dan dat de kinderen aan dit rumoer langzamerhand gewend raken. Men tracht dit nadeel zooveel mogelijk te beperken, door het lesrooster zoodanig in te richten, dat zooveel mogelijk in één lokaal schriftelijk wordt gewerkt, terwijl in het andere mondeling onderwijs of zangles wordt gegeven. Dat zulks echter voor het rustig maken van schriftelijk werk niet bevorderlijk is, ligt o. i. voor de hand.

3⁰. De twee laagste klassen zijn geplaatst in het derde (achterste) lokaal, dat lager is gelegen dan de twee andere en waarheen een trapje van enkele treden toegang geeft. Dit lokaal heeft geen directen uitgang naar buiten; de kinderen moeten dus de school verlaten over het genoemd trapje en door de twee andere lokalen. Dat zulks ernstige bezwaren kan opleveren in geval van een paniek (gesteld er breekt brand uit bij de buren) behoeft geen betoog; en dit klemt nog meer, als men in aanmerking neemt, dat de doorgang in de twee voorste lokalen zeer smal is (niet breed genoeg voor twee volwassen personen naast elkaar) en dat de voordeur, die naar schatting ten hoogste 1 M. breed is, nog gedeeltelijk wordt versperd door een soort tochtscherm, dat wel gedeeltelijk op zij kan worden gedraaid, maar toch eene belemmering blijft.

4⁰. Een gang is in het gebouw niet aanwezig; de voordeur deeft direct toegang tot de voorste schoolkamer. De kleeren worden dan ook *in* de lokalen opgehangen.

5⁰. Voor alle leerlingen bestaan slechts één privaat en één urinoir. Deze inrichtingen bevinden zich *in* het derde schoollokaal. Of zulks uit hygiënisch oogpunt afkeuring verdient laten wij aan meer deskundigen ter beoordeeling over; het komt ons echter voor, dat de kinderen uit de hoogere klassen, die van die inrichtingen gebruik moeten maken, daartoe niet als 't ware ten aanschouwe van de geheele school eene wandeling naar de laagste klasse behooren te maken en daar achter een der twee deurtjes verdwijnen, te meer daar die deurtjes o. i. niet geschikt zijn om elk geluid te dempen. Voor de dames, die in de laagste klassen les geven, vinden wij dezen toestand op zijn minst genomen onsmakelijk.

6⁰. Tegenover de hier geschetste nadeelen kunnen wij mededeelen, dat de kubieken inhoud van elk lokaal, dank zij het wegbreken van een plafond ruim voldoende, en het licht in de lokalen zeer goed is.

Ernstige bezwaren heeft de Commissie tegen de gebreken in het onderwijs der „Amsterdamsche Christelijke school", Kerkstraat 157.

Deze school telde, in November 1910, 36 leerlingen, de voorbereidende klasse niet medegerekend. Het bestuur der school heeft vrijstelling gevraagd van de bepaling, dat na 1 Januari 1911 geen gemeenschap mag zijn tusschen school en onderwijzerswoning en deze is verleend.

Er zijn twee klasselokalen en een gymnastieklokaal. In het eene lokaal bevinden zich 22 leerlingen, van 6—12 jaar, verdeeld in zes

klassen, waarvan de drie hoogste alleen uit meisjes bestaan; het onderwijs over al deze klassen is opgedragen aan eene onderwijzeres.

Het hoofd der school geeft in het andere lokaal les aan 14 jongens; die de 4e, 5e, 6e en 7e klasse vormen; twee uren per week komen de meisjes der 5e en 6e klasse hierbij voor de lessen in natuurkunde. Heeft één klasse afzonderlijk mondeling les, dan moeten alle andere in dien tijd schriftelijk werk maken of teekenen; ook worden dikwijls 3 of 4 klassen samen genomen voor een mondelinge les, bijv. in natuurkunde, natuurlijke historie en lezen. Op den rooster is voor de verschillende vakken het vereischte getal uren uitgetrokken; maar, reeds in de 4e klasse, dus voor kinderen van 9 à 10 jaar, staat voor geschiedenis en aardrijkskunde eenmaal per week bijgevoegd: *schriftelijk*. De nadeelen van een dergelijke regeling, nl. éene onderwijskracht voor 6 of 4 klassen, springen in het oog. Waar zooveel tijd gegeven wordt aan schriftelijk werk, ook door zeer jeugdige kinderen, — waar dikwijls groepen leerlingen van uiteenloopenden leeftijd en kennis voor mondelinge lessen gecombineerd worden, daar kan het onderwijs niet voldoende vruchtdragend zijn. Wel tracht het hoofd der school het tekort zijner leerlingen aan kennis en ontwikkeling aan te vullen door enkelen 's avonds en op den vrijen middag extra lessen te geven, maar de gebreken die de dagschool aankleven, worden daardoor niet opgeheven.

Hoewel het peil van ontwikkeling in de hoogere klassen niet hoog staat, leeren de leerlingen er twee talen, nl. Fransch en Duitsch. Ook Engelsch staat op den rooster, maar werd in de afgeloopen cursus niet gegeven. De „Amsterdamsche Christelijke school" geniet *f* 2100 rijkssubsidie, nl. *f* 1200 voor het hoofd, *f* 900 voor de onderwijzeres; dus bijna *f* 60 per leerling.

Omtrent de algemeene resultaten van het bijzonder onderwijs, zijn enkele Subcommissiën zeer tevreden; andere wenschen hun oordeel op te schorten, tot zij in het volgend jaar een grondiger onderzoek hebben ingesteld.

Sommige hoofden van bijzondere scholen, namen tegenover het voornemen der Commissie, om meer absolute gegevens te verzamelen ter beoordeeling van het kennen en kunnen der leerlingen van de hoogste klassen, een eenigszins gereserveerde houding aan, die niet bevorderlijk is aan het welslagen van het voorgenomen onderzoek. Enkele hoofden maakten bezwaar het werk, dat door de leerlingen gemaakt was, uit de school mede te geven, andere gaven te kennen, dat een officieele aanschrijving van de Commissie, waarin van het voorgenomen onderzoek mededeeling werd gedaan, moest voorafgaan. Nog andere wilden liever, dat van het eerste onderzoek geen melding werd gemaakt, omdat de omstandigheden, waaronder gewerkt was, ongunstig waren. Een enkele achtte zelfs de Commissie niet in staat, een dergelijk onderzoek naar behooren in te stellen. Wij betreuren het dat hier en daar, een dergelijk, zij het dan ook lijdelijk verzet aan het pogen

der Commissie te beurt valt. Bij de uitbreiding van het Bijzonder onderwijs behoort in het jaarverslag ook de toestand van dit onderwijs zoo goed mogelijk te worden beschreven, en dit valt de Commissie moeilijk, zoo zij van de schoolbesturen en het onderwijzend personeel niet alle medewerking ondervindt.

Tot recht begrip van deze opmerking vermeldt de Commissie met genoegen, dat haar deze van het meerendeel der scholen, in ruime mate wordt verleend.

Ook bij het Bijzonder onderwijs wordt de behoefte gevoeld, de leerlingen langer op school te houden, dan de Leerplichtwet voorschrijft. In het afgeloopen jaar wordt van 561 leerlingen vermeld, dat zij de hoogste klasse der school voor de tweede maal hebben doorloopen.

Naar de ons door de hoofden der scholen verstrekte inlichtingen bezochten 78 leerlingen de openbare avondcursussen voor vreemde talen.

Van de verschillende scholen moesten 22 leerlingen wegens wangedrag worden verwijderd.

De volgende staat geeft eenigszins een indruk van den aard van het onderwijs aan die Bijzondere scholen van Vereenigingen, wier leerlingen voor een grooter of kleiner deel overgingen naar inrichtingen voor voortgezet onderwijs.

NAAM DER SCHOOL	Aantal leerlingen, dat examen deed en overging naar inrichtingen van voortgezet onderwijs
Ned. Herv. Diaconie N°. 2, N°. 4, N° 7.......	Van elk dezer scholen werd één leerling geplaatst op de Christelijke normaallessen.
Burgerschool der Ned. Herv. Gemeente......	De 11 leerlingen, die examen deden slaagden allen, nml. 3 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 3 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 3 voor het gymnasium; 2 voor de Hervormde Kweekschool. 1 Leerling werd zonder examen geplaatst op de 1e H. B. S. met 3-j. cursus, 1 op de 3e H. B. S. met 3-j. cursus.
Waalsche Diaconie N°. 1..........	4 leerlingen deden examen en slaagden: 2 voor kostelooze plaatsing op de 1e H. B. S. met 3-j. cursus; 1 voor kostelooze plaatsing op de Gemeentelijke Kweekschool en 1 voor eigen rekening.
„ 2..........	8 leerlingen deden examen en slaagden: 4 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 1 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 2 voor de Centrale school; 1 voor de Vormschool, Bewaarschoolhouderessen. 2 leerlingen werden zonder examen geplaatst, nml. 1 op de H. B. S. met 3-j. cursus en 1 op een Ambachtsschool.
Burgerweeshuis.........	1 leerling werd zonder examen geplaatst op de 1e H. B. S. met 3-jarigen cursus; 1 op een Ambachtsschool.
N. I. Meisjesweeshuis...	1 leerling slaagde voor een Normaalschool; 1 voor de Vormschool van Bewaarschoolhouderessen.
R. K. Meisjesschool v/h Maagdenhuis.........	1 leerling slaagde voor de Normaalschool in St. Pius (Kerkstraat).
Scholen op Geref. grondslag N°. 1............	5 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 2 voor de Chr. H. B. S.; 2 voor de Geref. Kweekschool; één voor de Chr. Normaallessen.
„ 3............	3 leerlingen deden examen en slaagden, nml: 2 voor de Geref. Kweekschool en 1 voor de Christelijke Normaallessen.
„ 4............	1 leerling deed examen en slaagde voor de Vormschool voor Chr. Bewaarschoolhouderessen.
School in 't Jacob van Lennepkwartier.......	1 leerling deed examen en slaagde voor de H. B. S. met 3-j. cursus.

Naam der school	Aantal leerlingen, dat examen deed en overging naar inrichtingen van voortgezet onderwijs
School voor L. en M. U. L.O. op Geref. grondslag.	6 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 3 voor de Chr. H. B. S.; 3 voor het Geref. Gymnasium. 4 werden zonder examen geplaatst op de Chr. H. B. S.
Vereen van den Allerh. Verlosser St. Piusschool	1 leerling voor de Normaalschool.
St. Ignatiusschool.......	1 leerling slaagde voor de Kweekschool te Oudenbosch.
St Leoschool	1 leerling werd zonder examen geplaatst op de Kweekschool Haarl. Houttuinen.
St. Jozefschool..........	3 leerlingen deden examen en slaagden voor een Normaalschool.
Vereeniging van den H. Vincentius school Lr. A..........	3 leerlingen deden examen en 2 slaagden voor de St. Vincentius Normaalschool.
„ „ B..........	3 leerlingen deden examen en slaagden voor de Normaalsch.
„ „ C..........	1 leerling deed examen en slaagde voor de R. K. H. B. S.
„ „ D..........	1 leerling deed examen en slaagde voor de St. Vinc. Normaalschool. 1 werd zonder examen geplaatst op een Ambachtsschool.
„ „ E..........	5 leerlingen deden examen en slaagden, nml. 2 voor het Seminarie Hageveld en 3 voor de Normaalschool der St. Vincentiusvereeniging.
School Kloveniersb.wal..	16 leerlingen deden examen en slaagden voor de H. B. S., Seminarie, de Kweekschool en het Gymnasium.
Stadhouderskade........	16 leerlingen deden examen en slaagden nml.: 3 voor 't Gymnasium; 2 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 4 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 5 voor de Normaalschool; 2 voor de Kweekschool.
In omnibus charitas St. Joannesschool	1 leerling deed examen en slaagde voor een Bijzondere Kweekschool v. onderwijzeressen; 3 werden zonder examen geplaatst op een Bijzondere Kweekschool voor onderwijzeressen te 's Hertogenbosch.
St. Jacobusschool	3 leerlingen deden examen en slaagden voor een R. K. Bijzondere Kweekschool.
Vereen. tot bevordering van Chr. schoolonderw. N⁰. 1..........	6 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 4 voor de Chr. Normaallessen; 2 voor de H. B. S. met 3-j. cursus.
„ 3..........	5 leerlingen deden examen. 4 slaagden, nml. voor de Chr. H. B. S.; voor de Chr. Normaallessen; voor de 1e H. B. S. met 3-j. cursus; 1 voor de Gem. Kweekschool werd afgewezen.

Naam der school	Aantal leerlingen, dat examen deed en overging naar inrichtingen van voortgezet onderwijs
Ver. voor Geref. scholen Oosterparkschool......	16 leerlingen deden examen, waarvan 11 slaagden, nml.: 2 voor de Chr. H. B. S. met 5-j. cursus; 1 voor het Geref. Gymnasium; 1 voor de Geref. Kweekschool; 5 voor de Chr. Normaallessen; 1 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 1 voor de H. B. S. met 3-j. cursus. Zonder examen werden geplaatst: 4 op de H. B. S. met 3-j. curs.; 2 op de Chr. H. B. S. met 5-j. curs. en 1 op de Industrieschool.
School Marnixstraat.....	Van de 9 leerlingen, die examen deden, slaagden er 8, nml. 1 voor de Herv. Kweekschool; 1 voor de Geref. Kweeksch.; 4 voor de Chr. Normaallessen; 1 voor de Chr. H. B. S.; 1 werd afgewezen voor het Stedelijk Gymnasium.
Koningin Emmaschool..	2 leerlingen deden examen en slaagden voor de Normaallessen.
Amsterd. Schoolvereen...	9 leerlingen deden examen, waarvan er 7 slaagden, nml.: 1 voor de H. B. S. voor meisjes; 2 voor de Handelsschool; 1 voor het Sted. Gymnasium; 1 voor het Geref. Gymnasium; 3 voor de 1e H. B. S. met 5-j. curs.; 1 voor de 2e H. B. S. met 5-j. curs. 9 leerlingen werden zonder examen geplaatst, nml.: 6 op de Bijz. H. B. S. voor meisjes; 1 op de nieuwe Middelb. school v. meisjes; 1 bij Mej. van Loon; 1 op de Handelsschool.
Nieuwe Schoolvereen....	8 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 6 voor het Stedelijk Gymnasium; 1 voor de 2e H. B. S. met 5-j. cursus en 1 voor de bijzondere Handelsschool „Hofland". Zonder examen werden toegelaten: 6 leerlingen voor de 1e kl. H. B. S. verbonden aan de Openbare Handelsschool; 1 voor de 1e kl. H. B. S. te Rotterdam; 4 voor de 1e kl. van de Middelbare School voor Meisjes; 4 voor de 1e kl. van de Nieuwe Middelbare School voor Meisjes.
Vereeniging Luther No. 1............	2 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 1 voor een H. B. S. met 3-j. curs.; 1 voor de electro-technische school. Zonder examen werden 3 leerlingen geplaatst op een H. B. S. met 3-j. cursus.
„ 2............	1 leerling deed examen en slaagde voor de electro-Technische school.
Burgerschool m/d Bijbel Keizersgracht 345.....	2 leerlingen deden examen en slaagden, nml. 1 voor de Geref. Kweekschool; 1 voor het Geref. Gymnasium.
Chr. Burgerschool Fokke Simonszstr. 11/13.	16 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 1 voor de H. B. S. voor meisjes; 8 voor de H. B. S. met 5-j. cursus; 2 voor de H. B. S. met 3-j. cursus; 4 voor het Stedelijk Gymnasium; 1 voor de electr. Technische school.
School met den Bijbel voor Sloten en Overtoom...	4 leerlingen deden examen, waarvan er 3 slaagden, nml.: 2 voor de Geref. Kweekschool en 1 voor de Chr. Normaallessen. 1 leerling werd zonder examen geplaatst op de Industrieschool.

NAAM DER SCHOOL	Aantal leerlingen, dat examen deed en overging naar inrichtingen van voortgezet onderwijs
Vrije Christelijke school N⁰. 1. Oranje-school...	10 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 1 voor de Kweekschool a/d Klokkenberg te Nijmegen; 3 voor een bijzondere Normaalschool; 2 voor de Geref. Kweekschool; 1 voor de Ned. Herv. Kweekschool; 2 voor een H. B. S. met 3-j. cursus en 1 voor een cursus Chr. Voorber. Onderwijs. Zonder examen werden geplaatst: 1 leerling op een Ambachtsschool; 1 leerling op de Electr. Techn. School.
N⁰. 2. Prinses Julianasch.	4 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 3 voor de H. B. S. en 1 voor het Geref. Gymnasium.
Instituut Goudschaal....	6 leerlingen deden examen en slaagden voor de H. B. S., 't Gymnasium en de Kweeksch. v. Machinisten.
Chr. Tusschenschool. Westeinde 19.........	13 leerlingen deden examen, waarvan er 12 slaagden, nml.: voor de H. B. S. 1e en 2e klassen; 't Gymnasium, de Telegraphie en de 4e kl. der Normaalschool.
Kennis en Godsvrucht...	8 leerlingen deden examen, waarvan er 7 slaagden, nml.: 2 voor een H. B. S. met 3-j. cursus; 1 voor de Centrale school; 2 voor een Vervolgkl.; 1 voor de school M. U. L. O a/d Aemstel; 1 voor het Nederl. Israel. Seminarium.
St. Mariasch.(Broedersch).	6 leerlingen deden examen, die slaagden, nml.: 3 voor de H. B. S.; 1 voor het R. K. Gymnasium; 2 voor het R. K. Seminarie.
St. Louisschool..........	16 leerlingen deden examen, waarvan er 15 slaagden, nml.: 8 voor de H. B. S., (een werd afgewezen); 5 voor het Gymnasium; 1 voor de Middelb. Technische school; 1 voor de Ambachtsschool.
St. Jozefschool..........	2 leerlingen slaagden voor de Bisschoppelijke Kweekschool te Oudenbosch.
St. Antoniaschool.......	10 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 8 voor de St. Antonia Kweekschool; 1 voor de Bijzondere Kweeksch. te Bergen en 1 voor de Bijzondere Kweeksch. te Dongen.
St. Mariaschool.........	2 leerlingen deden examen en slaagden voor de Kweeksch.
St. Barbaraschool.......	9 leerlingen deden examen en slaagden voor de R. K. Normaalschool a/d Eikenweg.
Ger. Majellaschool......	1 leerling werd zonder examen geplaatst op de R. K. Normaalschool a. d. Lauriergracht.
St. Rosaschool, Hekelveld	1 leerling deed examen en slaagde voor de R. K. Vormschool.
Singel..................	6 leerlingen deden examen en slaagden voor een Kweekschool.
Gest. Voorzienigheid....	6 leerlingen werden zonder examen geplaatst op de Voorber. Klassen der Normaallessen van de St. Hieronymus Aemilianusstichting.

Naam der school	Aantal leerlingen, dat examen deed en overging naar inrichtingen van voortgezet onderwijs
R. K. Schoolvereeniging.	7 leerlingen deden examen en slaagden voor de H. B. S. en het gymnasium; 1 leerling werd zonder examen geplaatst o. d. Handelsschool.
St. Aloysiusgesticht	2 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 1 voor een Seminarium; 1 voor een Normaalschool.
Collége St. Nicolas......	9 leerlingen deden examen en slaagden voor de H. B. S. met 5-j. cursus en 't Gymnasium, 1e en 2e klasse.
De Genestetschool	13 leerlingen deden examen, waarvan er 12 slaagden, nml.:
Kaiser Wilhelmschule...	2 leerlingen deden examen en slaagden voor de Realschule te Düsseldorf en Cöln.
Chr. Burgerschool, Eben Haeser, Kerkstr. 70	17 leerlingen slaagden, nml.: 4 voor de Geref. Kweekschool; 2 voor de Herv. Kweekschool; 6 voor de Chr. H. B. S.; 3 voor de Gem. H. B. S.; 1 voor de Chr. Normaallessen; 1 voor het Gymnasium te Doetinchem; 3 leerlingen werden zonder examen geplaatst op de H. B. S. met 3-j. cursus.
Ver. v. Chr. L. en M. U. L. O. voor jongens en meisjes.	12 leerlingen deden examen en slaagden, nml.: 3 voor 't Sted. Gymnasium; 3 voor het Geref. Gymnasium; 1 voor 't Gymnasium te Zetten; 3 voor de Chr. H. B. S.; 2 voor de Gem. H. B. S.
Opleidingsschool voor Examens en den Handel.	Van de 23 leerlingen, die examen deden zijn er 20 geslaagd, nml.: 1 voor de 1e klasse der H. B. S.; 5 voor de 2e klasse der H. B. S. (2 afgewezen); 1 voor de 3e klasse der H. B. S.; 1 voor de 4e klasse; 9 voor de Middelbare Technische school (1 afgewezen); 1 voor de Kweekschool v. d. Zeevaart; 2 voor het diploma M. U. L. O.
Handelsschool „Hofland."	15 leerlingen deden examen, waarvan 10 slaagden, nml.: 2 voor de Openbare Handelsschool (4e kl.); 2 voor de 4e klasse der H. B. S. met 5-j. cursus; 2 voor de 3e klasse der 3e H. B. S. met 3-j. cursus (1 afgewezen); 1 voor de Kweekschool v. d. Zeevaart; 1 voor de Machinistenschool te Hellevoetsluis; 1 voor de Landbouwschool te Wageningen; 1 voor de 1e klasse der H. B. S. met 5-j. cursus; 2 leerlingen werden zonder examen geplaatst op de 1e klasse der 3e H. B. S. met 3-j. cursus.
Peeter's school..........	3 meisjes deden examen, waarvan er 2 slaagden, nml.: 1 voor de H. B. S. voor meisjes, 1 voor de H. B. S. met 5-j. cursus.
Christel. Schoolvereenig. „Instituut Heerema."...	14 candidaten deden examen, 13 zijn geslaagd, nml.: 1 voor de Middelbare Technische school; 1 voor klerk a. d. Rijkspostspaarbank; 1 voor de 1e klasse der Chr. H. B. S.; 1 voor de 3e klasse van 't Lyceum (den Haag); 1 voor de 2e klasse van 't Geref. Gymnasium en 2 voor de 1e klasse; 1 voor de 4e klasse der H. B. S. te Zaandam en 1 voor de 1e klasse; 1 voor de 4e klasse der Bijzondere H. B. S. te Voorschoten; 1 voor de Chr. Kweeksch. v. Onderwijzers te Zetten; 1 voor 't diploma M. U. L. O.; 1 voor hulptelegrafist posterijen.

De volgende staten geven een beeld van de bevolking der klassen van de bijzondere scholen, welke door Vereenigingen en Kerkelijke besturen zijn opgericht of zich in weeshuizen bevinden.

* DIACONIESCHOLEN DER NEDERDUITSCHE HERVORMDE GEMEENTE.

No.	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1	38	38	38	36	40	38	35	33	37	—	—	—	333	1 Mrt. en 1 Nov. 1911
2	46	46	46	44	46	44	48	48	45	48		36	497	16 Jan. en 16 Juli
3	30	37	23	42	40	40	38	41	43		43		377	16 „ „ 16 „
4	54	53	54	52	51	48	50	49	49	44	—	—	504	1 Mrt. en 1 Nov. 1911
5	42	35	40	42	42	40	31	35	25	—	—	—	332	1 „ „ 1 „ 1911
6	50	48	49	50	35	35	—	—	—	—	—	—	267	1 Jan. en 1 Juli
7	47 16	44 18	52 14	48 26	52 20	48 20	50	49	—	—	—	—	504	1 Mrt. en 1 Nov. 1911
										Totaal . .			2814	

* CHRISTELIJKE BURGERSCHOOL DER NEDERDUITSCHE HERVORMDE GEMEENTE.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
15	11	18	16	18	14	13	9	114	1 September

WAALSCHE DIACONIESCHOLEN.

No.	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1	13	10	15	13	23	14	11	9	108	Half Augustus
2	15	6	20	12	13	12	12	3	93	„ „
							Totaal . .		201	

SCHOLEN IN WEESHUIZEN EN GESTICHTEN.

SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing
Weeshuis Ned. Herv. Gemeente	11	12	23	25	15	9	—	95	
*R. K. Jongensweeshuis . . .	16	13	10	25	24	10	—	98	
*R. K. Maagdenweeshuis . .	6	15	14	6	—	—	—	41	
Ned. Isr. Jongensweeshuis . .	6	5	9	9	6	7	—	42	
„ „ Meisjesweeshuis . .	7	7	6	5	4	6	—	35	
Burgerweeshuis	3	2	6	4	5	8	7	35	
Bestedelingenhuis	6	3	1	—	4	4	—	18	
R. K. Gesticht v. Liefdadigheid	—	—	—	—	14	14	—	28	
					Totaal . .			392	

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

School der Israëlietische Godsdienstinstelling „Talmud Tora".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
36	32	34	32	31	20	185	Januari

* Scholen der Vereeniging voor Lager Onderwijs op Gereformeerden grondslag.

Nummer	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1	34	28	35	47	37	31	—	—	—	—	—	—	212	1 April
2	54	51	51	52	32 38	34	19	—	—	—	—	—	331	Na 1 April om de 9 maanden.
3	27	44	39	38	46	46	38	36	34	—	—	—	348	Om de 9 mnd. Aug. 1911
4	47	48	47	48	49	48	48	47	45	44	44	45	560	1 April en 1 October
5	34	38	48	40	46	53	48	56	50	49	48	49	559	1 „ „ 1 „
									Totaal . .				2010	

* Scholen der Vereeniging tot inrichting en instandhouding eener school voor gewoon Lager Onderwijs op Gereformeerden grondslag in het Jacob van Lennepkwartier.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
49	49	47	48	46	46	45	45	34	409	Om de 9 maanden 1 Juli 1911.

School der „Vereeniging voor Lager- en Meer Uitgebreid Lager Onderwijs op Gereformeerden Grondslag".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
40	31	42	39	21 24	22 20	25 7	24	19	8	328	1 Mei

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

* Scholen der Vereeniging tot Weldadigheid van den Allerheiligsten Verlosser.

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1 St. Piusschool	28	21	15	18	17	17	13	10	8	4	—	151	Na de av.-vacantie
2 St. Jozefschool	35	33	30	38	36	36	—	—	—	—	—	477	1 September
	45	44	45	46	47	42	—	—	—	—	—		
3 St. Aloysiusschool	55	48	46	46	46	46	45	42	—	—	—	374	Om de 9 maanden
4 St. Mariaschool	—	14	13	13	12	7	10	—	—	—	—	69	1 September
5 St. Annaschool	13	13	9	14	14	7	—	—	—	—	—	70	"
6 St. Ignasiusschool	44	38	30	33	33	32	—	—	—	—	—	210	"
7 St. Antoniusschool	40	25	26	40	26	26	—	—	—	—	—	183	"
8 St. Leoschool	44	32	31	41	39	39	—	—	—	—	—	579	"
	44	32	41	44	37	—	—	—	—	—	—		
	29	24	23	20	21	38	—	—	—	—	—		
									Totaal...			2113	

* Scholen der Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo.

a Armenscholen en *b* Tusschenscholen.

Letter		1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
A	*a*	46	48	39	44	48	41	36	33	38	—	—	—	663	Om de 9 maanden
	b	42	40	40	40	40	40	48	—	—	—	—	—		Op 1 April
B		29	37	38	37	35	30	30	24	—	—	—	—	260	Om de 9 maanden
C		43	38	42	36	42	37	32	42	—	—	—	—	312	1 Juli
D		33	31	57	57	56	56	45	55	—	—	—	—	647	1 April en 1 Oct.
		28	37	57	52	56	27	—	—	—	—	—	—		
E	*a*	59	57	55	53	51	41	39	—	—	—	—	—	669	1 April
	b	53	49	57	41	43	43	34	—	—	—	—	—		
F	*a*	40	39	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	1 Mei
	b	36	34	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
										Totaal...				2770	

b Tusschenscholen en *c* Burgerscholen.

Ligging		1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
Kloveniersb.w. 95	*c*	40	40	39	41	36	33	—	514	Begin September
Groeneburgw. 30	*b*	50	48	46	48	48	45	—		
Stadh.kade 60	*c*	50	45	44	48	44	34	27	604	"
	b	50	44	48	48	46	40	36		
									1118	

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven, niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

Scholen der Vereeniging „In Omnibus Charitas".

Naam der school	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	8e klasse	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
St. Jac. school 3e kl.	11	16	20	14	15	5	6	3	90	begin Sept.
St. Jac. school 4e kl.	7	8	6	7	10	4	2	8kl. 3, 9kl. 3	50	„ „
St. Joannes-school:										
1e afdeeling	47	46	43	41	39	36	30	—	701	
2e „	46	41	35	42	38	36	34	32		
3e „	16	15	23	14	18	13	8	8		
					Totaal . . .				841	

Scholen der Vereeniging tot bevordering van Chr. Schoolonderwijs.

No.	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	8e klasse	9e klasse	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1	27	23	24	25	23	22	26	24	20	214	1 October 1911
2	45	38	38	36	49	37	36	—	—	279	1 September 1911
3	39	37	40	37	37	35	27	—	—	252	1 Mei en 1 Nov.
								Totaal		745	

* Scholen der „Vereeniging voor Gereformeerde scholen in de Gemeente Amsterdam".

No.	1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	8e klasse	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1	43	54	45	46	37	46	43	29	343	1 September
2	39	38	41	48	45	40	29	35	315	1 Mei en 1 Sept.
							Totaal		658	

Schoolvereeniging tot oprichting en instandhouding eener Christelijke school voor M. U. L. O.

Plaats der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
2e v. d. Helststraat 32	17	6	4	5	4	4	7	47	1 Mei

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

"SCHOOL DER VEREENIGING "KONING WILLEMSHUIS",
(Koningin Emma-school).

1e klasse	2e klasse	3e klasse	4e klasse	5e klasse	6e klasse	7e klasse	TOTAAL	Plaatsing van nieuwe leerlingen
25	32	35	42	32	31	35	232	2e Dinsd. na Paschen

SCHOOL VAN DE INRICHTING VOOR HAVELOOZE KINDEREN "EBER HAËSER".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
54	53	50	51	29	31	268	Onbepaald

SCHOOL VAN DE "AMSTERDAMSCHE SCHOOLVEREENIGING".

Voorber. klasse	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing
10	17	14	15	17	13	15	101	1 September

SCHOOL DER "NIEUWE SCHOOLVEREENIGING".

Voorber. klasse	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
A 20	20	19	21	21	20	21	17	—	277	1e Dinsdag in Sept.
B 20	17	19	21	21	20	—	—	—		

SCHOLEN VAN DE VEREENIGING "LUTHER".

No.	Voorber. klasse	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing
1	15	22	29	25	43	44	49	—	227	half Augustus
2		13	8	15	19	18	33	—	107	" "
							Totaal		334	

* SCHOLEN VAN DE VEREENIGING "BURGERSCHOOL MET DEN BIJBEL".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
7	8	7	12	6	9	8	7	3	67	1 September

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

SCHOOL DER VEREENIGING „DE SCHOOL MET DEN BIJBEL".

Voorber. klasse	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
12	24	20	10	18	17	10	12	123	Einde Augustus

SCHOOL MET DEN BIJBEL VOOR SLOTEN EN DEN OVERTOOM.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl,	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
21	42	45	41	35	32	23	12	251	1 Mei

SCHOLEN VAN DE VEREENIGING „DE VRIJE CHRISTELIJKE SCHOOL".

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
Oranjeschool	30 20	23	22 19	14 17	31	19	21	19	235	1 April
Julianasch.	35 22	18 15	30	27	17 16	26	23	13	242	1 Mei
						Totaal . . .			477	

SCHOOL VAN DE VEREENIGING „CHRISTELIJKE BURGERSCHOOL" (Commelinstr.)

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
20	18	20	24	17	21	15	135	1 September

SCHOOL VAN DE VEREENIGING TOT OPRICHTING EN INSTANDHOUDING VAN SCHOLEN MET DEN BIJBEL TE AMSTERDAM.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
								5	8	7	7	27	September

* SCHOOL VAN DE „ROOMSCH-KATHOLIEKE SCHOOLVEREENIGING".

1e kl.	2E kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9 kl.	10e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
10	9	17	12	18	19	7	9	5	4	110	1 September

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

* School in het Aloysius-Gesticht.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
26	24	25	26	32	247	Om de 8 maanden
32	24	23	22	13		eerstvolg. 1 Juni

* Roomsch-Katholieke Armenschool voor Meisjes.
(staande onder het bestuur van het St. Bernardus-gesticht).

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
St. Bernardusschool .	54	49	50	49	50	48	48	48	47	44	18	18	523	2 Jan. en na de groote vacantie

* School in het gesticht „de Voorzienigheid", St. Jozef- en Mariaschool.
A Gegoede klasse; B Middenklasse.

	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
1e Afd. .	27	27	18	18	21	16	127	Donderdag na Paschen
2e „ .	38	35	42	37	38	25	217	„ „ „
					Totaal . .		344	

* Twee scholen van de Parochie van den H. Dominicus
(Gesticht St. Rosa).

Ligging		1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
Singel 136	A .	12	9	13	10	6	12	6	7			190	1 Sept.
	B .	26	19	10	15	13	10	10					
Hekelveld 19	A .	22	18	20	18	16	16					110	half Aug.
	B .	42	42	36	37	34	41					232	
									Totaal . .			532	

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

* School van het Parochiaal Kerkbestuur van den H. Bonifacius.

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Barbara-school	47	46	50	55	50	54	812	April
	48	48	48	40	36	57		
	56	54	55	36	32	—		

* School van het Parochiaal Kerkbestuur van de H.H. Nicolaas en Barbara.

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
St. Maria-school I	30	30	27	26	26	28	15	16	26	26	25	24	319	15 Maart en 1 September
II	25	25	24	22	21	20	20	19	20	16	20	20	252	
III	9	6	8	8	9	6	5	—	—	—	—	—	51	
									Totaal...				622	

School van het Parochiaal Kerkbestuur van de H. Anna.

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Gerardus-Majella-sch. A.	16	13	17	12	15	13	86	
B.	48	47	49	49	49	55	391	
	45	—	49	—	—	—		
					Totaal...		477	

* Scholen van het Kerkbestuur der Parochie „Onze Lieve Vrouwe Onbevlekte Ontvangenis".

Naam der school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e ki.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Antoniaschool A. . . .	41	38	38	35	32	30	—	—	—	—	
„ B. . . .	17	14	18	24	23	22	—	—	—	—	
„ C. . . .	14	15	14	20	17	14	12	8	—	—	
„ D. . . .	9	9	11	12	15	13	12	8	4	542	1 September
St. Jozefsch. Tusschensch.	26	30	27	28	27	18	—	—	—	—	
St. Jozefsch. Armenschool	57	51	49	47	40	30	—	—	—	430	„
							vervolgkl.				
St. Louisschool	26	26	29	25	27	21	—	25	—	179	„
Broederschool Sancta Maria	40	40	40	37	35	34	—	—	—	226	
							Totaal...			1337	

De met een * aangeduide scholen hebben den wensch te kennen gegeven, niet onder toezicht van dames-leden gesteld te worden.

SCHOLEN VAN HET PAROCHIAAL KERKBESTUUR VAN DEN H. VINCENTIUS.

NAAM DER SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Christinaschool A	48	48	48	42	46	46	26		
„ B	24	24	23	23	24	18	—	440	1 September
St. Corneliusschool A	48	48	44	43	35	27	—		
„ B	48	40	34	33	23	35	—	459	„
						Totaal .		899	

SCHOOL VAN HET PAROCHIAAL KERKBESTUUR VAN DE H. CATHARINA.

NAAM DER SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Catharina-school.....	48	38	42	37	26	21	212	1 Januari

SCHOOL VAN HET PAROCHIAAL KERKBESTUUR VAN DEN H. WILLEBRORDUS BINNEN DE VESTE.

NAAM DER SCHOOL	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
St. Antonius-school.....	34	24	43	40	32	—	173	April en Sept.

SCHOOL VAN DEN DEUTSCHEN SCHULVEREIN „KAISER WILHELMSCHULE".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
24	19	23	23	26	13	16	3	147	1 September

SCHOOL VAN DE VEREENIGING „KENNIS EN GODSVRUCHT".

1e kl.	2e kl.	3e l.	4e kl	5e kl.	6e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
28	29	30	21	22	23	153	Augustus

SCHOOL VAN DE VEREENIGING „DE CHRISTELIJKE TUSSCHENSCHOOL".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
17	12	13	18	14	22	11	11	10	126	Na de groote vacantie

SCHOOL VAN DE SCHOOLVEREENIGING VOOR R. K. KINDEREN.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
5	7	6	10	6	7	5	6	7	7	2	68	1 September

CHRISTELIJKE SCHOOLVEREENIGING VOOR M. U. L. O.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
4	1	3	4	4	10	10	10	5	6	7	64	Liefst 1 Sept.

„CHRISTELIJKE BURGERSCHOOL „EBEN HAËZER".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
30	31	42	42	40	36	37	25	24	307	1 Maart en half Aug.

DE AMSTERDAMSCHE CHRISTELIJKE SCHOOL.

Voorber. klasse	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
	7	4	5	7	4	8	3	—	38	1 Sept. en verder bij 't begin der maand

VEREENIGING VOOR OPVOEDING EN ONDERWIJS „DE GENESTET-SCHOOL".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerl.
10	6	9	12	10	19	—	—	—	—	—	—	66	Begin Sept.

SCHOOL DER „NEDERLANDSCHE SCHOOLVEREENIGING".

8e kl.	9e kl.	10e kl.	11e kl.	12e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
—	4	7	6	5	22	1 September en verder op elken datum

SCHOOL VOOR LAGER EN M. U. L. O. OP GEREF. GRONDSLAG IN HET BILDERDIJKKWARTIER.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
7	6	8	6	5	4	2	1	—	—	39	1 Mei

SCHOOL BEHOORENDE TOT DE VEREENIGING VAN DEN H. NICOLAAS.

Naam van de school	1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	Totaal	Plaatsing van nieuwe leerlingen
College „St. Nicolaas	11	8	20	12	10	12	9	2	3	87	September verder op elken datum

SCHOOL DER VEREENIGING VOOR CHRISTELIJK L. EN M. U. L. O. VOOR JONGENS EN MEISJES TE AMSTERDAM.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	TOTAAL
23	28	21	28	21	21	8	14	12	176

OPLEIDINGSSCHOOL VOOR EXAMENS EN DEN HANDEL.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	TOTAAL
2	3	4	—	7	13	10	13	19	71

CHRISTELIJKE SCHOOLVEREENIGING INSTITUUT HEEREMA.

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	TOTAAL
6	9	12	7	13	15	17	9	6	94

„HANDELSSCHOOL HOFLAND".

1e kl.	2e kl.	3e kl.	4e kl.	5e kl.	6e kl.	7e kl.	8e kl.	9e kl.	10e kl.	Totaal
—	—	1	—	5	4	14	17	8	7	56

§ 8. Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs.

Bij de periodieke aftreding op 1 Februari werden herbenoemd de aftredende leden Mej. M. C. Reesse, Mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, Mej. J. J. A. Everwijn Lange, Mevr. M. C. van der Hoeven-Meyer, P. de Vos Jr., Mr. A. D. van Assendelft de Coningh, Dr. S. A. Norden, H. Lazard, Mr. D. E. Lioni, W. van Raamsdonk Pzn., A. Frederikse, J. M. Müller, Th. van der Waerden, Prof. Dr. G. Hondius Boldingh, J. G. van Kuijkhof, J. W. Sleef, Mr. Dr. S. Zadoks en Dr. Ch. Bles, terwijl de heeren P. A. van Wijngaarden en G. Bolkestein werden benoemd in de plaats van de heeren P. A. Voûte, die de gemeente had verlaten en van den heer B. Lammers, wien op zijn verzoek eervol ontslag was verleend.

In de plaats van den heer Dr. J. H. Smit, die bij de periodieke aftreding verzocht had niet voor herbenoeming in aanmerking te komen, werd benoemd de heer Mr. J. A. van Hamel.

Om gezondheidsredenen bedankte in den loop van het jaar de heer G. S. Reehorst, die in den loop van het jaar is overleden.

Wegens drukke bezigheden zagen verder de heeren J. H. Olberding en G. Stark zich genoodzaakt uit de Commissie te treden, terwijl de heer Prof. Dr. G. Hondius Boldingh bedankte wegens vertrek uit de gemeente.

De heer Jaques Hartog vond in zijn hoogen leeftijd aanleiding ontslag aan te vragen als lid onzer Commissie.

De aldus onstane vacaturen waren in het einde van het jaar nog niet vervuld.

Alzoo bestond de Plaatselijke Commissie van toezicht op 31 December uit de volgende leden, wier namen wij geven in de volgorde hunner eerste benoeming.

Mr. A. Polak, S. Lehmans, Mr. D. E. Lioni, A. van de Velde, Mr. J. A. N. Lammers, A. D. Holterman, F. J. A. M. Wierdels, C. A. L. Rademaker, B. J. ter Brugge, Dr. S. A. Norden, H. Pop, C. M. Robert, Dr. A. Verschuur, Dr. G. J. Schoute, L. A. de Jong van Lier, P. de Vos Jr., J. Ingenohl, J. M. Müller, E. van Dieren, mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, mevr. S. Levenbach-Asscher, mevr. F. C. J. Olivier-Koch, mevr. de wed. J. Boom-van der Veen, mevr. M. A. Blankenberg-Tilanus, Th. A. Geels, Mr. H. Smeenge, J. G. van Kuijkhof, J. W. Sleef, J. Vredenburg, A. Frederikse, mevr. R. M. Salomonson-Stokvis, Dr. H. W. Heinsius, Mr. A. D. van Assendelft de Coningh, Dr. A. Oidtmann, S. Postmus, mejonkvr. E. Boddaert, A. Postma, A. J. Joling, J. W. H. Berden, Dr. P. A. Klap, Dr. B. Swaab, mevr. A. C. van Deinse-Abresch, Mr. Jules N. de Vries, mej. J. J. Everwijn Lange, H. Lazard, A. H. Tierie, J. A. van Zutphen, Mr. G. A. P. M. van der Aa, F. de Hartogh, mevr. H. E. Kroon-Hulsebos, mevr. W. de Groot-van Konijnenburgh, Mr. L. S. G. de Hartog, Th. van der Waer-

den, A. Zeller, Mr. P. L. Mulder, Mr. C. D. Salomonson, mej. M. C. Reesse, mevr. M. Wibaut-Berdenis van Berlekom, R. de Raaf, mevr. P. Lissone-Wierdels, mevr. M. C. van der Hoeven-Meijer, F. W. Ludwig, S. Ch. Müller, C. W. H. Baard, Mr. Dr. S. Zadoks, Dr. Ch. Bles, Mr. K. Olivier, mevr. A. G. C. Meulman-Schindler, mej. C. Gunning, mej. A. van Nederhasselt, G. J. D. Boogers, A. W. Groote, mej. Dr. L. van Nierop, B. van Praag, E. N. Tas, W. van Raamsdonk Pzn., Ds. J. C. Sikkel, mej. M. Engelmann, Dr. J. W. de Bruyne, Dr. D. A. Sloos, D. de Geus, C. G. Wemmerslager van Sparwoude, Dr. O. J. Wijnhausen, Dr. J. Lammerts van Bueren, P. H. de Wit, A. M. L. A. Jacot, G. Goedhard, C. W. van Haaff, P. A. van Wijngaarden, G. Bolkestein en Mr. J. A. van Hamel, benevens de leden der gemeentelijke Inspectie G. A. C. van Goor, J. de Vries, Dr. J. Bergmans en mevr. T. Kruseman-Bleeker.

In de Maartvergadering werd de heer Mr. A. Polak tot voorzitter benoemd in de plaats van den heer J. Ingenohl, die te kennen had gegeven, dat hij voor een herbenoeming niet in aanmerking wenschte te komen, omdat zijn gezondheidstoestand hem belette, datgene voor de Commissie te zijn, wat hij zich had voorgesteld.

Tot 2en Voorzitter, 1en Secretaris en 2en Secretaris-Penningmeester werden respectievelijk benoemd de heeren A. D. Holterman, P. de Vos Jr. en S. Lehmans.

In de Commissie van praeadvies hadden zitting de heeren Mr. A. Polak als Voorzitter, A. D. Holterman als Vice-Voorzitter en Voorzitter der Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs, P. de Vos Jr. als 1e Secretaris, S. Lehmans als 2e Secretaris-Penningmeester, A. van de Velde als Voorzitter der Hygiënische Commissie, C. M. Robert als Voorzitter van de Subcommissie voor 't Herhalingsonderwijs, mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink als Voorzitster der Subcommissie voor het handwerkonderwijs, F. J. A. M. Wierdels, Th. A. Geels, Mr. D. E. Lioni, mevr. F. C. J. Olivier-Koch en J. W. Sleef.

De *Subcommissie voor schoolhygiëne* was als volgt samengesteld: A. van de Velde, Voorzitter, Dr. G. J. Schoute, Secretaris, A. Frederikse en Dr. A. Oidtmann.

In de *Commissie voor het Herhalingsonderwijs* hebben aan het eind van het jaar 1910 zitting: C. M. Robert, Voorzitter, mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, Secretaresse, P. de Vos Jr., Mr. J. A. N. Lammers, F. J. A. M. Wierdels, J. W. Sleef, Th. A. Geels, Mr. D. E. Lioni, mej. J. Everwijn Lange, H. Lazard, J. M. Müller, A. Postma, A. Zeller, Mr. A. Polak, F. W. Ludwig, mej. M. Engelmann en C. G. Wemmerslager van Sparwoude.

De *Subcommissie voor het toezicht op de vrouwelijke handwerken* bestond uit de volgende leden: mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, Presidente; mej. J. Everwijn Lange, Secretaresse; mevr. A. C. van Deinse-Abresch, mej. M. C. Reesse, Mevr. A. G. S. Meulman-Schindler en mej. Dr. L. van Nierop.

De *Subcommissie voor het Voorbereidend Onderwijs* bestond uit de volgende leden: A. D. Holterman, Voorzitter; P. de Vos Jr., Secretaris; mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink, mevr. S. Levenbach-Asscher, mejonkr. E. Boddaert, Mr. H. Smeenge, J. G. van Kuijkhof, mevr. R. M. Salomonson-Stokvis, mevr. H. E. Kroon-Hulsebos, mej. J. Everwijn Lange, S. Postmus, Mr. Jules M. de Vries, Mej. C. Gunning, L. A. de Jong van Lier en mevr. M. A. Blankenberg-Tilanus.

Als afgevaardigden onzer Commissie, die met den Districts-schoolopziener, één der gemeentelijke inspecteurs en de betrokken ambtenaren van Publieke Werken, de ontwerpen voor den bouw van nieuwe scholen in behandeling nemen, waren werkzaam de heeren: J. Ingenohl,. A. J. Joling en Dr. G. J. Schoute.

De heer Dr. H. W. Heinsius bleef belast met het toezicht op de verzamelingen van werktuigen en voorwerpen dienstdoende bij het onderwijs in de Kennis der natuur.

De heeren A. D. Holterman, A. Frederikse en G. A. C. van Goor maken deel uit van de Commissie, belast met het toezicht op het spraakonderwijs.

De heeren Mr. A. Polak en A. D. Holterman hadden als afgevaardigden onzer Commissie zitting in de Commissie van toezicht op de Gemeentelijke Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen.

De vergaderingen alsmede die der Commissie van praeadvies werden in vele gevallen bijgewoond door den Districtsschoolopziener.

In het laatst van het jaar werd een nieuw huishoudelijk Reglement ontworpen, naar welks artikelen de Commissie hare werkzaamheden in het volgende jaar hoopt te regelen. (Zie Bijlage Q).

Aldus vastgesteld in de vergadering der Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, gehouden den 3den *April* 1911.

(get.) MR. A. POLAK,
Voorzitter.

„ P. DE VOS JR.,
Secretaris.

BIJLAGEN.

Bijlage A, N°. 328/1909, d.d. 5 Januari 1910.

Advies op het verzoek der Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen voor zwakzinnigen, om gemeentelijk subsidie voor een op te richten school te Amsterdam.

Bijlage B, N°. 1, dd. 23 Februari 1910.

Advies op het denkbeeld van Burgemeester en Wethouders, om een school voor M. U. L. O. met 3-jarigen cursus voor jongens en meisjes te stichten.

Bijlage C, N°. 12, dd. 9 Maart 1910.

Advies aan Burgemeester en Wethouders, omtrent den invloed van het „vrije kwartier" op het onderwijs en de leerlingen.

Bijlage D, N°. 19, dd. 12 April 1910.

Advies aan Burgemeester en Wethouders, omtrent de losmaking der badinrichtingen van de lagere scholen.

Bijlage E, N°. 25, dd. 19 Maart 1910.

Advies aan Burgemeester en Wethouders, op een verzoek der Vereeniging „Het Koning Willemshuis" om gemeentelijk subsidie voor hare bewaarschool.

Bijlage F, N°. 29, dd. 18 Maart 1910.

Bericht aan Burgemeester en Wethouders, dat de Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs zich bereid verklaart het toezicht op de vormscholen op zich te nemen.

Bijlage G, N°. 41, dd. 2 Maart 1910.

Verzoek aan Burgemeester en Wethouders, om in het gebouw der Brederoschool zoodanige verbeteringen aan te brengen, dat het gevaar bij brand geringer wordt.

Bijlage H, N°. 53, dd. 10 Maart 1910.

Verzoek aan Burgemeester en Wethouders, om het schriftelijk onderzoek vóór het Loffelijk Ontslag aan de leerlingen der Her-

halingsscholen Ai en Bi, niet te doen plaats vinden in de schoollokalen maar in één lokaal voor alle candidaten.

Bijlage I, N°. 73, dd. 8 Juli 1910.

Advies op het verzoek van de Afdeeling Amsterdam van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, om het salaris der handwerkonderwijzeressen elke twee jaar met ƒ 2.50 per wekelijksch lesuur te verhoogen.

Bijlage J, N°. 84, dd. 9 Juni 1910.

Advies op de door Burgemeester en Wethouders voorgestelde normen, waaraan de leerplannen der vormscholen tot opleiding van onderwijzeressen bij het Voorbereidend onderwijs behooren te voldoen.

Bijlage K, N°. 105, dd. 9 Juni 1910.

Advies op het denkbeeld van Burgemeester en Wethouders, om de leerlingen, die met Loffelijk ontslag de school verlaten, en plaatsing verlangen op een herhalingsschool Ai of Bi, in een voorbereidende klasse voor dat onderwijs meer geschikt te maken.

Bijlage L, N°. 111, dd. 5 Mei 1910.

Verzoek aan Burgemeester en Wethouders, om de voorbereidende klassen, verbonden aan bijzondere lagere scholen, op te nemen onder de inrichtingen waarvoor vergunning moet worden gevraagd volgens de bepalingen van de Algemeene Politieverordening.

Bijlage M, N°. 136/137, dd. 8 October 1910.

Advies op de adressen van de Kiesvereeniging „Nederland en Oranje" en van de Besturen van scholen voor Voorbereidend onderwijs, om voor de particuliere voorbereidende scholen een gelijk bedrag aan subsidie toe te staan, als aan de openbare uit de gemeentekas wordt betaald.

Bijlage N, N°. 146, dd. 5 Juli 1910.

Mededeeling aan Burgemeester en Wethouders van het oordeel der Commissie, aangaande de circulaire, dd. 10 Juni 1910 door Burgemeester en Wethouders gericht aan de hoofden, onderwijzers en onderwijzeressen der openbare lagere scholen.

Bijlage O, N°. 167, dd. 17 Juli 1910.

Verzoek aan Burgemeester en Wethouders, om wijziging van art. 3 der Verordening, regelende het Herhalingsonderwijs.

BIJLAGE P, N°. 170, dd. 8 October 1910.

Advies op het verzoek der Afdeeling Amsterdam van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, tot instelling eener Commissie van onderzoek naar de wenschelijkheid van het Mannheimer stelsel te Amsterdam.

BIJLAGE Q.

Huishoudelijk Reglement van de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs te Amsterdam, vastgesteld in de vergadering van die Commissie van 2 Januari 1911.

BIJLAGE R.

Arrondissementsindeeling en samenstelling der Subcommissiën, geldende van 1 April 1911.

Bijlage A

Amsterdam, 5 Januari 1910

N⁰. 328/1909

In antwoord op Uwe missive N⁰. 19758/5643 O., van 11 December 1909, heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U te adviseeren geen voorstellen tot subsidieering der Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen voor zwakzinnigen aan den Gemeenteraad te doen, alvorens het bewijs is geleverd, dat de school, die de Vereeniging te Amsterdam wenscht te stichten, op degelijken grondslag is gevestigd en goede vooruitzichten biedt voor de gewenschte resultaten.

Uit de gevoerde correspondentie tusschen het Bestuur der Vereeniging en Burgemeester en Wethouders heeft onze Commissie geen gegevens kunnen putten om daarop aangaande deze punten een gemotiveerd oordeel te gronden.

Wel blijkt uit de overgelegde begrooting, dat de Vereeniging Rijkssubsidie zal aanvragen voor een school van ten hoogste 32 leerlingen, waaruit verder valt af te leiden, dat zij voornemens is haar school in te richten naar de Rijksvoorwaarden omtrent het gebouw, het personeel en het leerplan, maar de Commissie kan niet verhelen, dat de voorgestelde salarieering der leerkrachten haar eenige bezorgdheid geeft, of bij het Bestuur wel de bedoeling heeft voorgezeten, zich voor de school van de allerbeste leerkrachten te verzekeren.

Voorts heeft zij zich bij het nagaan der ingediende begrooting afgevraagd, of de Gemeente door het vaststellen van hare subsidiën gelden mag beschikbaar stellen voor aflossing en rente van geleend kapitaal, terwijl de Vereeniging zelf jaarlijks slechts *f* 200 uit eigen

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

contributiën bijdraagt. De som van *f* 350 aan onderhoud in het eerste schooljaar komt de commissie onbegrijpelijk hoog voor, in aanmerking genomen de voorloopige toezegging van Burgemeester en Wethouders het schoolgebouw en de ambtswoning in orde te laten maken, terwijl zij daartegenover onder de inkomsten een post mist van *f* 94,80, waarop de Vereeniging aanspraak kan maken als Rijksbijdrage in de kosten voor de lokalen.

Ten slotte merkt zij nog op, dat de door Burgemeester en Wethouders voorgestelde huurprijs voor het gebouw, dat zal worden ingericht als school en ambtswoning, uiterst billijk berekend is.

Uit deze beschouwingen zal U blijken, dat de Commissie van meening is, dat de door haar aangegeven voorwaarden, waarop subsidieering der gemeente kan geschieden, op het oogenblik niet aanwezig zijn.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,

de waarn. Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK

de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Bijlage B.

AMSTERDAM, 23 Februari 1910.

N°. 1.

In antwoord op Uwe missive, N°. 5713 O, van 4 Januari j.l., heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U te berichten, dat zij met instemming kennis heeft genomen van het denkbeeld, een school voor Meer Uitgebreid Lager Onderwijs met 3-jarigen cursus voor jongens en meisjes te stichten. Zij spreekt echter het vertrouwen uit, dat de tweejarige vervolgcursussen daarnaast zullen blijven bestaan en zoo noodig zullen worden uitgebreid.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de waarn. Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage C.

AMSTERDAM, 9 Maart 1910

N°. 12.

In antwoord op Uwe missive N°. 339 O., van 21 Januari jl., heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U te berichten, dat na de invoering van het „vrije kwartiertje" de lokalen en de leerlingen in het laatste gedeelte van den morgenschooltijd frisscher zijn dan vroeger, op grond waarvan de Commissie U in overweging geeft de verpoozing te handhaven.

Indien de nabijgelegen scholen, waar het vrije kwartier niet bestaat, hinder ondervinden van de spelende kinderen, dienen de scholen, die dezen last veroorzaken, gewaarschuwd te worden, opdat de leerlingen zich in het vervolg gedurende de verpoozing op een andere plaats kunnen ophouden of op een andere wijze kunnen worden beziggehouden.

Een juiste oplossing van deze moeilijkheid zou dan alleen te vinden zijn, indien alle scholen in het bezit waren van een geschikte speelplaats. Nu dit slechts aan enkele scholen het geval is, zal elke school den aard der verpoozing naar omstandigheden moeten regelen.

Waar de omgeving voor de kinderen minder aanbevelenswaardig is, verdient een wandeling daarbuiten aanbeveling.

Zoo de kinderen het vrije kwartier spelende doorbrengen, behoort men voor goed toezicht zorg te dragen.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage D.

AMSTERDAM, 12 April 1910.

N°. 19.

In antwoord op Uwe missive van 28 Januari j.l., N°. 442 O., heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U te berichten, dat haar losmaking der beide schoolkinderbaden van de school niet gewenscht voorkomt.

Zij grondt dit oordeel op de volgende overwegingen:

a ofschoon erkend moet worden, dat de regeling van het baden tijdens de schooluren eenige moeilijkheden veroorzaakt bij de inrichting van het lesrooster, mag toch niet uit het oog worden verloren, dat de algemeene resultaten van het onderwijs niet in de allereerste plaats bepaald worden door het aantal uren dat onderwijs wordt gegeven, maar veeleer door de mindere of meerdere geschiktheid der leerlingen, om dat onderwijs te kunnen genieten, d. i. in zich op te nemen en te verwerken.

Het schijnbaar verlies van een enkel uur onderwijs per week wordt op grond van bovenstaande overwegingen op den duur ruim vergoed door de winst aan reinheid en frischheid door het schoolbad verkregen;

b het aantal baden aan de schoolkinderbaden verstrekt is van 1906 af toenemende en zou stellig in 1908 grooter zijn geweest, indien niet door bijzondere omstandigheden de beide badhuizen, het eerste van 13—20 Januari en van 16 Maart—8 April, het tweede van 16—April—13 Juli gesloten waren geweest;

De Commissie put daaruit het bewijs, dat er langzamerhand meer belangstelling ontstaat voor het schoolbad, verbonden aan de lagere school;

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders

der gemeente Amsterdam.

c deze zich ontwikkelende belangstelling zal bij losmaking van de school ongetwijfeld verminderen, omdat de tijd buiten de schooluren bij de leerlingen der scholen voor Gewoon Lager onderwijs in beslag genomen wordt door het spelen der kinderen of door de ouders.

Bij de kinderen afzonderlijk is de lust voor het bad niet te verwachten, althans niet in den vorm, waarin het in de bestaande inrichtingen verstrekt wordt; hun eigen vrijen tijd geven zij daaraan niet vrijwillig. Bij de ouders kan meer belangstelling mogelijk zijn, maar hun zorgen op velerlei gebied, maakt hulp der kinderen noodzakelijk, of, zoo zij die niet behoeven, ontbreekt hun toch de gelegenheid de kinderen op geregelde tijden aan het baden te herinneren. Stellig wordt de belangstelling niet gekweekt door een betaling te vragen, al is die nog zoo gering.

Door de voorgestelde verandering zal bij het baden het toezicht en de zorg gemist worden van de onderwijzers(essen), wat voor vele ouders een reden te meer zal zijn, om de kinderen niet aan het baden te laten deelnemen; tevens zal de zwerverslust en de baldadigheid opgewekt worden van vele kinderen, die betrekkelijk ver van huis, zonder toezicht bijeengebracht, lang moeten wachten voor den ingang van het badhuis, terwijl ook de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat de verstrekte centen voor het bad voor andere doeleinden worden gebruikt;

d de overwegingen vervat in punt *c*, doen de Commissie de bestaande regeling verkiezen boven die, welke door Uw College wordt voorgesteld.

e Het welslagen der schoolkinderbaden kan alleen gevonden worden door de algemeene medewerking in te roepen van hoofden en onderwijzers(essen), aan wie verzocht kan worden zich moeilijkheden en beslommeringen te willen getroosten voor het kweeken der hoogst belangrijke deugd, die streeft naar de grootst mogelijke reinheid van het lichaam.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,

de waarn. Voorzitter,
(get.) A. D. Holterman

de Secretaris,
" P. de Vos Jr.

Bijlage E.

Amsterdam, 19 Maart 1910

N°. 25.

In antwoord op Uwe missive N°. 238 O., van 27 Januari jl., heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, gehoord de Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs, de eer U te berichten, dat de opgaven omtrent de bewaarschool aan de Egelantiersstraat 143—145, behoorende aan de Vereeniging „Het Koning Willemshuis" strikt genomen niet met den bestaanden toestand overeenkomen.

De twee oorspronkelijke scholen, waarvan slechts één voor subsidie in aanmerking kon komen, zijn alleen in naam tot één school vereenigd, want de thans bestaande klassificatie is niet die van één maar van twee scholen. Bovendien is de verdeeling der kinderen naar het bedrag van het schoolgeld gehandhaafd.

Het verschil met den vroegeren toestand bestaat hierin, dat er nu maar één hoofd is, terwijl er vroeger twee waren.

In verband met dit feit kunnen wij niet nalaten op te merken, dat de tegenwoordige functionaris slechts in het bezit is van de acte A van Dr. Pierson, terwijl het hoofd der vroegere Burgerbewaarschool, die nu dienst doet als klasse-onderwijzeres, de acten A en B bezit.

Het aantal kinderen en onderwijzeressen, waarvoor subsidie wordt gevraagd is natuurlijk door de combinatie grooter geworden.

Nu is echter de speelplaats met het oog op het vermeerderd aantal kinderen te klein; het aantal bevoegde onderwijzeressen behoort met één te worden uitgebreid, waarvoor door het Bestuur toezegging is gedaan.

Voorts merkt de Commissie op, dat de privaten en urinoirs op de bovenverdieping een hinderlijken stank verspreiden en dat een groot aantal banken totaal verveloos is.

Ofschoon er wel geen directe reden is het gevraagd subsidie te weigeren, dient naar het oordeel der Sbcommissie, op de leemten ernstig de aandacht gevestigd te worden, opdat er verbeteringen worden aangebracht.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de waarn. Voorzitter,
(get.) A. D. Holterman
de Secretaris,
„ P. de Vos Jr.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage F.

AMSTERDAM, 18 Maart 1910

N⁰. 29.

Naar aanleiding van Uwe missive N⁰. 328 O., van 31 Januari 1910, hebben wij de eer U te berichten, dat Uwe bezwaren tegen de scheiding van het toezicht op de Voorbereidende scholen en dat op de Vormscholen inderdaad niet denkbeeldig zijn en ook door ons zijn overwogen.

Dat wij U des ondanks adviseerden voor de Vormscholen een afzonderlijke Commissie in het leven te roepen vond zijn grond in de overweging dat de Gemeentelijke Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen in een soortgelijke verhouding staat tot het Lager onderwijs als de Vormscholen staan tot het Voorbereidend onderwijs en dat ook voor eerstgenoemde inrichting een afzonderlijke Commissie bestaat naast onze Commissie.

Voorts overwogen wij, dat de taak der Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs, die bij de uitbreiding van het Openbaar zoowel als het Bijzonder onderwijs steeds zwaarder wordt, misschien te omvangrijk zou worden.

Intusschen heeft genoemde Subcommissie zich bereid verklaard ook het toezicht op de Vormscholen op zich te nemen, in de hoop, dat zij daarmede de ontwikkeling van het Voorbereidend onderwijs in onze gemeente kan bevorderen.

Uwe meening, als zou het toezicht op het Voorbereidend Onderwijs op *aandringen* van onze Commissie aan de Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs zijn toevertrouwd, berust blijkbaar op een misverstand en is niet in overeenstemming met de missive N⁰. 27481/724 O., van 9 Maart 1903, waarbij tot de Commissie door Uw College het verzoek is gericht, zich met dat toezicht te willen belasten.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de waarn. Voorzitter,
(get.) A. D. HOLTERMAN
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage G.

AMSTERDAM, 2 Maart 1910.

N⁰. 41.

In aansluiting op de mededeelingen in het Verslag aangaande den toestand van het Lager onderwijs, gedurende 1908, § 3, sub *b*, bladz. 39, heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U te berichten, dat de leden harer bouwcommissie een nader onderzoek hebben ingesteld omtrent den toestand der Brederoschool, wat betreft het brandgevaar en den last, dien het onderwijs ondervindt van het lawaai, veroorzaakt door het onderwijs in de gymnastiek.

Bij dat onderzoek is gebleken, dat het gevaar bij brand op deze school vrij aanzienlijk is, aangezien er drie verdiepingen zijn, de lokalen niet door gangen van elkander zijn gescheiden en de uitgang slechts door één trap kan worden bereikt.

Wel is waar bestaat er een nooddeur, maar deze was bij het bezoek der Commissie moeilijk te bereiken en niet te openen wegens de vrij langdurige afwezigheid van een sleutel.

Voorts merkte de Commissie op, dat door het geheele gebouw de dreuning wordt ondervonden van het onderwijs in de gymnastiek, hetwelk een nadeeligen invloed oefent op het onderwijs in de andere vakken.

Het is de Commissie bekend, dat Uw College geen belangrijke veranderingen in het gebouw wenscht aan te brengen, met het oog op eventueel te nemen maatregelen, maar zij meent U toch in overweging te mogen geven, het gevaar bij brand zooveel mogelijk te beperken.

Naar haar meening wordt dit bereikt door:

1⁰ het kleedlokaal in de benedenverdieping te voorzien van een gestucadoord plafond;

2⁰ te doen zorgen, dat de nooddeur ten allen tijde open is en gemakkelijk kan worden bereikt.

Verder geven wij U in overweging het gymnastiekonderwijs der Prinsenschool niet in het gymnastieklokaal der Brederoschool, maar in een ander gebouw, bijv. in school N⁰. 94, te doen geven.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de waarn. Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage H.

AMSTERDAM, 10 Maart 1910

N⁰. 53.

In aansluiting op hare missive N⁰. 290, van 22 November 1909, heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, de eer U bij dezen hare meening mede te deelen omtrent het door Uw College geopperd denkbeeld, het onderzoek voor het Loffelijk Ontslag van de candidaten der Herhalingsscholen A^1 en B^1, ingesteld vóór het toekennen van een diploma, weer plaats te doen vinden in de schoollokalen.

Het schriftelijk onderzoek voor bovengenoemd Loffelijk Ontslag is in 1908 voor het eerst in één lokaal aan alle candidaten, tot groot genoegen der Subcommissie voor het Herhalingsonderwijs afgenomen en de ervaring in 1909 opgedaan heeft het wenschelijke van dezen maatregel nog meer doen uitkomen.

Nu het blijkt, dat het bezit van het diploma — indertijd op verzoek der onderwijzers door Burgemeester en Wethouders beschikbaar gesteld — door leerlingen en werkgevers meer en meer wordt geapprecieerd, is het hoog noodig de waarde van dit beursstuk op peil te houden, zoo mogelijk te verhoogen en dat kàn, mits het de Subcommissie doenlijk blijft, het onderzoek zoo betrouwbaar mogelijk te maken. Inderdaad is daarvoor het vereenigen van alle candidaten in één lokaal een onmisbare factor.

Het toezicht namelijk door Commissieleden uitgeoefend tijdens het bewerken van de schriftelijke taak is allerminst overbodig, al ware het slechts tot wering van fraude bij de candidaten, en, dank zij de tegenwoordige regeling, komt die slechts sporadisch voor.

Bij terugkeer tot de vroeger gevolgde wijze van onderzoek voor het schriftelijk gedeelte t. w. een groep candidaten bijeengebracht in elk

Aan H.H- Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

van een zeker aantal scholen — zou het niet ondenkbare geval zich opnieuw kunnen voordoen, dat op den hem aangewezen avond het commissielid, plotseling verhinderd, niet kon verschijnen, en dat daardoor alle contrôle ontbrak. Bij de tegenwoordige regeling bestaat dit bezwaar niet, daar hierbij steeds meerdere leden aanwezig zijn.

Doch andere, niet minder groote, bezwaren van de vroegere, thans opnieuw gevraagde regeling zouden zich weer voordoen.

Daar de schoollokalen der hoogste klassen gedurende de vier lesavonden worden ingenomen door de leerlingen der Herhalingsscholen, zouden slechts die der lagere klassen beschikbaar blijven, en dáár zijn de banken totaal ongeschikt voor veelal bijna volwassen jongelieden.

Bovendien is het aantal candidaten van een vakgroep te groot om in *één* klasselokaal geplaatst te kunnen worden, en niet altijd zijn *twee ineenloopende lokalen geschikt* en *beschikbaar.*

Verdeeling der candidaten in een *grooter* aantal groepen van *kleiner* formatie — waardoor dus die van *een zelfde vak* in twee of *meer* groepen zouden gesplitst worden — zou weer leiden tot uitbreiding van het aantal vereenigingspunten voor al die groepen, waarbij terstond weer de moeielijkheid zich zou doen gelden om in genoegzaam aantal bereidwillige commissieleden te vinden voor het dan nog meer noodige toezicht.

Ook de verscheidenheid en het aantal van de door de candidaten gekozen examenvakken zouden een belemmering wezen voor het treffen en uitvoeren van een practische regeling.

Dat bij de thans geldende inrichting van het schriftelijk onderzoek, de „vreemde omgeving nadeelig zou werken op de candidaten", is der Subcommissie allerminst gebleken. Men vergete trouwens niet, dat het hier geen kinderen zijn, doch jongelieden van 15 tot 17 jaar, en ouder.

De opmerking (in de missive) omtrent het moeilijk verstaan van het dictee, gegeven in een groote zaal, wordt, meent de Subcommissie, niet door de ervaring gesteund, tenzij, zooals helaas te vaak voorkomt, het niet verstaan een gevolg is van onkunde, waaraan natuurlijk de zaal onschuldig is.

Intusschen heeft de Subcommissie bij het jongste onderzoek (in December), een regeling kunnen treffen, die aan dit al of niet wezenlijke bezwaar elken grond ontneemt. Door de groote taalgroepen te splitsen — ook de stenografiegroep — en de verschillende groepen zooveel mogelijk op verschillende tijdstippen van den avond te doen opkomen of vertrekken, is het dictee voor het meerendeel gegeven kunnen worden enkel aan de candidaten voor wie het bestemd was, in een zoo beperkt mogelijken kring.

Het valt niet te ontkennen, dat er eenige onkosten verbonden zijn aan het van gemeentewege beschikbaar stellen en de inrichting van het zoo bij uitstek geschikte lokaal der Militiezaal. Doch deze onkosten zijn slechts een zeer gering deel van de voor het Herhalings-

onderwijs uitgetrokken begrootingspost, en hebben evenveel nuttig effect als die voor het eigenlijk onderwijs.

Met een enkel woord mag ten slotte nog wel worden gereleveerd, dat het aantal Commissieleden, die zich voor bovengenoemde, zoowel als voor alle andere werkzaamheden der Subcommissie beschikbaar stellen, zeer beperkt is, en zeker ontoereikend zou zijn voor het geval dat onderzoek door verspreiding der candidaten in verschillende scholen een grooter omvang mocht krijgen. Zelfs zou het wenschelijk zijn dat haar taak werde verlicht.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,

de waarn. Voorzitter,
(get.) A. D. Holterman

de Secretaris,
„ P. de Vos Jr.

Bijlage I.

AMSTERDAM, 8 Juli 1910

N°. 73.

De Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs heeft de eer U, in antwoord op Uwe missive van 26 Maart jl. N°. 3988/1208 O., te berichten, dat zij het verzoek van de Afd. Amsterdam van het Nederlandsche Onderwijzersgenootschap, om het salaris der handwerkonderwijzeressen elke twee jaar met *f* 2,50 per wekelijksch lesuur te verhoogen, alleszins billijk acht.

Zij geeft U daarom in overweging het aanvangssalaris te laten op *f* 37,50 en het eindsalaris na 12 jaar vast te stellen op *f* 52,50.

Het komt de Commissie voor, dat deze verhooging van salaris gewettigd is met het oog op de salarieering van alle andere bijzondere onderwijskrachten, voor zang, gymnastiek en teekenen, terwijl het handwerkonderwijs een der nuttigste vakken is voor het schoolgaand meisje.

Ook in andere steden, o. a. in Rotterdam, 's Gravenhage, Utrecht en Haarlem bestaat het systeem van salarisverhooging voor de handwerkonderwijzeres(en) — naar de meening der Commissie terecht, wijl dit een prikkel kan zijn voor het geven van goed onderwijs.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,

de Voorzitter,
(get.) MR. A. POLAK

de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage J.

AMSTERDAM, 9 Juni 1910.

N⁰. 84.

In antwoord op Uwe missive, N⁰. 1279 O., van 9 April j.l., heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, gehoord de Subcommissie voor het Voorbereidend onderwijs, de eer U te berichten:

1⁰ dat zij zich met de voorgestelde vormen, waaraan de leerplannen der Vormscholen tot opleiding van onderwijzeressen bij het Voorbereidend onderwijs behooren te voldoen, zeer goed kan vereenigen;

2⁰ dat zij met Burgemeester en Wethouders van meening is, dat voor het diploma A een opleiding van 4 jaren, voor het diploma B een opleiding van 2 jaren behoort te staan;

3⁰ dat zij subsidieering ook der Vormschool tot opleiding van onderwijzeressen aan Christelijke Bewaarscholen en der Vormschool voor R.-K. onderwijzeressen aan Bewaarscholen kan aanbevelen, met dien verstande, dat de gemeentelijke bijdragen volgens een vast systeem worden bepaald, dat bijvoorbeeld een bijdrage wordt gegeven in de kosten voor het personeel, en een ter tegemoetkoming van het aantal leerlingen, opdat aldus wordt voorkomen, dat de gemeente eenvoudig een tekort van de begrooting dekt;

4⁰ dat het schoolgeld op de Christelijk Vormschool niet lager behoort gesteld te worden dan dat voor de neutrale Vormschool, terwijl het tekort gevraagd wordt uit de gemeentekas;

5⁰ dat de salarissen der leerkrachten op de R.-K. Vormschool niet hooger behooren gesteld te worden dan die op de andere Vormscholen, terwijl het tekort gevraagd wordt uit de gemeentekas;

6⁰ dat de toelating der leerlingen behoort te geschieden na een toelatingsexamen en niet enkel op een getuigschrift van loffelijk ontslag;

7⁰ dat de scholen, na een bepaalde termijn van overgang, geen leerlingen behooren te tellen, die langer dan een halve dag werkzaam zijn in de praktijk, opdat het onderwijs behoorlijk tot zijn recht kan komen.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) MR. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H- Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage K.

Amsterdam, 9 Juni 1910

N°. 105.

De Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, gehoord de Subcommissie voor het Herhalingsonderwijs heeft de eer, U, naar aanleiding van Uwe missive van 25 April jl. N°. 1129 O. het volgende te berichten:

Aan de oorzaken van het buitengewoon groot verloop aan de Openbare herhalingsscholen A1 en B1 hebben wij, zooals U uit onze laatste jaarverslagen kan blijken, voortdurend onze aandacht geschonken. Met belangstelling hebben wij ook de wijzigingen gevolgd, die voor en na, dikwijls in overeenstemming met onze adviezen, door het gemeentebestuur in dit gedeelte van het herhalingsonderwijs zijn gebracht, teneinde het zoo goed mogelijk aan de bestaande behoeften te doen beantwoorden. Ondanks deze zorgen moet tot ons leedwezen worden erkend, dat slechts een klein gedeelte van de leerlingen, die plaats nemen in de eerste klasse, den driejarigen cursus tot het einde volgen en het einddiploma verwerven.

Dit verschijnsel doet zich, in het bijzonder in een groote stad, zij het dan ook niet zoo ernstig, voor op alle inrichtingen van voortgezet onderwijs; te verwonderen is het dus niet, dat het zich in hooge mate openbaart op deze scholen, waar de leerlingen onderwijs moeten ontvangen, nadat zij een zware daktaak achter den rug hebben. Er behoort inderdaad veel goede wil en veel physieke kracht toe, om geregeld gedurende drie jaren, ondanks de vele belemmerende omstandigheden te volharden, en de school met een eind-diploma te verlaten.

Voor het meerendeel zijn de oorzaken van het verloop, genoemd in Uw schrijven op bladz. 3, onder *a—j*, dan ook direct of indirect

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

een gevolg van den ongunstigen leertijd bij avond. Kon de algemeene leertijd op de dagschool met 2 of 3 jaar worden uitgebreid, dan zou daarmede aan vele moeilijkheden een eind zijn gemaakt.

Nu maken de materieele behoeften der ouders uit de arbeidende klasse het noodzakelijk, dat de kinderen overdag zoo spoedig mogelijk wat verdienen en daar de Wet geen verplichtingen oplegt voor het volgen van het onderwijs na hun 12e jaar, zijn de avonduren aangewezen voor hun verdere geestesontwikkeling en het heeft natuurlijk onze volle sympathie, dat zich veel kinderen voor zulk onderwijs aanmelden. In dit licht gezien valt het dus te betreuren, dat Uw College zich genoodzaakt ziet, de toelating tot deze soort van scholen eenigermate te beperken.

Het valt echter niet te ontkennen, dat de geregelde gang van het onderwijs zeer belemmerd wordt, indien sommige leerlingen der klasse niet voldoende onderlegd zijn, om zulk onderwijs te volgen. Zij houden de geschikte leerlingen op en verdwijnen ten slotte toch van de school.

Het voorgestelde middel tot verbetering, om namelijk zulke leerlingen door een voorbereidenden cursus meer geschikt te maken voor het onderwijs aan de Herhalingsscholen A I en B I, kan waarschijnlijk doeltreffend zijn. Het komt ons dan echter voor, dat het onderwijs in Nederlandsche taal, lezen, rekenen en schrijven gegeven moet worden gedurende 8 uren per week. De leerlingen toch, die voor dezen voorbereidenden cursus in aanmerking komen, staan een jaar achter bij hun meer bevoorrechte kameraden, die een vervolgklasse hebben doorloopen.

Geeft men in de bedoelde voorbereidende klassen slechts 4 uren onderwijs per week, dan is de te verwerken leerstof veel te gering en er verloopt tusschen 2 op elkaar volgende lesuren veel te veel tijd om te mogen verwachten, dat het onderwijs beklijft. Acht uren per week, is juist in het begin, na het ontslag van de lagere school, aanbevelenswaardig, omdat verscheidene leerlingen dan nog niet in een vaste betrekking zijn en dus wat meer tijd hebben voor het onderwijs.

Het wil ons dan echter voorkomen, dat met 8 uren onderwijs per week, hoofdzakelijk in Nederlandsche taal en rekenen, een cursus van *een half jaar* voldoende is.

In dit tijdsverloop valt ook wel te bespeuren, of de leerlingen bepaald ongeschikt zijn voor het aanleeren van een vreemde taal, zoodat hun de toegang tot deze herhalingsschool kan worden ontraden. Tevens mag men aannemen, dat in den loop van een half jaar de keuze van een vak tot rijpheid is gekomen, zoodat de ouders kunnen overwegen of de scholen A I of B I wel de geschiktste voor hun kinderen zijn, met het oog op hunne bestemming.

Naar onze meening heeft deze regeling onderwijskundige voordeelen boven die welke door Uw college wordt voorgesteld.

Bovendien is de proeftijd minder lang en kunnen de leerlingen, eerder genieten van die vakken van onderwijs, welke hen trekken naar de eigenlijke herhalingsschool. Duurt die proeftijd een jaar dan vreezen wij, dat juist de beste leerlingen van deze categorie worden teruggehouden van het Openbaar Herhalingsonderwijs. 't Geheel kan verder zóó worden ingericht, dat de leerlingen, die op 1 Januari in de Voorbereidende klassen komen, met September op de AI en BI scholen kunnen geplaatst worden, terwijl de loffelijk ontslagenen van Juli in Januari een plaats op de herhalingsschool kunnen vinden. De Voorbereidende cursus Juli—Januari, zal door de vacantie hoogstens met 4 weken verkort worden.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Bijlage L.

AMSTERDAM, 5 Mei 1910.

N°. 111.

De Commissie van toezicht op het Lager onderwijs heeft gedurende de twee laatste jaren met groote belangstelling de ontwikkeling van het Voorbereidend onderwijs in onze gemeente gevolgd. De oprichting van Openbare Voorbereidende scholen, de subsidieering van bijzondere inrichtingen, welke aan de gestelde eischen voldoen, de verscherpte politiebepalingen bij het verstrekken van vergunningen voor bewaarscholen en bewaarplaatsen en de definieering dezer inrichtingen, dit dit alles heeft inderdaad gunstige gevolgen gehad voor het bewaarschoolwezen.

Nu bestaat er echter nog één categorie van inrichtingen van deze soort, waarop het Rijks- noch het Gemeentelijk toezicht eenigen invloed kan oefenen.

Wij bedoelen de voorbereidende klassen en scholen, die verbonden zijn aan tal van bijzondere scholen in onze Gemeente, zooals die zijn aangewezen op bladz. 93 van het jaarverslag der Commissie over 1908.

Voor deze klassen is bij de oprichting geen vergunning gevraagd.

Het komt ons voor, dat dit in het vervolg behoort te geschieden, opdat ook hier waarborgen bestaan, dat de lokalen en de algemeene inrichting aan dezelfde eischen voldoen als de afzonderlijke bewaarscholen. Vertrouwende dat Uw College deze opvatting deelt, verzoeken wij U beleefd zoodanige maatregelen te nemen, dat in het vervolg ook deze inrichtingen onderworpen worden aan de bepalingen van de Algemeene Politieverordening.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) MR. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage M.

Amsterdam, 8 October 1910.

N°. 136/137.

In antwoord op Uwe missives van 6 Juni j.l., N°. 9214/2323 O. N°. 6485/1725, begeleidende:

a. Verzoek van de bestuursleden en leden van de Antirevolutionaire Kiesvereeniging „Nederland en Oranje in Amsterdam VII", om zoodanige maatregelen te willen nemen, dat aan de particuliere voorbereidende scholen gelijk bedrag als aan de openbare uit de gemeentekas worde toegestaan.

b. Verzoek van besturen en bestuurderen van scholen voor Voorbereidend en Lager onderwijs:

1° om het Raadsbesluit van 30 October 1907 aldus te wijzigen, dat aan het Bijzonder voorbereidend onderwijs worde toegekend een hoogere subsidie voor salarieering van het onderwijzend personeel, en eene jaarlijksche vergoeding voor stichting en inrichting van schoollokalen;

2° het raadsbesluit van 30 Juli 1907 aldus te wijzigen, dat de schoolgelden voor het Gemeentelijk voorbereidend onderwijs meer in overeenstemming worden gebracht met de kosten aan dat onderwijs verbonden.

c. Verzoek van het bestuur der Vereeniging „Vriendenkring Constantia" te Amsterdam, om een jaarlijksche bijdrage van *f* 3500, ten einde een Voorbereidende school te stichten voor 320 kinderen, met verzoek om op deze adressen te dienen van bericht en raad, heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs de eer U het volgende te berichten.

Het adres van de „Kiesvereeniging Nederland en Oranje in Am-

Aan H.H- Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

sterdam VII", hierboven genoemd onder *a*, valt naar onze meening, door zijn aard en strekking buiten den werkkring van de Commissie van toezicht. Van haar kan niet verwacht worden, dat zij haar oordeel uitspreekt over een politieke aangelegenheid, die sedert jaren de volksvertegenwoordiging bezighoudt en die nu bij het Voorbereidend onderwijs, dat niet bij de Rijkswet geregeld is, wordt overgebracht in de gemeentepolitiek. Ook het adres *b*, sub 1, dat principieel op hetzelfde standpunt staat als het vorige, blijkens het laatste gedeelte van de laatste alinea en dat bijna uitsluitend de gemeentefinanciën raakt, leent zich niet voor eene behandeling in onze Commissie. Tegenover punt 2 van het verzoek, onder *b*, staat de Commissie geheel anders.

De vraag, daar gesteld, om het schoolgeld voor het gemeentelijk voorbereidend onderwijs meer in overeenstemming te brengen met de kosten aan dat onderwijs verbonden, raakt de ontwikkeling van 't Voorbereidend Onderwijs, dat in onze gemeente pas in haar opkomst is, onmiddellijk. Indien dit verzoek een gewillig oor vond in den Gemeenteraad, zou er alle kans bestaan, dat het particulier initiatief, buiten vereenigingen om, zich weer op deze broodwinning ging toeleggen.

Daardoor zouden de ellendige toestanden, die nog lang niet alle verdwenen zijn, maar tegen welker voortwoekering de openbare en de gesubsidieerde bijzondere scholen een gezond redmiddel bleken te zijn, zich weder sterker openbaren.

Bij de overwegingen trouwens waardoor de besturen der bijzondere voorbereidende scholen tot een dergelijk verzoek bij wijze van conclusie gebracht worden, is naar de meening der Commissie niet in de eerste plaats gelet op het belang, dat de gemeente, in hare burgerij, heeft bij goed voorbereidend onderwijs, maar enkel op het financieel belang van particuliere stichtingen.

Hierdoor is het te verklaren, dat „concurrentie" schering en inslag is van het betoog; een woord, dat, ontleend aan wederzijdsche stoffelijke belangen, niet zonder gevaar kan worden overgebracht op begrippen van geestelijken of zedelijken aard.

Zóó is het mogelijk, dat sommige bijzondere schoolbesturen vragen om verhooging van schoolgeld voor de openbare scholen, terwijl zij het onderwijs zelf geheel gratis „verschaffen".

Naar de meening der Commissie is er geen enkele tak van onderwijs, waar men zoo weinig overeenstemming behoort te brengen tusschen het schoolgeld en de kosten van het onderwijs als juist bij het voorbereidend, omdat er in hoofdzaak gebruik van wordt gemaakt door de kinderen uit die gezinnen, waar de ouders zich om financieele redenen niet voldoende met hunne kinderen kunnen bezighouden.

Op grond van deze overwegingen adviseert de Commissie U, niet alleen uw steun aan het voorstel te onthouden, maar het met alle kracht te bestrijden, als niet in het belang van de burgerij.

Omtrent het adres onder *c* kan de Commissie kort zijn. Afgezien van de inderdaad zonderlinge berekening, bij wijze van begrooting bij het verzoekschrift overgelegd, verdient het geen aanbeveling een inrichting of onderneming met gemeentelijk geld te steunen, zoolang er geen toonbare bewijzen bestaan, dat een dergelijk lichaam dien steun werkelijk verdient.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) Mr. A. Polak
de Secretaris,
„ P. de Vos Jr.

Bijlage N.

AMSTERDAM, 5 Juli 1910.

N⁰. 146.

De Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs te Amsterdam, kennis genomen hebbende van de circulaire, dd. 10 Juni 1910, door Burgemeester en Wethouders van Amsterdam gericht aan de hoofden, onderwijzers en onderwijzeressen der openbare lagere scholen te Amsterdam, acht zich verplicht, met het oog op de taak, haar door art. 97 der Wet op het Lager onderwijs opgedragen, te Uwer kennisse te brengen:

1⁰ dat zij het betreurt, dat een dergelijke ingrijpende wijziging in de Instructie voor het onderwijzend personeel als in het slot van bovengenoemde circulaire vermeld, door Uw college is ingevoerd, zonder dat zij in de gelegenheid is gesteld, U daaromtrent van advies te dienen;

2⁰ dat, waar tot die taak mede behoort, te zorgen, dat de Verordeningen op het Lager onderwijs stipt worden nageleefd, de Commissie met leedwezen heeft gezien, dat de aan de instructie toegevoegde artikelen in zoo vage termen vervat zijn, dat de juiste en billijke handhaving haar schier onuitvoerbaar toeschijnt;

3⁰ dat de Commissie, gesteld al dat art. 7 der Grondwet niet slaat op de verhouding tusschen de overheid en haar ambtenaren, van oordeel is, dat de belangen van de onderwijzers en van 't onderwijs worden geschaad, wanneer aan die ambtenaren verboden wordt, buiten de school op gepaste wijze op te komen voor hunne denkbeelden aangaande school en onderwijs.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) Mr. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage O.

Amsterdam, 17 Juli 1910

No. 167.

De Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager Onderwijs, heeft de eer U in overweging te geven: in art. 3 van de Verordening, regelende het Herhalingsonderwijs, de woorden „wat de stenographie betreft, voor één leerjaar", te vervangen door:

„wat de stenographie betreft, voor één, het derde leerjaar".

En aan het slot van genoemd artikel toe te voegen: „en voortgezet onderwijs in stenographie".

Toelichting.

Uit het onderzoek door de Commissie ingesteld omtrent de oorzaken der betrekkelijk ongunstige resultaten van het onderwijs in de stenographie aan de herhalingsscholen A^1 en B^1 is duidelijk gebleken, dat dit vak meer ontwikkeling en vooral meer ambitie vereischt, dan tot dusver bij de meeste leerlingen wordt waargenomen.

Door als voorwaarde te stellen dat stenographie alleen zal worden onderwezen aan hem/haar die het 3e leerjaar van den driejarigen cursus gaat volgen, heeft men de waarborgen, dat de leerling ambitie bezit;

dat hij, zijn belang begrijpende, met het oog op zijn werkkring dit vak niet onberaden kiest; dat zijn leeftijd en daarmede gepaard gaande meerdere ontwikkeling hem rijp genoeg hebben gemaakt om met één jaar onderwijs gunstiger resultaten te verkrijgen.

Aan zulke jongelui, die daarna bij het Loffelijk Ontslag aan de gestelde eischen voldoen, kan de gelegenheid geboden worden voortgezet stenographie onderwijs te ontvangen, zooals hun die voor het leeren van machine-schrijven reeds gegeven is.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) Mr. A. Polak
de Voorzitter,
„ P. de Vos Jr.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage P.

AMSTERDAM, 8 October 1910

N°. 170.

Naar aanleiding van Uw verzoek in Uw schrijven N°. 11586/3025 O., van 16 Juli jl., om bericht en raad op een verzoekschrift van de afdeeling „Amsterdam" van het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap tot instelling eener Commissie van onderzoek naar de wenschelijkheid van het Mannheimer stelsel in Amsterdam, heeft de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager Onderwijs de eer U in overweging te geven, dat verzoek in te willigen.

Het groot aantal leerlingen, dat zelfs bij getrouw schoolbezoek het getuigschrift van Loffelijk Ontslag niet kan behalen, ja zelfs de hoogste klasse niet bereikt, of erger nog, het niet verder brengt dan de middelklassen, maakt een grondig onderzoek naar een stelsel, dat door ernstige mannen verdedigd wordt, inderdaad gewenscht.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Lager Onderwijs,
de Voorzitter,
(get.) MR. A. POLAK
de Secretaris,
„ P. DE VOS JR.

Aan H.H. Burgemeester en Wethouders
der gemeente Amsterdam.

Bijlage Q.

HUISHOUDELIJK REGLEMENT van de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs te Amsterdam, vastgesteld in de vergadering van die Commissie van 2 Januari 1911.

Van de Vergaderingen.

ART. 1

Ter uitvoering van de taak, aan de Commissie opgedragen in artikel 97 der Wet op het Lager Onderwijs en in de verordening, vastgesteld door den Gemeenteraad te Amsterdam, van 14 Mei 1902 (*Gemeenteblad* 1902, afd. 3, volgn. 56), in werking getreden op 1 September 1902, houdt de Commissie in den regel den eersten Maandag van elke maand hare gewone vergadering.

ART. 2

Buitengewone vergaderingen worden gehouden krachtens besluit hetzij van de Commissie, hetzij van het Bureau.

ART. 3

Tot elke vergadering worden de leden en de in artikel 7 der voormelde verordening genoemde autoriteiten ten minste twee dagen te voren schriftelijk opgeroepen; de oproeping vermeldt, voor zooveel mogelijk, de agenda der vergadering. De stukken en rapporten, die op eene vergadering in behandeling komen, worden, zoo doenlijk, op den dag der vergadering en op den voorafgaanden werkdag, voor de leden ter inzage gelegd.

ART. 4

Ieder lid teekent bij het komen ter vergadering zijn naam op een lijst, naar volgorde.

ART. 5

De Voorzitter leidt de vergadering en handhaaft de orde daarin.

ART. 6

Na het openen der vergadering worden de notulen der vorige door den Secretaris gelezen; zij behelzen een kort verslag van hetgeen ter vergadering behandeld en besloten is.

De Voorzitter onderwerpt de notulen aan de goedkeuring der Vergadering en onderteekent ze ten blijke daarvan met den Secretaris.

ART. 7

Na de behandeling van de notulen doet de Secretaris mededeeling van alle ingekomen stukken, niet op de agenda vermeld.

ART. 8

Niemand voert het woord dan na het verzocht en van den Voorzitter verkregen te hebben. De Voorzitter verleent het woord in de orde, waarin het is gevraagd.

ART. 9

De orde van spreekbeurten kan verbroken worden wanneer iemand het woord vraagt, hetzij over een persoonlijk feit, hetzij om een motie van orde betreffende het in behandeling zijnde onderwerp voor te stellen, of over het stellen van het vraagpunt, in welke gevallen het woord in dezelfde volgorde verleend wordt.

De Voorzitter verleent het woord voor een persoonlijk feit niet dan na een voorloopige aanduiding van dit feit. Verkeerde opvatting van bijgebrachte redenen wordt niet aangemerkt als een persoonlijk feit.

Elke motie betreffende het onderwerp in behandeling moet, om een punt van beraadslaging te kunnen uitmaken, door ten minste twee leden worden ondersteund.

De vergadering kan besluiten, dat de beraadslaging over zoodanige motie nader afzonderlijk zal plaats hebben.

ART. 10

Geen spreker mag in zijn rede gestoord worden, tenzij hij door den Voorzitter aan het opvolgen van dit reglement moet worden herinnerd.

ART. 11

Indien een spreker zich ongepast of beleedigend uitdrukt of de orde stoort, wordt hij door den Voorzitter tot de orde geroepen.

Indien een spreker van het onderwerp in beraadslaging afwijkt, wordt hij door den Voorzitter tot de behandeling van het onderwerp teruggeroepen.

ART. 12

Indien een spreker mocht voortgaan zich ongepast of beleedigend uit te drukken, de orde te storen of van het onderwerp af te wijken,

kan de vergadering, op voorstel van den Voorzitter, besluiten den spreker over het voorstel in behandeling het woord te ontnemen.

ART. 13

Tenzij met verlof van de vergadering, voert een lid niet meer dan twee malen en telkens niet langer dan vijftien minuten over hetzelfde onderwerp het woord.

Deze bepaling is niet van toepassing op den Voorzitter en op een lid, dat een door hem ingediend voorstel verdedigt.

ART. 14

Elke motie van orde tot sluiting van het debat moet door ten minste twee leden worden ondersteund.

Over zulk eene motie, die niet met redenen mag omkleed zijn, wordt niet beraadslaagd.

ART. 15

Geen amendement op eenig voorstel komt in behandeling, tenzij door ten minste twee leden ondersteund.

ART. 16

Nadat de beraadslaging over een onderwerp gesloten is verklaard, gaat de vergadering tot stemming over. Deze geschiedt bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden het verlangt en alsdan mondeling. Vóór de stemming wordt door het lot beslist bij welk nummer van de in artikel 4 bedoelde lijst zij een aanvang neemt; zij geschiedt daarop naar volgorde. De Voorzitter brengt het laatst zijn stem uit.

ART. 17

Elk lid, dat aan de hoofdelijke stemming deelneemt is verplicht dit te doen met de woorden „voor" of „tegen" zonder eenige bijvoeging.

ART. 18

Alle besluiten over zaken worden genomen bij volstrekte meerderheid der stemmende leden.

Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

ART. 19

Stemming over personen geschiedt bij gesloten briefjes. Niet of niet behoorlijk ingevulde briefjes worden tot bepaling van de meerderheid niet medegerekend onder het getal der geldig uitgebrachte stemmen.

ART. 20

Een verkregen meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer het getal der in de bus gevonden stembriefjes grooter is dan dat der leden die stemden, en dit verschil van invloed op den uitslag van de stemming heeft kunnen zijn.

ART. 21

Wanneer bij eerste stemming de volstrekte meerderheid niet verkregen is voor alle te vervullen plaatsen, wordt een tweede vrije stemming gehouden voor de nog te vervullen plaatsen.

Wordt ook bij deze stemming geen volstrekte meerderheid voor deze plaatsen verkregen, dan heeft herstemming plaats tusschen hen die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd uit een lijst, bevattende twee maal zooveel namen als er nog plaatsen te vervullen zijn.

Indien bij de tweede stemming niet uitgemaakt is tusschen wie herstemming moet plaats hebben, wordt eene voorafgaande stemming over de betrokken personen gehouden.

Bij herstemming zijn zij gekozen, die de meeste stemmen hebben erlangd.

Bij staking van stemmen tusschen twee personen beslist het lot.

ART. 22

De vergaderingen worden in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten indien het door een vijfde der aanwezige leden wordt gevorderd of de Voorzitter het noodig keurt. De vergadering beslist daarna of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de zaken in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

Art. 23

Vóór het sluiten van elke vergadering wordt aan de leden gelegenheid gegeven om mededeelingen en voorstellen te doen.

De vergadering beslist of zulke voorstellen onmiddellijk zullen worden behandeld dan wel aan één der Subcommissies om praeadvies worden toegezonden.

ART. 24

In eene buitengewone vergadering wordt over geene andere onderwerpen gehandeld en beslist dan die waarvoor de vergadering is belegd.

Van het Bureau.

ART. 25

In de gewone Maart-vergadering kiest de Commissie haar Bureau, bestaande uit Voorzitter, Onder-Voorzitter, eerste en tweede Secretaris

voor het tijdperk, eindigende met de gewone Maart-vergadering van het volgend jaar.

De aftredenden zijn herkiesbaar.

Art. 26

De Voorzitter heeft met den Secretaris de dagelijksche leiding van de Commissie.

In spoedeischende gevallen treden beiden gezamenlijk namens de Commissie op

Art. 27

Alle van de Commissie uitgaande stukken worden door Voorzitter en Secretaris onderteekend.

Art. 28

De Onder-Voorzitter vervangt zoo noodig den Voorzitter, de tweede Secretaris den eerste.

Art. 29

De eerste Secretaris is belast met de voorbereiding van de vergaderingen der Commissie en met de uitvoering van hare besluiten.

Hij houdt notulen van alle vergaderingen der Commissie.

Hij rangschikt en bewaart het archief der Commissie.

Hij ontwerpt het in art. 97 der wet op het Lager Onderwijs bedoeld jaarverslag.

Art. 30

De tweede Secretaris is tevens Penningmeester der Commissie.

Hij is belast met de uitbetaling uit kracht van de besluiten der Commissie in verband met de door den Gemeenteraad goedgekeurde begrooting.

In de gewone Februari-vergadering legt hij rekening en verantwoording af van zijn beheer in het afgeloopen jaar.

Hij ontwerpt de begrooting, welke in de gewone April-vergadering wordt behandeld.

Van de Subcommissiën

a. *van schoolbezoek.*

Art. 31

In de gewone Maart-vergadering verdeelt de Commissie alle scholen, waarover zij toezicht uitoefent, over arrondissementen.

Met inachtneming van het in artikel 6, tweede lid, der voormelde verordening bepaalde wordt in elk arrondissement het toezicht door eene Subcommissie van ten minste twee leden uitgeoefend.

Bij vervulling van tusschentijdsche vacatures bepaalt de Secretaris in welke arrondissementen de nieuwbenoemde leden zullen fungeeren.

Art. 32

De leden der Subcommissies van schoolbezoek bezoeken de scholen van haar arrondissement ten minste twee maal 's jaars.

Zij zorgen, dat de wet op het Lager Onderwijs en de gemeentelijke verordeningen stipt worden nageleefd.

ART. 33

Wanneer een lid van een der Subcommissies van schoolbezoek wegens overtreding van voormelde wet of verordeningen proces-verbaal opmaakt, zendt hij afschrift daarvan aan den eersten Secretaris.

ART. 34

Jaarlijks in de eerste helft van December wordt door elke Subcommissie van schoolbezoek aan den eersten Secretaris schriftelijk verslag uitgebracht omtrent de scholen van haar arrondissement.

ART. 35

De Subcommissies van schoolbezoek belasten zich met het onderzoek naar de vorderingen der leerlingen en het uitreiken van het Loffelijk ontslag, op de wijze als bepaald is in de art. 14, 15 en 17 van het Reglement voor de Openbare scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs te Amsterdam, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders in hunne vergadering van 15 Maart 1910.

De bepaling van den dag en het uur, waarop dit onderzoek zal plaats hebben geschiedt door de Subcommissie van schoolbezoek in overleg met het hoofd der school.

Tevens verleenen deze Subcommissies hare medewerking bij de uitreiking der van gemeentewege verstrekte prijzen en belooningen bij het openbaar en bijzonder onderwijs.

ART. 36

De verdeeling van de Commissie in Subcommissiën van schoolbezoek maakt geen inbreuk op de bevoegdheid van de leden om met inachtneming van het in art. 6, tweede lid, der voormelde verordening bepaalde, ook andere scholen te bezoeken dan waartoe zij krachtens hun lidmaatschap van een der Subcommissiën van schoolbezoek verplicht zijn.

b. *van praeadvies.*

ART. 37

De Subcommissie van praeadvies, welke tot taak heeft de door de Commissie te nemen besluiten en te geven adviezen voor te bereiden en toe te lichten, bestaat uit het Bureau van de Commissie als zoodanig, uit een lid van elk der in artikel 42 genoemde Subcommissiën, door deze jaarlijks aan te wijzen, en uit vijf andere leden van de Commissie.

ART. 38

De vijf laatstbedoelde leden van deze Subcommissie worden in de gewone Maart-vergadering der Commissie voor vier jaar gekozen; twee

of drie van hen treden beurtelings om de twee jaar af volgens bij loting op te maken rooster.

De ter vervulling van eene buiten den gewonen tijd opengevallen plaats verkozene treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

De aftredenden, behalve de laatstbedoelden, die minder dan drie jaar gefungeerd hebben, zijn niet terstond herkiesbaar.

Art. 39

De leden van het Bureau vervullen in de Subcommissie van praeadvies dezelfde functiën als in de Commissie.

Art. 40

De Subcommissie van praeadvies vergadert in den regel eenmaal per maand en voorts wanneer zij door den Voorzitter wordt bijeengeroepen.

De in art. 7 der voormelde verordening bedoelde autoriteiten benevens de leden der plaatselijke inspectie op het Openbaar Lager Onderwijs worden uitgenoodigd de vergaderingen bij te wonen; hun en aan de leden van de Subcommissie van praeadvies wordt de agenda der vergadering zoo tijdig mogelijk toegezonden.

Art. 41

De leden der Commissie, wier voorstellen in handen der Subcommissie voor praeadvies zijn gesteld, worden uitgenoodigd aan de beraadslagingen van deze Subcommissie over die voorstellen deel te nemen.

c. *andere Commissiën.*

Art. 42

Behalve de subcommissiën in de voorgaande artikelen bedoeld, bestaan er:

een Subcommissie voor de schoolhygiëne;

een Subcommissie voor het herhalingsonderwijs;

een Subcommissie voor de vrouwelijke handwerken;

een Subcommissie voor het voorbereidend onderwijs.

De leden van deze Subcommissiën worden in de gewone Maart-vergadering der Commissie gekozen. De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

Elk van deze Subcommissiën kiest telken jare haar Voorzitter en Secretaris en geeft daarvan schriftelijk kennis aan de Commissie.

Art. 43

Zoo noodig kan de Commissie speciale Subcommissiën instellen, wier taak of werkkring wordt bepaald bij het besluit tot hare instelling.

De Commissie kiest de leden van deze Subcommissiën, tenzij zij de benoeming hetzij aan den Voorzitter, hetzij aan de Subcommissie van praeadvies overlaat.

Bijlage R.

INDEELING der ARRONDISSEMENTEN voor de Plaatselijke Commissie van toezicht op het lager onderwijs 1911-1912.

ARR. 1. P. DE VOS JR. en Mr. D. E. LIONI.

Openbare school N°. 138, Buiksloterweg 9A.
" " " 132, Nieuwe Heerengracht 32.
" " voor U. L. O. der 2e klasse, Frederikschool, Frederiksplein 35.
Bijzondere school van de H. Catharina, Passeerdergracht 8—10.
" " " " Vereeniging „In Omnibus charitas", Bannstraat 7.

ARR. 2. Mevr. de Wed. Mr. S. KATZ—GEESINK en TH. A. GEELS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 29, Marnixstraat 168.
" " " " " 41, van Oldenbarneveldtstraat 54.
" " " U. L. O. 1e klasse, de Kreenenschool, da Costakade 61.

ARR. 3. S. LEHMANS en J. W. SLEEF.

Openbare school voor G. L. O. N°. 33, Kraijenhoffstraat 4.
" " " " " 35, Kraijenhoffstraat 6.
" " " M. U. L. O. voor meisjes, Molenpad 13.
Bijzondere Diaconieschool N°. 2, Weteringschans 134.

ARR. 4. Mr. A. POLAK en C. M. ROBERT.

Openbare school voor G. L. O. N°. 126 1e van Swindenstraat 133.
" " " U. L. O., 2e klasse, Spieghelschool, Marnixstraat 404.
" " " " , 2e klasse, Vondelschool, Moreelsestraat 19.
Bijzondere " van de Vereeniging L. O. op Geref. grondslag N°. 3, Govert Flinckstraat 193.

ARR. 5. A. VAN DE VELDE en Dr. G. J. SCHOUTE.

Openbare school voor U. L. O. 1e klasse, J. P. Heijeschool, Overtoom 16.
Bijzondere scholen St. Vincentius, Stadhouderskade 60.
" " der Amsterd. Schoolvereeniging, Heerengracht 471.

ARR. 6. A. FREDERIKSE en DR. A. OIDTMANN.

Openbare school voor U. L. O. 1e klasse Coornhertschool, Mauritskade 28c
Bijzondere " St. Vincentiusschool Lr. E, Eikenweg 9.
" " R. K. Gesticht van Liefdadigheid, Heerengracht 182.

ARR. 7. Dr. D. A. SLOOS en D. DE GEUS.

Openbare school voor G. L, O. N°. 38, Roggeveenstraat 8.
" " " " " 46, Roggeveenstraat 6.
" " " " " 102, van Ostadestraat 101

Openbare school voor G. L. O. N°. 130, 2e Oosterparkstraat 227.
" " " U. L. O. 1e klasse Comeniusschool, Potgieterstraat 34,
Bijzondere " Vrije Christelijke school, Brederostraat b/h. Staringplein.

ARR. 8. J. INGENOHL en A. J. JOLING.

Openbare school voor G. L. O. N°. 2, Valkenburgerstraat 3.
" " " " " 20, Koestraat 5.
" " " U. L. O. 1e kl. Agnietenschool, O. Z. Voorburgw. 241.

ARR. 9. Dr. H. W. HEINSIUS en Mr. H. W. J. M. KEULS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 61, van Oldenbarneveldtkade 16.
" " " " " 73, Elandsgracht 70.
" " " U. L. O. 1e klasse Sarphatischool, Sarphatistraat 105.

ARR. 10. J. M. MÜLLER en F. W. LUDWIG.

Openbare school voor G. L. O. N°. 9, Spuistraat 235.
" " " U. L. O. 2e klasse Reguliersschool, Reguliersgr. 113.
Bijzondere " St. Vincentiusscholen, Kloveniersburgwal 95.
" " " " Lett. B, Warmoesstraat 6.
" " Allerh. Verlosser N°. 5, Kloveniersburgwal 83.

ARR. 11. H. LAZARD en Mej. M. ENGELMANN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 23, Utrechtschedwarsstraat 30.
" " " " " 110, Zeeburgerdijk 25.
" " " U. L. O. 1e klasse Plantageschool, Muidergracht 45a.
Bijzondere " "Eben Haëzer", Kerkstraat 70.
" " "Kennis en Godsvrucht", Nieuwe Keizersgracht 54.
" " College St. Nicolas, Kerkstraat 25.

ARR. 12. Mr. J. A. N. LAMMERS en Dr. J. LAMMERTS-VAN BUEREN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 91, Amsteldijk 66.
" " " " " 105, Groote Wittenburgerstraat 106.
" " " U. L. O. 1e klasse Parelschool, Kattenburgergracht 23.
Bijzondere " Diaconieschool N°. 1, Groote Wittenburgerstraat 40.
" " " " 7, Krayenhoffstraat 29.
" " v. d. Ver. L. O. op Geref. grondslag N°. 5, Zeeburgerstraat 4.

ARR. 13. A. POSTMA en Dr. M. L. VAN DER STEMPEL.

Openbare school voor G. L. O. N°. 74, van Beuningenstraat 141.
" " " U. L. O. 1e klasse, Hugo de Grootschool,
van Oldenbarneveldtstraat 42.
Bijzondere " Waalsche Diaconieschool N°. 2, v. Oldenbarneveldtstr. 103.
" " Mej. J. D. QUANJER, Overtoom 57.
" " De Amsterdamsche Christelijke school, Kerkstraat 158.

ARR. 14. C. G. WEMMERSLAGER VAN SPARWOUDE en P. H. DE WIT.

Openbare school voor G. L. O. N°. 75, Roggeveenstraat 14.
" " " " " 95, da Costastraat 62.
" " " " " 131, Jacob van Lennepstraat 213.
" " " U. L. O. 1e kl., Planciusschool, 2e Breeuwerstraat 2.

Bijzondere school N°. 2 van de Vereeniging L. O. op Geref. grondslag, Nassaukade 124
" " van de Ver. voor Geref. scholen N°. 1, Marnixstraat 285.
" " St. Jozefschool, Haarlemmer Houttuinen 24.
" " St. Antoniaschool, Haarlemmer Houttuinen 53.

ARR. 15. J. G. VAN KUIJKHOF en Mr. J. A. VAN HAMEL.

Openbare school voor G. L. O. N°. 13, De Wittenstraat
" " " " " " " 124, Plantage Muidergracht 54.
" " " U. L. O. 1e kl., Alberdingk Thijmsch., Heerengr. 40.
Bijzondere " St. Bernardusschool, Elandsgracht 120.
" " Diaconieschool N°. 5, Rozengracht 113*a*.
" " St. Vincentiusschool Lr. D, Bilderdijkstraat 27.

ARR. 16. Mr. JULES DE VRIES en D. WIJNBEEK.

Openbare school voor G. L. O. N°. 43, 1e Nassaustraat 5.
" " " " " " " 64, de Wittenstraat 27.
" " " U. L. O. 1e klasse, Rozenschool Elizabeth Wolffstraat 50.
" " in het R. C. Jongensweeshuis, Lauriergracht 105.
" " in het Maagdenhuis, Spui 21.
" " St. Louis, Keizersgracht 87.
" " der Schoolvereeniging tot oprichting en instandhouding eener Christelijke school voor M. U. L. O., 2e van der Helststraat 32.

ARR. 17. A. ZELLER en P. J. DE JONGH.

Openbare school voor G. L. O. N°. 116, Prinsengracht 239.
" " " U. L. O. 1e kl., Pestallozzischool, Nassaukade 12.
Bijzondere " Allerh. Verlosser N°. 6, Egelantiersgracht 140.
" " St. Vincentiusschool Lett. A., Nieuwe Leliestraat 169.
" " St. Mariaschool, Bilderdijkstraat 25.
" " Diaconieschool N°. 3, Brouwersgracht 278.

ARR. 18. Mevr. J. BOOM—VAN DER VEEN en Prof. C. L. DAKE.

Openbare school voor G. L. O. N°. 57, de Wittenstraat 25.
" " " " " " " 82, 2e Nassaustraat 12.
" " " " " " " 122, Planciusstraat 22.
" " " U. L. O. 1e klasse, Nieuwenhuijzenschool, Singel 76.
Bijzondere " der Vereen. voor Christ. onderwijs N°. 2 Lindengr. 85.

ARR. 19. Mej. J. EVERWIJN LANGE en F. DE HARTOGH.

Openbare school voor G. L. O. N°. 21, Baangracht hoek Palmgracht 74.
" " " " " " " 67, Brouwersgracht 115.
" " " " " " " 87, 2e Nassaustraat 24.
" " " " " " " 103, Karthuizer plantsoen 1.
Bijzondere " der Schoolvereeniging voor R. K. kinderen, Vondelstr. 67.
" " De Genestetschool, Prinsengracht 1017.

Arr. 20. B. van Praag, en Mevr. M. A. Blankenberg-Tilanus.

Openbare school voor G. L. O. N°. 89, Bilderdijkstraat 154.
" " " " " " " 94, Bellamystraat 21.
" " " U. L. O. 1e klasse Brederoschool, N. Z. Voorburgwal 284.
Bijzondere " der Vereeniging „Luther" N°. 1, Prinsengracht 357.
" " Kaiser Wilhelmschule, Nieuwe Looierstraat 9.
" " School voor L. en M. U. L. O. op Gereformeerden grondslag, 1e Helmersstraat 138.

Arr. 21. Mr. C. D. Salomonson en A. M. L. A. Jacot.

Openbare school voor G. L. O. N°. 26, Egelantiersstraat 244.
" " " " " " " 44, 2e Krayenhoffstraat 1.
" " " " " " " 99, 3e Oosterparkstraat 197.
" " " " " " " 118, Waterlooplein 36.
Bijzondere " Christelijke Burgerschool, Commelinstraat 12.
" " der Parochie St. Vincentius à Paulo, St. Corneliusschool, Kanaalstraat 149.
" " Allerheiligste Verlosser N°. 2, Looierstraat 122.
" " in het Gesticht de Voorzienigheid, Elandsstraat 34.

Arr. 22. Mevr. S. Levenbach-Asscher en J. W. H. Berden.

Openbare school voor G. L. O. N°. 1, Oostenburger Middenstraat 60.
" " " " " " " 27, Groote Wittenburgerstraat 39.
" " " " " " " 52, Ravenstraat 1.
" " " " " " " 117, Plantage Muidergracht 28.
" " " U. L. O. 1e klasse, Linnaeusschool, 2e Oosterparkstraat 226.
Bijzondere " M. J. T. Adriani, Sarphatistraat 42.
" " J. Hagedoorn, Nicolaas Maesstraat 58.

Arr. 23. Dr. A. Verschuur en Mevr. F. C. J. Olivier—Koch.

Openbare school voor G. L. O. N°. 98, Kleine Wittenburgerstraat 52.
" " " " " " " 101, Waterlooplein 24.
" " " " " " " 112, Blankenstraat 76.
" " " U. L. O. 1e klasse van Alphenschool, Oudeschans 35.
Bijzondere " in het Ned. Isr. Jongensweeshuis, Zwanenburgerstr. 20.

Arr. 24. Dr. S. A. Norden en P. A. van Wijngaarden.

Openbare school voor G. L. O. N°. 4, Zwanenburgerstraat 25.
" " " " " " " 49, Plantage Doklaan 3.
" " " " " " " 50, " " 3a.
" " " " " " " 69, Nieuwe Heerengracht 34.
" " " U. L. O. 2e klasse Tesselschadeschool.
Bijzondere " Allerh. Verlosser N°. 7, Kromboomsloot 22.
" " Diaconieschool N°. 6, Rechtboomsloot 41.
" " St. Barbaraschool, Eikenweg 11.

ARR. 25. H. POP en Mej. Dr. L. VAN NIEROP.

Openbare school voor G. L. O. N°. 10, Rapenburgerstraat 6.
″ ″ ″ ″ ″ ″ ″ 37, Batavierstraat 48,
″ ″ ″ ″ ″ ″ ″ 81, Valkenburgerstraat 105.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse Anna Visschersch., N. Hoogstr. 17.
Bijzondere ″ Ned. Israël. Meisjesweeshuis, Rapenburgerstraat 171.
″ ″ Talmud-Tora, Plantage Middenlaan 25.
″ ″ Parochiale School St. Anna, Groote Wittenb.straat 9—17.

ARR. 26. C. W. H. BAARD en Dr. J. W. DE BRUYNE.

Openbare school voor G. L. O. N°. 56, 2e Boerhavestraat 101.
″ ″ ″ ″ ″ 84, Iepenweg 13.
″ ″ ″ ″ ″ 104, 2e Boerhavestraat 130.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse Hendrik Westersch., Weesperpl. 22.
Bijzondere school Allerh. Verlosser N°. 1, Kerkstraat 136.
″ ″ St. Joannesschool, van Ostadestraat 360.
″ ″ van de R. C. Schoolvereeniging, Prinsengracht 651.

ARR. 27. L. A. DE JONG VAN LIER en E. VAN DIEREN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 40, gevestigd in het gebouw van school N°. 70, Lepelstraat 22.
″ ″ ″ ″ ″ 51, Nieuwe Achtergracht 85.
″ ″ ″ ″ ″ 114, Bankastraat 20.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse Brugsmaschool, Lepelkruisstraat 4.
Bijzondere ″ van de Vereeniging L. O. op Geref. grondslag N°. 1, Kerkstraat 109.
″ ″ Allerh. Verlosser N°. 4, Kloveniersburgwal 85.
″ ″ der Vereen. voor Christel. onderw. N°. 3, Rapenburg 47.

ARR. 28. J. VREDENBURG en G. GOEDHARD.

Openbare school voor G. L. O. N°. 16, Nieuwe Kerkstraat 122.
″ ″ ″ ″ ″ 62, Balistraat 50.
″ ″ ″ ″ ″ 96, Sparrenweg 11.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse Jan ter Gouwschool, Sparrenweg 14.
Bijzondere ″ St. Vincentiusschool Lr. C, Rapenburgerstraat 90.
″ ″ School met den Bijbel, Focke Simonszstraat 11/13.
″ ″ der Vereen. voor Geref. scholen N°. 2, 's Gravesandepl. 19.

ARR. 29. A. W. GROOTE en Ds. J. C. SIKKEL.

Openbare school voor G. L. O. N°. 11, Valckeniersstraat 39.
″ ″ ″ ″ ″ 39, Reguliersgracht 107.
″ ″ ″ ″ ″ 106, Amstel 163c.
″ ″ ″ ″ ″ 108, Ruydaelstraat 65.
″ ″ ″ U. L. O. 1e kl. Jac. v. Campenschool, Jac. v. Campenstraat 49*e*
″ ″ ″ Sweelinckschool Gerard Doustraat 220.
Bijzondere ″ Vrije Christelijke School, Oranje-school, Tolstraat 84.
″ ″ St. Anthoniusschool, Fokke Simonszstraat 45, 47, 49.

ARR. 30. G. J. D. BOOGERS en G. BOLKESTEIN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 22, N. Looierstraat.
″ ″ ″ ″ ″ 32, Passeerdergracht 25
″ ″ ″ ″ ″ 121, van Ostadestraat 103.
″ ″ ″ U. L. O. 2e klasse, Agatha Dekenschool, Van de Veldestraat 6.
Bijzondere ″ in het Nederd. Herv. Diaconie Weesh., Stadhoudersk. 22.
″ ″ Burgerschool met den Bijbel, Keizersgracht 345.

ARR. 31. Mr. P. L. MULDER en Mr. Dr. S. ZADOKS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 77, Govert Flinckstraat 64.
″ ″ ″ ″ ″ 83, 1e Jan v. d. Heijdenstraat 163.
″ ″ ″ ″ ″ 123, 2e Jan v. d. Heijdenstraat 75.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse, Costerschool, Lijnbaansgr. 275.
Bijzondere ″ der Nieuwe schoolvereeniging, Van de Veldestraat.
″ ″ Instituut „WOLTERS", Ruysdaelkade 3.

ARR. 32. Mevr. W. DE GROOT-V. KONIJNENBURGH en Dr. P. C. M. BOS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 3, Looiersgracht 19.
″ ″ ″ ″ ″ 17, van Ostadestraat 203.
″ ″ ″ ″ ″ 65, 1e Jan Steenstraat 19.
″ ″ ″ ″ ″ 66, Rustenburgerstraat 436.
″ ″ ″ ″ ″ 127, 2e J. v. d. Heijdenstraat 77.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse, Frans Halsschool, Frans Halsstraat 16.
Bijzondere ″ Koningin Emmaschool, Lijnbaansgracht 207.
″ ″ der Vereeniging voor christelijk Lager en M. U. L. O. voor jongens en meisjes, Jan Luijkenstraat 19.

ARR. 33. B. J. TER BRUGGE en Mevr. H. E. KROON-HULSEBOS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 28, Weteringschans 187.
″ ″ ″ ″ ″ 92, Gijsbrecht van Aemstelstraat 16.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse, Jan v. d. Heijdenschool, 1e Jan v. d. Heijdenstraat 119.
″ ″ ″ ″ ″ Govert Flinckschool, 1e Jan v. d. Heijdenstraat 121.
Bijzondere ″ Wilhelmina Catharinaschool, Falckstraat 2.

ARR. 34 Mejonkvr. E. BODDAERT en C. W. VAN HAAFF.

Openbare school voor G. L. O. N°. 47, Borgerstraat.
″ ″ ″ ″ ″ 71, Jacob van Lennepstraat.
″ ″ ″ ″ ″ 93, 2e Schinkelstraat 24.
″ ″ ″ ″ ″ 134, Saxenburgerdwarsstraat 6.
″ ″ ″ U. L. O. 1e klasse, Allebéschool, 3e Schinkelstr. 9.
Bijzondere ″ in het Bestedelingenhuis, Lange Leidschedwarsstraat 1.

ARR. 35. A. D. HOLTERMAN en Mr. H. SMEENGE.

Openbare school voor G. L. O. N°. 100, Langedijkstraat.
" " " " " 129, Albert Cuypstraat 241.
Bijzondere " in het Aloisiusgesticht, Elandsstraat 177.
" " Allerheiligste Verlosser, N°. 3, Westerstraat 202.

ARR. 36. S. CH. MÜLLER en W. VAN RAAMSDONK PZN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 15, Willemstraat 188.
" " " " " 25, Anjelierstraat 155.
" " " " " 45, Karthuizer plantsoen 2.
" " " " " 119, de Wittenstraat 100.
" " " U. L. O. 1e kl. Prinsenschool, N. Z. Voorburgwal 282.
Bijzondere " N°. 4, van de Vereeniging L. O. op Geref. grondslag, de Wittenkade 75.
" " der Christelijke Schoolvereeniging voor M. U. L. O., Keizersgracht 416.

ARR. 37. Mr. A. D. VAN ASSENDELFT DE CONINGH en Mej. M. C. REESSE.

Openbare school voor G. L. O. N°. 53, da Costastraat 36.
" " " " " 54, da Costastraat 38.
" " " " " 68, Nassaukade b/d Kinkerstr. 342*a*.
" " " " " 113, Lindengracht 200.
" " " U. L. O. 1e klasse Burghtschool, Heerengracht 34.
Bijzondere " van de Ver. L. en M. U. L. O. op Geref. grondslag, Keizersgracht 41.

ARR. 38. R. DE RAAF en Mevr. M. WIBAUT-BERDENIS VAN BERLEKOM.

Openbare school voor G. L. O. N°. 12, Marnixkade 73.
" " " " " 97, van Ostadestraat 49.
" " " " " 115, 1e Hugo de Grootdwarsstraat 69
" " " U. L. O. 1e klasse Van Swindenschool, Pieter Nieuwlandstraat 95.
Bijzondere " A. H. VAN DEN BRIEL, P. C. Hooftstraat 58.

ARR. 39. Mevr. M. C. v. D. HOEVEN—MEYER en E. N. TAS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 6, van Oldenbarneveldstraat 56.
" " " " " 7, van Oldenbarneveldkade 12.
" " " " " 42, 1e Nassaustraat 7.
" " " " " 120, Lauriergracht 6.
Bijzondere school van de Vereeniging "School met de Bijbel" voor Sloten Overtoom, 1e Schinkelstraat 13.

ARR. 40. J. A. VAN ZUTPHEN en Mej. A. VAN NEDERHASSELT.

Openbare school voor G. L. O. N°. 5, Passeerdergracht 23.

Openbare school voor G. L. O. N°. 107, Amstel 163*a*.
" " " " " 135, 2e Boerhavestraat 103.
" " " " " 137, 1e Jan v. d. Heijdenstraat 161.
Bijzondere school Instituut GOUDSCHAAL, Reguliersdwarsstraat 66.

ARR. 41. A. H. TIERIE en Mevr. A. G. C. MEULMAN SCHINDLER.

Openbare school voor G. L. O. N°. 19, Laurierstraat 107.
" " " " " 80, Marnixstraat 170.
" " " " " 88, van Hogendorpstraat 33.
" " " U. L. O. 1e klasse, Helmersschool, 1e Helmersstraat b/h Staringplein
Bijzondere school „Instituut Hofland", Hemonystraat 9.
" " der Vereeniging „de Christelijke Tusschenschool", Westeinde 19.

ARR. 42. S. POSTMUS en Mevr. P. LISSONE—WIERDELS.

Openbare school voor G. L. O. N°. 58, 3e Wittenburgerdwarsstraat 78.
" " " " " 60, " 76.
" " " " " 78, Kattenburgerkade 38.
" " " U. L. O. 1e kl. Zeemanshoop, Pr. Hendrikkade 142.
Bijzondere " der Vereeniging Luther N°. 2, Nieuwe Heerengracht 119.
" " van C. DEKKER Jr., Keizersgracht 385.

ARR. 43. Mevr. A. C. VAN DEINSE—ABRESCH en Mr. K. OLIVIER.

Openbare school voor G. L. O. N°. 8, Planciusstraat 20.
" " " " " 109, Roggeveenstraat 90.
" " " " " 111, de Ruijterkade 15, hulpschool XVI.
" " " " " 125, Karthuizersstraat 2.
" " " U. L. O. 1e kl., van den Endeschool, Keizersgracht 36.
Bijzondere " voor havelooze kinderen, Bloemstraat 191.
" " J. SCHUITEMAKER, Prinsengracht 683.

ARR. 44. C. A. L. RADEMAKER en Dr. P. A. KLAP.

Openbare school voor G. L. O. N°. 24, Bilderdijkkade 61.
" " " " " 85, Frederik Hendrikstraat 83.
" " " " " 86, " " 81.
" " " " " 30, van Oldenbarneveldtkade 14.
" " " U. L. O. 1e klasse Marnixschool, Marnixstraat bij de Brouwersgracht 2.
Bijzondere " Christelijke Burgerschool der Nederd. Herv. Gem. Prinsengracht 400.
" " Diaconieschool N°. 4, Potgieterstraat 36.
" " Broederschool St. Maria, Prinsengracht 29.
" " in de St. Christinaschool, Kanaalstraat 102.
" " op Gereformeerden grondslag, Borgerstraat 105.

ARR. 45. Mr. L. S. G. DE HARTOG en Dr. CH. BLES.

Openbare school voor G. L. O. N°. 55, 1e Spaarndammerstraat 18.
" " " " " 63, Roggeveenstraat 10.
" " " " " 128, Roggeveenstraat 12.
" " " U. L. O. 1e klasse, Kinkerschool, Nassaukade bij de Kinkerstraat 327.
Bijzondere " in het gesticht St. Rosa, Singel 136.
" " Idem, Hekelveld 19.
" " Allerheiligste Verlosser N°. 8, Spaarndammerstraat 15.

ARR. 46. Mevr. R. M. SALOMONSON-STOKVIS en Mr. G. A. P. M. VAN DER AA.

Openbare school voor G. L. O. N°. 14, Joden Breestraat 74B.
" " " " " 18, Binnenkant 39.
" " " " " 34, Zandstraat 19.
" " " " " 90, Oude Schans 41.
" " " U. L. O. 2e klasse, Elizabeth Wolffschool, Prinsengracht 927.
Bijzondere " in het Burgerweeshuis, St. Luciënsteeg 27.
" " der Ver. voor Chr. onderwijs N°. 1, N. Z. Voorburgwal 328.
" " Waalsche Diaconieschool N°. 1, Kloveniersburgwal 131.

ARR. 47. TH. V. D. WAERDEN en Mej. C. GUNNING.

Openbare school voor G. L. O. N°. 31, Zeeburgerdijk 23.
" " " " " 36, Zeeburgerdijk 21.
" " " " " 79, Kattenburgerkade 40.
" " " " " 136, Borgerstraat 121.
" " " U. L. O. 1e klasse Boumanschool, Rustenb.str. 164.
Bijzondere " Instituut HEEREMA, Keizersgracht 586.

ARR. 48. Dr. B. SWAAB en Dr. O. J. WIJNHAUSEN.

Openbare school voor G. L. O. N°. 48, 1e van Swindenstraat 135.
" " " " " 76, 2e van Swindenstraat 90.
" " Nederl. Schoolvereeniging Sarphatistraat 2.
" " St. Vincentiusschool Lr. F, Servaes Noutstraat.

Leden der Plaatselijke Commissie van toezicht op het Lager onderwijs, April 1911.

Mr. A. Polak, 1e *Voorz.* . .	Tesselschadestraat 6 .	Aftreding 31	Jan.	1913
A. D. Holterman, 2e *Voorz.*	Vossiusstraat 8	〃	〃	1916
P. de Vos Jr., 1e *Secret.* . .	Joh. Verhulststraat 24 (telefoon 5921)	〃	〃	1915
S. Lehmans, 2e *Secretaris-Penningmeester*	Prinsengracht 840 . . .	〃	〃	1912
Mr. Jules N. de Vries	Sarphatistraat 24	〃	〃	1912
Prof. C. L. Dake	Oosteinde 26	〃	〃	1912
P. A. van Wijngaarden	Vondelstraat 64	〃	〃	1912
A. W. Groote	Grensstraat 4	〃	〃	1912
Mr. P. L. Mulder	Joh. Verhulststraat 39	〃	〃	1912
R. de Raaf	Nic. Maesstraat 92 . . .	〃	〃	1912
H. Pop	Plantage Parklaan 2 .	〃	〃	1912
Mejonkvr. E. Boddaert	van Eeghenstraat 163	〃	〃	1912
C. A. L. Rademaker	Keizersgracht 242	〃	〃	1912
Ds. J. C. Sikkel	1e C. Huijgensstr. 120	〃	〃	1912
Mevr. F. C. J. Olivier—Koch	Binnenkant 22	〃	〃	1912
Mevr. J .Boom—van der Veen	Corn. Schuytstraat 30	〃	〃	1912
Mr. G. A. P. M. van der Aa	Keizersgracht 622	〃	〃	1912
Mr. H. Smeenge	Joh. Verhulststraat 75	〃	〃	1912
Dr. P. A. Klap	Reguliersgracht 17 . . .	〃	〃	1912
C. W. van Haaff	Prinsengracht 268 . . .	〃	〃	1912
Mevr. A. G. C. Meulman—Schindler	Keizersgracht 614	〃	〃	1912
Mej. C. Gunning	Keizersgracht 580	〃	〃	1912
F. de Hartogh	Sarphatistraat 88	〃	〃	1913
C. M. Robert	Vondelstraat 92	〃	〃	1913
Dr. M. L. van der Stempel	Heerengracht 555 . . .	〃	〃	1913
Mej. M. Engelmann	Oosteinde 16	〃	〃	1913
Mr. L. S. G. de Hartog . . .	van Breestraat 174 . .	〃	〃	1913
Dr. A. Oidtmann	Sarphatistraat 63	〃	〃	1913
Dr. A. Verschuur	Oosterpark 34	〃	〃	1913
E. N. Tas	O. Z. Voorburgwal 51	〃	〃	1913
Mr. C. D. Salomonson	Prins Hendriklaan 12	〃	〃	1913
Dr. G. J. Schoute	Weteringschans 90 . . .	〃	〃	1913
B. J. ter Brugge	van Eeghenstraat 11 .	〃	〃	1913
Mevr. W. de Groot—van Konijnenburgh	Amsteldijk 6	〃	〃	1913
Mevr.S. Levenbach—Asscher	Sarphatistraat 64	〃	〃	1913
Dr. O. J. Wynhausen	Vossiusstraat 1	〃	〃	1913
G. Goedhard	1e H.deGrootdw.str 120	〃	〃	1913
Mej. Dr. L. van Nierop . . .	Sarphatistraat 1	〃	〃	1913

Mevr. P. Lissone-Wierdels	Keizersgracht 598....	Aftreding	31 Jan.	1913
F. W. Ludwig...........	Keizersgracht 436....	〃	〃	1913
P. J. de Jongh...........	Reguliersgracht 120..	〃	〃	1913
S. Postmus...............	Nic. Maesstraat 84...	〃	〃	1914
Dr. J. W. de Bruyne.....	Bilderdijkkade 15....	〃	〃	1914
A. M. L. A. Jacot.......	Willemsparkweg 10..	〃	〃	1914
Mevr. H. E. Kroon-Hulsebos	Gijsbr. v. Aemstelstr. 8	〃	〃	1914
Dr. P. C. M. Bos........	Marnixstraat 421....	〃	〃	1914
J. W. H. Berden.........	Weteringschans 155..	〃	〃	1914
Dr. J. Lammerts—v. Bueren	1e Const. Huygensstr. 112	〃	〃	1914
Dr. D. A. Sloos..........	Joh. Verhulststr. 180.	〃	〃	1914
A. J. Joling.............	P. C. Hooftstraat 161	〃	〃	1914
G. Bolkestein............	Nic. Maesstraat 81..	〃	〃	1914
Mevr. R. M. Salomonson-Stokvis................	Andrieszkade 1......	〃	〃	1914
Dr. H. W. Heinsius.......	P. C. Hooftstraat 144	〃	〃	1914
A. Postma...............	van Breestraat 182...	〃	〃	1914
D. Wijnbeek.............	Rozengracht 236....	〃	〃	1914
J. A. van Zutphen........	Burmanstraat 16....	〃	〃	1914
A. Zeller.................	Koninginneweg 143..	〃	〃	1914
B. van Praag............	Van Woustraat 166..	〃	〃	1914
S. Ch. Müller............	Jan Luykenstraat 43.	〃	〃	1914
C. W. H. Baard..........	Overtoom 330.......	〃	〃	1914
Mr. A. D. van Assendelft de Coningh............	Koninginneweg 159..	〃	〃	1915
Dr. S. A. Norden........	Prins Hendrikkade 122	〃	〃	1915
Mr. J. A. van Hamel.....	Keizersgracht 612...	〃	〃	1915
H. Lazard...............	Reguliersgracht 52..	〃	〃	1915
Mr. D. E. Lioni..........	Reguliersgracht 2...	〃	〃	1915
Mej. M. C. Reesse........	van Breestraat 128..	〃	〃	1915
W. van Raamsdonk Pzn...	Jan Luykenstraat 76.	〃	〃	1915
Mevr. de wed. Mr. S. Katz—Geesink...............	Weteringschans 233..	〃	〃	1915
A. Frederikse............	P. C. Hooftstraat 65.	〃	〃	1915
J. M. Müller............	Koninginneweg 145..	〃	〃	1915
Mej. J. Everwijn—Lange..	Jacob Obrechtstraat 33	〃	〃	1915
Th. van der Waerden.....	Hondecoeterstraat 9..	〃	〃	1915
Mr. H. W. J. M. Keuls...	1e Helmersstraat 173.	〃	〃	1915
J. G. van Kuijkhof......	de Genestetstraat 16.	〃	〃	1915
J. W. Sleef..............	Nieuwe Tolstraat 99I.	〃	〃	1915
Mr. Dr. S. Zadoks........	Willemsparkweg 140.	〃	〃	1915
Dr. Ch. Bles.............	Keizersgracht 788...	〃	〃	1915
Mevr. M. C. v. d. Hoeven—Meijer................	Prinsengracht 602..	〃	〃	1915
J. Ingenohl..............	Heiligenweg 19.....	〃	〃	1916
A. van de Velde.........	van Eeghenstraat 104	〃	〃	1916

Mr. J. A. N. Lammers....	Keizersgracht 164 ...	Aftreding 31 Jan. 1916
Mevr. A. C. van Deinse—Abresch..............	Stadhouderskade 133.	〃 〃 1916
D. de Geus..............	Nassaukade 92......	〃 〃 1916
E. van Dieren	Amstel 206.........	〃 〃 1916
L. A. de Jong van Lier...	Alexanderkade 8	〃 〃 1916
Mevr. M. Wibaut—Berdenis van Berlekom..........	Weesperzijde 32.....	〃 〃 1916
Mevr. M. A. Blankenberg—Tilanus	van Baerlestraat 96..	〃 〃 1916
Dr. B. Swaab............	Kloveniersburgwal 41	〃 〃 1916
A. H. Tierie............	Roelof Hartstraat 145	〃 〃 1916
Th. A. Geels	Warmoesstraat 69 ...	〃 〃 1916
J. Vredenburg	Muiderstraat 27.....	〃 〃 1916
P. H. de Wit............	Nassaukade 317.....	〃 〃 1916
G. J. D. Boogers.	N. Z. Voorburgwal 67	〃 〃 1916
Mej. A. van Nederhasselt..	Keizersgracht 593 ...	〃 〃 1916
Mr. K. Olivier...........	Singel 301..........	〃 〃 1916
C. G. Wemmerslager—van Sparwoude...........	2e Oosterparkstr. 224	〃 〃 1916
G. A. C. van Goor........	Ceintuurbaan 179, Inspecteur	
J. de Vries..............	Nic. Maesstraat 90, 〃	
Dr. J. Bergmans..........	Nic. Maesstraat 86, 〃	
Mevr. T. Kruseman-Bleeker	Frans van Mierisstraat 87, Inspectrice	

Commissie van Praeadvies.

Mr. A. Polak, Dr. G. J. Schoute, P. de Vos Jr., S. Lehmans, A. v. d. Velde, C. M. Robert, Mevr. de Wed. Mr. S. Katz—Geesink, Mr. D. E. Lioni, Th. A. Geels, Mevr. F. C. J. Olivier—Koch, J. W. Sleef, Mej. C. Gunning en G. Bolkestein.

Sub-Commissie voor de Schoolhygiëne.

A. van de Velde, *Voorzitter;* Dr. G. J. Schoute, *Secretaris;* A. Frederikse en Dr. A. Oidtmann.

Sub-Commissie voor de nuttige en fraaie handwerken.

Mevr. de Wed. Mr. S. KATZ-GEESINK, Voorzitster; Mej. J. EVERWIJN LANGE, Secretaresse; Mevr. A. C. VAN DEINSE-ABRESCH; Mej. M. C. REESSE; Mevr. A. G. C. MEULMAN-SCHINDLER; Mej. Dr. L. VAN NIEROP.

AFDEELING:	INDEELING DER SCHOLEN. De met [1]) gemerkte scholen zijn van het gewone toezicht der arrondissementenindeeling.					
	Openbare School voor G. L. O.			Openbare School voor U. L. O. der 1e kl. voor jongens en meisjes	Openbare School voor U. L. O. der 1e kl. voor meisjes	Openbare School voor U. L. O. der 2e kl. voor meisjes
	Dinsdag	Woensdag	Donderdag			
A. Mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink.	N⁰.15 „ 25 „ 29[1]) „ 41[1]) „ 45 „ 63	N⁰. 9 „ 62 „ 138	N⁰.22 „ 77 „ 91 „ 108 „ 123 „ 129	Coornhertsch. J. P. Heijesch.	Leerschool b/d. Kweekschool H. de Grootsch. Kinkerschool Pestalozzisch. Prinsenschool Sarphatischool	Agatha Dekenschool Frederikschool
B. Mej. J. Everwijn-Lange.	N⁰. 21[1]) „ 46 „ 67[1]) „ 87[1]) „ 103[1]) „ 116	N⁰. 2 „ 11 „ 20 „ 49 „ 50 „ 69 „ 84 „ 96 „ 126 „ 130	N⁰.48 „ 121			
C. Mevr. A. C. van Deinse-Abresch.	N⁰. 8[1]) „ 38 „ 55 „ 85 „ 86 „ 109[1]) „ 111[1]) „ 125[1]) „ 128	N⁰.105 „ 118	N⁰.32			
D. Mej. M. C. Reesse.	N⁰.26 „ 30 „ 43 „ 75 „ 113[1]) „ 119	N⁰.51 „ 124	N⁰.53[1]) „ 54[1]) „ 68[1]) „ 73 „ 95 „ 131	Parelschool Planciusschool	Burghtschool Comeniusschool Costerschool	*Tesselschadesch.* en school voor M.U.L.O. voor meisjes

AFDEELING:	INDEELING DER SCHOLEN. De met 1) gemerkte scholen zijn van het gewone toezicht der arrondissementenindeeling.					
	Openbare School voor G. L. O.			Openbare school voot U. L. O. der 1e kl. voor jongens en meisjes	Openbare School voor O. L. O. der 1e kl. voor meisjes	Openbare School voor U. L. O. der 2e kl. voor meisjes
	Dinsdag	Woensdag	Donderdag			
E. Mevr. A. G. C. Meulman-Schindler	N⁰. 13 „ 61 „ 64 „ 74 „ 80 1) „ 88 1)	N⁰. 39 „ 40 „ 76 „ 99 „ 132	N⁰. 19 1) „ 24 „ 100	Jan ter Gouwschool	Agnietenschool Helmerssch. 1) Sweelincksch.	
F. Mej. Dr. L. van Nierop		N⁰. 4 „ 10 1) „ 16 „ 33 „ 35 „ 37 1) „ 44 „ 56 „ 81 1) „ 104 „ 106 „ 114	N⁰. 83 „ 102		Anna Visscherschool 1)	

(Het toezicht op het onderwijs in de handwerken aan de hier niet-genoemde scholen is opgedragen aan het vrouwelijk lid der subcommissie voor het gewone toezicht.)

Zie voor school 23 (W.), 110 (W.) en Plantageschool arr. 11.
〃 〃 〃 57 (D.), 82 (D) en 122 (D.) arr. 18.
〃 〃 〃 89 (Don.) en 94 (Don.) arr. 20.
〃 〃 〃 1 (W.), 27 (W.), 52 (W.), 117 (W.) en Linnaeussch. arr. 22.
〃 〃 〃 98 (W.). 101 (W.), 112 (W.) en van Alphenschool arr. 23.
〃 〃 〃 3 (Don.), 17 (Don.), 65 (Don.), 66 Don.), 127 (W.) en Frans Halsschool arr. 32.
〃 〃 〃 28 (Don.), 92 (W.), J. v. d. Heijdenschool en Gover Flinckschool arr. 33.
〃 〃 〃 47 (Don.), 71 (Don.), 93 (Don.), 134 (Don.) en Allebéschool arr. 34.
〃 〃 〃 12 (D.), 97 (Don.), 115 (D.) en van Swindenschool arr. 38
〃 〃 〃 6 (D.), 7 (D.), (42 D.) en 120 (Don.) arr. 39.
〃 〃 〃 5 (Don.), 107 (W.), 135 (W.) en 137 (Don.) arr. 40.
〃 〃 〃 58 (W.), 60 (W.), 78 (W.) arr. 42.
〃 〃 〃 14 (W.), 18 (W.), 34 (W.), 90 (W.) en Elisabeth Wolffschool arr. 46.
〃 〃 〃 31 (W.), 36 (W.), 79 (W.), 136 (Don.) en Boumansch. arr. 47.

D = Dinsdag; W. = Woensdag; Don. = Donderdag. (Handwerkmiddag.)

Subcommissie voor de Herhalingsscholen en de Avondcurssussen voor vreemde talen:

C. M. ROBERT, Voorzitter; Mevr. de Wed. Mr. S. KATZ—GEESINK, Secretaresse; Mr. A. POLAK, P. DE VOS Jr., TH. A. GEELS, Mej. J. EVERWIJN LANGE, A. POSTMA, Mr. J. A. LAMMERS, J. W. SLEEF, Mr. D. E. LIONI, H. LAZARD, J. M. MÜLLER, F. W. LUDWIG, A. ZELLER, Mej. M. ENGELMANN, C. G. WEMMERSLAGER VAN SPARWOUDE, P. A. VAN WIJNGAARDEN, G. J. D. BOOGERS en C. W. VAN HAAFF.

	INDEELING DER SCHOLEN		CURSUS IN VREEMDE TALEN
	OPENB. HERHALINGSSCHOLEN	BIJZ. HERHALINGSSCHOLEN	
ARRONDISSEMENT I			
C. M. Robert en Mr. A. Polak	Amstelsch,, Amstel 163*a* N⁰. 7 AI, 29 BI, 125 AII	Avondschool v/d. Ver. Handelsonderwijs	N⁰ˢ. 61, 85 en 119
ARRONDISSEMENT II			
Mevr. de Wed. Mr. S. Katz—Geesink en Mej. J. Everwijn Lange	N⁰. 5 BII, 45 BII, 106 BII, 123 BII, 121 AI, 98 BII, 76 BII, 87 BII, 24 BII		„ 3, 77 en 121
ARRONDISSEMENT III			
A. Postma en Mej. M. Engelmann	N⁰. 122 AI J. P. Heijeschool, BI, 4 AII	Avondschool N⁰. 2 v/d Ver. Handelsonderw.	„ 11, 103
ARRONDISSEMENT IV			
Th. A. Geels en	N⁰. 135 AI, 57 BI, 110 AII	St. Vincentiusschool Letter D	„ 49, 90, 128
ARRONDISSEMENT V			
Mr. J. A. N. Lammers en G. J. D. Boogers	N⁰. 9 AI, 43 BIII		„ 24, 27, 117, 120
ARRONDISSEMENT VI			
J. W. Sleef en P. A. v. Wijngaarden	N⁰. 34 AI, Coornhertschool BI, 78 BIII	St. Jozefschool, Gerardus Majellaschool	„ 113, 125
ARRONDISSEMENT VII			
Mr. D. E. Lioni en A. Zeller	N⁰. 62 AI, 107 BI, 22 BIII	Ned. Isr. Jong. weesh. „ „ Meisjes „	„ 56, 137
ARRONDISSEMENT VIII			
H. Lazard en C. W. van Haaff	N⁰. 54 AI, Jan van der Heijdenschool BI	St. Catharinaschool Waalsche Herv. Diaconieschool N⁰. 1	„ 89, 101, 104
ARRONDISSEMENT IX			
J. M. Müller en F. W. Ludwig	N⁰. 52 AI, 47 AII	Avondsch. v. Volwass. Burgerweeshuis	„ 26, 82
ARRONDISSEMENT X			
P. de Vos Jr. en C. G. Wemmerslager van Sparwoude	N⁰. 53 AI, 1 AII	St.Vincentiussch.Lt. E Weeshuis Ned. Herv. Gemeente	„ 124, 126

Openbare Herhalingsscholen.
1911.

SCHOOL	LIGGING	HOOFD	CURSUS	LESUREN	VAKKEN
AI-Scholen met 3-jarigen cursus en uitgebreid leerplan voor jongens (12 maanden).					
N⁰. 7	v. Oldenb.veldtkade 12	K. v. d. Veen	September—half Juli	Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag des avonds van 7—9 uur	Duitsch
„ 9	Spuistraat 235	G. Schaafsma			Engelsch
„ 34	Zandstraat 19	W. Schroo			Fransch
„ 52	Ravenstraat 1	J. B. v. Zuijlen			Handelsrekenen
„ 53	Da Costastraat 36	F. C. Haarman			Enkelboekhouden
„ 54	Da Costastraat 38	J. A. Feij			Dubbelboekhouden
„ 62	Balistraat 50	C. Zeeman			Wiskunde
„ 121	v. Ostadestraat 103	E.F.A. Rosberger			Schoonschrijven
„ 122	Planciusstraat 22	G. A. Vierhout			Stenografie
„ 135	2e Boerhaavestraat 51	P. Jongejan			Nederlandsch
BI-Scholen met 3-jarigen cursus en uitgebreid leerplan voor meisjes (12 maanden).					
N⁰. 29	Marnixstraat 168	G. J. Engelgeer	September—half Juli	Maandag, Dinsdag, Woensd. en Dond. 's avonds van 7—9 uur	Duitsch, Engelsch
„ 57	De Wittenstrraat 25	J. v. d. Mast			Fransch, Nederl.
„ 107	Amstel 163*a*	J. H. Esendam			Handelsrekenen
Coornhert	Mauritskade 28*c*	R. Kiestra			Enkel-of Dubb.boekh
J.v.d.Heijden	1e J. v. d. Heijdenstr. 119	J. E. Dijkstra			Wiskunde
J. P. Heije	Overtoom 16	C. van Doorne			Schoonschrijven
					Stenografie
AII-Scholen met 2-jarigen cursus en beperkt leerplan voor jongens (6 maanden).					
N⁰. 1	Oostenb.middenstr. 60	T. Kooistra	1 October - 1 April	Dinsdag en Donderdag 's avonds van 7—9 uur	Lezen, Schrijven
„ 4 1)	Zwanenburgerstraat 25	J. van Amstel			Nederlandsch
„ 47	Borgerstraat 9	B. van Beurden			Rekenen, Geschied.
„ 110	Zeeburgerdijk 25	F. H. Kolkmeijer			Aardrijkskunde
„ 125	Karthuizerstraat 9	J. B. Rodenburg			Kennis der Natuur
BIII-Scholen met 2-jarigen cursus en beperkt leerplan voor meisjes (6 maanden).					
N⁰. 22	N. Looiersstraat 49	A. P. de Wild	1 October—1 April	Maand., Dinsd., Woend. en Donderd. 's av. van 7—9 uur	Lezen, Schrijven
„ 43	1e Nassaustraat 5	A. Bakker			Nederl., Rekenen
„ 78	Kattenburgerkade 38/39	W. Zoethout			Kennis der Natuur
					Nuttige Handwerken
BII-Scholen met 2-jarigen cursus en uitgebreid leerplan voor meisjes (8 maanden).					
N⁰. 5	Passeerdergracht 5	S. Heringa	1 September—1 Mei	Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag 's avonds 7—9 uur	Nederlandsch
„ 24	Bilderdijkkade 24	A. Augustinus			Lezen
„ 45	Karthuizerplantsoen 2	J. J. Schippers			Schrijven
„ 76	2e v. Swindenstraat 90	P. J. Blijdorp			Rekenen
„ 87	2e Nassaustraat 24	J. W. v. d. Laan			Kennis der Natuur
„ 98	Kl. Wittenburgerstr. 52	L. J. Smid			Nuttige Handwerken
„ 106	Amstel 163*k*	J. Schinkel v. Dijk			Koken
„ 123	2e Jan v/d Heijdenstr. 77	C. F. Glotsbieger			

1) Aan school N⁰. 4 is ook Maandag- en Woensdagavond van 7—9 uur les.

Bijzondere Herhalingsscholen.

Scholen	Ligging	Hoofd	
Ver. Handelsonderwijs N⁰. 1	Passeerdergracht 25	A. v. d. Schaaf	Werkd. 7-10
„ „ N⁰. 2	N. Achtergracht 85	J. D. Koster	's Avonds
Avondschool v. Volwassenen	Koestraat 5	J. Snijder	Sept.Maart alle avond. 7-10 beh. Zaterdag
Burgerweeshuis	St. Luciënsteeg 27	J. Stam	
Weeshuis N. Herv. Gemeente	Stadhouderskade 22	B. Nieuwenhuis	Oct.-April Dinsdag en Donderdag
Waalsche Herv. Diaconiesch. [N⁰. 1	Kloveniersb.wal 131	G. W. v. Eijken	Woensd. 1-3; en Zaterdag 1½-3½
St. Vincentiusschool Lr. D	Bilderdijkstraat 27	L. J. de Pater	
„ „ „ E	Eikenweg 9	J. J. C. J. Keijzer	
„ Catharinaschool	Passeerdergracht	J. A. Kok	
„ Jozefschool	Haarl. Houtt. 24	J. J. C. J. Keijzer	
Gerardus Majellaschool	Gr. Wittenb.str. 9/17	Mej. C. P. R. Netten	
Ned. Isr. Jongensweeshuis	Zwanenburgerstr. 20	S. Houthakker	
„ „ Meisjesweeshuis	Rapenburgerstr. 171	E. Vas Nunes	

Cursussen in vreemde talen, gevestigd in Openbare Lagere Scholen.

School	Ligging	Hoofd	Vreemde taal
N°s. 11	Valckeniersstraat 39	H. J. Westerling	Hoogduitsch
„ 103	Karthuizerplantsoen 1	J. Stoker	„
„ 3	Looiersgracht 19	W. G. Bekker	Engelsch
„ 26	Egelantiersstraat 244	L. Dorsman	„
„ 27	Gr. Wittenburgerstr. 39	J. van Veen Jr.	„
„ 49	Plant.-Doklaan 3	J. H. Buys	„
„ 61	v. Oldenbarneveldtk. 16	A. Prakken	„
„ 77	Govert Flinckstraat 64	F. Lancée	„
„ 82	2e Nassaustraat 12	J. Noordewier	„
„ 89	Bilderdijkstraat 154	F. Bantema	„
„ 101	Waterlooplein 24	P. van Rossum	„
„ 104	2e Boerhaavestraat 80	P. Bruijn	„
„ 113	Lindengracht 200	P. Voermans	„
„ 126	1e v. Swindenstraat 133	T. Bruijn	„
„ 128	Roggeveenstraat 12	R. Noordhoff	„
„ 24	Bilderdijkkade 61	G. Kappenburg Pzn.	Fransch
„ 56	2e Boerhaavestraat 49	N. B. Grolleman	„
„ 61	v. Oldenbarneveldtk. 16	A. Prakken	„
„ 85	Fred. Hendrikstraat 83	P. Fabriek	„
„ 90	Oude Schans 41	W. Peekema	„
„ 117	Plant.-Muidergracht 28	M. J. Broekhuijsen	„
„ 119	De Wittenstraat 100	J. W. Hogewind	„
„ 120	Lauriergracht 6	H. Verhagen	„
„ 121	v. Ostadestraat 103	E. F. A. Rosberger	„
„ 124	Plant.-Muidergr. 54*c—d*	G. Veenman	„
„ 125	Karthuizerstraat 9	J. H. Gaarenstroom	„
„ 137	1e J. v. d. Heijdenstr. 161	J. Heijting	„

Sub-Commissie voor het Voorbereidend Onderwijs.

A. D. HOLTERMAN, *Voorzitter*; P. DE VOS Jr., *Secretaris*; Mevr. de wed. Mr. S. KATZ—GEESINK, Mejonkvr. E. BODDAERT, J. G. VAN KUYKHOF, Mr. H. SMEENGE, Mevr. S. LEVENBACH—ASSCHER, S. POSTMUS, Mevr. R. M. SALOMONSON—STOKVIS, Mevr. H. E. KROON—HULSEBOS, Mej. J. EVERWIJN LANGE, Mej. C. GUNNING, L. A. DE JONG VAN LIER, Mevr. M. A. BLANKENBERG—TILANUS en Mej. M. C. REESSE.

	INDEELING DER SCHOLEN.
A. D. Holtermam	Openb. Voorber. school lr. H; Willemstraat 31—41; Willemstraat 143.
P. de Vos Jr.	Kloveniersburgwal 100; Van Breestraat 95; 2e Spaarndammerstraat 90; Rustenburgerstraat 334/336; Prinsengracht 55; Planciusstraat 2; Sarphatistraat 115.
Mev. de wed. Mr. S. Katz-Geesink	Openb. Voorber. school lr. A.; Vormschool a/h Molenpad; Van der Duinstraat 5; Vinkenstraat 39; Palmgracht 31; Hogendorpplein 2.
Mejonkvr. E. Boddaert .	Overtoom 105; Kanaalstraat 20; J. P. Heijestraat 150; Brederodestraat 36.
J. G. van Kuykhof . . .	Openb. Voorber. school lr. K.; Quellijnstraat 23; Quellijnstraat 92; Govert Flinckstraat 145; Albert Cuypstraat 197; J. v. d. Heijdenstraat 26.
Mevr. S. Levenbach—Asscher	Openb. Voorber. school lr. B; R. K. Vormschool; Commelinstraat 109; Von Zesenstraat 60; 1e Van Swindenstr. 113.
S. Postmus	Openb. Voorber. school lr. J.; Anjeliersstraat 761; Marnixstraat 113.
Mevr. R. M. Salomonson-Stokvis	Openb. Voorber. school lr. D; Kattenburgertusschenstr. 4; N. Keizersgracht 14; N. Kerkstraat 16; Pl. Muidergracht 3a; N. Prinsengracht 106.
Mevr. H. E. Kroon—Hulsebos	Openb. Voorber. school lr. C; Oosterparkstraat 12; Reinwardstraat 42; Vrolikstraat 76.
Mej. J. Everwijn—Lange .	Openb. Voorber. school lr. G; N. Looijerstraat 76; Keizersgracht 578; Lauriergracht 111; Beerenstraat 7.
Mej. M. C. Reesse	Openb. Voorber. school lr. F; Da Costastraat 32; Ter Haarstraat 15; Jac. v. Lennepkade 310; Jacob. v. Lennepstraat 123; Tollenstraat 88.
Mej. C. Gunning	Da Costakade 20; Barndesteeg 23; Snoekjesgracht 2; Monnikenstraat 13; Zwanenburgwal 43.
L. A. de Jong van Lier .	Chr. Vormschool; Rapenburgerstraat 52; Keizerstraat 23; Uilenburgerstraat 23e; Waterlooplein 13.
Mevr. M. A. Blankenberg Tilanus	Openb. Voorber. school lr. E; Egelantiersstraat 143—145; 2e Hugo de Grootstraat 2; Bloemgracht 124.

VERSLAGEN van de Commissiën tot wering van schoolverzuim in de arrondissementen Amsterdam I—VII over 1910.

Arrondissement I.

Samenstelling der Commissie. De samenstelling der commissie bij den aanvang van het jaar 1910 was als volgt: P. Oranje, 1e Voorzitter; M. H. Lem, 2e Voorzitter; J. G. Karmelk, 1e Secretaris; F. Stam, 2e Secretaris; U. J. Klaren, G. P. J. Starrenburg, Mr. B. de Gaaij Fortman en Ph. Polak. In de toen bestaande vacature-Geels werd den 9den Februari voorzien door de benoeming van den heer G. Brink.

De heer F. Stam, die, sedert de instelling der commissie, als secretaris en als lid een werkzaam aandeel had gehad in de werkzaamheden, zag zich genoodzaakt in den loop van het jaar 1910 ontslag aan te vragen, hetgeen hem verleend werd in de raadsvergadering van 13 Juli. In de hierdoor ontstane vacature werd voorzien door de benoeming van den heer H. G. Smaling, onderwijzer aan de St.-Vincentiusschool Lr. C. Deze benoeming had plaats in de raadsvergadering van 23 November 1910.

Vergaderingen. Het aantal vergaderingen bedroeg in het jaar 1910 23, nl. 2 per maand, behalve in de maand Augustus, toen wegens de groote vacantie slechts éénmaal werd vergaderd.

Deze vergaderingen werden gehouden in de O. L. S. N⁰. 98, Kleine Wittenburgerstraat 52, voor het meerendeel op Zaterdagavond. Enkele vergaderingen in de zomermaanden werden ter wille van Israëlietische ouders op Woensdagavond gehouden.

Werkzaamheden volgens art. 21. Gedurende het jaar 1910 werden behandeld 329 gevallen volgens art. 21.

Deze gevallen waren verdeeld over verschillende scholen, zoowel in als buiten het arrondissement, als volgt:

O. L. S. N⁰. 81	13 gev.	O. L. S. N⁰. 37	15 gev.
Gerardus Majellaschool	26 〃	〃 〃 1	13 〃
O. L. S. N⁰. 52	23 〃	〃 〃 33	12 〃
〃 〃 44	20 〃	〃 〃 90	11 〃
〃 〃 78	19 〃	〃 〃 27	10 〃
〃 〃 79	16 〃	〃 〃 58	9 〃
〃 〃 98	16 〃	St.Vincentiusschool lr.C.	9 〃

O. L. S. N°. 60	8 gev.	Diaconieschool N°. 7	2 gev.
〃 〃 35	8 〃	O. L. S. N°. 40	2 〃
St. Antoniusschool	8 〃	〃 〃 9	2 〃
O. L. S. N°. 2	7 〃	〃 〃 101	2 〃
Diaconieschool N°. 6	6 〃	Funenschool	2 〃
O. L. S. N°. 105	6 〃	O. L. S. N°. 84	1 〃
〃 〃 72	5 〃	〃 〃 117	1 〃
〃 〃 112	4 〃	〃 〃 114	1 〃
〃 〃 106	4 〃	〃 〃 16	1 〃
〃 〃 4	4 〃	〃 〃 132	1 〃
〃 〃 36	4 〃	Diaconieschool N°. 1	1 〃
〃 〃 10	4 〃	Plantageschool	1 〃
〃 〃 50	3 〃	St. Aloysiusschool	1 〃
〃 〃 18	3 〃	O. L. S. N°. 107	1 〃
〃 〃 69	3 〃	〃 〃 103	1 〃
〃 〃 51	2 〃		

De commissie meent hierbij te moeten waarschuwen voor een verkeerde conclusie, waartoe bovenstaande lijst misschien aanleiding kan geven. In deze lijst toch komen scholen voor, midden in het arrondissement gelegen en dus bevolkt door leerlingen in het arrondissement woonachtig en waarvan de commissie slechts zeer weinig gevallen te behandelen kreeg. Nu is onze commissie van meening, dat dit niet altijd een bewijs is voor het weinige schoolverzuim aan die scholen, maar misschien meer van de slappe uitvoering der Leerplichtwet.

In bovenstaande lijst komt slechts één school voor U. L. O. voor; alle andere scholen zijn voor G. L. O. of bijzondere scholen, daarmee gelijkstaande. De minder gunstige omstandigheden, waarin de ouders van de leerlingen dier scholen verkeeren, is dan ook oorzaak, dat huiselijke arbeid en oppassen het grootste percentage der verzuimen vormen en deze verzuimen komen hoofdzakelijk voor onder de meisjes.

Ook favus kwam dit jaar nog dikwijls voor als oorzaak van verzuim. De meeste ouders kunnen of willen niet begrijpen, dat een verklaring, afgegeven door den gewonen arts, door het hoofd der school niet mag worden geaccepteerd. Ook bestaan er bij de meeste ouders bezwaren tegen het dragen van een hoofdverband en het afknippen der haren bij de meisjes.

Het ,,stukjesdraaien'' schijnt werkelijk aan het afnemen te zijn en de commissie meent, dat het ,,contrôleboekje'', waarover reeds in 't vorig jaarverslag werd gesproken, zijn goede werking doet gevoelen.

Toch kwamen enkele gevallen voor, waaruit bleek, dat de ouders zich in 't minst niet om de opvoeding hunner kinderen bekommerden en onttrekking aan de ouderlijke macht het eenige middel was, om de kinderen voor geheelen ondergang te bewaren.

Over het algemeen mocht de commissie van de hoofden van scholen

voldoende inlichtingen ontvangen omtrent de verzuimen, de verzuimers en de gezinnen, waartoe dezen behoorden.

Met dankbaarheid maakt de commissie melding van de mededeelingen over rechterlijke uitspraken, die zij van H.H. Schoolopzieners mocht ontvangen.

Werkzaamheden volgens art. 20, § 2. Kennisgevingen volgens art. 20, § 2, ontving de commissie dit jaar omtrent 16 kinderen. Van deze 16 kinderen bleken er 4 reeds school te gaan, terwijl één in een gesticht was geplaatst, zoodat er feitelijk 11 gevallen waren.

Werkzaamheden volgens art. 20, § 4. In 3 gevallen ontving de commissie bericht, dat zij had te zorgen voor ambtshalve plaatsing. Door bemiddeling van het Centraal Bureau voor Inschrijving kon voor spoedige plaatsing van deze 3 kinderen worden gezorgd.

Algemeene opmerkingen. Het totaal der behandelde gevallen in 1910 bedroeg 348. In 223 gevallen voldeden beide of één der verzorgers aan de oproeping. 114 schriftelijke waarschuwingen werden verzonden, terwijl in 8 gevallen de verzorgers door leden der commissie werden bezocht.

Het aantal gevallen van relatief schoolverzuim (art. 21) bedroeg in 1908 264 gevallen, in 1909 298 gevallen en in 1910 329 gevallen, dus eene vermeerdering van 31 gevallen bij het vorige jaar en van 65 vergeleken met 1908.

Reeds in het vorig jaarverslag schreef onze commissie: „De vrees schijnt gewettigd, dat het verzuim toeneemt". Deze vrees is, blijkens bovenstaande cijfers, bewaarheid.

Ter verklaring van deze toeneming wenscht de commissie op twee zaken de aandacht te vestigen:

1° Blijkens bovenstaande lijst wordt aan sommige scholen de Leerplichtwet verre van streng uitgevoerd. Dit heeft een verkeerden invloed op de leerlingen van andere scholen, vooral waar leerlingen uit één gezin verschillende scholen bezoeken.

2° De slappe vervolging van den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie en nog meer diens gebrek aan activiteit bij de executie der gevallen vonnissen.

Uit een schrijven, dat onze commissie mocht ontvangen van den heer Schoolopziener in Arrondissement I, blijkt dit ten duidelijkste. Daarin toch waren genoemd 2 vonnissen: een verbaal, ingezonden *31 Januari*, waarop *9 Maart* vonnis was gevallen en één ingezonden *25 Februari*, waarop vonnis op *30 Maart*.

Bij navraag op *27 December* antwoordde bedoelde Ambtenaar, dat de vonnissen nog niet in kracht van gewijsde waren gegaan, omdat de boete nog niet was betaald.

Een dergelijke uitvoering der Leerplichtwet verklaart het feit, dat het aantal verzuimen van sommige leerlingen soms buitengewoon groot wordt en in de honderdtallen loopt.

Uit hetzelfde schrijven van den heer Schoolopziener blijkt, dat het aantal ingediende processen-verbaal in de laatste jaren toeneemt. Was dit in 1908 106, in 1909 klom dit tot 115 en over het jaar 1910 bedroeg het 122.

Dat de commissie, over een tijdvak van ongeveer 9 maanden, bericht ontving van slechts 22 rechterlijke uitspraken, is een sprekend bewijs hoeveel van deze verbalen worden „geseponeerd".

Wat dan ook door heeren Schoolopzieners en door commissiën gedaan moge worden tot bestrijding van het schoolverzuim zal zeker weinig resultaat hebben, indien in 't vervolg niet op meerdere medewerking van de zijde van het Openbaar Ministerie kan worden gerekend.

Namens de commissie voornoemd,

P. Oranje,
Voorzitter.

J. G. Karmelk,
Secretaris.

Arrondissement II.

De commissie bestond in den aanvang van het jaar uit:

Mevr. M. C. Mars-Klijn en de heeren L. J. de Pater, J. F. Finkemeier, J. N. Leget, C. A. L. Rademaker, P. de Vos Jr., N. B. Grolleman B.Nzn., H. Bolland en P. van Soeren.

In de samenstelling der commissie kwam in den loop van het jaar geene verandering. De leden mevr. Mars-Klijn, De Pater, Finkemeier, Leget, De Vos, Bolland en Van Soeren, die volgens art. 22 der Leerplichtwet op 1° April 1910 als zoodanig moesten aftreden, werden allen door U herbenoemd.

De heeren L. J. de Pater, J. F. Finkemeier, P. van Soeren en J. N. Leget werden respectievelijk tot voorzitter, onder-voorzitter en 1e en 2e secretaris herbenoemd.

De vergaderingen werden, met uitzondering van de maand Augustus, geregeld om de veertien dagen gehouden in een klasse-lokaal der O. L. S. N°. 104.

Het aantal vergaderingen bedroeg 22. Gemiddeld waren 8 leden ter vergadering aanwezig.

Om van de commissie afscheid te nemen, woonde de thans afgetreden Schoolopziener, de H. E. Gestr. heer J. W. Boellaard tot Herwijnen, de vergadering op 29 October bij. In zeer waardeerende woor-

den dankte hij voor de aangename samenwerking en sprak hij als zijn meening uit, dat die samenwerking had geleid tot de zeer goede resultaten betreffende het getrouw schoolbezoek in het arrondissement.

In het geheel werden in 1910 behandeld 121 gevallen van verzuim. Hieronder waren 7 gevallen van absoluut verzuim. Bij het onderzoeken dezer laatste gevallen bleek, dat:

1 der bedoelde kinderen blind is en onderwijs ontvangt aan het instituut in de Vossiusstraat;
1 was ingeschreven aan de St.-Vincentiusschool Lr. E;
1 was wegens wanbetaling van 't schoolgeld van eene school voor uitgebreid L. O. verwijderd. Na de afdoening der schuld door den vader is 't kind weer aan dezelfde school toegelaten;
1 is ambtshalve geplaatst aan eene openbare school voor gewoon L. O.,
2 werden op aandrang der commissie door de ouders ingeschreven: 't eene kind aan de O. L. S. N⁰. 84 en het andere aan de St.-Joannesschool;
1 kind van ouders, die kennelijk welgesteld zijn, ontving slechts onderwijs in de handelswetenschappen. Op aandrang der commissie ontvangt de jongen thans huisonderwijs. De desbetreffende verklaring overeenkomstig art. 4 der Leerplichtwet is door tusschenkomst der commissie aan den Burgemeester opgezonden.

De 114 gevallen van relatief verzuim, 56 jongens en 58 meisjes, waren als volgt verdeeld over scholen, in en buiten arrondissement II.

Openbare scholen.

N⁰. 11	1 geval	N⁰. 96	7 gevallen
„ 16	1 „	„ 99	6 „
„ 27	1 „	„ 104	13 „
„ 31	1 „	„ 106	4 „
„ 35	1 „	„ 110	4 „
„ 36	6 gevallen	„ 112	1 geval
„ 48	2 „	„ 114	3 gevallen
„ 51	5 „	„ 117	1 geval
„ 56	6 „	„ 123	1 „
„ 62	4 „	„ 124	1 „
„ 76	7 „	„ 126	1 „
„ 84	4 „	„ 127	1 „
„ 91	1 geval	„ 135	2 gevallen
„ 92	4 gevallen		

Bijzondere scholen.

St.-Barbara-school	8 gevallen	St.-Majella-school	1 geval
„ Vinc.-school Lr. E.	3 „	„ Joannes-school	2 gevallen
„ Jozef-school	1 geval	Funen-school	7 „

Diac.-school N°. 7 . . 1 geval
Vrije Christelijke school
Bilderdijkkade . . . 1 „

Christel. school Watergraafsmeer . . . . 1 geval

Hiervan zijn gelegen:

in arr.	I	6	scholen	met	12	gevallen	van	verzuim	
„ „	II	21	„	„	93	„	„	„	
„ „	III	5	„	„	5	„	„	„	
„ „	IV	1	school	„	1	geval	„	„	
„ „	V	2	scholen	„	2	gevallen	„	„	
„ „	Hilversum				1	geval	„	„	

Opvallend is hierbij, dat het aantal der behandelde gevallen voor geheel gelijke scholen zoo verschillend is. Van één openbare school voor gewoon L. O. in het arrondissement II is in 1910 zelfs geen enkel geval behandeld. Van de vijf scholen voor uitgebreid L. O. in het arrondissement is ook geen enkel geval behandeld. De commissie moet onderstellen, dat dit hiermee samenhangt, dat de kinderen, welke die scholen bezoeken, gewoonlijk komen uit kringen, waar meer welvaart en vermoedelijk meer orde heerscht.

Kennisgeving van rechterlijke uitspraak ontving de commissie 8 maal.

2 veroordeelingen tot eene boete van *f* 2 of 2 dagen hechtenis,
2 „ „ „ „ „ „ 3 „ 3 „ „
1 veroordeeling „ „ „ „ „ 5 „ 3 „ „
1 „ „ „ „ „ „ 12 „ 3 „ „
1 „ „ „ „ „ „ 15 „ 3 „ „
In 1 geval werden de ouders ontslagen van rechtsvervolging.

Aan de oproeping der commissie om voor de vergadering te verschijnen werd op de volgende wijze gehoor gegeven:

In 14 gevallen	verschenen beide ouders of . . .	11½ %	
„ 31 „	verscheen de vader alleen of . . .	25½ „	
„ 43 „	„ „ moeder „ „ . . .	35½ „	
„ 3 „	„ eene zuster		
„ 1 geval	„ een neef		
„ 1 „	„ „ kostganger		
„ 28 gevallen	„ geen der opgeroepenen of	23 „	

Dat niet steeds beide ouders voor de vergadering verschijnen, vindt voor een deel zijn oorzaak hierin, dat de vader door zijne werkzaamheden verhinderd was en dat eenige der opgeroepen ouders weduwe, verlaten vrouw of weduwnaar zijn.

Juist in gezinnen, waar een der beide ouders ontbreekt, komt het ongeoorloofde verzuim veelvuldig voor.

In de gevallen, waarin geen der opgeroepen ouders voor de vergadering verschijnt, wordt gewoonlijk, vóór aan den schoolopziener advies omtrent de zaak wordt uitgebracht, huisbezoek afgelegd. Als slechts één der ouders voor de vergadering komt, wordt aan hem of haar, die niet verschijnt, eene waarschuwing gezonden overeenkomstig art. 21, 5e lid, der Leerplichtwet.

In de gevallen, in 1910 behandeld, waren:

56	ouders	voor	den	1en	keer	opgeroepen
18	"	"	"	2 "	"	"
11	"	"	"	3 "	"	"
4	"	"	"	4 "	"	"
7	"	"	"	5 "	"	"
5	"	"	"	6 "	"	"
1 paar	"	"	"	7 "	"	"
4	"	"	"	8 "	"	"
1	"	"	"	10 "	"	"
1	"	"	"	12 "	"	"

't Is begrijpelijk, dat deze opgaaf, wat het aantal keeren betreft, loopt over de 10 jaar, gedurende welke de commissie heeft gewerkt.

Recidive komt gewoonlijk niet voor bij gevallen van absoluut verzuim, want elk geval, krachtens art. 20 der Leerplichtwet behandeld, wordt steeds geheel afgedaan. Toch kwam het in 't afgeloopen jaar voor, dat de ouders van zeker kind voor het absoluut verzuim van dat kind werden opgeroepen en het bleek, dat ze in voorgaande jaren reeds tweemaal hadden moeten verschijnen, telkens voor het absoluut verzuim van een ander kind. De bedoelde ouders, die blijkbaar geen belang stellen in het onderwijs, wachten geregeld met het doen inschrijven hunner kinderen, tot de commissie ze ertoe dwingt of tot deze laatste zelf de inschrijving in orde brengt.

Waar bij relatief verzuim recidive voorkomt, heeft men te doen met ouders, die geregeld al hun kinderen zoo vroeg mogelijk voor loon laten arbeiden of ze in de huishouding gebruiken, of wel met zulke, die de kinderen verwaarloozen.

De commissie meent de oorzaken van het relatief verzuim in de volgende rubrieken te moeten verdeelen. Zij doet dit naar aanleiding van het onderhoud met de aansprakelijke personen en de inlichtingen, door de hoofden van scholen verstrekt, of het huisbezoek.

a Slordigheid en gebrek aan belangstelling bij de ouders in 27 gevallen.

b Huiselijke bezigheden in 16 gevallen.

c Te vroeg van de school nemen om in het huishouden te helpen of in dienstbetrekking te gaan in 7 gevallen.

d Straatloopen van het kind in 25 gevallen.

e Favus in 7 gevallen.
f Ziekte in 12 gevallen.
g Armoede in 8 gevallen.
h Buitengewone oorzaken in 9 gevallen.
i Verzuim der ouders om verlof te vragen in 2 gevallen.
j Niet meer leerplichtig in 1 geval.

De gevallen, onder *b* genoemd, zijn niet steeds met zekerheid te onderscheiden van die onder *a*. „Oppassen" en „boodschappen doen" wordt zoo licht door de verzorgers als verontschuldiging aangevoerd, wanneer ze beginnen te begrijpen, dat hunne zorgeloosheid wel eens onaangename gevolgen voor hen zou kunnen hebben.

Het te vroeg van de school nemen kwam dit jaar in arrondissement II menigvuldiger voor dan vorige jaren. Gewoonlijk heeft dit plaats met kinderen, die nog ongeveer een half jaar de school moeten bezoeken. Een sprekend voorbeeld is het volgende.

De ouders van Sophia G., eene leerling van school N⁰. 92, verklaren voor de vergadering der commissie, dat bij het meisje de menstruatie is ingetreden en dat zij het daarom iedere maand eene geheele week moeten thuis houden. Het hoofd der school nam daarmee natuurlijk evenmin genoegen als de commissie, tenzij een arts verklaarde, dat dit hier noodig was. Daarom hielden de ouders hun dochtertje nu maar voortdurend thuis. Een nader ingesteld onderzoek bracht echter aan het licht, dat het kind op eene wasscherij werkzaam was. Op 23 November 1910 werden die ouders veroordeeld tot eene boete van *f* 7,50, subs. 3 dagen hechtenis.

Dat te vroeg van de school nemen is zeer aanstekelijk. Gelukt het met één, dan zijn er dadelijk andere ouders geneigd het voorbeeld te volgen en zich te beroepen op het voorgaande. Snelle berechting is in zoodanige gevallen, met het oog op het verstrijken van den leerplichtigen leeftijd der kinderen, zeer gewenscht.

In de gevallen onder *d* waren de deugnieten als gewoonlijk meest kinderen van weduwen of verlaten vrouwen. In een geval was de vader varensgezel en dus meest afwezig. Het kind, nog geen 9 jaar oud, zwerft langs de Handelskade of op de slachtplaats. Ook maakte hij zich reeds schuldig aan diefstal van geld.

Bij de gevallen, onder *e* genoemd, kan de commissie niet nalaten hare voldoening uit te spreken over de opening van de favus-kliniek aan de Prinsengracht bij de Weesperstraat. Het bezoeken van zoodanige inrichting is daardoor aan de kinderen, wonende in het oostelijk deel der stad, zeer vergemakkelijkt.

De gevallen onder *f* — ziekte — zouden stellig door het hoofd der school niet als ongeoorloofd zijn genoteerd, zoo hij slechts goed en tijdig op de hoogte ware geweest van de oorzaak der verzuimen. Hetzelfde geldt voor de gevallen, onder *g* genoemd. Meestal is het gebrek aan schoeisel, maar ook wel zijn het bovenkleeren, waaraan de behoefte

bestaat. In het eerste geval kan worden voorzien door klompen, die kosteloos worden verstrekt. Waar die geweigerd werden, is het geval als onder *a* thuisbehoorend behandeld.

De commissie voelt zich gedrongen weder te melden, dat zij als gewoonlijk bij de hoofden van scholen, openbare zoowel als bijzondere, de meest welwillende medewerking ondervond. Door hunne somtijds uitgebreide inlichtingen werd de taak der commissie zeer vergemakkelijkt.

Namens de commissie voornoemd,

L. J. de Pater,
Voorzitter.

P. van Soeren,
Secretaris.

Arrondissement III.

In 1910 heeft de commissie 21 vergaderingen gehouden ter behandeling van 4 gevallen van absoluut en 168 van relatief schoolverzuim.

N°. 1 der absolute verzuimers was een 12-jarige jongen, die van eene bijzondere school verwijderd was wegens het niet-betalen van schoolgeld. De moeder hoopte door de wijde mazen der Leerplichtwet te sluipen. Nu dit niet lukte, zou ze haar zoon op eene openbare school doen inschrijven.

N°. 2 was een klein en zwak ventje, dat door de ouders thuisgehouden werd, tot de wet hem naar de school dwong. Thans was hij ingeënt en ingeschreven en wachtte op plaatsing.

N°. 3 was op het oogenblik der oproeping reeds 14 dagen op school N°. 17.

N°. 4 was in Duitschland, kwam eerstdaags terug en zou geplaatst worden op de Kaiser-Wilhelmschule.

De commissie heeft geen enkel kind ambtshalve behoeven te plaatsen.

Van de 168 ouders of verzorgers, opgeroepen wegens relatief schoolverzuim hunner kinderen of pupillen, zijn 128 verschenen. Van de 40, die aan de oproeping geen gevolg gaven, zijn 22 aan huis bezocht, ten gevolge waarvan nog 8 op de eerstvolgende vergadering verschenen.

12 maal is bij den heer Schoolopziener verschoonbaarheid gepleit, terwijl daarentegen 15 ouders wegens den ernst van het verzuim in de bijzondere aandacht van den heer Schoolopziener werden aanbevolen.

2 ouders werden in dit eene jaar 4 maal opgeroepen, 3 ouders 3 maal, 14 ouders 2 maal, de overige 149 slechts 1 maal.

Gerangschikt naar de scholen werden behandeld, van

N°. 17	11	gevall.	N°. 123	7	gev.
" 22	3	"	" 127	5	"
" 23	3	"	" 129	2	"
" 28	4	"	" 137	1	"
" 39	1	"	Diaconieschool	9	"
" 59 (thans opgeheven)	2	"	St.-Joannesschool	3	"
" 65	3	"	St.-Jozefschool	9	"
" 66	23	"	School der Ver. voor L. O. op Geref. grondslag	4	"
" 77	16	"	St.-Vincentiusschool	1	"
" 83	3	"	St.-Anthoniusschool	1	"
" 91	11	"	Boumanschool	1	"
" 97	11	"	Jan v. d. Heijdenschool	1	"
" 102	8	"	Openb. school buiten arr. III	7	"
" 108	11	"	Bijz. " " " III	5	"
" 121	2	"			

Dat het aantal gevallen van schoolverzuim aan de scholen voor uitgebreid L. O. en zelfs aan de voormalige scholen der 2e klasse gering is, laat zich gemakkelijk verklaren. Maar dat van de vroegere 1e klasse-scholen, die hare kinderen uit dezelfde buurt betrekken en ongeveer een gelijk getal leerlingen tellen, de aantallen zoo uiteenloopen, is minder duidelijk. Zelfs zijn er scholen, waarvan in 10 jaar tijds de commissie nog geen enkel geval te behandelen heeft gehad.

Onder de oorzaken van het verzuim staat ditmaal de onverschilligheid der ouders bovenaan. Steeds klagen de hoofden van scholen er in hunne inlichtingen over, hoe weinig zeer veel ouders het onderwijs op prijs stellen. Om de minste kleinigheid houden ze hun kinderen thuis, soms dagen aaneen en herhaaldelijk. Ze zien er niet tegen op om ziekte der kinderen voor te wenden of andere ernstige, maar niet minder onware, redenen op te geven. Worden ze aan de school ontboden, dan weigeren ze te verschijnen, bezoekt de onderwijzer hen aan huis, dan betoonen ze zich ergerlijk onverschillig of brutaal. Eene kleine distellezing uit de inlichtingen ter illustratie:

„De jongen verzuimt — niet door eigen schuld, maar alleen door de onverschilligheid der ouders, die beweren, dat ze hem thuis wel eens noodig hebben — nu al verscheidene maanden en hij is nog tot 31 December leerplichtig."

„De jongen is niet verhoogd. Nu wil hij niet meer naar school. Zijn ouders zeggen, dat ze er niets aan kunnen doen. Hij is te groot om hem te brengen." (De jongen is 12 jaar.)

„De familie is in de hoogste mate slordig en zonder belangstelling voor het onderwijs."

„De twee kinderen maakten van November—April samen 120 verzuimen. Slordig gezin, moeder erg onverschillig."

„Het huisgezin is slordig en de ouders zijn onbetrouwbaar. Het meisje heeft altijd veel verzuimd en komt nu (Maart) heel niet meer, ofschoon ze nog tot ultimo December leerplichtig is."

„Het verzuim is te wijten aan verregaande slordigheid en onverschilligheid der ouders, die absoluut niet meewerken."

„De schuld ligt geheel bij de moeder, die maar niet aan orde en regel te binden is."

Dat zijn de ouders, die jaar op jaar voor de commissie geroepen worden, de oude bekenden, wier naam reeds gemeenzamen klank heeft, die voor de 10e, 11e of 12e maal reeds eene oproeping ontvingen. Hier hebben we niet te doen met arme, ongelukkige menschen, voor wie verzachtende omstandigheden alleszins gelden mogen, maar met kwaadwilligen, die door eene strenge wet krachtig tot hun plicht behooren te worden gebracht in het belang hunner kinderen, wier opvoeding ze schandelijk verwaarloozen.

Eer het echter tot eene veroordeeling komt, moet er heel wat gebeuren, en dan nog werken de vonnissen weinig afschrikkend.

In 1910 werden 18 personen veroordeeld.

1	tot	*f* 0,50	boete	of	1	dag	hechtenis
2	„	„ 1.—	„	„	2	dagen	„
1	„	„ 2.—	„	„	2	„	„
3	„	„ 2.—	„	„	3	„	„
1	„	„ 3.—	„	„	2	„	„
6	„	„ 3.—	„	„	3	„	„
4	„	„ 5.—	„	„	5	„	„

Het „stukjesdraaien" is beslist aan het verminderen. De commissie heeft reden te gelooven, dat haar maatregel, om de jongens eenige malen achtereen ter vergadering te doen verschijnen met eene verklaring van het hoofd der school of van hun onderwijzer, dat ze de laatste 14 dagen geen enkelen schooltijd verzuimd hebben, mede deel heeft aan die gunstige verandering.

De overige rubrieken: oppassen, ziekte zonder tijdige kennisgeving aan de school, tegenzin om favuslijders aan de kliniek te doen behandelen, conflict tusschen huis en school, enz., geven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

In den loop des jaars zijn door Uw Raad na periodieke aftreding, herbenoemd de heeren: Van Zanten, Van Gelderen, Boekman, Schoevers, Schutte, Van den Bosch en Van Tongeren.

Een gevoelig verlies leed de commissie door het heengaan van den heer Kan, die, na acht jaar zitting te hebben gehad en een zeer werkzaam aandeel in den arbeid der commissie te hebben genomen, om gezondheidsredenen verplicht was aan Burgemeester en Wethouders ontslag te vragen. In zijn plaats werd de heer Mr. M. Levenbach benoemd.

Het bestuur bestaat uit de heeren: Van Zanten, voorzitter; Schutte, onder-voorzitter; Van Tongeren 1e en Schoevers, 2e secretaris.

Aan het einde van het eerste decennium der Leerplichtwet is er wellicht aanleiding voor een terugblik, maar stellig niet voor een juichtoon. In al die jaren is de Leerplichtwet vol administratieven rompslomp beschouwd. Minister Kuyper heeft een paar keer beloofd, dat hij de zaak zou onderzoeken. Minister Rink heeft toezegging van dezelfde strekking gedaan. Eene commissie van schoolopzieners heeft een ontwerp-verbeterde Leerplichtwet samengesteld. Commissies tot wering van schoolverzuim klagen in hun rapporten en sturen al jaren lang adressen de wereld in. In vak- en andere bladen heeft men op de gebreken der Wet gewezen. In één woord, ieder vindt, dat de Wet niet deugt en over de noodzakelijke wijzigingen zijn allen het eens. De tegenwoordige regeering zal „eerlang" — een onderzoek naar de behoefte van herziening doen instellen.

Waar de zaken zoo staan, is het geen wonder, dat de resultaten uiterst gering zijn, en als de commissie meent, dat toch wel iets goeds bereikt is, dan mag ze veilig, zonder gevaar te loopen van eigenwaan beschuldigd te worden, aan haar onverdroten arbeid, aan haar ernstigen raad en haar waarschuwend woord al die tien jaar lang, die verbetering toeschrijven.

Vastgesteld in de vergadering van 25 *Maart* 1911.

G. J. VAN ZANTEN,
Voorzitter.

H. VAN TONGEREN,
Secretaris.

Arrondissement IV.

1. *Samenstelling.* Noch in de samenstelling van de commissie, noch in die van het bestuur kwam eenige wijziging gedurende 1910. De 6 leden, die aan de beurt van aftreden waren, werden allen door den Gemeenteraad herbenoemd.

Op 31 December 1910 bestond de commissie uit de volgende leden, die herbenoemd of benoemd zijn op de achter hunnen naam vermelde data: A. F. L. Kannegieter, voorzitter, 30 Maart 1910; G. Noël, ondervoorzitter, 7 September 1910; J. W. van Mameren Kzn., secretaris, 30 Maart 1910; J. Boode, 2e secretaris, 30 Maart 1910; J. Prins, 30 Maart 1910; D. Boevé, 7 September 1910; Mr. A. D. van Assendelft de Coningh, 26 Mei 1909; C. Abrahamsen, 10 Maart 1909; H. J. W. Reus, 29 October 1908.

2. *Vergaderingen.* De vergaderingen werden op 3 uitzonderingen na (10 Augustus, 7 September en 28 December) geregeld gehouden om de 14 dagen, in het speellokaal van de openbare school voor gewoon lager onderwijs No. 54, Da Costastraat 38.

In het geheel werden gehouden 23 vergaderingen, waarvan 5 werden bijgewoond door 9 leden, 10 door 8 leden, 7 door 7 leden, 1 door

6 leden (2 leden waren toen naar de vergadering der Centrale Commissie uit de commissiën tot wering van Schoolverzuim te Amsterdam).

3. *Werkzaamheden krachtens art. 20 der Leerplichtwet.* Omtrent 8 kinderen — 4 jongens en 4 meisjes — werden kennisgevingen, als bedoeld in art. 20, § 2, 1e lid, van den heer Schoolopziener in het Arrondissement IV ontvangen.

Bij het onderzoek, door den Secretaris ingesteld, alvorens de ouders op te roepen, om voor de commissie te verschijnen, bleek, dat 1 kind reeds eene school bezocht, 2 waren ingeschreven, 1 was verhuisd naar Duitschland.

In 4 gevallen werden de ouders opgeroepen. In 1 geval verscheen niemand voor de commissie en moest de knaap ten slotte ambtshalve worden ingeschreven. In 1 geval, waarbij de moeder alleen was opgeroepen, verscheen deze ook voor de commissie. In 2 gevallen, uit hetzelfde gezin, verscheen alleen de vader. Bij onderzoek bleek echter, dat beide kinderen nog op eene openbare school waren ingeschreven.

Ambtshalve inschrijving had ook nog plaats van 2 kinderen, wier ouders in November 1909 gewaarschuwd waren volgens art. 20, § 2, 5e lid. Bovendien werd nog een jongen ambtshalve ingeschreven, die echter niet tot de school kon worden toegelaten, omdat hij niet gevaccineerd was.

4. *Werkzaamheden krachtens art. 21 der Leerplichtwet.* De kennisgeving, bedoeld in art. 21, § 2, der Leerplichtwet, werd ontvangen voor 175 kinderen (95 jongens en 80 meisjes), nl.:

voor	1	van	den	heer	Schoolopziener	in	het	Arrondissement	I
〃	39	〃	〃	〃	〃	〃	〃	〃	III
〃	104	〃	〃	〃	〃	〃	〃	〃	IV
〃	23	〃	〃	〃	〃	〃	〃	〃	V
〃	7	〃	〃	〃	〃	〃	〃	〃	VI
〃	1	〃	〃	〃	〃	〃	〃	〃	VII

84, dus bijna de helft der ouders waren reeds bij de commissie bekend uit vorige jaren (1901—1909), Van die 84 ouders werden:

34	voor	de	tweede	maal	opgeroepen,
24	〃	〃	derde	〃	〃
9	〃	〃	vierde	〃	〃
1	〃	〃	vijfde	〃	〃
6	〃	〃	zesde	〃	〃
2	〃	〃	zevende	〃	〃
3	〃	〃	achtste	〃	〃
3	〃	〃	negende	〃	〃
1	〃	〃	tiende	〃	〃
1	〃	〃	vijftiende	〃	〃

De 175 gevallen waren als volgt verdeeld over de scholen in en buiten Arrondissement IV.

Openbare scholen:

N°. 3	3	gevallen	N°. 73	1	geval
" 15	2	"	" 77	1	"
" 21	1	geval	" 89	3	gevallen
" 22	14	gevallen	" 93	7	"
" 23	1	geval	" 94	15	"
" 28	2	gevallen	" 95	8	"
" 29	3	"	" 100	5	"
" 32	7	"	" 115	1	geval
" 37	1	geval	" 131	6	gevallen
" 39	6	gevallen	" 133	2	"
" 47	1	geval	" 134	3	"
" 53	12	gevallen	" 136	2	"
" 54	3	"	" 137	1	geval
" 68	10	"	Kreenenschool	1	"
" 71	3	"	Allebéschool	1	"

Bijzondere scholen:

Ned. Herv. Diaconieschool N°. 4	4	gevallen
" " " " 2	2	"
St.-Catharinaschool	6	"
St.-Jozefschool	11	"
St.-Bernardusschool	1	geval
St.-Corneliusschool	5	gevallen
St.-Christinaschool	6	"
St.-Vincentiusschool Lr. D	6	"
Koningin Emmaschool	3	"
School met den Bijbel voor Sloten en Overtoom	1	geval
„De Vrije Christelijke School" (Julianaschool)	3	gevallen
School van de inrichting voor havelooze kinderen	1	geval

De oproeping, bedoeld in art. 21, § 2, werd door de commissie gezonden:

a in 150 gevallen aan den verzorger en de verzorgster beiden. In 15 gevallen verschenen beiden voor de commissie, in 22 gevallen verscheen alleen de verzorger en in 46 gevallen alleen de verzorgster;

b in 3 gevallen alleen aan den verzorger, die in alle gevallen voor de commissie verscheen;

c in 22 gevallen alleen aan de verzorgster; in 17 gevallen verscheen deze voor de commissie.

Hierbij dient te worden opgemerkt:

1° dat in 3 gevallen bleek, dat vader afwezig was en dus moeder alleen had behoeven te worden opgeroepen;

2° dat in 1 geval moeder afwezig was en dus alleen de vader had moeten worden opgeroepen;

3° dat in 1 geval het gezin was verhuisd naar 's-Gravenhage;

4° dat tot één opgeroepen vader de waarschuwing niet behoefde te worden gericht, omdat deze inmiddels uit de ouderlijke macht was ontzet.

Neemt men in aanmerking, dat in 6 gevallen de opgeroepen ouders, die door ziekte of anderszins verhinderd waren, zich door een familielid lieten vertegenwoordigen, tot wie natuurlijk niet de wettelijke waarschuwing kon worden gericht, dan komt men tot de gevolgtrekking, dat in ongeveer 62 % der gevallen gehoor gegeven werd aan de oproeping der commissie. In ongeveer 38 % der gevallen werd dus de waarschuwing, bedoeld in art. 21, § 2, der Leerplichtwet, overeenkomstig het 5e lid van genoemde paragraaf en wel schriftelijk gericht tot de ouders of verzorgers.

Bij ieder geval werd het oordeel der commissie over het verzuim aan den heer Schoolopziener medegedeeld. Had men geene der aansprakelijke personen gehoord, dan gaf men als rapport een uittreksel uit de inlichtingen, door de betrokken hoofden van scholen verstrekt.

Gaven de inlichtingen van de hoofden van scholen aanleiding tot de wenschelijkheid ook de(n) delinquent(e) eene réprimande te geven, dan werden op de herinneringskaart de ouders verzocht, ook hun kind mede ter vergadering te brengen, waar het dan ook ten ernstigste werd gewezen op de slechte gevolgen van schoolverzuim.

Berichten van veroordeelingen kwamen in van 36 gevallen.

Van den heer Schoolopziener in het Arrondissement	III. . .	4 gevall.
〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃	IV. . .	30 〃
〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃	V. . .	2 〃

In 4 gevallen werden vader en moeder beiden veroordeeld. In 8 gevallen werd alleen de vader veroordeeld, in 24 gevallen alleen de moeder. De hoogste boete, die werd opgelegd, bedroeg *f* 40. 7 ouders werden voor de 2e maal in hetzelfde jaar veroordeeld, terwijl van 1 ouderpaar 5 berichten van veroordeelingen ter kennis der commissie kwamen.

Wat de oorzaken van het verzuim betreft, bleek uit de inlichtingen, door de hoofden van scholen welwillend verstrekt, en uit de gehouden besprekingen, dat die als volgt zijn te rubriceeren:

	jongens	meisjes	gevallen
a verrichten van huiselijke bezigheden . . .	14	31	45
b onwil van het kind („stukjesdraaien") . .	33	10	43
c allerlei	14	12	26
d ziek (waaronder ook favusgevallen). . . .	8	9	17
e armoede	9	2	11
f arbeid	8	3	11
g onbekend gebleven	1	7	8
h onverschilligheid der ouders.	2	2	4
i bijzondere omstandigheden	3	1	4
j verhuizing	2	1	3
k onreinheid	1	1	2
l verkeerd genoteerd		1	1

Hoewel omtrent de oorzaken van het relatief schoolverzuim de commissie zou kunnen verwijzen naar de 9 vorige jaarverslagen, meent zij omtrent enkele rubrieken toch nog het een en ander te moeten opmerken; te meer, daar aan tal van wenschen der commissie, in vorige verslagen geuit, nog niet is voldaan.

Kon in vele gevallen de hulp van het kind thuis slecht gemist worden, bij andere ging de moeder maar al te spoedig over tot het gebruik maken van die hulp; ja, dikwijls zonder dat vader hierover was geraadpleegd, zoodat deze, voor de commissie verschenen, moest erkennen, van niet zooveel verzuimen te weten. Bij deze verzuimen vooral, maar ook bij andere, meenden vele ouders, dat het voldoende was, aan het hoofd der school kennis te geven van het verzuim, als dit reeds gepleegd was. En hoe was dan nog kennis gegeven: slechts door aan een broertje of zusje of een buurkind een boodschap of briefje mede te geven naar de school. De commissie moest dan ook dikwijls het verkeerde hiervan ernstig onder de aandacht brengen en den raad geven, om onder alle omstandigheden zich steeds met het hoofd der school te verstaan.

Het aantal gevallen wegens onwil van het kind was dit jaar weer vrij aanzienlijk. Vele zijn te wijten aan de ouders zelf. Ze beginnen met hun kind voor iedere beuzeling van de school te houden. Het kind raakt in de klasse ten achter, de lust tot leeren vermindert en het is dus geen wonder, dat zoo'n kind voor zich zelf ook eens een paar dagen vrij neemt, om in het Vondelpark, op de fruitmarkt of langs de straat door te brengen, waar het maar al te spoedig tot nog andere verkeerdheden komt. Eene verordening, als bedoeld in art. 29 der Leerplichtwet, zou volgens de meening der commissie hierin zeker verbetering brengen.

Eene groote zorg baren echter de straatslijpers van beroep; jongens, waarmede de ouders geen raad weten en die op hunne medescholieren een verderfelijken invloed uitoefenen, om nog niet te spreken van de stoornis, die zij in de klasse teweegbrengen. Een hoofd van eene school schrijft o. m.: ,,Wegens zijne verregaande brutaliteit en verzet was hij eene ergernis, voor wie hem onderwijs moest geven, ja voor de geheele school''. Een weldaad zou de commissie het dan ook achten, wanneer het gemakkelijker werd dergelijke bengels naar eene afzonderlijke inrichting te doen overgaan, om daar aan orde en tucht te gewennen.

Eigenaardig zijn soms de argumenten voor straatslijpen. Moeder komt met de stukjesdraaier ter vergadering. Wat blijkt nu? Een oudere knaap uit dit gezin vertoeft op Ned. Mettray. Bij de begrafenis van vader is deze knaap over geweest. De familie heeft er toen over gesproken, hoe goed het was, dat die jongen daar was opgenomen, want nu leerde hij een vak, zoodat hij later den kost kon verdienen. Daniël, onze stukjesdraaier, heeft die gesprekken aangehoord en zich

nu in het hoofd gezet, ook naar Ned. Mettray te gaan. Door stukjesdraaien en andere slechte dingen te doen, denkt hij zijn doel te bereiken.

In één gezin, waar de moeder, weduwe, dagelijks uit werken ging en de kinderen zoodoende tot stukjesdraaien waren gekomen, werd door plaatsing van de kinderen in het Christelijk Tehuis voor schoolgaande kinderen, waarnaar de commissie had verwezen, aan het straatslijpen een einde gemaakt.

De gevallen onder *d* hadden niet in dit verslag behoeven te worden vermeld, indien alle ouders behoorlijk de hoofden van scholen hadden ingelicht omtrent de reden van verzuim, of bij favus de kinderen onmiddellijk naar de favus-kliniek waren gezonden en de ouders zich niet hadden verzet tegen het dragen van een afsluitend hoofdverband door hunne kinderen.

Gebrek aan schoeisel en kleeding is soms eene reden van verzuim, doordat de ouders niet op de hoogte zijn van de wijze, waarop daarin wordt voorzien. In een geval van eene bijzondere school meende de commissie, hoewel vader rijksambtenaar was, doch in aanmerking nemende de geringe jaarwedde en het groote gezin, dat het hoofd der school de verzuimen met armoede, dus verschoonbaar, had behooren te noteeren.

In enkele gevallen worden door de ouders klompen geweigerd of wordt bij schoenenreparatie niet tijdig naar pantoffels gevraagd.

Nog maar al te vaak blijven sommige kinderen thuis, om vader of moeder te helpen in hun bedrijf of om tijdelijk de plaats te vervullen van een ouderen broer of zuster die ziek is. Soms bestond deze arbeid in melk bezorgen, wat in enkele gevallen aanleiding gaf tot te laat komen, zoodat de kinderen niet meer tot de school konden worden toegelaten.

Er zijn nog altijd ouders, die absoluut geen belangstelling in het onderwijs hunner kinderen hebben of dit ten minste niet toonen. Opmerkelijk was het, dat een agent van politie tot deze categorie moest gerekend worden.

Het is der commissie opgevallen, dat eene onoordeelkundige plaatsing, te groote afstand van huis naar school, soms het schoolverzuim in de hand werkte. In enkele gevallen waren de kinderen bij verhuizing maar van school weggebleven, zonder dat het hoofd der school hiervan behoorlijk kennis had gekregen of overplaatsing was aangevraagd.

De houding van de voor de commissie verschenen personen was over het algemeen goed te noemen. Een enkele maal ging moeder wel eens mopperende weg of bleek vader wat aan Bacchus te hebben ge-

offerd, om wat beter bespraakt te zijn. Ook kwam het voor, dat een vader rookende het gesprek wilde beginnen en zeer verontwaardigd was, toen men hem erop attent maakte, dat hij zijn sigaar diende neer te leggen. Hij verliet, zonder gehoord te zijn, het vergaderlokaal.

De commissie stelde in het afgeloopen jaar aan de centrale commissie voor, om aan Burgemeester en Wethouders te verzoeken, den Raad voor te stellen, de presentiegelden van *f* 1 op *f* 2,50 te brengen en den secretaris ook presentiegelden toe te kennen. Het laatste gedeelte van het voorstel kon slechts eene meerderheid verwerven in de centrale commissie, terwijl als amendement er aan werd toegevoegd, de vergoeding voor den secretaris met *f* 100 te verhoogen. De centrale commissie had de voldoening, dat haar verzoek werd ingewilligd.

Het voorstel, om minstens éénmaal per jaar eene vergadering van alle leden der commissiën tot wering van schoolverzuim in Amsterdam te houden, ten einde met elkaar van gedachten te wisselen over het werken der commissiën, kon geene meerderheid verwerven in de centrale commissie.

Het verzoek aan Burgemeester en Wethouders om toezending aan al de leden der commissiën van een exemplaar van ,,Verslagen der Commissiën tot wering van Schoolverzuim in Amsterdam" vond steun bij alle commissiën en is door Burgemeester en Wethouders ingewilligd.

Herhaaldelijk werd weder de ontvangst der aanmaning van den heer Schoolopziener ontkend. Indien een middel kon worden gevonden, waardoor men verzekerd was, dat de aanmaning de(n) persoon bereikte, voor wie(n) zij bestemd is, zou dat naar de bescheiden meening der commissie ongetwijfeld van gunstigen invloed zijn ten opzichte van verder verzuim.

De commissie meent een woord van dank aan de hoofden van scholen aan dit verslag te moeten toevoegen voor de bereidwilligheid, die zij steeds mocht ondervinden bij het verzoek om inlichtingen. De geestige wijze, waarop één hoofd der school de inlichtingen meestal gaf, werd door de commissie zeer gewaardeerd.

Het blijkt de overtuiging der commissie, dat de Leerplichtwet heilzaam is voor het schoolkind, maar dat zij eerst dan voldoende resultaten zal opleveren, indien in deze wet de wijzigingen worden aangebracht, waarop de commissie reeds meermalen, evenals de andere commissiën hier ter stede en zoo vele andere in den lande, heeft gewezen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 22 *Maart* 1911.

Namens de commissie voornoemd,

A. F. L. Kannegieter,
Voorzitter.

J. W. van Mameren,
Secretaris.

OVERZICHT 1 APRIL 1901—31 DECEMBER 1910.

RELATIEF VERZUIM			ABSOLUUT VERZUIM	
Tijdperk	Aantal gevallen	Gehoor gegeven a/d oproep. der comm.	Aantal gevallen	Ambtshalve geplaatst
1 April 1901—15 Jan. 1902	181	± 50 %	100	0
16 Jan. 1902—15 „ 1903	174	± 64 %	53	2
1 „ 1903—31 Dec. 1903	153	± 70 %	57	5
„ 1904— „ 1904	218	± 70 %	47	1
„ 1905— „ 1905	204	± 70 %	20	0
„ 1906— „ 1906	227	± 70 %	10	0
„ 1907— „ 1907	168	± 67 %	12	0
„ 1908— „ 1908	156	± 63 %	28	0
„ 1909— „ 1909	210	± 60 %	18	3
„ 1910— „ 1910	175	± 62 %	8	3

Arrondissement V.

In de samenstelling der commissie kwam geene wijziging. De heeren K. van Duijker, H. J. Emous, A. Polak Jz., H. J. Scheulderman en W. F. van Voorst, aan de beurt van aftreding, werden bij raadsbesluit van 20 April 1910 herbenoemd.

Er werden 23 vergaderingen gehouden, éénmaal door den heer Schoolopziener in het Arrondissement V en gemiddeld door 8 leden bijgewoond.

Wegens relatief schoolverzuim hunner kinderen of pupillen werden opgeroepen 110 ouders of verzorgers.

Hiervan verschenen 86 of ruim 81 %; niet verschenen dus 20 of bijna 19 %.

Van de kinderen, wier ouders, omdat hunne woonplaats in Arrondissement V is gelegen, voor deze commissie werden opgeroepen, bezochten

12	of ruim	$11^1/_2$ %	eene	school	in	Arrondissement	I
7	„ bijna	$6^1/_2$ %	„	„	„	„	II
20	„ ruim	18 %	„	„	„	„	III
5	„ „	4 %	„	„	„	„	IV
46	„ „	$41^1/_2$ %	„	„	„	„	V
16	„ „	$14^1/_2$ %	„	„	„	„	VI
4	„ „	$3^1/_2$ %	„	„	„	„	VII

De gevallen, der commissie ter behandeling opgedragen, betroffen 63 of ruim 57 % jongens, 47 of bijna 43 % meisjes.

Van de 110 als verzuimers opgegeven kinderen bezochten 68 of ruim $61^1/_2$ % eene openbare school voor gewoon lager onderwijs; 1 of ruim $^1/_2$ % eene openbare school voor uitgebreid lager onderwijs der 1e klasse; ruim 37 % eene bijzondere school.

Ter juiste beoordeeling der pas genoemde cijfers moet worden opgemerkt, dat in 6 gevallen verschoonbaarheid werd overwogen, zoodat de 110 gevallen van onwettig verzuim uit dien hoofde tot 104 zouden moeten worden teruggebracht. De commissie kon echter tot dien aftrek niet overgaan, omdat in twee gevallen, toen de commissie verschoonbaarheid had gepleit, van den betrokken Schoolopziener geen antwoord is ontvangen.

Verschoonbaarheid werd uitgesproken door den heer Schoolopziener in Arrondissement II éénmaal en door de heer Schoolopziener in Arrondissement IV éénmaal en door den heer Schoolopziener in Arrondissement V tweemaal, terwijl de heer Schoolopziener in Arrondissement II nog een verzoek en de heer Schoolopziener in Arrondissement III één verzoek om verschoonbaarheid toe te kennen, ontving.

Nadere uiteenzetting der gevallen van verschoonbaarheid.

Redenen van verschoonbaarheid werden aangevoerd in vier gevallen, dat ouders of verzorgers voor het eerst waren opgeroepen, nl. voor 2 jongens en 2 meisjes, en wel wegens de volgende redenen:

a omdat de verzuimer teringlijder is;

b omdat de moeder, weduwe, afwezig was om den kost te verdienen voor het gezin, dat in armoedige omstandigheden verkeert en bovendien nooit bericht ontving van het verzuim. De verzuimer lijdt aan hoofdpijn en werd vaak bij de straat gezien, werkzaamheden verrichtende;

c omdat de verzuimster, die driemaal per week verlof had, om voor haar moeder naar den dokter te gaan, ook wel op andere tijden verzuimde, als moeder, teringlijderes, plotseling onwel werd;

d omdat de verzuimster, aan wie een verlof voor verzuim van tien schooltijden was verleend, ook daarna verzuimde, toen moeder met geelte en verlamming aan de linkerzijde bedlegerig was en voor de huishouding zorgde.

Eveneens werd verschoonbaarheid aangevoerd in twee gevallen, dat ouders bij herhaling waren opgeroepen, nl. voor een jongen en een meisje, en wel wegens de volgende redenen:

a omdat, op verklaring van den geneesheer, alle verzuimen waren geschied wegens ziekte;
b omdat de verzuimster bij afwezigheid der moeder, die uit werken ging of naar den dokter moest, op een klein kind paste.

Bij nog nadere schifting is gebleken, dat in zeven gevallen de oproeping verkeerdelijk is geschied. In twee gevallen nl. waren de kinderen niet meer, in één geval was het kind nog niet leerplichtig; in twee gevallen bleek de oproeping onbestelbaar; in één geval bleek het gezin telkens heen en weer te reizen naar 't buitenland en in een geval was 't verzuim een gevolg van een verloren geraakt vaccinebewijs, waardoor toelating werd belemmerd op de school, waarheen de leerling was overgeplaatst.

Het aantal gevallen van relatief schoolverzuim met verplichte waarschuwing bedroeg dus niet meer dan 110—(6 + 7) = 97. Dit getal was evenwel grooter dan dat van het vorige jaar.

Van de 110 personen, die door de commissie zijn opgeroepen, verschenen 61 voor de eerste maal en 49 bij herhaling.

Van die 49 personen werden

16	voor	de	tweede	maal	opgeroepen
12	〃	〃	derde	〃	〃
8	〃	〃	vierde	〃	〃
7	〃	〃	vijfde	〃	〃
3	〃	〃	zesde	〃	〃
2	〃	〃	zevende	〃	〃
1	〃	〃	achtste	〃	〃

Kennisgevingen van het opmaken van proces-verbaal ontving de commissie 8 maal van den heer Schoolopziener in het Arrondissement V. Zij betroffen:

1 geval,	waarin	de	ouders	1	maal	waren	opgeroepen
3 gevallen,	〃	〃	〃	2	〃	〃	〃
1 geval,	〃	〃	〃	5	〃	〃	〃
1 〃	〃	〃	〃	6	〃	〃	〃
2 gevallen,	〃	〃	〃	8	〃	〃	〃

Kennisgevingen van veroordeelingen ontving de commissie twaalfmaal en wel van den heer Schoolopziener in Arr. II van 1 veroordeeling tot eene boete van *f* 0.50 of 1 dag hechtenis.

Van den heer Schoolopziener in arr. III van:

1	veroordeeling	tot	eene	boete	van	*f*	1	of	1	dag hechtenis
1	〃	〃	〃	〃	〃	〃	1	〃	2	dagen 〃
1	〃	〃	〃	〃	〃	〃	3	〃	2	〃 〃

Van den heer Schoolopziener in Arr. V van:

2 veroordeelingen tot eene boete van *f* 1 of 1 dag hechtenis
3 〃 〃 〃 〃 〃 〃 2 〃 1 〃 〃
1 veroordeeling 〃 〃 〃 〃 2 × *f* 2,50 of 3 dagen hechtenis.

Van den heer Schoolopziener in Arr. VI van:

1 veroordeeling tot eene boete van *f* 2 of 2 dagen hechtenis
1 〃 〃 〃 〃 〃 〃 10 〃 10 〃 〃

Betreffende het absoluut schoolverzuim, bedoeld in art. 20 der Leerplichtwet, kan de commissie het volgende berichten. Zij ontving één naam van een persoon, aansprakelijk voor twee kinderen, van wie niet bekend was, dat zij onderwijs genoten. Bij verschijning voor de commissie verklaarde de moeder, dat de oudste der kinderen niet was ingeschreven, omdat hij 5 à 6 uren per dag viool moet studeeren en de jongste niet, omdat het gezin spoedig dacht te vertrekken. Opmerkzaam gemaakt op de gevolgen van het verzuim, werd toegezegd de kinderen te doen inschrijven of huisonderwijs te doen geven.

Voor zooverre der commissie bekend, waren er op het einde van 1910 in Arrondissement V geene leerplichtige kinderen verstoken van onderwijs.

De commissie, aan het einde van hare tienjarige werkzaamheid, besluit met eene korte recapitulatie.

Relatief Schoolverzuim

Jaar	Aantal gevallen	Verschenen	Niet verschenen	Verschoonb. of ten onr. in gebreke gest.	Opgeroepen	
					Voor de 1e maal	Bij herhaling
1901/2	138 9 m.	79 of ruim 57 %	59 of bijna 43 %	—	—	—
1902/3	161	92 „ „ 57 %	69 „ „ 43 %	32	—	—
1903/4	172	122 „ bijna 71 %	50 „ ruim 29 %	25	112	60
1904/5	155	112 „ ruim 72 %	43 „ bijna 28 %	29	97	58
1905/6	128	95 „ „ 74 %	33 „ „ 26 %	12	73	55
1906/7	120	92 „ „ 77 %	28 „ „ 23 %	19	61	59
1907/8	98	80 „ bijna 82 %	18 „ „ 18 %	14	38	60
1908/9	70	56 „ „ 80 %	14 „ „ 20 %	6	32	38
1909/10	83	68 „ „ 82 %	15 „ ruim 18 %	17	35	48
1910/11	110	86 „ ruim 81 %	20 „ bijna 19 %	13	61	49

VOLSTREKT SCHOOLVERZUIM.

Jaar	Aantal gevallen
1901/2	53
1902/3	12
1903/4	17
1904/5	32
1905/6	12
1906/7	5
1907/8	3
1908/9	3
1909/10	2
1910/11	2

De commissie heeft de eer, na dit statistisch overzicht, nog enkele mededeelingen te doen, die vermoedelijk eenige belangstelling zullen wekken. In de eerste plaats die, welke een blik doen slaan op eigenaardige interpretatie der Leerplichtwet.

Het trok, bij de behandeling van een geval van relatief schoolverzuim, de aandacht, dat in het rapport van het betrokken hoofd der school 21 November als datum van het eindigen der leerverplichting werd genoemd. Bij informatie bleek, dat de leerling voor de tweede maal dezelfde klasse moest doorloopen. Nu achtte het hoofd met den dag, waarop de leerling den 13-jarigen leeftijd bereikte, ook de leerverplichting geëindigd. Deze meening is onjuist. Het betrokken hoofd verklaarde evenwel te weten, dat zijne interpretatie ook op andere scholen wordt gehuldigd.

In een ander geval verklaarde het hoofd eener school, daartoe aangezocht door den vader van een leerling, zich bereid, verlof tot verzuim te geven, indien de commissie een gunstig advies uitbracht. De commissie meende, door dit te doen, in de bevoegdheid van het hoofd te treden. De commissie kan slechts mededeelingen doen uit het door haar ingesteld onderzoek, die een verzoek of voornemen tot verlof kunnen steunen. De verantwoordelijkheid van het hoofd te dekken door een voor hem bindend advies der commissie, ligt buiten hare bevoegdheid.

Aangezien de centrale commissie uit de Commissiën tot wering van Schoolverzuim geen jaarverslagen inzendt en aan Arrondissement V de leiding der aangelegenheden dezer commissie over 1910 was opgedragen, worde te dezer plaatse dankbaar vermeld de gunstige beschikking van Burgemeester en Wethouders op het verzoek van het Bureau, ingevolge het besluit der centrale commissie tot dit college gericht, om voor ieder der leden van de commissiën tot wering van schoolverzuim een exemplaar der jaarverslagen ter beschikking te stellen. Tevens worde met erkentelijkheid herinnerd, dat Burgemeester en Wethouders bereid werden bevonden op een ander verzoek, door Arrondissement IV, ge-

amendeerd door Arrondissement VI (Noord) aan de orde gesteld, strekkende, om te bevorderen, dat aan de secretarissen der commissiën eene verhooging van toelage ad *f* 100, alsmede presentiegeld zal worden toegekend, gunstig te beschikken. Dientengevolge bereikte Uwen Raad een voorstel in dien geest en mocht dit voorstel Uwe goedkeuring wegdragen. Deze commissie weet zich de tolk der Commissiën tot Wering van Schoolverzuim, wanneer zij Uwen Raad voor Uw besluit beleefden dank betuigt.

Onder de belangrijke punten, door de centrale commissie in 1910 verder in behandeling genomen, dient vermeld het voorstel der commissie in Arrondissement II, om te overwegen, hoe tot eene juiste interpretatie van de laatste alinea van art. 3 der Leerplichtwet te geraken, in 't bijzonder, welke de juiste beteekenis is, die aan het woord *doorloopen* in genoemde alinea moet worden gehecht. Besloten werd zich daartoe tot den Minister van Binnenlandsche Zaken te richten.

Z.Exc. antwoordde: ,,Ik heb de eer U mede te deelen, dat het niet aan mij staat, om de beteekenis der door U bedoelde wetsbepaling vast te stellen. Mede in verband met rechterlijke uitspraken kan echter, naar het mij voorkomt, worden aangenomen, dat bij de beoordeeling van de vraag, of een kind eene klasse doorloopen heeft, betrekkelijk schoolverzuim buiten beschouwing blijft.

,,Dat de bepalingen van art. 3 der Leerplichtwet eene verschillende uitwerking kunnen hebben naar gelang van den verschillenden duur van de schoolcursussen is juist. De oorzaak daarvan is, dat de wetgever de schoolinrichting op dit punt heeft willen vrijlaten".

Het is wel te betreuren, dat omtrent deze aangelegenheid, waarop reeds in 1905 de aandacht van den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken werd gevestigd, thans nog geene voor alle scholen gelijke toepassing moet worden in acht genomen.

De commissie heeft reeds in eenige jaarverslagen met genoegen melding gemaakt van het feit, dat verschillende ouders ongeroepen voor onze commissie verschijnen, om raad in te winnen of bijstand te vragen. Met genoegen werd dit vermeld, omdat de commissie daarin ziet een blijk van vertrouwen, dat voorzeker niet zal nalaten den invloed der commissie op ouders en verzorgers te versterken en bovendien geheel in overeenstemming is met het doel, waarvoor de commissiën tot wering van schoolverzuim in het leven zijn geroepen.

Waar bijzonderheden omtrent genoemde ongeroepen verschijning der ouders voor de commissie gewenscht werden geacht, volgen hier eenige gevallen.

Een kind, lijdende aan toevallen, verzuimt veel. Door tusschenkomst van eenige leden der commissie wordt de patiënt eerst in observatie genomen in het Wilhelminagasthuis en daarna opgenomen in de Inrichting voor Achterlijke kinderen ,,Groot Emous", bij Ermeloo.

Een jongen moet wegens ergelijk gedrag opgenomen worden in Ned. Mettray. De ouders kunnen echter de wekelijksche onkosten niet betalen. Een lid der commissie maakt opmerkzaam, dat via den Voogdijraad kostelooze opneming kan gelukken. De commissie gaat aan het werk en de jongen is geplaatst.

Een vader vraagt raad, wat te doen met een jongen, die, pas 15 jaar, reeds zijne moeder mishandelt. Hem wordt dezelfde weg aangewezen als in het vorige geval.

Een vader, hoogst fatsoenlijk, maar doodarm, is wegens relatief verzuim zijner kinderen tot boeten of hechtenis veroordeeld. Betalen kan hij niet en in hechtenis gaan ook niet, want dan is het gezin zelfs zonder droog brood. Door tusschenkomst der commissie wordt van kerkelijke en particuliere zijde het geld voor de boeten bijeengebracht, nadat de betrokken autoriteit is verzocht de straf op te schorten, hetwelk werd toegestaan.

In verschillende gevallen vreesden ouders voor eene oproeping wegens relatief schoolverzuim. De armoede was echter zoo groot, dat de kinderen de school niet geregeld konden bezoeken. De commissie verzocht in die gevallen den heer Directeur van het Armbezoek van het Burgerlijk Armbestuur een onderzoek in te stellen naar den omvang der armoede en, indien noodig, het verleenen van hulp te willen bevorderen. Ten allen tijde werd aan het verzoek met de meeste welwillendheid gevolg gegeven. De commissie acht zich dan ook verplicht dank te betuigen aan allen, die haar in het volbrengen van haar taak in het afgeloopen jaar wederom hebben gesteund, in 't bijzonder H.H. Schoolopzieners en hoofden van scholen, onder eerstgenoemden in de eerste plaats aan den heer Schoolopziener in het Arrondissement Amsterdam V, onder wien deze commissie ressorteert. Ten zeerste werden wij dan ook getroffen door de mededeeling, dat ZEd.gestrenge wegens overwegende en door hem betreurde omstandigheden zijn ambt op 1 December 1910 zou nederleggen. De commissie verliest in dezen Schoolopziener een raadsman, steun en vriend. Bovenal het schoone voorbeeld, dat de afgetreden Schoolopziener gaf van de wijze, waarop de Leerplichtwet moet worden toegepast, maakte de samenwerking met den heer Terwen in hooge mate aantrekkelijk. Hij wenschte, dat de bepalingen der leerverplichting geen plaagwet zouden vormen. Dat de commissie ten volle dit inzicht deelde is voldoende uit de verschillende jaarverslagen gebleken. Het aftreden van Schoolopziener Terwen blijft een feit van beteekenis in de geschiedenis onzer commissie.

Voor de commissie,

H. J. Emous,
Voorzitter.

A. Polak Jzn.,
Secretaris.

Arrondissement VI (Noordelijk gedeelte).

De commissie was bij den aanvang des jaars als volgt samengesteld: de heeren A. J. Brunt, voorzitter; J. W. van Dalfsen, vice-voorzitter; W. F. Eggelte, 1e secretaris; J. A. Wagenvoorde, 2e secretaris; allen als zoodanig herkozen in de vergadering van 21 December 1909, — en uit de leden: de heeren J. G. Ch. Machielse, Th. J. de Groot, A. J. van Wichen, W. H. Sweers en E. Weber.

De heer Sweers, die wegens gezondheidsredenen naar elders vertrok, legde op ultimo September zijne functie neder en werd op 23 November vervangen door den heer C. A. Köttelbrink.

Een woord van hartelijken dank aan den heer Sweers voor zijne belangstelling in den arbeid der commissie is hier zeker niet misplaatst, waar tevens getuigd mag worden van eene innige samenwerking tusschen de leden, strevende naar één doel: bevordering van den welstand van het kind.

26 vergaderingen werden daartoe gehouden in het speellokaal van school N⁰. 12; en dat de medewerking groot was, blijkt uit de opkomst der leden.

Zie hier: 11 vergaderingen werden bijgewoond door alle leden en 15 door 8 leden, zoodat gemiddeld 8 leden ter vergadering aanwezig waren, om den arbeid, hun opgelegd, met nauwgezetheid ten uitvoer te brengen.

En die arbeid was, als gewoonlijk, niet gering, wat kan blijken uit het groot aantal gevallen, dat bij de commissie inkwam.

Dit bedroeg niet minder dan 348, terwijl 't gemiddelde cijfer in de vijf voorafgaande jaren 320 was. Van die gevallen ontving de commissie er:

1	van den heer Schoolopziener in Arrondissement	I
2	" " " " " "	III
100	" " " " " "	VII
245	" " " " " "	VI

waaruit men geneigd zou zijn af te leiden, dat de Jordaanbevolking het met de eischen en straffen der Leerplichtwet niet al te nauw neemt.

Gemiddeld werden aldus per vergadering 14 gevallen behandeld, ruim voldoende voor eene ernstige onderzoeking.

Van dit geheele aantal betroffen 335 het relatief verzuim (nader omschreven in art. 21) en 13 het absolute (art. 20). 256 gevallen kwamen voor op 33 openbare scholen en 92 op 7 bijzondere. Op de openbare scholen wisselde het aantal per school af tusschen 1 en 36, — terwijl dit bij de bijzondere scholen 1 en 49 bedroeg. Wil men nauwkeurig weten, hoeveel gevallen op iedere school voorkwamen, dan raadplege men onderstaande specificatie:

Openbare scholen:

1 geval kwam voor op school: N⁰. 8, 19, 63, 64, 74, 87, 98 en 120,
2 gevallen kwamen voor op school N⁰. 57 en 67,

3	〃	〃	〃	〃	〃	〃	46, 80 en 116,
4	〃	〃	〃	〃	〃	〃	82,
5	〃	〃	〃	〃	〃	〃	6 en 86,
6	〃	〃	〃	〃	〃	〃	21, 29, 41 en 113,
7	〃	〃	〃	〃	〃	〃	25,
8	〃	〃	〃	〃	〃	〃	15,
10	〃	〃	〃	〃	〃	〃	61, 111 en 125,
11	〃	〃	〃	〃	〃	〃	12 en 26,
14	〃	〃	〃	〃	〃	〃	115,
16	〃	〃	〃	〃	〃	〃	7 en 85,
19	〃	〃	〃	〃	〃	〃	30,
29	〃	〃	〃	〃	〃	〃	45,
36	〃	〃	〃	〃	〃	〃	103,

waaruit is af te leiden, dat het gemiddeld cijfer per school 8 gevallen was.

Bijzondere scholen:

1 geval kwam voor op: de Ned. Herv. Diaconieschool N⁰. 3 en op de school N⁰. 4 der Vereeniging voor Lager onderwijs op Gereformeerden grondslag,
5 gevallen kwamen voor op de St.-Jozefschool,

8	〃	〃	〃	〃	〃	Ned. Herv. Diaconieschool N⁰. 5,
13	〃	〃	〃	〃	〃	St.-Vincentiusschool Lr. A,
15	〃	〃	〃	〃	〃	St.-Aloysiusschool,
49	〃	〃	〃	〃	〃	School van de Inrichting voor Havelooze kinderen;

gemiddeld dus c.a. 13 per school.

Allereerst eenige opmerkingen omtrent het absolute verzuim, waarvoor bij de commissie 13 gevallen inkwamen.

Hierbij bleek, dat in 2 gevallen de kinderen reeds op school gingen, — 1 werd onmiddellijk geplaatst op eene openbare school, — 2 op eene bijzondere, terwijl op aandringen der commissie de ouders van 6 kinderen dadelijk deze lieten inschrijven: òf aan het Centraal-Bureau, òf aan eene bijzondere school. In 1 geval bleef het adres onbekend, terwijl in een ander geval bij de commissie een bericht inkwam van den heer Schoolopziener, dat de zaak als afgedaan beschouwd mocht worden, op advies van een geneeskundige.

In geen enkel geval dus was hier sprake van ambtelijke inschrijving of plaatsing. 5 jongens en 8 meisjes werden voor dit absolute verzuim opgegeven (art. 20, § 4).

Zooals reeds hiervoor gemeld werd, betrof het relatief verzuim 335 gevallen, waaromtrent meerdere bijzonderheden zijn mee te deelen. Daarvoor werden 8 dagen vóór de vergadering opgeroepen 627 ouders

of verzorgers, die daarenboven op den dag, voorafgaande aan de vergadering nog eene herinneringskaart ontvingen. Toch verschenen 396 personen niet, omdat meestal vader of moeder kwam, niettegenstaande de oproeping beide ouders gold. In 104 gevallen stoorden de ouders zich niet aan de oproeping, waardoor de 183 daarvoor aansprakelijke personen te vergeefs op zich lieten wachten. Daardoor kwam het, dat dit jaar 89 schriftelijke waarschuwingen werden verzonden voor 90 gevallen. (art. 21, § 2, vijfde lid.) Voor 244 gevallen, — ruim 70 %, — verschenen 231 personen, aangezien het 13 maal voorkwam, dat één der ouders verscheen voor twee hunner kinderen.

Het is wel een treurig verschijnsel, dat de commissie telken jare de ervaring opdoet, dat de vaders, die „hoofden der gezinnen", zoo zelden toonen, hunne waardigheid op prijs te stellen: hunne laksheid grenst dikwerf aan het ongeloofelijke. Om dit beweren eenigszins te verduidelijken, biedt de commissie U onderstaand lijstje aan, waaruit blijkt, wie verschenen:

In	150	gevallen.	de moeder,
"	68	"	" vader,
"	2	"	beiden,
"	2	"	de grootmoeder.
"	2	"	" tante,
"	1	geval	" grootvader,
"	1	"	" broeder,
"	1	"	" zuster,
"	1	"	't kind zelf,
"	1	"	de buurvrouw (!)

Wanneer het noodig bleek de verzorgers nog eens voor de vergadering te dagen, werden zij ten tweeden male opgeroepen. Dit geschiedde in 8 gevallen.

Slechts in 1 geval werd het noodzakelijk geacht, een persoonlijk onderzoek in te stellen ten huize der gedaagden, namelijk in een geval van volstrekt schoolverzuim, toen de opgeroepenen twee achtereenvolgende vergaderingen afwezig bleven.

Het betrekkelijk verzuim betrof 159 jongens en 170 meisjes.

Tegelijk met de oproepingskaarten werden aan de betrokken hoofden van scholen biljetten verzonden, ter verkrijging van de onontbeerlijke inlichtingen; tevens dienende ter controleering der redenen van verzuim, die de ouders ter vergadering opgaven. Veelal toch komt het voor, dat een leugenachtig verhaal wordt opgedischt, geheel in strijd met de onderteekende verklaring van het schoolhoofd, en daarom is 't alleszins begrijpelijk, dat de commissie in haar jaarverslag voor deze hooggewaardeerde samenwerking tusschen school en commissie haar oprecht gemeenden dank uitspreekt.

Nu toch werd het mogelijk eene op waarheid gegrondveste conclusie te trekken en die U voor te leggen onder den titel:

REDENEN VAN VERZUIM:

Onbekendheid met art. 3 der Leerplichtwet	1	geval
Naar den dokter	1	„
Zaterdags in de huishouding	1	„
Onvermogen tot betaling van schoolgeld	1	„
Afgevoerd als leerling	1	„
Godsdienstbezwaren	1	„
Bedelen	1	„
Ouderlijke onmacht tegenover het kind	2	gevallen
Slordigheid in het gezin	2	„
Verpleging van familieleden	2	„
Onttrokken aan de macht der ouders	2	„
Tegenzin in het leeren	2	„
Te laat komen	2	„
Drankmisbruik van vader	2	„
Armoede	3	„
Onwil van de(n) leerling	3	„
Geen tijdig bericht	3	„
Adres onbekend gebleven	3	„
Levend onrein	3	„
Verslapen	4	„
Verdeeldheid tusschen de ouders	4	„
Naar elders vertrokken	4	„
Ziekte der ouders	5	„
Boodschappen doen	5	„
Bij een patroon	5	„
13-jarige leeftijd	5	„
Antipathie tegen de Favuskliniek	7	„
Eigenmachtig optreden der ouders	7	„
Verschillende redenen	7	„
Onwil der ouders	8	„
Kleeren- of schoeiselgebrek	8	„
Buiten de Wet	8	„
Hulp bij den arbeid der ouders	9	„
Huiselijke arbeid	11	„
Oorzaak onbekend	12	„
Oppassen bij afwezigheid der ouders	13	„
Voorgewende ziekte	15	„
Onverschilligheid der ouders voor 't onderwijs	16	„
Straatslijpen	55	„

Deze laatste categorie geeft ruime stof tot ernstige overpeinzing. Het geneesmiddel ligt onzes inziens niet verre. Dat het dan ook onvervalscht en spoedig worde toegediend! Laat men toch bij de handhaving der Leerplichtwet, tot heil des volks, denken aan de Oud-Hollandsche spreuk: „Zachte chirurgijns maken . . . . . . ".

Voor een gewoon sterveling toch is het onbegrijpelijk, dat iemand in 1909 veroordeeld werd tot een boete van *f* 15, subsidiair 10 dagen hechtenis, en daarop in 1910 tot *f* 3 of 3 dagen hechtenis!

Toch zijn er ook in dit afgeloopen jaar weer heel wat berichten ingekomen van veroordeelingen, waarbij nu eens het bedrag van *f* 0,50 nièt wordt aangetroffen. Ook omtrent die boeten wenscht de commissie U eene gespecificeerde opgave te doen.

In	20	gevallen	bedroeg	de	boete	. . . *f*	1.—
〃	8	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	1,50
〃	11	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	2.—
〃	1	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	2,50
〃	26	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	3.—
〃	17	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	5.—
〃	2	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	6.—
〃	1	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	7,50
〃	6	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	10.—
〃	3	〃	〃	〃	〃	. . . 〃	15.—

In 't geheel ontving de commissie dus 98 berichten omtrent de uitspraak des rechters. In 1 geval volgde vrijspraak, terwijl 2 gevallen als „geseponeerd" werden opgegeven. Onder de veroordeelden bevonden zich 17, die voor de tweede maal, en 1, die voor de derde maal in het afgeloopen jaar gestraft werden. Welk een ruïneerenden invloed moet het voorbeeld van zulke onverschillige ouders wel uitoefenen op het gemoed hunner kinderen!

Daarom: streng, zeer streng optreden, vlug, zeer vlug berechten, blijve steeds het beginsel, dat door deze commissie zal gehuldigd worden, als de regeering er eens toe kan besluiten, de Leerplichtwet aan eene herziening te onderwerpen.

Volledigheidshalve mag zeker wel met een enkel woord gewezen worden op de houding, die de opgeroepenen tegenover de commissie aannamen, wanneer zij ter vergadering verschenen. Meestal zou men die houding kunnen omschrijven door het woord: „deemoedig", — dikwerf zou men geneigd zijn te spreken van: „onverschillig", — een enkele maal van: „brutaal"!

Zoo kwam op zekeren avond een moeder ter vergadering, die alle pogingen aanwendde om haar twaalfjarigen deugniet, die niet naar school *wilde*, vrij te pleiten. Niettegenstaande het bleek, dat zij geheel machteloos tegenover den knaap stond, die haar zelfs durfde slaan, verklaarde zij onder tranen, dat zij den raad, haar hier gegeven, zou opvolgen tot behoud van haar lieven zoon.

Geheel anders trad een vader op, die, sprekende over zijn zoon, een eersten boemelaar, koelweg verklaarde: „W. *is* en *blijft* slecht". Na de ernstige waarschuwing, die hij ontving, vertrok hij met de hartelijke woorden: „Als het weer gebeurt, snij ik hem vast zijn nek af!"

In tegenstelling met dezen schijnbaren wreedaard mag zeker een andere vader voorgesteld worden, wiens dochtertje eveneens de straat boven de school verkoos. Toen den vader onder 't oog werd gebracht, dat, waar het noodig was, hij zich niet moest ontzien dit kwaad te straffen, beweerde hij, dat dit zijn hart te veel pijnigde! Toen hij evenwel gewezen werd op de straffen, die *hem* konden worden opgelegd, verdween die weekhartigheid en sprak hij dapper: „U doe maar, wat U wil!"

Eene ervaring van zeer bijzonderen aard deed de commissie op, toen een vader haar de vraag stelde, of de verzuimen van zijn zoontje wettig of onwettig waren, aangezien deze knaap door den schoolarts naar huis was gezonden wegens besmettelijke oogziekte, die door den huisdokter moest behandeld worden. Maar vader raadpleegt geen arts, „daar God het verbiedt". Hij wilde zelfs uit een bijbeltje, wat hij toonde, de gronden aanwijzen, waarop zijn beweren berustte. Toen hij gewezen werd op de voorschriften der overheid, hield hij vol, dat slechts de liefde Gods genezing kon aanbrengen en hij dus „beslist" geen menschelijke hulp zou aanvaarden. De man scheen niet te begrijpen, dat de vaccinatie van zijn H. zijn „beginsel" weersprak.

Niettegenstaande het in vele gevallen moeielijk, ja zelfs ondoenlijk was de ouders tot beter inzicht te brengen, moet het toch erkend worden, dat dikwerf de arbeid der commissie met succes werd bekroond, wanneer de ouders tot de overtuiging gebracht werden, dat zij te kort schoten in hunne verplichtingen jegens hun kroost. Dan gebeurde het vaak, dat zij in allen ernst op hun eerewoord beterschap beloofden, en — dat woord niet verbraken.

Zoo naderen wij langzamerhand het slot van dit verslag; maar kunnen het niet eindigen zonder den welgemeenden dank uit te spreken aan de autoriteiten, die zich tot behoud van het kind zooveel moeite getroostten.

En dan mag de commissie zeker wel den naam van den afgetreden schoolopziener, den heer J. F. M. Sterck, aan de vergetelheid ontrukken. De jaren toch, die deze commissie de eer had met genoemden heer te mogen samenwerken tot welzijn van het geestelijk veronachtzaamde kind, schonken haar de overtuiging, dat de heer Sterck met al de kracht, die in hem is, en uit innige overtuiging de Leerplichtwet hoog hield.

Dat dit beginsel ook de commissie steeds blijve bezielen; dat zij daarvoor met hoogen ernst krachtig ijvere; dat dit haar ideaal zij!

Namens de commissie tot wering van schoolverzuim
in Arrondissement VI(Noord),

A. J. Brunt,
Voorzitter.

W. F. Eggelte,
Secretaris.

Arrondissement VI (Zuidelijk gedeelte).

In de samenstelling der commissie kwam geen wijziging; zij bleef bestaan uit de heeren C. M. Robert, F. J. Beckman, A. J. Straatman, G. Schuijlenburg, A. F. G. Leideritz, G. Muijs, J. Canne Meijer, J. S. Daame en F. U. Schmidt.

De heeren Robert, Straatman, Muijs, Canne Meijer en Schmidt, die in 1910 moesten aftreden, werden door den Gemeenteraad herbenoemd. Hierbij ging de heer Canne Meijer uit de in art. 22 der Leerplichtwet, sub 1, genoemde categorie over in de groep der vertegenwoordigers, genoemd sub 4 van dat artikel, waardoor hij voor de commissie behouden kon blijven. De vier categorieën van art. 22 waren nu als volgt samengesteld: sub 1° de heeren Daame en Schuijlenburg; sub 2° de heeren Straatman en Schmidt; sub 3° de heeren Muijs en Leideritz; sub 4° de heeren Robert, Beckman en Canne Meijer.

In de vergadering van 23 Februari werden de bestuursleden allen herkozen en bereid gevonden, hun functie weder te aanvaarden, zoodat ook voor 1910 het bestuur als volgt was samengesteld: de heeren C. M. Robert, voorzitter; A. J. Straatman, 2e voorzitter; F. U. Schmidt, secretaris; G. Muijs, 2e secretaris.

De commissie hield in 1910 22 vergaderingen, zooveel mogelijk tweemaal per maand en om de veertien dagen. Enkele vergaderingen (de tweede in Januari, een in Augustus, October en December) moesten vervallen, hetzij door eene invallende vacantie, hetzij door plotselinge ongesteldheid van den secretaris, hetzij door gemis aan gevallen ter behandeling, welk laatste geval zich, voor de eerste maal gedurende het bestaan der commissie, in December voordeed.

Van deze 22 vergaderingen werden er 2 door 5, 6 door 7, 11 door 8 en 3 door 9 leden bijgewoond.

Op grond van art. 21 der Leerplichtwet werden in 1910 265 oproepingen verzonden, waarvan 33 onbestelbaar bleken, doordat het aangegeven adres onjuist was. Van de 232 gevallen, die behandeld werden, waren er 137 of bijna 60 % die ter vergadering en 95 of even 40 % die schriftelijk afgedaan werden. Het vergelijkenderwijze hoogere percent van de verschenen personen dit jaar, is zeker voor een deel het gevolg van de steeds gezonden herinnering aan de zitting, één dag vóór de vergadering.

Op grond van art. 20 der Leerplichtwet werden 11 gevallen behandeld, waarvan 8 ter vergadering of bijna 73 % en 3 of ongeveer 27 % schriftelijk.

Het totaal der behandelde gevallen in 1910 bedroeg 243. In de laatste vijf jaren waren die getallen:

(1906) 272; (1907) 320; (1908) 261; (1909) 276; (1910) 243.

De oorzaken van het verzuim werden weder op dezelfde wijze vastgesteld als in de vorige jaarverslagen vermeld is. Dezelfde korte

aanduidingen der oorzaken werden evenals vorige jaren gebruikt. Zoo vond de commissie, dank zij ook de onmisbare inlichtingen der hoofden van scholen, waarvoor ze hun steeds erkentelijk is, dank zij ook den leden der commissie, die meermalen een onderzoek in loco instelden, als oorzaken:

Groote armoede	2	maal
Onwil der ouders	10	"
Loonarbeid van 't kind	6	"
Onwil van 't kind en moreele onmacht der ouders.	11	"
Vormverzuim	19	"
Huiselijke arbeid en oppassen	25	"
Huiselijke omstandigheden, als bijv.: drankzucht, verwaarloozing, ziekte, enz.	34	"
Stukjesdraaien	37	"
Onverschilligheid der verzorgers	78	"

Ten opzichte der gevallen van absoluut verzuim heeft de commissie het volgende te melden. Het aantal der voornoemde gevallen zou grooter zijn geweest, ware niet eene desbetreffende opgave tegen het einde van 1910 buiten schuld der commissie eerst met veel vertraging in behandeling gekomen, zoodat die eerst in 1911 konden worden behandeld. Twee kinderen werden ambtshalve geplaatst, het eene, een favus-lijdster, na de behandeling op de St. Bernardusschool. Het andere kind, geplaatst op de openbare lagere school N⁰. 115, moest 2 dagen na de plaatsing weer worden afgeschreven, op grond van een inmiddels ingekomen medisch attest. Een kind was verhuisd naar Nijmegen. Omtrent twee andere kinderen vernam de commissie, na de waarschuwing aan de ouders, niets meer, zoodat in deze beide gevallen, de ouders zelf spoedig voor inschrijving of plaatsing zullen gezorgd hebben. Omtrent één kind kreeg de commissie het bewijs in handen, dat de ouders zelf weer voor plaatsing gezorgd hadden. In de vijf overige gevallen bleken de kinderen reeds ingeschreven of al op school te zijn op den dag, dat de ouders voor de commissie moesten verschijnen. Ook kwam het tweemaal voor, dat kinderen, over wie al door de commissie gerapporteerd was, dat ze waren ingeschreven en geplaatst, nogmaals ter plaatsing werden opgegeven; toen deze bewerkstelligd zou worden, bleek inderdaad alles in orde te zijn. Dit betrof de kinderen A. W. N. v. d. H. en A. A. C. v. H., resp. gaande op de St. Jozefsschool en de openbare lagere school N⁰. 37.

Waar de oorzaak ligt van de vele malen overbodige moeite der ambtshalve plaatsing kan de commissie niet beslissen; wel meent zij te mogen aannemen, dat deze te vinden en dus het zoeken waard is, te meer, daar in de jaarverslagen over 1909 door 7 van de 8 commissiën hetzelfde dienaangaande geconstateerd wordt, nl. dat na het onderzoek haar meestentijds onnoodig blijkt tot de ambtshalve plaatsing over te gaan.

De werkwijze der commissie was dezelfde als vorige jaren. Een goed woord bleek herhaaldelijk eene goede plaats te vinden; vele ontvangen inlichtingen konden blijkbaar door de opgekomen verzorgers goed worden gebruikt en, naar de commissie vertrouwt, zal meer dan eens eene ernstige en vaderlijke vermaning een goed gevolg hebben gehad. Eens — de inlichtingen van het hoofd der school waren te laat ingekomen, zoodat de commissie ter vergadering niet voldoende op de hoogte was, — werd een vader schriftelijk nauwkeurig op de hoogte gesteld van het verzuim van zijn kind, waarvan hij slechts zeer weinig had geweten.

Doch bij woorden bleef het niet. Soms kon, door bemoeiing der commissie of een harer leden de ergste armoede gelenigd worden door verstrekking van het noodzakelijke schoeisel of wat kleeding. Een andermaal deed de commissie stappen in het belang van een verwaarloosd of abnormaal aangelegd kind bij de besturen van verschillende inrichtingen.

Aan de Commissie tot wering van Schoolverzuim te Gouda verstrekte onze commissie eenige inlichtingen, die ze gedeeltelijk eerst voor dat doel van den heer Schoolopziener ontvangen had, o. a. de mededeeling, dat het aantal leerplichtige kinderen in Arrondissement VI ongeveer 11.764 bedroeg.

In 1910 trad de Schoolopziener af, met wien onze commissie gedurende 10 jaar aangenaam had samengewerkt.

Namens de commissie,

C. M. Robert,
Voorzitter.

F. U. Schmidt,
Secretaris.

Bijlage.

VERGADERING VAN	Opgeroepen ingevolge art. 21 der Leerplichtwet	Onbestelbaar	Verschenen	Niet verschenen	Opgeroepen ingevolge art. 20 der Leerplichtwet	Verschenen	Niet verschenen	Aantal leden ter vergadering
2 Februari	5	1	4	—	—	—	—	8
9 „	3	1	2	—	—	—	—	5
23 „	3	—	1	2	—	—	—	8
9 Maart	17	—	13	4	1	1	—	9
23 „	12	4	5	3	—	—	—	5
6 April	14	2	11	1	4	3	1	8
20 „	10	—	4	6	—	—	—	8
11 Mei	20	2	7	11	3	2	1	7
25 „	19	2	11	6	—	—	—	7
8 Juni	11	—	8	3	2	2	—	9
22 „	23	4	8	11	—	—	—	7
6 Juli	16	1	12	3	1	—	1	8
20 „	10	1	7	2	—	—	—	7
24 Augustus	13	1	7	5	—	—	—	7
14 September	10	—	5	5	—	—	—	8
28 „	11	1	4	6	—	—	—	8
12 October	16	3	8	5	—	—	—	8
2 November	13	3	5	5	—	—	—	9
16 „	6	—	3	3	—	—	—	8
30 „	10	1	7	2	—	—	—	8
7 December	5	1	1	3	—	—	—	7
11 Januari 1911 . . .	18	5	4	9	—	—	—	8
23 vergaderingen . .	265	33	137	95	11	8	3	

Arrondissement VII.

Samenstelling der commissie. In de samenstelling der commissie kwam in 1910 geene verandering, zoodat zij bleef bestaan uit de heeren: Dr. S. A. Norden, P. van der Hoeven, H. Lanfermeijer, J. H. Pluvier, J. H. Paans, Mr. E. H. Markvoort, J. B. W. Koelman, J. Candel en M. Ringers.

De heeren Dr. S. A. Norden, P. van der Hoeven, H. Lanfermeijer en J. B. W. Koelman werden in April 1910, de heer M. Ringers in October 1910 door den Gemeenteraad herbenoemd.

Het bestuur bleef eveneens onveranderd, zoodat het gevormd werd door de heeren: Dr. S. A. Norden, voorzitter; P. van der Hoeven, onder-voorzitter; M. Ringers, secretaris en J. B. W. Koelman, 2e secretaris.

Vergaderingen. Het aantal vergaderingen in 1910 bedroeg 21, welke werden gehouden in een der schoollokalen van de openbare school voor gewoon lager onderwijs N⁰. 64, (thans N⁰. 13) De Wittenstraat 29,

Van deze vergaderingen, die steeds op Woensdagavond werden gehouden, werden 12 bijgewoond door 8, 6 door 7 en 3 door 6 leden.

De heer J. H. Paans kon door voortdurende ziekte ook dit jaar niet aan de vergaderingen deelnemen.

Werkzaamheden volgens art. 20, § 2. Gedurende het jaar 1910 werden van den heer Schoolopziener in het Arrondissement VII 2 kennisgevingen van absoluut schoolverzuim (voor 1 jongen en 1 meisje) ontvangen. Na gehouden onderzoek bij de ouders en later bij de hoofden der scholen bleek, dat het eene kind ruim een jaar school ging op school N⁰. 46, terwijl het andere den 24sten Januari 1910 als leerling van school N⁰. 67 werd aangenomen.

Evenals het vorige jaar was de commissie niet genoodzaakt ambtshalve plaatsing aan te vragen.

Werkzaamheden volgens art. 21. Het aantal kennisgevingen van relatief schoolverzuim bedroeg 155 (voor 82 jongens en 73 meisjes).

Het totaal-aantal gevallen in de laatste 4 jaren was:

in 1907.	261	gevallen
〃 1908.	175	〃
〃 1909.	184	〃
〃 1910.	155	〃

In 1910 werden ontvangen:

3	kennisgevingen van den heer Schoolopziener in Arr.	I
1	kennisgeving 〃 〃 〃 〃 〃 〃	II
8	kennisgevingen 〃 〃 〃 〃 〃 〃	IV
1	kennisgeving 〃 〃 〃 〃 〃 〃	V
38	kennisgevingen 〃 〃 〃 〃 〃 〃	VI
en 104	〃 〃 〃 〃 〃 〃 〃	VII

Hiervan bleven 13 gevallen buiten behandeling, daar 5 kinderen de Gemeente hadden verlaten, 3 niet meer leerplichtig bleken en de oproepingen voor 5 kinderen als onbestelbaar terugkwamen. Twee van deze laatste gevallen konden later in een ander Arrondissement worden behandeld, daar de adressen der aansprakelijke personen door de hulp van den Ambtenaar van het Bevolkingsbureau bekend werden.

Van de opgeroepen aansprakelijke personen verschenen in 62 gevallen de moeders, in 31 gevallen de vaders en in 13 gevallen beide ouders voor de commissie.

Behalve deze personen, die soms door een zoontje of dochtertje werden vergezeld, verschenen familieleden of buren. Aan de aansprakelijke personen werd evenwel toch de schriftelijke waarschuwing gezonden.

Ongeveer 70 % der opgeroepenen trachtte zich voor de gepleegde verzuimen hunner kinderen te rechtvaardigen, terwijl de overige aan de oproeping geen gehoor gaven.

De aanmaning van den heer Schoolopziener, de waarschuwingen en briefjes van het hoofd der school, de oproepings- en de herinneringskaart der Leerplichtcommissie laten deze menschen totaal koud.

De niet verschenen opgeroepenen werden, indien de commissie oordeelde, dat het nog iets goeds kon uitwerken, door een der leden bezocht.

De vrees om boete te moeten betalen bij herhaling der overtreding, maakte op de meesten nog eenigen indruk.

Oorzaken van verzuim. De oorzaken van het schoolverzuim zijn voornamelijk:

a boodschappen doen,
b oppassen,
c spijbelen,
d het bereiken van den 13-jarigen ouderdom.

De oorzaken *a* en *b* hebben hun ontstaan te danken aan de gemakzucht der moeders.

Steeds wijst de commissie op de hoogst nuttige klein-kinderbewaarplaatsen. Waar een werkvrouw per dag ongeveer *f* 1 loon ontvangt, kan, meent de commissie, best 7 centen of 14 centen voor 2 kinderen af.

Toch is het moeielijk deze vrouwen tot de overtuiging te brengen, dat hare kinderen beter worden gevoed en opgepast in deze inrichtingen, dan door hare leerplichtige kinderen.

Het „spijbelen" wordt in den regel veroorzaakt en aangewakkerd door de moreele onmacht der ouders of door hunne onverschilligheid.

Armoede, zoo menigmaal door de ouders als reden opgegeven, komt weliswaar een enkele maal voor, doch deze gevallen zouden geheel achterwege blijven, indien de onderwijzers door de ouders tijdig met

de reden van het verzuim waren in kennis gesteld. Wat de commissie in hare vergaderingen omtrent armoede verneemt, wordt haar door de ouders medegedeeld en hieronder is veel fopperij.

Menigmaal komt het voor, dat door de ouders armoede als reden van het schoolverzuim wordt opgegeven, terwijl uit de inlichtingen van de hoofden der scholen of uit het onderzoek der commissie blijkt, dat er in de gezinnen geen armoede heerscht. Men tracht voor de kinderen klompen of kleeren machtig te worden, omdat het aan kinderen, die het werkelijk noodig hebben, wordt verstrekt.

Wordt aan het verzoek niet voldaan, dan blijven de kinderen eenigen tijd afwezig. Boodschappen doen of op straat spelen kunnen zij dan wel.

Eene moeder hield hare twee jongens 91 schooltijden achtereen thuis, daar de knapen geen schoeisel en kleeren hadden. Het hoofd der school wilde of kon ze niet verstrekken. Na onderzoek omtrent den toestand van het gezin kwam de commissie te weten, dat de wekelijksche verdienste *f* 20 bedroeg.

Reeds vroeger was de aansprakelijke persoon tot eene vrij hooge boete veroordeeld geworden, hetwelk zeker niet geschied zou zijn, indien de rechter overtuigd ware geweest, dat armoede de reden van het schoolverzuim was.

Verdeeling der gevallen over de verschillende scholen.

Het aantal gevallen (de 13 niet behandelde medegerekend) bedroeg voor 38 openbare scholen 124 en voor 13 bijzondere scholen 31.

De verdeeling dier gevallen over de openbare en bijzondere scholen in de verschillende Arrondissementen was als volgt:

over	24	openbare	scholen	in	Arrondissement	VII	95 gevallen
〃	10	〃	〃	〃	〃	VI	25 〃
〃	1	〃	school	〃	〃	II	1 geval
〃	3	〃	scholen	〃	〃	I	3 gevallen.
Over	4	bijzondere	scholen	in	Arrondissement	VII	9 gevallen
〃	4	〃	〃	〃	〃	VI	13 〃
〃	1	〃	school	〃	〃	V	1 geval
〃	4	〃	scholen	〃	〃	IV	8 gevallen.

1 geval kwam voor op de openbare lagere scholen N°s. 7, 12, 18, 26, 37, 42, 57, 61, 67, 72, 85, 86, 119, 125 en 135.

2	gevallen	kwamen	voor	op	N^{o}.	21, 63, 75, 82, 87, 120 en 128.
3	〃	〃	〃	〃	〃	30, 41, 64, 113, 115 en 116.
4	〃	〃	〃	〃	〃	109 en 122.
5	〃	〃	〃	〃	〃	45 en 74.
6	〃	〃	〃	〃	〃	8 en 103.
7	〃	〃	〃	〃	〃	111.
9	〃	〃	〃	〃	〃	38.
15	〃	〃	〃	〃	〃	55.
16	〃	〃	〃	〃	〃	46.

Van de scholen Nos. 6, 43, 88 en 138 werden geene kennisgevingen van schoolverzuim ontvangen.

1 geval kwam voor op de St.-Leoschool en op school N°. 1 der Vereeniging tot Bevordering van Christelijk Schoolonderwijs.

2 gevallen op de Ned. Herv. Diaconieschool N°. 3,
〃 〃 〃 〃 〃 〃 4,
〃 school N°. 4 der Geref. Kerk,
〃 de St.-Mariaschool,
〃 school letter D St.-Vincentius,
〃 〃 〃 B 〃
〃 de St.-Aloysiusschool en
〃 〃 school met den Bijbel, 1e Schinkelstraat,
3 〃 〃 school letter A St.-Vincentius,
4 〃 〃 de St.-Jozefschool en
6 〃 〃 〃 school van de Inrichting voor havelooze kinderen.

Geene kennisgevingen van schoolverzuim werden ontvangen van de Waalsch-Herv. Diaconieschool N°. 2, van school N°. 2 H. Dominicus en van de St.-Antoniaschool.

Kennisgevingen omtrent den afloop der vervolgingen wegens overtreding der Leerplichtwet ontving de commissie 35, en wel van den heer Schoolopziener in Arrondissement VII van:

1 vrijspraak,

2 veroordeelingen	tot	eene	boete	van	*f*	1.—	subsidiair	2	dagen	hechtenis,
1 veroordeeling	〃	〃	〃	〃	〃	1,50	〃	3	〃	〃
4 veroordeelingen	〃	〃	〃	〃	〃	2.—	〃	2	〃	〃
1 veroordeeling	〃	〃	〃	〃	〃	2.—	〃	3	〃	〃
1 〃	〃	〃	〃	〃	〃	3.—	〃	2	〃	〃
1 〃	〃	〃	〃	〃	〃	3.—	〃	6	〃	〃
8 veroordeelingen	〃	〃	〃	〃	〃	3.—	〃	3	〃	〃
1 veroordeeling	〃	〃	〃	〃	〃	4.—	〃	3	〃	〃
2 veroordeelingen	〃	〃	〃	〃	〃	5.—	〃	3	〃	〃
1 veroordeeling	〃	〃	〃	〃	〃	5.—	〃	3	〃	〃
1 〃	〃	〃	〃	〃	〃	7,50	〃	5	〃	〃
4 veroordeelingen	〃	〃	〃	〃	〃	10.—	〃	10	〃	〃

en 1 veroordeeling tot 6 dagen hechtenis.

Van den heer Schoolopziener in Arrondissement V werd bericht ontvangen van:

1 veroordeeling	tot	eene	boete	van	*f*	2.—	subsidiair	2	dagen	hechtenis,
1 〃	〃	〃	〃	〃	〃	10.—	〃	10	〃	〃
4 veroordeelingen	〃	〃	〃	〃	〃	3.—	〃	3	〃	〃

terwijl 1 geval als geseponeerd werd opgegeven.

Ten slotte meent de commissie omtrent vele door haar behandelde gevallen van onwettig schoolverzuim nog eens te moeten wijzen op het groote tijdsverschil, dat bestaat tusschen den aanvang der door het hoofd der school als ongeoorloofd aangemerkte verzuimen en het verschijnen der aansprakelijke personen voor onze commissie.

Indien dit tijdsverschil tot geringer afmeting werd teruggebracht, zou de goede werking der Leerplichtwet zeer worden bevorderd.

Namens de commissie voornoemd,

Dr. NORDEN,
Voorzitter.

M. RINGERS,
Secretaris.

Bijlage.

RELATIEF SCHOOLVERZUIM.

VERGADERING VAN:	Totaal kinderen	Jongens	Meisjes	Verschenen personen			Aantal leden ter verg. aanwezig
				Vader	Moeder	Beide ouders	
26 Januari	2	2	—	—	1	—	7
9 Februari	5	2	3	1	4	—	8
23 „	4	2	2	2	1	—	8
16 Maart	13	3	10	1	5	2	8
30 „	9	4	5	2	3	—	8
13 April	5	4	1	—	1	1	8
4 Mei	3	—	3	2	1	—	6
18 „	9	3	6	3	2	—	8
1 Juni	6	3	3	—	2	1	8
15 „	9	3	6	1	1	2	8
6 Juli	4	2	2	—	2	—	7
20 „	7	5	2	—	6	—	6
14 September	5	4	1	1	3	1	8
28 „	6	4	2	2	3	—	7
12 October	10	6	4	2	5	—	8
26 „	9	6	3	3	2	—	8
9 November	10	5	5	—	5	2	8
23 „	10	4	6	2	5	1	7
14 December	9	6	3	1	4	1	7
28 „	6	4	2	2	3	—	6
11 Januari 1911	14	10	4	6	3	2	7
21 Vergaderingen	155	82	73	31	62	13	
		155		106			

VERSLAG over 1910 van de Commissie van beheer der Openbare Werk- en Leerschool.

Ter voldoening aan het voorschrift van art. 5 der verordening heeft de Commissie van beheer der Openbare Werk- en Leerschool de eer U hierbij het verslag over 1910 aan te bieden.

Schoolbevolking. De Openbare Werk- en Leerschool werd in het afgeloopen jaar bezocht door 154 leerlingen in het eerste en door 152 leerlingen in het tweede halfjaar, verdeeld als volgt naar de verschillende klassen.

1e halfjaar		2e halfjaar	
Ie klasse	50	Ie klasse	42
IIe „	41	IIe „	41
IIIe „	37	IIIe „	40
IVe „	26	IVe „	29

De Commissie heeft ook dit jaar niet te klagen over een groot verloop van leerlingen, evenmin over ernstig verzuim, anders dan bij ziekte.

Voor den cursus, aanvangende 1 Februari, lieten zich 117 candidaten inschrijven, van wie 44 werden geplaatst; voor den cursus, aanvangende 1 September, bedroeg het aantal inschrijvingen 158, dat der plaatsingen 36.

Aan het eind van den cursus in Januari werd ditmaal voor het eerst in plaats van de vroeger gebruikelijke kerkboeken met zilveren slot aan 20 meisjes een spaarbankboekje uitgereikt. Deze verandering trad pas dit jaar in werking, omdat nu voor deze belooning voor het eerst meisjes in aanmerking kwamen, die den geheelen tweejarigen cursus der Openbare Werk- en Leerschool na hare reorganisatie hadden doorloopen. Voorts werden als naar gewoonte uit het legaat-De Gijselaar spaarbankboekjes van *f* 25 ter hand gesteld aan 4 meisjes, die gedurende $2\frac{1}{2}$ jaar in haar eerste betrekking bleven.

Onderwijzend personeel. Mutatiën in het onderwijzend personeel is de Commissie zoo gelukkig niet te hebben te vermelden, ook kwamen geen ernstige ziektegevallen voor, die een langdurige plaatsvervanging ten gevolge zouden hebben gehad.

Onderwijs. Het onderwijs op den dagcursus werd op denzelfden voet als tot dusver gegeven.

Met ingang van 1 Februari werd voorloopig voor een jaar gedurende twee avonden per week een avondcursus geopend, gelegenheid gevend tot het zich verder bekwamen in koken en handwerken of strijken en handwerken. Deze cursus is uitsluitend voor ex-leerlingen der Openbare Werk- en Leerschool.

In Februari meldden zich 22, in September 17 leerlingen aan voor

plaatsing. Hoewel de cursus door de leerlingen zeer gewaardeerd wordt, heeft de ervaring van het eerste halfjaar geleerd, dat de twee avonden per week voor velen een groot bezwaar zijn. Hun werkgeefsters, ook zij, die sympathiek tegenover den cursus staan, zijn vaak door huiselijke omstandigheden niet in de gelegenheid verlof voor beide avonden te geven. De Commissie meende daarom te moeten voorstellen den cursus gedurende twee jaar éèns per week te doen houden. Tevens werd met betrekking tot de vergoeding voor het volgen van den avondcursus het voorstel gedaan, hierbij dezelfde regeling te treffen als bij den dagcursus, zoodat de wijze van schoolgeldheffing aldaar eveneens tot maatstaf voor den avondcursus zal dienen.

Een antwoord op deze voorstellen mocht de Commissie voor het einde van het jaar niet meer bereiken.

Het onderwijs aan den avondcursus is toevertrouwd aan de directrice der Openbare Werk- en Leerschool en aan de dames A. Kruizinga en H. P. Veldhuis.

Gebouw. Een punt van ernstige overweging heeft voor de Commissie uitgemaakt de vraag, op welke wijze het in gebruik zijnde gebouw met de minst mogelijke kosten beter aan het onderwijs dienstbaar te maken. De Commissie vleit zich tot een aannemelijke oplossing te zijn gekomen, al kan zij zich niet ontveinzen, dat de kosten toch nog aanzienlijk zijn. De op de verbouwing betrekking hebbende teekeningen werden kort voor het einde van 't jaar aan de Commissie ter beoordeeling toegezonden, maar konden niet meer in behandeling worden genomen.

Met groote ingenomenheid werd het bericht ontvangen omtrent de plannen voor den bouw eener tweede school tot opleiding van dienstboden in het Westen der stad. De Commissie zal volgaarne voor de tot standkoming der school hare medewerking, waar zulks gewenscht is, verleenen. Reeds werd een samenkomst gewijd aan de plaats voor het te stichten gebouw.

Commissie van beheer. De Commissie van beheer verloor in den loop van het jaar door het overlijden van den heer J. ter Beek haren penningmeester, die met grooten ijver en nauwgezetheid in den korten tijd van zijn bestuurslidmaatschap de financieele belangen der school heeft behartigd. Door bijzondere omstandigheden werd in deze vacature voor het einde van het jaar niet voorzien.

Aan het einde van haar verslag kan de Commissie ook ditmaal met groote waardeering getuigen van de door haar ondervonden medewerking van de zijde der directrice en van het onderwijzend personeel, alsook van den aangenamen toon, die tusschen onderwijzeressen en leerlingen bij voortduring bestaat.

De Commissie van Beheer voornoemd,

W. F. Röell, *Voorzitter.*

A. Hingst, *Secretaresse.*

VERSLAG over 1910 van de Commissie van toezicht op de Gemeentekweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen.

Belangrijke veranderingen in de algemeene inrichting der Kweekschool hadden in den loop van het jaar 1910 niet plaats. Het onderwijs in de Engelsche taal werd met den aanvang van den nieuwen cursus der afdeeling A ook tot het derde leerjaar uitgebreid en in de tweede klasse tot één uur beperkt. Het hierdoor vrijgekomen uur werd weder bij het onderwijs in het Fransch gevoegd. Wel onderging de Leerschool, die aan de Kweekschool verbonden is, een ingrijpende verandering. De invoering van het onderwijs in handenarbeid, reeds sedert lang voorgenomen, had in den loop van 1910 plaats. Bij den aanvang van den nieuwen cursus der Leerschool op 1 September 1910 werd hiermede begonnen. De leeraar in handenarbeid aan de Kweekschool, de heer D. J. Bes, werd met het geven van dit onderwijs belast, terwijl het de bedoeling is ook de onderwijzers en onderwijzeressen der Leerschool, die in het bezit mochten zijn of geraken van het diploma van de Vereeniging voor den handenarbeid eventueel dit vak in hunne klasse te laten onderwijzen.

De schooltuin bleef, zooals te verwachten was, door den bouw der nieuwe conciergewoning, ook gedurende 1910 voor het onderwijs onbruikbaar. In verband hiermede werd voor den heer Thijsse, door een gewijzigde regeling der lessen, de gelegenheid tot het maken van leertochten met het vierde leerjaar uitgebreid. De nieuwe conciergewoning, die aan de zuidzijde van den schooltuin gebouwd is, was gereed in 't laatst van October en werd toen door den concierge en zijn vrouw betrokken.

De gelegenheid om in de gemeente Amsterdam een vaste aanstelling bij het openbaar Lager onderwijs te krijgen bleef ook in het afgeloopen jaar gering. Sedert het jaar 1906 komt eene benoeming tot vast onderwijzeres van een vrouwelijke kweekeling, die in dat jaar of een der volgende jaren in het bezit der akte de Kweekschool heeft verlaten, niet meer voor. Van de 25 meisjes, die in het voorjaar van 1910 de akte behaalden waren op 1 December van dat jaar 9 tijdelijk te Amsterdam bij het openbaar Lager onderwijs geplaatst en 5 als volontair, terwijl de overigen op één na, die voor het examen in nuttige handwerken wenschte te werken, allen òf bij het bijzonder onderwijs òf buiten Amsterdam tijdelijk of vast een betrekking vonden.

Afdeeling A.

Een van de oudste leeraren der school, de heer H. C. P. Dirks, die gedurende ruim 30 jaren het onderwijs in de Fransche taal had gegeven, verkreeg op zijn verzoek met 1 September eervol ontslag uit zijn betrekking. In zijne plaats werd benoemd de heer P. de Geus, leeraar aan de afdeeling B der Kweekschool en tijdelijk leeraar aan de 2e en aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. alhier. Daar de heer De Geus, in verband met de voorziening in de vervulling van laatstgenoemde betrekking, niet dadelijk met 1 September zijn betrekking aan afdeeling A der Kweekschool kon aanvaarden, werd tot tijdelijk leeraar in de Fransche taal benoemd de heer H. van Meerten, die tot 31 December als zoodanig werkzaam was.

Een tweede vacature ontstond door het vertrek van mej. J. F. de Wilde, die zich in Arnhem vestigde. In hare plaats werd met ingang van 1 September benoemd tot tijdelijk leerares in de Engelsche taal, mej. W. P. Frijlinck.

De heer C. Abels werd opnieuw aangewezen tot plaatsvervangend directeur. Het geven van 4 uren rekenonderwijs in het 1e leerjaar werd wederom aan den heer J. P. Thijsse opgedragen.

Aan den heer W. Moerdijk moest in het begin van het jaar van 17 Januari—19 Februari een verlof wegens ziekte worden verleend, en aan den heer J. P. Thijsse werd opnieuw toegestaan om gedurende een jaar (1 October 1910—1 October 1911) buiten de Gemeente te wonen.

Onder geleide van de heeren Van der Velden, Wierink en Thijsse legden de hoogere klassen weder verschillende bezoeken buiten de school af. Door den heer Van der Velden werden met de leerlingen van het derde en van het vierde leerjaar eenige bezoeken gebracht aan het Nederlandsche schoolmuseum ter voorloopige kennismaking met den rijken schat van leermiddelen, die daar tentoongesteld is. De leerlingen van het 4e leerjaar namen later een maandkaart, waarmede zij in de Kerstvacantie en de Paaschvacantie met de noodige aanwijzingen van den directeur der Kweekschool, maar verder zonder leiding bezoeken aflegden. De heer Wierink bezocht met de leerlingen van het tweede en derde leerjaar het ethnografisch museum en het Rijksmuseum en met het vierde leerjaar het Rijksmuseum, terwijl de heer Thijsse met elke afdeeling der vierde klasse 5 excursies maakte: 1e langs de Zuiderzee over Diemerdam naar de Hooibrug, 2e naar de Ankeveensche plassen, 3e over IJdoorn en Holysloot naar Broek in Waterland, 4e heen en terug naar zee door de duinen van Overveen en 5e van Hilversum over de Lage en Hooge Vuursche terug op Hilversum. De jongens van het vierde leerjaar verkregen weer vrijen toegang tot Artis; ook maakten vele leerlingen gebruik van de vrijheid om den botanischen tuin te bezoeken.

Als hulpleerscholen waren dit jaar aangewezen tot 1 November 1910 de openbare lagere scholen Nos. 5, 29, 44, 51, 56, 84, 108, 110 en 115,

terwijl met 1 November de scholen N°s. 5, 29 en 110 vervangen werden door N°s. 22, 54 en 91. De vrouwelijke kweekelingen konden zich bovendien op de hoogte stellen van de praktijk van het voorbereidend onderwijs op de voorbereidende klasse aan school N^0^. 115. Een bijzonder woord van dank worde ook dit jaar weder gebracht aan de hoofden en het verder personeel der hulpleerscholen.

Van de 22 meisjes (20 uit het 3e en 2 uit het 2e leerjaar), die aan het examen in de nuttige handwerken deelnamen, slaagden 21 en werd een meisje afgewezen. Voor het examen in de vrije- en orde-oefeningen slaagden uit de vierde klasse 22 van de 25 leerlingen die hieraan deelnamen en van de 35 leerlingen (6 jongens en 29 meisjes) die zich aan het akte-examen L. O. onderwierpen, slaagden 3 jongens en 25 meisjes, dus 28 leerlingen, dit is 80 %.

Na afloop der akte-examens werd in een avond-bijeenkomst van directeur en leeraren met de geslaagde kweekelingen de getuigschriften van ontslag met de diploma's voor het voorbereidend onderwijs en voor den handenarbeid uitgereikt. In deze samenkomst werd door den heer Mr. A. Polak, als voorzitter van de commissie van beheer van het Boumanfonds, de Boumanprijs uitgereikt aan: Cornelia Berkemeier Elisabeth Wessel. Na afloop hiervan bleven directeur en leeraren met de oud-leerlingen nog eenige uren vriendschappelijk bijeen.

Kort voor de zomervacantie werd een bijeenkomst gehouden in de vereenigingszaal der Kweekschool, waarin directeur, leeraren en leerlingen afscheid namen van den vertrekkenden leeraar in de Fransche taal, den heer H. C. P. Dirks. Namens collega's en leerlingen werden den heer Dirks geschenken aangeboden. Van zijne zijde schonk de heer Dirks aan de school de afbeeldingen van H. M. de Koningin en van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden ter plaatsing in de vereenigingszaal. In dezelfde samenkomst werd afscheid genomen van mej. J. F. de Wilde, die sedert 1 Mei 1908 als tijdelijk leerares in de Engelsche taal aan de Kweekschool verbonden was.

Evenals in andere jaren werd de Kweekschool ook in 1910 herhaaldelijk bezocht door belangstellenden, vooral uit het buitenland. In Mei kwam mej. Henriette Gad, leerares aan de Kweekschool te Kopenhagen, met een aanbeveling van het Deensche ministerie de school bezoeken, terwijl in Juni de lessen van mej. Dusault bezocht werden door mej. Hanna Malm met den heer Sam. Jansson uit Stokholm. Dit laatste bezoek droeg geen officieel karakter, maar leidde tot verdere correspondentie met de leerares in het spreken. In Juli bezocht de school Mag. Phil. Wäinö Helle, Oberlehrer am Volksschullehrerseminarium zu Raahe (Finland). In dezelfde maand werden de lessen van den heer Wierink bijgewoond door den heer Paul Cathoire, professeur au Lycée Charlemagne (Frankrijk), begeleid door den heer Molkenboer, directeur der Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers, alhier. In September ontving de Kweekschool bezoek van den heer Dr. Phil. Yoskio Noda, leeraar in de opvoedkunde aan

de Kweekschool voor onderwijzeressen te Nara in Japan. Hij woonde de lessen in opvoedkunde aan de Kweekschool en de lessen door de kweekelingen aan de Leerschool gegeven, bij.

Afdeeling B.

Opnieuw bleek in het jaar 1910 hoe zeer de lessen in deze afdeeling gegeven, in een bestaande behoefte voorzien. Wel nam het aantal onderwijzers en onderwijzeressen, die den cursus voor hoofdonderwijzer wenschten te volgen af, zoodat voor het eerst na vele jaren de leerlingen van dezen cursus niet in twee parallelklassen behoeften gesplitst te worden, maar daar staat tegenover, dat de lessen in de vreemde talen, vooral in het Fransch en het Engelsch, vele bezoekers trokken. Tengevolge van de beperking van den cursus voor de hoofdakte gaven de heeren Dr. P. Leendertz, C. L. van Balen en H. J. Horn Jr. na 1 September geen onderwijs meer aan afdeeling B. De heer Lopes Cardozo werd met ingang van 1 April benoemd tot leeraar bij het M. O. in Nederlandsch Indië. De lessen in de Engelsche taal, tot dien datum door hem gegeven, werden opgedragen aan de heeren J. A. Harder en W. G. Bekker. De eerste bleef ook na 1 September als tijdelijk leeraar aan de afdeeling B verbonden, de laatste werd voor dien datum benoemd tot leeraar aan de Hoogere Burgerschool te Almelo. In de plaats van mej. de Wilde, gaf mej. Frijlinck ook aan de afdeeling B een deel der lessen in de Engelsche taal. Daar de heer Eykman slechts twee uren onderwijs in die taal aan de afdeeling B kon geven, werden ook aan den heer J. Bouten, leeraar aan de Openbare Handelsschool, nog twee uren onderwijs in dat vak opgedragen. Naast de leeraren P. de Geus en H. J. Schoo werd als derde leeraar in de Fransche taal tijdelijk benoemd de heer J. B. Besançon, tijdelijk leeraar aan het Stedelijk Gymnasium. Verdere verandering kwam er niet in het onderwijzend personeel van deze afdeeling der Kweekschool.

De heer Rijkens kreeg verlof wegens ziekte en later wegens huiselijke omstandigheden, zoodat de lessen in de schoolhygiëne na 1 September 1910 niet zijn gegeven. De bedoeling is na 1 Januari 1911 de verzuimde lessen in te halen.

Voor de lessen ter verkrijging van een akte L. O. in de wiskunde, de gymnastiek en het teekenen meldde zich geen, of slechts een enkele deelnemer aan.

In de Commissie van toezicht op de Kweekschool kwam gedurende 1910 geen verandering. Mevr. de Wed. Katz—Geesink, op 1 Januari 1911 aan de beurt van aftreding, werd herbenoemd en nam deze herbenoeming aan. Door het aftreden op 1 December 1910 van den arrondissementsschoolopziener in district V, den heer M. A. Terwen, hield deze op eerelid der Commissie te zijn. Wij zullen noode zijn gewaardeerde adviezen missen.

Evenals vorige jaren werden de vergaderingen tot ons genoegen herhaaldelijk bijgewoond door den districtsschoolopziener Dr. J. H. Gunning Wzn. en het eerlid, den arrondissementsschoolopziener, den heer M. A. Terwen.

De Commissie van toezicht op de Gemeentekweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen,

Mr. S. de Vries Czn., *Voorzitter*
Mr. A. Polak, *Onder-voorzitter*
A. D. Holterman
Mevr. de Wed. Mr. S. Katz-Geesink
Prof. M. Straub
A. K. Castelein
Mej. A. M. van der Waals, *Secretaresse.*

Statistische mededeelingen uit het verslag van den Directeur.

AFDEELING *A*.

Aantal leerlingen:

1 Jan. 1910	41	jongens en	118	meisjes	= 159	leerlingen
1 April 1910	40	〃 〃	113	〃	= 153	〃
31 Dec. 1910	49	〃 〃	114	〃	= 163	〃

Toelatingsexamen:

Ingeschreven	32	jongens en	56	meisjes	= 88	candidaten
Geëxamineerd	31	〃 〃	53	〃	= 84	〃
Niet opgekomen	1	jongen 〃	3	〃	= 4	〃
Toegelaten	14	jongens 〃	31	〃	= 45	〃
Afgewezen	14	〃 〃	19	〃	= 33	〃
Trok zich terug	1	jongen			= 1	candidaat
Bedankten voor plaatsing	2	jongens en	3	〃	= 5	candidaten
Geplaatst	14	〃 〃	31	〃	= 45	〃

Afgekeurd (geneesk. onderzoek) niemand.

Akte-examens, vak *k* (nuttige handwerken):

Van de 20 meisjes (3e leerjaar) en 2 meisjes (2e leerjaar) slaagden 21 en werd 1 afgewezen.

Akte-examens, vak *j* (vrije- en orde-oefeningen):

Van de 35 leerlingen (4e leerjaar) slaagden 32 en werden 3 afgewezen.

Akte-examens, art. 77*a* (onderwijzer):

Van de 6 jongens en 29 meisjes slaagden 3 jongens en 25 meisjes, dus werden afgewezen 3 jongens en 4 meisjes.

AFDEELING *B*.

Aan het einde van 1910 was het aantal deelnemers voor de verschillende vakken als volgt:

a. Opleiding voor hoofdonderwijzer(es):

	alle lessen (3 of meer)	één of twee lessen
1e leerjaar	4 heeren en 13 dames	
2e 〃	7 〃 〃 9 〃	3 dames

Totaal 1e leerjaar 4 heeren en 13 dames = 17 deelnemers
〃 2e 〃 7 〃 〃 12 〃 = 19 〃

Totaal . . . . . . 11 heeren en 25 dames = 36 deelnemers

b. Opleiding voor de moderne talen:

	Fransch	Engelsch	Hoogduitsch
1e leerjaar	17 heeren en 16 dames	15 heeren en 23 dames	5 heeren en 3 dames
2e 〃	21 〃 〃 18 〃	15 〃 〃 12 〃	3 〃 〃 4 〃

Totaal 1e leerjaar 37 heeren en 42 dames = 79 deelnemers
〃 2e 〃 39 〃 〃 34 〃 = 73 〃

Totaal . . . . 76 heeren en 76 dames = 152 deelnemers

c. Voor de overige vakken:

Schoolhygiëne	3 heeren	en	13 dames	=	16 deelnemers
Stemvorming	3 "	"	10 "	=	13 "
Totaal	6 heeren	en	23 dames	=	29 deelnemers

Totaal aantal deelnemers afdeeling B (*) 93 heeren en 124 dames = 217 deelnemers.

(*) Daar sommige bezoekers meer dan een van de cursussen der afdeeling B volgen, is het feitelijk aantal deelnemers 91 heeren en 106 dames = 197 deelnemers.

VERSLAG aan den Gemeenteraad betreffende den toestand van het Middelbaar onderwijs te Amsterdam gedurende het jaar 1910.

I. Openbaar Middelbaar Onderwijs.

Onderwijs.

Het jaarverslag der Commissie kan ditmaal niet beginnen met de mededeeling, dat ook in het afgeloopen jaar de bevolking aan de instellingen van Gemeentelijk Middelbaar onderwijs zich uitbreidde.

Kon in het vorige jaarverslag gewezen worden op een totaal van 2511 leerlingen, aan het einde van het afgeloopen jaar bedroeg dit aantal 2478. Zooals uit achterstaanden staat blijkt, is deze vermindering een gevolg van de afname der schoolbevolking aan de 1e H. B. S. met 5-j. c., de 2e H. B. S. met 5-j. c., de 1e H. B. S. met 3-j. c., de 2e H. B. S. met 3-j. c. en de H. B. S. voor meisjes, resp. met: 21, 5, 25, 1 en 21 leerlingen. Daarentegen zagen de 3e H. B. S. met 5-j. c., de O. H. S. met daaraan verbonden 3e H. B. S. met 3-j. c. en de 4e H. B. S. met 3-j. c. hare bevolking vooruitgaan resp. met: 16, 15 en 9 leerlingen *). De geringe vermindering van het totaal aantal leerlingen — een verschijnsel waarschijnlijk van zeer tijdelijken aard — geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. Met reden is aan te nemen, dat de oorzaak voor een groot deel is te zoeken in de oprichting van een tweetal bijzondere scholen voor middelbaar onderwijs.

Bij de behandeling van de voor het Middelbaar onderwijs belangrijke gebeurtenissen mag wel allereerst worden vermeld de verschijning van het lang verbeide rapport der ineenschakelingscommissie. Het was te verwachten, dat het rapport, in welke richting het zich ook zou bewegen, strijd zou uitlokken, en wel een strijd, die zich voor een zeer belangrijk gedeelte moest bewegen op het gebied van het tegenwoordige Middelbaar onderwijs. Het is hier niet de plaats om aan dien strijd deel te nemen. Van het Middelbaar onderwijs blijft, wordt het ontwerp wet, niet veel meer over; het wordt ingekrompen tot de middelbare scholen met drie-jarigen cursus en de middelbare scholen voor meisjes. De andere thans bestaande scholen voor openbaar middelbaar onderwijs worden mèt de gymnasia vervormd tot lycea, scholen

*) Van de cijfers in achterstaande tabel opgenomen, kloppen enkele niet geheel met deze opgave. Wij vergeleken echter voor de hier gegeven verschillen de in het vorige en in het hier voor ons liggend jaarverslag opgenomen totalen.

voor voorbereidend-hooger onderwijs. In het rapport wordt dus een scheiding gemaakt tusschen de — wat het leerplan betreft eenigszins gewijzigde — Hoogere Burgerscholen met 3-jarigen cursus en de thans bestaande scholen met 5-jarigen cursus. Deze scheiding is principieel, gebaseerd op het verschil in hetgeen met de opleiding van beide instellingen van onderwijs wordt beoogd. Wij hebben een bijzondere reden om daarop thans te wijzen, en wel omdat deze kwestie dit jaar in onze gemeente ter sprake kwam.

Door de Directeuren der H. B. SS. met 3-j. c. alhier werd voorgesteld, aan sommige leerlingen der 3e klasse met het oog op hunne bestemming eenig meerder onderwijs in de wiskunde en de kennis der natuur te geven. Daarentegen vroegen de Directeuren der H. B. SS. met 5-j. c. wijziging der verordening in dien zin, dat zij aan leerlingen, die van eene andere inrichting van Middelbaar onderwijs naar een der H. B. SS. met 5-j. c. wilden overgaan, een aanvullend examen konden afnemen in die vakken, waarin het programma der te verlaten klasse niet aansloot aan de klasse, waarin de plaatsing werd gevraagd.

De hierin besloten liggende vraag was: zal de overgang van de H. B. S. met 3-j. naar die met 5-j. c. al dan niet worden vergemakkelijkt. Onze Commissie stelde zich toen ook — bij haar advies — op het standpunt, dat de H. B. S. met 3-j. c. een afgerond geheel uitmaakt, den leerlingen een speciale opleiding geeft, die hen geschikt maakt voor een bepaalden kring van werkzaamheden in de maatschappij, en dat er geen reden was, om een deel dier leerlingen te laten aansluiting zoeken aan inrichtingen van onderwijs, waaraan de door hen eerst gekozen school naar hare bestemming niet aansloot. Het gemeentebestuur heeft thans, overeenkomstig dit advies, aan den wensch der Directeuren der H. B. SS. met 5-j. c. gevolg gegeven.

Er is nog een punt in het ineenschakelingsrapport, waarop wij de aandacht, in verband met het Middelbaar onderwijs te onzer stede, mogen vestigen. En dit betreft de admissie-examens. In het rapport wordt voorgesteld, dat van het toelatingsexamen voor de eerste klasse van een middelbare school (of lyceum) door den directeur (of rector), in overleg met de leeraren, kunnen worden vrijgesteld zij, die een schriftelijke verklaring overleggen van het hoofd van een school van Uitgebreid Lager onderwijs of van Lager onderwijs (waaraan een cursus in het Fransch verbonden is), dat zij geschikt zijn het onderwijs in de eerste klasse met vrucht te volgen.

Dat deze kwestie ook voor onze gemeente een question brûlante is, behoeft geen betoog. Werd door onze Commissie in het vorige jaar nog aan het gemeentebestuur geadviseerd de proef met de gewijzigde regeling der admissie-examens voor de H. B. SS. met 5-j. c. nog een jaar te doen voortduren, thans is een dergelijk advies niet meer van ons te wachten. Na aan de Directeuren van alle H. B. SS. met 5-j. c. in ons land gevraagd te hebben opgave van de regeling der admissie-

examens, en de daarmee verkregen resultaten — welke inlichtingen ons met groote welwillendheid werden verstrekt — hoopt onze Commissie zich nu tot het college van Burgemeester en Wethouders te kunnen wenden met een definitief voorstel *).

In ons vorig jaarverslag kon worden melding gemaakt van de voorbereiding van een advies der Commissie in zake de regeling der jaarwedden van leeraren en leeraressen. Dat advies is dit jaar uitgebracht (zie bijlage I) en het is te verwachten, dat spoedig een wijziging der verordening te dezer zake zal tot stand komen. Wij mogen wel de verwachting uitspreken, dat deze wijziging zoodanig zal zijn, dat de financieele positie der leeraren en leeraressen op beteren grondslag zal worden gesteld, en daarmede de belangen van ons openbaar Middelbaar onderwijs zullen worden bevorderd.

Een enkel punt dient nog even te worden aangestipt. Onze Commissie achtte het gewenscht de aandacht van Burgemeester en Wethouders te vestigen op den bestaanden, doch ongewenscht te achten, toestand, dat leeraren der Openbare Middelbare scholen privaatlessen geven aan hunne eigen leerlingen. Zonder hiermede een bepaalden leeraar of leerares op het oog te hebben, meende onze Commissie op wijziging van dien toestand te moeten aandringen, en werd een daartoe strekkend voorstel tot Burgemeester en Wethouders gericht. Een definitieve beslissing in deze kwestie zal waarschijnlijk in het volgend jaarverslag kunnen worden vermeld.

Eveneens kwam dit jaar ter sprake de positie der leeraressen aan de H. B. SS. voor jongens. Tot nog toe was eene vaste aanstelling van vrouwelijke onderwijskrachten aan die instellingen niet mogelijk, daar de betrokken verordening haar uitsloot. Deze uitzondering, op zich zelf naar onze meening reeds ongewenscht, bracht bovendien mede de groote onbillijkheid, dat een leerares aan een der genoemde H. B. SS. nimmer op pensioen aanspraak zou kunnen maken. In 1902 echter is aan de Kweekschool voor onderwijzers de mogelijkheid tot vaste aanstelling van vrouwelijke leerkrachten geschapen, en het is te hopen, dat spoedig door een wijziging van de verordening hetzelfde zal worden bereikt voor de hierboven genoemde leeraressen.

Ten slotte zijn onder de dit jaar in het openbaar Middelbaar onderwijs aangebrachte wijzigingen nog te vermelden: de afschaffing bij wijze van proef van het 5e lesuur op Woensdag en Zaterdag aan de H. B. SS. met 3-j. c., de invoering van microscopie als facultatief leervak aan de O. H. S., van stenografie aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. en de uitbreiding van het onderwijs in de wiskunde aan de H. B. S. voor meisjes met 3 lesuren per week, waardoor deze school zich meer aan het practische leven aansluit.

Schoolgebouwen.

Nog altijd zijn de klachten over de schoolgebouwen niet verstomd.

*) Bij het verschijnen van dit jaarverslag is dit reeds geschied.

Is ten opzichte van enkele der H. B. SS. een verbetering ingetreden wat betreft de hinder veroorzaakt door het gedruisch buiten het gebouw — wij wijzen daarvoor op de asphalteering van de Weteringschans, en de beperking van het verkeer langs de O. H. S. —, eene nieuwe klacht is geuit — en wel ten aanzien van een dergelijk euvel — door den Directeur der 1e H. B. S. met 5-j. c. Deze zaak is nog in onderzoek.

Het meest belangrijke feit is ongetwijfeld de verbouwing der H. B. S. voor meisjes. Hoewel onze Commissie aandrong op den bouw van een nieuwe school en, na een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot verandering der bestaande school, zich richtte tot dit college en den Gemeenteraad met een — door een schrijven van de Directrice der school gesteund — advies (zie bijlage II), waarin gewezen werd op het onvoldoende van de voorgestelde wijzigingen, mocht het ons niet gelukken den Gemeenteraad ons inzicht te doen deelen. De verbouwing der school had plaats in de groote vacantie. Het blijft ons voorkomen, dat de verbetering geheel onvoldoende is. Wat wij noodig achten is in dit gebouw niet door verandering aan te brengen. Voor deze opvatting vinden wij steun in de ervaring, die de Directrice met het „gerestaureerde" gebouw heeft gekregen. Wij meenen daarvoor te mogen aanhalen hetgeen de Directrice daaromtrent neerschreef in haar rapport aan den heer Inspecteur van het Middelbaar onderwijs, van welk rapport ons, zooals gewoonlijk, een afschrift werd toegezonden:

„Het gebouw werd in de zomervacantie gerestaureerd, waardoor uit een hygiënisch oogpunt veel werd verbeterd. Verscheidene groote gebreken bleven echter bestaan, en werden zelfs met enkele vermeerderd".

Tevredenheid met den nieuwen toestand spreekt hieruit wel allerminst.

Personeel en schoolbevolking.

De wijzigingen in onderwijzend personeel, en de gegevens omtrent de schoolbevolking, volgen hier:

Aan de 1e *Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus* werd voor den nieuwen cursus de heer P. J. Schuil opnieuw benoemd tot tijdelijk leeraar in de gymnastiek, belast met de leiding van het open-luchtspel.

De heer G. P. Brouwer, doctorandus in de scheikunde, werd met ingang van 1 September 1910 herbenoemd tot assistent voor de practische lessen in het scheikundig laboratorium.

De vacatures-Adrian en Nolst Trenité werden vervuld door de benoeming van de heeren H. A. Elias en J. Gerritsz.

Aan de 2e *Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus* werd de heer A. D. Hagedoorn, leeraar in de Aardrijkskunde, op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Op 1 Sept. trad in zijn plaats in functie Dr. M. G. de Boer. De leeraar in de Geschiedenis G. S. Reehorst overleed in Augustus. Bij 't begin van den nieuwen cursus werd het onderwijs,

dat anders door hem zou zijn gegeven, opgedragen aan de H.H. Drs. Sloos en De Boer en aan den tijdelijk benoemden leeraar D. Klay.

Daar de 4e en 5e klassen samen 4 afdeelingen tellen, was een tijdelijk leeraar in de scheikunde voor dezen cursus niet noodig.

De heer Dr. Hartogs bleef assistent bij de Practische Scheikunde.

3e *Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.* De tijdelijke benoemingen van mej. J. Oosting voor het Duitsch en van den heer J. W. Haalmeyer voor de gymnastiek, werden voor den cursus 1910/11 verlengd bij raadsbesluit van 24 Augustus.

Het onderwijs van den heer E. C. Witsenburg aan éene parallelafdeeling der 4e klasse hield met het einde van den cursus 1909/10 op. Daar deze tijdelijke leeraar geen herbenoeming wenschte, werd het onderwijs in scheikunde aan éene afdeeling der 4e klasse bij raadsbesluit van 31 October voor den cursus 1910/11 opgedragen aan den heer G. P. Brouwer. Tegelijk werd de heer E. C. Witsenburg voor dit schooljaar aangewezen om Dr. Bijl behulpzaam te zijn bij de practische oefeningen in de scheikunde van de 2 afdeelingen der 5e klasse, die elk 22 leerlingen bevatten.

Openbare Handelsschool en 3e *Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.* Bij het begin van den nieuwen cursus werd een 6e afdeeling van de hoogste klasse der O. H. S. gevormd.

In Maart overleed de heer A. J. Bos, leeraar in 't Engelsch, wiens lessen reeds sedert eenige maanden gegeven werden door de heeren J. H. Harder en J. Lopes Cardozo. De eerste werd met September vast aangesteld, de tweede vertrok vóór de Paaschvacantie als leeraar naar Nederlandsch Oost-Indië. Zijn plaats werd tot het einde van den cursus vervuld door den heer H. Jansonius (daarna leeraar aan de Handelsschool te Rotterdam), terwijl met September als vast leeraar werd benoemd de heer J. Bouten, te voren leeraar aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. De heer Dr. A. J. van Pesch, benoemd tot vast leeraar aan de 1e H. B. S. met 3-j. c., werd als tijdelijk leeraar in de Natuurlijke Historie vervangen door den heer Dr. A. Pulle, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. De heeren H. A. Elias (thans leeraar aan de 1e H. B. S. met 5-j. c.) en J. Zeeman bleven met de waarneming der lessen in de gymnastiek en met de leiding van het open-luchtspel belast, tot met September de nieuw benoemde leeraar J. W. Haalmeijer (tijdelijk leeraar aan de 3e H. B. S. met 5-j.c.) zijn ambt aanvaardde.

De heer Dr. C. H. Brinkman, benoemd tot leeraar aan het Gymnasium en de H. B. S. te Nijmegen, werd tezelfder tijd vervangen door de tijd. leeraren de heeren E. Smit (wiskunde, tevens boekh. in één afd. der hoogste klasse) en E. C. Witsenburg (natuurk. en warenk.), die echter reeds 15 November op verzoek van deze betrekking werd ontheven, waarna zijn lessen werden opgedragen aan den heer Dr. P. Brandsen, terwijl deze eenige uren overdroeg aan den heer E. Smit.

Als tijdelijke leeraren werden herbenoemd de heeren J. Romp (Hoogd.),

Mr. Dr. N. W. Posthumus (Staatswetensch. en Handelsrecht), M. Woronick (Russisch), F. Ozinga (wiskunde) en mevr. J. Vlas-Ummels (gymnastiek).

1e *Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.* In den loop van dezen cursus heeft Dr. N. P. Kapteijn, die 32 jaar aan de school werkzaam is geweest als leeraar in de kennis der Natuur, tegen 1 November eervol ontslag aangevraagd. Hij is vervangen door Dr. A. J. van Pesch, die al eenige jaren tijdelijk aan de school verbonden was.

2e *Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.* De heer J. L. Ph. Duyser, leeraar in de Nederlandsche taal en de Geschiedenis, verkreeg 1 Februari verlof wegens ziekte, welk verlof later verlengd werd tot het eind van den cursus. Hij vroeg en verkreeg eervol ontslag tegen 1 September. Zijn lessen werden waargenomen, deels door mej. D. Nijland, leerares aan de H. B. S. voor meisjes, deels door den tijdelijken leeraar, den heer J. Spinossa Catella.

In de plaats van den heer Duyser werd benoemd Dr. H. W. E. Moller, leeraar aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. alhier, die zijne betrekking 1 December aanvaardde. Van September tot 1 December werden de lessen waargenomen deels door den heer E. C. G. Brünner, deels door den heer Catella. De heer Brünner vertrok 1 December naar Zalt-Bommel.

Overigens kwam in 't personeel geen verandering.

Aan de 4e *Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus* werden benoemd tot tijdelijke leeraren de heeren: T. Bantema voor de Engelsche taal, E. H. Amelang voor Aard. en Geschied. en A. W. Groote voor Stenografie.

Aan de *Hoogere Burgerschool voor meisjes* werd mej. Kerlen vast benoemd. De vroegere leeraar, de heer Snijder, die eervol ontslag had verkregen, werd genegen bevonden een tijdelijke benoeming te aanvaarden. Mej. A. W. Docen werd tijdelijk benoemd gedurende het verlof van mej. Rühl.

TABELLEN

BETREFFENDE DEN

loop der bevolking op de Openbare Middelbare scholen.

Overzicht van den loop der bevolking op de openbare middelbare scholen in het jaar 1910.

		1e H.B.S. m. 5-j. c.	2e H.B.S. m. 5-j. c.	3e H.B.S. m. 5-j. c.	3e H.B.S. m. 3-j. c. en O. H. S.	1e H.B.S. m. 3-j. c.	2e H.B.S. m. 3-j. c.	4e H.B.S. m. 3-j. c.	H. B. S. voor meisjes
Aantal leerlingen bij den aanvang van 1910 (eind December 1909).	Jongens	188	215	187	425	278	300	230	—
	Meisjes	48	76	62	66	41	49	91	250
	TOTAAL.....	236	291	249	491	319	349	321	—
Aantal leerlingen in December 1910	Totaal......	215	287	265	506	296	348	332	229
	1e klasse A	25 } 52	27 } 56	28 } 57	25 } 73	25 } 123	27 } 133	25 } 155	28 } 56
	1e „ B	27	29	29	25	25	27	27	28
	1e „ C	—	—	—	23	24	26	26	—
	1e „ D	—	—	—	—	24	26	26	—
	1e „ E	—	—	—	—	25	27	25	—
	1e „ F	—	—	—	—	—	—	26	—
	2e „ A	20 } 47	21 } 65	30 } 59	25 } 72	24 } 98	26 } 127	26 } 101	20 } 61
	2e „ B	27	23	29	23	25	26	24	20
	2e „ C	—	21	—	24	25	25	25	21
	2e „ D	—	—	—	—	24	25	26	—
	2e „ E	—	—	—	—	—	25	—	—
	3e „ A	18 } 35	25 } 77	25 } 51	28 } 83	24 } 75	30 } 88	25 } 76	19 } 38
	3e „ B	17	27	26	27	26	29	25	19
	3e „ C	—	25	—	28	25	29	36	—
	3e „ D	—	—	—	—	—	—	—	—
	3e „ E	—	—	—	—	—	—	—	—
	4e „ A	22 } 42	20 } 42	18 } 54	24 } 144	—	—	—	19 } 37
	4e „ B	20	22	18	24	—	—	—	18
	4e „ C	—	—	18	24	—	—	—	—
	4e „ D	—	—	—	24	—	—	—	—
	4e „ E	—	—	—	24	—	—	—	—
	4e „ F	—	—	—	24	—	—	—	—
	5e „ A	19 } 39	24 } 47	22 } 44	23 } [illegible]	—	—	—	19 } 37
	5e „ B	20	23	22	23	—	—	—	18
	5e „ C	—	—	—	21	—	—	—	—

„		2e „ j.	0	5	2	11	1	2	1	—
		2e „ m.	1	0	0	—	—	0	1	2
	„	2e „ j.	0	1	1	4	0	0	1	—
		2e „ m.	1	0	0	—	—	0	1	2
„		3e „ j.	1	3	2	9	—	0	—	—
		3e „ m.	2	1	1	3	—	0	—	6
	„	3e „ j.	0	1	0	2	—	0	—	—
		3e „ m.	1	1	0	2	—	0	—	2
„		4e „ j.	0	1	1	16	—	—	—	—
		4e „ m.	0	2	0	—	—	—	—	2
	„	4e „ j.	0	1	1	6	—	—	—	—
		4e „ m.	0	1	0	—	—	—	—	2
„		5e „ j.	0	—	0	—	—	—	—	—
		5e „ m.	0	—	0	—	—	—	—	—
	„	5e „ j.	0	—	0	—	—	—	—	—
		5e „ m.	0	—	0	—	—	—	—	—
Werden zonder admissie-examen toegel.		jongens	15	16	16	109*	52	91	89	—
		meisjes	0	4	3	27*	10	15	26	2
Op 't eind van den cursus 1909/10 *waren aanwezig*		in de 1e kl.	56	72	59	78	123	125	126	60
	Bevorderd	naar „ 2e „	38	57	47	59	88	102	90	56
„		in „ 2e „	36	74	52	75	102	115	89	50
	„	naar „ 3e „	24	61	40	53	73	74	66	39
„		in „ 3e „	44	42	48	74	—	—	—	45
	„	naar „ 4e „	32	31	35	55	—	—	—	37
„		in „ 4e „	56	53	55	144	—	—	—	39
	„	naar „ 5e „	38	41	43	115	—	—	—	38
„		in „ 5e „	39	44	25	108	—	—	—	—

*) Bovendien 46 jongens en 3 meisjes, die voor het eindexamen der 3e H. B. S. met 3-jarigen cursus slaagden, en in de 1e klasse O. H. S. plaats namen.

	1e H. B. S. m. 5-j. c.	2e H. B. S. m. 5-j. c.	3e H. B. S. m. 5-j. c.	O. H. S.	3e H. B. S. m. 3-j. c.	1e H. B. S. m. 3-j. c.	2e H. B. S. m. 3-j. c.	4e H.B.S. m. 3-j. c.	H. B. S. voor meisjes
Gedurende of na den cursus 1909/10 verlieten de school)eindexamen niet medegerekend):									
1. Wegens verhuizing . . 3 eerste kl.	2	13	3	—	1	5	1	2	1
2 laatste kl.	0	—	1	—	—	—	—	—	1
2. Wegens verandering v. opleiding of inrichting van onderwijs . . . . 3 eerste kl.	8	4	13	1	11	10	5	2	3
2 laatste kl.	2	1	1	—	—	—	—	—	1
3. Wegens onvoldoende vermogens of vorderingen. . . . . . . 3 eerste kl.	9	11	2	—	7	26	23	9	—
2 laatste kl.	4	3	0	—	—	—	—	—	2
4. Wegens het aanvaarden eener betrekking . . 3 eerste kl.	0	—	8	4	8	19	11	10	1
2 laatste kl.	0	—	1	—	—	—	—	—	1
5. Om andere redenen . 3 eerste kl.	2	1	1	2	7	3	2	5	1
2 laatste kl.	0	—	0	—	—	—	1	—	2
Aan het eindexamen namen deel . . .	39	44	27 †)	107	74	65	86	82	44
Geslaagd aantal	35 (89,7%)	40 (90,91 %)	24 (88,88%)	91 (85%)	55 (74,3%)	57 (87,7%)	70 (81,4%)	66 (80%)	43 (97 8/11 %
Van de niet-geslaagden keerden tot de school terug	2	3	1	11	14	5	10	7	1
Van de geslaagden doorliepen alle klassen in den bestemden tijd . .	23	19	7	74	21	35	55	38	—
Deden er 1 jaar langer over	3	7	4	11	12	17	12	24	—
„ „ 2 „ „ „	1	4	0	2	3	3	2	3	—
„ „ 3 „ „ „	—	—	1	—	—	0	—	—	—
Waren in de 2e of 3e klasse op school [illegible]									
Van beide laatstgenoemde categorieën									

gekomen	3	6	5	4 *)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Van beide laatstgenoemde categorieën doorliepen alle klassen in den bestemden tijd	5	7	9	4	19	—	1	1	—
en werden niet geregeld bevorderd .	1	3	3	—	—	—	1	0	—
De geslaagden voor het eindexamen waren bestemd:									
1. Voor de technische hoogeschool .	5	12	4	0	—	0	0	—	—
2. Voor studie aan eene andere hoogeschool (ook staatsexamen)	17	9	9	2 2)	—	0	0	—	2
3. Voor verdere studie in andere richting	5	6	3	4	53 1)	25	26	22 3)	1
4. Voor werkzaamheid in handel of nijverheid	7	11	3	85	2	23	40	37	8
5. Voor openbare betrekkingen (ook onderwijs)	1	2	5	—	—	7	0	—	19
6. Voor andere bezigheden	—	—	0	—	—	1	1	1	5
7. Geene bijzondere vermelding . . .	—	—	0	—	—	1	3	5	8
Aant. leerlingen waaraan v/d curs. 1909/10 vrijstelling van schoolgeld werd verleend.	15	6	17	8	0	15	41	24	2
Van dezen werden tot een hoogere klasse bevorderd of slaagden voor het eindexamen	11	5	17	8	0	11	39	21	1
Het voorrecht verviel omdat de leerlingen hadden opgehouden uit te munten	4	2	2	0	0	4	2	3	1

1) Waarvan 49 naar O. H. S. 2) 1 Staatsexamen, 1 Handelshochschule Keulen. 3) 19 v/d Handelsschool. *) In de 5e klasse = 2e klasse O. H. S. †) Hieronder 2 leerlingen der 4e klasse, die slaagden.

II. Bijzonder Middelbaar Onderwijs.

Ook voor dit jaar is wederom te wijzen op een vermeerdering van de bijzondere middelbare scholen in onze gemeente. Opgericht werden nl. de ,,Nieuwe Middelbare school voor meisjes" aan de Jan Luykenstraat 98 en de ,,Christelijke Hoogere Burgerschool" aan de Weteringschans, beide met 5-jarigen cursus.

In het vorige jaarverslag werd vermeld, dat aan de R.-K. H. B. S. door een onbevoegd leeraar onderwijs in de plant- en dierkunde werd gegeven. De Commissie meende daarin toen, — voor den loopenden cursus — te moeten berusten, doch deelde het Bestuur dier school mede, dit voor den volgenden cursus niet meer te zullen doen. Daar echter de onbevoegde leeraar door een bevoegde werd vervangen, was optreden onzer Commissie gelukkig niet noodig. Intusschen heeft zich aan dezelfde school een feit van dergelijken aard voorgedaan. De leeraar, belast met het onderwijs in de geschiedenis is slechts in het bezit van eene hoofdacte en eene middelbare acte aardrijkskunde. Geen van de beide acten geeft hem de bevoegdheid geschiedenis aan die school te onderwijzen. Bij Kon. besluit is echter dezen leeraar krachtens art. 45*bis* der wet op het Middelbaar Onderwijs vergunning verleend om in gemeld vak onderwijs te geven. Daar nu art. 45*bis* spreekt van ,,niet-volledig bevoegde" leeraren, aan wie deze vergunning kan worden gegeven, meent onze Commissie, dat het Kon. besluit ten opzichte van dezen leeraar, die in 't geheel niet bevoegd is tot dit onderwijs aan een H. B. S., geacht moet worden te zijn in strijd met de wet. De Commissie overweegt, of het wellicht gewenscht is in deze zaak een principieele beslissing van den rechter uit te lokken.

Een ander geval van onbevoegdheid deed zich voor aan de dit jaar opgerichte Nieuwe Middelbare school voor meisjes. Volgens het programma zou daar onderwijs worden gegeven in de Zweedsche gymnastiek door een leerares, die niet in het bezit is van eenige Nederlandsche acte. Door onze Commissie werd de aandacht van het bestuur der school op de onbevoegdheid der leerares gevestigd *).

Wij vestigen er de aandacht op, dat èn aan de Christelijke Hoogere Burgerschool èn aan de Nieuwe Middelbare school voor meisjes de vreemde talen worden onderwezen door leerkrachten, alleen in het bezit van de acte A. (De R.-K. H. B. S. en de Middelbare School voor meisjes, Heerengracht 499, maken hierop een gunstige uitzondering). Waar aan de openbare scholen de B-acte geëischt wordt

---

*) Het gevolg van het optreden der Commissie is geweest, dat — vóór het afdrukken van het jaarverslag — aan ons is medegedeeld, dat de gymnastiek van het lesrooster is geschrapt. Aan de leerlingen der school wordt thans gelegenheid gegeven, een cursus in de Zweedsche gymnastiek te volgen buiten de school, te geven door de leerares, die eerst aan de school zou zijn verbonden. Het komt ons voor, dat dit niet is de meest aanbevelenswaardige wijze van oplossing der kwestie, daar het lesgeven door een onbevoegde blijft bestaan. Dit behoort intusschen niet meer tot onze competentie.

ook voor de lagere klassen, zou het handhaven van dezen toestand de bijzondere scholen stempelen tot scholen van minder gehalte, wat zeker niet in de bedoeling der Besturen ligt.

Voor de verdere gegevens der verschillende bijzondere middelbare scholen zie men de opgaven hierachter.

III. Vakonderwijs.

Wanneer onze Commissie in haar jaarverslag al hare opmerkingen op het gebied van het vakonderwijs, al hare wenschen en klachten wilde neerschrijven, dan zou een tijd- en plaatsruimte worden vereischt, te groot voor een normalen omvang van een jaaroverzicht. Wij hebben ons hier te beperken tot de meer op den voorgrond tredende feiten, en kunnen verder verwijzen naar de achterstaande afzonderlijke verslagen, waarin hier en daar de gegeven cijfers voor de beteekenis der scholen welsprekend genoeg zijn.

Het is eene gewoonte geworden in onze jaarverslagen te wijzen op den voortgang van het *practische onderricht* aan de verschillende avondscholen, een gewoonte, gegrond op de beteekenis, ook door onze Commissie aan dat onderwijs gehecht. Dit jaar is er weder reden, om niet met een enkele desbetreffende opmerking te volstaan.

Allereerst mag worden gewezen op de Avond-ambachtsschool aan de Westerstraat, welke inrichting blijkt te voldoen aan een behoefte. Het practisch werken oefent een heilzamen invloed uit op de vorming der aanstaande werklieden. Die invloed wordt erkend zoowel door de leerlingen als door Directeur en leeraren.

Onze Commissie blijft bereid omtrent de uitbreiding van dit onderwijs voor de 3e ambachtsschool in den bestaanden of in gewijzigden vorm met het Bestuur en den Directeur nader overleg te plegen.

Ook ditmaal is in ons verslag over de Avond-Ambachtsschool voor timmerlieden „Concordia inter Nos" opgenomen de opmerking: „Aan leerlingen der lagere klassen werd gelegenheid gegeven tot timmeren op den Zaterdagavond. Wij hopen, dat eerlang in deze klassen ook volledig practisch onderricht zal worden gegeven, gelijk op de Avond-ambachtsschool (Westerstraat) het geval is". (Aan die school wordt dit onderricht gegeven aan de 2e en 3e klasse.)

Reeds verscheidene jaren is deze proef nu voortgezet, en de resultaten zijn van dien aard, dat zij als volkomen geslaagd moet worden beschouwd. Immers de bovenvermelde lessen, gegeven buiten het leerplan om, werden gevolgd door 27 leerlingen der 1e en 2e klasse. Er hadden zich in den aanvang meer leerlingen, en wel 48, voor deelneming aangemeld; daar het den leeraar, die zich met het onderwijs belast had, onmogelijk was, dit over zoo groot aantal uit te breiden, moest een deel der candidaten ongetroost heengaan. Doch het getal 48, zijnde 40 % van de 120 timmerlieden-leerlingen der 1e en 2e klasse, wijst reeds duidelijk op een klimmende behoefte aan practisch

onderricht, terwijl het te verwachten is, dat dit percentage, zoodra de gelegenheid tot dit onderwijs verbetert, nog belangrijk zal stijgen.

Steun ook vindt onze Commissie voor hare aanbeveling tot vermeerdering van gelegenheid voor practisch onderricht, ook voor de lagere klassen, in het verslag der „Vakteeken- en schilderschool der St. Josephs Gezellen-Vereeniging". „Meer en meer" — wordt daarin meegedeeld, — „wordt het regel, dat de betreffende leerlingen van de voorbereidende, 1e en 2e klasse der teekenschool, na afloop van den winteravondcursus zich voor deelneming aan het practisch onderwijs opgeven." Bijgevoegd moet worden, dat hiervoor afzonderlijk leergeld wordt betaald. De uitkomsten, zoo meldt ons de Directeur, waren dooreengenomen beter nog dan in vorige jaren.

Mag onze Commissie met blijdschap op bovenstaande wijzen, andere verschijnselen geven minder reden tot tevredenheid.

Een dezer verschijnselen is wel het ook dit jaar wederom gebleken verloop van leerlingen op de avondambachtsscholen en teekenscholen. Wij hadden gemeend van dat verloop een vergelijkend overzicht te kunnen samenstellen, doch de daarvoor benoodigde gegevens hadden ons nog niet bereikt, toen de tijd voor het afdrukken van dit verslag was gekomen. Wij kunnen evenwel van een tweetal scholen eenige cijfers geven, die althans eenigermate den ernst der zaak illustreeren. Zoo blijkt uit de gegevens van de school der „St. Josephs Gezellen-Vereeniging", dat in den loop van den cursus 64 leerlingen de school verlieten, waarvan 47 behoorende tot de voorbereidende, de 1e, 2e en 3e klasse. Wanneer men nagaat, dat het aantal leerlingen aan het einde van den cursus 157 bedroeg, dan is er reden om te spreken van een ernstig verschijnsel. Waaraan zoo groot verloop toe te schrijven? Tot op zekere hoogte ongetwijfeld aan de omstandigheid, dat in een groote stad de werkmansbevolking gestadig wisselt. Doch ongetwijfeld zijn ook andere factoren in het spel. Een ons verstrekte zeer gedetailleerde opgave van de school van „Concordia inter nos", waar het verloop percentsgewijze veel geringer was, geeft misschien eenig licht. Volgens die opgave werden van de 270 leerlingen tijdens den cursus afgevoerd: 41, en wel wegens: vertrek naar het buitenland 1; werkzaamheden buiten de stad: 1; werkzaamheden 's avonds: 11; buiten de stad gaan wonen: 2; verandering van vak: 6; les nemen bij particulieren: 3; militairen dienst: 4; gebrek aan ijver: 7; nog te jong zijnde: 1; overleden: 1; onbekende oorzaak: 4.

Het gaat natuurlijk niet aan uit deze opgaven van éene school een andere conclusie te trekken, dan dat blijkbaar verscheidene oorzaken samenwerken. De aandacht valt intusschen onmiddellijk daarop, dat volgens de hier vermelde gegevens de grootste rol is gespeeld door „werkzaamheden 's avonds", en vervolgens door „gebrek aan ijver" bij de leerlingen. Deze laatste factor brengt ons tot een andere, die wellicht bij het verloop der leerlingen eveneens van beteekenis is, en waarover door een der directeuren ernstig is geklaagd, nl. „gebrek aan

bekwaamheid". De Directeur der „Vakteeken- en schilderschool der St. Josephs Gezellen-Vereeniging" heeft opgemerkt, dat zoovele leerlingen, die het ambachtsonderwijs willen genieten, toonen met weinig vrucht het Lager onderwijs te hebben gevolgd. Sommigen van hen zullen waarschijnlijk de school vóór het einde moeten verlaten, omdat zij niet in staat zijn mee te komen, en bovendien zullen door hen worden versterkt de reeds talrijke minderwaardige elementen in de ambachten, die de positie der betere werklieden drukken.

Wenschelijk is ongetwijfeld een nauwkeurige bestudeering van het hier besproken verschijnsel, teneinde de geheel ongeschikten van de vakscholen verwijderd te houden, zonder door het stellen van te omvangrijke eischen tevens de deur te sluiten voor hen, die in andere opzichten wellicht minder ontwikkeld, toch in de voor hun toekomstigen werkkring meer op den voorgrond tredende vakken voldoenden aanleg toonen te bezitten.

Vóórdat wij overgaan tot het memoreeren van enkele belangrijke feiten van het afgeloopen jaar, achten wij het gewenscht nog één punt aan te stippen, daar het een zaak betreft, die, hoewel ten aanzien van een enkele school in het bijzonder ter sprake gebracht, niet zonder belang is ook voor andere avondscholen voor vakonderwijs.

Uit het verslag van den Directeur der Teeken-, schilder- en vakschool van den R.-K. Volksbond aan den Inspecteur blijkt, dat het meerendeel der leerlingen der hoogere klassen slecht op tijd bij den aanvang der lessen (7 uur) aanwezig is. Dit wordt door den Directeur eensdeels geweten aan gebrek aan medewerking van de zijde van sommige patroons, die weigeren eenige inschikkelijkheid te toonen ten aanzien van den tijd, waarop zij de leerlingen laten weggaan, doch anderzijds aan den grooten afstand, die verscheidene leerlingen hebben af te leggen, vóórdat zij de school bereiken. Ten opzichte van de eerstgenoemde belemmering kan onze Commissie in dit verslag weinig anders doen, dan het gebrek aan medewerking zeer te betreuren, en hare verwondering uit te spreken, dat die patroons niet inzien, dat zij zelf het grootste belang hebben bij behoorlijk onderlegd personeel; doch de tweede door den Directeur aangewezen factor is wellicht, althans voor een deel, gemakkelijker buiten werking te stellen. Onze stad is bedekt met een uitgebreid tramnet, zoodat bijna elk punt der gemeente met de tram is te bereiken. De leerlingen der avondscholen zouden waarschijnlijk gaarne zich van dit vervoermiddel bedienen, indien de kosten, daaraan verbonden, niet te hoog voor hen waren. Voor een deel van hen is het mogelijk gebruik te maken van de faciliteiten, verbonden aan de „scholierkaarten". Daar deze echter slechts worden gegeven aan personen beneden 18 jaar, is een groot deel der leerlingen hiervan uitgesloten. Door deze leeftijdsgrens hooger te stellen — zoo noodig met waarborgen, dat slechts de personen, voor wie die faciliteiten bestemd zijn, er gebruik van maken — zou waarschijnlijk aan het hier genoemde bezwaar voor een groot deel zijn tegemoet gekomen.

Het spijt onze Commissie in dit jaarverslag niet te kunnen vermelden, dat ingewilligd is het in den loop van dit jaar gedaan verzoek van het Bestuur der school ,,Concordia inter Nos'', om gelden toe te staan voor de vergrooting van het schoolgebouw. De bestaande toestand heeft ten gevolge gehad, dat ,,Concordia inter Nos'' thans, binnen kort tijdsverloop, achtereenvolgens drie hulpscholen in gebruik moest krijgen. Wij blijven behouden de meening, in onze adviezen aan het college van Burgemeester en Wethouders uiteengezet, dat de vergrooting van het hoofdgebouw dier school noodig is, om te kunnen voldoen aan de bestaande behoefte zoowel aan theoretisch als practisch onderricht, onafhankelijk van de ingebruikstelling der derde ambachtsschool.

De ,,Kweekschool voor Machinisten'' onderging een naams- en gedaantewijziging. Het gebouw der ,,Middelbare Technische school Amsterdam'', zooals zij thans heet, werd in den zomer van dit jaar door verbouwing veranderd. Velen zijn de aangebrachte wijzigingen en verbeteringen. Door de opheffing van het internaat zijn lokalen vrijgekomen, die gelegenheid hebben gegeven om aan elke klasse een eigen schoollokaal te verschaffen. De laboratoria en werkplaatsen werden uitgebreid en verbeterd. In het bijzonder mag worden vermeld de inrichting van een electrotechnisch laboratorium en van een scheikundig laboratorium, mede ten gebruike voor de suikerindustrie.

Ten slotte is een groote verandering aangebracht door de opstelling van electromotoren in de werkplaatsen, waardoor de werktuigen mechanisch gedreven worden.

Met het bouwen der 3e ambachtsschool werd dit jaar een aanvang gemaakt.

In de hierachter gegeven lijst der scholen zijn ditmaal niet opgenomen ,,Ons Huis buiten de Muiderpoort'' en de ,,Scholen voor achterlijke kinderen van de Vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen''. Onze Commissie is tot de meening gekomen, dat bedoelde inrichtingen niet behooren tot die scholen, welke onder haar toezicht zijn geplaatst.

IV. Samenstelling der Commissie.

In de vacatures ontstaan door het verleenen van eervol ontslag aan mevr. T. Kruseman-Bleeker en de heeren Ch. R. Kouveld en Mr. R. van Rees, werd dit jaar voorzien door de benoeming van mevr. A. Kritzler-de Bruijn en de heeren Mr. J. van Schevichaven en Prof. Dr. Hendrik de Vries.

Aan den secretaris der Commissie, Mr. J. A. van Hamel, werd op diens verzoek eervol ontslag verleend; in zijne plaats werd benoemd Mr. J. C. van Kempen.

Lijst der scholen onder toezicht der Plaatselijke Commissie van Toezicht op het Middelbaar Onderwijs.

A. Openbare Middelbare Scholen.

1	1e H.B.S. met 5 j. c. voor jongens,	*Keizersgracht* 177.
2	2e H.B.S. met 5 j. c. voor jongens,	*Roelof Hartstraat.*
3	3e H.B.S. met 5 j. c. voor jongens,	*Mauritskade* 58.
4	Openbare Handelsschool met 2j. c. voor jongens en 3e H.B.S. met 3 j. c.	*Marnixstraat.*
5	1e H.B.S. met 3 j. c. voor jongens,	*Weteringschans* 161.
6	2e H.B.S. met 3 j. c. voor jongens,	*Marnixstraat* 317.
7	4e H.B.S. met 3 j. c. voor jongens, (Handelsschool met 3 j. c.)	*Mauritskade* 28*b*.
8	H.B.S. met 5 j. c. voor meisjes,	*Keizersgracht* 264.

B. Bijzondere Middelbare Scholen.

1	R.K. H.B.S. m. 5 j. c.,	*Heerengracht* 446.
2	Christelijke Hoogere Burgerschool,	*Weteringschans.*
3	Avondscholen 1 en 2 der Vereeniging „Handelsonderwijs",	*Passeerdergracht* 25, *school* 32, *Roeterstraat, school* 51,
4	Bijzondere Handelsschool,	*Heerengracht* 111.
5	Vereeniging voor voortgezet Handelsonderwijs.	
6	Middelb. school m. 5 j. c. v. meisjes,	*Heerengracht* 499.
7	Nieuwe Middelb. school v. meisjes,	*Jan Luykenstraat* 98.
8	Inrichting M. O. met 3 j. c. v. meisjes,	*Prinsengracht* 801.
9	Amsterdamsche Huishoudschool,	*Zandpad* 5, *bij het Vondelpark.*
10	Nieuwe Huishoudschool,	*Jan Luykenstraat* 92.
11	De Industrieschool v. vrouwel. jeugd,	*Weteringschans* 31.
12	Dagteeken- en kunstambachtsschool v. meisjes en vakschool v. d. vereeniging tot verbetering van vrouwen- en kinderkleeding,	*Gabriël Metsustraat*
13	Eerste Ambachtsschool met avondteekensch. v.d. Mij. v.d. Werk. Stand,	*Weteringschans* 165.
14	Tweede Ambachtsschool met Burgeravondsch. v.d. Mij. v.d. Werk. Stand,	*Westerstraat* 187.
15	Industrieschool van de Maatschappij voor den Werkenden Stand,	*Groeneburgwal* 24.
16	Electro-technische Ambachtsschool.	*Looiersgracht* 41.
17	Teekenschool voor kunstambachten v. h. Departement Amsterdam der Mij. v. Nijverheid,	*Da Costastraat* 64.

18	Avond-ambachtsschool v. Timmerlieden „Concordia Inter Nos”, van het Departement Amsterdam der Mij. van Nijverheid,	*Frederik Hendrikstr.* 111—115.
19	Teeken-, schilder- en vakschool van den R.-K. Volksbond,	*Laagte v. d. Kadijk.*
20	Vakteeken- en schilderschool der St. Jozeph Gezellen-Vereeniging,	*Stadhouderskade* 55.
21	Vakteekenschool „de Eenheid”,	3*e Conradstraat* 2.
22	Vakteekensch. v.d. Afd. Amst. van het Ned. Werkl. Verb. „Patrimonium”,	*Nieuwe Heerengracht* 95, *gebouw Patrimonium.*
23	Vakschool voor Schoenmakers van het Depart. Amsterdam der Maatschappij van Nijverheid,	*Heerengracht* 455.
24	Snijcursus voor kleermakers van de Mij. voor den Werkenden Stand,	*Gebouw v. d. Werkenden Stand Kloveniersburgwal* 87—89.
25	Zeevaartschool,	*Zeemanshuis, Kadijksplein* 8.
26	Kweekschool voor de Zeevaart,	*Prins Hendrikkade* 189.
27	Matrozen-instituut van de Kon. Ned. Zeil- en Roeivereeniging,	*Brikschip „Zeehond” in het Oosterdok.*
28	Middelbare Technische school „Amsterdam”, tevens Kweekschool voor machinisten,	*Plantage Muidergracht.*
29	Tooneelschool,	*Marnixstraat* 150.
30	Instituut tot onderwijs voor blinden,	*Verlengde Vossiusstraat* 56.
31	Behangerspatroonsvereenig. „Samenwerking”,	*Marnixkade* 108.
32	Vereeniging tot bevordering van Vakonderwijs van het kleêrmakers- en naaistersbedrijf, Amsterdam.	

Plaatselijke Commissie van Toezicht op het Middelbaar Onderwijs te Amsterdam.

Leden:

de heer	Dr. G. BELLAAR SPRUYT	Prinsengracht 716.
„ „	D. BLOOKER	Sarphatistraat 10.
Mevrouw	J. M. EVERTS-PIERSON	Heerengracht 214.
de heer	Mr. L. H. FESCHOTTE	Keizersgracht 473.
de heer	J. TER HAAR Jr.	Jan Luijkenstraat 60.
„ „	J. N. HENDRIX	Prinsengracht 526/528.
Mevrouw	A. KRITZLER—DE BRUIJN	Jan Luijkenstraat 46.

de heer	J. H. W. LELIMAN	Keizersgracht 559.
" "	Mr. A. POLAK.	Tesselschadestraat 6.
" "	Mr. J. VAN SCHEVICHAVEN . . .	Valeriusstraat 51.
" "	Prof. Dr. R. SISSINGH	Oosterpark 79.
" "	Prof. Dr. C. PH. SLUITER. . . .	Oosterpark 50.
Mevrouw	A. J. J. TELLEGEN—FOCK . . .	Nic. Maesstraat 46.
de heer	Mr. C. J. DEN TEX BONDT . . .	Frederiksplein 52.
" "	Mr. J. VERSCHUYL	Spui 15—19.
" "	H. DE VRIES ROBBÉ.	Spaarndammerstraat 57.
" "	Prof. Dr. H. DE VRIES	Stadhouderskade 27.
" "	Dr. J. C. WENT	Vossiusstraat 27.
" "	Prof. Dr. J. TE WINKEL	Keizersgracht 48.
" "	G. P. WIJNMALEN Jr.	Fr. v. Mierisstraat 34.

Bureau:

Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Voorzitter* [1]); Prof. Dr. J. TE WINKEL, *Vice-Voorzitter*.
Mr. J. VERSCHUYL, *Penningmeester*.
Mr. J. C. VAN KEMPEN, *Secretaris*, Prinsengracht 546.

Commissie van Praeadvies:

Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Voorzitter*; Prof. Dr. J. TE WINKEL, Dr. J. C. WENT, H. DE VRIES ROBBÉ, Prof. Dr. R. SISSINGH en J. TER HAAR Jr.

A. Subcommissiën voor de Openbare Scholen:

1 Prof. Dr. R. SISSINGH, *Voorzitter;* Mevr. A. KRITZLER—DE BRUIJN, J. N. HENDRIX, Mr. J. VAN SCHEVICHAVEN, Mr. L. H. FESCHOTTE.

2 H. DE VRIES ROBBÉ, *Voorzitter;* Prof. Dr. C. PH. SLUITER, Mevr. A. J. J. TELLEGEN—FOCK, D. BLOOKER, Mr. A. POLAK.

3 Prof. Dr. J. TE WINKEL, *Voorzitter;* Prof. Dr. R. SISSINGH, Mr. J. VERSCHUYL, Mevr. A. J. J. TELLEGEN—FOCK, Prof. Dr. H. DE VRIES.

4 J. TER HAAR Jr., *Voorzitter;* D. BLOOKER, Mr. J. VERSCHUYL, Mr. C. J. DEN TEX BONDT, Mr. J. v. SCHEVICHAVEN.

5 Dr. J. C. WENT, *Voorzitter;* J. TER HAAR Jr., Mevr. A. KRITZLER—DE BRUIJN, Prof. Dr. H. DE VRIES, Mr. C. J. DEN TEX BONDT.

6 H. DE VRIES ROBBÉ, *Voorzitter;* G. P. WIJNMALEN Jr., J. H. W. LELIMAN, Mr. L. H. FESCHOTTE, Mevr. A. J. J. TELLEGEN—FOCK.

7 Prof. Dr. J. TE WINKEL, *Voorzitter;* G. P. WIJNMALEN Jr., Mevr. J. M. EVERTS—PIERSON, Mr. C. J. DEN TEX BONDT, J. N. HENDRIX.

8 Dr. J. C. WENT, *Voorzitter;* Prof. Dr. C. PH. SLUITER, Mevr. J. M. EVERTS—PIERSON, J. H. W. LELIMAN, Mr. A. POLAK.

---

[1]) De Voorzitter is te spreken Maandags- en Vrijdagsavonds van $6^1/_2$—$7^1/_2$ uur.

B. Subcommissiën voor de Bijzondere Scholen:

1 G. P. Wijnmalen Jr., *Voorzitter;* J. N. Hendrix, Mr. J. Verschuyl, Mr. L. H. Feschotte en Mr. A. Polak.

2 J. ter Haar Jr., *Voorzitter;* Prof. Dr. H. de Vries, Mr. J. Verschuijl, Mr. C. J. den Tex Bondt, Mevr. A. Kritzler—de Bruijn.

3 D. Blooker, *Voorzitter;* Prof. Dr. H. de Vries, J. ter Haar Jr.

4 D. Blooker.

5 Mr. L. H. Feschotte, *Voorzitter;* Prof. Dr. H. de Vries.

6, 7, 8 Mr. A. Polak, *Voorzitter;* Mevr. J. M. Everts—Pierson, Mevr. A. Kritzler—de Bruijn.

9, 10 Mr. A. Polak, *Voorzitter;* Mevr. J. M. Everts—Pierson en Mevr. A. J. J. Tellegen—Fock.

11 J. H. W. Leliman, *Voorzitter;* Mevr. J. M. Everts—Pierson Mevr. A. J. J. Tellegen—Fock.

12 Mr. J. Verschuyl, *Voorzitter;* Mevr. A. J. J. Tellegen—Fock, J. H. W. Leliman.

13, 14 D. Blooker, *Voorzitter;* Prof. Dr. R. Sissingh, Dr. J. C. Went, H. de Vries Robbé, Mr. J. van Schevichaven.

15 D. Blooker, *Voorzitter;* Prof. Dr. J. te Winkel.

16 Prof. Dr. R. Sissingh, *Voorzitter;* Mr. J. van Schevichaven.

17 Prof. Dr. C. Ph. Sluiter, *Voorzitter;* H. de Vries Robbé, J. H. W. Leliman.

18, 19, 20 Prof. Dr. R. Sissingh, D. Blooker, Mr. J. Verschuyl, J. N. Hendrix, J. H. W. Leliman.

21 J. H. W. Leliman, *Voorzitter;* Prof. Dr. H. de Vries.

22 H. de Vries Robbé, *Voorzitter;* J. H. W. Leliman, Mr. J. van Schevichaven.

23 D. Blooker, *Voorzitter;* G. P. Wijnmalen Jr., Mr. A. Polak.

24 Dr. J. C. Went, *Voorzitter;* Mr. A. Polak.

25, 26, 27 Mr. C. J. den Tex Bondt, *Voorzitter;* Mr. L. H. Feschotte, G. P. Wijnmalen Jr., J. N. Hendrix.

28 D. Blooker, *Voorzitter;* Prof. Dr. R. Sissingh, Mr. L. H. Feschotte.

29 Prof. Dr. J. te Winkel, *Voorzitter;* Prof. Dr. C. Ph. Sluiter, Mevr. A. Kritzler—de Bruijn.

30 Dr. J. C. Went, *Voorzitter;* Mevr. A. Kritzler—de Bruijn.

31 G. P. Wijnmalen Jr., *Voorzitter;* Mevr. J. M. Everts—Pierson.

32 J. H. W. Leliman, *Voorzitter;* Mr. L. H. Feschotte, Mevr. A. J. J. Tellegen—Fock, Mevr. A. Kritzler—de Bruijn.

R. K. Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

(Heerengracht 446/48.)

Onderwijs. Deze school, die ressorteert onder de St. Willebrordusstichting, heeft ten doel de godsdienstige en wetenschappelijke vorming van katholieke jongelui uit den beschaafden stand. Zij omvat dezelfde vakken als de Openbare Hoogere Burgerschool m. 5-j. c. en bovendien de Godsdienstleer. Om tot de eerste klasse te worden toegelaten, wordt het afleggen van een examen gevorderd. Voor de overige klassen geldt dezelfde eisch, tenzij de candidaat van eene andere H. B. S. met 5-j. c. afkomstig is, in welk geval overplaatsing naar een overeenkomstige klasse plaats heeft.

Leerlingen. Het schooljaar 1910/11 werd begonnen met 83 leerlingen, waarvan 46 nieuwe. Deze waren verdeeld over twee klassen, gesplitst in 2 parallelle afdeelingen.

Geldmiddelen. Het schoolgeld bedraagt *f* 100. Overeenkomstig de Wet van 14 Juni 1909 is aan deze school bij K. B. van 4 Juni 1910, No. 97, subsidie verleend.

Leeraren. Dr. L. Schmedding, directeur, Nederlandsch, Geschiedenis, Aardrijkskunde; Dr. J. Stein, Wiskunde; Dr. A. Steger, Wiskunde; E. Hoogeveen, Plant- en Dierkunde; A. van den Belt, Aardrijkskunde en Geschiedenis; E. Levelt, Fransch; J. Vriend, Engelsch en Schoonschrijven; C. van Spaendonck, Duitsch; E. Lourijsen, Handteekenen; J. Viddeleer, Gymnastiek.

Chr. Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

(Weteringschans 113.)

Behalve Godsdienstonderricht wordt aan de Christ. H. B. S. met 5-jarigen cursus onderwijs gegeven in al de vakken, door de Wet op het Middelbaar onderwijs geëischt. Ze is in Sept. ll. begonnen met de eerste klasse, gesplitst in twee parallelklassen.

Het aantal leerlingen bedraagt 40 (nl. 37 mannelijke en 3 vrouwelijke). Ze werden toegelaten ten deele op een verklaring van het hoofd der school, die ze doorloopen hadden, ten deele na een onderzoek door de leeraren der school.

Het schoolgeld bedraagt dit schooljaar *f* 60—*f* 200, naar gelang van het inkomen der ouders.

Door de regeering werd, na erkenning der school, subsidie toegezegd, doch 't bedrag daarvan nog niet bepaald.

Leeraren: Dr. W. J. Kolkert Jr., directeur, Nederlandsch, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Godsdienstonderwijs.

Dr. J. Bruin: Wiskunde; E. van Niekerken: Plant- en Dierkunde; H. J. van Dijk: Handteekenen; Mej. A. de Leeuw: Duitsch; J. W. Marmelstein: Fransch.

Avondschool No. I der Vereeniging „Handelsonderwijs".

(Passeerdergracht No. 25, school No. 32)

Onderwijs en leeraren. Doel der school is: het verschaffen van voortgezet onderwijs, voornamelijk aan jongelieden, die in handels- of administratieve betrekkingen werkzaam zijn, of wier vak kennis van de vreemde talen wenschelijk maakt.

Om tot de school te worden toegelaten, moeten de leerlingen overleggen een bewijs van loffelijk ontslag van de lagere school of eene verklaring van het hoofd der school, dat zij alle lessen der lagere school met vrucht hebben doorloopen.

Een 2-jarige cursus wordt gegeven in het Nederlandsch, in handelscorrespondentie en in boekhouden; een 3-jarige in handelsrekenen, in Duitsch en in Engelsch; een 4-jarige in het Fransch en een 1-jarige in het schoonschrijven en stenografie.

In het personeel kwamen de volgende veranderingen: voor het Engelsch werd aangesteld de heer G. Dudok, voor het Duitsch werd de heer M. W. Quist vervangen door den heer H. Jansen, terwijl voor het handelsrekenen en het boekhouden de heer A. Meester ontslag nam en benoemd werden de heeren J. Bijsterbosch en A. Karssen. In September werd ook de heer Sluiser, leeraar in het Fransch, op zijn verzoek ontslagen.

Leerlingen. Bij het einde van den cursus werd aan 115 leerlingen een getuigschrift uitgereikt met de mededeeling, dat zij de school in een bepaald vak van onderwijs met vrucht doorloopen hadden.

Tot den nieuwen cursus werden toegelaten 268; het totale aantal der leerlingen bedroeg op 1 September 1910: 578.

Geene leerlingen werden wegens plaatsgebrek afgewezen.

Geldmiddelen. De scholen N⁰. 1 en 2 genieten te zamen de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 5000, van de provincie Noordholland *f* 1000, van de gemeente Amsterdam *f* 6000.

Het schoolgeld bedraagt 25 cents in de week.

Vrijstelling van de betaling van schoolgeld wordt verleend aan 7 leerlingen.

Leeraren: A. van der Schaaf, directeur, Engelsch; M. M. Witvliet, J. D. Meerwaldt, D. van den Oever, Fransch; F. W. van Oppen, J. J. Eckmann, W. F. van der Werff, G. Dudok, Engelsch; H. Jansen, W. Janssen, E. M. M. Cals, D. van Emmerik, Duitsch; J. C. Holtzappel, J. C. Bergman, D. van den Oever, Ned. taal en handelscorrespondentie; J. L. Hooftman, S. J. van der Vliet, R. T. Meek, J. Bijsterbosch en A. Karssen, boekhouden en handelsrekenen; J. C. Kramer, stenografie; J. Küpfer, schoonschrijven.

Avondschool No. 2 der Vereeniging „Handelsonderwijs".

(Roeterstraat, school No. 51).

Onderwijs en leeraren. Aangaande het onderwijs geldt voor deze school hetzelfde als voor school No. 1 is vermeld.

De heer J. B. van Amerongen zag zich ten gevolge van ernstige ongesteldheid genoodzaakt ontslag te nemen. Hij werd vervangen door de HH. P. Lagerweij en A. H. van Buren Schele. De heer J. J. Leliveld werd op zijn verzoek van 4 lesuren ontheven; deze werden opgedragen aan den heer H. Michelson.

Aan den heer J. Bouman, die benoemd werd tot directeur van den handels-avondcursus in Zaandam, werd op zijn verzoek tegen 1 September eervol ontslag verleend. In zijn plaats werd tijdelijk aangesteld de heer H. J. van Dongen.

Leerlingen. Bij het einde van den cursus werd aan 49 leerlingen een getuigschrift uitgereikt.

Tot den nieuwen cursus werden 218 nieuwe leerlingen toegelaten, het totale aantal bedroeg 449, waarvan 389 in de afdeeling voor Middelbaar onderwijs (B).

Geldmiddelen. Zie bij school No. 1. Vrijstelling van de betaling van schoolgeld werd verleend aan 10 leerlingen.

Leeraren: J. D. Koster, directeur, Duitsch; mej. S. Lelie, A. v. Katwijk, D. de Lange, Fransch; H. Kiers, A. H. v. Buren Schele, P. Lagerweij, J. J. Leliveld, Engelsch; H. Jansen, W. M. Quist, G. Knop, Duitsch; J. Bouman, Nederlandsch en handelscorrespondentie; J. J. Spruit, boekhouden en handelsrekenen; W. de Groot, handelsrekenen; C. J. Kramer, stenographie; J. Küpfer, schoonschrijven.

Vereeniging voor Voortgezet Handelsonderwijs.

Onderwijs. Het doel der instelling is het verschaffen van gelegenheid tot verdere en breedere ontwikkeling van hen, die reeds in den handel werkzaam zijn.

Het onderwijs is verdeeld in:

Afdeeling A, waar systematisch onderwijs wordt gegeven, in: boekhouden en rekenen, handelsrecht, stenografie en de Engelsche, Duitsche, Fransche, Spaansche, Italiaansche, Zweedsche, Russische en Maleische talen. Terwijl voor de toelating in 't algemeen geen eischen worden gesteld, wordt voor de bijwoning der lessen in het Engelsch, Duitsch en Fransch een vooraf gaand onderzoek ingesteld, tenzij de candidaat kan aantoonen, die kennis van de talen te bezitten, welke noodig is tot het afleggen van het eindexamen eener H. B. S. met 3-j. c.

Afdeeling B, waar cursorische voordrachten worden gehouden over onderwerpen van commercieelen en economischen aard.

Afdeeling C, waar afzonderlijke voordrachten worden gehouden.

Het aantal inschrijvingen voor het onderwijs in Afdeeling A, waarin dit jaar voor het eerst de 1-jarige cursus met 3 lesuren per week is ingevoerd, bedroeg 292, waarvan na de gehouden examens enz. 236 overbleven; voor dat in Afdeeling B: 226.

De voordrachten in Afdeeling B, voor den cursus 1910/11 vastgesteld, waren over de volgende onderwerpen: „Het Nederlandsch consulaatwezen", door Mr. Dr. I. A. A. H. de Beaufort; „Tropische cultures", door Dr. A. v. Bijlert; „Trusts en Kartellen", door Mr. Ph. Falkenburg; „Handelsleven en Strafwet", door Mr. J. A. van Hamel; „Accountancy, Fabrieksboekhouding", door Th. Limperg Jr.; „Assurantierecht", door Mr. J. L. G. Nolst Trenité; „Bijzondere warenkunde der belangrijke koloniale en Europeesche producten", door Dr. J. E. Quintus Bosz; „de wettelijke regeling der levensverzekering", A. het Contract, B. het Bedrijf, door Mr. J. van Schevichaven; „De administratie van Technische ondernemingen", door Prof. J. G. Ch. Volmer.

Van afdeeling C valt tot nu toe de volgende afzonderlijke voordracht te vermelden:

„Naamlooze Vennootschappen", door Mr. H. A. v. Nierop.

Subsidie. De vereeniging geniet van Rijk en Gemeente elk *f* 5000 aan subsidie.

Leeraren: T. A. van Suchtelen en G. de Bruijn, handelsrekenen en boekhouden; Mr. S. Zadoks, handelsrecht; A. P. Achenbach Jr., stenografie; Dr. W. v. d. Gaaf, Engelsch; J. A. M. Rijk, Duitsch; A. Zeller, Fransch; M. Woronick, Russisch; Silvio Barbieri, Italiaansch; Ramiro Alvarez, Spaansch; J. A. P. Bijl, Zweedsch; Amaroellah Gl. St. Mangkoeto, Maleisch.

Middelbare School voor Meisjes (Heerengracht 499).

Onderwijs, leeraressen en leeraren. Om tot de eerste klasse dezer school te worden toegelaten wordt vereischt eene verklaring van het Hoofd eener openbare lagere of daarmede gelijkstaande school, dat de candidate in staat is met vrucht het onderwijs te volgen. Voor de overige klassen wordt examen afgenomen, tenzij de candidate van een andere inrichting voor middelbaar onderwijs afkomstig is, in welk geval overplaatsing naar een overeenkomstige klasse plaats heeft.

Leerlingen. De nieuwe cursus werd geopend met 86 leerlingen, waarvan 16 nieuwe.

1e klasse 15, 2e klasse 19, 3e klasse 20, 4e klasse 16, 5e klasse 16.

Aan tien leerlingen der 5e klasse werd in Juli het einddiploma uitgereikt.

Geldmiddelen. De school geniet geen subsidiën.

Het schoolgeld bedraagt *f* 350.

Leeraressen en leeraren: mej. W. C. Boissevain, directrice en leerares in Fransche taal en letterkunde; mej. Dr. D. Gaastra, Ned. taal en letterkunde; mej. M. L. Westenberg, Engelsche taal en letterkunde; mej. C. M. A. van den Berg, Duitsche taal en letterkunde; mej. J. A. Visser, geschiedenis en aardrijkskunde; de heer H. W. J. Prienis, natuurwetenschappen; mej. W. H. Engelkes, wiskunde; mej. J. G. Becking, teekenen en kunstgeschiedenis; mej. E. Levert, handwerken; mej. T. E. Blaauw, gymnastiek; mej. L. Schreder, Fransche taal en letterkunde.

Nieuwe Middelbare School voor Meisjes (tijdelijk Jan Luykenstraat 98).

Onderwijs. Het doel der school is middelbaar onderwijs aan meisjes van twaalf- tot zeventien- of achttienjarigen leeftijd; zij wil tevens de gelegenheid geven aan de meisjes, voor wie dat wordt verlangd, om zich te bekwamen voor het eindexamen gymnasium of het daarmee gelijkstaande Staatsexamen.

Gedurende de eerste twee schooljaren is het onderwijs voor alle leerlingen hetzelfde. Te beginnen met de derde klasse ontvangen a.s. candidaten voor het Staatsexamen les in het Latijn, te beginnen met de vierde klasse ook les in het Grieksch, welke lessen in de vijfde en zesde klasse worden voortgezet. Voor leerlingen, die geen klassieke opleiding wenschen, is het middelbaar onderwijs verdeeld over vijf klassen.

Toelating tot de eerste klasse geschiedt op een verklaring van het Hoofd eener school voor U. L. O., die het recht heeft om een dergelijke verklaring af te geven voor toelating tot een H. B. S. met drie-jarigen cursus, dat de leerling met vrucht het onderwijs op de lagere school heeft gevolgd en geschikt is naar de Middelbare School over te gaan.

Toelating tot de hoogere klassen geschiedt niet dan na afgelegd examen.

Leerlingen. De school werd 6 September 1910 geopend met de eerste drie klassen, waarvoor zich 35 leerlingen hadden aangegeven.

1e klasse 11, 2e klasse 9, 3e klasse 15.

Geldmiddelen. De school geniet geen subsidiën. Het schoolgeld bedraagt voor de eerste drie klassen *f* 290.

Leeraressen en leeraren: mej. C. J. Baart de la Faille, directrice en leerares in Engelsch en geschiedenis; de heer G. C. van 't Hoog, Ned. taal en letterkunde; mej. M. C. Jeltes, Fransch; mej. Th. J. H. Siemens, Duitsch; mej. J. P. van IJsendijk, geschiedenis en aardijkskunde; mej. Th. J. P. Wolff, wiskunde en natuurkunde; mej. Dr. G. Wijnhoff, natuurlijke historie; mej. J. van Boetzelaer, handwerken; de heer H. Tuin, teekenen en slöjd.

Inrichting Middelbaar Onderwijs met 3-jarigen cursus voor meisjes (Prinsengracht 801).

Onderwijs en leeraressen. Het doel der Inrichting is het verschaffen van onderwijs aan meisjes die na het doorloopen van de lagere school niet meer geheele dagen kunnen school gaan.

Dit onderwijs heeft, behalve algemeene ontwikkeling, ook ten doel de leerlingen geschikt te maken tot 't vervullen van verschillende betrekkingen op kantoren, als: Stenografiste, Boekhoudster, Correspondente.

Er bestaat gelegenheid tot opleiding voor enkele examens, toelatingsexamen Hoogere Burgerschool, Gymnasium, Kweekschool, Telephoon, Stenografie, Ambtenaar-gemeentesecretarie, Hulp-telegrafist.

Half November 1910 werd opnieuw een cursus in Stenografie in 't Engelsch geopend, bestaande uit 5 leerlingen. De snelheidscursus ter verkrijging van het diploma C (120 woorden per minuut) wordt gevolgd door 3 leerlingen.

Leerlingen. De cursus ving in September 1910 aan met 46 oud-leerlingen en 20 nieuwe leerlingen; tusschen September 1910 en Januari 1911 lieten zich nog 4 nieuwe leerlingen inschrijven. In den loop van 1910 slaagden 3 leerlingen voor Stenografie diploma A, 2 voor B en 2 voor 110 woorden per minuut.

In Juli 1910 ontvingen 3 leerlingen 't diploma Boekhouden; twee daarvan zetten haar studie voort ter verkrijging van 't diploma van Mercurius; verscheidene andere werden weder op kantoren geplaatst.

Leeraren en leeraressen: mej. C. Reding en mej. P. J. Boeken, Fransch; mej. M. Louët Feisser en mej. M. Westenberger, Duitsch; mej. J. E. Lorentz, Engelsch; mej. L. C. de Beer, Nederlandsche Letterkunde; mej. H. J. van der Vliet, Nederlandsch, Rekenen, Aardrijkskunde en Geschiedenis; de heer J. ter Meulen, Staatsinrichting en Staathuishoudkunde; mej. H. Schneider, Handelsrekenen en Boekhouden; mej. E. H. M. van Oorde, Stenografie; mej. S. M. Jurjans, Handwerken, Houtsnijden en Boekbinden.

In de leeraressen kwam geen verandering. De cursus in Staatsinrichting werd evenmin als in 't vorige jaar hervat.

Schoolgeld. De prijs der lessen per kwartaal, bij vooruitbetaling is *f* 6 per vak. Per week 2 lesuren in één vak.

Handwerken *f* 6 voor één les per week. Elke les meer *f* 3. Een les duurt 2 uur.

Handwerken. Examen *f* 10.

De cursus voor Houtsnijden en die voor Boekbinden *f* 7,50 per kwartaal.

Stenografie *f* 7,50 per kwartaal. Per week 2 lesuren.

Voor meergevorderden wordt een cursus gegeven in de Letterkunde der Moderne Talen tegen *f* 7,50 per kwartaal. Nederlandsche Letterkunde en Staatsinrichting ieder 1 lesuur per week.

Amsterdamsche Huishoudschool (Zandpad 5).

De Amsterdamsche Huishoudschool stelt zich ten doel:

A. 1⁰. Opleiding tot huishoudster.
2⁰. Opleiding tot leerares in koken en voedingsleer.
3⁰. Opleiding tot leerares in huishoudkunde.
4⁰. Opleiding tot leerares in de behandeling der wasch.
5⁰. Opleiding tot onderwijzeres bij het herhalingsonderwijs.
6⁰. Opleiding tot hulp in de huishouding.
7⁰. Opleiding tot dienstbode.

B. Het aanbrengen van eenige vaardigheid in het koken, waschbehandeling, strijken, machine- en handnaaien, (verstellen, stoppen, mazen), huishoudelijk werk (onderhoud van huisraad, opmaken van budgets, werklijsten, gezondheidsleer enz.) voor leerlingen, die niet bepaald een volledige opleiding wenschen.

De school tracht dit doel te bereiken door het geven van opleidingscursussen en afzonderlijke cursussen.

De cursus tot opleiding in de drie vakken duurt 3 jaar; de opleiding voor huishoudster en dienstbode 2 jaar; de opleiding tot onderwijzeres bij het herhalingsonderwijs 1 jaar.

De afzonderlijke cursussen duren 4, 5 of 10 maanden.

Ook berust bij de school de opleiding tot militair kok en tot kok en hofmeester bij de Kon. Nederl. Marine.

Aan de soldaten (de opleiding tot kok bij het Leger) worden meestal 3 cursussen gegeven, elk van ± 22 man.

Aan het einde van den cursus moeten de manschappen bewijzen geven van bekwaamheid (practisch), en worden hun eenige theoretische vragen gesteld.

De koks en hofmeesters voor de Marine volgen een cursus van 40 of 60 lessen; van deze zijn er meestal 3 per jaar. Er zijn aanvangs- en herhalingscursussen; aan het einde van beide wordt een examen afgenomen, bestaande in het gereedmaken van eenige spijzen, of van een geheelen maaltijd. Het daarna uitgereikte getuigschrift is voor degenen, die een aanvangscursus gevolgd hebben, noodig voor de promotie tot korporaal, en voor hen, die een herhalingscursus gevolgd hebben, noodig voor de promotie tot sergeant.

De afzonderlijke cursussen zijn:

1 samengestelde cursus;
2 kookcursus voor jonge dames;
3 kookcursus voor dienstboden;
4 kookcursus voor koks;
5 cursus in huishoudkunde;
6 cursus in strijken;
7 cursus in knippen en naaien van ondergoed;
8 cursus in japonnen maken;

9 cursus in verstellen;
10 cursus in wasschen van flanel, jaeger, wol, vitrage, kant enz.;
11 cursus voor behandeling der wasch;
12 cursus in tafeldekken en dienen;
13 cursus in gezondheidsleer;
14 cursus in boekhouden;
15 cursus in natuur- en scheikunde;
16 cursus in plant- en dierkunde;
17 cursus in warenkennis;
18 cursus in opvoedkunde en onderwijsleer;
19 cursus in fröbelen;
20 strijkcursus voor dienstboden;
21 cursussen voor aankomende dienstboden:

a in verstellen,
b in wasschen,
c in behandeling der wasch of strijken.

22 opleiding tot kinderjuffrouw.

Het onderwijzend personeel onderging de volgende veranderingen:

Mej. S. Klaasesz, leerares in koken en voedingsleer, verzocht wegens huwelijk haar ontslag.

De examens tot opleiding van leerares voor de 3 vakken werden wederom door dezelfde commissie als vorige jaren aan de school afgenomen. Ook had het Bestuur zich dit jaar weder gewend tot den Bond van Leeraressen bij het Huishoudonderwijs met het verzoek om gedelegeerden te zenden bij onze examens, doch de Bond berichtte ons, dat men geen kans zag aan ons verzoek gevolg te geven. Daarom werd door het bestuur aan onze leerlingen de keus gegeven om examen af te leggen aan de eigen school of voor den Bond.

Voor het examen leerares in koken slaagden 6 leerlingen; voor dat in waschbehandeling 2 leerlingen en voor huishoudkunde 1 leerling.

8 leerlingen ontvingen het diploma als huishoudster, en aan 10 leerlingen van den dienstbodencursus werd het getuigschrift gegeven.

In het jaar 1909/1910 werd de school bezocht door 407 leerlingen.

De nieuwe cursus in September ving aan met 213 leerlingen.

De school geniet geen subsidie.

Leeraressen en leeraren: mevr. M. C. Lamaison-Van Schouwenburg, directrice; mej. C. A. v. d. Burg, adj.-directrice; mej. N. Kamminga v. d. Meer, mej. C. Wannée, mej. S. Klaasesz, mej. W. Zoovele, mej. J. Valeton, koken en voedingsleer; mej. M. Lieneman. mej. H. Carsten en mej. J. Huizinga, huishoudkunde; mej. M. Funke en mej. J. Neuman, waschbehandeling; mej. B. Mundhenk en mej. M. Jans, nuttige handwerken; mej. O. Parmentier, boekhouden; Dr. J. Kamminga v. d. Meer, natuur- en scheikunde; Dr. P. J. Barnouw, gezondheidsleer; C. R. Honing, warenkennis; A. J. Straatman, opvoed-

kunde, plant- en dierkunde; mevr. A. Kok van Aken, fröbelen; mej. A. Heringa, hoofd van de huishouding; mej. C. Koksma, assistent-huishoudster.

Nieuwe Huishoudschool (Gabriël Metsustraat 8).

De school stelt zich ten doel het opleiden tot leerares aan vakscholen en onderwijzers voor herhalingsscholen in koken en voedingsleer, huishoudkunde en waschbehandeling; voorts tot huishoudster, hulp in de huishouding en dienstbode; eindelijk het aanbrengen van eenige vaardigheid in koken, waschbehandeling, naaien (verstellen, stoppen, mazen) huishoudelijk werk (onderhoud van huisraad, opmaken van budgets, werklijsten enz.) voor leerlingen, die niet eene volledige opleiding wenschen.

Gegeven worden opleidingscursussen, voorbereidende en afzonderlijke cursussen. Uitsluitend aan de opleidingscursussen kunnen ook inwonende leerlingen deelnemen.

De opleidingscursussen duren 1 jaar met voorbereidenden cursus, of minstens 2 jaar zonder dien. De afzonderlijke cursussen duren 3, 5 of 10 maanden: of omvatten 12 en 20 lessen.

De leerlingen der verschillende cursussen worden verdeeld als volgt:

I opleidingscursussen: 101 leerlingen.

A	1e klasse voorbereidende klasse	25	leerlingen
	2e „ opleiding huishoudster	22	„
	3e „ opleiding leerares in de verschillende vakken	16	„
B	opleiding onderwijzeres in koken en voedingsleer aan de Herhalingsschool	—	„
C	opleiding tot hulp in de huishouding	24	„
D	opleiding tot dienstbode	14	„
E	opleiding tot linnenmeisje	—	„

II afzonderlijke cursussen: 251 leerlingen.

1	kookcursus	37	„
2	cursus in huishoudkunde	21	„
3	cursus in wasschen	21	„
4	strijkcursus	22	„
5	cursus in de behandeling der wasch	22	„
6	dek- en diencursus	22	„
7	cursus in verbandleer	11	„
8	verstelcursus	18	„
9	cursus in het boekhouden	1	leerling
10	cursus in voedingsleer	—	leerlingen
11	kookcursus voor onderwijzeressen	20	„
12	strijkcursus voor dienstboden	4	„
13	kookcursus voor koks	3	„
14	kookcursus voor dienstboden	49	„
15	verstelcursus voor dienstboden	—	„

Diploma's en getuigschriften werden uitgereikt aan: 19 leerlingen van de klasse opleiding huishoudsters, 8 leerlingen van de klasse opleiding leerares, 8 leerlingen van de klasse opleiding hulp in de huishouding, 5 leerlingen van den kookcursus voor koks en dienstboden; de cursus opleiding tot dienstboden is nog niet geëindigd.

Overgangsbewijzen ontvingen: 19 leerlingen van de voorbereidende klasse, 14 van de eerste klasse hulp in de huishouding, 13 van de klasse opleiding leerares.

Een excursie voor het bezichtigen van verschillende fabrieken werd georganiseerd voor de leerlingen van de 2e klasse opleiding huishoudster en 3e klasse opleiding leerares in de verschillende vakken; 30 leerlingen en 3 leeraressen namen er aan deel. Bezocht werden verschillende fabrieken te Deventer, Emst en Wapenvelde en het Rijkslandbouw-proefstation te Hoorn.

Gediplomeerde huishoudsters gingen, in aansluiting met haar opleiding, enkele weken als helpster mede naar een vacantiekolonie, of voor hulp in het Luthersch Diaconessenhuis te Amsterdam.

Vrijstelling ontvingen 3 geheel, 7 gedeeltelijk.

In het onderwijzend personeel kwam geen verandering.

Geldmiddelen. De school ontvangt geene subsidie. De schoolgelden zijn verschuldigd naar gelang der cursussen.

Het onderwijzend personeel bestond uit:

S. G. F. Meyboom, koken en voedingsleer, onderwijsleer; M. Wittop—Koning, koken en voedingsleer; M. v. d. Ploeg—Deggeller, huishoudkunde en gezondheidsleer; A. v. d. Veen, koken en voedingsleer, huishoudkunde en gezondheidsleer; B. v. d. Elst, koken en voedingsleer; J. Landré en J. van Langelaar, behandeling der wasch; M. de Moor—Hakstege en M. ten Boom, nuttige handwerken; A. Metz, koken en voedingsleer, huishoudkunde en gezondheidsleer; J. Ganderheyden, boekhouden; Dr. Ina van Rij—Hoekstra, verbandleer en ziekenverpleging; S. van Dissel, kennis der natuur, toegepaste scheikunde. M. Sibbelée, koken en voedingsleer; M. Bückmann, huishoudkunde en gezondheidsleer; mej. J. van Duyl en D. Ornstein, huishoudsters.

Industrieschool voor vrouwelijke jeugd (Weteringschans 31).

Onderwijs en leeraressen. Het doel der inrichting, te beginnen September 1911, zal drieërlei zijn:

1⁰ opleiding tot fraaie handwerkster;
2⁰ ,, ,, lingerie-naaister;
3⁰ ,, ,, costuumnaaister.

Voor de toelating wordt de volgende eisch gesteld: een bewijs van

het hoofd der school, dat de leerling de Lagere school heeft afgeloopen en dat zij door aanleg en vorderingen behoort tot de goede leerlingen.

Leerlingen. De nieuwe cursus ving aan met 248 leerlingen, nl. in de 1e klasse 69, 2e klasse 66, 3e klasse 55, 4e klasse 39, 5e klasse 8, 6e klasse 11, allen in onderafdeelingen verdeeld met betrekking tot het door haar gekozen vak.

Voor het examen acte nuttige handwerken slaagden 10 van 11 candidaten; idem acte fraaie handwerken slaagden 5 van 5 candidaten; idem in stenografie slaagden 3 van 3 candidaten; idem in pharmacie slaagden 10 van 14 candidaten; idem in teekenen slaagde 1 van 1 candidaat.

28 leerlingen ontvingen een getuigschrift als bewijs van voldoende vorderingen, goed gedrag en trouw schoolbezoek.

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 7465, van de Provincie Noordholland *f* 2879, van de Gemeente Amsterdam *f* 8636 en van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen *f* 1000.

Het schoolgeld voor den nieuwen cursus is nog niet vastgesteld.

3 leerlingen werden van gemeentewege kosteloos geplaatst.

Leeraressen en leeraren: Mej. H. Steiner, directrice; mej. H. Spijker, assistente; mej. M. van Dinter, nuttige en fraaie handwerken; mej. Beijer, nuttige en fraaie handwerken; mej. H. Plieger, machinenaaien; mej. H. Drieger, fraaie handwerken; mej. M. de Beer, kantwerken; mej. C. Scholten, nuttige handwerken; mej. H. Driessen, fraaie handwerken; mej. C. Ymker, mevr. van de Wall Perné—van Vooren, mej. J. Eijlers, mej. S. Vermeulen, mej. M. Willeumier, teekenen; mej. D. Looman, mej. J. Hissink en mej. van der Vliet, lager onderwijs; mej. J. Ganderheijden, boekhouden; mej. Christens, mej. Hofmeester, mej. Asscher, wollenaaien; mej. M. Eikendal, toezicht kleedkamer; de heer P. Bon, pharmacie; J. Eijsvogel, kartonneeren.

Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes en Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding (Gabriël Metsustraat 14).

Onderwijs. De Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes en Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding is verdeeld in drie hoofdafdeelingen: de afdeeling Dagteekenschool, de afdeeling Kunstambachtsschool en de afdeeling Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding.

De afdeeling Dagteekenschool heeft ten doel meisjes voor te bereiden voor verschillende teekenexamens of vrije studie in teekenen en schilderen.

De afdeeling Kunstambachtsschool heeft ten doel meisjes te leeren ontwerpen voor kunstambachten met practische beoefening van boetseeren, houtsnijden, boekbinden lithografeeren en textielwerk, waaronder ook kleederversiering.

De afdeeling Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding heeft ten doel de volledige opleiding van naaisters en coupeuses.

Het onderwijs omvat het teekenen, het styleeren, het ontwerpen voor verschillende technieken, het leeren uitvoeren van hand- en machineborduurwerk en eenige andere technieken voor stofversiering, knippen, naaien, strijken, gymnastiek, anatomie en hygiëne, schilderen, aquarelleeren, pastelteekenen, projectivisch en perspectievisch teekenen, boetseeren en gipsbewerking, houtsnijden, lithographeeren, etsen, boekbinden en versiering van bindwerk en verder alle theoretische vakken, die voor de verschillende technieken en teekenexamens noodig zijn en eenige vakken van Lager onderwijs.

Voor de toelating worden in de voorbereidende klasse en eenige cursussen geen bepaalde eischen gesteld.

In de volledige dagcursussen en in die cursussen, waar verschillende technieken onderwezen worden, zoowel als op de Vakschool, worden alleen zij toegelaten, die blijkens eene af te leggen proef, voldoende vorderingen gemaakt hebben en blijken van algemeene ontwikkeling kunnen geven.

De school staat onder beheer der Vereeniging ,,Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes" en voor een deel ook onder de Vereeniging ,,Vakschool voor Verbetering van Vrouwen- en Kinderkleeding".

Voor de Vakschool is eene afzonderlijke commissie benoemd, waarin 2 gedelegeerden uit beide besturen en één persoon, buiten de beide besturen om, door de 4 gedelegeerden te kiezen, zitting namen.

De cursus 1910/11 der Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes en de Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding is Dinsdag 6 September aangevangen met 95 leerlingen en bedraagt thans 107, verdeeld als volgt:

Dagteekenschool: volledige dagcursus, 19; idem kindercursus, 8; idem schildercursus, 19; idem teekencursus, 2.

Kunstambachtsschool: volledige dagcursus, 23; idem teekencursus, 1; idem styleercursus, 1; idem houtsnijcursus, 1; idem boekbindcursus, 1.

Vakschool: volledige vakopleiding, 23; idem costuumcursus, 7; idem atelierklasse, 2.

In de werkplaats, verbonden aan de afdeeling Boekbinden, werd veel werk aangenomen en afgeleverd, waardoor het onderwijs geheel naar de eischen der praktijk kan geschieden.

Ook op de ateliersklasse, verbonden aan de Kunstambachtsschool, en sedert 1 September overgegaan aan de Vakschool, werd een serie toiletten vervaardigd, gedeeltelijk voor rekening van de school en voor een ander deel op bestelling, ten einde een overzicht te geven van den geest, waarin de school wilde werken.

De uitslag der examens was in 1910 als volgt:

Voor het toelatingsexamen der Rijks-Normaalschool voor Teekenonderwijzers slaagde 1 van de 9 leerlingen.

Aan het toelatingsexamen der Rijks-Academie voor Beeldende Kunsten nam 1 leerlinge deel, die slaagde.

Voor het examen Lager onderwijs handteekenen slaagden alle 10 leerlingen.

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk voor de Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor Meisjes *f* 9500 en voor de Vakschool voor Vrouwen- en Kinderkleeding *f* 1500.

Van de Provincie Noordholland *f* 2000 en van de gemeente Amsterdam *f* 6000 voor de Dagteeken- en Kunstambachtsschool voor meisjes.

Van de Vereeniging „Vakschool voor Verbetering van Vrouwen- en Kinderkleeding" voor de Vakschool *f* 1000.

Van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen voor de Vakschool aan beide Vereenigingen *f* 500.

Het schoolgeld bedraagt voor de volledige dagcursussen naar vermogen: *f* 20, *f* 40, *f* 60 of *f* 80 per jaar. Voor de verdere cursussen *f* 50, *f* 30 of *f* 25 per jaar.

Door de Gemeente werden 4 leerlingen kosteloos geplaatst.

Door het Bestuur werd 1 leerlinge kosteloos geplaatst en in vele gevallen werd vermindering van schoolgeld toegestaan.

Leeraressen en leeraren: Mej. J. M. E. Kerlen, directrice, hand- en machineborduren en andere technieken voor stofversiering, rekenen, meetkunde, projectieleer, doorzichtkunde en methodologie; mevr. Ch. M. van Gelder, handteekenen; mej. A. C. Gijswijt, handteekenen en schilderen; mej. A. Sipkema, hand- en vakteekenen; mej. C. F. Stein, handteekenen; mej. H. C. Zwanenburg, handteekenen; mej. C. W. H. van Alderwerelt van Rosenburgh, hand- en machineborduren en andere technieken voor stofversiering, rekenen, meetkunde, projectieleer en lijnteekenen; mej. M. A. Faddegon, Hoofd der Vakschool, knippen, naaien, breien en verstellen; mej. J. E. S. Hissink, voortgezet Lager onderwijs en boekhouden; mej. A. M. M. Alsing, gymnastiek; mej. P. M. Branger, costuumkunde; mej. M. E. Wegerlee, naaien van onder- en bovenkleeding; Mej. C. J. Struyck, knippen en naaien van bovenkleeding; mej. M. A. Willeumier, textielwerk, verschillende technieken voor stofversiering; mevr. L. H. T. Hulshoff-Schalkwijk, anatomie en hygiëne; mej. C. Berlage, natuur-, lijn- en decoratiefteekenen; mej. A. B. Evertsen, naaien van onderkleeding en borduren; de heeren W. C. G. Rueter, vakteekenen, heraldiek en styleeren; C. A. Oosschot, boetseeren, houtsnijden en gipsbewerking; A. M. Oosterbaan, boekbinden; Jac. Jongert, vakteekenen, styleeren en ornamentleer; G. F. v. d. Wall Perné, kleedinggeschiedenis.

Eerste Ambachtsschool van de „Maatschappij voor den Werkenden Stand".

(Weteringschans 165).

Onderwijs. Het onderwijs beoogt volgens art. 3 van het reglement der ambachtsscholen, toekomstige ambachtslieden door practische en theoretische oefeningen zoover te bekwamen, als voor het leeren van de grondbeginselen van hun vak noodzakelijk wordt geacht.

Om toegelaten te worden zijn bij art. 3 van het reglement de volgende eischen vastgesteld:

a dat de candidaat bij de toelating den twaalfjarigen leeftijd heeft bereikt, maar dat hij zijn zestiende jaar nog niet is ingetreden;

b een vaccinebewijs;

c het getuigschrift van loffelijk ontslag van een lagere school of een verklaring van het hoofd daarvan, dat hij het onderwijs met vrucht heeft gevolgd. Bij gebreke van die stukken kan opname plaats hebben na het met gunstigen uitslag afleggen van een examen, waarbij blijken moeten gegeven worden, dat de candidaat voldoend lager onderwijs heeft genoten.

Het onderwijs omvat, voor zoover betreft het practische gedeelte: timmeren, schilderen, meubelmaken en houtdraaien, en wat aangaat het theoretische gedeelte: vak- en handteekenen, lager-, herhalings- en meer uitgebreid lager onderwijs en kennis der bouwstoffen en gereedschappen, doch zoodanig opgevat, dat het den leerling bij de uitoefening van zijn beroep van direct nut is. Het werk, dat den leerlingen wordt opgegeven, is het maken van oefeningsstukken, volgens een vooraf vastgesteld leerplan, welke stukken bijna zonder uitzondering op ware grootte worden vervaardigd. Het meerendeel der werkstukken van de leerlingen uit de hoogste klassen wordt later uit elkander genomen en gebruikt voor de aanvangsklasse. De tweejarige cursus is van te korten duur, om de leerlingen zoover te brengen, dat gedurende dien leertijd behalve noodzakelijke oefeningsstukken ook nog andere voorwerpen van veel beteekenis vervaardigd kunnen worden. De Ambachtsscholen der Maatschappij voor den Werkenden Stand te Amsterdam zijn de eenige in ons land, waar de cursus slechts 2 jaren duurt. Alle andere hebben 3-jarigen cursus. Op de school worden geen bestellingen uitgevoerd, wel werden enkele malen aanvragen gedaan, doch steeds afgewezen.

De leerlingen krijgen alle benoodigde leermiddelen en gereedschappen in bruikleen, alsmede alle materialen voor de opgegeven werkstukken. Van de gereedschappen wordt niets ten geschenke gegeven, alleen wordt aan hen, die met een getuigschrift de school verlaten, eenig nieuw gereedschap als aandenken medegegeven. Van de werkstukken ontvangen zij, op enkele uitzonderingen na, niets. Bij elke vacantie worden de leerlingen uitgenoodigd, om in den vrijen tijd werkstukken of teekeningen te maken, terwijl voor een goede uitvoering prijzen

worden toegekend. Deze maatregel heeft voornamelijk ten doel het zelfstandig werken van de leerlingen te kunnen beoordeelen.

Leerlingen. 73 leerlingen verwierven, na den tweejarigen cursus doorloopen te hebben, een getuigschrift ten bewijze, dat zij het onderwijs met vrucht hadden gevolgd; 1 leerling verwierf het niet.

Den 1sten Maart werden tot de school 43 leerlingen toegelaten (27 timmerlieden, 12 meubelmakers en 4 schilders).

Den 16den Augustus werden tot de school 62 leerlingen toegelaten (41 timmerlieden, 9 meubelmakers en 12 schilders).

De nieuwe cursus is 15 Augustus begonnen met 199 leerlingen, verdeeld als volgt:

I	42	9	12
II	31	11	5
III	29	9	11
IV	29	2	9
Totaal	131	31	37

Geldmiddelen. De inrichting genoot de volgende subsidiën: van het Rijk ƒ 14.545; van de provincie Noordholland ƒ 4000; van de gemeente Amsterdam ƒ 14.545; en van collegiën of andere lichamen ƒ 1500.

Het schoolgeld bedraagt ƒ 15 per jaar.

33 leerlingen genoten vrijstelling van de verplichting tot betaling van schoolgeld; hiervan waren 9 kosteloos geplaatst van stadswege.

Leeraren: E. Jelsma, directeur; J. W. Blijenburg, onder-directeur, vakteekenen voor timmerlieden en bijbehoorend mondeling onderwijs; J. Arendse, timmeren en lijnteekenen; C. van den Berg, timmeren en vakteekenen voor timmerlieden; C. Moojen, timmeren; N. F. van Ruth, timmeren; G. Voogt, meubelmaken; J. Hoenders, schilderen; de laatste 6 heeren geven tevens onderwijs in de kennis van materialen; J. B. Schreiner, schilderen; H. F. Petersen, draaien; A. van Hattum, vakteekenen voor timmerlieden en bijbehoorend mondeling onderwijs; J. L. van Ishoven, vakteekenen voor meubelmakers en bijbehoorend mondeling onderwijs; M. C. T. Vermeulen, vakteekenen voor schilders en handteekenen; J. Kaper, handteekenen; J. G. H. Mölman en J. H. E. Schmid.

Avondteekenschool voor Handwerklieden van de „Mij. voor den Werkenden Stand".

Onderwijs. Het doel van deze school is volgens art. 1 van het reglement: „het geven van onderwijs in het teekenen, het hout- en marmerschilderen, het boetseeren en in de kennis der materialen, gereedschappen en werktuigen, aan aankomende timmerlieden, ververs, inclusief hout- en marmerschilders, meubelmakers, machinisten en smeden, instrumentmakers, aanleggers van gas- en waterleidingen, lood-, zink- en blikwerkers, koperslagers, steenhouwers, metselaars,

modelleurs, stukadoors, houtsnijders, behangers, rijtuigmakers, scheepstimmerlieden, lithografen, tuinlieden en verder aan allen, die in hun beroep oefening van oog en hand behoeven".

„Deelgenomen kan worden door personen van elken leeftijd, echter niet beneden 12 jaar, die volgens het oordeel van den directeur voldoende lager onderwijs hebben genoten". Aan hen, die het in art. 1 genoemde onderwijs genoten hebben, of eene daarmede gelijke bekwaamheid blijken te bezitten, wordt voortgezet vakonderwijs gegeven tot opleiding voor onderbaas of meesterknecht in fabriek of werkplaats.

Aan de Avondteekenschool Weteringschans 165 vroeg en verkreeg de heer W. B. Groeneveld, wegens zijne benoeming tot leeraar aan de burgeravondschool te Haarlem, eervol ontslag.

In de vacature werd voorzien door de benoeming van den heer W. J. Hasman.

Om particuliere zaken vroeg en verkreeg de heer P. Th. Stornebrink tijdelijke ontheffing uit zijne functie. In zijne plaats werd tijdelijk aangesteld de heer A. P. Th. Stornebrink. Bij de afdeeling electriciens werd voor twee avonden per week benoemd de heer P. H. Pieters.

Aan de hulpvakteekenschool Mauritskade 28B vroeg en verkreeg de heer Ph. A. Risch eervol ontslag door vertrek naar elders.

In zijn plaats werd benoemd de heer K. H. Ch. Heuer.

Leerlingen. 27 leerlingen verwierven een diploma, ten bewijze, dat zij met vrucht het onderwijs, bedoeld in art. 1 van het Reglement, hebben genoten. Aan de hulpvakteekenschool Marnixstraat 317 verwierven 9 leerlingen een diploma en aan die op de Mauritskade 28B 12 leerlingen een dergelijk bewijs. Aan de avondteekenschool Weteringschans behaalden 5 leerlingen het diploma, bedoeld in art. 2 van het reglement. Het totaal aantal diploma's is dus 53.

Aan 345 leerlingen werd het getuigschrift voor bevordering naar eene hoogere klasse uitgereikt. Aan de hulpvakteekenschool Marnixstraat was dit aantal 168 en aan die aan de Mauritskade 167. Totaal dus 680 getuigschriften.

De nieuwe cursus begon met 572 leerlingen; het aantal ingeschrevenen was 1304; hiervan werden 267 geplaatst in de hulpschool Marnixstraat en 216 in de hulpschool Mauritskade 28B; zonder opgaaf van redenen bedankten er 26, verder bedankten er 10 door het bij latere oproeping reeds op eene andere school geplaatst zijn, 6 door vertrek naar elders, 5 door verandering van werkkring, 6 door huiswerk voor andere inrichtingen van onderwijs, 8 wegens laat werken bij den patroon, 2 door ziekte, 1 door ziekte van zijn vader en 1 door het niet willen onderteekenen der verklaring tot het getrouw bijwonen van den zomercursus voor electriciëns, terwijl 97 zonder opgaaf van redenen niet opkwamen, zoodat wegens plaatsgebrek afgewezen

moesten worden 86. Van de geplaatsten bezochten reeds 621 vroeger de school, zoodat 434 nieuwe leerlingen waren.

De leerlingen waren als volgt verdeeld over de klassen:

1 afdeeling timmerlieden, met 151 leerlingen, verdeeld over 6 klassen.

1 afdeeling meubelmakers, stoffeerders en rijtuigmakers met 47 leerlingen, verdeeld over 2 klassen.

1 afdeeling smeden, machinisten en electro-technische werklieden, met 150 leerlingen, verdeeld over 6 klassen.

1 afdeeling koper-, lood- en zinkwerkers, steenhouwers, metselaars en stukadoors, met 41 leerlingen, verdeeld over 2 klassen.

1 afdeeling scheepstimmerlieden, met 29 leerlingen, verdeeld over 2 klassen.

1 afdeeling schilders, lithographen enz., met 126 leerlingen, verdeeld over 6 klassen.

Over deze klassen waren nog 27 leerlingen verdeeld van verschillende andere beroepen.

De 267 leerlingen in de hulpschool Marnixstraat zijn als volgt verdeeld:

1 afdeeling timmerlieden, met 70 leerlingen, verdeeld over 6 klassen.

1 afdeeling meubelmakers, stoffeerders, enz. met 60 leerlingen, verdeeld over 3 klassen.

1 afdeeling smeden, enz. met 73 leerlingen, verdeeld over 4 klassen.

1 afdeeling koper-, lood- en zinkbewerkers, enz. met 27 leerlingen, verdeeld over 2 klassen.

1 afdeeling schilders, enz. met 15 leerlingen, verdeeld over 1 klas

Over deze klassen zijn nog 22 leerlingen van andere beroepen verdeeld.

De 216 leerlingen in de hulpschool Mauritskade 28B zijn als volgt verdeeld:

1 afdeeling timmerlieden, met 69 leerlingen, verdeeld over 5 klassen.

1 afdeeling meubelmakers, stoffeerders, enz., met 22 leerlingen, verdeeld over 1 klasse.

1 afdeeling smeden, enz., met 77 leerlingen, verdeeld over 4 klassen.

1 afdeeling koper-, lood- en zinkwerkers, enz. met 19 leerlingen, verdeeld over 1 klasse.

1 afdeeling schilders, enz., met 11 leerlingen, verdeeld over 1 klas.

Over deze klassen zijn nog 18 leerlingen verdeeld van verschillende andere beroepen.

Onder de 572 leerlingen, die de school bezochten, waren 66, die tevens de 1e Ambachtsschool en 18, die de 2e Ambachtsschool bezoeken.

64 waren oud-leerlingen van de 1e Ambachtsschool en 15 oud-leerlingen van de 2e Ambachtsschool, (jongens, die deze laatste scholen dus sedert korteren of langeren tijd verlaten hebben).

Onder de 267 leerlingen, die de hulpschool Marnixstraat 317 bezochten, waren 15, die tevens de 1e Ambachtsschool en 6, die de 2e Ambachtsschool bezoeken.

31 waren oud-leerlingen van de 1e Ambachtsschool en 2 oud-leerlingen van de 2e Ambachtsschool.

Onder de 216 leerlingen, die de hulpschool Mauritskade 28B bezochten, waren 18, die tevens de 1e Ambachtsschool en 13, die de 2e Ambachtsschool bezoeken.

14 waren oud-leerlingen van de 1e Ambachtsschool en 10 oud-leerlingen van de 2e Ambachtsschool.

Geldmiddelen. De inrichting genoot de volgende subsidiën: van het Rijk, *f* 8868, van de provincie Noordholland *f* 2000, van de Gemeente Amsterdam *f* 9041; voor de Hulpteekenschool aan de Mauritskade: van het Rijk *f* 2700, van de provincie Noordholland *f* 1000, van de gemeente Amsterdam *f* 3335; voor de Hulpteekenschool aan de Marnixstraat: van het Rijk *f* 3300, van de provincie Noordholland *f* 1000 en van de gemeente Amsterdam *f* 4565,50.

Het schoolgeld bedraagt *f* 4 per cursus en *f* 2 voor hen, die tevens een der beide ambachtsscholen bezoeken.

Vrijstelling van betaling van schoolgeld werd verleend: op de avondteekenschool Weteringschans aan 29, op de hulpteekenschool Marnixstraat aan 17 en op de hulpteekenschool Mauritskade aan 15 leerlingen.

Leeraren gebouw der Eerste Ambachtsschool.

E. Jelsma, directeur; J. W. Blijenburg, onder-directeur; C. Moojen, vakteekenen voor timmerlieden; T. M. Veen, aanvangsonderwijs in het technisch teekenen; G. J. Rutgers, vakteekenen in bouwkunde; Ph. J. Hamers, idem; N. D. Koene, vakteekenen voor timmerlieden; N. F. van Ruth, idem; A. P. Th. Stornebrink, idem; M. W. Smijtink, vakteekenen voor metselaars, steenhouwers en loodgieters; J. L. van Ishoven, idem meubelmakers, behangers en stoffeerders; G. van der Roest, idem rijtuigmakers, H. J. Kramme, idem scheepstimmerlieden; H. C. Grosjean, idem machinewerkers en werktuigkundigen; D. ten Doesschate, idem smeden en machinewerkers; W. J. Hasman, idem, idem; J. P. te Winkel Jr., aanvangsonderwijs werktuigkundig teekenen; H. J. C. Haver, P. Pauw en P. H. Pieters, vakteekenen en verder onderwijs aan monteurs voor electr. installatie; T. T. Bartels, meetkunde enz. voor de afd. electr. techn. onderwijs; A. G. Steelink, handteekenen; P. J. Honig, ornament- en handteekenen; W. Raedeker, boetseeren; J. B. Benard, hout- en marmerschilderen en andere penseeloefeningen; G. H. Botje, idem; T. Reijenga Tzn., idem; J. Hoenders, idem.

Hulpvakteekenschool, Marnixstraat 317.

Leeraren: C. Zander, directeur; C. van den Berg, eerst. aanw. vakt. voor timmerlieden; H. van Dorp, vakteekenen voor meubel-

makers, behangers en stoffeerders; K. Bergvelt, idem, idem; A. P. J. de Groot, idem voor smeden en machinewerkers; H. H. Hagedorn, idem voor timmerlieden; C. van Hemert, idem, idem; B. de Jager, idem voor metselaars, steenhouwers en loodgieters; C. C. Metzer, idem voor smeden en machinewerkers; C. F. G. Lorenz, idem voor timmerlieden; Adr. Moen, aanvangsonderwijs technisch teekenen; J. B. Schreiner, ornament- en handteekenen; H. Visser, vakteekenen voor timmerlieden; T. Lammers, vakteekenen voor timmerlieden; B. van Wamelen, idem; J. P. Ponstijn, aanvangsonderwijs technisch teekenen; J. J. Wesseling Jr., vakteekenen voor smeden en machinewerkers.

Hulpvakteekenschool, Mauritskade 28B.

Leeraren: E. Jelsma, directeur; J. Arendse, eerst. aanw. vakt. voor timmerlieden; W. J. Sandhövel, vakt. voor timmerlieden; H. Evers, idem; K. de Vries, idem; A. van Konijnenburg, vakt. voor smeden en machinewerkers; K. H. Ch. Heuer, idem; A. J. Schipper, vakt. voor idem; A. H. Jansen, idem voor meubelmakers, behangers en stoffeerders; H. C. Koch, ornament- en handteekenen; D. A. Lens, aanvangsonderwijs werktuigkundig teekenen; D. Nierop, idem technisch teekenen; P. Verhave, vakt. voor metselaars, steenhouwers en loodgieters.

Tweede Ambachtsschool van de „Mij v. d. Werk. Stand, afd. Ambachtsscholen".
(Westerstraat 187).

Onderwijs. Het doel der inrichting is hetzelfde als van de 1e Ambachtsschool; ook zijn dezelfde eischen voor de toelating gesteld. De cursus is een tweejarige en het onderwijs, dat vroeger uitsluitend aan toekomstige smeden en bankwerkers gegeven werd, strekt zich sedert 1 Maart ook uit over meubelmakers en timmerlieden en is verdeeld over 4 klassen. De cursussen loopen van Maart—Juli en van Augustus—Februari. Tweemaal in het jaar heeft een toelatingsexamen plaats, nl. half Februari en half Juli. Candidaten, die loffelijk ontslagen zijn van de lagere school of door een verklaring van het hoofd der school kunnen aantoonen, dat zij het lager onderwijs met vrucht genoten hebben, worden van dit examen vrijgesteld. Het theoretisch onderwijs loopt over rekenen, algebra, meetkunde, natuur- en werktuigkunde, stoomwerktuigkunde, Nederlandsche taal en schrijven, hand-, lijn- en vakteekenen. Zoowel bij het theoretisch als het practisch onderwijs worden de eigenschappen van het materiaal en de bijzonderheden van de gereedschappen besproken. Alle leerlingen, die de ijzerbewerking volgen, krijgen onderwijs in het smeden, bankwerken en de plaatbewerking. Naar een bepaald plan moeten de leerlingen een reeks van werkstukken maken. Later wordt het vervaardigen dier werkstukken afgewisseld door het maken van gereedschap,

passers, winkelhaken, enz. In het laatste halfjaar worden meestal ingewikkelder werkstukken ter vervaardiging of afwerking gegeven, zooals ratelboor, snij-ijzer, eenvoudige machine-onderdeelen als drijf- en zuigerstang, kussenblok met de daarbij behoorende metalen, enz. Behalve smeedijzer en staal wordt dus ook gegoten ijzer en messing of geel koper bewerkt. De meubelmakers en timmerlieden hebben nog te weinig onderwijs genoten om dat nu reeds te kunnen omschrijven.

Als de rapporten van de leeraren daartoe aanleiding geven, krijgen de leerlingen bij het verlaten der school een getuigschrift, waarbij een klein geschenk, bestaande uit eenig gereedschap, dat de leerling zelf gedurende den cursus heeft vervaardigd.

Tot leeraar in het meubelmaken werd benoemd de heer P. Baan, in het timmeren F. Bijlsma, in het lijn- en vakteekenen, J. Wesselink Jr. en in bankwerken C. Heins.

De leerlingen maken vóór het verlaten der school een proefstuk, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met zuivere afwerking, doch ook met den tijd daaraan besteed. Op dit laatste wordt in de hoogste klasse trouwens voortdurend gelet, om net en vlug werken zooveel mogelijk hand aan hand te doen gaan. Er wordt niet op bestelling gewerkt.

Leerlingen. 1 Januari telde de school 237 leerlingen.

26 Februari ontvingen 62 leerlingen een getuigschrift, 4 niet.

De eerste cursus begon 1 Maart met 260 leerlingen, waarvan 85 nieuwe.

1e klasse 88, 2e klasse 51, 3e klasse 66, 4e klasse 55.

Door gebrek aan plaats werden 210 candidaten afgewezen.

22 Juli ontvingen 50 leerlingen een getuigschrift, 2 niet.

De tweede cursus begon 15 Augustus met 292 leerlingen, waarvan 92 nieuwe.

1e klasse 95, 2e klasse 89, 3e klasse 46, 4e klasse 62.

Door gebrek aan plaats werden 176 candidaten afgewezen.

Geldmiddelen. De school wordt geheel door de Gemeente bekostigd. Deze kosten bedroegen, incl. Ambachtsavondschool en burgeravondschool, over 1909 *f* 36.804,94½.

Het schoolgeld bedraagt *f* 15 per jaar, met inbegrip van schoolbehoeften.

In het eerste halfjaar genoten 63 leerlingen vrijstelling van de verplichting tot het betalen van schoolgeld, in het tweede halfjaar 81.

Leeraren. C. Zander, directeur; J. Hofland, onderdirecteur, vakteekenen, stoomwerktuigkunde en materialenleer; A. W. Hes, lijn- en vakteekenen en projectieleer; J. H. de Groot, vakteekenen en projectieleer; W. Maandag, handteekenen; B. J. van Trotsenburg, natuur- en werktuigkunde; P. Nortier, rekenen, meetkunde, algebra;

T. T. Bartels, Ned. taal, rekenen, meetkunde, algebra; J. de Zwaan, bankwerken en plaatwerken; C. W. Hoffmann en D. A. Lens, bankwerken; H. Lettinck, plaatwerken; W. Raap en G. C. van Dongen, vuurwerken; C. Heins, bankwerken; W. Addeson, vakteekenen, stoomwerktuigkunde en materialenleer; J. Wesselink, lijn- en vakteekenen en projectieleer; P. Baan, meubelmaken; F. Bijlsma, timmeren; J. van Schaik, handteekenen (tijdelijk).

Avond-ambachtsschool en Burgeravondschool van de „Maatschappij voor den Werkenden Stand",
Afdeeling Ambachtsscholen (Westerstraat 187).

Onderwijs. De cursus 1910—11 der Avond-ambachtsschool begon Maandag 5 September met 8 klassen, 3 parallel-eerste, 3 parallel-tweede en 2 parallel-derde klassen.

De lessen der Burgeravondschool begonnen Maandag 3 October met alleen vierde en vijfde klassen, te zamen 3.

De Avond-ambachtsschool, die de plaats der Burgeravondschool vervult, beoogt de opleiding van ambachtslieden, voorloopig speciaal timmerlieden, smeden, bankwerkers, enz., door het geven van onderwijs in lijn-, hand- en vakteekenen, rekenen en meetkunde, de eerste beginselen der natuur- en werktuigkunde en Nederlandsche taal, wat de theoretische vakken; in timmeren of smeden, wat de practijk aangaat. Onze Commissie wil er hier nogmaals op wijzen, dat deze vorm van avondonderwijs hier ter stede vooral noodig is, omdat door de jongens op de werkplaatsen geen voldoende practische opleiding genoten wordt.

Voor de toelating tot de school wordt vereischt de kennis van lezen en schrijven, de beginselen der rekenkunde en de gronden der Nederlandsche taal. Geen examen behoeven de candidaten af te leggen, welke loffelijk ontslagen zijn van de lagere school of door een verklaring van het hoofd der school kunnen aantoonen, dat het lager onderwijs met vrucht door hen genoten is, terwijl de candidaten, die een schriftelijk bewijs kunnen overleggen, dat zij in de practijk werkzaam zijn en overigens aan de eischen van toelating voldoen, bij de plaatsing den voorrang hebben.

Aan de Avond-ambachtsschool werden tot leeraren voor het onderwijs in het handteekenen benoemd de heer L. van der Meer, in het bankwerken de heer J. de Zwaan, en in Nederl. taal en rekenen de heer J. E. Holthuis. Tot tijdelijk leeraar in het rechtlijnig teekenen werd ook voor dezen winter benoemd de heer J. van der Woord.

Voor de Avond-ambachtsschool werden natuurlijk alleen adspiranten voor het 1e en 2e leerjaar opgeroepen. Hiervoor meldden zich veel smeden aan, maar slechts vijf timmerlieden.

Leerlingen. Op de school zijn 261 leerlingen, nl. 14 timmerlieden, 245 smeden, bankwerkers of ketelmakers en 2 loodgieters.

Zij zijn als volgt in klassen verdeeld:

Avond-ambachtsschool.

Eerste leerjaar	3 klassen	—	78 leerlingen
Tweede „	3 „	—	71 „
Derde „	2 „	—	49 „

Burgeravondschool.

Vierde en vijfde leerjaar . .	3 „	—	63 „

Wegens plaatsgebrek werden voor de Avond-ambachtsschool 63 adspiranten afgewezen, voor de Burgeravondschool konden 4 adspiranten niet geplaatst worden.

Geldmiddelen. De school wordt door de Gemeente bekostigd. Het schoolgeld bedraagt 20 cts. per leerling per week, voor minvermogenden 10 cts. en voor onvermogenden kosteloos.

Vrijstelling van de betaling van schoolgeld werd verleend aan 51 leerlingen.

Leeraren: C. Zander, directeur; J. Hofland, onder-directeur; W. J. des Bouvrie, G. J. Harterink, vakteekenen voor metaalbewerkers; A. W. Hes, rechtlijnig teekenen; W. Addeson, vakteekenen; H. J. van Dijk, handteekenen; W. F. Elfrink, rekenen en meetkunde; A. P. de Ruiter, rekenen en meetkunde; J. van Asperen, vakteekenen voor timmerlieden, metselaars, enz.; Iz. A. J. de Wilde, Nederlandsche taal en rekenen; J. van Schaik, handteekenen; G. H. Mohrmann, C. W. Hoffmann, bankwerken; L. van der Meer, handteekenen; J. de Zwaan, bankwerken; J. E. Holthuis, rekenen en meetkunde.

Tijdelijk leeraar. J. van der Woord, rechtlijnig teekenen.

Industrieschool van de „Maatschappij voor den Werkenden Stand".

(Groeneburgwal 24).

Onderwijs en leeraren. Er wordt onderwijs gegeven aan bouwkundigen, werktuigkundigen en kunst-industrieelen in bouwkundig- en werktuigkundig teekenen en handteekenen, wiskunde, projectieleer en perspectief, materialenkennis, grafische statica, bouwadministratie, leer van het stoomwerktuig, electriciteitsleer, stijl- en ornamentleer, architectonische vormenleer en mechanica.

Leerlingen, die de lagere school hebben doorloopen, kunnen zonder examen geplaatst worden. Na het eerste jaar wordt met de ouders der leerlingen in overleg getreden, wanneer het blijkt, dat de leerlingen te weinig aanleg hebben om de lessen met vrucht te volgen. Een toelatingsexamen is er feitelijk niet.

De heer A. A. Kok kon het onderwijs in de wiskunde (3 uur per week) wegens gebrek aan tijd niet meer geven en werd vervangen door den heer F. N. Scheephorst (3 uur in de 1e en 2e klasse en 2 uur in de voorbereidende klasse.

Leerlingen. In de hoogste afd. handteekenen waren 4 leerlingen, die het diploma verwierven.

In de afd. handteekenen (vervolgklasse) werkten 12 leerlingen.

Van de bouwkundigen (vervolgklassen) verwierven van de 15 leerlingen 9 het diploma; 4 werden niet gediplomeerd, 2 hadden reeds het vorige jaar het diploma verworven, en maakten nog één 2e jaar mee.

Van de 44 bouwkundigen (3e klasse) werden 14 gediplomeerd, 30 niet.

Van de werktuigkundigen (3e klasse) werden 7 leerlingen gediplomeerd.

De nieuwe cursus ving aan met 200 leerlingen. 6 candidaten konden wegens plaatsgebrek niet worden toegelaten. In het begin van September meldden zich nog 29 aan. Hiervan konden in den loop van de maand September nog eenige worden geplaatst. In de klassen handteekenen en de voorbereidende klasse bouw- en werktuigkundig teeteekenen bleven te zamen 12 plaatsen open. De leerlingen die zich hadden aangemeld en niet konden worden geplaatst waren allen bouw- of werktuigkundigen, die voor de hoogere klassen in aanmerking kwamen.

De leerlingen van den cursus 1908—1909 waren verdeeld als volgt:

	Voorber. klasse	1e klasse	2e klasse	3e klasse	Vervolgkl.
Bouwkundigen	17	23	39	44	15
Wertuigkundigen		9	15	7	—
Handteekenaars	—	2	3	7	12
	17	34	57	58	27

Totaal 199 leerlingen, waaronder de toehoorders.

6 leerlingen volgden als toehoorders de theorielessen. In 't geheel werden 93 nieuwe leerlingen geplaatst.

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 3300, van de Provincie Noordholland *f* 1000, van de gemeente Amsterdam *f* 3300, van de Maatschappij voor den Werkenden Stand *f* 1800, aan ontvangen schoolgeld ± *f* 6000.

Het schoolgeld bedraagt voor volledig onderwijs *f* 35, voor teekenlessen *f* 25, voor de theorielessen *f* 15. Behalve voor de hospitanten is *f* 2,50 entréegeld verschuldigd.

20 leerlingen werden volgens door de Gemeente gestelde voorwaarden kosteloos geplaatst.

Leeraren: B. W. Wierink, directeur, stijl- en ornamentleer; Ch. Bakker, handteekenen; K. van Buuren, werktuigkundig teekenen, leer van het stoomwerktuig; C. Citroen, bouwkundig teekenen; F. de Graaf, handteekenen, voorbereiding wiskunde, projectieleer; H. Hana, lijnteekenen, projectievisch handteekenen, projectieleer; A. Hemelman, handteekenen; H. van Jaarsveld, bouwkundig teekenen, materialenleer; A. A. Kok, bouwkundig teekenen; K. van Leeuwen,

handteekenen; E. P. Messer, bouwkundig teekenen; I. H. M. van der Meij, handteekenen; J. J. van Noppen, bouwkundig teekenen en arch. vormleer; W. Pothast, handteekenen; J. Ringk, werktuigkundig teekenen; J. Roosing, bouwkundig teekenen, proj. handteekenen voor machinisten; J. A. van der Sluijs Veer, bouwkundig teekenen (repetitor); M. Springer, wiskunde; F. N. Scheephorst, wiskunde; E. W. Stork, electriciteitsleer; J. G. Wattjes, graphische statiek.

Electrotechnische school (Kweekschool voor Electriciens).

(Looiersgracht 41).

Onderwijs en leeraren. Deze inrichting dient volgens het programma om „jongelieden zoowel practische als theoretische kennis op het gebied der electrotechniek te leeren, opdat zij later in staat zijn zooveel mogelijk zelfstandig en oordeelkundig op te treden; en zich verder zoo te bekwamen, dat zij als leerling-monteur enz. werkzaam kunnen zijn".

Het onderwijs omvat:

a practijk: 1 metaalbewerking, 2 practische montage;
b electrotechniek;
c machine-teekenen en electrotechnisch teekenen;
d mechanische technologie;
e werktuigkunde en stoomwerktuigkunde;
f Nederlandsche taal, rekenen, algebra, vlakke meetkunde, goniometrie, trigonometrie, stereometrie, natuurkunde en rondschrift.

Voor de toelating zijn de volgende eischen gesteld: *a* 14-jarige leeftijd; *b* bewijs, dat de candidaat de lagere school met goed gevolg heeft doorloopen; dit laatste moet blijken door het afleggen van een schriftelijk en mondeling examen.

Leerlingen. 20 leerlingen verwierven bij de examens in Februari en Juli het eind-diploma; 16 werden afgewezen.

Bij den aanvang van den nieuwen cursus werden 21 candidaten toegelaten; het totale aantal leerlingen bedroeg 88, verdeeld over 5 klassen (de 4e klasse is tijdelijk opgeheven):

1e klasse 17, 2e klasse 14, 3e klasse 17, 5e klasse 19, 6e klasse 21.

Geldmiddelen. De inrichting geniet geen subsidiën.

Het schoolgeld bedraagt *f* 100 per jaar voor de beide eerste leerjaren, *f* 125 voor het volgende.

Vrijstelling van de betaling van schoolgeld wordt niet verleend.

Leeraren: K. E. van Rijsinge, directeur, schoolvakken; H. A. Romeyn, (Electrotechnisch Ingenieur), electrotechniek, Mechn.-Technologie en electrotechnisch teekenen; J. M. van Vrijberghe de Coningh, machine-teekenen en stoomwerktuigkunde; M. Hertogs (Doct. wis-, natuur- en werktuigkunde), Ph. Heeneman (cand. wis- en natuurkunde M. O. K 1) algebra, meetkunde enz.; W. F. Koeberg, metaalbewerking; J. O. Bueninck (monteur), practische montage.

Teekenschool voor Kunstambachten (Da Costakade 64)

Onderwijs en leeraren. Deze school verschaft aan de beoefenaren van een kunstambacht de gelegenheid, om, na des daags bij een patroon practisch werkzaam te zijn geweest, zich in den winter des avonds, of in den zomer des ochtends practisch en aesthetisch te ontwikkelen.

Voor de toelating wordt vereischt voldoende vaardigheid in schrijven, lezen en rekenen.

In een 4-jarigen cursus wordt aan deze school onderwijs gegeven aan:

1⁰ schilders, lithografen, behangers, stoffeerders, graveurs, zincografen, photografen, electriciens, tooneel- of andere decoratieschilders, die grootendeels in algemeene klassen worden saamgevat, en onderricht ontvangen in:
   natuur- en lijnteekenen (1e jaar),
   natuur- en vakteekenen (2e, 3e en 4e jaar),
   ornament- en stijlleer, heraldiek, kleurenleer, eenvoudige plantkunde, perspectief en projectie.

2⁰ Verder zijn er vak-afdeelingen uitsluitend voor:
   meubelmakers,
   metaalbewerkers,
   hout- en marmerschilders,
   beeldhouwers.

Leerlingen. De cursus 1909—1910 werd geopend met 349 leerlingen, waarvan 150 nieuwe leerlingen, terwijl wegens plaatsgebrek geen leerlingen werden afgewezen.

De leerlingen waren verdeeld over 11 klassen:

1e jaar natuur- en lijnteekenen	35 + 33 = 68	leerlingen
2e 〃 〃 〃 vakteekenen	30 + 31 = 61	〃
3e 〃 〃 〃 〃	35	〃
4e 〃 〃 〃 〃	41	〃
meubelmakers-vakteekenles	29 + 34 = 63	〃
metaalbewerkersklasse	29	〃
boetseer- en beeldhouwersklasse	18	〃
hout- en marmerschildersklasse	34	〃
11 klassen en	349	leerlingen

Een einddiploma wordt niet uitgereikt.

Geldmiddelen. De inrichting genoot evenals het vorige jaar de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 4000, van de provincie Noordholland *f* 2000 en van de gemeente Amsterdam *f* 5500.

Het schoolgeld bedroeg voor den wintercursus *f* 5, voor den zomercursus *f* 2,50.

Vrijstelling van betaling van schoolgeld werd dit jaar aan 3 leerlingen verleend.

Leeraren: J. Godefroy, directeur, kunstgeschiedenis, stijlleer, perspectief en projectie; G. Reuter, vakteekenen, ornamentleer, heraldiek; A. A. Tekelenburg, vakteekenen, kleurenleer, plantkunde; R. Stroth, T. Tjeerde, A. H. v. d. Wal, C. A. Smout, lijn- en natuurteekenen, ornamentleer; A. Grimmon, vakteekenen voor metaalbewerkers; D. van Dorp, vakteekenen voor meubelmakers; J. Hoegen, lijnteekenen voor meubelmakers; C. Oosschot, boetseeren en houtsnijden; D. Gingnagel, hout- en marmerschilderen.

Avond-ambachtsschool voor Timmerlieden „Concordia Inter Nos", onder beheer van het Dep. Amsterdam der Maatschappij van Nijverheid.

(Frederik Hendrikstraat 115)

Onderwijs en leeraren. In deze inrichting worden jongelieden, overdag werkzaam bij een patroon, zoowel theoretisch als practisch door avondonderwijs opgeleid tot timmerman. De cursus duurt 8 maanden.

Voor de toelating wordt vereischt een bewijs van ontslag der lagere school of een bewijs, dat voldoend lager onderwijs genoten is, af te geven door het schoolhoofd.

Aan deze school is aanwezig een modellenzaal, bevattende verschillende constructie-modellen (kappen, spanten, trappen, kozijnen, fundeeringen en verschillende houtverbindingen, eenvoudige werktuigen voorkomende in den bouw) alles op ware grootte. Bovendien een verzameling bouwmaterialen en modellen van verschillende dakbedekkingen. Dit alles wordt bij de lessen in theorie en practijk gebruikt, zoowel ter verduidelijking van het gesprokene, als voor 't maken van opmetingen.

Practisch timmeronderricht wordt in de 3e, 4e en 5e klasse gegeven. In de 2e klasse worden 2½ uur gewijd aan „op de plank zetten", in de 3e aan „afschrijven van het werkstuk op het hout", terwijl in de 4e en 5e klasse 2½ uur zijn bestemd voor „uitslaan op het schot".

Aan leerlingen der lagere klassen werd gelegenheid gegeven tot timmeren op den Zaterdagavond. Wij hopen, dat eerlang in deze klassen ook volledig practisch onderricht zal worden gegeven, gelijk op de Avond-Ambachtsschool 't geval is.

Wegens gebrek aan plaats ontvangen de 1e en 2e klasse o. a. les in het vakteekenen in de school voor L. O. N°. 86 in de Frederik Hendrikstraat, een toestand, die de commissie ten spoedigste hoopt beëindigd te zien.

De leerlingen der 3e, 4e en 5e klasse ontvangen thans van dezelfde leeraren zoowel practisch als theoretisch vakonderricht. Iedere leeraar heeft dus zijn eigen jongens klaar te maken. Daarnaast is gebroken met het klassikaal vakonderwijs, in zooverre, dat door elke geheele klasse wel een zelfde onderwerp van het program wordt behandeld, maar dat aan elken leerling iets verschillends ter uitwerking wordt gegeven.

Leerlingen. De school telde bij den aanvang van den nieuwen cursus 262 leerlingen, waarvan

67	in	de	1e	klasse,	(3	afdeelingen)	
63	„	„	2e	„	(3	„	)
46	„	„	3e	„	(2	„	)
44	„	„	4e	„	(2	„	)
42	„	„	5e	„	(2	„	)

In de 4e en 5e klasse zijn 12 volwassenen ingedeeld.

Er werden 97 nieuwe leerlingen toegelaten en geen afgewezen.

Het einddiploma, voor het met gunstigen uitslag doorloopen van den vijfjarigen cursus, werd uitgereikt aan 7 leerlingen met zeer goed, 10 met goed en 9 leerlingen met voldoende.

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 5600, van de provincie Noordholland *f* 2000 en van de gemeente Amsterdam *f* 5600.

Het schoolgeld bedraagt 75 cents per maand (schooljaar 8 maanden), voor minvermogenden *f* 4, *f* 3 of *f* 2 per schooljaar.

Vrijstelling van betaling van schoolgeld werd verleend aan 47 leerlingen, vermindering aan 43.

Leeraren: J. H. de Groot, directeur; J. Kaper, vormteekenen, meetkunde en projectie; H. Graatsma, vakteekenen en timmeren; J. van Houten, vakteekenen en timmeren; J. Hensbroek, vakteekenen, plankzetten, materialen en gereedschapskennis; J. G. Ooijman, vakteekenen; H. van Zwieten, timmeren, vakteekenen, bouwvakkennis; H. Wijker, vakteekenen, bouwvakkennis, uitslaan en timmeren; H. Tak, vakteekenen; R. Reitsma, wiskunde en handteekenen; J. Kok, vakteekenen, bouwvakkennis, uitslaan en timmeren; B. C. Kruik, vakteekenen, bouwvakkennis, projectie en timmeren; F. N. Scheephorst, assistent vakteekenen.

Teeken-, Schilder- en Vakschool van den R. K. Volksbond, Afd. Amsterdam

(Laagte Kadijk 17).

Onderwijs en leeraren: Het doel der inrichting is het opleiden van toekomstige ambachtslieden.

Om tot de school te worden toegelaten, moeten thans, volgens 't reglement, de leerlingen den leeftijd van 12 jaren bereikt hebben, een vaccinebewijs overleggen en het lager onderwijs genieten of genoten hebben.

De school bestaat uit 3 afdeelingen. Afdeeling A is voor het handteekenen, B voor het rechtlijnig teekenen en timmervak, C voor het schilderen, verdeeld in twee klassen, nl. één voor hout- en marmerschilderen en één voor decoratieschilderen.

Bij het timmeronderricht wordt thans evenals bij het teekenonderwijs zooveel mogelijk alles op ware grootte gemaakt.

Personeel. In 't personeel hadden geen veranderingen plaats.

Leerlingen. Ingeschreven werden 166 leerlingen.
Er bedankten (of kwamen niet op) . . . 39 "
zoodat er op heden zijn . . . . 127 " , waarvan 51 nieuw- en 76 oud-leerlingen zijn. Zij zijn verdeeld als volgt:

Afd. A (hand- en lijnteekenen)		Afd. B (vakteekenen en timmeren)		Afd. C (schilderen)	
1e klasse	30	1e klasse	19	hout- en marmer-klasse	9
2e "	18	2e "	9	decoratieklasse .	14
		3e "	9		
		4e "	19		
	48		56		23

Geldmiddelen. De inrichting genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 2000, van de provincie Noordholland *f* 800, van de gemeente Amsterdam *f* 1850 en van den R. K. Volksbond en van particulieren *f* 900.

Door het bestuur werd eene verhoogde subsidie aangevraagd (ter verbetering der salarissen) aan de gemeente Amsterdam. Hiervan is nog niet officieel bekend of de subsidie is toegestaan.

Het schoolgeld bedraagt *f* 2 tot *f* 5 per cursus.

Leeraren: J. A. Hesterman, directeur; afd. A: G. W. Knap, vak-handteekenen, projectie; H. J. Köhler, lijnteekenen, de gronden der meetkunde; H. F. J. ten Kroode, rechtlijnig teekenen, meetkunde; afd. B: Th. J. Rutjes, bouwkundig teekenen; J. H. Berben, bouwkundig vakteekenen; G. W. Knap, handteekenen, projectieleer; C. M. L. Broekkamp, machineteekenen; M. J. Moolenschot, timmeren, terminologie van het timmeren; F. X. Dreschler, timmeren; afd. C: A. M. Kemper, hout- en marmerschilderen, theorie verfbereiding enz.; J. Stokman, decoratieschilderen; A. Brantigam, decoratieschilderen; styleeren, stijl- en ornamentleer; H. C. Bunck, herhalingsonderwijs.

N.B. Er is een begin gemaakt met het geven van onderricht in het boetseeren aan vier leerlingen der school en twee hospitanten, zijnde: één goudsmid, twee stukadoors, een smid en een meubelmaker. Tot nog toe slaagde deze proefneming wel. De H.H. J. F. M. Janssens en G. P. D. Bourgonjon geven geheel belangloos drie maal per week (Maandag, Woensdag en Vrijdag van 7—9½ uur) les. Mochten er zich voor den volgenden cursus meer leerlingen voor dit onderwijs voordoen, dan zal getracht worden aan dit onderricht meer vasten vorm te geven en het, zoo mogelijk, op het programma der school te plaatsen.

Ook valt te vermelden, dat door de leerlingen zelve het noodige schilderwerk is verricht, en een houten betimmering is gemaakt voor een nieuw lokaal in de school, dat daardoor ook een fraai uiterlijk heeft verkregen. De leerlingen worden opgewekt om in het zomerhalfjaar teekeningen te vervaardigen. Eenmaal per maand vinden zij in het Gildehuis gelegenheid dit teekenwerk met Directeur en leeraren te bespreken.

Vakteeken- en Schilderschool der St. Josephs-Gezellen-Vereeniging.

(Stadhouderskade).

Onderwijs en leeraren. De school beoogt de technische ontwikkeling, gedeeltelijk ook de practische opleiding van toekomstige handwerkslieden.

Om toegelaten te worden moeten de leerlingen den leeftijd van 13 jaar bereikt hebben en bewijzen, dat zij voldoend lager onderwijs genoten hebben.

In de afdeeling A worden de leerlingen geplaatst, die een der volgende ambachten uitoefenen of waarschijnlijk zullen gaan uitoefenen: timmeren, metselen, meubelmaken, steenhouwen, lood- en zinkwerken.

In de afdeeling B worden smeden, bankwerkers en electrotechnici onderwezen in lijnteekenen, projectieteekenen en werktuigkundig vakteekenen.

Tot de afdeeling C behooren de leerlingen, die zich wijden aan eenig ambacht of kunstambacht, waarbij vaardigheid in het teekenen uit de vrije hand noodig is, als huis- en decoratieschilders, plateelschilders, typografen, lithografen, behangers, kunstsmeden, ciseleurs, stukadoors, enz.

Evenals de vorige jaren heeft de St. Josephs-Gezellen-Vereeniging in de maanden April tot September leden en niet-leden der Vereeniging in de gelegenheid gesteld om zich practisch te bekwamen in het timmeren of in het smeden-bankwerken. Voor dit avondambachtsonderwijs zijn zoowel bij het vereenigingsgebouw Stadhouderskade 55, als in het filiaal Heerengracht 20 eenige localiteiten ingericht. Voor het timmeren werden een 30-tal, voor het smeden een 40-tal jongens ingeschreven. De leertijd is gedurende 22 weken gem. 6 uur per week, voor het eerste leerjaar 's avonds van 7½ tot 9½ uur, voor het tweede leerjaar 's avonds van 8 tot 10 uur. De uitkomsten waren dooreengenomen beter nog dan in vorige jaren. Meer en meer wordt het regel dat de betreffende leerlingen van de voorbereidende, 1e en 2e klasse der teekenschool, na afloop van den winteravondcursus zich voor deelneming aan het practisch onderwijs opgeven. Het leergeld voor dit onderwijs bedraagt *f* 2,50 tot *f* 4 per persoon.

Leerlingen. Er werden 76 nieuwe leerlingen toegelaten en geene wegens plaatsgebrek afgewezen.

De nieuwe cursus werd aangevangen met 157 leerlingen, nl. 54 timmerlieden, 7 meubelmakers, 31 smeden en electriciens, 19 schilders, 9 beoefenaars der grafische vakken, 13 metselaars, 6 loodgieters, 1 instrumentmaker, 3 kleermakers, 2 goudsmeden, 1 kopergraveur, 1 houtdraaier, 1 behanger, 1 fotograaf, 1 diamantbewerker, 4 stukadoors, 1 borduurder en 2 leerlingen der lagere school.

Zij werden verdeeld als volgt:

Voorbereidende klasse voor bouwteekenen en machineteekenen							44
1e klasse voor bouwkundig machineteekenen en handteekenen							42
2e	„	„	„	„	„	„	35
3e	„	„	„	„	„	„	19
4e	„						13
Schildersklasse							4

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 1375; van de provincie Noordholland *f* 1250 en van de gemeente Amsterdam *f* 1375.

7 leerlingen genoten geheele vrijstelling van de betaling van schoolgeld.

Leeraren: Th. Gabriël, directeur, leeraar in het lijn-, projectie- en handteekenen; N. Peters, lijnteekenen; G. de Groot, vakteekenen; P. J. Pieters, vakteekenen en materialenles; F. Sarlemijn, vakteekenen; F. Koet, lijn- en machineteekenen; L. Lourijsen, handteekenen; C. Bakker, dito; P. Killewald, dito; B. Schoonebeek, dito; W. Scheers, vakonderwijs voor schilders; H. Smaling, cijferkunde, vormleer, boekhouden; J. Th. Groenewoud, dito.

Teekenschool „de Eenheid" (1e Conradstraat 151).

Onderwijs en leeraren. Het doel der school is, ambachtslieden, bij den scheepsbouw werkzaam, in het teekenen te bekwamen, voor zooverre de practijk dit eischt.

Om toegelaten te kunnen worden, moet de leerling den leeftijd van 14 jaren bereikt hebben, en in scheeps- of machinebouw werkzaam zijn.

In het personeel kwamen geene veranderingen.

Leerlingen. Aan 34 van de 39 leerlingen, die 3 cursussen doormaakten, werd een diploma uitgereikt.

Er werden 79 nieuwe leerlingen toegelaten en 55 afgewezen wegens plaatsgebrek.

De cursus ving aan met 185 leerlingen, verdeeld als volgt:

Afdeeling	scheepsbouwkundig teekenen	96
„	scheepsbeschieting-teekenen	24
„	werktuigkundig teekenen	65

124 leerlingen volgden het theoretisch onderwijs, nl.: werktuigkunde 20, meetkundig rekenen 1e klasse 68, 2e klasse 36.

Geldmiddelen. De inrichting geniet de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 1900, van de provincie Noordholland *f* 1500, van de gemeente Amsterdam *f* 1900, van de Nederlandsche Scheepsbouwmaatschappij *f* 500, van betrokken vakvereenigingen *f* 10 en van particulieren *f* 50.

Het schoolgeld bedraagt voor den geheelen cursus *f* 2,50 en voor leden der vakvereeniging *f* 1,50.

Ditmaal was niet noodig vrijstelling te verleenen.

Leeraren: H. Gravestein, hoofd van onderwijs; M. Zinkweg, scheepsbouwkundig teekenen; J. Gravestein, scheepsbeschieting, teekenen; W. Derens, werktuigkundig teekenen; P. C. Huysken, scheepsbouwkundig teekenen; H. J. Droogendijk, scheepsbeschieting, teekenen; J. S. de Roos, werktuigkundig teekenen; Th. W. Aris, scheepsbouwkundig teekenen, J. C. Kruidenier, meetkundig rekenen; W. Derens, theoretisch onderwijs in den machinebouw.

Vakteekenschool van de Vereeniging „Patrimonium", (Nieuwe Heerengracht 95).

Onderwijs en leeraren. Het doel dezer inrichting is het verschaffen van theoretisch en practisch onderwijs aan jeugdige en aan volwassen ambachtslieden in eenen winteravondcursus.

De afdeeling A der school omvat uitsluitend de decoratieve vakken, dus de vakken, waarbij het handteekenen hoofdzaak is.

In deze afdeeling vinden dus plaats: schilders, ververs, behangers en stoffeerders, lithografen, zincografen, boekbinders, enz.

In de afdeeling B worden de beoefenaren der volgende vakken geplaatst: timmerlieden, smeden, bankwerkers, metselaars, steenhouwers, loodgieters, machinisten, meubelmakers, koperslagers. Hierbij zijn dus de vakken vereenigd, waarbij het rechtlijnig teekenen hoofdzaak is.

Eenige uitbreiding der werkzaamheden heeft plaats gehad door bestemming van een deel der lesuren voor practische oefeningen voor de schilders evenals voor de graveurs en lithografen.

Eerstgenoemden hebben gelegenheid tot eene volledige behandeling (gronden, plamuren en opschilderen) van z.g. „nieuw werk", waartoe kasten, binnen- en buitendeuren, lambrizeeringen, hoofdbalusters, enz. aanwezig zijn, terwijl de laatstgenoemden de gravure op koper en in steen konden beoefenen.

Met eene practijkklasse voor het timmeren, aan te vangen ná afloop van den teekencursus, zal ook dit jaar op dezelfde wijze worden voortgegaan.

Leerlingen. De cursus ving aan met 326 leerlingen. Deze waren als volgt verdeeld:

Afdeeling A.

Schilders	39
Grafische vakken	31

Afdeeling B.

Timmerlieden	78
Metselaars en steenhouwers	36

Meubelmakers	21
Smeden	100
Koperslagers	3
Schoolg.	1
Behangers	3
	312

Geldmiddelen. De school genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 5250, van de provincie Noordholland *f* 1500 en van de gemeente Amsterdam *f* 4850.

Het schoolgeld bedraagt *f* 4 per jaar voor leden en zoons van leden, voor anderen *f* 5.

Leeraren: H. J. van Ooyen, directeur, handteekenen, rechtlijnig teekenen en meetkunde; J. van de Wal, meetkunde, machineteekenen, rekenen; W. van Dorp, meubelteekenen; E. A. C. Roest, bouwkundig teekenen, meetkunde, materialenleer, rekenen; M. van Otterloo, hout- en marmerschilderen; W. Maandag, decoratief schilderen en handteekenen; A. Kitselar, bouwkundig teekenen; C. Holstvoogd, dito; C. A. Ducro, werktuigkundig teekenen; B. Pronk, bouwkundig teekenen; B. Poesiat, rechtlijnig teekenen; J. A. Jacobs, handteekenen; F. van Zutphen, werktuigkundig teekenen; v. Vrijberghe de Coningh, werktuigkundig teekenen.

Vakschool voor Schoenmakers van het Departement Amsterdam der „Maatschappij van Nijverheid" (Heerengracht 455).

Onderwijs en leeraren.

Het doel is:

1⁰ jongelieden op te leiden tot schoenmakersgezel en -patroon;

2⁰ reeds gevestigde gezellen en patroons verder te bekwamen.

Dit doel tracht de school te bereiken door de volgende cursussen:

1. Gezellencursus. Dagcursus ter opleiding van jongelieden tot gezel.

2. Aanvullingscursus. Avondcursus, waar volwassen gezellen en patroons zich verder kunnen bekwamen in het onderwerk maken. (2 avonden per week).

3. Meestercursus. Avondcursus ter opleiding van jongelieden tot patroons, tevens ter verdere bekwaming van reeds gevestigde patroons (2 avonden per week gedurende de wintermaanden van 2 achtereenvolgende jaren). Voor toelating is kennis van het onderwerk maken vereischt.

In den regel worden geen jongelieden beneden 14 jaren tot den gezellencursus toegelaten.

Voor de toelating tot den gezellencursus is kennis der beginselen van het schoenmakersvak vereischt. De leerlingen worden voor een proeftijd van 3 maanden aangenomen; na afloop van dien proeftijd wordt beslist, of zij de lessen kunnen blijven volgen.

De leerlingen van den gezellencursus zijn verplicht gedurende twee achtereenvolgende jaren de lessen geregeld te volgen.

Leerlingen. Gezellencursus. De nieuwe cursus ving aan met 8 leerlingen; 5 leerlingen verlieten den cursus; 9 werden toegelaten.

Aanvullingscursus. De nieuwe cursus ving aan met 19 leerlingen; 7 leerlingen verlieten den cursus; 4 werden toegelaten.

Meestercursus. De cursus ving aan met 10 leerlingen.

Geldmiddelen. De inrichting genoot de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 1100, van de provincie Noordholland *f* 300, en van de gemeente Amsterdam *f* 1050.

Voor den gezellencursus bedraagt het schoolgeld *f* 40 per jaar; voor den aanvullingscursus *f* 5,20 per jaar.

Voor den meestercursus *f* 50 voor den geheelen cursus.

Aan minvermogenden kan geheel of gedeeltelijk vrijstelling worden verleend.

Leeraren: Adr. Elshout, onderwerkmaker (gezellen- en aanvullingscursus); J. W. Bierens, maatnemen, leesten- en patronenmaken (meestercursus); van Oostveen, vakteekenen (meestercursus); A. A. Tekelenburg, vakteekenen, (gezellencursus); Ph. J. Müllens, stikken (meestercursus); P. G. v. Berge, boekhouden (meestercursus); Mr. S. J. van Lier, wetskennis (meestercursus); J. Massing, afgipsen (meestercursus); K. Frielink Jr., vereenigingswezen (meestercursus).

Snijcursus voor Kleermakers en Naaisters der „Maatschappij voor den Werkenden Stand".
(Kloveniersburgwal 87).

Onderwijs. De snijcursus heeft ten doel om kleermakersgezellen en naaisters te bekwamen in het snijden van heeren- en dameskleeding en hen aldus in staat te stellen die kleeding zelfstandig, in haar geheel, naar maat te kunnen vervaardigen.

De algemeene leiding berust bij eene Commissie van toezicht.

De snijcursus is verdeeld in twee afdeelingen:

Afdeeling A (heerenkleeding) toegankelijk alleen voor mannelijke leerlingen.

Afdeeling B (dameskleeding) toegankelijk in de eerste plaats voor vrouwelijke, doch ook voor mannelijke leerlingen.

In elke afdeeling zijn jaarlijks ten minste twee leergangen, die elk 14 weken duren.

Na het einde van elken leergang worden, ter verkrijging van een getuigschrift, dat de cursus met goed gevolg is doorloopen, in het openbaar proeven van bekwaamheid afgelegd.

Om als leerling te worden toegelaten wordt vereischt, dat de candidaat den ouderdom van 19 jaar heeft bereikt, voldoend lager onderwijs heeft genoten, zijn (haar) vak als werkman (naaister) verstaat en een bewijs van goed gedrag overlegt.

Leerlingen. Tot den winterleergang 1909—1910 werden toegelaten in afdeeling A 20 mannelijke en in afdeeling B 19 vrouwelijke leerlingen, van wie respectievelijk 2 en 2 den cursus tusschentijds verlieten.

Na geëindigden cursus werd het getuigschrift uitgereikt in afdeeling A aan 16 en in afdeeling B aan 17 leerlingen. Een leerling in afdeeling B was kosteloos toegelaten.

Tot den zomerleergang 1910 werden toegelaten: in afdeeling A 18 mannelijke leerlingen, van wie 2 den cursus tusschentijds verlieten en in afdeeling B 16 vrouwelijke leerlingen, van wie 5 den cursus tusschentijds verlieten.

Na geëindigden cursus werd het getuigschrift uitgereikt in afdeeling A aan 12 en in afdeeling B aan 10 leerlingen.

Tot den winterleergang 1910—1911 zijn toegelaten in afdeeling A 17 mannelijke en in afdeeling B 19 vrouwelijke leerlingen, van wie 1 kosteloos.

Geldmiddelen. Het Rijk en de Gemeente geven elk een subsidie van *f* 225 en de provincie Noordholland een van *f* 50.

Het schoolgeld bedraagt in elke afdeeling *f* 10 per leergang.

Leeraren. T. Pereboom en G. A. Barella.

Zeevaartschool in het Zeemanshuis (Kadijksplein 8).

Onderwijs en leeraren. Aan deze inrichting wordt onderwijs gegeven in Zeevaartkunde en verwante vakken aan matrozen en stuurlieden, om hen te bekwamen voor het Rijksexamen voor stuurman groote vaart. Bovendien wordt in genoemde vakken op breeder grondslag onderwijs gegeven aan jongelieden van 14 tot 17 jaar, die stuurman willen worden (2-jarige cursus).

De voorwaarden van toelating zijn:

Rekenkunde. Grondige kennis, blijkende uit het oordeelkundig gebruik van de hoofdbewerking met geheele getallen, gewone en tiendeelige breuken. Eenige kennis van deelbaarheid. Metriek stelsel. Oplossen van vraagstukken, waarin evenredigheden te pas te komen.

Algebra. Hoofdbewerking met geheele vormen. Goed begrip van positieven en negatieven toestand. Merkwaardige producten van veeltermen. Eenvoudige vergelijkingen van den 1sten graad met één onbekende.

Meetkunde. De beginselen tot en met de gelijk- en gelijkvormigheid van driehoeken. Evenredigheid van lijnen.

Nederlandsch. Voldoende kennis van de spelling en van de voornaamste taalregels, blijkende uit het opschrijven van een dicté. Goed lezen, met verklaring van het voorgelezene.

Fransch. Beginselen der kennis van de Fransche taal, blijkende uit de vertaling van eenvoudige zinnen uit het Nederlandsch in het Fransch, en van een eenvoudig stuk uit het Fransch in het Nederlandsch.

Duitsch en Engelsch. Beginselen, blijkende uit de vertaling van eenvoudige volzinnen van die talen in het Nederlandsch.

Aardrijkskunde. De kennis van Nederland; algemeene topographische kennis van Europa en van Nederlands overzeesche bezittingen.

Zij, die met voldoende cijfers in rekenen, algebra en meetkunde zijn overgegaan van het 2e in het 3e jaar eener Hoogere Burgerschool worden van dit examen vrijgesteld.

Verder moet worden overgelegd:

A. Een geboortebewijs, waaruit blijkt, dat de leerling op den 1sten September van het admissie-examen-jaar reeds 14, maar nog geen 17 jaar oud is.

B. Een bewijs van lichamelijke geschiktheid voor de betrekking van officier ter koopvaardij, afgegeven door een bevoegd geneesheer, daartoe benoemd door den Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid in Amsterdam, Rotterdam, Groningen, Leeuwarden en Helder (Marinehospitaal).

C. Een vaccinebewijs.

D. Een gezegelde verklaring, onderteekend door vader, moeder of voogd en den jongeling (volgens het bestaande formulier), dat zij zich verbinden tot het stipt nakomen der bepalingen.

E. Een bewijs van benoeming tot leerling 1e klasse op de Zeevaartschool in het Zeemanshuis, blijkende uit een missive van den Directeur.

Den leeraar in het Engelsch voor de stuurliedenklassen, J. Ph. L. Becker, werd met 1 September 1910, op zijn verzoek wegens gezondheidsredenen ontslag verleend en met denzelfden datum het onderwijs in dat vak opgedragen aan den heer H. F. Ewers, leeraar voor de cursusklassen aan deze school, wiens lesuren daardoor werden gebracht van 7 op 10 en wiens salaris in verband hiermede werd verhoogd van *f* 700 tot *f* 1000 's jaars.

Leerlingen. 129 leerlingen hebben de stuurlieden-klassen en 41 de cursusklassen bezocht.

Door 93 leerlingen werd het examen voor stuurman afgelegd; 62 slaagden.

groote	stoomvaart	1e	stuurman	14
,,	,,	2e	,,	11
,,	,,	3e	,,	33
,,	zeilvaart	3e	,,	4

Geldmiddelen. De inrichting geniet de volgende subsidiën: van het Rijk *f* 6000, van de provincie Noordholland *f* 800, van de Gemeente Amsterdam *f* 2350 en van Oostersche Handel en Reederijen *f* 3850.

Het schoolgeld bedraagt voor de stuurliedenklasse *f* 4 per maand en voor de leerlingen der cursusklassen *f* 50 per jaar.

Leeraren: L. C. Rovers, directeur en leeraar voor inleiding zeevaart- en sterrekunde, natuur- en werktuigkunde, meteorologie en kompas; R. M. Feninga, practische zeevaartkunde en scheepsbouw; W. Bakker, theoretische zeevaartkunde en sterrekunde; W. F. Elfrink, rekenen, algebra, meetkunde, goniom. en trigon.; J. G. H. Jordans, rechtlijnig teekenen, stoomwerktuigkunde; H. F. Ewers, Nederlandsch, Engelsch en technische termen in Fransch, Engelsch en Duitsch; Dr. I. van Os, Arts, gezondheidsleer en eerste hulp bij ongelukken; J. Rienstra, aardrijkskunde en geschiedenis van handel en scheepvaart; J. Kaazen, tuig, roeien, zeilmaken, splitsen en knoopen; M. Conijn, infanterie-exercitie, schermen, gymnastiek.

Kweekschool voor de Zeevaart (Prins Hendrikkade 189).

Onderwijs en leeraren. Het doel dezer instelling is, jongelingen op te leiden tot stuurlieden en gezagvoerders voor de Nederlandsche Koopvaardijvloot.

Ingevolge overeenkomst met den Minister van Koloniën stelt zij zich tevens beschikbaar voor de opleiding van Stuurlieden bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.

Om voor plaatsing op de school in aanmerking te kunnen komen, moet de Adspirant:

a Nederlander zijn, overeenkomstig de bepalingen der Wet;
b op den 1sten Januari van het intreejaar zijn 18de levensjaar nog niet zijn ingetreden (m. a. w. zijn 17den verjaardag nog niet bereikt hebben);
c genees- en oogheelkundig door de geneesheeren van de Kweekschool goedgekeurd zijn, en zonder schoenen een lengte hebben van minstens 150 centimeter;
d met goed gevolg, of tweemaal zonder uitslag, gevaccineerd zijn, of de pokziekte hebben doorstaan.

Voor plaatsing op de school, zonder het afleggen van een admissie-examen, kunnen in aanmerking komen leerlingen van de 3e of hoogere klasse eener Openbare H. B. School in Nederland of zijn Koloniën en leerlingen van de overeenkomstige klassen van andere jaarlijks door Commissarissen daarmede gelijkgestelde inrichtingen van Middelbaar Onderwijs, voor zooverre beide categorieën van adspiranten een voldoend Paaschrapport, betreffende vorderingen en gedrag, kunnen overleggen.

Wanneer het aantal adspiranten, dat zich voor toelating zonder examen opgeeft, onvoldoende mocht zijn, dan zal een examen worden gehouden, waarvan de eischen gelijk staan aan het overgangsexamen van de 3e naar de 4e klasse eener Openbare Hoogere Burgerschool.

Personeel. Aan de heeren J. P. L. Becker en J. C. de Roever werd op verzoek eervol ontslag verleend en in hun plaatsen benoemd, resp. de heeren J. Eckmann en A. A. Noordraven.

Geldmiddelen. De school geniet geene subsidiën. De leerlingen betalen *f* 200 kostgeld.

Aan 2 leerlingen werd vrijstelling van de betaling van kostgeld verleend.

Leeraren: G. Doncker, commandant; C. A. G. van der Boom en A. A. Noordraven, practische zeevaartkunde; P. Bossen, wis- en zeevaartkunde; P. van der Zee en P. Tjebbes, dito; J. Eckmann, Engelsche taal; J. Wissenburgh, Fransche taal; H. J. Harms, Nederl., Duitsch, Aardrijkskunde; J. van Ploeg, werktuigkunde, natuurkunde en electrotechniek; J. G. Poederbach, scheepswerk en schiemanswerk; S. Kater, P. C. de Ruijter en C. Mosterman, scheepswerk, schiemanswerk, roeien en zeilen; M. Baintz, teekenen; G. Hesse, gymnastiek en schermen; J. Leda, arts, verbandleer en eerste hulp bij ongelukken; M. van Dugteren, wapenhandel.

Middelbare Technische School „Amsterdam" (Plantage Muidergracht).

Onderwijs en leeraren. De inrichting heeft ten doel het vormen van bekwaam technisch personeel voor stoomvaart, spoorwegen, fabrieken, bemalingswerktuigen, enz. Zij bevat:

A een technische school;
B een opleidingsschool tot scheepsmachinist;
C cursus voor herhalingsonderwijs voor machinisten en
D een avondcursus voor machinedrijvers en stokers.

Om toegelaten te kunnen worden tot de afdeeling A, moet de candidaat de kennis bezitten van hetgeen aan een Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus wordt onderwezen; voor afdeeling B moet de candidaat voldoende lager onderwijs hebben genoten en hetzij een ambachtsschool hebben bezocht of eenigen tijd praktisch gewerkt hebben met avondteekenlessen; voor afdeeling C moet men de kennis, vereischt voor het diploma A of B van het Staatsexamen voor machinisten bezitten, terwijl degenen, die wenschen deel te nemen aan den avondcursus, voldoende lager onderwijs moeten genoten hebben en den 18-jarigen leeftijd hebben bereikt.

Voor wiskunde zijn twee leeraren meer aangesteld, nl. de heeren W. van der Hoogh en F. Ozinga, voor de scheikunde de heer E. C. Witsenburg en voor stoomwerktuigkunde de heer I. A. Schell.

Leerlingen. De afd. A telde 135 leerlingen, verdeeld als volgt: 1e klasse 28, 2e klasse 23, 3e klasse 30, 4e klasse 14, 5e klasse 16 en 6e klasse 18; voor suiker alleen 6 leerlingen.

De afdeeling B telde 52 leerlingen, nl.:

1e klasse 27, 2e klasse 25.

Aan den herhalingscursus werd deelgenomen door 24 machinisten voor examen A, als 2e machinist voor de vrachtvaart, waarvan 16 slaagden; 44 voor B, als 2e machinist op koopvaardijschepen of eerste machinist voor de vrachtvaart en koopvaardijschepen voor de kleine vaart, waarvan 23 slaagden en 16 voor C, als eerste machinist op alle schepen, waarvan 3 slaagden.

Aan den avondcursus voor machinedrijvers en stokers werd door 61 personen deelgenomen; aan 25 kon een getuigschrift gegeven worden.

Het diploma voor werktuigbouw werd verworven door 19 leerlingen; dat voor suikertechniek door 13. Van de opleiding tot scheepsmachinist verwierven 15 oud-leerlingen het diploma; 29 leerlingen gingen met voldoend examen in de praktijk.

Geldmiddelen. De inrichting genoot de volgende subsidiën: van het Rijk ƒ 35.000, van de provincie Noordholland ƒ 6000, van de gemeente Amsterdam voor den herhalingscursus ƒ 2000, voor den avondcursus ƒ 600 en voor de school zelve ƒ 4000.

Het schoolgeld bedraagt voor de technische school ƒ 150 per jaar, voor de scheepsmachinistenopleiding ƒ 4 per maand, voor den herhalingscursus ƒ 5 (examen A; ƒ 7.50 voor B en ƒ 10 examen C) per maand, voor den avondcursus ƒ 2.50 voor één avond per cursus.

Leeraren: H. Enno van Gelder, directeur; D. van Vliet, werktuigkundige, werktuigbouw, grafostatiek- en suikertechniek; H. C. Grosjean, kennis van werktuigen en technologie; G. A. F. Kalhorn, stoomwerktuigkunde, lijnteekenen en schetsen van machinedeelen; Dr. P. C. Kaz, natuurkunde en electrotechniek; B. J. van Trotsenburg, natuur- en werktuigkunde; H. A. Romeyn, electro-techniek; Dr. J. Docters van Leeuwen, scheikunde en suiker-techniek; E. C. Witsenburg, voor scheikunde; W. J. Heijdeman, W. van der Koogh, S. Osinga en F. Ozinga, wiskunde; J. J. Leliveld, Engelsche en Hoogduitsche talen; J. Bouman, boekhouden en Nederlandsche taal; Brandts, lijnteekenen; H. v. Jaarsveld Jr., lijnteekenen, bouwkunde en landmeten; J. Godefroy, handteekenen; F. H. Fraterman, hoofd der werkplaatsen; C. H. Stuijverberg, instrumentmaker en electrotechnische praktijk; I. Boon, bankwerken; J. J. Dirkse, bankwerken; J. L. Schietekatte, smeden en A. J. Nomut en A. F. F. Jansen voor machinedrijven.

Tooneelschool (Marnixstraat 150).

Onderwijs, leeraressen en leeraren. Deze school heeft ten doel, hen, die zich aan de tooneelkunst willen wijden, de gelegenheid te geven, zich daarvoor te ontwikkelen.

Om als leerling toegelaten te worden moet de candidaat minstens den leeftijd van 15 jaren bereikt hebben; in bijzondere gevallen wordt van dezen regel afgeweken. Zij, die het onderwijs wenschen te volgen, moeten kennis van de Nederlandsche en Fransche taal bezitten, eenige voordrachten houden, en bovendien moeten de stemmiddelen en de uiterlijke geschiktheid voor het tooneel voldoende aanwezig zijn. De cursus is 3-jarig.

Leerlingen. 8 nieuwe leerlingen werden tot de school toegelaten, 6 afgewezen.

De nieuwe cursus is met 20 leerlingen aangevangen, nl.: 1e klasse 10, 2e klasse 6 en 3e klasse 4.

Geldmiddelen. De school wordt bekostigd door „het Nederlandsch Tooneelverbond", ontvangt eene subsidie, groot *f* 5000, van H. M. de Koningin, een van *f* 600 van de gemeente Amsterdam en een van *f* 300 van de provincie Noordholland.

Het schoolgeld bedraagt 1e jaar *f* 100, 2e jaar *f* 75, 3e jaar *f* 50. 1 leerling is op half schoolgeld toegelaten en twee gratis.

Leeraren en leeraressen: S. J. Bouberg Wilson, directeur; mevr. Betty Holtrop—van Gelder en de heer Jan C. de Vos, voordracht en spel; S. J. Bouberg Wilson, Nederl. taal, lezen, dramatische letterkunde en geschiedenis van het tooneel; mej. J. Dusault, zang, uitspraak en stemvorming; G. van de Wall Perné, costuum- en costumeerkunde en teekenen; J. Leefson en Zoon, houding en danskunst; J. de Boer, schermen, mimiek en plastiek; mej. J. Poppelhouwer, Fransch; A. Steinbock, Hoogduitsch; J. van Dommelen, grimeeren; mevr. J. van de Wall Perné, costuumnaaien.

Instituut tot onderwijs van Blinden (Vossiusstraat 56).

Onderwijs en leeraren. In deze inrichting wordt aan blinden, behalve het onderricht in de vakken van L. O., onderwijs gegeven in orgel- en pianospel, pianostemmen en handwerken; voor jongens mandenmaken, rietvlechten, borstelmaken, enz.; voor meisjes naai-, brei- en weefwerken.

Blinden, die den leeftijd van 6 jaren nog niet hebben bereikt, kunnen niet worden opgenomen.

Leerlingen. 13 leerlingen, 9 jongens en 4 meisjes, verlieten het Instituut met eervol ontslag, terwijl 12 nieuwe leerlingen werden opgenomen.

Geldmiddelen. De inrichting geniet geen subsidiën, doch de kosten worden sinds 1808 bestreden uit legaten, giften en contributiën.

De kosten van het internaat bedragen gemiddeld *f* 100. Gewoonlijk bepaalt het bestuur de jaarlijksche bijdrage naar de draagkracht der ouders.

Vrijstelling van de betaling van schoolgeld wordt niet verleend.

L e e r a r e s s e n e n l e e r a r e n: H. J. Lenderink, directeur, hoofd van onderwijs; J. H. Roemer, 1e onderwijzer in de vakken L. O.; G. J. Peters, 2e idem; G. Aergelo, 3e idem; J. H. Roosdorp, 4e idem; W. J. van der Kolff, onderwijzer, meer speciaal belast met het onderwijs aan achterlijke blinden; C. F. Hendriks Jr., orgel; B. Ides, piano en zang; J. Molenaar, zang, piano en theorie muziek; B. Hasselaar, pianostemmen; voor de jongens handwerken: P. Brandt, voor het mandenmaken; K. van der Wall en A. de Lange, voor rietvlechten, bostelmaken, enz.; voor de meisjes handwerken: mej. L. Roemer, nuttige en fraaie handwerken; mej. E. Meijer, nuttige handwerken en fröbelen; mej. A. C. P. Bolland, gymnastiek.

Opmerkingen:

Aan den heer A. Pomper werd op zijn verzoek met ingang van 1 November 1910 op de meest eervolle wijze ontslag verleend, na een dertig-jarigen trouwen dienst, met toekenning van pensioen.

Avond-vakschool voor Behangers „Samenwerking".

Op deze inrichting wordt les gegeven in het behangen en in het stoffeeren; waarbij ook teekenen, wandversiering, draperiesnijden, vrijhandsdecoratie en warenkennis zijn opgenomen.

In het afgeloopen jaar werd deelgenomen door 54 leerlingen, dus minder dan den vorigen cursus wegens mindere ruimte.

Eindexamen werd afgenomen aan 5 leerlingen, van wie echter geen het diploma kon verwerven.

Het schoolgeld bedraagt *f* 5.— per leerling.

De inrichting geniet aan subsidiën van de gemeente *f* 1200, van de provincie *f* 500 en van het rijk *f* 1200.

L e e r a r e n: H. C. van Kampen, directeur; D. J. Ruys, 1e leeraar; J. van Schaick, J. Visser Jr., J. A. Hendriks, teekenen; H. van der Belt, K. F. E. Hollman, D. J. Ruys, B. W. J. Hooft, F. L. Halenbeek, behangen; F. B. Baerselman en G. Fruythof, stoffeeren.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 25 *April* 1911.

G. BELLAAR SPRUYT,
Voorzitter,

J. C. VAN KEMPEN,
Secretaris.

Lijst der Leeraren aan de 1e Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

NAMEN DER LEERAREN	VAKKEN VAN ONDERWIJS	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden
Dr. J. C. Costerus	Natuurlijke Historie	3	*f* 5000.—	
Dr. G. C. Gerrits	Natuurkunde	18	„ 2700.—	
Dr. J. G. Rutgers	Wisk., Werkt. en Cosmographie	23	„ 2900.—	
B. de Greve	Wiskunde en Werktuigkunde	23	„ 3300.—	
W. J. Wisselink (w. i.)	„ „ „	20	„ 3100.—	
Dr. H. Hemmes	Scheikunde	20	„ 3300.—	
Mr. A. Slotemaker Azn.	Staatswetenschappen	4	„ 600.—	
J. Gerritsz	„	4	„ 480.—	3e H. B. School met 5.-j. c.
H. Heukels	Natuurlijke Historie	13	„ 3300.—	
J. Rienstra	Aardrijkskunde	16	„ 3300.—	
Dr. A. J. d'Ailly	Geschiedenis	16	„ 3300.—	
Dr. I. H. Gosses	Nederlandsch en Geschiedenis	21	„ 2900.—	
J. G. H. Verbeek	Nederlandsch	17	„ 3300.—	
C. M. Robert	Fransch	16	„ 3300.—	
H. L. de Leeuw	„	16	„ 3300.—	
J. C. G. Grasé	Engelsch	22	„ 3300.—	Opleiding Admin. Marine.
J. H. Scholte	Duitsch	16	„ 3100.—	
C. J. Hoolboom	„	16	„ 3300.—	
S. J. van de Vliet	Boekhouden	4	„ 440.—	2e en 3e H. B. S. m. 5-j. c. *f* 990 en H. B. S. Hilversum.
J. H. E. Schmid	Schoonschrijven	4	„ 360.—	2e H. B. S. met 5-j. c., 2e H. B. S. m. 3-j. c. *f* 1170 en 1e Ambachtsschool.
H. J. van Dijk	Handteekenen	18	„ 2600.—	Avondschool.
W. J. Brandts	Rechtlijnig teekenen	8	„ 1300.—	Machinistenschool en 3e H. B. S. m. 5-j. c.
P. J. Schuil (tijd.)	Gymnastiek (openluchtspel)	4	„ 300.—	
H. E. Elias	„ „	20	„ 1600.—	
G. P. Brouwer (tijd.)	Scheikunde	2	„ 200.—	
	Totaal bedrag der jaarwedden . .		„ 60580.—	

Lijst der Leeraren aan de 2e Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

Namen der leeraren	Vakken van onderwijs	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden
A. L. J. Bouten (c. i)	Wiskunde	6	*f* 5000.—	
M. J. Boeije	„	14	„ 3300.—	
Drs. W. Ph. Lindner	Wis-, Werktuigkunde en Cosm.	19	„ 3300.—	
Th. van der Waerden (w. i.)	Wis- en Werktuigkunde	19	„ 3100.—	School voor Suikerindustrie.
Dr. B. Gonggrijp	„	21	„ 3300.—	
Dr. Z. P. Bouman	Natuurkunde	21	„ 3300.—	
Dr. G. Doyer van Cleeff	Scheikunde	20	„ 3300.—	
Dr. J. C. Hartogs (tijdelijk)	„	4	„ 400.—	
Dr. H. W. Heinsius	Natuurlijke Historie	20	„ 3700.—	Aan de school v. Suikerindus. en Kweeksch. v. Ond.
D. Klaij (tijdelijk)	Geschiedenis	15	„ 1500.—	
Dr. M. G. de Boer	Aardrijkskunde	22	„ 3300.—	
Dr. P. C. M. Bos	Staatswetenschap	8	„ 1120.—	
S. J. van de Vliet	Boekhouden	4	„ 440.—	1e H. B. S., *f* 500 3e H. B. S.
P. de Vos Jr.	Nederl. Taal- en Letterkunde	23	„ 3300.—	
Dr. D. A. Sloos	Nederl. Taal- en Geschiedenis	26	„ 3500.—	
I. Mauritz	Fransch	19	„ 3300.—	Aan den cursus voor adsp. adm. bij de Marine.
J. P. Griss	„	18	„ 2900.—	
A. Kolkman	Duitsch	19	„ 3300.—	
J. J. H. Lambermon	„	18	„ 2900.—	
L. P. H. Eijkman	Engelsch	20	„ 3300.—	Kweekschool voor Onderwijzers.
L. Versteeg	„	9	„ —.—	4e H. B. S. met 3-j. cursus.
H. J. Horn Jr.	Handteekenen	22	„ 2600.—	
M. Baints	Rechtlijnig Teekenen	8	„ —.—	Openbare Handelsschool *f* 1320.
G. Staalman	Gymnastiek	23	„ 2000.—	School voor G. L. O. No. 54 en voor U. L. O. der 2e kl.
J. H. E. Schmid	Schoonschrijven	4	„ 360.—	Ambachtsschool *f* 600, 1e H. B. S. met 5-j. c. en 2e H. B. S. met 3-j. c., ieder *f* 3000.
Mevr. J. Vlas—Ummels	Gymnastiek	4	„ 240.—	Openb. Handelsschool, 1e H. B. S. met 3-j. c.
	Totaal bedrag der jaarwedden . . .		*f* 62760.—	

Lijst der Leeraren aan de 3e Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

Namen der Leeraren	Vakken van onderwijs	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs met opgave van de daarin genoten jaarwedden
Dr. D. Coelingh	Wisk., Werktuigk., Cosmogr.	6	*f* 5000.—	
Dr. P. J. Helwig	„ „ „	23	„ 2900.—	
Dr. G. C. A. Valewink	„ „ „	22	„ 2900.—	
Dr. G. van Rij	„ „ „	22	„ 2700.—	
Dr. N. Quint Gzn.	Natuurkunde	21	„ 3100.—	
Dr. H. C. Bijl	Scheikunde	20	„ 2900.—	
J. de Lint	Natuurlijke Historie	17	„ 3300.—	
A. K. Castelein	Aardrijkskunde	17	„ 2900.—	
Dr. A. Borgeld	Nederlandsch, Geschiedenis	20	„ 3300.—	
Dr. A. Verschuur	„ „	20	„ 3100.—	
G. Bolkestein	„ „	18	„ 3100.—	
C. W. B. Ingenhoes	Fransch	17	„ 3300.—	
K. R. Gallas	„	15	„ 3300.—	
C. Grondhoud	Engelsch	24	„ 3300.—	
Dr. F. Leviticus	Duitsch	23	„ 3300.—	
Mej. J. Oosting (tijdelijk)	„	9	„ 900.—	
J. Gerritsz	Staatswetenschappen	10	„ 1200.—	1e H. B. S. met 5-j. c. *f* 480 en H. B. S. v. meisje *f* 400 en H. B. S. 3-j. c. en Handelssch. Haarlem *f* 500.
S. J. van de Vliet	Boekhouden	5	„ 550.—	1e en 2e H. B. S. met 5-j. c., elk *f* 470; H. B. S. Hilversum *f* 252; Handelsonderwijs *f* 900; Herhalingsonderwijs Hilversum *f* 440.
W. Zwier G.Hzn.	Handteekenen	19	„ 2600.—	
W. J. Brandts	Rechtlijnig teekenen	10	„ 1300.—	Kweeksch. v. mach. *f* 300; 1e H. B. S. m. 5-j. c. *f* 1300.
J. W. Haalmeijer Az.	Schoonschrijven	4	„ 300.—	
R. M. Roemer	Gymnastiek	24	„ 2000.—	
J. W. Haalmeijer Azn. (tijd.)	„	4	„ 75.—	Op. Handelsschool *f* 1600; lager ond. *f* 157,50.
E. C. Witsenburg (tijd.)	Practische Scheikunde	4	„ 400.—	Middelb. Techn. School *f* 1100; Suikerschool *f* 420.
G. P. Brouwer (tijd.)	Scheikunde	4	„ 400.—	
	Totaal bedrag der jaarwedden		*f* 58125.—	

Lijst der Leeraren aan de Openbare Handelsschool.

NAMEN DER LEERAREN	VAKKEN VAN ONDERWIJS	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de 3e H. B. S. met 3-j. c. en O. H. S.	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden
J. IJzerman (Directeur)	Handelsaardrijkskunde	4	f 4000.—	+ f 1000 woningtoelage.
C. J. Voortman (Onder-Direct.)	Engelsch	8	„ 4000.—	
Dr. J. A. Bruins	Nederlandsch	9	„ 3100.—	+ f 100 voor overuren.
R. de Raaf	Nederlandsch en Hoogduitsch	18	„ 3300.—	
Dr. J. Hoeksma	Nederlandsch	9	„ 3100.—	
A. Zijderveld	„	9	„ 2500.—	
A. Zeller	Fransch	18	„ 3300.—	
J. van Breukelen	„	22	„ 3300.—	
A. Beekman	„	14	„ 2700.—	
B. J. ter Brugge	Hoogduitsch	22	„ 3300.—	+ f 500 als leeraar Kon. Marine.
J. A. M. Rijk	„	23	„ 3300.—	
Dr. W. van der Gaaf	Engelsch	20	„ 3300.—	
J. Bouten	„	8	„ 2700.—	
J. H. Harder	„	12	„ 2500.—	
J. W. Hoefman	Handelsaardr. en Geschiedenis	13	„ 3100.—	+ f 300 als leeraar Kon. Mar. + f 200 voor overuren.
J. Branbergen	„ „ „	14	„ 3300.—	
E. Besse	„ „ „	11	„ 2900.—	+ f 100 voor overuren.
D. Ingerman	Warenkennis	15	„ 3300.—	+ f 500 (sedert 1 Dec.) cursus mikroskopie.
C. R. Koning	Warenkenn. en Handelsrekenen	27	„ 3300.—	+ f 300 voor overuren.
Dr. P. Brandsen	Warenkennis	6	„ 2700.—	+ f 400 „ „
G. de Bruijn	Handelsrekenen en Boekhouden	22	„ 3100.—	
J. Hempenius	„ „ „	22	„ 3300.—	
E. Smit (tijdelijk)	Boekhouden	2	„ 200.—	
D. Stigter	Staathuish., Handelsr. en Boekh.	20	„ 3300.—	
Mr. Dr. S. Zadoks	Staathuish. en Handelsrecht	9	„ 1170.—	
Mr. Dr. N. W. Posthumus (tijd.)	„ „ „	15	„ 1650.—	
P. H. van Gestel	Schoonschrijven	12	„ 2500.—	
Dr. A. A. Fokker	Spaansch, Ital. en Maleisch	16	„ 2400.—	
J. A. P. Bijl	Zweedsch	4	„ 550.—	
J. M. Woronick (tijdelijk)	Russisch	4	„ 500.—	
A. P. Achenbach	Stenografie	12	„ 1440.—	
C. J. Kramer	„	12	„ 1440.—	
			f 84550.—	
	Traktementen 3e H. B. S. m. 3-j. c. . . .		„ 14230.—	
	Totaal bedrag der jaarwedden.		f 98780.—	+ f 1100 voor overuren + f 1500 voor toelagen.

Lijst der Leeraren aan de 3e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen curssus.

Namen der leeraren	Vakken van onderwijs	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool *)	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden.
J. IJzerman (Directeur)				
C. J. Voortman (Onderdirecteur)				
Dr. J. Hoeksma	Nederlandsch en Geschiedenis	12		
A. Zijderveld	„ „ „	12		
Dr. J. A. Bruins	Nederlandsch	16		
R. de Raaf	Hoogduitsch	3		
A. Fabries	Fransch	22	*f* 3300.—	
J. van Breukelen	„	5		
A. Zeller	„	4		
A. Beekman	„	8		
J. Romp (tijdelijk)	Hoogduitsch	27	„ 2700.—	+ *f* 600 gemeentel. cursus taalonderwijs.
J. Bouten	Engelsch	14		
J. H. Harder	„	10		
J. W. Hoefman	Geschiedenis en Aardrijkskunde	13		
J. Branbergen	„ „ „	8		
E. Besse	„ „ „	14		
D. Ingerman	Natuurkennis	6		
Dr. P. Brandsen	Natuurkennis, Wisk. en Rekenen	22		
F. Ozinga (tijdelijk)	Wiskunde en Rekenen	14	„ 1400.—	+ *f* 1200 Middelbaar Technische school.
E. Smit (tijdelijk)	„ „ „	24	„ 2400.—	
Mr. Dr. N. W. Posthumus (tijd.)	Staatsinrichting	3	„ 330.—	
Dr. A. Pulle (tijdelijk)	Natuurkennis	6	„ 600.—	+ *f*2000 lector Univ. Utrecht, + *f*880 gym. Amersfoort
P. H. van Gestel	Schoonschrijven	9		
M. Baints	Handteekenen	15	„ 1600.—	+ *f* 1000 2e H. B. S. met 5-j. c.
J. W. Haalmeijer	Gymnastiek	21	„ 1600.—	+ „ 527,50 3e H. B. S. met 5-j. c. en lagere school.
Mevr. J. A. Vlas—Ummels (tijd.)	„	5	„ 300.—	+ „ 240 2e H. B. S. met 5-j. c. + *f*240 1e H.B.S.3-j. c.
	Totaal-bedrag der jaarwedden . . .		*f* 14230.—	

*) Voor zoover in deze kolom geene jaarwedden zijn vermeld, wordt de totale jaarwedde medegedeeld bij de Openbare Handelsschool.

Lijst der Leeraren aan de 1e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.

NAMEN DER LEERAREN	VAKKEN VAN ONDERWIJS	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten Jaarwedden.
F. J. Heeris	Nederlandsch	6	*f* 4500.—	
Dr. J. O. S. van der Veen	„	24	„ 2900.—	
G. de Boer	Nederlandsch en Hoogduitsch	28	„ 2700.—	
J. H. F. Rodenburg	Hoogduitsch	28	„ 3300.—	voor 4 overuren.
H. G. van der Waals	Fransch	26	„ 3500.—	„ 2 „
H. van Essen	„	27	„ 3600.—	„ 3 „
J. H. A. Gunther	Engelsch	26	„ 3300.—	
A. Eijkelboom	„	8	„ 800.—	
D. de Geus	Geschiedenis en Aardrijkskunde	23	„ 2500.—	
Dr. J. J. Terwen	„ „ „	22	„ 3300.—	
A. Jochim	Aardrijkskunde en Geschiedenis	23	„ 2900.—	
W. J. Hoydeman,	Wiskunde en Natuurkunde	27	„ 3600.—	„ 3 „
D. Mars	Wiskunde	28	„ 3700.—	„ 4 „
D. Bouman	„ en Boekhouden	26	„ 3100.—	„ 2 „
A. J. van Pesch	Kennis der natuur	22	„ 2500.—	
J. Gerritsz	Staatsinrichting	3	„ 300.—	Werkz. aan de H.B.S. v. meisjes en 5-j. c. v. jongens.
K. Bes	Handteekenen	21	„ 2600.—	
J. H. Luiting	Gymnastiek en Schoonschrijven	26	„ 2375.—	
Mevr. M. H. J. Vlas	Gymastiek	4	„ 240.—	
	Totaal bedrag der jaarwedden . . .		*f* 51715.—	

Lijst der Leeraren aan de 2e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.

Namen der leeraren	Vakken van onderwijs	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs met opgave van de daarin genoten jaarwedden
M. J. IJzerman	Aardrijksk. en Staatswetenschap	9	f 5000.—	
J. W. Haverkamp	Nederlandsch en Hoogduitsch	24	„ 2500.—	
R. Dijkstra	Hoogduitsch	23	„ 3300.—	Leeraar cursus D uit de Kweekschool voor Onderwijzers alhier f 400.
Dr. H. W. E. Moller	Nederlandsch en Geschiedenis	21	„ 2700.—	
M. van der Bruggen	Nederlandsch	26	„ 3500.—	
J. Baumann	Geschiedenis	21	„ 3300.—	
H. W. Groeneveld	Aardrijkskunde	28	„ 3700.—	
P. van Duinen	Fransch	21	„ 3300.—	
G. van Herwaarden	Engelsch	32	„ 3700.—	
L. Bouman Jr.	Wiskunde en Boekhouden	20	„ 3300.—	
Dr. J. P. Janse	Kennis der Natuur	24	„ 3300.—	
J. van Boxtel	Wis- en Natuurkunde	28	„ 3700.—	
J. G. Steenbeek	Handteekenen	23	„ 2600.—	
F. C. Grote	Gymnastiek	23	„ 2000.—	
J. H. E. Schmid	Schoonschrijven	5	„ 450.—	Leeraar 1e, 2e en 3e H. B. S. met 5-j. cursus f 720, 1e Ambachtsschool f 720.
D. de Lange	Fransch	26	„ 2700.—	
J. Spinossa Catella (tijdelijk)	Geschiedenis	15	„ 1500.—	
Mej. L. F. Harger „	Kennis der Natuur	10	„ 1000.—	Leerares H. B. S. voor meisjes f 1430.
H. Scholten	Wiskunde en Boekhouden	30	„ 3300.—	
P. de Geus „	Fransch	10	„ 1000.—	Tijd. Leeraar aan de 4e H. B. S. m. 3-j. c., wedde f 1500. „ „ „ „ Kweeksch. v. Onderw. „ „ 800.
	Totaal bedrag der jaarwedden...		f 55850.—	

Lijst der Leeraren aan de 4e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus.

NAMEN DER LEERAREN	VAKKEN VAN ONDERWIJS	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden.
Dr. R. A. Kollewijn	Nederl. taal en letterkunde	8	f 5000.—	
A. A. Verdenius	Ned. taal en letterk. en Aardr.k.	20	„ 2500.—	
J. J. Wissenburgh	Fransch	21	„ 3300.—	Leeraar Kweekschool voor de Zeevaart f 500.
G. Walch Wzn.	„	22	„ 3300.—	
Y. van Julsingha	Duitsch	23	„ 3300.—	
A. Postma	„	21	„ 3300.—	
W. Bruyel	Geschiedenis en Aardrijkskunde	25	„ 2800.—	
L. J. de Wilde	„ „ „	22	„ 3300.—	
F. M. A. Mesch	Wiskunde	19	„ 3300.—	
C. van Deinse (c. i.)	Wiskunde en Boekhouden	19	„ 3300.—	
S. van Dissel	Kennis der Natuur	23	„ 3300.—	Leeraar Nieuwe Huishoudschool f 400.
H. Gouwentak	Wiskunde en Kennis der Natuur	23	„ 3300.—	
M. H. van Gestel	Schoonschrijven	16	„ 1320.—	Leeraar Normaalschool teekenonderwijs f 950, onderwijzer aan de Leerschool bij de Kweekschool f 600.
W. F. Tiemeyer	Nederl. taal en Aardrijkskunde	24	„ 2900.—	
P. de Geus (tijdelijk)	Fransch	15	„ 1500.—	Tijdelijk leeraar 2e H. B. S. met 3-jarigen curs. f 500 en onderw. Kweekschool voor Onderw. f 1000.
W. H. Moll (tijdelijk)	Duitsch	14	„ 1400.—	Tijdelijk leeraar bijz. Handelsschool f 300.
L. Versteeg	Engelsch	15	„ 1500.—	Leeraar 2e H. B. S. f 1000.
G. J. Feith	Handteekenen	19	„ 1900.—	
S. C. de Hoop	Gymnastiek	26	„ 1950.—	
Mej. Fr. E. Blaauw	„	4	„ 240.—	Biz. m. sch. v. m. f 300, sch. v. G. L. O. N°. 115 f 320.
Mej. C. G. Westenberg (tijd.)	„	4	„ 240.—	Plantageschool f 504, school v. G. L. O. N° 135 f 264.
T. Bantema (tijdelijk)	Engelsch	19	„ 1900.—	
E. H. Amelung „	Aardrijkskunde en Geschiedenis	24	„ 2400.—	
	Totaal-bedrag der jaarwedden . .		f 57250.—	

Lijst der Leeraressen en Leeraren aan de Hoogere Burgerschool voor meisjes.

Namen der leeraressen en leeraren	Vakken van onderwijs	Getal lesuren per week	Jaarwedde aan de Hoogere Burgerschool	Andere betrekkingen bij het onderwijs, met opgave van de daarin genoten jaarwedden
Mej. A. C. van den Bergh	Geschiedenis	4	*f* 4000.—	
„ W. de Beer	Engelsche taal- en letterkunde	18	„ 2400.—	
„ J. v. d. Waals (tijdelijk)	Engelsche taal	9	„ 900.—	
„ M. Sodenkamp	Hoogd. taal- en letterkunde	18	„ 2400.—	
„ C.W.A.Walburgh Schmidt	Geschiedenis	21	„ 2400.—	
„ A. Rühl	Handwerken	22	„ 1600.—	
Dr. J. Kamminga v. d. Meer	Natuur- en Scheikunde	18	„ 3300.—	Huishoudschool *f* 500.
H. J. Snijder (tijdelijk)	Wiskunde en Boekhouden	6	„ 600.—	
Mej. J. G. Becking (tijdelijk)	Aesthetica	4	„ 400.—	Middelbare school voor meisjes *f* 1175.
J. Gerritsz	Staatsinr. en Staathuishoudk.	4	„ 400.—	H. B. S. v. j. m. 3-j. c. *f* 330; H. B. S. v. j. m. 5-j. c. *f* 880.
Mej. G. la Bastide	Fransch en Nederlandsch	16	„ 2600.—	
„ D. Groothoff	Duitsch en Aardrijkskunde	14	„ 2400.—	
„ Dr. J. A. Nijland	Nederl. taal- en letterkunde	18	„ 2400.—	
„ E. de Jong	Fransch en Geschiedenis	16	„ 2600.—	
„ G. Meurer	Rekenen en Hoogduitsch	18	„ 2400.—	Conservatorium *f* 80
„ J. Greeter	Gymnastiek	20	„ 1500.—	Centraalschool *f* 300.
„ M. Claasen	Aardrijkskunde	18	„ 2200.—	
„ L. F. Harger	Natuurlijke Historie	13	„ 1430.—	2e H. B. S. voor jongens met 3-j. c. *f* 1000.
„ G. van Nop	Nederl. taal- en letterkunde	12	„ 2200.—	
„ H. de Sturler de Frienisberg	Teekenen	22	„ 1800.—	
„ M. Guye	Fransche taal- en letterkunde	18	„ 2000.—	
„ W. C. Kerlen	Wiskunde	23	„ 2200.—	
	Totaal bedrag der jaarwedden . . .		*f* 44130.—	

Bijlage I.

AMSTERDAM, April 1910.

Onderwerp:

Salarisregeling leeraren.

Wij hebben de eer, U hierbij te doen toekomen het advies onzer Commissie tot wijziging van de bestaande jaarwedderegelingen voor leeraren bij het Middelbaar onderwijs.

In de daaraan toegevoegde toelichting liggen tevens opgesloten onze adviezen op Uw schrijven dd. 19 Maart 1909, N°. 4239/1218 O., betreffende de missives van de leeraren in het teekenen aan de Openbare Middelbare scholen alhier en van den heer A. Postma, leeraar aan de 4e H. B. S. met 3-j. c. v. j., betrekking hebbende op de salarisregeling voor zooveel hen betreft, alsmede op Uw schrijven, dd. 23 April 1909, N°. 6161/176 O., betreffende de missive van den de heer S. J. van de Vliet, leeraar in het Boekhouden bij het Middelbaar onderwijs, betrekking hebbende op de regeling van zijn salaris, waarvan de bijlagen hiernevens teruggaan.

De Plaatselijke Commissie van toezicht op het Middelbaar Onderwijs,

(*get.*) G. BELLAAR SPRUYT,
Voorzitter,
„ VAN HAMEL,
Secretaris.

Aan
EdelAchtbare Heeren Burgemeester en Wethouders van Amsterdam.

WIJZIGINGEN, aan te brengen in de Verordening tot regeling van het Middelbaar onderwijs te Amsterdam.

In artikel 2 vervallen de bepalingen aangaande de bedragen der jaarwedden, achter elke betrekking vermeld.

Voorts vervallen de artikelen 4 en 5, waarvoor worden ingevoegd de navolgende artikelen:

Art. 4

De Directeuren der Hoogere Burgerscholen met 5-jarigen cursus en de Openbare Handelsschool genieten eene jaarwedde van *f* 5000.

De Directeuren der Hoogere Burgerscholen met 3-jarigen cursus genieten bij hunne aanstelling eene jaarwedde van *f* 4500, welke na verloop van 5 jaren door den Gemeenteraad op *f* 5000 kan worden gebracht.

De Directrice der Hoogere Burgerschool voor meisjes geniet eene jaarwedde van *f* 4200.

De Onder-directeur der Openbare Handelsschool geniet eene jaarwedde van *f* 4000, welke na verloop van 5 jaren door den Gemeenteraad op *f* 4500 kan worden gebracht.

Art. 5

De aanstelling der overige leeraren en leeraressen aan de Hoogere Burgerscholen en de Openbare Handelsschool geschiedt op de volgende jaarwedden:

I *a* de gehuwde leeraren, met uitzondering van de hieronder bij II en III genoemden, *f* 2600, *f* 2800, *f* 3000, *f* 3200, *f* 3400, *f* 3600, *f* 3800 of *f* 4000.—

b de ongehuwde leeraren en de leeraressen, met uitzondering van de hieronder bij II en III genoemden, *f* 1900, *f* 2100, *f* 2300, *f* 2500, *f* 2700, *f* 2900, *f* 3100 of „ 3300.—

II De leeraren en leeraressen, wier aantal lesuren minder bedraagt dan 18, en ook in een vorigen cursus dit getal nog niet bereikt heeft, worden per wekelijksch lesuur bezoldigd en genieten, voor zoover niet onder III begrepen, *f* 100, *f* 112,50, *f* 125, *f* 137,50, *f* 150, *f* 162,50, *f* 175 of „ 187,50

III De leeraren en leeraressen in de navolgende vakken per wekelijksch lesuur:

A *a* hand- en rechtlijnig teekenen *f* 90, *f* 97.50, *f* 105, *f* 112.50, *f* 120, *f* 127.50, *f* 135 of „ 142.50

b gymnastiek, schoonschrijven en stenographie *f* 75, *f* 80,
f 85, *f* 90, *f* 95, *f* 100, *f* 105 of *f* 110,—
c handwerken *f* 60, *f* 65, *f* 70, *f* 75, *f* 80, *f* 85, *f* 90 of „ 95.—

B Zoodra voor deze leeraren en leeraressen het aantal lesuren 18 of meer bedraagt, genieten de genoemden onder

a ongehuwd	*f* 1700,	met	7	verhoogingen	van	„	125.—
gehuwd	„ 2400,	„	„	„	„	„	125.—
b ongehuwd	„ 1500,	„	„	„	„	„	75.—
gehuwd	„ 2200,	„	„	„	„	„	75.—
c	„ 1300,	„	„	„	„	„	60.—

ART. 6

(Zie art. 4 oud, te wijzigen.)

„De leeraren en leeraressen worden aangesteld op de minimum-jaarwedde, tenzij zij tijdens hun aanstelling reeds dienstjaren tellen als vast leeraar of leerares aan Nederlandsche Gymnasia of Progymnasia, aan Nederlandsche Hoogere Burgerscholen, aan de Openbare Handelsschool te Amsterdam, aan de Rijks- of Gemeentekweekscholen voor onderwijzers, of vast leeraar aan de Koninklijke Militaire Academie of aan het Koninklijk Instituut voor Marine te Willemsoord, in welk geval zij kunnen worden aangesteld op de jaarwedde, welke, gelet op de derde alinea van dit artikel, met hun dienstjaren overeenkomt.

Met deze instellingen van onderwijs kunnen Burgemeester en Wethouders, de Plaatselijke Commissie van toezicht op het Middelbaar Onderwijs en den Inspecteur gehoord, andere scholen gelijkstellen; dienstjaren aan zoodanige school als vast leeraar of leerares doorgebracht kunnen bij de bepaling der jaarwedde in aanmerking komen.

De jaarwedden kunnen, behoudens de na te noemen uitzondering (alinea 4), door den Gemeenteraad tot de in art. 5 genoemde bedragen worden verhoogd bij volbrachten 3-, 6-, 9-, 12-, 15-, 18- en 21-jarigen diensttijd.

De verhoogingen na 18 en 21 jaren worden alleen toegekend aan de leeraren of leeraressen, welke in het bezit zijn van de vereischte bevoegdheid ingevolge de Wet op het Hooger onderwijs (art. 141—147 dier Wet) tot het geven van Middelbaar onderwijs, of van de volledige bevoegdheid ingevolge de Wet op het Middelbaar onderwijs (art. 70—78) voor alle vakken waarin zij onderwijs geven; met dien verstande, dat daartoe voor de vreemde talen de akte B wordt vereischt.

ART. 7

Treedt een der in art. 5 I *b* of III B genoemde leeraren na zijne

aanstelling in het huwelijk, zoo wordt hem van dat tijdstip af eene jaarwedde toegekend, berekend volgens de in artt. 5 I *a* III B en 6 genoemde regelen voor gehuwden.

Zij, die bij hunne aanstelling zijn weduwnaars, of wier huwelijk alsdan door rechterlijk vonnis ontbonden is of die van tafel en bed zijn gescheiden en geen minderjarige of hulpbehoevende kinderen te hunnen laste hebben, worden bezoldigd naar den maatstaf van art. 5, I *b* of III B voor ongehuwden.

Art. 6 wordt art. 8.

Art. 7 wordt art. 9.

Art. 8 wordt art. 10 en te lezen:

„De leeraren en leeraressen in art. 5 I en III B genoemd, zijn gehouden zonder buitengewone vergoeding tot 24 uren per week les te geven".

Art. 9 wordt art. 11, en de laatste zin vervalt.

Art. 10 wordt art. 12 en lees, inplaats van art. 8 „art. 10".

Art. 11 en 12 worden artt. 13 en 14.

Art. 13 wordt art. 15, en te lezen:

„Tijdelijke leeraren of leeraressen worden bezoldigd naar den maatstaf in artikel 5 II en III bepaald", met dien verstande, dat zij voor periodieke verhoogingen niet in aanmerking komen.

Art. 14 wordt art. 16.

Overgangsbepaling.

De jaarwedden der op   in functie zijnde leeraren en leeraressen worden alsdan in overeenstemming gebracht met de bepalingen van dit besluit, met dien verstande, dat door deszelfs invoering geen der aan de in functie zijnde leeraren en leeraressen toekomende of in het vooruitzicht gestelde jaarwedden een minder bedrag zal bedragen dan hun krachtens de door dit besluit afgeschafte bepaling toekomt of zou toekomen.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Waar de salarissen van het personeel der Middelbare scholen sinds 1878 niet verhoogd werden, terwijl zooals bekend is de levensstandaard, de belastingen enz. zeer belangrijk zijn gestegen, is de vraag om salarisverhooging alleszins gewettigd, te meer waar de salarissen van bijna alle ambtenaren in dien tijd zijn verhoogd.

Het principe van de regeling der salarissen zooals de Amsterdamsche verordening die voorschrijft, heeft altijd goed voldaan en heeft zoo goed als geen aanleiding gegeven tot onbillijkheden. Wel blijkt het, dat de verordening voor verschillende scholen en verschillende vakken op verschillende tijden gemaakt is, zoodat het logisch verband en de eenheid hier en daar ontbreken. Waarom b. v. de leeraar in de staatswetenschappen aan de Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus *minder* salaris ontvangt

dan zijn collega aan de Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus, terwijl de leeraar in het schoonschrijven juist aan de Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus *meer* ontvangt dan die aan de Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus, en dat waar alle overige leeraren aan beide soorten scholen gelijk betaald worden, is een raadsel.

In hoofdzaak wenscht de Commissie het bestaande principe te behouden. Zij acht salarisverhooging noodzakelijk. Mochten de voorstellen van de aaneenschakelingscommissie een geheele verandering in de verhouding tusschen 3- en 5-jarigen cursus en in de opleiding van het personeel te weeg brengen, dan zou dit een reden kunnen zijn om van dit principe af te wijken, maar dit mag o. i. geen reden zijn de verhooging thans uit te stellen, omdat verhooging, salarieering in het algemeen, onafhankelijk *moet* en *kan* beschouwd worden van de kwesties, die door de mogelijke voorstellen van de aaneenschakelingscommissie aan de orde gesteld kunnen worden.

De verhooging is nóódig en sinds lang noodig, wil men in Amsterdam het allerbeste personeel krijgen en den goeden geest in het personeel behouden. De belangrijke arbeid van de leeraren en leeraressen bij het Middelbaar onderwijs voor de opvoeding van ons volk eischt zeer zeker een evenredige salarieering.

Ernstig is overwogen de wenschelijkheid van ongelijke salarieering van 3- en 5-jarigen cursus. Wij wenschen den toestand te laten zooals hij is. Eveneens is ernstig ter sprake gekomen de salarieering naar bevoegdheid. Met het oog op de zeer groote onbillijkheden, waartoe een dergelijke regeling aanleiding zou kunnen geven, vooral door de eigenaardige wijze, waarop de Wetten op het Hooger- en Middelbaar onderwijs de bevoegdheid regelen, achten wij een schifting ongewenscht. Alleen komt het ons billijk voor één beperking te maken: voor niet *volledig* bevoegden, als een prikkel tot voltooiing van hun studie.

Waar de leeraren in hun adres hun vraag om salarisverhooging in hoofdzaak motiveeren door te wijzen op de kosten van een gezin, dat een leeraar op middelbaren leeftijd in den regel heeft, meende de Commissie scheiding te moeten maken tusschen gehuwden en ongehuwden. Zij stelt voor een bedrag van *f* 700, als verschil in salaris tusschen beide categorieën.

Waar men in het maatschappelijk leven de grenslijn tusschen gehuwden en ongehuwden zoo gemakkelijk trekken kan, is een dergelijke indeeling zeer aan te bevelen. Billijker zou zijn als een geheel schema kon gemaakt worden voor allerlei mogelijkheden: gezinnen met veel en weinig kinderen enz. enz., maar dat is in de praktijk zóó moeilijk, dat de billijkheid niet steeds betracht zou kunnen worden.

Wij stellen voor, in plaats de 3 of 4 verhoogingen voor alle leeraren en leeraressen, 7 verhoogingen. Wanneer er 7 3-jaarlijksche verhoogingen worden gegeven, komt een leeraar (leerares) na 21 jaren dienst, dus op middelbaren leeftijd, op zijn (haar) maximum. (De diensttijd van 21 jaar voor het bereiken van het maximum is niet zeldzaam).

Voorgesteld wordt het aanvangssalaris te verhoogen met *f* 100, omdat sinds 1878 de salarissen niet verhoogd zijn, maar de facto, door de pensioenstorting zijn verlaagd. Wel is waar heeft de leeraar of leerares door dat mindere salaris een gedwongen levensverzekering genomen, maar hij of zij ontvangen toch dat bedrag van ongeveer *f* 100 minder in handen, terwijl zij vroeger pensioen kregen zonder storting.

Voor ongehuwde leeraren en leeraressen zal het aanvangssalaris dus bedragen *f* 1900, het maximum *f* 3300; voor gehuwde leeraren *f* 2600 en *f* 4000. Waar de onderhoudskosten voor een ongehuwd leeraar en een leerares gelijk mogen geacht worden, wenscht de Commissie voor deze beide categorieën gelijk salaris. De Commissie wenscht het maximum van 24 uur voor het gewone salaris te behouden, met een vergoeding voor overuren, gelijk aan het salaris der per uur betaalde vast aangestelde leeraren en leeraressen. Maar in afwijking van de bestaande verordening wordt voorgesteld een minimum van 18 uur te bepalen, waarop het vaste salaris wordt gegeven. Hierdoor wordt voorkomen, dat leeraren en leeraressen met te weinig uren te veel salaris ontvangen, terwijl het mogelijk zal zijn leeraren, die nu tijdelijk worden aangesteld met het oog op het salaris, alsdan vast te benoemen, wat in vele gevallen wenschelijk is.

Tijdelijk blijven dan alleen de werkelijk tijdelijke leeraren(essen), die voor ziekte of vacature invallen.

Leeraren(essen), die minder dan 18 uur les geven (ook de vast aangestelde) worden per uur betaald.

Lager bezoldigd worden, evenals in de geldende Verordening, de leeraren(essen) in teekenen, gymnastiek, schoonschrijven, stenographie en handwerken.

De verhoogingen van de per uur betaalde leeraren(essen) zullen alleen gegeven worden bij vaste aanstelling. Wij hebben willen voorkomen, dat de tijdelijke leeraren(essen) [van de voorgestelde verordening] door toevallige omstandigheden hooger salaris zouden kunnen ontvangen dan vastaangestelden.

Wat de teekenleeraren betreft, heeft de Commissie ernstig overwogen of het wenschelijk ware deze leeraren gelijk te stellen met de overigen. Met het oog op den korteren duur van de opleiding, en de minder omvangrijke taak, daar zij buiten de schooluren geen correcties hebben en ook minder behoeven te werken om op de hoogte van hun vak te blijven, acht de Commissie eenig verschil wenschelijk.

Voor een gecombineerde betrekking gelden voor het salaris de uren te zamen, alsof zij aan één school werden gegeven.

Met het oog op het te bereiken maximum voor leeraren is het noodzakelijk, dat de salarissen der directeuren en der directrice der Hoogere Burgerschool voor meisjes hooger gesteld worden dan dat maximum. Het spreekt van zelf, dat het hoofd hooger gesalarieerd wordt dan de hoogst gesalarieerde leeraar. Dit principe geldt ook in de bestaande verordening.

De Commissie wenscht zoo min mogelijk te veranderen in deze sala-

rissen. Zij laat dus vervallen het aanvangssalaris van directeuren van Hoogere Burgerscholen met 3-jarigen cursus en brengt het salaris van de directrice der Hoogere Burgerschool voor meisjes op *f* 4200 zonder verhooging.

Het schema van de salarisregeling wordt dus:

1° aanvangssalaris wordt met *f* 100 verhoogd voor alle leeraren en leeraressen;

2° er zijn *zeven* 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 200;

3° er wordt onderscheid gemaakt tusschen gehuwden en ongehuwde leeraren, terwijl de leeraressen gelijkgesteld worden met de ongehuwde leeraren.

Gehuwde leeraren ontvangen *f* 2600, *f* 2800, *f* 3000, *f* 3200, *f* 3400, *f* 3600, *f* 3800 en *f* 4000. Ongehuwde leeraren en leeraressen *f* 1900, *f* 2100, *f* 2300, *f* 2500, *f* 2700, *f* 2900, *f* 3100 en *f* 3300;

4° bij een taak van minstens 18 uur per week heeft men recht op een vast salaris;

5° allen, die minder dan 18 uur les geven worden per uur betaald;

6° alle per uur betaalde leeraren en leeraressen, behalve die voor teekenen, schoonschrijven, stenographie, gymnastiek en handwerken, ontvangen *f* 100 per wekelijksch lesuur; voor zoover zij vast zijn aangesteld, eveneens *f* 100 met 7 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 12,50 per wekelijksch lesuur;

I voor *teekenen* *f* 90 per wekelijksch lesuur; voor zoover zij vast zijn aangesteld, eveneens *f* 90, met 7 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 7.50;

II voor *gymnastiek, schoonschrijven* en *stenographie* *f* 75 per wekelijksch lesuur; voor zoover zij vast zijn aangesteld eveneens *f* 75, met 7 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 5;

III voor *handwerken* *f* 60 per wekelijksch lesuur; voor zoover zij vast zijn aangesteld, eveneens *f* 60, met 7 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 5;

7° Bij een minimum van 18 uur zal ontvangen:

I een ongehuwde *f* 1700, met 7 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 125 (maximum *f* 2575);
een gehuwde *f* 2400, met 7 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 125 (maximum *f* 3275);

II een ongehuwde *f* 1500, met 7 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 75 (maximum *f* 2025);
een gehuwde *f* 2200, met 7 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 75 (maximum *f* 2725);

III een leerares *f* 1300, met 7 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 60 (maximum *f* 1720);

8° de directeuren van Hoogere Burgerscholen met 5-jarigen cursus en Openbare Handelsschool ontvangen *f* 5000;

de directeuren van Hoogere Burgerscholen met 3-jarigen cursus ontvangen *f* 4500, na 5-jarigen dienst *f* 5000;

de directrice van de Hoogere Burgerschool voor meisjes ontvangt *f* 4200.

9° de leeraren en leeraressen met vast salaris zijn gehouden, zonder buitengewone vergoeding, tot 24 uur per week les te geven.

Overuren worden betaald naar denzelfden maatstaf als voor de vastaangestelde per uur betaalde leeraren en leeraressen;

10° wanneer een leeraar of leerares eenmaal in het bezit is van een vast salaris, blijft dat salaris, ook al wordt het aantal lesuren minder dan 18;

11° bij invoering dezer nieuwe regeling zullen de salarissen van reeds in dienst zijnde leeraren of leeraressen niet verlaagd worden, noch een aanstelling op vast salaris veranderd worden in een per uur betaalde betrekking.

Bijlage II

AMSTERDAM, 13 Juni 1910.

Onderwerp:

Verbouwing H. B. S. voor meisjes.

Aan
de leden van den Gemeenteraad van Amsterdam.

Wij hebben de eer U hierbij te doen toekomen een afschrift van een door onze Commissie in zake de verbouwing der Hoogere Burgerschool voor meisjes aan Burgemeester en Wethouders dezer Gemeente verzonden schrijven, met, als bijlage, het te dier zake door onze Commissie ingewonnen advies der Directrice dier school.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Middelbaar Onderwijs,
(*get.*) G. BELLAAR SPRUYT,
Voorzitter.
„ J. C. VAN KEMPEN,
Secretaris.

AMSTERDAM, 13 Juni 1910.

Aan
EdelAchtbare Heeren Burgemeester en Wethouders
van Amsterdam.

In antwoord op Uwe missive N⁰. 8774/2043 O. van 4 Juni 1910 heeft de Commissie van toezicht de eer Uw college mede te deelen, dat zij gaarne alsnog advies uit zal brengen over de voordracht N⁰. 506. de voorgestelde restauratie van de Hoogere Burgerschool voor meisjes.

Zij heeft zich afgevraagd, hoe zij het kon inrichten, dat het uit te brengen advies de meeste waarde heeft voor Uw college en voor de leden van den Raad. Vóór 15 Juni, vóór de Raadsvergadering, wordt advies gevraagd, omdat de voordracht in die vergadering in alle geval behandeld zal worden. Waar het dus is uitgesloten, dat Uw college, zooals anders geschiedt, bij het ontwerpen der voordracht rekening kan houden met het advies van de Commissie van toezicht, moeten wij aannemen, dat Uw college den Raad in kennis wil stellen met onze meening en den Raad wil laten beslissen. Gaarne komen wij U tegemoet in deze bedoeling en zullen dus aan elk der raadsleden een

afschrift van deze missive zenden. Het kan niet anders zijn, dan dat Uw college er prijs op stelt deze voordracht zoo volledig mogelijk toegelicht in den Raad te brengen. Wij waardeeren deze goede bedoeling en betuigen onzen spijt, dat de weinige tijd die ons rest, ons dwingt tot deze eenigszins ongewone wijze van doen. Wij betreuren het dat bij de stukken de adviezen van de Directrice en van den Inspecteur ontbreken, maar hebben met genoegen gehoord, dat de Inspecteur alsnog gekend wordt.

Dat Uw college geen prijs stelt op het advies van het hoofd der school is ons onbegrijpelijk. Deze toch is in de allereerste plaats bevoegd advies uit te brengen en kent door jarenlange ondervinding alle gebreken van het gebouw. In elke zaak, tot de meest onbelangrijke toe, wordt o. i. terecht dit advies gevraagd. Wel is waar heeft de Directrice den heer Wethouder voor het onderwijs met den Directeur van Publieke Werken bij hun bezoek aan het gebouw vergezeld. Het is ons echter bekend, dat daar geen gelegenheid was tot kritiek, ook al omdat de aan te brengen verbeteringen niet waren ontworpen.

Wij hebben het advies van de Directrice gevraagd en voegen dit gaarne bij ons advies, omdat wij het kennen van de meening van de Directrice van het hoogste belang achten.

Naar aanleiding van Uwe toelichting N⁰. 506 wenschen wij met kracht op te komen tegen de voorstelling, alsof deze school zoover verloopen is, dat hare bestaanszekerheid twijfelachtig is geworden. Deze voorstelling is volkomen onjuist. Als bewijs daarvoor wordt aangevoerd de vermindering van het aantal afdeelingen van 14 tot 10. Wij zouden te uitvoerig worden wanneer wij de toevallige factoren, die daarbij een rol gespeeld hebben, met cijfers duidelijk wilden aantoonen.

Naar aanleiding van Uw algemeene toelichting merken wij op, dat de toekomst van de school door U op de donkerste wijze geschetst wordt. Wanneer wij echter als maatstaf nemen de bevolking van de 1e klasse, en dit is de eenige juiste maatstaf, dan is in 1909 een aantal leerlingen bereikt, hooger dan het gemiddelde van de laatste tien jaar. Alleen in 1902 was het hooger en in 1899 evenhoog als nu; de andere jaren lager. Wij meenen met alle recht te kunnen zeggen, dat de toekomst van de school een goede is, dat er geen enkele gegronde reden is zoo ongunstig te denken op grond van een onjuiste waardeering van cijfers.

Als vergelijking geven wij hier nog het aantal leerlingen in 1906—1909 van de Hoogere Burgerschool voor meisjes en van de drie scholen met 5-jarigen cursus voor jongens.

	1e H. B. S. v. j.	2e H. B. S. v. j.	3e H. B. S. v. j.	**H. B. S. voor meisjes**
1906	260	262	228	**283**
1907	250	263	252	**263**
1908	242	281	261	**252**
1909	236	292	249	**250**

Daarentegen wordt de restauratie zoo optimistisch mogelijk gezien. Voor *f* 20.000 wordt een schoolgebouw verkregen „dat aan redelijke eischen voldoet". In die *f* 20.000 is niet begrepen de houtbestrating, die, als ze effect zal hebben, ook aan de overzijde moet aangebracht worden. Het onderhoud hiervan is, naar wij meenen, ook niet goedkoop. In de *f* 20.000 zijn niet begrepen de kosten van het uitwonen van den concierge.

Wanneer wij zouden willen gaan rekenen, zouden wij met de kosten van deze eenvoudig voorgestelde restauratie komen tot een vrij belangrijk bedrag, dat met de waarde van het bestaande gebouw een niet onbelangrijk deel zou uitmaken van de kosten voor een nieuw gebouw.

Wat nu de in de toelichting tot de voordracht genoemde detailpunten betreft, wenschen wij in hoofdzaak te verwijzen naar de beschouwingen dienaangaande van de Directrice der school, met welke beschouwingen wij ons vrijwel geheel kunnen vereenigen. Alleen op een paar punten, die nog wat meer tot hun recht moeten komen, willen wij ten slotte de aandacht vestigen. Allereerst dat door de verbouwing verkregen wordt een school met **12** klasse-localiteiten, terwijl de laatste jaren voor alle scholen met vijfjarigen cursus als principe is aangenomen, dat deze over 13 lokalen moeten beschikken; dat verder van deze **12** lokalen er **6** gelegen zijn op de zolderverdieping of aan de binnenplaats. Wij meenen, dat geen restauratie in staat is om deze lokalen, wat atmosfeer en somberheid betreft, geschikt te maken, om meisjes van hun 12e tot hun 18e jaar het grootste gedeelte van den dag te doen verblijven. Verder merken wij nog op, dat door de verplaatsing van het laboratorium naar een lokaal, dat juist tusschen vooren achterhuis en vlak tegenover de achtertrap is gelegen, het brandgevaar niet verminderd, maar vergroot wordt; bovendien geschiedt de ventilatie van dit laboratorium naar de binnenplaats, waarvan 4 klasselokalen en het handwerklokaal hun lucht en licht krijgen.

Resumeerende meenen wij, dat door deze restauratie zeker eenige verbeteringen worden aangebracht, maar daardoor niet verkregen wordt een schoolgebouw „dat aan redelijke eischen voldoet". Onze Commissie is van meening, dat de vraag naar een nieuwe school ook na deze restauratie even dringend blijft bestaan en dat de kosten aan de restauratie besteed niet anders zijn dan weggeworpen geld.

Met den meesten aandrang vraagt onze Commissie Uw College de voordracht terug te nemen en over te gaan tot het bouwen van een nieuwe school. Op de wijze door U voorgesteld wordt o.i. niet gehandeld in het belang van het Openbaar Middelbaar Onderwijs.

De Plaatselijke Commissie van toezicht
op het Middelbaar Onderwijs,

(*get.*) G. Bellaar Spruyt,
Voorzitter.

„ J. C. van Kempen,
Secretaris.

AMSTERDAM, 9 Juni 1910.

Aan
de Commissie van Toezicht op het Middelbaar Onderwijs.

Zeer geachte Commissie,

In antwoord op Uw verzoek om advies betreffende het voorstel van Burgemeester en Wethouders aan den Raad van Amsterdam tot restauratie van het gebouw der Hoogere Burgerschool voor Meisjes, heb ik de eer U mede te deelen, dat in het ontwerp eenige verbeteringen zijn aangebracht, namelijk: Electrische verlichting, verwijdering van de concierge-woning, vergrooting van de docenten-kamer, een beter laboratorium voor de Natuurkunde. Ook de houtbestrating is zeker eene verbetering; of zij afdoende zal zijn, kan ik niet beoordeelen, daar ik het niet bij ervaring weet. Een deskundige verzekerde mij, dat zij niet alleen vóór de school, maar ongeveer 3 huizen ver naar rechts en links, en ook aan de overzijde van de gracht moet worden aangebracht om doeltreffend te zijn, en dat dan nog het rijden alleen minder hinderlijk zal zijn, maar andere straatdrukte even storend zal blijven.

Tegenover deze verbeteringen staan een groot aantal bezwaren, die niet, of op onbevredigende wijze, uit den weg geruimd worden.

Volgen wij het voorstel van Burgemeester en Wethouders op den voet, dan komt het eerst ter sprake het ontbreken van een gymnastieklokaal, wat door mij een zeer groot bezwaar wordt geacht. Geen enkele gymnastiekles komt tot haar recht, omdat door het heen- en weerloopen van de klassen 10 à 15 minuten verloren gaan. Er blijft van de 50 minuten, die eene les duurt, geen tijd over om zich te verkleeden, zoodat alle oefeningen gedaan moeten worden met lange rokken en dikwijls nauwsluitende kleeding. Hierbij komt nog, dat het gymnastieklokaal op het Molenpad veel te klein is voor groote klassen, zoodat daar verscheidene oefeningen niet of slechts gebrekkig gedaan kunnen worden. Hoewel in mindere mate acht ik ook een bezwaar het voortdurend heen- en weergaan van de groote klassen zonder geleide.

1°. Het verdeelen van de leslokalen over 4 verdiepingen acht ik een belangrijk bezwaar; die 4e verdieping ligt 72 trappen boven de straat en is daardoor zeer warm, niet het minst aan de zijde van

het teekenlokaal, waar geen zolder boven is. Herhaaldelijk is door de ouders geklaagd over het vele trappen loopen in verband met den leeftijd der leerlingen. Wat het brandgevaar betreft, is mij tot tweemaal toe door de brandweer verzekerd, dat er geen voldoende waarborgen zijn voor de veiligheid. Dat hieraan tegemoet gekomen zou worden door het aanbrengen van steenen trappen, terwijl de gangen van hout blijven, is mij een raadsel. Daarbij komt bij brand m. i. het gevaar voor de kinderen meer door de paniek en den rook dan door het vuur, en hiertegen helpen geen steenen trappen.

Het verbreeden van de trappen kan, als ik het goed begrepen heb, niet anders dan aan den achterkant van het gebouw en ten koste van het licht op die trappen. Ik vrees, dat door het verbreeden de trappen ook steiler zullen worden, wat zeer ongewenscht is.

Het verwijderen van de concierge-woning zal zeker het brandgevaar verminderen, maar het dag en nacht branden van 22 à 25 vulkachels en het voorhanden zijn van veel brandbaar materiaal in het natuurkundelokaal doen toch altijd de mogelijkheid van brand bestaan. In 1905 is in het natuurkundelokaal, toen er geen les was, een brand uitgebroken, die zeker ernstige gevolgen gehad zou hebben, indien hij niet zoo spoedig ontdekt ware. De branduitgang, die door het natuurkundelokaal loopt, is geheel onvoldoende; ook kan men van de hoogere verdiepingen niet anders wegkomen dan langs de trappen.

2°. Over de houtbestrating sprak ik boven.

3°. Het verwijderen van de concierge-woning is eene groote verbetering, maar het is bepaald noodig, dat de concierge eene woning, grenzende aan de school heeft, zoodat hij voortdurend toezicht kan houden, en onmiddellijk in het schoolgebouw kan zijn. Ik geloof niet, dat dit mogelijk is bij de voorgestelde restauratie; de concierge zal eene woning moeten zoeken op eenigen afstand van de school; hij zal zijne vaste diensturen krijgen, en buiten die uren zal het gebouw onbeheerd staan, wat voor een middelbare school met kostbare verzamelingen zeer ongewenscht is. De vulkachels branden dag en nacht; de stoker komt 's morgens om half zes, de werksters werken op Zaterdag tot 's avonds laat; op het gebouw staat een telefoonrek, waartoe de beambten van de telefoon den geheelen dag toegang moeten hebben; telkens moeten kleinigheden aan gebouw of mobilair hersteld worden, wat buiten de schooluren moet gebeuren. Indien al deze personen met een sleutel moeten binnenkomen, wie is dan verantwoordelijk voor de veiligheid van de gemeentegoederen, en van hetgeen de meisjes en docenten op school bergen? Ook zijn er bezwaren van huishoudelijken aard, (b.v. het opendoen van de voordeur, als de concierge onder schooltijd spoed-dienstboodschappen moet doen, het weren van straatschenderijen, enz.), die de onmiddellijke nabijheid van de concierge-woning tot een noodzakelijken eisch maken. Of het dagverblijf van den concierge aan redelijke hygiënische voorwaarden zal voldoen, weet ik niet.

4°. Dit bezwaar vervalt geheel.

5°. Over de docentenkamer sprak ik hierboven.

6°. De wachtkamer zal wat opgeknapt worden, maar is m.i. niet voor veel verbetering vatbaar.

7°. Het leslokaal voor de natuur- en scheikunde wordt door de voorgestelde verandering te groot; door het aantrekken van de bergruimte zal dit lokaal eene lengte krijgen van 14.30 M., wat voor leeraar en leerlingen niet te bespreken is.

8°. Wat de bedoeling is met het teekenlokaal begrijp ik niet. Het podium is geplaatst onder de tegenwoordige ramen. Zullen die ramen ergens anders aangebracht worden, maar waar dan? Het licht moet van links komen, maar links is in de teekening een binnenmuur. Het kan toch niet de bedoeling zijn het licht van voren te doen invallen. Of wil men een bovenlicht maken? Is dit het geval, dan vrees ik, dat de warmte er nog toenemen zal. Ik lees ook niets van verbetering der ventilatie in het teekenlokaal, wat juist zoo hoog noodig is. Dit lokaal ligt op de zolderverdieping, vlak onder het dak, en er bestaat zoo goed als geen gelegenheid tot ventilatie. Moet dit onveranderd blijven? In het voorstel wordt gezegd, dat in overweging is 2 buiten gebruik zijnde klasse-lokalen op eene lagere verdieping tot een groot teekenlokaal te maken, hoe dit bedoeld is, weet ik niet, daar thans slechts 1 klasse-lokaal op de lagere verdiepingen ongebruikt is, namelijk het lokaal aan den straatkant op de 2e verdieping.

9°. De verbetering van de dagverlichting in de 3 genoemde lokalen komt mij gebrekkig voor. Ik weet wel, dat het effect van luxferprisma's verrassend is, maar waar zoo weinig daglicht invalt, kan de toestand m.i. wel verbeterd, maar niet goed worden. Het witten der muren is zeer ongeschikt; volgens deskundigen moeten muren van schoollokalen zacht gekleurd worden; ook het roomkleurig schilderen lijkt mij nog niet zacht genoeg. Ik vrees, dat het witten van de muren van de binnenplaats ook hinderlijk voor de oogen der leerlingen zal zijn.

10°. Boven reeds vermeld.

Verder moet ik opmerken, dat niets veranderd wordt aan het lokaal voor de handwerken, dat veel te klein is, zoodat de leerlingen vlak onder de ramen, en te dicht bij de kachel zitten.

Dan wordt niet voorzien in de behoefte aan een lokaal voor natuurlijke historie en de aardrijkskunde. De hulpmiddelen voor deze lessen moeten voortdurend van het eene lokaal naar het andere, en van de eene verdieping naar de andere gedragen worden. Dat hierdoor de verzameling veel schade lijdt, vooral die van de natuurlijke historie, spreekt van zelf.

Ook ontbreekt alle gelegenheid om de kinderen tusschen de lessen uit de lokalen te laten gaan, en deze in dien tijd flink te luchten, wat tegenwoordig een belangrijke hygiënische eisch wordt geacht,

waarmede bij het bouwen van scholen steeds rekening wordt gehouden.

De gangen zijn smal, zoodat de leerlingen bij het verhuizen één voor één moeten loopen. Op de 1e en 2e verdieping zijn 3 schoollokalen zoo dicht bij elkaar, dat ruim 80 kinderen bij het aan-, maar vooral bij het uitgaan elkaar verdringen.

De leerlingen zitten in verscheidene lokalen vlak bij de kachel; verscheidene van die kachels hebben lange, dikwijls druipende, rookende pijpen. Van verbetering der verwarming lees ik niets.

De hoofdtrap heeft bijna geen daglicht, zij moet altijd kunstmatig verlicht worden. Dit alles zijn meer of minder groote gebreken, die, waar zij samen in één gebouw voorkomen, elk voor zich meewerken om zulk een gebouw ongeschikt te maken voor eene school van meer dan 250 leerlingen.

Wat het aantal leerlingen betreft, behoeft men de toekomst niet donker in te zien. Zoolang de 1e klasse goed gevuld blijft, wordt de school nog niet met ondergang bedreigd, en die 1e klasse is sedert 1899, het jaar waarin de school 5 klassen kreeg, slechts éénmaal talrijker bevolkt geweest dan in den loopenden cursus, namelijk in het jaar 1902, toen er 74 leerlingen in zaten; thans telt die klasse 60 leerlingen evenals in 1899; in de overige jaren was het aantal steeds minder; in 1905 zelfs 49. Neemt men in aanmerking dat er in de laatste jaren zoo herhaaldelijk geklaagd wordt over den slechten toestand van het gebouw, en dat door verplaatsing van de bevolking naar het zuidwesten van de stad de school thans ver ligt van het centrum, waar het meerendeel der ouders woont, wier kinderen de Hoogere Burgerschool voor meisjes moeten bevolken, dan blijkt, dat de school aan eene bestaande behoefte voldoet. Waar in Amsterdam nog plaats schijnt te zijn voor 2 Bijzondere Hoogere Burgerscholen voor meisjes, is het niet te verwachten, dat de eenige Openbare Hoogere Burgerschool voor meisjes, die steeds goed aangeschreven stond, gevaar zal loopen haar natuurlijken dood te sterven door gebrek aan leerlingen, indien die school slechts wordt gehuisvest in een goed gebouw, dat gunstig gelegen is.

Hoogachtend verblijf ik

Uwe dw.

(*w. g.*) A. C. van den Bergh,

Directrice der Hoogere Burgerschool voor meisjes.

VERSLAG over den toestand van het Stedelijk Gymnasium gedurende het jaar 1910.

Overeenkomstig de bepaling van art. 33 der Verordening tot regeling van het Gymnasium hebben wij de eer het navolgende verslag uit te brengen omtrent den toestand dezer inrichting van Hooger Onderwijs.

Ten aanzien van het leerarenpersoneel valt te vermelden, dat de heer E. de Jong, leeraar in het Hoogduitsch, wegens redenen van gezondheid genoodzaakt was verlof te vragen om slechts een gedeelte zijner lessen te mogen geven, hetgeen hem van 7 Januari 1910 tot 4 Februari 1910 werd verleend. Als tijdelijk leeraar nam de heer P. J. Bol, onderwijzer aan de O. L. S. N°. 67, een gedeelte dier lessen waar, die overigens door den heer De Jong bij zich aan huis werden gegeven. De heer Dr. J. C. C. Loman, leeraar in de Natuurlijke Historie en de Scheikunde, zag zich genoodzaakt, met het oog op den toestand zijner gezondheid, om ontheffing te vragen van het geven van 4 namiddaglesuren, die bij besluit van den Gemeenteraad van 16 Februari 1910 opgedragen werden, met ingang op 1 Februari 1910, aan den heer H. H. Zeijlstra, Doct[s]. in de Plant- en Dierkunde en Candidaat in de Chemie, oud-leeraar aan de Landbouwschool te Buitenzorg. In het einde van November 1910 deelde de heer Zeijlstra mede, dat hij wegens particuliere redenen met het geven zijner lessen wenschte op te houden, tegen den aanvang der Kerstvacantie. Het bleek niet gemakkelijk te zijn iemand te vinden, geschikt en bereid om deze tijdelijke betrekking op zich te nemen. Ten slotte meende ons college een geschikt candidaat te hebben gevonden in den heer P. E. Keuchenius, bezitter der akte Middelbaar onderwijs K IV, wonende te Utrecht, en ook de Inspecteur der Gymnasia meende hem met gerustheid te kunnen aanbevelen voor de vervulling dezer tijdelijke betrekking, doch wees er op, dat de bedoelde akte K IV niet de bevoegdheid geeft om werkzaam te zijn aan een Gymnasium. Op verzoek van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam verklaarde de Minister van Binnenlandsche Zaken zich bereid, om in eene eventueele benoeming van den heer Keuchenius te berusten, die ten slotte bij besluit van den Gemeenteraad van 4 Januari 1911 tot tijdelijk leeraar werd aangesteld.

Wegens ongesteldheid van den heer A. Bourquin, leeraar in het Fransch, moest hem op 18 Mei 1910 tot het einde van den cursus verlof worden verleend. Ter zijner vervanging werd bij besluit van den Gemeenteraad van 15 Juni 1910 tot tijdelijk leeraar aangesteld

de heer J. B. Besançon, onderwijzer aan de Frans Halsschool, met inging op 1 Juni 1910. De heer Bourquin zag zich vervolgens genoodzaakt, tegen 1 September 1910 zijn eervol ontslag aan te vragen, hetgeen hem bij besluit van den Gemeenteraad van 21 Juli 1910 werd verleend. Het geven zijner lessen werd bij besluit van den Gemeenteraad van 27 Juli 1910 gedeeltelijk aan den heer J. B. Besançon en gedeeltelijk aan Mej. M. Poppelhouwer opgedragen. Bij besluit van den Gemeenteraad van 28 November 1910 werd daarop tot leeraar in het Fransch benoemd de heer Dr. C. de Boer, leeraar aan de Hoogere Burgerschool voor meisjes te Groningen. De heer Dr. D. G. Jelgersma, leeraar in de oude talen, wiens vijf en twintig jarige werkzaamheid wij in ons vorig verslag mochten herdenken, zag zich genoodzaakt, met het oog op den toestand zijner gezondheid, tegen 1 September 1910 zijn eervol ontslag te verzoeken, dat hem bij besluit van den Gemeenteraad van 15 Juni 1910 werd verleend. Tot het geven der lesuren, die nog niet bezet waren ten gevolge van het vertrek van den heer Jelgersma, werd bij besluit van den gemeenteraad van 24 Augustus 1910 benoemd de heer N. T. Polak, Docts. in de klassieke letteren, en werkzaam aan de onderwijs-inrichting van den heer Dr. Helder, alhier. De heer Polak werd echter reeds op 10 October 1910 benoemd tot leeraar aan het Gymnasium te Winschoten, zoodat wederom een tijdelijk leeraar noodig was. Als zoodanig werd bij besluit van den Gemeenteraad van 23 November 1910 benoemd de heer Dr. M. Boas, met ingang van 1 December 1910.

Ook in de vacature-Dr. Beck, ontstaan in October 1909, was nog niet voorzien door de benoeming van een vasten leeraar. Tot tijdelijk leeraar in diens plaats werd bij besluit van den Gemeenteraad van 24 Augustus 1910 herbenoemd de heer F. W. Grebe, die reeds sedert het vertrek van den heer Beck als zoodanig werkzaam was geweest, met ingang op 1 September 1910. Deze werd bij besluit van den Gemeenteraad van 7 September 1910 tot vast leeraar in de oude talen aangesteld, met ingang op 1 October 1910.

Bij besluit van den Gemeenteraad van 8 Juli 1910 werd de heer J. H. A. G. Schmitt, die reeds van October 1909 af als tijdelijk leeraar was werkzaam geweest, benoemd tot leeraar in de Gymnastiek, en bij besluit van den Gemeenteraad van 15 Juni tot tijdelijk leerares in dat vak van onderwijs Mej. A. C. P. Bolland, met ingang op 1 September 1910, wier taak het werd om het onderwijs in de gymnastiek aan de meisjes te geven. Het Gymnasium leed een zeer betreurd verlies door het overlijden van den heer D. H. Woudhuijsen, die den 14den December 1910 na een zeer korte ongesteldheid overleed. De heer Woudhuijsen was reeds gedurende 29 jaren als leeraar in het Hebreeuwsch aan het Gymnasium verbonden en zijn onderwijs is steeds vruchtbaar geweest. Bij gelegenheid der begrafenis was het Gymnasiumgebouw gesloten, welke plechtigheid door den Rector, enkele leeraren en vele leerlingen van den overledene werd bijgewoond.

Bij het graf werden woorden van hartelijke waardeering en hoogachting gesproken.

Wat de leerlingen betreft, waren er bij den aanvang van den cursus in September 1910 : 258 (in September 1909 : 243, 1908 : 226); 15, wier ouders buiten Amsterdam wonen. Onder de leerlingen waren 102 meisjes (1909 : 90, 1908 : 89, 1907 : 83); 7 leerlingen genoten kosteloos onderwijs (1909 : 7, 1908 : 9, 1907 : 7).

De leerlingen waren op de volgende wijze over de verschillende afdeelingen verdeeld:

	I	II	III	IV	V	VI
A.	18	21	19	19	14	14
B.	19	22	21	18	15	
C.	19	20				
D.	19					
	75	63	40	37	29	14

De eindexamens werden gehouden van 13 Juni tot 18 Juni 1910, ten overstaan van heeren Gecommitteerden Prof. Dr. U. P. Boissevain, Prof. Dr. G. Kalff en Prof. J. P. Kuenen. Er werd aan deelgenomen door 16 leerlingen voor het getuigschrift A, en door 8 voor het getuigschrift B. Van deze laatsten mochten allen slagen, terwijl 3 adspiranten voor het getuigschrift A werden afgewezen.

De zoogenaamde overgangsexamens, die vroeger in de maand Juli werden gehouden, zijn vervallen, alleen in twijfelachtige gevallen wordt in September een examen afgenomen. De staat van overgang aan het begin van den cursus, September 1910, luidt als volgt:

	Bevorderd			Afgewezen		Totaal	
	Aanwezig	Onvoorw.	Bij examen	Onvoorw.	Bij examen	Bevorderd	Afgewezen
I	79	53	4	17	4	57	22
II	45	36	2	6	1	38	7
III	40	30	4	6	—	34	6
IV	31	25	4	1	1	29	2
V	16	11	3	2	—	14	2
Totaal	211	155	17	32	6	172	39

Aan de toelatingsexamens in Juli en September 1910 namen 81 candidaten deel, waarvan 77 als leerlingen tot de 1e klasse en 4 voor eene hoogere klasse, waarvan 71 als leerlingen tot de 1e klasse en 2 tot een hoogere klasse konden worden toegelaten. Door 10 toegelatenen tot de 1e klasse werd geen gebruik gemaakt van het onderwijs aan het Gymnasium, hetgeen als steeds veel last veroorzaakt bij de vaststelling der afdeelingen.

Van de vrijstellingen, bedoeld in art. 5 van het Koninklijk besluit van 21 Juni 1887 (Staatsblad 105), werd voor de lessen in de wiskunde door 34 leerlingen gebruik gemaakt, voor die in het Grieksch door 8 leerlingen.

Aan het onderwijs in de gymnastiek werd in December 1910 deelgenomen door 222 leerlingen, nl. door 140 jongens en 82 meisjes; 33 leerlingen werden op eene schriftelijke verklaring van een geneeskundige van dit onderwijs vrijgesteld.

Aan het onderwijs in het Hebreeuwsch werd deelgenomen in de 5e klasse door 5, en in de 6e klasse door 6 leerlingen.

De bibliotheek, de leermiddelen in het algemeen, en die voor het onderwijs in de Natuurlijke Historie, de Natuur- en Scheikunde in 't bijzonder, werden op bescheiden voet uitgebreid, en de catalogi geregeld bijgehouden.

Ook in den loop van dit jaar werden in de aula twee voordrachten gehouden door Mej. Heepe, voor leerlingen van het Gymnasium en van de Middelbare scholen met 5-jarigen cursus, die grooten bijval verwierven.

In de samenstelling van ons college kwam verandering door het uittreden van den heer Prof. Mr. G. A. van Hamel, en de niet-herkiesbaarstelling op eigen verzoek van den heer Dr. W. A. van Dorp op 1 September 1910. In hunne plaats werden door den Gemeenteraad benoemd den 27sten Juli 1910 Prof. Dr. Hendrik de Vries, en den 5den October 1910 den heer Mr. F. E. Posthumus Meyjes.

Curatoren van het Stedelijk Gymnasium,

J. N. VAN HALL, *Voorzitter.*

J. F. BACKER, *Secretaris.*

VERSLAG van den staat der Universiteit van Amsterdam gedurende het jaar 1910.

§ 1. Maatregelen van algemeenen aard, op het beheer en de inrichting der Universiteit betrekking hebbende.

Door den Gemeenteraad werden den 20sten April eenige wijzigingen aangebracht in de Verordening op de heffing van bijdragen ter tegemoetkoming in de kosten der Universiteit, die werden goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 15 Juni 1910, N⁰. 37 (zie Gemeenteblad 1910, afd. 3, volgn. 117).

§ 2. College van Curatoren.

(Samenstelling op 31 December 1910).

Jhr. Mr. Dr. A. Röell, *Voorzitter.*
Mr. G. van Tienhoven } benoemd door den Gemeenteraad.
Mr. J. C. Baron Baud }
Dr. C. F. J. Blooker } benoemd door H. M. de Koningin.
Mr. R. H. A. M. Romme }
Mr. Dr. S. van Brakel, *Secretaris.*

Ten gevolge van het eervol ontslag, dat op zijn verzoek werd verleend aan Mr. W. F. van Leeuwen als Burgemeester van Amsterdam, trad deze tevens af als voorzitter van het college. Als zoodanig werd hij met ingang van 16 Maart 1910 opgevolgd door Jhr. Mr. Dr. A. Röell, die bij Koninklijk Besluit van 26 Januari 1910, N⁰. 41, tot Burgemeester dezer Gemeente was benoemd.

§ 3. Onderwijzend personeel.

CURSUS 1909—1910.

Bureau van den Senaat.

Rector Magnificus: Dr. M. Straub.
Secretaris van den Senaat: Dr. Hk. de Vries.
Assessoren: Dr. A. Bruining, Mr. D. Josephus Jitta, Dr. C. P. Sluiter en Dr. I. M. J. Valeton.

BUREAU'S DER FACULTEITEN.

Godgeleerdheid.

Dr. D. E. J. Völter, Voorzitter; Dr. S. Cramer, Secretaris.

Rechtsgeleerdheid.

Mr. P. Scholten, Voorzitter; Mr. Dr. A. A. H. Struycken, Secretaris.

Letteren en Wijsbegeerte.

Dr. K. Kuiper, Voorzitter; Dr. H. J. Elhorst, Secretaris.

Geneeskunde.

Dr. P. K. Pel, Voorzitter; Dr. P. Ruitinga, Secretaris.

Wis- en Natuurkunde.

Dr. Eug. Dubois, Voorzitter; Dr. A. F. Holleman, Secretaris.

CURSUS 1910—1911.

Bureau van den Senaat.

Rector Magnificus: Dr. J. te Winkel.
Secretaris van den Senaat: Dr. S. Cramer.
Assessoren: Dr. A. Bruining, Mr. D. Josephus Jitta, Dr. M. Straub en Dr. C. P. Sluiter.

BUREAU'S DER FACULTEITEN.

Godgeleerdheid.

Dr. D. E. J. Völter, Voorzitter; Dr. S. Cramer, Secretaris.

Rechtsgeleerdheid.

Mr. D. Josephus Jitta, Voorzitter; Dr. D. van Embden, Secretaris.

Letteren en Wijsbegeerte.

Dr. R. C. Boer, Voorzitter; Dr. T. J. de Boer, Secretaris.

Geneeskunde.

Dr. J. Rotgans, Voorzitter; W. M. de Vries, Secretaris.

Wis- en Natuurkunde.

Dr. Eug. Dubois, Voorzitter; Dr. Hk. de Vries, Secretaris.

HOOGLEERAREN.

(Op 31 December 1910).

FACULTEIT DER GODGELEERDHEID.

Gewone Hoogleeraren:

Dr. D. E. J. Völter,
I. J. de Bussy,
Dr. A. Bruining,
Dr. S. Cramer,
Dr. H. Th. Obbink.

Buitengewoon Hoogleeraar:

Dr. H. A. van Bakel.

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID.

Gewone Hoogleeraren:

Mr. D. Josephus Jitta,
Mr. Dr. A. A. H. Struycken,
Dr. D. van Embden,
Mr. P. Scholten,
Mr. R. Fruin Th.Azn.,
Mr. I. H. Hijmans,
Mr. J. A. van Hamel.

Buitengewoon Hoogleeraar:

Mr. Dr. W. H. Nolens.

FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJSBEGEERTE.

Gewone Hoogleeraren:

Dr. I. M. J. Valeton,
Dr. J. te Winkel,
Dr. R. C. Boer,
Dr. T. J. de Boer,
Dr. J. W. Beck,
Dr. K. Kuiper,
Dr. H. Brugmans,
Dr. H. J. Elhorst,
Mr. S. R. Steinmetz.

Buitengewoon Hoogleeraar:

Jhr. Dr. J. Six.

FACULTEIT DER GENEESKUNDE.

Gewone Hoogleeraren:

Dr. P. K. Pel,
Dr. M. Straub,
Dr. R. H. Saltet,
Dr. P. Ruitinga,
Dr. L. Bolk,
Dr. G. van Rijnberk.
Dr. J. Rotgans,
Dr. H. Treub,
Dr. C. Winkler,
Dr. O. Lanz,
W. M. de Vries.

Buitengewone Hoogleeraren:

Dr. J. van Rees,
Dr. J. K. A. Wertheim Salomonson,
S. Mendes da Costa,
Dr. H. Burger.

FACULTEIT DER WIS- EN NATUURKUNDE.

Gewone Hoogleeraren:

Dr. Hugo de Vries,
Dr. D. J. Korteweg
Dr. A. F. Holleman,
Dr. Hendrik de Vries,
Dr. Eug. Dubois,
Dr. J. D. v. d. Waals Jr.,
Dr. C. Ph. Sluiter,
Dr. E. Verschaffelt,
Dr. R. H. Sissingh,
Dr. P. Zeeman,
Dr. A. Smits.

Buitengewone Hoogleeraren:

Dr. Max Weber,
Dr. Ph. A. Kohnstamm,
P. van der Wielen,
Dr. J. C. H. de Meijere,
Dr. G. Hondius Boldingh,
Dr. Th. J. Stomps.

KERKELIJKE HOOGLEERAREN.

Dr. J. V. de Groot, vanwege het Episcopaat der R.-K. Kerk.
Dr. J. W. Pont, vanwege het Hersteld Evangelisch-Luthersch Kerkgenootschap.

LECTOREN.

Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte: Dr. B. Faddegon.
Faculteit der Geneeskunde: Dr. J. de Bruin.
Faculteit der Wis- en Natuurkunde: Dr. A. H. W. Aten en J. J. van Laar.

Den 19den September 1910 droeg Prof. M. Straub het rectoraat over aan Prof. J. te Winkel, bij welke gelegenheid hij tevens verslag uitbracht aangaande de lotgevallen der Universiteit in het afgeloopen studiejaar.

Ter gelegenheid van den jaardag der Universiteit had dezelfde spreker op 8 Januari 1910 eene rede gehouden over „De plaats van het bewustzijn in de theorie van het zien".

Den 28sten Februari werd in eene plechtige zitting van den Senaat den heer Mr. W. F. van Leeuwen honoris causa de titel verleend van Doctor in de Staatswetenschap.

In de vacature, ontstaan door het ten vorigen jare aan Prof. Dr. A. H. J. W. Brandt verleende eervol ontslag, werden door den Gemeenteraad in zijne vergadering van den 29sten Juni 1910 benoemd: Dr. H. Th. Obbink, als gewoon hoogleeraar in de Algemeene Godsdienstgeschiedenis en de geschiedenis van den Israëlietischen Godsdienst, en tot buitengewoon hoogleeraar in de geschiedenis van het Oudste Christendom: Dr. H. A. van Bakel, hoogleeraar aan het Evangelisch-Luthersch Seminarium. Deze benoemingen werden bij Koninklijk Besluit van 19 Juli, N°. 59, goedgekeurd.

Prof. Obbink aanvaardde zijn ambt den 17den October 1910 met het uitspreken eener rede over „De beteekenis van Egypte en Babylonië in de oude religieuze denkwereld". Den 26sten September aanvaarde Prof. Van Bakel zijn ambt met het uitspreken eener rede over „De geschiedenis van het oudste Christendom".

Aan de hoogleeraren Mr. G. A. van Hamel en Mr. J. F. Houwing werd op hun verzoek door den Gemeenteraad in zijne vergadering van den 29sten Juni eervol ontslag verleend.

Ter vervulling der hierdoor ontstane vacatures werd door den Gemeenteraad in zijne vergadering van 7 September besloten:

den hoogleeraar Struycken te ontheffen van het onderwijs in de encyclopaedie der rechtswetenschap en hem op te dragen het onderwijs in de wijsbegeerte van het recht;

den hoogleeraar Scholten, nevens het onderwijs in het Romeinsche recht en zijne geschiedenis, op te dragen het onderwijs in het burgerlijk recht en de burgerlijke rechtsvordering;

en werden tevens benoemd:

tot gewoon hoogleeraar in het burgerlijk recht en de burgerlijke rechtsvordering, zoomede in het Romeinsche recht en zijne geschiedenis: Mr. I. H. Hijmans;

tot gewoon hoogleeraar in de encyclopaedie der rechtswetenschap, zoomede in het oud-vaderlandsche recht en zijne geschiedenis: Mr. R. Fruin Th.Az.;

tot gewoon hoogleeraar in het strafrecht en de strafvordering: Mr. J. A. van Hamel.

Nadat deze benoemingen bij Koninklijk Besluit van 4 October 1910, N°. 74, waren bekrachtigd, aanvaardden de nieuwbenoemde hoogleeraren hun ambt resp. op 31 October, 14 November en 28 November; Prof. Hijmans met eene rede over „Het recht der werkelijkheid", Prof. Fruin met eene rede over „De studie van het oud-vaderlandsch recht en de archieven" en Prof. Van Hamel met eene rede over „De taak der strafrechtspleging".

Dr. Th. J. Stomps, die den 31sten October benoemd was tot lector in de systematische botanie, werd den 14den December d. a. v. door den Gemeenteraad benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de cytologie der planten. Op het einde des jaars had Prof. Stomps zijn ambt nog niet aanvaard.

Wegens voortdurende ongesteldheid van Prof. Houwing werden diens colleges door de hoogleeraren Josephus Jitta en Scholten gegeven.

Prof. Valeton werd om gezondheidsredenen ontheven van het onderwijs in de Grieksche antiquiteiten. Bij raadsbesluit van 31 October werd het onderwijs in dit vak aan den hoogleeraar Kuiper opgedragen.

Den lector J. J. van Laar werd wegens ziekte verlof verleend tot 1 October 1911.

Met voldoening zij hier ten slotte vermeld, dat Prof. Hugo de Vries een hem aangeboden professoraat aan de Columbia-University te New-York afsloeg, nadat het gemeentebestuur zich bereid had verklaard aan zijne verlangens ten aanzien van het hem ter zijde gestelde personeel en de hortus-gebouwen te voldoen.

De volgende gewone hoogleeraren bekleeden de achter hun namen vermelde ambten.

De hoogleeraren Dr. D. E. J. Völter, Dr. S. Cramer en I. J. de Bussy bekleeden het ambt van kerkelijk hoogleeraar.

Prof. Dr. Eug. Dubois is conservator van Teylers Genootschap.

Prof. Mr. D. Josephus Jitta is lid van de Provinciale Staten van Noordholland en raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof alhier.

Prof. Mr. P. Scholten is rechter-plaatsvervanger in de Arrondissements-rechtbank alhier.

PRIVAAT-DOCENTEN.

Op 31 December 1910 waren als privaat-docent toegelaten:

Bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid:

Ch. Miseroy, F. van der Goes.

Bij de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte:

Dr. J. H. Gunning Wzn.,
Dr. I. H. Gosses,
Jacq. Hartog,
Dr. W. van der Gaaf.
Dr. A. A. Fokker.

Bij de Faculteit der Geneeskunde:

Dr. N. van Rijnberk,
Dr. M. A. Mendes de Leon,
J. van Deventer Szn.,
Dr. C. B. Tilanus,
Dr. N. H. Swellengrebel,
G. P. Frets,
H. R. J. G. Brongersma,
H. Timmer,
Dr. D. M. van Londen,
Dr. L. J. J. Muskens,
G. P. van Trooijen,
Dr. S. J. de Lange,
Dr. C. T. van Valkenburg.

Bij de Faculteit der Wis- en Natuurkunde:

Dr. L. Th. Reicher,
Dr. J. G. Rutgers,
G. Mannoury,
Dr. E. H. Büchner,
Dr. L. E. J. Brouwer,
Dr. F. E. L. Scheffer,
Dr. P. F. Hubrecht.

In het jaar 1910 werden voor de eerste maal toegelaten:

G. P. van Trooyen in de ongevallengeneeskunde;
Dr. S. J. de Lange in de microscopische anatomie van het zenuwstelsel;
Dr. C. T. van Valkenburg in de klinische anatomie van het zenuwstelsel;

terwijl de toelating van:

H. R. J. G. Brongersma in de ziekten der urinewegen;
H. Timmer in de orthopaedische chirurgie;
Dr. D. M. van Londen in de zenuwziekten;
F. van der Goes in de economie;
Dr. L. J. J. Muskens in de zenuwziekten;
G. Mannoury in de logische grondslagen der wiskunde;
Dr. J. G. Rutgers in de wiskunde;
Dr. J. H. Gunning Wzn. in de paedagogie;
Dr. L. E. J. Brouwer in bijzondere gedeelten der wiskunde;
Dr. E. H. Büchner in de radio-activiteit;
Dr. N. H. Swellengrebel in de protozoölogie;
Dr. I. H. Gosses in de geschiedenis der middeleeuwen;
Dr. W. van der Gaaf in de Engelsche taal en letterkunde,

voor twee jaar werd verlengd.

De heeren Dr. H. W. E. Moller, Dr. J. J. van Loghem, Th. Hammes, Dr. I. Graanboom, Dr. G. A. M. van Wayenburg, A. A. H. Hamer, Dr. L. Heijermans, Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan en Dr. A. M. A. A. Steger, ten aanzien van wie eveneens de termijn afliep, voor welken zij als privaat-docent waren toegelaten, dienden geen verzoek in om opnieuw als zoodanig te worden toegelaten.

§ 4. Assistenten en beambten.

CURSUS 1910—1911.

1. Universiteit.

Pedel: H. J. van Pommeren.
Adj. Pedel: Joh. Steenken.

2. Physiologisch Laboratorium.

Assistenten: B. C. P. Jansen, J. G. Dusser de Barenne, J. M. Buwalda, C. Ide, P. C. Cleijndert en C. Th. Krekel.
Amanuensis-concierge: A. N. Wismeyer; amanuensis: G. Geerders; bediende: J. D. Unlandt.

3. Pathologisch-Anatomisch Laboratorium.

Assistenten: L. K. Wolff, B. M. van Driel, A. van Ree en E. P. Snijders.
Amanuenses: J. B. Balsing en J. J. van Buuren; bediende: J. van Assen.

4. Ziektekundig Laboratorium.

Assistenten: S. P. Swart, A. J. L. Terwen en F. Roes.
Amanuensis: H. J. van Daalen; bediende: H. Hermans.

5. Laboratorium voor de Gezondheidsleer.

Assistent: Dr. J. J. van Loghem.
Tijdelijk adj. assistente: M. van Riemsdijk.
Amanuensis-concierge: F. H. Wehmann Jr.

6. Heelkundig Laboratorium.

Assistenten: A. Kritzler en J. Ph. Backer.
Amanuensis: E. J. Otto.

7. Anatomisch Laboratorium.

Prosector: G. P. Frets.
Assistenten: J. A. J. Barge, A. Verhagen, J. A. Weijtlandt, D. Held en Mej. J. S. A. Knoop.
Amanuensis-concierge: C. Scheijde; amanuensis: A. F. Wiertz.

8. Oogheelkundig Laboratorium.

Assistent: Dr. W. P. C. Zeeman.
Amanuensis: C. N. P. Burghardt.

9. Natuurkundig Laboratorium.

Assistenten: N. Kolkmeijer, W. L. Nolke, Dr. B. Winawer, H. R. Woltjer en J. H. C. Reeders.
Amanuensis-concierge: F. W. de Zwaan; amanuenses: C. H. Stuivenberg, J. van der Zwaal en J. B. Resink; bediende: P. Rijfkogel.

10. Hortus Botanicus.

Conservator-herbarii: . . . .

Hortulanus: A. J. van Laren; amanuenses: J. G. Meijer Jr. en J. C. van Vugt; tijdelijk bediende: H. van Os.

11. Laboratorium voor Plantenphysiologie.

Amanuensis: J. G. Meijer Jr.

12. Zoölogisch Laboratorium.

Conservatoren: Mej. Dr. P. J. de Rooy en I. H. Kruimel.
Amanuensis: J. A. Weetzel.

13. Scheikundig Laboratorium (Anorg. afd.).

Assistenten: Dr. F. E. C. Scheffer, G. P. Brouwer, Mej. Dr. A. Prins, H. L. de Leeuw, S. Postma en J. J. P. Valeton.
Amanuensis: P. Lemstra; bedienden: J. A. Braggaar en F. R. Pietersen.
Amanuensis: G. J. van Deene (concierge van het Scheikundig Laboratorium).

14. Scheikundig Laboratorium (Org. afd.).

Assistenten: T. v. d. Linden en P. Caland.
Amanuensis: J. Korthals.

15. Scheikundig Laboratorium (Pharm. afd.).

Assistenten: H. Wuite en Mej. F. Swart.
Amanuensis: J. Karsemeijer; bediende: J. B. Knaap.

16. Model Apotheek.

Assistent: J. F. M. Bartels.
Bediende: G. H. Hauer.

17. Mineralogisch Laboratorium.

Tijdelijk amanuensis: G. Goosen.

Bovendien zijn in de Gasthuizen ten behoeve van het onderwijs nog werkzaam als assistenten:

bij de afdeeling van Prof. Ruitinga: L. Pel.
" " " " Prof. P. K. Pel: Dr. J. C. Schippers, Dr. O. J. Wijnhausen, N. Voorhoeve, Dr. W. J. Vetter, Dr. P. H. Enthoven.
" " " " Prof. C. Winkler: Dr. E. de Vries, K. M. Ch. Herzberg, Mej. C. J. d'Ancona, Mej. E. A. J. Potter.
" " " " Prof. J. Rotgans: J. H. Kruger, Dr. P. H. van Rooijen, A. van Seventer, J. J. Voorhoeve.
" " " " Prof. M. Straub: A. W. Mulock Houwer.
" " " " Prof. Mendes da Costa: Dr. C. Goedhart, H. Struve.
" " " " Prof. O. Lanz: Dr. E. van Lier, D. van Cappellen, J. M. van Dam, M. de Kock, C. H. ten Horn, F. Hijmans.
" " " " Prof. Hector Treub: Mej. C. C. Vis, Dr. L. F. Driessen, Mej. J. W. C. van Kesteren, J. K. W. Weijgers, Dr. J. F. Hammacher, J. Langelaan.

bij de afdeeling van Prof. BURGER: P. H. G. van Gilse, A. Roozendaal.
" " " " Prof. VAN REES, Dr. P. G. J. Duker.
" " " " den Lector DE BRUIJN: Mej. J. Polenaar, Mevr. Ch. Roelofs-v. d. Schilt, H. Loterijman.

§ 5. Omvang van het Onderwijs.

Behalve de hoogleeraren Kuiper en Beck, die hunne colleges gedeeltelijk in het Latijn gaven, bedienden de hoogleeraren zich bij hunne lessen van de Nederlandsche taal.

§ 6. Studenten.

Gedurende het studiejaar 1909—1910 zijn de onderstaande aantallen studenten ingeschreven, die de daarbij vermelde bedragen betaalden:

a. Aan collegegelden.

27 [1]) studenten in de	Godgeleerdheid	betaalden	f	2.900.—
141 [2]) " " "	Rechtsgeleerdheid	"	"	27.600.—
68 [3]) " " "	Letteren en Wijsbegeerte	"	"	12.300.—
515 [4]) " " "	Geneeskunde	"	"	80.900.—
155 [5]) " " "	Wis- en Natuurkunde	"	"	27.600.—
Voor 49 [6]) studenten in de Geneeskunde voor rekening van de Departementen van Koloniën en Marine werd betaald			"	7.400.—
	Te zamen		f	158.700.—

b. Voor het bijwonen van enkele lessen.

Faculteit der Godgeleerdheid:		
2 personen (dames) volgden een heeljarige les	f	60.—
Faculteit der Rechtsgeleerdheid:		
15 personen (w. o. 9 dames) volgden 36 heeljarige en 3 halfjarige lessen	"	1125.—
Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte:		
63 personen (w. o. 25 dames) volgden 65 heeljarige en 18 halfjarige lessen	"	2220.—
Faculteit der Geneeskunde:		
4 personen volgden 1 heeljarige en 3 halfjarige lessen .	"	75.—
Faculteit der Wis- en Natuurkunde:		
15 personen (w. o. 4 dames) volgden 16 heeljarige en 5 halfjarige lessen)	"	555.—
Te zamen	f	4035.—

1) Van dezen betaalden	25 f 100.— en	2 f 200.—	(onder hen waren 3 dames).
2) " " "	6 " 100.— "	135 " 200.—	(" " " 16 ").
3) " " "	13 " 100.— "	55 " 200.—	(" " " 22 ").
4) " " "	219 " 100.— "	295 " 200.—	(" " " 57 ").
5) " " "	34 " 100.— "	121 " 200.—	(" " " 52 ").
6) Voor " werd betaald v.	22 " 100.— "	v. 27 " 200.—	

c. Laboranten.

5 laboranten in het Chemisch Laboratorium	. . . . .	*f*	180.—
3 〃 〃 〃 Natuurkundig 〃	. . . . .	〃	130.—
6 〃 〃 〃 Pharmaceutisch 〃	. . . .	〃	180.—
2 〃 〃 〃 Laboratorium voor Plantenphysiologie		〃	110.—
1 laborant 〃 〃 Zoölogisch Laboratorium	. . . . .	〃	30.—
1 〃 〃 〃 Neurologisch	. . . .	〃	30.—
1 〃 〃 〃 Pathologisch Anat. Laboratorium	. .	〃	30.—
Te zamen	. . . .	*f*	690.—

d. Voor academische examens.

207 examens à *f* 50.—	*f*	10.350.—
3 〃 〃 〃 10.—	〃	50.—
Te zamen	*f*	10.380.—

Over den cursus 1909/1910 werd alzoo ontvangen:

Aan collegegelden	*f*	158.700.—
Voor het bijwonen van enkele lessen	〃	4.035.—
Van laboranten	〃	690.—
Aan examengelden	〃	10.380.—
Totaal	*f*	173.805.—

Over den cursus 1908/1909:

Aan collegegelden	*f*	146.800.—
Voor het bijwonen van enkele lessen	〃	3.810.—
Van laboranten	〃	1.080.—
Aan examengelden	〃	11.130.—
Te zamen	*f*	162.820.—

In den afgeloopen cursus waren in het geheel ingeschreven:

in de faculteit der Godgeleerdheid	29	personen
〃 〃 〃 〃 Rechtsgeleerdheid	142	〃
〃 〃 〃 〃 Letteren en Wijsbegeerte	68	〃
〃 〃 〃 〃 Geneeskunde	583	〃
〃 〃 〃 〃 Wis- en Natuurkunde	175	〃
Totaal . . .	997	personen

Van dezen waren voor het eerst ingeschreven:

in de faculteit der Godgeleerdheid	6	personen
〃 〃 〃 〃 Rechtsgeleerdheid	49	〃
〃 〃 〃 〃 Letteren en Wijsbegeerte	17	〃
〃 〃 〃 〃 Geneeskunde	98	〃
〃 〃 〃 〃 Wis- en Natuurkunde	36	〃

Van de studenten in de Godgeleerdheid behoorden tot:

de Nederduitsch-Hervormde Kerk	4	personen
〃 Doopsgezinde Kerk	18	〃
〃 Evangelisch-Luthersche Kerk	6	〃
〃 Hersteld Evangelisch-Luthersche Kerk	1	persoon

Verzameling:

Aantal studenten voor alle lessen ingeschreven	997
Toehoorders voor enkele lessen	99
Laboranten	19
Totaal	1115

§ 7. Uitkomsten van het Onderwijs.

De uitkomsten van het onderwijs geven tot geene bijzondere opmerkingen aanleiding.

§ 8. Studentengezelschappen.

Het Medisch Dispuutgezelschap ,,Bis repetita Placent" hield, evenals het Pharmaceutisch gezelschap ,,Luctor et Emergo" en de Natuurphilosophische Studentenvereeniging ,,Harting", geregeld bijeenkomsten, die door verschillende hoogleeraren, lectoren en privaat-docenten werden bijgewoond. Door de vereeniging ,,Secties voor Wetenschappelijken Arbeid" werden geene vergaderingen gehouden.

§ 9. Prijsvragen.

Op de door de Faculteit ter Geneeskunde uitgeschreven prijsvraag, luidende:

,,De Faculteit verlangt een experimenteel onderzoek over de werking van morphine op het hart", kwam één antwoord in, onder het motto ,,Die wel op een saeck wil achten, Die en moet vooral niet jachten — Cats". Dit antwoord werd met goud bekroond. Bij opening van het naambriefje bleek de schrijver te zijn de heer A. A. J. van Egmond Jr., student in de geneeskunde te Utrecht.

Op de door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid uitgeschreven prijsvraag, luidende:

,,De Faculteit verlangt een onderzoek naar de historische ontwikkeling en de dogmatische beteekenis van de obligatio naturalis in het Romeinsche Recht",

kwam één antwoord in, onder het motto ,,Non ex regula jus sumatur, sed ex jure quod est regula fiat", dat geen bekrooning noch eervolle vermelding werd waardig gekeurd.

Den 1sten Mei 1910 werden de volgende prijsvragen uitgeschreven:

Faculteit der Godgeleerdheid. ,,De Faculteit verlangt eene verhandeling over Jan Hendrik Scholten als dogmaticus, beschouwd in de lijst van zijn tijd."

Faculteit der Wis- en Natuurkunde. ,,De Faculteit verlangt een onderzoek over distillatie van binaire en ternaire mengsels."

Faculteit der Letteren. ,,De Faculteit verlangt een kritisch onderzoek betreffende de vraag, of de oude Pythagoreërs bij de vorming van hun stelsel van het getal dan wel van het ruimtebegrip zijn uitgegaan."

§ 10. Hulpmiddelen voor het onderwijs.

Van de laboratoria kwamen geene verslagen in.

Zoowel het universiteitsgebouw als de gebouwen der laboratoria bevonden zich in voldoenden staat van onderhoud.

Plannen voor de verbouwing van de gebouwen in den Hortus Botanicus zijn in voorbereiding.

Amsterdam, 25 Februari 1911.

Curatoren der Universiteit van Amsterdam,

A. Röell, *Voorzitter,*

S. van Brakel, *Secretaris.*

VERSLAG omtrent den staat van de Bibliotheek der Universiteit van Amsterdam over het jaar 1910.

Schenkingen van grooten omvang kwamen in het afgeloopen jaar niet voor. Vermeld mag hier worden eene toezending van eenige werken van wijlen den heer FASTENRATH te Keulen door de echtgenoote van den overledene.

Het Kon. Oudheidkundig Genootschap droeg een aantal tijdschrift-reeksen aan de Bibliotheek over, en liet die meteen behoorlijk inbinden. Een op te stellen bruikleen-contract moet de wederzijdsche verhouding nog regelen; de bedoeling is, dat alleen reeksen in leen gegeven worden, die den boekenschat wezenlijk vergrooten.

In het vaste Bibliotheekpersoneel kwam geene verandering. De heer Dr. T. P. SEVENSMA vatte zijn werk weer op, en werd als tijdelijk Conservator aangesteld. Hij voltooide ook den Pharmaceutischen catalogus, in het vorige verslag vermeld, waarin de titels opgenomen zijn van alle in de Universiteits-bibliotheek aanwezige boeken en handschriften over pharmacie en aanverwante vakken. Het boekje, door de Nederl. Maatschappij tot bevordering der pharmacie uitgegeven, wordt helaas door te veel drukfouten ontsierd.

De Nederl. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst gaf een veertiende supplement op haren catalogus, evenals de vorige door Dr. C. E. DANIELS bewerkt; het is niet meer zooals zijn voorgangers een stukje Nederlandsche geneeskundige bibliografie, daar nu, naar gelang het toeval het inkomen van geschenken regelt, ook een aantal vreemde werken, over het geheel van weinig waarde, zijn opgenomen.

Betreffende de werkzaamheid der Conservatoren moet nog vermeld worden, dat de druk van den handschriften-catalogus door Dr. M. B. MENDES DA COSTA geregeld voortging; en dat Dr. J. F. L. MONTIJN van den systematischen catalogus de groote afdeeling der zoogenaamde „Bedrijven en handwerken", omvattende Landbouw, Nijverheid, Verkeersmiddelen, Handel enz., geheel nieuw ordende.

Mej. M. VAN SOEST, die geruimen tijd als vrijwillige helpster aan de Bibliotheek had gewerkt, verliet ons voor eene betrekking aan het Utrechtsche archief. Hare plaats werd ingenomen door Mej. Dr. B. M. VAN DER STEMPEL, die reeds vroeger aan de catalogiseering der collecties van het Vondelmuseum had geholpen.

De wenschen tot verbetering van de personeelregeling door traktementsverhooging en uitbreiding gingen nog niet in vervulling, hoewel de zaak aanhangig bleef. Tevens werd beraadslaagd over een nieuwe regeling van den aankoop, bepaaldelijk der nieuwe boeken. Het is te

hopen, en ook te verwachten, dat het volgende verslag over deze beide zaken eenig resultaat kan vermelden.

Tot stand kwam de stichting van een fonds door Mevr. de Douairière ROSENTHAL—MAY, genoemd naar haren overleden echtgenoot GEORGE Baron ROSENTHAL, waardoor de geregelde uitbreiding, verzorging en catalogiseering van de *Bibliotheca Rosenthaliana* verzekerd is.

Over bezoek en uitleening, en over de aanwinsten geven als gewoonlijk de twee bijgaande lijstjes inlichting.

De Bibliothecaris,
C. P. BURGER JR.

Statistiek der Universiteits-bibliotheek over 1910, vergeleken met het voorafgaande jaar.

Aantal bezoeken.

	1909	1910
Bureau en leeszaal (over dag)	29,568	29,599
Studiezaal (over dag)	30,303	30,735
Bibliotheca Rosenthaliana	1,354	1,744
Vondelmuseum	389	415
Des avonds	9,506	8,626
Totaal	71,120	71,119
Hoogste cijfer op één (geheelen) dag	303	288
Hoogste cijfer op één avond	53	56

Aantal geraadpleegde boeken.

Bureau en leeszaal	34,090	37,982
Studiezaal	102,096	98,575
Bibliotheca Rosenthaliana	2,820	3,607
Totaal	139,006	140,164
Hoogste cijfer op één dag	571	576

Aantal uitgeleende boeken.

In de stad	15,563	16,930
Buiten de stad	2,906	3,062
Bibliotheca Rosenthaliana	1,769	2,489
Totaal	20,238	22,481
Hoogste cijfer op één dag	135	549

Aantal handschriften.

Geraadpleegd	2,421	2,262
Uitgeleend	593	1,261

Aantal kaarten.

Geraadpleegd	205	171
Uitgeleend	30	100

Aanwinsten van de Bibliotheek over 1910.

Aantal geregeld inkomende tijdschriften en vervolgwerken .	2385
Nieuw ingeschreven boeken	3999
" " dissertaties	318
Aanwinsten van het Wiskundig Genootschap „Een onvermoeide arbeid komt alles te boven"	87
" van de Paedagogische Bibliotheek van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap	72
" van de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst	200
" van het Aardrijkskundig Genootschap	79
" van het Evangelisch Luthersch Seminarium . . .	29
" van de Maatschappij tot bevordering der Toonkunst	47
" van de Maatschappij voor tuinbouw en plantkunde	13
" van de Algemeene Pharmaceutische Bibliotheek . .	14

Verslag van het Burgerlijk Armbestuur van Amsterdam.

Ingevolge art. 11 der Verordening op het Burgerlijk Armbestuur van 3 Mei 1905, hebben wij de eer U hierbij aan te bieden het verslag omtrent de onder ons beheer staande Instellingen van Weldadigheid, gedurende het jaar 1910.

In aansluiting aan het ten vorige jare hieromtrent medegedeelde, kunnen wij thans vermelden, dat het toen geopperde plan om de bureau's voor de administratie der Huiszittende Armen in beter daarvoor geschikte lokalen over te brengen, nader is gekomen tot zijne verwezelijking. Het gelukte ons onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten der provincie in het bezit te komen van de perceelen Reguliersdwarsstraat 67,69 en 71, die met het terrein van de Mandemakerssteeg eene oppervlakte opleveren groot genoeg om een ruim, aan alle eischen voldoende administratiegebouw te kunnen oprichten, met den bouw waarvan binnen niet al te langen tijd een aanvang zal worden gemaakt. Als gevolg van dezen bouw zal de plaatsruimte in het Armenhuis zoodanig worden uitgebreid, dat het gesticht ± 200 verpleegden meer zal kunnen opnemen.

Voorts is in den loop des jaars de in het vorige jaar begonnen kleine verbouwing van het Armenhuis gereed gekomen en daarmede een aantal plaatsen voor nachtverblijf beschikbaar gesteld. Door vrijkoming van de woning van den Directeur van het Armbezoek is tevens voldoende ruimte verkregen voor een dagverblijf van 84 verpleegden.

Overeenkomstig het ten vorige jaren aan Uw College gedane en door den Gemeenteraad goedgekeurde voorstel om de jaarlijksche vaststelling van het maximum van den onderstand per bedeelde partij

Aan

Heeren Burgemeester en Wethouders
van Amsterdam.

te verhoogen op *f* 3.50, werd ook voor dit jaar het maximum op *f* 3.50 vastgesteld.

Van de beide barakken voor besmettelijke ziekte, op het terrein van het Wilhelmina-gasthuis op te richten, kwam één en wel die bestemd voor observatie, gereed, terwijl de bouw van de voor verpleging bestemde barak werd aangevangen en aanmerkelijk vorderde.

Tevens werden plannen gemaakt voor eene zeer belangrijke verbouwing van de Vrouwenkliniek en van het 1e en 2e Paviljoen van het Wilhelmina-gasthuis, in verband met de groote behoefte aan plaatsruimte van het eerste gebouw en noodzakelijke verbeteringen, in de inrichting der laatste gebouwen aan te brengen.

Eene wijziging werd tot stand gebracht van art. 22 van het Reglement voor de werklieden, werkzaam onder het Burgerlijk Armbestuur, waarbij te hunnen behoeve de regeling van de belooning voor arbeid op Zon- en feestdagen in gunstigen zin werd gewijzigd.

Ook in dit verslagjaar bleef ons bestuur de Vereeniging van Armbesturen met een subsidie steunen, van welke instelling het sedert hare oprichting lid is geweest.

Tot ons leedwezen nam mej. C. H. C. Jas, die gedurende lange jaren deel uitmaakte van de Commissie voor de Gasthuizen, ontslag. Hare plaats werd vervuld door Mevr. J. A. Verschuijl—Veltman.

Gedurende het afgeloopen jaar fungeerden als

Voorzitter: Dr. N. M. Josephus Jitta;

Plaatsvervangend voorzitter: de heeren W. F. C. Druijvesteijn en C. B. Posthumus Meyjes;

Penningmeester: de heer M. J. Waller;

Plaatsvervangend penningmeester: Jhr. Mr. J. F. Backer en Mr. Th. B. Pleyte.

Secretaris: Mr. Ph. Falkenburg;

Plaatsvervangend secretaris: Mr. L. S. Boas en Mr. A. F. van Hall.

Onze Commissie van Voorbereiding bestond gedurende het jaar 1910 uit den Voorzitter en den Secretaris met de heeren:

W. F. C. Druijvesteijn (J. ter Haar Jr., plaatsvervanger), Mr. L. S. Boas (Mr. A. F. van Hall, plaatsvervanger), Mr. L. P. A. M. van Cranenburgh (Mej. E. S. Bienfait, plaatsvervangster), C. B. Posthumus Meyjes (Dr. H. de Wal, plaatsvervanger).

Onze bestuurs-commissies waren in dat jaar aldus samengesteld:

1º voor de *Huiszittende Armen*, het *Weduwenhof* en het *Armenhuis*,

Mr. A. F. van Hall, Voorzitter; Mr. L. S. Boas, plaatsvervangend Voorzitter; de heer J. H. M. Schmedding, Secretaris; de heeren Mr. Th. B. Pleyte, W. R. Blankenberg, G. Fikke, J. B.

MANGER, Mr. B. J. POLENAAR, Mej. S. LEFÉBURE, Mevr. L. DE BUSSY—KRUYSSE, Mevr. P. LISSONE—WIERDELS en de heer J. H. SCHELTEMA, leden.

2⁰ Voor de *Stadsbestedelingen:*

Mej. E. S. BIENFAIT, Voorzitster; Jhr. Mr. J. F. BACKER, plaatsvervangend Voorzitter; Mr. L. P. A. M. VAN CRANENBURGH, Penningmeester; Mr. TH. STUART, plaatsvervangend Penningmeester en C. HESTERMAN, plaatsvervangend Secretaris.

3⁰ Voor de *Gasthuizen:*

de heer C. B. POSTHUMUS MEYJES, Voorzitter; Dr. H. DE WAL, plaatsvervangend Voorzitter; Mr. P. L. M. VAN OGTROP, Penningmeester; Mevr. A. TER HORST—OUTSHOORN, 2e Penningmeesteresse; de heer J. JONKMAN, waarnemend Secretaris; Dr. L. C. VAN DER MEULEN en Mej. C. H. C. JAS en na haar ontslag Mevr. J. A. VERSCHUIJL—VELTMAN, leden.

Aan de Commissie is Mr. G. J. SALM als Secretaris verbonden.

4⁰ voor het *Burgerweeshuis:*

de heer W. F. C. DRUIJVESTEIJN, Voorzitter; Mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE—DOEFF, plaatsvervangend Voorzitster; de heeren S. VAN LENNEP, Mr. J. F. T. VAN VALKENBURG en de heer J. TER HAAR Jr., leden.

In het afgeloopen jaar werden door ons bestuur 11 vergaderingen gehouden, waarvan 6 in het openbaar en 5 besloten.

Voor het overige verwijzen wij naar de door de afzonderlijke commissies uitgebrachte verslagen.

AMSTERDAM, 1 Mei 1911.

Het Burgerlijk Armbestuur,

JITTA, *Voorzitter,*

FALKENBURG, *Secretaris.*

I. Huiszittende Armen, het Weduwenhof en het Armenhuis.

Verslag der Commissie.

Begin 1910 bestond de Commissie uit de navolgende leden: de dames mevr. L. DE BUSSY-KRUYSSE, mej. S. LEFÉBURE en mevr. P. LISSONE-WIERDELS; de heeren W. R. BLANKENBERG, Mr. LOD. S. BOAS, G. FIKKE, Mr. A. F. VAN HALL, J. B. MANGER, Mr. TH. B. PLEIJTE, Mr. B. J. POLENAAR, J. H. SCHELTEMA en J. H. M. SCHMEDDING.

Benoemd werden in de eerste vergadering der Commissie onderscheidenlijk als voorzitter, vice-voorzitter en secretaris: de heeren Mr. A. F. VAN HALL, Mr. LOD. S. BOAS en J. H. M. SCHMEDDING, terwijl de subcommissiën werden samengesteld als volgt:

voor de financiën: de heeren W. R. BLANKENBERG, G. FIKKE en Mr. TH. B. PLEIJTE; terwijl in de laatste maanden van het jaar de laatstgenoemde heer vervangen werd door den heer J. B. MANGER;

voor het Weduwenhof: mevr. L. DE BUSSY-KRUYSSE en de heer J. B. MANGER;

voor het Armenhuis: mevr. L. DE BUSSY-KRUYSSE, mej. S. LEFÉBURE, mevr. P. LISSONE-WIERDELS en de heeren Mr. TH. B. PLEIJTE en Mr. B. J. POLENAAR;

voor het onderhoud der gebouwen en meubelen: mej. S. LEFÉBURE, mevr. P. LISSONE-WIERDELS en Mr. B. J. POLENAAR, terwijl van onzentwege benoemd werden in de commissie voor de aanbestedingen mevr. L. DE BUSSY-KRUYSSE en mej. S. LEFÉBURE.

Gedurende het jaar traden geene leden af, doch verloor de Commissie aan het einde daarvan gekomen de verdere medewerking der heeren G. FIKKE en Mr. TH. B. PLEIJTE, die wegens drukke werkzaamheden zich genoodzaakt hadden gezien hun ontslag aan te vragen met 1 Januari 1911.

Aan de beurt van aftreding, doch zich herkiesbaar stellende waren de heeren W. R. BLANKENBERG en J. H. M. SCHMEDDING.

De Gemeenteraad herbenoemde daarop evengemelde aftredende leden en voorzag in de ontstane vacaturen, wegens uittreding der heeren G. FIKKE en Mr. TH. B. PLEIJTE door de benoeming van de heeren J. A. VAN ZUTPHEN en Dr. G. DORNSEIFFEN.

Tijdens de samenstelling van dit verslag overleed de heer Mr. LOD. S. BOAS Ten zeerste betreurt de Commissie dit verlies en zij ontveinst zich niet, dat zijne plaats moeilijk zal zijn te vervullen, waar de heer BOAS zich geheel gaf voor de belangen der armen, die hij een warm hart toedroeg, waar hij altijd vooraan stond indien het gold opoffering van tijd en moeite. Zijn werkzaamheid in de Commissie zal in dankbare herinnering daar voortleven.

De werkkring der Commissie.

In den werkkring der Commissie kwam het afgeloopen jaar geene wijziging.

Evenals gedurende de laatste maanden van het jaar 1909 werden ook dit jaar, ingevolge getroffen overeenkomst met de Vereeniging „Kindervoeding", de onderzoeken door de Commissie ingesteld bij die gezinnen voor wier kinderen voeding werd gevraagd bij voormelde Vereeniging. De daarvoor te maken jaarlijksche kosten werden door haar aan de Commissie vergoed.

Ook thans wederom meent de Commissie te mogen aannemen, dat zij in dezen niet zonder goed resultaat is werkzaam geweest.

Als van ouds had de Commissie buiten de omvangrijke zorg voor de bedeeling der Huiszittende Armen, de opneming en verzorging der verpleegden in het Armenhuis en Weduwenhof, nog eene menigte adviezen uit te brengen, die, naar hunnen aard gespecificeerd, onder het hoofd „Onderzoeken" in dit verslag wederom zijn opgenomen.

A. Huiszittende Armen.

De Ambtenaren.

De Directeur van het Armbezoek moest in den loop van dit jaar het Armenhuis metterwoon verlaten, wijl zijn woning voor den dienst van het Armenhuis in gebruik moest worden genomen.

Het verlof, dat tot 1 Maart 1910 aan den hoofdarmbezoeker S. SLOOTEN verleend was zooals wij in ons vorig verslag meldden, werd tot 1 Mei 1910 verlengd. Op dien datum trad hij weder in functie, nadat hem op zijn verzoek eervol ontslag was verleend als ambtenaar voor de Kinderwetten.

De tijdelijke hoofdarmbezoeker J. F. LE ROY werd als zoodanig gehandhaafd ook na de terugkomst van den heer SLOOTEN, wijl de taak van hoofdarmbezoeker langzamerhand te omvangrijk geworden was voor één persoon. Met ingang van 1 Januari 1911 werd hij definitief aangesteld.

De heer TH. KOUSBROEK bleef tijdelijk de plaats van armbezoeker innemen voor den heer J. F. LE ROY; hij werd eveneens op 1 Januari 1911 definitief benoemd, evenals de heer H. PONNEKER, die sedert 4 October 1909 tijdelijk als zoodanig werkzaam was.

Toen de Commissie, tot haar leedwezen, genoodzaakt was met ingang van 1 September een der kantoorbedienden te ontslaan, werd in diens plaats op 1 October aangesteld tot kantoorbediende 2e klasse de heer H. C. SCHREGEL, reeds in tijdelijken dienst bij de administratie. Hij werd op 1 November in zijne tijdelijke functie vervangen door den heer J. v. D. BOOGAARD.

Over het algemeen liet de gezondheidstoestand der ambtenaren weinig te wenschen over; de hoofdarmbezoeker SLOOTEN echter werd van 7 Juni tot 3 October wegens ziekte geheel aan zijn werk onttrokken, terwijl hij voor het overige van het jaar slechts gedeeltelijk zijn taak kon volbrengen. Ook de schrijver TH. OLK was ongeveer 3 maanden wegens ziekte afwezig.

Over de wijze, waarop het personeel zich ook in het afgeloopen jaar weder van zijn taak heeft gekweten, spreekt de Commissie gaarne hare tevredenheid uit. Het werk der armbezoekers, waarmede zij het meest in aanraking komt, mag op hare volle waardeering aanspraak maken, terwijl omtrent den arbeid van het overige personeel steeds gunstig door den Directeur van het Armbezoek aan de Commissie gerapporteerd kon worden.

De financiën.

De bezittingen en inkomsten der instelling waren als volgt:

	OMSCHRIJVING	OPBRENGST.
1	*f* 553.700 2½ % N. W. S.	*f* 13.842,50
2	„ 226.300 3 % „	„ 6.789.—
3	„ 43.000 3 % Oblig. Amsterdam	„ 1.290.—
4	„ 80.200 3½ % „ „	„ 2.807.—
5	Legaten	„ 340.—
6	Huren van huizen	„ 1.200.—
7	Recognitie Stads-bank-van-leening	„ 2.000.—
8	Aandeel in de Armengelden	„ 2.031,42⁵
9	Restitutie voor onderzoeken ten behoeve voor andere diensten en administratiën	„ 10.855.—
10	Diversen, waaronder „Oud eigen”	„ 3.463,59
	Totaal	*f* 44.618,51⁵
	De uitgaven bedroegen:	
	Bedeelingen *f* 291.446,93⁵	
	Weduwenhof „ 7.747,23⁵	
	Administratie etc. „ 62.286,16	
	Totaal	„ 361.480,33
	zoodat aan subsidie uit de gemeentekas noodig was	*f* 316.861,81⁵

Op 31 December 1910 was het kapitaal 3 % inschrijving N. W. S. verminderd tot *f* 86.300.

Met het oog op de kosten voor den bouw van een nieuw kantoor in de Reguliersdwarsstraat werd *f* 140.000 dier inschrijving te gelde gemaakt. De tegenwoordige kantoorlokalen voldoen bij lange na niet meer aan billijke eischen, terwijl het Armenhuis, waarin zij gevestigd zijn, de ingenomen ruimte zelf hoog noodig heeft. De Gemeenteraad heeft bereids zijne goedkeuring gehecht aan de voorloopige plannen van dezen bouw.

Aanbestedingen.

Het tarwebrood voor niet-Israëlieten werd in het 1e halfjaar geleverd door A. ALBERTS & Co. voor *f* 12,80 in het 2e halfjaar door de Broodfabriek Wed. J. DE JONGE voor *f* 10,89; dat voor de Israëlieten door A. I. DE HAAN & Co., in het 1e halfjaar voor *f* 12,89, in het 2e halfjaar voor *f* 10,74, alles per 100 K.G.

De meerdere kosten van het brood voor de Israëlieten in het 1e halfjaar werden door het Ned.-Isr. Armbestuur vergoed.

De levering der briketten was opgedragen aan den Bruinkolenbrikettenhandel tot den prijs van ƒ 0,45 per 100 stuks.

Enkele malen was de Commissie genoodzaakt aanmerking te maken op de broodleverantie voor de niet-Israëlieten, gelukkig waren deze echter niet van ernstigen aard.

Onderzoeken.

Aanvragen om:

Onderstand (nieuwe aanvraag)	5566
Voortzetting der geldbedeeling	6243
Versterkende middelen	1344
Winterbedeeling	453
Zomerbedeeling	56
Opneming in het Armenhuis	398
Plaatsing op het Weduwenhof	35
Boekjes voor geneeskundige hulp	1615
Tijdelijke bewijzen voor idem	21196
Plaatsing op de openbare lagere scholen	228
Proceduren, requesten, huwelijken enz. pro deo	6996
Ontheffing of uitstel van den werkelijken dienst of vergoeding voor Militie of Landweerplichtigen	2821
Vergoeding bij onbewoonbaar verklaren van woningen	232
Kindervoeding	2327
Onderzoek naar den financieelen toestand van:	
Verpleegden in gestichten voor zenuwlijders, maatschappelijk ongeschikten enz.	600
Houders van boekjes voor geneeskundige hulp	1319
Diverse onderzoeken:	
Naar aanleiding van ingekomen missives	1317
Totaal	52746

Zie vergelijkenden staat, bladz. 13.

Bedeelingen.

Bepaalde de Commissie zich tot nog toe alleen tot de vermelding der hoofdzaken, zij meent, dat eenige mededeeling omtrent sommige onderdeelen harer werkzaamheden nu en dan niet achterwege mag blijven.

Waar de Armenwet voorschrijft dat het Burgerlijk Armbestuur alleen bij volstrekte onvermijdelijkheid steun mag verleenen, ligt het voor de hand, dat velen van oordeel zijn, dat de Commissie uitsluitend hulp biedt — zonder meer — om voor broodsgebrek te behoeden. Gelukkig echter kan zij dikwijls hare bemoeiïngen verder uitstrekken, niet slechts financieel maar ook moreel.

Zij herinnert daartoe in de eerste plaats aan de wijze, waarop hare bedeeling wordt uitgereikt. Dit geschiedt in den regel aan de woningen der armen door personen, die geheel belangloos dat werk op zich genomen hebben met het doel om in de gezinnen der bedeelden veranderingen ten gunste te bevorderen. Onder deze vrijwillige armverzorgers, van wier arbeid op bladz. 12 een kort overzicht wordt gegeven, zijn er verscheidene, die de belangen der gezinnen op uitnemende wijze behartigen, die zich veel moeite en tijd getroosten om verbetering aan te brengen, en het gevolg was meer dan eens zeer gunstig. Indien evenwel het voorbeeld van dezen op anderen, die hun taak niet zoo ernstig en nauwgezet opvatten, gunstig mag werken, zullen de uitkomsten van het werk der vrijwillige armverzorgers ongetwijfeld veel belangrijker kunnen zijn. Dikwijls werkten in het afgeloopen jaar hare bezoldigde- met de vrijwillige armbezoekers samen en herhaaldelijk kwam dientengevolge een bedeeld gezin in gunstiger positie. Die samenwerking zou veelvuldiger moeten plaats vinden, maar de bezoldigde bezoekers hebben het te volhandig en kunnen daarom moeilijk meer tijd aan die samenwerking schenken.

Herhaaldelijk werden zoowel op verzoek van de vrijwillige- als van de bezoldigde bezoekers mannen, vrouwen, jongens en meisjes van behoorlijke kleeding voorzien, ten einde hen in staat te stellen, een of anderen arbeid te erlangen en zoodoende hunne inkomsten te vermeerderen en bedeeling overbodig te maken. En dikwijls werden de bedeelden bij dat pogen met raad en daad door de bezoekers ter zijde gestaan. Vaak ook werden armen aan wat handelsgeld geholpen en mocht de Commissie het genoegen smaken, dat dientengevolge het geven van wekelijksche ondersteuning achterwege kon blijven. Ook het verstrekken van reisgeld aan hen, die elders werk konden bekomen, bleek meer dan eens doeltreffend. Soms ook werd de medewerking van andere instellingen ingeroepen om gezinnen uit hun treurigen toestand op te heffen.

Mocht hier of daar in twijfel getrokken worden of deze wijze van helpen wel op het terrein ligt van het Burgerlijk Armbestuur, de Commissie deelt dien twijfel niet. Wel is er in verband met de bestaande Armenwet aanleiding tot de vraag, of de uitgaven, die deze hulpverleening vaak vordert, uit de kas van het Armbestuur mogen worden bestreden. Een antwoord op die vraag behoeft evenwel niet gegeven te worden, omdat zij voor die bijzondere uitgaven een paar fondsen ter beschikking heeft, speciaal voor dergelijke hulp bestemd, waaruit in het afgeloopen jaar *f* 3022,47 werd geput. Maar bovendien er is niet altijd geld noodig om de hulpvragenden te helpen. Zoo kwam het eenige malen voor, dat door tusschenkomst van hare bezoldigde bezoekers hulpzoekenden aan werk werden geholpen. Een ander maal mochten hare ambtenaren het genoegen smaken, dat door hunne bemiddeling eene arme weduwe met eenige kinderen afdoenden steun ontving van haren vader, met wien zij in onmin leefde; zij betuigde haren dank met de woorden: „ik kom bij U omdat ik zoo

innig blij en dankbaar ben dat U mij als 't ware mijn vader hebt teruggegeven".

Ook op geregeld schoolbezoek van kinderen van bedeelden kon de Commissie dikwijls invloed ten goede uitoefenen. Terwijl zij eveneens bij herhaling in het belang van kinderen de tusschenkomst van een der Voogdijraden inriep, voor wier medewerking zij gaarne hare erkentelijkheid betuigt.

Met de verschillende kerkelijke en bijzondere instellingen voor armenzorg mocht zij ook nu weder op aangename wijze samenwerken. Echter kan de Commissie zich met de opvattingen van een der kerkelijke armbesturen niet vereenigen, waar deze het al of niet verleenen van hulp aan zijne armen meermalen afhankelijk stelde van de beslissing der Commissie. Gaf zij geen onderstand dan was ook dat armbestuur meermalen niet bereid te steunen en omgekeerd. Met het oog op de bedoeling der Armenwet acht de Commissie deze wijze van handelen onjuist en gelukkig staat dit kerkelijk armbestuur in zijne opvatting, voorzoover is na te gaan, geheel alleen.

Een bezwaar, waarop de Commissie in het afgeloopen jaar weer herhaaldelijk stuitte was de onmacht, waarin zij verkeerde tegenover zoovele mannen, die hun gezin aan hun lot overlieten. Zij was vaak genoodzaakt vrouwen en kinderen hulp te verleenen, wijl de mannen niet tot den hun opgelegden onderhoudsplicht te dwingen waren. Het nieuwe ontwerp-Armenwet, tot wet geworden, zal hierin eenige verbetering brengen.

Gelijk in het verslag over 1909 reeds werd medegedeeld, keurde de Gemeenteraad aan het einde van dat jaar goed het maximum der geldbedeeling per week per gezin tot *f* 3,50 te verhoogen.

De maxima der bedeelingen bedroegen in 1910:

geldbedeeling	*f* 3,50	per	week	per gezin
broodbedeeling	„ 50.—	„	jaar	„ „
brandstoffenbedeeling	„ 5.—	„	„	„ „

De kraambedeeling bedroeg *f* 1,80 per week gedurende 3 weken, 1 hemd en 3 maal 2 brooden, tenzij het gezin reeds broodbedeeling genoot.

In bijzondere gevallen werd door Burgemeester en Wethouders machtiging verleend het maximum der bedeeling te overschrijden, waarvan 67 maal gebruik gemaakt werd, wijl de allernoodzakelijkste behoeften der betreffende bedeelden van dien aard waren, dat zij anders niet konden gelenigd worden.

De vereenigingen voor vrijwillig armbezoek, in het hierboven vermelde bedoeld, waren dezelfde als ten vorigen jare en wel: de Ned. Herv. Wijkvereeniging, de Vereeniging H. Benedictus Josef Labre, de Evang. Luth. Wijkvereeniging, de Ned. Israël. Wijkvereeniging, de Hersteld Evang. Luth. Wijkvereeniging en de Gereformeerde Wijkvereeniging.

De dank der Commissie voor haar belangloos werken, haar edel streven zij hier openlijk gebracht.

Totaal overzicht

		Aantal		Geld	Brood	
		gezinnen	personen		Aantal	Bedrag
Doorloopend	Alleen met geld	71	76	f 4.196.—	—	—
	Met geld en in natura	2163	5553	„ 159.672.—	251.834	f 22.530,86
	Alleen in natura.....	19	71	—	3.456	„ 309,31
Tijdelijk	Alleen met geld	17	20	„ 379,50	—	—
	Met geld en in natura	2122	8359	„ 61.492,75	126.849	„ 11.352,98
	Alleen in natura.....	605	2873	—	34.369	„ 3.076,02
Uitsluitend met losse giften		345	1718	—	376	„ 33,65
Totaal......		5342	18670	f 225.740,25	416.884	f 37.302,83

Als doorloopend bedeelden werden tot dusverre in het Verslag aangemerkt d
ondersteund werden. Thans zijn als zoodanig — in overeenstemming met d
teerd de gezinnen, die het geheele jaar bedeeld geworden zouden zijn, indie
ting waren opgenomen, en bovendien zij die in den loop van het jaar in d
aangenomen, dat zij tot de doorloopend bedeelden zullen blijven behooren.

Onder losse giften zijn te verstaan giften voor eens in geld of kleeding- e

Aan de bedeeling in geld namen deel . . . .
„ „ „ „ brood en briketten „ „ . . . .
„ „ „ „ huishuur enz. „ „ . . . .
„ „ „ „ kleeding en ligging „ „ . . . .
„ „ kraambedeeling „ „ . . . .

(Zie vergelijkenden staat bladz. 16).

Het gemiddelde bedrag, dat aan een gezin per week werd uitgereikt, bedroe
Het hoogste bedrag, dat per week aan een gezin in geld werd verstrek
In de laatste week van December genoten 2730 gezinnen aan wekelijksch
Het gemiddeld bedrag per gezin en per week — de losse giften buiten bescho

er bedeelingen.

Briketten		Losse Giften			Hoofden van gezinnen	Alleen-staanden	Totaal	Totaal aantal personen	Totaal bedrag der uitgereikte bedeeling
Aantal	Bedrag	Huishuur, reisgeld enz.	Kleeding en ligging	Kraam-bedeeling					
—	—	—	—	—					
446.300	*f* 6.508,35	*f* 367,77	*f* 950,11	*f* 140,40	1324	929	2253	5700	*f*194784,43[5]
16.700	„ 75,15	—	„ 12,88	„ 21,60					
—	—	—	—	—					
852.400	„ 3.835,80	„ 1.126.16	„1,387,23[5]	„ 613,40	2370	374	2744	11252	„ 85362,94[5]
338.500	„ 1,523,25	„ 131,42	„ 210,02	„ 234,40					
—	—	„ 1.561,75	„ 423,35	„ 666.—	315	30	345	1718	„ 2684,75
653.900	*f*11.942,55	*f* 3.187,10	*f*2.983,59[5]	„ 1.675,80	4009	1333	5342	18670	*f*282832,13

zinnen, die gedurende het geheele jaar
menstelling der Rijksstatistiek — ook geno-
niet waren overleden of niet in eene inrich-
deeling zijn gekomen en van wie kan worden

gingstukken, reisgeld, kraambedeeling. enz.

Zie vergelijkenden staat op blz. 16.

73 gezinnen met 14.008 personen.
09 „ „ 16.856 „
30 „ „ 1.946 „
99 „ „ 2.226 „
20 vrouwen.

1,83 over de geheele bedeeling.
droeg *f* 7.—, het laagste *f* 0,50.
ldbedeeling *f* 4.487,50.
ng gelaten — bedroeg derhalve *f* 1,64[5].

Aanleiding tot bedeeling.

Werkloosheid	Ziekte (tijdelijk)	Lichaams-gebreken (aanhoudend)	Ouderdom (boven 60 jaar)	Weduwen-staat	Afwezigheid verzorger door			Andere redenen	Totaal
					krank-zinnig-heid	gevan-gen-schap	moed-willige verlating		
gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen	gezinnen
860	560	691	1734	802	18	116	254	307	5342

Verandering der met geld bedeelde gezinnen.

	Gehuwden	Weduwen of daarmede gelijkstaanden	Alleen staanden
	gezinnen	gezinnen	personen
1 Januari 1910 werden bedeeld	1450	552	741
in 1910 in de bedeeling gekomen . . .	910	415	305
Totaal met geld bedeeld	2360	967	1046
in 1910 van de bedeeling afgevoerd . .	894	476	370
31 December 1910 werden bedeeld	1466	491	676
Redenen waarom gezinnen in 1910 van de geldbedeeling zijn afgevoerd.			
Bedankt door verbetering van den toestand .	46	38	18
Niet opnieuw gevraagd bij het eindigen van den tijd der bedeeling	39	43	11
Afgewezen	789	366	158
Naar elders vertrokken	5	6	7
Opgenomen in de Gasthuizen	3	3	25
„ „ het Armenhuis en andere gestichten	11	2	115
Overleden	1	18	36
	894	476	370

Maandelijksch overzicht van de bedeelingen.

MAANDEN	MET GELD EN LOSSE GIFTEN								MET BROOD EN BRANDSTOFFEN						TOTALEN				TOTAAL
											Tarwebrood à $^3/_4$ K.G.		Briketten				Bedeeling		
	Aantal bedeelweken	Gezinnen	Personen	Wekelijksche geldbedeeling 1	Huur, reisgeld, enz. 2	Kleeding en ligging 3	Onderstand aan kraamvrouwen 4	TOTAAL	Gezinnen	Personen	Aantal	Bedrag 5	Aantal	Bedrag 6	Gezinnen	Personen	In geld kolom 1 en 4	In natura kolom 2, 3, 5 en 6	
				Gld.	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.				Gld		Gld.			Gld.	Gld.	Gld.
Jan.	4	2965	8613	18.299,75	237,58	191,54	151,20	18.880,07	3544	11327	39.019	3.745,83	1.123.400	5.055,30	3645	11525	18.450,95	9.230,25	27.681,20
Febr.	4	3108	9275	19.544,75	221,63	190,54	167,40	20.124,32	3731	12191	41.776	4.010,49^5	782.500	3.521,25	3839	12438	19.712.15	7.943,91^5	27.656,06^5
Maart	5	3189	9702	23.910.—	352,06^5	338,12	180.—	24.780,18^5	3828	12646	52.889	5.077,34	—	—	3949	12964	24.090.—	5.767,52^5	29.857,52^5
April	4	2976	8775	18.223.—	284,30	238,71	124,20	18.870,21	3069	9155	29.591	2.840,73^5	—	—	3165	9376	18.347,20	3.363,74^5	21.710,94^5
Mei	4	2842	8165	17.248.—	320,19	142,44	151,20	17.861,83	2967	8690	29.621	2.843,62	—	—	3071	8957	17.399,20	3.306,25	20.705,45
Juni	5	2679	7498	20.113,75	251,26^5	247,05	171.—	20.783,06^5	2835	8164	35,262	3.385,14^5	—	—	2925	8358	20.284,75	3.883,46	24.168,21
Juli	4	2632	7459	16.067.—	305,72^5	194,04	106,20	16.672,96^5	2807	8212	27.006	2.203,56	—	—	2910	8475	16.173,20	2.703,32^5	18.876,52^5
Aug.	4	2646	7716	16.304.—	237,62	192,25^5	124,20	16.858,07^5	2842	8378	27.720	2.261,80	—	—	2940	8590	16.428,20	2.691,67^5	19.119,87^5
Sept.	5	2662	7723	20.470,75	299,85	179,72	129,60	21.079,92	2882	8515	34.922	2.849,43	—	—	2973	8716	20.600,35	3.329.—	23.929,35
Oct.	4	2635	7647	16.626,50	185,66	74,70	81.—	16.967,86	2868	8442	28.298	2.309,07	—	—	2946	8580	16.707,50	2.569,43	19.276,93
Nov.	4	2694	7743	16.969.—	233,86	303,18	126.—	17.632,04	3036	9473	29.220	2.384,41	—	—	3128	9658	17.095.—	2.921,45	20.016,45
Dec.	5	2852	8501	21.963,75	257,35^5	691,30	163,80	23.076,20^5	3285	10672	41.560	3,391,40	748.000	3.366.—	3378	10866	22.127,55	7.706,05^5	29.833,60^5
Totaal	52			225.740,25	3.187,10	2.983,59^5	1.675,80	233.586,74^5			416.884	37.302,83^5	2.653.900	11.942,55			227.416,05	55.416,08	282,832,13

Bovendien werd een som van *f* 8614,80^5 afgedragen aan den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst als aandeel in de kosten van versterkende middelen voor zieken.

Dubbele bedeeling. [1])

(Bedeeling verstrekt aan kerkelijk bedeelde gezinnen.)

	Aantal gezinnen	Geld-bedeeling	Broodbedeeling		Brikettenbedeeling		Totaal in geld
			Aantal	Bedrag in geld	Aantal	Bedrag in geld	
Met geld en in natura	1314	80.726,12	133.953	11.988,79⁵	716.700	3.225,15	95.940,06⁵
Uitsluitend in natura	112	—	6.576	588,55	68.500	308.25	896,80
Totaal	1426	80.726,12	140.529	12.577,34⁵	785.200	3.533,40	96.836,86⁵

Zie vergelijkenden staat bladz. 17.

[1]) De in dezen staat genoemde gezinnen en bedragen zijn begrepen in de overige cijfers der bedeeling.

Werkzaamheden der vrijwillige armbezoekers.

Namen der Vereenigingen	Aantal			Uitgereikte bedeeling
	Wijken	Verzorgers	Behandelde gezinnen	
Ned. Herv. Wijkvereenigingen . .	28	231	1667	*f* 100.378,50
Vereeniging v/d. H. Ben. Josef Labre	18	124	982	„ 56.828,50
Evang. Luth. Wijkvereëniging . . .	6	34	231	„ 13.346.—
Wijkvereeniging voor Ned. Israël. armen	6	41	241	„ 15.592,50
Herst. Ev. Luth. Vereeniging voor vrijwillige armverzorging	5	21	80	„ 4.406,50
Gereformeerde Vereeniging voor vrijwillige armverzorging	11	35	84	„ 3.931,50
Totaal	74	486	3285	*f* 194.483,50

Geneeskundige hulp.

Totaal in omloop zijnde boekjes		Heronderzoek naar houders van boekjes		Nieuwe aanvragen		Tijdelijke bewijzen		Bijdrage in de Gasthuis-verpleging
Aantal gezinnen in het bezit van een boekje	Aantal personen daarop ingeschreven	Onderzocht	Ingetrokken	Aantal	Geweigerd	Uitgereikt	Bedrag der vergoeding	
7.815	29.793	1.312	555	1.615	497	21.196	931.50	*f* 38.500.—

Zie vergelijkenden staat bladz. 17.

Vergelijkende staten.

AANTAL ONDERZOEKEN.

	1910	1909	1908	1907	1906	1905
Aanvragen om:						
Onderstand	5566	5262	5453	3817	2345	2824
Voortzetting der geldbedeeling	6243	6073	5905	4930	4519	4460
Versterkende middelen	1344	1410	1339	1033	1026	1226
Winterbedeeling	453	441	311	503	321	444
Zomerbedeeling	56	10	58	23	13	19
Opneming in het Armenhuis	398	397	402	329	312	335
Plaatsing op het Weduwenhof	35	45	82	77	32	31
Boekjes voor geneeskundige hulp	1615	1831	1733	1246	1210	1181
Tijdelijke bewijzen voor idem	21196	21371	23049	20385	19481	18434
Plaatsing op de openbare lagere scholen	228	198	221	248	768	1803
Proceduren, requesten, huwelijken, enz. (pro deo)	6996	7002	7079	7284	7685	5965
Schuttersuniformen	—	—	—	—	4	43
Ontheffing of uitstel van den werkelijken dienst of vergoeding voor militie- en landweerplichtigen	2821	1832	3019	1463	2141	1114
Vergoeding bij onbewoonbaar verklaren van woningen	232	207	192	13	—	—
Kindervoeding	2327	1965	—	—	—	—
Onderzoek naar den financieelen toestand van:						
Verpleegden in gestichten voor zenuwlijders, maatschappelijk ongeschikten enz.	600	663	479	604	816	388
Houders van boekjes voor geneeskundige hulp	1319	528	730	1799	2321	2201
Diverse onderzoeken:						
Naar aanleiding van ingekomen missives	1317	1190	648	344	509	564
Totaal	52746	50425	50700	44098	43503	41032

AANTAL GEZINNEN EN WIJZE VAN BEDEELING.

Jaar	Doorloopend		Tijdelijk		Losse giften		Totaal bedeeld	
	Gezinnen	Personen	Gezinnen	Personen	Gezinnen	Personen	Gezinnen	Personen
1910	2253	5700	2744	11252	345	1718	5342	18670
1909	1782	4348	3183	12259	317	1670	5282	18277
1908	1482	3928	3113	11845	259	1223	4854	16996
1907	1370	3257	2451	9629	165	862	3986	13748
1906	1344	3217	1983	7832	110	564	3437	11613
1905	1379	3502	2206	8440	126	600	3711	12542

AARD EN BEDRAG DER BEDEELING.

Jaar	Geldbedeeling			Brood- en brandstoffen bedeeling				Losse giften		
	Gezinnen	Personen	Bedrag	Gezinnen	Personen	Aantal Brood 1)	Aantal Turven of briketten	Gezinnen	Personen	Bedrag
1910	4373	14008	*f* 225.740,25	4909	16856	416.884	2.653.900	1249	6203	7846,49⁵
1909	4319	13544	„ 218.388,75	4905	16522	408.674	2.962.500	1187	5470	7822,07
1908	3927	12556	„ 188.826,75	4509	15675	382.342	2.130.500	973	4626	6469.—
1907	3298	10564	„ 149.922,25	3786	13114	296.270	1.733.900	646	3192	4084,70
1906	2865	8836	„ 129.401,75	3272	11179	142.609	1.755.600	440	2128	2840,22⁵
1905	2941	9012	„ 129.937,75	3495	11822	156.402	1.856.500	484	2319	3026,12⁵

(In dezen staat is bij iedere bedeeling het aantal gezinnen genoemd dat aan die bedeeling deelnam, ongeacht of die gezinnen al dan niet van de overige bedeelingen genoten. Hetzelfde gezin kan hier dus onder alle drie hoofden voorkomen).

1) Tot 1 Januari 1907 roggebrooden à 2 K.G., maximum 3 brooden per gezin, na dien datum tarwebrood à $^3/_4$ K.G., maximum 10 brooden per gezin.

DUBBELE BEDEELING.

JAAR	Aantal gezinnen	Geld-bedeeling	Broodbedeeling		Turf- en Briketten-bedeeling		TOTAAL
			Aantal	Bedrag in geld	Aantal	Bedrag in geld	in geld
1910	1426	ƒ 80.726,12	140529	ƒ 12.577,34[5]	785200	ƒ 3533,40	ƒ 96.836,86[5]
1909	1428	„ 77.165,70	137065	„ 13.610,55[5]	886500	„ 3927,19	„ 94.703,44[5]
1908	1323	„ 67.365,41	127118	„ 11.758,41	652500	„ 2871.—	„ 81.994,82
1907	1124	„ 52.728,36	104633	„ 8.555,87	573200	„ 2433,30	„ 63.717,53
1906	1059	„ 45.625.72[5]	52898	„ 6.665,15	540500	„ 2334,06	„ 54.624,93[5]
1905	1110	„ 45.586,45	57241	„ 6.468,23	594800	„ 2648,15	„ 54.702,83

GENEESKUNDIGE HULP.

JAAR	Totaal boekjes in omloop		Heronderzoek		Nieuwe aanvragen		Tijdelijke bewijzen		Bijdragen in de Gasthuis-verpleging in afgeronde bedragen
	Aantal gezinnen in het bezit van een boekje	Aantal personen daarop ingeschrev.	Onderzocht	Ingetrokk.	Aantal	Geweigerd	Uitgereikt	Bedrag der vergoed.	
1910	7815	29793	1312	555	1615	497	21196	ƒ 931,50	ƒ 38.500.—
1909	8048	31392	528	224	1831	387	21371	„ 685,50	„ 36.000.—
1908	7540	29224	730	147	1733	396	23049	„ 558,75	„ 33.000.—
1907	7509	28627	1799	508	1246	330	20385	„ 493,75	„ 37.500.—
1906	7943	31535	2321	738	1210	345	19481	„ 460.—	„ 39.000.—
1905	8678	35400	2201	745	1181	326	18438	„ 384,75	„ 32.000.—

De gelden in dezen staat vermeld worden geind door- en komen ten bate van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst en de Gemeentegasthuizen.

B. Weduwenhof.

ADMINISTRATIE.

Het dagelijksch bestuur over deze instelling en de zorg voor de bewoonsters waren overeenkomstig de verordening voor het Burgerlijk Armbestuur opgedragen aan eene Subcommissie als hiervoor onder de samenstelling der Commissie en Subcommissiën vermeld.

Met den dagelijkschen gang der zaken op het Weduwenhof waren belast als vader en moeder A. W. VAN MINNEN en diens echtgenoote R. VAN MINNEN-DE VREE.

GEBOUWEN.

De gebouwen werden door herstelling of vernieuwing in goeden staat gehouden. In den loop van het jaar werd door de Commissie besloten tot algeheele afkeuring eener woning, wegens de zeer slechte ligging en het gebrek aan voldoende licht.

Een en ander had ten gevolge, dat het aantal beschikbare woningen thans van 107 op 106 is teruggebracht.

Gestukadoord en geparaffineerd werden 13 trapportalen, gekleurd 32 woningen en 7 kamers, door de firma MARTENS & STEUVEN.

Geschilderd werden door de firma J. HEIJER & Co. 3 woningen en 5 kamers, terwijl nog eenig bijwerk werd verricht.

Aan onderhoud van den tuin en gedeeltelijke hernieuwing van den aanplant werd *f* 95 besteed. Een en ander werd met de noodige zorg uitgevoerd door de firma P. SWEERS & ZN.

BEWOONSTERS.

Het aantal bewoonsters wisselde van 107 tot 102. Zeven bewoonsters overleden en vijf vertrokken wegens plaatsing in andere gestichten of opname bij familieleden, terwijl gedurende 1910 een twaalftal werd opgenomen.

Op 31 December 1910 waren aanwezig:

15	bewoonsters	van	66—70	jaar
20	„	„	70—75	„
43	„	„	75—80	„
22	„	„	80—85	„
5	„	„	85—90	„
1	bewoonster	„	92	„

De gezondheidstoestand was bevredigend. Aan oppassing voor zieken en gebrekkigen werd uitgegeven *f* 349.

BEDEELING.

De aard en hoeveelheid der bedeeling bleef dezelfde als voorheen. Zij bestond uit twee tarwebrooden per week, elk van 500 gram, en *f* 0,50 per week gedurende de maanden Januari, Februari en December. en *f* 0,25 per week gedurende de overige maanden. Bovendien ontving elke bewoonster 2240 stuks turven en 8 hectoliter cokes en verder *f* 1 als kerstgave.

De geldbedeeling bedroeg in totaal *f* 1777, de totale hoeveelheid brood 4922 Kilo of 9844 tarwebrooden, de algeheele hoeveelheid turven en cokes 240.000 stuks en 856 hectoliter.

AANBESTEDINGEN.

Het tarwebrood werd geleverd door de Stoom-, Meel- en Broodfabriek „de Korenbloem" à *f* 13,30 per 100 Kilo tot 1 Juli, daarna

voor *f* 11,30 per 100 Kilo door de Stoom-, Meel- en Broodfabriek Naaml. Venn. Arbeidersmaatschappij.

De turf werd geleverd door den heer TH. KEMMENAAR à *f* 4,24 per 1000 stuks, terwijl de Gemeentegasfabrieken leverden de cokes à *f* 0,60 per Hectoliter.

VERHAAL VAN VERPLEEGKOSTEN.

De kosten van verhaal zijn vastgesteld op *f* 85 per jaar. Ingeval van overlijden werden ook ditmaal de boedels der overledenen meestal voor een klein bedrag aan de kinderen afgestaan.

In het afgeloopen jaar kon *f* 288,83 op de nalatenschappen verhaald worden.

C. Armenhuis.

DE AMBTENAREN.

Met ingang van 1 Juni gingen de voorloopige aanstellingen, in het vorig jaarverslag vermeld, over in definitieve, en werden derhalve benoemd de portier J. C. E. VISBEEK tot adjunct-opzichter over de werkinrichting en de heer J. F. BOON tot portier 2e klasse.

Verder werd met 1 Januari de heer M. P. OOMS, voorloopig voor een jaar, aangesteld tot kantoorbediende 2e klasse.

Van het verplegend personeel werd de verpleegster M. J. MOLLEMAN den 15den Januari in eene der afdeelingen van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst geplaatst en vervangen door de verpleegster A. H. VAN WEEGEL, en vroeg met ingang van 1 October de verpleegster E. A. VAN VEEN ontslag uit hare betrekking. Deze werd vervangen door de verpleegster L. A. BOISSEVAIN.

DE FINANCIËN.

Den 26sten Januari werden *f* 26.000 2½ % Inschrijving N. W. S. verkocht tot het betalen van verbouwingen en veranderingen in het Armenhuis. Tevens werd aangekocht een 3 % Certificaat N. W. S. van *f* 1000 op aflossing der waschinrichting.

Hierdoor werden de bezittingen en inkomsten als volgt:

OMSCHRIJVING	OPBRENGST
f 156.000 2½ % Inschrijving N. W. S.	*f* 3.900.—
„ 2.000 3 „ „ „	„ 60.—
„ 1.000 3 „ Certificaat „ ½ jaar	„ 14,85
„ 43.600 3½ „ Obligatie Amsterdam.	„ 1.526.—
„ 21.500 3 „ „ „	„ 645.—
Winst door de Werkinrichting gemaakt	„ 6.400,22
Aandeel armengelden	„ 627,32
Diverse ontvangsten	„ 1.914,16
Gemeentelijke subsidie	„ 115.492,31
Totaal	*f* 130.579,86

BEVOLKING.

BEVOLKING	Mannen en jongens	Vrouwen en meisjes	Kinderen beneden 12 j.	TOTAAL	TOTAAL in 1909	
Op ult° Dec. 1909 aanwezig	606	260	—	866	Ult° Dec. 1908	863
In 1910 ingekomen	238	84	—	322	1909	247
	844	344	—	1188		1110
„ „ met ontslag	65	16	—	81	„	89
	779	328	—	1107		1021
„ „ naar de gasthuizen	22	8	—	30	„	28
	757	320	—	1077		993
„ „ weggebl. na verlof	6	8	—	14	„	12
	751	312	—	1063		981
„ „ overleden	66	53	—	119	„	115
Zoodat op ult° Dec. 1910 werden verpleegd	685	259	—	944	Ult° Dec. 1909 werden verpl.	866

Bij den aanvang van het jaar waren er 866 verpleegden, terwijl het jaar sluit met 944; het hoogste cijfer was 945, het laagste 853; het gemiddeld aantal gedurende het jaar 1910 was 638 mannen en 254 vrouwen, te zamen 892 personen.

Van de opgenomen personen kwamen uit de gasthuizen 67 en waren van de Rijkswerkinrichting afkomstig 69 personen.

De leeftijd op ult°. December 1910 der verpleegden was als volgt:

boven de		90	jaar	1	man	en	2	vrouwen
tusschen	80 en	90	„	42	mannen	„	30	„
„	70 „	80	„	215	„	„	72	„
„	60 „	70	„	248	„	„	80	„
„	50 „	60	„	130	„	„	53	„
„	40 „	50	„	40	„	„	14	„
„	30 „	40	„	5	„	„	5	„
„	20 „	30	„	4	„	„	3	„
				685	mannen		259	vrouwen

Het aantal personen, dat gemiddeld gedurende elke maand in het Armenhuis is verpleegd geweest, was:

1910 MAANDEN	Validen	Invaliden en chronische zieken	Personen die aan gebreken lijden, doch geen voortdurende geneeskundige hulp noodig hebben	1910 Totaal	1909 Totaal	1908 Totaal
Januari.	107	355	406	868	856	797
Februari	107	348	408	863	854	801
Maart	108	349	406	863	852	814
April.	110	346	403	859	851	811
Mei	112	345	403	860	842	805
Juni	124	348	413	885	836	807
Juli	127	347	421	895	849	813
Augustus.	128	356	425	909	853	819
September	131	360	421	912	853	823
October	140	375	408	923	854	837
November	146	382	403	931	859	854
December	149	385	406	940	863	864
Gemiddeld	124	358	410	892	852	820

Het aantal verpleegden voor wie, overeenkomstig de bepalingen der verordening, in Mei vergunning tot voortzetting der verpleging is gevraagd, was 728.

Aangaande de redenen voor ontslag valt het volgende te vermelden:

Bij familieleden kregen huisvesting	6	mannen	en	5	vrouwen
Het aantal, dat weder elders werk kreeg, was	18	〃	〃	5	〃
〃 〃 〃 〃 〃 〃 ging zoeken	25	〃	〃	1	〃
Om zich te onttrekken aan straf vertrokken	7	〃	〃	2	〃
Zonder eenig motief en weggebleven na verlof	9	〃	〃	9	〃

Geplaatst in kerkelijke gestichten werden de volgende verpleegden:

in het Ned. Herv. Oude mannen- en vrouwenhuis	—	man	en	1	vrouw
〃 〃 Evang. Luth. 〃 〃 〃 〃	1	〃	〃	—	〃
〃 〃 Herst. 〃 〃 〃 〃 〃	—	〃	〃	1	〃
〃 〃 R. K. gesticht „St. Jacob"	1	〃	〃	1	〃
〃 〃 〃 〃 „St. Bernardus"	1	〃	〃	—	〃

Den 1sten November 1910 was het aantal der verpleegden, die in de termen vielen tot opneming in een der kerkelijke gestichten, doch nog niet geplaatst konden worden:

19	mannen en	6	vrouwen	v/h.	Ned. Herv.	Oude mannen- en vrouwenhuis
4	〃 〃	—	〃	〃	〃 〃	Gesticht voor bestedelingen
7	〃 〃	1	〃	〃	Herst. Luth.	Oude mannen- en vrouwenh.
1	〃 〃	—	〃	〃	Evang.	〃 〃 〃 〃 〃
47	〃 〃	15	〃	〃	R. C.	Gesticht „St. Jacob".

Het gemiddeld aantal zieken bedroeg in het jaar 1910 92, het minimum was 68, het maximum 117.

Het aantal overledenen bedroeg 119 of 13.3 % van het gemiddeld aantal verpleegden.

De leeftijd der overledenen was:

boven de 90 jaar			—	mannen	en	3	vrouwen
tusschen	85 en 90	〃	1	man	〃	3	〃
〃	80 〃 85	〃	5	mannen	〃	12	〃
〃	75 〃 80	〃	12	〃	〃	10	〃
〃	70 〃 75	〃	15	〃	〃	13	〃
〃	60 〃 70	〃	22	〃	〃	7	〃
〃	50 〃 60	〃	9	〃	〃	4	〃
〃	40 〃 50	〃	1	〃	〃	1	〃
〃	30 〃 40	〃	1	〃	〃	—	〃
Totaal . . .			66	mannen	en	53	vrouwen.

Het gedrag der verpleegden in dit jaar mag gunstig genoemd worden. Het groote meerendeel behoefde nooit gestraft te worden; bij eene kleine minderheid kwamen op uitgangsdagen gevallen van lichte dronkenschap voor. Zware dronkenschap of andere ernstige overtredingen kwamen zelden voor.

Met waardeering vermelden wij hier, dat onzen verpleegden weder een kosteloos bezoek aan Natura Artis Magistra werd toegestaan, waarvan dit jaar 375 mannen en 70 vrouwen gebruik maakten.

Eenige vereenigingen gaven belangloos in de wintermaanden concerten en voordrachten, welke zeer in den smaak onzer verpleegden vielen. Aan deze, zoowel als aan de Vereeniging tot verspreiding van bloemen, vruchten en lectuur in de ziekenhuizen te Amsterdam, welke laatste wekelijks hare gewaardeerde bezoeken aan onze verpleegden bracht, zij hier een woord van dank gebracht.

KINDEREN VAN VERPLEEGDEN.

Ult°. December 1909 waren 18 kinderen van verpleegden in de Inrichting voor Stadsbestedelingen en 1 in het Wilhelmina-gasthuis verpleegd. In den loop van het jaar vertrokken 4 jongens en 4 meisjes en werden opgenomen 1 jongen en 1 meisje, zoodat er ult°. December 1910 waren 7 jongens en 6 meisjes, waarvan eene in het Wil-

helmina-gasthuis, totaal 13 kinderen. Bovendien worden nog 2 kinderen in de Inrichting voor Stadsbestedelingen verpleegd, die, wegens wangedrag van den vader, verpleegde in het Armenhuis, als „verlaten kinderen" beschouwd worden.

OVERZICHT DER VERPLEEGKOSTEN PER PERSOON EN PER DAG.

N°.	ARTIKELEN DER BEGROOTING	Dienstjaar 1908	Dienstjaar 1909	Dienstjaar 1910
1	Voeding der verpleegden	15.579 cts.	15.982 cts.	16.337 cts.
2	Kleeding en ligging	4.557 „	3.592 „	3.863 „
3	Wasch- en bleekloon	1.140 „	1.240 „	1.170 „
4	Huish. benoodigdheden	0.646 „	0.556 „	0.596 „
5	Brandstoffen	1.331 „	1.380 „	1.140 „
6	Verlichting en verder gasverbruik	1.781 „	1.910 „	1.716 „
7	Gewoon onderhoud van het gebouw	2.190 „	2.733 „	2.513 „
8	Inventaris en mobilair	0.280 „	0.097 „	0.313 „
9	Water	0.473 „	0.428 „	0.488 „
10	Brandassurantie	0.170 „	0.164 „	0.157 „
11	Traktementen van beambten	5.120 „	5.002 „	4.925 „
12	Loonen voor huisdienst	1.385 „	1.387 „	1.420 „
13	Bureaukosten	0.328 „	0.352 „	0.318 „
14	Godsdienstoefening en onderwijs	0.105 „	0.087 „	0.079 „
15	Geneesmiddelen enz. voor zieken	1.628 „	1.649 „	1.469 „
16	Traktementen en voeding verplegend personeel	2.371 „	2.281 „	2.135 „
17	Toelagen aan invaliden en zieken	0.606 „	0.590 „	0.612 „
18	Begrafeniskosten	0.113 „	0.151 „	0.144 „
	Diversen	0.303 „	1.183 „	0.669 „
		40.106 cts.	40.764 cts.	40.064 cts.

De voeding voor de bedlegerige en loopende zieken, bestaande uit de gewone ziekenvoeding, extra spijzen, dranken en versterkende middelen, bedroeg in:

1907	1908	1909	1910	
41 cts.	46.2 cts.	48.9 cts.	41.5 cts.	per hoofd en per dag.

Voor de gezonde verpleegden zijn deze cijfers:

11.3 cts.	11.6 cts.	12 cts.	12.9 cts.

De voeding voor de Israëlitische verpleegden werd tegen betaling verstrekt door het Ned. Israël. Armbestuur. Als prijs per hoofd en per dag worden onze eigen voedingskosten daarvoor aangenomen, al naar gelang het geldt de voeding voor gezonde of zieke verpleegden.

Behalve de voedingskosten, bedroegen de kosten der behandeling en

verzorging der zieke verpleegden, aan geneeskundig en verplegend personeel, genees- en verbandmiddelen en begrafeniskosten:

1908	1909	1910	
4.112 cts.	4.081 cts.	3.748 cts.	per hoofd en per dag.

VERHAAL VAN VERPLEEGKOSTEN.

Door den Gemeenteraad werden voor het jaar 1910 de verplegingskosten, in geval van verhaal, vastgesteld op *f* 0,40 per dag. Uit dien hoofde werd in 1910 in het geheel *f* 939,51 ontvangen.

AANGEKOCHTE BENOODIGDHEDEN.

Hieronder volgt eene opgave omtrent de aangekochte benoodigdheden, de leveranciers, de prijzen en de gekochte hoeveelheden:

ARTIKELEN	CONTRACTANT	PRIJS	Gecontracteerde hoeveelheid
Rundvleesch	L. H. Günther	*f* 0.68 per K.G.	3.000 K.G.
Rundervet	L. H. Günther	„ 0.56 per K.G.	4.500 „
Runderschinkel	L. H. Günther	„ 0.31 per K.G.	4.000 „
Kalfsvleesch	L. H. Günther	„ 0.89 per K.G.	500 „
Vark. carbonaden	H. de Gruijter	„ 0.66^5 per K.G.	750 „
Rookworst	H. de Gruijter	„ 0.66^5 per K.G.	750 „
Varkensreuzel	H. de Gruijter	„ 0.70 per K.G.	200 „
Eieren	J. F. Jansen & Zn.	„ 3.89 per 100 st.	25.000 stuks.
Zoete melk	IJ. W. Brouwer	„ 1.98 per 30 Lr.	3.200 vat. á 30 Lr.
Tapte melk	Amst. Melkinrichting	„ 0.85 per 30 Lr.	700 „ á 30 Lr.
Karnemelk	Idem	„ 0.72 per 30 Lr.	2.800 „ á 30 Lr.
Stroop	R. A. Coenders	„ 14.75 per 100 K.G.	6.500 K.G.
Gebuild brood	N. V. Amst. Arb. Mij.	„ 11.30 per 100 K.G.	26.000 „
Ongebuild brood	N. V. Amst. Arb. Mij.	„ 10.20 per 100 K.G.	65.000 „
Roggebrood	N. V. Amst. Arb. Mij.	„ 6.10 per 100 K.G.	30.000 „
Beschuiten	N. V. Amst. Arb. Mij.	„ 4.30 per 1000 st.	50.000 stuks.
Gebroken rijst	C. P. Heijmeijer & Zn.	„ 9.50 „ 100 K.G.	10.000 K.G,
Margarine	Joh. M. Verschure & Zn.	„ 0.58 „ K.G.	5.000 „
Grof zout	J. C. Gütt	„ 5.85 per 100 K.G.	1.800 „
Fijn zout	J. C. Gütt	„ 5.55 per 100 K.G.	2.200 „
Heele gort	A. Tammes	„ 8.55 per 100 K.G.	20.000 „
Capucijners	Idem	„ 17.75 „ H.L.	140 H.L.
Groene erwten	Wed. H. H. Broeckmans & Zn.	„ 17.25 „ „	120 „
Bruine boonen	A. Tammes	„ 13.25 „ „	140 „
Aardappelen	Wed. J. Heeres & Zn.	„ 2.75 „ „	1.500 „
Weeke zeep (groen)	N.V. Vereenigde Zeepfabr.	„ 18.— „ 120 K.G.	3.000 K.G.
Witte zeep	C. A. Woltman Elpers	„ 43.20 „ 100 „	600 „
Roggestroo	S. van Dongen & Zn.	„ 33.90 „ 1000 „	30.000 „
Zeegras (gemaaid)	D. Vromans	„ 9.40 „ 100 „	3.000 „
Burgerturf	Th. Kemmenaar	„ 4.24 per 1000 stuks	20.000 stuks.
Lange turf	Idem	„ 5.40 per 1000 stuks	100.000 „
Machinale turf	A. Roos	„ 6.05 per 1000 stuks	100.000 „
Rührkolen	E. Lückerath	„ 8.71 per 1000 K.G.	150.000 K.G.

DIVERSE LEVERINGEN *(zonder contract).*

ARTIKELEN	LEVERANCIER	PRIJS	Verbruikte hoeveelheid
Wijn (roode)	Bicker & Modderman [1])	*f* 25.20 per anker	155 flesschen
Witte Suiker	R. A. Coenders [1])	„ 0.46[4] } per K.G.	130 K.G.
Basterd „	Erve Wed. Klapmeijer [1])	„ 0.43[4] } per K.G.	30 „
Azijn	Rijks & Buissant [1])	„ 0.06 „ Lr.	360 Lr.
Koffie	Kaupé & Wilde	„ 0.50[5] „ K.G.	3.027 K.G.
Cichorei	F. J. Theissling	„ 0.18 „ „	2.500 „
Cokes (geklopt en ongeklopt)	Gemeentegasfabrieken	„ 0.52[5] „ H.L.	2.400 H.L.
Wollen dekens	Wed. A. Parmentier & Zn.	„ 4.45 „ stuk	250 stuks.

[1]) Deze zijn de gecontracteerde leveranciers der Gasthuizen.

MACHINALE WASCHINRICHTING.

ARTIKELEN	CONTRACTANT	PRIJS	Gecontracteerde hoeveelheid
Rührkolen	E. Lückerath	*f* 8.71 per 1000 K.G.	150.000 K.G.
Weeke zeep (gele)	N. V. Vereen. Zeepfabriek	„ 18.— „ 120 „	1.000 „
Zeeppoeder	Saponinfabriek (Tilburg) (zonder contract)	„ 11.50 „ 100 „	3.500 „ (verbruikte hoeveelheid)

Voorts werden de volgende werkzaamheden verricht bij onderhandsche aanbesteding:

J. HESSELING, onderhoud dakgoten . . . . *f* 165.—
Heineken's Glazenwasscherij, pui- en glazenbewassching . „ 175.—
BARATTA & BONARDI & Co., onderhoud schoorsteenen . . „ 72.—
MARTENS & STEUVEN, stukadoorswerk . . . . „ 614.—
J. H. HEIJER JR. & ZN., schilderwerk . . . . „ 1120—.

GEBOUW.

Nadat in den loop van het jaar de verschillende verbouwingen, in het vorig jaarverslag vermeld, waren uitgevoerd, werden de nieuwe lokalen in gebruik gesteld, en werd aan de vele behoeftigen, die opname in het Armenhuis hadden gevraagd, plaats daarin verleend.

Ten einde ruimte te maken voor eene dagzaal voor invalide mannen, werd den Directeur van het Armbezoek, die tot dusverre een gedeelte van het Armenhuis bewoonde, vergund buiten het Armenhuis te gaan wonen, waardoor op 1 September eenige kamers beschikbaar kwamen.

Op het einde van het jaar waren echter bijna alle plaatsen weder opnieuw bezet, en was het aantal verpleegden tot 944 gestegen.

Meer dan een 15-tal personen konden ult°. December niet meer worden opgenomen, terwijl voor zit-, eet- en werkzalen nog geen voldoende ruimte beschikbaar is gekomen.

De Commissie staat hierdoor weder voor dezelfde moeilijkheid als eenige jaren geleden en wijdt hare bijzondere aandacht aan de oplossing van dit vraagstuk.

Hieronder volgt een overzicht der bevolkingstoename der laatste jaren:

DATUM	AANTAL VERPLEEGDEN	WAARVAN		
		Mannen	Vrouwen	
1 Januari 1901	743	524	219	
1 „ 1905	813	572	241	
1 „ 1909	863	611	252	
1 „ 1910	866	606	260	
1 „ 1911	944	685	259	

Opmerking verdient de betrekkelijk geringe toename der vrouwelijke verpleegden. Terwijl de mannen in 10 jaren met 27 % toenamen, namen de vrouwen in dien tijd slechts met 18 % toe, en bleef haar aantal in de laatste jaren nagenoeg onveranderd.

GODSDIENSTOEFENING EN ONDERWIJS.

In 1910 werden 15 predikbeurten door predikanten vervuld; op de overige Zondagen, alsmede op de algemeen erkende christelijke feestdagen en den oudejaarsavond, werd de dienst waargenomen door den daartoe aangestelden godsdienstonderwijzer J. H. DENEE, die ook geregeld de Protestantsche zieken bezocht. Ten einde tegemoet te komen aan het gebrek aan plaatsruimte, dat zich ook door de toename der bevolking in de Protestantsche kerk deed gevoelen, werd in den loop van het jaar de 14-daagsche bijbellezing, die alleen in de wintermaanden plaats had, uitgebreid tot eene volledige godsdienstoefening 's Woensdagsavonds. Hierdoor zijn alle Protestantsche invaliden en verpleegden, die om een of andere reden verhinderd zijn 's Zondags ter kerke te gaan, in staat gesteld hunne godsdienstplichten te vervullen.

Er werd door 32 personen van het Protestantsch godsdienstonderwijs gebruik gemaakt; 16 hunner werden met Paschen tot lidmaten aangenomen (13 bij de Ned. Herv.-, 2 bij de Evang. Luthersche- en 1 bij de Doopsgezinde Gemeente) en namen toen voor het eerst aan het H. Avondmaal deel.

Van de overige 16 is één overleden, zoodat met 15 leerlingen (14 mannen en 1 vrouw) het onderwijs wordt voortgezet.

De dienst in de R. C. Kapel van het Armenhuis werd door alle

R. C. verpleegden bijgewoond, uitgezonderd de zieken, die op de ziekenzalen in de gelegenheid werden gesteld hunne godsdienstplichten na te komen.

In stilte werd, zonder uiterlijk vertoon, door de R. C. verpleegden kerkelijk gevierd het 25-jarig jubileum van den Zeereerw. Heer J. A. MEIJER, die gedurende die reeks van jaren de geestelijke zorg der genoemde verpleegden op zich nam.

Nog maken wij melding van den arbeid van de joodsche Godsdienstige Vereeniging „Touroh Our". Deze vereeniging heeft, onder meer, verbetering van het lot onzer joodsche verpleegden op het oog, zoowel op materieel als op moreel gebied. Een trouwe kerkgang wordt door hen bevorderd, en op hunne feestdagen worden de joodsche verpleegden in staat gesteld deze op de bij hen gebruikelijke wijze te vieren. De invloed dezer vereeniging op onze joodsche verpleegden is zeer gunstig.

Voor den belangloozen arbeid, van verschillende zijden in het geestelijk belang onzer verpleegden verricht, vinde een woord van hartelijke waardeering hier zijn plaats.

WERKINRICHTING.

Volgens de verordening zijn alle verpleegden, die in staat zijn arbeid te verrichten, hiertoe verplicht. Zij voldoen hieraan gaarne, te meer daar een deel (als regel de helft) der gemaakte winst aan hen wordt uitgekeerd. Zelfs onder de invaliden en zwakken, voor wie, zoo zij dit wenschen, ook arbeid gereed ligt, zijn er velen, die vrijwillig daaraan deelnemen.

Gemiddeld waren er 380 verpleegden voor de werkinrichting werkzaam.

De weverij liep in dit jaar nog niet geheel ten einde; op 3 weefgetouwen wordt het restant der aanwezige garens nog verwerkt. Het aantal geweven stoffen is daardoor weder aanzienlijk verminderd, nl. 8362 meter, tegen 11.133 meter in 1909 en 15.637 meter in 1908.

Belangrijke verschillen met het vorig jaar vindt men als volgt:

meer	tabak gestript	25.194	K.G.	
„	cocosmatten gemaakt	559	stuks	(voor gemeenteinstellingen)
„	touwmatten „	156	„	(idem
„	cocosmatten „	3.714	„	(voor den contractant)
„	gerepareerd en gestopt . . .	628	„	
„	bed- en kussenzakken gevuld	337	„	
„	erwten gesorteerd	184	H.L.	
„	kousen gebreid	52	paren	
	waartegen			
minder	houtvuurmakers gemaakt. . . .	3.082.000	stuks	
„	netten gebreid	596	„	
„	confectiewerk voor uitrustingen	3.801	„	

De levering van schoolhemden aan de Afdeeling „Onderwijs" werd in Augustus voor goed gestaakt, door het afschaffen dezer belooning aan leerlingen der scholen voor gewoon lager onderwijs.

Hierdoor is het winstcijfer der werkinrichting ook aanmerkelijk lager geworden, en verviel het opdragen van werk aan de uitwonende naaisters, die soms voor het Armenhuis arbeid verrichtten.

Er werd:

Geweven.

Wit linnen	breed 70 cM.	204	Meter
Handdoeklinnen	„ 70 „	216	„
Grijs linnen	„ 70 „	210	„
Voerlaken	„ 75 „	675	„
Pilow	„ 75 „	1.879	„
Half bleek linnen	„ 86 „	736	„
Ongebleekt katoen	in verschillende breedten	4.442	„

Gebreid.

Wollen kousen (voor de verpleegden)	381	paren
Netten in verschillende soorten	169	stuks

Gerepareerd of gestopt.

Bedzakken	14	„
Geldzakken	615	„

Gevuld

Bed- en kussenzakken	967	„

Gestript.

Tabak	67.163	K.G.

Gesorteerd.

Groene erwten, bruine boonen en capucijners	392½	H.L.

Gevlochten en doorgehaald

Cocosmatten (voor de heeren W. Stevens & Zn.)	13.453	stuks

Aangemaakt
(voor gemeente-instellingen en particulieren)

Geteerde touwmatten	235	„
Cocosmatten (gladde)	1.239	„
idem (ruige)	1.324	„
Houtvuurmakers	12.476.000	„

Afdeeling „Uitrustingen en Confectie."

Vervaardigd.

Blauw keperen jassen	15	„
Pilow broeken	17	„
„ kielen	12	„
Everdoeksche broeken	5	„
„ kielen	16	„

Grijs linnen geldzakken	1073	stuks
Half bleek linnen bedzakken	1	〃
〃 〃 〃 kussenzakken	1	〃
Katoenen vrouwenhemden.	307	〃
〃 kinderhemden (voor scholen 1e klasse).	2886	〃

UITGAVEN VOOR BEWASSCHING EN VERSLAG OVER DE WASCHINRICHTING.

1910	Salaris Opzichteres Stoommangel	Loonen knechts en meiden	Steenkolen	Anthraciet
1e kwartaal	f 58,50	f 92,67	f 303.—	f 240.—
2e 〃	〃 58,50	〃 105,35	〃 522.60	
3e 〃	〃 58,50	〃 112.04	—.—	
4e 〃	〃 58,50	〃 106.12	〃 348,40	
TOTAAL	f 234.—	f 416,18	f 1174.—	f 240.—
	Groene zeep	Zeeppoeder	Soda, bleekwater enz.	Machine-behoeften
1e kwartaal	f 49,50	f 125,75	f 24.80	f 41,64
2e 〃	〃 57,75	〃 115.—	〃 40,24	〃 9,07
3e 〃	〃 54.—	〃 57,50	〃 37,92	〃 31,93
4e 〃	〃 36.—	〃 115.—	〃 36,52	〃 51,92
TOTAAL	f 197,25	f 413,25	f 139,48	f 134,56
	Vernieuwingen en Herstellingen aan Ketel en Machines	Vernieuwingen en Herstellingen aan Stoommangel en Drooginrichting	Waschkosten dekens enz.	Diverse Uitgaven
1e kwartaal	f 70,07	f 4,30	f 52,85	f 37,82
2e 〃	〃 104,08	〃 18,15	〃 131,87	
3e 〃	〃 20,80	〃 27,60	〃 219,35	〃 27,15
4e 〃	〃 66,45	〃 1,80	〃 25,70	
TOTAAL	f 261,40	f 51,85	f 429,77	f 64,97

Recapitulatie.

Salaris opzichteres stoommangel	f	234.—
Loonen knechts en meiden	〃	416,18
Steenkolen	〃	1174.—
Anthraciet	〃	240.—
Groene zeep	〃	197,25
Zeeppoeder	〃	413,25
Soda, bleekwater enz.	〃	139,48
Machine-behoeften	〃	134,56
Vernieuwingen en herstellingen aan ketels en werktuigen	〃	261,40
Transporteeren	f	3210,12

	Per transport	*f* 3210,12
Vernieuwingen en herstellingen aan Stoommangel en droog-inrichting	〃	51,85
Waschkosten dekens enz.	〃	429,77
Diverse uitgaven	〃	64,97
Totaal		*f* 3.756,71

Deze uitgaven zijn verantwoord op de

Declaratie directeur voor bewassching 1e kwartaal	*f*	1.100,90
〃 〃 〃 〃 2e 〃	〃	1.162,61
〃 〃 〃 〃 3e 〃	〃	646,79
〃 〃 〃 〃 4e 〃	〃	846,41
Totaal . . .	*f*	3.756,71

Dit bedrag moet verhoogd worden met de waarde der brandstoffen en waschmiddelen, die 1 Januari in voorraad waren, en daarna verbruikt zijn, nl.:

5000 K.G. anthraciet. . . .	à *f* 15.—	*f* 75.—		
10000 〃 steenkolen . . .	〃 〃 10,10	〃 101.—		
60 〃 groene zeep. . .	〃 〃 16,50 p. 120 K.G.	〃 8,25		
40 〃 zeeppoeder . . .	〃 〃 11,50	〃 4,60		
			f	188,85
			f	3945,56

doch moet verminderd worden met de waarde der voorraden brandstoffen enz. die 31 December 1910 aanwezig waren, nl.:

1000 K.G. steenkolen	à *f* 8,71	*f* 8,71		
30 〃 groene zeep. . . .	〃 〃 18.— p. 120 K.G.	〃 4,50		
20 〃 zeeppoeder	〃 〃 11,50	〃 2,30		
en met het bedrag door de Brandweer te vergoeden voor het wasschen van 595 stuks bed- en kussen-zakken		〃 41.56		
			〃	57,07
Waardoor de werkelijke uitgaven worden.			*f*	3888,49
Op de begrooting was toegestaan			〃	3600.—
Zijnde een overschrijding van de begrooting met			*f*	288,49

Overzicht van de hoeveelheid gewasschen goederen en de kosten.

Anno	stuks waschgoed	kosten per stuk
1903	303274	0.93 cent.
1905	321856	0.82 〃
1907	357007	0.85 〃
1909	412242	0.89 〃
1910	435703	0.89 〃

Toestand van stoomketels, machines enz.

De stoommachine, de stoomketel met pompen en appendages verkeeren in goeden staat. Van de waschtrommels en centrifuge kan dit

niet langer ten volle gezegd worden; de assen beginnen te verloopen, de pakkingbussen slijten hierdoor meer dan gewoonlijk uit en vereischen telkens reparatie. De trommel der centrifuge begint te verslijten, en meermalen zijn herstellingen noodig; ook de houten fundatieleggers zijn langzamerhand aangetast en verzwakt.

De goederenlift werd tot de bovenste verdieping, waar het nieuwe drooglokaal ligt, opgetrokken; de lier werd veranderd in overeenstemming met den te doorloopen grooteren afstand, en de lift werd op elke verdieping voorzien van een zelfwerkend veiligheidstoestal, dat door de arbeidsinspectie werd goedgekeurd.

Dit nieuwe drooglokaal werd in April in gebruik genomen en voldoet met de verwarmingstoestellen in alle opzichten goed. De dunnere kleedingsstukken zijn thans in een paar uur en de zeer dikke in 4 à 5 uren geheel droog. De verwarming door anthraciet verviel door de ingebruikstelling der nieuwe installatie.

Ondanks het grooter aantal stuks waschgoed zijn de kosten van de verbruikte steenkolen lager dan die van het vorig jaar; dit is echter het gevolg van lagere inschrijvingsprijzen. De post ,,onderhoud'' is hooger ten gevolge van den bovenvermelden minder gunstigen staat der werktuigen; nieuwe aftapkranen, nieuwe metalen enz. waren noodig, terwijl ook een nieuw stel roosterijzers voor den ketel moest worden aangeschaft.

Wat den duur van den waschtijd aangaat, deze is langzamerhand langer geworden als gevolg van de grootere bevolking. Thans wordt elke week 3 volle dagen gewasschen.

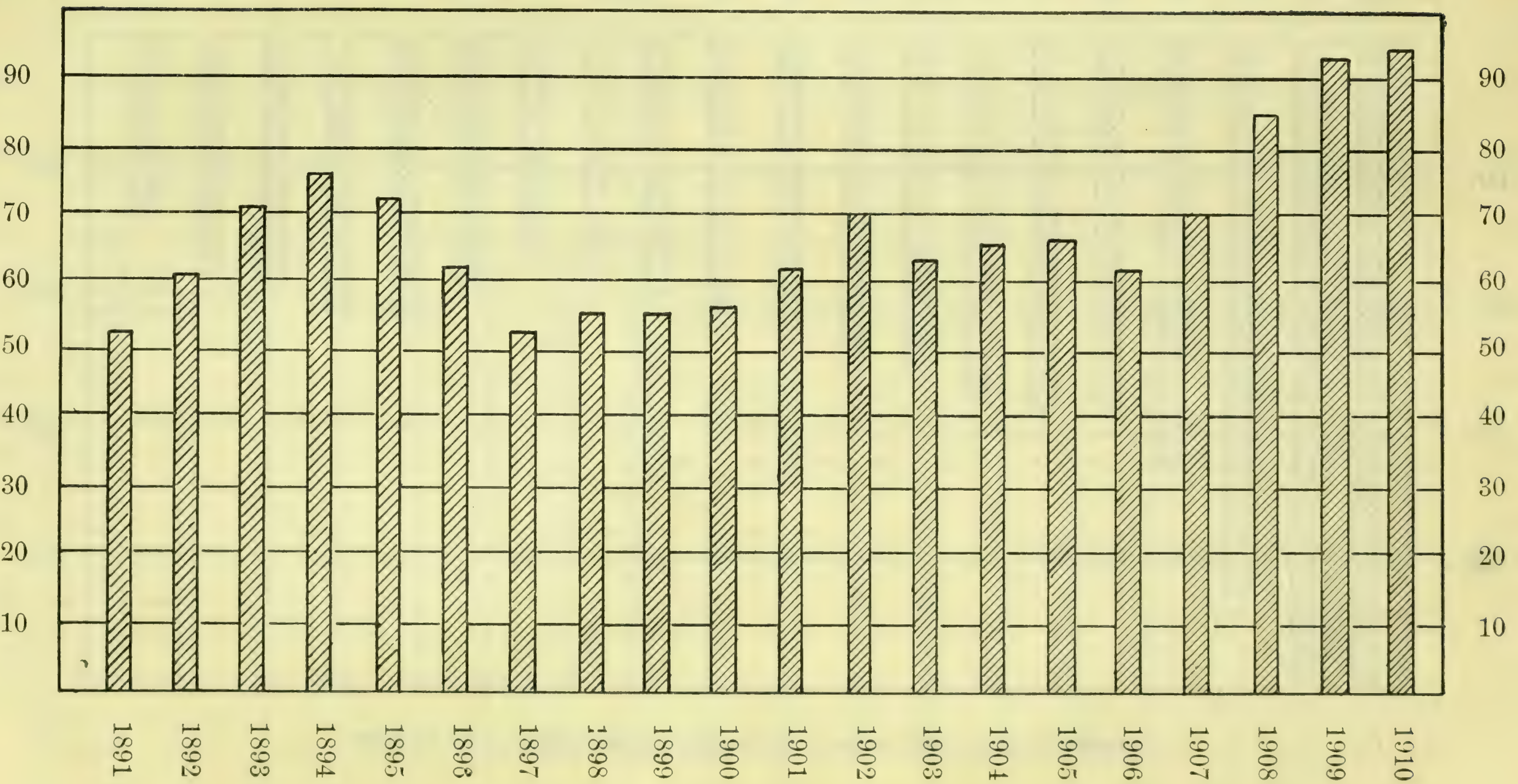
De commissie uit het Burgerlijk Armbestuur voor de Huiszittende Armen, het Weduwenhof en het Armenhuis,

Mr. A. F. van Hall, *Voorzitter*,
J. H. M. Schmedding, *Secretaris*.

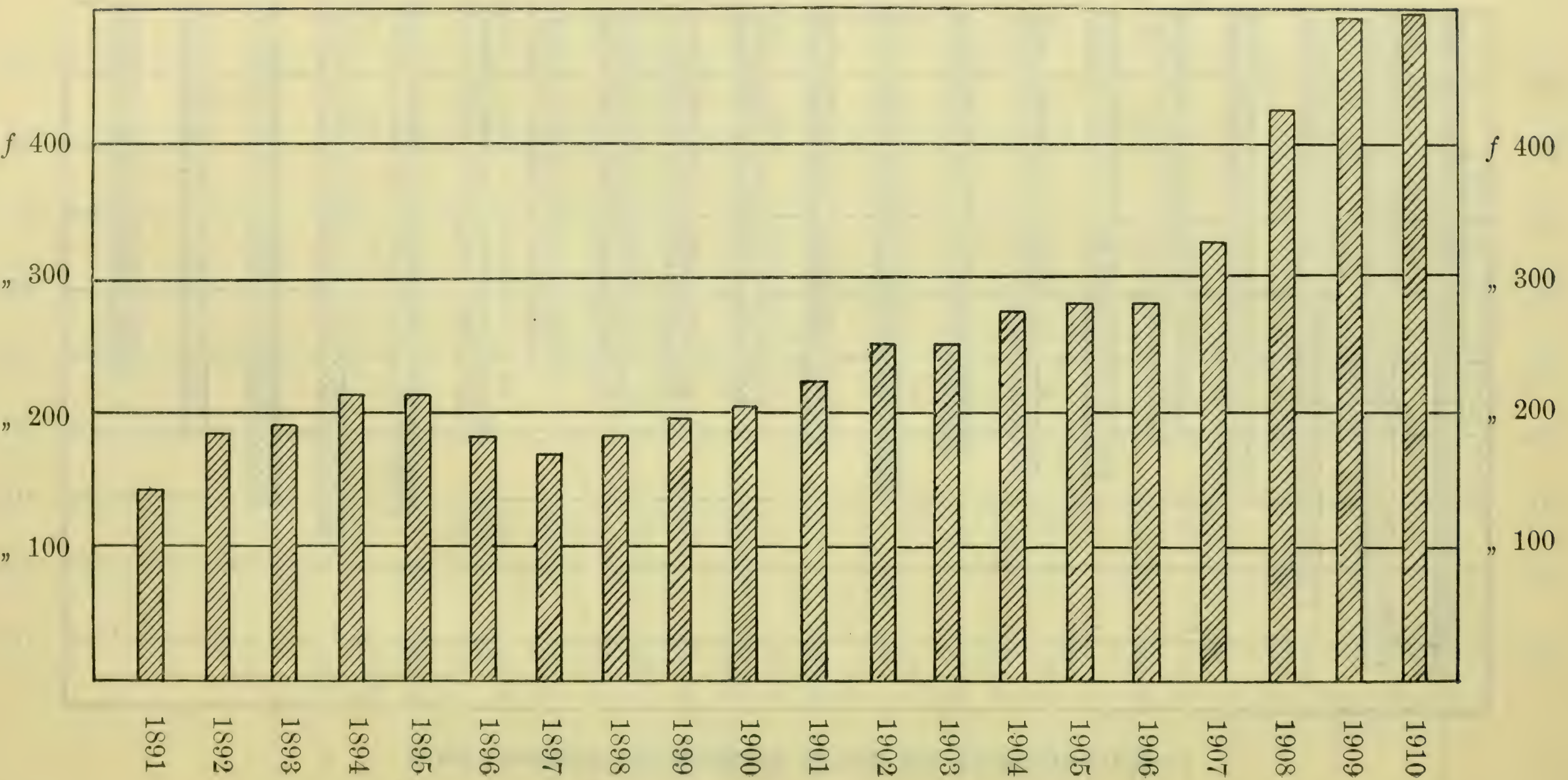
Bedeeling aan Huiszittende Armen.

JAAR	GEMIDDELDE BEVOLKING	Bedeelde gezinnen	Bedeeling	Bedeelde gezinnen per 10.000 inwoners	Bedeeling per 1000 inw.	Bedeeling per bedeeld gezin	JAAR
1891	420.510	2239	*f* 60.805,66	53	*f* 145	*f* 27,16	1891
1892	429.510	2630	„ 80.025,97^5	61	„ 186	„ 30,43	1892
1893	438,179	3099	„ 83.339,40^5	71	„ 190	„ 26,89	1893
1894	443.103	3429	„ 96.104,57^5	77	„ 217	„ 28,03	1894
1895	446.719	3223	„ 97.214,87^5	72	„ 218	„ 30,17	1895
1896	473.535	2930	„ 86.829,10	62	„ 183	„ 29,63	1896
1897	489,572	2589	„ 84.391,09	53	„ 172	„ 32,60	1897
1898	497.572	2762	„ 91.419,58^5	56	„ 184	„ 33,10	1898
1899	506,281	2848	„ 99.585,95	56	„ 197	„ 34,95	1899
1900	515.727	2935	„ 105.990,50^5	57	„ 205	„ 36,11	1900
1901	525.660	3244	„ 121.868,02	62	„ 232	„ 37,57	1901
1902	534.767	3745	„ 134.899,85	70	„ 252	„ 36,02	1902
1903	542.674	3484	„ 138,332,83^5	64	„ 255	„ 39,71	1903
1904	548.974	3633	„ 152.242,83^5	66	„ 277	„ 41,91	1904
1905	554.514	3711	„ 157.329,80	67	„ 284	„ 42,40	1905
1906	560.904	3437	„ 157.654,32	61	„ 281	„ 45,87	1906
1907	564.928	3986	„ 186.139,29	70	„ 329	„ 46,70	1907
1908	565.631	4854	„ 240.578,49	85	„ 425	„ 49,65	1903
1909	566.344	5282	„ 279.918,30^5	93	„ 494	„ 52,99	1909
1910	569.794	5342	„ 282.832,13	94	„ 496	„ 52,94	1910

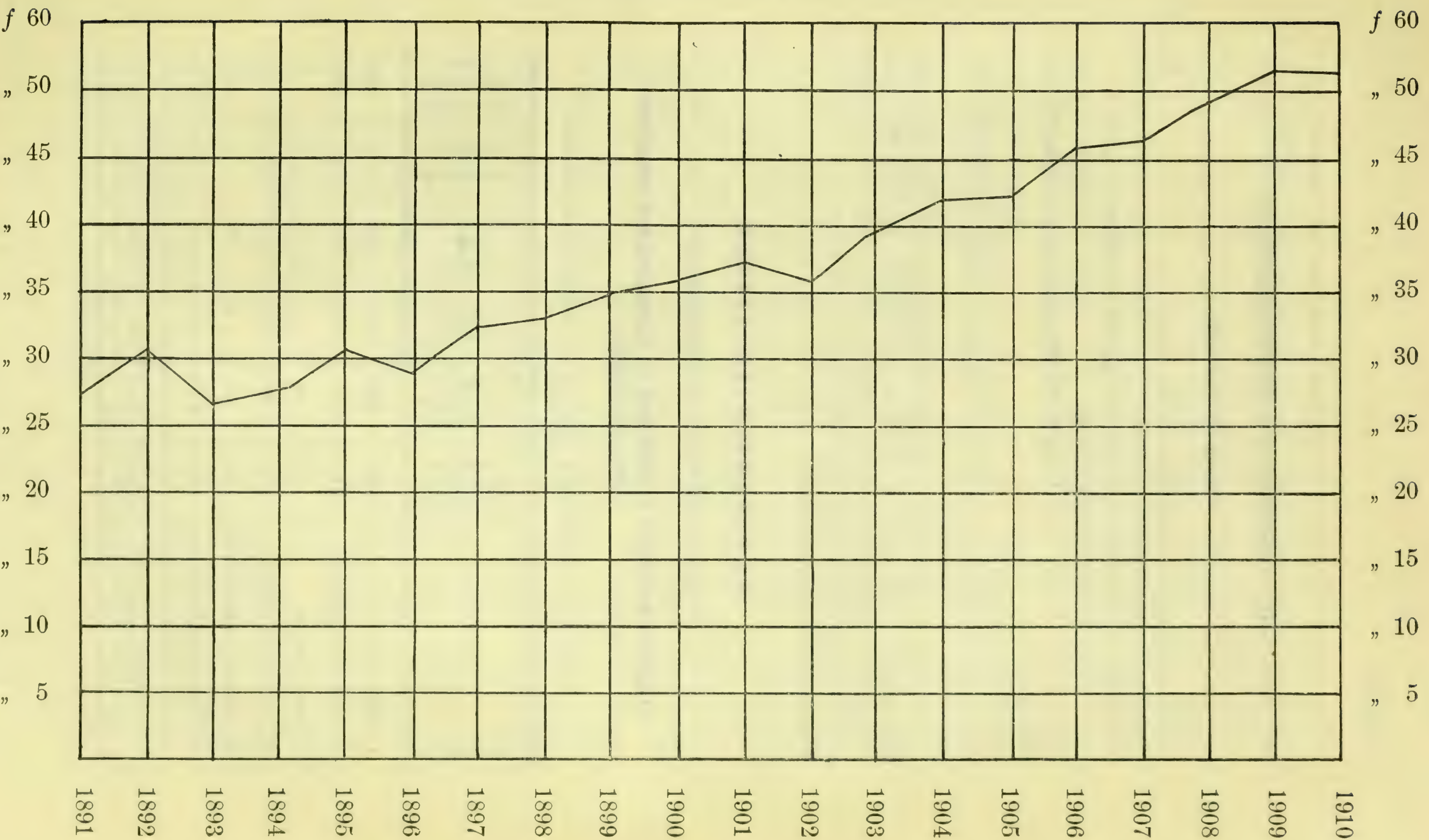
Aantal bedeelde Huiszittende Armen per 10.000 inwoners.

Bedrag der bedeeling Huiszittende Armen per 1000 inwoners.

Gemiddeld bedeelingsbedrag per bedeelde.

II. Inrichting voor Stadsbestedelingen.

Verslag der Commissie.

De Commissie was samengesteld als volgt:

Mej. E. S. Bienfait, voorzitster,

Jhr. Mr. J. F. Backer, plaatsvervangend voorzitter,

Mr. Th. Stuart, penningmeester,

Mr. L. P. A. M. van Cranenburgh, plaatsvervangend penningmeester,

C. Hesterman, lid,

terwijl Mr. L. P. A. M. van Cranenburgh optrad als lid der commissie van voorbereiding.

Afdeeling A, verdeeld in vijf hoofdstukken, handelt over de Stadsbestedelingen; afdeeling B bevat mededeelingen omtrent de Maatschappelijk Ongeschikten, terwijl afdeeling C een financieel overzicht geeft van de verpleging van Stadsbestedelingen, zoowel als van Maatschappelijk Ongeschikten.

A. STADSBESTEDELINGEN.

1. OVER DE VERPLEEGDEN.

ALGEMEEN OVERZICHT BETREFFENDE DE BEVOLKING DER INRICHTING IN HAAR GEHEEL.

A. Volgens de categorieën waartoe de verpleegden behooren:

Volgorde	Categorie	Totaal der verpleegden in 1909	Sterkte op ultimo Dec. 1909	Opgenomen in 1910	Totaal der verpleegden	Afgeschreven in 1910	Sterkte op ultimo Dec. 1910
1	Weezen	300	238	36	274	51	223
2	Verlaten kinderen. .	314	217	62	279	67	212
3	Vondelingen	12	10	1	11	3	8
4	Gasthuiskinderen . .	433	49	379	428	392	36
5	Armenhuiskinderen	26	19	2	21	8	13
6	Voogdijraadkinderen	61	7	27	34	25	9
	Te zamen	1146	540	507	1047	546	501

B. Volgens de kerkgenootschappen waartoe de verpleegden behooren.

Volgorde	KERKGENOOTSCHAP	Sterkte op ultimo Dec. 1909	Opgenomen in 1910	Totaal der verpleegden	Afgeschreven in 1910	Sterkte op ultimo Dec. 1910
1	Nederduitsch Hervormd. .	320	277	597	281	316
2	Evangelisch Luthersch . .	53	47	100	51	49
3	Hersteld Evang. Luthersch	13	12	25	15	10
4	Doopsgezind	5	2	7	5	2
5	Roomsch Katholiek	127	138	265	156	109
6	Remonstrantsch.	3	—	3	—	3
7	Gereformeerd	2	4	6	3	3
8	Nederlandsch Israëlietisch	17	27	44	35	9
	Te zamen	540	507	1047	546	501

In 1910 bedroeg het totaal aantal verpleegden 1047, d. i. 99 minder dan in 1909. De oorzaak is, dat als weezen, verlatenen, armenhuiskinderen en voogdijraadkinderen minder kinderen werden opgenomen, terwijl het aantal der afschrijvingen dat der opnemingen overtrof, zoodat aan het einde van het dienstjaar 39 kinderen minder in verpleging waren dan bij den aanvang.

In de cijfers, die betrekking hebben op de kerkgenootschappen, kwamen geen veranderingen van beteekenis voor.

DE WEEZEN.

Van de 36 opgenomen weezen waren er 25 wettige en 11 buiten echt geboren kinderen.

Er werden 51 weezen afgeschreven en wel:

door afgifte aan familiebetrekkingen, die zich verder met de opvoeding wilden belasten 1
,, overgang naar verschillende weeshuizen en andere liefdadige gestichten 25
,, overlijden 4
,, meerderjarigheid 20
,, huwelijk (dus meerderjarigheid) 1

Te zamen 51

Alle in 1910 opgenomen weezen werden overeenkomstig de Verordening verpleegd voor rekening van het Burgerweeshuis. Met de sinds 1900 opgenomenen werden er in 1910 voor dat gesticht verzorgd 199 weezen, waarvan er op 31 December 1910 nog 160 in verpleging waren (zie staat C).

DE VERLATENEN.

In het geheel werden er 62 verlaten kinderen opgenomen, waaronder 49, die moedwillig verlaten waren.

Als reden van opneming vermelden wij:

verlaten door beide ouders	19
,, ,, den vader-weduwnaar	17
,, ,, de moeder-weduwe	2
,, ,, den vader bij afwezigheid van de moeder	1
,, ,, de moeder bij detentie van den vader	5
,, ,, de ongehuwde moeder	5
Te zamen	49

De 13 niet moedwillig verlatenen werden opgenomen tengevolge van:

het overlijden van de moeder bij afwezigheid van den vader	4
,, ,, ,, ,, ,, ,, detentie van den vader	2
detentie of hechtenis van een der ouders, terwijl de andere overleden of afwezig was	4
verpleging van de moeder in een krankzinnigengesticht bij afwezigheid van den vader	1
verpleging van de hertrouwde moeder in een krankzinnigengesticht	2
Te zamen	13

Het getal afschrijvingen overtrof evenals het vorige jaar weder dat der opnemingen. Er werden 67 kinderen afgeschreven en wel tengevolge van:

teruggave aan familiebetrekkingen	44
overschrijving naar de categorie ,,weezen"	1
,, ,, ,, ,, ,,voogdijraadkinderen"	2
overlijden	4
ontslag wegens meerderjarigheid	15
ontslag wegens huwelijk (dus meerderjarigheid)	1
Te zamen	67

Wij vermelden hierbij de volgende bijzonderheden:

1. Aan eene moeder-weduwe, die sedert begin 1903 in een krankzinnigengesticht was verpleegd en nu hersteld ontslagen was, gaven wij op haar uitdrukkelijk verlangen hare drie minderjarige kinderen terug. Haar oudste zoon was het vorig jaar reeds wegens meerderjarigheid afgeschreven.

2. In Juni 1909 namen wij een vierjarigen jongen op, die door den vader-weduwnaar bij vertrek naar Duitschland bij familie was achtergelaten. Wij kwamen tot de wetenschap, dat de vader in Hoch-Emmerich weder gehuwd was en hebben hem zijn kind aldaar teruggegeven.

3. Een Russisch Israëlietisch meisje van 16 jaar was hier in Amsterdam moeder geworden. Haar kind bracht zij in het Tehuis der Vereeniging „Beth-Paleth". Kort daarop vertrok zij, waarschijnlijk naar Berlijn. Van de Vereeniging namen wij het onbeheerde kind over, dat vermoedelijk wel bij ons in verpleging zal blijven.

4. Op verzoek van den Hoofdcommissaris van Politie namen wij een bijna 16-jarig meisje op, dat in gezelschap van een man haar ouderlijk huis in Duitschland was ontvlucht. Na eenige weken werd zij weder door de politie naar haar ouders (in Duitschland vertoevende Nederlanders) teruggebracht.

5. Een bijna 17-jarigen jongen, die om werk te zoeken uit Duitschland naar Amsterdam was gekomen en zwervend door de politie was aangetroffen, hebben wij bij zijne ouders te Rheine teruggebracht.

DE VONDELINGEN.

Slechts een dag hebben wij een vondeling gehad. Een moeder-weduwe, die buiten echt samenleefde, had haar kind aan een op een stoep zittend meisje gegeven met verzoek het eenige oogenblikken vast te houden. Toen zij niet terugkwam, bemoeide de politie zich met het geval en bracht het kind hier. Den volgenden dag meldde de vrouw zich aan en ontving zij haar kind terug.

Twee verpleegden, als vondelingen opgenomen, werden als meerderjarig afgeschreven.

DE GASTHUISKINDEREN.

Namen wij in 1909 380 gasthuiskinderen op en schreven wij er 384 af, in 1910 waren die cijfers respectievelijk 379 en 392, waardoor het aantal aanwezig op 31 December 1910 dan ook 36 was, tegen 49 in het jaar daaraan voorafgaande.

Het hoogste aantal, dat gelijktijdig in verpleging was, bedroeg 78 en kwam voor op 1 December 1910, het kleinste aantal was 31 en was aanwezig op 21 Mei 1910.

De afschrijvingen hadden plaats door:

teruggave aan familie	374
overschrijving naar de categorie „weezen"	10
„ „ „ „ „verlatenen"	5
„ „ „ „ „armenhuiskinderen" . . .	1
„ „ „ „ „voogdijraadkinderen" . . .	2
Te zamen	392

Tot bijzondere opmerkingen geeft deze categorie geene aanleiding. Alleen vermelden wij, dat een jongen, wiens moeder in het gasthuis overleed en die, omdat zijn vader zich in Amerika bevindt, tot de

verlatenen kwam te behooren, door ons in de kolonie Ned. Mettray geplaatst is. Vóór zijne opneming had hij oneerlijkheden en onzedelijke handelingen gepleegd en in ons gesticht trachtte hij dat ook te doen, zoodat wij eene strengere leiding dringend noodig achtten.

DE ARMENHUISKINDEREN.

Bij deze categorie werden twee kinderen opgenomen waarvan de ouders in het Armenhuis werden verpleegd. Vier kinderen werden aan den vader, die het armenhuis verliet, teruggegeven en vier andere werden door den Officier van Justitie aan den voogdijraad toevertrouwd, toen de vader het Armenhuis eigenmachtig verliet. Na de ontzetting van den vader werden de kinderen aan R.-K. vereenigingen toevertrouwd.

DE VOOGDIJRAADKINDEREN.

In 1910 werden 27 voogdijraadkinderen opgenomen, waarvan 15 voor rekening van voogdijraad Amsterdam I en 12 voor Amsterdam II.

De 25 afschrijvingen hadden plaats door:

teruggave aan de moeder	5
overneming door de Vereeniging „Mirjam”	2
„ „ de Marthastichting te Alphen a/d Rijn	4
„ „ het Weeshuis der Hersteld Evang. Luthersche gemeente	3
„ „ het R.-K. Jongensweeshuis	2
„ „ de Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo te Leiden	3
„ „ de Vereeniging „Liefdewerk voor kinderbescherming”	3
„ „ het Leger des Heils	1
„ „ het gesticht „Nazareth” te Venlo	2
Te zamen	25

Wij laten hieronder een overzicht volgen van de gemiddelde cijfers der opnemingen van de voorafgaande 25 jaren in vergelijking met het jaar 1910:

Opgenomen	1885—1909	gemiddeld	in 1910		
Weezen	1186	47	36	minder	11
Verlaten kinderen	1992	80	62	idem	18
Vondelingen	49	2	1	idem	1
Gasthuiskinderen	6150	246	379	meer	133
Armenhuiskinderen	130	5	2	minder	3
Voogdijraadkind. 1906/'09	204	51	27	idem	24
		431	507	meer	76

De gezondheidstoestand was over het algemeen bevredigend. Wel kwamen in het gesticht gevallen van roodvonk, mazelen en andere besmettelijke ziekten voor, doch alle kinderen herstelden daarvan. De sterfte, hoewel iets hooger dan andere jaren, was toch nog gering. In het geheel stierven van 1047 verpleegden 4 weezen en 4 verlaten kinderen. Een jongen van 21 jaar, die reeds vroeger in het Sanatorium te Hoog-Laren verpleegd was, stierf in het O. L. Vrouwegasthuis. Een 18-jarig meisje overleed aan tuberculose in het Wilhelmina-gasthuis, terwijl in het krankzinnigengesticht Duin en Bosch te Castricum een 21-jarige jongen overleed, die er het vorig jaar was opgenomen. Ten huize van hare pleegouders te Diepenheim overleed een 16-jarig meisje aan tuberculose. De geneesheer te dier plaatse beval verbranding van beddegoed en kleêren, doch liet na, onteigening bij den Burgemeester aan te vragen. Hij had ook gewone ontsmetting kunnen voorschrijven. De pleegouders, die het kind liefderijk verpleegd hebben, konden wij geen schade doen lijden, waarom wij eene vergoeding betaald hebben. Aan alle gemachtigden is een schrijven gezonden, hoe voortaan in dergelijke gevallen moet gehandeld worden.

De vier andere kinderen, die overleden, waren zeer jong en waren bij hunne opneming reeds zeer zwak.

Van de hierachter volgende staten geeft de eerste, C, een overzicht van de weezen, die voor rekening van het Burgerweeshuis worden verpleegd.

De tweede, staat D, is eene verzameling van de rapporten, die maandelijks aan het bureau voor de statistiek worden gezonden.

De derde, staat E, bevat verpleegden, die op ultimo December aanwezig waren, gerangschikt volgens de leeftijden.

De laatste, staat F, toont aan, waar zij zich op dat tijdstip bevonden.

C. **STAAT van weezen, die krachtens raadsbesluit van den 14en Juli 1899 voor rekening van het Burgerweeshuis worden verpleegd.**

	Echte weezen	Onechte weezen	TOTAAL	Ned. Hervormd	Evang. Luth.	Herst. Evang. Luthersch	Doopsgezind	Roomsch-Kath.	Remonstrantsch	Nederl. Gereform.	Nederl. Israël.	TOTAAL	Jongens	Meisjes	TOTAAL
Aanwezig op ultimo December 1909	72	91	163	109	3	3	—	40	3	1	4	163	87	76	163
Opgenomen in 1910	25	11	36	20	4	—	—	10	—	2	—	36	17	19	36
TOTAAL	97	102	199	129	7	3	—	50	3	3	4	199	104	95	199
Afgeschreven in 1910	36	3	39	15	4	1	—	16	—	1	2	39	22	17	39
Blijft op ultimo December 1910	61	99	160	114	3	2	—	34	3	2	2	160	82	78	160

Hiervan werden verpleegd in het gesticht 10, elders 150. Aantal verpleegdagen 59.621.

De afschrijvingen hadden plaats door:

1⁰ Overgang naar gestichten van liefdadigheid . . . 25
2⁰ Teruggave aan familie 1
3⁰ Overlijden 2
4⁰ Meerderjarigheid 11

D.

OVERZICHT van den loop der bevolking over 1910.

De verpleegden gerangschikt volgens de geslachten van iedere categorie.

	Weezen			Verlaten kinderen			Vondelingen			Gasthuis-kinderen			Armenhuis-kinderen			Voogdijraad-kinderen			Totaal		
	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.	M.	V.	Sam.
Aanwezig op ult. Dec. 1909 .	125	113	238	122	95	217	5	5	10	32	17	49	10	9	19	4	3	7	298	242	540
Opgenomen in 1910.	17	19	36	38	24	62	—	1	1	235	144	379	1	1	2	18	9	27	309	198	507
Totaal verpleegd. . . .	142	132	274	160	119	279	5	6	11	267	161	428	11	10	21	22	12	34	607	440	1047
Terug aan familie	1	—	1	32	12	44	—	1	1	232	142	374	2	2	4	4	1	5	271	158	429
Naar liefdadige gestichten. .	13	12	25	2	1	3	—	—	—	14	4	18	2	2	4	12	8	20	43	27	70
Overleden	4	—	4	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8
Ontslagen als meerderjarig .	11	9	20	8	7	15	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	16	37
Idem wegens huwelijk	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Dus afgeschreven	29	22	51	43	24	67	2	1	3	246	146	392	4	4	8	16	9	25	340	206	546
Bleef aanw. op ult. Dec. '10 . .	113	110	223	117	95	212	3	5	8	21	15	36	7	6	13	6	3	9	267	234	501

E. **STAAT van de verpleegden, gerangschikt naar den leeftijd, op ultimo December 1910.**

Categorieën	Beneden het jaar	van 1 tot 5	van 6 tot 10	van 11 tot 15	van 16 tot 20	van 21 tot 25	van 26 tot 30	van 31 tot 35	van 36 tot 40	van 41 tot 45	van 46 tot 50	van 51 tot 55	van 56 tot 60	van 61 tot 65	van 66 tot 70	van 71 tot 75	van 76 tot 80	van 81 tot 85	van 86 tot 90	van 91 tot 95	Totaal
Weezen	—	11	32	61	98	8	4	2	2	1	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	223
Verlaten kinderen . . .	—	21	24	76	77	3	3	3	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	212
Vondelingen	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	8
Gasthuiskinderen. . . .	—	7	13	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Armenhuiskinderen. . .	—	—	1	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Voogdijraadkinderen . .	—	2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Te zamen . . .	—	41	76	158	187	11	7	5	2	2	2	1	—	1	1	2	2	1	1	1	501

F. **STAAT van de verpleegden, gerangschikt volgens de verpleegplaatsen, op ultimo December 1910.**

VERPLEEGPLAATSEN	Weezen	Verlaten kinderen	Vondelingen	Gasthuis-kinderen	Armenhuis-kinderen	Voogdijraad-kinderen	TOTAAL	Nederduitsch Hervormd	Evangelisch Luthersch	Herst. Evang. Luthersch	Doopsgezind	Roomsch Katholiek	Remon-strantsch	Waalsch Hervormd	Gereformeerd	Nederl. Israëlietisch	TOTAAL	Jongens	Meisjes	TOTAAL
In het gesticht	13	26	—	28	1	6	74	37	13	1	1	19	—	—	—	3	74	35	39	74
Bij de pleegmoeders alhier	2	12	1	7	—	1	23	14	2	1	—	3	—	—	—	3	23	16	7	23
Bij familie of bekenden, hier en elders	28	26	3	—	2	2	61	36	4	2	—	18	1	—	—	—	61	36	25	61
Kosteloos uitbesteed . .	5	—	—	—	—	—	5	3	1	—	—	1	—	—	—	—	5	1	4	5
Uitbesteed ten plattelande:																				
Te Goor	18	25	2	—	1	—	46	28	3	2	—	12	1	—	—	—	46	26	20	46
„ Delden	24	15	—	—	1	—	40	22	8	—	1	8	—	—	1	—	40	24	16	40
„ Diepenheim	21	19	1	—	1	—	42	32	5	3	—	—	—	—	1	1	42	27	15	42
„ Wierden	15	16	—	1	3	—	35	21	1	1	—	12	—	—	—	—	35	17	18	35
„ Apeldoorn	25	13	—	—	—	—	38	29	4	—	—	5	—	—	—	—	38	16	22	38
„ Soest	18	15	1	—	3	—	37	25	2	—	—	9	—	—	1	—	37	12	25	37
„ Heusden	28	22	—	—	—	—	50	30	4	—	—	14	—	—	—	2	50	29	21	50
„ Monster	16	16	—	—	—	—	32	28	—	—	—	4	—	—	—	—	32	10	22	32
„ Tiel	6	6	—	—	—	—	12	9	2	—	—	1	—	—	—	—	12	12	—	12
„ Zwolle	4	1	—	—	1	—	6	2	—	—	—	3	1	—	—	—	6	6	—	6
Totaal	223	212	8	36	13	9	501	316	49	10	2	109	3	—	3	9	501	267	234	501

2. OVER DE VERPLEGING.

G. Overzicht der verpleegden naar de wijze en plaats van verpleging gerangschikt.

Volgorde	Plaats en wijze van verpleging.	Sterkte op ult. Dec. 1909	Bijgekomen in 1910	Totaal der verpleegden	Afgeschreven in 1910	Sterkte op ult. Dec. 1910
a	In het gesticht	85	508	593	519	74
b	Bij de pleegmoeders	24	69	93	70	23
c	Bij familie of bekenden P. U.	68	12	80	19	61
d	Kosteloos uitbesteed K. U.	5	1	6	1	5
e	Uitbesteed ten platte lande P. L. U.	358	26	384	46	338
	Te zamen	540	616	1156	655	501

In hoofdstuk I deelden wij mede, hoeveel en welke kinderen zijn verpleegd; dit hoofdstuk handelt over de verschillende vormen van verpleging, die bij deze inrichting worden toegepast.

Staat G geeft een overzicht van de opnemingen en afschrijvingen, welke daarbij in 1910 hebben plaats gehad.

Vergelijkt men de eindcijfers in de 2e, 3e en 4e kolom met die in de 3e, 4e en 5e kolom van staat A in hoofdstuk I, dan duiden de verschillen de cijfers der verpleegden aan, die van de eene afdeeling van verzorging overgingen naar de andere.

Uit de samentelling der eindcijfers van kolom 2 en 4 in staat G blijkt, dat er in het geheel 1271 mutatiën hebben plaats gehad, of 156 minder dan in 1909 en 120 minder dan in 1908.

a. **De verpleging in het gesticht.**

In het gesticht hadden 1027 mutatiën plaats, d. i. 23 minder dan in 1909 en 55 meer dan in 1908. Dagelijks waren er gemiddeld 95 kinderen aanwezig. Op 31 December 1910 bevonden zich in het gesticht 13 weezen, 26 verlatenen, 28 gasthuiskinderen, 1 armenhuiskind en 6 voogdijraadkinderen. Het geheel aantal verpleegdagen bedroeg 34841 of 2880 minder dan in 1909; de gemiddelde duur der verpleging was 58 dagen per kind.

Van de 392 in het gesticht verpleegde gasthuiskinderen was het aantal verpleegdagen 16199, of gemiddeld per kind 41 dagen, terwijl er gemiddeld dagelijks 44 in verpleging waren.

De overige 203 kinderen waren 18642 dagen in verpleging of ieder gedurende 91 dagen, terwijl er dooreen dagelijks 51 in het gesticht aanwezig waren.

De kosten der voeding van de kinderen en suppoosten bedroegen *f* 7652,08½ .Verdeelt men deze som over 42565 dagen, waarbij die van de suppoosten dubbel zijn medegeteld, dan blijkt, dat ieder kind aan voeding heeft gekost *f* 0,1798 en iedere suppoost het dubbele daarvan. De kindervoeding is dus per dag *f* 0,0069 meer dan in het voorafgaande jaar.

Evenals het vorige jaar deden zich gevallen van mazelen, scabies, waterpokken, roodvonk en diphtheritis voor. Hoe moeilijk het vaak ook viel, werden de lijdertjes aan de eerstgenoemde drie besmettelijke ziekten geïsoleerd. Kinderen aangetast door roodvonk en diphtheritis werden dadelijk naar het Wilhelmina-gasthuis overgebracht, waarna lokalen, kleeding- en liggingstukken door den Gemeentelijken Gezondheidsdienst werden ontsmet. Uit den aard der zaak zullen wij, die voortdurend kinderen uit allerlei gezinnen moeten opnemen, niet kunnen voorkomen, dat eene besmettelijke ziekte uitbreekt. Zijn wij echter beter voorzien van lokalen voor isoleeren, dan zullen wij de verspreiding der ziekte beter dan tot nu toe kunnen tegengaan. Over het algemeen was de gezondheidstoestand bevredigend. De voeding in het gesticht was voldoende. Op voorstel van een onzer medeleden zijn gedurende 26 weken de kinderen om de 2 weken gewogen. Verrassend was de uitkomst. Het was eene hooge uitzondering wanneer er afneming van gewicht werd geconstateerd. Enkele kinderen, die in zeer verzwakten toestand waren opgenomen, namen aanmerkelijk in lichaamsgewicht toe. Een dertienjarig meisje was zelfs in 4 weken 4,5 K.G. zwaarder geworden. Wij achten het derhalve niet noodig in de voeding wijziging te brengen. Gedurende 1910 was de geneeskundige behandeling toevertrouwd aan den gemeentearts Dr. D. HERDERSCHEE. Op zijn advies werden 16 kinderen uit het gesticht naar het Herstellingsoord te Bergen aan Zee gezonden. Twee kinderen, bij eene pleegmoeder hier ter stede opgenomen, gingen eveneens daarheen. Van de reeds ten plattelande uitbestede kinderen zonden wij 15 kinderen naar het Herstellingsoord. Wij hebben daarvoor aan het Burgerweeshuis een bedrag van *f* 1120 vergoed.

In het gesticht wordt zooveel mogelijk alles gedaan om het verblijf aan de kinderen zoo aangenaam mogelijk te maken. Evenals andere jaren, werd het St. Nicolaasfeest vroolijk gevierd. Wij brengen hierbij dank aan den milden gever, die al sedert jaren voor ieder kind een St. Nicolaaspop en twee chocoladeletters zendt. Voor het eerst heeft een kerstboom in het gesticht gebrand. Eene vriendelijke dame zond er een op den tweeden Kerstdag en voegde daarbij een aantal kerstkransen. In de vacantie brachten de verpleegden weder een bezoek aan „Artis" en werden er kleine uitstapjes gemaakt. Tijdens de Julianafeesten mochten onze kinderen de aubade bijwonen, terwijl

eene familie op de Heerengracht niet alleen de kinderen toestond op de stoep naar den historischen optocht te kijken, maar ze ook op gebak en limonade onthaalde. Kindervrienden vertoonden in het gesticht lantaarnplaatjes en vertelden daarbij. Wij zijn allen dankbaar voor de zeer gewaardeerde medewerking. Ook het nuttige is niet vergeten. In de avonduren werden de kinderen beziggehouden met handwerken, slöjd, teekenen, zang en godsdienstonderwijs.

Het gedrag der kinderen in het gesticht liet niet te wenschen over. Wij zijn overtuigd, dat de kinderen zich hier tevreden gevoelen.

b. De verpleging bij de pleegmoeders hier ter stede.

Het aantal verpleegdagen van de 94 bij deze afdeeling in verpleging zijnde kinderen was 8467 of 4153 minder dan in 1909. Gemiddeld waren er dagelijks 23 aanwezig, terwijl ieder kind dooreen 91 dagen in verpleging bleef.

Onder die 94 kinderen kwamen 49 gasthuiskinderen voor, die te zamen 2318 verpleegdagen hadden, d. i. dooreen 47 dagen per kind, terwijl er gemiddeld dagelijks 6 werden verzorgd.

De overige 45 kinderen, nl. weezen, verlatenen en voogdijraadkinderen, waren te zamen 6149 dagen in verpleging, of 136 dagen per kind; gemiddeld waren er dagelijks 17 aanwezig.

De vereeniging „Beth Paleth" stond weder toe, dat eenige kleintjes in het gesticht aan de Prinsengracht 775 werden verpleegd, waar zij uitstekend werden verzorgd.

Het verminderen van het aantal kinderen bij dezen vorm van verpleging vindt ook zijn oorzaak daarin, dat wij, zoo een kind beneden 4 jaar bijzondere zorg noodig heeft, hetzij dat het aan favus lijdende is of op voorschrift van den geneesheer dikwijls gebaad moet worden, in den regel die kinderen in het Gesticht houden, waar de afdeeling „kleintjes" tegenwoordig niet de minst talrijke is.

c. De verpleging in gestichten buiten de gemeente en bij familie of bekenden. P. U.

Tot deze afdeeling behooren, behalve degenen, die in verschillende gestichten buiten de Gemeente voor onze rekening worden verpleegd, de invaliden van de voormalige Rijksweezengestichten te Veenhuizen en de verpleegden, die, in eigen onderhoud kunnende voorzien, zich niet meer in hunne oorspronkelijke verpleegplaatsen ten plattelande bevinden.

Een 14-jarige jongen, ten plattelande uitbesteed, vertoonde onzedelijke neigingen en werd daarom door ons op Ned. Mettray geplaatst. Een meerderjarig meisje, klein van verstand, daardoor vaak onhandelbaar, vertrouwden wij toe aan de zorgen van het Leger

des Heils. In het Reddingshuis te 's Gravenhage is men tot heden over haar gedrag tevreden.

Twee meisjes werden geruimen tijd in het Ziekenhuis te Velp wegens tuberculose verpleegd. Zij zijn nu in zooverre hersteld, dat wij ze in gezinnen ten plattelande hebben kunnen plaatsen, waaruit ze, naar we hopen, spoedig in eenen dienst kunnen overgaan.

De overige opnemingen en ook de afschrijvingen geven geene aanleiding tot bijzondere op- of aanmerkingen.

d. De kostelooze uitbesteding.

Eén der vijf kosteloos uitbestede kinderen werd wegens meerderjarigheid afgeschreven. Het is een goed ontwikkeld flink meisje geworden, dat op een kantoor werkzaam is en in haar eigen onderhoud kan voorzien.

Aan een kinderloos echtpaar gaven wij eene weeze, buiten echt geboren, in verpleging. Het is een allerliefst kind, thans 1½ jaar oud, waarmede de pleegouders zeer gelukkig zijn. Wij zijn overtuigd, dat voor de toekomst van dat kind uitstekend gezorgd is.

De pleegouders der andere kinderen bleven aan hunne verplichtingen voldoen.

e. De uitbesteding ten plattelande. P. L. U.

In het geheel werden 26 nieuwe contracten gesloten voor kinderen, die voor het eerst ten plattelande werden uitbesteed. De mindere opneming van verlatenen en weezen is oorzaak, dat een kleiner aantal kinderen werd opgezonden.

In ons vorig verslag wezen wij erop, dat wij spoedig tot verhooging van verpleeggelden zouden moeten overgaan. Een onderzoek is door ons ingesteld naar het bedrag, dat kerkelijke en particuliere instellingen voor hunne ten plattelande uitbestede kinderen betalen. Bijna allen geven meer verpleeggeld dan wij, en willen wij nu niet achteruitgaan in het gehalte der pleegouders dan moeten wij wel eene wijziging in de uitbestedingsvoorwaarden brengen. Bij het ontwerpen der begrooting voor 1912 zullen wij daarmede rekening houden. Zoo zullen wij ook de vergoeding aan H. H. Gemachtigden eenigszins moeten verhoogen. Zij hebben in een schrijven onze aandacht erop gevestigd, dat andere instellingen het toezicht op de kinderen ruimer beloonen. Het leven ten plattelande is niet meer zoo goedkoop als voorheen.

Buiten Amsterdam werden in 1910 384 kinderen in gezinnen verpleegd of waren ze als loontrekkende dienstboden in betrekking. Op 31 December waren er 338 aanwezig, nl. 175 weezen, 148 verlatenen, 4 vondelingen, 1 gasthuiskind en 10 armenhuiskinderen.

Voorheen was er ten plattelande weinig gelegenheid om in ambachten en beroepen te worden opgeleid en werden onze jongens

vaak tegen hun zin landbouwersknechts. Daarin is in den loop der jaren verbetering gekomen. Van de 338 op 31 December 1910 aanwezige verpleegden vermelden wij het volgende:

te jong om naar school te gaan waren	11	kinderen
op de lagere school gingen	99	„
tot onderwijzeres werden opgeleid	2	„
als hulp in de huishouding bij de pleegouders, dus als toekomstige dienstboden, waren aanwezig . .	70	meisjes
als loontrekkende dienstboden waren werkzaam . . .	32	„

Van de grootere jongens werden opgeleid of waren werkzaam:

als kantoor- en winkelbedienden	5	jongens
„ fabrieksarbeiders	4	„
„ molenaarsknecht	1	jongen
„ slagersknechts	2	jongens
„ letterzetter	1	jongen
„ gasfitters en koperslagers	2	jongens
„ kleêrmakers	2	„
„ schoenmakers	6	„
„ barbiers	2	„
„ tuinlieden	15	„
„ bakkers	3	„
„ meubelmakers	2	„
„ schilders	13	„
„ smeden	24	„
„ timmerlieden	11	„
„ landbouwersknechts	31	„
Totaal	338	verpleegden.

Twee leden onzer Commissie bezochten dit jaar de contrôle Wierden en waren zeer tevreden over de verpleging, die de kinderen aldaar in gezinnen genoten. De Directeur bezocht alle contrôles.

De afschrijvingen hadden plaats om de volgende redenen:

teruggave aan familie	7
overgegaan naar andere gestichten	4
wegens meerderjarigheid	22
wegens huwelijk	2
wegens overlijden	2
overgeschreven naar eene andere afdeeling van verzorging . . .	9
Te zamen	46

De afschrijvingen geven geene aanleiding tot bijzondere op- of aanmerkingen. De meerderjarigen worden onder hoofdstuk 4 afzonderlijk vermeld.

Over een drietal verpleegden hadden wij te klagen. Twee meisjes plaatsten wij in het gesticht, omdat zij neigingen vertoonden, die hen op den verkeerden weg zouden brengen. Een jongen maakte zich schuldig aan dierenmishandeling. Hij werd niet veroordeeld, doch de Officier van Justitie houdt de aandacht op hem gevestigd. Tot heden heeft hij zich niet weder misdragen.

Over het algemeen was anders het gedrag der verpleegden goed te noemen. Ook hun gezondheidstoestand was bevredigend.

3. ONDERWIJS EN BEROEPSOPLEIDING.

Het school-, godsdienst- en vakonderwijs werd, zoo hier als elders, weder getrouw gevolgd.

In de gestichtsschool genoten 97 kinderen onderwijs. De meeste in het gesticht verpleegde kinderen ontvingen onderwijs op de openbare en bijzondere scholen in de nabijheid van het gesticht.

In de verpleegplaatsen buiten Amsterdam werd het lager onderwijs door 99 leerlingen bijgewoond, die te zamen slechts 16 schooltijden zonder geldige redenen verzuimden, waarvoor *f* 1,60 als boeten van het kostgeld werd ingehouden.

Te Apeldoorn en Tiel bezochten respectievelijk 3 en 12 jongens de ambachtsscholen. Waar gelegenheid bestond volgden onze meisjes de cursussen in vrouwelijke handwerken. Twee meisjes, toekomstige dienstboden, leerden aan de Nieuwe Huishoudschool alhier het tafeldienen. Ook van de herhalingsscholen maakten vele verpleegden gebruik. Wij steunden uit het Fonds Speciaal de schoolfeesten ter bevordering van getrouw schoolbezoek en gaven bijdragen tot instandhouding van schoolbibliotheken.

In de verpleegplaatsen buiten Amsterdam legden 10 jongens en 12 meisjes belijdenis af bij de Ned. Herv. Gemeente, terwijl 1 jongen en 3 meisjes tot de eerste Heilige Communie werden toegelaten. Van de gestichtskinderen deden 2 meisjes belijdenis, terwijl 1 jongen, die bij pleegouders hier ter stede tijdelijk vertoefde, tot de 1e Heilige Communie werd toegelaten.

De Protestantsche kinderen in het Gesticht ontvingen godsdienstonderwijs van den heer J. H. DENÉE. De Roomsch-Katholieke kinderen gingen in de kerk van de H. Catharina ter leering.

Gedurende een kwartaal, toen er tamelijk veel Israëlietische kinderen in het gesticht waren, stelden wij op Zondagmorgen ons schoollokaal ter beschikking van den heer PINTO, Israëlietisch godsdienstonderwijzer. Wij brengen hier een woord van dank aan de Vereeniging „Touroh Our", wier bestuur veel belangstelling toonde in onze Israëlietische verpleegden.

4. HET ONTSLAG BIJ MEERDERJARIGHEID.

In het geheel werden 21 jongens en 18 meisjes bij meerderjarigheid ontslagen.

Van een jongen hebben wij niet veel genoegen beleefd. Hij werd op 15-jarigen leeftijd uit het St. Aloysiusgesticht in de Elandstraat om slecht gedrag verwijderd. Toen hij door de politie zwervend werd aangetroffen, namen wij hem op en plaatsten hem, daar wij niet spoedig eene plaatsing buiten Amsterdam voor hem vonden, bij een patroon. Daar pleegde hij diefstal, kwam in handen der justitie en werd naar het Rijksopvoedingsgesticht te Avereest gezonden. Vandaar is hij ontvlucht, doch kort daarop in Amsterdam weder opgepakt. Na zijn ontslag uit Avereest is hij zijne militieplichten gaan vervullen en hij bevindt zich thans wegens verzet tegen zijne meerderen in militaire hechtenis.

Een meisje, ten plattelande groot gebracht, keerde bij meerderjarigheid naar Amsterdam terug en geraakte op den slechten weg. Wij hebben haar nog de helpende hand toegestoken, doch opnieuw is zij afgedwaald.

Een ander meisje, bij afwisseling ten plattelande, in het gesticht en te Zetten verpleegd, kon evenmin hare verkeerde neigingen weerstaan. Ook zij is op den verkeerden weg.

Daartegenover staan gelukkig 36 andere verpleegden, waarover wij tevreden kunnen zijn. Menigmaal ontvangt de Directeur brieven van die verpleegden, waaruit blijkt, dat ook zij tevreden zijn en dank betuigen voor de genoten opvoeding.

Nummer	Verpleeg-wijze	Middel van bestaan bij het ontslag	Verblijf-plaats	Uitkomst der verpleging en vooruitzicht, gegrond op het gedrag
		JONGENS		
1730	P.L.U.	bakkersknecht	verpl. pl.	Best
1735	id.	timmermansknecht	idem	Goed
1828	P.U.*	stud. a/d Tech. Hoog. te Delft	elders	Best
1835	P.L.U.	schildersknecht	verpl. pl.	Best
1850	id.	smidsknecht	idem	Goed
1890	P.U.*	kantoorknecht a/d Rijksverz.b.	elders	Best
1951	id.*	smidsknecht	idem	Best
1956	P.L.U.	landbouwersknecht	verpl. pl.	Goed
1982	id.	idem	idem	Best
2022	id.	boekdrukkersknecht	idem	Best
2034	P.U.*	landbouwersknecht	elders	Goed
2052	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Goed
2068	id.	meubelmakersknecht	idem	Best
2098	id.	smidsknecht	idem	Best
2103	P.U.*	idem	elders	Goed
2110	id.*	tuiniersknecht	idem	Redelijk
2123	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Best
2133	P.U.*	loopknecht	elders	Redelijk
2155	id.*	opzichter te Hoenderlo	idem	Best
2159	P.L.U.	kleerenmakersknecht	verpl. pl.	Best
2216	P.U.*	verpleegde in een Rijksopv.gest.	onbekend	Slecht
		MEISJES		
1622	P.U.*	burgerdienstbode	elders	Goed
1678	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Best
1682	P.U.*	idem	elders	Slecht
1689	P.L.U.	hulp bij de pleegouders	verpl. pl.	Best
1693	id.	burgerdienstbode	idem	Redelijk
1708	id.	idem	idem	Best
1893	id.	idem	idem	Goed
1894	P.U.*	idem	elders	Slecht
1975	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Best
1985	id.	idem	idem	Best
1997	P.U.*	idem	elders	Redelijk
2005	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Best
2073	id.	idem	idem	Best
2141	P.U.*	idem	elders	Goed
2168	P.L.U.	idem	verpl. pl.	Best
78	K.U.	kantoorbediende	idem	Best
1393	P.L.U.	gehuwd met een metselaar	idem	Best
1864	id.	„ „ „ fabrieksarbeid.	idem	Best

De met een * in de kolom voorkomende personen ontvingen hunne opvoeding ten platte lande, doch werden later naar de achter hunnen naam vermelde afdeeling overgeschreven, en zijn nu van daar afgevoerd.

5. MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

In het personeel dezer Inrichting, op het kantoor en in het Gesticht werkzaam kwam in het afgeloopen jaar geene verandering. Nieuwe gemachtigden werden ook niet door ons aangesteld.

Voor het kantoorpersoneel en voor hen met de verpleging der kinderen belast werden instructies vastgesteld. Wij stelden ook een Reglement van orde op, regelende den dienst in het gesticht.

Met genoegen kunnen wij vermelden, dat de opzichter, de heer C. Slooten, slaagde bij het examen voor vrije en ordeoefeningen. Onze gestichtskinderen worden nuttig en aangenaam met die oefeningen beziggehouden. Binnenkort hopen wij ook te laten beginnen met spelen in de openlucht. Wij zullen trachten een speelterrein in huur te krijgen.

Behalve het gewone onderhoud aan het gestichtsgebouw moest een nieuwe ventilatiekoker in de stookplaats der centrale verwarming worden aangebracht omdat bij het uithalen der ovens de hinderlijke walm zeer lang bleef hangen. Ook de machines zelf werden eenigszins gewijzigd. Het is nu mogelijk met één oven te stoken als de andere defect is. Voorheen moest dan het stoken gestaakt worden.

In de eetzaal werd een nieuwe Amerikaansch-grenenhouten dekvloer aangebracht en in de keuken werd een nieuw fornuis geplaatst. Het oude had 36 jaren diensten bewezen.

De gebouwen, als kantoorlokalen en Directeurswoning in gebruik vertoonen de gebreken van den ouden dag. Zij bestaan dan ook al sedert 1666, toen zij als bakkerij van het voormalig Aalmoezeniersweeshuis gebruikt werden. Bij eene eventueele verbouwing zullen zij wellicht veranderd moeten worden. Vooral het kantoorlokaal voldoet niet meer aan eischen, die men met redelijkheid mag stellen.

B. MAATSCHAPPELIJK ONGESCHIKTEN.

Wij kunnen onze mededeeling van elk jaar herhalen: Het aantal maatschappelijk ongeschikten is toegenomen. Telkenjare overtreffen de uitgaven de voor die afdeeling uitgetrokken gelden en voortdurend komen nieuwe aanvragen in. Van kerkelijke zijde ontvangen wij niet veel financieelen steun en toch worden vele patiënten door ons naar gestichten gezonden, die vroeger ten laste van de kerkelijke armenzorg zouden gekomen zijn. Burgerlijke armenzorg wordt langzamerhand voor die categorie regel, kerkelijke uitzondering. In 1910 werden in het geheel 348 personen gedurende 105.527 dagen verpleegd, zoodat gemiddeld dagelijks 289 aanwezig waren.

Vrij geregeld kwamen de bijdragen van de ouders in. Eenmaal moesten wij den harden maatregel toepassen een doofstom kind aan de ouders terug te geven, omdat de vader, die als diamantbewerker een hoog loon verdiende, ondanks alle aanmaning nalatig bleef eene

or het maatschappe

	IDIOTEN									TOTAAL		
	Gesticht voor minderjarige idioten, 's Gravenhage			Gesticht Groot Emaus, Ermelo			Johannes-stichting, Nieuwveen					
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aa	3	1	4	5	1	1	1	—	1	142	136	278
Op	—	—	—	5	2	—	4	3	7	42	28	70
To	3	1	4	10	3	1	5	3	8	184	164	348
On	—	—	—	1	1	—	—	—	—	24	18	42
Ov	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	5
To	—	—	—	1	1	—	—	1	1	25	22	47
Aa	3	1	4	9	2	1	5	2	7	159	142	301

STAAT van personen, die door lichamelijke of geestelijke gesteldheid ongeschikt zijn voor het maatschappelijk leven en wier verzorging, krachtens Raadsbesluit van den 12den Maart 1902 opgedragen is aan de Commissie voor de Stadsbestedelingen.

LIJDERS AAN VALLENDE ZIEKTE

	Bethesda en Sarepta, Haarlem			Meer en Bosch, Heemstede			St. Joseph- en St. Anna-gestichten, Heel		
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aanwezig op ult°. December 1909	1	66	67	55	—	55	19	18	37
Opgenomen in het jaar 1910	—	9	9	10	—	10	8	5	13
Totaal verpleegd	1	75	76	65	—	65	27	23	50
Ontslagen in het jaar 1910	—	8	8	7	—	7	3	2	5
Overleden in het jaar 1910	—	3	3	—	—	—	1	—	1
Totaal afgeschreven	—	11	11	7	—	7	4	2	6
Aanwezig op ult°. December 1910	1	64	65	58	—	58	23	21	44

BLINDEN

	Gesticht voor volwassen blinden, Amsterdam			Blinden-instituut Amsterdam			Prins Alexander-stichting, Bennekom			Gesticht Bethesda, Heusden		
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aanwezig op ult°. December 1909	6	5	11	11	5	16	4	—	4	—	—	—
Opgenomen in het jaar 1910	3	1	4	3	1	4	—	—	—	—	1	1
Totaal verpleegd	9	6	15	14	6	20	4	—	4	—	1	1
Ontslagen in het jaar 1910	1	2	3	4	1	5	1	—	1	—	—	—
Overleden in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal afgeschreven	1	2	3	4	1	5	1	—	1	—	—	—
Aanwezig op ult°. December 1910	8	4	12	10	5	15	3	—	3	—	1	1

DOOFSTOMMEN / **IDIOTEN**

	Doofstommen-instituut, Groningen			Inrichting voor Doofstommenonderwijs, Rotterdam			Gesticht voor minderjarige idioten, 's Gravenhage			Gesticht Groot Emaus, Ermelo		
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aanwezig op ult°. December 1909	19	25	44	1	—	1	3	1	4	5	1	6
Opgenomen in het jaar 1910	6	1	7	—	1	1	—	—	—	5	2	7
Totaal verpleegd	25	26	51	1	1	2	3	1	4	10	3	13
Ontslagen in het jaar 1910	3	3	6	—	1	1	—	—	—	1	1	2
Overleden in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal afgeschreven	3	3	6	—	1	1	—	—	—	1	1	2
Aanwezig op ult°. December 1910	22	23	45	1	—	1	3	1	4	9	2	11

ANDERE MAATSCHAPPELIJK ONGESCHIKTEN

	Huizen van Barmhartigheid, Wagenborgen			Johanna-stichting, Arnhem			Maatschappij van Weldadigheid, Frederiksoord			Uitbesteed bij particulieren			St. Antonius-gesticht, Rotterdam		
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aanwezig op ult°. December 1909	9	10	19	—	—	—	—	—	—	6	1	7	1	—	1
Opgenomen in het jaar 1910	1	2	3	1	1	2	—	—	—	—	1	1	1	—	1
Totaal verpleegd	10	12	22	1	1	2	—	—	—	6	2	8	2	—	2
Ontslagen in het jaar 1910	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Overleden in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal afgeschreven	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Aanwezig op ult°. December 1910	7	12	19	1	1	2	—	—	—	5	2	7	2	—	2

ANDERE MAATSCHAPPELIJK ONGESCHIKTEN (vervolg) / **TOTAAL**

	Wees- en Bestedelingenhuis, Aalsmeer			St. Elisabeth-gesticht, Amsterdam			Gesticht Talitha Kûmi, Zetten			Johannes-stichting, Nieuwveen			TOTAAL		
	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen	M.	V.	Samen
Aanwezig op ult°. December 1909	1	1	2	—	2	2	—	1	1	1	—	1	142	136	278
Opgenomen in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	7	42	28	70
Totaal verpleegd	1	1	2	—	2	2	—	1	1	5	3	8	184	164	348
Ontslagen in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	18	42
Overleden in het jaar 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	5
Totaal afgeschreven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	25	22	47
Aanwezig op ult°. December 1910	1	1	2	—	2	2	—	1	1	5	2	7	159	142	301

kleine bijdrage in de verpleegkosten van zijn kind te betalen. Toen hij weder aan zijne verplichtingen voldeed is het kind opnieuw op het Doofstommeninstituut te Groningen toegelaten.

STAAT VAN DE MAATSCHAPPELIJK ONGESCHIKTEN, GERANGSCHIKT VOLGENS DE KERKGENOOTSCHAPPEN, WAARTOE ZIJ BEHOOREN.

Volgorde	KERKGENOOTSCHAPPEN	Aanwezig op ultimo Dec. 1909	Opgenomen in 1910	Totaal verpleegd	Afgeschreven in 1910	Aanwezig op ultimo Dec. 1910
a	Nederduitsch Hervormd . . .	144	30	174	24	150
b	Evangelisch Luthersch	17	6	23	3	20
c	Hersteld Evang. Luthersch .	3	1	4	—	4
d	Doopsgezind	4	2	6	2	4
e	Roomsch Katholiek	70	23	93	10	83
f	Remonstrantsch	1	1	2	1	1
g	Engelsch Hervormd	1	—	1	—	1
h	Waalsch Hervormd	2	2	4	—	4
i	Gereformeerd	12	3	15	2	13
j	Nederlandsch Israëlietisch . .	24	2	26	5	21
	Te zamen	278	70	348	47	301

C. FINANCIEEL OVERZICHT.

De uitgaven voor de Stadsbestedelingen en de maatschappelijk ongeschikten bedroegen te zamen *f* 156.595,18^{5}. Voor de Stadsbestedelingen afzonderlijk bedroegen zij *f* 89,723,95. Het aantal hunner verpleegdagen was 194.569, zoodat ieder hunner per dag heeft gekost *f* 0,4611. Deze totale uitgaaf moet echter worden verminderd met *f* 3339,49 voor hetgeen ontvangen werd aan renten van aan kinderen toebehoorende kapitalen en vergoeding voor verpleging, zoodat voor hen ten laste der Gemeente werd uitgegeven *f* 86.384,46 en ieder dus werkelijk aan de Gemeente heeft gekost *f* 0.4440 per dag of *f* 162,06 per jaar, en *f* 2,044 meer dan in 1909.

Voor de maatschappelijk ongeschikten bedroegen de uitgaven *f* 66.871,23^{5}. Het aantal verpleegdagen bedroeg 105.527, zoodat ieder hunner gemiddeld heeft gekost *f* 0.6337 per dag of *f* 231,3005 per jaar.

Het bedrag dezer uitgaven moet echter verminderd worden met *f* 5040,01^{5}, zijnde het totaal der bijdragen van derden in de verpleegkosten. Ten laste der Gemeente werd dus voor hen uitgegeven *f* 61.831,22, zoodat ieder werkelijk aan de Gemeente heeft gekost *f* 0,5859 per dag of *f* 213,8535 per jaar en *f* 3,9420 meer dan in het voorafgaande jaar.

Ten behoeve van het Fonds Speciaal hadden wij de navolgende ontvangsten en uitgaven.

ONTVANGSTEN			UITGAVEN		
Aan saldo op 1 Jan. 1910...	*f* 1192	55	Per aanvulling van het gewone onderwijs	*f* 991	20^5
„ rente	„ 1601	50	„ leermiddelen daarbij ...	„ 300	10
„ „ van de Spaarbank over 1909	„ 7	29	„ gereedschappen voor ambachten	„ 164	06^5
„ bijdrage van het Burgerweeshuis	„ 594	81^5	„ gratificatiën	„ 175	—
„ aandeel in de armengelden over 1909	„ 391	70^5	„ kleeding- en gereedschapskisten	„ 296	25
„ afkoopsom der polis van eene pleegmoeder	„ 226	68^5	„ bijdragen voor school- en andere feesten	„ 339	22
„ 5 kleedingkisten verstrekt aan maatschappelijk ongeschikten ...	„ 28	75	„ contributiën voor den bond voor kinderbescherming en de vereen. voor zwakzinnigen	„ 15	—
			„ bijdragen voor levensverzekering der pleegmoeders	„ 201	82
			„ overgeschreven op den dienst 1911	„ 1560	63^5
	f 4043	29^5		*f* 4043	29^5

C. FINANCIEEL OVERZICHT.

ONTVANGSTEN			UITGAVEN		
Aan renten van aan kinderen toebehoorende kapitalen	*f* 640	31	Per vaste goederen	*f* 3.832	99
„ renten van de kapitalen der Inrichting toebehoorende	„ 855	—	„ administratiekosten	„ 11.588	17^5
„ huren van vaste goederen	„ 2.392	50	„ huishoud. en verpleging	„ 13.664	87
„ vergoeding v. verpleging	„ 2.699	18	„ uitbesteding in de stad	„ 4.440	50
„ buitengewone inkomsten	„ 49	26	„ uitbesteding buiten	„ 41.280	23^5
„ vergoeding van de Commissie over het Burgerweeshuis	„ 24.894	54	„ kleeding en ligging.....	„ 5.427	10^5
„ bijdragen in de verpleegkosten van Maatschappelijk ongeschikten	„ 5.040	01^5	„ onderwijs	„ 1.355	42^5
„ susbidie	„ 120.024	38	„ uitzetten	„ 2.080	46
			„ geneeskundige verzorging	„ 5.431	79^5
			„ begrafeniskosten........	„ 99	94
			„ buitengewone uitgaven .	„ 54	95^5
			„ toelagen aan eervol ontslagen minnemoeders ...	„ 467	50
			„ maatschappelijk ongeschikten	„ 66.871	23^5
	f 156.595	18^5		*f* 156.595	18^5

III. Burgerweeshuis.

Verslag der Commissie.

SAMENSTELLING DER COMMISSIE.

De Commissie bestond gedurende het jaar 1910 uit de volgende leden: den heer W. F. C. DRUIJVESTEIJN, voorzitter, mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE-DOEFF, plaatsvervangend voorzitster, de heeren J. TER HAAR JR., S. VAN LENNEP en Mr. J. F. TH. VAN VALKENBURG.

Laatstgenoemde, op het einde van 1909 door den Gemeenteraad tot lid van het Burgerlijk Armbestuur benoemd, nam als lid onzer Commissie zitting in de vergadering van 2 Februari 1910.

Met 31 December 1910 waren aan de beurt van aftreden de heeren S. VAN LENNEP en Mr. J. F. TH. VAN VALKENBURG, die beiden werden herbenoemd.

Ingevolge artikel 2 van het Huishoudelijk Reglement werden de volgende Subcommissies gevormd:

1⁰ voor de financiën en de vaste goederen: de heeren W. F. C. DRUIJVESTEIJN en S. VAN LENNEP;

2⁰ voor de voeding en de kleeding: mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE-DOEFF en de heer Mr. J. F. TH. VAN VALKENBURG;

3⁰ voor het onderwijs en de ambachten: de heeren J. TER HAAR JR. en Mr. J. F. TH. VAN VALKENBURG;

4⁰ voor de paviljoensverpleging: mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE-DOEFF en de heer S. VAN LENNEP;

5⁰ voor de verpleging in gezinnen: de heeren W. F. C. DRUIJVESTEIJN en J. TER HAAR JR.;

6⁰ voor het Herstellingsoord te Bergen aan Zee: mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE-DOEFF en de heer J. TER HAAR JR.

In de Commissie van Voorbereiding had voor onze Commissie zitting de heer W. F. C. DRUIJVESTEIJN; plaatsvervangend lid was de heer J. TER HAAR JR.

Als lid der Commissie uit het Burgerlijk Armbestuur voor de aanbestedingen was aangewezen mevr. A. M. M. EVERWIJN LANGE-DOEFF.

In den raad der groep van schoolbesturen, waarbij het Burgerweeshuis is aangesloten, en als gemachtigde voor de verkiezing van leden der Commissie van Beroep, ingesteld ingevolge artikel 59, eerste lid, sub 7, der lager onderwijswet, werd onze Commissie vertegenwoordigd door den heer J. TER HAAR JR.

BEVOLKING.

Zooals uit de hier volgende opgave zal blijken, is de bevolking van het weeshuis in het jaar 1910 weder aanmerkelijk verminderd.

Het aantal verpleegden bedroeg

	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Totaal
op 1 Januari 1910			73	75	148
Opgenomen werden:					
op 5 Januari	1	—			
〃 11 Mei	—	1			
〃 8 Juni	—	1			
〃 1 December	—	1			
〃 14 〃	1	—			
			2	3	5
			75	78	153
Ontslagen werden:					
op 1 Januari	3	—			
〃 5 〃	1	—			
〃 1 Mei	3	7			
〃 28 September	—	1			
	7	8			
Overleden zijn:					
op 25 Maart	—	1			
〃 1 Mei	1	—			
			8	9	17
Sterkte op 31 December 1910			67	69	136

Terwijl slechts 5 weezen werden opgenomen, verminderde het aantal door ontslag en overlijden met 17, zoodat aan het einde van het jaar het aantal verpleegden 12 minder bedroeg dan bij den aanvang.

In het geheel werden in 1910 verpleegd 153 kinderen, tegen 157 in het voorafgaande jaar.

Het getal verpleegdagen over 1910 bedroeg 50.361.

Onderstaand staatje geeft een overzicht betreffende het getal verpleegden en verpleegdagen sedert het jaar 1900:

JAAR	Sterkte op 1 Januari	Opgenomen	Totaal verpleegd.	Afgeschreven		Sterkte op 31 Dec.	Aantal verpleegdagen
				Door ontslag	Door overlijden		
1900	214	16	230	26	2	202	74777
1901	202	17	219	15	1	203	73865
1902	203	9	212	15	1	196	71655
1903	196	6	202	17	1	184	68026
1904	184	3	187	20	—	167	63213
1905	167	24	191	16	—	175	62258
1906	175	6	181	21	—	160	60120
1907	160	12	172	22	2	148	54993
1908	148	17	165	24	—	141	50771
1909	141	16	157	9	—	148	51812
1910	148	5	153	15	2	136	50361

Twee der opgenomen weezen hadden den leeftijd van 16 jaar reeds bereikt, zoodat ingevolge art. 59 der Verordening op het Burgerlijk Armbestuur voor hunne opneming de machtiging van Burgemeester en Wethouders noodig was; ook voor opneming van een ander, wier moeder, die in het krankzinnigengesticht te Castricum verpleegd werd, buiten Amsterdam overleed, vroegen en verkregen wij hunne toestemming.

Al de opgenomen kinderen werden door de betrokken kantonrechters onder voogdij van het Burgerweeshuis gesteld.

De verpleegden zijn naar de kerkgenootschappen, waartoe zij behooren, als volgt te rangschikken:

	Sterkte op 31 Dec. 1909	Bijgeschreven	Totaal	Afgeschreven	Sterkte op 31 Dec. 1910
Nederduitsch Hervormd	131	6	137	14	123
Evangelisch Luthersch	9	—	9	—	9
Gereformeerd	2	—	2	1	1
Vrije Gemeente	2	—	2	2	—
Doopsgezind	1	—	1	—	1
Roomsch-Katholiek	3	—	3	1	2
Samen	148	6	154	18	136

De in 1910 ontslagen verpleegden waren als volgt geplaatst:

van de jongens: 1 als letterzetter,
1 „ klerk bij de Holl. IJzeren Spoorw. Maatsch.,
1 „ loodgietersknecht,
1 „ leerling-verpleger,
1 „ klerk bij de Gemeentetelefoon,
1 „ onderwijzer,
1 „ banketbakkersbediende;
van de meisjes: 1 „ kantoorbediende aan een bankinstelling,
3 „ kinderjuffrouw,
2 „ leerling-verpleegster,
1 „ onderwijzeres,
1 ging bij familie inwonen.

Vier jongens en twee meisjes waren, toen zij den leeftijd van 21 jaar bereikt hadden, door verschillende oorzaken nog niet in staat om in eigen onderhoud te voorzien. Met machtiging van Burgemeester en Wethouders werd hun verpleging na het bereiken der meerderjarigheid voortgezet.

Bij den aanvang van het loopende jaar konden echter vier hunner reeds worden ontslagen.

VAN DE WIJZEN VAN VERPLEGING.

Overzicht der op 31 December 1910 in verpleging zijnde weezen, naar den aard der verpleging gerangschikt.

Volgorde	Plaats der verpleging	Jongens	Meisjes	Totaal
a	In het gesticht:			
	1° op de kinderafdeeling 11 j. en 11 m.			
	2° „ „ meisjes „ — „ „ 45 „			
	3° „ „ jongens „ 32 „			
		43	56	99
b	In het paviljoen aan de Ruysdaelkade	7	4	11
c	In gezinsverpleging „ „ „	3	2	5
d	Uitbesteed in het R.K. Maagdenhuis	—	1	1
e	„ „ „ R.K. Jongensweeshuis	1	—	1
f	„ „ andere inrichtingen	3	4	7
g	„ of in betrekking bij particul.	10	2	12
		67	69	136

In de bevolking van het paviljoen aan de Ruysdaelkade kwam dit jaar geen verandering voor.

Het aantal der in gezinsverpleging zijnde weezen (zie hierboven sub *c*) vermeerderde met één. Dit kind, een meisje van 13 jaar, namen wij over van de Inrichting voor Stadsbestedelingen; wij lieten haar bij haar pleegmoeder te Soestdijk.

Van de overige tot deze rubriek behoorende weezen is een meisje in verpleging te Amsterdam, twee jongens zijn te Baarn en één jongen te Tiel.

De sub *f* bedoelde weezen zijn in de volgende inrichtingen uitbesteed:

1° Van de jongens:
   1 in het gesticht voor idioten en achterlijken „'s Heerenloo" te Ermelo,
   1 in de inrichting voor achterlijken „Groot Emaus" te Ermelo,
   1 in Nederlandsch Mettray.

2° Van de meisjes:
   1 in de inrichting voor verpleging van lijders aan vallende ziekte te Heemstede,

1 in het gesticht voor idioten en achterlijken ,,'s Heerenloo'' te Ermelo,
1 in het Ziekenhuis te Baarn (als verpleegde),
1 als leerling der Christelijke Normaalschool te Zetten.

De 10 jongens, sub *g* vermeld als uitbesteed bij particulieren, waren als volgt geplaatst:

1 (die idioot is) bij een tuinier te Monster,
1 bij een landbouwer te Almkerk,
1 als kantoorbediende te Aalsmeer,
1 ,, tuinknecht te Zutfen,
1 ,, bakkersknecht te Honselersdijk,
1 ,, idem te Velp,
1 ,, smidsleerling te Monster,
1 ,, idem te 's Gravenzande,
1 ,, leerling der G. A. van Swieten Tuinbouwschool te Frederiksoord,
1 te Amsterdam.

Van de twee meisjes was de eene (met zwakke geeestvermogens) te Raamsdonkveer, en de ander als dienstbode te Amsterdam.

GEZONDHEIDSTOESTAND.

Voor velen onzer weezen blijkt het verblijf van eenige weken in het Herstellingsoord te Bergen aan Zee een zeer gunstigen invloed te hebben uitgeoefend. Over het algemeen was de gezondheidstoestand der verpleegden goed te noemen.

Enkele ernstige ziektegevallen kwamen echter voor, waaronder twee met doodelijken afloop.

Op 25 Maart stierf een 15-jarig meisje, na in het Binnengasthuis een ernstige operatie te hebben ondergaan, terwijl een jongen van 17 jaar, tuberculoselijder, die sedert drie jaar in het Ziekenhuis te Velp was verpleegd, op 1 Mei overleed.

Een meisje, reeds jarenlang lijdende, bleef het geheele jaar te Baarn, meestal in het Ziekenhuis.

Een jongen, te Aalsmeer in betrekking, lieten wij van 17 Juni tot 15 September te Baarn verblijven voor herstel van gezondheid.

Door een vijftiental verpleegden werd deelgenomen aan de orthopaedische oefeningen in de gymnastiekzaal van het gesticht. Deze oefeningen werden gedurende vele jaren geleid door den gymnastiekonderwijzer, den heer J. J. Hooybergh. Na diens overlijden was tijdelijk ermede belast de heer J. H. Hagens, terwijl aan den opvolger van den heer Hooybergh thans ook is opgedragen, de jongens, die orthopaedische oefeningen behoeven, te behandelen. Voor de behandeling der meisjes werd met ingang van 1 December 1910 voorloopig voor een jaar aangesteld mej. H. M. Koek.

ONDERWIJS EN BEROEPSOPLEIDING.

A. *De lagere school.* Het door den arrondissementsschoolopziener goedgekeurde leerplan werd ook dit jaar in alle opzichten gevolgd. Het week niet af van dat der voorafgaande jaren.

Hoewel de school over zeer vele leermiddelen beschikt, moest de voorraad toch naar behoefte worden aangevuld en vervangen.

Uit den centralen gemeentelijken schooltuin werden geregeld de noodige planten en bloemen ontvangen ter behandeling met de leerlingen.

In den zomer werden een paar schoolreisjes gemaakt, terwijl bij goed weder geregeld schoolwandelingen plaats hadden.

Op 1 Januari 1910 telde de school 33 leerlingen. Daarvan verlieten 4 leerlingen de school, terwijl 6 nieuwe leerlingen werden ingeschreven, zoodat op 31 December 1910 het getal schoolkinderen 35 bedroeg.

Van dezen zaten in de hoogste klasse	7
,, ,, hoogste middelklasse . . .	13
,, ,, laagste middelklasse . . .	10
,, ,, laagste klasse	5

In het onderwijzend personeel kwam verandering, doordat de gymnastiekonderwijzer, de heer J. J. HOOYBERGH, die meer dan 25 jaar aan de school verbonden is geweest, op 25 Juni 1910 overleed. Hij werd vervangen door den heer W. SPEERSTRA, die met ingang van 1 September voorloopig voor een jaar werd benoemd.

Aan één der onderwijzers moest wegens ernstige ziekte een langdurig verlof worden toegestaan, van Februari tot Augustus.

B. *Het herhalingsonderwijs.* Ook in de regeling van dit onderwijs kwam geen verandering. De leerlingen werden verdeeld in twee afdeelingen. Tot de hoogste afdeeling behoorden op 31 December 2 jongens en 5 meisjes (3 meisjes woonden alleen de Fransche lessen bij); de lessen der laagste afdeeling werden gevolgd door 5 meisjes.

C. *Voortgezet onderwijs.* Voor jongens en meisjes, die de herhalingsschool of andere opleidingsscholen hebben afgeloopen, en voor verdere ontwikkeling nog onderwijs in de moderne talen behoeven, bestaat daartoe in het Gesticht gelegenheid. Den leeraar H. F. EWERS, wien in het vorige jaar voorloopig dat onderricht was opgedragen, werd tegen 1 December 1910 een definitieve aanstelling verleend.

Aan het einde des jaars had hij 20 leerlingen, nl. 10 jongens en 10 meisjes.

Van de leerlingen, die de lagere school verlieten, werd één jongen zonder examen toegelaten tot de 1e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus, en één tot de 1e Ambachtsschool. Een jongen, die reeds een vorig jaar van de school ontslagen was, voldeed bij het toelatingsexamen voor de G. A. van Swieten-tuinbouwschool te Frederiksoord.

Velen, zoowel jongens als meisjes, volgden verder de lessen aan verschillende inrichtingen en cursussen van voortgezet- en vakonderwijs.

Een onzer meisjes werd benoemd tot onderwijzeres bij het Voorbereidend onderwijs alhier; een ander behaalde het einddiploma der 4e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus en vond plaatsing op een handelskantoor. Twee jongens verkregen het einddiploma der tweede ambachtsschool; een jongen behaalde het voorloopig machinisten-diploma; een ander slaagde voor Klerk bij de Holl. IJzeren Spoorweg-Maatschappij.

Ook het godsdienstonderwijs werd door de weezen getrouw gevolgd. Daarbij wordt rekening gehouden met de gezindte, waartoe zij behooren. Aan hen, die behooren tot den Nederd. Hervormden godsdienst en in Amsterdam woonachtig zijn, wordt het onderwijs in het Gesticht gegeven door de heeren L. C. Schuller tot Peursum, predikant, en J. Muller, godsdienstonderwijzer.

In 1910 werden tot lidmaat aangenomen 3 jongens en 2 meisjes bij de Nederduitsch Hervormde, 1 jongen bij de Gereformeerde en 1 meisje bij de Vrije Gemeente.

VOEDING.

Voor een zuivere berekening van de kosten der voeding van de weezen, die in het Gesticht werden verpleegd, moet het op het artikel „Voedsel" onzer rekening over 1910 verantwoorde bedrag ad . . . *f* 19.271,38^5
verminderd worden met:

1^0 de uitgaven, ten behoeve van uitbestede weezen gedaan voor versterkende middelen, nl. . *f* 109,89^5
2^0 de loonen van het keukenpersoneel ad . „ 1705,16
„ 1815,05^5

Het voedsel der weezen in het Gesticht, en van de inwonende beambten enz. met inbegrip van versterkende middelen, heeft alzoo in 1910 een uitgaaf geëischt van *f* 17.456,33

Wanneer men dit bedrag verdeelt over 45626 verpleegdagen, waarbij die van de beambten en het dienstpersoneel zijn meegeteld, dan blijkt elk der kinderen gemiddeld aan voedsel te hebben gekost *f* 0,38^{26} per dag, d. i. ongeveer *f* 0,01^5 per dag meer dan in 1909. De hoogere prijzen van verschillende levensmiddelen zijn hiervan voornamelijk de oorzaak.

Een bedrag van *f* 434,04, bestreden uit het vroeger beschreven fonds D („Vleeschfonds") is in bovengenoemde totale uitgaaf niet medegerekend.

Hieronder volgt een lijst van de verschillende voedingsmiddelen en andere artikelen, — met vermelding der leveranciers en gecontracteerde prijzen, — welke werden geleverd volgens de openbare aanbestedingen, door de Commissie uit het Burgerlijk Armbestuur voor de Aanbestedingen in 1910 gehouden:

ARTIKELEN	LEVERANCIERS	PRIJZEN	OVER HET TIJDVAK VAN:
Gietcokes	F. W. van der Kolk	*f* 14,14 p. 1000 K.G.	1 April 1910/31 Mrt. 1911
Anthraciet	E. Lückerath	„ 17,50 „ 1000 „	
Eieren	J. T. Jansen en Zn.	„ 3,89 „ 100 stuks	1 Mei 1910/30 April 1911
Zoete melk. . . .	H. Schreuder Cz.	„ 2.— „ vat (30 L.)	
Azijn.	Rijks en Buissant	„ 6.— „ 100 L.	1 Juli 1910/30 Juni 1911
Lager bier	de Gekroonde Valk	„ 6.— „ 100 „	
Beschuiten. . . .	N. V. „Amst. Arb. Mij."	„ 4,30 „ 1000 stuks	
Geb. tarwebrood .	A. Alberts en Co.	„ 11,25 „ 100 K. G.	
Ongeb. tarwebrood	Idem	„ 10,20 „ 100 „	
Roggebrood . . .	Idem	„ 5,95 „ 100 „	
Natuurboter . . .	M. L. de Lange	„ 1,34[5] „ K.G.	
Goudsche kaas. .	M. J. Raadsveld	„ 0,70 „ „	
Leidsche kaas . .	Idem	„ 0,60 „ „	
Heele rijst	C. P. Heijmeijer & Zn.	„ 12,80 „ 100 K.G.	
Siroop	R. A. Coenders	„ 14,75 „ 100 „	
Witte suiker . . .	T. Levendig	„ 47.— „ 100 „	
Basterd suiker . .	Erve Wed. Klapmeijer	„ 43,40 „ 100 „	
Zout.	J. C. Gütt	„ 5,55 „ 100 „	
Weeke zeep . . .	Ver. Zeepfabrieken te Rotterdam	„ 18.— „ 120 „	
Aardappelen . . .	H. van Es	„ 3,65 „ H.L.	1 Nov. 1910/30 Juni 1911
Boekweiten gort .	C. P. Heijmeijer & Zn.	„ 13,50 „ 100 K.G.	1 Nov. 1910/31 Oct. 1911
Haverde gort. . .	Wed. H. H. Broeckmans & Zn.	„ 14,20 „ 100 „	
Groene erwten . .	Idem	„ 17,25 „ H.L.	
Bruine boonen . .	A. Tammes	„ 13,25 „ „	
Capucijners . . .	Idem	„ 17,75 „ „	
Heele gort. . . .	Idem	„ 8,55 „ 100 K.G.	
Burger turf . . .	A. Kreuzen Az.	„ 4,95 „ 1000 stuks	
Lange turf. . . .	Idem	„ 5,40 „ 1000 „	

Behoudens enkele uitzonderingen konden wij over de leveranties tevreden zijn.

DE KOSTEN DER VERPLEGING.

De totale kosten der verpleging, — waartoe worden gerekend de administratiekosten, de kosten van voeding, kleeding en ligging, wasch, huishoudelijke benoodigdheden, brandstoffen, licht, onderwijs en be-

roepsopleiding, uitzetten, geneeskundige hulp, de besteedloonen, de onderhoudskosten en assurantiepremies voor gesticht en inboedel, begrafeniskosten, reis- en zakgelden enz., de kosten der proefneming met paviljoensverpleging, benevens de verpleegkosten onzer weezen in het Herstellingsoord, — hebben over 1910 bedragen *f* 97.347,79^{5}.

Het aantal verpleegdagen, die van de beambten niet medegeteld, bedroeg 50.361, zoodat gemiddeld over een vol jaar werden verpleegd 138 weezen.

Dooreen genomen heeft elk kind alzoo *f* 705,42 gekost, d. i. per dag *f* 1,93^{27}. (In 1909 waren de kosten *f* 1,88^{84} per dag.)

Vermindert men intusschen de totale uitgaaf met hetgeen werd ontvangen aan:

Pensioenen aan weezen	*f* 1352,98^{5}
Renten van aan weezen toebehoorende kapitalen . . .	,, 2048,42
Werkloonen door verpleegden ingebracht	,, 1786,89
Verhaal op nalatenschappen van verpleegden	,, 1089,54
Aandeel in de armengelden (over 1909)	,, 114,86
Rijkssubsidie voor het onderwijs (over 1909)	,, 2460,32^{5}
Samen	*f* 8853,02

dan blijkt, dat ten laste der inrichting is gebleven een bedrag van *f* 88.494,77^{5}. Gemiddeld heeft dus elke verpleegde aan de inrichting werkelijk gekost *f* 641,26.

Volgens de opgaven, verkregen van de Commissie voor de Stadsbestedelingen omtrent de weezen, bedoeld bij artikel 59*b* der Verordening op het Burgerlijk Armbestuur, welke voor rekening van het Burgerweeshuis aan hare zorgen zijn toevertrouwd, waren op 31 December 1910 in verpleging 61 echte en 99 onechte weezen, te zamen 160, namelijk 82 jongens en 78 meisjes. Van dezen waren:

Nederduitsch Hervormd	114
Evangelisch Luthersch	3
Hersteld Evangelisch Luthersch	2
Roomsch Katholiek	34
Remonstrant	3
Gereformeerd	2
Nederlandsch Israëlitisch	2

Aan de Inrichting voor Stadsbestedelingen moeten voor de verpleging dezer categorie van weezen voldaan worden de kosten, berekend

over 59.621 verpleegdagen à *f* 0,44^{40} per dag, d. i. .	*f* 26.471,72
waarbij als bijdrage voor het Fonds Speciaal	,, 738,35
Samen . . .	*f* 27.210,07

DE PAVILJOENSVERPLEGING.

De bevolking van het paviljoen onderging in 1910 geen wijziging; dezelfde kinderen bleven er het geheele jaar in verpleging, nl. vier meisjes en zeven jongens. Behalve de drie oudste meisjes zijn allen nog schoolgaande; twee der jongens volgen de lessen aan de 1e Hoogere Burgerschool met 3-jarigen cursus, nog één jongen bezoekt de school in het Weeshuis, terwijl de anderen geplaatst zijn op openbare lagere scholen.

De gezondheidstoestand der kinderen was gunstig.

Voor voedsel werd over 1910 ten behoeve van het paviljoen *f* 1883,97[5] betaald. Het aantal verpleegdagen met inbegrip van die van het personeel, bedroeg 5391. Per verpleegdag beliepen de kosten voor voedsel alzoo *f* 0,34[94].

In het geheel werd voor de inrichting uitgegeven:

voor huishuur	*f* 1200.—
„ salaris vader en moeder	„ 400.—
„ assurantie van inboedel	„ 2.—
„ waterverbruik	„ 49,50
„ brandstoffen en verlichting	„ 345,52
„ voedsel	„ 1883,97[5]
„ kleeding	„ 686,89
„ waschloon	„ 215,46
„ huishoudelijke benoodigdheden	„ 486,65[5]
„ onderwijs en opleiding	„ 178,18
„ geneeskundige hulp	„ 58.—
„ diversen	„ 561,68
	f 6067,86
waarbij nog te rekenen voor verpleging van kinderen in het Herstellingsoord	„ 136,06
Samen	*f* 6203,92

Verdeelt men dit bedrag over de 11 verpleegden, dan blijkt elk te hebben gekost *f* 563,99, dat is *f* 1,54[5] per dag.

Daarbij houde men intusschen in het oog, dat de totale kosten nog dienden verhoogd te worden met enkele posten, waarvan het bedrag moeilijk is te bepalen, zooals een deel der algemeene administratiekosten en der kosten van het onderwijs.

HET HERSTELLINGSOORD.

Gedurende de wintermaanden van 1909/10 en het voorjaar van 1910 werd onze inrichting te Bergen aan Zee geheel geschilderd, zoowel in- als uitwendig, waardoor de aanblik van het gebouw zeer is verhoogd en de vertrekken gezelliger zijn geworden.

Op de bovenste verdieping werden eenige werkzaamheden verricht ter versterking van de scheidingsmuren, terwijl een gedeelte van één der zolders voor dienstbodenkamer werd ingericht, en de vloeren van de slaapkamers werden aangedreven. Ook lieten wij op het strand een

houten hut maken, waaraan de vorige jaren gebleken was, behoefte te bestaan. Een en ander had tengevolge, dat zooals hierna zal blijken, de onderhoudskosten van het gebouw in het afgeloopen jaar vrij belangrijk waren.

Als directrice der inrichting was weder werkzaam mej. T. DONA.

Evenals het vorige jaar werden ook in 1910 vier kolonies naar het Herstellingsoord uitgezonden. Het totaal aantal patiënten bedroeg 200, met 5606 verpleegdagen. De duur der verpleging was voor elke kolonie vier weken.

De eerste kolonie (van 31 Mei—28 Juni) telde 34 verpleegden, de tweede (van 2 Juli—30 Juli) 64, de derde (van 4 Augustus—1 September) 60, en de vierde (van 6 September—4 October) 42. Van de eerste kolonie bleven 5, van de tweede 8 en van de derde 9 patiënten ter verdere verpleging achter. Enkele patiënten moesten om verschillende redenen tusschentijds vertrekken.

De leeftijden der verpleegden wisselden af van 3 tot 38 jaar.

Zooals uit het bovenvermelde blijkt, waren door de eerste en de vierde kolonie niet alle plaatsen ingenomen. De beschikbare ruimte liet toe, om in de derde kolonie weder een aantal patiënten op te nemen voor rekening der Coöperatieve Vereeniging „Voor allen van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-maatschappij".

Het geneeskundig onderzoek naar degenen, die voor opneming in de inrichting werden aangegeven, werd verricht door den gemeente-arts Dr. H. B. L. VOS, terwijl met het toezicht op den gezondheidstoestand der verpleegden tijdens hun verblijf aan zee was belast de heer TH. A. VAN PELT, arts te Bergen.

Verscheidene patiënten waren eenigen tijd bedlegerig, één zelfs werd ernstig ziek, waardoor het verblijf in 't herstellingsoord voor hen niet het gewenschte gevolg had. Drie hunner moesten vóór den terugkeer der kolonie naar Amsterdam worden vervoerd, twee ter opneming in het Binnen-gasthuis en één in het Wilhelmina-gasthuis, door welke inrichtingen zij waren uitgezonden.

Het veelal ongunstige weder liet niet toe, dat van zeebaden een ruim gebruik werd gemaakt.

Over het geheele seizoen genomen was de gemiddelde gewichtsvermeerdering per verpleegde 1,7 KG.; de grootste gewichtstoename in vier weken tijds was 6,9 KG.

Door huiselijke feestjes en uitstapjes naar Egmond, Schoorl en andere plaatsen werd den patiënten het verblijf aangenaam gemaakt; verschillende malen werd hun ook door de vriendelijkheid van enkele personen een traktatie bezorgd, die met dankbaarheid werd aanvaard.

Voor de voeding der verpleegden en het personeel werd uitgegeven een bedrag van *f* 3629,52; bij verdeeling over 7280 verpleegdagen, blijkt dus elk per dag aan voedsel te hebben gekost *f* 0,49[86] (over 1909 *f* 0,47[21]).

In totaal werden voor deze inrichting over 1910 de volgende uitgaven gedaan:

Voor voedsel	*f*	3.629,52
„ geneeskundige hulp	„	364,05
„ salarissen	„	1.525,87
„ huishoudelijke benoodigdheden	„	856,69
„ waschloon	„	566,91[5]
„ brandstoffen en verlichting	„	142,50
„ reiskosten en vrachtloonen	„	444,92[5]
„ assurantie	„	45,40
„ diversen	„	189,96
„ onderhoud van het gebouw	„	3.918,61
Samen	*f*	11.684,44

Zondert men hiervan uit het in de onderhoudskosten begrepen bedrag, voor het verven van het gebouw betaald, hetwelk als buitengewone uitgaaf is aan te merken en dat met inbegrip van eenig bijwerk beloopt . „ 2.603,60

dan blijft over voor de gewone exploitatiekosten . . *f* 9.080,84

Wordt deze som verdeeld over 5606 verpleegdagen, waarbij die van het personeel niet zijn medegerekend, dan blijken de kosten der verpleging gemiddeld *f* 1,61[98] per dag te hebben bedragen (tegen *f* 1,41[67] per dag in 1909).

De oorzaak dezer verhooging is in hoofdzaak te zoeken in de reeds besproken hoogere onderhoudskosten van het gebouw, en de duurdere levensmiddelen.

Door de beide Gasthuizen, de Inrichting voor Stadsbestedelingen en de Coöperatieve Vereeniging „Voor Allen" der Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij, werden vergoed de verpleegkosten over 4027 dagen tegen de overeengekomen som van *f* 1,25 per dag, d. i. . . . . *f* 5.033,75

benevens voor extra reiskosten . . . . . „ 52,85

„ 5.086,60

Ten laste van het Burgerweeshuis bleef alzoo . . *f* 3.994,24

Het aandeel in de verpleegkosten voor de door het Burgerweeshuis uitgezonden kinderen, berekend over 1579 dagen à *f* 1,61[98] per dag, bedraagt . . . . . „ 2,557,66

Zoodat in de kosten van verpleging der patiënten van andere inrichtingen door het Burgerweeshuis werd bijgedragen eene som van . . . . *f* 1.436,58

Hieronder volgen drie staten, waarvan de beide eerste een overzicht geven van het aantal der door de verschillende inrichtingen uitgezonden verpleegden en van het aantal verpleegdagen, terwijl de derde gegevens bevat betreffende de gewichtstoename der verpleegden.

DUUR DER KOLONIE	Aantal verpleegden uitgezonden door W. G.	B. G.	S. B.	B. W.	V.V.A.	Totaal verpleegden	Aantal verpleeg-dagen	Achtergebleven verpleegden Duur der verpleging	W. G.	B. G.	S. B.	B. W.	Totaal verpleegden	Aantal verpleeg-dagen	Totaal der kolommen 8 en 15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Eerste kolonie															
31 Mei—28 Juni	17	[1]17	—	—	—	34	949	28 Juni t/m 1 Juli	5	—	—	—	5	20	969
Tweede kolonie															
2 Juli—30 Juli	[2]12	[3]10	14	[4]28	—	64	1728	30 Juli t/m 3 Aug.	3	—	—	5	8	40	1768
Derde kolonie															
4 Aug.—1 Sept.	[5] 8	12	1	[6]16	[7]23	60	1654	1 Sept. t/m 5 Sept.	—	[9]3	—	6	9	43	1697
Vierde kolonie															
6 Sept.—4 Oct.	8	[8] 5	17	12	—	42	1172		—	—	—	—	—	—	1172
	45	44	32	56	23	200	5503		8	3	—	11	22	103	5606

W. G. = Wilhelmina Gasthuis; B. G. = Binnen Gasthuis; S. B. = Inrichting voor Stadsbestedelingen;
B. W. = Burgerweeshuis; V. V. A. = Coöp. Verg. „Voor allen der H. IJ. S. M.".

1) 1 patiënt is op 25 Juni teruggekeerd.
2) 2 patiënten zijn op 9 Juli opgenomen.
3) 1 patiënt is op 22 Juli teruggekeerd.
4) 3 patiënten zijn op 16 Juli opgenomen
5) 1 patiënt is op 22 Augustus teruggekeerd.
6) 1 patiënt is op 30 Augustus teruggekeerd.
7) 1 „ „ „ 18 „ „
8) 1 „ „ „ 30 September „
9) 1 „ „ „ 4 „ „

KOLONIE	Aantal verpleegden der verschillende inrichtingen	Totaal	Verpleegdagen		Totaal	Achtergebleven verpleegden	Totaal	Aantal verpleegdagen	Totaal	Totaal Generaal
			per verpleegde	p. kolonie						
Eerste......	W. G. 17		28	476		5		20		
Tweede.....	„ 10		28	280		3		15		
„	„ 2		21	42		—		—		
Derde	„ 7		28	196		—		—		
„	„ 1		18	18		—		—		
Vierde	„ 8		28	224		—		—		
		45			1236		8		35	1271
Eerste......	B. G. 16		28	448		—		—		
„	„ 1		25	25		—		—		
Tweede.....	„ 9		28	252		—		—		
„	„ 1		20	20		—		—		
Derde	„ 12		28	336		3		13		
Vierde	„ 4		28	112		—		—		
„	„ 1		24	24		—		—		
		44			1217		3		13	1230
Eerste......	S. B. —		—	—		—		—		
Tweede.....	„ 14		28	392		—		—		
Derde	„ 1		28	28		—		—		
Vierde	„ 17		28	476		—		—		
		32			896		—		—	896
Derde	V. V. A. 22		28	616		—		—		
„	„ 1		14	14		—		—		
		23			630		—		—	630
Eerste......	B. W. —		—	—		—		—		
Tweede.....	„ 25		28	700		5		25		
„	„ 3		14	42		—		—		
Derde	„ 15		28	420		6		30		
„	„ 1		26	26		—		—		
Vierde	„ 12		28	336		—		—		
		56			1524		11		55	1579
		200			5503		22		103	5606

	Tijd van verpleging	Aantal patiënten	Gemiddelde gewichtstoename	Maximum-gewichtstoename	Minimum-gewichtstoename
1e *Kolonie*	31 Mei-28 Juni				
Wilhelmina-gasthuis .		17	1,63 KG.	3,75 KG.	— 0,8 KG.
Binnen-gasthuis . . .		17	0,71 „	4,5 „	— 2,5 „
2e *Kolonie*	2 Juli-30 Juli				
Wilhelmina-gasthuis .		12	0,56 „	3,3 „	— 1,05 „
Binnen-gasthuis . . .		10	2,05 „	4,5 „	nihil
Stadsbestedelingen. .		14	2,11 „	5,8 „	— 0,2 KG.
Burgerweeshuis . . .		28	1,82 „	5,5 „	— 1,3 „
3e *Kolonie*	4 Aug.-1 Sept.				
Wilhelmina-gasthuis .		8	1,01 „	2 „	nihil
Binnen-gasthuis . . .		12	1,93 „	3,5 „	0,3 KG.
Stadsbestedelingen. .		1	2,30 „	2,3 „	2,3 „
Burgerweeshuis . . .		16	1,73 „	6,9 „	— 0,5 „
Coöp. V. „Voor allen”		23	2,42 „	5,2 „	0,5 „
4e *Kolonie*	6 Sept.-4 Oct.				
Wilhelmina-gasthuis .		8	1,50 „	3,5 „	0,2 „
Binnen-gasthuis . . .		5	2,72 „	4,3 „	1.— „
Stadsbestedelingen. .		17	1,55 „	4,2 „	nihil
Burgerweeshuis . . .		12	1,98 „	3,2 „	1,1 KG.

BEZITTINGEN.

Wij zullen hier melding maken van de wijzigingen, welke in 1910 in de bezittingen van het Burgerweeshuis zijn voorgekomen.

Van de in portefeuille zijnde obligatiën zijn uitgeloot: 2 stuks à *f* 1000 4 % Amsterdam 1904 en 1 à *f* 1000 3½ % Amsterdam 1905.

Bij acte verleden voor Notaris S. de Geus, dd. 4 Juni 1910, werd na verkregen machtiging van Gedeputeerde Staten, aan de Hollandsche Electrische Spoorweg-Maatschappij overgedragen het ten behoeve van spoorwegaanleg ter onteigening aangewezen middengedeelte van een perceel weiland, gelegen tusschen Amstelveenschen weg en Schinkel, kadastraal bekend Gemeente Amsterdam, Sectie U, N°. 1485, ter grootte van 0,1240 H.A., voor de som van *f* 3820. In verband met dezen verkoop werd een bereidverklaring gegeven, om aan de Gemeente Amsterdam in eigendom af te staan het gedeelte van bovengenoemd perceel, gelegen tusschen den ontworpen spoorweg en den Schinkel. Deze transactie is echter nog niet tot stand gekomen.

De zes huizen, gestaan hebbende aan de Nieuwe Looiersdwarsstraat Nos. 11, 13, 15 en 17 en Nieuwe Looiersstraat Nos. 39 en 41, kadastraal Sectie I, Nos. 3569, 3568, 3567, 3566, 3565 en 7642, ter gezamenlijke grootte van 770 M^2, werden met toestemming van Gedeputeerde Staten ondershands verkocht voor *f* 23.100.

De acte van overdracht werd op 28 October 1910 gepasseerd ten overstaan van Notaris H. WERTHEIM.

Met uitzondering van drie perceelen aan de Nieuwe Looiersstraat Nos. 29, 31 en 33, zijn thans al de oude huizen, die wij wenschten van de hand te doen, verkocht. Aan het plan tot slooping der opstallen van deze perceelen, waarvan wij reeds in ons vorig verslag melding maakten, is uitvoering gegeven. De slooping werd 16 Februari 1910 publiek aanbesteed, en voor *f* 956 gegund aan den hoogsten inschrijver, den heer T. KLOEK te Apeldoorn.

De bovenvermelde opbrengst van de verkochte vaste goederen werd zoo na mogelijk aangewend tot aankoop van obligatiën, waardoor het fondsenbezit is vermeerderd met:

	13	à *f* 1000	obl.	3½ %	Amsterdam	1861
	8	„ „ 1000	„	3½ %	„	1886
	2	„ „ 1000	„	3½ %	„	1890
	4	„ „ 1000	„	3½ %	„	1899
Samen	27	à *f* 1000				

Voor het restant, benevens voor de opbrengst der uitgelote obligatiën, kochten wij *f* 4900 2½ % Inschrijving N. S.

De landerijen zoowel als de huizen waren geregeld verhuurd; alleen door leegstaan van een paar kelderwoningen, die niet meer voor bewoning geschikt zijn, werd een huurschade van *f* 115,46 geleden.

De huurschade door wanbetaling bedroeg over 1910 *f* 123,87 bij een totale ontvangst aan huishuur van *f* 45.185,19. Door de pachters der landerijen werd de huur zonder uitzondering volledig voldaan.

Het onderhoud van het gesticht en de vaste goederen (het Herstellingsoord uitgezonderd) vorderde in 1910 een uitgaaf van *f* 18.654,29, als volgt te verdeelen:

a	voor het Gesticht	*f* 7484,61[5]
b	„ de huizen	„ 7476,86[5]
c	„ de boerderijen	„ 3692,81

Als onderhoudswerken van eenig belang, welke in 1910 werden uitgevoerd, zijn te vermelden:

1° aan het gesticht:

de trappen, toegang gevende naar de waschafdeeling, werden van nieuwe eiken dektreden voorzien, terwijl ook de bordessen werden vernieuwd;

de schuttingen om het tuintje bij de ziekenzaal der jongens-afdeeling zijn vernieuwd (in de kosten daarvan werd bijgedragen door den eigenaar van het aangrenzende perceel);

de privaatinrichting der kinderafdeeling werd geheel vernieuwd en in overeenstemming gebracht met de tegenwoordig aan een dergelijke inrichting te stellen eischen;

al het houtwerk van de gevels, die de binnenplaats der jongens-afdeeling omgeven, benevens de gevels om het pleintje aan de Sint-Luciënsteeg werden geverfd;

2⁰ aan de huizen:

de schuttingen tusschen de tuinen der perceelen 3e Wetering-dwarsstraat N°s. 38, 40, 42 en Vijzelgracht N⁰. 26, èn het daaraan grenzend terrein der Maatschappij voor Meel- en Broodfabrieken werden voor gemeenschappelijke rekening met deze vernieuwd, terwijl de loods, gestaan hebbende naast het laatstgenoemde perceel, wegens bouwvalligheid werd gesloopt;

in de huizen 1e Weteringdwarsstraat N⁰. 62, 2e Weteringdwarsstraat N⁰. 75 en Vijzelgracht N⁰. 14 werden de looden privaat-leidingen vernieuwd;

geverfd werden de voorgevels der huizen aan de 3e Wetering-dwarsstraat N°s. 38, 40 en 42, benevens de achtergevels van de huizen 1e Weteringdwarsstraat N°s. 62, 64, 66, 68, 68*a*, 2e Weteringdwarsstraat N⁰. 72, Vijzelgracht N⁰. 14, 16 en 3e Wetering-dwarsstraat N⁰. 35;

aan de twee huizen aan de Schinkelkade N°s. 16 en 17 waren, behalve het verfwerk aan de gevels, vrij omvangrijke reparaties noodig; (in verband daarmede zijn met ingang van 1 Mei 1910 de huren met *f* 0,50 's weeks per woning verhoogd);

3⁰ aan de boerderijen:

de boerderijen aan den Sloterweg, gemeente Sloten, Wijk A, N°s. 27 en 49 werden uitwendig geheel geverfd, en die aan den Amsteldijk, gemeente Nieuwer Amstel, Wijk D, N⁰. 93, gedeeltelijk;

in het land, behoorende bij eerstgenoemde boerderij, werden de schoeiingen der landhoofden geheel, de brug over de Wetering gedeeltelijk vernieuwd.

Overzicht van de inkomsten der instelling over 1910.

Omschrijving	Bedragen
Het saldo over 1908	*f* 16.345,57⁵
Renten: van Grootboekkapitalen	„ 63.198.—
„ Obligatiën der Stad Amsterdam	„ 9.967,76⁵
„ gedeponeerde gelden	„ 1.333,21
„ oud-eigen	„ 6,01
Huishuren	„ 45.218,17
Landhuren	„ 22.883,59
Aandeel in de armengelden (over 1909)	„ 114,86
Verhaal op de nalatenschappen van weezen, op de renten van kapitalen aan weezen toebehoorende, op de pensioenen van weezen, alsmede een deel der door hen ingebrachte werkloonen	„ 6.277,83⁵
Diversen	„ 673,40
Rijkssubsidie voor het onderwijs (over 1909)	„ 2.460,32⁵
Wegens uitloting van obligatiën Amsterdam	„ 3.000.—
Renten van het kapitaal-BERKMAN (met vruchtgebruik belast)	„ 216,15
Ontvangsten wegens verpleging in het Herstellingsoord te Bergen aan Zee	„ 5.086.60
Wegens verkoop van weiland	„ 3.820.—
„ „ „ huizen	„ 23.100.—
„ opbrengst van gesloopte huizen	„ 956.—
TOTAAL	*f* 204.657,49

De inkomsten der fondsen A, B, C en D zijn hierin niet begrepen.

VERSCHILLENDE MEDEDEELINGEN.

Omtrent het aan de inrichting verbonden personeel valt, behalve hetgeen wij reeds onder het hoofdstuk „Onderwijs en beroepsopleiding" mededeelden, het volgende te vermelden.

Aan den heer J. MIEDEMA en zijne echtgenoote, die met 1 Juli 1910 een jaar als vader en moeder der jongensafdeeling in betrekking waren, verleenden wij op dien datum een vaste aanstelling.

Op 22 Juni herdacht de metselaar J. LOK zijn 25-jarige werkzaamheid bij het Burgerweeshuis. Toen hij kort daarop overleed, besloten wij in zijn plaats geen vasten werkman meer aan te stellen, aangezien door den verkoop van vele onzer huizen het metselwerk verminderd is.

Onze inrichting genoot op 17 September 1910 de eer, een bezoek te ontvangen van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins der Nederlanden, met H. H. M. M. den Koning en de Koningin van België. Bij die gelegenheid liet H. M. onze Koningin ons een gift ter hand

stellen voor de weezen, waaraan zij dankten, dat zij eenigen tijd later konden genieten van een bioscoop-voorstelling, en ruimschoots werden onthaald.

Omstreeks Kerstmis verschafte de heer Ds. SCHULLER TOT PEURSUM onzen verpleegden een aangenamen avond, door de vertooning van een tooverlantaarn, waarbij door hem aardige verhalen werden gedaan, afgewisseld door muziek en zang, ten gehoore gebracht door eenige belangstellende dilettanten.

Ten slotte vermelden wij, dat in 1910 door ingezetenen van Amsterdam weder vrij ruim gebruik werd gemaakt van de gelegenheid om zich in het bij Art. 59 der Verordening op het Burgerlijk Armbestuur bedoelde register te doen inschrijven. Het aantal nieuwe inschrijvingen bedroeg 222.

De Commissie voor het Burgerweeshuis,

W. F. C. DRUYVESTEIJN,
Voorzitter.

G. A. HARINGMAN,
Secretaris.

IV. Gasthuizen.

Verslag der Commissie.

De Commissie voor de Gasthuizen was in 1910 samengesteld als volgt: C. B. POSTHUMUS MEYJES, voorzitter; Dr. H. DE WAL, vice-voorzitter; Mr. P. L. M. VAN OGTROP, 1e penningmeester; Mevr. Wed. A. TER HORST-OUTSHOORN, 2e penningmeesteres; Mevr. J. A. VERSCHUYL-VELTMAN; J. JONKMAN en Dr. L. C. VAN DER MEULEN. Het secretariaat was opgedragen aan Mr. G. J. SALM.

Mej. C. H. C. JAS heeft in 1910 deze gemeente metterwoon verlaten, en daarom ontslag als lid van het Burgerlijk Armbestuur verzocht. De commissie zag mej. JAS, die lange jaren haar lid was, tot haren grooten spijt heengaan, en blijft met dankbaarheid gedenken het vele, dat mej. JAS, inzonderheid met betrekking tot de huishouding en verpleging, voor de gasthuizen heeft gedaan. De commissie was zoo gelukkig, mevr. J. A. VERSCHUYL-VELTMAN bereid te vinden, den opengevallen zetel in te nemen.

Het Wilhelmina-gasthuis viel op 2 Juni de eer te beurt, een bezoek te ontvangen van H. M. de Koningin-Moeder. H. M. bezichtigde het zusterhuis, de kinderzaal in het 1e paviljoen en de oogheelkundige kliniek. De patiënten ontvingen uit de hand van H. M. bloemen, terwijl de kinderen met speelgoed verblijd werden.

Met vreugde maakt de Commissie melding van het feit, dat in het afgeloopen jaar mej. M. H. E. DEBRUS, adjunct-directrice van het Binnengasthuis, den dag herdacht, waarop zij vóór 25 jaar als verpleegster hare intrede deed in diezelfde inrichting. In 1885 in dienst getreden, werd mej. DEBRUS in 1890 tot hoofdverpleegster, in 1909 tot adjunct-directrice benoemd. Dat zij zich gedurende die vele jaren vele vrienden heeft verworven bleek uit de zeer groote belangstelling, waaronder op 24 Augustus de jubilaris haar zilveren feest vierde. Het moge haar gegeven zijn, nog langen tijd met denzelfden ijver en dezelfde toewijding werkzaam te kunnen blijven ten bate der lijdende menschheid!

Binnen-Gasthuis.

Van de in het begin des jaars aanwezige Geneeskundige Assistenten vertrokken in den loop van het jaar de artsen Dr. D. M. VAN LONDEN en J. F. STUURMAN, assistenten op de afdeeling van Prof. WINKLER: Dr. J. W. BLOOKER, assistent op de afdeeling van Prof. PEL; A. VAN SEVENTER, assistent op de afdeeling van Prof. ROTGANS; J. VAN ASSEN, assistent op de afdeeling van Prof. LANZ; W. J. ANGENENT, assistent op de afdeeling van Prof. MENDES DA

COSTA; P. H. G. VAN GILSE, assistent op de afdeeling van Prof. BURGER; Mej. C. KOMMERS, assistente op de afdeeling van Dr. DE BRUIN.

Door Burgemeester en Wethouders werden de ontstane vacatures aangevuld door de benoeming van de artsen:
Dr. E. DE VRIES en K. M. CH. HERZBERG op de afdeeling van Prof. WINKLER; Dr. P. H. ENTHOVEN op de afdeeling van Prof. PEL; L. J. BÜLLER op de afdeeling van Prof. ROTGANS; C. H. TEN HORN en F. HIJMANS op de afdeeling van Prof. LANZ; H. STRUVE op de afdeeling van Prof. MENDES DA COSTA; A. ROOZENDAAL op de afdeeling van Prof. BURGER en Mej. J. POLENAAR op de afdeeling van Dr. DE BRUIN, terwijl nog op de afdeeling van Prof. RUITINGA de arts D. APITULEIJ en op die van Prof. WINKLER de arts Mej. C. J. D'ANCONA tot buitengewoon assistent benoemd werden.

De inwonende Geneeskundige assistent Dr. J. C. SCHIPPERS werd wegens het vertrek van Dr. VAN LONDEN bovengenoemd door Burgemeester en Wethouders bij besluit van 26 Juli aangewezen, om den Geneesheer-Directeur bij ontstentenis te vervangen.

In de hoofdverpleegstersvacature, ontstaan door de benoeming van zuster DEBRUS tot Adjunct-Directrice, werd voorzien door de aanstelling van Mej. D. H. J. S. SCHÖFFER, vroeger reeds als verpleegster in het Gasthuis werkzaam.

De verpleegster 1e klasse E. N. NOË werd tengevolge van eene ongeneeslijke ziekte gepensionneerd, evenals de opperman A. H. VOET wegens ouderdom en lichaamszwakte.

De anatomiebediende J. S. WECKE en de huisknecht G. HARDHOUT herdachten in het afgeloopen jaar hunne 12½-jarige ambtsvervulling. Laatstgenoemde kwam door een noodlottig ongeluk met een der hydraulische personenliften kort daarop om het leven.

Tot uitwonende verplegers werden benoemd de broeders: J. BRAAKSMA, P. C. VAN ES, A. EZERMAN, J. A. VAN GALEN, W. J. J. MOGGE, H. J. VAN OOSTEN en P. W. DE WIT.

Van het Apotheekpersoneel vertrokken de Apothekers-assistenten Mej. J. M. SCHMIDT en Mej. A. C. HEMMINGA en werden in hare plaats benoemd de dames N. C. DUIJS en S. W. TEN BRUGGENCATE, terwijl Mej. A. M. EWERS, aan wie in 1908 eervol ontslag als Apothekersbediende verleend werd, opnieuw als zoodanig werd benoemd.

Wilhelmina-Gasthuis.

In de plaats van de geneesheeren-assistenten J. P. VAN DONGEN, A. KAPPELHOFF, Dr. J. TJEENK WILLINK, Mej. C. C. VIS en Mej. R. E. S. VAN GELDER werden benoemd de artsen J. DE GROOT, W. J. H. MASCHHAUPT, J. LANGELAAN, W. F. BIJVOET, A. W. MULOCK HOUWER, Dr. J. N. VOORHOEVE en H. A. LUBBERS.

De heer W. J. H. MASCHHAUPT vertrok ditzelfde jaar weer.

De Hoofdverpleegster 1e klasse Mej. A. W. VAN NECK vroeg eervol ontslag wegens hare benoeming tot Directrice van het Kinderziekenhuis te Utrecht. In hare plaats werd aangesteld Mej. J. C. DRENTH.

Tot uitwonende verplegers werden benoemd de broeders M. VOGEL en A. RIS

Op 30 Juni mocht de kantoorbediende 1e klasse J. D. A. J. L. RIJNENBERG zijne 25-jarige ambtsvervulling herdenken, terwijl in het afgeloopen jaar de kantoorbediende 1e klasse A. DÜSSMANN, de naaister C. KOLK, de dienstbode C. KOEK en de knecht L. VERMEIJ hun 12½-jarig jubileum vierden.

In de plaats van den kantoorbediende K. H. ALINGS, wien op verzoek eervol ontslag werd verleend, werd benoemd de heer H. C. VISSER.

De magazijnmeester J. P. DONKERVLIET werd ontslagen. In zijne plaats werd benoemd de heer A. H. KEVERKAMP, die reeds 12 jaren als magazijnbediende werkzaam was. Tot magazijnbediende werd aangesteld de heer G. TEGEL.

In den loop van het jaar overleed de verpleger C. J. VAN RAVENZWAAI.

Op 1 Mei 1910 traden in werking de Bijzondere Voorschriften voor den Dienst der Gasthuizen, behoorende bij het Reglement voor de werklieden, werkzaam onder het Burgerlijk Armbestuur.

Een tabellarisch overzicht van de wisselingen in het geneeskundig personeel der beide Gasthuizen is achter dit verslag opgenomen.

Het aantal opgenomen patiënten bedroeg in

	1908	1909	1910
Binnen-Gasthuis	5342	5441	5446
Wilhelmina-Gasthuis	7488	7528	7652
Totaal	12830	12969	13098

Het aantal personen uit buitengemeenten opgenomen bedroeg in:

	1908	1909	1910
Binnen-Gasthuis . . .	88	102	127
Wilhelmina-Gasthuis .	222	252	248
Totaal	310 (2,42 pCt.)	354 (2,73 pCt.)	375 (2,86 pCt.)

Hieronder volgt een vergelijkende staat van het aantal verpleegdagen, den gemiddelden verpleegduur per hoofd, het grootste en kleinste aantal patiënten op één dag en het gemiddelde aantal patiënten in elk der beide gasthuizen verpleegd gedurende de laatste 10 jaren.

Binnen-Gasthuis.

Jaar	Aantal verpleeg-dagen	Gemiddelde verpleegduur per hoofd	Grootste cijfer	Kleinste cijfer	Gemiddeld per dag
1901	220.076	40.8	649	419	603
1902	235.933	40.8	708	566	646
1903	222.367	39.6	701	502	609
1904	225.089	37.4	712	507	615
1905	228.051	37.1	686	556	625
1906	219.415	38.6	688	494	601
1907	238.246	40.2	693	587	653
1908	240.716	40.3	705	612	658
1909	235.426 [1]	38.9	702	529	645
1910	234.267 [2]	38.4	705	485	642

Wilhelmina-Gasthuis.

Jaar	Aantal verpleeg-dagen	Gemiddelde verpleegduur per hoofd	Grootste cijfer	Kleinste cijfer	Gemiddeld per dag
1901 [3]	235.030	39.4	728	584	644
1902 [3]	259.297	39.8	781	633	710
1903 [3]	255.345	40.6	797	618	699
1904 [3]	257.409	41.5	797	620	703
1905 [3 en 4]	249.172	38	769	567	683
1906 [3 en 4]	292.255	37.3	878	716	801
1907 [3 en 4]	283.883	37.9	874	700	778
1908 [3 en 4]	289.531	34.7	869	724	791
1909 [3 en 4]	275.387	33.3	796	703	754
1910 [3 en 4]	273.937	32.7	813	689	751

[1]) De vermindering is in hoofdzaak toe te schrijven aan de verbouwing in de afdeeling van Prof. LANZ, tengevolge waarvan verschillende ziekenzalen eenigen tijd buiten dienst moesten gesteld worden.

[2]) De blijvende vermindering tegenover 1908 is een gevolg van het verrichten van belangrijke verfwerken in het klinisch ziekenhuis.

[3]) Wilhelminagasthuis en Vrouwenkliniek samen.

[4]) Sedert 16 October 1905 met de oogheelkundige kliniek samen.

AANDUIDING van het hoogste en het laagste cijfer der verpleegden op één dag in de beide Gasthuizen in het jaar 1910 aanwezig, met aanwijzing der datums waarop die cijfers in de Rapportboeken te vinden zijn.

Maanden	Hoogste cijfer				Laagste cijfer			
	Data	Totaal	Verdeeld over		Data	Totaal	Verdeeld over	
			Binnen-Gasthuis	Wilhelmina-Gasthuis			Binnen-Gasthuis	Wilhelmina-Gasthuis
Januari	28	1478	690	788	1	1364	659	705
Februari	15—16	**1511**	703 / 702	808 / 809	7	1460	689	771
Maart	1	1491	701	790	26	1372	677	695
April	26	1436	686	750	2	1376	673	703
Mei	10	1421	662	759	30	1327	608	719
Juni	7	1393	623	770	30	1291	562	729
Juli	6	1297	562	735	23	**1185**	490	695
Augustus	31	1296	591	705	1	1189	485	704
September	30	1386	653	730	5	1269	580	689
October	28	1475	683	792	1	1362	647	715
November	30	1497	698	799	14	1463	673	790
December	14	1509	702	807	31	1386	657	729

Onmiddellijke hulp na ongelukken werd verleend aan

	1908	1909	1910	
Binnen-Gasthuis	8799	8692	9597	personen
Wilhelmina-Gasthuis	3123	2524	3023	"
Totaal	11922	11216	12620	personen

Het aantal van naar het Armenhuis overgeplaatste personen, die geen gasthuisverpleging meer behoefden, en niet in staat waren in hun onderhoud te voorzien, bedroeg in

	1908	1909	1910	
Binnen-Gasthuis	18	24	29	personen
Wilhelmina-Gasthuis	21	12	19	"
Totaal	39	36	48	personen

Het aantal krankzinnigen in het Wilhelmina-Gasthuis bedroeg in

	1908	1909	1910
mannen	227	183	127
vrouwen	158	174	114
kinderen	1	0	0
Totaal	386	357	241

Staat der krankzinnigenbeweging in 1910.

OMSCHRIJVING		MANNEN		VROUWEN		KINDEREN	TOTAAL	
Aanwezig op 1 Januari 1910 . . .			22		17	0		39
Op machtiging ingekomen			38		35	0		73
Van de zenuwafdeeling ingekomen			67		62	0		129
Verpleegd in 1910			127		114	0		241
Overleden		9		11		—	20	
Verplaatst naar de zenuwafdeeling		18		5		—	23	
Hersteld of op verzoek ontslagen		18		25		—	43	
Overgebracht naar:	het Ned. Isr. krankz. gesticht, te Amsterdam	—		2		—	2	
	het Centr. Isr. krankz.gesticht te Apelpoorn	4		5		—	9	
	Meerenberg, te Bloemendaal .	27		23		—	50	
	Duin- en Bosch, te Castricum	10		7		—	17	
	Medemblik	—		—		—	—	
	Coudewater, te Rosmalen . .	—		—		—	—	
	het St. Servatiusgest. te Venray	2		—		—	2	
	het St. Annagest. te Venraij .	—		1		—	1	
	Zutphen of Warnsveld	8		14		—	22	
	Bloemendaal te Loosduinen .	3		5		—	8	
	Veldwijk te Ermelo	—		—		—	—	
	Wolfheze te Wolfhezen . . .	—		2		—	2	
	Utrecht	1		—		—	1	
	Oud-Rozenburg te Loosduinen	1		—		—	1	
	Maasoord te Poortugaal . . .	1		—		—	1	
	Reinier van Arkel te 's Bosch	—		1		—	1	
	Gheel in België	1		—		—	1	
	Veldzicht te Gorssel	—		1		—	1	
			103		102	0		205
Aanwezig op ult. December 1910			24		12	0		36
Sterfte ten honderd		7.08		9.65		—	8.3	
Uitgegaan als hersteld ten honderd		14.17		21.93		—	17.8	
Verpleegdagen		7200		5432		—	12632	
Gemiddeld getal verpleegdagen per verpleegde		56.7		47.65		—	52.41	

OMSCHRIJVING	MANNEN	VROUWEN	KINDEREN	TOTAAL
Van de zenuwafdeeling werden overgeplaatst naar:				
het Ned. Isr. Krankz.gesticht te Amsterdam	2	2	—	4
het Centraal Isr. Krankz.gesticht te Apeldoorn	19	13	—	32
Meerenberg te Bloemendaal . . .	17	29	—	46
Duin- en Bosch te Castricum . .	24	50	—	74
Coudewater te Rosmalen	2	—	—	2
het St. Servatiusgesticht te Venraij	7	—	—	7
het St. Annagesticht te Venraij .	—	13	—	13
Zutfen of Warnsveld	20	26	—	46
Bloemendaal te Loosduinen . . .	1	1	—	2
Veldwijk te Ermelo	—	1	—	1
Wolfhezen te Wolfhezen	1	—	—	1
Utrecht	—	2	—	2
Gheel in België	2	—	—	2
Totaal	95	137	—	232

Voorts werd naar „Meerenberg" te Bloemendaal doorgezonden, zonder als patiënte te zijn opgenomen: 1 vrouw, en werden teruggebracht naar het St. Servatiusgesticht te Venraij: 2 mannen; naar „Duin en Bosch" te Castricum: 2 vrouwen en naar het Centraal Isr. Krankzinnigengesticht te Apeldoorn: 1 vrouw.

Van de patiënten van het Binnen-Gasthuis werden verpleegd: 31 te Bergen aan Zee en 4 te Hengelo; buitendien van die van het Wilhelmina-Gasthuis: 37 te Bergen aan Zee, 12 in Heideheuvel te Hilversum, 3 in Hooglaren, 9 te Oosterbeek en 1 te de Bilt; en werden overgeplaatst: 4 naar Meer en Bosch te Heemstede, 3 naar Bethesda en Sarepta te Haarlem, 2 naar het St. Annagesticht en 6 naar het St. Josephgesticht, beide te Heel, en 2 naar Groot-Emaus te 's Heerenloo.

De verpleging te Bergen aan Zee geschiedde in het in 1908 geopende, door ons Burgerweeshuis gestichte, herstellingsoord voor kinderen.

Ten behoeve van het klinisch onderwijs werden verpleegd in:

	1908	1909	1910	
Binnen-Gasthuis . . .	112	128	131	personen
Wilhelmina-Gasthuis .	108 [1]	106 [2]	85 [3]	„
Totaal	220	234	216	personen

[1] Waarvan 22 in de oogheelkundige kliniek, de overigen in de vrouwenkliniek.
[2] „ 22 „ „ „ „ „ „ „ „ „
[3] „ 24 „ „ „ „ „ „ „ „ „

Voor kostgeld werden verpleegd tegen volledige vergoeding in:

	1908	1909	1910	
Binnen-Gasthuis	516	615	609	patiënten
Wilhelmina-Gasthuis . .	353	490	576	〃
Totaal	869	1105	1185	patiënten

Tegen gedeeltelijke vergoeding in:

	1908	1909	1910	
Binnen-Gasthuis	946	985	1033	patiënten
Wilhelmina-Gasthuis . .	1120	1167	1321	〃
Totaal	2066	2152	2354	patiënten

Voor rekening der Politie werden verpleegd in het Binnen-Gasthuis 53 personen met 1848 verpleegdagen, en in het Wilhelmina-Gasthuis 75 personen met 2034 verpleegdagen.

Voor rekening van de Brandweer werden verpleegd in het Binnen-Gasthuis 3 personen met 35 verpleegdagen, in het Wilhelmina-Gasthuis 2 personen met 27 verpleegdagen.

Voor rekening van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst werden verpleegd in het Binnen-Gasthuis 5 personen met 176 verpleegdagen. (verpleging volgens door werkgevers gesloten verzekering voor ziekenhuisverpleging).

Wij laten hier wederom volgen de tabel, aanwijzende de verdeeling der opgenomen patiënten naar den godsdienst dien zij belijden.

Binnen-Gasthuis.

GODSDIENST	1908		1909		1910	
	Aantal	In procenten	Aantal	In procenten	Aantal	In procenten
Nederduitsch Hervormd	3010	56,3	2812	51,7	2794	51,2
Roomsch-Katholiek	1131	21,2	1181	21,7	1182	21,7
Evang. Luthersch	377	7,1	414	7,6	439	8
Nederl. Israëlietisch	270	5	206	3,8	183	3,4
Nederl. Gereformeerd	142	2,7	260	4,8	282	5,2
Herst. Evang. Luthersch	96	1,8	112	2,1	89	1,6
Doopsgezind	101	1,9	89	1,6	99	1,8
Oud-Katholiek	16	4,	7	6,7	3	7,1
Port. Israëlietisch	11		4		5	
Waalsch Gereformeerd	12		12		9	
Christelijk „	12		18		19	
Apost. Gemeente	19		28		24	
Remonstrant	23		26		28	
Mohamedaansch	2		1		3	
Eng. Episc. Kerk	3		2		—	
Baptist	1		—		1	
Vrije Gemeente	4		—		—	
Heiligen der laatste dagen. . . .	2		—		2	
Onbekend	—		6		—	
Geen	110		263		284	
	5342	100	5441	100	5446	100

(De percentages 4, / 6,7 / 7,1 gelden gezamenlijk voor de rijen Oud-Katholiek t/m Geen, aangegeven met een accolade.)

Wilhelmina-Gasthuis.

GODSDIENST	1908		1909		1910	
	Aantal	In procenten	Aantal	In procenten	Aantal	In procenten
Nederduitsch Hervormd	4001	53,4	3720	49,4	3644	47,7
Roomsch-Katholiek	1753	23,4	1921	25,5	1899	24,9
Evang. Luthersch	508	6,7	513	6,8	525	6,8
Ned. Israëlietisch	397	5,3	353	4,6	392	5,1
Nederl. Gereformeerd	177	2,3	210	2,7	306	4
Hersteld Evang. Luthersch	142	1,8	132	1,7	139	1,8
Doopsgezind	153	2,2	112	1,4	165	2,1
Oud-Katholiek	10	4,9	14	7,9	7	7,6
Port. Israëlietisch	19		14		18	
Waalsch Gereformeerd	20		17		20	
Apost. Gemeente	26		32		26	
Remonstrant	50		41		38	
Eng. Episc. Kerk	4		—		2	
Baptist	1		1		1	
Vrije Gemeente	5		4		3	
Heiligen der laatste dagen	2		2		4	
Mohamedaansch	—		3		—	
Onbekend	24		74		—	
Geen	196		365		463	
	7488	100	7528	100	7652	100

Ter vergelijking met voorgaande jaren volgt hier wederom een tabel der prijzen, waarvoor de voornaamste benoodigdheden in de laatste 3 jaren werden aanbesteed:

	In 1908/9 geleverd voor	In 1909/10 geleverd voor	In 1910/11 geleverd voor
Rundvleesch zond. been per 1 K.G.	*f* 0,705	*f* 0,72	*f* 0,755
Varkensvleesch . . . . „ 1 „	„ 0,685	„ 0,765	„ 0,769
Eieren . . . . . . per 100 stuks	„ 3,575	„ 4,19	„ 3,89
Boter . . . . „ 1 K.G.	„ 1,32	„ 1,32	„ 1,345
Margarine . . . . „ 1 „	„ 0,56	„ 0,56	„ 0.61
Melk, zoete . . per vat (30 L.) B.G.	„ 1,85	„ 1,90	„ 1,95
Melk, zoete . . per vat (30 L.) W.G.	„ 1,80	„ 1,89	„ 1,95
„ karne- . . . per Liter	„ 0,0233	„ 0,03	„ 0,03
Brood, tarwe . . . „ 1 K.G.	„ 0,123	„ 0,133	„ 0,1125
„ rogge . . . „ 1 „	„ 0,075	„ 0,074	„ 0,0595
Aardappelen, schaft „ Hectol.	„ 1,75	„ 2,10	„ 2,95
Beschuit . . . . . „ 100 stuks	„ 0,55	„ 0,55	„ 0,43
Koffie . . . . . . „ 1/2 K.G.	„ 0,4460 gemidd.	„ 0,4025 gemidd.	„ 0,4363 gemidd.
Rijst . . . . „ 100 „	„ 10,80	„ 9,50	„ 9,50
Vlamkolen . . per 1000 K.G. B.G.	„ 10,42	„ 9,62	„ 8,935
Vlamkolen . . per 1000 K.G. W.G.	„ 10,32	„ 9,22	„ 8,69
Zeegras . . . . . per 100 K.G.	„ 9,25	„ 9,90	„ 9,40
Turf, lange . . . . „ 100 stuks	„ 0,518	„ 0,508	„ 0,54
„ machinale . „ 100 „	„ 0,575	„ 0,58	„ —
Stroo . . . . . . „ 1000 K.G.	„ 25,98	„ 34,40	„ 33,90

In de apotheek van het Binnen-Gasthuis werden de volgende aantallen recepten gereedgemaakt:

Voor het Gasthuis	231.337	recepten
„ „ Armenhuis	13.627	„
„ de Inrichting voor Stads-bestedelingen . . .	362	„
„ „ Geneeskundig bedeelden	15.719	„
„ „ Politie	1.540	„
„ „ Brandweer	1.684	„
„ „ Zittinglokalen en Stadspoliklinieken . . .	9.246	„
„ „ Polikliniek van het O. L. Vr. Gasthuis .	45	„
„ het Personeel van den Gem. Gen. Dienst . .	471	„
„ „ Uitwonend Gasthuispersoneel	189	„
Te zamen	274.220	recepten

Het totaal bedroeg in 1907	282.929	recepten
„ „ „ „ 1908	285.252	„
„ „ „ „ 1909	282.547	„

In de apotheek van het Wilhelmina-gasthuis werden gereedgemaakt:

in 1907	. . . . .	296.294	recepten
〃 1908	. . . . .	325.535	〃
〃 1909	. . . . .	318.997	〃
〃 1910	. . . . .	328.139	〃 namelijk:

Voor het Gasthuis	291.920	recepten
〃 de Polikliniek v. d. Gynaecologische Afd.	1.670	〃
〃 〃 〃 〃 Oogziekten	3.922	〃
〃 〃 Geneeskundig bedeelden	22.138	〃
〃 〃 Politie	7.072	〃
〃 〃 Brandweer	60	〃
〃 〃 Stadsbestedelingen	57	〃
〃 het Personeel a/d. Gem. Gen. Dienst .	119	〃
〃 〃 uitwonend Gasthuispersoneel . . .	330	〃
〃 〃 zittinglokaal Const. Huijgensstraat	851	〃

De kosten van den verpleegdag bedroegen in:

Jaar.	Binnen-gasthuis.	Wilhelmina-gasthuis.	Dooreen.
1899	f $1,63^{309}$	f $1,13^{816}$	f $1,35^{13}$
1900	〃 $1,79^{970}$	〃 $1,21^{885}$	〃 $1,52^{91}$
1901	〃 $1,86^{960}$	〃 $1,41^{972}$	〃 $1,63^{73}$
1902	〃 $1,71^{629}$	〃 $1,38^{108}$	〃 $1,53^{80}$
1903	〃 $1,68^{064}$	〃 $1,50^{145}$	〃 $1,58^{49}$
1904	〃 $1,74^{443}$	〃 $1,57^{460}$	〃 $1,65^{39}$
1905	〃 $1,70^{511}$	〃 $1,63^{128}$	〃 $1,66^{654}$
1906	〃 $1,84^{296}$	〃 $1,62^{722}$	〃 $1,71^{974}$
1907	〃 $1,87^{353}$	〃 $1,74^{521}$	〃 $1,80^{376}$
1908	〃 $1,87^{306}$	〃 $1,74^{903}$	〃 $1,80^{534}$
1909	〃 $1,98^{444}$	〃 $1,84^{615}$	〃 $1,90^{988}$
1910	〃 $2,08^{049}$	〃 $1,89^{290}$	〃 $1,97^{937}$

In de stoomwasscherij van het Wilhelmina-gasthuis werden in 1910 gewasschen:

voor het Binnen-Gasthuis	patiënten- en huishoudgoed .	1.023.930	stuks
〃 〃 〃 〃	voor verpleg. en huish. person.	189.554	〃
〃 〃 Wilhelmina 〃	patiënten- en huishoudgoed .	2.357.168	〃
〃 〃 〃 〃	voor verpleg. en huish. person.	315.382	〃
	Totaal	3.886.034	stuks

en gestreken:

voor het Binnen-gasthuis	voor patiënten	29.204	stuks
〃 〃 〃 〃	〃 verpl. en huish. person.	72.665	〃
〃 〃 Wilhelmina 〃	〃 patiënten	16.748	〃
〃 〃 〃 〃	〃 verpl. en huish. person.	147.565	〃
	Totaal	266.182	stuks

benevens gewasschen: voor het Binnen-gasthuis . . .	2602	dekens
〃 〃 Wilhelmina 〃 . . .	1220	〃
Totaal	3822	dekens

Binnen-Gasthuis.

Naar aanleiding van het bovenaangehaalde ongeval met de personenlift in het Verband van Prof. LANZ werd de stuurinrichting van deze lift, welke nog van oude constructie was, zoodanig verbeterd dat eene zelfde soort veiligheid, welke reeds aan de deuren van de liftschacht bestond (nl. dat tegelijk met het in beweging brengen van de liftkooi de deuropening afgesloten werd) thans ook *in* de liftkooi werd aangebracht, zoodat deze thans niet meer in beweging kan worden gebracht, alvorens de daarin geplaatste schuifhekken gesloten zijn. Tegelijkertijd werd ook het bestaande schuifhek in de liftkooi van het Verband van Prof. ROTGANS op dezelfde wijze veranderd.

De zolderverdieping op het middengedeelte van het Klinisch Ziekenhuis werd zoodanig vertimmerd dat eene aanwinst van 9 dienstboden-slaapkamers verkregen werd, waaraan groote behoefte bestond, terwijl ook de zolder boven het nieuwe keukengebouw geheel tot slaapgelegenheid voor dienstboden werd benut.

Een der sectiekamers in het gebouw voor anatomische pathologie werd op verzoek van Prof. DE VRIES tot laboratorium verbouwd en eenige wijzigingen in het auditorium en spectatorium aangebracht, welk laatste lokaal voortaan tevens als sectiezaal zal worden gebruikt. Met een en ander ging tegelijkertijd eene verbetering van den grooten lijkenkelder gepaard.

De onvoldoende inrichting der kinderziekenzalen, waarop in het vorig jaarverslag gewezen werd, is nog niet verbeterd. Ook moest wederom in het afgeloopen jaar meermalen de afdeeling gesloten worden wegens het uitbreken van infectieziekten onder de patientjes. De Commissie hoopt in een volgend verslag er op te kunnen wijzen, dat hier een afdoende verbetering is aangebracht, daar de plannen voor den bouw eener nieuwe Kinderkliniek reeds bij de afdeeling Publieke Werken in behandeling zijn.

Wilhelmina-Gasthuis:

Den 27sten Juli werd een aanvang gemaakt met den bouw der nieuwe steenen barak.

Den 16den Augustus werd de houten observatiebarak door de leveranciers opgeleverd.

Plannen voor een belangrijke uitbreiding der vrouwenkliniek zijn in bewerking.

Inkomsten van de beide Gasthuizen in 1910.

OMSCHRIJVING		OPBRENGST
12 maanden rente van *f* 700.— à 2½ % Inschr. Grootb. .	*f*	17,50
Huren van huizen O. Z. Achterburgwal 229 en Kloveniersburgwal 90, 94, 96 en 98	„	5.320.—
Landerijen	„	30.—
Diversen, als Erfpacht en Oud Eigens	„	33,06⁵
Kostgelden	„	90.874,82⁵
Inkomsten van onderscheiden aard	„	4.804.14
Vergoeding, traktement van 8 Assist. geneesheeren . . .	„	8.600.—
Vergoeding voor genees- en verbandm. en begrafeniskosten	„	12.163,42
Bijdrage in de kosten van behandeling van patiënten, speciaal ten dienste van het onderwijs	„	12.513,67
Restitutie van kosten voor behandeling en transport van behoeftige krankzinnigen	„	18.080,95
Subsidie uit de gemeentekas	„	904.692,31
TOTAAL	*f*	1.057.129,88

De Commissie uit het Burgerlijk Armbestuur
voor de Gasthuizen,

C. B. POSTHUMUS MEIJJES,
Voorzitter.

Mr. G. J. SALM,
Secretaris.

STAAT van Geneesheeren-Assistenten in het Binnen-Gasthuis, over het jaar 1910.

AFDEELINGEN	NAMEN	Datum van aanstelling	Datum van vertrek	Aanteekeningen
Prof. Winkler . . .	Dr. D. M. van Londen	16 Dec. 1903	15 Sept. 1910	
	J. F. Stuurman . . .	16 Sept. 1908	15 Sept. 1910	
	Mej. E. A. J. Potter .	16 Nov. 1909		
	Dr. E. de Vries . . .	16 Sept. 1910		
	K. M. Ch. Herzberg .	16 Sept. 1910		
	Mej. C. J. d'Ancona .	16 Sept. 1910		
„ Pel	Dr. O. I. Wijnhausen .	1 Sept. 1905		Buiteng. uitwonend
	Dr. J. W. Blooker . .	1 Mei 1908	30 April 1910	
	N. Voorhoeve	16 Sept. 1908		Buiteng. uitwonend
	Dr. J. C. Schippers . .	16 Sept. 1909		
	Dr. P. H. Enthoven .	1 Mei 1910		
„ Ruitinga . . .	L. Pel	1 Febr. 1909		
	D. Apituley	1 Juni 1910		
„ Rotgans . . .	J. H. Kuijjer	16 Sept. 1908		
	P. H. van Roojen . .	16 Sept. 1908		
	A. van Seventer . . .	1 Dec. 1908	15 Sept. 1910	Buiteng. inwonend
	L. J. Büller.	16 Sept. 1910		Buiteng. inwonend
„ Lanz	D. van Cappellen . .	1 Sept. 1905		Buiteng. uitwonend
	J. M. van Dam . . .	16 Sept. 1906		
	J. van Assen	1 Juni 1908	31 Jan. 1910	Buiteng. inwonend
	M. A. de Kock . . .	16 Sept. 1908		
	C. H. ten Horn . . .	1 Febr. 1910		Buiteng. inwonend
	F. Hijmans	16 Sept. 1910		Onbez. b.gew. uitw.
„ Mendes da Costa	W. J. Angenent . . .	16 Sept. 1909	15 Sept. 1910	
	C. Goedhart	16 Oct. 1909		
	H. Struve	16 Sept. 1910		Buiteng. uitwonend
„ Burger . . .	P. H. G. van Gilse . .	1 Juli 1908	15 Jan. 1910	
	A. Roozendaal. . . .	16 Jan. 1910		
J. Ed. Stumpff, Geneesheer-Directeur	L. G. Heilbron . . .	16 Sept. 1907		
	Dr. C. M. R. Heijnsius van den Berg . . .	27 Dec. 1907		Buiteng. uitwonend
Dr. J. de Bruin . .	Mej. C. Kommers . .	16 Sept. 1908	15 Sept. 1910	
	Mej. J. Polenaar . . .	16 Sept. 1910		
Wachtkamer . . .	H. Pop	1 Maart 1894		
	J. L. A. Wynne . . .	1 Maart 1903		
	C. H. W. Drenth . .	16 Juli 1903		
	Dr. C. S. Stokvis . .	1 April 1905		
Prosector-Bacterioloog	F. Meursing	23 Jan. 1899		
Consult. Oogheelk. .	Dr. W. H. Smit . . .	1 Mei 1906		

STAAT van Hoofdverpleegsters en Hoofdverpleger in het Binnen-Gasthuis, over het jaar 1910.

NAMEN	DATUM VAN Aanstelling tot Verpleegster	Aanstelling tot Hoofd-verpleegster	AANMERKINGEN
	HOOFDVERPLEEGSTERS		
C. de Nijs	7 Mei 1889	16 Sept. 1893	
A. Oosterveen	1 Mei 1895	1 Oct. 1898	
J. H. M. Haije	1 Juni 1893	11 Dec. 1900	Van 1 Juni 1893—10 Dec. 1900 in het W. G.
D. Westerdijk	1 Juli 1899	1 Juni 1904	Interr. van 1 Apr. '03—16 Mei '04
J. Hofstee	15 Nov. 1894	16 Jan. 1905	
M. van Teutem . . .	15 Dec. 1895	1 Mei 1900	Int. v. 16 Sept. '99—1 Mei 1900 en van 16 Sept. '01—1 Juni '05
M. W. Melchior . . .	15 Aug. 1901	1 Nov. 1905	
C. E. Popkes	15 Febr. 1901	1 Juni 1906	
C. A. Bakker	16 Maart 1903	15 Juli 1906	
M. M. J. Karstens . .	1 Juni 1903	1 April 1908	
G. Fennema	1 April 1898	1 Mei 1902	Int. van 1 Sept. '05—19 Apr. '08
G. F. H. Dangremond .	15 Dec. 1897	1 Nov. 1909	Int. v. 16 Jan. '98—15 Jan. 1900 en van 1 Juli '05—16 Juli '06
D. H. J. S. Schöffer . .	1 Nov. 1902	16 Jan. 1910	Int. van 1 Nov. '05—16 Jan. '10
	HOOFDVERPLEGER		
H. van Grol	1 Dec. 1890	1 Jan. 1903	Van 24 April 1897—13 Dec. 1900 in het W. G.

STAAT van Geneesheeren en Geneesheeren-Assistenten in het Wilhelmina-Gasthuis over 1910.

NAMEN	Datum van aanstelling	Datum van vertrek	AANMERKINGEN
Dr. T. Tanja	1 Jan. 1901		Uitwonend Geneesheer
Dr. F. S, Meijers . . .	1 Maart 1905		„ „
Dr. J. van Campen . .	1 Juli 1909		„ Chirurg
Dr. K. H. Bouman . .	15 Oct. 1905		„ Geneesheer
Dr. H. J. M. Schoo . .	1 April 1906		Pathol. Anat. Bacterioloog
Dr. Ina van Rij—Hoekstra	1 Juni 1906		Assistente v. d. ochtendw.
J. P. van Dongen . .	30 Maart 1907	19 Nov. 1910	Geneesheer-Assistent
A. Kappelhoff	1 Juni 1908	23 Jan. 1910	„ „
Dr. J. Tjeenk Willink .	16 Sept. 1908	15 Sept. 1910	„ „
J. W. van Bisselick . .	1 Nov. 1908		„ „
Dr. J. M. Wentzel . .	29 Jan. 1909		„ „
Dr. W. van Woerkom .	1 Mei 1909		„ „
N. Faber	15 Sept. 1909		„ „
J. K. W. Weijgers . .	16 Sept. 1909		„ „
Mej. R. E. S. v. Gelder	20 Sept. 1909	15 Jan. 1910	Tijdelijk
Mej. C. C. Vis	1 Dec. 1909	30 Sept. 1910	Geneesheer-Assistent
W. J. H. Maschhaupt .	10 Jan. 1910	3 Oct. 1910	„ „
A. W. Mulock Houwer .	16 Jan. 1910		„ „
J. de Groot	24 Jan. 1910		„ „
J. Langelaan	16 Sept. 1910		„ „
Dr. J. N. Voorhoeve . .	3 Oct. 1910		„ „
W. F. Bijvoet	1 Oct. 1910		„ „
H. A. Lubbers	20 Nov. 1910		„ „

STAAT van Hoofdverpleegsters in het Wilhelmina-Gasthuis over het jaar 1910.

NAMEN	DATUM VAN		AANMERKINGEN
	Aanstelling tot Verpleegster	Aanstelling tot Hoofd-verpleegster	
J. K. P. Ross . . .	1 Dec. 1892	1 Mei 1898	Interruptie van 15 April 1897—1 Febr. 1898 en van 19 Dec. 1899—17 Sept. 1900
P. J. M. Zimmermann	20 Jan. 1896	1 Oct. 1902	
E. A. Boetje . . .	1 Mei 1899	1 April 1903	
A. Vis	1 Mei 1893	25 „ 1903	Interruptie van 15 Juli 1897—25 April 1903
E. de Liefde . . .	1 Nov. 1896	16 Mei 1903	Interruptie van 1 Dec. 1901—1 Febr. 1902
A. W. van Neck . .	20 Nov. 1903	1 Jan. 1909	7 April 1910 vertrokken
L. M. v. d. Wal . .	1 Mei 1899	15 „ 1905	
D. Scheltens . . .	16 Aug. 1901	1 Aug. 1906	
E. E. Rensen . . .	23 Mei 1900	1 Jan. 1907	
M. L. Boissevain . .	14 Aug. 1901	1 Mrt. 1909	Interruptie van 8 Jan. 1907—1 Maart 1909
N. v. d. Muizenberg .	1 Febr. 1904	16 Juni 1909	Interruptie van 5 Nov. 1907—1 Mei 1908
E. Th. Verbeeten . .	1 Mei 1904	1 Juli 1909	
J. C. Drenth . . .	1 Jan. 1904	8 April 1910	

STAAT van het Verplegend personeel in het Binnen-Gasthuis en Wilhelmina-Gasthuis over het jaar 1910.

	Aanwezig op 1 Januari 1910	Aangesteld	Ontslagen	Overleden	Aanwezig op 31 December 1910
	Binnen-gasthuis.				
Mannen . .	39	5	2	—	42
Vrouwen . .	164	52	37	—	179
	Wilhelmina-gasthuis.				
Mannen .	28	10	9	1	28
Vrouwen . .	242	109	95	—	256

INHOUD

Bijlagen.

II. INRICHTING VOOR STADSBESTEDELINGEN.

III. BURGERWEESHUIS.

IV. GASTHUIZEN.

AMSTERDAM, 30 April 1911.

Wij hebben de eer U hiernevens te doen toekomen het verslag omtrent den staat en de werking der Stads-bank-van-leening over het jaar 1910.

Commissarissen der Stads-bank-van-leening

JITTA,
Voorzitter.
J. P. H. KROON,
Secretaris.

Aan
Heeren Burgemeester en Wethouders.

VERSLAG van den toestand der Stads-bank-van-leening te Amsterdam over het jaar 1910.

COLLEGE VAN COMMISSARISSEN.

Het College van Commissarissen bestond op 1 Januari 1910 uit de heeren Dr. N. M. JOSEPHUS JITTA, Voorzitter, J. G. SCHLENCKER, A. HARMSEN JR., J. J. S. R. ZIMMERMAN en M. H. G. Th. FIEDELDY DOP.

Aan de beurt van aftreden was ditmaal de heer J. J. S. R. ZIMMERMAN, die in de zitting van den Gemeenteraad van 14 December 1910 opnieuw werd benoemd en zich bereid verklaarde deze herbenoeming aan te nemen.

Het secretariaat werd waargenomen door den heer Mr. J. P. H. KROON, commies bij de afdeeling Armwezen.

ALGEMEEN OVERZICHT.

In het afgeloopen jaar werden beleend 1.209.051 panden tot een bedrag van *f* 4.879.576,45.

Het aantal panden was 51.701 meer, het voorschot *f* 147.276,10 hooger dan in het vorige jaar.

De toename van het voorschot was het grootst aan Bank 1 en bedroeg *f* 74.970,65, die van het aantal panden aan Bank 12, waar er 20762 meer werden beleend.

Een kort overzicht van het verhandelde geeft de volgende staat:

	AANTAL VOORSCHOTTEN	BEDRAG VOORSCHOTTEN.
Saldo op 1 Januari 1910	239.652	*f* 1.315.537,20
Verstrekt voorschot in 1910 . . .	1.209.051	„ 4.879.576,45
Te zamen	1.448.703	*f* 6.195.113,65
Afbetaald in 1910	1.168.628	„ 4.689.809,25
	280.075	*f* 1.505.304,40
Terugontvangen voorschot door verkoop	45.360	„ 185.562,25
Saldo voorschot op 31 Dec. 1910 .	234.715	*f* 1.319.742,15

Ondanks den meerderen omzet in 1910 is echter de opbrengst der rente nog *f* 10.123,94 lager dan vorig jaar.

Als oorzaken dezer ongunstige uitkomst zijn te noemen:

a de vermindering der gemiddelde waarde van de beleende panden. In 1908 was het gemiddelde voorschot *f* 4,23, in 1909 *f* 4,09, in 1910 *f* 4,04;

b de toename der beleening tot het laagste tarief à 6 %, waartoe in 1909 behoorde 535.925 en in 1910 584.971 panden, dus 49.046 panden meer;

c de toename der weekpanden. Deze bedroegen in 1908, 1909 en 1910 respectievelijk 462.347, 496.527 en 552.953;

d de kortere duur der beleeningen, die bijna in alle categorieën viel waar te nemen. Van de categorie der beleeningen à *f* 40.—, bijvoorbeeld was de gemiddelde staantijd slechts 110 dagen in 1910, tegen 123½ dag in 1909. Een verschil dus van ± 13,5 dag.

De meeste der hier genoemde omstandigheden zijn te verklaren door de vermeerdering van het aantal onzer beleenplaatsen, waardoor enkele huizen van koop met recht van wederinkoop zich genoodzaakt zagen hunne zaken op te heffen en de panden, die van deze huizen tot ons komen, zijn meest van geringe waarde.

De onder *d* genoemde kortere duur der beleeningen kan moeilijk anders dan als een gunstig teeken voor den algemeenen toestand worden beschouwd.

De verkoop van panden wegens het niet tijdig terugbetalen der verstrekte voorschotten was grooter dan in het vorige jaar en betrof 45.360 panden, tegen 43.516 in 1909.

Van de verkochte panden brachten er 29.895 een bedrag van *f* 29.365,85^5 meer op dan het daarop verstrekte voorschot, rente en onkosten; 2602 gaven een verlies van *f* 2.820,12. De overige 12.863 gaven noch overschot noch schade.

Het overschot bedroeg 15,83 %, de schade 1,52 % van het totaal voorschot op de verkochte panden verstrekt. In 1909 waren deze cijfers resp. 16,30 en 1,80 %.

De in 1909 gegeven voorschotten werden, voor zoover ze in dat jaar nog niet waren terugbetaald, in 1910 bij lossing of bij den verkoop geïnd. In het geheel werd terugbetaald 96,15 % van het bedrag en moest 3,85 % uit de opbrengst van den verkoop worden gevonden. Deze cijfers waren in 1907 resp. 95,49 en 4,51; in 1908 resp. 96,30 en 3,70.

Het aantal weekpanden was in 1910 552.953, tegen 496.527 in 1909; uitgedrukt in percenten van het geheele aantal geloste panden is dit 47,3 en 43,8, zoodat ook percentsgewijs het aantal meer is.

Volgens den staat op pag. 33 leverden de panden, bestaande uit gebruikte kleederen en gebruikt beddegoed, waarvan de rente op 6 % gesteld is, een verlies op van *f* 69.679,97.

De overige panden beneden *f* 3.— gaven een verlies van *f* 27.453,65.

De hulpbank A, Nassauplein 1, werd 1 November geopend en beleende de maanden November en December reeds 8059 panden, waardoor de Banken 7, 8 en 9 ontlast werden. Vooral voor Bank 8 was eenige verlichting reeds lang gewenscht.

De Bank in de Wijttenbachstraat leverde in 1910 slechts een verlies op van circa *f* 2500.

De prijzen van diamant, aanvankelijk vast, gingen later voor mindere kwaliteiten iets terug.

De zilverprijs was in dit jaar gemiddeld *f* 3 per K.G. lager dan in 1909.

In de diamantnijverheid werd geregeld doorgewerkt.

Hoewel in 1910 de gemiddelde disconto-rente bij de Nederlandsche Bank voor wissels 4,23 % en voor promessen 4,73 % bedroeg, is de uitkeering van 4 % rente over het door de Gemeente verschafte bedrijfskapitaal niet verhoogd.

In verband met de reeds gemelde mindere renteopbrengst kon aan het eigen kapitaal der Bank slechts een rente worden toegevoegd van 2½ %. Met inbegrip daarvan bedroeg het op 31 December *f* 532.734,87.

Door den Directeur der Publieke Werken is dato 23 December een plan ingediend tot verbouwing van Bank 1, welks uitvoering met verlangen wordt tegemoet gezien.

Voortdurend kwamen weder handelingen te onzer kennis, waarbij onder bedriegelijke voorgevens (strafbaar volgens art. 326 Wetboek van Strafrecht) gelden werden te leen verkregen op onderpand van beleenbriefjes, die betrekkelijk weinig waarde hadden.

Gewoonlijk werd dan de kwitantie hooger gesteld dan het ontvangen bedrag of een aandeel in de winst, welke met het geleende bedrag gemaakt zou worden, als lokmiddel aangeboden, doch was eenmaal het geld uit handen gegeven, dan bleek dit geheel verloren te zijn.

Hoewel de Amsterdamsche politie verschillende personen heeft gesignaleerd en in de dagbladen al menige waarschuwing voorkwam, schijnen er vooral te Rotterdam nog velen in te loopen tot bedragen van *f* 1000 à *f* 10.000.

Om deze redenen is op de beleenbriefjes der Bank nog een extra waarschuwing gesteld, om zich met dergelijke aanbiedingen niet in te laten.

Aan het einde des jaars kwam de Wet tot Regeling van Banken van Leening tot stand, nadat het oorspronkelijk ontwerp in de Tweede Kamer aanmerkelijk was gewijzigd en verbeterd.

Met ingenomenheid kan hier melding worden gemaakt van het bezoek der Commissie voor de Bank van Leening te 's-Gravenhage op 24 November ter bezichtiging onzer inrichtingen.

Beleening.

De beleening in 1910 per bank was als volgt:

	Aantal panden	Voorschot	Gem. per pand
Bank 1 O.Z. Voorburgwal 300. . .	78.184	*f* 1.231.765,85	*f* 15,75
„ 2 Rechtboomsloot 5—7 . . .	130.744	„ 442.682,40	„ 3,39
„ 3 Borgerstraat 11	108.827	„ 289.744,20	„ 2,66
„ 4 Nieuwe Lepelstraat 20 . .	60.281	„ 273.771,40	„ 4,54
„ 5 Leidschekruisstraat 36 . .	73.116	„ 275.405,50	„ 3,77
„ 6 Prinsengracht 437.	104.069	„ 319.080,45	„ 3,07
„ 7 Marnixstraat 315	123.288	„ 369.919,70	„ 3.—
„ 8 Lindengracht 204	162.309	„ 388.581,95	„ 2,39
„ 9 Heerenmarkt 10—12 . . .	101.632	„ 430.924,15	„ 4,24
„ 10 Conradstraat 18E	114.493	„ 285.844,95	„ 2,50
„ 11 Gerard Doustraat 156 . . .	89.475	„ 372.478,30	„ 4.16
„ 12 Wijttenbachstraat 7	54.574	„ 180.534,40	„ 3,31
Hulpb. A Nassauplein 1	8.059	„ 18.843,20	„ 2,34
	1.209.051	*f* 4.879.576,45	*f* 4,04

De grootste beleening per dag had plaats den dag na Pinksteren, den 17den Mei, bij Bank 8 en betrof 1221 panden. In 1909 was de grootste beleening per dag eveneens aan die bank, en den dag na Pinksteren en bedroeg 1308 panden.

Vergeleken bij het vorige dienstjaar, is het aantal panden aan de banken 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en A hooger geweest, terwijl het voorschot eveneens hooger was aan de banken 1, 6, 7, 8, 9, 10, 12 en A, hetgeen blijkt uit den volgenden staat:

	Panden		Voorschot	
	Minder beleend in 1910 dan in het vorige jaar	Meer beleend in 1910 dan in het vorige jaar	Minder beleend in 1910 dan in het vorige jaar	Meer beleend in 1910 dan in het vorige jaar
Bank N°. 1	—	604	*f* —.—	*f* 74.970,65
„ „ 2	382	—	„ 14.709,15	„ —.—
„ „ 3	—	810	„ 6.125,60	„ —.—
„ „ 4	2.713	—	„ 11.762,60	„ —.—
„ „ 5	—	859	„ 4.225,45	„ —.—
„ „ 6	—	3.136	„ —.—	„ 10.122,35
„ „ 7	—	9.547	„ —.—	„ 13.452,90
„ „ 8	—	2.647	„ —.—	„ 3.907.—
„ „ 9	—	336	„ —.—	„ 11.694,05
„ „ 10	—	6.326	„ —.—	„ 6.132,30
„ „ 11	—	1.710	„ 4.522,70	„ —.—
„ „ 12	—	20.762	„ —.—	„ 49.499,15
Hulpbank A	—	8.059	„ —.—	„ 18.843,20
	3.095	54.796	*f* 41.345,50	*f* 188.621,60
	meer 51.701 panden		meer *f* 147.276,10 voorschot	

De beleening per maand was in 1910:

Maand	Panden	Voorschot	Gemiddeld per pand
Januari	98.289	*f* 397.687,90	*f* 4,05
Februari	88.584	„ 351.377,35	„ 3,97
Maart	98.111	„ 396.696,15	„ 4,04
April	91.825	„ 378.443,70	„ 4,12
Mei	93.780	„ 401.746,75	„ 4,28
Juni.	104.628	„ 426.077,60	„ 4,07
Juli	101.702	„ 411.698,45	„ 4,05
Augustus	110.645	„ 436.738,75	„ 3,95
September	103.120	„ 403.159,35	„ 3,91
October	107.120	„ 409.415,20	„ 3,82
November	104.005	„ 425.892,15	„ 4,09
December	107.242	„ 440.643,10	„ 4,11
	1.209.051	*f* 4.879.576,45	*f* 4,04

Omtrent de verdeeling van de voorschotten in aantal en bedrag naar de rente en de hoegrootheid van de som geven de drie volgende staten de noodige bijzonderheden, waaruit o. m. blijkt, dat, met uitzondering van de categorie van *f* 12—*f* 50, het aantal panden en de voorschotten hooger zijn dan in 't vorige jaar.

BANKEN	TOTAAL AANTAL VOOR-SCHOTTEN	VERDEELING VAN HET AANTAL DER VERSTREKTE VOORSCHOTTEN VOLGENS DE BEDRAGEN											
		f 0,40—*f* 0,90		*f* 1 — *f* 1,25		*f* 1,50—*f* 2,50		*f* 3 — *f* 10		*f* 12 — *f* 50		*f* 55 en hooger	
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bank 1	78.184	6.895	8,8	8.137	10,4	16.301	20,8	26.202	33,5	16.246	20,8	4.403	5,6
„ 2	130.744	14.178	10,8	27.709	21,2	48.082	36,8	35.311	27	5.017	3,8	447	0,3
„ 3	108.827	16.191	14,9	25.830	23,7	40.534	37,2	23.472	21,6	2.674	2,5	126	0,1
„ 4	60.281	8.900	14,8	9.969	16,5	18.042	29,9	18.407	30,5	4.641	7,7	322	0,5
„ 5	73.116	9.769	13,4	15.499	21,2	25.547	34,9	17.948	24,5	4.014	5,5	339	0,5
„ 6	104.069	18.431	17,7	23.214	22,3	36.350	34,9	21.921	21,1	3.911	3,8	242	0,2
„ 7	123.288	22.614	18,3	28.196	22,9	41.514	33,7	26.219	21,3	4.454	3,6	291	0,2
„ 8	162.309	29.866	18,4	39.574	24,4	58.312	35,9	30.901	19	3.620	2,2	36	0,02
„ 9	101.632	10.780	10,6	16.741	16,5	36.650	36,1	30.936	30,4	5.970	5,9	555	0,5
„ 10	114.493	19.606	17,1	25.430	22,2	42.763	37,3	24.195	21,1	2.430	2,1	69	0,06
„ 11	89.475	9.582	10,7	18.550	20,7	32.152	35,9	23.018	25,7	5.783	6,5	390	0,4
„ 12	54.574	7.932	14,5	10.770	19,7	21.212	38,9	12.225	22,4	2.253	4,1	182	0,3
Hulpbank A	8.059	1.751	21,7	2.006	24,9	2.756	34,2	1.403	17,4	129	1,6	14	0,2
TOTAAL.......	1.209.051	176.495	14.6	251.625	20.8	420.215	34.8	292.158	24.2	61.142	5.1	7.416	0.6
Was in 1909	1.157.350	171.943	14.8	238.558	20.6	392.495	33.9	284.469	24.7	62.661	5.4	7.224	0.6

BANKEN	VOORSCHOT	Gemiddeld voorschot per pand	VERDEELING VAN HET BEDRAG DER VERSTREKTE VOORSCHOTTEN NAAR DE GROOTTE					
			f 0,40 — f 0,90	f 1 — f 1,25	f 1,50 — f 2,50	f 3 — f 10	f 12 — f 50	f 55 en hooger
No. 1	f 1.231.765,85	f 15,75	f 4.487,60	f 9.025,25	f 32.416.—	f 152.066.—	f 385.081.—	f 648.690.—
„ 2	„ 442.682,40	„ 3,39	„ 9.418,40	„ 30.187.—	„ 93.994,50	„ 172.474,50	„ 98.273.—	„ 38.335.—
„ 3	„ 289.744,20	„ 2,66	„ 11.553,70	„ 28.229.—	„ 78.371,50	„ 106.965.—	„ 49.865.—	„ 14.760.—
„ 4	„ 273.771,40	„ 4,54	„ 6.169,40	„ 10.963.—	„ 35.531.—	„ 97.780.—	„ 94.008.—	„ 29.320.—
„ 5	„ 275.405,50	„ 3,77	„ 6.631.—	„ 16.969,50	„ 49.160.—	„ 89.450.—	„ 82.630.—	„ 30.565.—
„ 6	„ 319.080,45	„ 3,07	„ 12.837,70	„ 25.713,75	„ 70.294.—	„ 106.268.—	„ 75.492.—	„ 28.475.—
„ 7	„ 369.919,70	„ 3.—	„ 15.496,20	„ 30.526.—	„ 80.256,50	„ 126.529.—	„ 85.917.—	„ 31.195.—
„ 8	„ 388.581,95	„ 2,39	„ 21.098,20	„ 43.474,25	„ 113.723.—	„ 143.029,50	„ 64.632.—	„ 2.625.—
„ 9	„ 430.924,15	„ 4,24	„ 7.429,90	„ 18.329,25	„ 72.075,50	„ 151.639,50	„ 120.235.—	„ 61.215.—
„ 10	„ 285.844,95	„ 2,50	„ 13.375,70	„ 28.016.75	„ 82.602.—	„ 111.913,50	„ 42.742.—	„ 7.195.—
„ 11	„ 372.478,30	„ 4,16	„ 6.355,80	„ 20.279,50	„ 61,828.—	„ 116.039.—	„ 116.711.—	„ 51.265.—
„ 12	„ 180.534,40	„ 3,31	„ 5.448,40	„ 11.774.—	„ 41.667,50	„ 57.842,50	„ 45.392.—	„ 18.410.—
Hulpbank A	„ 18.843,20	„ 2,34	„ 1.193,20	„ 2.187.—	„ 5.346,50	„ 6.236,50	„ 2.090.—	„ 1.790.—
	f 4.879.576,45	f 4,04	f 121.495,20	f 275.674,25	f 817.266.—	f 1.438.233.—	f 1.263.068.—	f 963.840.—
Was in 1909	f 4.732.300,35	f 4,09	f 118.091,10	f 261.533,25	f 764.066.—	f 1.418.585.—	f 1.289.380.—	f 880.645.—

Verdeeling der verstrekte voorschotten naar den rentevoet.

Banken	Aantal panden						Verstrekt voorschot					
	6 %		13 %		13 % en 6 %		6 %		13 %		13 % en 6 %	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Bedrag	Gem.	Bedrag	Gem.	Bedrag	Gem.
Bank 1 . . .	12.551	16,1	61.230	78,3	4.403	5,6	*f* 16.035,75	*f* 1,28	*f* 567.040,10	*f* 9,26	*f* 648.690.—	*f* 147,33
„ 2 . . .	66.358	50,8	63.939	48,9	447	0,3	„ 116.606,85	„ 1,76	„ 287.740,55	„ 4,50	„ 38.335.—	„ 85,76
„ 3 . . .	62.215	57,2	46.486	42,7	126	0,1	„ 98.886,20	„ 1,59	„ 176.098.—	„ 3,79	„ 14.760.—	„ 117,14
„ 4 . . .	21.665	35,9	38.294	63,5	322	0,5	„ 32.379,20	„ 1,49	„ 212.072,20	„ 5,54	„ 29.320.—	„ 91,06
„ 5 . . .	37.447	51,2	35.330	48,3	339	0,5	„ 63.622,75	„ 1,70	„ 181.217,75	„ 5,13	„ 30.565.—	„ 90,16
„ 6 . . .	53.837	51,7	49.990	48	242	0,2	„ 81.363.—	„ 1,51	„ 209.242,45	„ 4,19	„ 28.475.—	„ 117,67
„ 7 . . .	63.051	51,1	59.946	48,6	291	0,2	„ 91.052.—	„ 1,44	„ 247.672,70	„ 4,13	„ 31.195.—	„ 107,20
„ 8 . . .	83.077	51,2	79.196	48,8	36	0,02	„ 119.781,45	„ 1,44	„ 266.175,50	.. 3,36	„ 2.625.—	„ 72,92
„ 9 . . .	45.459	44,7	55.618	54,7	555	0,5	„ 84.529,75	„ 1,86	„ 285.179,40	„ 5,13	„ 61.215.—	„ 110,30
„ 10 . . .	65.217	57	49,207	43	69	0,06	„ 105.664,40	„ 1,62	„ 172.985,55	„ 8,52	„ 7.195.—	„ 104,28
„ 11 . . .	38.228	42,7	50.857	56,8	390	0,4	„ 60.183,10	„ 1,57	„ 261.030,20	„ 5,13	„ 51.265.—	„ 131,45
„ 12 . . .	30.589	56,1	23.803	43,6	182	0,3	„ 50.706,40	„ 1,66	„ 111.418,—	„ 4,68	„ 18.410.—	„ 101,15
Hulpbank A .	5.277	65,5	2.768	34,3	14	0,2	„ 7.882,45	„ 1,49	„ 9.170,75	„ 3,31	„ 1.790.—	„ 127,86
	584.971	48,4	616.664	51	7.416	0,6	*f* 928.693,30	*f* 1,59	*f* 2.987.043,15	*f* 4,84	*f* 963.840.—	*f* 129,97
Was in 1909	535.925	46,3	614.201	53,1	7.224	0,62	*f* 836.749,40	*f* 1,56	*f* 3.014.905,95	*f* 4,91	*f* 880.645.—	*f* 121,90

Van de beleende goederen werden alleen de goud- en zilverpanden, waarop een voorschot van *f* 10.— of daarboven was gegeven, naar de zilverkamers van het hoofdgebouw overgebracht. Als regel geschiedde dit met de panden van *f* 10—*f* 100.— een maand, en met de hoogere panden binnen 10 dagen na de beleening.

Aanwezig in de zilverkamers waren:

Aan welke bank beleend	Panden van *f* 10—*f* 100				Panden boven *f* 100			
	Op 1 Jan. 1910		Op 31 Dec. 1910		Op 1 Jan. 1910		Op 31 Dec. 1910	
	Aantal	Voorschot	Aantal	Voorschot	Aantal	Voorschot	Aantal	Voorschot
N⁰. 1	5179	*f* 142.714	5080	*f* 141.346	555	*f* 122.580	594	*f* 140.555
„ 2	1311	„ 26.338	1268	„ 25.410	25	„ 4.445	23	„ 3.995
„ 3	604	„ 11,019	533	„ 9.156	9	„ 1.745	11	„ 1.730
„ 4	1108	„ 22.962	1066	„ 22.246	10	„ 2.445	9	„ 1.900
„ 5	1315	„ 28.700	1212	„ 26.248	27	„ 4.325	28	„ 4.600
„ 6	1007	„ 19.388	1037	„ 22.213	29	„ 6.420	26	„ 6.590
„ 7	1226	„ 23.067	1170	„ 22.419	16	„ 2.565	25	„ 5.060
„ 8	789	„ 13.333	725	„ 12.407	3	„ 365	1	„ 105
„ 9	1748	„ 37.055	1601	„ 34.134	41	„ 7.040	59	„ 11.340
„ 10	590	„ 10.185	510	„ 9.037	4	„ 530	3	„ 480
„ 11	1735	„ 33.905	1538	„ 29.740	44	„ 9.950	55	„ 11.900
„ 12	—	—	—	—	5	„ 1.160	22	„ 3.595
Bk. A	—	—	—	—	—	—	6	„ 1.095
	16612	*f* 368.666	15740	*f* 354.356	768	*f* 163.570	862	*f* 192.945

De overige goud- en zilverpanden, wollen en linnen goederen, meubelen enz., verbleven aan de banken.

Hieronder bevonden zich op 31 December 1910 3433 naaimachines, 1451 rijwielen en 90 pianino's en orgels.

Lossing.

De lossing in 1910 per maand en per bank was als volgt:

LOSSING PER MAAND				LOSSING PER BANK.			
MAAND	AANTAL	VOORSCHOT	Gem. per pand	BANK	AANTAL	VOORSCHOT	Gem. per pand
Januari	88.533	f 373.955.35	f 4,22	No. 1	74.258	f 1.175.690,55	f 15,83
Februari	85.165	„ 343.097,55	„ 4,03	„ 2	126.622	„ 429.625,80	„ 3,39
Maart	95.029	„ 384.763,40	„ 4,05	„ 3	106.648	„ 284.969,80	„ 2,67
April	104.685	„ 417.015,30	„ 3,98	„ 4	58.216	„ 263.318,45	„ 4,52
Mei	87.208	„ 361.678,90	„ 4,15	„ 5	70.143	„ 266.001.—	„ 3,79
Juni	92.632	„ 391.090,05	„ 4,22	„ 6	100.136	„ 302.360.20	„ 3,02
Juli	108.896	„ 431.594,80	„ 3,96	„ 7	118.935	„ 357.022,95	„ 3.—
Augustus	95.687	„ 379.280.—	„ 3,96	„ 8	158.792	„ 380.323.—	„ 2,40
September	96,951	„ 386.390,70	„ 3,99	„ 9	99.781	„ 413.820,55	„ 4,15
October	112.901	„ 411.992,15	„ 3,65	„ 10	112,325	„ 281.523.30	„ 2,51
November	91.219	„ 378.495,10	„ 4,15	„ 11	86.523	„ 362.401,40	„ 4,19
December	109.722	„ 430.455,95	„ 3,92	„ 12	50.410	„ 161.267,85	„ 3,20
				Hulpb. A	5.839	„ 11.484,40	„ 1,97
	1.168.628	f 4.689.809,25	f 4.01		1.168.628	f 4.689.809,25	f 4,01

De grootste lossing per dag had plaats in Bank N°. 8 op Zaterdag vóór Pinksteren en bedroeg 2250 panden. In 1909 had eveneens de grootste lossing plaats in Bank N°. 8 op Zaterdag vóór Pinksteren en bedroeg 2471 panden.

Van het aantal zoogenaamde weekpanden volgt hier een opgaaf:

MAAND	Aantal weekpanden		Procenten van het totaal aantal geloste panden		BANK No.	Aantal weekpanden		Procenten van het totaal aantal geloste panden	
	1909	1910	1909	1910		1909	1910	1909	1910
Januari	37.122	38.186	40,7	43,1	1	18.222	20.233	24,2	27,2
Februari	34.588	37.944	40,4	44,6	2	53.769	57.130	41,4	45,1
Maart	35.479	40.992	39,7	43,1	3	53.918	55.726	50,9	52,3
April	36.046	48.606	38,7	46,4	4	22.240	22.435	35,3	38,5
Mei	42.683	38.655	42,7	44,3	5	28.177	30.116	39,3	42,9
Juni	40.803	41.354	44,9	44,6	6	48.088	50.916	49,3	50,8
Juli	52.122	55.194	48,3	50,7	7	51.296	59.520	46,1	50
Augustus	42.270	47.471	46,4	49,6	8	81.540	86.931	52,0	54,7
September	40.914	46.986	45,0	48,5	9	45.320	47.222	45,7	47,3
October	47.871	56.708	46,3	50,2	10	51.382	59.993	47,5	53,4
November	39.767	44.869	44,2	49,2	11	26.430	30.961	30,4	35,8
December	46.862	55.988	47,0	51,0	12	16.145	26.805	58,4	53,2
					A	—	4.965	—	85
	496.527	552.953	43,8	47,3		496.527	552.953	43,8	47,3

BANKEN	TOTAAL AANTAL VOORSCHOTTEN.	VERDEELING VAN HET AANTAL TERUGONTVANGEN VOORSCHOTTEN.											
		f 0,40 — f 0,90		f 1 — f 1.25		f 1,50 — f 2,50		f 3 — f 10		f 12 — f 50		f 55 en hooger	
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bank 1	74.258	6.343	8,5	7.524	10,1	15.358	20,7	25.244	34	15.541	20,9	4.248	5,7
„ 2	126.622	13.676	10,8	26.815	21,2	46.626	36,8	34.230	27	4.841	3,8	434	0,3
„ 3	106.648	15.694	14,7	25.219	23,6	39.854	37,4	23.130	21,7	2.624	2,5	127	0,1
„ 4	58.216	8.578	14,7	9.668	16,6	17.272	29,7	17.931	30.8	4.474	7,7	293	0,5
„ 5	70.143	9.306	13,3	14.861	21,2	24.497	34,9	17.278	24,6	3.862	5,5	339	0,5
„ 6	100.136	17.785	17,8	22.326	22,3	35.017	35	21.111	21,1	3.688	3,7	209	0,2
„ 7	118.935	21.555	18,1	26.910	22,6	40.339	33,9	25.510	21,4	4.348	3,7	273	0,2
„ 8	158.792	28.914	18,2	38.493	24,2	57.194	36	30.667	19,3	3.494	2,2	30	0,02
„ 9	99.781	10.571	10,6	16.457	16,5	36.045	36,1	30.421	30,5	5.777	5,8	510	0,5
„ 10	112.325	19.171	17,1	24.959	22,2	41.876	37,3	23.820	21,2	2.436	2,2	63	0,06
„ 11	86.523	9.081	10,5	17.726	20,5	31.037	35,9	22.605	26,1	5.696	6,6	378	0,4
„ 12	50.410	7.391	14,7	10.021	19,9	19.787	39,3	11.150	22,1	1.919	3,8	142	0,3
Hulpbank A	5.839	1.317	22,6	1.480	25,8	2.006	34.4	979	16,8	57	1,0	—	—
TOTAAL	1.168.628	169.382	14,5	242.459	20,8	406.908	34,8	284.076	24,3	58.757	5,0	7.046	0,6
Was in 1909	1.133.055	166.529	14,7	232.606	20,5	384.374	33,9	280.665	24,8	61.674	5,4	7.207	0,6

BANKEN	VOORSCHOT	Gemiddeld voorschot per pand	VERDEELING VAN DE TERUGONTVANGEN VOORSCHOTTEN					
			f 0,40 — *f* 0,90	*f* 1 — *f* 1,25	*f* 1,50 — *f* 2,50	*f* 3 — *f* 10	*f* 12 — *f* 50	*f* 55 en hooger
Bank 1	*f* 1.175.690,55	*f* 15,83	*f* 4.132,30	*f* 8.341,25	*f* 30.577.—	*f* 146.669.—	*f* 368.681.—	*f* 617.290.—
„ 2	„ 429.625,80	„ 3,39	„ 9.076,30	„ 29.220,50	„ 91.245,50	„ 167.332,50	„ 94.616.—	„ 38.135.—
„ 3	„ 284.969,80	„ 2,67	„ 11.166,80	„ 27.572.—	„ 77.197.—	„ 105.691.—	„ 49.138.—	„ 14.205.—
„ 4	„ 263.318,45	„ 4,52	„ 5.952,70	„ 10.644,75	„ 34.049.—	„ 95.236.—	„ 89.781.—	„ 27.655.—
„ 5	„ 266.001.—	„ 3,79	„ 6.315,50	„ 16.276.—	„ 47.128,50	„ 86.370.—	„ 79.276.—	„ 30.635.—
„ 6	„ 302.360,20	„ 3,02	„ 12.372,20	„ 24.720,50	„ 67.753.—	„ 102.625,50	„ 70.109.—	„ 24.780.—
„ 7	„ 357.022,95	„ 3.—	„ 14.784,20	„ 29.128,25	„ 77.984,50	„ 123.363.—	„ 83.468.—	„ 28.295.—
„ 8	„ 380.323.—	„ 2,40	„ 20.434.—	„ 42.283,50	„ 111.561,50	„ 142.182.—	„ 61.377.—	„ 2.485.—
„ 9	„ 413.820,55	„ 4,15	„ 7.279,30	„ 18.023,25	„ 70.854,—	„ 149.049.—	„ 115.235.—	„ 53.380.—
„ 10	„ 281.523,30	„ 2,51	„ 13.098,30	„ 27.514,50	„ 80.979,50	„ 110.523.—	„ 42.633.—	„ 6.775.—
„ 11	„ 362.401,40	„ 4,19	„ 6.030,90	„ 19.372.—	„ 59.605.—	„ 114.396,50	„ 114.662.—	„ 48.335.—
„ 12	„ 161.267,85	„ 3,20	„ 5.081,10	„ 10.950,25	„ 38.889,50	„ 52.687.—	„ 38.270.—	„ 15.390.—
Hulpbank A	„ 11.484,40	„ 1,97	„ 898,40	„ 1.610,50	„ 3.889.—	„ 4.232,50	„ 854.—	—
In 1910	*f* 4.689.809,25	*f* 4,01	*f* 116.622.—	*f* 265.657,25	*f* 791.713.—	*f* 1.400.357.—	*f* 1.208.100.—	*f* 907.360.—
Was in 1909	*f* 4.665.615,70	*f* 4,12	*f* 114.376,70	*f* 254.986,50	*f* 748.377.—	*f* 1.402.247,50	*f* 1.267.148.—	*f* 878.480.—

Verdeeling van de terugontvangen voorschotten naar den rentevoet.

Banken	Totaal panden	Panden 6 % Aantal	Panden 6 % %	Panden 13 % Aantal	Panden 13 % %	Panden 13 % en 6 % Aantal	Panden 13 % en 6 % %	Totaal voorschot	Voorschot 6 % Bedrag	Voorschot 6 % Gem.	Voorschot 13 % Bedrag	Voorschot 13 % Gem.	Voorschot 13 % en 6 % Bedrag	Voorschot 13 % en 6 % Gem.
N⁰. 1 . . .	74.258	12.053	16,2	57.957	78.—	4.248	5,7	*f* 1.175.690,55	*f* 15.923.—	*f* 1,32	*f* 542.477,55	*f* 9,36	*f* 617.290	*f* 145,31
„ 2 . . .	126.622	61.928	48,9	64.260	50,7	434	0,3	„ 429.625,80	„ 108.697,75	„ 1,76	„ 282.793,05	„ 4,40	„ 38.135	„ 87,87
„ 3 . . .	106.648	60.447	56,7	46.074	43,2	127	0,1	„ 284.969,80	„ 96.283,40	„ 1,59	„ 174.481,40	„ 3,79	„ 14.205	„ 111,85
„ 4 . . .	58.216	20.948	36.—	36.975	63,5	293	0,5	„ 263.318,45	„ 31.692,95	„ 1,51	„ 203.970,50	„ 5,52	„ 27.655	„ 94,39
„ 5 . . .	70.143	35.452	50,5	34.352	49.—	339	0,5	„ 266.001.—	„ 60.413,65	„ 1,70	„ 174.952,35	„ 5,09	„ 30.635	„ 90,37
„ 6 . . .	100.136	51.440	51,4	48.487	48,4	209	0,2	„ 302.360,20	„ 78.096,10	„ 1,52	„ 199.484,10	„ 4,11	„ 24.780	„ 118,56
„ 7 . . .	118.935	60.378	50,8	58.284	49.—	273	0,2	„ 357.022,95	„ 87.425,90	„ 1,45	„ 241.302,05	„ 4,14	„ 28.295	„ 103,64
„ 8 . . .	158.792	81.254	51,2	77.508	48,8	30	0,02	„ 380.323.—	„ 117.636,15	„ 1,45	„ 260.201,85	„ 3,36	„ 2.485	„ 82,83
„ 9 . . .	99.781	45.788	45,9	53.483	53,6	510	0,5	„ 413.820,55	„ 84.994,65	„ 1,86	„ 275.445,90	„ 5,15	„ 53.380	„ 104,67
„ 10 . . .	112.325	63.771	56,8	48.491	43,2	63	0,06	„ 281.523,30	„ 103.582,10	„ 1,62	„ 171.166,20	„ 3,53	„ 6.775	„ 107,54
„ 11 . . .	86.523	36.492	42,2	49.653	57,4	378	0,4	„ 362.401,40	„ 58.282,60	„ 1,60	„ 255.783,80	„ 5,15	„ 48.335	„ 127,87
„ 12 . . .	50.410	28.790	57,1	21.478	42,6	142	0,3	„ 161.267,85	„ 48.121,15	„ 1,67	„ 97.756.70	„ 4,55	„ 15.390	„ 108,38
Hulpbank A	5.839	4.127	70,7	1.712	29,3	—	—	„ 11.484,40	„ 6.236,15	„ 1,51	„ 5.248,25	„ 3,07	—	—
	1.168.628	562.868	48,2	598.714	51,2	7.046	0,6	*f* 4.689.809,25	*f* 897.385,55	*f* 1,59	*f* 2.885.063,70	*f* 4,82	*f* 907.360	*f* 128,78
Was in 1909	1.133.055	517.173	45,7	608.675	53,7	7.207	0,6	*f* 4.665.615,70	*f* 810.100,35	*f* 1,57	*f* 2.977.035,35	*f* 4,89	*f* 878.480	*f* 121,89

VERKOOPING.

Wegens het niet tijdig voldoen der rente enz. en terugbetaling der voorschotten werden naar de vendu overgebracht. . . .	118.675 panden
waarvan ingevolge art. 39 van het reglement nog gelost werden	72.821 panden
Blijft	45.854 panden

Na aftrek van 21 uitgestelde en 473 in December opgehouden panden, werden dus verkocht 45.360 panden, zijnde

16.283	goud- en zilverpanden, met een voorschot van . . .	*f* 102.756,35
24.868	wolpanden, 〃 〃 〃 〃 . . .	〃 47.833,50
4.209	koperpanden, 〃 〃 〃 〃 . . .	〃 34.972,40
45.360		*f* 185.562,25

Hiervan waren beleend:

15.540	panden met een voorschot van	*f* 21.391.95	à 6 %
29.548	〃 〃 〃 〃 〃	〃 137.570.30	〃 13 〃
272	〃 〃 〃 〃 〃	〃 26.600.—	〃 13 en 6 〃
45.360		*f* 185.562,25	

Naar de grootte van de verstrekte voorschotten waren zij verdeeld in:

7.919	panden van	*f* 0.40 — *f* 0,90
9.429	〃 〃	〃 1.— — 〃 1,25
14.446	〃 〃	〃 1,50 — 〃 2,50
10.328	〃 〃	〃 3.— — 〃 10.—
2.966	〃 〃	〃 12.— — 〃 50.—
272	〃 〃	〃 55.— en hooger
45.360 panden.		

De openbare verkoopingen hadden geregeld iedere maand plaats volgens art. 40 van het Reglement.

Zij werden in verschillende dagbladen en aanplakbiljetten aangekondigd en gehouden in het verkooplokaal Nes 57.

De onderhandsche verkoop van panden, die in de eerste veiling werden opgehouden, vond dagelijks plaats van 12—3 uur 's namiddags in een der lokalen van het hoofdgebouw.

Het aantal veilingsdagen bedroeg dit jaar 164 of gemiddeld 14 dagen per maand.

In de volgende staten zijn de bijzonderheden omtrent de gehouden verkoopingen en de uitkomsten daarvan opgenomen.

Verkoopingen over 1910.

MAAND	PUBLIEKE VERKOOPINGEN Nes 57			AANTAL VERKOCHTE PANDEN				OPBRENGST	
	Aantal veilings-dagen	Aantal uren	Gemiddeld aantal uren per dag	1ste veiling	2de veiling	Onders-hands	Totaal	Publieke verkoop met onkosten	Onderhandsche verkoop met onkosten
Januari	14	56,10	4,1	2.574	155	930	3.659	*f* 13.870,63	*f* 3.308.—
Februari	14	58,10	4,9	2.717	93	874	3.684	„ 16.010,71	„ 2.732,13
Maart	14	57,20	4,6	2.787	128	730	3.645	„ 15.597,68^{5}	„ 1.962,89^{5}
April	14	58,10	4,9	2.892	130	811	3.833	„ 18.276,52^{5}	„ 2.519,76
Mei	14	55,35	3,58	2.670	132	784	3.586	„ 15.586,41	„ 2.944,05^{5}
Juni	13	56	4,18	2.776	239	1.065	4.080	„ 16.804,96^{5}	„ 5.558,45^{5}
Juli	14	58,20	4,10	2.765	202	1.085	4.052	„ 17.809,23^{5}	„ 5.832,60^{5}
Augustus	14	58,5	4,9	2.790	170	968	3.928	„ 17.034,40	„ 4.359,90^{5}
September	14	58,15	4,10	2.819	133	1.023	3.975	„ 16.157,39	„ 5.757,06^{5}
October	11	53,50	4,54	2.848	101	742	3.691	„ 16.901,99^{5}	„ 3.311,93^{5}
November	14	60,45	4,20	2.878	63	822	3.763	„ 16.736,91^{5}	„ 3.780,80^{5}
December	14	66,15	4,44	2.539	104	821	3.464	„ 15.153,47^{5}	„ 3.290,01^{5}
	164	696,55	4,15	33.055	1.650	10.655	45.360	*f* 195.940,33^{5}	*f* 45.357,62^{5}

Uitkomsten der verkoopingen in 1910.

MAAND VAN VERKOOP	Van de opbrengst der panden was verschuldigd aan de Bank				Overschot ten bate van pandgevers	Kosten door koopers betaald		Totaal bedrag ontvangen van koopers
	Voorschot	Rente	Adm.loon	Goud en Zilver belasting		Vendugeld	Bewaarloon	
Januari	*f* 11.383,65	*f* 960,61	*f* 105,02	*f* 71,85	*f* 2.267,30	*f* 731,51	*f* 106,35	*f* 15.626,29
Februari	„ 13.834.—	„ 1.144,74	„ 122,38	„ 99,07^5	„ 2.439,41	„ 878,01^5	„ 121,30	„ 18.638,92
Maart	„ 13.766,35	„ 1.120,10	„ 125,57	„ 69,67^5	„ 2.579,56	„ 875,36^5	„ 128,22^5	„ 18.664,84^5
April.	„ 15.787,45	„ 1.252,65	„ 131,15	„ 131,55	„ 2.853,37	„ 1.003,39	„ 130,15	„ 21.289,71
Mei	„ 14.702,80	„ 1.182,54	„ 123,85	„ 72,97^5	„ 1.955,30^5	„ 893,33^5	„ 122.25	„ 19.053,05^5
Juni	„ 16.653,55	„ 1.323,92	„ 136,13	„ 121,72^5	„ 2.168.38	„ 1.005,13	„ 135,37^5	„ 21.544,21
Juli	„ 18.208,90	„ 1.455,48	„ 143,14	„ 102,37^5	„ 2.687,63^5	„ 1.115,37	„ 136,62^5	„ 23.849,52^5
Augustus	„ 17.341,10	„ 1.419,23	„ 146,06	„ 127,50	„ 2.162,38	„ 1.048,08	„ 141,17^5	„ 22.385,52^5
September	„ 16.318,75	„ 1.310,39	„ 134,43	„ 102.—	„ 2.307,95	„ 999,53^5	„ 134,12^5	„ 21.307,18
October	„ 16.073,65	„ 1.273,81	„ 133,50	„ 94,05	„ 3.046,01^5	„ 1.023,57^5	„ 133,20	„ 21.777,80
November	„ 15.042,15	„ 1.233,36	„ 125,43	„ 121,57^5	„ 2.497,56	„ 948,54	„ 126,05	„ 20.094,66^5
December	„ 16.449,90	„ 1.348,62	„ 145,07	„ 103,05	„ 2.400,99	„ 1.016.02^5	„ 145,72^5	„ 21.609,38
	f 185.562.25	*f* 15.025,45	*f* 1.571,73	*f* 1.217,40	*f* 29.365,85^5	*f* 11.537,87	*f* 1.560,55	*f* 245.841,10^5

Uitkomsten van de verkoopingen per Bank.

Bank	Aantal verkochte panden	Bedrag Voorschot	Gemiddeld bedrag per pand	Overschot		Schade	
				Bedrag	In % van het voorschot	Bedrag	In % van het voorschot
N°. 1	4222	f 40.700,90	f 9,64	f 6.817,17	16,75	f 429,73^5	1,06
„ 2	5448	„ 18.209,45	„ 3,34	„ 2.540,19	13,95	„ 181,85	1.—
„ 3	4049	„ 12.183,60	„ 3,01	„ 1.655,03	13,58	„ 237,46	1,95
„ 4	2622	„ 10.171,60	„ 3,88	„ 1.978,59^5	19,45	„ 204,97^5	2,02
„ 5	3070	„ 10.453,10	„ 3,40	„ 1.921,88	18,39	„ 201,81	1,93
„ 6	4401	„ 14.069,10	„ 3,20	„ 1.724,46^5	12,26	„ 225,22	1,60
„ 7	4498	„ 16.112,45	„ 3,58	„ 2.535,07^5	15,73	„ 214,30^5	1,33
„ 8	5554	„ 15.978,25	„ 2,88	„ 2.046,89^5	12,81	„ 520,60^5	3,26
„ 9	3514	„ 17.020,35	„ 4,84	„ 2.882,71	16,94	„ 176,20	1,04
„ 10	2521	„ 8.029,20	„ 3,18	„ 1.241,03	15,46	„ 91,84	1,14
„ 11	3924	„ 15.942,65	„ 4,06	„ 3.127,10^5	19,61	„ 231,06	1,45
„ 12	1537	„ 6.691,60	„ 4,35	„ 895,71	13,39	„ 105,06	1,57
	45360	f 185.562,25	f 4,09	f 29.365,85^5	15,83	f 2.820,12	1,52

De verhoudingscijfers van de in 1910 verkochte panden en het daarop verstrekte voorschot tot de oorspronkelijke beleening zijn in kolom A en B van den volgenden staat opgenomen.

MAAND VAN BELEENING	Aantal in 1910 verkochte panden	Voorschot van de verkochte panden	Gemiddeld voorschot p. pand	A	B
Diversen	564	f 1.819,20	f 3,23	—	—
Mei 1909	3.350	„ 12.252,65	„ 3,66	3,8	3,3
Juni	3.727	„ 14.352,65	„ 3,85	3,4	3,2
Juli	3.645	„ 13.556,75	„ 3,72	3,5	3,3
Augustus	3.796	„ 16.118,90	„ 4,25	3,7	4,1
September	3.853	„ 16.013,95	„ 4,16	3,9	4,2
October	3.989	„ 17.980,70	„ 4,51	4,3	4,8
November	4.022	„ 17.453,70	„ 4,34	4.—	4,1
December	3.869	„ 16.890,50	„ 4,37	3,9	4,1
Januari 1910	3.879	„ 16.126,10	„ 4,16	3,9	4,1
Februari	3.607	„ 14.634,75	„ 4,06	4,1	4,2
Maart	3.778	„ 15.676,15	„ 4,15	3,9	4.—
April	3.281	„ 12.686,25	„ 3,87	—	—
	45.360	f 185.562,25	f 4,09	—	—

In kolom A is aangegeven hoeveel procent van het beleend aantal panden moest worden verkocht. In kolom B hoeveel procent van het voorschot door verkoop werd geïnd.

Voor zoover slechts een deel van de panden in een of andere maand in 1910 werd verkocht, is de berekening van het percentage achterwege gebleven.

Ter vergelijking diene, dat in 1909 werden beleend:

1.157.350 panden met een voorschot van . . . . f 4.732.300,35

hiervan werden in 1909 en 1910 gelost:

1.112.528 panden met een voorschot van . . . . „ 4.550.087,15

en ter griffie gedeponeerd 13 panden . . . . „ 43,80

dus verkocht 44.809 panden met een voorschot van „ 182.169,40

zijnde 3,87 procent van de panden en 3,85 procent van het bedrag.

Verdeeling van de bij verkoop geïnde voorschotten.

BANK No.	Voorschotten van f 0,40 t/m. f 0,90		Voorschotten van f 1.— t/m. f 1,25		Voorschotten van f 1,50 t/m. f 2,50		Voorschotten van f 3.— t/m. f 10 —		Voorschotten van f 12.— t/m. f 50.—		Voorschotten van f 55. — en hooger		TOTAAL	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
1	459	f 300,40	547	f 608.—	988	f 1.937.—	1400	f 7.808,50	691	f15.877.—	137	f14.170.—	4222	f 40.700,90
2	592	„ 402,20	1183	„ 1.291,75	1990	„ 3.909,50	1434	„ 6.812.—	237	„ 4.809.—	12	„ 985.—	5448	„ 18.209,45
3	732	„ 515,60	1046	„ 1.142.—	1406	„ 2.693,50	719	„ 3.338.50	134	„ 2.834.—	12	„ 1.660.—	4049	„ 12.183,60
4	570	„ 387,10	454	„ 496,50	825	„ 1.597,50	593	„ 3.130,50	173	„ 3.895.—	7	„ 665.—	2622	„ 10.171,60
5	512	„ 348,10	684	„ 746.—	982	„ 1.927,50	720	„ 3.567,50	166	„ 3.454.—	6	„ 410 —	3070	„ 10.453,10
6	919	„ 630,60	905	„ 1.000,50	1415	„ 2.735,50	943	„ 4.654,50	208	„ 4.098.—	11	„ 950.—	4401	„ 14.069,10
7	1075	„ 730,20	1019	„ 1.096,75	1260	„ 2.406.—	822	„ 4.039,50	305	„ 6.405.—	17	„ 1.435.—	4498	„ 16.112,45
8	1374	„ 967.—	1354	„ 1.483,25	1672	„ 3.213.—	876	„ 4.276.—	272	„ 5.694.—	6	„ 345.—	5554	„ 15.978,25
9	481	„ 335,60	596	„ 653,25	1151	„ 2.271.—	965	„ 4.939,50	288	„ 5.931.—	33	„ 2.890.—	3514	„ 17.020,35
10	494	„ 345,20	543	„ 599.—	844	„ 1.609.—	511	„ 2.450.—	124	„ 2.666.—	5	„ 360.—	2521	„ 8.029,20
11	469	„ 314,90	793	„ 869,75	1391	„ 2.657,50	989	„ 4.870.50	270	„ 5.855.—	12	„ 1.375.—	3924	„ 15.942,65
12	242	„ 163,10	305	„ 332.—	522	„ 1.004.—	356	„ 1.806,50	98	„ 2.031.—	14	„ 1.355.—	1537	„ 6.691,60
	7919	f 5.440.—	9429	f10.318,75	14446	f27.961.—	10328	f51.693,50	2966	f63,549.—	272	f26.600.—	45360	f185.562,25

Overzicht aantal voorschotten.

Van den loop van het aantal voorschotten in 1910 geeft de volgende staat een overzicht:

BANKEN	AANTAL VOORSCHOTTEN				
	Op 1 Januari 1910	Beleend	Gelost	Verkocht	Nog niet terugontvangen op 31 December 1910
N⁰. 1	23.051	78.184	74.258	4.222	22.755
„ 2	26.588	130.744	126.622	5.448	25.262
„ 3	19.773	108.827	106.648	4.049	17.903
„ 4	15.070	60.281	58.216	2.622	14.513
„ 5	16.511	73.116	70.143	3.070	16.414
„ 6	19.695	104.069	100.136	4.401	19.227
„ 7	22.886	123.288	118.935	4.498	22.741
„ 8	27.149	162.309	158.792	5.554	25.112
„ 9	20.304	101.632	99.781	3.514	18.641
„ 10	18.451	114.493	112.325	2.521	18.098
„ 11	23.429	89.475	86.523	3.924	22.457
„ 12	6.745	54.574	50.410	1.537	9.372
Hulpbank A	—	8.059	5.839	—	2.220
	239.652	1.209.051	1.168.628	45.360	234.715

De bedragen dezer voorschotten waren als volgt:

BANKEN	BEDRAG DER VOORSCHOTTEN				
	Voorschot op 1 Januari 1910	Uitbetaald in 1910	Terugontvangen in 1910	Bij verkoop geïnd	Voorschot op 31 December 1910
N⁰. 1	f 388.331,55	f 1.231.765,85	f 1.175.690,55	f 40.700,90	f 403.705,95
„ 2	„ 115.306,40	„ 442.682,40	„ 429.625,80	„ 18.209,45	„ 110.153,55
„ 3	„ 68.873.70	„ 289.744,20	„ 284.969,80	„ 12.183,60	„ 61.464,50
„ 4	„ 76.016,90	„ 273.771,40	„ 263.318,45	„ 10.171,60	„ 76.298,25
„ 5	„ 83,263,40	„ 275.405,50	„ 266.001.—	„ 10.453,10	„ 82.214,80
„ 6	„ 80.769,10	„ 319.080,45	„ 302.360,20	„ 14.069,10	„ 83.420,25
„ 7	„ 98.312,05	„ 369.919,70	„ 357.022,95	„ 16.112,45	„ 95.096,35
„ 8	„ 78.236,80	„ 388.581,95	„ 380.323.—	„ 15.978,25	„ 70.517,50
„ 9	„ 114.906,20	„ 430.924,15	„ 413.820,55	„ 17.020,35	„ 114.989,45
„ 10	„ 62.331,70	„ 285.844,95	„ 281.523,30	„ 8.029,20	„ 58.624,15
„ 11	„ 118.505,80	„ 372.478,30	„ 362.401,40	„ 15.942,65	„ 112.640,05
„ 12	„ 30.683,60	„ 180.534,40	„ 161.267,85	„ 6.691,60	„ 43.258,55
Hulpbank A	—	„ 18.843,20	„ 11.484,40	—	„ 7.358,80
	f 1.315.537,20	f 4.879.576,45	f 4.689.809,25	f 185.562,25	f 1.319.742,15

Naar de rente, waartegen de voorschotten verstrekt werden, was het verloop als volgt:

	Totaal		Voorschotten à 6 %		Voorschotten à 13 %		Voorschotten à 13 % en 6 %	
	Panden	Bedrag	Panden	Bedrag	Panden	Bedrag	Panden	Bedrag
Saldo 31 December 1909	239.652	f 1.315.537,20	96.461	f 150.200,60	140.746	f 863.371,60	2.445	f 301.965.—
Uitbetaald in 1910.	1209.051	4.879.576,45	584.971	928.693,30	616.664	2.987.043,15	7.416	963.840.—
Te zamen. . .	1448.703	6.195.113,65	681.432	1.078.893,90	757.410	3.850.414,75	9.861	1.265.805.—
Terugbetaald in 1910. . . .	1168.628	4.689.809,25	562.868	897.385,55	598.714	2.885.063,70	7.046	907.360.—
Blijft	280.075	1.505.304,40	118,564	181.508,35	158.696	965.351,05	2.815	358.445.—
Terugontvangen door verkoop	45.360	185.562,25	15.540	21.391,95	29.548	137.570,30	272	26.600.—
Saldo 31 December 1910	234.715	1.319.742,15	103.024	160.116,40	129,148	827.780,75	2.543	331.845.—

Het geheele aantal en het bedrag der voorschotten was op den laatsten dag van iedere maand in 1910:

Maand	Aantal	Bedrag
31 Januari 1910	246.281	f 1.327.886,10
28 Februari „	246.203	„ 1.322.331,90
31 Maart „	245.494	„ 1.320.498,30
30 April „	228.884	„ 1.266,139,25
31 Mei „	231.882	„ 1.291.504,30
30 Juni „	239.919	„ 1.309.838,30
31 Juli „	228.753	„ 1.271.733,05
31 Augustus „	239.659	„ 1.311.850,70
30 September „	241.929	„ 1.312.300,60
31 October „	232.233	„ 1.293.650.—
30 November „	241.384	„ 1.326.004,90
31 December „	234.715	„ 1.319.742,15

Het hoogste bedrag was dus op 31 Januari 1910.

Naar het bedrag der voorschotten in 6 categorieën verdee

	Voorschotten van *f* 0,40—*f*0,90		Voorschotten van *f* 1—*f* 1,25		Voorschotten van *f* 1,50—*f* 2,50		V… va…
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aanta…
Saldo 31 Dec. 1909 . . .	26.780	*f* 18.567,20	41.736	*f* 45.881,50	76.697	*f* 150.250,50	71.3…
Uitbetaald in 1910 . . .	176.495	„ 121.495,20	251.625	„ 275.674,25	420.215	„ 817.266.—	292.1…
Te zamen . . .	203.275	*f* 140.062,40	293.361	*f* 321.555.75	496.912	*f* 967.516,5…	363.…
Terugbetaald in 1910 . .	169.382	„ 116.622.—	242.459	„ 265.657,25	406.908	„ 791.713.—	284.0…
Blijft	33.893	*f* 23.440,40	50.902	*f* 55.898,50	90.004	*f* 175.803,5…	79.…
Terugontv. door verkoop	7.919	„ 5.440.—	9.429	„ 10.318,75	14.446	„ 27.961.—	10.…
Saldo 31 Dec. 1910 . . .	25.974	*f* 18.000,40	41.473	*f* 45.579,75	75.558	*f* 147.842,5…	69.…

verdeeld, was het verloop als volgt:

Voorschotten van *f* 3—*f* 10		Voorschotten van *f* 12—*f* 50		Voorschotten van *f* 55 en hooger		TOTAAL	
Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
71.318	*f* 372.079.—	20.676	*f* 426.794.—	2.445	*f* 301.965.—	239.652	*f* 1.315.537,20
292.158	„ 1.438.233.—	61.142	„ 1.263.068.—	7.416	„ 963.840.—	1.209.051	„ 4.879.576,45
363.476	*f* 1.810.312.—	81.818	*f* 1.689.862.—	9.861	*f* 1.265.805.—	1.448.703	*f* 6.195.113,65
284.076	„ 1.400.357.—	58.757	„ 1.208.100.—	7.046	„ 907.360.—	1.168.628	„ 4.689.809,25
79.400	*f* 409.955.—	23.061	*f* 481.762.—	2.815	*f* 358.445.—	280.075	*f* 1.505.304,40
10.328	„ 51.693,50	2.966	„ 63.549.—	272	„ 26.600.—	45.360	*f* 185.562,25
69.072	*f* 358.261,50	20.095	*f* 418.213.—	2.543	*f* 331.845.—	234.715	*f* 1.319.742,15

Specificatie van het voorschot op 31 December 1910.

Bank	Beleend in de maanden										Totaal
	Diversen	April 1910	Mei 1910	Juni 1910	Juli 1910	Aug. 1910	Sept. 1910	Oct. 1910	Nov. 1910	Dec. 1910	
N⁰. 1	*f* 58,30	*f* 846,60	*f* 9.332,80	*f* 23.825,40	*f* 50.326,05	*f* 53.926,75	*f* 51.595,80	*f* 54.547,30	*f* 73.890,90	*f* 85.356,05	*f* 403.705,95
„ 2	„ 43.—	„ 166,30	„ 2.790,20	„ 7.006,85	„ 10.873,50	„ 14.145,70	„ 13.651,65	„ 17.402,05	„ 20.373,50	„ 23.700,80	„ 110.153,55
„ 3	„ —.—	„ 102,10	„ 1.292,90	„ 5.422,60	„ 7.265,40	„ 7.774,20	„ 8.056,25	„ 9.747.—	„ 10.366,70	„ 11.437,35	„ 61.464,50
„ 4	„ —.—	„ 108,70	„ 1.501,90	„ 4.295,90	„ 9.343,25	„ 9.503,60	„ 9.482,15	„ 11.387,85	„ 13.305,65	„ 17.369,25	„ 76.298,25
„ 5	„ 26.—	„ 149,85	„ 1.623,60	„ 5.854,80	„ 9.398,50	„ 10.192,25	„ 11.433,95	„ 11.271,30	„ 13.781,85	„ 18.482,70	„ 82.214,80
„ 6	„ 8.—	„ 115,25	„ 3.663,20	„ 4.998.—	„ 9.290,25	„ 9.691,60	„ 12.671,65	„ 11.718,45	„ 14.083,35	„ 17.180,50	„ 83.420,25
„ 7	„ 6.—	„ 145,60	„ 2.285,25	„ 7.124,15	„ 10.986,10	„ 13.342,70	„ 12.519,05	„ 13.491,25	„ 15.874,55	„ 19.321,70	„ 95.096,35
„ 8	„ 0.50	„ 257,30	„ 1.806,35	„ 5.498,55	„ 8.317,55	„ 9.288,30	„ 9.025,35	„ 10.777,70	„ 11.912,55	„ 13.633,35	„ 70.517,50
„ 9	„ —.—	„ 224,95	„ 2.664,35	„ 8.737,60	„ 11.756,—	„ 14.341,35	„ 14.528,30	„ 18.510,10	„ 19.614,75	„ 24.612,05	„ 114.989,45
„ 10	„ —.—	„ 71,60	„ 1.026,50	„ 4.010,15	„ 7.257,30	„ 7.012.10	„ 8.246,15	„ 9.268,35	„ 9.957,15	„ 11.774,85	„ 58.624,15
„ 11	„ 4.50	„ 90,25	„ 1.826,55	„ 7.762,50	„ 12.427,45	„ 15.214,95	„ 17.424.25	„ 17.170,20	„ 18.831,10	„ 21.888,30	„ 112.640,05
„ 12	„ —.—	„ 69,95	„ 1.084.05	„ 2.054,55	„ 3.729,05	„ 4.714.—	„ 5.246,55	„ 7.192,90	„ 8.952.—	„ 10.215,50	„ 43.258,55
Hulpb. A	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 2.649,20	„ 4.709,60	„ 7.358,80
	f 146.30	*f* 2.348,45	*f* 30.897,65	*f* 86.591,05	*f* 150.970,40	*f* 169.147,50	*f* 173.881,10	*f* 192.484,45	*f* 233.593,25	*f* 279.682.—	*f* 1.319.742,15

Specificatie van panden op 31 December 1910.

BANK	BELEEND IN DE MAANDEN										TOTAAL
	Diversen	April 1910	Mei 1910	Juni 1910	Juli 1910	Augustus 1910	September 1910	October 1910	November 1910	December 1910	
N⁰. 1	7	31	591	1.586	2.663	2.936	3.000	3.383	3.730	4.828	22.755
„ 2	2	28	723	1.750	2.472	3.100	3.047	3.907	4.597	5.636	25.262
„ 3	—	54	532	1.535	2.012	2.292	2.226	2.682	2.930	3.640	17.903
„ 4	—	27	384	954	1.616	1.816	1.798	2.222	2.451	3.245	14.513
„ 5	1	47	418	1.259	1.742	2.042	2.133	2.408	2.772	3.592	16.414
„ 6	1	53	710	1.495	2.113	2.256	2.525	2.856	3.248	3.970	19.227
„ 7	1	50	629	1.618	2.475	2.950	2.969	3.393	3.943	4.713	22.741
„ 8	1	71	716	1.972	2.602	3.202	3.083	4.142	4.228	5.095	25.112
„ 9	—	38	533	1.358	1.964	2.368	2.427	3.023	3.123	3.807	18.641
„ 10	—	32	375	1.296	1.963	2.189	2.379	2.747	3.047	4.070	18.098
„ 11	2	29	549	1.861	2.473	2.927	3.026	3.280	3.774	4.536	22.457
„ 12	—	17	194	517	861	1.017	1.160	1.456	1.691	2.459	9.372
Hulpbank A .	—	—	—	—	—	—	—	—	705	1.515	2.220
	15	477	6.354	17.201	24.956	29.095	29.773	35.499	40.239	51.106	234.715

VERDEELING VAN HET SALDO PANDEN EN VOORSCHOTTEN OP 31 DECEMBER 1910

BANK	Voorschotten van f 0,40—f 0,90		Voorschotten van f 1.—f 1,25		Voorschotten van f 1,50—f 2.50		Voorschotten van f 3—f 10		Voorschotten van f 12—f 50		Voorschotten van f 55 en hooger		TOTAAL	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
		f		f		f		f		f		f		f
No. 1 . .	1.312	868,70	1.951	2.175,75	4.313	8.617.—	8.206	48.340,50	5.514	128.854.—	1.459	214.850.—	22.755	403.705,95
„ 2 . .	1.956	1.326,80	4.359	4.748,75	8.552	16.956,50	8.648	44.236,50	1.626	32.120.—	121	10.765.—	25.262	110.153,55
„ 3 . .	2.366	1.705.—	3.818	4.184,50	6.238	12.054,50	4.551	22.235.50	885	16.405.—	45	4.880.—	17.903	61.464,50
„ 4 . .	1.555	1.085,50	2.102	2.306,75	4.506	8.873,50	4.854	26.008,50	1.393	28.564.—	103	9,460.—	14.513	76.298,25
„ 5 . .	1.776	1.213,30	2.934	3.225.—	5.154	10.043. -	4.956	25.973,50	1.473	30.430.—	121	11.330.—	16.414	82.214,80
„ 6 . .	2.661	1.863.—	3.782	4.205,75	6.347	12.322.—	5.044	25.572,50	1.291	26.597.—	102	12.860.—	19.227	83.420,25
„ 7 . .	3.279	2.265,10	4.586	5.001,75	7.256	14.079.—	5.975	30.460,50	1.512	29.325.—	133	13.965.—	22.741	95.096,35
„ 8 . .	3.868	2.740,50	5.834	6.429.—	8.908	17.320.—	5.596	26.812.—	888	15.961.—	18	1.255.—	25.112	70.517,50
„ 9 . .	1.351	940,70	2.423	2.661,75	6.022	12.028.—	6.677	35.311.—	1.963	40.163.—	205	23.885.—	18.641	114.989,45
„ 10 . .	2.355	1.624,40	3.556	3.918,75	6.577	12.813.—	4.756	23.238.—	829	14.960.—	25	2.070.—	18.098	58.624,15
„ 11 . .	1.941	1.304,30	3.916	4.299,75	7.681	14.919,50	6.837	35.342,50	1.954	39.039.—	128	17.735.—	22.457	112.640.05
„ 12 . .	1.120	768,30	1.686	1.845,75	3.254	6.359.—	2.548	12.726,50	695	14.559.—	69	7.000.—	9.372	43.258,55
Hulpb. A .	434	294,80	526	576,50	750	1.457,50	424	2.004.—	72	1.236.—	14	1.790.—	2.220	7.358,80
	25.974	18.000,40	41.473	45.579,75	75.558	147.842,50	69.072	358.261,50	20.095	418.213.—	2.543	331.845.—	234.715	1.319.742,15

Financiëele uitkomsten.

De opbrengst aan rente en administratieloon bedroeg *f* 202.325,29 tegen *f* 212.152,81 in 1909, dus een mindere ontvangst van *f* 9.827,52.

Aan rente van verstrekte voorschotten werd ontvangen:

Banken	à 6 %	à 13 %	à 13 % en 6 %	Totaal
Bank N⁰. 1 . . .	*f* 219.04	*f* 22.841,13	*f* 17.180,12	*f* 40.240,29
„ „ 2 . . .	„ 1.060,97	„ 10.760,13	„ 1.070,84	„ 12.891,94
„ „ 3 . . .	„ 980,18	„ 6.244,61	„ 543,75	„ 7.768,54
„ „ 4 . . .	„ 411,54	„ 7.621,04	„ 882,20	„ 8.914,78
„ „ 5 . . .	„ 682,40	„ 7.616,73	„ 1.088,33	„ 9.387,46
„ „ 6 . . .	„ 846,75	„ 7.309,80	„ 832,20	„ 8.988,75
„ „ 7 . . .	„ 994,89	„ 9.086,59	„ 1.135,48	„ 11.216,96
„ „ 8 . . .	„ 1.275,91	„ 7.780,89	„ 99,22	„ 9.156,02
„ „ 9 . . .	„ 753,91	„ 10.701,14	„ 1.800,55	„ 13.255,60
„ „ 10 . . .	„ 973,50	„ 6.470,06	„ 198,02	„ 7.641,58
„ „ 11 . . .	„ 779,89	„ 10.983,67	„ 1.422,60	„ 13.186,16
„ „ 12 . . .	„ 430,48	„ 2.812,86	„ 333,22	„ 3.576,56
Hulpbank A . . .	„ 41,63	„ 33,28	„ —.—	„ 74,91
Bij lossing	*f* 9.451,09	*f* 110.261,93	*f* 26.586,53	*f* 146.299,55
Bij verkoop . . .	„ 870,64	„ 12.359,01	„ 1.795,80	„ 15.025,45
Totaal in 1910 . .	*f* 10.321,73	*f* 122.620,94	*f* 28.382,33	*f* 161.325.—
Was in 1909 . . .	*f* 9.927,21	*f* 140.997,74	*f* 20.523,99	*f* 171.448,94

Aan administratieloon werd ontvangen:

Banken	à 6 %	à 13 %	à 13 % en 6 %	Totaal
Bank N⁰. 1 . . .	*f* 201,19	*f* 4.019,03	*f* 1.062.—	*f* 5.282,22
„ „ 2 . . .	„ 1.302,07	„ 2.789,47	„ 108,50	„ 4.200,04
„ „ 3 . . .	„ 1.165,80	„ 1.783,60	„ 31,75	„ 2.981,15
„ „ 4 . . .	„ 391,68	„ 1.866,02	„ 73,25	„ 2.330,95
„ „ 5 . . .	„ 729,82	„ 1.598,78	„ 84,75	„ 2.413,35
„ „ 6 . . .	„ 950,20	„ 1.955,25	„ 52,25	„ 2.957,70
„ „ 7 . . .	„ 1.071,88	„ 2.357,23	„ 68,25	„ 3.497,36
„ „ 8 . . .	„ 1.442,74	„ 2.716,22	„ 7,50	„ 4.166,46
„ „ 9 . . .	„ 1.020,71	„ 2.575,54	„ 127,50	„ 3.723,75
„ „ 10 . . .	„ 1.260,36	„ 1.788,26	„ 15,75	„ 3.064,37
„ „ 11 . . .	„ 704,93	„ 2.337,85	„ 94,50	„ 3.137,28
„ „ 12 . . .	„ 582.35	„ 921,72	„ 35,50	„ 1.539,57
Hulpbank A . . .	„ 76,61	„ 57,75	„ —.—	„ 134,36
Bij lossing	*f* 10.900,34	*f* 26.766,72	*f* 1.761,50	*f* 39.428,56
Bij verkoop . . .	„ 262,96	„ 1.240,77	„ 68.—	„ 1.571,73
Totaal in 1910 . .	*f* 11.163,30	*f* 28.007,49	*f* 1.829,50	*f* 41.000,29
Was in 1909 . . .	*f* 10.081,10	*f* 28.765,77	*f* 1.857.—	*f* 40.703,87

De gezamenlijke ontvangsten van rente en administratieloon was per bank:

BANKEN	RENTE		ADMINISTRATIELOON.		TOTAAL
	Geloste panden	Verkochte pandeu	Geloste panden	Verkochte panden	
Bank N⁰. 1...	*f* 40.240,29	*f* 3.309,92	*f* 5.282,22	*f* 247,57	*f* 49.080.—
„ „ 2...	„ 12.891,94	„ 1.480,84	„ 4.200,04	„ 179.38	„ 18.752,20
„ „ 3...	„ 7.768,54	„ 913,41	„ 2.981,15	„ 111.17	„ 11.774,27
„ „ 4...	„ 8.914,78	„ 840,80	„ 2.330,95	„ 90,06	„ 12.176,59
„ „ 5...	„ 9.387,46	„ 852,41	„ 2.413,35	„ 99,79	„ 12.753,01
„ „ 6...	„ 8.988,75	„ 1.139,32	„ 2.957,70	„ 136,07	„ 13.221,84
„ „ 7...	„ 11.216,96	„ 1.306,67	„ 3.497,36	„ 140,95	„ 16.161,94
„ „ 8...	„ 9.156,02	„ 1.302,79	„ 4.166,46	„ 154,46	„ 14.779,73
„ „ 9...	„ 13.255,60	„ 1.398,75	„ 3.723,75	„ 139,75	„ 18.517,85
„ „ 10...	„ 7.641,58	„ 652,81	„ 3.064,37	„ 76,85	„ 11.435,61
„ „ 11...	„ 13.186,16	„ 1.293,07	„ 3.137,28	„ 140,66	„ 17.757,17
„ „ 12...	„ 3.576,56	„ 534,66	„ 1.539,57	„ 55,02	„ 5.705,81
Hulpbank A...	„ 74,91	„ —.—	„ 134,36	„ —.—	„ 209,27
Totaal in 1910..	*f* 146.299,55	*f* 15.025,45	*f* 39.428,56	*f* 1.571,73	*f* 202.325,29
Was in 1909...	*f* 157.296,61	*f* 14.152,33	*f* 39.208,69	*f* 1.495,18	*f* 212.152,81

Van het overschot van de in 1908 verkochte panden à *f* 34.094,40 was sedert opgevraagd *f* 25.009,69.

Het restant à *f* 9084,71 of 27 % van het oorspronkelijk bedrag kwam in 1910 door verjaring aan de bank.

De sedert 1906 ontvangen overschotten en de daarop uitbetaalde sommen aan de houders van beleenbriefjes zijn in den volgenden staat opgenomen.

JAAR	Bedrag van het overschot	UITBETAALD IN HET			Verjaard	Nog opvraagbaar
		Jaar van het overschot	1ste jaar daarna	2de jaar daarna		
1906	*f* 28.559,35^{5}	*f* 16.372,11	*f* 4.408,33^{5}	*f* 248,01	*f* 7.530,90	*f* —.—
1907	„ 24.122,65^{5}	„ 12.786,43	„ 3.858,46^{5}	„ 173,39	„ 7.304,37	„ —.—
1908	„ 34.094,40	„ 17.815,88^{5}	„ 6.959,29	„ 234,51^{5}	„ 9.084,71	„ —.—
1909	„ 28.469,61^{5}	„ 15.901,28^{5}	„ 4.068,16^{5}	„ —.—	„ —.—	„ 8.500,16^{5}
1910	„ 29.365,85^{5}	„ 15.852,36^{5}	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ 13.513,49

VENDU EN BEWAARGELD.

Ingevolge art. 42 werd aan de koopers van verstane panden in rekening gebracht 5 % van de opbrengst als vendugeld benevens 2½ of 5 cent per koop als bewaarloon.

Hiervoor werd ontvangen resp. *f* 11.537.87 en *f* 1560,55 (zie uitkomsten Vendu, pag. 17).

Huren.

De perceelen en perceelsgedeelten, welke voor het bedrijf niet gebruikt werden, brachten aan huren op *f* 7.251,04.

Perceel	Op 1 Januari 1910 verhuurd tot	Aanmerkingen
2 kelders O. Z. Voorburgwal 300....	31 October 1910	
2 „ „ 300....	30 April 1911	
1 benedenhuis „ 302....	30 „ 1911	
1 étage „ 302....	31 Januari 1911	
1 „ „ 302....	30 April 1912	
1 benedenhuis Prinsengracht 435....	....	per maand verhuurd
1 étage „ 435....	....	„ „ „
1 „ „ 435....	30 April 1911	
1 „ Linnaeusstraat 71....	....	„ „ „
1 „ „ 71....	....	„ „ „
1 „ Wijttenbachstr. 7....	....	„ week verhuurd
1 „ „ 7....	....	„ maand „

Ontvangsten en Uitgaven.

De ontvangsten en uitgaven waren in 1910:

	Ontvangsten	Uitgaven			
		Traktement., Weekloon, Beleenloon, Bijdr. Pens.f., Bijdr. Schade	Belasting, Assurantie, Kosten van onderh., Gas, Drukw. enz.	Rente Bedrijfskapit. Gebouwen, Recognitie	Totaal
Bank 1	*f* 49.080.—	*f* 6308,72	*f* 1891,26⁵	*f* 12.737,96	*f* 20.937,94⁵
„ 2	„ 18.752,20	„ 7813,61	„ 1874,26⁵	„ 4141,86	„ 13.829,73⁵
„ 3	„ 11.774,27	„ 7654,14	„ 2341,08⁵	„ 2796,35	„ 12.791,57⁵
„ 4	„ 12.176,59	„ 5765,39	„ 1954,30	„ 2956,76	„ 10.676,45
„ 5	„ 12.753,01	„ 7005,36	„ 3051,21	„ 3474,05	„ 13.530,62
„ 6	„ 13.221,84	„ 7303,10	„ 1838,65⁵	„ 2678,89	„ 11.820,64⁵
„ 7	„ 16.161,94	„ 7950,84	„ 1710,98⁵	„ 3571,30	„ 13.233,12⁵
„ 8	„ 14.779,73	„ 6972,93	„ 1981,46	„ 3069,36	„ 12.023,75
„ 9	„ 18.517,85	„ 6085,64	„ 2105,40	„ 4333,55	„ 12.524,59
„ 10	„ 11.435,61	„ 6193,87	„ 1912,90	„ 2517,53	„ 10.624,30
„ 11	„ 17.757,17	„ 7367,81	„ 1899,72⁵	„ 3933,46	„ 13.200,99⁵
„ 12	„ 5.705.81	„ 4490,85	„ 1896,22⁵	„ 1850,43	„ 8237,50⁵
Hulpbank A	„ 209,27	„ 522,63	„ 1121,77⁵	„ 1016,13	„ 2660,53⁵
Vendu	„ 12.198,42	„ 6425,55	„ 2203,38	„ 907,15	„ 9536,08
Verhuurde perceelen .	„ 7.251,04	„ —.—	„ 944,07	„ 1313,15	„ 2257,22
Diverse ontvangsten .	„ 472,75	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—
Verjaard overschot .	„ 9.084,71	„ —.—	„ —.—	„ —.—	„ —.—
Hoofdadministratie .	„ —.—	„ 33.376,06	„ 8285,90	„ —.—	„ 41.661,96
	**f*231.332,21	*f* 121.236,50	*f* 37.012,60	*f* 51.297,93	*f* 209.547,03

* De totale ontvangst was .... *f* 233.810,73⁵
Hieraf bewaarloon .... *f* 900.—
„ G. en Z. belasting . „ 1.578,52⁵ „ 2.478,52⁵

Blijft . . *f* 231.332,21

In den volgenden staat worden de verkregen uitkomsten in 1910 vergeleken met de Begrooting.

Vergelijking met de Begrooting.

Art.	ONTVANGSTEN	Begrooting 1910	Uitkomst 1910	Meer	Minder
1	Rente à 6 pCt.	f 8.000.—	f 9.451,09		
2	„ „ 13 „	„ 120.000.—	„ 110.261,93		
3	„ „ 13 „ tot f 50.— en 6 pCt. v/h meerdere. .	„ 29.000.—	„ 26.586,53	f —.—	f 10.675.—
4	Rente der verkochte panden à 6, 13 en 13 en 6 pCt.	„ 15.000.—	„ 15.025,45		
5	Administratieloon	„ 38.000.—	„ 41.000,29	„ 3.000,29	„ —.—
6	Vendugeld	„ 12.000.—	„ 11.537,87	„ —.—	„ 462,13
7	Huren	„ 7.250.—	„ 7.251,04	„ 1,04	„ —.—
8	Verschillende ontvangsten	„ 400.—	„ 472,75	„ 72,75	„ —.—
9	Verjaarde overschotten . .	„ 7.000.—	„ 9.084,71	„ 2.084,71	„ —.—
10	Belasting op goud- en zilverwerken	„ 1.600.—	„ 1.578,52^{5}	„ —.—	„ 21,47^{5}
11	Bewaarloon	„ 1.500.—	„ 1.560,55	„ 60,55	„ —.—
		f 239.750.—	f 233.810,73^{5}	f 5.219,34	f 11.158,60^{5}

Art.	UITGAVEN	Begrooting 1910	Uitkomst 1910	Meer	Minder
1	Jaarwedden	f 91.645,31^{5}	f 85.620.56	f —.—	f 6.024,75^{5}
1*a*	Assistenten	„ 4.010.—	„ 4.821,98	„ 811,98	„ —.—
1*b*	Schrijfloon	„ 500.—	„ 56,44	„ —.—	„ 443,56
1*c*	Bewaarloon	„ 900.—	„ 900.—	„ —.—	„ —.—
2	Aandeel in de rente toekomende a/d bankhouders en assistent-bankhouders	„ 17.200.—	„ 16.132,50	„ —.—	„ 1.067,50
3	Bijdrage pensioenfonds. . .	„ 13.000.—	„ 12.805,02	„ —.—	„ 194.98
4	Recognitie	„ 2.000.—	„ 2.000.—	„ —.—	„ —.—
5	Grondbelasting	„ 1.200.—	„ 1.199,74	„ —.—	„ —.26
6	Belasting op Goud- en zilverwerken..............	„ 1.600.—	„ 1.578,52^{5}	„ —.—	„ 21,47^{5}
7	Repar. en kosten v. onderh.	„ 10.000.—	„ 8.552.40^{5}	„ —.—	„ 1.447.59^{5}
8	Onkosten verh. perceelen	„ 700.—	„ 944,07	„ 244,07	„ —.—
9	Benoodigdheden..........	„ 10.500.—	„ 10.384,11^{5}	„ —.—	„ 115.88^{5}
10	Onkosten	„ 11.000.—	„ 11.465,74	„ 465,74	„ —.—
11	Assurantiën	„ 4.900.—	„ 4.466,53	„ —.—	„ 433.47
12	Verliezen tengevolge van te hooge beleening........	„ 1.800.—	„ 1.800.—	„ —.—	„ —.—
13	Afschrijving op gebouwen	„ 8.794,68^{5}	„ 8.791,65	„ —.—	„ 3.03^{5}
14	Rente..................	„ 60.000.—	„ 62.291,46	„ 2291,46	„ —.—
		f 239.750.—	f 233.810,73^{5}	f 3.813,25	f 9.752.51^{5}

Wordt het totaal bedrag der ontvangsten à . . . . *f* 233.810,73[5]
verminderd met de opbrengst van verhuurde perceelen à *f* 7.251,04 en eenige kleine ontvangsten à *f* 472,75, en belasting op goud- en zilverwerken, te zamen . . . „ 9.302,31[5]

dan kan het restant à . . . . *f* 224.508,42
verdeeld worden als volgt:

Categorie	Bedrag der voorschotten	Berekende rente	In 1910 gelost en verkocht		Opbrengst
			Panden	Bedrag	
I	*f* 0,40 en hooger	6 %	578.408	*f* 918.777,50	*f* 24.481,98
II	„ 0,40 — *f* 3.—	13 „	382,464	„ 686.725,50	„ 35.716,23
III	„ 3,50 — „ 10.—	13 „	184.093	„ 1.064.509,50	„ 60.329,55[5]
IV	„ 12.— — „ 50.—	13 „	61.705	„ 1.271.399.—	„ 71.067,12
V	„ 55.— — „ 500.—	13 en 6 „	7.318	„ 933.960.—	„ 32.913,53[5]
			1.213.988	*f* 4.875.371,50	*f* 224,508,42

Om nu het verlies of overschot, dat elk der genoemde categorieën oplevert, na te gaan, zijn de gemiddelde kosten per pand berekend als volgt:

Kosten van personeel . . . . *f* 122.536.50
Bureau- en magazijnkosten . . . . . „ 36.068.53
Huur van gebouwen (getaxeerd) . . . „ 26.000.—

Te zamen . . . . *f* 184.605.03

Van de 1.213.988 geloste en verkochte panden was dus het gemiddeld bedrag per pand aan kosten 15,21 cents.

Volgens deze becijfering zijn de volgende uitkomsten verkregen:

Categorie	Onkosten (per pand à 15.21 ct).	Rente à 4 %	Te zamen	Opbrengst	Verlies	Winst
I	*f* 87.955,61	*f* 6.206,34	*f* 94·161,95	„ 24.481,98	*f* 69.679,97	*f* —.—
II	„ 58.159,38	„ 5.010,50	„ 63.169,88	„ 35.716,23	„ 27.453,65	„ —.—
III	„ 27.994,06	„ 11.912,49	„ 39.906,55	„ 60.329.55[5]	—.—	„ 20.423,00[5]
IV	„ 9.383,17	„ 16.900,06	„ 26.283,23	„ 71.067,12	—.—	„ 44.783,89
V	„ 1.112,81	„ 12.676,20	„ 13.789,01	„ 32.913,53[5]	—.—	„ 19.124,52[5]
	f 184,605,03	*f* 52.705,59	*f* 237.310,62	*f* 224.508,42	*f* 97.133,62	*f* 84.331,42

Contrôle.

De contrôle aan de banken door de controleurs had geregeld plaats. Zij bestond o. a. in het nazien der kassen op 146 verschillende tijden, het opvragen en vergelijken van 28.618 panden, opsporen van voorkomende verschillen en het geheel inventariseeren van Bank N°. 7.

Van laatstgenoemde bank waren volgens inventarisatie aanwezig op 15 October:

11.054 zilverpanden met een voorschot van	f 65.351,20
10.850 wolpanden 〃 〃 〃 〃	〃 18.328,10
1.440 koperpanden, meubelen enz. met een voorschot van	〃 12.361,70
23.344 panden met een voorschot van	f 96.041.—

Vermiste beleenbriefjes.

In 1910 werd 1182 maal verzet aangeteekend volgens art. 33 van het reglement, wegens het vermissen van beleenbriefjes. Van de lossingen moesten er dientengevolge 605 met borgen geschieden.

Gebouwen.

Door de afdeeling Publieke Werken werd het in Juni 1909 aangekochte perceel Nassauplein 1 tot Hulpbank van Leening ingericht, waartoe o. a. een nieuwe verdieping werd aangebracht.

Deze hulpbank werd 1 November geopend voor het publiek, dat daarvan een druk gebruik maakt.

De bouw van Bank 5 in de Leidschekruisstraat ondervond door de werkstaking in 1909/10 een belangrijke vertraging. Daar echter de beleening in een der oude perceelen kon worden voortgezet, leverde dit voor den dienst geen nadeel op. Het eerste gedeelte van de nieuwe bank kon worden betrokken op 8 November, waarna onmiddellijk begonnen werd met het tweede gedeelte, dat echter niet voor April of Mei van het volgende jaar gereed kan zijn.

Verzekeringen.

De gebouwen waren tot 14 October 1910 verzekerd voor f 631.000. Een nieuwe verzekering voor f 709.000 werd gesloten tot 14 April 1914. De panden, tegen brandgevaar verzekerd tot 14 April 1910 voor f 1.400.000 en tot 14 October 1910 voor f 200.000, werden opnieuw verzekerd tot 14 October 1913 voor f 1.400.000 en tot 14 October 1911 voor f 125.000.

De verzekering tegen diefstal à f 75.000 tot 14 April 1910, werd opnieuw gesloten tot 14 October 1913. Wegens openstelling van Hulpbank A, is deze polis verhoogd met f 5000.

BALANS.

Aan het einde van het boekjaar was de verkorte balans als volgt:

Activa.

Kassa	f 56.397,02[5]	
Pandgevers	„ 1.319.742,15	
Gebouwen	„ 527.025,04	
Diverse debiteuren	„ 1.039,47	
		f 1.904.203,68[5]

Passiva.

Kapitaal	f 532.734,87	
Kosten en koersverschillen van leeningen	„ 1.341,10	
Gemeente Amsterdam	„ 1.326.452,28[5]	
Reservefonds	„ 10.000.—	
Overschotten beschikbaar voor houders van beleenbriefjes	„ 22.013,65[5]	
Diverse Crediteuren	„ 11.661,77[5]	
		f 1.904.203,68[5]

PERSONEEL.

Het personeel bestond op 31 December 1910 uit 82 ambtenaren, 26 assistenten en 41 personen, die op gezette tijden werkzaamheden te vervullen hebben, te zamen 149 in aantal.

De volgende benoemingen door den Directeur, onder goedkeuring van Commissarissen, hebben plaats gehad.

NAMEN	VROEGERE BETREKKING	BENOEMD TOT	MET INGANG VAN
J. SEEGERS	—	Assistent-Controleur	1 Januari
E. DE VISSER	Assistente	2e Beambte	1 „
J. C. H. EUWE	Assistent	„	1 Juli
J. BIEKMANN	„	„	1 Augustus
A. H. HECK	„	„	1 December
J. H. HELWEG	1e Beambte	Bewaarder van panden	16 „

Aan den assistent-bankhouder H. VAN MUNSTER werd het beheer opgedragen van de op 1 November 1910 geopende Hulpbank A, Nassauplein 1.

Den 2den Beambte A. PRINSELAAR en den Oppasser-nachtwaker A. F.

van Raaphorst werd op hun verzoek een eervol ontslag verleend, resp. op 16 September en 1 October.

Op 13 November overleed de op 1 Juli 1906 tot 2en Beambte aangestelde E. H. Euwe.

Wegens gepleegde fraude moest een ambtenaar ontslagen worden.

	Ambtenaars- (eigen) pensioenen	Weduwen en kinder-pensioenen	Totaal
Kapitaal aanwezig op 31 Dec. 1909	*f* 39.111,62	*f* 27.232,96	*f* 66.344,58
Stortingen van het personeel	„ —.—	„ 3.331.61	„ 3.331,61
Bijdrage van de Bank	„ 10.275,—	„ 2.410,39	„ 12.685,39
Bijgeschreven rente over 1910.....	„ 1.385,65	„ 975,74	„ 2.361,39
Te zamen..........	*f* 50.772,27	*f* 33.950,70	*f* 84.722,97
Hieraf aan uitkeeringen	„ 6.885,—	„ 2.983,02	„ 9.868,02
Kapitaal aanwezig op 31 Dec. 1910	*f* 43.887,27	*f* 30.967,68	*f* 74.854,95

De Directeur der Stads-bank-van-leening,

H. M. GILTAY.

AMSTERDAM, 16 Augustus 1911.

Aan den Gemeenteraad

Het bestuur van het Gemeentelijk Fonds ter bevordering van de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van werkloosheid heeft de eer U hierbij, overeenkomstig artikel 10 van de Verordening op het Fonds van 7 December 1906, zijn verslag over de werkzaamheden in het jaar 1910 aan te bieden.

Namens het bestuur,

A. HARMSEN JR.,
Voorzitter.

J. VAN HETTINGA TROMP,
Secretaris.

JAARVERSLAG van het Gemeentelijk Fonds ter bevordering van de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van werkloosheid te Amsterdam over 1910.

HOOFDSTUK I.

Werkzaamheden van het Bestuur en van den Secretaris.

In de samenstelling van het Bestuur van het Fonds is in den loop van 1910 geen verandering gekomen. In de eerste vergadering van het jaar werd de heer A. Harmsen Jr. na zijne periodieke aftreding opnieuw tot voorzitter van het Bestuur gekozen.

Het Bestuur vergaderde 6 malen. In die vergaderingen werd over de toelating van vakvereenigingen beslist en werden aan de hand van het door den Secretaris uitgebrachte verslag over de afgeloopen maanden verder de vraagpunten besproken, welke zich in dien tijd hadden voorgedaan.

In 1910 werden acht vakvereenigingen toegelaten, waarvan drie met ingang van 1 Januari 1911. Van de toegelaten vereenigingen waren drie landelijke bonden, die aansluiting verkregen voor hunne te Amsterdam woonachtige leden, en vijf plaatselijke vereenigingen.

Bij deze toelating werd aangenomen, dat een vereeniging van werklieden, behoorende tot verschillende tot het bouwbedrijf behoorende vakken, voor de werkloosheidsverzekering toch als één vakvereeniging kon worden aangemerkt.

Omtrent één vereeniging, die van „voegers", heeft het Bestuur geaarzeld alvorens tot toelating te besluiten, omdat het twijfelachtig was, of hare leden wel als „werklieden" konden worden aangemerkt; somtijds treden zij toch — en dikwijls dezelfde personen — op als zelfstandige ondernemers. Het voegwerk wordt n.l. gewoonlijk door den bouwondernemer aan één voeger uitbesteed, die voor de uitvoering dan andere voegers aanneemt, met wie hij evenwel zelf ook medewerkt. In deze laatste omstandigheid vond het bestuur ten slotte aanleiding om over zijne aanvankelijke bezwaren heen te stappen. De contrôle op de werkloosheid en op de te maken verdienste (met name of de wekelijksche ontvangst niet gemiddeld boven de *f* 25, de grens der uitkeeringen van bijslag, stijgt) blijft bij deze vereeniging echter moeielijk.

Eén vereeniging werd voorloopig toegelaten. Haar werd n.l. toegestaan met ingang van 1 December aan hare leden op de uitkeering uit eigen kas bijslag te verleenen ten laste van het Gemeentefonds, onder bepaling

evenwel, dat deze voorgeschoten bijslag eerst zou worden gerestitueerd, wanneer de vereeniging de koninklijke goedkeuring op hare statuten zou hebben verkregen. Dit was bij het einde des jaars nog niet het geval.

Door Burgemeester en Wethouders werd in handen van het Fondsbestuur om advies gesteld een verzoek van het Gemeentebestuur van Watergraafsmeer om een regeling te treffen, volgens welke ook de in die gemeente woonachtige leden bijslag uit het Amsterdamsche Gemeentefonds op de uitkeeringen hunner vakvereenigingen zouden kunnen erlangen.

Daar het te verwachten is, dat wanneer eenmaal een zoodanige regeling met de gemeente Watergraafsmeer is gemaakt, ook de besturen der andere omliggende gemeenten een dergelijk verzoek zullen doen, heeft het Fondsbestuur, alvorens een regeling te ontwerpen, welke wellicht tot wijziging der Verordening op het Amsterdamsche Fonds zou moeten leiden, nagegaan, hoeveel leden der bij dit Fonds aangesloten vereenigingen buiten Amsterdam woonachtig zijn. De hieromtrent aan de vereenigingen gevraagde opgaven waren bij het einde des jaars nog niet ingekomen.

Het Huishoudelijk Reglement van het Fonds onderging in den loop van dit jaar geen wijziging. Evenwel werden tegen enkele bepalingen van dat reglement door aangesloten vereenigingen bezwaren ingebracht of wenschen dienaangaande geuit, waarvan het Bestuur overweging toezegde. Zij betroffen voornamelijk de volgende punten:

1°. De bepaling in art. 22 sub 2°, dat geen bijslag wordt verleend aan hen, die niet minstens één week werkloos zijn geweest werd tot nog toe zóó toegepast (zie jaarverslag over 1907) dat, indien men na een periode van werkloosheid weder werk had gekregen, al was 't ook maar één dag, een nieuwe periode van werkloosheid van ten minste één week moest volgen, alvorens men weder voor uitkeering van bijslag in aanmerking kon komen. Deze bepaling werkte onbillijk en leidde in sommige gevallen zelfs tot schade voor den werkman, indien hij gedurende korten tijd bezigheid vond; wat voor 't zoeken van werk natuurlijk niet bevorderlijk was. Het Bestuur gaf daarom voorshands aan het artikel, in afwachting van een mogelijke wijziging daarvan van nog verdere strekking, dezen uitleg, dat men na een periode van werkloosheid ook eerst weer een week achtereen werk moest hebben gehad alvorens een nieuwe periode van werkloosheid kan aanvangen.

2°. De bepaling, dat geen bijslag kan worden uitgekeerd aan werklieden van jongeren leeftijd dan 20 jaar, gaf aanleiding tot een verzoek om dien leeftijdsgrens lager te stellen, b.v. op 18 jaar. Het Bestuur meende, dat hieraan in geen geval tegemoet gekomen zou kunnen worden, indien een betrekkelijk groot aantal jeugdige werklieden ervan zoude profiteeren, aangezien dit ten gevolge zou hebben dat, wijl de middelen van het Fonds beperkt zijn, aan oudere werklieden met grootere gezinsbehoeften minder zou kunnen worden uitgekeerd. De zaak bleek bij onderzoek echter van geringe beteekenis. Evenwel was zij ook geenszins van dringend belang, zoodat besloten werd er bij een herziening van het reglement onder meer op te letten.

3°. De bepaling, dat bijslag over geen grooter aantal dagen dan 50 in een *kalenderjaar* kon worden uitgekeerd, zou men gaarne gewijzigd zien in eene bepaling, dat dit maximum gold voor een jaar, d.i. een tijdvak van 365 dagen, onverschillig tusschen welke twee zelfde data gerekend. Ten aanzien van dit punt kwam het Bestuur tot dezelfde conclusie als bij het vorengenoemde.

Voorts bleken verschillende vakvereenigingen er op gesteld, van de verplichting te worden ontslagen om een afzonderlijk geadministreerde kas aan te houden ten dienste der werkloosheidsverzekering, welke kas door vaste contributies moet worden gevoed en slechts door uitkeeringen aan werkloozen mag worden ontlast. Het Bestuur, dezen wensch wel kunnende begrijpen, gevoelt zich echter vooralsnog niet gedrongen, dien in te willigen. Overwegende, dat zijn taak is de werkloosheidsverzekering te bevorderen, meent het dat het opleggen der verplichting als de bovenbedoelde niet onredelijk is te noemen. In elk geval wenschte het Bestuur, dat, zoolang zij in het reglement blijft gehandhaafd, de vakvereenigingen haar ook nauwgezet nakomen.

In verband hiermede verdient de volgende kwestie vermelding die zich voordeed met een aangesloten vereeniging tijdens een arbeidsconflict, waarin die vereeniging was betrokken. Er ontstond daarbij verschil van meening tusschen Fondsbestuur en het bestuur der vakvereeniging over de toepassing van de bepaling in het reglement dier vereeniging, inhoudende, dat geen uitkeering uit haar werkloozenkas aan de leden zou gedaan worden, indien hunne werkloosheid het gevolg was van werkstaking, uitsluiting, ziekte, enz. Het Bestuur, de beteekenis dier bepaling overwegende, kwam aanstonds tot de conclusie, dat zij van niet verdere strekking kan zijn dan in het geval van ziekte; dus dat geen uitkeering uit de werkloozenkas mocht worden verleend aan een lid gedurende den tijd dat *hij* staakte of uitgesloten was, gelijk ook bij ziekte hem slechts gedurende den tijd *zijner* ziekte geen uitkeering uit de werkloozenkas mag worden gedaan. Is de werkloosheid van een bepaald persoon het min of meer direct gevolg van anderer ziekte of staking (b. v. timmerlieden kunnen spoedig werkloos worden tengevolge van een staking van metselaars) of kan de betrokken persoon na afloop zijner ziekte of staking nog niet dadelijk weer werk vinden, dan is de toepassing der hierbedoelde bepaling niet meer redelijkerwijze vol te houden. En wordt der vereeniging eenmaal toegestaan, uitkeering uit haar werkloozenkas te verstrekken, dan is daarmede ook het recht op bijslag uit het Gemeentefonds erkend.

De eenige vraag, welke voor het Bestuur tijdens dit conflict dus al spoedig te beantwoorden overbleef was deze, in hoever een bepaald persoon geacht kan worden te staken of uitgesloten te zijn tijdens een staking of uitsluiting, de vereeniging waarvan hij lid is, betreffende. Het bedoelde conflict was nu begonnen met een partieele staking, door de vereeniging ingesteld bij één patroon. Daarop volgde echter een solidariteits-uitsluiting van de zijde van vereenigde patroons, welke weder gevolgd werd door de proclamatie van staking bij al die patroons van de zijde der werklieden-

vereeniging. Tijdens de partieele staking werd den bij den betrokken patroon stakenden leden door de vakvereeniging geen uitkeering uit haar werkloozenkas verleend, maar wel den leden, die bij andere patroons hadden gewerkt en daar korteren of langeren tijd na het uitbreken der staking gedaan hadden gekregen. Hiertegen kwam het Fondsbestuur dus niet in verzet; het kon deze laatstbedoelde werklooze leden niet als stakers kwalificeeren omdat zij natuurlijk niet geneigd waren (als zoogenaamde „onderkruipers") te gaan werken bij den patroon, waar hunne medeleden het werk hadden neergelegd. Toen evenwel alle leden der vereeniging door een groot aantal patroons werden uitgesloten en door de vereeniging tegen die patroons ook een staking werd geproclameerd, waardoor het bouwbedrijf nagenoeg stil kwam te liggen, oordeelde het Fondsbestuur, dat door dit feit de arbeidsgelegenheid zoo zeer was gedrukt geworden, dat ook de leden der vereeniging, die bij buiten het conflict staande patroons op regelmatige wijze gedaan hadden gekregen, om die reden geacht moesten worden geen nieuw werk te kunnen vinden. Het Bestuur wenschte dus, dat van het tijdstip der proclamatie der uitgebreidere staking af geen enkel lid der betrokken vakvereeniging uitkeering uit de werkloozenkas mocht genieten. De vereeniging kon zich daarmede niet vereenigen, doch wijl haar te kennen werd gegeven, dat anders haar aansluiting bij het Fonds zou wörden verbroken, schikte zij zich naar de zienswijze van het Fondsbestuur.

Overigens legden de bestaande reglementen geen bezwaren voor de toetreding van vakvereenigingen in den weg. Ook dit jaar was de Secretaris den vereenigingen, die wenschten toe te treden, behulpzaam bij het opmaken van haar reglement en later bij het inrichten harer administratie. Verscheidene malen trad hij voor een vereeniging van werklieden, welke het inrichten eener werkloosheidsverzekering overwoog, als spreker in een ledenvergadering op. Verder hield hij geregeld op vaste avonden in elke maand spreekuur over werkloosheidszaken, waarvan verschillende bestuursleden van aangesloten vereenigingen herhaaldelijk gebruik maakten om inlichtingen te ontvangen.

De samenwerking met de aangesloten vereenigingen liet overigens ook gedurende dit jaar niet te wenschen over. Wel zou het gewaardeerd worden, indien sommige vereenigingen iets vlugger de inlichtingen verstrekken, waarom hun door den Secretaris zoo nu en dan wordt gevraagd. Meermalen komen die pas na herhaalde aanmaning in. Opzettelijk fraude van de zijde der vakvereenigingen kwam ook dit jaar niet voor.

De administratie van het Fonds en de maatregelen ter contrôle der opgaven van de vakvereenigingen ondergingen dit jaar geen noemenswaardige veranderingen.

De bijslag werd door het Bestuur gedurende de maanden Maart—December op 75 % bepaald, gedurende de overige maanden op 100 %. Zoodoende werd de van de Gemeente ontvangen subsidie van *f* 12.000 ongeveer juist geheel aan bijslag uitgekeerd. Toch leverde het boekjaar een batig saldo op, wat, behalve uit de gekweekte rente, het gevolg is geweest

van de ontvangst vanwege de Gemeente van de boeten, welke door Burgemeester en Wethouders zijn opgelegd aan aannemers van Gemeentewerken wegens overtredingen der in de bestekken opgenomen „Bepalingen omtrent minimum-loon en maximum-arbeidsduur" (zie hoofdstuk III).

Aan één vereeniging, die, toen de bijslag tegen den winter van 75 % op 100 % werd verhoogd, de uitkeering aan hare leden uit eigen kas naar evenredigheid verlaagde, werd te kennen gegeven, dat deze handelwijze niet door ons Bestuur kon worden toegelaten; waarnaar zij zich onmiddellijk voegde.

Door den Secretaris werden in de loop van het jaar, behalve de gewone wekelijksche en maandelijksche mededeelingen, 279 brieven ontvangen en 378 verzonden.

Ten slotte zij hier nog, in aansluiting tot het daaromtrent in het vorige verslag opgenomene, medegedeeld, dat het Bestuur uit de hem door de Commissie uit de Burgerij ten behoeve der werkloozen 1907/08 verstrekte gelden een uitkeering heeft gedaan van *f* 206,03[5] aan de vereeniging „Concordia Inter Nos", *f* 36,90 aan de vereeniging „St.-Joseph" en *f* 66,40 aan den Centralen Bond van Bouwvakarbeiders, een en ander in verband met de langdurige werkloosheid wegens de bouwvakstaking. Ten behoeve van dit fondsje ontving het Bestuur van een particulier hier ter stede in dank een gift van *f* 240, terwijl een bedrag van *f* 109,13[5] aan rente werd gekweekt. Het beschikbaar bedrag op 31 December was daardoor geworden *f* 3936,42.

HOOFDSTUK II.

De werkloosheidsverzekering.

In den loop van het jaar 1910 zijn de volgende vereenigingen tot het Fonds toegetreden:

De Prot. Christ. Timmerliedenvereeniging, de Amsterdamsche Voegersvereeniging en de Prot. Christ. Metaalbewerkersvereeniging „Rehoboth", alle met ingang van 1 Januari; de R. K. Diamantbewerkersvereeniging en de Algem. Nederl. Chemigrafenbond, beide met ingang van 1 Februari; de Chr. Diamantbewerkersvereeniging met ingang van 1 Mei; de Centrale Bond van Bouwvakarbeiders met ingang van 1 September en de Timmerliedenvereeniging „Bewust Streven" met ingang van 1 December.

De eerstgenoemde vereeniging is ontstaan uit den Christ. Werkmansbond, afdeeling Amsterdam, welke bond met 1 Juli 1909 heeft opgehouden te bestaan.

In dit jaar heeft de Chr. Metaalbewerkersbond de aansluiting bij het Fonds verbroken. Nadat reeds geruimen tijd niets van dezen bond was vernomen en op brieven niet werd geantwoord, ontving het Bestuur in de tweede helft van het jaar de mededeeling, dat de Bond geacht wilde zijn, reeds met Januari 1910 te zijn uitgetreden.

Op 31 December 1910 waren dus totaal 24 vereenigingen bij het Fonds aangesloten met een totaal aantal leden groot 6904. Op 31 December 1909 was dit aantal 17 met 5273 leden, terwijl op 31 December 1908 16 vereenigingen waren toegelaten met 4294 leden.

In onderstaanden staat zijn de in 1910 bij het Fonds aangesloten vereenigingen met enkele op deze betrekking hebbende gegevens vermeld.

NAAM DER VEREENIGING	Ledental op 1 Januari 1910	Ledental op 31 Dec. 1910	Wekelijksche contributie voor de werkl. kas	Reglementaire uitkeering (zonder bijslag)	Maximum aantal dagen uitkeering per jaar
BOUWVAKARBEIDERS:					
Timmerl.ver. „Concordia Inter Nos"	400	654	*f* 0.14	*f* 0.60 p. d.	50 dag.
Timmerliedenver. „St. Joseph"	72	81	„ 0.10	60/100c.p.d.	50 „
Prot. Chr. Timmerliedenvereeniging	83	106	„ 0.10	*f* 0.60 p. d.	42 „
Timmerliedenver. „Bewust Streven"	[1])	75	„ 0.18[5]	„ 3.— p. w.	6 wek.
Schildersgez.v. „Vooruitgang Zij Ons Doel".	330	473	„ 0.10	„ 0.50 p. d.	30 d. [2])
Mets.v. „Door Verbroedering Verbetering" .	191	185	„ 0.20	„ 0.50 „	48 dag.
Metselaarsver. „St. Marinus"	113	121	„ 0.10	„ 0.50 „	30 „
Amsterdamsche Voegersvereeniging	74	87	„ 0.35	„ 0.50 „	50 „ [3])
Centr. bond van Bouwvakarbeiders afd. Amst.	[1])	117	„ 0.15	„ 0.50 „	50 „
TYPOGRAFEN e. d.:					
Alg. Ned. Typografenbond *	1048	1026	„ 0.03	„ 4.— p. w.	8 wek.
Chr. Typogr.v. „Draagt Elkanders Lasten" .	73	71	„ 0.04	„ 5.— „	6 „
Typografenv. „Voorzorg en Genoegen"	97	75	„ 0.03	„ 5.— „	6 „
Ned. R. K. Typograf.b. „De Kath. Pers" *..	86	60	„ 0.01	„ 6.— „	8 „
Litho-Fotografenbond afd. Amsterdam	150	138	„ 0.05	„ 0.60 p. d.	50 dag.
Alg. Ned. Chemigrafenbond *	[1])	212	„ 0.06	22½ % v h sal. t. hoog. *f* 4.50 p. w.	8 wek.
METAALBEWERKERS:					
Alg. Ned. Metaalbew.b., afd. Amsterdam. ..	274	517	„ 0.06	„ 4.— p. w.	25-48 d
Prot. Chr. Metaalbew. ver. „Réhoboth"	60	112	„ 0.05	„ 0.50 p. d.	36 dag.
Metaalbewerkersver. „St. Eloy"	178	170	„ 0.03	minstens „ 0.40 p. d.	4-9 w.
SIGARENMAKERS:					
Ned. Sig. en Tabaksbew.b., afd. Amst. I.	1118	987	„ 0.04	„ 0.50 „	50 dag.
Sorteerders en Plakkersver. Amsterdam II.	86	95	„ 0.02	„ 0.50 „	50 „
DIAMANTBEWERKERS:					
Chr. Diamantbewerkersvereeniging	[1])	79	„ 0.15	„ 0.50 „	13 w.
R. K. Diamantbewerkersvereeniging	[1])	309	20 % der totale contr.	„ 0.50 „	78 dag.
ANDERE CATEGORIEËN:					
Alg. Ned. Handels- en Kantoorbed.bond *..	636	811	9/18 c. p. m.	50/150c.p.d.	56 „
„Door Eendracht Verbetering" (drankber.) ...	376	343	*f* 0.01	„ 1.— „	50 „
	5445	6904			

[1]) Toegetreden in den loop van 1910.
[2]) Keert slechts uit in de maanden Januari en Februari. Wegens den gunstigen toestand harer kas in 1910 echter ook gedurende Augustus en September.
[3]) Keert slechts uit in de maanden Januari, Februari en Maart.
* beteekent landelijke bond; het van dezen opgegeven ledental betreft slechts de afdeeling Amsterdam van den bond.

De door de gedurende het geheele afgeloopen jaar aangesloten vereenigingen gedurende hun boekjaar ten behoeve der werkloosheidsverzekering ontvangen en uitgegeven gelden zijn in het navolgende overzicht vermeld:

NAAM DER VEREENIGING	Batig saldo 1909	Ontvangen aan contributie, rente etc.	Uitgekeerd aan werkloozenondersteuning en administratiekosten	Batig saldo 1910
BOUWVAKARBEIDERS:				
Concordia Inter Nos (Timmerlieden) . .	*f* 2193,83	*f* 8276,95	*f* 7013,82^5	*f* 3456,95^5
St. Joseph (Timmerlieden)	„ 885,48^5	„ 975,92	„ 797,15	„ 1064,25^5
Prot. Chr. Timmerl. Vereeniging	„ 435,98	„ 590,56	„ 389,95	„ 636,59
Vooruitgang Zij Ons Doel (Schilders) . .	„ 2330,01^5	„ 4721,30	„ 5011,81	„ 2039,50^5
Door Verbroedering Verbetering (Metsel.)	„ 1738,05^5	„ 2781,58^5	„ 3735,54^5	„ 784,09^5
St. Marinus (Metselaars)	„ 1542,90^5	„ 799,65	„ 1883,53	„ 459,02^5
Amsterdamsche Voegers-Vereeniging . .	„ 883,05	„ 2088,15	„ 1535,05	„ 1436,15
TYPOGRAFEN e. d.:				
Algem. Nederl. Typografenbond*	*f* 3842,06	*f* 6381,61	*f* 4788,77^5	*f* 5434,89^5
Draagt Elkanders Lasten (Christ. Typ.).	„ 299,87	„ 161,02	„ 56,25	„ 404,64
Voorzorg en Genoegen[1])	„ 236,64^5	„ 53,41	„ 7,15	„ 282,90^5
Ned. R. K. Typ.bond „De Kat. Pers", [2])*	„ 457,10	„ 239,06	„ 54,23	„ 641,93
Litho-Fotografenbond [3])	„ 280,94	„ 1870,80^5	„ 1879,54	„ 272.20^5
METAALBEWERKERS:				
Alg. Ned. Metaalbew.bond, afd. Amst. .	*f* 445,09	*f* 1274,82	*f* 275,60	*f* 1444,31
Réhoboth (Prot. Chr. Metaalbew.[4]) . . .	29,80	172,35	51,50^5	150,64^5
St. Eloy (R. K. Metaalbew.)	„ 432,27	„ 263,96	„ 310,41	„ 385,82
SIGARENMAKERS:				
Ned. Sig. en Tab.bew.bond, afd. Amst. I [5])	*f* 713,71^5	*f* 10042,39^5	*f* 9935,63^5	*f* 820,47^5
Sorteerders en Plakkersver., afd. Amst. II [6])	„ 84,74	„ 750,16^5	„ 656,52^5	„ 178,38
ANDERE CATEGORIEËN:				
Alg. Ned. Hand.- en Kant.bed.bond [7])*. .	*f* 62,00^5	*f* 2107,36^5	*f* 1293,97^5	*f* 875,39^5
Door Eendracht Verbetering (drankbereiders)	„ 296,51	„ 200,05	„ —,40	„ 496,16

[1]) Deze Vereeniging heeft haar boekjaar van 1 October—30 September.

[2]) „ „ „ „ „ „ 1 Juli—30 Juni.

[3]) Deze Vereeniging betaalde aan contributie-hoofdbestuur *f* 1161,14.

[4]) Deze Vereeniging heeft haar boekjaar van 1 October—30 September.

[5]) De aangesloten afdeeling Amsterdam I is herverzekerd bij den Bond. In 1910 betaalde deze afdeeling aan premie *f* 1344,06 en ontving *f* 5238,24 terug.

[6]) De aangesloten afdeeling Amsterdam II is herverzekerd bij den Bond. In 1910 heeft deze afdeeling betaald aan premie *f* 142,20 en *f* 392,50 terugontvangen.

[7]) Deze Vereeniging had vroeger haar boekjaar van 1 October—30 September. Nu van 1 Januari—31 December. Bovenstaande opgaven loopen daardoor van 1 October 1909—31 December 1910. De *f* 62.00^5 is hier dus het batig saldo op 1 October 1909.

* beteekent landelijke bond.

Een overzicht van de reglementaire uitkeeringen door de toegelaten vakvereenigingen uit eigen kas gedaan en den daarop uit het Fonds genoten bijslag over het kalenderjaar 1910 is als bijlage II aan dit verslag toegevoegd.

De reglementaire uitkeeringen uit eigen kas en de bijslag per lid (op 31 December 1910) heeft bij de 19 reeds op 1 Januari 1910 toegelaten vereenigingen gedurende het kalenderjaar 1910, '09, '08 en '07 bedragen:

NAAM DER VEREENIGING	Uit eigen kas				Bijslag			
	1910	1909	1908	1907	1910	1909	1908	1907
Bouwvakarbeiders:								
Concordia Inter Nos (timmerl.)..	4.38	6.40	13.12	10.02	3.32	4.72	9.73	7.17
St. Joseph (timmerlieden).......	4.02	4.06	11.38		3.16	2.96	8.69	
Prot. Chr. timmerl. vereeniging .	1.96				1.43			
Vooruitgang Zij Ons Doel (schild.)	5.51	7.30	6.99	4.07	4.69	5.48	5.69	2.47
Door Verbroed. Verbet. (mets.)...	[1]	8.71	11.64		[1]	6.60	9.39	
St. Marinus (metselaars).........	1.92	6.53	10.89		1.74	3.94	9.39	
Amst. Voegersvereeniging.......	8.98				8.46			
Typografen e. d.:								
Alg. Nederl. Typografenbond....	0.96	1.67	2.59	1.06	0.70	0.99	1.45	0.56
Draagt Elkanders Lasten	0.49	0.98	0.42	2.07	0.30	0.49	0.21	1.—
Voorzorg en Genoegen..........	—	—	—		—	—	—	
Ned. R. K. Typografenbond „De Kath. Pers"	0.73	—	—		0.32	—	—	
Litho Fotografenbond	0.88				0.70			
Metaalbewerkers:								
Alg. Ned. Metaalbewerkersbond, afd. Amsterdam	0.27	0.10			0.16	0.07		
Réhoboth	0.21	—			0.17			
St. Eloy	1.14	0.26			0.70	0.17		
Sigarenmakers:								
Ned. Sigar. en Tabakbewerkers.. bond, afd. Amsterdam I	3.56	2.09	3.19		3.03	1.66	2.53	
Sorteerders en Plakkers Vereen., afd. Amsterdam II	3.36				2.78			
Andere Categorieën.								
Alg. Ned. Handels- en Kantoorbediendenbond	[2]	[2]	0.72		[2]	[2]	0.42	
Door Eendracht Verbet. (drankb.)	—	0.15			—	0.07		

[1] Van 10 Januari tot 28 Mei geen opgaven ontvangen tengevolge der staking en uitsluiting.

[2] Van deze vereeniging werden geen opgaven ontvangen van September 1909 tot en met Februari 1910.

Voor de bijzondere verschijnselen der werkloosheid bij de verschillende tot het Fonds toegelaten vereenigingen wordt verwezen naar het als Bijlage I hierbij opgenomen door den Secretaris samengestelde en kortelijk toegelichte statistische overzicht, waarbij voor zoover mogelijk een vergelijking is gemaakt met het vorige jaar. Uit de daarin voorkomende tabellen blijkt dat de werkloosheid bij de vereenigingen, waarover de statistiek loopt, bij de bouwvakarbeiders en metaalbewerkers over het geheele jaar genomen geen groot verschil maakt met 't vorige jaar, terwijl zij bij de typografen e. d. in 1910 nogal beteekenend gunstiger was dan in 1909; een en ander, zooals zich ook in den als Bijlage II opgenomen staat van uitkeeringen afspiegelt.

Volgens dien staat is de werkloosheid bij de sigarenmakers in 1910 nogal beduidend ongunstiger geweest dan in 1909. Het is zeer te betreuren dat de afdeeling van den Sigarenmakersbond, die in het jaar 1910 een bedrag van bijna *f* 3000 uit de kas van het Gemeentefonds genoot, niet zorg heeft gedragen, dat de secretaris van het Fonds in staat was ook van die afdeeling in het statistisch overzicht nadere en betrouwbare gegevens op te nemen.

HOOFDSTUK III

De financiën van het Fonds.

Ontvangen is in dit jaar:			
Van de Gemeente één jaar subsidie		*f*	12.000.—
〃 〃 〃 voor administratiekosten		〃	579,96^{5}
Aan rente voor op deposito gezette gelden.		〃	381,56
Van de Gemeente aan buitengewone ontvangsten, bestaande uit ingehouden boeten, aan aannemers van gemeentewerken opgelegd		〃	205.—
		f	13.166,52^{5}
Hierbij moet nog gevoegd worden het saldo van het het vorige jaar		〃	7.333,19
Totaal beschikbaar bedrag . . .		*f*	20.499,71^{5}
Uitgekeerd is in dit jaar:			
Aan bijslag aan diverse vereenigingen	*f* 11.920,68^{5} [1])		
Aan administratiekosten	〃 579,96^{5}		
		〃	12.500,65
Voordeelig saldo op 31 Dec. 1910 is dus		*f*	7.999,06^{5}

[1]) De totale bijslag over het jaar 1910 bedraagt op den staat, voorkomende als bijlage II, *f* 69.— meer. Dit verschil is ontstaan, doordat aan de Timmerl. Ver. „Bewust Streven", die op 1 December 1910 voorwaardelijk tot het Fonds was toegelaten, door het nog niet verkrijgen der Koninklijke goedkeuring, de in rekening gebrachte bijslag groot *f* 72.— nog niet is uitgekeerd. Tevens is over December een bedrag van *f* 3.—, dat onrechtmatig was uitgekeerd door de Prot. Chr. Timmerl. Ver. van een door het Fonds verschuldigd bedrag over Januari 1911 weer afgetrokken.

Het actief bestond op ultimo December 1910 uit deposito bij de Amsterdamsche Bank		*f*	9.352,19
Het passief uit uitkeeringen over de maand December, zijnde	*f* 1.153,12^5		
Gestorte waarborgsommen	„ 200.—		
		„	1.353,12^5
		f	7.999,06^5

De post administratiekosten over 1910 bestond uit de volgende onderdeelen:

Salaris secretaris	*f* 300.—
Schrijfloon	„ 157.50
Kantoorbehoeften en drukwerk	„ 102,33^5
Porto's, briefkaarten, plakzegels	„ 13,94
Andere onkosten	„ 10,10
	f 583,87^5
Terug ontvangen voor quitantie formulieren	„ 3.91
	f 579,96^5

Bijlage I.

Statistische gegevens betreffende de werkloosheid bij de aangesloten vereenigingen.

Evenals in het vorige jaarverslag volgen ook hieronder weder eenige gegevens omtrent het aantal werkloozen en den duur en de frequentie der werkloosheid, de werkloosheid in de verschillende maanden des jaars en de werkloosheid in verband met den leeftijd der werkloozen.

Alle tabellen betreffen slechts de personen, die gedurende het volle jaar 1910 *lid waren van de vakvereenigingen, waarover de statistiek loopt en welke gedurende het volle jaar* 1910 *bij het Gemeente-Fonds aangesloten zijn geweest. De tabel IV loopt slechts over het aantal personen, dat behalve gedurende het volle jaar* 1910 *ook gedurende het volle jaar* 1909 *lid was der vakvereeniging, welke gedurende de beide volle jaren aangesloten is geweest.*

Hoewel gedurende deze beide volle jaren 1909 en 1910 bij het Fonds aangesloten zijnde, moesten 3 vereenigingen in het overzicht buiten beschouwing blijven, nl. de metselaarsvereeniging „Door Verbroedering Verbetering", de afd. Amsterdam I van den Ned. Sigaren- en Tabaksbew. bond en de Alg. Nederl. Handels- en Kantoorbediendenbond.

Van de eerste vereeniging zijn, althans in de meeste tabellen, geen opgaven opgenomen, omdat in verband met de staking en uitsluiting geen opgaven zijn ontvangen over den tijd van 10 Januari tot 28 Mei. Werd deze geheele tijd, gedurende welken in normale omstandigheden vrij zeker werkloosheid bij de vereeniging zou zijn voorgekomen, in de statistiek eenvoudig verwaarloosd, dan waren de conclusies ten aanzien van het heele jaar zeker veel te gunstig.

De afdeeling Amsterdam van den Sigarenmakersbond bleef, ondanks herhaald en dringend verzoek, nalatig om beduidende onnauwkeurigheden te corrigeeren, welke in de dezerzijds ontvangen ledenlijst der afdeeling waren geconstateerd. Dientengevolge moest de geheele statistiek der werkloosheid, deze vereeniging betreffende, achterwege blijven wegens te groote onbetrouwbaarheid. Immers, nadat een bepaald persoon heeft opgehouden lid der vereeniging te zijn, wordt omtrent zijn werkloosheid door het bestuur zijner vereeniging natuurlijk geen opgave meer gedaan; doch als zijn uittreden niet wordt gemeld, blijft hij bij het Gemeente-Fonds als werkloos of niet werkloos te boek staan overeenkomstig het laatst omtrent hem ontvangen bericht. Overigens zouden, als het opgegeven ledental niet juist is, de berekeningen in de statistiek „per lid" gemaakt, ook onjuist zijn.

De Handels- en Kantoorbediendenbond eindelijk, volhardde bij zijn in het vorig verslag vermeld stilzwijgen, in September 1909 aangevangen, tot Maart 1910. Over de eerste maanden van dit jaar, werden dus nog geenerlei opgaven ontvangen, zoodat deze bond om dezelfde reden als de vereeniging D. V. V., buiten beschouwing bleef, gelijk hij dat ook in 't vorig verslag was gelaten. Bij den H. en K. Bond bleek overigens ook in de ledenlijst een niet opgehelderde onnauwkeurigheid te bestaan.

In de statistieken omtrent den duur der werkloosheid zijn de Zondagen niet medegeteld; 6 *dagen vormen dus een week,* 312 *dagen een jaar.*

Opmerkelijk is weder het groote verschil in den omvang der werkloosheid, zooals die zich in de bouwbedrijven en alle andere bedrijven openbaart. Een vergelijking tusschen de in de statistiek voorkomende tabellen en den staat, voorkomende op blz. 6, toont ook aan voor welk een betrekkelijk klein gedeelte bij de meeste vereenigingen in het bouwvak de opgebrachte contributie in staat is in de geldelijke gevolgen van werkloosheid harer leden te voorzien. Om elk lid in normale omstandigheden gedurende den *vollen* tijd zijner werkloosheid een uitkeering van *f* 0.50 (C. I. N., Pr. Chr. Tim. Ver. en St. Jos. *f* 0.60) per dag. d. i. nog maar een klein deel van het normale dagloon, te verzekeren zouden de meeste vereenigingen een 2 à 2½ maal zoo hooge contributie voor de werkloozenkas moeten heffen dan zij thans doen, de schilders zelfs een 5 maal zoo hooge contributie; b. v. „Concordia Inter Nos" (timmerlieden) en „Door Verbroedering Verbetering" (metselaars) *f* 0.35 per week in plaats van nu *f* 0.14, resp. *f* 0.20 per week; St Joseph (timmerlieden) *f* 0.20 à *f* 0.25 per week inplaats van *f* 0.10 per week; „Vooruitgang zij ons Doel" (schilders) zelfs *f* 0.50 per week in plaats van nu *f* 0.10 per week. De eenige bouwvakvereeniging, die thans reeds een, in vergelijking tot de andere, hooge contributie voor de werkloosheidverzekering heft, is de voegersvereeniging; doch ook hier zou, om 't bovenaangegeven doel te bereiken, de contributie op *f* 0.45 in plaats van op *f* 0.35 moeten worden gesteld.

Dat de vereenigingen in den regel toch in staat zijn om de tegenover hare leden aangegane verplichtingen na te komen, vindt — behalve dat sommige vereenigingen nog wel eens extra inkomsten buiten de contributie genieten — hierin zijn oorzaak, dat deze verplichtingen van beperkte strekking zijn. Immers, geen uitkeering wordt verstrekt, indien de werkloosheid geen volle week duurt, terwijl zij ophoudt nadat gedurende ten hoogste 50 dagen uitkeering is genoten. Uit tabel II blijkt echter duidelijk, hoezeer de werkloosheid zich ook over een langeren duur dan 50 dagen uitstrekt, b. v. bij de schilders voor bijna 60%, bij de timmerlieden voor bijna 40% der werkloozen.

In de tabellen III en IV is nu de verandering aangebracht, die in het vorig verslag reeds noodig werd geoordeeld om onjuiste voorstellingen te voorkomen. Als men in deze tabellen het jaar juist rekende te loopen van 1 Januari tot 31 December zouden feitelijk de werkloosheidsperioden die zich over twee kalenderjaren uitstrekken, ook tweemaal worden geteld. Om dit te voorkomen is thans het jaar geacht te eindigen bij den ingang der laatste werkloosheidsperiode in dat jaar, indien die periode zich ook nog in het volgende jaar uitstrekt. Dat volgende jaar zal dan worden geacht bij den aanvang dier werkloosheidsperiode te beginnen.

De tabellen V—VII doen in vergelijking met gelijksoortige van 't vorige jaar sterk den invloed onderkennen, welke de staking en uitsluiting van de

metselaars der vereeniging D. V. V. had op de werkloosheid in de andere bouwvakvereenigingen, vooral voor de timmerlieden en metselaars. In de maanden Maart, April en Mei was de werkloosheid daar nog abnormaal hoog. Echter was de verlevendiging van het bedrijf na de opheffing der staking, alsmede het gunstige seizoen, oorzaak dat de werkloosheid in het najaar veel geringer was dan verleden jaar, zoodat de jaargemiddelden elkaar niet veel ontloopen.

De tabellen VIII—X geven weder andere uitkomsten dan het vorige jaar, hetwelk ook weer van het jaar 1908 afweek. Algemeene verschijnselen in de werkloosheid ten aanzien van den leeftijd schijnen dus niet wel geconstateerd te kunnen worden.

Aantal werkloozen en duur der werkloosheid.

Tabel I.

NAAM DER VEREENIGING	Aantal leden, waarover de opgaven loopen	Aantal leden, dat eenigen tijd werkloos is geweest				Duur der werkloosheid in dagen					
		absoluut	Per 100 leden			Gemiddeld per werklooze			Gemiddeld per lid		
		1910	1910	1909	1908	1910	1909	1908	1910	1909	1908
Bouwvakarbeiders:											
Concordia Inter Nos (tim.l.).	320	190	59,3	55.—	61.—	47,4	45,8	88,2[1])	28,2	25,1	53,7[2])
St. Joseph (id.).	59	26	42,5	50.—	64,5	27,9	31,3	74.—	12,8	15,6	45,8
Pr. Chr. Timmerl. Vereen. .	75	16	21,3			29,1			6,3		
Door Verbr. Verb. (metsel.).	147	124*)	84,4*)	91,6	94,5	35,9*)	48,1	81,4	30,4*)	44,1	77.—
St. Marinus (id.). . , ...	81	25	30,9	70,6	78,5	32,1	43,6	50,8	9,9	30,7	39,8
Amst. Voegers Vereen. . . .	68	62	91,2			49,4			45,1		
Vooruitgang Zij Ons Doel (schilders).	256	202	78,5	80,6	76,8	66,9	63,3	81,7	52,8	51.—	59,5
Totaal.	1006	645*)	64,1*)	70,5		49,7*)	51,6		31,9*)	36,3	
Metaalbewerkers:											
Alg. Ned. Metaalbew. bond.	164	7	4,3	4,2		19.—	36,6		0,8	1,5	
St. Eloy	111	7	6,3	4,8		34,4	38,5		2,2	1,8	
Réhoboth	46	1	2,2			13.—			0,3		
Totaal.	321	15	4,7	4,5		25,8	35		1,2	1,6	
Typografen e. d.:											
Alg. Ned. Typ.b. afd. Amst.	917	72	7,9	11,2	14,1	47,1	57,3	62,8[3])	3,7	6,4	8,8[4])
Draagt Elkanders Lasten . .	57	1	1,8	5,3	—	38.—	49,6	—	0,6	2,6	—
Voorzorg en Genoegen. . . .	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Katholieke Pers.	41	2	4,9	3,8		28.—	113.-		1,4	4,3	
Litho Fotogr. bond	121	3	2,5			35.—			0,9		
Totaal.	1202	78	6,5	9,8		46.—	57,7		3.—	5,6	
Sigarenmakers:											
Ned. Sig.- en Tabaksbew.b. afd. Amsterdam I.				16,5	23,6		40,2	55,3		6,6	13,2
Sorteerders en Plakkers Ver. afd. Amsterdam II	72	15	20,8			23,8			5.—		
Totaal.	72	15	20,8	16,5	23,6	23,8	40.2	55,3	5.—	6,6	13,2
Drankbereiders:											
Door Eendracht Verb.	326	—	—	0,3		—	18.—		—	0,06	
Totaal.	326	—	—	0,3		—	18.—		—	0,06	
Totaal Generaal	2927	753	25,7	24,5		48,4	50,05		12,4	12,3	

[1]) Bedroeg in **1907** 77,1 dag. [2]) Bedroeg in **1907** 44,3 dag.
[3]) Bedroeg in **1907** 52,5 dag. [4]) Bedroeg id **1907** 4,8 dag.
*) Deze cijfers zijn feitelijk te laag, aangezien bij de vereeniging D. V. V. de tijd tusschen 10 Januari en 28 Mei geheel buiten beschouwing is gebleven met het oog op de staking en uitsluiting (zie bladz. 11).

NAAM DER VEREENIGING	1910. Absoluut								Per honderd werkloozen. 1910.								Per honderd werkloozen. 1909							
	1—6 dagen	7—12 dagen	13—24 dagen	25—50 dagen	51—100 dagen	101—150 dagen	151—200 dagen	langer dan 200 dagen	1—6 dagen	7—12 dagen	13—24 dagen	25—50 dagen	51—100 dagen	101—150 dagen	151—200 dagen	langer dan 200 dagen	1—6 dagen	7—12 dagen	13—24 dagen	25—50 dagen	51—100 dagen	101—150 dagen	151—200 dagen	langer dan 200 dagen
BOUWVAKARBEIDERS:																								
Concordia Inter Nos.	15	22	46	36	51	14	5	1	7,9	11,7	24,2	18,8	26,8	7,4	2,6	0,6	8	10,9	15,9	31,2	23,9	5,8	2,9	[1] 0,7
Sint Joseph	3	7	4	9	4	—	—	—	11,1	25,9	14,9	33,3	14,8	—	—	—	13,3	16,7	16,7	33,3	20	—	—	—
Prot. Chr. Timmerliedenvereen.	2	2	4	5	2	1	—	—	12,5	12,5	25	31,3	12,5	6,2	—	—								
Door Verbroedering Verbeter. [2]																	5,8	9,1	12,4	28,9	35,5	6,6	1,7	—
Sint Marinus	4	4	6	5	5	1	—	—	16	16	24	20	20	4	—	—	6,3	4,2	14,6	60,4	8,3	4,2	2	—
Amsterdamsche Voegersvereen.	1	3	2	27	29	—	—	—	1,6	4,8	3,2	43,6	46,8	—	—	—								
Vooruitgang Zij Ons Doel . .	7	7	13	54	79	37	4	1	3,5	3,5	6,4	26,7	39,1	18,3	2	0,5	3,7	5,9	10,7	25,7	32,6	17,1	3,7	0,6
Totaal . . .	32	45	75	136	170	53	9	2	6,1	8,6	14,4	26	32,6	10,2	1,7	0,4								
METAALBEWERKERS:																								
Alg. Ned. Metaalbew. Bond . .	—	3	1	3	—	—	—	—	—	42,9	14,2	42,9	—	—	—	—	—	—	33,4	33,3	33,3	—	—	—
Sint Eloy	—	—	2	3	2	—	—	—	—	—	28,6	42,8	28,6	—	—	—	25	—	—	50	25	—	—	—
Réhoboth	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—								
Totaal . . .	—	3	4	6	2	—	—	—	—	20	26,7	40	13,3	—	—	—								
TYPOGRAFEN e. d.:																								
Alg. Ned. Typ. Bond	6	8	14	19	16	8	—	1	8,3	11,1	19,5	26,4	22,2	11,1	—	1,4	7,8	9,8	11,8	26,5	25,5	13,7	3,9	1
Draagt Elkanders Lasten . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	33,3	—	66,7	—	—	—
Voorzorg en Genoegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Katholieke Pers	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Litho Fothogr. Bond	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	33,4	33,3	33,3	—	—	—								
Totaal . . .	6	8	16	22	17	8	—	1	7,7	10,3	20,5	28,2	21,8	10,2	—	1,3								
SIGARENMAKERS:																								
Ned.Sig.e.Tab.bew.b.afd. A'dam I																	8,3	14,5	15,9	31	26,2	2,7	1,4	—
Sort. en Plak. Ver. afd. A'dam II	7	—	2	3	3	—	—	—	46,7	—	13,3	20	20	—	—	—								
Totaal . . .	7	—	2	3	3	—	—	—	46,7	—	13,3	20	20	—	—	—								
DRANKBEREIDERS:																								
Door Eendracht Verbetering .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
Totaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Totaal Generaal . . .	45	56	97	167	192	61	9	3	7,1	8,9	15,4	26,5	30,5	9,7	1,4	0,5								

[1] Verder onbekend 0,7. [2] In verband met het ontbreken van gegevens over den tijd van 10 Januari—28 Mei zou aan deze opgaven voor de Vereeniging D. V. V. geen waarde gehecht kunnen worden.

Herhaling der werkloosheid.

Tabel III. Op 100 werkloozen in 1910 waren werkloos:

Naam der vereeniging	1 maal	2 maal	3 maal	4 maal	5 of meer malen
Bouwvakarbeiders:					
Concordia Inter Nos	43,4	26,7	17,6	10,2	2,1
Sint Joseph	53,8	30,8	15,4	—	—
Pr. Chr. Timmerlieden Vereeniging	64,3	21,4	14,3	—	—
Door Verbroedering Verbetering [1]					
Sint Marinus	37,5	45,8	16,7		
Amsterdamsche Voegers Vereeniging	33,8	22,6	8,1	11.3	24,2
Vooruitgang Zij Ons Doel	55,1	27,3	10,2	5,3	2,1
Metaalbewerkers:					
Alg. Ned. Metaalbewerkers Bond	85,7	14,3	—	—	—
Sint Eloy	57,1	28,6	14,3	—	—
Réhoboth	100.—	—	—	—	—
Typografen e. d.:					
Algem. Nederl. Typografen Bond	41,4	24,3	21,4	10.—	2,9
Draagt Elkanders Lasten	100.—	—	—	—	—
Voorzorg en Genoegen	—	—	—	—	—
De Katholieke Pers	100.—	—	—	—	—
Litho Fotografen Bond	66,7	33,3	—	—	—
Sigarenmakers:					
Sorteerders en Plak Ver. afd. Amst. II	53,3	33,3	6,7	6,7	—
Drankbereiders:					
Door Eendracht Verbetering	—	—	—	—	—

[1]) Niet ingevuld, in verband met de staking en uitsluiting van 10 Jan.—28 Mei.

De tabel IV *loopt slechts over het aantal leden der vakvereeniging, dat behalve gedurende het volle jaar* 1910 *ook gedurende het volle jaar* 1909 *lid was.*

Tabel IV.

Van de werkloozen in 1909 waren weder werkloos in 1910:

BOUWVAKARBEIDERS

Concordia Inter Nos (*Timmerlieden*).

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910 0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	Aanmerkingen
Geenmaal	73	53	11	6	3	Van de 73 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 20 werkloos in 1910 = 27 %.
Eenmaal	62	24	15	9	14	
Tweemaal	45	15	10	10	10	Van de 135 werkloozen in 1909 waren dus 90 weer werkloos in 1910 = 67 %.
ie of meermalen	28	6	10	5	7	

ST. JOSEPH (*Timmerlieden*).

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	29	19	7	3	—	Van de 29 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 10 werkloos in 1910 = 34 %. Van de 19 werkloozen in 1909 waren dus 10 weer werkloos in 1910 = 53 %.
Eenmaal	12	7	1	3	1	
Tweemaal . . .	4	1	3	—	—	
Drie of meermalen	3	1	—	1	1	

ST. MARINUS (*Metselaars*).

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	20	15	—	3	2	Van de 20 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 5 werkloos in 1910 = 25 %. Van de 43 werkloozen in 1909 waren dus 16 weer werkloos in 1910 = 37 %.
Eenmaal	23	18	2	3	—	
Tweemaal . . .	7	3	2	2	—	
Drie of meermalen	13	6	3	2	2	

VOORUITGANG ZIJ ONS DOEL (*Schilders*).

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	45	26	12	4	3	Van de 45 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 19 werkloos in 1910 = 42 %. Van de 138 werkloozen in 1909 waren dus 109 weer werkloos in 1910 = 79 %.
Eenmaal	86	19	44	14	9	
Tweemaal . . .	31	6	8	9	8	
Drie of meermalen	21	4	6	7	4	

METAALBEWERKERS.

ALG. NED. METAALBEWERKERSBOND.

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	52	51	1	—	—	Van de 52 *niet*-werkloozen in 1909 was dus 1 werkloos in 1910 = 2 %.
Eenmaal	—	—	—	—	—	
Tweemaal . . .	—	—	—	—	—	
Drie of meermalen	—	—	—	—	—	

ST. ELOY.

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	74	73	—	—	1	Van de 74 *niet*-werkloozen in 1909 was dus 1 werkloos in 1910 = 1 %. Eén werklooze in 1909 was niet meer werkloos in 1910 = 0 %.
Eenmaal	1	1	—	—	—	
Tweemaal . . .	—	—	—	—	—	
Drie of meermalen	—	—	—	—	—	

TYPOGRAFEN.

ALG. NED. TYPOGRAFENBOND (Afdeeling Amsterdam).

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	713	694	13	2	4	Van de 713 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 19 werkloos in 1910 = 2,7 %. Van de 75 werkloozen in 1909 waren dus 29 weer werkloos in 1910 = 39 %.
Eenmaal	33	24	4	2	3	
Tweemaal . . .	24	16	3	2	3	
Drie of meermalen	18	6	2	2	8	

DRAAGT ELKANDERS LASTEN.

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	47	47	—	—	—	Van de 47 *niet*-werkloozen in 1909 was ook niemand werkloos in 1910 = 0 %. Van de 3 werkloozen in 1909 was niemand werkloos in 1910 = 0 %.
Eenmaal	3	3	—	—	—	
Tweemaal . . .	—	—	—	—	—	
Drie of meermalen	—	—	—	—	—	

DE KATHOLIEKE PERS.

Werkloos geweest in 1909	Aantal	Daarvan waren werkl. in 1910				Aanmerkingen
		0 maal	1 maal	2 maal	3 of meer malen	
Geenmaal . . .	28	26	2	—	—	Van de 28 *niet*-werkloozen in 1909 waren dus 2 werkloos in 1910 = 7 %. Eén werklooze in 1909 was ook werkloos in 1910 = 100 %.
Eenmaal	1	—	1	—	—	
Tweemaal . . .	—	—	—	—	—	
Drie of meermalen	—	—	—	—	—	

De werkloosheid in de verschillende maanden.

Tabel V.

Naam der Vereeniging	Aantal personen, die werkloos waren in:												Gemiddeld per maand
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	
Bouwvakarbeiders:													
Concordia Inter Nos	66	90	121	117	81	38	12	11	15	32	45	56	57,0
St. Joseph	13	9	12	14	6	1	—	—	—	2	3	4	5,3
Prot. Christ. Timmerl.Vereeniging	5	3	5	4	3	2	—	1	1	3	6	5	3,2
Door Verbroedering Verbetering	20 [1]				21 [2]	37	39	52	53	66	71	73	36,0
Sint Marinus	9	9	12	11	4	1	1	—	2	8	4	10	5,9
Amst. Voegersvereeniging	60	54	23	14	17	10	—	—	—	—	15	32	18,8
Vooruitgang Zij Ons Doel	157	130	49	—	6	8	25	27	44	82	97	145	64,2
Metaalbewerkers:													
Alg. Nederl. Metaalbewerkersbond	1	1	1	1	2	2	—	—	2	1	—	—	0,9
Sint Eloy	2	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	3	1,7
Réhoboth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0,1
Typografen e. d.:													
Alg. Nederl. Typografenbond	30	20	18	21	19	22	19	28	28	26	17	11	21,6
Draagt Elkanders Lasten	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	0,2
Voorzorg en Genoegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Katholieke Pers	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	0,4
Lith. Fotografenbond	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	0,6
Sigarenmakers:													
Sort.- en Plakkersver., afd. Amst. II	2	3	4	—	2	2	3	7	6	4	1	1	2,9
Drankbereiders:													
Door Eendracht Verbetering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	367	322	247	183	162	124	101	129	156	228	263	341	218,6

[1]) Tot 10 Januari. [2]) Vanaf 28 Mei.

TABEL VI.

NAAM DER VEREENIGING	AANTAL PERSONEN *per 100 leden*, DIE WERKLOOS WAREN IN:												Gemiddeld per maand
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	
BOUWVAKARBEIDERS:													
Concordia Inter Nos.	20,6	28,1	37,8	36,5	25,3	11,9	3,8	3,4	4,7	10,0	14,1	17,5	17,8
St. Joseph	22,0	15,3	20,3	23,7	10,2	1,7	—	—	—	3,4	5,1	6,8	9,0
Prot. Christ. Timmerl. Vereeniging	6,7	4,0	6,7	5,3	4,0	2,7	—	1,3	1,3	4,0	8,0	6,7	4,2
Door Verbroedering Verbetering	13,6[1]				14,3[2]	25,2	26,5	35,4	36,1	44,9	48,3	49,7	24,5
Sint Marinus	11,1	11,1	14,8	13,6	4,9	1,2	1,2	—	2,5	9,9	4,9	12,3	7,1
Amst. Voegersvereeniging	88,2	79,4	33,8	20,6	25,0	14,7	—	—	—	—	22,1	47,1	27,6
Vooruitgang Zij Ons Doel	61,3	50,8	19,1	—	2,3	3,1	9,8	10,5	17,2	32,0	37,9	56,6	25,1
METAALBEWERKERS:													
Alg. Nederl. Metaalbewerkersbond	0,6	0,6	0,6	0,6	1,2	1,2	—	—	1,2	1,0	—	—	0,6
Sint Eloy	1,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	2,7	2,7	1,8	2,7	1,5
Réhoboth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,1	0,2
TYPOGRAFEN e. d.:													
Alg. Nederl. Typografenbond	3,3	2,2	2,0	2,3	2,1	2,4	2,1	3,1	3,1	2,8	1,9	1,2	2,4
Draagt Elkanders Lasten	—	—	—	—	—	—	—	1,8	1,8	—	—	—	0,3
Voorzorg en Genoegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
De Katholieke Pers	2,4	2,4	2,4	—	—	—	—	—	—	—	2,4	—	0,4
Litho Fotografenbond	0,8	0,8	—	—	—	—	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	—	0,5
SIGARENMAKERS:													
Sort.- en Plakkersver., afd. Amst. II	2,8	4,2	5,6	—	2,8	2,8	4,2	9,7	8,3	5,6	1,4	1,4	4,1
DRANKBEREIDERS:													
Door Eendracht Verbetering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1]) Tot 10 Januari. [2]) Vanaf 28 Mei.

Tabel VII.

NAAM DER VEREENIGING	AANTAL DAGEN WERKLOOSHEID IN:												Totaal en Groepsgewijze in % v/h totaal aantal dagen		Gemiddeld per maand
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Totaal	%	
BOUWVAKARBEIDERS:															
Concordia Inter Nos	801	1200	1933	1743	1172	361	123	81	91	270	452	787	9014	88,1	751,2
Sint Joseph	182	101	138	167	69	12	—	—	—	7	20	61	757		63,1
Prot. Chr. Timmerliedenver.	29	37	86	36	35	23	—	3	25	16	100	85	475		39,6
Door Verbroed. Verbetering	1551[1]				41[2]	454	216	430	538	742	831	1054	4461		371.8
Sint Marinus	122	143	176	159	40	2	6	—	15	45	18	77	803		66,9
Amst. Voegersvereeniging	1278	752	241	123	147	92	—	—	—	—	120	311	3064		255,3
Vooruitgang Zij Ons Doel	3279	2349	355	—	36	130	322	227	534	992	2237	3051	13512		1126.—
METAALBEWERKERS:															
Alg. Ned. Metaalbew.bond	13	14	22	14	14	23	—	—	20	13	—	—	133	1,1	11,1
Sint Eloy	16	23	27	10	15	1	4	10	35	33	37	30	241		20,1
Réhoboth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13		1,1
TYPOGRAFEN e. d.:															
Alg. Ned. Typografenbond	272	271	215	271	388	296	240	447	409	380	125	76	3390	9,8	282,5
Draagt Elkanders Lasten	—	—	—	—	—	—	—	22	16	—	—	—	38		3,2
Voorzorg en Genoegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
De Katholieke Pers	2	24	16	—	—	—	—	—	—	—	14	—	56		4,6
Lithogr.-Fotogr.bond	25	11	—	—	—	—	1	27	23	6	12	—	105		8,7
SIGARENMAKERS:															
Sorteerders- en Plakkersvereen., afd. Amsterdam II	30	26	36	—	26	24	42	45	69	47	3	9	357	1.—	29,7
DRANKBEREIDERS:															
Door Eendracht Verbetering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
TOTAAL	6204	4951	3245	2523	1983	1418	954	1292	1775	2551	3969	5554	36419	100	3034.9

[1]) Tot 10 Januari. [2]) Vanaf 28 Mei.

Tabel VIII.

Aantal werkloozen per 100 leden in iedere leeftijdsklasse [1]).

LEEFTIJDSKLASSEN	BOUWVAKARBEIDERS							METAALBEWERKERS			TYPOGRAFEN e. d.					SIGAREN-MAKERS	DRANK-BEREIDERS
	C. I. N.	St. J.	Pr. Chr. Tim. Vereen.	D. V. V.	St. M.	Amst. Voeg. Vereen.	V. Z. O. D.	A. N. M. B.	St. Eloy	Réhoboth	A. N. T. B.	D. E. L.	V. en G.	D. K. P.	L. F. B.	S. en P.	D. E. V.
Jonger dan 20 jaar	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	20	14,3	—	—	—	—	—
Van 20—24 jaar	69,4	100	50	91,7	25	86,7	90,9	6,8	12,5	—	15,9	—	—	—	—	28,6	—
„ 25—29 „	52,9	40	10	75	37,5	100	79,7	—	—	—	8,8	—	—	14,3	8,4	12,5	—
„ 30—39 „	63,6	60	18,2	82,9	6,7	90,9	57,9	2,9	10,4	10	3,4	—	—	16,7	—	8,3	—
„ 40—49 „	57,3	40	9,5	83,8	40	84,2	89,5	7,7	—	—	4,7	—	—	—	—	55,6	—
„ 50—59 „	56,4	41,7	17,6	91,7	28	100	91,7	—	5	—	7	—	—	—	—	—	—
60 jaar en ouder	66,7	33,3	50	66,7	80	100	81,8	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1]) De verdeeling der leden (die een vol jaar lid waren) der vakvereenigingen in de verschillende leeftijdsklassen was in absolute getallen als volgt.

LEEFTIJDSKLASSEN	BOUWVAKARBEIDERS							METAALBEWERKERS			TYPOGRAFEN e. d.					SIGAREN-MAKERS	DRANK-BEREIDERS
	C. I. N.	St. J.	Pr. Chr. Tim. Vereen.	D. V. V.	St. M.	Amst. Voeg. Vereen.	V. Z. O. D.	A. N. M. B.	St. Eloy	Réhoboth	A. N. T. B.	D. E. L.	V. en G.	D. K. P.	L. F. B.	S. en P.	D. E. V.
Jonger dan 20 jaar	2	—	—	—	—	—	4	—	2	—	5	—	—	4	1	1	1
Van 20—24 jaar	36	1	6	12	8	15	46	74	16	4	208	7	—	10	31	21	31
„ 25—29 „	51	5	10	24	8	12	64	38	22	5	217	11	2	7	36	16	55
„ 30—39 „	66	10	11	35	15	11	57	34	28	10	324	18	14	6	36	24	141
„ 40—49 „	75	25	21	37	20	19	38	13	19	16	106	13	23	3	8	9	57
„ 50—59 „	69	12	17	36	25	8	36	4	20	9	43	7	20	8	7	—	23
60 jaar en ouder	21	6	10	3	5	3	11	1	4	—	12	1	7	3	2	1	18
Onbekend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Totaal	320	59	75	147	81	68	256	164	111	46	917	57	66	41	121	72	326

Tabel IX.

Gemiddelde duur der werkloosheid in dagen, van iederen werklooze in elke leeftijdsklasse.

LEEFTIJDS-KLASSEN	BOUWVAKARBEIDERS							METAALBEWERKERS			TYPOGRAFEN e. d.					SIGARENMAKERS	DRANKBEREIDERS
	C. L. N.	St. J.	Pr. Chr. Tim. Vereen.	D. V. V.	St. M.	Amst. Voeg. Vereen.	V. Z. O. D.	A. N. M. B.	St. Eloy	Rehoboth	A. N. T. B.	D. E. L.	V. en G.	D. K. P.	L. F. B.	S. en P.	D. E. V.
Jonger dan 20 jaar	—	—	—	—	—	—	58,5	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—
Van 20—24 jaar	40,5	62	28,7	51,1	26,5	48,2	76,7	20	27,5	—	51,7	38	—	—	—	28,7	—
„ 25—29 „	34,7	24	7	24	25	41,2	57,1	—	—	—	38,2	—	—	42	35	32,5	—
„ 30—39 „	36,6	21	13	30,4	9	46,1	54,5	7	23	13	49,8	—	—	14	—	15	—
„ 40—49 „	39,1	29	15	34,3	16,5	55,1	69,1	26	—	—	40	—	—	—	—	18	—
„ 50—59 „	56,8	32,5	58	43,1	50	47,5	73,6	—	57	—	53,6	—	—	—	—	—	—
60 jaar en ouder	116,2	18	30,4	51	46	73	93,2	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel X

Gemiddelde duur der werkloosheid in dagen *per lid*, in iedere leeftijdsklasse.

LEEFTIJDS-KLASSEN	BOUWVAKARBEIDERS							METAALBEWERKERS			TYPOGRAFEN e. d.					SIGARENMAKERS	DRANKBEREIDERS
	C. L. N.	St. J.	Pr. Chr. Tim. Vereen.	D. V. V.	St. M.	Amst. Voeg. Vereen.	V. Z. O. D.	A. N. M. B.	St. Eloy	Rehoboth	A. N. T. B.	D. E. L.	V. en G.	D. K. P.	L. F. B.	S. en P.	D. E. V.
Jonger dan 20 jaar	—	—	—	—	—	—	29,3	—	—	—	9,8	—	—	—	—	—	—
Van 20—24 jaar	28,2	62	14,3	46,8	6,6	41,7	66,5	1,4	3.4	—	8,2	5,4	—	—	—	8,2	—
„ 25—29 „	18,4	9,6	0,7	18	9,4	42,2	45,5	—	—	—	3,3	—	—	6	2,9	4,1	—
„ 30—39 „	23,3	12,6	2,4	25,2	0,6	41,9	31,6	0,2	2,5	1,3	1,7	—	—	2,3	—	1,3	—
„ 40—49 „	22,4	11,6	1,4	28,7	6,6	46,4	61,8	2	—	—	1,9	—	—	—	—	10	—
„ 50—59 „	32,1	16,3	10,2	39,5	14	47,5	67,5	—	2,9	—	3,8	—	—	—	—	—	—
60 jaar en ouder	77,5	6	15,2	34	36,8	73	76,3	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

enkas en den daarop

Bijla

	Juni		Ju	Totaal uitgekeerd	
	de ver- ging	van de Gemeente	van de Vakver- eeniging	van de Vakver- eeniging	van de Gemeente
		f	*f*	*f*	*f*
Cent	)	1)	1)	229,50	203,62^{5}
Tr	,60	36,45	6,60	2865.—	2172,05
Conc	.—	2,25	—.—	325,80	255,70
St. J	,20	5,40	—.—	207,60	152,05
Prot Bew	)	2)	2)	78.—	72.—
Sc Voor	.—	—.—	—.—	2608,25	2221,62^{5}
M	.—	175,50	69.—	1704,75	1338,37^{5}
Door	.—	—.—	—.—	232,50	210.—
St. I Ams	.—	—.—	—.—	781,60	736.—

Bijlage II.

OVERZICHT van de reglementaire uitkeeringen der toegelaten vakvereenigingen aan hunne leden uit eigen werkloozenkas en den daarop uit het Gemeente-fonds genoten bijslag over de verschillende maanden van het jaar 1910.

NAAM DER VEREENIGING:	JANUARI		FEBRUARI		MAART		APRIL		MEI		JUNI	
	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente
	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
BOUWVAKARBEIDERS:												
Centrale bond van Bouwvakarbeiders	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)	1)
TIMMERLIEDEN.												
Concordia Inter Nos	373,20	287,50	533,40	441,50	638,40	478,80	639,60	479,70	249.—	168,75	48,60	36,45
St. Joseph	74,40	62.—	36,60	30,50	53,40	40,05	93.—	69,75	29,40	22,05	3.—	2,25
Prot. Chr. Timmerlieden-Vereeniging	9.—	7,50	12.—	10.—	48.—	30,60	21,60	16,20	7,80	5,85	7,20	5,40
Bewust Streven	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)
SCHILDERS.												
Vooruitgang Zij Ons Doel	1479.—	1459.—	513.—	493.—	232,25	146,25	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
METSELAARS.												
Door Verbroedering Verbetering	57.—	30.—	3)	3)	3)	3)	3)	3)	3)	3)	234.—	175,50
St. Marinus	63.—	63.—	53,50	53,50	19,50	14,62^{5}	49.—	36,75	—.—	—.—	—.—	—.—
Amsterdamsche Voegers Vereeniging	371,60	371,60	296.—	296.—	114.—	68,40	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
METAALBEWERKERS:												
Algem. Ned. Metaalbewerkersbond, afd. Amsterdam	4.—	—.—	—.—	—.—	20.—	9.—	24.—	18.—	20.—	15.—	20.—	15.—
Réhoboth	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	9.—	6,37^{5}	1,50	1,12^{5}
St. Eloy	38.—	28.—	56,40	41,70	22,35	9.96	11.25	—.—	5,80	3.—	2,40	1,50
TYPOGRAFEN, e. d.:												
Algem. Ned. Typografenbond	81.—	57.—	92,68	69,50	72.—	54.—	85,34	64.—	82,34	58.—	38,67	25,50
Draagt Elkanders Lasten	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Voorzorg en Genoegen	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Ned. R. K. Typografenbond „De Katholieke Pers".	—.—	—.—	16.—	12.—	14.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Litho Fotografische Bond.	32.40	27.—	33,60	28.—	10,80	8,10	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Algem. Ned. Chemigrafische Bond	4)	4)	—.—	—.—	—.—	—.—	12.—	6.—	—.—	—.—	4,80	—.—
SIGARENMAKERS:												
Ned. Sigarenm. en Tabakbewersbond, afd. Amsterdam I	670,25	626,12^{5}	715,50	715,50	442.—	331,50	361.—	270,75	124,50	93,37^{5}	148.—	111.—
Sorteerders en Plakkers Vereeniging, afd. Amsterdam II	55.—	49,50	61.—	61.—	35.—	26,25	—.—	—.—	14.—	10,50	24.—	18.—
DIAMANTBEWERKERS:												
Christelijke Diamantbewerkers Vereeniging	5)	5)	5)	5)	5)	5)	5)	5)	—.—	—.—	—.—	—.—
R. K. Diamantbewerkers Vereeniging	4)	4)	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
ANDERE CATEGORIEËN:												
Bond van Handels- en Kantoorbedienden	6)	6)	6)	6)	41,25	25,12^{5}	69,75	37,50	49,50	23,62^{5}	41,50	13,87^{5}
Door Eendracht Verbetering (Drankbereiders)	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
TOTAAL	3307,85	3068,22^{5}	2419,68	2252,20	1762,95	1242,66	1366,54	998,65	591,34	406,52^{5}	573,67	405,60
TOTAAL AAN UITKEERINGEN EN BIJSLAG	6376,07^{5}		4671,88		3005,61		2365,19		997,86^{5}		979.27	

NAAM DER VEREENIGING:	JULI		AUGUSTUS		SEPTEMBER		OCTOBER		NOVEMBER		DECEMBER		TOTAAL UITGEKEERD	
	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente	van de Vakvereeniging	van de Gemeente
	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
BOUWVAKARBEIDERS:														
Centrale bond van Bouwvakarbeiders	1)	1)	1)	1)	7.—	5,25	48.—	36.—	48,50	36,37^{5}	126.—	126.—	229,50	203,62^{5}
TIMMERLIEDEN.														
Concordia Inter Nos	6,60	4,95	—.—	—.—	12,60	9,45	56,40	42,30	117.—	75,15	190,20	147,50	2865.—	2172,05
St. Joseph	—.—	—.—	—.—	—.—	3,60	2,70	7.20	5,40	—.—	—.—	25,20	21.—	325,80	255,70
Prot. Chr. Timmerlieden-Vereeniging	—.—	—.—	—.—	—.—	18.—	13,50	10,80	8,10	37,20	27,90	36.—	27.—	207,60	152,05
Bewust Streven	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	78.—	72.—	78.—	72.—
SCHILDERS.														
Vooruitgang Zij Ons Doel	—.—	—.—	127,62^{5}	43.87^{5}	256,37^{5}	79,50	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	2608,25	2221,62^{5}
METSELAARS.														
Door Verbroedering Verbetering	69.—	51,75	72.—	54.—	210.—	151,12^{5}	249.—	182,25	336,75	240,75	477.—	453.—	1704,75	1338,37^{5}
St. Marinus	—.—	—.—	—.—	—.—	3.—	2,25	15,50	11,62^{5}	3.—	2,25	26.—	26.—	232,50	210.—
Amsterdamsche Voegers Vereeniging	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	781,60	736.—
METAALBEWERKERS:														
Algem. Ned. Metaalbewerkersbond, afd. Amsterdam	—.—	—.—	8.—	6.—	16.—	12.—	28.—	9.—	—.—	—.—	—.—	—.—	140.—	84.—
Réhoboth	7,50	6.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	6.—	6.—	24.—	19,50
St. Eloy	—.—	—.—	—.—	—.—	10,80	4,50	13,20	7.—	26.—	16.60	6,80	6,80	193.—	119,06
TYPOGRAFEN, e. d.:														
Algem. Ned. Typografenbond	100,02	75.—	100,02	75.—	144,03	106.—	123,36	92,50	47,34	34.—	20.—	12.—	986,80	722,50
Draagt Elkanders Lasten	—.—	—.—	20.—	12.—	15.—	9.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	35.—	21.—
Voorzorg en Genoegen	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Ned. R. K. Typografenbond „De Katholieke Pers".	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	14.—	7.—	—.—	—.—	44.—	19.—
Litho Fotografische Bond.	—.—	—.—	18.—	13,50	14.40	10,80	4,80	3,60	—.—	—.—	7,20	6.—	121,20	97.—
Algem. Ned. Chemigrafische Bond	24.—	12.—	12,80	9,60	6,40	4,80	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	60.—	32,40
SIGARENMAKERS:														
Ned. Sigarenm. en Tabakbewersbond, afd. Amsterdam I	180,50	135,37^{5}	172.—	129.—	157,40	118,05	129,50	97,12^{5}	199,50	149,62^{5}	209,50	209,50	3509,65	2986,92^{5}
Sorteerders en Plakkers Vereeniging, afd. Amsterdam II	33.—	24,75	26.50	19,87^{5}	45.—	33,75	22.—	16,50	—.—	—.—	4.—	4.—	319,50	264,12^{5}
DIAMANTBEWERKERS:														
Christelijke Diamantbewerkers Vereeniging	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
R. K. Diamantbewerkers Vereeniging	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
ANDERE CATEGORIEËN:														
Bond van Handels- en Kantoorbedienden	34.—	15,75	36.—	18,62^{5}	66,50	38,50	96,50	40,12^{5}	54.—	22,12^{5}	49,25	27,50	538,25	262,75
Door Eendracht Verbetering (Drankbereiders)	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
TOTAAL	454,62	325,57^{5}	592,94^{5}	381,47^{5}	986,10^{5}	601,17^{5}	804,26	551,52^{5}	883,29	611,77^{5}	1261,15	1144,30	15004,40	11989,68^{5}
TOTAAL AAN UITKEERINGEN EN BIJSLAG	780.19^{5}		974,42		1587,28		1355,78^{5}		1495,06^{5}		2405,45		26994,08^{5}	

1) Toegetreden met 1 September.
2) Voorwaardelijk toegelaten met ingang van 1 December.
3) Geen opgaven ontvangen ten gevolge der staking en uitsluiting.
4) Toegetreden met 1 Februari.
5) Toegetreden met 1 Mei.
6) Geen opgaven ontvangen.

GEMEENTEVERSLAG over 1910.

Bijlage XIII.

Amsterdam, April 1911.

Overeenkomstig het bepaalde in art. 11 der, met ingang van 1 Januari 1911 vervallen, Verordening op de Gemeentearbeidsbeurs van Amsterdam, heeft de Commissie van Toezicht over die instelling gemeend, hoewel op haar de verplichting tot het uitbrengen van een jaarverslag volgens de nieuwe verordening niet meer rust, over het jaar 1910, gedurende hetwelk zij nog als Commissie van Bestuur fungeerde, nog verslag aan Uw College te moeten uitbrengen.

Wij hebben de eer, U dat verslag hiernevensgaand aan te bieden.

De Commissie van Toezicht voornoemd,

J. van Hasselt,

Voorzitter.

J. van Hettinga Tromp,

Secretaris.

Aan Heeren Burgemeester en Wethouders van Amsterdam.

VERSLAG van den toestand der Gemeente-arbeidsbeurs over het jaar 1910.

Commissie van bestuur.

Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 24 December 1909, N⁰. 20168 werden, ter voorziening in de vacatures, ontstaan door het periodiek aftreden van de leden J. F. H. Spier en A. J. van der Hurk en de plaatsvervangende leden A. van Muijden en J. Bonnet, de eerste drie genoemden opnieuw benoemd, terwijl in plaats van laatstgenoemde, die om gezondheidsredenen niet meer in aanmerking wenschte te komen, werd benoemd de heer W. Berkhoff.

Met het oog op de voorgestelde wijziging van de verordening, door welke eenige wijziging wordt gebracht in de verhouding van de Commissie tot het gemeentebestuur, en welke een aftreden van de geheele Commissie op 1 Mei 1911 noodig zal maken, werd besloten, dat de tegenwoordige Commissie tot op dien datum in functie zal blijven.

Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 18 Maart 1910, N⁰. 4528, werd aan de Commissie van bestuur toegevoegd als secretaris de heer J. van Hettinga Tromp, chef van het Gemeentelijk Arbeidsbureau, en besloten dat in het vervolg de van de Commissie uitgaande stukken zullen worden onderteekend door den Voorzitter en den Secretaris.

Er werden gedurende het jaar 1910 gehouden 10 gewone (maandelijksche) en 3 buitengewone vergaderingen; waarvan 8 door het voltallige bestuur, 4 door 6 leden met 1 plaatsvervanger en 1 door 5 leden met 2 plaatsvervangers werden bijgewoond.

Personeel.

Het op 1 Januari 1910 aanwezige personeel bleef in dienst; in den loop van het jaar bleek echter dit niet voldoende om aan het grootere aantal aanvragen het hoofd te bieden en daarbij de administratie te voeren op de wijze als door de Commissie van bestuur werd verlangd. De hieruit ontstane moeilijkheden waren oorzaak, dat de Commissie het initiatief nam, om een wijziging van de inrichting der beurs voor te stellen. Daar als gevolg van een dergelijke wijziging de directie van de beurs in andere handen zoude komen, werd het niet geraden geacht in het personeel veranderingen te brengen, die den nieuwen directeur zouden binden. Ten einde echter geen stoornis te brengen in den geregelden gang

van zaken moesten tijdelijk maatregelen worden getroffen. Uit dien hoofde werd bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 4 October 1910, N⁰. 16581, de heer H. R. Balk tijdelijk, voor zoolang als noodig zal blijken, als klerk aan de beurs te werk gesteld.

In de afdeeling voor vrouwen was, met het oog op een noodige wijziging in de administratie, om achterstand te voorkomen reeds in de maand Juli de tijdelijke hulp ingeroepen van Mejuffrouw J. T. Rinkes, die ook met het oog op ongesteldheid van Mejuffrouw M. Barbas tot het eind van het jaar in dienst bleef.

Organisatie van de Beurs.

Zooals reeds boven met een enkel woord werd aangestipt, heeft de uitbreiding van het gebruik, dat van de beurs gemaakt wordt, aanleiding gegeven tot moeilijkheden. Behalve dat een grooter aantal personen zich bij de beurs aanmeldden, bleek, dat de boeking van aanvragen en plaatsingen niet steeds op zoodanige wijze geschiedde, als in het reglement was voorgeschreven en door de Commissie van bestuur met het oog op een juist inzicht in de werking der beurs werd noodig geacht. Kon in het laatste voorzien worden door het aanstellen van tijdelijk personeel, toch bleek uit den geheelen gang van zaken, dat aan het hoofd van een arbeidsbeurs, van den omvang als die te Amsterdam, een man moet staan, die een breeden blik heeft op de sociale beteekenis van de beurs en meer organisatorisch talent, dan waarover de tegenwoordige directeur kan beschikken. Bij schrijven van 12 October 1910 werd daarom aan Burgemeester en Wethouders mededeeling gedaan van de inzichten van de Commissie van bestuur en dezen in overweging gegeven den Raad voor te stellen de verordening in dien zin te wijzigen, dat de gelegenheid zoude ontstaan een directeur te benoemen, die belast zoude worden met de geheele leiding van de Arbeidsbeurs, waarbij dan de tegenwoordige directeur met den titel van onderdirecteur aan het hoofd van de afdeeling voor mannen zoude kunnen worden gehandhaafd.

Dit denkbeeld is bij Burgemeester en Wethouders in goede aarde gevallen en heeft aanleiding gegeven tot een voorstel aan den Raad tot het vaststellen van een nieuwe verordening op de Gemeentelijke Arbeidsbeurs, waarin rekening gehouden wordt met het bovenstaande denkbeeld, en waarbij tevens wijziging wordt gebracht in de functie van de Commissie van bestuur, in dien zin, dat deze ontlast wordt van het beheer van de beurs, dat onder toezicht van Burgemeester en Wethouders wordt uitgeoefend door den Directeur, terwijl de Commissie nu meer bepaaldelijk wordt belast met het toezicht op de werking van de beurs in verband met de verhouding van werknemers en werkgevers onderling. In verband hiermede is dan ook de naam van de Commissie gewijzigd en geworden Commissie van toezicht, in plaats van de vroegere benaming Commissie van bestuur.

Vóór het einde van het jaar 1910 was de ontworpen verordening nog niet door den Gemeenteraad goedgekeurd. [1])

Wat betreft de regeling van den tijd gedurende welken de beurs voor het publiek geopend is, kan worden medegedeeld, dat bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 17 December 1909, N°. 20208/2517 A. B., werd bepaald, dat, even als op Zaterdag, de beurt te 12 ure gesloten wordt op dagen voorafgaande aan den Nieuwjaarsdag en aan algemeen erkende Christelijke feestdagen; terwijl, evenals het vorige jaar, bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 24 Mei 1910, N°. 8440/1110 A. B., besloten werd, dat van 1 Juni—1 October 1910 de beurs des avonds geopend zoude zijn van 7—9 uur, in plaats van van 5—10 uur; zulks voornamelijk met het oog op het verleenen van vacantie in dien tijd aan het personeel.

Met het oog op den langen werktijd van het personeel werd na afloop van deze periode door een van de leden van de Commissie van bestuur een voorstel gedaan om dezen tijd van openstelling der beurs te continueeren, daar deze, voor zooveel kon worden nagegaan, geen aanleiding had gegeven tot bezwaren. De meerderheid van de Commissie was echter van oordeel, dat vooralsnog geen voldoende gronden aanwezig waren, om een voorstel in dien zin tot Burgemeester en Wethouders te richten, te meer daar toen reeds de denkbeelden tot wijziging van de organisatie der beurs in de Commissie ter sprake waren gebracht, en het met het oog daarop ontijdig werd geacht om wijzigingen als de hier bedoelde voor te stellen, daar deze toch bij eventueele verwezenlijking van die denkbeelden zouden ter sprake komen.

Als tegenstelling wordt in herinnering gebracht het in het vorige jaarverslag vermelde verzoek van de Kamer van Arbeid voor de Voedings- en Genotmiddelen, om ten behoeve van de bakkersgezellen de beurs ook des Zaterdags tot 10 uur 's avonds open te laten, op welk verzoek toen niet kon worden ingegaan op grond van de toen vermelde redenen. Naar aanleiding hiervan werd door genoemde Kamer van Arbeid een nader onderzoek ingesteld waarvan vóór het einde van het jaar 1910 de resultaten nog niet waren gepubliceerd [2]).

Maatregelen in verband met het aan het doel doen beantwoorden van de beurs.

De meening van de Commissie van bestuur, dat op den duur de Arbeidsbeurs alleen dan geheel aan haar doel kan be-

---

[1]) Bij besluit van den Gemeenteraad van 25 Januari 1911, werd de nieuwe verordening geheel overeenkomstig de voordracht vastgesteld.

[2]) Dit geschiedde in het begin van 1911. Uit de publicatie blijkt dat althans in het bakkersbedrijf een verlenging van de openstelling van de beurs op prijs zoude worden gesteld.

antwoorden, wanneer zij wordt de plaats waar werkgevers en werknemers in den regel elkander ontmoeten, gaf aanleiding tot bespreking van middelen, om het bestaan ervan meer onder de aandacht van belanghebbenden te brengen. Hiertoe werd het wenschelijk geacht, om, zooveel mogelijk door de geheele stad verspreid, goed zichtbare borden te plaatsen op den openbaren weg, waartoe politieposten en tramhuisjes als het ware van zelf zijn aangewezen. Om in dezen tot eenig resultaat te komen werd aan Burgemeester en Wethouders toestemming gevraagd tot voorloopig overleg met den Hoofdcommissaris van Politie en den Directeur van de Gemeentetram, ten einde daarna met een omlijnd voorstel tot Burgemeester en Wethouders te komen. Na ontvangen machtiging werd dan ook overleg gepleegd met genoemde hoofdambtenaren, die met groote welwillendheid hun medewerking toezegden, en een opgave deden van de gebouwtjes, welke naar hunne meening voor het beoogde doel in aanmerking zouden kunnen komen. Een bepaald voorstel werd echter nog niet gedaan, omdat intusschen het vooruitzicht werd geopend, dat een ander gebouw voor de Arbeidsbeurs zoude kunnen worden aangewezen, en het beter geoordeeld werd, om vóór in dezen een beslissing werd genomen geen verdere stappen te doen, ten einde de te maken borden niet weder te moeten wijzigen.

Verschillende punten gaven op de maandelijksche bijeenkomsten van de Commissie van bestuur aanleiding tot gedachtenwisseling, waarvan enkele hier mogen worden gememoreerd, als kunnende van belang zijn voor latere beslissingen.

Door de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen was voor de algemeene vergadering aan de orde gesteld een bespreking van de vraag, of bij het leveren van werkkrachten er rekening mede moet worden gehouden, dat door den betrokken werkgever geen lagere loonen betaald worden dan eventueel bestaande standaardloonen ter plaatse. Omtrent deze vraag was aan het Bestuur der Vereeniging praeadvies uitgebracht door de heeren J. W. Albarda, w. i., en Mr. J. Wolterbeek Muller, welke beide praeadviezen in elk opzicht van elkander verschilden. Ofschoon de discussie over dit onderwerp plaats vond in de vergadering der Vereeniging, was een vooraf gaande bespreking in de Commissie noodzakelijk, ten einde aan het lid, dat de Commissie op de vergadering zoude vertegenwoordigen een mandaat te geven omtrent de wijze, waarop hij bij eventueele stemming over dat vraagstuk zijn stem namens de Commissie zoude uitbrengen. De meerderheid van de Commissie was van oordeel, dat het stellen van eischen omtrent het loon, bij het voldoen aan aanvragen tot plaatsing, in dien zin, dat bemiddeling geweigerd zoude moeten worden, wanneer niet vaststaat dat de werkgever het standaardloon zoude uitkeeren, in strijd zoude zijn met de neutraliteit van de beurs, en in dien zin werd een mandaat aan den vertegenwoordiger gegeven.

Op de vergadering van de Vereeniging ontspon zich een levendige

discussie over dit onderwerp en werden de beide zienswijzen warm verdedigd. Tot een stemming kwam het echter niet.

Deze discussie heeft verschillende gezichtspunten geopend, welke de vraag doet rijzen of, vooral wanneer het invoeren van standaardloonen meer algemeen wordt, de arbeidsbeurs zich op den duur op hetzelfde standpunt zal moeten plaatsen als waarop de Commissie zich nu heeft geplaatst. Een argument, dat niet nalaten kon indruk te maken, was, dat de neutraliteit der beurs juist niet tot haar recht komt, wanneer zij geen rekening houdt met de vastgestelde loonen, en wel om de volgende redenen. De arbeidsbeurs moet zijn een inrichting welke tracht te werken in het belang van werkgever en werknemer beide. Tusschen dezen moet meer en meer komen een regeling van arbeidsloonen, welke onder normale omstandigheden als minimum-loonen moeten worden beschouwd. Steeds zullen er echter werkgevers blijven, althans vooreerst, die met het oog op concurrentie zullen trachten werknemers te verkrijgen tegen lagere loonen dan de vastgestelde, en dergelijke pogingen worden gemakkelijk gemaakt door het bestaan van een arbeidsbeurs, waar tal van werkzoekenden worden gevonden, die allicht op die lagere loonen liever ingaan, dan nog langer op werk te wachten, terwijl bij het niet-bestaan van een arbeidsbeurs, het den werkgever veel meer moeite zoude kosten om dezen te vinden. Op deze wijze kan het juist voorkomen, dat de arbeidsbeurs, hoewel zonder daartoe de bedoeling te hebben, niet neutraal staat tegenover den loonstrijd, maar daarin de zijde van den werkgever, die lage loonen wil geven, kiest.

Dat er een tijd zal komen, dat de arbeidsbeurs rekening moet houden met looneischen, wanneer deze voldoende vaststaan tusschen het meerendeel van werkgevers en werknemers, schijnt zeer waarschijnlijk, en in verband hiermede is het wenschelijk om te memoreeren een besluit van de Commissie in een andere zaak, doch op gelijksoortige gronden als hierboven vermeld.

Aan de beurs werd een aanvraag gedaan voor werknemers door een werkgever, die echter bij de aanvraag de voorwaarde stelde, dat de candidaat-werknemers geen lid mochten zijn van een bepaalde vakvereeniging. Aan ingeschrevenen aan de beurs, die voor vervulling van de plaatsen in aanmerking kwamen, werd medegedeeld, dat wanneer zij lid waren van die vakvereeniging zij met het oog op de gestelde voorwaarden niet in aanmerking konden komen, en zulks alleen om hun vergeefsche moeite te besparen. Deze zaak kwam der Commissie ter kennis door een klacht, welke deswege bij hen inkwam van de betrokken vakvereeniging.

Een breedvoerige discussie ontstond hierover, welke tot resultaat had, dat, afgezien van de vrijheid van den werkgever, om werknemers te kiezen, die hij meent dat hem het beste passen, de arbeidsbeurs toch niet het middel moet zijn, om hem in de gelegenheid te stellen, werklieden te weren, alleen omdat zij lid zijn van een vakver-

eeniging; wat hem bij ontstentenis van een arbeidsbeurs allicht veel bezwaarlijker zoude vallen. Aan de vakvereeniging werd dan ook geantwoord, dat dergelijke voorwaardelijke aanvragen in het vervolg niet zullen worden afgewezen, maar dat zij niet ter kennis van de werknemers zullen worden gebracht.

Een ander onderwerp, dat de belangstelling der Commissie gaande maakte, werd onder haar aandacht gebracht door een schrijven van den voorzitter van de arbeidsbeurs te Kiel, die voor een door hem te houden inleiding over leerlingbemiddeling, op het te Breslau te houden congres van arbeidsbeurzen, over dit onderwerp inlichtingen vroeg omtrent de te dien opzichte te Amsterdam bestaande toestanden. Tot haar leedwezen kon de Commissie op deze vraag alleen antwoorden, dat van een leerlingbemiddeling zooals die in Duitschland op de scholen bestaat, hier te lande geen sprake is, en daarom op de gestelde vragen geen antwoord gegeven kon worden. Het onderwerp werd echter uitvoerig besproken; de ondervinding, bij de beurs opgedaan, dat een zeer groot aantal werknemers, die zich bij de beurs aanmelden van elke kennis van eenig vak verstoken zijn, deed de vraag rijzen, of het niet mogelijk zoude wezen door samenwerking met onderwijzers te trachten jongelieden zoodra zij de school verlaten als leerling te plaatsen en hen in de gelegenheid te stellen een ambacht te leeren. De conclusie, waartoe deze bespreking leidde, was, dat het voorbarig zoude zijn nu reeds stappen te doen op een terrein dat nog zoo weinig ontgonnen was, maar toch vond de Commissie daarin aanleiding om te trachten zich zooveel mogelijk op de hoogte te stellen van den omvang van de vakopleiding, het vakonderwijs en het leerlingwezen in verschillende kringen hier ter stede.

Zij richtte hiertoe een circulaire aan alle haar bekende patroons- en werkliedenvereenigingen, benevens aan de Kamers van Arbeid hier ter stede, waarin zij wees op het geringe gebruik dat door bekwame werklieden en de patroons gemaakt wordt van de arbeidsbeurs, waaraan vastgeknoopt werd een beschouwing omtrent de wenschelijkheid van goede opleiding van jonge lieden en een opwekking tot het bevorderen van goed vakonderwijs en een regeling van het leerlingwezen, en waarbij gevraagd werd mededeeling van hetgeen naar aanleiding van deze circulaire kon worden vermeld. Een afdruk van deze circulaire is als Bijlage I aan dit verslag toegevoegd.

Ofschoon van een groot aantal geadresseerden geen antwoord op deze circulaire inkwam, mocht de Commissie de voldoening smaken, dat bij vele anderen deze in zeer goede aarde was gevallen, en dat de opwekking in dezen niet te vergeefs is geweest. Van verschillende zijden werden antwoorden toegezegd, welke nog niet alle zijn ingekomen. In hoeverre hier voldoende materiaal bijeengebracht zal worden, om voorstellen te doen in dezen verder te gaan, is nog niet geheel te overzien, maar in allen gevalle meent de Commissie in dezen een

spoorslag gegeven te hebben, welke allicht vruchten zal dragen. De ingekomen antwoorden hadden hoofdzakelijk betrekking op vakonderwijs en het leerlingwezen, slechts enkele bespraken ook de werking van de arbeidsbeurs, en gewoonlijk kon daaruit de gevolgtrekking gemaakt worden, dat omtrent die werking nog bij velen een niet juist begrip bestaat, waarop niet nagelaten werd de aandacht van de betrokkenen te vestigen.

Samenwerking met andere lichamen.

Regelmatig werd voeling gehouden met andere arbeidsbeurzen in Nederland, zonder dat daaromtrent iets valt mede te deelen. Van meer belang was de samenwerking met de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen.

Naar de algemeene vergadering, welke 30 Maart 1910 te Utrecht plaats had, werd door de Commissie, ingevolge machtiging van Burgemeester en Wethouders van 19 Januari 1909, het lid P. Hols als vertegenwoordiger der beurs afgevaardigd.

Behalve de bespreking van de standaardloonen-kwestie in verband met arbeidsbeurzen, waarover reeds hierboven het noodige is medegedeeld, werd een groot deel van de vergadering besteed aan een bespreking omtrent de regeling van de Nederl. Arbeidsbeurs in het Ruhrgebied, waaraan van verschillende zijden van Rijks- en Gemeentewege, en ook bij besluit van den Gemeenteraad van Amsterdam van 30 Juni 1909, steun was toegezegd. Een definitieve regeling van deze aangelegenheid was vertraagd door onderhandelingen, welke gevoerd waren met de „Feld Arbeiter Zentralstelle", die had voorgesteld, om ook van hare zijde den persoon, die door de Vereeniging als directeur was aangewezen, als haar vertegenwoordiger aan te stellen voor de bemiddeling van Nederlandsche werknemers. De groote uitbreiding, welke de werkzaamheden van deze Feld Arbeiter Zentralstelle reeds had verkregen, en de groote geldmiddelen, waarover zij kon beschikken, was aanleiding, dat een voorstel tot samenwerking niet zonder meer kon worden afgewezen. Toch gaven verschillende uit Duitschland ontvangen inlichtingen aanleiding om in dezen voorzichtigheid te betrachten, zoodat het Bestuur der Vereeniging het geraden achtte deze zaak in de Vergadering ter sprake te brengen.

Als resultaat van de bespreking werd een besluit genomen, waarbij den directeur van de Ned. Arbeidsbeurs te Homberg niet kon toegestaan worden, om in eenige andere verhouding tot de Feld Arbeiter Zentralstelle te staan, dan dat aanvragen van deze door hem op dezelfde wijze behandeld worden als van iederen werkgever.

Daarna is door het Bestuur van de Vereeniging, in overleg met den directeur, de verdere regeling van de uitzending van werknemers door bemiddeling van de Ned. Arbeidsbeurs in Homberg ten einde gebracht, door het geven van voorschriften, welke bij uitzending moeten worden in acht genomen. Op verzoek van het Bestuur der

Vereeniging werd door den minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in beginsel toegestaan, dat de kosten van internationale telefoongesprekken met de Nederlandsche Arbeidsbeurs te Homberg van rijkswege zullen worden vergoed, evenals zulks nu reeds het geval is voor intercommunale gesprekken binnenslands.

Uitzending van werklieden naar Duitschland door bemiddeling van de Amsterdamsche beurs kwam niet voor; eenmaal werd daartoe een poging gedaan voor twee werklieden, die echter zich niet den tijd gunden om de noodige formaliteiten te vervullen, die daarvoor noodig zijn, en daarom zonder meer op eigen gelegenheid de reis aanvaardden, om enkele dagen daarna onverrichterzake terug te komen. Wel was de beurs enkele malen in staat, om uit het daarvoor bestemde fonds reisgeld te verschaffen aan personen, die door de Emigratievereeniging werden uitgezonden.

Gebouw.

Dringend doet zich de behoefte gevoelen om de Beurs te verplaatsen naar een gebouw dat belangrijk meerdere ruimte aanbiedt en dat tevens in een beter gerenommeerde buurt is gelegen dan het tegenwoordige in de Barndesteeg. Vooral het laatste is voor het bevorderen van het bezoeken van de beurs door vrouwen zeer gewenscht. Het bestuur bracht een en ander onder de aandacht van het Gemeentebestuur, hetwelk, naar het Bestuur mocht vernemen, van de noodzakelijkheid van verbetering in dezen volkomen is overtuigd en ook reeds stappen tot verkrijging van een nieuw gebouw heeft gedaan. Intusschen deed de zeer onvoldoende toestand vooral van de localiteit der afdeeling voor vrouwen zich dit jaar door herhaalde ongesteldheid der daar aanwezige ambtenaren in die mate gevoelen, dat, niettegenstaande plannen voor het betrekken van een nieuw gebouw in overweging waren, verandering noodig werd geacht. Het lokaal dat bestemd was voor de vergaderingen der Commissie van bestuur werd als wachtkamer voor de vrouwenafdeeling ingericht, terwijl een klein vertrek achter de wachtkamer voor mannen voor die vergaderingen werd bestemd. Daar dit lokaaltje voor die vergaderingen op den duur al te bekrompen bleek, werden deze in de laatste maanden van het jaar ten Raadhuize gehouden.

Nu aan het einde van het jaar de plannen tot het betrekken van een andere localiteit meer vasten vorm hebben aangenomen, kan alleen de wensch geuit worden, dat de gelegenheid daartoe spoedig zal aanbreken.

Uitkomsten van de werkzaamheden van de beurs.

De uitkomsten van de werkzaamheden van de beurs zijn verzameld in de bij dit verslag gevoegde bijlagen en wel:

Bijlage A. Aanvragen en plaatsingen over de maanden en over het geheele jaar, gesplitst in vakwerklieden, werklieden zonder vakkennis

en leerlingen of jongens beneden 18 jaar, waarbij een staat van de resultaten, verkregen in vorige jaren.

Bijlage B. Staat van plaatsingen van werknemers, verdeeld over de verschillende maanden, en gesplitst in volwassen mannen, jongens, vrouwen en meisjes.

Bijlage C. Aanvragen en plaatsingen in verschillende beroepen, gesplitst in volwassenen en leerlingen of jongens.

Bijlage D. Vergelijking der aanvragen en plaatsingen in de jaren 1909 en 1910.

Bijlage E. Plaatsingen buiten de Gemeente.

De in deze bijlagen vermelde cijfers geven aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Zoowel het totaal aantal aanvragen als plaatsingen vertoont een aanmerkelijke vooruitgang met vorige jaren, namelijk:

	1908	**1909**	**1910**
Aanvragen van werknemers . .	11894	16197	29806
Aanvragen van werkgevers . .	8398	13778	21265
Plaatsingen	6938	9502	12919

Wat betreft de aanvragen mag deze vermeerdering echter niet geheel gesteld worden op rekening van meerder gebruik van de arbeidsbeurs, maar moet zij voor een deel worden geweten aan veranderde wijze van boeking, waarop reeds boven is gewezen.

De werkzaamheden waren over de beide afdeelingen verdeeld als volgt:

	Mannenafd.	Vrouwenafd.
Aanvragen van werknemers	20212	9594
Aanvragen van werkgevers	8579	12686
Plaatsingen	4763	8156

In de vrouwenafdeeling werd het groote contingent weder geleverd door de schoonmaaksters. De getallen zooals die nu gegeven zijn geven een beter overzicht van de verhouding dan vroeger, toen op één aanvraag meer dan één plaatsing werd geboekt, wanneer deze dadelijk konden worden gegeven.

Maar ook afgescheiden van de boeking, die betrekking heeft op het aantal aanvragen van werknemers, is het aantal veel grooter geworden, wat blijkt uit onderstaand staatje.

	1909	**1910**
Aanvragen van werknemers (schoonmaaksters) .	2315	8441
Aanvragen van werkgevers voor schoonmaaksters	4962	8468
Plaatsingen van schoonmaaksters	4287	7572

Nu moge het zeer te betreuren zijn, dat van het totaal-aantal plaatsingen ad 12919 er 7572 voor schoonmaaksters moesten worden geboekt en voor alle andere categorieën slechts 5347 overblijven, toch blijkt uit de verhoudingsgetallen, dat ten opzichte van deze categorie van werkneemsters de beurs aan hare bestemming voldoet, waar blijk-

baar hier werkgevers en werknemers elkander aan de beurs zoeken, op zoodanige wijze, dat aan ± 90 % zoowel van de aanvragen van werknemers als werkgevers kon worden voldaan. De gewoonlijk zeer korte tijden gedurende welke schoonmaaksters in dienst worden genomen, maken echter, dat wanneer men zich rekenschap wil geven van de plaats, welke de beurs inneemt in de arbeidsbemiddeling deze hooge cijfers moeten worden afgetrokken, en dan komt men tot de volgende cijfers:

	1908	1909	1910
Aanvragen van werknemers . . .	9908	13882	21365
Aanvragen van werkgevers . . .	5178	8816	12797
Plaatsingen	4099	5215	5347

En hieruit volgt, dat het aantal plaatsingen slechts in geringe mate is toegenomen, wat nog te meer blijkt, wanneer in aanmerking wordt genomen, dat gedurende 1910, 1213 plaatsingen voor gemeentewerklieden zijn geboekt, tegen 539 in 1909.

Deze plaatsingen van gemeentewerklieden zijn verdeeld als volgt:

757	werknemers	1	maal	geplaatst	maakt	757	plaatsingen
92	"	2	"	"	"	184	"
32	"	3	"	"	"	96	"
20	"	4	"	"	"	80	"
12	"	5	"	"	"	60	"
3	"	6	"	"	"	18	"
2	"	9	"	"	"	18	"
918	werknemers					1213	plaatsingen

Bij het groot aantal aanvragen van werknemers vooral in de mannenafdeeling is de verhouding tusschen die aanvragen en de plaatsingen minder goed dan vorige jaren. Voor een deel moet dat geweten worden aan minder juiste boeking in vorige jaren, waarbij om werk te sparen, niet voldoende rekening gehouden werd met alle aanvragen en vernieuwingen.

Al geeft zulks een eenigszins vreemd beeld, zoo wordt hieronder toch weder gegeven een staatje van de verhouding van aanvraag en plaatsing van verschillende categorieën werknemers, waarbij mede de schoonmaaksters zijn uitgeschakeld.

		1908	1909	1910
Volwassen vakwerklieden zonder schoonmaaksters	Aanvragen	4905	6862	10975
	Plaatsingen	1451	2086	2078
	Verhouding	29,6 %	30,4 %	18,9%
Volwassen werklieden zonder vakkennis	Aanvragen	1506	2786	5475
	Plaatsingen	391	928	1105
	Verhouding	25,9 %	33,3 %	20,2%
Leerlingen en jongens	Aanvragen	3497	4234	4915
	Plaatsingen	3157	2201	2164
	Verhouding	90,3 %	52 %	44 %

Daar deze cijfers om bovengenoemde redenen niet geheel vergelijkbaar zijn is het moeilijk daaruit bepaalde conclusies te trekken dan alleen, dat geen rekening houdende met schoonmaaksters, de plaatsingen van vakwerklieden een kleine vermindering hebben ondergaan evenals als die van niet volwassen werklieden, en dat de plaatsingen van werklieden zonder vakkennis vermeerderd zijn.

Uit bijlage D blijkt, dat voor volwassenen de vermindering is voorgekomen in de volgende bedrijven: beambten, houtbewerking, schilders- en stukadoorsvak, behangers- en meubelmakersbedrijf, bewerking van edele metalen, tabaksindustrie en voor huiselijke diensten.

Vermeerdering is voorgekomen bij metselaars en grondwerkers en in scheeps- en wagenmakerij, metaalbewerking, typographie, kleedingbedrijf, bedrijf van voedingsmiddelen, transport te water en te land, tuinderij, pakhuis- en winkelbedrijf, diverse bedrijven en voor machinisten, chauffeurs en stokers.

Buiten de gemeente werden geplaatst 101 werklieden, tegen 113 in 1909 en 99 in 1908.

De Commissie van bestuur,

J. van Hasselt, *voorzitter,*

J. van Hettinga Tromp, *secretaris.*

Bijlage A.

Aanvragen en plaatsingen naar de maanden.

Maand	Vakwerklieden			Werklieden zonder vakkennis			Leerlingen en jongens jonger dan 18 jaar			Totaal		
	Aanvragen Werknemers	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werknemers	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werknemers	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werknemers	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen
Januari. . . .	817	844	585	386	119	112	541	435	198	1744	1398	895
Februari . . .	758	853	586	337	110	109	359	461	210	1454	1424	905
Maart.	1144	1130	743	406	98	90	415	615	178	1965	1843	1011
April	904	1505	1136	331	84	78	290	538	183	1525	2127	1397
Mei	1195	1097	724	249	87	89	201	476	130	1645	1660	943
Juni	1760	1265	916	239	70	56	432	703	210	2431	2038	1182
Juli	1669	992	765	415	51	51	496	467	210	2580	1510	1026
Augustus . .	1961	1139	813	638	110	57	398	596	160	2997	1845	1030
September. .	2510	1373	951	751	179	140	436	648	194	3697	2200	1285
October . . .	2449	1008	782	646	165	145	416	606	155	3511	1779	1082
November . .	2206	1108	819	561	98	72	414	560	183	3181	1766	1074
December . .	2043	1112	830	516	101	106	517	462	153	3076	1675	1089
Totaal . . .	19416	13426	9650	5475	1272	1105	4915	6567	2164	29806	21265	12919
Totaal 1909	9177	8446	6373	2786	984	928	4234	4348	2201	16197	13778	9502
1908	6891	4892	4390	1506	401	391	3497	3105	3157	11894	8398	6938
1907	6880	5973	5086	1656	514	480	2826	2971	1861	11362	9458	7427
1906	6213	4895	4116	1743	960	862	2441	3391	1855	10397	9246	6833
1905	5546	2791	2359	1738	423	392	2820	3091	1962	10104	6305	4713
1904	5109	1815	1651	1584	388	367	3215	2945	2112	9908	5148	4130
1903	4389	1517	1388	1689	440	431	3270	2914	2052	9348	4871	3871
1902	4410	1448	1286	1342	325	290	3533	3543	2368	9285	5316	3944
1901	4802	1463	1239	1522	322	276	3858	3346	2279	10182	5131	3792
1900	4274	1321	1023	1936	315	247	4421	3267	2280	10631	4903	3550
1899	4011	1280	869	1563	288	231	3592	2875	1915	9166	4443	3015

Bijlage B.

Werknemers geplaatst in 1910.

Maand	Maandelijksche Plaatsingen					Plaatsingen i/d. afgel. maanden				
	Mannen	Jongens	Vrouwen	Meisjes	Totaal	Mannen	Jongens	Vrouwen	Meisjes	Totaal
Januari	220	174	477	24	895	220	174	477	24	895
Februari	246	191	449	19	905	466	365	926	43	1800
Maart.	282	159	551	19	1011	748	524	1477	62	2811
April	288	170	926	13	1397	1036	694	2403	75	4208
Mei.	236	115	577	15	943	1272	809	2980	90	5151
Juni	256	194	716	16	1182	1528	1003	3696	106	6333
Juli.	173	194	643	16	1026	1701	1197	4339	122	7359
Augustus	212	139	658	21	1030	1913	1336	4997	143	8389
September . . .	246	181	845	13	1285	2159	1517	5842	156	9674
October.	240	136	687	19	1082	2399	1653	6529	175	10756
November. . . .	205	169	686	14	1074	2604	1822	7215	189	11830
December. . . .	194	143	742	10	1089	2798	1965	7957	199	12919

Bijlage C

Aanvragen en plaatsingen naar de beroepen.
(1 Januari tot 31 December).

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers: Volwassenen Aantal	Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Totaal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen Aantal	Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Totaal	Plaatsingen: Volwassenen Aantal	Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Totaal
1	Boekhouders	26		—		3		—		2		—	
	„ (vrouwelijke)	—		—		1		—		—		—	
	Kassiers	67		1		2		—		1		—	
	Klerken	273		379		34		200		29		128	
	„ (vrouwelijke)	10		51		5		8		1		4	
	Reizigers	105		1		33		—		11		1	
	Depôthouders	7		—		1		—		—		—	
	„ (vrouwelijke)	7		—		1		—		—		—	
	Opzichters	26		—		2		—		—		—	
	„ (vrouwelijke)	—		—		1		—		1		—	
	Teekenaars	19		4		2		—		—		—	
	Typewritsters	6		2		—		—		—		—	
			546		438		85		208		45		133
2	Timmerlieden	785		236		234		244		203		169	
	Witwerkers	6		—		3		4		1		1	
	Jalouzieënmakers	4		—		—		1		—		—	
	Lijstenmakers	33		17		6		27		2		2	
	„ (vrouwelijke)	—		—		—		1		—		—	
	Mach.-houtbewerkers	49		7		12		12		5		3	
	Houtgraniet-bewerkers	7		—		3		3		2		2	
	Fundeeringwerkers	2		1		—		—		—		—	
			886		261		258		292		213		177
3	Metselaars	150		16		24		2		20		1	
	Steenhouwers	22		4		4		3		3		1	
	Beeldhouwers	1		—		—		—		—		—	
	Opperlieden	105		—		10		1		11		—	
	Grondwerkers	678		2		87		—		84		—	
			956		22		125		6		118		2
4	Schilders	781		113		217		167		201		85	
	Decoratieschilders	11		10		1		3		1		2	
	„ (vrouwelijke)	—		—		1		1		—		—	
	Rijtuigschilders	22		5		4		6		3		1	
			814		128		223		177		205		88
5	Stukadoors	63		10		20		7		20		2	
	Witters	23		—		7		1		4		—	
	Gipswerkers	1		—		1		1		—		—	
	Cementwerkers	27		3		5		3		2		1	
	Betonwerkers	58		1		—		3		1		2	
			172		14		33		15		27		5
6	Behangers	252		23		160		76		99		19	
	Meubelstoffeerders	44		32		32		61		20		17	
			296		55		192		137		119		36
	Transporteeren		3670		918		916		835		727		441

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers: Volwassenen: Aantal	Aanvragen werknemers: Volwassenen: Totaal	Aanvragen werknemers: Leerlingen en jongens: Aantal	Aanvragen werknemers: Leerlingen en jongens: Totaal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen: Aantal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen: Totaal	Aanvragen werkgevers: Leerlingen en jongens: Aantal	Aanvragen werkgevers: Leerlingen en jongens: Totaal	Plaatsingen: Volwassenen: Aantal	Plaatsingen: Volwassenen: Totaal	Plaatsingen: Leerlingen en jongens: Aantal	Plaatsingen: Leerlingen en jongens: Totaal
	Transport . . .		3670		918		916		835		727		441
7	Meubelmakers	147		116		52		215		30		67	
	Stoelenmakers	9		1		5		7		—		—	
	Piano- en orgelmakers . .	2		1		—		1		—		1	
	Houtdraaiers	11		—		5		4		4		—	
	Houtsnijders	6		—		8		3		4		—	
	Politoerders.	49		1		29		1		19		—	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		1		—		1		—	
	Kuipers.	12		—		4		1		1		1	
			236		119		104		232		59		69
8	Scheepsmakers	77		5		7		—		3		—	
	Scheepsbeschieters	4		—		4		—		5		—	
			81		5		11		—		8		—
9	Rijtuigmakers.	2		1		—		1		—		—	
	Wagenmakers	35		10		20		12		11		2	
			37		11		20		13		11		2
10	Mandenmakers	—		—		2		1		—		—	
	Rietwerkers.	1		1		—		2		—		1	
	Schuier- en borstelmakers	5		—		—		1		—		1	
			6		1		2		4		—		2
11	Goudsmeden	16		19		3		12		—		3	
	Zilversmeden	4		6		3		17		1		6	
	Graveurs	5		3		1		—		1		—	
			25		28		7		29		2		9
12	Mach.-Teekenaars.	2		2		2		—		—		—	
	„ Bankwerkers	222		97		32		7		25		3	
	Monteurs.	1		—		1		—		—		—	
	Metaaldraaiers	86		40		40		10		25		8	
	Metaalschavers	9		—		2		2		2		1	
	Metaalslijpers.	36		4		14		9		10		3	
	Bankwerkers	719		581		122		241		108		185	
	Plaatwerkers	57		2		19		2		10		2	
	Klinkers	42		—		7		—		7		—	
	Ketelmakers	43		1		7		3		4		2	
	Rijwielmakers.	36		100		8		72		1		25	
			1253		827		254		346		192		229
13	Vuurwerkers	145		12		39		5		33		3	
	Hoefsmeden	11		6		1		4		—		—	
	Voorslaanders	75		12		10		6		11		4	
	Tegenhouders	16		3		1		2		—		—	
	Nageljongens.	—		23		—		5		—		5	
	Modelmakers	7		1		2		—		1		—	
	IJzergieters.	7		1		—		—		—		—	
	Kopergieters	14		—		4		3		3		1	
	Vormers	11		1		1		—		1		—	
			286		59		58		25		49		13
	Transporteeren . . .		5594		1968		1372		1484		1048		765

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers				Aanvragen werkgevers				Plaatsingen			
		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens	
		Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal
	Transport . . .		5594		1968		1372		1484		1048		765
14	Koper- en blikslagers . . .	77		21		26		61		20		9	
	Lood- en zinkbewerkers . .	268		248		58		105		45		80	
	Gas- en waterfitters	114		22		21		21		16		4	
	Electriciens	214		166		80		40		58		32	
	Lijnwerkers	82		1		109		—		108		—	
	Forceurs	6		—		3		—		—		—	
	Bronceurs-galvaniseurs . .	13		—		—		2		—		1	
	Vernikkelaars-vergulders .	—		4		3		6		1		1	
			774		462		300		235		248		127
15	Instrumentmakers	16		17		5		12		2		4	
	Uurwerkmakers	2		1		—		1		—		—	
			18		18		5		13		2		4
16	Steendrukkers	24		27		1		28		1		8	
	Fotographen	6		4		2		7		1		1	
			30		31		3		35		2		9
17	Boekdrukkers	113		118		9		123		7		46	
	„ (vrouwelijke) .	1		1		—		—		—		—	
	Letterzetters	157		53		37		40		24		16	
	Machinezetters	1		—		—		—		—		—	
	Stipeurs	2		—		—		—		—		—	
	Litografen	3		2		—		—		—		—	
			277		174		46		163		31		62
18	Boekbinders	103		49		25		68		17		26	
	„ (vrouwelijke) .	3		5		1		26		—		1	
	Cartonagewerkers	5		2		—		3		—		—	
	„ (vrouwelijke) .	1		3		1		3		—		—	
	Linieerders	5		2		1		1		1		—	
			117		61		28		101		18		27
19	Kleermakers	69		14		47		93		17		8	
	„ (vrouwelijke) .	1		4		10		20		—		1	
	Persers	1		1		—		1		—		—	
	Bontwerkers	1		—		—		—		—		—	
	Pettenmakers	2		—		—		2		—		1	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		—		3		—		1	
	Stalenplaksters	—		—		9		—		6		1	
	Machinestiksters	6		1		18		4		—		—	
	Machinebreisters	2		1		6		5		2		1	
	Modisten	2		2		3		6		1		2	
	Costuumnaaisters	7		12		11		29		3		6	
	Linnennaaisters	2		9		11		29		—		2	
	Verstelnaaisters	106		—		68		—		57		—	
	Behangersnaaisters	9		1		7		3		2		1	
			208		45		190		195		88		24
20	Matrassenmakers	11		—		8		5		3		—	
	Beddenmakers	5		—		5		1		3		—	
			16		—		13		6		6		—
	Transporteeren . . .		7034		2759		1957		2232		1443		1018

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers: Volwassenen: Aantal	Aanvragen werknemers: Volwassenen: Totaal	Aanvragen werknemers: Leerlingen en jongens: Aantal	Aanvragen werknemers: Leerlingen en jongens: Totaal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen: Aantal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen: Totaal	Aanvragen werkgevers: Leerlingen en jongens: Aantal	Aanvragen werkgevers: Leerlingen en jongens: Totaal	Plaatsingen: Volwassenen: Aantal	Plaatsingen: Volwassenen: Totaal	Plaatsingen: Leerlingen en jongens: Aantal	Plaatsingen: Leerlingen en jongens: Totaal
	Transport . . .		7034		2759		1957		2232		1443		1018
21	Hoedenmakers	—		1		—		1		—		1	
			—		1		—		1		—		1
22	Waschvrouwen	3		—		61		4		67		—	
	Chemischwasschers	1		—		1		—		—		—	
	Strijksters	7		1		36		12		4		—	
	Wasschers	1		—		—		—		—		—	
			12		1		98		16		71		—
23	Kappers-haarwerkers . . .	2		—		—		4		—		1	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		1		—		—		—	
	Barbiers	4		14		6		38		2		5	
	Bad- en zwemknechten . .	7		—		1		—		—		—	
			13		14		8		42		2		6
24	Schoenmakers	108		37		47		115		22		16	
	Zwikkers.	6		—		5		—		—		—	
	Zadelmakers	19		2		4		6		3		—	
	Rijtuigbekleeders	1		—		2		1		—		—	
			134		39		58		122		25		16
25	Bakkers	172		59		24		81		15		20	
	Banketbakkers	29		47		6		43		2		18	
	Suikerwerkers	17		15		1		16		—		4	
	Suikerbakkers	1		—		—		—		—		—	
	Chocoladewerkers	18		5		—		1		—		1	
			237		126		31		141		17		43
26	Wijnkoopersknechten . . .	83		11		14		23		11		7	
	Bierbottelaars	30		17		13		57		9		17	
	Distillateurs	8		—		2		—		—		—	
	Spuitwater en gaz. dranken	2		—		—		—		1		—	
			123		28		29		80		21		24
27	Vleeschhouwers	43		15		6		15		2		1	
	Varkenslagers	8		6		1		7		—		—	
	Vischhandelaars	2		—		—		1		—		—	
	Poeliers	4		—		—		—		—		—	
			57		21		7		23		2		1
28	Kaas- en boterhandel . . .	4		—		—		—		—		—	
	Koffiebranders	3		—		—		—		—		—	
			7		—		—		—		—		—
29	Sigarenmakers	180		38		33		73		18		17	
	Bosjesmakers	2		32		—		133		—		13	
	Strippers	—		28		—		58		—		18	
	„ (vrouwelijke) .	1		2		9		7		2		—	
	Invochsters	1		—		—		—		—		—	
	Dektellers	1		1		—		1		—		—	
	Sorteerders	48		2		16		—		9		—	
	Tabakswerkers	6		—		—		—		—		—	
	Tabakskervers	2		—		—		—		—		—	
	Transporteeren . . .	241	7617	103	2989	58	2188	272	2657	29	1581	48	1109

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers: Volwassenen antal	Volwassenen Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Leerlingen en jongens Totaal	Aanvragen werkgevers: Volwassenen Aantal	Volwassenen Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Leerlingen en jongens Totaal	Plaatsingen: Volwassenen Aantal	Volwassenen Totaal	Leerlingen en jongens Aantal	Leerlingen en jongens Totaal
	Transport . . .	241	7617	103	2989	58	2188	272	2657	29	1581	48	1109
	Kistenplakkers	14		—		5		5		2		—	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		1		—		—		—	
	Spijkerjongens	—		4		—		12		—		1	
			255		107		64		289		31		49
30	Kellners	107		16		15		8		7		4	
	Koks	35		20		4		1		1		1	
	Kooksters	17		—		5		—		5		—	
	Keukenmeiden	2		—		36		—		1		—	
	Werkmeiden	86		1		636		5		67		—	
	Linnenmeiden	3		—		—		—		—		—	
	Kamermeisjes	7		—		13		—		2		—	
	Buffetjuffrouwen	11		—		8		—		2		—	
	Buffetchefs	37		—		5		16		1		1	
	Chefs	2		—		1		—		1		—	
	Huisknechts	195		10		45		16		21		3	
			502		47		768		46		108		9
31	Schoonmaaksters	8441		—		8468		—		7572		—	
	Dagmeiden	171		218		1550		1150		118		133	
	Kindermeisjes	8		17		10		16		—		4	
	Huisbewaarders	19		—		1		—		1		—	
	„ (vrouwelijke) .	7		—		1		—		—		—	
	Concierges	8		—		—		—		—		—	
	Portiers	127		4		1		3		—		—	
	Oppassers	9		—		1		—		1		—	
	„ (vrouwelijke) . .	1		—		—		—		—		—	
	Huishoudsters	83		—		34		1		15		1	
			8874		239		10066		1170		7707		138
32	Koetsiers	246		—		13		1		9		—	
	Stalknechts	8		22		—		15		—		4	
	Conducteurs	63		—		1		—		1		—	
	Schuitenvoerders	164		1		134		—		110		—	
	Schippers	24		1		3		—		1		1	
	Dekknechten	15		5		1		2		—		1	
			520		29		152		18		121		6
33	Bloemisten	4		2		—		—		—		—	
	„ (vrouwelijke) . .	—		—		1		—		—		—	
	Warmoeziers	16		—		—		—		—		—	
	Boomkweekers	1		—		—		—		—		—	
	Tuinlieden	59		6		10		—		11		—	
			80		8		11		—		11		—
34	Pakhuisknechten	126		9		25		11		10		3	
	Winkelbedienden	140		48		9		28		3		9	
	Winkeljuffrouwen.	65		32		11		7		5		5	
	Emballeurs.	8		—		1		—		2		—	
	Cassières	1		—		—		—		—		—	
	Transporteeren . . .	340	17848	89	3419	46	13249	46	4180	20	9559	17	1311

KLASSE	BEROEP	AANVRAGEN WERKNEMERS				AANVRAGEN WERKGEVERS				PLAATSINGEN			
		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens	
		Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	To'aal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal
	Transport . . .	340	17848	89	3419	46	13249	46	4180	20	9559	17	1311
	Kruideniersbedienden . . .	95		32		50		84		25		24	
	Drogistbedienden	3		—		—		—		—		—	
			438		121		96		130		45		41
35	Spiegelmakers	1		—		—		—		—		—	
	Glasslijpers	5		—		2		1		—		—	
			6		—		2		1		—		—
X	Machinedrijvers	113		—		10		—		9		—	
	Stokers	529		37		16		18		18		10	
	Chaffeurs	17		2		—		—		—		—	
	Motordrijvers	14		1		—		—		—		—	
			673		40		26		18		27		10
Y	Gelddragers	2		3		—		—		—		—	
	Meteropnemers	74		11		—		1		—		1	
	Marmerpolijsters	1		—		—		—		—		—	
	Lantaarnopstekers	8		—		—		—		—		—	
	Straatmakers	14		1		—		—		—		—	
	Tooneelknechten	1		—		—		—		—		—	
	Poetsers	164		—		4		—		4		—	
	Boerenknechts	1		—		—		—		—		—	
	Zeilenmakers	6		3		1		1		—		2	
	Plateelbakkers	1		—		—		—		—		—	
	Billardmakers	1		—		—		—		—		—	
	Plantsoenwachters	6		—		2		—		2		—	
	Kistenmakers	4		4		1		3		—		2	
	Glazenmakers	3		—		—		—		—		—	
	Houtkoopersknechts . . .	8		—		—		—		—		—	
	Gasthuisknechts	2		—		—		—		—		—	
	Tandtechnikers	1		—		—		—		—		—	
	Wagenbestuurders	41		—		—		—		—		—	
	Plantenkweekers	1		—		—		—		—		—	
	Railvegers	1		—		—		—		—		—	
	Hellebaardiers	1		1		—		—		—		—	
	Takelaars	1		—		—		—		—		—	
	Terrassowerkers	2		—		1		—		1		—	
	Uitpoetsers (schoenen) . .	1		—		—		—		—		—	
	Voegers	1		—		—		—		—		—	
	Wakers	5		—		—		—		—		—	
	„ (vrouwelijke) . . .	—		—		1		—		—		—	
	Wagenspoelers	1		—		—		—		—		—	
	Grasmaaiers	2		—		4		—		4		—	
	Brugwachters	6		—		—		—		—		—	
	Controleurs	7		—		1		—		—		—	
	Expediteurs	1		—		—		—		—		—	
	Etuimakers	—		2		—		2		—		1	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		1		—		—		—	
	Transporteeren . . .	368	18965	25	3580	16	13373	7	4329	11	9631	6	1362

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers				Aanvragen werkgevers				Plaatsingen			
		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens	
		Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal
	Transport . . .	368	18965	25	3580	16	13373	7	4329	11	9631	6	1362
	Metervullers	1		—		—		—		—		—	
	Platenwasschers	1		—		—		—		—		—	
	Remisearbeiders.	15		—		—		—		—		—	
	Koffermakers	—		5		—		8		—		4	
	Vuurwerkmakers	1		—		—		—		—		—	
	Zolenschuurders	1		—		—		—		—		—	
	Dakbedekkers	4		—		—		—		—		—	
	Plaatsknechts	1		—		—		—		—		—	
	Rijwiellakkers	—		2		—		—		—		—	
	Kraandrijvers	1		—		—		—		—		—	
	Bleekers	3		—		—		—		—		—	
	Duikers	1		—		—		—		—		—	
	Gastechnikers	1		—		—		—		—		—	
	Granietschuurders	1		—		—		—		—		—	
	Laddermakers	1		—		—		—		—		—	
	Draadwerkers	1		—		1		—		—		—	
	Ketelbikkers	1		—		—		—		—		—	
	Karbitzwijtzers	1		—		—		—		—		—	
	Lettergieters	1		—		—		—		—		—	
	Lampenisten	1		—		—		—		—		—	
	Steigerknechts	1		—		—		—		—		—	
	Stoomleidingbekleeders . .	2		—		2		—		1		—	
	Verplegers	6		—		—		—		—		—	
	Emailleurs	1		—		—		—		—		—	
	Heiers	1		—		—		—		—		—	
	Knippers	1		—		—		—		—		—	
	Lederuitsnijders.	1		—		—		—		—		—	
	Lederbewerkers	2		—		—		—		—		—	
	Steenslijpers	3		—		1		—		—		—	
	Verfmalers	1		—		—		—		—		—	
	Passementwerkers	2		—		—		3		1		—	
	Inspecteurs	1		—		2		—		1		—	
	Booglamppreperateurs . . .	1		—		—		—		—		—	
	Biezentrekkers	—		—		1		—		—		—	
	„ (vrouwelijke) .	—		—		—		2		—		—	
	Moffelaars	—		—		1		—		—		—	
	Instructeurs	—		—		—		1		—		—	
	Lakkers	—		—		—		1		—		—	
	Steenbikkers	—		—		1		—		—		—	
	Zuiveraars	—		—		1		—		1		—	
	Dekkleedenmakers	—		—		—		1		—		—	
	Colporteurs	—		—		1		—		—		—	
	Botermakers	—		—		1		—		—		—	
	Zijdewevers.	—		—		1		—		—		—	
	Glas-in-loodzetters	—		—		—		1		—		—	
	Transporteeren . . .	428	18965	32	3580	29	13373	24	4329	15	9631	10	1362

Klasse	Beroep	Aanvragen werknemers				Aanvragen werkgevers				Plaatsingen			
		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens		Volwassenen		Leerlingen en jongens	
		Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	Aantal	Totaal
	Transport . . .	428	18965	32	3580	29	13373	24	4329	15	9631	10	1362
	Modeljongens	—		—		—		1		—		—	
	Kegeljongens	—		—		—		1		—		—	
	Bakers	9		—		3		—		2		—	
	Borduurwerksters	2		—		3		—		1		—	
	Schoenstiksters	3		—		—		2		—		—	
	Ziekenoppassters	1		—		—		—		—		—	
	Gasgloeisters	3		1		1		—		1		—	
	Meisjes waschinrichting . .	—		1		—		2		—		—	
	Stopsters	4		—		1		—		—		—	
	Telefonisten	1		—		—		—		—		—	
	Pantoffelstiksters	—		—		2		1		—		—	
	Kwastjesmaaksters	—		—		1		—		—		—	
	Plaksters	—		—		—		1		—		—	
	Apreteuses	—		—		4		1		—		—	
	Corsettenmaaksters	—		—		1		—		—		—	
	Goudbewerksters	—		—		—		1		—		—	
	Dassenmaaksters	—		—		1		—		—		—	
	Haarwerksters	—		—		1		3		—		1	
	Koffiezetsters	—		—		2		—		—		—	
	Mangelmeisjes	—		—		—		1		—		—	
	Sponsennaaisters	—		—		2		—		—		—	
	Minnen	—		—		1		—		—		—	
	Bloemenbindsters	—		—		—		1		—		—	
	Sorteersters waschinricht.	—		—		1		—		—		—	
			451		34		53		39		19		11
Z	Werkl. zonder vakkennis .	5449		1198		1249		1998		1086		756	
	„ (vrouwelijke) .	26		103		23		201		19		35	
			5475		1301		1272		2199		1105		791
	Totaal . . .		24891		4915		14698		6567		10755		2164

Bijlage D

Vergelijking der aanvragen en plaatsingen in de jaren 1909 en 1910.

	Jaar	Aanvr. Werkn.		Aanvr. Werkg.		Plaatsingen	
		Volw.	Leerl.	Volw.	Leerl.	Volw.	Leerl.
Klasse 1. Beambten.	1910	546	438	85	208	45	133
	1909	301	433	79	165	60	123
Klasse 2. Houtbewerking.	1910	886	261	258	292	213	177
	1909	798	240	257	236	246	165
Klasse 3. Metselaars en grondwerkers.	1910	956	22	125	6	118	2
	1909	422	6	104	5	103	1
Klasse 4. Schilders.	1910	814	128	223	177	205	88
	1909	641	112	283	181	262	90
Klasse 5. Stukadoors en mortelwerkers.	1910	172	14	33	15	27	5
	1909	135	5	38	15	33	5
Klasse 6 en 7. Behangers, meubelmakers en aanverwante vakken.	1910	532	174	296	369	178	105
	1909	480	201	294	323	246	151
Klasse 8 en 9. Scheepmakers en wagenmakers.	1910	118	16	31	13	19	2
	1909	23	7	22	11	16	4
Klasse 10. Mandenmakers, rietwerkers, kurkensnijders en borstelmakers.	1910	6	1	2	4	—	2
	1909	2	4	4	4	—	2
Klasse 11. Edele-metalenbewerkers.	1910	25	28	7	29	2	9
	1909	16	22	6	16	4	7
Klasse 12, 13 en 14. Metaalbewerking.	1910	2313	1348	612	606	489	369
	1909	1325	977	482	515	406	320
Klasse 15. Instrument- en uurwerkmakers.	1910	18	18	5	13	2	4
	1909	18	13	4	7	3	5
Klasse 16, 17 en 18. Typographen.	1910	424	266	77	299	51	98
	1909	241	276	43	218	36	112
Klasse 19, 20, 21, 22, 23 en 24. Werklieden i. h. bedrijf van kleeding en reiniging en zadelmakers.	1910	383	100	367	382	192	47
	1909	279	101	270	152	180	60

	Jaar	Aanvr. Werkn.		Aanvr. Werkg.		Plaatsingen	
		Volw.	Leert.	Volw.	Leert.	Volw.	Leert.
Klasse 25, 26, 27 en 28.							
Werklieden in de voedingsmiddelen-industrie.	1910	424	175	67	244	40	68
	1909	290	152	39	206	26	94
Klasse 29.							
Werklieden in de tabaksindustrie.	1910	255	107	64	289	31	49
	1909	225	133	112	162	71	95
Klasse 30 en 31 ged.							
Werklieden voor huisel. diensten, met uitzondering van schoonm.	1910	935	286	2366	1216	243	147
	1909	794	236	1324	523	313	129
Klasse 31 ged.							
Schoonmaaksters.	1910	8441	—	8468	—	7572	—
	1909	2315	—	4962	—	4287	—
Klasse 32.							
Werklieden bij het vervoer te land en te water.	1910	520	29	152	18	121	6
	1909	192	8	20	—	12	1
Klasse 33.							
Tuinbewerkers.	1910	80	8	11	—	11	—
	1909	10	4	1	2	1	1
Klasse 34.							
Bedienden in pakhuizen en winkels	1910	438	121	96	130	45	41
	1909	252	99	52	85	34	26
Klasse 35.							
Werklieden bij fabricatie en bewerking van glas.	1910	6	—	2	1	—	—
	1909	2	6	2	6	—	1
Klasse X.							
Machinisten, stokers, chauffeurs en motordrijvers.	1910	673	40	26	18	27	10
	1909	324	14	17	11	16	8
Klasse Y.							
Diverse bedrijven.	1910	451	34	53	39	19	11
	1909	92	13	28	13	15	5
Klasse Z.							
Werklieden zonder vakkennis.	1910	5475	1301	1272	2199	1105	791
	1909	2786	1162	984	1492	928	798

Bijlage E

Plaatsingen buiten de Gemeente.

Maand	Aantal	Beroep	Plaats
Januari. . .	1	Behanger	Eindhoven [1]
	1	Letterzetter	Nieuwendam
Februari . .	2	Schilders	Ouder-Amstel
	1	Schilder	Buiksloot
	5	Scheepsbeschieters	Ouder-Amstel
	1	Metaalslijper	'sGravenhage
	1	Kamermeisje	Bloemendaal
Maart . . .	2	Timmerlieden	Ouder-Amstel
	1	Stoker	„
April . . .	2	Timmerlieden	Wormerveer
	1	Timmerman	Ouder-Amstel
	5	Stukadoors	Rotterdam [2]
	1	Politoerder	Haarlem
	1	Machine-bankwerker	Meppel
	1	Bierbottelaar	Haarlem
	1	Buffetknecht	„
	1	Stoker	Ouder-Amstel
Mei	1	Schilder	„
	1	Bankwerker	„
	2	Electriciens	Watergraafsmeer
	1	Huisknecht	Haarlem
	1	Kellner	„
	1	Huisknecht	Baarn
Juni	1	Timmerman	Ouder-Amstel
	5	Schilders	„
	1	Schilder	Haarlemmermeer
	1	Machine-bankwerker	IJmuiden
	1	Metaaldraaier	„
	1	Vuurwerker	Ouder-Amstel
	1	Lood- en zinkbewerker	„
	2	Electriciens	'sGravenhage
	1	Electricien	Sloten N.H.
	1	Steendrukker	Deventer
	2	Werkmeiden	Zandvoort
	2	Huisknechts	Baarn
	1	Huisknecht	Bloemendaal
Juli	3	Timmerlieden	Watergraafsmeer
	3	idem jongmaatjes	„
	1	Meubelmaker	Krommenie
	1	Houtdraaier	Leiden
Transport.	63		

[1] Aanvraag arbeidsbeurs Arnhem.

[2] Aanvraag arbeidsbeurs Rotterdam.

Maand	Aantal	Beroep	Plaats
Transport . .	63		
Juli	1	Scheepmaker	Ouder-Amstel
	2	Klinkers	„
	1	Kopergieter	IJmuiden
	1	Sigarenmaker	Alkmaar
	1	Stoker	Diemen
	1	Werkmeid	Bussum
Augustus. .	2	Timmerlieden	Sloten N. H.
	2	Schilders	Ouder-Amstel
	1	Schilder	Schellingwoude
	1	Klinker	Ouder-Amstel
	1	Vormer	„
	2	Werkmeiden	Zandvoort
	1	Kamermeisje	„
	1	Stoker	Diemen
September .	1	Meubelmaker	Sloten N. H.
	2	Meubelmakersjongmaatjes	„ „
	2	Zonder vakkennis	Ouder-Amstel
October . .	1	Behanger	Watergraafsmeer
	1	Lood- en Zinkbewerker	Essen (Duitschland)
	1	Electricien	Watergraafsmeer
	1	Sigarenmaker	Maarsen
	1	Stoker	Gouda
November .	1	Bankwerker	Ouder-Amstel
	3	Sigarenmakers	Maarsen
	1	Sigarenmaker	Alkmaar
December .	1	Timmerman	Sloten N.H.
	1	Decoratieschilder	Utrecht
	1	Bankwerker	Ouder-Amstel
	1	Lood- en zinkbewerker	Hilversum
	1	Sigarenmaker	Alkmaar
Totaal . . .	101		

 AMSTERDAM, Juli 1910

De Commissie van Bestuur van de Gemeente-arbeidsbeurs verzoekt beleefd een oogenblik Uwe aandacht voor het volgende.

Voortdurend trekt het verschijnsel hare aandacht, dat onder de personen, die zich in de registers der arbeidsbeurs laten inschrijven zoovelen zijn die gerekend moeten worden tot de weinig of niet geschoolde werklieden.

Eensdeels vindt dat verschijnsel zijn oorzaak daarin, dat nog veel te weinig gebruik wordt gemaakt van de tusschenkomst der arbeidsbeurs door de bekwame werklieden en de patroons.

Doch anderzijds levert o. i. genoemd verschijnsel het bewijs, dat de vakopleiding en het vakonderwijs in Amsterdam niet zóó zijn ontwikkeld als gewenscht en noodig is en het is vooral hierop dat wij met bescheidenheid, doch ook met grooten ernst Uwe welwillende aandacht wenschen te vestigen.

Het brengen van verbetering in dien toestand toch behoort niet tot de competentie van onze Commissie, doch meer eigenaardig tot die van patroons- en werkliedenvereenigingen.

Hoewel wij ons overtuigd houden van Uwe belangstelling in dit onderwerp, veroorloven wij ons toch, ten einde naar ons vermogen mede te werken tot de gewenschte verbetering, Uwe vereeniging op te wekken:

1° de reeds bestaande inrichtingen voor vakonderwijs krachtig te steunen:

a door jonge menschen, waarop gij invloed kunt uitoefenen te bewegen of in staat te stellen van die inrichtingen gebruik te maken,

b door die inrichtingen financieel en moreel te steunen;

2° zoo mogelijk het initiatief te nemen tot uitbreiding van het vakonderwijs;

3° krachtig het tot stand komen van eene *regeling van het leerlingwezen* te bevorderen in het vak (vakken), waarin Uwe leden werkzaam zijn.

Uitvoerige toelichting van ons verzoek mag zeker wel overbodig worden geacht.

Ieder, die ook maar eenigszins in het bedrijfsleven bekend is zal begrijpen, wat wij meenen, en (wij houden ons daarvan overtuigd) het met onze wenschen eens zijn.

Aan de Vereeniging

....

p/a den Heer..

Secretaris.

Alleen wat sub 3⁰ betreft vestigen wij er Uwe aandacht op, dat veeltijds onder eene regeling van het leerlingwezen wordt verstaan eene regeling van loon en arbeidsduur voor onvolwassen werklieden.

Dat laatste wordt (hoewel dat ook eene noodige zaak kan zijn) in dit verband *niet* door ons bedoeld, terwijl wij het gebruik van het woord regeling van het *leerling*wezen te dien opzichte onjuist achten.

Wij verstaan daaronder eene regeling, waardoor aan jongelieden, die de lagere school verlaten hebben en nu al of niet eene inrichting voor vakonderwijs bezoeken, de gelegenheid wordt geboden zich *in het bedrijf* te ontwikkelen tot bekwame werklieden.

Niet het minst daarop richten zich onze wenschen.

Zeer hopen wij, dat gij dit schrijven in ernstige overweging zult willen nemen, en dat het er toe moge medewerken, dat menig jongmensch, die nu door gebrek aan leiding en opleiding het getal der „loopjongens" en „losse werklieden" komt vergrooten, gevormd worde tot een bekwaam werkman en nuttig lid der maatschappij.

Gaarne zullen wij bij gelegenheid vernemen, waartoe de ontvangst van dit schrijven Uwe vereeniging heeft geleid.

De Commissie van Bestuur der Gemeente-arbeidsbeurs,
J. VAN HASSELT,
Voorzitter.
J. VAN HETTINGA TROMP,
Secretaris.

VERSLAG van de Commissie voor de Rijnvaart te Amsterdam over het jaar 1910.

Ingevolge art. 6 van de Verordening, regelende de samenstelling en den werkkring der Commissie voor de Rijnvaart, hebben wij wederom de eer, verslag uit te brengen over het afgeloopen jaar, onder bijvoeging van de cijfers over de beide voorafgaande jaren, ter vergelijking.

De in- en uitklaringen te Lobith voor Amsterdam bedroegen in:

1908	703.927 ton
1909	794.034 〃
1910	978.177 〃

De sluis te Zeeburg passeerden in:

1908	2489	Rijnschepen met een tonneninhoud van	1.412.605
1909	2855	〃 〃 〃 〃 〃	1.633.129
1910	3225	〃 〃 〃 〃 〃	1.845.442

De sleeploonen en vrachten weken in 1910 weinig af van de in het vorig jaar betaalde cijfers.

Gedurende het geheele jaar 1910 was de waterstand op Rijn en Lek bevredigend, ook gaf de waterstand op de Waal gedurende het geheele jaar geen reden tot klagen.

Door de Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart alhier werden in 1910 uitgereikt:

4 Rijnschipperspatenten voor het besturen van een stoomschip, t. w: 1 voor Straatsburg, 1 voor Mannheim en 2 voor Keulen.

62 Rijnschipperspatenten voor het besturen van een zeilschip, t. w.: 6 voor Straatsburg, 14 voor Mannheim, 3 voor Mainz, 2 voor Coblenz, 1 voor Andernach, 1 voor Königswinter, 23 voor Keulen, 1 voor Neuss, 2 voor Düsseldorf, 7 voor Uerdingen, 2 voor Ruhrort.

1 gewijzigd Rijnschipperspatent van de zeilvaart voor de stoomvaart voor Mannheim.

11 gewijzigde Rijnschipperspatenten voor de zeilvaart, t. w.: 1 van Mainz tot Mannheim, 1 van Coblenz tot Mannheim, 7 van Keulen tot Mannheim, 1 van Neuss tot Coblenz, 1 van Düsseldorf tot Keulen.

Op 2 Belgische patenten werd eene verklaring gesteld, nl. op 1 van Straatsburg en 1 van Keulen tot in zee.

Door haar werden voor de eerste maal onderzocht:

66 zeilschepen, inhoudende	15.745.453 ton
3 stoomschepen, 〃	239.309 〃

en had een hernieuwd onderzoek plaats van:

11 zeilschepen, inhoudende . . . . 2.259.582 ton

Noch in de samenstelling van de Commissie voor de Rijnvaart, noch in die van de Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart kwam dit jaar verandering.

De Commissie voor de Rijnvaart,

A. Rehbock,
Voorzitter,
Paul den Tex,
Secretaris.

VERSLAG omtrent den toestand en de werkzaamheden der Filiaalinrichting te Amsterdam van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut, gedurende het jaar 1910.

Personeel. Aan den tweeden klerk D. Kühlman werd op 1 Februari ontslag verleend en werd 19 Februari als tweede klerk aangesteld Th. van Soest.

Omtrent de *meteorologische instrumenten* valt niets te vermelden.

De tijdseinen konden zonder stoornis gegeven worden. De belangrijke herstelling die verleden jaar aan de tijdseininrichting plaats vond, blijkt afdoende te zijn geweest. Aan de firma Addicks, die haar uitvoerde is tevens opgedragen het geregelde toezicht op, en onderhoud van het toestel.

Het secondaire tijdsein op het gebouw der Kon. Ned. Stoomboot Mij. aan de oostzijde der haven kon ook geregeld gegeven worden, uitgenomen een paar malen, toen zich telefonische storing voordeed, die echter steeds spoedig verholpen kon worden.

In den loop van het jaar kwam het eenige malen voor, dat de tijdseinen uit Leiden niet, of min of meer verminkt ontvangen werden. Naar de oorzaken dezer storingen werd steeds door den dienst der Telegrafie een onderzoek ingesteld en getracht deze in den vervolge te voorkomen.

Tijdmeteronderzoek. Het aantal nieuwe tijdmeters dat in onderzoek was, bedroeg 25. Daarvan namen er 9 deel aan het onderzoek in de temperatuurkast, hetwelk gehouden werd van 7 Januari tot 15 April en waarbij zij achtereenvolgens bij de volgende temperaturen werden waargenomen:

9°.3, 14°.3, 20°.1, 24°.8, 30°.0, 24°.4, 20°.0, 15°.3, 10°.4.

De resultaten zijn in onderstaande tabel vereenigd, waarbij het volgende dient opgemerkt te worden:

Twee tijdmeters, nl. A. de Casseres 769 en A. Hohwü 830, vertoonden gedurende het onderzoek een zoodanige versnelling in den gang, dat zij uit de verwarmingskast werden genomen en door de fabrikanten werden teruggenomen. Bij A. Hohwü 830 bedroeg de versnelling $12^s.5$. Hieruit blijkt wel het groote nut van een dergelijk onderzoek; immers traden hierdoor fouten aan het licht die anders eerst bemerkt zouden zijn nadat de tijdmeters reeds aan boord verstrekt waren.

A. Hohwü 811 verving 4 Februari A. Hohwü 830 en kwam toen dadelijk in een temperatuur van 20°.

De resultaten zijn over 't algemeen ongunstiger dan verleden jaar. Toen was het grootste gangverschil 1s.76 en het kleinste 0s.32.

Het blijkt, dat wederom de eenige tijdmeter voorzien van nikkelstalen balans, nl. I. A. Seckel 501, den minsten temperatuursinvloed vertoonde, ofschoon deze tijdmeter voorzien was van palladium spiraal en niet van stalen spiraal, zooals voorgeschreven. Intusschen is de gang van dezen tijdmeter vrij belangrijk gewijzigd.

Fabrikant en nummer	Balans en Spiraal	Maximum-gangverschil van 7 Jan. tot 15 April in seconden	Opmerkingen
A. Hohwü 830....	Gewone balans. Palladium spiraal	12s,5	4 Febr. terug naar den fabrikant
Idem 811....	Idem Stalen spiraal	2s,10	Komt 4 Febr. in de temp. kast
Idem 824....	Idem Palladium spiraal	1s,77	
Idem 829....	Idem Idem	1s,76	
Idem 827....	Auxiliaire-compensatie-balans Stalen spiraal	2s,54	
A. de Casseres 769	Gewone balans. Palladium spiraal		Loopt onregelmatig; 16 Maart terug naar den fabrikant
Idem 776	Idem Idem	2s,99	
I. A. Seckel 493 ..	Auxiliaire-compensatie-balans Stalen spiraal	1s,09	
Idem 501 ..	Nikkelstalen bal. Pallad. spiraal	0s,87	

Onderzoek van hoekmeetinstrumenten. Dit heeft in het afgeloopen jaar buitengewoon veel tijd in beslag genomen; ten eerste ten gevolge van het groote aantal dat onderzocht moest worden, nl. 298, tegen 167 in 1909, 162 in 1908 en 127 in 1907, en ten tweede ten gevolge van de omstandigheid, dat in 1910 veel instrumenten voor de visscherij en de kleine vaart in onderzoek kwamen. Meestal zijn dit oude houten octanten, aangedaan met belangrijke fouten. Ten einde belanghebbenden niet dan bij hooge noodzakelijkheid tot het aanschaffen van nieuwe instrumenten te dwingen, moesten de oude herhaaldelijk verbeterd en weder onderzocht worden, zoodat het onderzoek van dit soort instrumenten zeer veel oponthoud teweegbracht.

Mede in verband met het bovenstaande dient erop gewezen te worden, dat bij de tegenwoordige methode van het bepalen der excentriciteits- en verdeelingsfouten, nl. door viseering op het dubbel-

gereflecteerde beeld van een op eenige honderden meters afstand aangebracht merk, bij nevelig weder en dichte regen of sneeuw de waarneming niet kan plaats vinden, zoodat het voorkomt, dat dagen achtereen niet geverifieerd kan worden.

Hieraan zou tegemoet gekomen kunnen worden door het richtmerk te ontleenen aan een collimator, dicht bij den te onderzoeken sextant in dezelfde localiteit opgesteld.

De kosten van aanschaffing zullen vrij hoog zijn, ook omdat dan de juiste centreering van de as der alhidade van den sextant met de as van den standaard-cirkel bijzondere voorzorgen eischt.

De gyroscopische horizon Fleuriais. Van dit instrument werden drie nieuwe exemplaren onderzocht, nl. één voor den Kon. Holl. Lloyd, één voor de Zeevaartschool te Vlissingen en één voor de Java-China-Japan-lijn. Ook kwamen twee gezagvoerders van de Java-China-Japan-lijn, de directeur der Zeevaartschool te Vlissingen en een eerste-officier van den Kon. Holl. Lloyd zich aan de Filiaal-inrichting in de behandeling van het instrument oefenen.

Voor zooverre de rapporten over deze instrumenten reeds zijn ingekomen, zijn die gunstig. Nog werd een gyr. hor. besteld voor het s.s. ,,Prinses Juliana'' van de Stoomvaart-Mij. Nederland, welk instrument echter nog niet ontvangen werd.

De onderzoekingen met den gyr. hor. aan boord Hr. Ms. ,,Jacob van Heemskerk'' toonden aan, dat dat schip meestentijds te veel trilt om met den gyr. hor. te kunnen waarnemen. Aangezien gemeend werd dat deze trilling in verband zou staan met de ongelijke werking der twee schroeven, is het aangenaam te kunnen constateeren, dat de ervaring, tot nu toe op de dubbelschroefschepen der koopvaardijvloot opgedaan, niet heeft aangetoond, dat de gyr. hor. op die schepen minder goed bruikbaar is.

Door ondergeteekende werd in het tijdschrift ,,De Zee'' in een artikel ,,het gebruik van den gyroscopischen horizon Fleuriais'' een overzicht gegeven van de opmerkingen door verschillende waarnemers aan boord van twaalf Nederlandsche schepen omtrent het observeeren met het instrument gemaakt, waaraan enkele practische wenken voor het gebruik werden toegevoegd.

Kompassen. Hierover valt in de eerste plaats te vermelden, dat over het algemeen in de laatste jaren door de reederijen en de bouwmeesters meer in acht worden genomen de dezerzijds gegeven wenken betreffende de plaatsing der kompassen en men er thans meer algemeen toe overgaat het standaardkompas niet op een ijzeren dekhuis van kleine afmetingen te plaatsen, waardoor te veel invloed van de verticale ijzeren schotten wordt ondervonden.

Een geval van ernstige kompasstoring (ongeveer 2 streken) kwam te onzer kennis. Bij onderzoek bleek, dat de storing veroorzaakt is ge-

worden door een groote lading ijzeren buizen, welke met haar achtereinden recht onder het standaardkompas reikten, terwijl de magnetische werking der buizen door de verticale ijzeren schotten van het dekhuis, waarop het kompas staat, op dit kompas werd overgebracht. Ofschoon in dit geval de ijzerlading op zichzelf te dicht bij de kompassen was aangebracht, zou bij een kompas op houten dekhuis de invloed van veel minder beteekenis geweest zijn.

Het lantaarnonderzoek liep over 1336 lantaarns, tegen 843 in het vorige verslagjaar. Vooral de oude lantaarns, die menigmaal eerst na herhaalde wijzigingen bruikbaar te maken waren, vereischten veel tijd.

Het geven van *inlichtingen op practisch meteorologisch gebied* kwam veel voor.

De correctie van zeekaarten. Deze werkzaamheid neemt steeds grooteren omvang aan, hetgeen reeds blijkt uit het totaal aantal kaarten hetwelk gecorrigeerd werd, zijnde dit jaar 7414, tegen 6889 in het vorige jaar. Ook is het aantal hydrografische mededeelingen, opgenomen in de Berichten aan Zeevarenden, welke de basis vormen voor de correctie der zeekaarten, in de laatste jaren toegenomen. Dit bedroeg in 1908: 2415, in 1909: 2733, in 1910: 2724.

In het afgeloopen jaar bleek ons wederom dat, zoowel bij de visscherij als bij de kleine vaart, zich de behoefte doet gevoelen aan Nederlandsche zeilaanwijzingen voor de Noordzee (tot en met IJsland) en de Oostzee. De in de Engelsche en in de Duitsche taal bestaande zeilaanwijzingen worden door de meeste schippers en gezagvoerders van die vaart niet begrepen. In een artikel in het tijdschrift „De Zee" heeft ondergeteekende hierop de aandacht gevestigd, in de hoop, dat dit er toe moge bijdragen, dat voor die vaarwaters Nederlandsche zeilaanwijzingen worden samengesteld.

Aan het einde van dit verslag gekomen, is ondergeteekende in de eerste plaats verplicht er met nadruk op te wijzen, dat versterking van het personeel met een 2en assistent, aan wien een deel der verificatiën kan worden opgedragen, dringend noodzakelijk is.

Bedacht dient te worden eenerzijds dat het belang van de scheepvaart medebrengt, dat de aangevraagde verificatiën vóór het vertrek naar zee van het betrokken schip kunnen plaats vinden, anderzijds dat van de juistheid der verificatiën aan de Filiaal-inrichting de veiligheid van het schip kan afhangen, zoodat de noodige tijd ervoor beschikbaar moet zijn. Aan deze beide eischen is in het afgeloopen jaar herhaaldelijk niet voldaan kunnen worden. Bovendien dient erop gewezen te worden, dat, èn met het oog op de aanstelling van een 2en

assistent èn ten gevolge van de vermeerdering der werkzaamheden, uitbreiding der localiteit zal dienen plaats te vinden — met name is de beschikbare ruimte in de kamer, dienende voor het corrigeeren der zeekaarten en waarin thans drie groote kaartenkasten staan (waarvan de 3e in het afgeloopen jaar geplaatst werd) geheel onvoldoende.

Gedurende 1910 werden onderzocht:		In 1909
9	kwikbarometers	4
1	areometer	0
66	aneroïde barometers	14
8	barografen Richard	3
61	zeewaterthermometers	61
9	luchtthermometers	11
5	thermometers voor tijdmeters	—
1	psychrometer	1
33	binocles	36
9	lange kijkers	9
162	kompasrozen	150
161	doppen tot kompasrozen	160
173	pennen tot kompasrozen	167
62	vloeistofkompassen	44
298	sextanten en octanten	167
3	gyroscopische horizons Fleuriais (nieuwe)	—
34	peiltoestellen	26
1336	scheepsseinlantaarns	843
163	lenzen tot idem	121
66	gekleurde glazen tot idem	79
1	horloge	1
234	tijdmeters (waarvan 96 (112) aan de Filiaal-inrichting en 138 (124) aan boord van de schepen	241
85	kompasregelen schepen	61
4	kompasregelen stalen sloepen	20
7414	gecorrigeerde zeekaarten (totaal)	6889 (totaal)

De gecorrigeerde zeekaarten waren verdeeld als volgt: Voor 39 (36) schepen in abonnement werden gecorrigeerd 5354 (4954) zeekaarten. Voor 32 (28) schepen buiten abonnement [waaronder 16 (12) jachten] werden gecorrigeerd 960 (787) zeekaarten. Van den eigen voorraad werden gecorrigeerd 1100 (1148) kaarten. Van de buiten abonnement ter correctie gegeven zeekaarten moesten er 123 wegens ouderdom afgekeurd worden.

De tusschen () geplaatste getallen zijn die van 1909.

De Directeur der Filiaalinrichting van het Koninklijk Ned. Meteorologisch Instituut te Amsterdam,

L. ROOSENBURG

